Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Biblia.

https://hdl.handle.net/1874/344206

Biblia et interpretes

Folio ~~nº. 305.~~

Kast III
pl. D n: 2

141. **Biblia latina.** [Straatsburg, J. Prüss] 1486. 2 dln. 2º. 111. D. 1, 2

Typen 2, 3. — HC* 3095. — BMC I p. 119. — Peddie I p. 107. — Pell. 2322. — Pr. 518.

Ptinet Religiosis Fribus Lati S. Bernardi

Prologus

Bibliotheca Lati S. Bernardi

Epistola sancti Hieronymi presbyteri ad Chromatium et Heliodorum episcopos: de libris salomonis.

Iungat epistola quos iungit sacerdotium: imo charta nō diuidat quos christi nectit amor. Cōmētarios in osee amos et zachariā. malachiam q̄z poscitis. Scripsissem si licuisset pre valitudine. Mittitis solatia sumptuū: notarios nostros et librarios sustētatis: vt vob potissimum nostrū desudet ingenium. Et ecce ex latere frequēs turba diuersa poscētiū: quasi aut equum sit me vobis esurientib⁹ et alijs laborare: aut in ratōne dati et accepti. cuiq̄z preter vos obnoxius sim. Itaq̄z lōga egrotatione fract⁹ ne penitus hoc anno reticerem et apud vos mutus essem. tridui opus nomi vestro cōsecraui interpretationē videlicet triū salomonis voluminū. masloth. q̄d hebrei parabolas: vulgata aūt editio p̄uerbia vocat. coeleth. que grece ecclesiasten. latine contionatorē possumus dicere. syrasirim. q̄d i lingua nostra vertitur canticum canticorū. Ferr̄ ⁊ panaretos iesu filij syrach liber. ⁊ alius pseudographus: qui sapiētia salomonis inscribit. Quorū priorē hebraicū repperi. non ecclesiasticū vt apud latinos: sed parabolas prenotatū. Cui iuncti erāt ecclesiastes et canticū canticorū. vt similitudinem salomonis nō solū numero librorū sed etiā materiarum genere coequaret. Secūdus apud hebreos nusq̄z est: q̄z ⁊ ipse stilus grecā eloquētiā redolet. ⁊ nō nulli scriptorū veteruz. hunc esse iudei phylonis affirmāt. Sicut ergo iudith et tobie et machabeorū libros. legit quidez eos ecclesia. sed inter canonicas scripturas nō recipit: sic et hec duo volumina legat ad edificationem plebis: nō ad autoritatē ecclesiasticorū dogmatū confirmandaz. Si cui sane septuaginta interpretū magis editio placet: habet eaz a nobis olim emendatā. Neq̄z. n. noua sic cudimus: vt vetera destruamus: Et tamen cum diligentissime legerit. sciat magis nostra scripta intelligi: que non in tertium vas transfusa coacuerit sed statim de prelo purissime cōmendata teste. suum saporem seruauerint.

Explicit epistola sancti Hieronymi.
Incipit prologus in libros eosdem.

Tribus noib⁹ vocatū fuisse salomonē scripture manifestissime docent. Pacificum. i. salomonē et ydida. hoc est dilectū dñi: ⁊ quod nunc dicitur coeleth. i. ecclesiasten. Ecclesiastes aūt greco sermone est appellatus. q̄z cetū. i. ecclesiam congreget. quez nos nūcupare possumus: contionatorē eo q̄ loquat̄ ad ꝓplum. ⁊ sermo eius nō specialiter ad vnū. sed ad vniuersos dirigatur generaliter. Porro pacificus ⁊ dilectus dñi ab eo q̄ regno ei⁹ pax fuerit. ⁊ eū dñs dilexerit: appellatus est. Nā et p̄s quadragesimusquart⁹ ⁊ septuagesimusprim⁹. dilecti ⁊ pacifici titulo p̄notant̄. Qui tñ ⁊ si ad ꝓphiam christi ecclesieq̄z ꝑtinētes felicitatē ⁊ vires salomonis excedūt: tñ s̄m historiā. sup salomonē scripti sunt. Itaq̄z iuxta numerū vocabulorū: tria volumīa edidit. p̄uerbia. ecclesiasten. canticū canticorū. In p̄uerbijs paruulū docens: ⁊ q̄si de officijs per sn̄ias erudiēs. Tñ ⁊ ad filiū sermo crebro repetit̄. In ecclesiasten vo mature virū etatis instituēs. ne quicq̄z in mūdi reb⁹ putat esse perpetuū: s̄z caduca ⁊ breuia vniuersa q̄ cernim⁹. Ad extremū iaz cōsūmatū vir ⁊ calcato seculo p̄paratū: in canticis canticorū sponse iūgit amplexibus. Nisi enī prius reliquerim⁹ vitia et pompis seculi renūciantes: expeditos nos ad aduentū p̄parauerim⁹ nō possumus cantare canticū canticorū. Sed et hoc diligētius attendendū. tres libros autore diuerso esse ītitulatos In p̄uerbijs enī notant̄ p̄uerbia salomonis filij

ACADEMIA ... BIBLIOTECA

dauid reg' isrl'. In ecclesiasten vero verba ecclesiastes filij dauid reg' hierusalē Supfluuz quippe ē isrl' hic. quod male in grecis et latinis codicib' inuenit' In cātico aūt canticoꝝ nec filius dauid nec rex isrl' siue hierusalē prescribit': sed tantū canticū canticorū salomonis Sicut enī ꝓuerbia et rudis institutio ad duodecī trib'. et ad totū ꝑtinet israel. ⁊ quō contēptus mundi nō nisi metropolitis conuenit. hoc ē habitatoribus hierusalem. Ita cantica canticoꝝ ad eos ꝓprio ꝑtinet qui tm̄ supna desiderant. Ad incipiētes ⁊ ꝓficiētes: ⁊ paterna dignitas. ⁊ regni ꝓprij merito vendicat' autoritas. Ad ꝑfectos vero vbi nō timore erudit'. sed amore ꝓprium nomen sufficit. et eq̄lis magister ē. ⁊ nescit esse se regē. Que omnia referuntur ad christum.

Incipit alius prologus

Tres libros salomonis. i. ꝓuerbia ecclesiasten. ⁊ canticū cāticoꝝ. veteri septuaginta interpretum autoritati reddidi vel antepositꝫ lineis: supflua queq̄ designans vel stellis titulo p̄notatis: ea que minus habebant' interserēs. vt plenius paula ⁊ eustochiū cognoscatis. quid in libris nr̄is minus sit: quid ve redūdet. Necnō etiā illa que impiti translatores male in linguā nr̄az de greco sermone verterant oblitterās ⁊ antiquās curiosissima veritate correxi. Et vbi prepostero ordine atq̄ peruerso sententiarū fuerat lumen ereptum: suis locis restituens feci intelligi qd̄ latebat. Porro in eo libro qui a plerisq̄ sapiētia salomonis inscribit'. ⁊ in ecclesiastico quē esse iesu filij syrach null' ignorat: calamū temperaui. tantūmō canonicas scripturas vobis emendare desiderās: et studium meum certis magꝫ q̄ dubijs cōmendare. Ideo greco et hebreo prefatiuncula vtraq̄ in libro p̄missa est: quia nonnulla de greco hoc ad illuminationē sensus et legentis edificationem. vel inserta hebraice trāslationi. vel extrinsecus iuncta sunt. Et idcirco qui legis semper peregrina memento.

Incipit liber ꝓuerbioꝝ. Capitulum I

Parabole salomonis. filij dauid regis israel: ad sciēdam sapientiam et disciplinaz ad intelligenda verba prudentie: et suscipiēdam eruditionē doctrine iustitiā ⁊ iudiciū et equitatē. Ut det' paruulis astutia et adolescēti scīa et intellectus. Audiēs sapiens sapientior erit: et intelligēs gubernacula possidebit. Animaduertet parabolā et interpretationē verba sapiētuz et enigmata eorū. Timor dn̄i principiū sapiētie. Sapientiā atq̄ doctrinā stulti despiciūt. Audi fili mi disciplinā patris tui. ⁊ ne dimittas legē matris tue: vt addatur gratia capiti tuo. ⁊ torques collo tuo. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. Si dixerint: veni nobiscū. insidiemur sanguini. abscōdam' tendiculas cōtra insontē frustra. deglutiamus eū sicut infernus viuentē ⁊ integrū quasi descendentē in lacū: omnez preciosaz substantiā reperiem'. implebimus domos nr̄as spolijs. sortē mitte nobiscū. marsupiū sit vnū oīm nostrū: fili mi ne ābules cū eis. Prohibe pedē tuuz a semitꝫ eoꝝ. Pedes enī illoꝝ ad malū currunt et festinant vt effundāt sanguinem. Frustra aūt iacit' rete ante oculos pennatoꝝ. Ipi q̄z contra sanguinē suuz insidiant' et moliunt' fraudes cōtra animas suas. Sic semite omīs auari. aīas possidentiū rapiūt. Sapiētia foris p̄dicat: in plateis dat vocē suam. In capite turbarū clamitat: in foribꝫ portaruz vrb' ꝓfert verba sua dicēs. Usqueq̄ paruuli

diligitis infantiam. et stulti ea que sibi
sunt noxia cupient. et imprudētes odi/
bunt scientiam: Cōuertimini ad corre/
ptionē meā. En proferā vobis spm̄ me/
um: et ostendā vobis verba mea. Quia
vocaui et renuistis: extendi manū meā
et nō fuit qui aspiceret. Despexistis om
ne consiliū meū: ⁊ increpationes meas
neglexistis. Ego q̄z in interitu vr̄o ride
bo. et subsannabo cū vobis id quod time
batis aduenerit. Cū irruerit repentina
calamitas. ⁊ interitus quasi tēpestas in
gruerit: qn̄ venerit sup̄ vos tribulatio ⁊
angustia. Tunc inuocabunt me et non
exaudiam: mane consurgent. et non in
uenient me: eo q̄ exosam habuerint di
sciplinam. et timorē dn̄i nō susceperint
nec acquieuerint cōsilio meo. et detraxe
rint vniuerse correptioni mee. Come/
dent igitur fructus vie sue: suisq̄z cōsili/
is saturabuntur. Auersio paruulorum
interficiet eos. et prosperitas stultoruz
perdet eos. Qui autez me audierit. abs/
q̄z terrore requiescet. et abūdantia p̄fru
etur. timore malorū sublato. II

Fili mi: si suscepis s̄mones me/
os et mādata mea abscōderis pe/
nes te. vt audiat sapientiā aur̄
tua: inclina cor tuū ad cognoscendā pru
dentiam. Si enim sapiētiam inuocaue
ris: et inclinaueris cor tuū prudētie: si q̄
sieris eā quasi pecuniā. ⁊ sicut thesauros
effoderis illā: tūc intelliges timorē dn̄i
et sciam dei inuenies: q̄r dn̄s dat sapīaz
et ex ore eius prudētia ⁊ scīa. Custodiet
rectorū salutē. ⁊ p̄teget gradientes sim
plicit̄ seruās semitas iustitie: ⁊ vias san
ctoꝝ custodiēs. Tūc intelliges iustitiā ⁊
iudiciū ⁊ equitatē ⁊ oēm semitā bonam
Si intrauerit sapiētia cor tuū. ⁊ sciētia
aīe tue placuerit: consiliū custodiet te. ⁊
prudētia seruabit te: vt eruar̄ a via ma
la ⁊ ab hoīe qui p̄uersa loquit̄. Qui reli
quūt iter rectū. et ambulāt p̄ vias tene
brosas. Qui letant̄ cū male fecerint ⁊ ex
ultāt in rebus pessimis. Quoꝝ vie perū
se sunt: ⁊ infames gressus eoꝝ. Vt erua
ris a muliere aliena. ⁊ ab extranea que
mollit sermones suos. ⁊ relinquit ducē
pubertat̄ sue ⁊ pacti dei sui oblita ē. In/
clinata ē enī ad mortē dom⁹ eius. ⁊ ad in
feros semite ip̄ius. Oēs q̄ ingrediūtur
ad eā nō reuertent̄: nec apprehendēt se/
mitas vite. Vt ambules in via bona. et
calles iustorū custodias. Qui enī recti
sunt habitabūt in terra. ⁊ simplices per
manebūt in ea. Impij vero de terra per
dent̄. ⁊ q̄ iniq̄ agūt auferent̄ ex ea. III

Fili mi ne obliuiscaris leḡ mee
et p̄cepta mea cor tuū custodiat
Longitudinē enī dierum ⁊ an/
nos vite ⁊ pacē apponēt tibi. Misericor
dia et veritas te nō deserāt. Circūda eas
gutturi tuo. ⁊ describe in tabulis cordis
tui et inuenies gratiā ⁊ disciplinā bonā
corā deo ⁊ homīb⁹. Habe fiduciā in dn̄o
ex toto corde tuo. ⁊ ne innitaris prudē/
tie tue. In omīb⁹ vijs tuis cogita illū.
et ip̄e diriget gress⁹ tuos. Ne sis sapiēs
apud temetip̄m. Time deū: et recede a
malo. Sanitas q̄ppe erit vmbilico tuo
et irrigatio ossium tuoꝝ. Honora dn̄m
de tua substantia. et de primitijs omniū
frugū tuarū da pauperib⁹. ⁊ implebunt̄
horrea tua saturitate. ⁊ vino torcularia
redundabūt. Disciplinā dn̄i fili mi ne
abijcias nec deficias cū ab eo corriperis
Quem enī diligit dn̄s corripit. ⁊ quasi
pater in filio complacet sibi. Beatus ho
mo qui inuenit sapientiā. et qui affluit
prudētia. Melior est acquisitio eius ne/
gotiatione auri et argēti. primi ⁊ puris/
simi fructus ei⁹. Preciosior est cunctis
opib⁹ sapīa. et oīa que desiderant̄. huic
nō valent cōparari. Longitudo dieruz
in dextera eius et in sinistra illius diui/
tie et gloria. Vie eius vie pulcre omnes
semite eius pacifice. Lignū vite est his
q̄ app̄hēderīt eā ⁊ q̄ tenuerīt eā btī Dn̄s
sapiētia fundauit terrā: stabiliuit celos
prudētia. Sapiētia illi⁹ eruperunt abys
si: et nubes rore concrescunt. Fili mi ne
effluant hec ab oculis tuis Custodi legē
meam atq̄z consilium meuz: et erit vita
anime tue. et gratia faucib⁹ tuis. Tunc
ambulabis fiducialiter in via tua. ⁊ pes

tuus non impinget. Si dormieris non timebis quiescesq; suauis erit somnus tuus. Ne paueas repentino terrore. et irruentes tibi potentias impiorum. Dñs enim erit in latere tuo. et custodiet pedē tuum ne capiaris. Noli phibere benefacere eū qui potest si vales et ipe benefac ne dicas amico tuo vade et reuertere. et cras dabo tibi. cū statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malum: cum ille inte habeat fiduciam. Non contendas aduersus hominez frustra cum ipe tibi nihil mali fecerit. Ne emuleris hominem iniustum. nec imiteris vias eius: quia abominatio est dñi omnis illusor. et cuz simplicibus sermocinatio eius. Egestas a dño in domo impij: habitacula aūt iustorum benedicēt. Ipe deludet illusores et mansuetis dabit gratiam. Gloriam sapientes possidebunt. stultorum exultatio ignominia. IIII

Audite filij disciplinā patris. et attendite vt sciatis prudentiā. Donum bonum tribuaz vobis legem meā ne derelinquatis. Nā et ego filius fui patris mei. tenellus et vnigenitus coram matre mea. et docebat me atq; dicebat: Suscipiat verba mea cor tuum. custodi pcepta mea. et viues. Posside sapientiā. posside prudentiaz. Ne obliuiscaris: neq; declines a verbis oris mei Ne dimittas eam et custodiet te: dilige eam et cōseruabit te. Principiū sapientie posside sapiam. et in omī possessione tua acquire prudentiā. Arripe illā. et exaltabit te: glorificaberis ab ea cum eaz fueris amplexat. Dabit capiti tuo augmēta gratiarū. et corona inclyta protget te. Audi fili mi et suscipe verba mea: vt multiplicent tibi āni vite. Viā sapiētie mōstraui tibi. et ducā te p semitas equitatis quas cū ingressus fueris nō arctabūtur gressus tui. et currēs nō habebis offendiculū. Tene disciplinā. ne dimittas eā Custodi illam: qz illa est vita tua. Ne delecteris in semitis impiorū: nec tibi placeat malorū via. Fuge ab ea ne transeas per illam: declina et desere eam. Nō enim dormiunt nisi cū male fecerit: et non capitur somnus ab eis nisi supplātauerit. Comedunt panē impietatis: et vinum iniquitatis bibunt. Justorū aūt semita quasi lux splendēs procedit. et crescit vsq; ad perfectam diē. Via impiorum tenebrosa: nesciunt vbi corruant. Fili mi ausculta mones meos et ad eloquia mea inclina aurē tuā. Ne recedant ab oculis tuis custodi ea in medio cordis tui. Vita enī sunt inuenientibus ea et vniuerse carni sanitas. Omni custodia serua cor tuū. qz ex ipo vita procedit. Remoue a te os prauū. et detrahentia labia sint procul a te. Oculi tui recta videant. et palpebre tue precedāt gressus tuos. Dirige semitas pedibus tuis. et omnes vie tue stabilientur. Ne declines ad dexterā neq; ad sinistrā. Auerte pedē tuū a malo. Vias enim que a dextris sunt. nouit dñs: puerse vero sunt que sunt a sinistris. Ipe enim rectos faciet gressus tuos. itinera autem tua in pace producet. V

Fili mi attende sapientiā meā: et prudētie mee inclina aurē tuam vt custodias cogitatōes. et disciplinā labia tua cōseruēt. Ne intēderis fallacie mulieris. Fauus enī distillans labia meretricis. et nitidius oleo guttur eius. Nouissima aūt illius amara quasi absinthium. et lingua eius acuta quasi gladius biceps. Pedes eius descendūt in mortem. et ad inferos gressus eius penetrant. Per semitam vite non ambulant: vagi sunt gressus eius. et inuestigabiles. Nunc ergo fili mi audi me. et ne recedas a verbis oris mei. Lōge fac ab ea viam tuam. et ne appropinques foribus domus eius. Ne des alienis honorē tuū et annos tuos crudeli. Ne forte impleātur extranei viribus tuis. et labores tui sint in domo aliena. et gemas in nouissimis qñ cōsumpseris carnes tuas. et corpus tuū. et dicas: Cur detestatus sum disciplinam. et increpationibus nō acquieuit cor meum: Nec audiui vocem docentium me. et magistris nō inclinaui aurem meam. Pene fui in omni malo: in me

dio ecclesie et synagoge. Bibe aquã de cisterna tua·et fluenta putei tui. Deriuẽtur fontes tui foras·et in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solus:nec sint alieni pticipes tui. Sit vena tua benedicta·et letare cum muliere adolescentie tue. Cerua charissima·et gratissim⁹ him nulus·Ubera eius inebrient omi tpe·t in amore eius delectare iugiter. Quare seduceris fili mi ab aliena·et foueris in sinu alterius? Respicit dñs viam hois et oẽs gressus eius ꝯsiderat. Iniquitates sue capiunt impiũ·et funibus peccatoꝝ suoꝝ cõstringit. Ipe morief qz non habuit disciplinã·t in multitudine stulticie sue decipietur.

VI

Fili mi si spopõderꝫ p amico tuo defixisti apud extraneũ manum tuaꝫ. Illaqueat⁹ es verbis oris tui·t captus ꝓpriis sermonib⁹. Fac ergo quod dico fili mi et temetipm libera:qz incidisti in manũ ꝓximi tui. Discurre festina:suscita amicũ tuũ. Ne dederis somnuꝫ oculis tuis:nec dormitent palpebre tue. Eruere quasi damula de manu·et quasi auis ỏ insidijs aucupis. Vade ad formicã o piger·et cõsidera vias eius·t disce sapiẽtiaꝫ. Que cũ nõ habeat ducez nec ꝓceptorẽ nec principẽ:parat in estate cibũ sibi·et cõgregat in messe qđ comedat. Vsqꝫquo piger dormies? Quando cõsurges e somno tuo? Paululũ dormies:paululũ dormitabis:paululũ conseres manus tuas vt dormias:et veniet tibi quasi viator egestas·et pauperies q̃si vir armat⁹. Si vero impiger fueris:veniet vt fons messis tua·et egestas lõge fugiet a te. Homo apostata vir inutilis gradit̃ ore puerso:ãnuit oculis·terit pede:digito loquit̃·prauo corde machinat̃ malũ·et oĩ tpe iurgia seminat. Huic extemplo veniet perditio sua et subito ꝓteretur:nec habebit vltra medicinam. Sex sunt que odit dñs et septimũ detestatur aĩa eius. Oculos sublimes·linguam mẽdacem·manus effundẽtes innocuum sanguinẽ·cor machinãs cogitationes pessimas·pedes veloces ad currendũ in malũ:proferẽtem mẽdacia·testem fallacẽ·et eũ qui seminat inter fratres discordias. Cõserua fili mi ꝓcepta patris tui·t ne dimittas legẽ matris tue liga ea in corde tuo iugiter.et circunda gutturi tuo. Cũ ambulaueris gradiant̃ tecũ:cum dormieris custodiãt te· et euigilãs loquere cũ eis. Quia mãdatũ lucerna est et lex lux·et via vite increpatio discipline vt custodiãt te a muliere mala·et a blãda lingua extranee. Nõ cõcupiscat pulcritudinẽ ei⁹ cor tuũ:ne capiaris nutib⁹ illius. Propciũ enĩ scorti vix ẽ vni⁹ panis:mulier aũt viri ꝓciosaz animã capit. Nũquid põt homo abscõdere ignẽ in sinu suo vt vestimẽta illius non ardeãt:aut ambulare sup̃ prunas vt nõ plãte cõburant̃ eius? Sic qui ingredit̃ ad mulierẽ ꝓximi sui:nõ erit mũdus cũ tetigerit eã. Nõ grãdis est culpa cuz quis furatus fuerit. Furat̃ enĩ vt esurientem impleat animã. Deprehẽsus q̃z reddet septuplũ et omnẽ substãtiam domus sue tradet et liberabit se. Qui aũt adulter est ꝓpter cordis inopiã pdet animam suã. Turpitudinẽ et ignominiam cõgreget sibi· et opprobriũ illius nõ delebit̃. Quia ẓelus t furor viri nõ parcet in die vindicte:nec acquiescet cuiuscꝫ pcibus·nec suscipiet pro redemptiõe dona plurima.

VII

Fili mi custodi sermones meos et ꝓcepta mea recõde tibi. Fili honora dñm et valebis: ꝑter eũ vero ne timueris alienũ. Serua mãdata mea et viues· et legẽ meaz quasi pupillam oculi tui. Liga eam in digitis tuis scribe illã in tabulis cordis tui. Dic sapientie:soror mea es·t prudẽtiã voca amicã tuã. Et custodiat te a muliere extranea t ab aliena:q̃ verba sua dulcia facit. De fenestra enĩ domus mee p cãcellos ꝓspexi iuuenẽs·t video puulos. Cõsidero vecordẽ iuuenẽ qui trãsit p plateas iuxta angulũ·et ꝓpe viam domus illius gradit̃ in obscuro aduespascente die in noctꝫ tenebris t caligine. Et ecce occurrit illi mulier in ornatu meretritio:ꝓpa

rata ad decipiendas aias. Garrula ⁊ vaga quietis impatiens: nec valens in domo consistere pedibus suis. Nunc foris nunc in plateis: nunc iuxta angulos insidians. Appehensumq; deosculatur iuuenē et procaci vultu blanditur dicēs. Victimas pro salute devoui: hodie reddidi vota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te videre ⁊ reperi. Intexui funibus lectulū meū: strauī tapetibus pictis ex egypto: aspersi cubile meū myrrha et aloe et cinamomo. Veni inebriemur uberib⁹ ⁊ fruamur cupitis amplexib⁹ donec illucescat dies. Nō est enī vir in domo sua: abiit via longissima. Sacculū pecunie secū tulit: in die plene lune reuersurus est in domū suā. Irretiuit eū multis sermonib⁹ ⁊ blanditijs labioꝝ protraxit illū. Statim eā sequitur quasi bos ductus ad victimā ⁊ quasi agnus lasciuiens et ignorans: et nescit q̄ ad vincula stulti trahat̄ donec trāsfigat sagitta iecur eius: velut si auis festinet ad laqueū: et nescit q̄ de periclo anime illius agit̄. Nunc ergo fili mi audi me: et attende verbis oris mei. Ne abstrahatur in vijs illius mēs tua: neq; decipiaris semitis eius. Multos enī vulneratos dejecit: et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. Vie inferi domus eius penetrātes interiora mortis. VIII

Nunquid nō sapientia clamitat et prudentia dat vocē suaz? In sūmis excelsisq; verticibus: supra viā in medijs semitijs stans: iuxta portas ciuitatis: in ipsis foribus loquitur dicens: O viri ad vos clamito: et vox mea ad filios hoīm. Intelligite parvuli astutiam: et insipientes animaduertite. Audite q̄si de rebus magnis locutura sum: et aperiētur labia mea vt recta prædicēt. Veritatē meditabitur guttur meū: ⁊ labia mea detestabūtur impiū. Justi sunt oēs sermones mei: nō est in eis prauum quid neq; peruersum. Recti sunt intelligentibus: et equi inuenientibus scientiā. Accipite disciplinā meā et nō pecuniaz: doctrinā magis q̄ aurū eligite. Melior est enī sapientia cūctis opibus pretiosissimis: ⁊ oīne desiderabile ei nō potest cōparari. Ego sapientia habito in cōsilio: et eruditis intersum cogitationibus. Timor dñi odit malū: arrogantiā et superbiā: et viam prauā: et os bilingue detestor. Meum est consilium et equitas. Mea est prudētia: mea est fortitudo. Per me reges regnāt: et legum conditores iusta decernunt. Per me principes imperant: ⁊ potentes decernūt iustitiā. Ego diligentes me diligo: ⁊ qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Mecū sunt diuitie et gloria: opes superne et iustitia. Melior est fructus meus auro et lapide pretioso: ⁊ genimina mea argento electo. In vijs iusticie ambulo: in medio semitarum iudicij: vt ditem diligentes me: et thesauros eorū repleā. Dñs possedit me in initio viarum suarū: anteqū quicq; faceret a principio: ab eterno ordinata sum et ex antiquis: anteqū terra fieret. Nondum erāt abyssi: ⁊ ego iam concepta erā. Nec dum fontes aquarū eruperant: necdum montes graui mole constiterant. Ante oēs colles ego parturiebar: adhuc terrā nō fecerat: et flumina et cardines orbis terre. Quādo preparabat celos aderam: quādo certa lege et gyro vallabat abyssos. Quādo ethera firmabat sursum ⁊ librabat fontes aquarū. Quādo circūdabat mari terminū suum: et legē ponebat aquis ne transirent fines suos. Quando appendebat fundamenta terre: cum eo erā cūcta cōponens. Et delectabar p singulos dies ludens coram eo omni tpe et ludens in orbe terrarū: et delitie mee esse cum filijs hominū. Nūc ergo filij audite me. Beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinā et estote sapientes: et nolite abjicere eā. Beatus homo qui audit me: et qui vigilat ad fores meas quotidie: et obseruat ad postes ostij mei. Qui me inuenerit: inueniet vitam et hauriet salutem a domino. Qui autez in me peccauerit: ledet animam suam. Omnes qui me oderunt diligūt mortem. IX

Prouerbia

Sapientia edificauit sibi domuz
ercidit colũnas septẽ. Immola
uit victimas suas:miscuit vinũ
et proposuit mensaz suam. Misit ancil
las suas vt vocarent ad arcez. et ad me
nia ciuitatis. Si quis est paruulus ve
niat ad me. Et insipientibus locuta est
Venite comedite panem meũ: ⁊ bibite
vinũ quod miscui vobis. Relinquite in
fantiam et venite et ambulate per vias
prudentie. Qui erudit derisorem. ipe in
iuriã sibi facit. et qui arguit impium si
bi maculam generat. Noli arguere deri
sorem ne oderit te. Argue sapientem. et
diliget te. Da sapienti occasionez: et ad
detur ei sapientia. Doce iustũ. et festina
bit accipere. Principiuz sapiẽtie timor
dñi. et scientia sanctor prudentia. Per
me enĩ multiplicabuntur dies tui. ⁊ ad
dentur tibi anni vite. Si sapiens fuer
tibimetipi eris. si autem illusor:sol⁹ por
tabis malum. Mulier stulta et clamosa
plenaq illecebris et nihil omnino sciẽs
sedet in foribus domus sue super sellaz
in excelso vrbis loco:vt vocaret transeũ
tes per viam ⁊ pergentes in itinere suo
Quis est paruulus declinet ad me. Et
decordi locuta est. Aque furtiue dulcio
res sunt:et panis absconditus suauior
Et ignorauit quod ibi sint gigantes. et
in profundis inferni cõuiue eius. Qui
enim applicabit illi descendet ad inferos
nã qui abscesserit ab ea. saluabit. X

Filius sapiens letificat patrem
filius vero stult⁹ mestitia ẽ ma
tris sue. Nil proderunt thesau
ri impietatis. iusticia vero liberabit a mor
te. Non affliget dñs fame aiam iusti et
insidias impior subuertet. Egestatem
opata est manus remissa:man⁹ aũt for
tium diuitias parat. Qui nitit mendaci
cijs hic pascit ventos: idem autem ipse
sequitur aues volãtes. Qui congregat
in messe filius sapiens est:qui autez dor
mit estate. filius cõfusionis. Benedictio
domini super caput iusti:os autez impi
orum operit iniquitatem. Memoria iu
sti cum laudibus. et nomen impiorum
putrescet. Sapiens corde pcepta suscipiet:stultus cedit labijs. Qui ambulat
simpliciter. ambulat cõfidenter:qui au
tez deprauat vias suas manifestus erit
Qui annuit oculo dabit dolorẽ ⁊ stult⁹
labijs verberabitur. Vena vite os iusti:
et os impiorũ operit iniquitatem. Odi
um suscitat rixas:⁊ vniuersa delicta ope
rit charitas. In labijs sapientis inueni
tur sapiẽtia. et virga in dorso eius q̃ in
diget corde. Sapiẽtes abscondũt scien
tiam:os aũt stulti cõfusioni proximum
est. Substãtia diuit vrbs fortitudinis
eius:pauor pauperũ egestas eorũ. Op⁹
iusti ad vitam:fructus aũt impij ad pec
catum. Via vite custodienti disciplinã
qui autẽ increpatiões relinquit errat.
Abscondũt odiũ labia mendacia:qui p
fert contumeliã insipiens est. In mul
tiloquio non deerit peccatũ:qui aũt mo
deratur labia sua prudentissimus ẽ. Ar
gentũ electũ. lingua iusti:cor aũt impio
rum ꝑ nihilo. Labia iusti eruditi plu
rimos. qui aũt indocti sunt ĩ cordis ege
state morient. Benedictio dñi diuites
facit:nec sociabit eis afflictio. Quasi p
risuz stultus operat scelus:sapientia au
tem est viro prudẽtia. Quod timet im
pius veniet sup eũ. desideriũ suũ iustis
dabitur. Quasi tempestas trãsiens nõ
erit impius:iustus aũt quasi fundamẽ
tum sempiternũ. Sicut acetũ dentib⁹
et fumus oculis. sic piger his qui mise
runt euz. Timor domini apponet dies:
et anni impiorũ breuiabũtur. Expecta
tio iustorũ leticia: spes aũt impiorũ peri
bit. Fortitudo simplicis via dñi: et pa
uor his qui operantur malum. Justus
in eternũ non cõmouebitur. impij aũt
nõ habitabunt super terram. Os iusti
parturiet sapientiã:lingua prauorũ pe
ribit. Labia iusti considerant placita:et
os impiorum peruersa. XI

Statera dolosa abominatio ẽ apũ
deum. ⁊ pondus equum volun
tas eius. Vbi fuerit superbia
ibi erit et contumelia:vbi autem est hu
militas ibi et sapia. Simplicitas iusto

rum diriget eos: et supplantatio peruer
sor vastabit illos. Non proderunt diui
tie in die vltionis: iusticia aũt liberabit
a morte. Justicia simplicis dirigit viaz
eius: z in impietate sua corruet impius.
Justicia rectorũ liberabit eos: et in insi
diis suis capient iniqui. Mortuo hoie
impio nulla erit vltra spes: z expectatio
sollicitorũ peribit. Justus de angustia
liberatus ẽ et tradetur impius pro eo.
Simulator ore decipit amicũ suũ: iusti
aũt liberabunt scientia. In bonis iusto
rum exaltabit ciuitas: z in pditione im
piorũ erit laudatio. Bñdictione iustorũ
exaltabit ciuitas: et ore impiorũ subuer
tetur. Qui despicit amicũ suũ indigens
corde ẽ: vir aũt prudẽs tacebit. Qui am
bulat fraudulẽter reuelat arcana: q̃ aũt
fidelis ẽ celat amici cõmissum. Vbi non
ẽ gubernator pplis corruet: salus aũt vbi
multa consilia. Affliget malo qui fidez
facit pro extraneo: qui aũt cauet laque
os: securus erit. Mulier gratiosa inue
niet gloriam: et robusti habebũt diuitiz
as. Benefacit anime sue vir misericors
qui aũt crudelis ẽ: etiã pprinquos abijcit
Impius facit opus instabile: seminãti
aũt iusticiã: merces fidelis. Clemẽtia p
parat vitam: et sectatio malor mortem
Abominabile dño cor prauũ et voluntas
eius in his qui simplicit ambulãt. Ma
nus in manu non erit innocẽs malus:
semen autem iustor saluabit. Circulus
aureus in naribus suis: mulier pulcra et
fatua. Desiderium iustor omne bonũ est:
prestolatio impiorũ furor. Alij diuidũt
ppria: et ditiores fiũt: alij rapiũt nõ sua:
et semper in egestate sunt. Anima q̃ bñ
dicit impinguabit: et qui inebriat ipse
q̃z inebriabit. Qui abscondit frumenta
maledicet in pplis: bñdictio aũt sup ca
put vendentiũ. Bene cõsurgit diluculo
qui querit bona: qui aũt inuestigator
malorũ est oppressor ab eis. Qui cõfidit
in diuitijs suis corruet: iusti aũt quasi
virens foliũ germinabũt. Qui contur
bat domũ suam possidebit ventos: z qui
stultus ẽ seruiet sapienti. Fructus iusti
lignũ vite: z qui suscipit animas sapiẽs
est. Si iust9 in terra recipit: quanto ma
gis impi9 et peccator?

XII

Qui diligit disciplinam diligit
scientiam: qui aũt odit increpa
tiones insipiens ẽ. Qui bonus
est hauriet sibi gratiã a dño: qui aũt cõ
fidit in cogitationibus suis impie agit
Nõ roborabit homo ex impietate: radix
iustorũ nõ cõmouebit. Mulier diligẽs
corona ẽ viro suo: z putredo i ossibus ei9
q̃ pfusione res dignas gerit. Cogitatõ
nes iustorũ iudicia: et consilia impiorũ
fraudulenta. Verba impiorũ insidiant
sanguini: os iustorũ liberabit eos. Ver
te impios et non erunt: domus aũt iu
storũ pmanebit. Doctrina sua noscitur
vir: qui aũt vanus et excors est patebit
contẽptui. Melior est pauper et sufficiẽs
sibi: q̃z gloriosus et indigens pane. No
uit iustus iumentorũ suor animas: vi
scera aũt impiorũ crudelia. Qui operat
terram suam: satiabit panib: qui aũt se
ctatur ociũ stultissimus est. Qui suauis
est viuit in moderationib: in suis mo
nitionib relinquit cõtumeliã. Deside
riũ impij monimentũ est pessimorũ: ra
dix aũt iustorũ pficiet. Propter peccata
labio ruz ruina proximat malo: effugiet
autem iustus de angustia. De fructu oris
sui vnusquisq̃z replebit bonis: z iuxta ope
ra manuũ suarũ retribuet ei. Via stulti
recta in oculis eius: qui aũt sapiens est
audit consilia. Fatu9 statim indicat iraz
suam: qui aũt dissimulat iniuriã callid9
est. Qui quod nouit loquit iudex iusti
cie est: qui aũt mentit testis est fraudu
lentus. Est qui pmittit et quasi gladio
pungit consicientie: lingua aũt sapiẽtiũ
sanitas. Labium veritatis firmũ erit in
ppetuũ: qui aũt testis est repentinus: cõ
cinnat linguam mendacij. Dolus i cor
de cogitantiũ mala: qui aũt pacis ineũt
consilia: sequit eos gaudiũ. Non cõtri
stabit iustũ quicquid ei acciderit: impij
aũt replebuntur malo. Abominatio est
dño labia mendatia: qui autez fideliter
agunt placent ei. Homo versutus celat

Proverbia

scientiam: et cor insipientiuz prouocat
stulticiam. Manus fortium dominabit
que autem remissa est tributis seruiet.
Gero2 in corde viri humiliabit illū: et
sermone bono letificabit. Qui negligit
damnū ppter amicuz iustus est: iter aūt
impiorū decipiet eos. Nō inuenet frau
dulentus lucrū: z substātia bois erit au
ri preciū. In semita iusticie vita: iter au
tez deuiū ducit ad mortē. XIII

Filius sapiens doctrina patris:
qui autē illusor est nō audit cuz
arguitur. De fructu oris sui ho
mo satiabitur bonis: anima autē impio
rum iniqua. Qui custodit os suum cu
stodit animā suam: qui autem incōside
ratus ē ad loquēduz sentiet mala. Vult
et non vult piger: anima autem operan
tium impinguabitur. Verbum mēdax
iustus detestabitur: impius aūt cōfun
dit z confundetur. Justicia custodit in
nocentis viam: impietas autez peccato
rem supplantat. Est quasi diues cuz ni
hil habeat: z est quasi paup cum in mul
tis diuitijs sit. Redemptio anime viri
diuitie sue: qui autez paup est increpati
onē nō sustinet. Lux iustorū letificat: lu
cerna aūt impioz extinguet. Inter sup
bos semp iurgia sūt: qui aūt agūt oia cū
consilio regūntur sapiētia. Substātia
festinata minuet: que aūt paulatim col
ligitur manu multiplicabit. Spes que
differtur affligit animā: lignū vite desi
deriū veniens. Qui detrahit alicui rei
ipe se in futurū obligat: qui autē timet
precepti in pace versabit. Anime dolo
se errant in peccatis iusti aūt misericor
des sunt et miserant. Lex sapientz fons
vite: vt declinet a ruina mortis. Doctri
na bona dabit gratiā: in itinere contem
ptorū vorago. Astutus oia agit cū consi
lio: qui aūt fatuus est aperit stulticiam.
Nūcius impij cadet in malum. Legat9
fidelis sanitas Egestas et ignominia ei
qui deserit disciplinā: qui aūt acquiescit
arguenti glorificabitur. Desiderium si cō
pleatur delectat animam: detestant stul
ti eos qui fugiunt mala. Qui cum sapi
entibus graditur sapiens erit: amicus
stultorum similis efficietur. Peccato
res psequitur malū: z iustis retribuent
bona. Bonus relinquit hæredes filios z
nepotes: z custodit iusto substātia pecca
toris. Multi cibi in noualibus patrū: z
alijs cōgregant absqz iudicio. Qui par
cit virge odit filiū suuz: qui aūt diligit il
lum instanter erudit. Justus comedit
et replet animā suā venter aūt impiorū
insaturabilis. XIIII

Sapiens mulier edificat domuz
suam: insipiens extructā q3 ma
nibus destruet. Ambulans re
cto itinere et timens deū: despicitur ab
eo qui infami graditur via. In ore stul
ti virga superbie: labia autē sapientū cu
stodiunt eos. Ubi nō sunt boues: presē
pe vacuū est: vbi aūt apparent plurime
segetes ibi manifesta est fortitudo bouis
Testis fidelis non mentiet. profert aūt
mendacium dolosus testis. Querit deri
sor sapientiam et non inuenit: doctrina
prudentiū facilis. Clade cōtra virū stul
tum: et nescit labia prudentie. Sapien
tia callidi est intelligere viā suam z pru
dentia stultorz errans. Stultus illudet
peccatū: et inter iustos morabit gratia.
Cor q̄ nouit amaritudinē anime sue
in gaudio eius nō miscebit extraneus.
Domus impiorum delebit tabernacula
iustorū germinabūt. Est via que videt
homi iusta: nouissima aūt eius deducūt
ad mortem. Risus dolore miscebit: z ex
trema gaudij luctus occupat. Alijs suis
replebit stultus: z super eū erit vir bon9
Innocens credit omi verbo: astutus cō
siderat gressus suos. Filio doloso nihil
erit boni: seruo aūt sapiēti prosperi erūt
actus: et dirigetur via eius. Sapiens
timet et declinet a malo: stultus transi
lit et cōfidit. Impatiens operabit stulti
ciam: et vir versutus odiosus est. Possi
debunt paruuli iusticiam: et expectabūt
astuti scientiā. Jacebūt mali ante bonos
et impij ante portas iustorū. Etiaz proxi
mo suo pauper odiosus ē: amici vero di
uituz multi. Qui despicit proximū suuz

peccat: qui autem miseretur pauperi be/atus erit. Qui credit in dño misericor/diã diligit: errant qui operantur maluz Misericordia et veritas preparãt bona. In omĩ opere bono erit abundãtia: vbi autem verba sunt plurima· ibi frequen ter egestas. Corona sapientũ diuitie eo rum: fatuitas stultorũ imprudentia. Li berat animas testis fidelis· et pfert mẽ/datia versipellis. In timore dñi fiducia fortitudinis: et filijs eius erit spes. Ti/mor domini fons vite: vt declinet a rui/na mortꝫ. In multitudine populi digni tas regis: ⁊ in paucitate plebis ignomi nia principis. Qui patiens ẽ multa gu bernatur sapientia: qui autem impati/ens ẽ· exaltat stulticiam suã. Elita carni um sanitas cordis: putredo ossium inui dia. Qui calũniatur egentez: exprobrat factori eius honorat autẽ eum qui mise retur pauperis. In malicia sua repellet impius: sperat aũt iustus in morte sua In corde prudentis requiescit sapiẽtia ⁊ indoctos ꝙscꝫ erudiet. Justicia eleuat gentem: miseros autem facit populos pctm̃. Accept⁹ ẽ regi minister intelligẽs iracundiã ei⁹ inutilis sustinebit. XV

Responsio mollis frangit iram: sermo durus suscitat furorem. Lingua sapientuz ornat scienti/am: os fatuorum ebullit stulticiam. In omni loco oculi dñi: cõtemplantur bo/nos et malos. Lingua placabilis lignuz vite: que aũt immoderata ẽ cõteret spi ritũ. Stultus irridet disciplinã patris sui: qui aũt custodit increpatões astuti/or fiet. In abundãti iustitia virtus ma/xima ẽ: cogitatões aũt ipiorũ eradicabũ tur. Domus iusti plurima fortitudo: et in fructib⁹ impij conturbatio. Labia sa/pientum disseminabũt scientiã: cor stul torũ dissimile erit. Elictime impiorum abominabiles dño: vota iustorum placa bilia. Abominatio ẽ dño via impij: qui sequitur iusticiã diligit ab eo Doctrina mala deserentiũ viam vite. qui increpa tiones odit morie⁊. Infernus ⁊ perdi/tio coram dño: quanto magis corda filioz hominũ? Non amat pestilẽs eum qui se corripit nec ad sapientes graditur. Cor gaudens exhilarat faciẽ: in meroze ani/mi deiecitur spũs. Cor sapientis queret doctrinã: et os stultorũ pascitur imperi/tia. Omnes dies pauperis mali: secura mens quasi iuge cõuiniũ. Melius ẽ pa rum cũ timore dñi q̃ thesauri magni et insatiabiles. Melius ẽ vocari ad olera cum charitate: q̃ ad vitulũ saginatum cum odio. Vir iracundus puocat riras qui patiens ẽ mitigat suscitatas. Iter pigrorũ quasi sepes spinarũ via iustorũ absq̃ offendiculo. Filius sapiẽs letificat patrẽ: et stultus homo despicit matrem suam. Stulcia gaudiũ stulto: ⁊ vir pru dens dirigit gressus suos. Dissipantur cogitatões vbi non ẽ consiliũ: vbi vero sunt plures cõsiliarij· cõfirmant. Letat homo in sentẽtia oris sui: et sermo opor tunus ẽ optimus. Semita vite super eruditus: vt declinet de inferno nouissi/mo Domũ superboz demolietur dñs: ⁊ fir mos faciet terminos vidue. Abomina/tio dñi cogitatões male: et purus ꝑmo pulcerrimus firmabit ab eo. Cõturbat domũ suã qui sectat auariciã: q̃ aũt odit munera viuet. ℣er misericordiã ⁊ fidẽ purgant peccata: p timorẽ aũt dñi decli/nat omis a malo. Mens iusti meditabi tur obedientiã· os impiorũ redũdat ma lis. Longe ẽ dñs ab impijs: ⁊ oratões iu storz exaudiet. Lux oculoz letificat aiam fama bona impinguat ossa. Auris q̃ au/dit increpationes vite: in medio sapien tum cõmorabitur. Qui abiicit disciplĩ/nam· despicit aiaz suã: qui aũt acquiescit increpatõnib⁹ possessor ẽ cordis. Timor dñi disciplina sapiẽtie: et gloriam prece dit humilitas. XVI

Hominis est animam prepara/re: et domini gubernare linguã. Omnes vie hoim patẽt oculis eius: spirituũ ponderator ẽ dñs. Reue/la dño opa tua: et dirigent cogitatões tue Vniuersa ꝓpter semetip̃m operatus ẽ do minus: impiũ q̃z ad diẽ maluz. Abomi natio dñi ẽ oĩs arrogans· etiã si manus

ad manū fuerit non ē innocēs. Initiū vie bone facere iusticiaz: accepta ē apud deum magis q̄z immolare hostias. Miseri cordia et veritate redimitur iniquitas. et in timore dñi declinat a malo. Cū placuerint dño vie homis: inimicos q̄z ei? conuertet ad pacē. Melius ē parū cum iusticia: q̄z multi fructus cū iniquitate. Cor homis disponit viā suam: sed dñs ē dirigere gressus eius. Diuinatio in labijs regis: in iudicio nō errabit os eius. Pondus et statera iudicia dñi sunt: et opa eius omnes lapides seculi. Abominabiles regi qui agūt impie: q̄m iusticia firmat soliū. Voluntas regum labia iusta: qui recta loquit diriget. Indignatō regis nūcij mortis: et vir sapiens placabit eum. In hilaritate vultus regis vita: et clemētia eius quasi imber serotin? Posside sapientiā: quia auro melior est t acquire prudentiā: q? preciosior ē argēto. Semita iustorum declinat mala: custos anime sue seruat vitam suā. Cōtritionem precedit superbia: et ante ruinā exaltabitur spiritus. Melius est humilari cuz mitib: q̄z diuidere spolia cū superbis. Eruditus in verbo reperiet bona: t q̄ sperat in domino beatus ē. Qui sapiens est corde: appellabit prudens: et qui dulcis eloquio maiora reperiet. Fons vite eruditio possidentis: doctrina stultorum fatuitas. Cor sapientis erudiet os eius et labijs eius addet gratiaz. Fauus mellis cōpsita verba: dulcedo anime sanitas ossiū. Est via q̄ videt homi recta: et nouissima eius ducūt ad mortē. Anima labrantis labrat sibi: quia cōpulit euz os suum. Vir infipiens fodit malum: t in labijs eius ignis ardescit. Homo peruersus suscitat lites t verbosus separat principes. Vir iniquus lactat amicū suum: et ducit eum per viam non bonam. Qui attonitz oculis cogitat prava mordens labia sua perficiet maluz. Corona dignitatis senectus que in vijs iusticie reperietur. Melior ē patiēs viro forti: t qui dominatur animo suo expugnatore vrbiū. Sortes mittuntur in sinuz: sed a domino temperantur.

XVII

Melior est buccella sicca cum gaudio q̄z dom? plena victimis cuz iurgio. Seruus sapiēs dñabit? stultis filijs: et inter fratres hereditatez diuidet. Sicut igne probatur argentū et aurum camino: ita corda probat dñs. Malus obedit lingue inique: t fallax ob temperat labijs mendacibus. Qui despicit pauperem exprobrat factori eius. et qui in ruina letatur alterius. nō erit impunitus. Corona senū filij filiorum: et gloria filiorum patres eorū. Non decent stultū verba cōpsita nec principez labiū mentiens. Gēma gratissima expectatio pestolātis: quocūq̄z se vertit prudenter intelligit. Qui celat delictū querit amicitias: qui altero sermone repetit separat federatos. Plus proficit correctio apud prudentē: q̄z centū plage apō stultū. Semp iurgia querit mal? angelus aūt crudelis mittet contra euz. Expedit magis vrse occurrere raptis fetibus: q̄z fatuo cōfidenti sibi in stultia sua. Qui reddit mala pro bonis: non recedet malum de domo eius. Qui dimittit aquam caput est iurgioruz. et anteqūz patiat contumeliā iudiciū deserit. Et q̄ iustificat impiū et qui condēnat iustum: abominabilis est uterq̄z apud deū. Quid prodest stulto habere diuitias: cū sapiētiam emere non possit? Qui altam facit domū suam querit ruinā: et qui euitat discere incidet in malum. Omni tē pore diligit qui amic? est: et frater in angustijs. cōprobat. Stult? hō plaudet manib suis: cū spopōderit p amico suo. Qui meditat discordias diligit rixas: t qui exaltat os suū querit ruinā. Qui peruersi cordis est non inuenit bonū: et qui vertit linguā incidet in malū. Natus ē stultus in ignominiā suā: sed nec pt in fatuo letabit. Anim? gaudēs etatē floridā facit: spiritus tristis exiccat ossa. Munera de sinu impi? accipit: vt puertat semitas iudicij. In facie prudentis lucet sapientia: oculi stultorum in finibus terre. Ira patris filius stultus: t dolor matrz

que genuit eū. Nō ē bonū damnū infer
re iusto: nec ꝑcutere principē q̄ recta iu-
dicat. Qui moderat̄ sermones suos do
ctus ⁊ prudēs ē: et ꝑciosi spūs vir erudi
tus. Stult⁹ q̄z si tacuerit. sapiēs reputa
bit̄: ⁊ si cōpresserit labia sua intelligens

XVIII

Occasiones querit
qui vult recedere ab amico. oī
tp̄e erit exprobrabilis. Nō reci-
pit stultus verba prudentie: nisi ea dixe
ris que versantur in corde eius. Impi⁹
cum in profundū venerit peccatorū con
tēnit: sed sequitur eū ignominia et op-
probriū. Aqua ꝓfunda ex ore viri: et tor
rēs redundās fons sapiētie. Accipere ꝑ
sonā impij in iudicio nō ē bonū: vt decli
nes a vitate iudicij. Labia stulti miscent
se rixis: et os eius iurgia prouocat. Os
stulti cōtritio eius: et labia ip̄ius ruina
anime eius. Verba bilinguis quasi sim
plicia: et ip̄a ꝑueniunt vsq̄z ad interiora
ventris. Pigrū deijcit timor: aīe aūt ef-
feminatorū esuriēt. Qui mollis ⁊ disso
lutus ē in op̄e suo: frater ē sua op̄a dissi
pantis. Turris fortissima nomē dñi: ad
ip̄am currit iustus et exaltabit̄. Substā
tia diuitis vrbs roboris ei⁹. ⁊ quasi mu-
rus validus circūdans eū. Anteq̄z cōte
rat̄ exaltat̄ cor hom̄is: ⁊ anteq̄z glorificet̄
humiliatur. Qui prius rn̄det q̄z audiat
stultū se esse demōstrat et cōfusione di-
gnū. Spiritus viri sustētat imbecillita
tem suā: spm̄ vero ad irascendū facilem
quis poterit sustinere: Cor prudētis pos
sidebit scientiā: et auris sapientiuz que-
rit doctrinā. Donū hoīs dilatat viā ei⁹
et ante principes spaciū ei facit. Iustus
prior ē accusator sui: venit amicus ei⁹ et
inuestigabit eū. Cōtradictiones cōpri-
mit sors: et inter potentes q̄z diiudicat
Frater qui adiuuat̄ a fratre q̄si ciuitas
firma: et iudicia quasi vectes vrbiū. De
fructu oris viri replebit̄ venter eius: et
genimina labiorū ip̄ius saturabunt eū.
Mors et vita in manibꝰ lingue: qui di-
ligunt eam comedent fructus ei⁹. Qui
inuenit mulierē bonā: inuenit bonuz et
hauriet iocunditatē a dño. Qui expellit
mulierē bonā expellit bonum: qui aūt te
net adulterā stultus ē et insipiens. Cū
obsecrat ionibꝰ loquit̄ pauper: et diues
effabit̄ rigide. Vir amicabilis ad socie-
tatē: magis amicus erit q̄z frater.

XIX

Melior ē pauper qui ambulat in
simplicitate sua: q̄z diues tor-
quēs labia sua ⁊ insipiens. Vbi
non ē sciētia anime non ē bonū. ⁊ qui fe
stinus ē pedibus offendet. Stulticia ho
minis supplantat gressus eius. et cōtra
deū feruet animo suo. Diuitie addunt
amicos plurimos: a paupe aūt et hi q̄s
habuit separant̄. Testis falsus non erit
impunitus: et qui mendacia loquit̄ nō
effugiet. Multi colūt ꝑsonam potentis
et amici sunt dona tribuentis. Fratres
hoīs paupis oderūt eum: insup̄ et ami-
ci procul recesserūt ab eo. Qui tm̄ verba
sectatur nihil habebit: qui aūt possessor
est mentis diligit animaz suā: et custos
prudentie inueniet bona. Falsus testis
non erit impunitus. ⁊ qui loquitur mē
datia peribit. Nō decent stultuz diuitie:
nec seruum dñari principibꝰ. Doctrina
viri ꝑ patientiā noscitur: ⁊ gloria eius ē
iniqua pretergredi. Sicut fremitus le
onis ita et regis ira. et sicut ros sup̄ her
bam ita et hilaritas eius. Dolor patris
filius stultus: et tecta iugit̄ ꝑstillātia li-
tigiosa mulier. Domus et diuitie dan-
tur a parentibus: a dño autē ꝓprie vxor
prudens. Pigredo immittit soporez. et
aīa dissoluta esuriet. Qui custodit man
datum. custodit animā suā: qui autē ne
gligit viā suam mortificabitur. Fenera
tur dño qui miseretur paupis: et vicis-
situdinē suā reddet ei. Erudi filiū tuuz
ne desperes: ad interfectionē autez eius
ne ponas animam tuā. Qui enim im-
patiens ē sustinebit damnū et cū rapu-
erit: aliud apponet. Audi consiliū ⁊ susci
pe disciplinam. vt sis sapiens in nouissi
mis tuis. Multe cogitationes in corde
viri: voluntas aūt dñi in eternū perma
nebit. Homo indigens misericors ē. et
melior ē pauper iustus q̄z vir mendax.
Timor dñi ad vitam. et in plenitudine

Prouerbia

cõmorabit absq; visitatione pessimi. Abscõdit piger manũ suam sub ascella: nec ad os suũ applicat eã. ¶ Pestilente flagellato: stultus sapientior erit: si aũt corripuerit sapientẽ intelliget sapientiã. Qui affligit patrẽ et fugit matrẽ: ignominiosus erit et infelix. ¶ Non cesses audire fili doctrinã: nec ignores sermones scientie. Testis iniquus deridet iudiciũ: et os impiorũ deuorat iniquitatẽ. ¶ Parata sunt derisoribus iudicia: et mallei percutientes stultorum corporibus. XX

Luxuriosa res vinũ: et tumultuosa ebrietas. Quicunq; his delectatur: non erit sapiens. Sicut rugitus leonis: ita et ira regis: q̃ prouocat eũ peccat in animã suam. ¶ Honor ẽ homini qui separat se a contentionibus: omnes aũt stulti commiscent cõtumelijs. ¶ Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo estate et nõ dabit illi. Sicut aqua profunda: sic consiliũ in corde viri: sed homo sapiens exhauriet illud. Multi homines misericordes vocant: virũ aũt fidelẽ quis inueniet? Justus qui ambulat in simplicitate sua: beatos post se filios relinquit. Rex qui sedet in solio iudicij: dissipat omne malũ intuitu suo. Quis põt dicere: mundũ ẽ cor meũ: purus sum a peccato? ¶ Põdus et pondus: mensura et mẽsura: vtrunq; abominabile ẽ apud deum. Ex studijs suis intelligitur puer: si munda et recta sũt opera eius. Aurem audientem et oculũ videntem: dominus fecit vtrũq;. Noli diligere somnũ: ne te egestas opprimat. Aperi oculos tuos et saturare panibus. Malus ẽ malũ ẽ: dicit omnis emptor: et cũ recesserit tũc gloriabit. Est aurum et multitudo gẽmarũ vas aũt pretiosum labia scientie. Tolle vestimentũ ei⁹ qui fideiussor extitit alieni: et pro extraneis aufer pignus ab eo. Suauis ẽ homi panis mendacij: et postea implebit os ei⁹ calculo. Cogitationes consiliũ roborant et gubernaculis tractãda sunt bella. Ei qui reuelat mysteria: et ambulat fraudulenter: et dilatat labia sua ne cõmiscearis. Qui maledicit patri suo et matri: extinguetur lumen eius in medijs tenebris. Hereditas ad quã festinat in principio in nouissimo benedictione carebit. Ne dicas: reddam malũ pro malo: expecta dominũ et liberabit te. Abominatio ẽ apud deum pondus et põdus: statera dolosa nõ ẽ bona. A dño dirigunt gressus viri: quis autem hominum intelligere põt viam suam? Ruina ẽ homi deuotare sanctos et post vota retractare. Dissipat impios rex sapiens et incuruat super eos fornicem. Lucerna domini spiraculum hominis: que inuestigat omnia secreta ventris. Misericordia et veritas custodiũt regem: et roborabitur clementia thronus eius. Exultatio iuuenum fortitudo eorum et dignitas senum canicies. Liuor vulneris absterget mala: et plage in secretioribus ventris. XXI

Sicut diuisiones aquarum: ita cor regis in manu dñi: quocũq; voluerit inclinabit illud. Omnis via viri recta sibi videt: appendit autem corda dñs. Facere misericordiã et iudicium: magis placet dño q̃ victime. Exaltatio oculorum ẽ dilatio cordis: lucerna impiorũ peccatum. Cogitationes robusti semper in abundantia: omnis aũt piger in egestate ẽ. Qui congregat thesauros lingua mendacij vanus et excors ẽ: et impinguetur ad laqueos mortis. Rapine impiorum detrahent eos: quia noluerunt facere iudicium. ¶ Peruersa via viri aliena ẽ a deo qui autẽ mundus est rectum opus eius. Melius ẽ sedere in angulo domatis: q̃ cum muliere litigiosa et in domo cõmuni. Anima impij desiderat malũ: non miserebit proximo suo. Vulctato pestilente sapiẽtior erit paruulus: et si sectet sapientem sumet sciam. Excogitat iustus de domo impij: vt detrahat impios a malo. Qui obturat aurem suã ad clamorem pauperis: et ipe clamabit et non exaudietur. Munus absconditum extinguit iras: et donum in sinu indignationem maximã. Gaudium iusto est facere iudicium et pauor

operantibus iniquitatē Qui erraue
rit in via doctrine:in cetu gigantiuz cō/
morabitur. Qui diligit epulas ī egesta
te erit:qui amat vinū ⁊ pinguia nō dita
bitur. Pro iusto dabit impius ⁊ p recto
iniquus. Melius est habitare in terra
deserta:qz cū muliere rixosa et iracunda
Thesaurus desiderabilis et oleū in ha/
bitaculo iusti et imprudens hō dissipa/
bit illū. Qui sequit iusticiā ⁊ miserico/
diā.inueniet vitā ⁊ iusticiā et gloriā. Ci
uitatē fortiū ascendit sapiēs:destruxitqz
robur fiducie eius. Qui custodit os su/
um et linguā suā:custodit ab angustijs
animā suam. Superbus et arrogans
vocatur indoctus:qui in ira opatur sup
biam. Desideria occidunt pigrū.nolue
rūt enī quicqz manus eius opari. Tota
die cōcupiscit et desiderat: qui aūt iust⁹
est tribuet et non cessabit. Hostie impi
orum abominabiles que offerunt ex sce
lere. Testis mendax peribit:vir obediēs
loquetur victoriam. Qui impius proca
citer obfirmat vultum suū:qui autē re/
ctus est corrigit viā suam. Non ē sapien
tia.non ē prudentia:non ē consiliū con
tra dñm. Equus parat ad diē belli: dñs
autē salutem tribuit. XXII

Melius ē nomē bonuz qz diuitie
multe:sup argentū enī et aurū
gratia bona. Diues et paup ob
uiauerunt sibi:vtriusqz opator est dñs.
Callidus videt malū.⁊ abscondit se:ino/
cens ptransijt et afflictus ē damno. Fi
nis modestie timor dñi:diuitie et glia ⁊
vita. Arma et gladij in via supbi custos
aūt anime sue lōge recedit ab eis. Pro/
uerbiū ē.adolescens iuxta viā suā gdī
etiaz cū senuerit non recedet ab ea. Di
ues paupib imperat.et q̄ accipit mutu
um seruus ē fenerantis. Qui seminat
iniquitatē metet mala.et virga ire sue
consumabit. Qui ꝓnus ē ad misericordiā
benedicet:ꝺ panib enī suis dedit paupi
Victoriaz et honorem acquiret qui dat
munera:aīam aūt aufert accipientium.
Ejce derisorē ⁊ exibit cū eo iurgiū cessa
buntqz cause et cōtumelie. Qui diligit
cordis mūditiam:ꝓpter gratiā labioruz
suoꝝ habebit amicū regē. Oculi dñi cu/
stodiunt scientiā:et supplātat̄ verba ini/
qui. Dicit piger:leo ē foris.ī medio pla
tearū occidendus sum. Fouea profun/
da os aliene:cui iratus ē dñs incidet in
eam. Stultia colligata ē in corde pueri
et virga disciplīe fugabit eam. Qui ca
lumniatur pauperem vt augeat diuiti
as suas:dabit ipeditiori et egebit. Fili
mi inclina aurem tuā.et audi verba sa/
pientiū. Appone autē cor ad doctrinam
meā:que pulcra erit tibi cuz seruaueris
eam in ventre tuo. Et redundabit in la
bijs tuis:vt sit in dño fiducia tua. Ecce
et ostendam eam tibi hodie. Ecce descri
psi eam tibi tripliciter in cogitationib
et scientia:vt ostenderem tibi firmitatē
et eloquia veritatis:respondere ex eis il
lis.qui miserunt te. Non facias violen
tiam pauperi qz pauper ē.neqz conteras
egenum in porta:quia iudicabit dom⁹
causam eius:et cōfiget eos qui confire/
rūt animam eius. Noli esse amicus ho/
mini iracūdo neqz ābules cū viro furio
so:ne forte discas semitas ei⁹.et sumas
scandalum anime tue. Noli esse cū his
qui defigunt manus suas.et qui vades
se offerunt pro debitis. Si enim nō ha
bes vnde restituas quid cause ē vt tol/
lat operimentum de cubile tuo? Ne trās
grediaris terminos antiq̄s:quos posue
rūt patres tui. Elidisti vir velocē in ope
re suo:coram regibus stabit: nec erit an
te ignobiles. XXIII

Quando sederis vt comedas cū
principe.diligenter attende q̄
sunt apposita ante faciem tuaz:
Et statue cultrū in gutture tuo:si tamē
habes in ptāte animā tuā. Ne desideres
de cibis eius:in quo est panis mendacij
Noli laborare vt diteris: sed prudentie
tue pone modum. Ne erigas oculos tu
os ad opes quas nō potes habere: quia
faciēt sibi pēnas quasi aquile ⁊ volabūt
in celum. Ne comedas cū homine inui/
do.et ne desideres cibos eius:qm̄ in simi
litudinē arioli ⁊ coniectoris estimat qō

ignorat Comede ⁊ bibe dicet tibi: ⁊ mēs eius nō ē tecū. Cibos quos comederas euomes: et ꝑdes pulcros sermones tuos. In auribꝫ insipientiū ne loquaris: quia despiciēt doctrinaꝫ eloquij tui. Ne attingas paruulorū terminos: et agruꝫ pupillorꝫ ne introeas. Propinquus enī illorū fortis est: et ipe iudicabit cōtra te causaꝫ illorū. Ingrediatur ad doctrinaꝫ cor tuuꝫ: et aures tue ad verba scientie. Noli subtrahere a puero disciplinam: si enī ꝑcusseris eū virga. non morieť. Tu virga ꝑcuties eū: et animā eius de inferno liberabis. Fili mi si sapiēs fuerit animus tuus. gaudebit tecū cor meū: et exultabūt renes mei cum locuta fuerint recta labia tua. Non emuletur cor tuuꝫ peccatores. sed in timore dñi esto tota die: quia habebis spem in nouissimo: et prestolatio tua nō auferet. Audi fili mi et esto sapiēs: et dirige in via animū tuum. Noli esse in cōuiuijs potatorꝫ. nec in comesationibꝫ eorꝫ qui carnes ad vescēdum conferūt: qꝛ vacātes potibus ⁊ dātes symbola cōsumentur: ⁊ vestietur pānis dormitatio. Audi patrē tuuꝫ qui genuit te: et ne contēnas cuꝫ senuerit mater tua. Veritatē eme: ⁊ noli vendere sapientiā et doctrinam et intelligentiam. Exultat gaudio pater iusti: qui sapientem genuit: letabiť in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua: et exultet qui genuit te. Prebe fili mi cor tuum mihi: et oculi tui vias meas custodiant. Fouea enī ꝓfunda ē meretrix: ⁊ puteꝰ angustus aliena. Insidiať in via quasi latro: ⁊ q̄s incautos inuenerit interficiet. Cui ve. cuius patri ve. cui rixe. cui fouee. cui sine causa vulnera. cui suffossio oculorꝫ? Nōne his qui cōmorant̄ in vino: et student calicibus epotādis? Ne intuearis vinū qñ flauescit: cū splēduerit in vitro color eius. Ingrediť blande et in nouissimo mordebit vt coluber: et sicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbūt extraneas: et cor tuū loqueť ꝑuersa Et eris sicut dormiēs in medio mari: et q̄si sopitus gubernator amisso clauo. et dices: Verberaueřt me sed nō dolui: traxerunt me ⁊ ego nō sensi. Qñ euigilabo et rursus vina reperiam.

XXIIII

Ne emuleris viros malos nec desideres esse cum eis: quia rapinas meditatur mēs eorꝫ: ⁊ fraudes labia eorū loquūtur. Sapiētia edificabitur domꝰ: et prudētia roborabitur. In doctrina replebunť cellaria: vniuersa substātia p̄ciosa ⁊ pulcerrima. Vir sapiens fortis est et vir doctus robustus et validus: quia cū dispositione initur bellum. et erit salus vbi multa cōsilia sunt Excelsa stulto sapientia: in porta nō aperiet os suum. Qui cogitat mala facere: stultus vocabitur. Cogitatio stulti peccatum ē: et abominatio hoīm detractor. Si desperaueris lapsus in die angustie imminueť fortitudo tua. Erue eos qui ducuntur ad mortē: et qui trahūtur ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris vires nō suppetunt: qui inspector est cordis ipe intelligit. et seruatorem anime tue nihil fallit: reddetq̄ hoīm iuxta opera sua. Comede fili mi mel quia bonum est: et fauum dulcissimum gutturi tuo. Sic ⁊ doctrina sapiētie anime tue: quā cum inueneris. habebis in nouissimis spem. et spes tua non peribit. Ne insidieris et queras impietatem in domo iusti: neq̄ vastes requiem eius. Septies enim in die cadet iustus et resurget: impij autem corruent in malum. Cum ceciderit inimicus tuꝰ ne gaudeas. ⁊ ī ruina eius ne exultet cor tuū: ne forte videat dñs ⁊ displiceat ei: ⁊ auferat ab eo irā suam. Ne cōtendas cum pessimis. nec emuleris impios: quoniā nō hñt futurorū spem mali: et lucerna impiorꝫ extinguet. Time dñm fili mi et regē: ⁊ cū detractoribꝫ non cōmiscear. Qm̄ repēte consurget ꝑditio eorꝫ: et ruinā vtriusq̄ quis nouit? Hec q̄z sapiētibꝫ. Cognoscere personaꝫ in iudicio non est bonuꝫ. Qui dicunt impio iustus es. maledicēt eis populi: et detestabuntur eos tribus Qui arguunt eū laudabutur: ⁊ sup eos veniet benedictio. Labia deosculabitur

qui recta verba rñdet. Prepara forꝫ opꝰ
tuum: et diligēter exerce agrū tuū: ⁊ po-
stea edifices domū tuā. Ne sis testis fru
stra cōtra proximū tuuꝫ. nec lactes quē-
q̄ꝫ labijs tuis. Ne dicas: quomodo fecit
mihi sic faciam ei: et reddā vnicuiq̄ꝫ ꝟm
opus suum. Per agrum hoīs pigri trā-
siui: et per vineam viri stulti. Et ecce to
tum repleuerant vrtice. et operuerāt su
perficiē eius spine: et maceria lapidū de
structa erat. Qd̄ cū vidissez posui in cor-
de meo: et exemplo didici disciplinā. Vs
q̄ꝫquo piger dormies: vsq̄ꝫquo de som-
no consurges? Parum inquā dormies
modicum dormitabis. pauxillum manꝰ
conseres vt quiescas. et veniet tibi qua
si cursor egestas tua et mendicitas qua
si vir armatus.

XXV

HEq̄ꝫ parabole salomonis: quas
transtulerūt viri ezechie regis
iuda. Gloria dei est celare verbū
et gloria regū inuestigare sermonē. Ce
lum sursuꝫ et terra deorsum: et corꝫ regū
inscrutabile. Aufer rubiginē de argēto:
et egredieť vas purissimū. Aufer impie
tatez de vultu regis: et firmabiť iustitia
thronus eiꝰ. Ne gloriosus appareas co-
ram rege: et in loco magnorum ne stete
ris. Melius est enī vt dicatur tibi. ascē-
de huc: q̄ꝫ vt humilieris coram principe
Que viderunt oculi tui ne preferas in
iurgio cito: ne postea emēdare nō possis
cū dehonestaueris amicū tuū. Causam
tuam tracta cū amico tuo. et secretū ex-
traneo ne reueles: ne forte insultet tibi
cum audierit. et exprobrare non cesset.
Gratia et amicitia liberāt: quas tibi ser-
ua. ne exprobrabiľ fias. Mala aurea in
lectis argenteis. qui loquitur verbuꝫ in
tempore suo. Inauris aurea et margari
ta fulgēs: qui arguit sapientem et aurē
obedientem. Sicut frigus niuis in die
messis: ita legatus fidelis ei qui miserit
eū: aīam ip̄ius requiescere facit. Nubes
et ventus ⁊ pluuie nō sequētes. vir glo
riosus ⁊ ꝓmissa nō cōplens. Patientia
lenieť princeps: et lingua mollis cōfrin
get duritiā. Mel inuenisti. comede qd̄
sufficit tibi: ne forte satiatus euomas il
lud. Subtrahe pedem tuum de domo ꝓ
ximi tui: neq̄ñ satiatus oderit te. Iacu-
lum et gladius et sagitta acuta: homo q̄
loquitur contra proximū suum falsum
testimoniuꝫ. Dens putridus et pes las-
sus. qui sperat sup infideli in die angu-
stie: et amittit palliū in die frigoris Ace
tum in nitro: qui cantat carmina cordi
pessimo. Sicut tinea vestimēto ⁊ vermis
ligno: ita tristitia viri nocet cordi. Si
esurierit inimicus tuus ciba illum: si si-
tit da ei aquam bibere. Prunas eniꝫ cō
gregabis super caput eius et dominus
reddet tibi. Tlentꝰ aquilo dissipat plu-
uias: et facies tristis linguam detrahen-
tez. Melius est sedere in angulo doma-
tis: q̄ꝫ cum muliere litigiosa. et in domo
cōmuni. Aqua frigida aīe sitiēti: et nūci
us bonus de terra longinqua. Fons tur
batus pede et vena corrupta: iustus ca-
dens corā impio. Sicut qui mel multū
comedit nō est ei bonū: sic qui scrutator
est maiestatis opprimeť a gloria. Sicut
vrbs patens ⁊ absq̄ꝫ murorum ambitu
ita vir qui non potest in loquendo cohi
bere spiritum suum.

XXVI

QUomodo nix in estate: et plu-
uie in messe: sic indecēs: est stul
to gloria. Sicut auis ad alta
transuolnas. ⁊ passer quolibet vadens:
sic maledictū frustra ꝓlatū in quēpiam
superueniet. Flagellū equo et chamus
asino. et virga in dorso imprudentium.
Ne respondeas stulto iuxta stulticiā su-
am: ne efficiarꝫ ei similis. Responde stul
to iuxta stulticiā suā: ne sibi sapiēs eē vi
deatur. Claudus pedibus et iniquitatez
bibens: qui mittit verba per nunciū stul
tuꝫ. Quō pulcras frustra habet claudus
tibias: sic indecens est in ore stultorum
parabola. Sicut qui mittit lapidem in
aceruum mercurij: ita qui tribuit insi-
piēti honorē. Quomodo si spina nasca-
tur in manu temulenti: sic parabola in
ore stultorū. Iudiciū d̄terminat causas
et qui imponit stulto silentiū iras miti
gat. Sicut canis q̄ reuertiť ad vomitū

suum: sic impudēs qui iterat stulticiaz suam. Vidisti hominē sapientē sibi videri: magis illo spem habebit insipiēs. Dicit piger leo est in via: et leena in itineribus. Sic ostiū vertit in cardine suo: ita piger in lectulo suo. Abscōdit piger manus sub ascella sua: et laborat si ad os suum eas cōuerterit. Sapientior sibi stultus videtur: septem viris loquentibus sententias. Sicut qui apprehendit auribus canē: sic qui transit & impatiēs cōmiscet rixe alterius. Sicut noxius est q̄ mittit sagittas & lāceas in mortē: ita vir qui fraudulent nocet amico suo: & cū fuerit deprehensus dicet: ludens feci. Cū defecerint ligna extinguet ignis: et susurrone subtracto: iurgia quiescunt. Sic carbones ad prunas et ligna ad ignē: sic hō iracundus suscitat rixas. Verba susurronis quasi simplicia: et ipa pueniūt ad intima cordis. Quō si argento sordido ornare velis vas fictile: sic labia tumentia cuz pessimo corde sociata. Labijs suis intelligit inimicos: cum in corde tractauerit dolos. Qñ submiserit vocez suam ne credideris ei: qñ septez nequicie sunt in corde illius. Qui opit odiū fraudulēter: revelabit malitia ei⁹ in cōcilio. Qui fodit foueam incidet in eam: et q̄ voluit lapidem reuertet ad eū. Lingua fallax non amat veritatem & os lubricū operatur ruinas.

XXVII

Ne glorieris in crastinū: ignorās quid superuentura pariat dies. Laudet te alienus & nō os tuū. extraneus et nō labia tua. Grauē ē sarū & onerosa arena: sed ira stulti vtroq̄ grauior. Ira non hēt misericordiā: nec erūpens furor: & impetū cōcitati spūs ferre quis poterit? Melior est manifesta correctio q̄ amor abscōditus. Meliora sunt vulnera diligētis: q̄ fraudulēta oscula odiētis. Anima saturata calcabit fauū: & aīa esuriēs etiā amara p dulci sumet. Sicut auis trāsmigrās de nido suo: sic vir qui derelinquit locū suū. Unguēto & variis odoribꝫ delectat cor: et bonis amici cōsilijs aīa dulcorat. Amicū tuū et amicuz patris tui ne dimiseris: & domū fratris tui ne ingrediaris in die afflictōis tue. Melior est vicinus iuxta: q̄z frater procul. Stude sapie fili mi et letifica cor meū: vt possis exprobrāti rīdere sermonē. Astut⁹ vidēs malū abscōditus est: p̄uuli transeuntes sustinuerūt dispēdia. Tolle vestimentū eius q̄ spopōdit p extraneo: et p alienis aufer ei pign⁹. Qui benedicit primo suo voce grādi de nocte consurgēs: maledicenti similis erit. Tecta p stillantia in die frigoris & litigiosa mulier cōparant. Qui retinet eam quasi qui ventum teneat: et oleū dextre sue euacuat. Ferrū ferro exacuit: & homo exacuit faciē amici sui. Qui seruat ficū comedet fructū eius: et qui custos est dñi sui glorificabit. Quō in aquis resplendet vult⁹ prospicientiū: sic corda hominū manifesta sunt prudētibꝫ. Infern⁹ & perditio nunq̄z replent: similiter & oculi hominū insatiabiles. Quō probat in conflatorio argentū: et in fornace aurū: sic probat hō ore laudantis. Cor inīqui inq̄rit mala: cor aūt rectū inquirit sciaz. Si cōtuderis stultū in pila q̄si ptisanas feriente desup pilo: nō auferetur ab eo stultitia eius. Diligenter agnosce vultū pecoris tui: tuosq̄z greges cōsidera. Nō enī habebis iugiter ptātez: sed corona tribuetur tibi in generatione & generatōem. Aperta sunt prata & apparuerūt herbe virētes et collecta sunt fena de mōtibꝫ. Agni sūt ad vestimentum tuū et hedi ad agri precium. Sufficiat tibi lac caprarū i cibos tuos et in necessaria domus tue & ad victum ancillis tuis.

XXVIII

Fugit impius nemine psequente: iustus aūt quasi leo confidēs absq̄z terrore erit. Propter peccā terre multi principes eius: & propter hoīs sapientiā et horū scientiam que dicunt vita ducis longior erit. Vir pauper calumnians pauperes: similis est imbri vehementi in q̄ parat fames. Qui derelinquūt legē: laudāt impiuz. qui custodiūt succenduntur contra euz. Viri mali nō cogitāt iudiciū: qui aūt inquirūt dñm

animaduertunt omīa. Melior est pauꝑ
ambulans in simplicitate sua: q̄ꝫ diues
in prauis itineribus. Qui custodit legē
filius sapiēs est. qui autem comesatores
pascit: confundit patrem suū. Qui coa-
ceruat diuitias vsuris et fenore liberali
in pauperes cōgregat eas. Qui declinat
aures suas ne audiat legem: oratio eius
erit execrabilis. Qui decipit iustos ī via
mala in interitu suo corruet: et simpli-
ces possidebunt bona eius. Sapiens si
bi videtur vir diues: pauper autez pru-
dens scrutabit̄ eum. In exultatione iu
storū multa gloria est: regnātibꝫ impijs
ruine hominum. Qui abscondit scelera
sua non dirigeť: qui autē confessus fue
rit ⁊ reliquerit ea misericordiā ꝯseque-
tur. Beatꝰ hō qui semꝑ ē pauidus: qui
vero mētis est dure. corruet in malum.
Leo rugiēs ⁊ vrsus esuriēs: prīcipes im
pius suꝑ ꝓplm pauperē. Dux indigens
prudētia. multos opprimet ꝑ calumniā
qui aūt odit auaritiā longi fiēt dies eiꝰ
Hoīez qui calumniať anime sanguinez
si vsqꝫ ad lacum fugerit nemo sustinet.
Qui ambulat simpliciter saluꝰ erit: qui
ꝑuersis gradiť vijs cōcidet semel. Qui
opať terrā suam satiabiť panibꝫ: qui au
tem sectať ociū replebiť egestate. Vir fi
delis multū laudabiť. qui autez festinat
ditari: nō erit innocēs. Qui cognoscit
in iudicio faciem non bene facit iste ⁊ ꝓ
buccella panis deserit veritatē. Vir qui
festinat ditari ⁊ alijs inuidet: ignorat ꝙ
egestas superueniet ei. Qui corripit ho
minem: gr̄am postea inueniet apud euz
magis q̄ꝫ ille qui per lingue blandimen
ta decipit. Qui subtrahit aliquid a pr̄e
suo vel a matre: ⁊ dicit: hoc nō esse pecca
tum: particeps homicide est. Qui se ia-
ctat et dilatat. iurgia concitat: qui vero
sperat in dño saluabiť. Qui confidit in
corde suo stultus est: qui autē gradiť sa-
pienter ip̄e laudabiť. Qui dat pauperi
non indigebit: qui despicit deprecantē
sustinebit penuriam Cū surrexerint im
pij abscondenť hoīes: cum illi perierint
multiplicabuntur iusti. XXIX

Viro qui corripientem dura cer
uice contēnit. repentinus ei su
perueniet interitꝰ: ⁊ eū sanitas
nō sequeť. In multiplicatione iustorū
letabiť vulgus: cū impij sūpserint prin
cipatū gemet ꝓplꝰs. Vir qui amat sapiē-
tiam letificat patrē suū: qui aūt nutrit
scortū ꝑdet substātiā. Rex iustus erigit
terrā: vir auarus destruet eaz. Homo q̄
blandis fictisqꝫ sermonibꝫ loquiť ami-
co suo: rete expandit gressibꝫ eius. Pec-
cantem virū iniquū inuoluet laqueus
et iustus laudabitur atqꝫ gaudebit. No
uit iustus causam pauperuz: impiꝰ igno
rat scientiaz. Homines pestilentes dis-
sipant ciuitatem: sapientes vero auer-
tunt furorem. Vir sapiens si cuz stulto
ꝯtenderit: siue irascať siue rideat: nō in
ueniet requiē. Viri sanguinū oderunt
simplicē: iusti aūt querūt aīaz eius. To-
tum spm̄ suū ꝓfert stultus: sapiens dif
fert et reseruat in posterū. Princeps q̄
libenter audit verba mendacij. omnes
ministros habet impios. Pauper ⁊ cre
ditor obuiauerūt sibi: vtriusqꝫ illumīa-
tor est dñs. Rex qui iudicat in veritate
pauꝑes: thronꝰ eius in eternuz firma-
bitur. Virga atqꝫ correctio tribuit sapiē
tiam: puer autē qui dimittiť voluntati
sue confundit matrē suā. In multipli-
catione impiorū multiplicabunť scele-
ra et iusti ruinas eoꝝ videbūt. Erudi fi
lium tuū et refrigerabit te: et dabit deli
tias aīe tue. Cū ꝓphetia d̄fecerit dissipa
biť ꝓplꝰs: qui vero custodit legē beatus ē
Seruus verbis nō pōt erudiri: quia q̄d̄
dicis intelligit. ⁊ rn̄dere contēnit. Vidi
sti hoīez velocē ad loquendum: stulticia
magis sperāda est q̄ꝫ illiꝰ correctio. Qui
delicate a puericia sua nutrit seruū suū:
postea sētiet eū ꝯtumacē. Vir iracūdꝰ ꝓ
uocat rixas. ⁊ q̄ ad īdignādū facil̄ est. erit
ad peccādū ꝓcliuior. Suꝑbū sequiť hu
militas. ⁊ humilem spū suscipiet gloria
Qui cū fure ꝑticipat odit animā suam:
adiurantem audit. et non indicat. Qui
timet hominē cito corruet: qui sperat in
dño subleuabiť. Multi requirunt faciē

principis et iudiciū a dño egredit singulorum. Abominant iusti virum impiuz et abominantur impij eos qui in recta sunt via. Verbum custodiens filius. et tra perditionem erit. XXX

Verba cōgregantis filij vomēt. Visio quaz locutus est vir cum quo est deus. et qui deo secū morante cōfortatus ait: Stultissimus suz virozū. t sapiētia hoīm nō ē mecuz. Nō didici sapientiā. t noui sciam sanctozū. Quis ascēdit in celū atq; descēdit: Quis cōtinuit spiritū in manibz suis: Quis colligauit aquas quasi in vestimento: Quis suscitauit omēs terminos terre: Quod nomē ē eius. et quod nomē filij eius si nosti: Omis sermo dei ignitus: clypeus ē oibz sperantibz in se Ne addas quicq; verbis illus t arguaris: inueniaris q; mēdax. Duo rogaui te: ne deneges mihi anteq; moriar. Vanitatem et verba mendacia longe fac a me. Mendicitatem et diuitias ne dederis mihi. Tribue tantū victui meo necessaria: ne forte satiatus illiciar ad negandum: t dicā quis est dñs. aut egestate cōpulsus furer et periurem nomen dei mei. Ne accuses seruuz ad dñm suū: ne forte maledicat tibi t coruas. Generatio que patri suo maledicit: et que matri sue nō benedicit Generatio que sibi munda videtur: et tamen non est lota a sordibus suis. Generatio cuius excelsi sunt oculi et palpebre eius in alta surrecte. Generatio que p dentibz gladios habet t commādit molaribus suis: vt comedat inopes de terra. et pauperes ex hominibz. Sanguisuge due sunt filie: dicentes affer affer. Tria sunt insaturabilia. et quartum quod nunq; dicit sufficit. Infernus et os vulue et terra que nō satiatur aqua. ignis vero nunq; dicit sufficit. Oculuz qui subsannat patrez et qui despicit partum matris sue. suffodiant eum corui de torrētibus. et comedāt eum filie aquile. Tria sunt difficilia mihi: et quartum penitus ignoro. Viaz aquile in celo. viā colubri sup petrā. viam nauis in medio maris: et viā viri in adolescentia. Talis est et via mulieris adultere que comedit et tergēs os suū dicit: Non sum operata malū. Per tria mouet terra: et quartum quod non potest sustinere. Per seruum cum regnauerit. per stultum cum saturatus fuerit cibo. et per odiosaz mulierem cū in matrimonio fuerit assumpta. et per ancillam cum fuerit hæres domine sue. Quattuor sunt mīma terre: et ipsa sunt sapientiora sapientibz. Formice populus infirmus: qui pparat in messe cibū suum. Lepusculus plebs inualida. qui collocat in petra cubile suū. Regem locusta non habet: et egreditur vniuersa per turmas suas. Stellio manibus nititur: et morat in edibz regis Tria sunt que bene gradiunt: t quartuz quod incedit feliciter. Leo fortissim bestiarū: ad nullius pauebit occursuz Gallus succinctus lumbos suos: t aries nec est rex qui resistat ei. et qui stultus apparuerit. postq; eleuat est in sublime. Si enī intellexisset: ori suo imposuisset manum. Qui aūt fortiter premit vbera ad eliciendū lac. exprimit butyrū et qui vehemēter emungit. elicit sanguinem: t qui prouocat iras producit discordias.

Verba lamuelis regis. Visio qua erudiuit eū mater sua. Quid dilecte mi: quid dilecte vteri mei: quid dilecte votorz meorz: Ne dederis mulieribus substātiam tuam: et diuitias tuas ad delēdos reges. Noli regibus o lamuel. noli regibus dare vinum: quia nullū secretum est vbi regnat ebrietas. Ne forte bibant et obliuiscantur iudiciorum et mutent causaz filiorz pauperis. Date siceram merentibz. et vinū his q amaro sūt aīo. Bibāt t obliuiscāt egestat sue t dolor sue nō recordent amplius. Aperi os tuum: muto t causis oīm filiorz q ptranseūt. Aperi os tuum. decerne quod iustū est. et vindica inopem et pauperem. Aleph Mulierē forte quis inueniet: procul t de vltimis finibz pciū eius. Beth. Cōfidit in ea cor viri sui. et spoliis nō indige XXXI

bit. Gymel. Reddet ei bonũ ⁊ nõ malũ omĩbus diebꝫ vite sue. Deleth. Quesiuit lanam et linũ et operata est consilio manuum suarũ. He. Facta est quasi nauis institoris de longe portans panẽ suum. Clau. De nocte surrexit deditq; predam domesticis suis et cibaria ancillis suis. Zai. Considerauit agrum et emit eum: de fructu manuum suarum plantauit vineam. Heth. Accinxit fortitudine lumbos suos et roborauit brachium suum. Teth. Gustauit et vidit quia bona est negociatio eius non extinguetur in nocte lucerna eius. Joth. Manũ suam misit ad fortia et digiti eius apprehenderunt fusum. Caph. Manum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperem. Lamech. Non timebit domui sue a frigoribus nivis omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus. Mem. Stragulatam vestem fecit sibi: byssus et purpura indumentũ eius. Nun Nobilis in portis vir eius: quando sederit cum senatoribus terre. Samech. Syndonẽ fecit et vendidit: et cingulum tradidit chananeo. Ayn. Fortitudo ⁊ decor indumentũ eius: ⁊ ridebit in die novissimo. Phe Os suum aperuit sapiẽtie et lex clementie in lingua eius. Sade Cõsiderauit semitas dom̃ sue: et panẽ ociosa nõ comedit. Coph. Surrexerũt filij eius et beatissimam predicauerunt vir eius et laudavit eam. Res. Multe filie congregauerunt divitias: tu supergressa es universas. Syn Fallax gratia et vana est pulcritudo: mulier timẽs dominum ipa laudabitur. Thau. Date ei de fructu manuum suarum: et laudent eam in portis opera eius.

Explicit̃ pũbia salomõis. Incipit prologus sci Hieronymi in libꝝ Ecclesiasten

Emini me ante hoc ferme quinquenniu ⁊ cu adhuc rome essem et ecclesiasten sancte blesille legerem ⁊ eam ad contemptũ mundi huius provocarem. et omne quod in mundo cerneret putaret esse p nihilo ⁊ rogatus ab ea: vt in morem cõmentarioli ⁊ obscura quecq; dissererem vt absq; me posset intelligere que legebat. Itaq; qm̃ in proximctu nostri operis subita morte subtracta est: et vbi non meruimus a paula et eustochium talez vite nostre habere cõsortem: tanto vulnere tũc percussus obmutui. nunc in bethleem positus ⁊ angustiore videlicet ciuitate ⁊ illius memorie et vobis reddo qđ debeo. Hoc breuiter ãmonens q̃ nullius autoritatẽ secutus sum: sed de hebreo transferens: maxime septuaginta interpretũ cõsuetudini me coaptaui: in his dũtaxat que non multũ ab hebraicis discrepabãt. Interdũ aquile q̃ ⁊ symmachi et throdotionis recordatus suz: vt nec nouitate nimia ⁊ lectoris studiũ deterrerẽ: nec rursũ contra conscientiã meã fonte veritatis omisso: opinionũ riuulos consectarer.

Explicit prologus sancti Hieronimi. Incipit liber ecclesiastes. Capitulũ I

Erba eccle siastes ⁊ filij dauid regis hierusalem. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatuz et omnia vanitas. Quid habet amplius hõ de vniuerso labore suo quo laborat sub sole? Generatio pterit et generatio aduenit ⁊ terra autẽ in eternũ stat. Orit sol et occidit ⁊ ad locũ suũ reuertit: ibiq; renascẽs gyrat p meridiẽ et flectitur ad aquilonem. Lustrãs vniuersa in circuitu pergit spiritus ⁊ in circulos suos reuertit. Omĩa flumina intrãt in mare: ⁊ mare nõ redũdat. Ad locũ vnde exeũt flumĩa reuertunt: vt iterũ fluãt. Cũcte res difficiles: nõ potest eas homo explicare sermone. Non saturatur oculus visu: nec auris auditu impletur. Quid est quod fuit? Ipsum qđ futurũ est. Quid est qđ factũ est. Ipm

quod faciendum est. Nihil sub sole no-
uum nec valet quisq̃ dicere: ecce hoc re
cens est. Jam enim precessit in seculis
que fuerunt ante nos. Nõ est priorum
mẽoria: sed nec eorꝫ quidẽ que postea fu-
tura sunt erit recordatio apud eos q̃ fu
turi sunt in nouissimo. Ego ecclesiastes
fui rex isrl' in hierusalẽ. ⁊ ꝓposui ĩ animo
meo q̃rere ⁊ inuestigare sapiẽter de oĩbꝫ
que fiũt sub sole. Hanc occupationem
pessimaꝫ dedit deus filijs hoĩm: vt occu-
parẽtur in ea. Vidi que fiũt cuncta sub
sole. ⁊ ecce vniuersa vanitas ⁊ afflictio
spũs. Peruersi difficile corriguntur: ⁊
stultorꝫ infinit⁹ est nũerus. Locut⁹ sum
in corde meo dicens: Ecce magnus effe
ctus sum. ⁊ precessi oẽs sapiẽtia q̃ fuerũt
ante me in hierusalẽ: ⁊ mens mea con-
templata est mlta sapiẽter ⁊ didici: dedi
q̃ cor meũ vt scirem prudẽtiam atq̃ do
ctrinã: erroresq̃ ⁊ stulticiaꝫ. Et agnoui
q̃ in his q̃ꝫ esset labor ⁊ afflictio spũs: eo
q̃ in mlta sapĩa mlta sit indignatio: ⁊ q̃
addit sciẽtiaꝫ. addit ⁊ laborem. II

Dixi g̃ in corde meo. Vadaꝫ ⁊ af-
fluaꝫ delitijs: ⁊ fruar bonis. Et
vidi q̃ hoc quoq̃ esset vanitas.
Risum reputaui errorez. ⁊ gaudio dixi.
Quid frustra deciperis? Cogitaui ĩ cor-
de meo. abstrahere a vino carnẽ meam.
vt animũ meũ trãsferrem ad sapiẽtiaꝫ.
deuitaremq̃ stulticiã: donec viderez q̃d
esset vtile filijs hoĩm: quo facto opus ẽ
sub sole numero dierꝫ vite sue. Magni-
ficaui opa mea. Edificaui mihi domos
⁊ plantaui vineas: feci hortos ⁊ pomeria
⁊ cõseui ea cũcti generis arboribus ⁊ ex-
truxi mihi piscinas aquarꝫ vt irrigarem
siluã lignorꝫ germinantiũ. Possedi ser-
uos ⁊ ancillas multãq̃ familiam habui
armẽta quoq̃ ⁊ magnos ouiuꝫ greges
vltra oĩnes qui fuerũt añ me in hierl'm
Coacerbaui mihi argentũ ⁊ aurũ ⁊ sub
stantias regũ ⁊ prouinciarũ. Feci mihi
cantores ⁊ cantatrices ⁊ delitias filiorũ
hoĩm: cyphos ⁊ vrceolos ĩ ministerio ad
vina fundẽda. et supgressus sum opibꝫ
oĩnes q̃ ante me fuerũt in hierl'm. Sa-
pientia q̃ꝫ pseuerauit mecũ: ⁊ oĩa q̃ desi
derauerũt oculi mei nõ negaui eis: nec
prohibui cor meuꝫ quin oĩni voluptate
frueret. ⁊ oblectaret se in his q̃ prepara
ueram. Et hanc rat⁹ sum ptem meaꝫ: si
vterer labore meo. Cũq̃ me cõuertissez
ad vniũsa opa que fecerãt manus mee.
⁊ ad labores in q̃bus frustra sudaueram
vidi in oĩbus vanitatẽ ⁊ afflictionẽ ani
mi. ⁊ nihil permanere sub sole. Trãsiui
ad contemplandam sapĩam. erroresq̃ ⁊
stulticiaꝫ. Quid est inquã homo vt seq̃
possit regem factorẽ suuꝫ? Et vidi q̃ tm̃
precederet sapĩa stulticiã: quãtũ differt
lux a tenebris. Sapiẽtis oculi in capite
eius: stult⁹ in tenebris ambulat. Et di-
dici q̃ vnus vtriusq̃ esset interit⁹. ⁊ di-
xi in corde meo. Si vnus ⁊ stulti ⁊ me⁹
occasus erit. quid mihi prodest q̃ maio
rem sapĩe dedi operam? Locutusq̃ cum
mẽte mea: anĩaduerti q̃ hoc q̃ꝫ esset va-
nitas. Nõ enĩ erit memoria sapiẽtis si-
militer vt stulti in perpetuũ. ⁊ futura o-
pera obliuiõe cũcta piter operient. Mo
ritur doctus similiter vt indoct⁹. ⁊ idcir
co teduit me vite mee. videntem mala
vniuersa esse sub sole. ⁊ cũcta vanitatez
⁊ afflictiõem spiritus. Rursus detestat⁹
sum oĩnem industriam meã qua sub so
le studiosissime laboraui habiturus he-
redem post me quem ignoro vtrum sa-
piens an stultus futurus sit. et dñabit̃
in laboribus meis q̃bus desudaui ⁊ solli
citus fui. Et est quicq̃ tam vanũ? Vn-
de cessaui: renũciauitq̃ cor meũ vltra la
borare sub sole. Nam cũ alius laboret in
sapientia ⁊ doctrina ⁊ sollicitudĩe: homi
ni ocioso quesita dimittit Et hoc quoq̃
vanitas. ⁊ magnũ malũ. Quid eniꝫ pro
derit homĩ de vniuerso labore suo ⁊ affli-
ctione spirit⁹ qua sub sole cruciat⁹ est?
Cuncti dies eius doloribꝫ ⁊ erũnis ple-
ni sunt nec ꝑ noctem mẽte req̃escit. Et
hoc nõne vanitas est? Nõne melius est
comedere ⁊ bibere. ⁊ ostẽdere anime sue
bona de laboribus suis? Et hoc de manu
dei est. Quis ita deuorabit ⁊ delitijs af-
fluet vt ego? Homini bono in cõspectu

suo dedit deus sapiẽtiam ⁊ sciẽtiaz ⁊ letiziam: peccatori autẽ dedit afflictiõez ⁊ curam superfluaz: vt addat ⁊ cõgreget ⁊ tradat ei q̃ placuit deo. Sz ⁊ hoc vanitas ẽ ⁊ cassa sollicitudo mẽtis. III

Omnia tempus hꝫt: et suis spatijs trãseunt vniuersa sub celo
Tempus nascẽdi ⁊ tempꝰ moriendi. Tempus plantãdi ⁊ tẽpus euellendi quod plãtatum est. Tempus occidẽdi ⁊ tempus sanãdi. Tempus destruendi ⁊ tempus edificãdi. Tempus flendi ⁊ tempus ridẽdi. Tempꝰ plangendi ⁊ tempus saltãdi. Tempus spargẽdi lapides ⁊ tempus colligẽdi. Tempꝰ amplexãdi ⁊ tempus longe fieri ab amplexibus. Tempus acquirẽdi ⁊ tempus perdendi. Tempus custodiẽdi ⁊ tẽpus abijciendi. Tempus scindẽdi ⁊ tempꝰ consuendi. Tempus tacẽdi ⁊ tempꝰ loquẽdi. Tempus dilectiõis ⁊ tempus odij. Tempus belli ⁊ tempus pacis. Quid habet amplius homo de labore suo? Vidi afflictiõez quã dedit deus filijs hoim vt distendant in ea. Cũcta fecit bona in tpe suo ⁊ mũdum tradidit disputatiõi eorũ: vt nõ inueniat homo opus quod operatus est deus ab initio vsq; ad finem Et cognoui q̃ nõ esset melius nisi letari: facere bene in vita sua. Omnis enĩ hõ qui comedit ⁊ bibit ⁊ videt bonuz de labore suo: hoc donuz dei est. Didici q̃ oia opa que fecit deus pseuerẽt in perpetuum. Nõ possumꝰ eis quicq̃ addere nec auferre: q̃ fecit deus vt timeatur. Qđ factũ est ipm permanet. Que futura sunt iam fuerũt ⁊ deus instaurat quod abijt Vidi sub sole in loco iudicij impietatez ⁊ in loco iustitie iniq̃tatez ⁊ dixi i corde meo. Justũ ⁊ impiũ iudicabit dñs ⁊ tẽpus omnis rei tũc erit. Dixi i corde meo de filijs hoim vt probaret eos deꝰ ⁊ ostenderet similes esse bestijs. Idcirco vnus interitus est hois ⁊ iumẽtorum ⁊ equa vtriusq; conditio. Sicut morit homo: sic ⁊ illa moriũtur. Similiter spirãt oia ⁊ nihil habet homo iumento amplius. Cuncta subiacent vanitati ⁊ omnia pergunt ad vnuz locũ. De terra facta sunt ⁊ in terrã pariter reuertũtur. Quis nouit si spũs filiorũ adam ascẽdat sursum ⁊ si spiritus iumẽtorum descendat deorsum? Et deprehendi nihil esse melius q̃ letari hoiez in opere suo ⁊ hanc esse partem illius. Quis enim eum adducet vt post se futura cognoscat? IIII

Verti me ad alia ⁊ vidi calũnias que sub sole geruntur ⁊ lachrymas innocẽtiuz ⁊ neminez consolatorẽ. nec posse resistere eorũ violentie ⁊ cũctorũ auxilio destitutos. Et laudaui magis mortuos q̃z viuẽtes ⁊ feliciorem vtroq; iudicaui q̃ necdũ natus est: nec vidit mala que sub sole fiunt. Rursum cõtemplat sum oñes labores hominũ ⁊ industrias aĩaduerti patere inuidie proximi. Et in hoc ergo vanitas ⁊ cura superflua est. Stultus complicat manus suas ⁊ comedit carnes suas dicens: Melius est pugillus cum requie q̃z plena vtraq; manus cũ labore ⁊ afflictione animi. Cõsiderans repperi ⁊ aliã vanitatem sub sole. Unus est ⁊ secũdũ nõ habet. nõ filium. nõ fratrem. ⁊ tñ labore nõ cessat. nec satiant oculi eiꝰ diuitijs. nec recogitat dicens: Cui laboro ⁊ fraudo aĩam meã bonis? In hoc quoq; vanitas est ⁊ afflictio pessima. Melius est ergo duos esse simul q̃z vnuz: habent enim emolumẽtuz societatis sue. Si vnus ceciderit: ab altero fulcietur. Ve soli: quia cũ ceciderit nõ habet subleuãtem se. Et si dormierint duo foue bũtur mutuo. Unus quõ calefiet? Et si quispiam preualuerit ptra vnuz: duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile rũpitur. Melior est puer pauper ⁊ sapiens rege sene ⁊ stulto. qui nescit puidere in posteꝝ. Qđ de carcere catenisq; interdum quis egrediat ad regnuz ⁊ aliꝰ natus in regno inopia cõsummatur. Vidi cũctos viuẽtes. qui ambulant sub sole cũ adolescente secũdo: qui consurget pro eo. Infinitus numerus est populi oĩm qui fuerũt añ eum ⁊ qui postea futuri sunt nõ letabũtur in eo. Sz et hoc

vanitas ⁊ afflictio spūs. Custodi pedez tuum ingrediens domū dei. ⁊ appropinqua vt audias. Multo enim melior est obedientia q̄z stultorum victime: qui nesciunt quid faciunt mali.

V

Ne temere q̄d loquaris: neq̄z cor tuū sit velox ad proferendū sermonem corā deo. Deus eniz in celo ⁊ tu sup̄ terram: idcirco sint pauci sermones tui. Multas curas sequūtur somnia. ⁊ in multis sermonib⁹ inuenietur stulticia. Si quid vonisti deo ne moreris reddere. Displicet enī ei infidelis ⁊ stulta promissio. Sed quodcūq̄z voueris. redde. Multoq̄z melius est nō vouere: q̄z post votum ꝓmissa nō reddere. Ne dederis os tuū vt peccare facias carnez tuā: neq̄z dicas. corā angelo non est ꝓuidentia: ne forte iratus dn̄s cōtra sermones tuos dissipet cūcta opera manuum tuaꝝ. Vbi multa sunt somnia: plurime sunt vanitates ⁊ sermones innumeri. Tu vero deuz time. Si videris calumnias egenoruz ⁊ violenta iudicia ⁊ subuerti iusticiā in ꝓuincia. nō mireris super hoc negocio. qꝛ excelso excelsior est alius. ⁊ sup̄ hos quoq̄z eminētiores sunt alij ⁊ insup̄ vniūse terre rex imperat seruienti. Auarus nō implebit̄ pecunia. et qui amat diuitias. fructū non capiet ex eis. Et hoc ergo vanitas. Vbi mlte sūt opes: multi ⁊ qui comedunt eas. Et q̄d prodest possessori: nisi ꝙ cernit diuitias oculis suis? Dulcis est somnus operāti siue parū siue multū comedat. saturitas autem diuitis nō sinit eum dormire. Est ⁊ alia infirmitas pessima quaz vidi sub sole. Diuitie cōseruate in maluz dn̄i sui. Pereūt enī in afflictiōe pessima Generauit filiuz: qui in summa egestate erit. Sicut egressus ē nudus de vtero matris sue. sic reuertet̄. ⁊ nihil auferet secuz de labore suo. Miserabilis prorsus infirmitas. Quomō veit: sic reuertetur. Quid ergo prodest ei q̄d laborauit in vētum? Cūctis dieb⁹ vite sue comedit in tenebris ⁊ in curis multis. ⁊ ī erumna atq̄z tristitia. Hoc itaq̄z visum est mihi bonum: vt comedat q̄s ⁊ bibat et fruat̄ leticia ex labore suo. q̄ laborauit ipe sub sole nūero dierū vite sue: q̄s dedit ei deus. ⁊ hec est ꝑs illius. Et om̄i homini cui dedit de⁹ diuitias atq̄z substantiam ptātemq̄z ei tribuit vt comedat ex eis ⁊ fruat̄ parte sua. et letetur de labore suo: hoc est donū dei. Non enim satis recordabit̄ dierū vite sue. eo ꝙ deus occupet delitijs cor eius.

VI

Est et aliud malum quod vidi sub sole. ⁊ quidē frequens apud homines. Vir cui dedit deus diuitias ⁊ substantiam ⁊ honorem. ⁊ nihil deest anīe sue ex omnibus que desiderat nec tribuit ei potestatem deus vt comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud. Hoc vanitas ⁊ magna miseria est. Si genuerit quispiā centum liberos ⁊ vixerit multos ānos. ⁊ plures dies etatis habuerit. ⁊ anīa illius nō vtatur bonis substātie sue: sepulturaq̄z careat. de hoc ego pronuncio ꝙ melior illo sit abortiuus. Frustra enim venit ⁊ pergit ad tenebras. ⁊ obliuione delebit̄ nomē ei⁹. Non vidit solem. neq̄z cognouit distantiam boni ⁊ mali: etiā si duob⁹ milibus annis vixerit: ⁊ non fuerit perfruit⁹ bonis. Nonne ad vnū locū properant omnia? Omnis labor hominis in ore eius: sed anima ei⁹ nō implebit̄ bonis. Quid habet amplius sapiens a stulto. et quid pauper nisi vt pergat illuc vbi est vita? Melius est videre q̄d cupias q̄z desiderare q̄d nescias. Sed ⁊ hoc vanitas est ⁊ presumptio spiritus. Qui futur⁹ est. iam vocatum est nomen eius. et scitur ꝙ homo sit: ⁊ non possit contra fortiorez se in iudicio contendere Verba sūt plurima: multamq̄z in disputando habētia vanitatem.

VII

Quid necesse est homini maiora se querere: cuz ignorat quid cōducat sibi in vita sua nūero dierum peregrinatiōis sue. ⁊ tempore q̄d velut vmbra preterit? Aut quis ei poterit indicare: quid post eum futuruz sub sole sit? Melius est nomen bonū q̄z vn-

guenta pciosa: ⁊ dies mortis die nati uitatis. Melius est ire ad domū luctus q̄z ad domuz cōuiuij. In illa enim finis cunctoꝝ ammonet hominū ⁊ viuens cogitat q̄d futuruz sit. Melioꝛ est ira risu: qꝛ p tristiciam vultus coꝛrigitur animus delinquētis. Coꝛ sapientū vbi tristicia est: ⁊ coꝛ stultoꝝ vbi leticia. Meli⁹ est a sapiente coꝛripi: q̄z stultoꝝ adulatione decipi: qꝛ sicut sonitus spinaruz ardentiuz sub olla: sic risus stulti. Sed et hoc vanitas. Calūnia cōturbat sapiētez ⁊ perdet robur coꝛdis eius. Melioꝛ ē finis oꝛatiōis: q̄z pncipiū. Melioꝛ ē patiens arrogāte. Ne fis velox ad iraſcēduz quia ira in sinu stulti requiescit. Ne dicas: q̄d putas cause ē q̄ pioꝛa tempoꝛa melioꝛa fuere q̄z nūc sunt. Stulta enim est huiuscemodi interrogatio. Utilioꝛ est sapiētia cum diuitijs ⁊ magis p̄dest videntibus solem. Sicut enim protegit sapiētia: sic protegit pecunia. Hoc autez plus habet eruditio ⁊ sapiētia: q̄ vitā tribuūt possessoꝛi suo. Cōsidera opera dei. q̄ nemo possit coꝛrigere quē ille despexerit. In die bona fruere bonis. ⁊ malaz diem pcaue. Sicut enim hāc sic ⁊ illam fecit deus: vt nō inueniet homo contra euz iustas querimonias. Hec quoq̄ vidi in die vanitatis mee. Justus peribit in iusticia sua: ⁊ impius multo viuit tēpoꝛe in malicia sua. Noli esse iustus multum neq̄ plus sapias q̄z necesse ē ne obstupescas. Ne impie agas multū: ⁊ noli esse stultus ne moꝛiaris in tempoꝛe nō tuo. Bonum ē te sustentare iustum: sed ab illo ne subtrahas manū tuaz: quia q̄ timet deum nihil negligit. Sapiētia cōfoꝛtauit sapientē: sup decem pncipes ciuitatis. Nō ē ei homo iust⁹ in terra: q̄ faciat bonum ⁊ nō peccet. Sed ⁊ cunctis sermonib⁹ qui dicunt. nec accōmodes coꝛ tuum: ne forte audias seruum male dicētem tibi. Scit enī cōsciētia tua: qꝛ ⁊ tu crebꝛo maledixisti alijs. Cūcta temptaui in sapiētia. Dixi sapiens efficiar: ⁊ ipa longius recessit a me multomag̃ q̄z erat. Et alta profunditas: quis inueniet eam? Lustraui vniuersa animo meo: vt scirem ⁊ cōsiderarem ⁊ quererem sapiētiam ⁊ ratiōem: ⁊ vt cognoscerem impietatem stulti ⁊ errꝛoꝛem imprudētium. Et inueni amarioꝛem morte mulierez que laqueus venatoꝝ ē: ⁊ sagena coꝛ eius. Vincula sunt manus illius. Qui placet deo effugiet illam: qui aūt peccatoꝛ ē capietur ab illa. Ecce hoc inueni dixit ecclesiastes. vnum ⁊ alterū: vt inuenirem ratiōem quaz adhuc querit anima mea ⁊ nō inueni. Virum de mille vnuz repperi: mulierem ex oīmbus nō inueni. Solummodo hoc inueni. q̄ fecerit deus hominem rectum: et ipe se infinitis miscuerit questionib⁹. Quis talis vt sapiens est? Et quis cognouit solutionē verbi?

VIII

Sapiētia hominis lucet in vultu ei⁹ ⁊ potētissimus faciem illius cōmutabit. Ego os regis obserua. ⁊ precepta iuramēti dei. Ne festines recedere a facie eius: neq̄ pmaneas in opere malo: quia oīne quod voluerit faciet. et sermo illius potestate plenus ē. Nec dicere ei quisq̄ potest: q̄re ita facis? Qui custodit preceptum. nō experietur quic q̄z mali. Tempus ⁊ responsiōem coꝛ sapiētis intelligit. Oīni negocio tempus est: ⁊ opportunitas ⁊ multa hominis afflictio: quia ignoꝛat p̄terita: ⁊ futura nullo scire potest nūcio. Nō est in hoīs potestate prohibere spiritū. nec habet potestatem in die mortis: nec finitur quiescere ingruente bello: neq̄ saluabit impietas impium. Oīnia hec cōsideraui: ⁊ dedi coꝛ meum in cūctis operibus que fiūt sub sole. Interdum dominatur homo homini in malum suum. Vidi impios sepultos qui etiam cum adhuc viuerent in loco sancto erāt: ⁊ laudabant in ciuitate quasi iustoꝝ operū. Sed ⁊ hoc vanitas est. Etenim quia nō profertur cito cōtra malos sentētia: absq̄ timoꝛe vllo filij hoīm perpetrēt mala. Attamē peccatoꝛ ex eo q̄ cēties facit malū ⁊ p̄ patientiam sustentat ego cognoui q̄ erit bonū timētib⁹ deū: qui verētur faciez ei⁹

Non sit bonũ impio: nec prolongent̃ dies eius: sed q̃si vmbra transeãt: qui nõ timent faciez dñi. Et est alia vanitas q̃ fit sup̃ terram. Sunt iusti q̃bus mala ꝓueniũt q̃si opa egerint impiorũ ⁊ sũt impij qui ita securi sunt q̃si iustoꝝ facta habeant. Sed ⁊ hoc vanissimuz iudico. Laudaui igit̃ leticiã ꝙ non esset homini bonuz sub sole. nisi ꝙ comederet ⁊ biberet atq̃ gauderet ⁊ hoc solũ secuz auferret de labore suo om̃ibus diebꝫ vite sue quos dedit ei deus sub sole. Et apposui cor meũ vt scirem sapiam ⁊ intelligerez dissensionem que versat̃ in terra. Est homo qui diebꝫ ⁊ noctibꝫ somnum non capit oculis. Et intellexi ꝙ oĩm operũ dei nullã possit homo inuenire ratiõez eoꝝ q̃ fiũt sub sole. ⁊ quãto plus laborauerit ad querendum: tãto minus inueniat. Etiam si dixerit sapiẽs se nosse. nõ poterit reperire. Om̃ia hec tractaui in corde meo: vt curiose intelligerem. IX

Sunt iusti atq̃ sapiẽtes: ⁊ opera eoruz in manu dei. Et tñ nescit homo vtrum amore an odio dignus sit: sed oĩa in futurũ ꝓuant̃ incerta: eo ꝙ vniuersa eque eueniant iusto ⁊ impio. bono ⁊ malo. mũdo ⁊ immundo immolanti victimas ⁊ sacrificia cõtemnenti. Sicut bonus. sic ⁊ peccator. vt p̃iurus. ita qui verũ deierat. Hoc est pessimũ inter oĩa que sub sole fiũt: qꝛ eadez cũctis eueniũt. Vñ ⁊ corda filiorũ hoĩm implẽtur malicia ⁊ cõtemptu ĩ vita sua ⁊ post hec ad inferos deducẽtur. Nemo ẽ qui semp̃ viuat: ⁊ q̃ huius rei habeat fiduciã. Melior ẽ canis viuus leone mortuo. Viuẽtes enĩ sciũt se esse morituros mortui vero nihil nouerũt ampliꝰ: nec habent vltra mercedẽ: qꝛ obliuioni tradita est memoria eoꝝ. Amor q̃z ⁊ odium ⁊ inuidie simul perierũt: nec hñt partez in hoc seculo. ⁊ in ope quod sub sole geritur. Vade ergo ⁊ comede in leticia panem tuũ. ⁊ bibe cum gaudio vinũ tuuz: quia deo placent opera tua. Omni tempore sint vestimẽta tua candida et oleuz de capite tuo nõ deficiat. Perfruere vita cũ vxore quã diligis. cunctis diebꝫ vite instabilitatis tue: q̃ dati sunt tibi sub sole om̃i tp̃e vanitatis tue. Hec est enĩ pars in vita: ⁊ in labore tuo quo laboras sub sole. Quodcũq̃ facere potest manꝰ tua instãter operare. qꝛ nec opus. nec ratio. nec sapĩa. nec sciẽtia erũt apud inferos: quo tu ꝓperas. Verti me ad aliud. ⁊ vidi sub sole. nec velociũ esse cursum. nec fortiũ bellũ. nec sapiẽtium panẽ. nec doctorum diuitias. nec artificum gratiam: sed tp̃s casumq̃ in om̃ibus. Nescit homo finem suũ: sed sicut pisces capiuntur hamo. ⁊ aues laqueo cõprehenduntur. sic capiũtur hoĩes in tp̃e malo: cum eis exẽplo sup̃uenerit Hanc q̃z sub sole vidi sapiẽtiaz ⁊ probaui maximaz. Ciuitas parua ⁊ pauci in ea viri. Venit contra eã rex magnus ⁊ vallauit eaz: extruxitq̃ munitiões per gyrũ ⁊ perfecta ẽ obsidio. Inuẽtusq̃ est in ea vir paup̃ ⁊ sapiens. ⁊ liberauit vrbem per sapiẽtiaz suam. ⁊ nullus deinceps recordatus ẽ hominis illiꝰ pauperis. Et dicebã ego meliorẽ esse sapĩaz fortitudine. Quõ ergo sapĩa pauperis cõtempta est. ⁊ verba eiꝰ nõ sunt audita? Verba sapiẽtium audiuntur in silentio: plus q̃z clamor principis inter stultos. Melior est sapĩa q̃z arma bellica: ⁊ qui in vno peccauerit. multa bona perdet. X

Musce moriẽtes perdũt suauitatem vnguẽti. Preciosior est sapiẽtia. paruaq̃ gloria: ad tempꝰ stulticia. Cor sapiẽtis in dextera eius et cor stulti in sinistra illius. Sed ⁊ in via stultus ambulans: cũ ip̃e insipiens sit om̃es stultos estimat. Si spiritꝰ ꝑtãtẽ habẽtis ascẽderit sup̃ te. locũ tuũ ne dimiseris: quia curatio faciet cessare peccata maxima. Est malũ quod vidi sub sole: quasi per errorẽ egrediens a facie prĩcipis. Positũ stultũ in dignitate sublimi ⁊ diuites sedere deorsum. Vidi seruos in equis ⁊ prĩcipes ambulãtes super terram quasi seruos. Qui fodit foueam incidet in eam: ⁊ qui dissipat sepẽ mordebit eum coluber. Qui trãsfert la-

pides affligetur ī eis·⁊ qui scindit ligna vulnerabitur ab eis. Si retusum fuerit ferrum·⁊ hoc nō vt prius sed hebetatum fuerit·multo labore eracuet·et post industriam sequetur sapia. Si mordeat serpens in silentio:nihil eo min⁹ habet qui occulte detrahit. Verba oris sapientis gratia:⁊ labia insipiētis precipitabūt eum. Initiuz verboū eius stultitia:⁊ nouissimum oris illius error pessimus. Stultus verba mltiplicat. Ignorat homo quid ante se fuerit:⁊ quid post se futuruz sit· quis ei poterit indicare? Labor stultoū affliget eos qui nesciunt in vrbem pergere. Ve tibi terra cui⁹ rex est puer ⁊ cuius principes mane comedunt. Beata terra cuius rex nobilis est ⁊ cui⁹ principes vescūtur in tempore suo ad reficiendum ⁊ nō ad luxuriaz. In pigritijs humiliabit contignatio·⁊ ī infirmitate manuū perstillabit domus. In risu faciūt panē ⁊ vinū:vt epulentur bibentes. Et pecunie obediūt oīa. In cogitatione tua regi nō detrahas:⁊ ī secreto cubiculi tui non maledixeris diuiti· quia ⁊ aues celi portabunt vocem tuam et qui habent pennas annunciabūt sententiam.

XI

Mitte panem tuū super transeūtes aquas:quia post tēpora mlta inuenies illuz. Da partes septem necnon ⁊ octo:quia ignoras quid futurū sit mali super terrā. Si replete fuerint nubes:imbrem super terram effundent. Si ceciderit lignuz ad austrū aut ad aquilonē:in quocūq; loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat ventū non seminat:⁊ qui considerat nubes nūq; metet. Quomodo ignoras que sit via spiritus·⁊ qua ratione cōpingātur ossa in ventre pregnātis: sic nescis opera dei q̄ fabricator est omniuz. Mane semina semen tuū·⁊ vespere ne cesset manus tua quia nescis quid magis oriatur hoc aut illud·⁊ si vtrūq; sil mel⁹ erit. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solē Si ānis multis vixerit homo ⁊ in his omnibus letus fuerit:meminisse debet tenebrosi temporis ⁊ dierum multoū: qui cum venerint vanitatis arguentur preterita. Letare ergo iuuenis in adolescentia tua:⁊ in bono sit cor tuū in diebꝫ iuuentutis tue·⁊ ambula in vijs cordis tui·⁊ in intuitu oculoū tuorum·⁊ scito q̄ pro omnibus his adducet te deus in iudicium.

XII

Aufer iram a corde tuo ⁊ amoue malicia a carne tua. Adolescentia enim ⁊ voluntas:vana sunt. Memento creatoris tui in diebꝫ iuuentutis tue:anteq; veniat temp⁹ afflictionis tue·⁊ appropinquēt anni de quibus dicas:nō mihi placent. Anteq; tenebrescant sol ⁊ lumen ⁊ stelle ⁊ luna·⁊ reuertantur nubes post pluuiā. Quādo commouebūtur custodes dom⁹·⁊ mutabūt viri fortissimi·⁊ otiose erūt molentes ī minuto numero ⁊ tenebrescent videntes per foramina· ⁊ claudent ostia ī platea in humilitate vocis molētis·et consurgent ad vocem volucris·⁊ obsurdescent oīes filie carminis. Excelsa quoq; timebūt·⁊ formidabunt in via. florebit amigdalus·impinguabit locusta·et dissipabit capparis. Quoniā ibit homo in domū eternitatis sue ⁊ circūibunt in platea plangētes. Anteq; rumpat funiculus argēteus·⁊ recurrat vita aurea·⁊ cōteratur hydria super fontem·⁊ cōfringat rota super cisternam·⁊ reuertat pulvis in terrā suam vnde erat·⁊ spiritus redeat ad deum qui dedit illum. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes·⁊ oīa vanitas. Cuncq; esset sapientissimus ecclesiastes· docuit populum ⁊ enarrauit que fecerat·⁊ inuestigās composuit parabolas multas. Quesiuit verba vtilia ⁊ conscripsit sermōes rectissimos:ac veritate plenos. Verba sapientiū sicut stimuli ⁊ q̄si claui in altū defixi:que per magistroū cōsiliū data sunt a pastore vno His amplius fili mi ne requiras. Faciendi plures libros nullus est finis:frequensq; meditatio·carnis afflictio ē. Finem loquēdi piter oīes audiam⁹. Deum time ⁊ mādata ei⁹ obserua. Hoc est

omnis homo. Cuncta que fiunt adducz deus in iudiciū pro omni errato: siue bonum siue malum sit.

Explicit liber ecclesiastes. Incipiūt cantica canticorum. Capl'm I

Vox optantis christi adiuncti.

Osculetur me osculo oris sui Quia meliora sūt vbera tua vino: fragrantia vnguentis optimis. Oleuz effusum nomen tuū: ideo adolescētule dilexerunt te. Trahe me post te. Currem⁹ in odore vnguentorum tuorum. Introduxit me rex ī cellaria sua. Exultabimus ⁊ letabimur in te: memores vberuz tuorum super vinū. Recti diligunt te. Nigra sum sed formosa filie hierusalem. sicut tabernacula cedar. sicut pelles salomonis. Nolite me considerare ꝙ fusca sim. quia decolorauit me sol. Filij matrz mee pugnauerunt contra me: posuerūt me custodem vineis. Vineam meaz nō custodiui. Indica mihi quez diligit anima mea. vbi pascas. vbi cubes in meridie: ne vagari incipiam post greges sodalium tuoruz. Si ignoras te o pulcerrima inter mulieres. egredere ⁊ abi post vestigia gregum tuorum. ⁊ pasce hedos tuos iuxta tabernacula pastorum. Equitatui meo in curribus pharaonis assimilaui te amica mea. Pulcre sunt gene tue sicut turturis: collum tuū sicut monilia. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Dum esset rex ī accubitu suo: nardus mea dedit odorez suum. Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi: inter vbera mea cōmorabitur. Botrus cypri dilectus meus mihi: in vineis engaddi. Ecce tu pulcra es amica mea: ecce tu pulcra: oculi tui colūbarum. Ecce tu pulcer es dilecte mi ⁊ decorus. Lectulus noster floridus: tigua domorū nostrarū cedrina: laquearia nostra cypressina. II

Ego flos campi ⁊ liliuz cōualliū. Sicut lilium inter spinas. sic amica mea inter filias. Sicut malus inter ligna siluaruz: sic dilectus meus inter filios. Sub vmbra illius quē desideraueram sedi. ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo Introduxit me rex in cellā vinariaz. ordinauit in me charitatem. Fulcite me floribus. stipate me malis: quia amore langueo. Leua eius sub capite meo. ⁊ dextera illius amplexabitur me. Adiuro vos filie hierusalez. ꝑ capreas ceruosqz camporū: ne suscitetis neqz euigilare faciatis dilectā: quoadusqz ipa velit. Vox dilecti mei. Ecce iste venit saliens in montibꝫ transiliens colles. Similis est dilectus meus capree hinnuloqz ceruorū. En ipe stat post parietem nostrū respiciens per fenestras: prospiciens per cancellos. En dilectus meus loquitur mihi. Surge propera amica mea. columba mea. formosa mea ⁊ veni. Jam eniz hyems transijt: imber abijt ⁊ recessit. Flores apparuerūt ī terra nostra: tempus putationis aduenit. Vox turturis audita est in terra nostra ficus protulit grossos suos: vinee florētes dederūt odorez suuz. Surge propera amica mea. speciosa mea ⁊ veni: colūba mea in foraminibꝫ petre in cauerua macerie. Ostende mihi faciē tuā: sonet vox tua in auribus meis. Vox eniz tua dulcis. ⁊ facies tua decora. Capite nob vulpes paruulas: que demoliūtur vineas. Nā vinea nostra floruit. Dilect⁹ meus mihi ⁊ ego illi: qui pascitur īter lilia donec aspiret dies. ⁊ inclinētur vmbre. Reuertere: similis esto dilecte mi capree hinnuloqz ceruorum super mōtes bethel. Vox ecclesie electe de gentibꝫ III

In lectulo meo per noctem quesiui quē diligit anīa mea. Quesiui illū. ⁊ non inueni. Surgaz ⁊ circūibo ciuitatem per vicos ⁊ plateas queram quē diligit anīa mea. Quesiui illum. ⁊ non inueni. Inuenerūt me vigiles: qui custodiūt ciuitatez. Num quē diligit anima mea vidistis? Paululuz

cum pertransissem eos inueni quez di-
ligit anima mea. Tenui eum: nec dimit
tam: donec introducam illũ in domum
matris mee. ⁊ in cubiculum genitricis
mee. Adiuro vos filie hierusalem ꝑ ca-
preas ceruosq; camporũ: ne suscitetꝫ: ne-
q; euigilare faciatis dilectam. donec ipa
velit. Que est ista que ascẽdit ꝑ desertuz
sicut virgula fumi ex aromatibus myr-
rhe ⁊ thuris. ⁊ vniuersi puluerꝫ pigmẽ-
tarij. En lectulum salomonis sexagin-
ta fortes ambiunt ex fortissimis israel:
omnes tenentes gladios. ⁊ ad bella do-
ctissimi. Uniuscuiusq; ensis sup̄ femur
suuz: propter timores nocturnos. Fer-
culum fecit sibi rex salomon de lignis li
bani. Columnas eius fecit argenteas
reclinatorium aureum. ascensum pur-
pureum: media charitate constrauit. ꝓ-
pter filias hierusalez. Egredimini filie
sion ⁊ videte regem salomonẽ in diade
mate: quo coronauit illum mater sua. ĩ
die desponsationis illius. ⁊ in die leticie
cordis eius. Vox christi. IIII

Q Uam pulcra es aĩca mea: q̃ pul
cra es. Oculi tui colũbarũ: abs-
q; eo qd̃ intrinsecus latet. Ca-
pilli tui sicut greges caprarũ: que ascen
derunt de monte galaad. Dentes tui si
cut greges tonsarum: que ascẽderũt de
lauacro. Om̃es gemellis fetibus. et ste
rilis nõ est inter eas. Sicut vitta cocci
nea labia tua. ⁊ eloquiũ tuũ dulce. Si-
cut fragmẽ malipunici. ita gene tue: abs
q; eo quod intrĩsecus latet. Sicut tur-
ris dauid collum tuũ: que edificata est
cum propugnaculis. Mille clypei pen-
dent ex ea: om̃is armatura fortiuz. Duo
vbera tua sicut duo hinnuli capree ge-
melli: qui pascũtur in lilijs: donec aspi-
ret dies. ⁊ inclinẽtur vmbre. Uadaz ad
montem myrrhe. ⁊ ad collẽ thuris. To-
ta pulcra es amica mea. ⁊ macula nõ est
in te Ueni de libano sponsa mea: veni de
libano veni. Coronaberis de capite ama
na. de vertice sanir ⁊ hermon: de cubilib
leonum de montibus pardoruz Uulne
rasti cor meuz. soror mea sponsa: vulne-
rasti cor meuz in vno oculorũ tuoruz. et
in vno crine colli tui. Quã pulcre sunt
mãme tue soror mea sponsa. Pulcriora
sunt vbera tua vino. ⁊ odor vnguentoꝝ
tuorũ super om̃ia aromata. Fauꝰ distil-
lans labia tua sponsa: mel et lac sub lin-
gua tua. ⁊ odor vestimẽtoruz tuorum sic
odor thuris. Hortꝰ ꝯclusus soror mea
sponsa. hortꝰ ꝯclusus. fons signatꝰ Emis
siões tue paradisus malorũ punicoruz
cũ pomorũ fructibus. Cypri cuz nardo.
nardus ⁊ crocus: fistula ⁊ cinnamomuz
cum vniuersis lignis libani: myrrha et
aloe cuz oĩbus primis vnguẽtis. Fons
hortorũ puteus aquarũ viuentiuz: que
fluunt impetu de libano. Surge aqui-
lo ⁊ veni auster: perfla hortuz meũ. ⁊ flu-
ent aramota illius. Ecclia de christo. V

V Eniat dilectus meus in hortũ
suum: vt comedat fructum po-
morũ suorũ. Ueni in hortũ me-
um soror mea sponsa: messui myrrham
meaz cũ aromatibus meis. Comedi fa-
uum cũ melle meo. ⁊ bibi vinũ meum
cuz lacte meo. Comedite amici ⁊ bibite
⁊ inebriamini charissimi. Ego dormio
⁊ cor meuz vigilat. Uox dilecti mei pul-
santꝫ. Aperi mihi soror mea. amica mea
colũba mea. immaculata mea: quia ca-
put meum plenum est rore. et cincinni
mei guttis noctium. Expoliaui me tu-
nica mea quomodo induar illa? Laui pe
des meos: quomodo inquinabo illos?
Dilectus meus misit manũ suaz per fo
ramen. ⁊ venter meus intremuit ad ta-
ctum eius. Surrexi vt aperirem dile-
cto meo. Manus mee stillauerũt myr-
rham. ⁊ digiti mei pleni myrrha proba
tissima. Pessuluz ostij mei aperui dile-
cto meo: at ille declinauerat atq; transie
rat. Anima mea liquefacta est: vt dilectꝰ
locutus est. Quesiui ⁊ nõ inueni illum
vocaui ⁊ nõ respõdit mihi. Inuenerũt
me custodes qui circũierunt ciuitatem
Percusserũt me ⁊ vulnerauerunt me:
tulerũt palliũ meũ custodes muroruz.
Adiuro vos filie hierusalez si inueneri-
tis dilectuz meuz vt nuncietis ei: quia

amore langueo. Qualis est dilectus tuus ex dilecto: o pulcerrima mulierum? Qualis est dilectus tuus ex dilecto: qꝛ sic adiurasti nos? Dilectus meus cādidus ⁊ rubicūdus: electus ex milibꝫ. Caput eius aurū optimū: come eius sicut elate palmarū: nigre quasi coruꝰ. Oculi eiꝰ sicut columbe super riuulos aquarum que lacte sunt lote. et residēt iuxta fluenta plenissima. Gene illius sicut areole aromatū: consite a pigmentarijs Labia eiꝰ lilia distillātia myrrhaꝫ primā Manus illius tornatiles: auree: plene hyacinthis. Venter eius eburneus: distinctus sapphiris. Crura illius columne marmoree. que fundate sunt sup̄ bases aureas. Species eiꝰ vt libani: electꝰ vt cedri. Guttur illiꝰ suauissimū. ⁊ totꝰ desiderabilis. Talis est dilectus meus ⁊ ipe est amicus meus filie hierusalem. Quo abijt dilectus tuus o pulcerrima mulieruꝫ. quo declinauit dilectꝰ tuus? Et queremus eum tecū. Vox ecc̄ie. VI

Dilectus meus descendit in hortum suū ad areolam aromatuꝫ vt ibi pascat̄ in hortis. ⁊ lilia colligat. Ego dilecto meo. ⁊ dilectus meꝰ mihi: qui pascit̄ inter lilia. Pulcra es amica mea. suauis ⁊ decora sicut hierusalem: terribilis vt castrorū acies ordinata. Auerte oculos tuos a me: qꝛ ipi me auolare fecerūt. Capilli tui sicut grex caprarū q̄ apparuerunt de galaad. Dentes tui sicut greges ouiū: que ascēderūt de lauacro. Omnes gemellis fetibꝫ. ⁊ sterilis nō est in eis. Sicut cortex malipunici: sic gene tue: absq̄ occultis tuis. Sexaginta sunt regine. ⁊ octoginta concubine ⁊ adolescētulaꝝ nō est nūerꝰ. Vna est columba mea: perfecta mea: vna est matri sue: electa genitrici sue. Viderūt eam filie sion ⁊ beatissimā predicauerūt regine ⁊ cōcubine. ⁊ laudauerunt eam. Que est ista que progreditur quasi aurora cōsurgens: pulcra vt luna. electa vt sol. terribilis vt castroꝝ acies ordinata? Descendi in hortū nucum vt viderē poma cōuallium. ⁊ inspicerē si floruisset vinea. ⁊ germinassent malapunica. Nesciui. Anīa mea cōturbauit me: propter q̄drigas aminadab. Reuertere reuertere sunamitis: reuertere reuertere vt intueamur te. Vox chri de synagoga. VII

Quid videbis in sunamite: nisi choros castrorum? Quā pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia principis. Juncture feminū tuorū sicut monilia que fabricata sunt manu artificis. Vmbilicus tuꝰ crater tornatil̄ nunq̄ indigēs poculis. Venter tuus sicut aceruus tritici: vallatus lilijs. Duo vbera tua sicut duo hinnuli gemelli capree. Collū tuuꝫ sicut turris eburnea: oculi tui sicut piscine in esebon: que sūt in porta filie multitudinis. Nasus tuus sicut turris libani: que respicit cōtra damascum. Caput tuū vt carmelus. ⁊ come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibꝫ. Quā pulcra es. ⁊ q̄ decora charissima in delitijs. Statura tua assimilata est palme. ⁊ vbera tua botris. Dixi. Ascendam in palmaꝫ. ⁊ apprehendam fructꝰ eiꝰ. Et erūt vbera tua sicut botri vinee. ⁊ odor oris tui sicut odor maloꝝ guttur tuū sicut vinū optimū. Dignū dilecto meo ad potandū. labijsq̄ ⁊ dentibus illiꝰ ad ruminandum. Ego dilecto meo. ⁊ ad me conuersio eius. Veni dilecte mi egrediamur in agrū: commorem̄ in villis. Mane surgamꝰ ad vineas: videamus si floruit vinea. si flores fructꝰ parturiūt: si floruerūt malapunica Ibi dabo tibi vbera mea. Mandragore dederūt odorem in portis nostris. Om̄ia poma noua ⁊ vetera dilecte mi ſuaui tibi. VIII

Quis mihi det te fratrem meū sugētez vbera matris mee vt inueniaꝫ te solū foris. ⁊ deosculer. ⁊ iaꝫ me nemo despiciat? Apprehendam te ⁊ ducam in domū matris mee: ⁊ in cubiculū genitricis mee. Ibi me docebis. ⁊ dabo tibi poculū ex vino condito ⁊ mustū maloꝝ granatorū meorū. Leua eiꝰ sub capite meo. ⁊ dextera illiꝰ amplexabit̄ me. Adiuro vos filie hierusalez. Ne suscitetis neq̄ euigilare

Vox synagoge.
Vox ecc̄ie ad synagogā.
9m Cantica
Vox chri ad ecc̄iam.
2a pb. Vox sponsi de sta cruce.
Vox sponsi de sponsa.
Ecc̄ia de chro dr.
Sponsa de sp̄ro.
Ecc̄ia ad chrm.
3a pb. Vox patriarchaꝝ de chro.
Vox chri

faciatis dilectam. donec ipa velit. Que est ista q̄ ascēdit de deserto. delitijs affluens. innixa super dilectū suū? Sub arbore malo suscitaui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. Pone me vt signaculū sup cor tuū: vt signaculū super brachiū tuū quia fortis est vt mors dilectio. dura sicut infern⁹ emulatio. Lampades ei⁹ vt lampades ignis atq; flammarū. Aque multe non potuerūt extinguere charitatez: nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnem substantiam dom⁹ sue pro dilectione: quasi nihil despiciet eaz. Soror nostra parua. ⁊ vbera non habet. Quid faciem⁹ sorori nostre: in die qñ alloquēda est? Si murus est edificemus super eum propugnacula argentea. Si ostiū est: compingamus illud tabulis cedrinis. Ego mur⁹. ⁊ vbera mea sicut turrz ex q̄ facta sum coram eo q̄si pacem reperiens. Vlinea fuit pacifico: in ea q̄ habet populos. Tradidit eaz custodibꝫ: vir affert pro fructu ei⁹ mille argenteos. Vlinea mea coram me est. Mille tui pacifici. ⁊ ducenti his q̄ custodiūt fruct⁹ eius Que habitas in hortis. amici auscultāt fac me audire vocem tuam. Fuge dilecte mi. ⁊ assimilare capree hīnuloq; ceruorū super montes aromatū.

Expliciūt Cantica canticorū.
Incipit ꝓlog⁹ in libꝝ Sapīe.

Liber sapīe apud hebreos nusq̄ est Unde ⁊ ipe stilus grecam magis eloquētiaz redolet. Hūc iudei Philonis esse affirmant. Qui proinde sapientie nominatur. quia ī eo christi aduētus q̄ est sapientia patris. ⁊ passio eius euidenter exprimit.

Explicit prologus. Incipit liber Sapientie. Capl'm I

Diligite iusticiam q̄ iudicatis terraz. Sentite ꝑ domino in bonitate ⁊ simplicitate cordis q̄rite illuz: quoniam inuenit ab his qui nō temptant illum: apparet aūt eis qui fidem habent in illum. Peruerse enim cogitatiōes separant a deo: probata aūt virt⁹ corripit insipientes. Quoniam in maliuolam aīam non introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spiritus eniz sanctus discipline effugiet fictuz. ⁊ auferet se a cogitationibꝫ que sunt sine intellectu. ⁊ corripietur a supueniente iniquitate. Benign⁹ est enim spūs sapīe et nō liberabit maledictū a labijs suis: quoniam renū illius testis est de⁹. ⁊ cordis illius scrutator est verus. ⁊ lingue eius auditor. Quoniā spūs dñi repleuit orbez terrarū. ⁊ hoc quod cōtinet oīa scientiam habet vocis. Propter hoc qui loquitur iniqua nō potest latere: nec preteriet illū corripiens iudiciū. In cogitationibꝫ enī impij interrogatio erit: sermonū aūt illius traditio ad deuz veniet: ad correptionez iniquitatū illius. Quoniam auris çeli audit omnia. ⁊ tumultus murmurationū nō abscondetur Custodite ergo vos a murmuratione q̄ nihil prodest. et a detractione parcite lingue. Quoniā sermo obscurus in vacuū nō ibit: os aūt qd̄ mentitur occidit aīam Nolite çelare mortē in errore vite vr̄e: neq; acquiratis perditionē in operibus manuū vestraꝝ. Quoniā deus mortem nō fecit: nec letat̄ in perditione viuoruz Creauit enī vt essent oīa. ⁊ sanabiles fecit natiōes orbis terraꝝ. ⁊ nō est ī illis medicamētum exterminij. nec inferorū regnū in terra. Iusticia enī perpetua est ⁊ immortalis: iniusticia aūt mortz acq̄sitio. Impij aūt manibꝫ ⁊ verbis accersie

rũt illã·⁊ estimãtes illã amicaz·defluxe/
rũt·⁊ sponsiones posuerũt ad illaz:quo/
niã morte digni sunt q̃ sunt ex pte illi⁹.

DIxerunt enĩ impij:co/ II
gitãtes apud se nõ recte Exigu
um ⁊ tedio est temp⁹ vite no
stre·⁊ nõ est refrigeriũ in fine hois·⁊ nõ
est q̃ agnit⁹ sit reuersus ab inferis. Quia
ex nihilo nati sum⁹·⁊ post hoc erim⁹ tan
q̃ nõ fuerim⁹. Quoniã fum⁹ afflatus ẽ
in nar̃ib⁹ nr̃is·⁊ sermo scintille ad com/
mouẽdum cor nr̃m. Quia extinct⁹ cinis
erit corp⁹ nr̃m· et spũs diffundet tanq̃
mollis aer. Et trãsibit vita nr̃a tanq̃ ve
stigiũ nubis·⁊ sicut nebula dissoluetur
q̃ fugata est a radijs sol̃·⁊ a calore illius
aggrauata. Et nomẽ nr̃m obliuionẽ ac/
cipiet p tẽpus·⁊ nemo mẽoriaz habebit
opez nr̃oz. Umbre enĩ trãsit⁹ est tẽpus
nr̃m·⁊ nõ est reuersio finis nr̃i·qm̃ cõsi/
gnata est·⁊ nemo reuertit̃. Venite g̃ et
fruamur bonis q̃ sunt·⁊ vtamur creatu
ra tanq̃ in iuuẽtute celeriter. Vino pci
oso⁊ vnguẽtis nos impleam⁹·⁊ nõ pre
tereat nos flos tpis. Coronem⁹ nos ro
sis anteq̃ marcescãt·nullũ pratũ sit qõ
nõ ptranseat luxuria nr̃a. Nemo vestrũ
eroz sit luxurie nr̃e. Ubiq̃ relinq̃mus
signa leticie:qm̃ hec est pars nr̃a·⁊ hec ẽ
sors nr̃a. Oppzimam⁹ paupem iustũ·et
nõ parcam⁹ vidue nec veterano·nec re/
uereamur canos multi tpis. Sit autẽ
fortitudo nr̃a lex iniustic̃e. Qõ enĩz in/
firmũ est·inutile inuenit̃. Circũuenia/
mus g̃ iustũ qm̃ inutilis est nob·⁊ otra
rius est opib⁹ nr̃is·⁊ improperat nobis
peccata legis·⁊ diffamat ĩ nos pcta disci
pline nr̃e. Promittit se scientiã dei ha/
bere·⁊ filiũ dei se noiat. Factus est nobis
in traductiõem cogitationũ nr̃az. Gra
uis est nobis etiã ad videndũ:qm̃ dissi/
milis est aljs vita illi⁹·⁊ immutate sũt
vie ei⁹. Tanq̃ nugaces estimati sumus
ab illo·⁊ abstinet se a vijs nr̃is tanq̃ ab
immũdicijs:⁊ prefert nouissima iustoz
⁊ gloriat̃ pẽm se habere deuz. Videam⁹
ergo si sermones illius veri sint·⁊ tem/
ptemus q̃ventura sunt illi·⁊ sciemus q̃
erũt nouissima illi⁹. Si enĩ est ver⁹ fili⁹
dei suscipiet illũ⁊ liberabit illũ de mani/
bus ptrarioz. Cõtumelia⁊ tormẽto in/
terrogemus cũ:vt sciam⁹ reuerẽtiã ei⁹
⁊ pbemus patientiã illius. Morte tur/
pissima cõdemnem⁹ eum. Erit enim ei
respectus ex sermonib⁹ illi⁹. Hec cogita
uerũt⁊ errauerunt:excecauit enĩz illos
malicia eoz. Et nescierũt sacramẽta dei
neq̃ mercedẽ sperauerũt iustic̃e·nec iu
dicauerũt honorẽ aiaz sanctaz. Qm̃ deus
creauit hoĩem inexterminabilẽ·⁊ ad ima/
ginẽ similitudinis sue fecit illum. Invi/
dia autẽ diaboli·mors introiuit in orbẽ
terrarũ:imitant̃ autẽ illum qui sunt ex
parte illius. III

IUstoz autẽ anime in manu dei
sunt·⁊ nõ tanget illos tormen/
tum mortis. Visi sunt oculis in/
sipientium mori·⁊ estimata est afflictio
exitus illoz. Et ab itinere iusto abierũt
in exterminiũ·⁊ q̃ a nobis est iter exter/
minij illi aũt sunt in pace. Et si coram ho/
minibus tormẽta passi sunt: spes illorũ
immortalitate plena est. In paucis ve/
xati·in multis bñ disponẽtur:qm̃ deus tem
ptauit eos·⁊ inuenit eos dignos se. Tan/
q̃ aurũ in fornace pbauit illos·⁊ q̃si ho/
locausti hostiã accepit illos·⁊ in tpe erit
respectus illorũ. Fulgebũt iusti⁊ tanq̃
scintille in arũdineto discurrẽt. Judica
bũt natiões·⁊ dñabũtur populis·et re/
gnabit dñs illorum in perpetuũz. Qui
confidũt in illo·intelligẽt veritatem: et
fideles in dilectione acquiescent illi:q̃/
niam donum⁊ pax est electis eius. Im
pij autem sm̃ que cogitauerunt corre/
ptiõem habebũt: qui neglexerũt iustuz
⁊ a domino recesserũt. Sapiẽtiam enim
⁊ disciplinam qui abijcit infelix est·⁊ va
cua est spes illoruz·⁊ labores sine fructu
et inutilia opera eorum. Mulieres eor
insensate sunt⁊ nequissimi filij illorum
Maledicta creatura eoruz quoniaz felix
est sterilis⁊ incoinquinata: que nescivit
thorum in delicto. Habebit fructum in
respectione animarum sanctarum. Et
spado qui nõ operatus est p man⁹ suas

iniquitatē: nec cogitauit aduersus deū
nequissima. Dabitur enim illi fidei do/
nū electū. ⁊ sors in templo dei acceptissi
ma. Bonorū eniz laborū gloriosus ē fru
ctus et que nō concidat radix sapientie
Filij autē adulterorū in consūmatione
erunt. ⁊ ab iniquo thoro semen extermi
nabitur. Et si quidez longe vite erunt.
in nihilū cōputabūtur. ⁊ sine honore e/
rit nouissima senectus illorū. Et si cele
rius defuncti fuerint. nō habebūt spem
nec in die agnitionis allocutionē. Nati
ones enī iniq̄. dire sunt cōsummatiōis

IIII

O Quā pulcra est casta
generatio cū claritate. Immor
talis est enī mēoria illius: qm̄ ⁊
apud deū nota est ⁊ apud hoīes. Cū pre/
sens est imitantur illaz. ⁊ desiderant eaz
cū se eduxerit. ⁊ in perpetuum coronata
triūphat. incoinquinatorū certaminuz
premiuz vincens. Multigena autē im/
piorū multitudo nō erit vtilis. ⁊ spuria
vitulamina nō dabūt radices altas: nec
stabile firmamentū collocabūt Et si in
ramis in tēpore germīauerint. infirmi/
ter posita a vento cōmouebūtur. ⁊ a ni/
mietate ventorū eradicabūtur. Cōfrin/
gentur enī rami inconsummati. ⁊ fru/
ctus illorū inutiles ⁊ acerbi ad mandu/
candū. ⁊ ad nihilū apti. Ex iniquis eniz
om̄es filij qui nascūtur testes sunt neq̄
tie aduersus parentes in interrogatio/
ne sua. Iustus aūt si morte preoccupa/
tus fuerit: in refrigerio erit. Senectus
enim venerabilis est: nō diuturna: neqz
annorū numero cōputata. Cani autez
sunt sensus hoīs. ⁊ etas senectutis vita
immaculata. Placens deo factus dile/
ctus. ⁊ viuens inter peccatores transla
tus est. Raptus est ne malicia mutaret
intellectū ei⁹. aut ne fictio deciperet ani
maz illius. Fascinatio eniz nugacitatis
obscurat bona ⁊ incōstantia cōcupiscen/
tie transuertit sensuz sine malicia. Con
summatus in breui expleuit tēpora mlt/
ta. Placita enī erat deo anīa illius: pro/
pter hoc properauit educere illuz de me/
dio iniquitatū. Populi aūt videntes ⁊
nō intelligentes. nec ponētes in precor/
dijs talia: qm̄ gratia dei ⁊ misericordia ē
in sanctos ei⁹. ⁊ respectus super electos
illius. Cōdemnat aūt iustus mortu⁹ vi
uos impios. ⁊ iuuētus celerius cōsum
mata longā vitaz iniusti. Videbūt eniz
finem sapiētis ⁊ nō intelligent quid co
gitauerit de illo deus. ⁊ quare minuerit
illū dn̄s. Videbūt enī ⁊ cōtemnent euz
illos aūt deus irridebit Et erūt post hec
decidentes sine honore. et in cōtumelia
inter mortuos in perpetuū. Quoniā di
rumpet illos inflatos sine voce. ⁊ cōmo
uebit illos a fundamētis. ⁊ vsqz ad sup/
mum desolabūtur. Et erunt gementes
⁊ memoria illorū periet. Venient in co
gitatione peccatoruz suorū timidi. ⁊ tra
ducent illos ex aduerso iniq̄tates ip̄oꝝ.

V

Tunc stabūt iusti in
magna cōstantia aduersus eos
qui se angustiauerūt. ⁊ q̄ abstu/
lerūt labores eorū. Videntes turbabū/
tur timore horribili. et mirabuntur in
subitatione insperate salutis gementes
pre angustia spiritus dicētes intra se: pe
nitentiam agentes ⁊ pre angustia spiri/
tus gemētes. Hi sunt quos habuimus
aliquādo in derisum ⁊ similitudinē im/
properij: nos insensati vitam illorū esti
mabamus insaniā. ⁊ finez illorū sine ho
nore. Ecce quō computati sunt inter fi/
lios dei. ⁊ inter sanctos sors illorum est
Ergo errauim⁹ a via veritatis. ⁊ iusticie
lumen nō luxit nobis. ⁊ sol intelligētie
nō est ortus nobis. Lassati sumus ī via
iniq̄tatis ⁊ perditiōis et ambulauimus
vias difficiles: viam autē domini igno/
rauimus. Quid nobis profuit sup̄bia?
aut diuitiarū iactantia quid cōtulit no/
bis? Transierunt omnia illa tanq̄z vm
bra ⁊ tanq̄z nūcius precurrens. Et tan/
q̄z nauis que pertrāsit fluctuātem aquā
cuius cum preterierit nō est vestigium
inuenire. neqz semitam carine illius in
fluctibus: aut auis que trāsuolat ī aere
cuius nullū inuenitur argumētum iti/
neris illius: sed tātum sonitus alarum
verberās leuez ventū. ⁊ scindens p̄ vim

itineris aerem. cōmotis alis transuola
uit. ⁊ post hoc nullū signū inuenitur iti/
neris illius: aut tanq̄ sagitta emissa in
locū destinatū. diuisus aer continuo in
se reclusus est: vt ignoret̄ transit⁹ illius
sic et nos nati cōtinuo desinim⁹ esse. et
virtutis q̄dem nullū signuz valuimus
ostendere: in malignitate aūt nostra cō
sumpti sum⁹. Talia dixerūt in inferno
hi qui peccauerūt. qm̄ spes impij tanq̄
lanugo est q̄ a vento tollit̄: et tanq̄ spu/
ma gracilis q̄ a procella dispergit̄: ⁊ tan
q̄ fum⁹ q̄ a vento diffusus est. ⁊ tāq̄ me
moria hospitis vni⁹ diei p̄tereūtis. Iu/
sti aūt in perpetuū viuent: ⁊ apud dn̄m
est merces eorū: ⁊ cogitatio illorū apud
altissimū. Ideo accipiēt regnū decoris
⁊ diadema speciei de manu dn̄i: quoniaz
dextera sua teget eos: ⁊ ī brachio sancto
suo defendet illos. Et accipiet armatu/
raz çelus illi⁹: ⁊ armabit creaturā ad vl
tionē inimicorū. Induet pro thorace iu
sticiam: ⁊ accipiet pro galea iudiciuz cer
tū. Sumet scutū inexpugnabile equi/
tatem: acuet aūt diram irā in lanceaz: et
pugnabit cū illo orbis terrarū cōtra in/
sensatos Ibūt directe emissiōes fulgu
rū: ⁊ tanq̄ a bene curuato arcu nubium
exterminabunt̄: ⁊ ad certuz locū insiliēt
Et a petrosa ira plene mittent̄ grandīes
⁊ scandescet in illos aqua maris. et flu/
mina cōcurrēt duriter. Cōtra illos sta/
bit spūs virtutis. ⁊ tanq̄ turbo venti di
uidet illos. ⁊ ad heremū perducet om̄ez
terram iniq̄tatis illorum: ⁊ malignitas
euertet sedes potentiū.

VI

Melior est sapiētia q̄ vires: ⁊ vir
prudens q̄ fortis. Audite ergo
reges et intelligite: discite iudi/
ces finiū terre. Prebete aures vos q̄ cō
tinetis mlt̄itudines ⁊ placetis vobis in
turbis nationū: qm̄ data est a dn̄o pote/
stas vobis. ⁊ virtus ab altissimo: qui in
terrogabit opera vestra et cogitationes
scrutabit̄: qm̄ cū esset ministri regni il/
lius. nō recte iudicastis nec custodistis
legem iusticie: neq̄ s̄m volūtatē dei am/
bulastis. Horrende ⁊ cito apparebit vo/
bis: qm̄ iudiciū durissimū in his q̄ pre/
sunt. fiet. Exiguo enī cōceditur miseri/
cordia. potētes aūt potēter tormenta pa
tientur. Non enim subtrahet personam
cuiusq̄ deus qui est omniū dn̄ator. nec
verebitur magnitudinem cuiusq̄: quo
niam pusillū ⁊ magnū ip̄e fecit: ⁊ equa/
liter est illi cura de omnibus. Fortiori/
bus aūt fortior instat cruciatio. Ad vos
ergo reges sunt hi sermones mei: vt di
scatis sapiētiam ⁊ ne excidatis. Qui enī
custodierint iusticiam: iuste iudicabun/
tur: ⁊ qui didicerīt iusta. inueniēt quid
respondeant. Concupiscite ergo sermo
nes meos ⁊ diligite illos: ⁊ habebitis di
sciplinaz. Clara est ⁊ que nunq̄ marces
sit sapīa: ⁊ facile videtur ab his qui dili
gunt eam: ⁊ inuenitur ab his q̄ querūt
illaz. Preoccupat q̄ se concupiscunt. vt
illis se prior ostendat. Qui de luce vigi/
lauerit ad illam non laborabit: assiden/
tem enī illaz foribus suis inueniet. Co/
gitare ergo de illa sensus est cōsumma/
tus. et qui vigilauerit ꝓpter illam. cito
erit securus. Quoniā dignos se circūit
ip̄a q̄rens: ⁊ in vijs suis ostendet se illis
hilariter: et in om̄i prouidētia occurret
illis. Initium enī illius verissima est di
scipline cōcupiscentia. Cura ergo disci/
pline dilectio est: et dilectio custodia le/
gū illi⁹ est. Custoditio autē legū cōsum
matio incorruptōis est: incorruptio au/
tem facit esse proximū deo. Concupiscē
tia itaq̄ sapientie deducit ad regnuz per
petuum. Si ergo delectamini sedibus
⁊ sceptris o reges populi: diligite sapiē/
tiam vt in perpetuum regnetis. Diligi
te lumē sapientie: om̄es qui preestis po
pulis. Quid est aūt sapīa ⁊ quemadmo
dū facta sit. referam: ⁊ nō abscondam a
vobis sacramenta dei sed ab initio nati/
uitatis inuestigabo: et ponam in lucem
scientiam illius. ⁊ non preteribo verita/
tem. neq̄ cuz inuidia tabescente iter ha
bebo: quoniā talis homo nō erit ꝑticeps
sapientie. Multitudo autē sapientium
sanitas est orbis terrarum. ⁊ rex sapiēs
populi stabilimētum est. Ergo accipite

disciplinam per sermones meos: & pro-
derit vobis. VII

Sum quidez & ego mortalis ho-
mo similis omnib: & er genere
terreno illius qui prior fact' est
& in ventre matris figuratus sum caro
decem mensiuz tempore coagulatus sum
in sanguine ex semie hois: & delectamen
to somni cõueniente. Et ego natus ac-
cepi cõmunez aerez: & in similiter factaz
decidi terrã: & primã vocez similẽ omnib:
emisi plorans. In inuolumẽtis nutri-
tus sum: & magnis curis. Nemo enim ex
regibus aliud habuit natiuitatis initi-
um. Unus ergo introitus est omnib: ad
vitam: & simil' exit'. Propter hoc opta-
ui & datus est mihi sensus: & inuocaui &
venit in me spũs sapie. Et preposui illã
regnis & sedib: & diuitias nihil esse diri
in comparatione illius. Nec compara-
ui illi lapidem precios̃um: quoniã omne
aurũ in compatione illius arena est exi-
gua: & tanq̃ lutũ estimabit' argentuz in
conspectu illius. Super salutem & spec
em dilexi illã & proposui pro luce habere
illam: quoniã inextinguibile est lumen
illius. Venerunt autẽ mihi omnia bona
pariter cũ illa: et innumerabil' honestas
per manus illius & letatus sum in omni-
bus: quoniã antecedebat me ista sapiẽ-
tia: & ignorabam quoniã horũ omniũ
mater est. Quã sine fictione didici: & si-
ne inuidia cõmũico: & honestatem illius
nõ abscondo. Infinitus enim thesaur'
est hominib: quo qui vsi sunt: participes
facti sunt amicitie dei: propter disciplie do
na cõmendati. Mihi aũt dedit deus di-
cere ex sentẽtia & presumere digna horũ
que mihi dant': qm̃ ipe sapiẽtie dux est:
& sapientiũ emendator. In manu enim il
lius & nos & sermones nostri: & omnis sa
pientia: & operũ scientie disciplina. Ipe
enim dedit mihi horũ que sunt scientiaz
veram: vt sciam dispositionez orbis ter-
rarum: & virtutes elementorum: initiuz
& cõsummationẽ & medietatem tempo-
rũ: vicissitudinũ pmutatiões: & cõsum-
matiões tẽpor: & mor mutatiões: diui-
siones tẽpor: anni cursus: & stellarũ di-
spositiones: naturas aialiũ: & iras bestia
rũ: vim ventorũ: & cogitatiões hoim: dif
ferẽtias virgultor: & virtutes radicũ: &
quecũq̃ sunt absconsa & improuisa didi
ci. Omniũ enim artifex docuit me sapiẽ-
tia. Est enim in illa spirit' intelligentie
sanctus: vnicus multiplex: subtilis: di-
sertus: mobilis: incoinquinatus: cert'.
sauuis: amans bonũ: acutus: qui nihil
vetat benefacere: human': benignus: sta
bilis: certus: securus: omnez habens vir-
tutẽ: omnia prospiciens & qui capiat om-
nes spũs intelligibiles: mũdus: subtil'.
Omnib enim mobilib mobilior est sapia
Attingit aũt vbiq̃ propter suã mundiciã
Vapor est enim virtutis dei: et emanatio
quedã est claritatis omnipotentis dei sin
cera: & ideo nihil inquinatũ in eã incur-
rit. Candor est enim lucis eterne & spe-
culum sine macula dei maiestatis: & ima
go bonitatis illi'. Et cũ sit vna: omnia po
test: & in se pmanens: omnia innouat: & p
nationes in animas sanctas se trãsfert.
Amicus dei & pphetas ostituit. Neminẽ
enim diligit deus: nisi euz qui cũ sapia
inhabitat. Est enim hec speciosior sole: et
super omnem dispositionez stellaruz: luci
comparata inuenitur prior. Illi succe-
dit nox: sapiam autẽ non vincit malicia

Attingit ergo a fine VIII
vsq̃ ad finez fortiter: & disponit
omnia suauiter. Hanc amaui et
exquisiui eam a iuuentute mea: & quesi
ui sponsam mihi eam assumere: & ama-
tor factus sum forme illius. Generosi-
tatẽ illi' glorificat cõuersatio habens
dei: sed & om̃ dns dilexit illam. Doctrix
enim est disciplie dei & electrix operum
illius. Et si diuitie appetuntur in vita:
quid sapiẽtia locupletius que operatur
omnia: Si autẽ sensus operatur: quis
horum que sunt magis q̃ illa est artifex
Et si iusticiam quis diligit: labores hu-
ius magnas habent virtutes. Sobrie-
tatem enim & prudentiã docet: & iusticiã
& virtutem quibus vtilius nihil est in
vita hoibus. Et si multitudinẽ scientie

desiderat q̄s: scit p̄terita ⁊ de futur̄ esti-
mat. scit versutias sermonū ⁊ dissoluti-
ones argumētorū. signa ⁊ monstra scit
anteq̄ fiant. ⁊ euētus tempor̄ ⁊ seculor̄.
Proposui ergo hanc adducere mihi ad
cōuiuādum. sciens q̄m̄ mecū cōicabit
de bonis. ⁊ erit allocutio cogitatiōis ⁊ te-
dij mei. Habebo ꝓpter hanc claritatē ad
turbas. ⁊ honorē apud seniores. Iuue-
nis ⁊ acutus inueniar ī iudicio. ⁊ in cō-
spectu potentiū ammirabilis ero. ⁊ faci-
es principū mirabūtur me. Tacentem
me sustinebūt: loquētez me respicient.
⁊ sermocināte me plura. manus ori suo
imponēt. Preterea habebo per hanc im-
mortalitatem. ⁊ memoriā eternam his
qui post me futuri sunt relinquā. Dispo-
nam populos: ⁊ natiōes mihi erūt sub-
dite. Timebunt me audiētes reges hor-
rendi. ⁊ in multitudīe videbor bon⁹. ⁊ in
bello fortis. Intrans in domū meā con-
quiescā cū illa. Nō enī habet amaritudi-
nē cōuersatio illi⁹: nec tediū cōuictus il-
lius: sed leticiā ⁊ gaudiū. Hec cogitans
apud me. ⁊ cōmemorans ī corde meo q̄-
niam immortal' est in cogitatiōe sapien-
tia. ⁊ in amicitia illi⁹ delectatio bona. et ī
opibus manuū illius honestas sine de-
fectione. ⁊ ī certamīe loquele illius sapi-
entia. ⁊ p̄claritas in cōicatōne sermonū
ipsius: circūibam q̄rens. vt mihi illā as-
sumerem. Puer aūt eram ingeniosus
⁊ sortitus sum aīam bonā. Et cuz essem
magis bon⁹: veni ad corpus incoinq̄na-
tum. Et vt sciui q̄m̄ aliter nō possem es-
se cōtinens nisi deus det. ⁊ hoc ip̄m erat
summa sapīa. scire cuius esset hoc donū
adij dn̄m ⁊ deprecatus sum illuz et dixi
ex totis precordijs meis

IX

Deus patrū meor̄ ⁊ dn̄e miseri-
cordie q̄ fecisti oīa v̄bo tuo. ⁊ sa-
piētia tua constituisti hoīem. vt
dn̄aret̄ creature q̄ a te facta est. vt dispo-
nat orbem terrar̄ in eq̄tate ⁊ iusticia. ⁊ ī
directione cordis iudiciū iudicet: da mi-
hi sediū tuar̄ assistricem sapīam. ⁊ noli
me reprobare a pueris tuis q̄m̄ fu⁹ tu⁹
sum ego ⁊ filius ancille tue: homo infir-
mus ⁊ exigui tp̄is. et minor ad intelle-
ctum iudicij ⁊ legū. Et si q̄s erit cōsum-
matus inter filios hominuz si abfuerit
ab illo sapīa tua. in nihilū computabit̄.
Tu autē elegesti me regē populo tuo. ⁊
iudicem filiorū tuoruz ⁊ filiarū. Et dixi-
sti me edificare templū in mōte sancto
tuo. ⁊ in ciuitate habitatiōis tue altare
similitudinez tabernaculi sancti tui: q̄d
preparasti ab initio. ⁊ tecū sapiētia tua.
que nouit opera tua: que ⁊ affuit tūc cū
orbem terrarū faceres: ⁊ sciebat q̄d esset
placitum oculis tuis. ⁊ q̄d directū in p̄-
ceptis tuis. Mitte illam de celis sanctis
tuis. ⁊ a sede magnitudinis tue: vt me-
cum sit ⁊ mecū laboret vt sciam quid ac-
ceptum sit apud te. Scit enim illa oīa
⁊ intelligit. ⁊ deducet me ī operib⁹ meis
sobrie. ⁊ custodiet me in sua potētia. Et
erunt accepta opa mea. ⁊ disponam po-
pulū tuū iuste. ⁊ ero dignus sedium pa-
tris mei. Quis eniz hominū poterit sci-
re consiliū dei? Aut quis poterit cogita-
re quid velit deus? Cogitationes enim
mortaliū timide. ⁊ incerte prouidentie
nostre. Corpus enim quod corrumpit̄
aggrauat animā. ⁊ terrena inhabitatio
deprimit sensum multa cogitātem. Et
difficile estimamus que in terra sunt. ⁊
que in prospectu sunt inuenimus cū la-
bore. Que in celis sunt autē. q̄s inuesti-
gabit? Sensum aūt tuū quis sciet nisi
tu dederis sapīam ⁊ miseris spiritūsan-
ctum tuū de altissimis. ⁊ si correcte sint
semite eorum qui sunt in terris. et que
tibi placent didicerint homines. Naz p̄
sapientiam sanati sunt quicunq̄ placu-
erint tibi dn̄e a principio.

X

Hec illum qui primus formatus
est a deo pater orbis terrarum.
cum solus esset creatus custodi-
uit. et eduxit illum a delicto suo. Et edu-
xit illum de limo terre. et dedit illi virtu-
tem continendi omnia. Ab hac vt re-
cessit iniustus in ira sua: per iram homi-
cidij fraternitas deperijt. Propt̄ quod
cum aqua deleret terrā sanauit iterum
sapiētia: p̄ cōtemptibile lignum iustum

gubernans. Hec ⁊ in cõsensu supbie cũ se nationes extulissent sciuit iustum. et cõseruauit sine querela deo. ⁊ filijs misericordiam fortẽ custodiuit. Hec iustũ a pereũtibꝫ impijs liberauit fugiẽtez: descendente igne in pentapolim: quibꝫ in testimoniũ nequicie fumigabũda constat deserta terra. ⁊ in certo tpe fructꝰ habentes arbores. ⁊ incredibilis anie memoria stans figmẽtum salis. Sapiẽtiã enĩ pretereũtes non tm̃ in hoc lapsi sunt vt ignorarẽt bona: sed ⁊ insipiẽtie sue reliq̃runt hominꝫ memoriaz: vt in his q̃ peccauerũt. nec latere potuissent. Sapientia aũt hos q̃ se obseruãt a doloribꝫ liberabit. Hec aũt profugũ ire frs iustũ deduxit p vias rectas. ⁊ ondit illi regnum dei. ⁊ dedit illi scientiam sctoꝝ. Honestauit illũ in laboribꝫ. ⁊ cõpleuit labores illius. In fraude circũuenientiũ illuz affuit illi. ⁊ honestũ fecit illũ. Custodiuit illuz ab inimicis. ⁊ a seductoribꝫ tutauit illũ. Et certamẽ forte dedit illi vt vinceret ⁊ sciret. quoniam omniũ potentior est sapientia. Hec venditum iustum nõ dereliquit. sed a peccatoribus liberauit eum descenditq̃ cũ illo in foueam. ⁊ in vinculis nõ dereliquit illuz: donec afferret illi sceptrum regni. ⁊ potentiam aduersus eos qui eum deprimebant. ⁊ mendaces ostẽdit qui maculauerũt illũ. ⁊ dedit illi claritatem eternam. Hec populũ iustuz ⁊ semen sine querela liberauit a nationibus q̃ illũ deprimebãt. Intrauit in animam serui dei. ⁊ stetit cõtra reges horrẽdos in portentis ⁊ signis. Et reddidit iustis mercedem laborũ suorũ ⁊ deduxit illos in via mirabili. ⁊ fuit illis in velamẽto diei. ⁊ in luce stellarũ per noctem. Et transtulit illos per mare rubrum ⁊ trãsuerit illos p aquã nimiã. Inimicos aũt illoꝝ demersit in mare. ⁊ ab altitudie inferoꝝ edurit illos. Ideo iusti tulerũt spolia impioꝝ. ⁊ decãtauerũt dñe nomẽ sanctũ tuũ. ⁊ victricez manum tuã laudauerunt pariter. Quoniam sapientia aperuit os mutorum. ⁊ linguas infantium fecit disertas.

XI

Operit opera eoꝝ in manibꝫ prophete sancti. Iter fecerũt per deserta q̃ nõ habitant. ⁊ in locis desertis fecerũt casas. Steterũt cõtra hostes. ⁊ de inimicis se vindicauerũt. Sitierunt ⁊ inuocauerũt te. ⁊ data est illis aqua de petra altissima ⁊ requies sitiẽtibꝫ de lapide duro. Per q̃ enĩ penas passi sunt inimici illoꝝ. a defectiõe potus sui: in eis cum abundarent filij israel letati sunt. Per hec cum illis deessent bene cuz illis actum est. Nam pro fonte quidem sempiterni fluminis humanũ sanguinẽ deditisti iniustis. Qui cũ minuerent in traductione infantiũ occisorum. dedisti illi abundãtem aquam inesperate: ostẽdens p sitim q̃ tunc fuit. quẽadmodum tuos eraltares. ⁊ aduersarios illorũ necares. Cum enim temptati sunt ⁊ quidẽ cum misericordia disciplinã accipientes scierũt: quẽadmodũ cum ira iudicati impij tormẽta paterent. Hos q̃dem tanq̃z pmonens pbasti: illos autẽ tanq̃z durus rex interrogans cõdemnasti. Absentes enĩz pũtes similiter torq̃bant. Duplex enim illos accepat tediũ. ⁊ gemitus cũ memoria pteritorũ. Cum enĩ audirent p sua tormẽta bene secũ agi. cõmemorati sunt dñm: admirãtes in finez exitus. Quem enim i expositiõe praua ꝓiectũ deriserũt: in finem euẽtus mirati sunt. Nõ similiter iustis faciens: pro cogitationibus aũt insensatis iniq̃tates illoruz Quod quidaz errantes colebãt mutos serpentes ⁊ bestias supuacuas: immisisti illis multitudinẽ mutoꝝ aãlium in vindictam: vt scirẽt quia per que peccat quis. p hec ⁊ torquet. Non enim impossibilis erat oñipotens manus tua que creauit orbem terraꝝ ex materia inuisa immittere illis multitudinẽ vrsoꝝ aut audaces leones. aut noui genez ira plenas ⁊ ignotas bestias. aut vaporez igneum spirantes. aut fumi odorez proferẽtes. aut horrẽdas ab oculis scintillas emittẽtes: quarũ non solum lesura poterat illos extermiare: sed ⁊ aspectus ptimorem occidere. Nã ⁊ sine his vno spũ

poterant occidi ꝓsecutionē passi ab ipis factis suis. ⁊ dispersi ꝑ spiritū virtutis tue: sed omnia in mēsura ⁊ nūero ⁊ pondere disposuisti. Multū enim valere tibi soli supererat semp. ⁊ virtuti brachij tui qs resistet? Qm̄ tanqz momentum statere. sic est ante te orbis terrarū. ⁊ tāqz gutta roris antelucani q̄ descendit in terram. Et misereris omniū. qz omnia potes. ⁊ dissimulas peccata hominū ꝓpter penitentiā. Diligis enim omnia q̄ sunt. ⁊ nihil eorū odisti q̄ fecisti: nec enī odiens aliq̄d ꝓstituisti. aut fecisti. Quō aūt posset aliq̄d pmanere nisi tu voluisses? aut qō a te vocatū nō esset. conseruaret? Parcis aūt omnib? qm̄ tua sūt dñe. q̄ amas animas.

XII

O Quā bon⁹ ⁊ suauis est dñe spir⁹ tu⁹ in omnib⁹. Ideoqz hos q̄ exerrant partib⁹ corripis ⁊ de quib⁹ peccant ammones et alloqris vt relicta malicia credant in te dñe. Illos enīz antiqs inhabitatores terre sancte tue quos exhorruisti: qm̄ odibilia opera tibi faciebant ꝑ medicamina ⁊ sacrificia iniusta. ⁊ filiorū suor necatores sine misericordia. ⁊ comestores viscerū hominū. ⁊ deuoratores sanguinis. ⁊ auctores parentes animarū inauxiliatarū perdere voluisti a medio sacramento tuo. per manū parentū nostrorū: vt dignam perciperent pegrinationē puerorū dei: q̄ tibi omniū charior est terra. Sed ⁊ his tanqz hominib⁹ pepercisti. ⁊ misisti antecessores exercitus tui vespas: vt illos paulatim exterminarēt. Nō quia impotens eras ī bello subjcere impios iustis. aut bestijs seuis. aut verbo duro simul exterminare: sed partib⁹ iudicans dabas locum penitētie. nō ignorans qm̄ nequaz est natio eorū. ⁊ naturalis malicia ipor ⁊ quoniā nō poterat mutari cogitatio illorū in perpetuū. Semē enim erat maledictum ab initio. Nec timens aliquez veniam dabas peccatis illorum. Quis enim dicet tibi: quid fecisti? Aut qs stabit cōtra iudiciū tuū? Aut qs in conspectu tuo veniet vindex iniquor hominuz? Aut qs tibi imputabit si perierint nationes quas tu fecisti? Nō est enī alius deus qz tu. cui cura est de omnib⁹: vt ostendas qm̄ nō iniuste iudicas iudiciū. Neqz rex neqz tyrānus in cōspectu tuo inq̄rent de his quos perdidisti. Cum q̄ sis iustus. iuste oīa disponis: ipm̄ qz qui nō debet puniri cōdemnas ⁊ exterum estimas a tua virtute. Virtus enim tua iustitie inimicum est. ⁊ ob hoc q̄ oīm dñs es omnib⁹ te parcere facis. Virtutē enim ostendis tu. qui nō crederis esse ī virtute cōsummatus. ⁊ hos qui te nesciūt. in audacia traducis. Tu aūt dñator virtutis cū tranquillitate iudicas. ⁊ cum magna reuerētia disponis nos. Subest enī tibi cū volueris posse. Docuisti enīz populū tuū ꝑ talia opa: qm̄ oportet iustuz esse ⁊ humanum ⁊ bone spei fecisti filios tuos: quoniā iudicans das locuz in peccatis penitentie. Si enī inimicos fuorum tuor ⁊ debitos morti cū tanta cruciasti attentione ⁊ liberasti dans temp⁹ ⁊ locum ꝑ que possent mutari a malicia cū quāta diligētia iudicasti filios tuos quorum parentib⁹ iuramēta ⁊ conuentiones dedisti bonarum promissionum. Cum ergo das nobis disciplinam inimicos nros multipliciter flagellas vt bonitatem tuam cogitem⁹ iudicantes. ⁊ cū de nobis iudicas speremus misericordiam tuam. Unde ⁊ illis qui in vita sua insensate ⁊ iniuste vixerūt: per hec q̄ coluerūt dedisti summa tormēta. Etenī in erroris via diuti⁹ errauerūt deos esti mantes hec q̄ in aīabus sunt supuacua infantium insensatorū more viuentes ꝓpter hoc tanqz pueris insensatis iudiciū in derisum dedisti. Qui autē ludibrijs ⁊ increpatiōib⁹ nō sunt correcti: dignū dei iudiciū experti sunt. In his enī q̄ patiebant molestе ferebant: in quib⁹ patientes indignabātur. Per hec quos putabant deos in ipis cū exterminarentur videntes illū quē olim negabant se nosse: verum deum agnouerunt. Ꝓpter quod ⁊ finis condemnationis eor veniet super illos.

VAni sunt aũt oĩs hoꝫ XIII
mines in q̃bꝫ nõ subest sciã dei:
et de his q̃ videñ bona nõ potue
rũt intelligere eũ qui est: neq; opibꝫ at/
tendẽtes agnouerũt q̃s esset artifex:sed
aut ignẽ.aut spũm.aut citatũ aerez. aut
gyrũ stellaꝝ.aut nimiã aquã.aut solez.et
lunã rectores orbis terraruz deos puta
uerũt. Quoruz si specie delectati deos
putauerũt:sciant quãto his dñator eo/
rũ speciosior est. Speciei enĩ generator
hec oĩa cõstituit. Aut si virtutẽ et opa eo
rũ mirati sunt: intelligãt ab illis.qñi q̃
hec fecit fortior est illis. A magnitudine
enĩ speciei et creature.cognoscibiliter po
terit creator horꝫ videri. Sed tñ adhuc
in his minor est querela. Et hi eniz for/
tasse errant deũ querẽtes et volentes in
uenire. Etenĩ cũ in opibus illius ꝓquer/
untur:inq̃rũt et psuasuz habent:qñi bo/
na sunt que videñ. Iterũ aũt nec his
debet ignosci. Si eniz tñ potuissent sci/
re vt possent estimare seculuz:quõ hui⁹
dñm nõ facilius inuenerũt. Infelices
aũt sunt.et inter mortuos spes illoꝝ est:
q̃ appellauerũt deos opa manuũ hoim:
aurũ et argentũ artis inuẽtionẽ.et simi/
litudines aĩaliuz:aut lapidẽ inutilẽ op⁹
manus antique. Aut si q̃s artifex faber
de silua lignũ rectũ secuerit.et huius do
cte eradat oĩem corticẽ.et arte suavsus
diligenter fabricet vas inutile in cõuer
sationẽ vite:reliquijs aũt eius opis ad
ꝓparationẽ esce abutaꝫ.et reliquũ horꝫ
q̃ ad nullos vsus facit. lignũ curuum
et verticibꝫ plenũ sculpat diligẽter ꝓva/
cuitatem suã.et ꝓ scientiã sue artis figu
ret illud.et assimilet illud imagini hoĩs.
aut alicui ex aĩalibus illud cõparet: pli/
niens rubrica.et rubicũdum faciens fu/
co colorẽ illius.et oĩem maculã que i il
lo est perlinienſ.et faciat ei dignã habita
tionẽ.et in pariete ponens illud.et confir
mans ferro ne forte cadat.ꝑspiciens illi
sciens quoniam non potest adiuuare se
Imago enim est.et opus est illi adiuto/
rium. Et de substãtia sua.et de filijs suis
et de nuptijs.votuz faciens inq̃rit. Non
erubescit loqui cũ illo q̃ sine aĩa est. et ꝓ
sanitate quidẽ infirmũ deprecaꝫ.et ꝓ vi/
ta rogat mortuũ.et in adiutoriũ inutilẽ
inuocat.et ꝓ itinere petit ab eo q̃ ambu/
lare nõ potest.et de acq̃rẽdo et de opando
et de omnium rerum euentu petit ab eo
qui in oĩbus est inutilis. XIIII
Terum alĩ⁹ nauigare cogitans
et per feros fluct⁹ iter facere in/
cipiens:ligno portante se. fragi
lius lignum inuocat. Illud enĩ cupidi/
tas acquirendi excogitauit:et artifex sa/
pientia fabricauit sua. Tua autez pater
prouidentia ab initio cuncta gubernat.
quoniã dedisti in mari viam.et inter flu
ctus semitam firmissimam: ostendens
quoniam potens es ex oĩbus sanare.
etiã si sine rate aliquis adeat mare. Ꝟt
vt non essent vacua sapientie tue opa:
ꝓpter hoc etiã et exiguo ligno credũt ho/
mines aĩas suas.et transeũtes mare per
ratem liberati sunt. Sed et ab initio cuz
perirent superbi gigãtes:spes orbis terra
rum ad ratem ꝓfugiens: remisit seculo
semen natiuitatis.q̃ manu tua erat gu
bernata. Benedictũ est enĩ lignũ per quod
fit iusticia. Per manus autẽ q̃ fit ido/
lum maledictũ est.et ipm.et qui fecit illũ
qz ille quidẽ opatus est:illud autẽ cũ es/
set fragile.deus cognominatus est. Si
militer autem odio sunt deo.impius et
impietas eius. Etenim quod factuz est
cũ illo qui fecit.tormenta patiet. Pro/
pter hoc et in idolis nationũ non erit re/
spectus.q̃ creature dei in odium facte
sunt et in temptationẽ anĩe hominũ.et in
muscipulam pedibus insipientiũ. Ini/
tium enĩ fornicatiõis est exquisitio ido
lorũ.et adinuentio illorũ corruptio vite
est. Nec enĩ erat ab initio:nec erũt in
perpetuũ. Supuacuitas enĩ hoĩum hec
adinuenit in orbez terraꝝ.et ideo brevis
illoꝝ finis est inuẽtus. Acerbo enĩ luctu
dolens ꝑ rapti cito sibi filij fecit imagi
nẽ.et illũ qui tũc q̃si homo mortuus fue
rat.nũc tanq̃ deũ colere cepit et ꝓstituit
inter seruos suos sacra et sacrificia. De
inde interueniẽte tempore. cõualescẽte

antiqua cõsuetudie. hic error tanq̃ lex custoditus est. ⁊ tyrãnoꝝ impio colebãtur figmẽta. Et hos quos ĩ palam hoĩes honorare nõ poterãt propter hoc q̃ lõge essent: a longiquo figura eoꝝ allata euidentem imagiem regis. quez honorare volebãt fecerũt: vt illũ qui aberat tanq̃ pñtem colerẽt sua sollicitudie. Prouexit aũt ad horũ culturã ⁊ hos qui ignorabant. artificis eximia diligẽtia. Ille enĩ volẽs plus placere illi qui se assumpsit elaborauit arte sua vt similitudinem in melius figuraret. Multitudo aũt hoĩm abducta ꝑ speciem opis: eum qui añ tẽpus tanq̃ homo honorat⁹ fuerat nũc deum estimauerũt. Et hec fuit vite humane deceptio. qm̃ aut effectui aut regibus deseruiẽtes hoĩes. incõicabile nomen lapidibus ⁊ ignis imposuerũt. Et nõ suffecerat errasse eos circa dei sciẽtiã: sed ⁊ ĩ magno viuẽtes inscie bello: tot ⁊ tã magna mala pacem appellãt. Aut enĩ filios suos sacrificãtes. aut obscura sacrificia faciẽtes aut insanie plenas vigilias habentes neq̃ vitam neq̃ nuptias mundas iam custodiũt: sed ⁊ alius alium ꝑ inuidiã occidit. aut adulterans ꝯtristat ⁊ om̃ia cõmixta sunt. sanguis. homicidium. furtuz ⁊ fictio. corruptio ⁊ infidelitas. turbatio ⁊ ꝑiuriũ: tumult⁹. bonorũ dei immẽoratio. aĩaꝝ inquinatio. natiuitatis immutatio. nuptiaꝝ incõstantia. inordinatio mechie ⁊ impudicitie. Infandorũ enĩ idoloꝝ cultura oĩs mali cã est. ⁊ initiũ ⁊ finis. Aut enĩ dum letant̃ insaniũt. aut certe vaticinant̃ falsa. aut viuũt iniuste. aut ꝑiurãt cito. Duz eniz cõfidunt in idolis q̃ sunt sine aĩa male iurãtes noceri se nõ sperãt. Utraq̃ ḡ ill' eueniẽt digne: qm̃ male senserũt de deo attẽdentes idolis. ⁊ iurauerũt iniuste ĩ idolo cõtemnẽtes iusticiaz. Non enim iurantium est virtus: sed peccãtium pena perambulat semper in iustorum preuaricationem.

XV

Tu autẽ deus noster. suauis ⁊ verus es: patiens ⁊ ĩ misericordia disponẽs oĩa. Et enĩ si peccauerimus tui sum⁹. sciẽtes magnitudinez tuam. ⁊ si nõ peccauerim⁹: scim⁹ quoniã apud te sum⁹ computati. Nosse eniz te cõsummata iusticia est. ⁊ scire iusticiam ⁊ virtutẽ tuã. radix est immortalitatis. Nõ enĩ in errorẽ induxit nos hoĩm male artis excogitatio nec vmbra picture. labor sine fructu. effigies sculpta ꝑ varios colores. cui⁹ aspect⁹ dat insensato cõcupiscẽtiam. ⁊ diligit mortue imaginis effigiem sine aĩa. Malorũ amatores digni sunt morte: qui spem hñt in talibus ⁊ qui faciũt illos. ⁊ q̃ diligũt. ⁊ q̃ colunt. Sed ⁊ figulus mollẽ terrã premens laboriose fingit ad vsus nr̃os vnũquodq̃ vas. ⁊ de eodẽ luto fingit q̃ mũda sunt ĩ vsum vasa. ⁊ similiter q̃ his sunt cõtraria. Horũ aũt vasorũ q̃s sit vsus. iudex est figulus. Et cũ labore vano deũ fingit de eodem luto. ille q̃ pauloante de terra factus fuerat. ⁊ post pusillum reducit se vnde acceptus est. repetitus anĩe debitum quaz habebat. Sed cura est illi nõ quia laboraturus est: nec qm̃ breuis illi vita est: sed cõcertatur aurificibꝰ ⁊ argẽtariis: sed ⁊ erarios imitatur. ⁊ gloriã ꝑfert: qm̃ res suꝑuacuas fingit. Cinis ẽ enĩ cor eius ⁊ terra suꝑuacua spes illius ⁊ luto vilior vita ei⁹: qm̃ ignorauit qui se finxit. ⁊ qui inspirauit illi animã que operatur. ⁊ qui insufflauit ei spirituz vitalem. Sed ⁊ estimauerunt lusum esse vitam nostram. ⁊ conuersationem vite compositam ad lucruz ⁊ oportere vndecunq̃ etiaz ex malo acquirere. Hic enĩ scit se suꝑ om̃es delinquere: qui ex terre materia fragilia vasa ⁊ sculptilia fingit. Om̃es enim insipientes ⁊ infelices supra modum anĩe sue suꝑbi sunt inimici populi tui. ⁊ imperãtes illi: qm̃ oĩa idola nationum deos estimauerũt quibus neq̃ oculorum visus est ad vidẽduz. neq̃ nares ad percipiẽdum spũm. neq̃ aures ad audiẽdum: neq̃ digiti manuum ad tractãdum: sed ⁊ pedes eorũ pigri ad ambulãduz. Hõ enĩ fecit illos. ⁊ q̃ spm̃ mutuat⁹ est: is finxit illos. Nẽo enĩ sibi similẽ hõ poterit deuz fingere. Cũ. n. sit

mortalis mortuuz fingit manibus ini/
quis. Melior enī est ipe his quos colit
qr ipe quidē vixit cuz esset mortalis: illi
autez nunq̄z. Sed ⁊ anīalia miserrima
colunt. Insensata enim comparata his
illis sunt deteriora. Sed nec aspectu a/
liquis ex his aīalibꝫ bona potest cōspice/
re. Effugerunt autem dei laudem ⁊ be/
nedictionem eius. XVI

Propter hec et his similia passi
sunt digne tormenta ⁊ ꝑ multi
tudinē bestiarū extermīati sunt
Pro quibꝫ tormētis bene disposuisti po
pulum tuum: quibus dedisti cōcupiscē/
tiam delectamēti sui nouū saporē escam
parans eis ortigometrā. vt illi quidem
cōcupiscētes escam ꝓpter ea q̄ illis ostē/
sa ⁊ missa sunt. etiā a necessaria concupi
scentia auerterent. Hi aūt in breui ino/
pes facti: nouā gustauerūt escam. Opor
tebat enī illis sine excusatiōe quidē sup
uenire interitū exercentibꝫ tyrānidem:
his autē tm̄ ostendere quēadmodū ini
mici eoꝝ exterminabant. Etenī cū illis
supuenit seua bestiaꝝ ira: morsibꝫ ꝑuer/
sorū colubrorū exterminabant. Sz nō
in perpetuuz tua ira permāsit: sed ad cor
reptionem in breui turbati sunt: signū
habētes salutis. ad commemorationez
mandati legis tue. Qui enī conuersus
est. nō ꝑ hoc quod videbat sanabat: sed ꝑ
te omniū saluatorē. In hoc autē ostēdi/
sti inimicis tuis: qr tu es qui liberas ab
omni malo. Illos enī locustarū et mu
scarū occiderūt morsus. ⁊ nō est inuēta
sanitas anīe illoꝝ: qr̄ digni erant ab hu
iusmodi exterminari. Filios autē tuos
nec draconū nec venenatoꝝ vicerūt dē/
tes. Misericordia enī tua adueniens sa
nabat illos. In memoria enī sermonū
tuoꝝ exterminabant. ⁊ velociter sanabā
tur: ne in altā incidētes obliuionem nō
possent tuo vti adiutorio. Etenim neq̄z
herba neq̄z malagma sanauit eos sed tu
us dn̄e sermo q̄ sanat omīa. Tu es dn̄e
qui vite ⁊ mortꝫ habes ptātem. ⁊ deducꝫ
vsq̄z ad portas mortꝫ ⁊ reducis. Hō aūt
occidit q̄dez ꝑ maliciā aīam suā. ⁊ cū ex/
ierit spūs nō reuertet. nec reuocabit a/
nimā q̄ recepta est: sed tuā manū effuge
re impossibile est. Negātes enī nosse te
impij ꝑ fortitudinē brachij tui flagella/
ti sunt nouis aquis ⁊ grandinibꝫ ⁊ plu/
uijs ꝑsecutionē passi. ⁊ ꝑ ignē ꝯsumma
ti. Quod eniz mirabile erat: in aq̄ q̄ oīa
extinguit: plus ignis valebat. Vindex
est enī orbis iustorū. Quodam enī tem
pore mansuetabat ignis: ne comburerē
tur que ad impios missa erāt animalia:
sed vt ipi videntes scirent: qm̄ dei iudi/
cio patiūtur persecutiōem. Et quodam
tempore. in aqua supra virtutē ignis ex
ardebat vndiq̄z: vt iniquam terre nati/
onem extermīaret. Pro quibꝫ angeloꝝ
esca nutriuisti populū tuū. ⁊ paratū pa/
nez de celo prestitisti ill' sine labore. om̄e
delectamētum in se hn̄tem. ⁊ om̄is sapo
ris suauitatam. Substantiā enī tuaz ⁊
dulcedinē tuā quā in filios habes osten
debas: ⁊ deseruiens vniuscuiusq̄z volun
tati. Ad quod quisq̄z volebat. cōuerteba
tur. Nix autez ⁊ glacies sustinebāt vim
ignis. ⁊ nō tabescebāt: vt scirent qm̄ fru
ctus inimicorum extermīabat ignis ar
dens ī grādine ⁊ pluuia coruscans. Hoc
aūt iteꝝ: vt nutrirētur iusti. ignis etiaz
sue virtutꝫ oblitus est. Creatura enī ti/
bi factori deseruiēs exardescit in tormē/
tum adūsus iniustos. ⁊ leuior fit ad bn̄/
faciendū ꝓ his qui in te confidūt. Pro
pter hoc ⁊ tūc oīa trāsfigurata oīm nu/
trici gr̄e tue deseruiebāt. ad volūtatē eo
rū qui a te desiderati sunt: vt scirēt filij
tui q̄s dilexisti dn̄e: qm̄ nō natiuitatis
fructus pascūt hoīes: sed sermo tuꝰ hos
qui in te crediderint. ꝯseruat. Qd̄ eniz
ab igne nō poterat extermīari. statiz ab
exiguo radio solis calefactū tabescebat:
vt notum om̄ibus esset. quoniaz oportz
preuenire solem ad benedictiōem tuaz.
⁊ ad ortuz lucis te adorare. Ingrati enī
spes tanq̄z hybernalis glacies tabescet. ⁊
disperiet tanq̄z aqua superuacua.

Magna sunt enī iudicia XVII
tua dn̄e. et inenarrabilia verba
tua: ꝓpter hoc indisciplinate aīe

errauerũt. Dũ enĩ persuasum habẽt ini qui posse dñari nationi sancte: vinculis tenebrarꝝ ⁊ lõge noctis compediti·inclu si sub tectis fugitiui·ppetue ꝓuidentie iacuerũt·⁊ dũ putant se latere in obscu ris peccatis·tenebroso oblionis velamẽ to dispsi sunt·pauẽtes horrẽde·⁊ cũ am miratione nimia ꝓturbati. Neqꝫ enĩ q̃ cõtinebat illos spelunca sine timore cu stodiebat:qm̃ sonit⁹ descẽdens ꝓturba bat illos·⁊ pśone tristes illis apparẽtes. pauorem illis pstabant. Et ignis quidẽ nulla vis poterat illis lumẽ ꝓbere:nec si derũ limpide flãme illũiare poterãt illaꝫ noctẽ horrẽdã. Apparebat aũt illis subi taneus ignis:timore plen⁹·⁊ timore p cussi illius q̃ nõ videbaꝯ faciei estimabãt deteriora esse q̃ videbanꝯ·⁊ magice artis appositi erant derisus·⁊ sapientie gloria coꝛreptio cũ cõtumelia. Illi enĩ qui p mittebãt timores·⁊ ꝓturbationes expel lere se ab aĩa languẽte:hi cũ derisu·ple ni timore languebãt. Naꝫ·⁊ si nihil eos ex monstris ꝓturbabat:transitu aĩali um·⁊ serpẽtiũ sibilatiõe cõmoti· treme bũdi ꝓbãt·⁊ aerẽ quẽ nulla rõne q̃s ef fugere posset·negãtes se videre. Frequẽ ter enĩ ꝓoccupãt pessima:redarguẽte cõ sciẽtia. Cũ sit enĩ timida nequicia:data est in oĩm condẽnationẽ. Semp enĩ p sumit seua ꝓturbata ꝓscia. Nihil enĩ est timor nisi pśumptiõis adiutoriũ:prodi tio cogitatiõis auxilioꝝ. Et dum ab in tro minor est expectatio: maiores putat potentiã eius cause de qua tormẽtũ pre stat. Illi aũt qui in potẽtẽ venere noctẽ ⁊ ab infimis ⁊ ab altissimis supuenien tẽ·eundẽ somnũ dormiẽtes aliq̃n mon strorꝝ eragitabanꝯ timore. aliq̃n aĩe defi ciebãt traductione. Subitane⁹ enĩ illis ⁊ insperatus timor supuenerat. Deinde si quisq̃ ex illis ocidisset:custodiebaꝯ in carcere sine ferro reclusus. Si enĩ rusti cus quis erat·aut pastor·aut agri labor oparius ꝓoccupatus esset: ineffugibilẽ sustinebat necessitatem. Una enim ca tena tenebrarũ omẽs erãt colligati. Si ue spiritus sibilans aut inter spissos ar borum ramos auiuꝫ sonus suauis· aut vis aque decurrentis nimiũ·aut sonus validus precipitaꝝ petraꝝ·aut ludentiũ aĩalium cursus insuisus·aut mugienti um valida bestiaꝝ vox·aut resonas de al tissimis mõtib⁹ echo:deficiẽtes faciebat illos pre timore. Omis enĩ orbis terra rũ limpido illuminabaꝯ lumine·⁊ non impeditis operib⁹ cõtinebaꝯ. Solis au tem illis suppsita erat grauis noctima go tenebraꝝ que supuentura illis erat Ipsi ergo sibi erãt grauiores tenebre.

Sanctis aũt tuis maxi XVIII ma erat lux·⁊ vocẽ quidem vocẽ inimici audiebant:sed figuram non videbant. Et quia non ⁊ ipsi eadeꝫ passi erant·magnificabãt te·⁊ qui ante lesi erant qꝝ non ledebanꝯ·gratias age bant tibi·⁊ vt esset differẽtia·te dẽũ pete bant. Propter qõ ignis ardentẽ colum nã ducẽ habuerũt ignotevie·⁊ solẽ sine lesura boni hospitij prestitisti. Digni q̃ dem illi carere luce·⁊ pati carcerem tene braꝝ qui inclusos custodiebant filios tu os·per quos incipiebãt incoꝛruptũ legis lumen seculo dari. Cum cogitarent iu stoꝝ occidere infantes·⁊ vno exposito fi lio sed liberato in traductionẽ illoꝝ mꝫ titudinem filioꝝ abstuliste·⁊ pariter il los perdidiste in aqua valida. Illa eniꝫ noꝛ ante cognita ea patrib⁹ nostris: vt vere scientes quib⁹ iuramentis credide rũt·aĩequiores essent. Suscepta est au tem a populo tuo sanitas quidem iusto storꝝ·iniustoꝝ aũt exterminatio. Sicut enĩ lesiste aduersarios nostros:sic·⁊ nos ꝓuocans magnificaste. Absconse eniꝫ sacrificabant iusti pueri bonorum: ⁊ iu stitie legem in concoꝛdiã dispsuerũt si militer bona ⁊ mala percepturos iustos patri oĩm decãtãtes laudes. Resonabat aũt incõueniẽs inimicoꝝ vox·⁊ flebilis audiebaꝯ planctus ploratoꝝ infantium Simili aũt pena suus cũ dño afflictus est·⁊ popularis homo regi similia passus Similiter ergo omnes vno noĩe moꝛ tis mortuos habebant innumerabiles Nec enim ad sepeliendum viui sufficie

bant: quãdo vno momẽto que erat pre
clarior natio illorũ exterminata est. De
omib⁹ enim nõ credentes ꝓpter benefi-
cia: tũc cum p̃mũ fuit exterminiũ prio-
genitoꝝ spopõderũt ꝑplm d̃i se esse. Cũ
enĩ quietũ silentiũ ꝯtineret omia ⁊ nox
in suo cursu mediuꝫ iter haberet. omni-
potẽs sermo tu⁹ dñe exiliens de celo a re
galib⁹ sedib⁹. durus debellator in mediã
exterminij terrã ꝓsiliuit: gladius accut⁹
insimulatũ imperiũ tuũ portans: ⁊ stãs
repleuit omĩa morte: ⁊ vsq̃ ad celũ atti
gebat stans in terra. Tũc cõtinuo visus
somnioꝝ maloꝝ turbauerũt illos et ti-
mores supuenerũt insperati. Et ali⁹ ali
bi proiectus semiuiu⁹ ꝓpter quam mo-
riebat̃ causam demõstrabat mortis. Vi
siones enĩ que illos turbauerũt hec pre
monebant. ne inscij quare mala patie-
bant̃: perirent. Tetigit aũt tũc et iustos
temptatio mortis. ⁊ cõmotõ in heremo
facta est multitudinis: sed non diu per-
mãsit ira tua. Properãs enĩ homo sine
querela depcari ꝓ ꝑplis proferens serui
tutis sue scutũ oratiõem: ⁊ per incẽsum
depcationem allegãs. restitit ire. ⁊ finez
imposuit necessitati: oñdens qm̃ tu⁹ est
famulus. Vicit aũt turbas non in vir-
tute corporꝫ nec armatura potẽtie: sed v̄-
bo illum qui se vexabat subiecit: iuramẽ
ta parentum ⁊ testamentũ cõmemorãs
Cum enĩ iam aceruatim cecidissent su-
per alterutꝝ mortui: interstitit: ⁊ ampu
tauit impetũ. ⁊ diuisit illam que ad vi-
uos ducebat viaꝫ. In veste enĩ poderis
quã habebat: tot⁹ erat orbis terrarum:
⁊ parentum magnalia in quattuor ordĩ
bus lapidum erãt sculpta. ⁊ magnificẽ-
tia tua in diademate capitis illius scri-
pta erat: his aũt cessit qui exterminabat
⁊ hec extimuit. Erat enĩ sola temptatio
ire sufficiens. XIX

IOpijs aũt vsq̃ in nouissimũ si
ne mĩa ira supueĩt. Presciebat
enĩ ⁊ futura illoꝝ: qm̃ cũ ipsi ꝑmisissent
vt se educerẽt. ⁊ cũ magna sollicitudine
premisissent illos ꝯseq̃bant̃ illos penitẽ
tie actus. Adhuc eniꝫ inter manus ha-
bentes luctũ. ⁊ deplorãtes ad monumẽ
ta mortuoꝝ. aliam sibi assumpserũt co-
gitationẽ inscientie. ⁊ quos rogãtes pro
iecerant: hos tanq̃ fugitiuos perseque-
bant̃. Ducebat enĩ illos ad huc finez di
gna necessitas: ⁊ hoꝝ que acciderant cõ-
memorationẽ amittebãt: vt q̃ deerant
tormẽtis. repleret punitio. ⁊ ꝑplis quidẽ
tuus mirabiliter transiret: illi autẽ no-
uam mortẽ inuenirent. Oĩs enĩ creatu
ra ad suũ genus ab initio refigurabatur
deseruiens tuis p̃ceptis: vt pueri tui cu
stodirent̃ illesi. Nam nubes castra eoruꝫ
obumbrabat. ⁊ ex aq̃ que ante erat. ter-
ra arida apparuit. ⁊ in mari rubro via si
ne impedimento. ⁊ campus germinãs
de profundo nimio per quem omĩs na-
tio transiuit. que tegebatur tua manu
videntes tua mirabilia ⁊ monstra. Tan
q̃ enim equi depauerunt escam: ⁊ tanq̃
agni exultauerunt magnificãtes te dñe
qui liberasti illos. Memores enĩ erãt ad
huc eoꝝ que in incolatu illoꝝ facta fue-
rant: quẽadmodum pro natiõe aĩaliuꝫ
eduxit terra muscas. ⁊ pro piscib⁹ eructa
uit fluui⁹ multitudinẽ ranarũ. Nouissi
me autem viderunt nouam creaturaꝫ
auium: cũ abducti cõcupiscentia postu-
lauerũt escas epulatiõis. In allocutio
ne enĩ desiderij ascendit illis de mari or-
tigometra. ⁊ vexationes peccatorib⁹ su-
peruenerũt non sine illis que ante facta
erant argumẽtis per vim fluminũ. Iu
ste enĩ patiebantur ꝑm suas nequitias.
Et enĩ detestabiliorẽ inhospitalitatez in
stituerunt. Alij quidem ignotos nõ re-
cipiebãt aduenas: alij autẽ bonos hospi-
tes in seruitutem redigebãt. Et nõ solũ
hec: sed ⁊ ali⁹ quidẽ respectus illoꝝ erat:
qm̃ inuiti recipiebant extraneos. Qui
aũt cum leticia receperũt hos qui eisdez
vsi erant institut̃: seuissimis afflixerũt
doloribꝫ. Percussi sunt aũt cecitate. sic
illi in foribꝫ iusti cũ subitaneis cooperti
essent tenebris. Vnusquisq̃ transitum
ostij sui querebat. In se enĩ elemẽta dũ
conuertũtur: sicut in organo qualitat̃
sonus ĩmutat̃ ⁊ oĩa suũ sonũ custodiũt

Unde estimari ex ipso visu certo potest Agrestia enī in aquatica cōuertebātur. ⁊ quecūq; erant natātia. in terra transibant. Ignis in aqua valebat supra suā virtutem ⁊ aqua extinguentis nature obliuiscebatur. Flamme ecōtrario corruptibiliuz aīalium nō vexauerunt carnes coambulātium: nec dissoluebant illam que facile dissoluebatur sicut glaties bonam escaz. In omībus enī magnificasti populū tuū dñe: ⁊ honorasti. ⁊ nō despexisti. in omni tempore ⁊ in omni loco assistens eis.

Explicit liber Sapientie. Incipit ꝓlogus libri Jesu filij syrach qui Ecclesiasticus appellatur. nō ꝯ ꝓlogꝰ hieronimi

Multorum nobis ⁊ magnorum per legem et ꝓphetas aliosq; q̄ secuti sunt illos sapīa demōstrata est: in q̄bꝫ oportet laudare israel doctrine ⁊ sapiētie causa: q̄ non solū ipos loquētes necesse est esse peritos: sed etiam extraneos posse ⁊ discētes ⁊ scribētes doctissimos fieri. Auus meꝰ iesus postq̄ se amplius dedit ad diligētiam lectiōis legis ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ alioꝝ libroꝝ qui nobis a parētibꝫ nostris traditi sunt. voluit ⁊ ipse scribere aliquid hoꝝ que ad doctrinaz ⁊ sapīam ꝑtinēt: vt desiderātes discere ⁊ illoꝝ periti fieri. magis magisq; attendāt animo. ⁊ ꝯfirmētur ad legitimā vitam. Hortor itaq; venire vos cū beniuolētia. ⁊ attentiore studio lectiōez facere. ⁊ veniā habere in illis in quibꝫ videmur sequētes imaginē sapīe. ⁊ deficere in verboꝝ cōpositiōe. Nā deficiēt vba hebraica quādo fuerīt trāslata ad alteraz linguā. Non aūt solū hec: sed ⁊ ipsa lex ⁊ ꝓphete. ceteraq; alioꝝ libroꝝ nō paruaz habent differētiam q̄n inter se dicūtur. Nam ī octauo ⁊ tricesimo anno tēporibꝫ. Ptolemei euergetis regis postq̄ ꝑueni in egyptū ⁊ cū multū temporis ibi fuissem. inueni ibi libros relictos non parue neq; contēnēde doctrine. Itaq; bonū ⁊ necessarium putaui ⁊ ipse aliquaz addere diligentiam ⁊ laborem interpretandi librum istuz. ⁊ multa vigilia attuli doctrinam in spacio temporis ad illa que ad finem ducūt librū istum dare. ⁊ illis qui volunt animum intēdere ⁊ discere quē admodū oporteat instituere mores qui ꝑm legem domini proposuerint vitam agere

Explicit prologus. Incipit liber Ecclesiasticus Capitulū I

Omnis sapiētia a domīo deo est. ⁊ cū illo fuit semper ⁊ est ante euum. Arenam maris ⁊ pluuie guttas ⁊ dies seculi quis dinumerauit? Altitudinē celi ⁊ latitudinem terre ⁊ profunduz abyssi quis dimensus est? Sapientiaz dei precedentem omīa quis inuestigauit? Prior omnium creata est sapientia: ⁊ ītellectus prudentie ab euo. Fons sapiētie verbum dei in excelsis. ⁊ ingressus illius mandata eterna. Radix sapiētie cui reuelata est. ⁊ astutias illius quis agnouit? Disciplina sapiētie cui reuelata est ⁊ manifestata. ⁊ multiplicationē ingressus illius quis intellexit? Unus est altissimus. creator omnium omīpotēs. ⁊ rex potens. ⁊ metuendus nimis: sedens super thronū illius. ⁊ dñans deus. Ipse creauit illam in spiritusancto. ⁊ vidit ⁊ dinumerauit ⁊ mensus est. Et effudit illam super omīa opera sua. ⁊ super oēm carnem. ꝑm datū suū. ⁊ prebet illam diligentibꝫ se. Timor dñi gloria ⁊ gloriatio ⁊ leticia ⁊ corona exultatiōis. Timor dñi delectabit cor. ⁊ dabit leticiaz ⁊ gaudium in longitudinem dierum. Timēti dñm bene erit in extremis. ⁊ in die defunctionis sue bñdicetur. Dilectio dei honorabilis sapientia: quibus aūt apparuerit in visu. diligunt eam: in visione ⁊ in agnitione magnalium suoruz. Initium sapientie timor domini. ⁊ cum fidelibus in vulua concreatus est. ⁊ cum

electis feminis gradiẽ. ⁊ cũ iustis ⁊ fidelibꝫ agnoscitur. Timor dñi scie religiosi tas. Religiositas custodie ⁊ iustificabit cor: iocunditatez atq; gaudiũ dabit. Timẽti deũ bene erit. ⁊ in diebꝫ cõsolatiõis illius bñdicet. Plenitudo sapie timere deũ. ⁊ plenitudo a fructibꝫ illius. Dẽm domũ illius implebit a generatiõibꝫ. et receptacula a thesauris illi⁹. Corona sapiẽtie timor dñi: replens pacem ⁊ salutẽ fructũ. ⁊ vidit ⁊ dinumerauit eaz. Ultraq; aũt sunt dona dei. Sciam ⁊ intellectũ prudentie. sapia cõpartiet. ⁊ gloriam tenentiũ se exaltat. Radix sapiẽtie ẽ timere deũ. ⁊ rami illius longeui. In thesauris sapie intellect⁹ ⁊ scie religiositas: exercratio autẽ pctõribꝫ sapia. Timor dñi expellit peccatũ. Nã qui sine timore est. nõ poterit iustificari: iracundia enĩ aiosita/tis illius subuersio illius est. Usqz in tẽpus sustinebit patiẽs. ⁊ postea redditio iocũditatis. Bonus sensus vsqz in tempus abscondet verba illius. ⁊ labia multoz enarrabũt sensum illius. In thesauris sapie significatio discipline. execratõ autem peccatori cultura dei. Fili concupiscẽs sapiam cõserua iusticiam. ⁊ deus prebebit illaz tibi. Sapia enĩ ⁊ disciplina timor dñi. ⁊ quod beneplacitũ est illi fides ⁊ mansuetudo et adimplebit thesauros illius. Cõtumaz nõ fis. ⁊ incredibilis timori dei. ⁊ ne accesseris ad illum duplici corde. Ne fueris hypocrita in cõspectu hoim. ⁊ non scandaliceris in labiis tuis. Attende in illis ne forte cadas ⁊ adducas anime tue inhonorationẽ. et reuelet deus absconsa tua. ⁊ ĩ medio synagoge elidat te. qm̃ accessisti maligne ad dominum: ⁊ cor tuum plenum est dolo et fallacia.

II

Fili accedẽs ad seruitutem dei sta in iusticia ⁊ ĩ timore: ⁊ prepara aiam tuam ad temptationez. Depri/me cor tuũ ⁊ sustine: ⁊ inclina aurem tuam ⁊ suscipe verba intellectus: ⁊ ne festines in tempus obductionis. Sustine sustentationes dei: coniungere deo ⁊ sustine: vt crescat in nouissimo vita tua. Omne quod tibi applicitum fuerit accipe ⁊ in dolore sustine. et in humilitate tua patientiam habe: quoniã in igne probatur aurum ⁊ argentum: homies vero receptibiles in camino humiliationis. Crede deo ⁊ recuperabit te. ⁊ dirige viã tuam ⁊ spera in illum. Serua timorez illius: ⁊ in illo veteresce. Qui timetis dominũ sustinete misericordiaz eius: ⁊ nõ deflectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis dñm credite illi: ⁊ non euacuabitur merces vestra. Qui timetis dñm spera/te in illum: ⁊ in oblectationez veniet vobis misericordia. Qui timetis dominũ diligite illuz: ⁊ illuminabũtur corda vestra. Respicite filij nationes hominum ⁊ scitote: quia nullus sperauit in domiõ ⁊ cõfusus est. Quis. n. permãsit in mandatis eius. ⁊ derelictus est: Aut quis invocauit eum: ⁊ despexit illum: Quĩ pi⁹ ⁊ misericors est de⁹: ⁊ remittit in die tribulationis peccata: ⁊ protector est omibꝫ exquirentibꝫ se in veritate. Ue duplici corde. ⁊ labijs scelestis ⁊ manibꝫ male faciẽtibꝫ: ⁊ peccatori terrã ingrediẽti duabus vijs. Ue dissolutis corde. qui non credũt deo: ⁊ ideo nõ protegent ab eo. Ue hijs qui perdiderũt sustinẽtiã: ⁊ qui derelinquerũt vias rectas: ⁊ diuerterũt in vias prauas. Et quid facient cum inspicere ceperit dñs: Qui timẽt dñm nõ erũt incredibiles verbo illius: ⁊ qui diligunt illum conseruabunt verbũ illius. Qui timent dñm inquirent que beneplacita sunt ei: ⁊ qui diligunt eum replebũtur lege ipsius. Qui timent dominum preparabunt corda sua: et in cõspectu illius sanctificabũt aias suas. Qui timẽt dñm custodiũt mandata eius: ⁊ patientiam habebũt vsqz ad inspectionẽ illius. dicẽtes: Si penitentiam non egerimus incidemus in manus domini: ⁊ nõ in manus hominum. Sicõm enim magnitudinem illius sic ⁊ mia illi⁹ cum ipo est.

III

Filij sapie ecclesia iustoz ⁊ natio illoz obediẽtia ⁊ dilectio. Judicium patris audite filij: ⁊ sic facite vt salui fitis. Deus enim

honorauit patrem in filijs· ⁊ iudiciū matris exquirens firmauit in filios. Qui diligit deum exorabit pro peccatis· ⁊ cōtinebit se ab illis· ⁊ in oratione dierum exaudietur· ⁊ sicut qui thesauriçat· ita ⁊ qui honorificat matrem suam. Qui honorat patrem suum iocūdabit in filijs· ⁊ in die orationis sue exaudietur. Qui honorat pīem suuz vita viuet longiore· ⁊ qui obedit patri refrigerabit matrem Qui timet dīm honorat parentes· ⁊ q̄si dominis seruiet his qui se genuerunt in opere ⁊ in sermone et omī patientia. Honora pīez tuū vt supueniat tibi bī dictio a deo· ⁊ bñdictō illi in nouissimo manz. Bñdictō pīis firmat domos filiorū maledictō aūt matrz eradicat fundmī ta. Ne glorier in cōtumelia patris tui: non enīz est tibi gloria sed cōfusio. Gloria enī hoīs ex honore patris sui: ⁊ decus filij· pater sine honore. Fili suscipe senectam patris tui· ⁊ non contristes eum in vita illius· ⁊ si defecerit sensu· veniam da· ⁊ ne spernas eum in tua virtute. Elemosyna enī patrz non erit in obliuione. Nam pro peccato matris restituetur tibi bonū· ⁊ in iusticia edificabit tibi ⁊ in die tribulationis cōmemorabit tui ⁊ sicut in sereno glaties· soluent peccata tua. Quā male fame est qui derelinquit pīem· ⁊ est maledictus a deo qui exasperat matrem. Fili in mansuetudine opa tua pfice· ⁊ sup hominuz gloriam diliges. Quātomagnus es hūilia te in oīb ⁊ coram deo inuenies gram: qm magna potētia dei soli· ⁊ ab humilib honorat. Altiora te ne quesieris· ⁊ fortiora te ne scrutat fueris: sed que precepit tibi de illa cogita semp· ⁊ in pluribz opib eius ne fueris curiosus. Nō est enī tibi necessariū ea que abscōdita sunt videre oculi tui. In superuacuis rebz noli scrutari multipliciter· ⁊ in pluribz eius opibus non eris curiosus. Plurima enī super sensum hominū ostensa sunt tibi. Multos enī supplantauit suspitio illoz· ⁊ in vanitate detinuit sensus illorum. Cor durum habebit male in nouissimo· ⁊ q̄ amat periculum· in illo peribit. Cor ingrediens duas vias non habebit successus· ⁊ prauum cor in illis scandalizabit. Cor nequam grauabitur in doloribus ⁊ peccator adijciet ad peccandu. Synagoge superbōrū non erit sanitas: frutex enī peccati eradicabitur in illis· ⁊ non intelligetur. Cor sapientis intelligetur in sapia· ⁊ auris bona audiet cum omī concupiscentia sapiam. Sapiens cor ⁊ intelligibile abstinebit se a peccatis· ⁊ ī operibus iusticie successus habebit. Ignez ardentem extinguit aqua· ⁊ elemosyna resistit peccatis· ⁊ deus prospector est eī qui reddit gratiam. Memint in posterum· ⁊ in tempore casus sui inueniet firmamentum. IIII

Fili elemosynaz pauperis ne defraudes· ⁊ oculos tuos ne trās uertas a paupere. Animam esurientem ne despexeris· et non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris· ⁊ non protrahas datuz angustianti. Rogationem cōtribulati ne abijcias· ⁊ nō auertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne auertas oculos tuos ꝓpter iram ⁊ nō relinquas querētibus tibi retro maledicere. Maledicētis enī tibi in amaritudine anime exaudietur deprecatio illius: exaudiet aūt eum qui fecit illum. Cōgregationi pauperuz affabilem te facito· ⁊ presbytero humilia animam tuā· ⁊ magnato humilia caput tuum. Declina pauperi fine tristicia aurem tuam· ⁊ redde debitum tuum· ⁊ respōde illi pacifice in mansuetudine. Libera eum qui iniuriam patitur de mānu superbi· ⁊ non acide feras in anima tua In iudicando esto pupillis misericors vt pater· ⁊ pro viro matri illorum· ⁊ eritz tu velut filius altissimi obediens· ⁊ miserebitur tui magis q̄z mater. Sapientia filijs suis vitā inspirat· ⁊ suscipit inq̄ rētes se· ⁊ preibit in via iusticie. Et qui illam diligit· diligit vitam· ⁊ qui vigilauerint ad illam· cōplectentur placorem eius. Qui tenuerint illam· vitam hereditabunt· ⁊ quo introibit bñdicet deus

Qui seruiunt ei obsequẽtes erunt sancto ⁊ eos qui diligũt illaz · diligit deus. Qui audit illaz iudicabit gentes: ⁊ qui intuetur illam: permanebit confidens. Si crediderit ei: hereditabit illam · ⁊ eruut in cõfirmatione creature illorum quoniã in temptatione ambulat cum eo · ⁊ in primis eligit eum. Timorem et metum ⁊ pbationem inducet super illũ ⁊ cruciabit illũ in tribulatione doctrine sue donec tẽptet eũ in cogitatiõibus suis · ⁊ credat aĩe illius. Et firmabit illum ⁊ iter adducet directum ad illum · ⁊ letificabit illũ · ⁊ denudabit abscõsa sua illi · ⁊ thesauriçabit super illuz sciam ⁊ intellectuz iusticie. Si autez oberrauerit derelinquet eũ · ⁊ tradet eum in manꝰ inimici sui. Fili conserua tempus · ⁊ deuita a malo. Pro aĩa tua ne confundaris dicere verum. Est enĩ cõfusio adducẽs peccatũ · ⁊ ẽ cõfusio adducẽs gloriã ⁊ grãm Ne accipias faciem aduersus faciẽ tuaz nec aduersus aĩam tuã mendaciũ. Ne reuerearis primũ tuũ ĩ casu suo: nec retineas verbũ in tpe salutis. Non abstõdas sapiam tuã in decore suo. In lingua enĩ sapia dinoscitur · ⁊ sensus ⁊ scia ⁊ doctrina in verbo sensati: ⁊ firmamẽtum in opibꝫ iusticie. Nõ ꝺicas verbo veritatis vllo modo: ⁊ de mendacio ineruditiõis tue confundere. Non confundaris cõfiteri peccata tua: ⁊ ne subijcias te omi homini ꝓ peccato: Noli resistere ꝺ faciez potentis: nec coneris ꝺ ictuz fulmis. Pro iusticia agoniçare ꝓ aĩa tua · ⁊ vsqz ad mortẽ certa ꝓ iusticia: ⁊ deus expugnabit ꝓ te inimicos tuos. Noli citatꝰ esse in lingua tua · ⁊ inutilis ⁊ remissus ĩ opibus tuis. Noli esse sicut leo ĩ domo tua euertẽs domesticos tuos: ⁊ oppримens subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiendũ ⁊ ad dandum collecta.

Noli attendere ad possessio V nes iniquas: ⁊ ne direris: est mihi sufficiens vita. Nihil enĩ proderit in tempore vindicte ⁊ obductiõis. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscẽtiam cordis tui · ⁊ ne direris: Quo mõ potui: aut quis me subijciet propter facta mea? Deus enim vindicans vindicabit. Ne direris. Peccaui: ⁊ quid mihi accidit triste? Altissimus enĩ est patiens redditor. De ꝓpitiato peccato noli esse sine metu: neqz adijcias peccatũ sup peccatum ⁊ ne dicas: Miseratio dñi magna est: multitudinis peccatoꝝ meoꝝz miserebit. Misericordia enĩ ⁊ ira ab illo cito proximant: ⁊ in peccatores respicit ira illius. Non tardes conuerti ad dñm ⁊ ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius: ⁊ in tempore vindicte disperdet te. Noli anxius esse in diuitijs iniustis: nõ enim proderunt tibi in die obductionis ⁊ vindicte. Non ventiles te in omnez ventum · ⁊ non eas in omnem viaz. Sic enim omis peccator probatur in duplici lingua. Esto firmꝰ in via dñi · ⁊ in veritate sensus tui ⁊ sciẽtia: ⁊ prosequat̃ te verbũ pacis ⁊ iusticie Esto mansuetus ad audiendum verbũ dei vt intelligas · ⁊ cuz sapiẽtia proferes responsum verum. Si est tibi intellectꝰ responde proximo: sin autez sit manus tua super os tuum: ne capiaris in verbo indisciplinato ⁊ confundaris. Honor ⁊ gloria in sermõe sensati: lingua vero imprudentis subuersio est ipsius. Non appelleris susurro invita tua · ⁊ lingua tua ne capiaris ⁊ confundaris. Super furẽ enim est cõfusio ⁊ penitẽtia · ⁊ denotatio pessima super bilinguez: susurratori autem odiuz ⁊ inimicitia ⁊ cõtumelia. Justifica pusillum ⁊ magnũ similiter. VI

Noli fieri pro amico · inimicus n proximo. Improperium enĩ et cõtumeliaz malus hereditabit · ⁊ ois peccator inuidus ⁊ bilinguis. Nõ te extollas in cogitatione aĩe tue velut taurus ne forte elidat̃ virtus tua ꝓ stultitiam ⁊ folia tua comedat · ⁊ fructus tuos perdat · ⁊ relinquaris velut lignũ aridum in deserto. Anima enim nequam dispdet qui se habet · ⁊ in gaudiũ inimicis dat illum ⁊ deducet in sortez impiorũ. Verbũ dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos ⁊ lingua eucharis in

bono homīe abundabit. Multi pacifici sint tibi ⁊ cōsiliarius sit tibi vnus de mille. Si possides amicum in temptatiōe posside eum. ⁊ ne facile credas ei teipsuz Est enī amicus ꝑm tempus suuz: ⁊ nō permanebit in die tribulationis. Et est amic⁹ qui conuertit̄ ad inimicitiam. et est amicus qui odium ⁊ rixam ⁊ cōuicia denudabit. Est autem amic⁹ socius mē se. ⁊ n̄ ꝑmanebit ī die necessitat̄. Amic⁹ si ꝑmāserit fix⁹ erit tibi quasi coequalis et in domesticis tuis fiducialiter aget. Si humilauerit se ꝯtra te. ⁊ a facie tua abscōderit se: vnanimen habebis amicitiam bonam. Ab inimicis tuis separare ⁊ ab amicis tuis attende. Amicus fidel' ꝓtectō fortis: q̄ aūt inuenit illū: īuenit thesaur̄. Aīco fideli nlla ē cōparatō. ⁊ n̄ est digna ponderatio auri ⁊ argēti ꝯtra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamētū vite ⁊ immortalitatis. ⁊ q̄ metuūt dn̄m: inueniēt illū. Qui timet deum eque habebit amicitiā bonaz: qm̄ ꝑm illum erit amicus illius. Fili a iuuētute tua excipe doctrinam: ⁊ vsq̄z ad canos inuenies sapīaz. Quasi is qui arat ⁊ qui seminat accede ad eam: et sustine bonos fructus illius. In ope enī ipsius exiguuz laborabis ⁊ cito edes de generationib⁹ illius. Quam aspera est nimiuz sapīa indoctis homīb⁹: ⁊ nō permanebit in illa excors. Quasi lapidis virtus probatio erit in illis: ⁊ nō demorabūtur proijcere illam. Sapiētia enī doctrine ꝑm nomen est eius: ⁊ nō est multis manifesta. Quibus autem cognita est permanet vsq̄z ad cōspectum dei. Audi fili ⁊ accipe ꝯsilium intellectus: ⁊ ne abijcias cōsilium meum. Inijce pedem tuuz in cōpedes illius: ⁊ in torques illius collum tuum. Subijce humerū tuum ⁊ porta illam. ⁊ ne accidieris vinculis eius. In omī animo tuo accede ad illam. ⁊ in oī virtute tua conserua vias eius. Inuestiga illam ⁊ manifestabit̄ tibi: ⁊ cōtinēs factus ne derelinquas eam. In nouissimis enim inuenies requiem in ea. ⁊ cōuertetur tibi in oblectationez. Et erūt tibi compedes eius in protectionez fortitudinis: ⁊ bases virtutis ⁊ torques illius in stolam glorie. Decor enim vite est in illa. ⁊ vincula illius alligatura salutis. Stola glorie indues eam. ⁊ coronam gratulationis impones tibi. Fili si attenderis mihi. disces eaz: ⁊ si accomodaueris animum tuum sapiens eris: Si inclinaueris aurem tuam excipies doctrinam: ⁊ si dilexeris audire. sapiens eris. In multitudine presbyterorū prudentium sta. ⁊ sapīe illorum ex corde cōiungere: vt omnem narrationez dei possis audire. ⁊ prouerbia laudis nō effugiant a te. Et si videris sensatum euigila ad eum: ⁊ gradus ostiorum illius exterat pes tuus. Cogitatum tuum habe in preceptis dei: ⁊ in mandatis illius maxime assiduus esto: ⁊ ipse dabit tibi cor: ⁊ ꝯcupiscētia sapīe dabit̄ tibi. VII

Noli facere mala. ⁊ non te apprehendent: discede ab iniq̄ ⁊ deficiēt mala abs te. Fili non semines mala in sulcis iniusticie: ⁊ non metes ea in septupluz. Noli querere ab homine ducatum: neq̄z a' rege cathedram honoris. Non te iustifices ante deuz qm̄ agnitor cordis ipse est: ⁊ penes regem noli velle videri sapiēs. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrūpere iniq̄tates: ne forte extimescas faciē potentis ⁊ ponas scandalum in agilitate tua. Nō pecces in multitudīe ciuitatis: nec te immittas in populum: neq̄z alliges duplicia peccata: Nec enī in vno eris immunis. Noli esse pusillanimis in anīo tuo Exorare ⁊ facere elemosynam ne despicias. Ne dicas in multitudine munerū meorum respiciet deus: ⁊ offerente me deo altissimo mūera mea suscipiet. Nō irrideas hoīem in amaritudine anīe: est enim qui humiliat ⁊ exaltat circumspector deus. Noli amare mendacium aduersus fratrem tuum neq̄z in amicuz similiter facias. Noli velle mentiri omne mendaciū: assiduitas enī illius nō est bona. Noli verbosus esse in multitudine presbyterorum. ⁊ non iteres verbum in

oratione tua. Non oderis laboriosa opa & rusticationē creatā ab altissimo. Non te reputes in multitudie indisciplinato rū. Memēto ire qm̄ nō tardabit. Nūi lia valde spm̄ tuum: qm̄ vindicta carnis impij ignis & vermis. Noli puaricari i amicū pecuniā differētem: neq; fratrez charissimū auro spreueris. Noli discedere a mliere sensata & bona quā sortit⁹ es in timore dñi: gra enī verecūdie illi⁹ sup aurum. Non ledas seruum in veritate opantem: neq; mercēnarium dantem aiam suā. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi aia tua: & nō defraudes illum libertate. neq; inopem derelinq̄s illuz. Pecora tibi sunt attende illis: & si sunt vtilia. pseuerent apud te. Filii tibi sunt. erudi illos. & curua illos a puericia eorum. Filie tibi sunt. serua corpus illa rū. & non oñdas hilarem faciem tuā ad illas. Trade filiam & grande opus feceris: & hoī sensato da illam. Mulier si est tibi fm aiam tuam. non proijcies illaz: & odibili nō credas te in toto corde tuo Honora patrem tuum. & gemitus matris tue ne obliuiscar̄. Memēto quoniam nisi per illos natus nō fuisses: et retribue illis quomodo et illi tibi. In tota aia tua time dominum & sacerdotes illius sanctifica. In omī virtute dilige eum qui te fecit. & ministros eius ne derelinquas. Honora deum ex tota ania tua. & honorifica sacerdotes. & propurga te cum brachijs: Da illis partem sicut mandatum est tibi primitiarum & purgationis: & de negligētia tua purga te cū paucis. Datum brachiorum tuor̄. & sacrificium sanctificationis offeres dño: & initia sanctorum. & pauperi porrige manum tuam vt perficiatur ppitiatio & benedictio tua. gratia datus in conspectu⁹ omīs viuentis. & mortuo nō prohibeas gratiam. Nō desis plorantibus in cōsolatione: & cum lugentibus ambula. Nō te pigeat visitare infirmum: ex his enī in dilectione firmaberis. In omnibus operibꝫ tuis memorare nouissima tua. & in eternum non peccabis. VIII

Non litiges cum homie potēte: ne forte incidas in man⁹ illius. Non contēdas cū viro locuplete: ne forte ꝺ te ꝓstituat litem tibi. Multos enī ꝓdidit aurū & argētuz. & vsq; ad cor regum extēdit & cōuertit. Nō litiges cuz hoie liguato. & nō strues in ignem illius ligna. Nō cōices homī indocto: ne male de ꝓgenie tua loquat. Ne despicias hoiem auertētem se a pctō: neq; improperes ei. Memēto qm̄ oēs in corruptione sum⁹. Ne spernas hoiem in sua senectute: etenī ex nob senescūt. Noli ō mortuo inimico tuo gaudere: sciēs qm̄ oēs morim̄: & in gaudiū volum⁹ venire. Ne despicias narratiōem ꝓbyterorꝫ sapientiū. & in ꝓuerbijs eorum conuersare. Ab ipsis enī disces sapiaz & doctrinā intellectus: & seruire magnatis sine q̄rela. Nō te ptereat narratio senior̄: ipsi enī didicerunt a patribꝫ suis. Qm̄ ab ipsis disces intellectū. & in tpe necessitatis dabis rñsum. Non incendas carbones peccatorꝫ arguēs eos. & ne incendaris flamma ignis pctorꝫ illorꝫ. Ne ꝺ facie stes cōtumelioſi: ne sedeat quasi insidiator ori tui. Noli fenerari hoī fortiori te: q; si feneraueris quasi perditū habe. Non spō deas sup vtutē tuā: q; si spoponderis q̄si restituens cogita. Non iudices cōtra iudicē: qm̄ fm q; iustum est iudicat. Cum audace nō eas i via: ne forte grauet mala sua in te. Ipse enī fm voluntatem suā vadit: & simul cū stulticia ipsius peries. Cū iracūdo nō facias rixam. & cū audace nō eas in deſtū: qm̄ quasi nihil est ante illum sanguis. & vbi nō est adiutoriū elidet te. Cū fatuis ꝓsiliū ñ habeas. nō enī poterūt diligere nisi que eis placent Coram extraneo ne facies ꝓsiliū nescis enī quid pariet. Nō omī hoī cor tuū manifestes: ne forte inferat tibi gratiaz falsam & conuitietur tibi. IX

Non celes mulierem sinus tui: ne ostendat super te malicias doctrine nequam. Non des mulieri potestatem aīe tue: ne ingrediatur in virtute tua & confundaris. Ne respicias

mulierem multiuolaz:ne forte incidas
in laqueos illius. Cum saltatrice ne as/
siduus sis nec audias illam:ne forte pe/
reas in efficacia illius. Virginem ne cō
spicias:ne forte scādaliçeris in decore il
lius. Ne des fornicarijs aīam tuam ī vl
lo:ne perdas te ⁊ hereditatez tuā. Noli
circūspicere in vicis ciuitatis:nec ober/
raueris in plateis illius. Auerte faciem
tuā a muliere compta:⁊ ne circūspicias
speciem alienam. Propter speciem mu
lieris mlti perierunt ⁊ ex hoc ꝯcupiscētia
quasi ignis exardescit. Oīs mulier que
est fornicaria quasi stercus in via ab oī/
bus ꝑtereūtib⁹ cōculcabit. Speciē mu/
lieris alieni multi ammirati·reprobi fa
cti sunt:colloquium enī illius q̄si ignis
exardescit. Cum aliena muliere ne sede
as oīo:nec accūbas cum ea super cubitū
⁊ nō alterceris cuz illa in vino · ne forte
declinet cor tuum in illam et sanguine
tuo labaris in perditionem. Ne derelin
quas amicum antiquuz: nouus·n·non
erit similis illi. Vinum nouū amic⁹ no
uus: Veterascat.⁊ cum suauitate bibes
illud. Non çeles gloriā ⁊ opes peccatoris
nō enim scis que futura sit illius subū/
sio. Non placeat tibi iniuria iniustoruz:
sciens qm̄ vsqz ad inferos non placebit
impius. Lōge abesto ab hoīe potestatez
habente occidendi·⁊ nō suspicaberis tīo
rem mortis. Et si accesseris ad illum no
li aliquid cōmittere:ne forte auferat vi
tam tuam. Cōmunionem mortis scito
qm̄ in medio laqueoꝝ ingredieris·⁊ su/
per dolentiuz arma ambulabis. Scdm
virtutē tuam caue te a proximo tuo·et
cum sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹ tracta. Vi
ri iusti sint tibi conuiue·⁊ in timore dei
sit tibi gloriatio·⁊ in sensu sit tibi cogi/
tatus dei·⁊ omnis enarratio tua in pre/
ceptis altissimi. In manu artificum o/
pera laudabūtur ⁊ prīcipes populi in sa
piētia sermonis sui:in sensu vero senio
rum verbū. Terribilis ē in ciuitate sua
homo linguosus:et temerari⁹
in verbo suo odibilis erit. X
Vdex sapiens iudicabit popu/
lum suum ⁊ prīcipatus sensati stabilis
erit. Scdm iudicem populi·sic ⁊ mini/
stri eius·⁊ qualis rector est ciuitatis:ta/
les ⁊ inhabitātes in ea. Rex insipiēs p/
det populū suū·⁊ ciuitates inhabitabū/
tur per sensuz prudētium. In manu dī
potestas terre·⁊ execrabilis oīs iniq̄tas
gētium·⁊ vtilem rectorem suscitabit in
tempus super illam. In manu dei pote
stas hominis·⁊ super faciem scribe impo
net honorem suum. Oīs iniurie ꝓximi
ne memineris:⁊ nihil agas in operibus
iniurie. Odibilis coram deo est ⁊ hoīb⁹
sup̄bia·⁊ execrabilis oīs iniquitas gēti/
um. Regnum a gente in gētem trasfer/
tur propter iniusticias ⁊ īiurias ⁊ cōtu/
melias ac diuersos dolos. Auaro autez
nihil est scelestius. Quid superbis ter/
ra ⁊ cinis? Nihil est iniquius q̄z amare
peccuniam. Hic enim ⁊ aīam suaz vena
lem habet:qm̄ in vita sua proiecit inti/
ma sua. Omīs potētatus breuis vita:
languor prolixior grauat medicuz. Bre/
uem languorem ꝑcidit medicus: sicut
⁊ rex hodie est ⁊ cras morietur. Cuz enī
morietur homo hereditabit serpētes et
bestias ⁊ vermes. Initium sup̄bie hoīs
apostatare a deo:qm̄ ab eo qui fecit illuz
recessit cor eius qm̄ initium omīs pecca
ti est sup̄bia. Qui tenuerit illam adim/
plebitur maledictis·⁊ subuertet euz in
finem. Propterea exhonorauit dn̄s cō/
uentus maloꝝ·⁊ destruxit eos vsqz in fi
nē. Sedes ducū sup̄boꝝ destruxit deus·
⁊ sedere fecit mites pro eis. Radices gē
tium sup̄barū arefecit deus ⁊ plantauit
humiles ex ipsis gētib⁹. Terras gētiuz
euertit dn̄s·⁊ ꝑdidit eas vsqz ad funda
mētuz. Arefecit de⁹ ex ipsis ⁊ disꝑdidit
eos·⁊ cessare fecit memoriā eoꝝ a terra.
Memoriā sup̄boꝝ ꝑdidit deus: ⁊ reliq̄t
memoriā hūiliū sensu. Nō est creata ho
mīb⁹ sup̄bia:neqz iracūdia nationi mu/
lierū. Semē hoīm honorabit hoc qd̄ ti/
met deū:semen aūt hoc exhonorabit qd̄
ꝑterit mādata dn̄i. In medio fratrum
rector illoꝝ in honore:⁊ q̄ timēt dn̄m e/
rūt in oculis illi⁹. Gloria diuitū hono/

ratorum et pauperũ timor dei est. Non despicere hoiem iustũ paupem: ⁊ nõ magnificare virũ peccatorẽ diuitẽ. Magn⁹ est iudex ⁊ potens est in honore: ⁊ nõ est maior illo qui timet deũ. Seruo sensato liberi seruiẽt: ⁊ vir prudẽs ⁊ disciplinatus non murmurabit correptus ⁊ in scius nõ honorabitur. Noli extollere te in faciẽdo opere tuo: ⁊ noli cũctari in tẽpore angustie. Melior est qui operatur ⁊ abundat in omib⁹: q̃ qui gloriatur et eget pane. Fili in mãsuetudine serua animã tuam: ⁊ da illi honorem ſm meritum suum. Peccãtem ĩ aĩam suam q̃s iustificabit? Et quis honorificabit exhonorantem animam suam? Pauper gloriat̃ per disciplinaz ⁊ timorem suũ: ⁊ est homo qui honorificat̃ ꝓpter substãtiã suam. Qui autẽ gloriat̃ in paupꝛtate: quãtomagis in substãtia? Et qui gloriatur in suba: paupertatẽ vereatur. XI

Sapiẽtia humiliati exaltabit caput illi⁹: ⁊ in medio magnatoꝝ cõsedere illũ faciet. Nõ laudes virum in specie sua: neq; spernas hoiem in visu suo. Breuis in volatilib⁹ apis ⁊ initiũ dulcoris habet fructus illius. In vestitu ne glorieris vnq̃: nec in die honoris tui extollaris. Qm̃ mirabilia opa altissimi soli⁹: ⁊ gloriosa ⁊ abscõsa ⁊ inuisa opa illi⁹. Multi tyrãni sederũt ĩ throno et insuspicabilis portauit diadema. Multi potentes oppressi sunt valide: et glorisi traditi sunt in manus alteroruz. Priusq̃ interroges ne vituperes quenq̃: ⁊ cũ interrogauer⁹ corripe iuste. Priusq̃ audias ne rñdeas verbũ: ⁊ ĩ medio senioꝝ ne adijcias loqui. De ea re que te nõ molestat ne certer⁹: ⁊ ĩ iudicio peccãtiũ ne ꝯsistas. Fili ne in mltis sint act⁹ tui ⁊ si diues fueris nõ er⁹ ĩmunis a delicto. Si n secutus fueris nõ apprehẽdes: ⁊ nõ effugies si p̃curreris. Est homo laborãs ⁊ festinãs ⁊ dolens impius: ⁊ tãtomagis nõ abundabit. Est homo marcidus egens recupatione plus deficiẽs virtute: ⁊ abundans paupertate ⁊ ocul⁹ dei respexit illum in bono: ⁊ erexit euz ab humilitate ipsius: ⁊ exaltauit caput ei⁹ ⁊ mirati sunt in illo multi ⁊ honorauer̃t deuz. Bona ⁊ mala vita ⁊ mors paupertas ⁊ honestas: a deo sunt. Sapiẽtia disciplina ⁊ scĩa legis apud dñm: dilectio ⁊ vie bonoꝝ apud ip̃m. Error ⁊ tenebre peccatorib⁹ cõcreata sunt: qui aũt exultãt in malis consenescũt in malo. Datio dei ꝑmanet iustis ⁊ profectus illius successus habebit in eternũ. Est qui locupletatur parce agendo: ⁊ hec est pars mercedis illi⁹ in eo q̃ dicit: inueni req̃em mihi ⁊ nũc mãducabo de bonis meis solus: ⁊ nescit q̃ tp̃s pretereat illum ⁊ mors appropinquet: ⁊ reliquat oĩa aliis ⁊ moriatur. Sta in testamẽto tuo ⁊ in illo colloquere: ⁊ in ope mãdatorum tuoꝝ veterasce. Ne manseris in opibus peccatoꝝ. Confide aũt in deo: ⁊ mane in loco tuo. Facile est enĩ in oculis dei subito honestare paupem. Bñdictio dei in mercedẽ iusti festinat: ⁊ in honore veloci ꝓcessus illi⁹ fructificat. Ne dicas: q̃d est mihi op⁹: ⁊ q̃ erũt mihi ex hoc bona? Ne dicas. Sufficiẽs mihi sum: ⁊ quid ex h̃ pessimabor? In die bonoꝝ ne immemor sis maloꝝ: ⁊ in die maloruz ne ĩmemor sis bonoꝝ: quoniam facile est corã deo ĩ die obitus retribuere vnicuiq; ſm vias suas. Malicia hore obliuiõez facit luxurie magne: ⁊ ĩ fine hoĩs denudatio opeꝝ illius. Ante mortem ne laudes hominẽ quenq̃: qm̃ in filijs suis agnoscitur vir. Nõ oẽm hoĩem inducas in domum tuã multe enĩ sunt insidie dolosi. Sicut eĩ eructant p̃cordia fetẽtium: ⁊ sicut ꝑdix inducitur in caueam: ⁊ vt caprea in laq̃um: sic ⁊ cor supboꝝ ⁊ sic̃ ꝓspector vidẽs casum ꝓximi sui. Bona enĩ in mala conuertẽs insidiatur: ⁊ ĩ electis ĩponet maculam. Ab scintilla enĩ vna auget̃ ignis ⁊ ab vno doloso augetur sanguis: homo vero peccator sanguini insidiat̃. Attende tibi a pestifero: fabricat eniz mala: ne forte inducar super te subsannatiõem ĩ perpetuum. Admitte ad te alienigenaz et subuertet te in turbine et abalienabit te a vijs proprijs. XII

Ecclesiasticus

Si benefeceris scito cui feceris. et erit gratia in bonis tuis multa. Benefac iusto ⁊ inuenies retributionem magnam: ⁊ si non ab ipso certe a domino. Non est enim ei bene qui assiduus est in malis. ⁊ elemosynas nõ danti: quoniã ⁊ altissim⁹ odio habet peccatores. ⁊ misert⁹ ẽ penitẽtib⁹. Da misericordi. ⁊ ne suscipias peccatorẽ ⁊ impijs ⁊ peccatorib⁹ redde vindictam custodiens eos in diem vindicte. Da bono ⁊ ñ receperis peccatorem. Benefac humili. ⁊ nõ dederis impio. Prohibe panes illi dare: ne in ipsis potẽtior te sit. Nam duplicia mala inuenies in omnibus bonis quecũq; feceris illi. quoniam ⁊ altissim⁹ odio habet peccatores. ⁊ impijs reddet vindictam. Non agnoscetur in bonis amicus. et nõ abscõdetur in malis inimicus. In bonis viri inimici illius: in tristicia ⁊ in malicia illius amicus agnitus est. Non credas inimico tuo in eternum. Sicut enim eramentum erugi/nat nequicia illius. Et si humiliat⁹ vadat curuus. abijce animum tuum. ⁊ custodi te ab illo. Non statues illuz penes te nec sedeat ad dexteram tuam. ne conuersus stet in loco tuo. ne forte conuersus in locũ tuũ inquirat cathedraaz tuam ⁊ in nouissimo cognoscas ꝟba mea ⁊ in sermonib⁹ meis stimuleris. Quis miserebitur incãtatori a serpẽte percusso. ⁊ oĩb⁹ qui appropiant bestijs? Sic et qui comitatur cuz viro iniquo. ⁊ obuolutus est in peccatis eius. Una hora tecum permanebit. Si aũt declinaueris nõ supportabit. In labijs suis indulcat inimicus. ⁊ in corde suo insidiat̃ vt subuertat te in foueam. In oculis suis lachrymatur ininic⁹ ⁊ si inuenerit temp⁹ nõ satiabitur sanguine. ⁊ si incurrerint tibi mala inuenies euz illic priorem: et quasi adiuuãs suffodiet plantas tuas: Caput suũ mouebit et plaudebit mãu et multa susurrans commutabit vultum suum.

XIII

Qui tetigerit picem. inq̃nabitur ab ea. ⁊ qui cõicauerit superbo induet superbiam. Pondus sup̃ se tollit qui honestiori se communicat. Et ditiori te ne socius fueris. Quid communicabit cacabus ad ollam. Quãdo eniz se colliserint confringetur. Diues iniuste aget ⁊ fremebit. pauper autem lesus tacebit. Si largit⁹ fueris. assumet te. ⁊ si non habueris. derelinquet te. Si habes conuiuet tecum ⁊ euacuabit te. ⁊ ipse non dolebit super te. Si necessarius illi fueris. supplantabit te ⁊ subridens spem dabit narrans tibi omnia bona. et dicet: quid opus est tibi et confundet te in cibis suis. donec te exinaniat bis ⁊ ter. ⁊ in nouissimo deridebit te. Postea videns derelinquet te. et caput suũ mouebit ad te. Humiliare deo: et expecta manus eius. Attende ne seductus in stulticia humilieris. Noli esse humilis in sapiẽtia tua. ne humiliatus ĩ stulticiam seducar̃. Aduocat⁹ a potẽtiore discede: ex hoc enim magis te aduocabit. Ne improbus sis ne impingaris. ⁊ ne lõge sis ab eo: ne eas in obliuionẽ. Ne retineas ex equo loqui cũ illo: nec credas multis verbis illius. Ex multa enim loquela temptabit te. ⁊ subridens. interrogabit te de abscõditis tuis. immitis anim⁹ illius. cõseruabit verba tua. ⁊ non parcet de malicia ⁊ de vinculis. Caue tibi ⁊ attende diligẽter auditui tuo: qm̃ cum subuersione tua ambulas. Audiens vero verba illa quasi in somnis vide. ⁊ vigilabis. Omni vita tua dilige deuz. ⁊ inuoca illũ in salute tua. Om̃e aĩal diligit simile sibi: sic ⁊ oĩs hõ ꝓximũ sibi. Omis caro ad similẽ sibi ꝯiunget̃: ⁊ oĩs hõ sili sui sociabit̃. Si cõicabit lupus agno aliqñ: sic peccator iusto. Que cõmunicatõ sancto hoĩ ad canẽ: aut q̃ ꝑs bona diuiti ad pauperem? Venatio leonis onager in heremo: sic ⁊ pascua diuitũ sunt pauperes. Et sic abomĩatio ẽ sup̃bo hũilitas: sic ⁊ execratio diuit̃ paup̃. Diues cõmotus ꝯfirmat̃ ab aĩcis suis: humil' aũt cũ ceciderit expellet̃ ⁊ a notis. diuiti d̃cepto multi recupatores. Locutus est sup̃ba. ⁊ iustificauerũt illũ. Humilis d̃ceptus

est: insup̄ ⁊ arguit̄. Locutus est sensate. ⁊ nō est datus ei locus. Diues locutus est ⁊ omēs tacuerūt. ⁊ verbū illius vsq̄ ad nubes perducent. Pauper locutus ē ⁊ dicūt: Quis est hic? Et si offenderit: subuertent illuz. Bona est suba cui nō est peccatū in ꝯscīa. ⁊ nequissima paup̄tas in ore impij. Cor hoīs immutat faciē illius siue in bona siue in mala. Vestigium cordis boni ⁊ faciez bonam difficile inuenies. ⁊ cum labore.

XIIII

Beatus vir qui nō est lapsus verbo ex ore suo. ⁊ nō est stimulatus in tristicia d̄licti. Felix qui non habuit animi sui tristiciam: ⁊ nō excidit ab spe sua. Viro cupido ⁊ tenaci sine ratione est suba: ⁊ homī liuido ad quid aurum? Qui aceruat ex aīo suo iniuste aliis ꝯgregat. ⁊ in bonis illius alius luxuriabit̄. Qui sibi nequā est. cui alij bonus erit? Et nō iocundabitur in bonis suis. Qui sibi inuidet. nihil est illo nequius ⁊ hec redditio est malicie illius. Et si benefecerit: ignorāter ⁊ nō volens facit. ⁊ ī nouissimo manifestat maliciā suaz. Nequā est oculus liuidi. ⁊ auertēs faciem suam. et despiciens aniam suam. Insatiabilis oculus cupidi in parte iniquitatis: non satiabit̄ donec ꝯsumat arefaciēs aīam suam. Oculus malus ad mala. ⁊ non satiabitur pane indigens. et in tristicia erit sup̄ mēsaz suā. Fili si habes bñfac tecum. et deo dignas oblationes offer. Memor esto qm̄ mors nō tardat. ⁊ testamētū inferoꝝ: qꝛ demōstratum ē tibi. Testamētum enī huius mūdi morte morieť. Ante mortez bene fac amico tuo. ⁊ ſm vires tuas exporrigēs da pauperi. Nō defrauderis a die bono: ⁊ p̄ticula bone diei nō te pretereat. Nonne aliis relinquens dolores ⁊ labores tuos? In diuisione sortis da et accipe et iustifica animam tuam. Ante obitum tuuz operare iusticiam: quoniā non est apud inferos inuenire cibum. Omnis caro sicut fenum veterascet. ⁊ sicut foliuz fructificans in arbore viridi. Alia generantur ⁊ alia deijciuntur: sic generatio carnis ⁊ sanguinis. alia finitur. ⁊ alia nascitur. Omne opus corruptibile in fine deficiet: ⁊ qui illud operatur ibit cum illo. Et omne opus electum iustificabitur: ⁊ qui operatur illud honorabitur in illo Beatus vir qui in sapiētia morabitur. ⁊ qui in iusticia sua meditabitur. ⁊ ī sensu cogitabit circumspectiōem dei. Qui cogitat vias illius in corde suo. ⁊ in absconsis suis intelligens: vadēs post illaz quasi inuestigator. ⁊ in vijs illius consistens. Qui respicit per fenestras illius. ⁊ in ianuis illius audiens. Qui requiescit iuxta domum illius. ⁊ in parietibꝰ illius figens palum. Statuet casulam suam ad manus illius. ⁊ requiescēt ī casula illius bona per euum. Statuet filios suos sub tegmīe illius: ⁊ sub ramis eiꝰ morabit̄. Protegetur sub tegmine illius a feruore. ⁊ in gloria eius requiescet

XV

Qui timet deum faciet bona: et qui continens est iusticie apprehendet illam: et obuiabit illi quasi mater honorificata et quasi mulier a virginitate suscipiet illum. Cibabit illum pane vite et intellectus. et aqua sapientie salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo et non flectetur. et continebit illum et non confundetur. et exaltabit illum apud proximos suos. Et ī medio ecclesie ap̄iet os eius. et adimplebit eum spiritu sapientie et intellectus et stola glorie vestiet illum. Iocunditatem et exultationez thesauricabit super illuz. ⁊ nomine eterno hereditabit illum. Homines stulti non apprehendent illam: et homines sensati obuiabunt illi. Homines stulti non videbunt eam: longe enim abest a superbia ⁊ dolo. Viri mēdaces non erunt illius memores. ⁊ viri veraces īueniēt̄ in illa ⁊ successum habebunt vsq̄ ad inspectionem dei. Nō est speciosa laus in ore peccatoris qꝛ non est a domino missus: qm̄ a deo profecta est sapientia. Sapiētie enim dei astabit laus. ⁊ in ore fideli abūdabit. ⁊ dñator dabit eam illi. Non dixeris per deum abest: que enī odit. ne

feceris. Non dicas. ille me implanauit: nõ enĩ necessarij sunt ei homĩes impij. Omne execramẽtum erroris odit dñs ⁊ nõ erit amabile timẽtibus eum. Deꝰ ab initio cõstituit hoĩem: ⁊ reliquit illũ in manu cõsilij sui. Adiecit mandata et precepta sua. Si volueris mandata cõseruare. cõseruabũt te: ⁊ in ꝑpetuum fidez placitã seruare. Apposuit tibi aquã ⁊ ignem: ad qđ volueris porrige manuz tuam. Ante hoĩem vita ⁊ mors: bonũ et malũ. Quod placuerit ei dabit̃ illi. qm̃ multa sapĩa dei. ⁊ fortis in potẽtia: videns oẽs sine intermissiõe. Oculi dñi ad timẽtes eum. ⁊ ipse agnoscit oẽm opam hoĩs. Nemini mãdauit ĩpie agere et nemini dedit spatiũ peccandi. Nõ enĩ concupiscit multitudinẽ filioꝝ infidelium et inutilium.

XVI

Ne iocunderis in filijs impijs si multiplicent̃. nec oblecter̃ sup ipsos si nõ est timor dei in illis. Non credas vite illoꝝ. ⁊ ne respexeris in labores eoꝝ. Melior est enĩ vnus timẽs deuz: q̃z mille filij impij. Et vtile est mori sine filijs: q̃z relinq̃re filios ĩpios. Ab vno sensato inhabitabitur patria. ⁊ a tribus impijs deseretur. Multa talia vidit oc̃lus meus: ⁊ fortiora hoꝝ audiuit auris mea. In synagoga peccãtiuz exardebit ignis ⁊ in gẽte incredibili exardescet ira. Non exorauerũt ꝓ pctis suis antiqui gigantes. qui destructi sunt cõfidẽtes sue virtuti. ⁊ nõ pepcit peregrinatiõi illoꝝ: sed percussit eos ⁊ execratus est eos pre sup bia verbi illoꝝ. Nõ misertꝰ est illis gentem totaz perdẽs ⁊ extollẽtem se ĩ peccatis suis. Et sicut sexcenta milia pedituz qui cõgregati sunt in duritia cordis sui ⁊ si vnus fuisset ceruicatꝰ miruz si fuissz immunis. Misericordia enĩ ⁊ ira est cũ illo: potens exoratio ⁊ effundens iram. Scđm mĩam suã: sic correctio illius: hominẽ ꝟm opa sua iudicat. Nõ effugiet in rapina peccator. ⁊ nõ retardabit sufferentia mĩam facientis. Omĩs mĩa faciet locũ vnicuiq̃z ꝟm meritũ operũ suoꝝ ⁊ ꝟm intellectum peregrinationis ipsiꝰ. Non dicas: A deo abscondar. et ex summo quis mei memorabitur. In populo magno non agnoscar. Que est enim anima mea in tam immensa creatura? Ecce celum ⁊ celi celorũ. abyssus ⁊ vniuersa terra ⁊ que in eis sunt in cõspectu illius commouebũtur: montes simul ⁊ colles ⁊ fundamẽta terre. ⁊ cum cõspexerit illa deus tremore cõcutiẽtur. Et in omĩbꝰ his insensatum est cor: ⁊ omẽ cor intelligit̃ ab illo. ⁊ vias illius quis ĩtelligit?. Et procella quã nec oculus vidit homĩs? Nam plurima illius opa sunt ĩ absconsis: sed opera iusticie eius quis enũciabit: aut quis sustinebit. Longe eĩ est testamẽtum a quibusdã. ⁊ interrogatio hoĩm in cõsummatiõe est. Qui minoratur corde cogitat inania. ⁊ vir imprudẽs ⁊ errans cogitat stulta. Audi me fili ⁊ disce disciplinam sensus. ⁊ in verb̃ meis attende in corde tuo. ⁊ dicaz in eq̃tate disciplinam: ⁊ scrutabor enarrare sapiẽtiam. ⁊ in verbis meis attende ĩ corde tuo. ⁊ dico in equitate spiritus: virtutes quas posuit deus in opera sua ab initio. ⁊ in veritate enuncio scientiaz eius. In iudicio dei opera ipsius ab initio. et ab institutione hominum ipsorum distinxi partes illorum: ⁊ initia eorum in gentibus suis. Ornauit in eternuz opera illoꝝ: nec esurierunt nec laborauerũt ⁊ nõ destiterũt ab operibus suis. Vnusquisq̃z ꝓximum sibi nõ angustiabit vsq̃z in eternum. Nõ sis incredibilis verbo illius. Post hec deus in terram respexit ⁊ impleuit illam bonis suis. Anima autẽ omĩs vitalis denũciauit ante faciem ipsius: ⁊ in ipsa iterum reuersio illorum.

XVII

Deus creauit de terra hoĩem. ⁊ ꝟm imaginem suaz fecit illũ. Et iterũ cõuertit illum in ipsam. ⁊ ꝟm se vestiuit illũ ꝟtute. Numerũ dierum ⁊ tempꝰ dedit illi: ⁊ dedit illi potestatem eoꝝ que sunt sup terraz. Posuit timorẽ illiꝰ sup oẽm carnem. ⁊ dñatꝰ est bestiarũ ⁊ volatiliũ. Creauit ex ipo adiutoriũ sil̃e sibi: ꝯsiliũ ⁊ lĩguã ⁊ oculos ⁊ aures ⁊ cor dedit ill̃ excogitãdi ⁊

disciplina intellect⁹ repleuit illos. Crea
uit illis sciam spiritus: sensu impleuit
cor illorum. ⁊ mala ⁊ bona ostēdit illis.
Posuit oculum ipsorum super corda il
lorum ostēdere illis magnalia operum
suorum vt nomen sanctificationis col/
laudent ⁊ gloriari in mirabilibus illius
vt magnalia enarrent operum eius. Ad
didit illis disciplinam: ⁊ legem vite he/
reditauit illos. Testamentum eternuz
cōstituit cum illis. ⁊ iusticiam ⁊ iudicia
sua ostendit illis. Et magnalia honoris
eius vidit oculus illorum. ⁊ honorez vo
cis audierunt aures illoruz. ⁊ dixit illis
attendite ab omni iniquo. Et manda/
uit illis vnicuiqz de proximo suo. Vie il
lor coram illo sunt semper. nō sunt ab/
sconse ab oculis ipsius. In vnamquā/
qz gētem preposuit rectorem. ⁊ pars dei
israel facta est manifesta. Et oīa opera il
lorum velut sol in conspectu dei. ⁊ oculi
eius sine intermissione inspicientes in
vijs eoruz. Non sunt absconsa testamē
ta ꝓpter iniquitatem illorum. et omēs
iniq̄tates eorum in ꝯspectu dei. Elemo/
syna viri quasi sacculus cum ipso: ⁊ gra
tiam homīs quasi pupillaz cōseruabit.
⁊ postea resurget ⁊ retribuet illis retri/
butionem vnicuiqz in caput ipsoꝝ. ⁊ cō
uertet in inferiores partes terre. Peni
tentibus autez dedit viam iusticie. ⁊ cō/
firmauit deficiētes sustinere. ⁊ destina/
uit illis sortem veritatis. Cōuertere ad
dn̄m ⁊ relinq̄ pctā tua. p̄care an̄ faciē do
mini ⁊ minue offendicula. Reu̇tere ad
dn̄m. ⁊ au̇tere ab iniusticia tua ⁊ nimis
odito exec̄tionē. ⁊ cog̊sce iusticias ⁊ iudi
cia dei. ⁊ sta ī sorte ꝓpositiōis ⁊ or̄onis al
tissimi dei. In ꝑtes vade seculi sci: cum
viuis ⁊ dātib⁹ cōfessiōez deo. Nō demo/
reris ī errore īpioꝝ: an̄ mortē ꝯfitere. A
mortuo q̄si nihil perit ꝯfessio. Cōfitebe/
ris viuēs: viuus ⁊ sanus cōfiteber⁹ ⁊ lau
dabis deū ⁊ gl̄iaberis ī mis̄ationib⁹ ei⁹.
Quā magna mīa dn̄i. ⁊ ꝓpitiatō illius
cōuertētib⁹ ad se. Nec enī oīa pn̄t esse in
hoīb⁹: qm̄ nō est īmortalis filius hoīs et
in vanitate malicie placuerūt. Quid lu
cidius sole? ⁊ hic deficiet. Aut quid neq̄
us q̄z q̄d excogitauit caro ⁊ sanguis? ⁊ h̄
arguet. Virtutē altitudīs celi ipse con/
spicit. ⁊ oēs hoīes terra ⁊ cinis. XVIII

Qui viuit in eternū creauit om
nia simul. Deus solus iustifica
bitur. et manet inuictus rex in
eternum. Quis sufficiet enarrare opa
illius? Quis enī inuestigabit magnalia
eius? Virtutē autez magnitudīs eius
q̄s enūciabit? Aut q̄s adijciet enarrare
mīam eius? Nō est minuere neqz adijce
re: nec ē innenire magnalia dei. Cuz cō/
summauerit hō. tūc incipiet. ⁊ cū quie/
uerit opabit. Quid est homo. ⁊ que gr̄a
illius. ⁊ quid est bonū. aut quid nequaz
illius? Numer⁹ dierū hoīm vt multum
centū anni: quasi gutte aque maris de/
putati sunt. Et situt calculus arene: sic
exigui anni in die eui. Propter h̄ pati/
ens est de⁹ ī illis. ⁊ effundit sup eos mi/
sericordiā suā. Vidit p̄sumptionez cor/
dis eoꝝ. qm̄ mala ē. ⁊ cognouit subuer/
siōem illoꝝ: qm̄ nequā ē. Ideo adimple
uit ꝓpitiationē suā in illis. ⁊ ostendit eis
viam equitatis. Miseratio hoīs circa ꝓ
ximū suū: mīa autem dei super oēm car
nem. Qui mīam habet: docet ⁊ erudit:
quasi pastor gregē suū. Misereatur exci
piens doctrinā miserationis. ⁊ qui festi
nat in iudicijs eius. Fili ī bonis non des
querelaz: ⁊ in oī dato nō des tristiciam
verbi mali. Nonne ardorē refrigerabit
ros? Sic ⁊ verbum melius q̄z datum.
Nōne ecce verbū sup datū bonū? Sed
vtraqz cū hoīe iustificato. Stult⁹ acrit
improperabit. ⁊ datus indisciplinati ta
bescere facit oculos. Ante iudiciuz para
iusticiam tibi. ⁊ anteq̄z loquaris: disce.
Ante languorē adhibe medicinā. ⁊ ante
iudicium interroga teip̄m. et in conspe/
ctu dei inuenies ꝓpitiatiōem. Ante lan/
guorez humilia te: ⁊ in tempore infirmi
tatis ostende conuersationem tuam.
Non impediaris orare semp: ⁊ ne vete/
ris vsqz ad mortem iustificari: quoni/
am merces dei manet in eternuz. Ante
orationem p̄para aīam tuā. ⁊ noli esse q̄

si hō qui temptat deū. Memēto ire in
die cōsummatiōis. ⁊ tp̄s retributiōis ī
cōuersatiōe facies. Memēto paup̄tatis
in tp̄e abūdantie. ⁊ necessitatē paup̄tatꝫ
die diuitiaꝝ. A mane vsq̄ ad vesperam
immutabit̄ tempus. ⁊ hec omīa citata ī
oculis dei. Homo sapiens in omībꝫ me
tuit: ⁊ in diebꝫ delictoꝝ attendet ab iner
tia. Oīs astutus agnoscit sapīam: ⁊ in
ueniēti eam dabit cōfessionem. Sensa
ti in verbis ⁊ ipsi sapiēter egerūt. ⁊ intel
lexerūt veritatem ⁊ iusticiam. ⁊ implora
uerūt ꝓuerbia ⁊ iudicia. Post cōcupiscē
tias tuas non eas. ⁊ a voluntate tua au
tere. Si prestes aīe tue ꝯcupiscētias ei⁹
faciet te in gaudiū inimicis tuis. Ne ob
lecteris in turbis nec in modicis. Assi
dua enī est cōmissio illoꝝ. Ne fueris me
diocris in ꝯtētione ex fenore: ⁊ nō est ti
bi nihil in seculo. Eris enī inuidus aīe
Operari⁹ ebriosus (tue. XIX
non locupletabit̄. ⁊ qui spernit
modica. paulatim d̄cidit. Clinū
⁊ mulieres apostatare faciūt sapiētes. et
arguūt sensatos. ⁊ q̄ se iūgit fornicarijs
erit nequā. Putredo ⁊ v̄mes heredita
bunt illum: et extolletur in exemplum
maius. et tolletur de numero aīa eius.
Qui credit cito leuis corde est ⁊ mino
rabit̄. ⁊ q̄ delinq̄t ī aīam suā insup̄ habe
bit̄. Qui gaudet iniq̄tate: denotabit̄. et
q̄ odit correptiōez minuet̄ vita. ⁊ qui o
dit loq̄citatē extinguit maliciā. Qui pec
cat in aīam suā: penitebit. ⁊ q̄ iocūdat̄ in
malicia: denotabit̄. Ne iteres v̄bum ne
quā ⁊ durū: ⁊ nō minoraber̄. Amico ⁊ ī
imico noli narrare sensuꝫ tuū. ⁊ si ē tibi
delictū noli denudare. Audiet enī te et
custodiet te ⁊ q̄si defendēs pctm̄ odiet te
⁊ sic aderit tibi semp̄. Audisti v̄bū adu
sus ꝓximū tuū cōmoriat̄ ī te: vidēs qm̄
nō te dirūpet. A facie v̄bi p̄turit fatuus
tanq̄ gemitus p̄tus infantis. Sagitta
infixa femori canis: sic v̄bū in corde stul
ti. Corripe amicū. ne forte nō ītellexerit
⁊ dicat. non feci: aut si fecerit. ne iterum
addat facere. Corripe ꝓximū. ne forte n̄
dixerit. ⁊ si dixerit: ne forte iteret. Corri
pe amicū. sepe enī fit cōmissio: ⁊ nō omī
verbo credas. Est qui labit̄ lingua sua: sꝫ
non ex animo. Quis est enī qui nō deli
q̄rit in līgua sua? Corripe ꝓximū anteq̄
cōmineris. ⁊ da locum timori altissimi:
qꝛ oīs sapīa timor dei. Et in illa timere
deū. ⁊ in oī sapīa dispositio legis. Et nō
est sapīa nequitie disciplina: ⁊ nō est co
gitatus bonus pctōꝝ prudētia. Est pru
dentie neq̄tia. ⁊ in ipsa execratio. ⁊ est in
sipiens qui minuit̄ sapīa. Melior est ho
mo qui minuitur sapīa ⁊ deficiēs sensu
in timore dei: q̄ qui abūdat sensu ⁊ trās
gredit̄ legem altissimi. Est sollertia cer
ta ⁊ ipsa iniqua: ⁊ est qui emittit verbuꝫ
certū enarrās veritatē. Est qui nequiter
hūiliat se ⁊ interiora eius plena sunt do
lo: ⁊ est iustus qui se nimiū submittit a
multa hūilitate: ⁊ est iust⁹ qui inclinat
faciē suā. ⁊ fingit nō videre se q̄d ignora
tū est. Et si ab imbecillitate viriuꝫ vetet̄
peccare: si inuenerit tp̄s malefaciendi:
male faciet. Ex visu cognoscitur vir. et
ab occursu faciei cognoscitur sensatus.
Amictus corporis. et risus dentium. et
ingressus hominis enūciant de illo. Est
correptio mendax in ira contumeliosi.
et est iudicium quod non probatur esse
bonum et est tacens. et ipse est prudens
Quam bonum est argue XX
re q̄ irasci. ⁊ confitentem in ora
tione non prohibere. Concupi
scētia spadonis deuirginauit iuuencu
lā: sic q̄ facit p̄ viꝫ iudiciū iniquū. Quaꝫ
bonum est correptum manifestare peni
tentiam: sic enim effugies voluntariuꝫ
peccatum. Est tacens qui inuenitur sa
piens: et est odibilis qui procax est ad lo
quendum. Est autem tacens et non ha
bens sensum loquele. et est tacens sciēs
tempus apti temporis. Homo sapiens
tacebit vsq̄ ad tempus: lasciuus autez
et imprudens non seruabit tēpus. Qui
multis vtitur verbis: ledet animam su
am. ⁊ qui potestatem sibi sumit iniuste
odietur. Est processio in malis viro in
disciplinato. et est inuentio in detrimē
tum. Est datū quod non est vtile: et est

datuz cuius retributio duplex. Est pro/
pter gloriam minoratio: et ē qui ab hūi/
litate leuabit caput. Est qui multa redi
mat modico precio: et restituens ea in se
ptuplum. Sapiens in verbis seipsum
amabilem facit: gratie autem fatuorum
effundentur. Datus insipientis non e/
rit vtilis tibi: oculi enim illius septem/
plices sunt. Exigua dabit et multa imp/o
perabit: et apertio oris illius inflāmatio
est. Hodie feneratur quis: et cras exp/etit
et odibilis est homo huiusmodi. Fatuo
nō erit amicus et non erit gratia in bōis
illius. Qui enim edunt panem illius:
falsę lingue sunt. Quoties et quāti irri/
debūt eum: Necz enim quod habēduz
erat: directo sensu distribuit: similiter et
quod nō erat habendum. Lapsus falsę
lingue quasi qui in pauimento cadens
sic casus malorum festinanter venient.
Homo acharis quasi fabula vana: et in
ore idisciplinatorum assidua erit. Ex o/
re fatui reprobabitur parabola: non enī
dicit illam in tempore suo. Est qui vete
tur peccare pre inopia: et i requie sua sti/
mulabitur. Est qui perdet animam suā
pre confusione: et ab imprudenti perso/
na perdet eam: persone autem acceptio/
ne pdet se. Est qui pre cōfusiōe promit/
tit amico: et lucratus est eum inimicum
gratis. Opprobrium nequam in homīe
mendacium: et in ore indisciplinatorum
assidue erit. Potior fur czz assiduitas vi
ri mēdacis: perditiōem autem ambo he/
reditabūt. Mores hoīz mēdaciū sine ho
nore: et profusio illoz cū ipsis sine intermis/
siōe. Sapiēs in vbis pducet seipsuz: et
hō prudēs placebit magnatiz. Qui opa
tur terrā suā inaltabit acerūu frugū: et
qui opat iusticiā ipse exaltabit: qui vero
placet magnatiz effugiet iniqtatez. Ere/
nia et vona excecāt oculos iudicū: et quasi
mut' i ore aūtit correctiōes eoz. Sapi/
entia abscōsa et thesaur' inuisus: q vtili
tas i vtrisqz? Melior ē q celat insipiētiā
suā: czz hō q abscōdit sapiaz suā.

Fili peccasti: nō adijciaos XXI
iterum: sed et de pristinis pēca/
re vt tibi dimittant. Quasi a facie colu
bri fuge peccata: et si accesseris ad illa su/
scipient te. Dentes leonis dentes eius
interficientes aīas hominū. Quasi rhō
phea bis acuta homīs iniquitas: plage
illius nō est sanitas. Obiurgatō et iniu/
rie ānullabūt subaz: et dom' q nimis lo
cuples ē ānllabit supbia: sic suba supbi
eradicabit. Depcatō paupis ex ore vsqz
ad aures pueniet et iudiciū festinato ad
ueniet illi. Qui odit correptionē vestigi
um est petōris: et q timet deum conuer/
tetur ad cor suū. Notus a longe potens
lingua audaci: et sensatus scit labi se ab
ipso. Qui edificat domū suaz impēdijs
alienis: q̄si qui colligit lapides suos in
hyeme. Stuppa collecta synagoga pec/
cantiū: et consummatio illoruz flamma
ignis. Via peccātium complātata lapi
dib: et in finem illorum inferi et tenebre
et pene. Qui custodierit iusticiaz cōtine/
bit sensum eius: cōsummatio timoris
dei sapientia et sensus. Non erudietur:
qui non est sapiens in bono. Est autem
insipientia que abundat in malo: et non
est sensus: vbi est amaritudo. Scientia
sapientis tanczz inundatio abundabit: et
consilium illius sicut fons vite perma/
net. Cor fatui quasi vas cōfractū et om
nē sapiētiam nō tenebit. Verbū sapiēs
quodcūqz audierit scius laudabit: et ad
se adjiciet: audiuit luxuriosus et displice
bit illi: et pjciet illud post dorsum suum
Narratio fatui quasi sarcina i via. Graz
in labijs sensati inueniet gra. Os prudē
tis querit in ecclesia: et verba illius cogi
tabūt i cordib suis. Tanczz dom' extrui
nata. sic fatuo sapia: et scia insensati in/
enarrabilia vba. Cōpedes in pedib: do/
ctrina stulto: q̄si vincula manuuz super
manū dexterā. Fatu' in risu exaltat vo/
cem suā: vir aūt sapiēs vix tacite ridebit
Ornamentū aureum prudēti doctrina
et q̄si brachiale in brachio dextro. Pes
fatui facilis in domum proximi: et homo
peritus confundetur a persona potentis
Stultus a fenestra respiciet in domuz:
vir aūt eruditus foris stabit. Stultitia

homīs auscultare ꝑ ostiū. ⁊ prudēs gra-
uabit̄ cōtumelia. Labia imprudētium
stulta narrabūt: verba autem prudētiū
statera ponderabūtur. In ore fatuoruz
cor illoruz. ⁊ in corde sapientum. os illo
rū. Dum maledicit impius diabolum:
maledicit ipse aīam suaz. Susurro co-
inquinabit aīam suā. ⁊ in omīb⁹ odiet̄. ⁊
qui ꝑmāserit. odiosus erit. tacitus ⁊ sen
satus honorabitur.

XXII

In lapide luteo lapidatus est pi
ger. ⁊ oēs loquētur super asper-
nationē illius. De stercore boū
lapidat⁹ est piger. ⁊ oīs qui tetigerit eū
excutiet manus. Cōfusio p̄tis est d̄ filio
indisciplinato. filia aūt fatua ī demino-
ratione fiet. Filia prudens hereditas vi
ro suo: nam que confundit in cōtume-
liā fit genitoris. Patrē ⁊ virū cōfundit
audax. ⁊ ab impijs nō minorabitur: ab
vtrisq; autem inhonorabitur. Musica
in luctu importuna narratio: flagella et
doctrina in oī tpe sapīa. Qui docet fatu
um: quasi qui ꝯglutinat testā. Qui nar-
rat verbū nō audienti: quasi qui excitat
dormiētem de graui somno. Cuz dormi
ente loquit̄ qui enarrat stulto sapīam
⁊ in fine narratiōis dicit: Quis est hic?
Sup̄ mortuū plora: deficit enī lux eius
⁊ sup̄ fatuū plora: deficit enī sensu. Mo
dicū plora sup̄ mortuuz: qm̄ requieuit.
Nequissimi enī nequissima vita. super
mortē fatui. Luct⁹ mortui septē dies: fa
tui autē ⁊ impij oēs dies vite illorum:
Cum stulto ne multū loquaris. ⁊ cum
insensato ne abier⁹. Serua te ab illo vt
non molestiā habeas. ⁊ nō coinq̄naberis
in pctō illi⁹. Deflecte ab illo. ⁊ inuenies
requiē ⁊ nō accidiaber⁹ in stulticia illius
Super plumbum quid grauabit̄? Et
quod illi aliud nomē q̄z fatu⁹? Arenā et
salez ⁊ massam ferri facilius est ferre: q̄z
hominē imprudētez ⁊ fatuū ⁊ impium.
Sicut loramentuz ligneum colligatuz
fundamēto edificij nō dissoluetur: sic ⁊
cor cōfirmatum in cogitatione consilij.
Cogitatus sensati. in omī tempore vel
metu non dep̄uabitur. Sicut ornatus
arenosus in pariete limpido: ⁊ sicut pa-
lee in excelsis. ⁊ cemēta sine impensa po-
sita cōtra faciem venti non ꝑmanebunt
sic ⁊ cor timidū in cogitatiōe stulti con-
tra impetū timoris nō resistet: sic et cor
trepidū in cogitatione fatui. oī tpe non
metuet: sed ⁊ qui in p̄ceptis dei ꝑmanet
semp̄. Pungēs oculum deducit lachry
mas. et qui pūgit cor ꝓfert sensuz. Mit
tēs lapidem in volatilia deijciet illa: sic
⁊ qui cōuiciat̄ amico. dissoluit amicitiaz
Ad amicum ⁊ si ꝓduxeris gladium non
desperes: est eniz regressus ad amicum:
Si aperuerit os triste. non timeas. Est
enī cōcordatio. excepto cōuitio ⁊ impro
perio ⁊ superbia ⁊ mysterij reuelatione
⁊ plaga dolosa. In his omnib⁹ effugiet
amic⁹ Fidē posside cū amico in paupta-
te illius. vt ⁊ in bonis illius leteris. In
tpe tribulationis illius ꝑmane illi fide-
lis: vt ⁊ ī hereditate illi⁹ coheres sis. An
te ignē camini vapor ⁊ fumus ignis īal-
tat̄ sic ⁊ ante sanguinem maledicta ⁊ cō
tumelie ⁊ mine. Amicum salutare non
confundaris. A facie illi⁹ nō me abscon
dā. ⁊ si mala mihi euenerint ꝑ illū. susti
nebo. Omīs qui audiet. cauebit se ab eo
Quis dabit ori meo custodiā. ⁊ sup̄ la-
bia mea signaculū certū vt nō cadaz in
ipsis. ⁊ lingua mea ꝑdat me?

XXIII

Domīe pater ⁊ dn̄ator vite mee
ne derelinquas me in cogitatu
⁊ cōsilio eoꝝ: nec sinas me cade-
re in illa exprobratiōe. Quis supponit
in cogitatu meo flagella ⁊ in corde meo
doctrinā sapīe vt ignoratiōib⁹ eorū non
ꝑcat mihi. ⁊ non appareant delicta eorū
⁊ ne adincrescant ignorātie mee. ⁊ mul-
tiplicent̄ delicta mea. ⁊ peccata mea ab-
undent. ⁊ incidā in cōspectu adūsarioꝝ
meoꝝ. ⁊ gaudeat inimicus me⁹. Dn̄e p̄t
et deus vite mee ne derelinq̄s me in co-
gitatu illoꝝ. Extollentiā oculoꝝ meorū
ne dederis mihi. ⁊ oē desideriū auerte a
me. Aufer a me ventris cōcupiscētias. ⁊
concubitus cōcupiscentie ne apprehen-
dant me. ⁊ anime irreuerenti ⁊ infruni-
te ne tradas me. Doctrinā oris audite

filij ⁊ qui custodierit illā non periet labi
is suis. nec scandaliçabit̄ in opib⁹ neq̄ssi
mis. In vanitate sua apprehēdit̄ pecca
tor. ⁊ superbus ⁊ maledictus scādaliça/
bitur in illis. Iuratiōi nō assuescat os
tuuz: multi enī casus in illa. Nomiatio
vero dei nō sit assidua in ore tuo. ⁊ nomī
bus sanctorū nō admiscearis: qm̄ nō erꝫ
immunis ab eis. Sicut enim seru⁹ in/
terrogatus assidue. a liuore nō minuit̄:
sic omīs iurans ⁊ nominans. in toto a
peccato nō purgabitur. Vir multuz iu/
rans implebitur iniquitate. ⁊ nō disce/
det a domo illius plaga. Et si frustraue
rit fratrem: d̄lictum illius super ipsum
erit: ⁊ si dissimulauerit. delinquit dupli
citer. ⁊ si in vacuū iurauerit nō iustifica
bitur. Replebit̄ enī retributione dom⁹
illius. Est ⁊ alia loquela cōtraria morti
non inueniatur in hereditate iacob. Et
enim a misericordib⁹ oīa hec auferent̄.
⁊ in delictis nō voluptabūt. Indiscipli
nose loquele nō assuescat os tuū: est enī
in illa verbū peccati. Memēto p̄tis ⁊ ma
tris tue. in medio. n. magnatoꝝ cōsistis
ne forte obliuiscatur te deus in ꝯspectu
illoꝝ. ⁊ assiduitate tua infatuat⁹ impro/
periū patiaris. ⁊ maluisses non nasci: et
diez natiuitatis tue maledicas. Homo
assuetus in verbis improperij: in oībus
dieb⁹ suis non erudiet̄. Duo genera ab
undant in peccatis. ⁊ tertiū adducit iraz
⁊ ꝑditionem. Aīa callida quasi ignis ar/
dens nō extinguet̄ donec aliquid gluti/
at. ⁊ hō nequā ī ore carnis sue. non desi/
net donec incēdat ignem. Homini for/
nicario oīs panis dulcis: non fatigabit̄
transgrediens vsq̄z ad finez. Oīs homo
qui trāsgredit̄ lectum suū cōtemnēs in
aīam suā. ⁊ dicēs: quis me vidz. tenebre
circūdant me. ⁊ parietes cooperiūt me.
⁊ nemo circūspicit me quem vereor. de/
lictoꝝ meoꝝ non memorabit̄ altissimus
⁊ non intellexit qm̄ omīa videt oculus
illius: qm̄ expellit a se timorē dei huius/
modi homīs timor. ⁊ oculi hoīm timen
tes illum. ⁊ nō cog̃uit qm̄ oculi dn̄i ml/
to plus lucidiores sunt super solem. cir
cumspiciētes oēs vias hoīm. ⁊ ꝓfundū
abyssi: ⁊ hoīm corda: intuētes in abscōdi
tas ꝑtes. Dn̄o enim deo anteq̄z crearē/
tur oīa sunt agnita: sic ⁊ post ꝑfectuz re/
spicit oīa. Hic in plateis ciuitatis vindi
cabit̄. ⁊ quasi pullus equin⁹ fugabitur:
⁊ vbi nō sperauit apprehēdet̄. Et erit de/
decus oīb⁹: eo q̄ nō intellexerit timorez
dn̄i. Sic ⁊ mulier oīs relinquēs viruz
suū ⁊ statuēs hereditatem ex alieno mr̄i
monio. Primo enī in lege altissimi in/
credibilis fuit. ⁊ secūdo virū suū dereli/
quit: tertio in adulterio fornicata est. et
ex alio viro filios statuit sibi. Hec in ec/
clesiā adducet̄. ⁊ in filios eius respiciet̄.
Nō tradēt filij eius radices. ⁊ rami eius
nō dabūt fructū. Derelinquēt in male
dictū memoriā eius: ⁊ dedecus illius nō
delebit̄. Et agnoscent qui derelicti sunt
qm̄ nihil melius est q̄z timor dei. ⁊ nihil
dulci⁹ q̄z respicere in mādatis dn̄i. Glo
ria magna est sequi dn̄m: lōgitudo eniz
dierum assumet̄ ab eo.

XXIIII

Sapīa laudabit aīam suam: ⁊ in
deo honorabit̄. et in medio ꝓpl̄i
sui gloriabit̄. ⁊ in ecclesijs altis/
simi aperiet os suū. ⁊ in cōspectu v̄tutis
illius gloriabit̄. ⁊ in medio ꝓpl̄i sui exal/
tabitur: ⁊ in plenitudine sancta admira
bitur. ⁊ in multitudine electoꝝ habebit
laudē. ⁊ inter bn̄dictos bn̄dicet̄ dicens
Ego ex ore altissimi ꝓdiui: p̄riogenita
añ oēm creaturā. Ego feci ī celis vt ori/
ret̄ lumē indeficiēs. ⁊ sicut nebula texi
oēm terram. Ego in altissimis habita/
ui. ⁊ thron⁹ me⁹ in colūna nub̄. Gyrū ce
li circūiui sola. ⁊ ꝓfūdū abyssi penetraui
⁊ in fluctib⁹ mar̄ ābulaui. ⁊ ī oī terra ste
ti. Et ī oī ꝓpl̄o ⁊ ī oī gēte p̄matū habui ⁊
oīm excellētiū ⁊ hūiliū corda v̄tute cal/
caui. Et in his oīb⁹ requiē quesiui. ⁊ in
hereditate dn̄i morabor. Tūc precepit ⁊
dixit mihi creator omniū. ⁊ qui creauit
me req̄euit ī tab̄nacl̄o meo. ⁊ dixit mihi
In iacob īhabita. ⁊ ī isrl̄ hereditare. ⁊ in
elect̄ meis mitte radices. Ab initio ⁊ an
te secula creata suz. ⁊ vsq̄z ad futuꝝ scl̄m
nō desinam. ⁊ in hītatione scā coram ip/

so ministraui. Et sic in sion firmata suz
z in ciuitate sanctificata similit requie/
ui. z in hierusalem potestas mea. Et ra/
dicaui in populo honorificato. z in par/
tes dei mei hereditas illius z in plenitu
dine scoꝝ detentio mea. Quasi cedrus ex
altata sum in libano. z quasi cypressus i
monte sion. Quasi palma exaltata suz i
cades. z quasi plantatio rose in hiericho
Quasi oliua speciosa in campis. z quasi
platan⁹ exaltata sum iuxta aquaz in pla
teis. Sicut cinamomum z balsamum
aromatizans: odorem dedi. Quasi myr
rha electa dedi suauitatem odoris. z qsi
storax z galban⁹ z vngula z gutta. Qua
si liban⁹ non incisus vaporaui habitatõ
nem meã: z quasi balsamum nõ mixtuz
odor meus. Ego quasi terebinth⁹ exte/
di ramos meos. z rami mei honoris et
gratie. Ego quasi vitis fructificaui sua
uitatem odoris. z flores mei fructus ho
noris z honestatis. Ego mater pulcre di
lectionis. z timoris. z agnitionis. z san/
cte spei. In me gratia omis vie z verita
tis: in me ois spes vite z virtutis. Trãsi
te ad me omnes qui concupiscitis me. z a
generationibz meis implemini. Spirit⁹
enĩ meus super mel dulcis. z hereditas
mea super mel z fauuz. Memoria mea i
generatione seculoꝝ. Qui edũt me ad/
huc esurient. z qui bibũt me adhuc siti/
ent. Qui audit me non confundet. z q
operãtur in me nõ peccabunt. Qui elu/
cidant me. vitam eternaz habebũt. Hec
omia liber vite z testamẽtum altissimi.
z agnitio veritatis. Lege mãdauit moy
ses in preceptis iusticiaꝝ: z hereditatem
domui iacob. z israel promissiões. Posuit
dauid puero suo excitare regez ex eo for
tissimum. z in throno honoris sedentez
in sempiternũ. Qui implet quasi phy/
son sapiẽtiam. z sicut tigris in diebz no/
uoꝝ. Qui adimplet quasi eufrates sen/
sum. Qui multiplicat quasi iordanis i
tempore messis. Qui mittit disciplinaz
sicut lucem. z assistens quasi geon in die
vindemie. Qui perficit primus scire il/
lam. z infirmior non inuestigabit eam:
A mari enim abundabit cogitatio eius
z consiliuz illius in abysso magna. Ego
sapientia effudi flumia: ego qsi trames
aque immense de fluuio. Ego quasi flu
uius doctr⁹. et ficut aqueductus exiui de
paradiso. Dixi: Rigabo hortum plãtatõ
num. z inebriabo partus mei fructũ. Et
factus est mihi trames abundans. z flu
uius me⁹ appropinquit ad mare. Quo/
niam doctrinam quasi antelucanum il
lumino omibus: z enarrabo illam vsqz
in longinquũ. Penetrabo inferiores p
tes tre. z inspiciã oes dormientes. z illũia
bo oes sperantes in dño. Adhuc doctri/
nam quasi prophetiam effundam z re/
linquam illam querẽtibus sapiẽtiam z
nõ desinam in progenies illoꝝ vsqz i
euum sanctum. Videte quoniaz nõ so/
lum mihi laboraui: sed omibz exquirẽti/
bus veritatem.

XXV

In tribz bñplacitum est spiritui
meo: que sunt probata coram
deo et hominibus. Concordia
fratrũ. z amor proximoꝝ. z vir z mulier si
bi bene cõsentientes. Tres species odiuit
aia mea. z aggrauor valde aie illoꝝ:
Pauperem superbum. z diuitẽ mẽdacẽ. et
senẽ fatuum z insensatũ. Que in iuuẽ/
tute tua nõ cõgregasti: quõ i senectute
tua inuenies? qz speciosum canicei iudi
ciũ. z presbyteris cognoscere consilium
qz speciosa veteranis sapia: z glorioss in
tellectus et cõsiliuz. Corona senũ mlta
peritia. z gloria illoꝝ timor dei. Nouem
insuspicabilia cordis magnificaui. z de/
cimũ dicaz in lingua homibz. Homo q
iocundat⁹ in filijs: viuens. z videns sub
uersiõem inimicoꝝ suoꝝ. Beat⁹ qui ha
bitat cuz mlíere sensata. z qui ligua sua
non est lapsus. z qui non seruiuit indi/
gnis se. Beatus qui inuenit amicũ ver
z q enarrat iusticiã auri audienti. qz ma
gnus qui inuenit⁹ sapiam z sciaz: sed nõ
est sup timentem dñm. Timor dei sup
oia se suppposuit. Beatus hõ cui dona/
tum est hre timorẽ dei. Qui tenet illuz
cui assimilabit⁹? Timor dei initium dile
ctionis ei⁹: fidei aũt initiũ agglutinãdũ

est ei. Omis plaga tristicia cordis est. et
ois malicia nequicia mulieris: Et oem
plagã ⁊ nõ plagã videbit cordis · ⁊ oem
nequiciã ⁊ nõ nequiciã mulieris · ⁊ oem
obductũ ⁊ nõ obductũ odientiũ · ⁊ oem
vindictã ⁊ nõ vindictã inimicoꝝ. Non
est caput nequius sup caput colubri · ⁊
nõ est ira sup iram mulieris. Cõmorari
leoni ⁊ draconi placebit · ꝙ habitare cuꝫ
muliere nequã. Nequicia mulieris im/
mutat faciẽ ei⁹ · ⁊ obcecabit vultũ suuꝫ
tanꝙ vrsus · ⁊ q̃si saccũ oñdet in medio
proximoꝝ. Ingemuit vir eius · ⁊ audiẽs
suspirauit modicum. Breuis omis ma
licia sup maliciã mulieris: sors peccato/
rũ cadat super illaꝫ. Sicut ascensus are
nosus in pedib⁹ veterani: sic mulier lin/
guata hoĩ quieto. Ne respicias in mulie
ris speciẽ ⁊ nõ cõcupiscas mulierẽ in spe
cie. Mulieris ira ⁊ irreuerẽtia · ⁊ confu/
sio magna. Mulier si primatũ habeat ·
cõtraria ẽviro suo. Cor humile ⁊ facies
tristis · ⁊ plaga mortis: mulier nequam
Manus debiles ⁊ genua dissoluta: mu/
lier que nõ beatificat virũ suũ. A mulie/
re initiũ factũ est peccati · ⁊ p illaꝫ omẽs
morimur. Nõ des aq̃ tue exitũ nec mo/
dicũ: nec mulieri nequã veniã ꝓdeundi
Si non ambulauerit ad manũ tuã: cõ/
fundet te i ꝓspectu inimicoꝝ. A carnib⁹
tuis abscide illã: ne semp te abutatur.

QUllieris bone beatus XXVI
vir: numerus enĩ annoꝝ illorũ
duplex. Mulier fortis oblectat
virũ suũ: ⁊ ãnos vite illius in pace ĩple
bit. Pars bõa mlier bõa ĩ pte bõa timẽ
tium deũ dabit viro ꝓ factis bonis. Di
uitis aũt ⁊ paupis cor bonũ: in omni tẽ
pore vultus illoꝝ hilaris. A trib⁹ timu/
it cor meũ: ⁊ in quarto facies mea metu
it. Delaturã ciuitatis · ⁊ collectionẽ ppli
⁊ calumniã mendacẽ: sup mortẽ omnia
grauia. Dolor cordis ⁊ luctus: mulier
zelotipa. In muliere zelotypa flagellũ
lingue: oĩb⁹ coĩcans. Sicut boũ iugũ
qõ mouet · ita ⁊ mulier nequã. Qui te/
net illã · quasi qui apprehendit scorpionẽ
Mulier ebriosa ira magna ⁊ cõtumelia
et turpitudo illius nõ tegetur. Fornica
tio mulieris in extollentia oculorum: ⁊
in palpebris illius agnoscet. In filia nõ
aduertente se · firma custodiam: ne inue
ta occasione abutatur se. Ab omni irre/
uerentia oculorũ eius caue: ⁊ ne mire
ris si te neglexerit. Sicut viator sitiẽs
ad fontẽ os aperiet · ⁊ ab omni aqua pro
xima bibet · ⁊ cõtra omnem palum sede/
bit · ⁊ cõtra oẽm sagittam aperiet pha
retram. donec deficiat. Gratia mulieris se
dule dilectabit virũ suũ · ⁊ ossa illius im
pinguabit. Disciplina illius datum dei
est. Mulier sensata ⁊ tacita: nõ ẽ imutatio
erudite aĩe. Gratia sup gratam: mlier san
cta ⁊ pudorata. Omis aũt ponderatio
nõ est digna continentis aĩe. Sicut
sol oriens in mũdo in altissimis dei: sic mu
lieris bone species in ornamentũ dom⁹
eius. Lucerna splendens super candela
brũ sanctũ ⁊ spes faciei sup etatẽ stabilẽ
Columne auree super bases argenteas
⁊ pedes firmi super plantas stabilis mu
lieris. Fundamenta eterna super petrã
solidam: sic mãdata dei in corde mulier⁹
sancte. In duobus contristatum est cor
meum: ⁊ in tertio iracundia mihi adue
nit. Vir bellator deficiens per inopiam:
et vir sensatus contemptus · ⁊ qui trãs/
greditur a iusticia ad peccatũ · deus para
uit eum ad rhomphaꝫ. Due species dif
ficiles ⁊ periculose mihi apparuerunt:
Difficile eruitur negocians a negligen
tia: ⁊ non iustificabitur caupo a peccatis
labiorum. XXVII

POpter inopiã multi deliqrũt · ⁊ qui querit locupletari auer/
tit oculũ suũ. Sicut in medio
copaginis lapidum palus figitur: sic et
inter mediuꝫ venditionis ⁊ emptionis
angustiabit peccatis. Conteret cũ delin
quẽte dilectũ. Si nõ i timore dñi tenue
ris te instanter: cito subuertet domus
tua. Sicut ĩ percussura cribri remanebit
pulvis: sic aporia hoĩs in cogitatu illius
Vasa figuli probat fornax · ⁊ hoĩes iustos
temptatio tribulationis. Sic rusticatõ
de ligno ostendit fructũ illius: sic verbũ

er cogitatu cordis hois. Ante sermonez non laudes virū: hec enīz tēptatio ē hominū. Si sequaris iusticiā· apprehēdes illā: et indues quasi poderez honoris· et inhabitabis cū ea et proteget te in sempiternuz· et in die agnitionis inuenies firmamentū. Volatilia ad sibi similia conueniūt: et veritas ad eos qui opant illaz reuertet. Leo venationi insidiatur semper: sic peccata opantib iniquitatez. Homo sensatus in sapientia manet sicut sol: nā stultus sicut luna mutat. In medio insensatoz serua verbuz tempi: in medio aūt cogitantiū assiduus esto. Narratio peccantiū odiosa: et risus illorum in delictis peccati. Loquela multū iurans horripilationē capiti statuet: et ir reuerentia ipius obturatio auriū. Effusio sanguinis in rira suplorū, et maledictio illorum auditus grauis. Qui denudat arcana amici· fidem pdit: et nō inuenet amicū ad animū suū. Dilige prori mū: et coniūgere fide cū illo. Q si denudaueris absconsa illius: non psequeris post eū. Sicut enī hō qui pdit amicum suū: sic et qui pdit amicitiā proximi sui. Et sicut qui dimittit auē de manu sua: sic qui reliquisti primuz tuū· et non eū capies. Nō illū sequaris: qm̄ longe abest. Effugit enī quasi caprea de laqueo: qm̄ vulnerata est anima eius. Vltra eū nō poteris colligare: et maledicti est cōcordatio. Denudare aūt amici mysteria: desperatio est aīe infelicis. Annuēs oculo fabricat iniqua: et nemo eū abijciet. In conspectu oculoz tuoz cōculcabit os suū· et sup sermones tuos āmirabitur. Nouissime aūt puertet os suū: et in verbis tuis dabit scandalū. Multa audiui et nō coequaui ei: et dns odiet illū. Qui in altū mittit lapidē· sup caput eius cadet: et plaga dolosa dolosi diuidet vulnera. Et qui foueā fodit· incidet in eam et qui statuit lapidem primo suo offendet in eo· et qui laqueū alij ponit· pibit in illo. Facienti nequissimū consilium· sup ipm̄ deuoluet: et non agnoscet vnde adueniet illi. Illusio et improperiū superbo rum et vindicta· sicut leo insidiabit illi. Laqueo pibūt qui oblectant casu iusto rū· dolor aūt consumet illos antecz moriant. Ira et furor vtraqz execrabilia sūt et vir peccator continens erit illorum.

Qui vindicari vult· a dño inueniet vindictā· et peccata illius seruās seruabit. Relinque proximo tuo nocenti te: et tunc deprecanti tibi peccata soluent. Homo homini reseruat irā· et a deo querit medelam: In hoiem similē sibi nō hēt misericordiā: et de peccatis suis deprecat. Ipe dum caro sit reseruat irā: et ppitationē petit a deo. Quis exorabit p delictis illius: Memēto nouissimoz̄: et desine inimicari. Tabitudo enī et mors iminent in mandatis eius. Memorare timorez dei: et nō irascaris primo. Memorare testamentū altissimi: et despice ignorantiam primi. Abstine te a lite: et minues peccata. Homo enī iracūdus incēdit litem: et vir peccator turbabit amicos: et in medio pacē habentiū imittit inimicitiam. Sicōm enī ligna silue· sic ignis exardescit: et sm̄ virtutē hois sic iracūdia illius erit: et sm̄ substantiā suā exaltabit iram suā. Certamen festinatū incendit ignē: et lis festinās effundit sanguinē et lingua testificans adducet mortez. Si sufflaueris quasi ignis exardebit: et si expueris sup illam· extinguet. Vtraqz exore proficiscūtur. Susurro et bilinguis maledictus: multos enim turbauit pacez habentes. Lingua tertia multos cōmouit et dispersit illos de gente in gentem. Ciuitates muratas diuitū destruxit: et domos magnatoz̄ effodit. Virtutes pploz concidit: et gētes fortes dissoluit. Lingua tertia mulieres viratas eiecit: et priuauit illas laboribus suis. Qui respicit illā· nō habebit requiem· nec habebit amicū in quo requiescat. Flagelli plaga liuoz facit· plaga āt lingue cōminuet ossa. Multi ceciderūt in ore gladij sed nō sic quasi qui interierūt p linguā suā. Beatus qui tectus est a lingua nequā: qui in iracundia illius nō trāsiuit:

et qui nō attraxit iugū illius: et in vinculis eius nō est ligatus. Jugū enī illi⁹ iugū ferreū est: et vinculū illius vinculum ereū est. Mors illius mors nequissima: et vtilis pot⁹ inferus cū illa. Per seuerantia illius nō pmanebit: sed obtinebit vias iustorū. In flāma sua nō cōburet iustos. Qui derelinquūt dñm incident in illā: et exardebit in illis et non extinguet et īmitetur in illos quasi leo 7 quasi pardus ledet illos. Sepi aures tuas spinis et linguā nequā noli audire: et ori tuo facito ostia: et seras auribus tuis. Aurum tuū et argentum tuū confla: et verbis tuis facito staterā et frenos ori tuo rectos: et attende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu inimicorū insidiantium tibi: et sit casus tuus insanabilis in mortez. XXIX

Qui facit misericordiā feneratur proximo suo 7 qui pualet manu mādata seruat. Fenerare proximo tuo in tpe necessitatis illius: 7 iterū redde proximo in tpe suo. Cōfirma verbū et fideliter age cuz illo: et in omī tpe inuenies quo tibi necessariū est. Multi quasi inuentionē estimauerūt fenus: 7 prestiterūt molestiā his qui se adiuuerāt Donec accipiant osculant manus dantis et in pmissionib⁹ humiliant vocem suā. et in tpe redditionis postulabit tps et loquet verba tedij 7 murmurationū et tēpus causabitur. Si autez potuerit reddere aduersabit. Solidi vir reddet dimidiū et cōputabit illud quasi inuentionē. Sinautē fraudabit illuz pecunia sua et possidebit illū inimicuz gratis: et conuitia et maledicta reddet illi: 7 p honore et beneficio reddet illi cōtumeliaz. Multi nō causa nequitie non feneranti sunt: sed fraudari gratis timuerūt. Eleruntamen super humilē animo: fortior esto: et pro elemosina non trahas illuz. Propter mandatū assume pauperez: et pter inopiā eius ne dimittas euz vacuum. Perde pecuniā propter fratrem et amicū: et non abscondas illam sub lapide in perditionē. Pone thesaurū tuum in preceptis altissimi: et pderit tibi magis cz aurū. Conclude elemosinā in corde paupis: et hec p te exorabit ab oi malo. Elemosina viri quasi sacculus cum ipo: et gratiā hois quasi pupillā conseruabit et postea resurget 7 retribuet illis retributionē vnicuiz in caput illorum Sup scutū potentis et super lanceā: aduersus inimicū tuuz pugnabit. Vir bonus fidē facit proximo suo: et qui pdiderit confusionē derelinquet sibi. Gratiaz fideiussoris ne obliuiscaris dedit enīz p te animā suā. Repromissorē fugit peccator et imundus. Bona repromissoris sibi ascribit peccator et ingratus sensu derelīquit liberantē se. Vir repromittit proximo suo: et cū perdiderit reuerentiam derelinquet ab eo. Repromissio nequissima multos perdidit diligētes: et cōmouit illos quasi fluctus maris. Viros potentes gyrans migrare fecit 7 vagati sunt in gentibus alienis. Peccator transgrediens mandatū dñi incidet in pmissionez nequā: 7 qui conatur multa agere incidet in iudiciū. Recupera proximū fm virtutē tuā: 7 attende tibi ne incidas. Initiū vite hois aqua et panis 7 vestimentū: et domus protegens turpitudinē. Melior est victus pauperis sub tegmine asserū: cz epule splendipe in pegre sine domicilio. Minimuz p magno placeat tibi et improperiū peregrinationis nō audies. Dita nequā hospitādi te domo in domū: et vbi hospitabit non fiducialiter aget nec aperiet os. Hospitabitur: et pascet et potabit ingratos: 7 ad hec amara audiet. Transi hospes et orna mensam: et que in manu habes ciba ceteros. Exi a facie honoris amicorum meorum: necessitudine domus mee: hospitio mihi factus es frater. Grauia hec homini habenti sensuz: correptio domus et improperiū feneratoris. XXX

Qui diligit filiū suū assiduat illi flagella 7 vt letetur in nouissimo suo: et non palpet proximo sū ostia. Qui docet filiū suū laudabit in illo: 7 in medio domesticor in illo gloriabit

Qui docet filiū suū in celum mittit inimicū: et in medio amicorum gloriabit in illo. Mortuus est pater eius: et quasi nō est mortuus. Similem enī reliquit sibi post se. In vita sua vidit: et letatus ē in illo. In obitu suo nō est cōtristatus: nec confusus est coram inimicis. Reliquit enī defensorē domus cōtra inimicos: et amicis reddentē gratiaz. Pro animabus filiorū colligabit vulnera sua: et super omnē vocē turbabunt viscera eius. Equus indomitus euadet durus: et filius remissus euadet preceps. Lacta filiū tuū: et pauentē te faciet: lude cū eo: et contristabit te. Nō corrideas illi ne cōdoleas: et in nouissimo obstupescēt dentes tui. Nō des illi potestatem in iuuentute: et ne despicias cogitatus illius. Curua ceruicē eius in iuuentute: et tunde latera eius dum infans est: ne forte induret et nō credat tibi: et erit tibi dolor aīe. Doce filiū tuū et operare in illo: ne in turpitudinē illius offendas. Melior est pauper sanus et fortis viribus: cui dives imbecillis et flagellatus malicia. Salus aīe in sanctitate iusticie: et melior est omī auro et argento: et corpus validū cui census īmensus. Nō est census sup census salutis corpis: et nō est oblectamentū sup cordis gaudium. Melior est mors cui vita amara: et requies eterna cui lāguor pseuerās. Bona abscondita in ore clauso: quasi appositiones epularum circūposite sepulcro. Quid prderit libatio idolo? Nec enī mā ducabit nec odorabit. Sic qui effugat a dño: et portans mercedes iniquitatis. Videns oculis et ingemiscēs: sicut spado cōplectēs virginē et suspirās. Tristiciam nō des aīe tue: et nō affligas temet ipm in pfilio tuo. Jocūditas cordis hec est vita hois: et thesaurus sine defectōe sanctitatis: et exultatio viri ē lōgeuitas. Miserere aīe tue placēs deo: et cōtine: et cōgrega cor tuū in sanctitate eius: et tristiciā longe expelle a te. Multos enī occidit tristicia: et nō est utilitas in illa. Zelus et iracūdia minuēt dies: et ante tps senectam adducet cogitatus. Splendidum cor: et vultū in epulis est: epule enim illius diligenter fiunt. XXXI

Vigilia honestatis tabefaciet carnes: et cogitatus illius auferet somnū. Cogitatus prescientie auertit sensuz: et infirmitas grauis sobriam facit aīam. Laborauit dives in cōgregatōe substātie: et in requie sua replebitur bonis suis. Laborauit pauper in diminutōe victus: et in fine inops fit. Qui auz diligit nō iustificabit: et qui insequitur consumptōez replebit ex ea. Multi dati sunt in auri casuz: et facta est in specie ipius prditio illoz. Lignū offensiōis est aurū sacrificantiū: ve illis qui sectantur illud et oīs imprudēs deperiet in illo. Beatus dives qui inuentus est sine macula: et qui post aurū nō abijt: nec speranit in pecunia et thesauris. Quis est hic et laudabim? eū: Fecit enī mirabilia in vita sua. Qui pbatus est in illo: et perfectus inuētus ē: et erit illi gloria eterna. Qui potuit trāsgredi et nō est trāsgressus et facere mala et nō fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in dño: et elemosinas illius enarrabit oīs ecclesia sanctorū. Supra mensam magnaz sedisti: nō aperias sup illā faucē tuā prior. Non dicas si multa sunt: que sup illā sunt. Memento qm malus est oculus nequaz. Ne quius oculo quid creatuz est? Ideo ab omī facie sua lachrymabit: cum viderit. Ne extēdas manū tuaz prior: et inuidia cōtaminatus erubescas. Nec cōprimaris in cōuiuio vino. Intellige q sunt proximi tui ex teipo. Altere qsi hō frugi bis que tibi apponunt: vt nō cū manducas multū: odio habearis. Cessa prior causa discipline: et noli nimius esse ne forte offendas: et si in medio multorum sedisti prior illis ne extēdas manū tuā: nec prior poscas bibere. Quā sufficiēs ē homini erudito vinū exiguū: et in dormiēdo nō laborabis ab illo et nō senties dolorem. Vigilia et cholera: et tortura viro infrunito: somnus sanitatis in homine parco. Dormiet vsqz mane: et aīa illius cū ipo delectabitur. Et si coact? fueris in eden

do multum surge e medio et vome· ⁊ re
frigerabit te: et nō adduces corpi tuo in
firmitatem. Audi me fili et non spernas
me: ⁊ in nouissimo inuenies verba mea
In omib⁹ opibus tuis esto velox: ⁊ oīs
infirmitas nō occurret tibi. Splendi-
dum in panibus benedicēt labia multo
rum: et testimoniū veritatis illius fide-
le. In nequissimo pane murmurabit ci
uitas: ⁊ testimoniū nequitie illius verū
est. Diligentes in vino· noli prouocare
multos enī exterminauit vinū. Ignis
probat ferrū durū: sic vinū corda supbo-
rum arguet in ebrietate potatuz. Equa
vita hoīb⁹: vinū in sobrietate: si bibas il
lud moderate· eris sobrius. Que est vi
ta que minuitur vino? Quid ꝺfraudat
vitam? Mors. Vinū in iocūditatē crea
tum est: et nō in ebrietatē ab initio. Ex-
ultatio anime et corporis vinū modera
te potatū. Sanitas est anime et corpori
sobrius potus. Vinū multum potatuz·
irritationē et iram et ruinas multas fa
cit. Amaritudo anime: vinū multuz po-
tatuz. Ebrietatis animositas imprudē-
tis offensio: minorās virtutem ⁊ faciēs
vulnera. In cōuiuio vini nō arguas ꝓ
ximū et nō despicias eū in iocūditate il-
lius. Verba improperij nō dicas illi: et
nō premas illū in repetēdo. XXXII

Rectorem te posuerūt noli extol
li: esto in illis quasi vnus ex ipis
Curā illoꝝ habe et sic ꝯsidera: ⁊
omni cura tua explicita recūbe: vt leterꝫ
propter illos: et ornamētum gratie acci
pias coronā: ⁊ dignatōez cōsequaris cor
rogatōis. Loq̄re maior natu: decet eniz
te. Primum verbū diligēti sciētiam: et
nō impedias musicaz. Vbi auditus nō
est: nō effundas sermonem· et importu
ne noli extolli in sapiētia tua. Gēmula
carbūculi in ornamēto auri: ⁊ cōparatio
musicorum in cōuiuio vini. Sicut ī fa
bricatione auri signū ē smaragdi: sic nu
merus musicorum in iocūdo et mode-
rato vino. Audi tacēs: et pro reuerētia
accedet tibi bona gratia. Adolescēs loq̄-
re in tua causa vix cū necesse fuerit. Si
bis interrogat⁹ fueris: habeat caput re-
sponsuz tuū. In multis esto quasi insci
us: et audi tacens simul et querēs. In
medio magnatorū loqui nō presumas:
et vbi sunt senes nō multum loquaris
ante grādinem preibit coruscatio: et an
te verecūdiam preibit gratia: ⁊ pro reue
rētia accedet tibi bona gr̄a Et hora surgē
di nō te trices Precurre aūt prior in do
mum tuā et illic aduocare et illic lude·
et age cōceptiones tuas: et nō in delict⁹
⁊ verbo superbo. Sup̄ his omib⁹ benedi
cito dn̄m qui fecit te: et inebriātez te ab
omnibus bonis suis. Qui timet deū ac
cipiet doctrinā eius: et qui vigilauerint
ad illum inueniēt benedictōz. Qui que
rit legem replebit̄ ab ea: et qui insidiose
agit scādaliçabit̄ ab ea. Qui timēt deuz
inueniēt iudiciū iustum: et iusticias q̄si
lumē accendēt. Peccator homo vitabit
correptionē: et s̄m volūtatem suā inue
niet cōpationem. Vir cōsilij nō dispdet
intelligentiā: alienus ⁊ supb⁹ nō ꝑtime
scet timorē. Etiā postq̄z fecit cuz eo sine
cōsilio: et suis insectationib⁹ arguet̄. Fi
li sine cōsilio nihil facias: et post factum
nō penitebis. In via ruine nō eas: ⁊ nō
offendes in lapides· nec credas te vie la
boriose: ne ponas aīe tue scandalū. Et a
filijs tuis caue: et a domesticis tuis attē
de. In oī ope tuo crede ex fide aīe tue:
hec ē enī ꝯseruatio mādatoꝝ. Qui cre-
dit deo attendit mandat⁹: ⁊ q̄ cōfidit in
illo nō minoratus erit. XXXIII

Timenti deuz nō occurrēt mala
sed in tēptatione deus illū con
seruabit: et liberabit a mal'. Sa
piens nō odit mādata et iusticias: ⁊ nō
illidet̄ quasi in procella nauis. Homo
sensatus credit legi dei: et lex illi fidelis.
Qui interrogatōez manifestat parabit
verbū: et sic deprecat⁹ exaudiet̄: et cōser-
uabit disciplinā: et tūc rn̄debit. Precor
dia fatui quasi rota carri: et quasi axis
versatilis cogitatus illius. Equus emis
sarius: sic et amicus subsannator sub oī
suprasedēte hinnit. Quare dies diez su
perat et iterū lux lucē: et ānus annū a so

le: A domini scientia separati sunt: Facto sole et preceptū custodiēte ꝑ dei sapientiam diuidunt. Et imutauit tempora: et dies festos ipoꝝ: et in illis dies festos celebrauerūt ad horā. Ex ipis exaltauit et magnificauit deus: et ex ipis posuit in numerū dierū et oēs hoīes de solo et ex terra vnde creat⁹ est adam. In mltitudine discipline dñi separauit eos: ⁊ immutauit vias eorū. Et ex ipis benedixit: ⁊ exaltauit. et ex his sanctificauit: et ad se applicauit. et ex ipsis maledixit: et humiliauit: et cōuertit illos a separatione ipoꝝ: Quasi lutū figuli in manu ipius plasmare illud ⁊ disponere. Omnes vie eius ꝑm dispositionē eius: sic homo in manu illius qui se fecit: et reddet illi ꝑm iudiciū suū. Cōtra malū bonū est: et cōtra vitā mors: sic et cōtra virū iustuz peccator. Et sic intuere in oīa opa altissimi. Duo cōtra duo: et vnū ꝯtra vnum Et ego nouissim⁹ euigilaui: ⁊ quasi qui colligit acinos post vindemiatores. In benedictione dei et ipe speraui: et quasi qui vindemiat repleui torcular. Respicite qm̄ nō mihi soli laboraui. sed ⁊ oīb⁹ exquirētibus disciplinā. Audite me magnati et oēs ppli: et rectores ecclesie auribus ꝑcipite. Filio et mulieri. fratri et amico non des potestatē super te in vita tua: et nō dederis alij possessionē tuam: no forte peniteat te et depreceris ꝓ illis Dū adhuc supes et aspiras: nō īmutabit te oīs caro. Melius est enī vt filij te rogent q̄z te respicere in manus filiorū tuorū. In oīb⁹ opibus tuis precellens esto. Ne dederis maculā in gloriā tuam In die consūmatōis dierū vite tue: et in tpe exitus tui distribue hereditatem tuā. Cibaria et virga et onus asino: panis et disciplina et opus seruo. Operatur in disciplina et querit requiescere: laxa manus illi et querit libertatez. Jugum et lorū curuant collū durum: ⁊ seruum inclināt opatōes assidue. Seruo maliuolo tortura et cōpedes: mitte illū in operatōez ne vacet. Multā enim maliciā docuit ociositas. In opa constitue eum: sic enī condecet illū. Q si nō obaudierit. curua illū cōpedib⁹: et non amplifices super omnē carnē. Verū sine iudicio nihil facias graue. Si ē tibi seru⁹ fidelis: sit tibi quasi aīa tua. Quasi fratrē sic eū tracta: qm̄ in sanguine anime cōparasti illum Si leseris eum iniuste in fugā conuertetur: et si extollens discesserit. quem queras: et in qua via queras illum nescis.

XXXIIII

Vana spes et mēdacium viro insensato: et somnia extollūt imprudentes. Quasi qui apprehēdit vmbrā et ꝑsequitur ventū: sic et qui attendit ad visa mēdacia Scdm hoc visio somniorū. Ante faciē hoīs similitudo alterius hoīs Ab īmundo quid mundabitur. Et a mendace quid verꝝ dicet? Diuinatio erroris: et auguria: mendacia. et somnia malefacientium: vanitas est. Et sicut parturientis cor tuū fantasias patit: nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Ne dederis in illis cor tuum. Multos enī errare fecerūt somnia. ⁊ exciderunt sperātes in illis. Sine mendacio consūmabit verbū legis: et sapiētia in ore fidelis cōplanabit. Qui nō est tēptatus. quid scit? Vir in multis expert⁹ cogitabit multa: et q̄ multa didicit enarrabit intellectū. Qui nō est expert⁹ pauca recognoscit: qui aūt in multis factus est. multiplicabit maliciā. Qui temptatus nō est. qualia scit? Qui implanatus est. abūdabit nequitia. Mlta vidi enarrando: et plurimas verborū cōsuetudīes Aliquotiēs vsq̄z ad mortē periclitat⁹ suz horum causa: et liberatus sum gratia dei Spiritus timentiū deū querit: et in respectu illius benedicetur. Spes enim illorū in salutē illos: et oculi dei in diligentes se. Qui timet dñm nihil trepidabit: ⁊ nō pauebit qm̄ ipe ē spes ei⁹. Timentis dñm beata ē anima eius: ad quē respicit: et qui est fortitudo eius. Oculi dñi sup timētes eū: protector potentie. firmamētum virtutis. tegimē ardoris: et vmbraculū meridiani. deprecatio offensionis. et adiutoriuz casus: exaltans

animã: et illuminãs oculos. dãs sanita
tez et vitã et benedictionẽ. Immolãtis
ex iniquo oblatio est maculata: et nõ sũt
beneplacite subsannatões iniustorum.
Dñs solus sustinẽtib⁹ se in via veritat⁹
et iusticie. Dona iniquoꝝ nõ probat al
tissimus nec respicit in oblatões iniquo
rũ: nec in multitudine sacificiorũ eoruz
ꝓpitiabit̃ peccatis. Qui offert sacrificiũ
ex substãtia pauperꝝ: quasi qui victimat
filiũ in cõspectu patris sui. Panis egen
tiũ vita pauperis est: qui defraudat illũ.
homo sanguinis est. Qui aufert in sudo
re panẽ quasi qui occidit proximũ suuz.
Qui effundit sanguinez et qui fraudez
facit mercẽnario fratres sunt. Un⁹ edi
ficãs ⁊ vnus destruẽs: q̃d ꝓdest illis ni
si labor? Unus orãs et vnus maledicẽs
cuius vocẽ exaudiet deus? Qui baptiça
tur a mortuo et iterũ tãgit mortuũ: q̃d
ꝓficit lauatio illi⁹? Sic hõ qui ieiunat
in peccatis suis et iterũ eadẽ faciens: q̃d
proficit humiliando se? Orationez illi⁹
quis exaudiet?

XXXV

Qui conseruat legẽ: multiplicat
orationẽ. Sacrificiũ salutare ẽ
attẽdere mandatis et discedere
ab oĩ iniquitate: et ꝓpitiationẽ litare sa
crificijs sup iniusticias: et depcatio pro
peccatis recedere ab iniusticia. Retribu
et gratiã qui offert similaginẽ: et qui fa
cit misericordiã offert sacrificiũ. Bñpla
citũ est dño recedere ab iniquitate: ⁊ de
pcatio ꝓ peccatis recedere ab iniusticia.
Nõ apparebis ante cõspectũ dñi vacuus
Hec enĩ oĩa ꝓpter mãdata dei fiũt. Ob
latio iusti impinguat altare: et odor sua
uitatis est in cõspectu altissimi. Sacri
ficiũ iusti acceptuz est: et memoriã eius
non obliuiscet̃ dñs. Bono aĩo gloriam
redde deo: et nõ minuas primitias ma
nuũ tuarum. In omĩ dato hilarem fac
vultũ tuũ: ⁊ in exultatione sanctifica de
cimas tuas. Da altissimo ꝟm donatum
eius: et in bono oculo adinuentionẽ fa
cito manuum tuarũ quoniaz dñs retri
buẽs est: et septies tãtuz reddet tibi No
li offerre munera praua nõ enĩ suscipiet
illa. Et noli inspicere sacrificiũ iniustũ:
qm̃ dñs vindex est. et nõ est apud illum
gloria ꝑsone. Nõ accipiet dñs ꝑsonã in
pauperẽ: et depcatõez lesi exaudiet. Non
despiciet preces pupilli nec viduaz. si ef
fundat loquelã gemitus. Nõne lachry
me vidue ad maxillã descendũt: et excla
matio eius sup deducẽtez eas? A maxil
la enĩ ascẽdunt vsq̃z ad celũ: ⁊ dñs exau
ditor nõ delectabit̃ in illis. Qui adorat
deũ in oblectatõe suscipiet̃: et deprecatõ
illius vsq̃z ad nubes ꝓpinquabit Oratõ
humiliãtis se nubes penetrabit: ⁊ donec
ꝓpinquet nõ cõsolabit̃: et nõ discedet do
nec altissimus aspiciat. Et dñs nõ elon
gabit. sed iudicabit iustos et faciet iudi
ciũ: et fortissimus nõ habebit in illis pa
tientiã. vt cõtribulet dorsum ipoꝝ: et gẽ
tibus reddet vindictã: donec tollat ple
nitudinẽ supborũ: et sceptra iniquoruz
cõtribulet: donec reddet hoĩb⁹ ꝟm actus
suos: et ꝟm opa ade: et ꝟm presumptõez
illi⁹: donec iudicet iudiciũ plebis sue: ⁊
oblectabit iustos misericordia sua. Spe
ciosa misericordia dei in tpe tribulatõis
quasi nubes pluuie in tpe siccitatis.

XXXVI

Miserere nostri deus
omniũ. et respice nos: et ostẽde
nobis lucẽ miserationũ tuarũ:
⁊ ĩmitte timorẽ suũ super gẽtes que nõ
exquisierũt te: vt cognoscãt q̃z nõ est de
us nisi tu. vt enarrẽt magnalia tua. Al
leua manũ tuã sup gẽtes alienas: vt vi
deant potẽtiam tuã. Sicut enĩ in con
spectu eoꝝ sanctificatus es in nobis: sic
in cõspectu nostro magnificaberis in eis
vt cognoscãt te sicut ⁊ nos cognouim⁹.
quia nõ est deus preter te dñe. Innoua
signa: et ĩmuta mirabilia: Glorifica ma
num: et brachiũ dextrũ. Excita furorẽ et
effunde irã. Extolle aduersariũ: et affli
ge inimicũ. Festina tempus et memẽ
to finis: vt enarrent mirabilia tua. In
ira flãme deuoret̃ qui saluat̃: et qui pessi
mant plebẽ tuã: inueniãt perditiouem.
Contere caput principum et inimicoꝝ:
dicentiũ non est alius preter nos. Con
grega omnes tribus iacob: ⁊ cognoscãt

quia nō est deus nisi tu· vt enarrent ma
gnalia tua et hereditab eos sicut ab ini/
tio. Miserere plebi tue super quaz inuo
catum est nomē tuum: et israel quē coe
quasti primogenito tuo. Miserere ciui
tati sanctificatōis tue hierusalem: ciui/
tate requiei tue. Reple sion in enarra/
bilibus virtutibus tuis: ⁊ gloria tua po
pulum tuum. Da testimoniū qz ab ini
tio creature tue sunt: et suscita precatio
nes quas locuti sunt in nomine tuo. p/
phēte priores. Da mercedē sustinentib⁹
te vt. pphēte tui fideles inueniant: et ex
audi orationes seruorū tuorūz. Scōm
benedictionē aaron da populo tuo: et di
rige nos in viā iusticie· vt sciāt oēs qui
habitant terraz· qz tu es de⁹ cōspector se
culorū. Oēm escam māducabit venter:
et ē cibus cibo melior. Fauces cōtingūt
cibum: et cor insensatum verba menda
cia. Cor prauū dabit tristiciam: et homo
peritus resistet illi. Omnē masculū exci
piet mulier: et est filia melior filie. Spe
cies mulieris exhilarat faciem viri sui:
et sup oēm cōcupiscētiam hoīs superdu
cet desideriū. Si est lingua curationis:
est et mitigatōis et misericordie: nō est
vir illius sm filios hominū. Qui possi
det mulierē bonam· inchoat possessionē:
adiutoriū sm illū est et columna vt re/
quies. Vbi non est sepes diripietur pos
sessio: et vbi non est mulier ingemescit
egens. Cui credit qui non habet nidū:
Et deflectens vbicunqz obscurauerit: q
si succinctus latro exiliens ō ciuitate in
ciuitatem.

XXXVII

Omnis amicus dicet ⁊ ego ami/
citiam copulaui: sed est amicus
solo nomine amicus. Nōne tri
stícia inest vsqz ad mortez? Sodalis au
tem et amicus: ad inimicitiā cōuertent
Impresumptio nequissima: vnō creata
es cooperire aridā malicia et dolositate
illius. Sodalis amico cōiocundabitur
in oblectatōibus: et in tpe tribulatōis
aduersarius erit. Sodalis amico cōdo
let causa ventris: et cōtra hostem accipi/
et scutuz. Non obliuiscaris amici tui in
animo tuo: et non īmemor sis illius in
operibus tuis. Noli consiliari cū socero
tuo: et a zelātibus te absconde cōsiliuz
Omis consiliarius prodit cōsiliuz: sed est
cōsiliarius in semetipo. A cōsiliario ser/
ua animū tuam. Prius scito que sit illi
us necessitas: et quid ipe in animo suo
cogitabit. Ne forte mittat sudem in ter
ram: et dicat tibi· bona est via tua: et stet
e cōtrario videre quid tibi eueniat. Cuz
viro irreligioso tracta de sanctitate: ⁊ cū
iniusto de iusticia: et cum muliere ō his
que emulatur. Cum timido de bello: cū
negociatore de traiectione. Cuz empto/
re de venditione: cum viro liuido de gra
tijs agēdis. Cum impio de pietate: cuz
in honesto de honestate. Cū opario agra
rio de omni opere: cum operario ānuali
de consūmatione anni: cum seruo pigro
de multa operatione. Non attendas hīs
in omni consilio. Sed cum viro sancto
assiduus esto: quemcūqz cognoueris ob
seruātem timorem dei· cuius anima est
sm animā tuam. Quicūqz titubauerit
in tenebris non condolebit tibi. Et cor
boni ofilij statue tecū Non est enim tibi
aliud plus illo. Anima viri sancti enun
ciat aliquādo vera: q̄z septē circunspecto
res sedentes in excelso ad speculādum.
Et in his omnibus deprecare altissimū:
vt dirigat in veritate viaz tuā. Ante om
ne opa verbuz verax precedat te: ⁊ ante
omnē actum cōsilium stabile Verbum
nequā īmutabit cor: ⁊ ex quo ptes q̄ttu/
or oriūtur: bonum et malū· vita ⁊ mors
et dñatrix illorū est assidua lingua. Vir
peritus multos erudiuit: et anime sue
suauis est. Qui sophistice loquitur· odi
bilis est: in omni re defraudabitur Non
est enim illi data a domino gratia: omī
enim sapientia defraudatus est. Est sa/
piens anime sue sapiens et fructus sen
sus illius laudabilis. Vir sapiens plebē
suaz erudit: et fructus sensus illius fide
les sunt. Vir sapiens implebitur bndi/
ctionibus: et videntes illuz laudabunt.
Vita viri in numero dierū: dies autem
isrl' innumerabiles sunt. Sapiēs in po

pulo hereditabit honorē: et nomē illius erit viuens in eternuz. Fili in vita tua tēpta animā tuā: et si fuerit nequā. non des illi potestatē. Nō enī oīa oībus expediunt: et nō omī anime om̄e genus placet. Noli auidus esse in omī epulatōe: ⁊ nō te effundas super omnez escam. In multis enī escis erit infirmitas: ⁊ auiditas appropīquabit vsqz ad cholerā. Propter crapulā multi obierūt: qui aūt abstinēs ē. adiciet vitā.

XXXVIII

Honora medicū ꝓpter necessitatem: etenī illū creauit altissim⁹ Adeo est enim oīs medela: et a rege accipiet donationē. Disciplina medici exaltabit caput illius: et in cōspectu magnatorū collaudabit̄. Altissim⁹ creauit de terra medicinā: et vir prudēs nō abhorrebit illā. Nōne a lingno indulcata est aqua amara? Ad agnitionē hoīm. virtus illorū. Et dedit hominib⁹ scientiam altissimus: honorari in mirabilibus suis. In his curans mitigabit dolorem ⁊ vnguētarius faciet pigmēta suauitat⁹ ⁊ vnctiones conficiet sanitatis: ⁊ n̄ consūmabunt̄ opa eius. Pax enī dei sup̄ faciem terre. Fili in tua infirmitate nō despicias teip̄m: sed ora dn̄m: et ip̄e curabit te. Auerte a delicto: et dirige manus et ab omni delicto munda cor tuuz. Da suauitatem et memoriā similaginis: et impingua oblationem: et da locuz medico. Etenī illū dn̄s creauit: et nō discedat a te: qꝛ opa eius sunt necessaria. Est enim tempus quādo in manibus illoꝝ incurras: ip̄i vero dn̄m d̄precabūtur: vt dirigat requiē eorum et sanitatez ꝓpter cōuersationē illorum. Qui delinquit in cōspectu eius qui fecit euz: incidet ī manus medici. Fili in mortuum produc lachrymas: et quasi dira passus incipe plorare: et s̄m iudiciū contege corpus illi⁹: et nō despicias sepulturam illius. Propter delaturā aūt amare fer luctum illi⁹ vno die: et consolare propter tristiciam: et fac luctum s̄m merituz eius vno die vel duobus ꝓpter detractionem. A tristicia enī festinat mors ⁊ cooperit virtutē et tristicia cordis flectit ceruicez. In abductione p̄manet tristitia: et substantia inopis s̄m cor eius. Nō dederis in tristitia cor tuū: sed repelle eā a te: et memento nouissimorū. Noli obliuisci: neqz enī est cōuersio: et huic nihil proderis. ⁊ te ip̄m pessimab̄. Memor esto iudicij mei. sic enī erit ⁊ tuū. Mihi heri et tibi hodie In requie mortui requiescere fac memoriā eius: et cōsolare illū in exitu spiritus sui. Sapiētiaz scribe in tp̄e vacuitatis: et qui minorat̄ actu sapiētiam p̄cipiet: qꝛ sapīa replebit̄. Qui tenet aratrū ⁊ qui gloriatur in iaculo. stimulo boues agitat: et cōuersatur in operib⁹ eoꝝ: et narratio eius in filijs thaurorū. Cor suum dabit ad versandos sulcos: ⁊ vigilia eius in sagina vaccarū. Sic omīs faber et architectus. qui noctē tanq̄z diez transigit. qui sculpit signacula sculptilia: et assiduitas eius variat picturam. Cor suū dabit in similitudinē picture: et vigilia sua p̄ficit opus. Sic faber ferrarius sedēs iuxta incudē: et cōsiderans opus ferri. Vapor ignis vret carnes ei⁹ et in calore fornacis cōcertat̄. Vox mallei innouat aurē eius: et cōtra similitudinem vasis oculus eius. Cor suuz dabit in consūmationez opum: et vigilia sua ornabit imp̄fectionē. Sic figul⁹ sedēs ad opus suū. cōuertens pedib⁹ suis rotaz: qui in sollicitudine posit⁹ est semper propter opus suuz et innumera est oīs opatio eius. In brachio suo formabit lutū ⁊ ante pedes suos curuabit virtutē suā. Cor suū dabit vt cōsumet linitionē: ⁊ vigilia sua mūdabit fornacem. Mēs hi ī manib⁹ suis separauert̄: ⁊ vn⁹ quisqz in arte sua sapiēs ē. Sine his oībus nō edificat̄ ciuitas. Et nō inhabitabūt nec inambulabūt et in ecclesiaz nō transiliēt. Sup̄ sellam iudicis nō sedebūt: et testamētū iudicij nō intelligent: neqz palā faciēt iudiciū et disciplinaz: et in parabolis nō inuenient̄. sed creaturā eui cōfirmabūt: ⁊ dep̄catio illorū in opatione artis. accōmodantes aīas suas: et cōquirentes in lege altissimi.

Ecclesiasticus

XXXIX

Sapientiã oĩm antiquorũ exquiret sapiens: et in ꝓphetis vacabit. Narratioez virorũ nominatorũ cõseruabit: ⁊ in versutias parabolarũ simul introibit. Occulta ꝓuerbiorũ exquiret: et in abscõditis parabolarũ conuersabit. In medio magnatoꝝ ministrabit: et in ꝯspectu p̃sidis apparebit. In terrã alienigenarũ gentium pertrãsiet. Bona enĩ et mala in omnibus tẽptabit. Cor suũ tradet ad vigilandũ diluculo ad dñm qui fecit illũ: et in cõspectu altissimi deprecabit. Aperiet os suum in oratõe: et ꝓ delictis suis dep̃cabit. Si enĩ dñs magn⁹ voluerit spũ intelligẽtie replebit illũ: et ip̃e tanq̃ imbres mittet eloquia sapĩe sue. et in oratione cõfitebit dño. Et ip̃e diriget cõsilium eius et disciplinã: et in abscõditis suis cõsiliabit. Ip̃e palaz faciet disciplinam doctrine sue: et in lege testamenti dñi gloriabitur. Collaudabũt multi sapiẽtiam eius: et vsq̃ in seculũ nõ delebitur. Nõ recedet memoria eius: ⁊ nomẽ eius requiretur a generatione in generationẽ. Sapiẽtiam eius enarrabũt gẽtes et laudẽ eius enũciabit ecclesia. Si permãserit nomẽ eius. derelinquet pl⁹ q̃ mille: et si requieuerit. ꝓderit illi. Ad huc cõsiliabor vt enarrez: vt furore eniz repletus sum. Et in voce dicit. Obaudite me diuini fructus: ⁊ q̃si rosa plãtata sup̃ riuos aquaꝝ fructificate. Quasi liban⁹. odorẽ suauitatꝫ hẽte. Florete flores quasi liliũ et date odorẽ: ⁊ frondete in gratiã. et collaudate canticũ: et benedicite dñm in opibus suis. Date nomĩ eius magnificẽtiam: ⁊ cõfitemini illi in voce labiorũ vestrorũ: et in cãticis labiorum et citharis et sic dicetis in cõfessione. Opa dñi vniuersa bona valde. In verbo enĩ eius stetit aqua sicut cõgeries et in sermõe oris illius sicut exceptoria aquarũ: qm̃ in p̃cepto ip̃ius placor fit: ⁊ nõ est minoratio in salute ip̃ius. Opa omĩs carnis corã illo: et non est quicq̃ abscõditũ ab oculis eius. A seculo vsq̃ in seculum respicit: et nihil est mirabile in conspectu eius. Nõ est dicere quid est hoc: aut quid est istud: oĩa eniz in tẽpore suo querent. Benedictio illi⁹ quasi fluuius inundabit: et quõ cataclismus aridam inebriauit: sic ira ip̃ius gẽtes que nõ exquisierũt euz: hereditabit. Q̃uo cõuertit aquas in siccitatẽ et siccata est terra: et vie illius vijs illoruz directe sunt: sic peccatoribus offensiones in ira eius Bona bonis creata sunt ab initio: sic nequissimis bona et mala. Initiũ necessarie rei vite hoĩm. aqua ignis: et ferrũ. sal lac et panis similagineus et mel. ⁊ botr⁹ vue: et oleũ: et vestimẽtum. Hec omĩa sanctis in bona: sic et impijs et peccatoribus in mala cõuertent. Sũt spũs qui ad vindictã creati sunt: et in furore suo cõfirmauerũt tormẽta sua. Et in tp̃e cõsũmatõis effundẽt virtutẽ: et furorem eius qui fecit illos ꝯfundẽt. Ignis. grãdo. fames et mors: oĩa hec ad vindictaz creata sunt. Bestiarũ dentes et scorpij: et serpẽtes: et rhomphea vindicãs in exterminiũ impios. In mãdatis ei⁹ epulabunt: et sup̃ terrã in necessitate p̃parabũtur: et in tp̃ibus suis nõ preterient verbũ. Propterea ab initio ꝯfirmat⁹ sũ ⁊ ꝯsiliat⁹ sum ⁊ cogitaui ⁊ scripta dimisi Omnia opera dñi bona: et omne op⁹ hora sua subministrabit. Nõ est dicere: hoc illo nequius est. Omnia enim in tẽpore suo cõprobabũtur. Et nunc in omni corde et ore collaudate et benedicite nomen dñi.

XL

Occupatio magna creata est omnibus hoĩbꝫ: et iugũ graue sup̃ filios adam a die exitus de ventre matris eorũ vsq̃ in diẽ sepulture in matrẽ oĩm. Cogitatões eoꝝ et timores cordis. adinuentio expectationis: ⁊ dies finitionis: a presidẽte sup̃ sedem gloriosam: vsq̃ ad humiliatũ in terrã et cinerem: ab eo qui vtitur hyacintho ⁊ portat coronã: vsq̃ ad eum qui opitur lino crudo. Furor. çelus. tumultus. fluctuatio. et timor mortis. iracũdia p̃seuerans. et contẽtio: ⁊ in tempe refectõis in cubili somnus noctis ĩmutat sciam eius. Mo

dicū aūt tanq̄ nihil in requie: ⁊ ab eo in somnis quasi in die respectus. Contur batus est in visu cordis sui: tanq̄ q̄ euaserit in die belli. In tpe salutis sue exurrexit: et admirans ad nullū timorē: cuz omni carne ab hoīe vsq̄ ad pecus: ⁊ sup peccatores septuplū. Ad hec mors: sanguis: contentio: et thomphea: oppressiones: fames: et cōtritio: et flagella. Sup iniquos creata sunt hec omia: ⁊ ppter illos fact⁹ ē cataclism⁹. Oia enī q̄ de terra sunt in terram q̄uertētur: et aque oīs in mare q̄uertētur. Oīne munus ⁊ iniquitas delebit⁹ et fides in seculuz stabit. Substātie iniustor sicut fluuius siccabūtur: et sicut tonitruū magnū in pluuia personabūt. In aperiēdo manus suas letabit⁹: sic preuaricatores in cōsūmatōe tabescēt. Plepotes impiorū nō multiplicabūt ramos: ⁊ radices immūde sup cacumē petre sonāt. Sup oēm aquā viriditas: et ad oā fluminis ante oīne fenum euellet⁹. Gratia sicut paradisus in benedictionib⁹: ⁊ misericordia in seculo pmanet. Vita sibi sufficiētis oparij condulcabit⁹: ⁊ in ea inuenies thesaurū. Fili edificatio ciuitatis ꝓfirmabit nomē: et super hāc mulier imaculata cōputabit⁹. Vinū et musica letificāt cor: ⁊ sup vtraq̄ dilectio sapie. Tibie et psalteriū suauem faciūt melodiā: et sup vtraq̄ ligua suauis. Gratiā et speciē desiderabit oculus tuus: et super hoc virides sationes. Amicus et sodalis in tpe q̄uenientes: et sup vtrosq̄ mulier cū viro. Fratres i adiutoriū i tempe tribulatōis: et sup eos misericordia liberabit. Aurū et argētū: et cōstitutio pedū: et sup vtrūq̄ ꝓsilium beneplacitū. Facultates et virtutes exaltāt cor: et sup hec timor dñi. Nō est i timore dñi mīoratio: et nō ē i eo iquirere adiutorium. Timor dñi sicut paradisus bñdictōis: ⁊ super oēm gloriaz operuert illū. Fili in tpe vite tue ne idigeas: Melius est enī mori q̄z indigere. Qui respicies i mensam alienam: non est vita ei⁹ in cogitatōe victus. Alit enī aiam suaz cibis alienis. Qui autē disciplinatus et eruditus custodiet se. In ore impudentis cōdulcabit⁹ inopia: et in ventre eius ignis ardebit.

XLI

O Mors q̄z amara ē memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis: viro quieto: et cuius vie directe sunt in oīb⁹: et adhuc valēti accipe cibū. O mors bonū est iudiciū tuū homī indigēti: et qui minorat viribus: defecto etate: et cui de oīb⁹ cura est et incredibili: qui pdit sapiam. Noli metuere iudiciū mortis. Memēto que añ te fuerunt ⁊ que sup̄uētura sunt tibi hoc iudiciū a dño omi carni: ⁊ qui sup̄uenīet tibi i bñplacito altissimi: siue decē siue cētum siue mille āni. Nō est enī in in ferno accusatio vite. Filij abomīationū fiūt filij peccatorū: ⁊ qui q̄uersant⁹ ecus domos impior⁹. Filiorū peccator⁹ periet hereditas: et cum semine illorū assiduitas opprobrij. De patre impio querūtur filij: qm̄ ꝓpter illuz sunt in opprobrio. Ve nobis viri impij: qui dereliquistis legē dñi altissimi. Et si nati fueritis in maledictōe nascemini: ⁊ si mortui fueritis: in maledictōe erit pars vīa. Omnia que de terra sunt in terram q̄uertētur: sic impij a maledicto in perditionez Luctus hominuz in corpore ipor⁹: nomē aūt impiorū delebit⁹. Curā habe de bono nomie: hoc enī magis pmanebit tibi: q̄z mille thesauri pciosi et magni. Bone vite numerus dierū: bonū aūt nomē pmanebit in euuz. Disciplinā in pace cōseruate filij. Sapiētia enī absc̄dita et thesaur⁹ inuisus: que vtilitas i vtrisq̄: Melior est homo qui absc̄dit stulticiaz suam: q̄z homo qui absc̄dit sapiētiaz suam. Verūtamen reuertimini in his que procedūt de ore meo. Nō est enī bonum oēm irreuerētiam obseruare: et non oīa omībus beneplacēt in fide. Erubescite a patre et a matre de fornicatōe: et a pncipe ⁊ a potēte de mēdacio: a pncipe ⁊ a iudice de delicto: a synagoga et plebe de iniquitate: a socio et amico de iniusticia et de loco in quo habitas de furto: de veritate dei et testamēto ō discubitu in pa

nibus:et ab obfuscatione dati ⁊ accepti a salutãtibus ꝺe silentio:a respectu mulieris fornicarie:et ab auersione vultus cognati. Ne auertas faciem a proximo tuo:et ab auferẽdo partem:et non restituendo. Ne respicias mulierẽ alieni viri:et ne scruteris ancillam eius neq; steteris ad lectuz eius. Caue ab amicis ꝺe sermõibus improperij: et cum ꝺederis ne improperes.

XLII

Non duplices sermonẽ auditus ꝺe reuelatione sermonis absconditi:et eris vere sine cõfusione: et inuenies gratiam in cõspectu oĩm hominum. Ne pro his oĩbus cõfundaris: et ne accipias personam vt ꝺelinquas. De lege altissimi et testamẽto:⁊ ꝺe iudicio iustificare impium:ꝺe verbo socioruz et viatorũ: et ꝺe ꝺatione hereditat̃ amicorum:ꝺe equalitate statere et ponderũ ꝺe acquisitõe multorũ et paucorũ:ꝺ̃ corruptione emptionis et negociatorũ:et ꝺe multa disciplina filiorũ:et seruo pessimo latus sanguinare. Sup mulierem nequã·bonũ est signuz. Ubi man⁹ multe sunt· claude et quodcũq; trades numera ⁊ appẽde:datũ vero ⁊ acceptuz omne ꝺescribe. De disciplina insensati ⁊ fatui et ꝺe senioribꝫ qui iudicãtur ab adolescentibus:⁊ eris eruditus in oĩbus et probabilis in cõspectu oĩm virorũ. Filia patris abscõdita est: vigilia et sollicitudo eius aufert somnũ:ne forte in adolescẽtia sua adultera efficiatur:et cuz viro cõmorata odibilis fiat:ne quãdo polluatur in virginitate sua et in paternis suis grauida inueniatur:ne forte cuz viro cõmorata trãsgrediatur:aut certe sterilis efficiat̃. Sup filiã luxuriosam confirma custodiã:ne qñ faciat te ĩ opprobrium venire inimicis· a ꝺetractõe in ciuitate et abiectõe plebis:⁊ cõfundat te in multitudine ppli. Oĩ homi noli intẽꝺere in specie,et in medio mulierũ noli cõmorari. De vestimentis enĩ ꝓcedit tinea:et a muliere iniqtas viri. Melior ẽ enĩ iniqtas viri q̃ bñfaciens mulier:et mulier ꝓfundens in opprobriũ. Memor ero igit̃ opum dñi:et que vidi ãnunciabo in sermonibus dñi opa ei⁹. Sol illuminãs p oĩa respexit: ⁊ gloria dñi plenũ ẽ opus ei⁹. Nõne dñs fecit sanctos enarrare oĩa mirabilia sua:que ꝓfirmauit ꝺominus omipotẽs stabilis in gloria sua: Abyssuz ⁊ coꝛ hoĩm inuestigauit:⁊ ĩ astutia eoꝛ excogitauit. Cognouit enĩ dñs oẽm sciam:⁊ inspexit in signũ eui:annũciãs que preterierũt et̃ que superuẽtura sunt·reuelãs vestigia occultorũ. Nõ pterit illũ omis cogitatus:⁊ nõ abscõdit se ab eo vllus sermo. Magnalia sapie sue ꝺecoꝛauit que est ante seculũ ⁊ vsq; in seculũ:neq; aꝺiectũ est neq; minuet̃:et nõ eget alicuius consilio. Quã ꝺesiderabilia oĩa opa eius:et tanq; scintilla que est cõsiderare. Oĩa hec viuũt et manent in seculũ:et in omĩ necessitate oĩa obaudiunt ei. Oĩa duplicia· vnũ ꝓtra vnuz:et nõ fecit quicq; ꝺeesse. Uniuscuiusq; cõseruabit bona. Et quis satiabitur vidẽs gloriam eius?

XLIII

Altitudinis firmamentum·pulcritudo eius: species celi in visione glorie. Sol in aspectu annuncians in exitu:vas ãmirabile·opus excelsi. In meridiano exurit terraz:⁊ in conspectu ardoris eius quis poterit sustinere: Fornacem custodiens in opibꝫ ardoris. Tripliciter sol exurens mõtes radios igneos exufflans · et refulgens: radijs suis obcecat oculos Magnus ꝺominus qui fecit illuz:et in sermonibus eius festinauit iter. Et luna in omnibꝫ in tempore suo:ostensio temporis:et signum eui. A luna signũ diei festi:luminare quod minuitur in consũmatione. Mensis ꝓm nomen eius est: crescens mirabiliter in consũmationez. Clas castroꝝ in excelsis: in firmamento celi resplendens gloriose. Species celi gloria stellarum:mũdum illuminãs in excelsis dñs. In verbis sancti stabunt ad iudiciũ:et non ꝺeficient in vigilijs suis Uide arcuz et benedic eũ qui fecit illuz. Valde speciosus ẽ in splendore suo. Circuit celũ in circũitu glorie sue:manus

excelsi aspuerũt illum. Impio suo accelerauit nuem: et accelerat coruscatões emittere iudicij sui. Propterea aperti sunt thesauri et euolauerunt nebule sicut aues. In magnitudie sua posuit nubes et cõfracti sunt lapides grandinis. In conspectu eius cõmouebũtur montes: et in volũtate eius aspirauit notꝰ. Clor tonitrui eius verberauit terrã: tẽpestas acquilonis et congregatio spũs: et sicut auis ponẽs ad sedẽduz. aspergit nuem: et sicut locusta demergẽs descensꝰ eius. Pulcritudinẽ candoris eius ãmirabitur oculꝰ: et super imbrez eius expauescit coz. Gelu sicut salem effundet super terram: et dum gelauerit fiet tanqz cacumia tribuli. Frigidus ventus aquilo flauit et gelauit crystallus ab aqua. Sup omnẽ congregationẽ aquarũ requiescet: et sicut lorica induet se aquis. Et devorabit mõtes et exuret desertum et extinguet viride sicut ignez. Medicina oĩm in festinatione nebule: et ros obuians ab ardore veniẽti humilem efficiet eũ. In sermone eius siluit ventus: ⁊ cogitatione sua placauit abyssum et plantauit illũ dñs iesus. Qui nauigat mare enarrat picula eius: et audiẽtes auribꝫ nostris ãmirabimur. Illic preclara opa et mirabilia: varia bestiarũ genera ⁊ omniũ peccorũ: et creatura beluarũ. Propt̃ ipm confirmatus est itineris finis: et i sermone eius cõpsita sunt omnia. Multa dicimus: et deficimus verbis: consũmatio aũt sermonũ: ipe est. In oibꝫ gloriãtes ad quid valebimus? Ipe enĩ oipotẽs sup oia opa sua. Terribilis dñs ⁊ magnus vehemẽter: et mirabilis potentia ipius. Glorificãtes dñm quãtucũqz potueritz supualebit adhuc: et admirabilis magnificentia eius Benedicẽtes dominũ exaltate illuz quãtuz potestis: maior est enĩ omni laude. Exaltãtes euz replemini virtute. Ne laborẽtis: nõ enĩ cõprehẽdetis. Quis videbit eũ et enarrabit: et quis magnificabit eum sicut est ab initio? Multa abscondita sunt maiora his. Pauca enim vidimus operuz eius. Omnia aũt dñs fecit: et pie agẽtibus dedit sapientiam. XLIIII

Laudemus viros gloriosos: et parẽtes nros in generatõe sua. Multam gloriã fecit dominus magnificentia sua a seculo. Dominantes in potestatibus suis: homies magni virtute et prudentia sua prediti: nũciãtes in prophetis dignitatem prophetarum: et imperãtes in presenti populo: ⁊ virtute prudẽtie pphis sanctissima ẽba. In puericia sua requirẽtes modos musicos: et narrãtes carmia scripturarum. Homies diuites in virtute pulcritudinis studium habẽtes: pacificãtes in domibus suis. Oĩs isti in generatõibus gẽtis sue gloriam adepti sunt: et in diebus suis habẽtur in laudibus. Qui de illis nati sunt: reliquerũt nomẽ narrandi laudis eorum. Et sunt quorum non est memoria. Perierũt quasi qui nõ fuerint et nati sunt quasi non nati: et filij iporum cũ ipis. Sed illi viri misericor die sunt: quorũ pietates nõ defuerunt. Cum semĩe eorũ permanẽt bona: hereditas sancta nepotes eor. Et in testamentis stetit semẽ eor: et filij eorũ pter illos vsqz in eternũ manẽt. Semen eorum ⁊ gloria eor nõ derelinquet. Corpora ipor in pace sepulta sunt: ⁊ nomẽ eorum viuet in generatõez ⁊ generatõez. Sapiẽtiam ipor narrãt pplĩ: et laudez eor nũciet ecclesia. Enoch placuit deo: et trãslatus est in paradisuz: vt det gẽtibus sapiẽtiaz. Noe inuẽtus est pfectus iustus: ⁊ in tpe iracũdie factus est reconciliatio. Ideo dimissuz est reliquũ terre cũ factũ est diluuiũ. Testamẽta seculi posita sunt apud illũ: ne deleri possit diluuio oĩs caro. Abraã magnus pater multitudiuis gẽtiũ: ⁊ nõ est inuẽtus simlis illi in gloria. Qui cõseruauit legem excelsi: ⁊ fuit in testamẽto cuz illo. In carne eius stare fecit testamẽtuz: et in temptatõe inuẽtus est fidelis. Ideo iurei rãdo dedit illi gliaz i gẽte sua crescere illũ qsi tre cumulũ: ⁊ vt stellas exaltare semen eius: ⁊ hereditare illos a mari vsqz

ad mare: ⁊ a flumine vsq̃ ad terminos terre. Et ysaac eodē modo fecit ꝓpter abraā patrē ei⁹. Benedictionē oīm gentium dedit illi dñs et testamētum suum ꝓfirmauit sup caput iacob. Agnouit eū in benedictōibꝫ suis: et dedit illi hereditatem et diuisit illi partez in tribubꝫ duodecim. Et conseruauit illi hoīes misericordie: inuenientes gratiaz in oculis omnis carnis.

XLV

Dilectus deo ⁊ hoībꝫ moyses. cuius memoria in benedictōne est. Similē illū fecit in gloria scōz et magnificauit eū in timorē inimicorū et in verbis suis mōstra placuit. Glorificauit illū in cōspectu regum: et iussit illi coram populo suo: et ostēdit illi gloriam suam. In fide et lenitate ipius sanctuz fecit illū: et elegit eū ex omī carne. Audiuit enī eum et vocem ipius: et induxit illum in nubem. Et dedit illi coram ꝑceptis: et legem vite ⁊ discipline: docere iacob testamētū suū: et iudicia sua israel. Excelsum fecit aaron fratrē suū: et simile sibi de tribu leui. Statuit ei testamē tū eternū: et dedit illi sacerdotiū gētis ⁊ beatificauit illū in gloria. Et circūcinxit eū zona iusticie: et induit eū stola glorie Et coronauit eū in vasis virtutis. Circūpedes et femoralia et humerale posuit ei: et cinxit illuz tintinnalibus aureis plurimis in gyro. dare sonitū in incēsu suo: auditū facere sonitū in tēplo in memoriā filijs gētis sue. Stolaz sanctam auro et hiacintho ⁊ purpura. opus textile. viri sapientis iudicio et veritate ꝑditi. Corto cocco opus artificis. gēmis ꝑciosis figuratis in ligatura auri: et opere lapidarij sculptis in memoriam: ꝓm numerū tribuū israel. Corona aurea sup mitrā eius expressa signo scītatis: gloria honoris ⁊ opus virtutis: desiderio oculoꝝ ornata. Sic pulcra ante ipm nō fuerūt talia: vsq̃ da originē. Nō est indutus illa alienigena aliquis: sed tm̄ filij ipius soli et nepotes eius ꝑ oīne temp⁹. Sacrificia ipius ꝯsūmata sunt igni quotidie. Cōpleuit moyses man⁹ eius: et vnxit illum oleo sancto. Factū ē illi in testamētū eternū: et semini eius sicut dies celi fungi sacerdotio: et habere laudez: ⁊ glorificari ꝑ plm suū in noīe suo. Ipm elegit ab oī viuente. offerre sacrificiuz deo: incensum et bonū odorē in memoriam placare ꝑ ꝑplo suo. Et dedit illi in preceptis suis ptātem: in testamentis iudicioꝝ. docere iacob testimonia: et in lege sua lucē dare israel. Quia cōtra illū steterūt alieni: et ꝑter inuidiā circūdederūt illū hoīes in deserto qui erāt cum dathan et abiron: et cōgregatio chore ī ira cundia. Vidit dñs deus ⁊ nō placuit illi: et cōsumpti sunt in impetu iracūdie. Fecit illis mōstra: et cōsumpsit illos in flāma ignis. Et addidit aaron gloriā. et dedit illi hereditatē: et primitias frugum terre dimisit illi. Panē ipius in primis parauit in satietatē: naz et sacrificia dñi edent: que dedit illi ⁊ semini eius. Ceterum inter gētes nō hereditabit: et pars nō est illi in gēte. Ipe est enī ps eius et hereditas. Phinees filius eleaçari tertius in gloria imitando eum in timore dñi: et stare in reuerētia gentis: in bonitate et alacritate aīe sue placuit deo isrl. Ideo statuit illi testamentum pacis: et principē sanctoꝝ et gētis sue. vt sit illi ⁊ semini eius saterdotij dignitas in eternū. Et testamentū dauid regi filio iesse de tribu iuda: hereditas ipi ⁊ semini ei⁹ vt daret sapiam in cor nrm: iudicare gētem suam in iusticia. ne abolerent bona ipsoꝝ: et gloriam ipsoꝝ in gentes eoꝝ eternam fecit.

XLVI

Fortis in bello iesus naue successor moysi in ꝓphet̃: qui fuit magnus ꝓm nomē suuz: maximus in salute electoꝝ dei: expugnare insurgentes hostes vt consequeretur hereditatē israel. Quam gloriā adeptus est in tollendo manus suas: ⁊ iactādo contra ciuitates rhōphēas: Quis ante illū sic restitit. Nā hostes ipe dñs ꝓcussit. Aut nō in iracūdia eius impeditus est sol: et vna dies facta est quasi duo: Inuocauit altissimum potentez in oppugnādo

in imicos vndiq;:et audiuit illũ magn⁹
et sanctus deus. in saxis grãdinis virtu
tis valde fortis. Impetũ fecit cõtra gen
tem hostilem:et in descensu ꝑdidit ꝯtra
rios vt cognoscant gentes potẽtiã eius
q̃ ꝯtra deũ pugnare nõ est facile:et secu
tus est a tergo potẽtes. Et in diebꝫ moy
si misericordiã fecit ip̃e et caleph filius
iephone:stare ꝯtra hostẽ et ꝓhibere gen
tẽ a peccatis:et ꝑfringere murmur mali
cie. Et ip̃i duo cõstituti a ꝑiculo liberati
sunt:a numero sexcentorũ miliũ peditũ
inducere illos in hereditatẽ:in terrã que
manat lac et mel. Et dedit dñs ipsi ca
leph fortitudinẽ: ⁊ vsq; in senectutẽ per
mansit illi virtus. vt ascẽderet in excel
sum terre locũ:⁊ semẽ ip̃ius obtinuit he
reditatem. Et viderũt oẽs filij israel:q̃
bonũ est obsequi sancto deo. Et iudices
singuli suo noĩe. quorũ nõ est corruptũ
cor:qui non auersi sunt a dño. vt sit me
moria illorũ in benedictione. Et ossa eo
rum pullulãt de loco suo:⁊ nomẽ eoꝝ ꝑ
manet in eternũ:ꝑmanẽte ad filios illo
rũ sanctoꝝ virorũ gloria. Dilect⁹ a dño
deo suo samuel propheta dñi: renoua
uit imperiuz:⁊ vnxit principes in gente
sua. In lege dñi cõgregatõez iudicauit:
et vidit deũ iacob:et in fide sua ꝓbatus
est ꝓpheta. Et cognitus ẽ in verbis suis
fidelis:q̃ vidit deũ lucis. Et inuocauit
dñm oĩpotentẽ in oppugnãdo hostes cir
cũstãtes vndiq;:in oblatõe viri inuiola
ti. Et intonuit de celo dñs:et in sonitu
magno auditã fecit vocẽ suam:⁊ contri
uit principes tyrorũ et oẽs duces phili
stijm. Et ante tempus finis vite sue et
seculi testimoniũ prebuit in cõspectu do
mini et christi. Pecunias et vsq; ad cal
ciamenta ab oĩ carne nõ accepit:⁊ nõ ac
cusauit illum hõ. Et post hec dormiuit ⁊
votũ fecit regi:et oñdit illi finẽ vite sue
et exaltauit vocẽ eius de terra in ꝓphetia
delere impietatẽ gentis. XLVII

Post hec surrexit nathan prophe
ta in diebꝫ dauid. Et q̃si adeps
separatus a carne:sic dauid a fi
lijs israel. Cum leonibus lusit quasi cũ
agnis:et in vrsis similiter fecit sicut in
agnis ouiũ. In iuuẽtute sua nunquid
nõ occidit gigãtez:et abstulit opprobriũ
de gẽte? Intollẽdo manũ in saxo funde
deiecit exultatõnez golie:vbi inuocauit
deũ omnipotẽtez. Et dedit in dextera ei⁹
tollere hominẽ fortem in bello:et exalta
re cornu gẽtis sue. Sic in decẽ milibus
glorificauit eũ et laudauit eũ in benedi
ctõibus dñi:in offerendo illi coronam
glorie. Cõtriuit enĩ inimicos vndiq;:et
extirpauit philistijm ꝯtrarios vsq; in ho
diernũ diem. Contriuit cornu ip̃oꝝ vs
q; in eternũ. In omĩ ope dedit cõfessio
nez sancto:⁊ excelso ĩ verbo glorie. De oĩ
corde suo laudauit dñm:et dilexit deum
qui fecit illum:et dedit illi cõtra inimi
cos potẽtiam. Et stare fecit cantores cõ
tra altare:et in sono eorum dulces fecit
modos. Et dedit in celebrationibꝫ dec⁹
et ornauit tp̃a vsq; ad consũmationẽ vi
te:vt laudarẽt nomẽ sanctum dñi ⁊ am
plificarẽt mane dei sanctitatem. Christ⁹
purgauit peccata ip̃ius:⁊ exultauit ĩ eter
num cornu eius. Et dedit illi testamen
tum regni. et sedem glorie in isrl̃. Post
ip̃m surrexit filius sensatus:et ꝓpter il
lum deiecit omnẽ potentiã inimicorũ.
Salomon imperauit in diebus pacis:
cui subiecit deus omnes hostes vt con
deret domũ in nomĩe suo ⁊ pararet san
ctitatẽ in sempiternũ quemadmodum
eruditus est in iuuẽtute sua. Et imple
tus ẽ q̃si flumẽ sapĩa: ⁊ terrã retexit aĩa
sua. Et replesti in cõpationibꝫ enigma
ta ad insulas longe diuulgatum est no
men tuũ:et dilectus es in pace tua. In
cantilenis et ꝓuerbijs ⁊ compationibꝫ
et interp̃tationibus mirate sunt terre:
⁊ in noĩe dñi dei:cui ẽ cognomẽ de⁹ isrl̃.
Collegisti quasi auricalchũ aurũ: et vt
plumbũ complesti argentũ:⁊ inclinasti
femora tua mulieribꝫ. Potestatem ha
buisti in corpore tuo. Dedisti maculam
in gloria tua:⁊ ꝓphanasti semẽ tuũ indu
cere iracũdiã ad liberos tuos:⁊ in ceterꝫ
stulticiã tuã:vt faceres imperiũ biꝑtitũ
⁊ ex effrem impare imperiũ duruz. De⁹

aũt nõ derelinquet misericordiã suam ⁊ nõ corrũpet nec delebit opa sua: necꝫ per det a stirpe nepotes electi sui: et semẽ eiꝰ qui diligit dñm nõ corrumpet. Dedit autẽ reliquũ iacob et dauid de ipa stirpe Et finem habuit salomon cum patribꝫ suis. Et dereliquit post se de semine suo gẽtis stulticiam: et iminutũ a prudẽtia roboam: qui auertit gẽtem cõsilio suo: ⁊ hierobaꝫ filiũ nabath qui peccare fecit israel: et dedit viam peccãdi effraim: et plurima redũdauerunt peccata ipsorũ: Valde enĩ auerterunt illos a terra sua Et quesiuit omnes nequicias vsqꝫ duꝫ ueniret ad illos defensio: et ab omnibꝫ peccatis liberauit eos.

XLVIII

Et surrexit helias propheta q̃si ignis: et verbũ ipius quasi facula ardebat. Qui induxit in illos famem: et imitãtes illũ inuidia sua pauci facti sunt. Non enim poterant sustinere p̃cepta dñi. Verbo dñi cõtinuit celũ et deiecit a se ignẽ terre. Sic ãplificatus est helias in mirabilibꝫ suis. Et quis põt similiter gloriari tibi? Qui suscitasti mortuũ ab inferis de sorte mortis in verbo dñi dei: qui deiecisti reges ad pernitiem: et cõfregisti facile potẽtiam iporum: et glorioſus de lecto suo. Qui audisti in sina iudiciũ: et in oreb iudicia defensiõis. Qui vngis reges ad penitentiam: et pphãs facis successores post te. Qui receptus es in turbine ignis i curru equorũ igneor: qui inscriptus es in iudicijs temporũ: lenire iracũdiam dñi: cõciliare cor pr̃is ad filium: et restituere tribꝰ iacob. Beati sunt qui te viderunt et in amicitia tua decorati sunt. Nã nos vita viuimus tm̃: post mortem aũt non erit tale nomen nostruꝫ. Helias qui in turbine tectus est et in helyseo completus est spũs eius. In diebus suis nõ pmittit principẽ: et potẽtia nemo vicit illum. Nec superauit illũ verbũ aliquod: ⁊ mortuũ pphetauit corpus eius. In vita sua fecit mõstra: ⁊ in morte mirabilia opaꝰ ẽ. In oĩbꝫ istis nõ penituit pplus et nõ recesserũt a peccatis suis vsqꝫ duꝫ abiecti sunt de terra sua: et dispsi sũt in oẽm terrã: et relicta est gens p̃ pauca: et princeps in domo dauid Quidã ipsorũ fecerũt quod placeret deo: alij aũt multa cõmiserunt peccata. Ezechias munivit ciuitatẽ suã et induxit in mediũ eius aquã et fodit ferro rupẽ: et edificauit ad aquã puteũ. In diebus ipius ascendit sennacherib et misit rapsacen ⁊ sustulit manũ suã cõtra illos: et extulit manum suã in sion: et superbus factus est potẽtia sua. Tũc mota sũt corda ⁊ manꝰ ipor: et doluerũt q̃si parturiẽtes mulieres. Et inuocauerũt dñm misericordẽ ⁊ expandentes manus suas extulerũt ad celũ: ⁊ sanctus dñs deus audiuit cito vocẽ iporũ. Nõ est cõmemoratus pctõr ipor: neqꝫ dedit illos inimicis suis: sed purgauit illos i manu esaie sancti pphete. Deiecit castra assyriorũ: et cõtriuit illos angelus dñi. Naꝫ fecit ezechias quod placuit deo: et fortiter iuit in via dauid patris sui: quam mãdauit illi esaias pphta magnus et fidelis in ospectu dei In diebꝫ ipius retro redijt sol: et addidit regi vitã. Spiritu magno vidit vltima ⁊ osolatus est lugẽtes in sion: vsqꝫ in sempiternum. Ostendit futura et abscõdita anteqꝫ euenirent.

XLIX

Memoria iosie in compositione odoris facta: opus pigmẽtarij. In oi ore quasi mel indulcabit eius memoria: et vt musica in cõuiuio vini. Ipe est directus diuinitus in penitẽtia gẽtis: et tulit alominationes impietatis. Et gubernauit ad dñm cor ipsius ⁊ in diebꝫ peccatorꝫ corroborauit pietatem. Preter dauid et ezechiam et iosiam oẽs peccatũ cõmiserunt: nam reliquerũt legẽ altissimi reges iuda: et cõtẽpserunt timorem dei. Dederunt enĩ regnum suum alijs: et gloriam suã alienigene genti. Incenderunt electaꝫ sanctitatis ciuitatem: et desertas fecerunt vias ipius in manu hieremie. Naꝫ male tractauerũt illum qui a ventre matris consecratus est pphẽta: euertere et eruere et pdere: et iterũ edificare ⁊ renouare

Ezechiel qui vidit cõspectũ glorie: quaz ostendit illi in curru cherubin. Nam cõmemoratus est inimicorũ in imbri: bñ facere illis q̃ ostẽdẽt rectas vias Et duodecim pphetarũ ossa pullulant de loco suo. Nam consolvauerũt iacob: et redemerũt se in fide virtutis sue. Quomodo amplificemus zorobabel: Nã et ipse quasi signuz in dextera manu israel. Et iesum filiũ iosedech: Qui in diebz suis edificauerũt domũ: et exaltauerũt templũ sanctũ dño: paratũ in gloriã sempiternã. Et neemias i memoria multi tẽporis: qui erexit nobis muros euersos: et stare fecit portas et seras: qui erexit domos nras. Nemo natus est in terra qualis enoch: nã et ipe receptus est a terra. Et ioseph q̃ natus est hõ: princeps fratrũ: firmamentũ gẽtis: rector fratrũ: stabilimẽtuz pli: et ossa ipius visitata sũt: et post mortẽ pphetauerũt. Seth et sem apud hoies gloriã adepti sunt: et sup omnẽ aiam in origine adam. L

Simon onie filius sacerdos magnus: qui in vita sua suffulsit domũ: et in diebus suis corroborauit templũ. Templi etiam altitudo abipo fundata est: duplex edificatio: et excelsi parietes templi. In diebz ipius emanauerũt putei aquarũ: et quasi mare adimpleti sunt supra modum. Qui curauit gentẽ suã: et liberauit eam a perditõne. Qui prevaluit amplificare ciuitatẽ qui adeptus est gloriaz in conuersatõe gentis: et ingressuz domus et atrij amplificauit. Quasi stella matutina in medio nebule. Et quasi luna plena in diebus suis lucet. Et quasi sol refulgens: sic ille effulsit in tẽplo dei. Quasi arcus refulgens inter nebulas glorie: et quasi flos rosaruz in diebus vernis: et quasi lilia que sunt in transitu aque: et quasi thus redolẽs in diebus estatis. Quasi ignis effulgẽs: et thus ardens in igne. Quasi vas auri solidum ornatum omi lapide precioso. Quasi oliua pullulans et cypressus in altitudine se extollens. In accipiendo ipsuz stolam glorie et vestiri eum in consũmatione virtutis: in ascensu altaris sancti gloriam dedit sanctitatis amictũ. In accipiendo aũt partes de manu sacerdotũ et ipe stans iuxta arã. Circa illũ corona fratrũ: et quasi plãtatio cedri in monte libano: sic circa illum steterunt quasi rami palme et oẽs filij aaron in gloria sua. Oblatio autez dñi in manibus ipsorum: coram omni synagoga israel: et consũmatione fungẽs in araz: amplificare oblationez excelsi regis: porrexit manũ suaz in libatione: et libauit de sanguine vue. Effudit in fundamento altaris odorez diuinũ excelso principi. Tũc exclamauerũt filij aaron: in tubis ductilibus sonuerũt: et auditã fecerũt vocẽ magnã in memoriã coram dño. Tũc oĩs pplus simul festinauerunt: et ceciderũt in faciẽ super terrã adorare dñm deũ suũ: et dare pces oipotenti deo excelso. Et amplificauerũt psallẽtes in vocibz suis et in magna domo factus est sonus suauitatis plenus. Et rogauit populus dñm excelsum in prece vsq; dum perfectus est honor dñi: et munus suũ pfecerũt. Tũc descendẽs manus suas extulit in oẽz congregationẽ filiorũ israel: dare gloriaz deo a labijs suis: et in noie ipius gloriari Et iterauit orationẽ suã: volẽs oñdere virtutem dei. Et plus orauit deũ oĩm. Qui magna fecit in oĩ terra: qui auxit dies nostros a vẽtre matris nostre: et fecit nobiscũ fm suã misericordiam: et dedit nobis iocunditatem cordis: et fieri pacẽ in diebus nostris in israel per dies sempiternos: credere israel nobiscũ esse dei misericordiã: vt liberet nos in diebz suis. Duas gentes odit aia mea: tertia aũt nõ ẽ gẽs quã oderim. Qui sedẽt in mõte seyr: et philistijm: et stultus populus qui habitat in sychimis. Doctrinam sapientie et discipline scripsit in codice isto: ieus filius syrach: hierosolymita: qui renouauit sapientiaz de corde suo. Beatus qui in istis versatur bonis. Qui ponit illa in corde suo: sapiens erit semper. Si enĩ hec fecerit: ad omia valebit: quia lux dei vestigium eius est.

Oratio Jesu filij syrach LI

Confitebor tibi dñe rex: ⁊ collaudabo te deum saluatorem meū. Cōfitebor nomini tuo quoniaz adiutor et protector factus es mihi: et liberasti corpus meuz a perditōe a laqueo lingue inique: ⁊ a labijs opantium mēdacium: et in conspectu astātiuz factus es mihi adiutor. Et liberasti me ſm multitudinē misericordie nominis tui a rugientibus preparatis ad escam de manibus querētiuz animam meā: et de portis tribulationū que circūdederunt me: a pressura flāme que circūdedit me: et in medio ignis nō suz estuatus. De altitudine vētris inferi ⁊ a lingua coinquinata et a verbo mēdacij a rege iniquo: et a lingua iniusta. Laudabit vsqz ad mortē anima mea dñm ⁊ vita mea appropinquās erat in inferno deorsum. Circūdederunt me vndiqz: et non erat qui adiuuaret. Respiciēs eraz ad adiutoriū hominuz: et non erat. Memoratus suz misericordie tue dñe: et cooperatōnis tue que a seculo sūt qm̄ eruis sustinētes te dñe: et liberas eos de manibus gentiū. Exaltasti sup terram habitationē meam: et pro morte defluēti deprecatus suz. Inuocaui dñm patrē dñi mei: vt nō derelinquat me in die tribulatōis mee: et in tempore superborū sine adiutorio. Laudabo nomē tuum assidue et collaudabo illud in confessione: et exaudita est oratio mea. Et liberasti me de perditione: et eruisti me de tempore iniq̄ Propterea confitebor ⁊ laudem dicam tibi: et benedicaz nomini dñi. Cū adhuc iunior suz: priusq̄z oberrarē quesiui sapientiā palam in orōne mea. Ante tps postulabā ꝓ illa: et vsqz in nouissimis inq̄ram eam: ⁊ florebit tanq̄z prequox vua. Letatū est cor meū in ea: ambulauit pes meus iter rectū: in iu uentute mea inuestigabā eaz. Inclinaui modice aurē meam ⁊ excepi illā. Multaz inueni in meipo sapiam: et multuz profeci in ea. Dāti mihi sapiam dabo gloriaz. Cōsiliatus sum enī vt facerē illā: celatus suz bonuz et non cōfundar. Colluctata est anima mea in illa: et in faciendo eam cōfirmatus sum. Manus meas extendi in altū et in sapiētia eius luxit aīa mea: et ignorantias meas illuminauit. Animā meā direxi ad illaz: et in agnitione inueni eā Possedi cum ipa cor ab initio: ꝓpter hoc non derelinquar. Venter meus cōturbatus est querendo illam: propterea bonam possidebo possessionem. Dedit eniz mihi dñs linguam mercedē meaz: et in ipa laudabo eum. Appropiate ad me indocti: et congregate vos in domum discipline. Quid adhuc retardatꝫ: ⁊ quid dicitis in his: Anime vestre sitiunt vehementer. Aperui os meū: et locutus suz: Comparate vobis sine argēto sapiētiaz et collū vestrū subijcite iugo eius: et suscipiat aīa vestra disciplinā In proximo est enī inuenire eam. Videte oculis vestris qz modicū laboraui: et inueni mihi multam requiem. Assumite disciplinaz in multo numero argēti: et copiosū aurū possidete in ea. Letet aīa vr̄a in misericordia eiꝰ: ⁊ nō cōfundemini in laude eius. Opami opus vr̄m ante tps: ⁊ dabit vobis mercedē vestram in tpe suo.

Explicit liber Ecclesiasticus
Incipit oratio Salomonis

Et inclinauit salomō genua sua in conspectu totius ecclesie israel: ⁊ aperuit manus suas ad celū et dixit: Dñe deus isrl̄ nō est similis deꝰ in celo sursuz: neqz in terra deorsum: qui custodis testamētum tuū ⁊ misericordiā pueris tuis eūtibꝫ in ꝯspectu tuo in toto corde: seruās puero tuo dauid q̄ locutꝰ es illi: ⁊ locutus es ī ore tuo: ⁊ ī manu tua īplesti. q̄si dies iste Et nūc dñe deꝰ isrl̄ custodi puero tuo dauid patri meo que locutus es illi dicēs: Nō deerit tibi vir a facie mea sedens in throno israel: veruntamen si custodierint filij tui legē meā: ⁊ in preceptis meis ambulēt: sicut ambulauerūt

in conſpectu meo fideles. Et nunc dñe deus iſrael·creditū eſt verbū quod locutus es puero tuo dauid:qm̄ ſi vere habitauit deus cū hominib⁹ in terra. Si celuz et celi celorū non ſufficiāt tibi:quanto magis domus hec quā edificauit? Sed reſpicias ad orationē ſerui tui: et deprecationē ei⁹:vt exaudias dñe placatōez oōnis·quā puer tuus orat coram te hodie: vt ſint oculi tui ſup domū hāc die ac nocte·in locū quē dixiſti·inuocari nomen tuū:et exaudias orationē quā puer tu⁹ orat in hoc loco:et exaudias ꝓcationez pueri tui et populi tui iſrael·ſi orauerint in loco iuſto:et exaudias in loco habitationis de celo et exaudias et ꝓpitius ſis·ſi peccauerit vir in te.

Explicit Oratio Salomonis. Incipit prologus in Eſaiam prophetam.

DEmo cū ꝓphetas verſibuſ viderit eſſe deſcriptos:metro eos eſtimet apud hebreos ligari: et aliquid ſimile habere de pſalmis vel operib⁹ ſalomonis. Sed qđ in demoſthene et Tullio ſolet fieri:vt p cola ſcribātur et comata:qui vtiq; proſa et non verſibus cōſcripſerunt. Nos q̄z vtilitati legentiū prouidentes: interpretationē nouam nouo ſcribendi genere diſtinximus. Ac primū de Eſaia ſciendum·q⁹ in ſermone ſuo diſertus ſit:quippe vt vir nobilis et vrbane elegantie:nec habens quicq; in eloquio ruſticitatis admixtū. Unde accidit:vt pre ceteris florem ſermonis eius·tranſlatio non potuerit cōſeruare. Deinde etiam hoc adijciendū: q⁹ non tam ꝓpheta dicēdus ſit.q; euāgeliſta. Ita enim vniuerſa chriſti eccleſieq; myſteria ad liquidū proſecutus eſt vt nō putes eum de futuro vaticinari: ſed de ꝓteritis hiſtoriam texere. Unde conijcio noluiſſe tūc temporis ſeptuagīta interpretes fidei ſue ſacramēta ꝓſpicue ethnicis prodere:ne ſanctum canibus:et margaritas porcis darēt: que cū hāc editionē legeritis ab illis animaduertetis abſcōdita. Nec ignoro quanti labōris ſit ꝓphetas intelligere: nec facile quēpiam poſſe iudicare de interpretatōe:niſi intellexerit ante que legerit. Nos q̄z patere morſibus plurimorum: qui ſtimulāte inuidia:quod cōſequi nō valēt·deſpiciūt. Sciēs ergo et prudēs in flammaz mitto manum:et nihilominus hoc a faſtidioſis lectoribus precor: vt quomodo greci poſt ſeptuagīta trāſlatores aquilam et ſymmachuz·et theodotionem legūt: vel ob ſtudium doctrine ſue·vel vt ſeptuaginta magis ex collatione eorum intelligāt: ſic et iſti ſaltē vnum poſt ꝓphetas habere dignētur interpretem. Legāt prius·et poſtea deſpiciant ne videātur nō ex iudicio ſed ex odij preſumptōne ignorata damnare. Porro ꝓphetauit autem eſaias in hieruſalem et in iudea:necdum decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de vtroq; regno nūc cōmixtim:nūc ſeparatim texit oraculum. Et cū interdū ad preſentē reſpiciat hiſtoriā:et poſt babilonie captiuitatem reditum populi ſignificet in iudeā: tamē oīs eius cura de vocatōe gētium·et de aduētu chriſti eſt. Quem q̄nto plus amatis o paula et euſtochium:tāto magis ab eo petite:vt p obtrectatōe pñci q̄ me indefinēter emuli laniāt: ipſe mihi mercedem reſtituat in futuro · qui ſcit me ob hoc in pegrine lingue eruditōne ſudaſſe:ne iudei de falſitate ſcripturarū eccleſijs eius diutius inſultarent.

Explicit ꝓlogus. Incipit argumentū.

ESaias in hieruſalem nobili genere ortus eſt:ubiq; ꝓphetauit. Sub Oziā naſſe rege ſectus in duas partes occubuit. Sepultuſq; eſt ſub quercu rogel·iurta tranſitum aquaruz·quas olim Ezechias rex iacto obſtruxerat puluere.

Explicit argumentum.

Incipit Esaias prophꝛeta Capitulũ I

VIsio Esaie filij amos: quam vidit sup iudam ⁊ hierusalez in diebꝫ ozie ioathan achaz ⁊ eze chie reguz iuda. Audite celi et auribꝫ ꝑcipe terra: qm̃ dñs locut⁹ est. Filios enutriui et exaltaui: ipsi aũt spꝛeuerũt me. Cognouit bos possessoꝛẽ suũ: et asinus pꝛesepe dñi sui. Israel aũt me nõ cognouit: ⁊ ꝑ⁹ me⁹ nõ intellexit. Ve genti peccatrici: ꝑ⁹lo graui iniquitate semini nequã: filijs sceleratis. Dereliquerũt dñm: blasphꝛemauerunt sanctum israel: abalienati sunt retrozsum. Sup quo ꝓcutiã vos vltra addẽtes ꝓuaricatione. Omne caput languidũ ⁊ oẽ coꝛ merẽs. A planta pedis vsqꝫ ad vertice: nõ est in eo sanitas. Vulnus et liuoꝛ et plaga tumẽs: nõ ẽ circũligata nec curata medicamine: neqꝫ fota oleo. Terra vra deserta: ciuitates vre succẽse igni. Regionẽ vestrã coꝛã vobis alieni deuorant: ⁊ desolabit sicut in vastitate hostili. Et derelinquet filia sion vt vmbꝛaculum in vinea: et sicut tugurium in cucumerario: sicut ciuitas q̃ vastat. Nisi dñs exercituũ reliquisset nobis semen quasi sodoma fuissemus: ⁊ quasi gomoꝛra similes essemus. Audite verbũ dñi principes sodomoꝛuz: ꝑcipite auribꝫ legem dei vestri ꝑ⁹lus gomoꝛre. Quo mihi multitudinẽ victimarũ vestrarũ dicit dñs? Plenus sum. Holocausta arietũ ⁊ adipem pinguiũ et sanguinẽ vitulorum ⁊ agnoꝝ ⁊ hircoꝝ nolui. Cũ veniretis añ conspectũ meũ: quis quesiuit hec de manibꝫ vris: vt ambularetis in atrijs meis? Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. Incensum abominatio ẽ mihi. Neomenias et sabbatũ et festiuitates alias nõ feraz. Iniqui sunt cetus vestri. Kalendas vestras et solẽnitates vras odiuit anima mea. Facta sunt mihi molesta. Laboraui sustinẽs. Et cũ extenderitis manꝫ vestras: auertã oculos meos a vobis ⁊ cuz multiplicaueritis oratiõnẽ: nõ exaudiã. Manus enim vestre sanguine plene sunt. Lauamini mundi estote: auferte malũ cogitationũ vestrarum ab oculis meis. Quiescite agere peruerse: discite bene facere. Querite iudiciuz: subuenite oppresso: iudicate pupillo: defendite viduam: et venite ⁊ arguite me dicit dominꝰ. Si fuerint peccata vestra vt coccinũ: q̃si nix dealbabunt: et si fuerint rubꝛa q̃si vermiculus: velut lana alba erunt. Si volueritis ⁊ audieritis me: bona terre comedetis. Si nolueritis: ⁊ me ad iracũdiam pꝛouocaueritis: gladius deuozabit vos: quia os dñi locutũ est. Quo facta est meretrix ciuitas fidelis: plena iudicij: Justicia habitauit in ea. nunc autez homicide. Argentum tuum versum est in scoꝛiam: vinuz tuum mixtum est aqua. Principes tui infideles: socij furũ. Omnes diligũt munera: sequunt retributiones. Pupillo nõ iudicant: et causa vidue non ingreditur ad illos. Propter hoc ait dñs deus exercituũ fortis israel. Heu ego consolabor super hostibus meis: et vindicabor de inimicis meis. Et conuertam manum meam ad te: et excoquam ad purum scoꝛiam tuam: ⁊ auferam oẽ stanũ tuum: et restituam iudices tuos vt fuerunt prius et consiliarios tuos sicut antiquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vbs fidelis. Sion in iudicio redimetur: et reducent eam in iusticia. Et conteret sceleztos et peccatores simul: et qui dereliquerũt dñm: cõsumentur. Cõfundent enim ab idolis quibus sacrificauerũt. Et erubescetis super hortis quos elegeratis: cum fueritis velut quercus defluentibꝫ foliis: et velut hortus absqꝫ aqua. Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppe: ⁊ opus vestrũ quasi scintilla: et succendet vtrũqꝫ simul: et non erit qui extinguat.

II

VErbum quod vidit esaias filius amos super iudeaz et hierusalem. Et erit in nouissimis diebus ꝓparatus mons domus domini

in vertice montiū: ⁊ eleuabit sup colles
Et fluent ad eū oēs gentes: et ibunt po
puli multi et dicent. Venite ascēdam⁹
ad montem dñi: et ad domū dei iacob: ⁊
et docebit nos vias suas et ambulabi⁹
mus in semitis eius: qz de sion exibit lex:
et verbū dñi de hierusalez. Et iudicabit
gentes: et arguet pl'os multos. Et cō
flabūt gladios suos in vomeres et lan
ceas suas in falces. Non leuabit gens
contra gentē gladiū: nec exercebūtur vl
tra ad preliū. Domꝰ iacob venite ⁊ am
bulemus in lumine dei nostri. Proiecisti enī pl'm tuū domū iacob: qz repleti
sūt vt olim: et augures habuerūt vt phi
listiim: et pueris alienis adhesērūt. Re
pleta est terra argento et auro: ⁊ nō est
finis thesaurorū eius. Et repleta est ter
ra eius equis: ⁊ innumerabiles q̄drige
eius. Et repleta ē terra eiꝰ idolis. Opꝰ
manuū suarū adorauerūt: q̄ fecerunt
digiti eor. Et incuruauit se homo: ⁊ hu
miliatus est vir. Ne ergo dimittas eis.
Ingredere in petrā: ⁊ abscondere in fos
sā humo a facie timoris dñi: ⁊ a gl'ia ma
iestatis eius. Oculi sublimis homis hu
miliati sunt: et incuruabit altitudo vi
rorū. Exaltabit aūt dñs solus in die illa
quia dies dñi exercituū sup omnē superbum et excelsum: et sup omnē arrogan
tem: et humiliabit: et sup oēs cedros
libani sublimes et erectas: et sup omēs
quercus basan: et sup omnes montes
excelsos: et sup oēs colles eleuatos: ⁊ su
per omnē turrē excelsam: et sup omnez
murū munitū: ⁊ sup oēs naues tharsis
et sup omne q̄ visu pulcrum est. Et in
curuabit omnis sublimitas hoim et hu
miliabit altitudo viroz. Et eleuabitur
dñs solus in die illa: et idola penitus cō
terent. Et introibūt in speluncas petra
rū et in voragines terre a facie formidi
nis dñi: ⁊ a gloria maiestatis eiꝰ: cū surre
xerit pcutere trā. In die illa pjciet hō
idola argenti sui et simulacra auri sui q̄
fecerat sibi: vt adoraret talpas et vesper
tiliones. Et ingredient scissuras petrarū
et in cauernas saxoz a facie formidinis
domini: et a gloria maiestatis eius cum
surrexerit pcutere terraz. Quiescite er⁹
go ab hoie cuius spūs in naribus eiꝰ est
qz excelsus reputatus est ipe. III

Ecce enī dñator dñs exercituz
auferet ab hierusalez et ab iuda
validū et fortē: oē robur panis
et oīne robur aque: et fortē et virū bella
torē: et iudicē ⁊ pphetā: et ariolū: ⁊ sene:
principē sup quinq̄ginta: ⁊ honorabilez
vultu: et cōsiliariū: ⁊ sapientē de architectis: ⁊ prudentē eloquij mystici. Et da
bo pueros principes eorū: et effeminati
dñabunt eis. Et coruet pl's vir ad vi
rum: et vnusquisq̄ ad proximū suū. Tu
multuabit puer ctra senē ⁊ ignobilis cō
tra nobilē. Apprehēdet enī vir fratrē su
um domesticuz pris sui: et dicet: Vestis
mētuz tibi ē: princeps esto noster: ruina
aūt hec sub manu tua. Respondebit q̄ in die
illa dicēs. Nō suz medic⁹: ⁊ in domo mea
non est panis neq̄ vestimentuz. Nolite
constituere me principē populi. Ruit enim
hierusalē et iudas cōcidit: qz lingua eo
rum et adinuentōes eoz cōtra dñm: vt
puocarēt oculos maiestatis eius. Agni
tio vultus eoz rīndebit eis: ⁊ peccatū su
um quasi sodoma predicauerūt: nec ab
sconderunt. Ve anime eoz qm̄ reddita
sunt eis mala. Dicite iusto qm̄ bene: qm̄
fructū adinuentionū suarum comedet.
Ve impio in malū. Retributio enī ma
nuū eius fiet ei. Populū meum exacto
res sui spoliauerunt: et mulieres dñate
sunt eis. Populе meus qui te beatū di
cūt: ipi te decipiūt: et viā gressuū tuoz
dissipāt. Stat ad iudicandū dñs ⁊ stat
ad iudicādos populos. Dominus ad iu
diciū veniet: cū senib⁹ populi sui et prin
cipib⁹ eius. Vos enī depasti estis vinea
mea: et rapina paupis in domo vestra.
Quare atteritis populū meū: et facies
pauper cōmolitis dicit dñs exercituz:
Et dixit dñs dē. Pro eo q̄ eleuate sūt
filie sion: et ambulauerūt extento collo
et nutibus oculorū ibant: et plaudebāt
et ambulabant: et pedibus suis cōposi
to gradu incedebāt: decaluabit domin⁹

verticem filiarū sion: ⁊ dñs crinem eaꝝ nudabit. In die illa auferet dñs ornamētum calciamētorum ⁊ lunulas ⁊ torques ⁊ monilia ⁊ armillas ⁊ mitras et discriminalia ⁊ perichelides ⁊ murenulas ⁊ olfactoriola ⁊ inaures ⁊ annulos: ⁊ gemmas in frōte pendentes ⁊ mutatoria ⁊ palliola ⁊ lintheamina ⁊ acus et specula ⁊ syndones ⁊ vittas et theristra. Et erit ꝓ suaui odore fetor: ⁊ ꝓ çona funiculus: ⁊ pro crispanti crine caluicium ⁊ pro fascia pectorali cilitium. Pulcerrimi q̄ꝫ viri tui gladio cadent: ⁊ fortes tui in prelio. Et merebūt atq̄ꝫ lugebūt porte eius: ⁊ desolata in terra sedebit.

Et apprehendent septē IIII mulieres virū vnum in die illa dicētes: Panem nr̄m comedemus: ⁊ vestimētis nr̄is operiemur: tantūmodo inuocet̄ nomē tuum sup̄ nos: aufer opprobriū nr̄ꝫ. In die illa erit germen dñi in magnificētia: ⁊ gloria fructꝰ terre sublimis: ⁊ exultatio his qui saluati fuerint de israel. Et erit oīs q̄ relictus fuerit in sion. ⁊ residuus in hierusalem scūs vocabit̄ om̄is qui scriptꝰ est in vita in hierusalē. Si abluerit dñs sordez filiarū sion: ⁊ sanguinē hierusalem lauerit de medio eius: in spiritu iudicij ⁊ spiritu ardoris. Et creabit dñs sup̄ omnez locū montꝫ sion: ⁊ vbi inuocatꝰ est. nubem p̄ diē ⁊ fumū ⁊ splendorē ignis flāmantis in nocte. Sup̄ om̄em enī gl'az protectio: ⁊ tabernaculū erit in vmbraculum diei ab estu: ⁊ in securitatez et absconsionem a turbine ⁊ a pluuia.

V

Cantabo dilecto meo canticū patruelis mei. vinee sue. Vinea facta est dilecto meo: ī cornu filio olei. Et sepiuit eam: ⁊ lapides elegit ex ea: ⁊ plantauit vineā electam. Et edificauit turrim in medio eius: ⁊ torcular extruxit in ea. Et expectauit vt faceret vuas: ⁊ fecit labruscas. Nunc ergo habitatores hierusalem ⁊ viri iuda: iudicate inter me ⁊ vineam meam. Quid est qd̄ debui vltra facere vinee mee: ⁊ non feci ei? An q̄ expectaui vt faceret vuas: et fecit labruscas? Et nūc ostendam vobis quid ego faciam vinee mee. Auferam sepem eius: ⁊ erit in direptiōem. Diruaꝫ maceriam eius: ⁊ erit in cōculcationem ⁊ ponam eaꝫ desertam. Nō putabit̄ ⁊ nō fodietur: ⁊ ascēdent super eam vepres et spine: ⁊ nubibus mādabo ne pluant sup̄ eam imbrem. Vinea aūt dñi exercituuꝫ domus israel est: ⁊ viri iuda germen eiꝰ delectabile. Et expectaui vt faceret iudicium: ⁊ ecce iniquitas. ⁊ iusticiaꝫ: et ecce clamor. Ve qui cōiungitis domū ad domum: et agrum agro copulatis vsq̄ꝫ ad terminū loci. Nūquid habitabitis vos soli in medio terre? In auribꝰ meis sūt hec dicit dñs exercituum. Nisi domꝰ mlte deserte fuerint grādes ⁊ pulcre: ⁊ absq̄ꝫ habitatore. Decem enī iugera vinearum facient lagūculam vnam. ⁊ triginta modij semētis facient modios tres. Ve qui cōsurgitis mane ad ebrietatem sectandam ⁊ potādum vsq̄ꝫ ad vesperaꝫ: vt vino estuetis. Cithara ⁊ lyra et tympanum ⁊ tibia ⁊ vinuꝫ in cōuijs vr̄is. ⁊ opus dñi nō respicitis. nec op̄a manuum eius cōsideratis. Propterea captiuus ductus est ppl's meus. quia nō habuit sciētiam: ⁊ nobiles eius interierūt fame: ⁊ multitudo eiꝰ siti exaruit. Propterea dilatauit infernus aīam suā: ⁊ aperuit os suū absq̄ꝫ vllo termino. Et descendent fortes eius: ⁊ ppl's eius ⁊ sublimes gloriosiq̄ꝫ eius ad eū. Et incuruabitur homo ⁊ humiliabit̄ vir: ⁊ ocl'i sublimium deprimētur. Et exaltabit̄ dñs exercituū in iudicio. ⁊ deus scūs sanctificabitur ī iusticia. Et pascent̄ agni iuxta ordinē suū: ⁊ deserta in vbertatez versa aduene comedēt. Ve qui trahitis iniq̄tatem in funiculis vanitatis: ⁊ quasi vinculū plaustri peccatū. Qui dicitis. festinet. ⁊ cito veniat opus eius: vt videamꝰ ⁊ appropiet ⁊ veniat cōsiliū sancti israel: ⁊ sciemus illud. Ve qui dicitis malū bonū: ⁊ bonuꝫ malū: ponētes tenebras lucem. ⁊ lucē tenebras: ponētes amarū in dulce. ⁊ dulce in amarū. Ve qui sapientes estis in oculis vestris: ⁊ coram vobis

metipsis prudentes. Ve qui potentes
estis ad bibendum vinuz: et viri fortes
ad miscendam ebrietatem. Qui iustifi-
catis impium pro muneribꝫ: et iustici-
am iusti auferetis ab eo. Propter hoc si
cut deuorat stipulam ligua ignis: ⁊ calor
flamme exurit: sic radix eorum quasi fa-
uilla erit: et germē eorū vt puluis ascē-
det. Abiecerūt enim legem dñi exercitu
um: et eloquiū sancti israel blasphema-
uerunt. Ideo iratus est furor dñi in po
pulum suum: et extendit manū suaz su-
per eū: et ꝑcussit eum. Et cōturbati sūt
montes: et facta sunt morticina eorum
quasi stercus ī medio platearū. In his
omnibꝫ nō est auersus furor eius: sꝫ ad-
huc manus eius extenta. Et eleuabit si
gnuz in nationibꝫ procul: et sibilabit ad
eum de finibꝫ terre: et ecce festinus velo
citer veniet. Non est deficiens neqꝫ labo
rans in eo: nō dormitabit neqꝫ dormiet
neqꝫ soluetur cingulū renum eius: nec
rumpetur corrigia calciamēti eius. Sa
gitte eius acute: et oñes arcus eius ex
tenti. Vngule equorum eius vt silex: ⁊
rote eiꝰ quasi impetus tempestatꝫ. Ru-
gitus eius vt leonis: rugiet vt catuli le
onum. Et frendet ⁊ tenebit predam et
amplexabitur: et nō erit qui eruat: et so
nabit super eum in die illa sicut sonitus
maris. Aspiciemus in terrā: ⁊ ecce tene
bre tribulationis: et lux obtenebrata ē
in caligine eius.

VI

In anno quo mortuꝰ est rex oci-
as. vidi dñm sedentē super soli
um excelsum ⁊ eleuatū: ⁊ plena
erat domus a maiestate eius: ⁊ ea q̄ sub
ip̄o erant replebāt templū. Seraphin
stabant super illud: sex ale vni. ⁊ sex ale al
teri. Duabꝫ velabant faciē eius: ⁊ duabꝫ
velabant pedes eius: ⁊ duabꝫ volabant.
Et clamabant alter ad alterum: et dice
bant: Sanctus sctūs scūs dñs deus ex
ercituum: plena est oīs terra gloria eius
Et cōmota sunt suꝑliminaria cardinū
a voce clamantis. ⁊ domus repleta ē fu-
mo. Et dixi: Ve mihi quia tacui. qꝛ vir
pollutus labijs ego suz. et in medio po-
puli polluta labia habentis ego habito
⁊ regem dñm exercituū vidi oculꝰ meis
Et volauit ad me vnus de seraphin ⁊ in
manu eiꝰ calculus quē forcipe tulerat d̄
altari. et tetigit os meū ⁊ dixit: Ecce te-
tigi hec labia tua ⁊ auferet̄ iniq̄tas tua.
et peccatū tuum mūdabitur. Et audiui
vocem dñi dicētis: Quē mittam ⁊ quis
ibit nobis: Et dixi. Ecce ego. mitte me
Et dixit: Vade ⁊ dices populo huic. Au
dite audiētes ⁊ nolite intelligere: et vi-
dete visionē ⁊ nolite cognoscere. Exce-
ca cor populi huius ⁊ aures eius aggra-
ua ⁊ oculos eius claude: ne forte videat
oculis suis ⁊ auribꝫ suis audiat. ⁊ corde
suo intelligat ⁊ ꝯuertat̄: ⁊ sanem eū. Et
dixi. Vsqꝫquo dñe: Et dixit: Donec de
solent̄ ciuitates absqꝫ habitatore: et do-
mus sine hoīe. Et terra relinquet̄ deser
ta: et longe faciet dñs hoīes. Et mltipli
cabitur q̄ derelicta fuerat ī medio terre
⁊ adhuc in ea decimatio. Et cōuertetur
⁊ erit in ostēsionē sicut terebinthꝰ: ⁊ sic
quercꝰ q̄ expandit ramos suos. Semē
sanctū erit id qd̄ steterit in ea.

VII

Et factuz est. in diebꝫ achaç filij
ioathan filij oçie regis iuda as-
cendit rasin rex syrie: ⁊ facee fili
us romelie rex israel in hierusalē ad pre
liandū contra eam: ⁊ nō potuerūt debel-
lare eam. Et nūciauerūt domui dauid
dicentes: Requieuit syria suꝑ effraim
⁊ cōmotū est cor eius ⁊ cor populi eiꝰ si-
cut mouētur ligna siluarū a facie venti.
Et dixit dñs ad esaiam. Egredere in oc
cursum achaç tu ⁊ qui derelictus est ia-
sub filius tuus. ad extremū aqueductꝰ
piscine superioris in via agri fullonis: ⁊
dices ad euz. Vide vt sileas. Noli time-
re: ⁊ cor tuū ne formidet a duabꝫ caudis
titionū fumigantiū istoruz in ira furorꝫ
rasin regis syrie ⁊ filij romelie: eo q̄ cō-
silium inierit cōtra te syria in malū: ⁊ ef
fraim et filius romelie dicētes: Ascēda-
mus ad iudam ⁊ suscitemus euz: ⁊ auel
lamus eum ad nos: ⁊ ponamus regem
in medio eius filiuz tabeel. Hec dicit do
minus deus. Non stabit et nō erit istud

sed caput syrie damascus: ⁊ caput dama
sci rasin. Et adhuc sexaginta ⁊ quinq̃ an/
ni: ⁊ desinet effraim esse ꝓpl's: ⁊ caput ef/
fraim samaria: ⁊ caput samarie filius ro
melie. Si nõ credideritis. nõ ꝑmanebi
tis. Et adiecit dñs loqui ad achaç dicẽs
Pete tibi signũ a dño deo tuo in ꝓfun/
dum inferni. siue in excelsum supra. Et
dixit achaç: Non petam: et nõ temptabo
dñm. Et dixit: Audite ergo dom⁹ dauid
Nũquid parum est vobis molestos esse
hoĩbus q̃ molesti estis ⁊ deo meo? Pro
pter hoc dabit dñs ipe vobis signũ. Ec
ce virgo concipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ voca/
bitur nomẽ eius emanuel. Butyrum ⁊
mel comedet. vt sciat reprobare maluz
⁊ eligere bonuz. Quia anteq̃ sciat puer
reprobare malũ ⁊ eligere bonũ: derelin/
quetur terra quã tu detestar, a facie du/
orum regũ suoꝝ. Adducet dñs sup te et
sup ꝓpl'm tuum ⁊ sup domũ patris tui.
dies qui nõ venerũt a diebꝫ sepationis
effraim a iuda cum rege assyriorum. Et
erit in die illa. sibilabit dñs musce q̃ est
in extremo fluminũ egypti: ⁊ api que ẽ
in terra assur: ⁊ venient ⁊ requiescẽt oẽs
in torrẽtibus vallium ⁊ in cauernis pe/
trarum ⁊ in om̃ibꝫ frutetis ⁊ in vniuer
sis foraminibꝫ. In die illa. radet dñs in
nouacula cõducta in his qui trans flu/
men sunt in rege assyriorum caput: ⁊ pi
los pedũ: ⁊ barbam vniuersam. Et erit
in die illa. nutriet homo vaccam boum:
⁊ duas oues: ⁊ pre vbertate lactis come
det butyrum. Butyrum enĩ ⁊ mel man
ducabit oĩs homo qui relictus fuerit in
medio terre. Et erit in die illa. om̃is lo/
cus vbi fuerint mille vites. mille argen
teis: ⁊ in spinas ⁊ ĩ vepres erũt. Cuz sa/
gittis ⁊ arcu ingrediẽtur illuc. Vlepres
enĩ ⁊ spine erunt in vniuersa terra. Et
om̃es mõtes qui ĩ sarculo sartient. nõ
veniet illuc error spinarũ ⁊ vepriũ. ⁊ erit
in pascuam bouis ⁊ in cõculcationez pe/
coris.

VIII

Et dixit dñs ad me. Sume tibi
librum grandem: et scribe in eo
stilo hominis. velociter spolia detrahe. ci
to predare. Et adhibui mihi testes fide
les: vriam sacerdotez ⁊ çachariam filiuz
barachie. Et accessi ad ꝓphetissam: ⁊ con
cepit ⁊ peperit filiũ. Et dixit dñs ad me
Voca nomẽ ei⁹. accelera. spolia detrahe
festina. predari: q̃ anteq̃ sciat puer vo/
care patrem suũ ⁊ matrẽ suam. auferet
fortitudo damasci: ⁊ spolia samarie corã
rege assyriorũ. Et adiecit dñs loqui ad
me adhuc dicens: Pro eo q̃ abiecit po/
pulus iste aquas syloe que vadũt cuz si
lentio. ⁊ assumpsit magis rasin et filiuz
romelie: propter hoc ecce dñs adducet
sup eos aquas fluminis fortes ⁊ mltas
regẽ assyriorũ ⁊ oẽm gloriam eius. Et
ascendet sup om̃es riuos ei⁹ ⁊ fluet sup
vniuersas ripas eius. et ibit per iudam
inundans: ⁊ transiens vsq̃ ad collũ ve/
niet. Et erit extensio alarũ eius implẽs
latitudinẽ terre tue o emanuel. Cõgre
gamini populi ⁊ vicemini: ⁊ audite vni/
uerse procul terre. Confortamini ⁊ vin
cemini: accingite vos ⁊ vincemini: inite
consilium ⁊ dissipabitur: loquimini ver
bum ⁊ nõ fiet: q̃ nobiscũ deus. Hec enĩ
ait dñs ad me. Sicut ĩ manu forti eru/
diuit me: ne irem in via ꝓpl'i hui⁹ dicẽs.
Nõ dicatis. cõiuratio. Om̃ia enĩ q̃ loq̃/
tur ꝓpl's iste. cõiuratio est Et timore ei⁹
ne timeatis: neq̃ paueatis. Dñm exer/
cituum ipm scĩficate: ipe pauor vester: ⁊
ipe terror vester: ⁊ erit vobis in scĩficati/
onem: in lapidem autẽ offensionis ⁊ pe
tram scandali duabus domibus israel:
⁊ in laqueum ⁊ ĩ ruinam habitantibus
hierusalem. Et offendent ex eis pluri/
mi: ⁊ cadent ⁊ cõterẽtur ⁊ irretient ⁊ ca/
pientur. Liga testimoniũ. signa legem ĩ
discipulis meis: expectabo dñm q̃ abscõ
dit faciẽ suam a domo iacob: et prestola/
bor eum. Ecce ego ⁊ pueri mei quos de/
dit mihi dñs in signũ ⁊ in portentũ isra
el: a dño exercituum q̃ habitat ĩ monte
sion. Et cum dixerint ad vos. querite a
phitonibus ⁊ a diuinis qui strident in
incantationibus suis. nunquid non po
pulus a deo suo requiret visionem pro
viuis ac mortuis? Ad legez magis ⁊ ad

testimonium. Q si nō dixerint iuxta ver
bum hoc: non erit eis matutina lux. Et
transibit per eaz ⁊ corruet ⁊ esuriet: ⁊ cū
esurierit irascētur: ⁊ maledicet regi suo
⁊ deo suo. Et suspiciet sursum ⁊ ad terrā
intuebitur. ⁊ ecce tribulatio ⁊ tenebre ⁊
dissolutio ⁊ angustia ⁊ caligo ꝑsequens
⁊ nō poterit auolare de angustia sua.

IX

Primo tempore alleuia-
ta est terra çabulon et terra ne-
ptalim ⁊ nouissimo aggrauata
est via maris trans iordanē galilee gen
tium. Populus q̄ ambulabat in tene-
bris vidit lucem magnā. habitantib⁹ in
regione vmbre mortis. lux orta est eis.
Multiplicasti gentem. nō magnificasti
leticiam. Letabūtur coram te sicut q̄ le-
tantur in messe: sicut exultant victores
capta preda qñ diuidūt spolia. Jugum
enim oneris eius. ⁊ virgam humeri ei⁹
⁊ sceptrū exactoris eius suꝑasti: sicut in
die madian. Quia oīs violenta p̄datio
cū tumultu ⁊ vestimētum mixtum san-
guine erit in cōbustionē: ⁊ cibus ignis.
Paruulus enī natus est nobis: ⁊ filius
datus est nobis. Et factus est prīcipat⁹
super humerū eius: ⁊ vocabit̄ nomē ei⁹
admirabilis. cōsiliarius. deus fortis. pa
ter futuri seculi. princeps pacis: Multi
plicabitur ei⁹ imperiū. ⁊ pacis nō erit fi
nis: suꝑ soliū dauid ⁊ suꝑ regnuz ei⁹: vt
cōfirmet illud ⁊ corroboret in iudicio et
iusticia amodo ⁊ vsq̄z in sempiternum.
Zelus dñi exercituū faciet hoc. Verbuz
misit dñs in iacob: ⁊ cecidit in israel. Et
sciet oīs populus effraim ⁊ habitantes
samariam in suꝑbia ⁊ magnitudine cor
dis. dicentes: Lateres ceciderūt: sz qua-
dris lapidib⁹ edificabimus: sycomoros
succiderūt. sed cedros immutabimus.
Et eleuabit dñs hostes rasin suꝑ eum:
⁊ inimicos ei⁹ in tumultū vertet. syriaz
ab oriente: ⁊ philistijm ab occidēte: ⁊ de-
uorabunt israel toto ore. In oībus his
non est auersus furor ei⁹: sed adhuc ma
nus eius extenta. Et populus nō est re-
uersus ad percutientem se: ⁊ dñm exer-
cituuz nō inquisierūt. Et disperdet dñs
ab isrl̄ caput ⁊ caudā: incurātē ⁊ deꝑuātē
die vna. Longeuus ⁊ honorabilis ipe ē
caput: ⁊ propheta docens mendaciū ipe
est cauda. Et erūt qui beatificant popu-
lum istū seducētes: ⁊ qui beatificant̄ pre
cipitati. Propter hoc suꝑ adolescētulis
eius nō letabitur dñs: ⁊ pupillorū eius
⁊ viduarū nō miserebitur. Quia om̄is
hypocrita est ⁊ nequā: ⁊ vniuersuz os lo
cutum est stulticiam. In oībus his nō
est auersus furor eius: sed adhuc man⁹
eius extenta. Succensa est enī q̄si ignis
impietas: veprem ⁊ spinam vorabit. Et
succendetur in densitate saltus: ⁊ cōuol
uetur in suꝑbia fumi. In ira dñi exerci-
tuū conturbata est terra. ⁊ erit ꝓpl's q̄si
esca ignis. Vir fratri suo nō parcet: ⁊ de
clinabit ad dexteram ⁊ esuriet: ⁊ comedz
ad sinistram ⁊ nō saturabit̄. Vnusquis-
q̄z carnem brachij sui vorabit. manasses
effraim: ⁊ effraim manassen. ⁊ simul ipi
contra iudaz. In oībus his nō est auer
sus furor eius: sed adhuc manus ei⁹ ex-
tenta.

X

Ve qui condūt leges iniquas: ⁊
scribentes iniusticiaz scripserūt
vt opprimerent in iudicio pau-
peres: ⁊ vim facerēt cause humilium po
puli mei: vt essent vidue preda eoruz et
pupillos diriperent Quid facietis ī die
visitationis ⁊ calamitatis de longe veni
entis? Ad cuius cōfugietis auxilium: ⁊
vbi derelinquetis gloriam vestram: ne
incuruemini sub vinculo: ⁊ cuz interfe-
ctis cadatis? Super om̄ib⁹ his non est
auersus furor eius: sed adhuc man⁹ ei⁹
extenta. Ve assur. Virga furoris mei et
baculus ipe est. In manu ei⁹ indigna-
tio mea. Ad gentem fallacem mittaz eū
et contra ꝓpl'm furoris mei mandabo il-
li: vt auferat spolia ⁊ diripiat predam: et
ponat illū in conculcationē q̄si lutū pla
tearū. Ipse aūt non sic arbitrabit̄: ⁊ cor
eius non ita estimabit: sed ad conteren
dum erit cor eius. ⁊ ad internitionē gē-
tium non paucarum. Dicet enim. Nū-
quid nō principes mei simul reges sūt?
Nūquid non vt carchamis. sic calanno

⁊ vt arphat. sic emath: Nūquid non vt
damascus. sic samaria: Quomō inueīt
manus mea regna idoli: sic ⁊ simulacra
eorū de hierusalem ⁊ de samaria. Nūq̄d
nō sic̄ fecit samarie ⁊ idolis ei⁹: sic faciaz
hierusalem ⁊ simulacris ei⁹. Et erit cuz
impleuerit dn̄s cūcta opera sua in mon
te sion ⁊ in hierusalem. visitabo sup̄ fru
ctum magnifici cordis regis assur: et su
per gloriā altitudinis oculorū eius. Di
xit enī: In fortitudine manus mee feci
⁊ in sapīa mea ītellexi. Et abstuli termi
nos populorū: ⁊ principes eorū depreda
tus sum: ⁊ detraxi quasi potens in subli
mi residentes. Et inuenit quasi niduz
manus mea fortitudinem ꝓpl'oruz: et si
cut colligunt̄ oua q̄ derelicta sūt. sic vni
uersam terrā ego cōgregaui: ⁊ nō fuit q̄
moueret pennam ⁊ aperiret os ⁊ ganni
ret. Nūquid gloriabit̄ securis cōtra euz
qui secat in ea. aut exaltabit̄ serra cōtra
eum a quo trahitur: Quō si eleuet̄ vir
ga cōtra eleuātem se: ⁊ exaltet̄ baculus
qui vtiq̄z lignū est. Propter hoc mittet
dn̄ator dn̄s exercituum in pinguib⁹ ei⁹
tenuitatem: ⁊ subtus gloriaz ei⁹ succēsa
ardebit quasi combustio ignis: ⁊ erit lu
men israel in igne: ⁊ scūs eius in flāma
⁊ succēdetur ⁊ deuorabit̄ spina eius: ⁊ ve
pres in die vna. ⁊ gloria saltus ei⁹: ⁊ car
meli eius ab anīa vsq̄z ad carnē cōsume
tur. Et erit terrore profugus: ⁊ reliquie
ligni saltus ei⁹ pre paucitate nūerabun
tur: ⁊ puer scribet eos. Et erit in die illa
nō adijciet residuū israel: ⁊ hi qui fuge
rint de domo iacob inniti sup̄ eo qui per
cutit eos: sed innitet̄ sup̄ dn̄m sanctum
israel. In veritate reliquie cōuertentur
reliquie inquā iacob ad deū fortem. Si
enī fuerit ꝓpl's tuus isrl' quasi arena ma
ris: reliquie cōuertent̄ ex eo. Consūma
tio abbreuiata inundabit iusticiā. Con
summationē enī ⁊ abbreuiationē domi
nus deus exercituū faciet in medio oīs
terre. Propter hoc hec dicit dn̄s de⁹ exer
cituuz. Noli timere populus me⁹ habi
tator sion ab assur. In virga enī ꝑcuti
et te: ⁊ baculū suū leuabit super te ī via
egypti. Adhuc enī paululū modicūq̄z: ⁊
cōsummabitur indignatio mea ⁊ furor
meus sup̄ scelus eorū. Et suscitabit su
per eū dn̄s exercituum flagellum iuxta
plagam madian in petra oreb: ⁊ virgam
suā sup̄ mare: ⁊ leuabit eam in via egy
pti. Et erit in die illa auferet̄ onus eius
de humero tuo: ⁊ iugū eius de collo tuo
⁊ cōputrescet iugū a facie olei. Veniet ī
aioth. trāsibit ī magron. apud magmas
cōmendabit vasa sua. Transierunt cur
sim: gabaa sedes nostra. Obstupuit ra
ma: gabaa saulis fugit. Hinni voce tua
filia gallim: attende laisa paup̄cula ana
thot. Migrauit medemena habitatores
gabin cōfortamini. Adhuc dies est vt ī
nobe stetur. Agitabit manū suā sup̄ mō
tem filie sion ⁊ collem hierusalez. Ecce
dn̄ator dn̄s exercituū confringet lagun
culaz in terrore ⁊ excelsi statura succidē
tur: ⁊ sublimes humiliabūtur. Et sub
uertent̄ cōdensa saltus ei⁹ ferro: ⁊ liba
nus cū excelsis cadet.

XI

Et egredietur virga de radice ies
se: ⁊ flos de radice eius ascendet
⁊ requiescet sup̄ eum spūs dn̄i.
spūs sapiētie ⁊ intellectus. spūs cōsilij
⁊ fortitudinis. spūs scientie ⁊ pietatis:
⁊ replebit eum spūs timoris dn̄i. Non
s̄m visionē oculoruz iudicabit: neq̄z s̄m
auditū aurium arguet. Sed iudicabit
in iusticia paup̄es: ⁊ arguet in equitate
pro mansuetis terre. Et percutiet terrā
virga oris sui: ⁊ spiritu labiorū suorū in
terficiet impium. Et erit iusticia cingu
lum lumborū eius: ⁊ fides cinctoriuz re
num eius. Habitabit lupus cū agno: ⁊
pardus cuz hedo accubabit. Vitulus ⁊
leo ⁊ ouis simul morabūtur: ⁊ puer par
uulus minabit eos. Vitul⁹ ⁊ vrsus pa
scentur: simul requiescent catuli eoruz:
⁊ leo quasi bos comedet paleas. Et dele
ctabitur infans ab vbere super foramīa
aspidis: ⁊ in cauerna reguli qui ablacta
tus fuerit. manum suaz mittet. Nō no
cebunt ⁊ nō occident in vniuerso mōte
sancto meo: quia repleta est terra scien
tia domini: sicut aque maris operientis

In die illa radix iesse qui stat in signuz
populoꝝ. ipm gentes deꝑcabũtur: ⁊ erit
sepulcrũ ei⁹ gloriosuz. Et erit in die illa
adijciet dñs secũdo manũ suam ad pos-
sidendũ residuũ populi sui: quod relin-
quetur ab assyrijs: ⁊ ab egypto et a phe-
tros ⁊ ab ethiopia ⁊ ab elam et a senna-
ar ⁊ ab emath ⁊ ab insulis maris. Et le-
uabit signũ in nationes: ⁊ ꝯgregabit ꝓ
fugos israel. Et dispersos iuda colliget
a q̃ttuor plagis terre ⁊ auferetur celus
effraim ⁊ hostes iuda peribunt. Effraim
nõ emulabit̃ iudam: ⁊ iudas nõ pugna-
bit contra effraim. Et volabũt ĩ hume-
ros philistijm ꝑ mare simul predabunt̃
filios orientis. Idumea ⁊ moab prece-
ptum manus eoꝝ: ⁊ filij ammon obedi-
entes erunt Et desolabit dñs linguam
maris egypti: ⁊ leuabit manũ suã super
flumen in fortitudine spũs sui: ⁊ ꝑcuti-
et eum in septem riuis. ita vt transeant
per eum calciati. Et erit via residuo po-
pulo meo qui relinquetur ab assyrijs: si
cut fuit israeli in die illa qua ascendit de
terra egypti.

XII

Et dices in die illa: Confitebor
tibi dñe qm̃ iratus es mihi: cõ-
uersus est furor tuus: ⁊ cõsola-
tus es me. Ecce deus saluator meus: fi
ducialiter agam ⁊ nõ timebo. Quia for-
titudo mea ⁊ laus mea dñs: ⁊ factus est
mihi in salutẽ. Haurietis aquas ĩ gau-
dio de fontibꝫ saluatoris: ⁊ dicetis ĩ illa
die: Cõfitemini dño: ⁊ inuocate nomẽ
eius. Notas facite in ꝓplis adinuẽtiões
eius: memẽtote qm̃ excelsum est nomẽ
eius. Cantate dño qm̃ magnifice fecit:
annũciate hoc ĩ vniuersa terra. Exulta
⁊ lauda habitatio sion: quia magnus in
medio tui sanctus israel.

XIII

Onus babylonis: quod vidit esai
as filius amos. Super montẽ
caliginosum leuate signũ: exal-
tate vocẽ. leuate manũ: ⁊ ingrediant̃ por
tas duces. Ego mandaui sanctificatis
meis: ⁊ vocaui fortes meos in ira mea:
exultantes in gloria mea. Vox multitu
dinis in montibꝫ quasi ꝓplorꝝ frequẽti-
um: vox sonitus regum gentiũ congre-
gatarũ. Dñs exercituũ precepit militie
belli: venientibꝫ de terra procul. A sum-
mitate celi dñs ⁊ vasa furoris eius vt di
sperdat om̃em terraz. Vlulate qꝛ prope
est dies dñi: quia vastitas a dño veniet.
Propter hoc om̃es manus dissoluẽtur
⁊ omne cor hoĩs tabescet ⁊ cõteret̃. Tor-
siones ⁊ dolores tenebũt: q̃si parturiẽs
dolebũt. Vnusquisqꝫ ad proximũ suum
stupebit: facies cõbuste vultus eoꝝ. Ec-
ce dies dñi veniet crudelis ⁊ indignati-
onis plenus ⁊ ire furorisqꝫ ad ponendã
terram in solitudinẽ: ⁊ pctõres eius cõ
terendos de ea: quoniã stelle celi ⁊ splẽ-
dor earum nõ expandent lumẽ suũ. Ob
tenebratus est sol in ortu suo: ⁊ luna nõ
splendebit in lumĩe suo. Et visitabo su
per orbis mala: et ꝯtra impios iniq̃tatẽ
eorũ. Et requiescere faciam suꝑbiã infi
delium: ⁊ arrogantiã fortiũ humiliabo.
Preciosior erit vir auro: ⁊ homo mũdo
obriço. Suꝑ hoc celũ turbabo: ⁊ moue-
bitur terra de loco suo: ꝓpter indignati-
onẽ dñi exercituum: ⁊ ꝓpter diem ire fu
roris eius. Et erit q̃si damula fugiens.
⁊ quasi ouis: ⁊ non erit qui congreget.
Vnusquisqꝫ ad ꝓplm suũ cõuertetur: ⁊
singuli ad terram suã fugient. Omnis
qui inuẽtus fuerit occidet̃: ⁊ oĩs q̃ suꝑ-
uenerit cadet in gladio. Infantes eorũ
allident̃ in oculis eorũ: diripient̃ dom⁹
eorum: ⁊ vxores eoruz violabunt̃. Ecce
ego suscitabo suꝑ eos medos. qui argẽ-
tum nõ querant nec aurũ velint: sed sa-
gittis paruulos interficient: ⁊ lactanti-
bus vteris nõ miserebũtur ⁊ suꝑ filios
nõ parcat oculus eorũ. Et erit babylon
illa ciuitas gloriosa in regnis. inclyta in
suꝑbia chaldeoꝝ. sicut subuertit dñs so
domam ⁊ gomorram. Non habitabitur
vsqꝫ in finẽ ⁊ nõ fundabitur vsqꝫ ad ge-
nerationẽ ⁊ generationẽ. Nec ponat ibi
tentoria arabs. nec pastores requiescẽt
ibi. sed requiescent ibi bestie: ⁊ replebũ-
tur domus eoꝝ draconibus. Et habita
bũt ibi strutiões: ⁊ pilosi saltabũt ibi: et
respondebũt ibi vlule in edibus eius: ⁊

fyrene in delubris voluptatis. XIIII

OPortet est vt veniat tempus eius: et dies eius non elongabuntur. Miserebitur enim dñs iacob et eliget adhuc de israel: et requiescere eos faciet sup humū suā. Adiūgetur aduena ad eos: et adhærebit domui iacob. Et tenebūt eos populi: et adducēt eos in locū suum. Et possidebit eos dom' israel super terram dñi in seruos et ancillas: et tenuit capientes eos q̄ se ceperant: et subiecient exactores suos. Et erit in die illa cū requiem dederit tibi deus a labore tuo: et a cōcussione tua et a seruitute dura qua ante seruisti: sumes parabolā istā contra regem babylonis et dices. Quō cessauit exactor: quieuit tributū: Cōtriuit dñs baculū impiorū. virgam dominantium cedentē pplos in indignatiōe plaga insanabili: subiicientē in furore gentes: psequētem crudeliter. Conquieuit et siluit omnis terra: gauisa ē et exultauit: abietes quoq; letate sunt sup te: et cedri libani. Et quo dormisti nō ascendit qui succidat nos. Infernus subter te cōturbatus est in occursum aduētus tui: suscitauit tibi gigantes. Omnes principes terre surrexerūt de solijs suis: omnes principes nationū. Vniuersi respondebunt et dicent tibi: Et tu vulneratus es sicut et nos: nostri simil' effect' es. Detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuū. Subter te sternet tinea: et operimentū tuū erūt vermes. Quō cecidisti ō celo lucifer q̄ mane oriebaris: Corruisti in terram qui vulnerabas gētes: qui dicebas in corde tuo: In celū conscendam. sup astra dei exaltabo solium meum: sedebo in monte testamēti. in lateribus aquilonis: ascēdam sup altitudinē nubium. similis ero altissimo. Verūtamen ad infernū detraheris in profundū laci. Qui te viderint. ad te inclinabunt: tecū prospicient. Nūquid iste est vir qui cōturbauit terrā. qui concussit regna. q̄ posuit orbem desertum: et vrbes eius destruxit: vinctis eius nō aperuit carcerē: Omnes reges gentiū vniuersi dormierunt in gloria vir in domo sua: tu autē proiect' es de sepulcro tuo quasi stirps inutilis pollutus et obuolut'. cum his q̄ interfecti sunt gladio: et descēderunt ad fundamenta laci. Quasi cadauer putridum nō habebis consortiū: neq; cū eis in sepultura. Tu enī terrā tuam disperdidisti. tu populū tuū occidisti. Nō vocabitur in eternū semē pessimorū. Præparate filios eius occisioni in iniquitate patrū eorū. Non cōsurgent nec hæreditabūt terram: neq; implebūt faciem orbis ciuitatū. Et cōsurgam sup eos dicit dñs exercituū: et perdam babylonis nomen: et reliquias et germen et pgenies dicit dñs. Et ponā eam in possessionē ericij: et in paludes aquarū: et scopabo eam i scopa terens dicit dñs exercituū. Iurauit dñs exercituū dicēs: Si nō vt putaui ita erit: et quō mente tractaui sic eueniet: vt cōteram assyriū in terra mea: et in montibus meis cōculcem eum: et auferet ab eis iugum eius: et onus' illius ab humero eorū tollet. Hoc cōsiliū quod cogitaui sup omnem terrā. et hæc est manus extenta sup vniuersas gentes. Dñs exercituum decreuit: et quis poterit infirmare: Et manus eius extēta et quis auertet eā: In anno quo mortuus est rex achaz. factus est onus istud. Ne leteris philistea omnis tu: quōm cōminuta est virga percussoris tui. De radice enim colubri egredietur regulus. et semē eius absorbens volucrē Et pascent primogeniti pauperum: et pauperes fiducialiter requiescēt: et interire faciam in fame radicē tuā: et reliquias tuas interficiam. Ulula porta. clama ciuitas: prostrata est philistea omnis. Ab aquilone enī fumus veniet: et nō est qui effugiet agmen eius. Et q̄d rndebit nuncijs gentis: Quia dñs fundauit sion: et in ipo sperabunt pauperes populi eius.

ONus moab. Quia nocte vastata est ar. moab cōticuit: quia nocte vastata est murus. moab cōticuit. Ascendit domus. et dylon ad excelsa in planctum: sup nabo et sup medaba moab ululabit. In cūctis XV

capitibus eiꝰ caluitium: ⁊ omnis barba radetur. In triuijs eiꝰ accincti sunt sac co: sup tecta eius ⁊ in plateis eius om/nis vlulatus descendet in fletum. Cla/mauit eselon: ⁊ eleale: vsq; iasa audita ē vox eorum. Sup hoc expediti moab vlu labunt: anīa eius vlulabit sibi. Cor me um ad moab clamabit vectes eius vsq; ad segor vitulam cōternantem p ascen/sum enī luith flens ascendet: ⁊ ī via oro naim clamorem cōtritionis leuabunt. Aque enī nemrim deserte erūt: q; aruit herba: defecit germen: viror omīs inte rijt. Scōm magnitudinē opis ⁊ visita tio eorū. Ad torrentē salicum ducēt eos quoniā circūibit clamor terminuz mo/ab. Elsq; ad gallim vlulatus eius: ⁊ vsq; ad puteū helim clamor eius. quia aque dyon replete sunt sanguine. Adhuc enim sup dyon additamēta his q̄ fugerit de moab leonē: ⁊ reliquijs terre. XVI

Mitte agnū dñe. dñatorez ter/re: de petra deserti ad montez fi/lie sion. Et erit sicut auis fugi/ens: ⁊ pulli de nido auolantes. sic erunt filie moab in transcensu arnon. Ini cō/silium. coge conciliū: pone quasi noctez vmbram tuā in meridie. Absconde fu/gientes: ⁊ vagos ne prodas. Habitabūt apud te profugi mei. Moab esto latibu lum eorū a facie vastatoris. Finitus est enim puluis: cōsummatus est miser: de fecit qui cōculcabat terram. Et præpara bit in misericordia soliū: ⁊ sedebit super eum in veritate ī tabernaculo dauid: iu/dicans ⁊ querēs iudiciū: ⁊ velociter red dens quod iustū est. Audiuimus superbi/am moab: superbus est valde. Superbia eius ⁊ arrogantia eius ⁊ indignatio eiꝰ plusq; fortitudo eius. Idcirco vlulabit moab ad moab vniūsus vlulabit. His qui letant sup muros cocti lateris loq/mini plagas suas quoniā suburbana e/selon deserta sunt. Et vineam sabama dñi gētium exciderūt. Flagella eius vs/q; ad iacer puenerunt: errauerunt in de serto: propagines eius relicte sunt. trā/sierunt mare. Super hoc ploralv in fle tu iacer: ⁊ vineaz sabama. Inebrialv te lacrymа mea eselon ⁊ eleale: quoniam sup vindemiā tuam ⁊ sup messem tuaz vor calcantium irruit. Et auferetur leti cia ⁊ exultatio ō carmelo: ⁊ in vineis nō exultabit neq; iubilabit. Vinū in torcu lari nō calcabit qui calcare consueverat vocem calcantiū abstuli. Sup hoc ven/ter meꝰ ad moab quasi cithara sonabit ⁊ viscera mea ad murū cocti lateris. Et erit cū apparuerit quod lalorauit moab sup excelsis suis: ingredietur ad sancta sua vt obsecret: ⁊ nō valebit. Hoc verbuz quod locutus est dñs ad moab extunc ⁊ nunc locutus est dicens: In triby an/nis quasi anni mercēnarij auferet glia moab sup omni populo multo: ⁊ relin/quetur in eo sicut racemus paruꝰ ⁊ mo dicus. nequaq; multus. XVII

Onus damasci. Ecce damascus desinet esse ciuitas: et erit sicut aceruus lapidū in ruina. Dere licte ciuitates aroer gregibꝰ erūt: ⁊ requ/escent ibi: ⁊ nō erit qui exterreat. Et cessabit aduitoriū ab effraim: et regnum a damasco: ⁊ reliquie syrie sicut gloria filiorum israel erunt. dicit dñs exercituuz. Et erit in die illa attenuabitur glia ia/cob: ⁊ pinguedo carnis eius emarcescet ⁊ erit sicut cōgregans in messe quod re stiterit ⁊ brachiuz eius spicas leget. Et erit sicut querens spicas in valle raphā im: ⁊ relinquetur in eo sicut racemus ⁊ sicut excussio olee. duarū vel triū oluaꝝ rum in summitate rami. siue quattuor aut quinq;. In cacuminibꝰ eius fructꝰ eius: dicit dñs deus israel. In die illa in clinabitur homo ad factorē suum: ⁊ ocu li eius ad sanctū israel respicient: ⁊ non inclinabitur ad altaria que fecerūt mā/nus eius: ⁊ que' opati sunt digiti eius: non respicient lucos ⁊ delubra. In die illa. erunt ciuitates fortitudinis eiꝰ de relicte sicut aratra ⁊ segetes que derelic te sunt a facie filiorū israel. Et eris de/serta quia oblita es dei saluatoris tui: et fortis adiutoris tui non es recordata. Propterea plantabis plantationem fi

delem:⁊ germen alienuz seminabis In die plantatiõis tue labrusca:⁊ mane se/mẽ tuuz florebit. Ablata est messis i die hereditatis:⁊ dolebit grauiter. Ue mul titudini pl̃oꝝ multoruz vt multitudo maris sonantis:⁊ tumult⁹ turbaruz si/cut sonitus aquarũ multaꝝ. Sonabũt pl̃i sicut sonitus aquaꝝ inundantiũ:et increpabit euz ⁊ fugiet procul. Et rapie tur sicut puluis montiũ a facie venti:⁊ sicut turbo coram tempestate. In tempoꝛi vespere:⁊ ecce turbatio: in matutino:et nõ subsistet Hec est pars eoꝝ q̃ vastaue rũt nos:⁊ sors diripientium nos.

Et terre cymbalo XVIII
alarũ que est trans flumẽ ethi/opie:qui mittit i mare legatos ⁊ in vasis papyri sup aquas. Ite angeli veloces ad gentem cõuulsam et dilacera tam:ad populũ terribilem post quẽ non est alius:ad gentem expectantem ⁊ con culcatam cui⁹ diripuerũt flumia terraz eius. Ad montẽ nois dñi exercituũ mõ tem sion. Omnes habitatores orbis q̃ moramini in terra:cũ eleuatũ fuerit si/gnum in montibꝫ videbitis:⁊ clangoꝛẽ tube audietis:quia hec dicit dñs ad me: Ego quiescam ⁊ ꝓsiderabo in loco meo: sicut meridiana lux clara est:⁊ sicut nu/bes roris in die messis. Ante messem ei totus effloruit:⁊ immatura pfectio ger minauit:⁊ pcidẽtur ramusculi eius fal/cibus:⁊ que derelicta fuerint abscinden tur. Excutient:⁊ reliquẽtur simul aui bus montiũ ⁊ bestijs terre:⁊ estate per/petua erũt sup eum volucres:⁊ omnis be/stie terre sup illam hyemabũt. In tem poꝛe illo deferꝛ munus dño exercituum a pl̃o diuulso ⁊ dilacerato: a pl̃o terri/bili post quẽ nõ fuit alius: a gente expe/ctante:⁊ cõculcata:cui⁹ diripuerunt flu mina terram eius:ad locuz nois dñi ex/ercituum montẽ sion. XIX

Onus egypti. Ecce dñs ascẽdet super nubem leuez:⁊ ingredieꝛ egyptum:⁊ mouebũtur simu/lacra egypti a facie eius:⁊ coꝛ egypti ta/bescet in medio eius. Et cõcurrere faci/am egyptios aduersus egyptios:et pu/gnabit vir contra fratrẽ suum:⁊ vir cõ/tra amicum suũ:ciuitas aduersus ciui/tatem:regnum aduersus regnũ:⁊ dirũ/petur spũs egypti in visceribꝫ eius:⁊ cõ silium eius ꝓcipitabꝫ:⁊ interrogabunt simulacra sua:⁊ diuinos suos:⁊ phito/nes:⁊ ariolos:⁊ tradam egyptum i ma/nu dominoꝝ crudeliũ:⁊ rex fortis dña/bitur eoꝝ:ait dñs exercituũ. Et arescz aqua de mari:⁊ fluuius desolabit⁹ atz sic/cabitur:⁊ deficient flumina. Attenuabũ tur ⁊ siccabũtur riui aggerum. Calam⁹ ⁊ iuncus marcescet nudabit⁹ alueus ri/ui a fonte suo. Et omnis semẽtis irrigua siccabit⁹:arescet ⁊ nõ erit. Et merebunt piscatores:⁊ lugebũt omnes mittentes in flumen hamũ: ⁊ expandẽtes rete su/per faciem aquarũ emarcescent. Cõfun dentur qui opabant⁹ linũ:plectẽtes ⁊ te xentes subtilia. Et erunt irrigua ei⁹ fla ctentia:omnes qui faciebant lacunas ad capiẽdos pisces. Stulti pricipes thane os:sapiẽtes consiliarij pharaonis dede runt consiliuz insipiens. Quõ dicetis pharaoni:filius sapiẽtium ego:filius re gum antiquoꝝ:Ubi nunc sunt sapien tes tui:Annũcient tibi ⁊ indicent quid cogitauerit dñs exercituum super egy/ptum. Stulti facti sunt pricipes tha/neos:emarcuerunt pricipes mẽphꝛeos deceperũt egyptum:angulũ pl̃oꝝ eius Dñs miscuit in medio eius spũm vertigi nis:⁊ errare fecerũt egyptum in omni opere suo:sicut errat ebrius ⁊ vomens. Et nõ erit egypto opus quod faciat:ca put ⁊ caudam incuruantẽ ⁊ refrenantẽ In die illa erit egypt⁹ quasi mulieres: ⁊ stupebũt ⁊ timebũt a facie cõmotiõis manus dñi exercituũ:quam ipe move/bit sup eam:⁊ erit terra iuda egypto in pauorem. Omnis qui illius fuerit recoꝛ datus:pauebit a facie consilij dñi exerci tuum:qõ ipe cogitauit sup eaz. In die illa erũt quinqz ciuitates in tra egypti loquẽtes lingua chananea et iurãtes p dñm exercituũ. Ciuitas solis vocabitur vna. In die illa erit altare dñi i medio

terre egypti: ⁊ titulus dñi iuxta termi/
num ei⁹. ⁊ erit in signū ⁊ in testimoniū
dño exercituuz in terra egypti. Clama/
būt enī ad dñm a facie tribulātis: ⁊ mit
tet eis saluatorem ⁊ propugnatorē qui
liberet eos Et cognoscēt dominū ab egy
pto: ⁊ cognoscēt egyptij dominū in die
illa: et colēt eum in ostijs ⁊ in mūeribus
⁊ vota vouebūt dño ⁊ soluēt. Et percu/
tiet dominꝰ egyptum plagā ⁊ sanabit eā
⁊ reuertētur ad dominū: ⁊ placabit eis:
⁊ sanabit eos. In die illa erit via de egy
pto in assyrios: ⁊ intrabit assyrius egy/
ptum: ⁊ egyptius in assyrios: ⁊ seruient
egyptij assur. In die illa erit israel terti
us egyptio ⁊ assyrio. bñdictio in medio
terre cui bñdixit dñs exercituū dicens:
Bñdictus populus meus egypti: ⁊ opꝰ
manuū mearum assyrius: hereditas au
tem mea israel. XX

In anno quo ingressus est thar
tan in açotū. cum misisset eum
sargon rex assyriorū ⁊ pugnasset
contra açotum ⁊ cepisset eam: in tempo
re illo locutus est dñs in manu esaie fi/
lij amos dicens: Clade ⁊ solue saccuz de
lumbis tuis: ⁊ calciamenta tua tolle de
pedibꝫ tuis. Et fecit sic: vadens nudus
⁊ discalciatus. Et dixit dñs: Sicut am
bulauit seruus meꝰ esaias nudus ⁊ dis/
calciatus. triū annorū signū ⁊ portentū
erit super egyptum ⁊ super ethiopiam:
sic minabit rex assyriorum captiuitatem
egypti: ⁊ transmigrationez ethiopie. iu
uenem ⁊ senem. nudam ⁊ discalciatam
discoopertis natibꝫ ad ignominiaz egy/
pti. Et timebūt ⁊ confundētur ab ethi/
opia spe sua: ⁊ ab egypto gl'ia sua. Et di/
cet habitator insule huiꝰ in die illa. Hec/
cine erat spes nostra. ad quos cōfugimꝰ
in auxilium vt liberarent nos a facie re/
gis assyriorū. Et quomodo effugere po
terimus nos: XXI

Onus deserti maris. Sicut tur/
bines ab africo veniunt. de deser
to venit. de tra horribili. Visio
dura nunciata est mihi. Qui incredul⁹
est. infideliter agit: ⁊ qui depopulator est
vastat. Ascende elaz: obside mede: omnez
gemituz eius cessare feci. Propterea re
pleti sunt lumbi mei dolore: ⁊ angustia
possedit me. sicut angustia parturientis
Corrui cum audirem: conturbatꝰ sum
cum viderem. Emarcuit cor meum: ti/
nebre stupefecerunt me. Babylon dile/
cta mea. posita est mihi in miraculū. Pone
ne mensam: cōtemplare in specula. Co/
medentes ⁊ bibentes. surgite principes
arripite clypeum. Hec enī dixit mihi do
minꝰ: Clade ⁊ pone speculatorē: ⁊ quod
cunqz viderit annunciet. Et vidit cur/
rum duorū equitum. ascensorem asini
⁊ ascensorē cameli: ⁊ contemplatꝰ est di/
ligenter multo intuitu. Et clamauit vt
leo. Super speculam dñi ego sum stans
iugiter p diem: ⁊ super custodiam meaz
ego sum stans totis noctibus. Ecce iste
venit ascensor vir bige equitū. Et respō
dit ⁊ dixit: Cecidit cecidit babylon ⁊ om
nia sculptilia deorū eius contrita sunt i
terra. Tritura mea ⁊ filij aree mee: que
audiui a domīo exercituuz deo israel an/
nunciaui vobis. Onus dumа. Ad me
clamat exseir. Custos qd nocte. custos
quid de nocte. Dixit custos. Venit ma/
ne ⁊ nox. Si queritis querite. conuerti
mini ⁊ venite. Onus in arabia. In sal/
tu ad vesperam dormietis: in semitis do
danim. Occurrētes sitienti ferte aquā
qui habitatis terram austri. cū panibus
occurrite fugienti. A facie enī gladiorum
fugerūt a facie gladij imminētis: a facie
arcus extenti. a facie grauis prelij: quo/
niam hec dicit dominꝰ ad me. Adhuc in
vno anno quasi in anno mercennarij: ⁊
auferetur omnis gloria cedar: ⁊ reliquie
numeri sagittariorum fortium de filijs
cedar imminuētur. Dominus enim de
us israel locutus est. XXII

Onus vallis visionis. Quid nā
quoqz tibi est quia ascēdisti ⁊ tu
omnis in tecta clamoris plena
vbs frequēs. ciuitas exultans: Inter/
fecti tui non interfecti gladio: nec mor/
tui tui mortui in bello. Cuncti principes
tui fugerunt simul: dureqz ligati sunt.

Omnes qui inuēti sunt vincti sunt pa
riter: procul fugerūt. Propterea dixi re
cedite a me: amare flebo. Nolite incum
bere vt consolemini me sup̄ vastitate fi
lie populi mei. Dies enī interfectionis
⁊ cōculcationis ⁊ fletuum dn̄o deo exer
cituum in valle visionis. Scrutās mu
rum: ⁊ magnificus sup̄ montē Et elam
sumpsit pharetram: ⁊ currū hoīs equi
tis: ⁊ parietez nudauit clypeus. Et erūt
electe valles tue plene quadrigarum: ⁊
equites ponēt sedes suas in porta: et re
uelabitur operimētum iude. Et videbi
tis in die illa armamētarium dom⁹ sal
tus ⁊ scissuras ciuitatis dauid videbitꝫ
quia multiplicate sunt. Et cōgregastis
aquas piscine inferioris: ⁊ dom⁹ hieru
salē numerastis ⁊ destruxistis domos ad
muniendum murum. Et lacum fecistis
inter duos muros. ⁊ aquam piscine ve
teris: ⁊ nō suspexistis ad euz qui fecerat
eam: ⁊ operatorem ei⁹ delonge non vidi
stis. Et vocabit domin⁹ deus exercituū
in die illa ad fletum: ⁊ ad planctum: ad
caluicium. ⁊ ad cingulū sacci: ⁊ ecce gau
dium ⁊ leticia occidere vitulos: ⁊ iugu
lare arietes: comedere carnes: ⁊ bibere
vinum. Comedamus ⁊ bibamus: cras
enim moriemur Et reuelata est in auri
bus meis vox dn̄i exercituū. Si dimit
tetur iniquitas hec vobis. donec morie
mini: dicit domin⁹ deus exercituū. Hec
dicit dn̄s deus exercituuz: Vade ingre
dere ad eum qui habitat in tabernaculo
ad sobnam prepositū templi: ⁊ dices ad
eum. Quid tu hic. aut quasi quis hic?
Quia excidisti tibi hic sepulcrum: exci
disti in excelso memoriale: diligenter in
petra tabernaculuz tibi. Ecce dn̄s aspor
tari te faciet. sicut asportatur gallus gal
linatius: et quasi amictum sic subleua
bit te. Coronans coronabit te tribulati
one: quasi pilam mittet te in tertā lataz
⁊ spatiosam. Ibi morieris: ⁊ ibi erit cur
rus glorie tue ⁊ ignominia domus dn̄i
tui. Et expellam te de statione tua: et de
ministerio tuo deponam te Et erit ī die
illa. vocabo seruum meū eliachim filiuz
helchie ⁊ induam illuz tunica tua: ⁊ cin
gulo tuo cōfortabo eum: ⁊ ptātem tuaz
dabo in manu eius: ⁊ erit quasi pater ha
bitantib⁹ hierusalem ⁊ domui iuda. Et
dabo clauem domus dauid sup̄ humer̄
eius: ⁊ aperiet: ⁊ nō erit qui claudat. Et
claudet ⁊ non erit qui aperiat. Et figam
illum paxillum in loco fideli: ⁊ erit in so
lium glorie domui pr̄is sui: ⁊ suspendaz
super eum oēm gloriā domus pr̄is eius
Vasor̄ diuersa genera om̄ie vas p̄uulū
a vasis crateraꝝ. vsq̄z ad om̄ie vas musi
corū. In die illa dicit dn̄s exercituū. au
feret paxillus q̄ fixus fuerat in loco fide
li: ⁊ frangeť ⁊ cadet: ⁊ p̄ibit qd̄ pepende
rat ī eo: qꝛ dn̄s locut⁹ est.

XXIII

Onus tyri. Vlulate naues mar̄
quia vastata est domus vnde ve
nire consueuerant: de terra ce
thim reuelatum est eis. Tacete qui ha
bitatꝫ ī insula: negociatio sidonis. Trās
fretantes mare repleuerūt te in aquis
multis: semen nili messis fluminis fru
ges eius: ⁊ facta est negociatio gentiuz.
Erubesce sidon ait mare: fortitudo ma
ris dicens. Non parturiui ⁊ non peperi
⁊ nō enutriui iuuenes: nec ad incremē
tum perduxi virgines. Cum auditū fu
erit in egypto: dolebunt cum audierint
de tyro. Transite maria: vlulate qui ha
bitatis in insula. Nunquid non hec ve
stra est: que gloriabatur a diebus pristi
nis in antiquitate sua? Ducent eam pe
des sui longe ad peregrinandum. Quis
cogitauit hoc contra tyrum. quondā co
ronatam? Cuius negociatores princi
pes: institores eius inclyti terre. Domi
nus exercituum cogitauit hoc: vt detra
heret sup̄biam om̄is glorie: ⁊ ad ignomi
niam deduceret vniuersos inclytos ter
re. Transi terram tuam quasi fluuiū fi
lia maris: nō est cingulū vltra tibi. Ma
num suam extendit super mare: contur
bauit regna. Dominus mandauit ad
uersus chanaan: vt conteret fortes ei⁹.
Et dixit: Nō adijcies vltra vt glorieris
calumniam sustinens virgo filia sido
nis. In cethim ꝯsurgens trāsfreta: ibi

quoq̃ non erit requies tibi. Ecce terra
chaldeoꝝ talis ꝑpl's nõ fuit: assur funda
uit eã. In captiuitatẽ traduxerũt robu
stos eius: suffoderũt domos eius: posu
erũt eam in ruinã. Ululate naues ma
ris. quia deuastata est fortitudo vr̃a. Et
erit in die illa. in obliuiõe eris o tyre se
ptuaginta annis: sicut dies regis vni⁹
Post septuaginta annos. erit tyro q̃si
canticum meretricis. Sume tibi citha
ram: circumi ciuitatem meretrix obli
uioni tradita. Bene cane: frequẽta can
ticum: vt mẽoria tui sit. Et erit post se
ptuaginta annos. visitabit dñs tyrum
⁊ reducet eam ad merces suas: ⁊ rursuꝫ
fornicabitur cũ vniuersis regnis terre
sup̃ faciẽ terre: ⁊ erũt negociatiões eius
⁊ merces ei⁹ sanctificate dño. Non con
dentur neq̃ reponent̃: qꝛ his qui habi
tauerint corã dño erit negociatio ei⁹ vt
manducent in saturitatem: ⁊ vestiãtur
vsq̃ ad vetustatem.

XXIIII

Ecce dñs dissipabit terraꝫ ⁊ nu
dabit eam: ⁊ affliget faciem eius
⁊ disperget habitatores ei⁹. Et
erit sicut populus. sic sacerdos: et sicut
seruus. sic dñs ei⁹: ⁊ sicut ancilla. sic do
mina eius. Sicut emens. sic ille q̃ ven
dit: sicut fenerator. sic is qui mutuũ ac
cipit: sicut qui repetit. sic qui debet. Dis
sipatione dissipabitur terra: ⁊ direptio
ne predabitur. Dñs enĩ locutus est ver
bum hoc. Luxit ⁊ defluxit terra ⁊ infirma
ta est: defluxit orbis ⁊ infirmata est alti
tudo populi terre: et terra interfecta est
ab habitatoribus suis: quia transgressi
sunt leges: mutauerunt ius: dissipaue
runt fedus sempiternuꝫ. Propter hoc
maledictio vorabit terram: ⁊ peccabunt
habitatores eius. ideoq̃ insanient cul
tores eius: ⁊ relinquẽtur homines pau
ci. Luxit vindemia: infirmata est vitis:
ingemuerũt omẽs qui letabantur cor
de. Cessauit gaudium tympanoruꝫ: qui
euit sonitus letantium: conticuit dul
cedo cithare. Cum cantico non bibent
vinum: amara erit potio bibentib⁹ illaꝫ.
Attrita est ciuitas vanitatis. clausa est
omnis domus nullo introeunte. Cla
mor erit super vino in plateis: deserta ẽ
om̃is leticia: translatum est gaudiũ ter
re. Relicta est in vrbe solitudo: ⁊ calami
tas opprimet portas. Quia hec erunt in
medio terre. in medio populorũ: Quo
modo si pauce oliue que remanserunt
excutiant̃ ex olea ⁊ racemi cum fuerit fi
nita vindemia. Hi leuabũt vocem suaꝫ
atq̃ laudabunt: cũ glorificat⁹ fuerit do
minus hinnient de mari. Propter hoc
in doctrinis glorificate dñm: in insulis
maris nomen dñi dei israel. A finib⁹ ter
re laudes: audiuimus gloriã iusti Et di
xi: Secretũ meũ mihi: secretũ meũ mi
hi. Ue mihi. Preuaricãtes preuaricati
sunt: ⁊ p̃uaricatiõe transgressorũ p̃uari
cati sunt. Formido ⁊ fouea ⁊ laqueus, su
per te: qui habitator es terre. Et erit q̃
fugerit a facie formidinis cadet in foue
am: ⁊ qui se explicauerit de fouea. tenebi
tur laqueo: quia cataracte de excelsis a
perte sunt: cõcutientur fundamẽta ter
re. Confractione cõfringetur terra: cõ
tritione conteretur terra. Commotio
ne cõmouebitur terra: agitatiõe agita
bitur terra sicut ebrius: ⁊ auferet̃ quasi
tabernaculũ vnius noctis. Et grauabit
eam iniquitas sua: ⁊ corruet ⁊ nõ adici
et vt resurgat. Et erit in die illa. visita
bit dñs super militiam celi in excelso: et
super reges terre qui sunt super terraꝫ.
Et congregabuntur in congregatione
vnius fascis in lacũ: ⁊ claudent̃ ibi ĩ car
cere: ⁊ post multos dies visitabunt̃. Et
erubescet luna: ⁊ cõfundet̃ sol. cuꝫ regna
uerit dñs exercituum in monte sion ⁊ ĩ
hierusalem: ⁊ in cõspectu senũ suorũ fu
erit glorificatus.

XXV

Domine deus meus es tu. ⁊ ex
altabo te: ⁊ ꝯfitebor nomini tuo
quoniam fecisti mirabilia. cogi
tationes antiquas fideles. amẽ. Quia
posuisti ciuitatem in tumultum. vrbem
fortem in ruinaꝫ. domũ alienorũ vt nõ
sit ciuitas: ⁊ in sempiternũ non edifice
tur. Super hoc laudabit te populus for
tis: ciuitas gentiũ robustarum timebit

te. Quia factꝰ es fortitudo pauperi: fortitudo egeno in tribulatione sua: spes a turbine. vmbraculũ ab estu. Spũs enĩ robustorũ. quasi turbo impellens parietem. Sicut estus in siti. tumultũ alienorũ humiliabis: & quasi calore sub nube torrente. ppaginez fortiuz marcescere facies. Et faciet dñs exercituz omnibꝰ populis in monte hoc. cõuiuiuz pinguium. cõuiuiũ vindemie: cõuiuiũ pinguium medullatorꝝ: vindemie defecate. Et precipitabit in monte isto faciẽ vinculi colligati super omnes pplos: & telaz quaz ordituꝰ est sup omnes natiões. Precipitabit mortem in sempiternuz. Et auferet dñs deus lachrymã ab omni facie: et opprobriuz populi sui auferet de vniuersa terra: quia dñs locutus est Et dicent in die illa: Ecce deus noster iste: expectabimus eum & saluabit nos. Iste dñs sustinuimus eũ: & exultabimus & letabimur in salutari eius: qꝝ requiescet manꝰ dñi in monte isto. Et triturabit moab sub eo. sicuti teruntur palee in plaustro. Et extendet manus suas sub eo. sicut extendit natans ad natandum: & humiliabit gloriã eius cũ allisione manuũ eius. Et munimenta sublimiũ murorũ tuorꝝ cõcidet: & humiliabũtur & detralxentur in terrã vsqꝫ ad puluerem. XXVI

In die illa cantabitur canticum istud in terra iuda. Urbs fortitudinis nostre sion saluator. ponetur in ea murus & antemurale. Aperite portas & ingredietur gens iusta: custodiens veritatem. Vetus error abijt: seruabis pacem: pacem. qꝝ in te speravimus. Speraste in dño in seculis eternis: in dño deo forti in perpetuuz. Quia incurvabit habitãtes in excelso: ciuitatẽ sublimem humiliabit. humiliabit eam vsqꝫ ad terram: detraxit eaz vsqꝫ ad puluerem. Conculcabit eam pes: pes pauperis gressus egenorum. Semita iusti recta est: rectus callis iusti ad ambulãduz Et in semita iudiciorũ tuorũ dñe sustinuimus te: nomẽ tuũ & memoriale tuũ in desiderio anie. Anima mea desideravit te in nocte: sed & spiritu meo in precordijs meis: ó mane vigilabo ad te. Cũ feceris iudicia tua in terra: iusticiam discent habitatores orbis. Miserea mur impio & nõ discet iusticiam. In tra sanctorum iniqua gessit: & nõ videbit gloriam dñi. Dñe exaltetur manꝰ tua vt nõ videant: videant & confundãtur zelantes populi: & ignis hostes tuos deuoret. Domine dabis pacem nobis: oia enim opera nostra operatus es nobis. Dñe deus noster possederunt nos dñi absqꝫ te tm̃ in te recordemur nomis tui. Mortui entes nõ viuant: gigantes nõ resurgãt Propterea visitasti & contriuisti eos: & perdidisti oñem memoriã eorum. Indulsisti genti dñe: indulsisti genti. Nunquid glorificatus es: Elongasti oñes terminos terre. Dñe in angustia requisierũt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Sicut que concepit cuz appropinquauerit ad partũ: dolens clamat in doloribꝰ suis: sic facti sumꝰ. A facie tua domine concepimus & quasi parturiuimus & peperimus spiritũ salutis Justiciam nõ fecimus in terra: ideo nõ ceciderũt habitatores tre. Viuent mortui tui: interfecti mei resurgent. Expergiscimini & laudate qui habitatis i pulvere. quia ros lucis ros tuus: & terram gigantium detraxes in ruinaz. Vade populus meus. intra in cubicula tua. claude ostia tua super te. abscõdere modicuz ad momẽtuz. donec ptranseat indignatio. Ecce enim dñs egredietur de loco suo vt visitet iniquitatem habitatoris terre contra eum: & revelabit terra sanguinem suum: & non operiet vltra interfectos suos. XXVII

In die illa visitabit dñs in gladio suo duro & grandi & forti. super leuiathan. serpentem vectez & sup leuiathan serpentẽ tortuosuz: & occidet cetum qui i mari est. In die illa vinea meri cantabit ei. Ego dñs qui fuo eam: repente ꝑpinabo ei: ne forte visitet contra eã. Nocte & die fuo eaz: indignatio nõ est mihi. Quis dabit me spinam

ꝛ vepzem: In prelio gradiar super eam
succēdam eam pariter. An potius tene-
bo fortitudinē meam: Faciet pacem mi
hi: pacem faciet mihi. Qui egredientur
impetu a iacob: florebit ꝛ germinabit is
rael ꝛ implebunt faciem orbis semine.
Nunquid iuxta plagam percutientis se p
cussit eum: Aut sicut occidit interfectos
eius: sic occisus est: In mēsura contra
mensurā cū adiecta fuerit iudicabit eam
meditatus est in spiritu suo duro p̄ diē
estus. Idcirco super hoc dimittet iniq̄-
tas domui iacob: ꝛ iste omnis fructus: vt
auferatur peccatum eius. Cum posuerit
omnes lapides altaris sicut lapides cine
ris allisos: nō stabunt luci ꝛ delubra. Ci
uitas enī munita desolata erit: spatiosa
relinquet ꝛ dimittetur q̄si desertū. Ibi
pascet vitulus: ꝛ ibi accubabit: ꝛ cōsum
met summitates eius. In siccitate mes
sis illius cōterentur mulieres venien-
tes ꝛ docentes eam. Non est enī popul⁹
sapiens: propterea nō miserebitur eius q̄
fecit eum: ꝛ qui formauit eū nō parcet ei
Et erit in die illa percutiet dñs ab alueo
fluminis vsq̄ ad torrentē egypti: ꝛ vos
congregabimini vnus ꝛ vnus filij isra-
el. Et erit in die illa: clangetur in tuba
magna: ꝛ venient qui perditi fuerant de
loco assyriorū: ꝛ qui eiecti erant de terra
egypti: ꝛ adorabūt dñm in mōte sancto
in hierusalem. XXVIII

Ve corone superbie ebrios effraim
ꝛ flori decidenti glorie exultatio
nis eius: qui erāt in vertice val
lis pinguissime errātes a vino. Ecce va
lidus ꝛ fortis dñs: sicut impet⁹ grandi-
nis turbo cōsurgens: sicut impet⁹ aqua
rū multarū inundantiū: ꝛ emissarum su
per terram spatiosam. In manibus cōculca-
bitur corona superbie ebriorū effraim Et
erit flos decidens glorie exultatiōis ei⁹.
qui est super verticem vallis pinguium
quasi temperaneū ante maturitatem au
tumni. Quod cū aspexerit videns: statī
vt manu tenuerit: deuorabit illud. In
die illa erit dominus exercituum corona
glorie: ꝛ sertum exultatiōis residuo po-
puli sui: ꝛ spiritus iudicij sedenti sup iu
dicium: et fortitudo reuertentibus de bel
lo ad portā. Clerū hi q̄q̄ pre vino nesci-
runt ꝛ p̄ ebrietate errauerūt. Sacerdos
ꝛ pphēta nescierūt pre ebrietate: absorti
sunt a vino: errauerunt in ebrietate: ne
scierūt videntē: ignorauerūt iudicium.
Omnes enī mense replete sunt vomitu
sordiū q̄q̄ ita vt nō esset loc⁹ vltra. Quem
docebit scientiā ꝛ quem intelligere faciet
auditum: Ablactatos lacte: auulsos ab
vberibus. q̄ manda remāda: manda re-
manda: expecta reexpecta: expecta reexpe
cta: modicū ibi: modicū ibi. In loquela
enī labij ꝛ lingua altera loquet ad popu
lum istū: cui dixit. Hec est requies mea
reficite lassum: ꝛ hoc est refrigerium meū: ꝛ
noluerūt audire. Et erit eis verbum dñi
manda remanda: manda remāda: expe-
cta reexpecta: expecta reexpecta: modicum
ibi: modicū ibi: vt vadant ꝛ cadāt retror-
sum ꝛ cōterātur ꝛ illaqueentur ꝛ capiā-
tur. Propter hoc audite verbū dñi viri
illusores: qui dñamini super populum
meū qui est in hierusalē. Dixistis enim
Percussimus fedus cū morte: ꝛ cum in-
ferno fecimus pactum. Flagellum inun
dans cū transierit: nō veniet super nos
quia posuimus mendaciū spem nostram
ꝛ mēdacio protecti sumus. Idcirco hec
dicit dñs deus. Ecce ego mittam in fun-
damentis sion lapidem: lapidem probā-
tum: angularem preciosum: in fundamē
to fundatū. Qui crediderit: nō festinet
Et ponam in pondere iudicium: ꝛ iusti-
ciam in mensura. Et subuertet grando
spem mendacij: ꝛ protectionem aque in
undabunt: ꝛ delebitur fedus vestrū cum
morte: ꝛ pactum vestrum cum inferno
non stabit. Flagellum inundans cum
transierit: eritis ei in conculcationem.
Quādocunq̄ pertransierit: tollet vos:
q̄m mane diluculo ptransibit in die ꝛ
nocte: ꝛ tantūmodo sola vexatio intelle
ctum dabit auditui. Coangustatum est
enim stratū: ita vt alter decidat: ꝛ pallium
breue vtrūq̄ opire nō potest. Sicut in
in mōte diuisionū stabit dñs: sic ꝛ valle

que est in gabaon irascet. vt faciat opus
suū. Alienū opus ei⁹: vt opet opus suū
Peregrinū est op⁹ eius ab eo. Et nunc
nolite illudere: ne forte cōstringant vin
cula vestra. Cōsummatiōez enī ⁊ abbre/
uiationē audiui a dño deo exercituū su/
per vniūsam terrā. Auribꝫ ꝑcipite ⁊ au/
dite vocē meā: attēdite ⁊ audite eloqui/
um meū. Nūquid tota die arabit arans
vt serat: proscindet ⁊ sartiet humū suā?
Nōne cū adeq̄uerit faciē ei⁹. seret gith:
⁊ ciminū sparget: ⁊ ponet triticū ꝑ ordi/
nem ⁊ hordeū ⁊ miliū ⁊ viciam in finibꝫ
suis? Et erudiet illū in iudicio: deus su/
us docebit illū. Nō enī in serris tritura
bit gith: nec rota plaustri sup ciminum
circūibit: sꝫ in virga excutiet gith: ⁊ cimi
nū ī baculo panis aūt cōminuet. Clerū
nō in perpetuū triturās triturabit illū:
neqꝫ vexabit eū rota plaustri: nec vngul
suis cōminuet eū. Et hoc a dño deo exer
cituū exiuit vt mirabile faceret consiliū
⁊ magnificaret iusticiā. XXIX

Ve ariel. Ariel ciuitas quā expu/
gnauit dauid. Addit⁹ est annus
ad annum: solennitates euolu/
te sunt. Et circūuallabo ariel: et erit tri/
stis ⁊ merens: ⁊ erit mihi quasi ariel. Et
circūdabo quasi spheram in circūitu tuo
⁊ iaciam ꝯtra te aggerem: et munimēta
ponam in obsidionē tuā Humiliaberis
de terra loqueris: ⁊ de humo audiet elo
quium tuuꝫ. Et erit quasi phitonis de
terra vox tua: ⁊ de humo eloquiū tuum
musitabit. Et erit sicut puluis tenuis.
multitudo ventilantiū te: ⁊ sicut fauilla
pertransiens multitudo eorū qui cōtra
te preualuerūt. Eritqꝫ repente cōfestim
a dño exercituū visitabitur in tonitruo
⁊ cōmotione terre ⁊ voce magna turbi/
nis ⁊ tempestatis: ⁊ flāma ignis deuorā/
tis. Et erit sicut somniū visiōis noctur
ne multitudo omniū gentiū qui dimi/
cauerūt cōtra ariel: ⁊ oēs qui militaue/
rūt ⁊ obsederūt et preualuerūt adūsus
eam. Et sicut somniat esuriens ⁊ come
dit. cū aūt fuerit expgefact⁹ vacua ē aīa
eius. Et sicut somniat sitiens ⁊ bibit: ⁊
postq̄ꝫ fuerit expergefactus lassus adhuc
sitit: ⁊ aīa eius vacua est: sic erit multi
tudo omniū gentiū q̄ dimicauerūt con
tra montez sion. Obstupescite ⁊ ammi/
ramini: fluctuate ⁊ vacillate inebriami/
ni: ⁊ nō a vino. mouemini ⁊ nō in ebrie/
tate: qm̄ miscuit vobis dñs spūm sopo/
ris. Claudet oculos vr̄os: ꝓphetas ⁊ prī
cipes vestros: qui vidēt visiones operi/
et. Et erit vobis visio oīm sicut verba
libri signati: quem cū dederint sciēti lit/
teras. dicent lege istū: ⁊ rn̄debit: nō pos/
sum. signat⁹ est enī. Et dabit liber nesci
enti litteras: diceturqꝫ ei:. lege: ⁊ respon
debit. nescio lr̄as. Et dixit dñs. Eo q̄ ap
propinquat ꝓpl's iste ore suo: ⁊ labijs su
is glorificat me. cor aūt ei⁹ longe ē a me
⁊ timuerūt me mandato hoīm ⁊ doctri/
nis: ideo ecce ego addaꝫ: vt ammiratio/
nem faciam ꝓpl'o huic miraculo grandi
⁊ stupendo. Peribit enī sapiētia a sapiē
tibus eius: ⁊ intellectus prudentiū ei⁹
abscondetur. Ve qui profundi estis cor
de: vt a dño abscondatis consiliū: quoꝝ
sunt in tenebris opera. ⁊ dicunt: Quis
videt nos: ⁊ quis nouit nos? Peruer/
sa est hec vestra cogitatio: quasi si lutum
ꝯtra figuluꝫ cogitet. ⁊ dicat opus facto/
ri suo. nō fecisti me. ⁊ figmētum dicat fi
ctori suo: nō ītelligꝫ. Nōne adhuc in mo
dico ⁊ in breui cōuertet libanus in cher
mel: et chermel in saltum reputabitur?
Et audient in die illa surdi verba libri:
⁊ de tenebris ⁊ caligine oculi cecoruꝫ vi
debunt. Et addent mites in dño leticiā
⁊ pauperes homines in sancto israel ex/
ultabunt. quoniam defecit qui preuale/
bat. consummatus est illusor: et succisi
sunt oīes qui vigilabant sup iniquita
tem: qui peccare faciebant hoīes in ver/
bo: ⁊ arguentem in porta supplantabant
⁊ declinauerūt frustra a iusto. Propter
hoc hec dicit dñs ad domū iacob. qui re/
demit abraam. Non modo cōfundetur
iacob. nec modo vultus eius erubescet
sed cuꝫ viderit filios suos opera manu/
um mearum: in medio sui sanctificātes
nomē meū: ⁊ sanctificabūt sanctū iacob

⁊ deum israel predicabunt: ⁊ scient errā
tes spiritu intellectum: ⁊ musitatores
discent legem. XXX

Ve filij desertores dicit dñs vt fa
ceretis consiliū: ⁊ nō ex me: ⁊ or
diremini telam ⁊ nō per spiritū
meū. vt adderetis peccatū sup peccatuz
qui ambulatis vt descēdatis in egyptū
⁊ os meū nō interrogastis: sperātes au
xiliuz in fortitudine pharaonis: ⁊ habē
tes fiduciam in vmbra egypti: ⁊ erit vo
bis fortitudo pharaonis in confusionē
⁊ fiducia vmbre egypti in ignominiam
Erant enim in tamnis principes tui: et
nuncij tui vsq; ad anes puenerūt. Oēs
cōfusi sunt sup populo qui eis prodesse
non potuit. Non fuerūt in auxiliū: et in
aliquā vtilitatem: sed in cōfusionē et in
opprobrium. Onus iumētorum austri
In terra tribulatiōis ⁊ anguste. leena
⁊ leo. ex eis vipera ⁊ regulus volans: por
tantes super hūeros iumētorum diuiti
as suas: ⁊ sup gibbum camelor thesau
ros suos: ad pplm qui eis prodesse non
poterit. Egyptus enī frustra ⁊ vane au
xiliabit. Ideo clamaui sup hoc: superbia
tm̄ est: quiesce. Nunc ingressus scribe ei
sup burū: ⁊ ī libro diligēter exara illud:
⁊ erit ī die nouissimo in testimoniū vsq;
in eternū. Populus enī ad iracūdiā
puocans est: ⁊ filij mēdaces. filij nolen
tes audire legē dei. Qui dicūt videtibꝰ
nolite videre: ⁊ aspiciētibꝰ nolite aspice
re nob ea q̄ recta sunt. Loquimini nob
placentia: videte nobis errores: auferte
a me viam: declinate a me semitā: cessет
a facie nostra scūs israel. Propterea hec
dicit sctūs israel. Pro eo q̄ reprobastis
verbū hoc: ⁊ speraſtis ī calumnia ⁊ in tu
multu: ⁊ innixi estis super eo: pterea e
rit vob iniquitas hec. ficut interruptio
cadens: ⁊ requisita ī muro excelso Quo
niam subito dū non speratur veniet cō
tritio eius: ⁊ cōminuet sicut conteritur
lagena figuli cōtritione pualida: ⁊ non
inueniet de fragmētis eius testa in qua
portetur igniculus de incēdio: aut hau
riatur pauꝰ aque de fouea: quia hec dicit
dñs deus israel: Si reuertamini ⁊ qui
escatz: salui eritis. In silentio ⁊ ī spe erit
fortitudo vestra. Et noluistis: ⁊ dixistis,
Nequaq̄: sed ad equos fugiem⁹. Ideo
fugietis. Et sup veloces ascēdem⁹. Ideo
velociores erūt qui psequent vos. Mil
le hoīes a facie terroris vni⁹: ⁊ a facie ter
roris q̄uinq; fugietz: donec relinquami
ni q̄si malus nauis in vertice montis: ⁊
q̄si signū sup collē. Propterea expectat
dñs vt misereat vestri: ⁊ ideo exaltabit
parcens vobis q̄ deus iudicij dñs. Bea
ti oēs qui expectant eū. Populus eni si
on habitabit in hierusalē. Plorans ne
quaq̄ plorabis: miserans miserebit tui
Ad vocē clamoris tui statim vt audierit
respōdebit tibi. Et dabit tibi dñs panē
artū ⁊ aquā breuē: ⁊ nō faciet auolare a
te vltra doctorē tuū: ⁊ erūt oculi tui vi
dentes preceptorē tuū: ⁊ aures tue audi
ent verbū post terguz monētis. Hec est
via: ambulate in ea: ⁊ nō declinetis neq;
ad dexterā neq; ad sinistrā. Et cōtamina
bis laminas sculptiliū argenti tui: ⁊ ve
stimentū cōflatilis auri tui: ⁊ dispерges
ea sicut immūdiciā mēstruate. Egrede
re dices ei. Et dabit pluuia semini tuo
vbicūq; semiaueris in terra: ⁊ panis fru
gū terre erit vberrimus ⁊ pinguis. Pa
scent in possessiōe tua in die illo agnus
spatiose: ⁊ tauri tui ⁊ pulli asinor q̄ ope
rant terram. cōmixtū migma comedet
sicut in area ventilatū est. Et erūt super
oīem montem excelsum: ⁊ super oēs
collem eleuatum riui currentiuz aqua
rum. in die interfectionis multorū: cus
ceciderint turres. Et erit lux lune sicut
lux solis: ⁊ lux solis erit septēpliciter. sic
lux septem dierū in die qua alligauerit
dñs vulnus populi sui: ⁊ percussurā pla
ge eius sanauerit. Ecce nomen dñi ve
nit de longinquo: ardens furor eius: et
grauis ad portandū. Labia eius repleta
sunt indignatione: et lingua eius quasi
ignis deuorans. Spiritus ei⁹ velut tor
rens inundans vsq; ad mediuz colli. ad
perdendas gentes in nihilū: ⁊ frenū erit
roris q̄ erat ī maxillis pplor. Canticū

erit vobis sicut vox scīficate solēnitatis
⁊ leticia cordis. sicut q̄ pergit cū tibia vt
intret ī montem dñi ad fortez israel. Et
auditam faciet dñs gl'iam vocis sue: et
terrorem brachij sui ostendet ī cōmina-
tione furoris: ⁊ flamma ignis deuoran-
tis. Allidet in turbīe: ⁊ in lapide grandi
nis. A voce enī dñi pauebit assur virga
percussus: ⁊ erit transitus virge funda-
tus quā requiescere faciet dñs sup̄ euz.
in tympanis ⁊ citharis. ⁊ ī bellis p̄cipu-
is expugnabit eos. Preparata ē enī ab
heri tophet: a rege p̄parata profunda et
dilatata. Nutrimēta eius ignis: ⁊ ligna
multa: flatus dñi sicut torrens sulphu
ris succēdens eam.

XXXI

Vequi descēdunt ī egyptum ad
auxilium in eq̄s sperantes: ⁊ ha
bentes fiduciam super quadrig̃
q̄r multe sunt ⁊ super eq̄tibus q̄r preua
lidi nimis: ⁊ nō sunt cōfisi super sanctuz
israel ⁊ dñm nō req̄sierunt. Ip̄e autem
sapiens adduxit malū. ⁊ verba sua nō ab
stulit. Et cōsurget ɔtra domū pessimoꝝ
⁊ cōtra auxiliū operantiū iniq̄tatē. Egy-
ptus homo ⁊ nō deus: ⁊ equi eorum ca-
ro: ⁊ nō spūs. Et dñs inclinabit manuz
suam ⁊ corruet auxiliator: ⁊ cadet cui p̄-
statur auxiliū. simulq̄ om̄es cōsument̄
q̄r hec dicit dñs ad me. Quomō si rugi-
at leo ⁊ catulus leonis sup̄ predam suaz
cū occurrerit ei multitudo pastorū. a vo
ce eorū nō formidabit: ⁊ a multitudine
eorū nō pauebit: sic descēdet dñs exerci-
tuum vt prelietur sup̄ montem sion et
super collem eius. Sicut aues volātes
sic proteget dñs exercituū hierusalez. p̄
tegens ⁊ liberans trāsiēs ⁊ saluans. Cō
uertimini sicut ī profundū recesseratis
filij israel. In die eī illa abijciet vir ido-
la argenti sui: ⁊ idola auri sui q̄ fecerunt
vobis manus vestre ī peccatū: ⁊ cadet as
sur in gladio nō viri: ⁊ gladius nō hoīs
vorabit eū: ⁊ fugiet nō a facie gladij: ⁊ iu
uenes eius vectigales erunt: ⁊ fortitu-
do eius a terrore transibit: ⁊ pauebunt
fugientes principes eius. Dixit dñs. cu
ius ignis est in sion: ⁊ caminus eius in
hierusalem.

XXXII

Ecce in iusticia regnabit rex: et
principes in iudicio preerunt.
Et erit vir sicut q̄ absconditur
a vento: ⁊ celat se a tempestate: sicut riui
aquarū in siti: ⁊ vmbra petre prominen
tis in terra deserta. Nō caligabūt oculi
videntiū: ⁊ aures audientiū diligenter
auscultabunt: et cor stultoruz intelliget
scientiam: ⁊ lingua balboꝝ velociter loq̄
tur ⁊ plane. Nō vocabitur vltra is q̄ in-
sipiens est. princeps: neq̄ fraudulētus
appellabit̄ maior. Stultus enī fatua lo
quetur: ⁊ cor eius faciet iniq̄tatem: vt p̄
ficiat simulatiōez: ⁊ loquat̄ ad dñz frau-
dulenter: ⁊ vacuam faciat aīam esurien
tis: ⁊ potū sitienti auferat. Fraudulenti
vasa pessima sunt. Ip̄e enī cogitatiōes
cōcinnabit ad p̄dendos mites in s̄mo-
ne mēdacij: cū loqueret̄ paup̄ iudicium
Princeps vero ea q̄ digna sunt prīcipi.
cogitabit: ⁊ ip̄e sup̄ duces stabit. Mulie
res opulente surgite: ⁊ audite vocē me-
am: filie cōfidentes p̄cipite auribus elo
quium meū. Post dies ⁊ annos: ⁊ vos
cōturbemini cōfidentes. Cōsummata ē
enim vindemia. collectio vltra nō veni
et. Obstupescite opulente. conturbami
ni cōfidentes: exuite vos ⁊ confundemi
ni: accingite lumbos vestros. Sup̄ vbe-
ra plangite: sup̄ regione desiderabili: su-
per vinea fertili. Sup̄ humuz p̄pl'i mei
spine ⁊ vepres ascēdent: q̄ntomagis su-
per om̄es domos gaudij ciuitatis exul-
tantis: Dom⁹ enī dimissa est. multitu-
do vrbis relicta ē: tenebre ⁊ palpatio fa-
cte sūt sup̄ spelūcas vsq̄ ī eternū. Gau-
diū onagroꝝ pascua gregū: donec effun
datur super nos spūs de excelso. Et erit
desertum ī chermel: et chermel in saltuz
reputabitur. ⁊ habitabit in solitudīe iu
dicium: ⁊ iusticia in chermel sedebit. Et
erit opus iusticie pax: ⁊ cult⁹ iusticie silē
tiuz: ⁊ securitas vsq̄ in sempiternū. Et
sedebit populus meus in pulcritudine
pacis. ⁊ in tabernacul' fiducie ⁊ ī requie
opulenta. Grādo autem in descensiōe
saltus: et hūilitate hūiliabitur ciuitas.

Beati q̄ seminat⁹ sup oēs aq̄s: immittē
tes pedē bouis ⁊ asini. XXXIII

Ve qui predaris. Nōne ⁊ ip̄e pre
daberis? Et qui spernis: nonne
⁊ ip̄e sperneris? Cū consumma
ueris depredationē. dep̄daberis: cuz fati
gatus desieris cōtemnere cōtemneris.
Dn̄e miserere nr̄i: te enim expectamus
esto brachiuz nostrū ī mane: ⁊ salus no
stra in tempe tribulatiōis. A voce ange
li fugerūt populi: ⁊ ab exaltatiōe tua dis
perse sunt gentes. Et cōgregabūtur spo
lia vestra sicut colligitur bruchus: velut
cū fosse plene fuerint de eo. Magnifica
tus est dn̄s qm̄ habitauit in excelso: im
pleuit sion iudicio ⁊ iusticia: ⁊ erit fides
in tēporibus suis. Diuitie salutis sapiē
tia ⁊ scientia: timor dn̄i ip̄e est thesaurus
eius. Ecce vidētes clamabunt foris: an
geli pacis amare flebūt. Dissipate sunt
vie. cessauit transiens per semitam: irri
tum factuz est pactū: proiecit ciuitates:
nō reputauit hoīes. Luxit ⁊ elāguit ter
ra. confusus est libanus ⁊ obsorduit. Et
factus est saron sicut desertū: ⁊ concussa
est basan ⁊ carmelus. Nūc cōsurgam di
cit dn̄s: nūc exaltabor ⁊ nūc sublimabor.
Concipietis ardorez ⁊ parietis stipulaz
spūs vester vt ignis vorabit vos: ⁊ erūt
ppl̄i q̄si de incendio cinis: spine cōgrega
te igni cōburētur. Audite qui longe est⁹
que fecerim ⁊ cognoscite vicini fortitu
dinem meā. Conterriti sunt ī sion pec
catores: possedit tīor hypocritas. Quis
poterit habitare de vobis cuz igne deuo
rante? aut quis habitabit ex vobis cum
ardoribus sempiternis? Qui ambulat
in iusticijs: ⁊ loquitur veritatem: q̄ pro
ijcit auariciam ex calūnia: ⁊ excutit ma
nus suas ab omni munere. Qui obtu
rat aures suas ne audiat sanguinem. et
claudit oculos suos ne videat malum?
Iste in excelsis habitabit. munimēta sa
xorū sublimitas eius. Panis ei dat⁹ est
aque eius fideles sunt. Regem in deco
re videbūt: oculi eius cernent terraz de
longe. Cor tuū meditabit̄ timorē. Vbi
est litteratus? vbi leg⁹ verba ponderās?
vbi est doctor paruulorū? Populū im
prudentē nō videbis. populū alti sermo
nis: ita vt nō possis intelligere disertitu
dinez lingue eius: in quo nulla est sapi
entia. Respice sion ciuitatem solennita
tis nostre. Oculi tui videbūt hierusalē
habitationē opulentā tabernaculuz qd̄
nequaq̄z transferri poterit. nec auferen
tur claui ei⁹ in sempiternū: ⁊ om̄is funi
culi ei⁹ nō rumpent̄. qz solummodo ibi
magnificus est dn̄s noster. Locus fluui
orū riui latissimi ⁊ patētes. nō transibit
sup euz nauis remigū: neq̄z trieris ma
gna transgredieť eū. Dn̄s enī iudex no
ster: dn̄s legifer noster: dn̄s rex noster.
Ip̄e saluabit nos. Laxati sunt funiculi
tui: sed nō preualebūt. Sic erit malus
tuus vt dilatare signū nō queas. Tunc
diuident̄ spolia p̄darū multaruz: claudi
diripient rapinā. nec dicet vicinus. elā
gui. Populus qui habitat in ea: aufere
tur ab eo iniquitas. XXXIIII

Accedite gētes ⁊ audite: ⁊ popu
li attēdite: audiat terra ⁊ pleni
tudo eius orbis ⁊ om̄e germen
eius. qz indignatio dn̄i super om̄is gen
tes: ⁊ furor sup vniuersam maliciā eoꝝ
Interfecit eos: ⁊ dedit eos in occisionē
Interfecti eorum proijcientur: et de ca
daueribus eorū ascēdet fetor. Tabescēt
montes a sanguine eoruz: ⁊ tabescet oīs
militia celorū: ⁊ complicabūtur sicut li
ber celi: ⁊ om̄is militia eoꝝ defluet sicut
defluit folium de vinea ⁊ de ficu: qm̄ in
ebriatus est in celo gladius meus. Ecce
sup idumeā descendet: ⁊ sup populuz in
terfectiōis mee ad iudiciuz. Gladi⁹ dn̄i
repletus est sanguine: incrassatus ē adi
pe de sanguine agnoꝝ ⁊ hircorū: ⁊ de san
guine medullatoruz arietum. Victima
enī dn̄i in bosra: et interfectio magna in
terra edom. Et descēdent vnicornes cū
eis: ⁊ tauri cū potentib⁹. Inebriabitur
terra eorū sanguine: ⁊ humus eorū adi
pe pinguiū. qz dies vltiōis dn̄i: annus
retributiōis iudicij sion. Et cōuertent̄
torrentes eis in picem: ⁊ humus ei⁹ in
sulphur. Et erit terra ei⁹ in picē ardētē

nocte ⁊ die: non extinguetur in sempiternū. Ascendet fumus eius a generatione in generationem: desolabit in secula seculorū. Nō erit trānsiens per eam: ⁊ possidebūt eam onocrotalus ⁊ ericius: ⁊ ibis ⁊ corvus habitabūt in ea. Et extēdetur super eā mēsura vt redigat ad nihilū ⁊ pondericulū in desolatione. Nobiles eius non erūt ibi: regem poti⁹ inuocabūt: ⁊ omnes principes eius erūt in nihilū. Et orietur in domibus eius spine ⁊ vrtice ⁊ paluirus in munitionibus eius: ⁊ erit cubile draconū: ⁊ pascua struthionū: ⁊ occurrēt demonia onocentauris: ⁊ pilosus clamabit alter ad alterū. Ibi cubauit lamia ⁊ inuenit sibi requiē. Ibi habuit foueam erinacius ⁊ enutriuit catulos: ⁊ circūfodit et fouit in vmbra eius. Illic cōgregati sunt milui: alter ad alterū. Requirite diligēter in libro dñi ⁊ legite: vnū ex eis nō defuit: alter alterū nō quesiuit: qz quod ex ore meo pcedit ille mandauit: ⁊ spiritus eius ipe congregauit ea: ⁊ ipe misit eis sortem ⁊ manus eius diuisit eam illis in mensuram. Usqz in eternū possidebūt eam: in generatione ⁊ generationē habitabunt in ea.

XXXV

Letabitur deserta ⁊ inuia: ⁊ exultabit solitudo: ⁊ florebit q̄si lilium. Germinans germinabit: ⁊ exultabit letabūda ⁊ laudans. Gloria libani data est ei: decor carmeli et saron. Ipsi videbūt gloriā dñi: ⁊ decorē dei nostri. Confortate manus dissolutas: ⁊ genua debilia roborate. Dicite: Pusillanimes cōfortamini ⁊ nolite timere. Ecce deus noster vltiōem adducet retributionis: deus ipe veniet ⁊ saluabit nos. Tūc aperient oculi cecorū ⁊ aures surdorū patebūt. Tūc saliet sicut ceruus claudus ⁊ aperta erit lingua mutorū: qz scisse sūt in deserto aque: ⁊ torrētes in solitudine ⁊ que erat arida i stagnū: ⁊ sitiens i fontes aquarū. In cubilibus in quibus prius dracones habitabant: orietur viror calami ⁊ iunci: ⁊ erit tibi semita: ⁊ via sancta vocabitur. Non transibit per eam polluti: ⁊ hec erit vobis directa via: itavt stulti nō errent per eam. Nō erit ibi leo ⁊ mala bestia nō ascendet per eaz: nec inuenietur ibi. Et ambulabūt qui liberati fuerint ⁊ redempti a dño: cōuertētur et venient in sion cū laude: ⁊ leticia sempiterna super caput eorū. Gaudiū ⁊ leticiam obtinebūt: ⁊ fugiet dolor ⁊ gemit⁹

Et factum est in quartodecimo anno regis ezechie: ascendit sennacherib rex assyriorū super oēs ciuitates iuda munitas: ⁊ cepit eas. Et misit rex assyriorū rapsacen de lachis in hierusalem: ad regem ezechiam in manu graui: et stetit i aqueductu piscine superioris: i via agri fullonis. Et egressus est ad eū eliachim filius helchie qui erat super domum: et sobna scriba: et ioahe filius asaph acommētarius. Et dixit ad eos rapsaces. Dicite ezechie: Hec dicit rex magnus: rex assyriorū: Que est ista fiducia qua confidis: aut quo cōsilio vel fortitudine rebellare disponis? Super quez habes fiduciam: quia recessisti a me? Ecce confidis super baculū harūdineum ptractuz istum super egyptum: cui si innisus fuerit homo: intrabit in manū eius ⁊ perfodet eam: sic pharao rex egypti oīb⁹ qui confidūt in eo. Q⁹ si respōderis mihi: in dño deo nostro cōfidimus: nonne ipe est cuius abstulit ezechias excelsa et altaria: ⁊ dixit iude ⁊ hierusalem coram altari isto adorabitis? Et nūc tradet te domino meo regi assyriorum: et dabo tibi duo milia equorum: nec poteris ex te prebere ascensores eorum. Et quomodo sustinebis faciem iudicis vnius loci ex seruis domini mei minoribus? Q⁹ si confidis in egypto: in quadriga ⁊ i equitibus: ⁊ nunc nunquid sine domio ascēdi ad terram istam vt disperderem eaz? Dominus dixit ad me: ascende sup terram istam: ⁊ disperde eam. Et dixit eliachim: et sobna: et ioahe ad rapsacen. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligimus enīz: ne loquaris ad nos iudaice in auribus pli q̄ est sup murū. Et dixit ad eos rapsaces. Nunqd ad dñm tuum

et ad te misit me dñs me⁹. vt loquerer oia verba ista: et nõ pot⁹ ad viros qui sedent in muro vt comedãt stercora sua et bibant vrinã pedũ suoz vobiscũ: Et stetit rapsaces: et clamauit voce magna iudaice et dixit: Audite verba regis magni regis assyriozũ. Hec dicit rex. Nõ vos seducat ezechias. qz nõ poterit eruere vos et nõ vobis tribuat fiduciã ezechias super dño dicẽs: Eruens liberabit nos dominus: nõ dabit̃ ciuitas ista in manu regis assyriozũ. Nolite audire ezechiam. Hec enĩ dicit rex assyrioz. Facite mecũ bñdictiõez: et egredimini ad me et comedite vnusquisqz vineã suaz: et vnusquisqz ficum suã: et bibite vnusquisqz aquaz cisterne sue donec veniã et tollam vos ad terram que est vt terra vĩa terram frumẽti et vini: terrã panum et vineaz. Nec cõturbet vos ezechias. dicẽs: dñs liberabit nos. Nũquid liberauerũt dij gentiũ vnusquisqz terrã suaz de manu regis assyriozuz: Vbi est deus emath et arfath: Vbi est deus sepharuaim: Nũquid liberauerũt samariaz de manu mea: Quis est ex oĩbus dijs terrarũ istarũ qui eruerit terrã suã de manu mea: vt eruat dominus hierusalẽ de manu mea: Et siluerũt et nõ responderũt ei verbuz. Mandauerat enĩ rex dicens: ne respondeatis ei. Et igressus est eliachim filius helchie qui erat sup domũ: et sobna scriba: et ioahe filius asaph acõmẽtarijs. ad ezechiã scissis vestibus et nunciauerũt ei verba rapsacis.

XXXVII

Et factũ est cum audisset rex ezechias scidit vestimẽta sua: et obuolutus est sacco: et intrauit in domum dñi Et misit eliachim qui erat sup domuz: et sobnam scribaz et seniores de sacerdotibus opertis saccis. ad esaiaz filiũ amos prophetam: et dixerũt ad eũ: Hec dicit ezechias. Dies tribulationis et coreptiõis: et blasphemie dies hec: qz venerunt filij vsqz ad partum: et virt⁹ nõ est pariendi. Si quo modo audiat dñs deus tuus verba rapsacis quẽ misit rex assyriozuz dñs suus ad blasphemandum dñm deum viuẽtem: et exprobrãduz sermonibus quos audiuit dñs deus tuus Leua ergo oratiõem pro reliquijs que reperte sunt. Et venerũt serui regis ezechie ad esaiaz. et dixit ad eos esaias. Hec dicetis dño vestro. Hec dicit dñs: Ne timeas a facie verboz que audisti: quibus blasphemauerũt pueri regis assyriozuz me. Ecce ego dabo ei spiritum et audiet nuncium: et reuertetur ad terrã suam: et corruere eum faciam gladio in terra sua. Reuersus est autẽ rapsaces et inuenit regem assyriozũ preliantez aduersus lobna. Audierat enim quia profectus esset de lachis: et audiuit de tharacha rege ethiopie dicẽtes: egressus est vt pugnet contra te. Quod cum audisset misit nuncios ad ezechiam dicens: Hec dicetis ezechie regi iude loquẽtes: Non te decipiat deus tuus in quo tu cõfidis dicens: nõ dabitur hierusalem in manu regis assyriozũ: Ecce tu audisti oĩa que fecerunt reges assyriozũ oĩbus terris quas subuerterũt: et tu poteris liberari. Numquid eruerũt eos dij gentiũ quos subuerterũt patres mei: goçan et haran et rezeph et filios eden qui erãt in thalassar: Vbi est rex emath et rex arfath et rex vbi sepharuaim ana et aua: Et tulit ezechias libros de manu nuncioz et legit eos: et ascendit in domum dñi: et expandit eos coram dño. Et oravit ad dñm dicens: Domine exercituum deus israel qui sedes super cherubin. tu es de⁹ solus oĩm regnoz terre. tu fecisti celum et terrã Inclina domine aurem tuã et audi: aperi oculos tuos et vide: et audi oĩa verba sennacherib que misit ad blasphemãdũ deum viuẽtem. Vere enim dñe desertas fecerũt reges assyriozũ: terras et regiones earum: et dederũt deos earũ igni: nõ enĩ erant dij sed opera manuũ hoĩm. lignum et lapis: et comminuerũt eos. Et nũc domine de⁹ noster salua nos de manu eius: et cognoscant oĩa regna terre: qz tu es dominus solus. Et misit esaias filius amos ad ezechiam dicẽs. Hec dicit dominus deus israel Pro quibus rogasti

me de sennacherib rege assyriorꝫ: hoc est verbum qđ locutus est dñs super eum. Despexit te ⁊ subsannauit te virgo filia sion: post te caput mouit filia hierusalē Cui exprobrasti: ⁊ quem blasphemasti ⁊ super quem exaltasti vocem tuam: ⁊ leuasti altitudinem oculorꝫ tuorꝫ: Ad sanctū israel. In manu seruorꝫ tuorꝫ exprobrasti dño: ⁊ dixisti: In multitudine q̄drigarꝫ mearꝫ ego ascendi altitudinem montiū: iuga libani: ⁊ succidam excelsa cedrorꝫ eius: ⁊ electas abietes illius ⁊ introibo altitudinem summitatis eꝰ saltū carmeli eius. ego fodi ⁊ bibi aquā: et siccaui vestigio pedis mei oēs riuos aggerū: Nūquid non audisti que olim fecerim ei: ex diebꝫ antiquis ego plasmaui illud ⁊ nūc adduxi: ⁊ factū est in eradicationem colliū cōpugnātiū: ⁊ ciuitatū munitarꝫ. Habitatores earū breuiata mān ꝯtremuerūt ⁊ confusi sunt · facti sunt sicut fenū agri: ⁊ gramē pascue: et herba tectorꝫ que exaruit anteq̄ matureſceret Habitationē tuā ⁊ egressum tuum: ⁊ introitū tuū ego cognoui ⁊ insaniā tuam cōtra me. Cū furores aduersum me superbia tua ascendit in aures meas. ꝓponā ergo circulū in naribꝫ tuis: ⁊ frenū in labijs tuis: ⁊ reducam te in via p quam venisti. Tibi autem hoc erit signum. Comede hoc anno que sponte nascuntur: ⁊ in anno secundo pomis vescere: In anno autē tertio seminate ⁊ metite ⁊ plātate vineas: ⁊ comedite fructus earū. Et metet id qđ saluatus fuerit de domo iuda ⁊ qđ reliquū est radicem deorsum · et faciet fructum sursum: qm de hierlm exibūt reliquie: ⁊ saluatio de mōte sion. Zelus dñi exercituū faciet istud. ꝓpterea hec dicit dñs de rege assyriorꝫ. Non intrabit ciuitatem hanc ⁊ non iaciet ibi sagittam ⁊ nō occupabit eam clypeus: ⁊ nō mittet in circuitu eius aggerem: In via qua venit: p eam reuertet ⁊ ciuitatē hanc nō ingredietur dicit dñs. Et protegam ciuitatem istam vt saluem eam: propter me ⁊ propter dauid seruum meum: Egressus est autem angelus domini ⁊ percussit in castris assyriorum centum octogintaquinq̄ milia. Et surrexerunt mane ⁊ ecce omēs cadauera mortuorum. Et egressus est ⁊ abijt: Et reuersus est sennacherib rex assyriorꝫ ⁊ habitauit in niniue. Et factum est cum adoraret in templo nesrach deum suum: adramelech ⁊ sarasar filij eius percusserūt eum gladio fugeruntq̄ in terram ararath ⁊ regnauit asaraddon filius eius p eo. XXXVIII

In diebꝫ illis egrotauit ezechias vsq̄ ad mortem: ⁊ introiuit ad eum esaias filius amos propheta ⁊ dixit ei. Hec dicit dominus: Dispone domui tue q̄ morieris tu ⁊ nō viues. Et cōuertit ezechias faciem suam ad parietem ⁊ orauit ad dñm: et dixit: Obsecro domine memento queso qūo ambulauerim coram te in veritate ⁊ in corde perfecto ⁊ qđ bonū est in oculis tuis · fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factum est verbum domini ad esaiam dicēs: Vade ⁊ dic ezechie. Hec dicit dñs de⁹ dauid patris tui: Audiui orationem tuam ⁊ vidi lachrymas tuas. Ecce ego adijciā sup dies tuos quindecim annos: ⁊ de manu regis assyriorꝫ eruam te ⁊ ciuitatem istam: ⁊ protegā eā: Hoc autē tibi erit signū a dño: q̄ faciet dñs verbū hoc quod locutus est: Ecce ego reuerti faciam vmbram lineaꝝ p quas descenderat in horologio achaz in sole retrorsum · decem lineis. Et reuersus est sol decē lineis p grad⁹ q̄s descēderat: Scriptura ezechie regis iuda cū egrotasset ⁊ cōualuisset de infirmitate sua: Ego dixi in dimidio dierꝫ meorꝫ · vadaz ad portas inferi: Quesiui residuū annorꝫ meorum Dixi nō videbo dñm deum in terra viuentiū · nō aspiciam hoīem vltra ⁊ habitatorem quietis. Generatio mea ablata est ⁊ cōuoluta est a me q̄si tabernaculū pastoris. ꝓcisa est velut a texēte vita mea: dū adhuc ordirer succidit me: De mane vsq̄ ad vesperam finies me sperabam vsq̄ ad mane. Quasi leo sic contriuit omia ossa mea. De mane vsq̄ ad vesperam finies me: Sicut pullus hirūdinis

sic clamabo: meditabor vt columba. At
tenuati sunt oculi mei suspiciētes in ex
celsuz. Dñe vim patior: responde ꝓ me.
Quid dicam aut quid rñdebit mihi cū
ipse fecerit? Recogitabo tibi oēs annos
meos in amaritudīe aīe mee: Dñe si sic
viuit̄: ⁊ ī talib⁹ vita spūs mei: Corripi-
es me ⁊ viuificab̄ me: ecce in pace ama-
ritudo mea amarissima. Tu aūt eruisti
aīam meā vt nō periret ꝓiecisti post ter-
gū tuū oīa peccata mea. Quia nō infer-
nus ꝯfitebit̄ tib. ineq; mors laudabit te
nō expectabūt q̄ descēdūt ī lacū ꝟitatem
tuā. Viuēs viuēs ipse ꝯfitebit̄ tibi sicut
⁊ ego hodie. Pr̄ filijs notā faciet ꝟitatē
tuā. Dñe saluū me fac. ⁊ psalmos nr̄os
cātabim⁹ cūctis dieb⁹ vite nr̄e in domo
dñi. Et iussit esaias vt tollerēt massam
de ficis ⁊ cataplasmarēt sup̄ vulnus et
sanaret̄. Et dixit eçechias. Quod erit si
gnū q̄ ascēdaz in domū dñi? XXXIX

In tp̄e illo misit merodach ba-
ladam fili⁹ baladā rex babylōis
libros ⁊ munera ad eçechiā. Au
dierat enī q̄d egrotasset ⁊ conualuisset.
Letat⁹ est aūt sup̄ eis eçechias: et oñdit
eis cellaz aromatū ⁊ argēti ⁊ auri ⁊ odo-
ramētoꝝ ⁊ vngēti optimi ⁊ oēs apothe-
cas suppellectilis sue. ⁊ vniuersa que in
uēta sunt in thesauris ei⁹. Non fuit ver
bū q̄d nō oñderet eis eçechias in domo
sua. ⁊ in oī ptāte sua. Introiuit aūt esai
as ꝓpheta ad eçechiam regem ⁊ dixit ei:
Quid dixerūt viri isti. ⁊ vñ venerūt ad
te? Et dixit eçechias. De terra lōginq̄ ve
nerūt ad me d̄ babylōe. Et dixit. Quid
viderūt in domo tua? Et dixit eçechias
Oīa q̄ in domo mea sunt viderūt. Non
fuit res quā non ostenderim eis in the-
sauris meis. Et dixit esaias ad eçechiaz
Audi verbū dñi exercituū: Ecce dies ve
niēt ⁊ auferent̄ oīa que ī domo tua sunt
⁊ que thesauriçauerūt patres tui vsq; ad
diem hanc in babylonē. Non relinquet̄
quicq̄ dic̄ domin⁹. Et de filijs tuis qui
exibunt de te quos genueris tollent. et
erunt eunuchi in palatio regis babylo-
nis. Et dixit eçechias ad esaiam. Bonū
verbum domini quod locut⁹ est: Et di-
xit. Fiat tantum pax ⁊ veritas in diebus
meis.

XL

Consolamini cōsolamini popu-
le me⁹. dicit de⁹ vester. Loquimi
ni ad cor hierusalem ⁊ aduoca-
re eam. quoniā completa est malicia ei⁹
dimissa est iniquitas illius. Suscepit
de manu domini duplicia ꝓ omib⁹ pec-
catis suis. Vox clamātis in deserto. Pa
rate viam dñi. rectas facite in solitudīe
semitas dei nr̄i. Omīs vallis exaltabit̄
⁊ oīs mons ⁊ collis hūiliabit̄. ⁊ erūt pra
ua indirecta ⁊ aspa in vias planas. Et
reuelabit̄ gloria dñi et videbit oīs caro
pariter q̄ os dñi locutū est. Vox dicēt̄
Clama. Et dixi. Quid clamabo? Omīs
caro fenū. ⁊ oīs gloria eius q̄si flos agri
Exiccatū est fenum ⁊ cecidit flos. q̄ spi-
ritus dñi sufflauit in eo. Vere fenuz est
ppl's. Exiccatū est fenū ⁊ cecidit flos. ver
bum aūt dñi manet in eternū. Super
montē excelsuz ascende tu qui euangeli
ças sion: exalta in fortitudine vocē tuaz
qui euangeliças hierl'm. Exalta noli ti-
mere. Dic ciuitatib⁹ iude. Ecce deus ve
ster. Ecce dñs deus in fortitudine veni-
et ⁊ brachiū eius dñabit̄. Ecce merces
eius cū eo. ⁊ opus illius coraz illo. Sic
pastor gregē suuz pascet in brachio suo
cōgregabit agnos: ⁊ in sinu suo leuabit
feras ip̄e portabit. Quis mensus est pu
gillo aquas. ⁊ celos palmo ponderauit?
Quis appendit trib⁹ digitis molē terer
⁊ librauit in pondere mōtes colles. ⁊ ī sta
tera? Quis adiuuit spm̄ dñi. aut quis
cōsiliarius eius fuit ⁊ oñdit illi? Cum q̄
inijt ꝯsiliū ⁊ instruxit eū ⁊ docuit euz se-
mitā iusticie. ⁊ erudiuit eū scientia. ⁊ vi
am prudentie ostēdit illi? Ecce gentes
quasi stilla situle. ⁊ quasi momentuz sta
tere reputate sunt. Ecce insule q̄si pul-
uis exiguus. ⁊ libanus non sufficiet ad
succendēduz. ⁊ aīalia eius nō sufficient
ad holocaustum. Omnes gentes quasi
non sint. sic sunt coram eo. ⁊ quasi nihi
lum ⁊ inane reputate sunt ei. Cui ergo
similez fecistis deum? aut quā imaginē

ponetis ei? Nunquid sculptile cōflabit faber aut artifex auro figurabit illud et laminis argenteis argentarius? Forte lignū ⁊ īputribile elegit artifex sapiēs querit quō statuat simulacrū q̄ nō moueatur. Nūquid nō scietis? Nūquid nō audistis? Nūquid nō annūciatū est vob ab initio? Nūquid nō intellexistis fundamenta terre? Qui sedet sup gyrū terre: ⁊ hītatores ei⁹ sunt q̄si locuste. Qui extēdit velut nihili celos: ⁊ expandit eos sic̄ tabernaculū ad inhabitandū. Qui dat secretor scrutatores quasi non sint iudices terre velut inanes fecit. Et qui dem neq̄ plantato: neq̄ sato: neq̄ radicato ī terra trunco eor. Repēte flauit ī eos: ⁊ aruerūt: ⁊ turbo quasi stipulaz auferet eos. Et cui assimilastis me ⁊ adeq̄stis dicit sanctus: Leuate in excelsuz oculos vr̄os: ⁊ videte q̄s creauit hec. Qui educit in numero militiā eor: ⁊ oīs ex noīe vocat. Pre multitudine fortitudinis ⁊ robreis virtutisq̄ ei⁹: neq̄ vnū reliquū fuit. Quare dicis iacob ⁊ loquer̄ israel: abscondita est vita mea a dño: ⁊ a deo meo iudiciū meū trāsibit. Nūquid nescis: aut nō audisti? Deus sempiternus dñs qui creauit temīos terre: ⁊ nō deficiet neq̄ laborabit: nec est inuestigatio sapie ei⁹. Qui dat lasso vt utē ⁊ his qui nō sunt fortitudinē ⁊ robur multiplicat. Deficient pueri ⁊ laborabūt: ⁊ iuuenes in infirmitate cadent. Qui autē sperant in dño mutabūt fortitudinem assumēt pennas sic̄ aquile. current ⁊ non laborabūt: ābulabūt ⁊ nō deficiēt. XLI

Taceant ad me insule: et gentes mutent fortitudinē. Accedant et tūc loquant̄: simul ad iudicium ꝓpinquem⁹. Quis suscitauit ab ori ente iustum: vocauit eū vt sequeret̄ se? Dabit in conspectu eius gētes: ⁊ reges obtinebit. Dabit quasi puluerem gladio eius. sicut stipulam vento raptam. arcui eius. Persequetur eos: trāsibit in pace: semita in pedib⁹ eius non apparebit. Quis hec operatus est ⁊ fecit: vocās generationes ab exordio? Ego dom⁹ primus ⁊ nouissimus ego sum: Videt insule ⁊ timuerūt. extrema terre obstupuerunt: ⁊ appropinquauerūt ⁊ accesserunt. Vnusquisq̄ proximo suo auxiliatur: ⁊ fratri suo dicet cōfortare. Confortauit faber erarius percutiēs malleo eū qui cudebat tunc temporis: dicens glutino bonum est: ⁊ cōfortauit eum clauis vt nō moueatur? Et tu israel serue meus iacob quem elegi. semen abraaz amici mei: in quo apprehendi te. ab extremis terre ⁊ a longinquis eius vocaui te: ⁊ dixi tibi. Seruus me⁹ es tu. elegi te ⁊ nō abieci te. Ne timeas quia ego tecū sum ne declines q̄ ego de⁹ tuus. Cōfortaui te auxiliatus sum tibi: ⁊ suscepit te dextera iusti mei. Ecce ꝓfundent̄ ⁊ erubescēt omnes qui pugnāt aduersuz te. Erunt quasi nō sint: ⁊ peribūt viri qui ꝓtradicunt tibi. Queres eos: ⁊ non inuenies viros rebelles tuos: ⁊ erūt quasi nō sint ⁊ veluti ꝓsumptio bomīs bellātis adūsum te: q̄ ego dñs deus tuus apprehendēs manuz tuā dicēsq̄ tibi. Ne timeas ego adiuui te. Noli timere vermis iacob: qui mortui estis ex israel. Ego auxiliatus sum tui dicit dñs: ⁊ redēptor tu⁹ sanctus isr̄l. Ego posui te q̄si plaustruz triturās nouum: habēs rostra serrātia. Triturabis mōtes ⁊ cōminues: ⁊ colles quasi puluerē pones. Clentilabis eos ⁊ vētus tollet: ⁊ turbo dispget eos: ⁊ tu exultabis in dño: in sancto isr̄l letaberis. Egeni ⁊ paupes querunt aquas ⁊ non sunt lingua eor siti aruit. Ego dñs exaudiam eos: deus isr̄l: non derelinquaz eos. Aperiam in supinis collib⁹ flumīa: ⁊ in medio campor fontes. Ponam deserтū in stagna aquar: ⁊ terrā inuiaz in riuos aquar. Dabo in solitudinē cedrū ⁊ spinam ⁊ myrtum ⁊ lignū olyue. Ponam in deserto abietem vlmum ⁊ buxū simul vt videant ⁊ sciant ⁊ recogitent ⁊ intelligāt pariter: quia manus domini fecit hec: ⁊ sanctus israel creauit illud. Prope facite iudicium vestrum dicit dominus: afferte si quid forte habetis dixit rex iacob. Accedant ⁊ nuncient vobis

quecũq; ventura sunt. Priora que fue-
runt nunciate: ⁊ ponemus cor nostrum
⁊ sciemus nouissima eorũ ⁊ que ventu-
ra sunt indicate nobis. Annũciate que
ventura sunt in futurũ: ⁊ sciemus q̃r dij
estis vos. Bene quoq; aut male si pote-
stis facite ⁊ loq̃mur ⁊ videam⁹ simul. Ec-
ce vos estis ex nihilo ⁊ opus vestrũ ex eo
q̃d non est. Abominatio e qui elegit vos
Suscitaui ab aquilone: ⁊ veniet ab or-
tu solis. Vocauit nomẽ meum: ⁊ addu-
cet magistratus quasi lutuz: ⁊ velut pla-
stes conculcans humum. Quis annũ-
ciauit ab exordio vt sciamus ⁊ a princi-
pio vt dicamus: iust⁹ es. Non est annũ-
ciãs neq; predicẽs. neq; audiens sermo-
nes vr̃os. Prim⁹ ad sion dicet. ecce ad-
sum. ⁊ hierusalẽ euãgelistã dabo. Et vi-
di. ⁊ non erat ex istis quisq̃ qui iniret cõ-
siliũ. ⁊ interrogatus respõderet verbuz
Ecce omẽs iniusti. ⁊ vana opa eor̃. ven-
tus ⁊ inane simulacra eor̃. XLII

Ecce seruus meus. suscipiã euz
electus me⁹. complacuit sibi in
illo anima mea. Dedi spirituz
meũ super eum. iudiciũ gentib; profe-
ret. Nõ clamabit. neq; accipiet personaz
nec audiet̃ vox ei⁹ foris. Calamũ quassa-
tum nõ ꝯteret ⁊ linũ fumigans nõ exti-
guet. In ṽitate educet iudiciũ: nõ erit
tristis neq; turbulẽtus donec ponet in
terra iudiciũ ⁊ legez eius insule expecta-
bunt. Hec dicit dñs deus creans celos
⁊ extendens eos. firmãs terram ⁊ q̃ ger-
minãt ex ea. dans flatuz ꝑplo qui est su-
per terram. ⁊ spiritũ calcãtib; eam. Ego
dominus vocaui te in iusticia. ⁊ apprehẽ-
di manũ tuã. ⁊ seruaui te. Et dedi te in
fedus populi. in lucem gentiũ vt aperi-
res oculos cecor̃. ⁊ educeres de conclu-
sione vinctũ: de domo carceris sedẽtes
in tenebris: Ego dñs. hoc est nomẽ me-
um. Gloriã meam alteri nõ dabo. ⁊ lau-
dem meã sculptilib;. Que prima fuer̃t
ecce venerũt. noua q̃z ego annũcio. ante
q̃z oriantur audita vobis faciã. Cantate
domino canticum nouuz. laus eius ab
extremis terre. Qui descenditis in ma-
re ⁊ plenitudo eius: insule. et habitato-
res earum. Leuetur desertum ⁊ ciuita-
tes eius. in domib; hĩtabit cedar. Lau-
date habitatores petre: de vertice mon-
tium clamabũt. Ponent dño gloriam.
⁊ laudem eius in insulis nunciabunt.
Dñs sicut fortis egredie t̃ sicut vir pre-
liator suscitabit çelũ. Vociferabit̃ ⁊ cla-
mabit. super inimicos suos cõfortabit̃
Tacui. semp̃ silui: patiens fui. sicut par-
turiens loquar. Dissipabo et absorbebo
simul. desertos faciam montes ⁊ colles
⁊ omne germen eor̃ exiccabo. Ponã flu-
mina in insulas. ⁊ stagna arefaciã. Et e-
ducam cecos in viaz quã nesciũt. ⁊ in se-
mitis quas ignorauerũt ambulare eos
faciam. Ponã tenebras coram eis in lu-
cem ⁊ praua in recta. Hec verba feci eis
⁊ nõ dereliqui eos. Cõuersi sunt retror-
sum. Cõfundant̃ ꝯfusione qui cõfidũt
in sculptili. qui dicũt conflatili: vos dij
nostri. Surdi audite ⁊ ceci intuemini
ad videndum. Quis cec⁹ nisi seru⁹ me-
us. ⁊ surdus nisi ad quem nuncios me-
os misi? Quis cecus nisi qui venunda-
tus est? Et quis cecus nisi seru⁹ domini
Qui vides mlta. nõne custodies? Qui
apertas habes aures. nõne audies? Et
dñs voluit vt sanctificaret eum. ⁊ ma-
gnificaret legem ⁊ extolleret. ipse autez
populus dirept⁹ et vastatus. Laqueus
iuuenũ omnes. ⁊ in domib; carcerũ ab-
sconditi sunt. Facti sunt in rapinaz. nec
est qui eruat. in direptionem. nec ẽ qui
dicat: redde. Quis est in vobis qui au-
diat h̃ attẽdat ⁊ auscultet futura? Quis
dedit ĩ direptionẽ iacob. ⁊ isrl̃ vastãtib;
Nõne dñs ipe cui peccauim⁹? Et nolue-
rũt in vijs ei⁹ ambulare. ⁊ nõ audierũt
legem eius. Et effudit sup̃ eũ indigtio-
nem furoris sui ⁊ forte bellũ. ⁊ cõbussit
eum iu circũitu ⁊ nõ cognouit ⁊ succen-
dit eum ⁊ nõ intellexit. XLIII

Et nunc hec dicit dñs creans te
iacob: ⁊ formãs te israel. Noli ti-
mere q̃r redemi te. et vocaui te
nomine tuo. Meus es tu. Cum trãsie-
ris per aquas. tecum ero. ⁊ flumina nõ

operiēt te. Cū ambulaueris in igne nō
combureris: ⁊ flamma nō ardebit in te
qꝛ ego domin⁹ deus tuus sanctus israel
saluator tuus. Dedi ꝓpitiationem tuā
egyptū: ⁊ ethiopiā ⁊ saba pro te. Ex quo
honorabilis fact⁹ es ī oculis meis ⁊ glo
riosus: ego dilexi te: Et dabo homīes ꝓ
te: ⁊ ꝓplos pro aīa tua. Noli timere quia
ego tecū sum. Ab oriente adducā semē
tuū ⁊ ab occidente cōgregabo te. Dicaz
aquilōi da: ⁊ austro. noli ꝓhibere. Affer
filios meos d̄ longinquo. ⁊ filias meas
ab extremis terre. Et omnez qui inuo/
cat nomen meū. in gloriam meam crea/
ui euz: formaui eū ⁊ feci eū. Educ foras
ꝓplm cecū ⁊ oculos habentem: surdū. et
aures ei sunt. Omēs gentes cōgregate
sunt simul: ⁊ collecte sunt trib⁹. Quis
in vobis annūciet istud: ⁊ que prīa suut
audire vos faciet? Dent testes eoꝝ ⁊ iu
stificent̄: ⁊ audiant ⁊ dicant. Clere vos
testes mei dicit dn̄s: ⁊ seruus me⁹ quez
elegi: vt sciatis ⁊ credatis mihi: ⁊ intelli
gatis quia egoipse sum. Ante me non ē
formatus deus: ⁊ post me non erit. Ego
sum. ego sum dn̄s: ⁊ nō est absqꝫ me sal
uator. Ego annūciaui ⁊ saluaui: auditū
feci: ⁊ non fuit in vobis alienus. Clos
testes mei dicit dn̄s: et ego deus. Et ab
initio egoipse: ⁊ nō est qui de māu mea
eruat. Operabor: et quis auertet illud?
Hec dicit dn̄s redemptor vester sanct⁹
israel. Propter vos emisi ī babylonez: ⁊
detraxi vectes vniuersos ⁊ chaldeos in
nauib⁹ suis gl'iantes. Ego dn̄s scūs vr̄
creās isrl': rex vr̄. Hec dic̄ dn̄s q̄ dedit in
mari viā: ⁊ ī aq̄s torrētib⁹ semitā. Qui
eduxit quadrigam ⁊ equum: agmē ⁊ ro/
bustum. Simul obdormierunt nec re
surgent: contriti sunt quasi linum: ⁊ ex
tincti sunt. Ne memineritis prioꝝ: ⁊ an
tiqua ne intueamini. Ecce ego facio no
ua: ⁊ nūc orientur: vtiqꝫ cognoscetis ea:
Ponam in deserto viam: ⁊ in inuio flu
mina. Et glorificabit me bestia agri. dra
cones ⁊ strutiones: quia dedi in deserto
aquas: ⁊ flumina in inuio. vt darem po
tum populo meo electo meo. Populū
istum formaui mihi: laudez meam nar
rabit: Non me inuocasti iacob nec labo/
rasti in me israel. Non obtulisti mihi a/
rietez holocausti tui ⁊ victimis tuis nō
glorificasti me: Non te seruire feci in ob
latione. nec laborem tibi prebui in thu/
re. Non emisti mihi argento calamum
⁊ adipe victimarū tuarū non inebriasti
me. Cleruntamē seruire me fecisti ī pec
catis tuis prebuisti mihi laborem in ini
quitatibus tuis. Ego sum. ego sum ipe
qui deleo iniquitates tuas propter me
⁊ peccatorum tuorum non recordabor.
Reduc me in memoriam ⁊ iudicemur
simul: narra si quid habes vt iustificeris
Pater tuus primus peccauit ⁊ interp̄/
tes tui preuaricati sunt in me. Et con/
taminaui principes sanctos: dedi ad in/
ternitionez iacob: ⁊ israel in blasphemi/
am.

XLIIII

Et nunc audi iacob serue meus
⁊ israel quez elegi. Hec dicit do
minus faciens ⁊ formans te: ab vtero
auxiliator tuus. Noli timere serue me⁹
iacob: ⁊ rectissime quem elegi. Effundā
enim aquas super sitiētem. ⁊ fluenta su
per aridaz. Effundam spūm meū super
semen tuū: ⁊ benedictionem meam sup̄
stirpem tuam: ⁊ germinabunt inter her
bas quasi salices iuxta preter fluentes
aquas. Iste dicit domine ego suz: ⁊ ille
vocabit in nomine iacob. Et hic scribet
manu sua domino: ⁊ in nomīe israel assi
milabit̄. Hec dicit dn̄s rex israel ⁊ redē/
ptor eius dn̄s exercituū. Ego primus ⁊
⁊ ego nouissimus: ⁊ absqꝫ me non est de
us. Quis similis mei? Clocet ⁊ annūci
et: ⁊ ordinem exponat mihi. Ex quo con
stitui mihi populum antiquū. Clentu/
ra ⁊ q̄ futura sunt annūciet eis. Nolite
timere: neqꝫ cōturbemini. Ex tūc audi/
re te feci: ⁊ annūciaui. Clos estis testes
mei. Nūquid est deus absqꝫ me: ⁊ forma
tor quem ego nō nouerim? Plaste ido
li oēs nihil sunt: ⁊ amantissima eoꝝ nō
ꝓderūt eis. Ipsi sunt testes eoꝝ. qꝛ non
vidēt neqꝫ intelligūt: vt cōfundantur.
Quis formauit deū: ⁊ sculptile cōflauit

ad nihil vtile; Ecce oēs participes eius cōfundent. Fabri enī sunt ex hoīb. Cōueniēt eni oēs: stabūt ⁊ pauebūt: ⁊ confundent simul. Faber ferrarius lima operatus est: in prunis ⁊ in malleis formauit illud: ⁊ operatus est in brachio fortitudinis sue. Esuriet ⁊ deficiet nō bibet aquā ⁊ lassescet. Artifex lignarius extēdit normam: formauit illud in runcina. Fecit illud in angularibus: ⁊ in circino tornauit illud: ⁊ fecit imaginem viri quasi speciosum hominē habitantem in domo. Succidit cedros: tulit ilicem ⁊ quercum que steterat inter ligna saltus. Plantauit pinū quā pluuia nutriuit: ⁊ facta est hominib in focum. Sūpsit ex eis ⁊ calefactus est: ⁊ succendit et coxit panes: de reliquo autez opatus est deum ⁊ adorauit: fecit sculptile: ⁊ curuatus est ante illud. Mediū eius cōbussit igni ⁊ de medio ei⁹ carnes coxit. Comedit pulmētum ⁊ saturatus est. ⁊ calefactus est ⁊ dixit. Eiah calefactus sum. vidi focū. Reliquū aūt eius deum fecit et sculptile sibi. Curuat ante illud. ⁊ adorat illud ⁊ obsecrat. diceus. Libera me quia deus meus es tu. Nescierūt neq; intellexerūt. Obluti enī sunt ne videant oculi eoꝝ. ⁊ ne intelligāt ī corde suo. Nō recogitāt in mente sua. neq; cognoscūt neq; sentūt vt dicant. Medietatē eius combussi igni ⁊ coxi super carbones eius panes. coxi carnes ⁊ comedi. ⁊ d reliquo eius idolum faciam: Ante truncū ligni pcidam: Pars eius cinis est. Cor insipiens adorabit illud. ⁊ nō liberabit aīaz suam. neq; dicet: forte mendaciū est in dextera mea. Memento hoꝝ iacob ⁊ israel. qm̄ seruus me⁹ es tu. Formaui te. seruus me⁹ es tu isrl. nō obliuiscaris mei Deleui vt nubem iniquitates tuas. ⁊ q̄ si nebulā peccata tua. Reuertere ad me qm̄ redemi te. Laudate celi qm̄ miaz fecit dñs. iubilate extrema terre. Resonate mōtes laudationē. saltus ⁊ oē lignuz ei⁹. Qm̄ redemit dñs iacob. ⁊ israel gloriabit. Hec dicit dñs redēptor tuus. et formator tu⁹ ex vtero. Ego sum dñs faciens omnia. extendēs celos solus. stabiliens terram ⁊ nullus mecum. Irrita faciens signa diuinoꝝ. ⁊ ariolos in furorem vertens. Conuertens sapientes retrorsum ⁊ scientiam eorū stultam faciens. Suscitans verbum serui sui. ⁊ cōsiliū nunciorum suoꝝ complens. Qui dico hierusalez habitaberis. ⁊ ciuitates iude edificabimini. ⁊ deserta eius suscitabo. Qui dico profundo desolare. ⁊ flumina tua arefaciam. Qui dico cyro pastor meus es ⁊ oēm voluntatē meaz cōplebis. Qui dico hierl'm edificaberis. ⁊ templo fundaberis. XLV

Hec dicit dñs christo meo cyro ⁊ cui⁹ apprehēdi dexterā vt subiiciā ante faciem eius gentes et dorsa regum vertam. Et aperiam coraz eo ianuas. ⁊ porte non claudent. Ego ante te ibo. ⁊ gloriosos terre humiliabo. Portas ereas conteram ⁊ vectes ferreos cōfringam. Et dabo tibi thesauros absconditos. ⁊ arcana secretoꝝ vt scias q̄ ego dñs. qui voco nomen tuū de⁹ israel. Propter seruū meuz iacob ⁊ israel electum meū. Et vocaui te noīe tuo. assimulaui te. ⁊ non cognouisti me. Ego dñs. ⁊ nō est amplius. Extra me non est deus. Accinxi te. ⁊ non cognouisti me. vt sciāt hi qui ab ortu solis ⁊ qui ab occidente. qm̄ absq; me nō est deus. Ego dñs ⁊ non est alter. formās lucem. ⁊ creans tenebras faciens pacem. ⁊ creans maluz. Ego dominus. faciēs oīa hec. Rorate celi desup ⁊ nubes pluant iustuz. aperiatur terra ⁊ germinet saluatorem. ⁊ iusticia oriatur simul. Ego dñs creaui eū. Ve qui cōdicit factori suo. testa de samijs tre. Nūquid dicet lutuz figulo suo. quid facis ⁊ opus tuū absq; manibus ē? Ve qui dicit patri quid generas. et mulieri quid parturis? Hec dicit dñs scūs israel. plastes eius. Interrogate me. sup filios meos et super opus manuuz mearum mandate mihi. Ego feci terrā et hominem super eaz creaui. Ego ⁊ manus mee tetenderūt celos. et omni militie eorum mandaui. Ego suscitaui eū

ad iusticiã: ⁊ oẽs vias ei⁹ dirigã. Ip̄e edi
ficabit ciuitatẽ meã: ⁊ captiuitatẽ meaꝫ
dimittet: nõ in p̄cio neqꝫ in muneribꝫ di
cit dominus deus exercituum. Hec di/
cit dominus. Labor egypti ⁊ negociatio
ethiopie ⁊ sabaim viri sublimes: ad te
transibunt ⁊ tui erunt. Post te ambu/
labunt: vincti manicis pergent: ⁊ te ado
rabũt teqꝫ dep̄cabunt̄. Tantuꝫ in te est
deus: ⁊ non est de⁹ absqꝫ te. Vere tu es
deus absconditus: deus israel saluator.
Confusi sunt ⁊ erubuerũt omẽs simul
abierũt in confusione fabricatores erro
rũ. Israel saluatus est in dño salute et̄/
na. Non confundemini ⁊ non erubesce/
tis vsqꝫ in seculum seculi: quia hec dicit
dominus creãs celos. Ipse de⁹ formãs
terram ⁊ faciens eam: ipse plastes eius.
Non in vanum creauit eam. vt habita/
retur formauit eam. Ego dñs ⁊ non est
alius. Non in abscõdito locut⁹ suꝫ: in lo
co terre tenebroso. Non dixi semĩ iacob
frustra: querite me. Ego dñs loquẽs iu
sticiam. annũcians recta. Congregami/
ni ⁊ venite: et accedite simul qui saluati
estis ex gentibꝫ. Nescierunt qui leuant
signuꝫ sculpture sue: ⁊ rogant dñm nõ
saluantem. Annũciate ⁊ venite: ⁊ consi/
liamini simul. Quis auditum fecit hoc
ab initio? Et tunc p̄dixi illud: Nũquid
non ego dñs: ⁊ non est vltra deus absqꝫ
me? Deus iustus ⁊ saluans non est pre
ter me. Conuertimini ad me ⁊ salui eri
tis oẽs fines terre quia ego deus ⁊ non
est alius. In memetipso iuraui. egredie
tur de ore meo iusticie verbuꝫ: ⁊ non re/
uertet̄. qꝛ mihi curuabit̄ omne genu: ⁊
iurabit omĩs lingua. Ergo in dño dicet
Mee sunt iusticie ⁊ imperiũ. Ad euꝫ ve/
nient: ⁊ confundent̄ oẽs qui repugnãt
ei. In dño iustificabit̄ ⁊ laudabitur om
ne semen israel.

XLVI

Confractus est bel. contritus est
nabo: facta sunt simulacra eoruꝫ
bestijs ⁊ iumẽtis. Onera vestra
graui pondere vsqꝫ ad lassitudinem con
tabuerunt: ⁊ contrita sunt simul. Nõ po
tuerunt saluare portantez: ⁊ anima eoꝝ
in captiuitatem ibit. Audite me dom⁹
iacob: ⁊ omne residuum domus israel.
Qui portamini a meo vtero: qui gesta/
mini a mea vulua. Vsqꝫ ad senectã ego
ipse: ⁊ vsqꝫ ad canos ego portabo. Ego fe
ci ⁊ ego feraꝫ. ego portabo ⁊ saluabo. Cui
assimilastis me ⁊ adequastis: ⁊ compara
stis me ⁊ fecistis similem? Qui confer/
tis aurum de sacculo: ⁊ argentũ statera
ponderatis. Conducentes artificem vt
faciat deum ⁊ p̄cidunt ⁊ adorant. Por/
tant illum in humeris gestantes: ⁊ po/
nentes in loco suo. Et stabit: ac de loco
suo non mouebit̄. Sed ⁊ cuꝫ clamaue/
rint ad eum non audiet: de tribulatiõe
non saluabit eos: Mementote istud et
cõfundamini redite preuaricatores ad
cor. Recordamini prioris seculi. quoni
am ego sum deus ⁊ non est vltra deus:
nec est similis mei annũciãs ab exordio
nouissimuꝫ: ⁊ ab initio que necdũ facta
sunt dicens: Consilium meum stabit:
⁊ omnis voluntas mea fiet: Vocans ab
oriente iustum ⁊ de terra longinqua vi
rum voluntatis mee. Et locutus sum
⁊ adducam illud: creaui et faciam illud.
Audite me duro corde: qui longe estis
a iusticia. Prope feci iusticiam meaꝫ: nõ
elongabitur: ⁊ salus mea non morabit̄.
Dabo in siõ salutẽ ⁊ in israel gloriã meã

XLVII

Descende: sede in pul
uere virgo filia babylon: sede in
terra. Non est solium filie chal/
deoꝝ: quia vltra nõ vocaberis mollis et
tenera. Tolle molam ⁊ mole farinaꝫ: de
nuda turpitudinem tuam. Discooperi
humeruꝫ reuela crura: transi flumina.
Reuelabit̄ ignominia tua: ⁊ videbitur
opprobrium tuum. Vltionem capiam
⁊ non resistet mihi homo. Redemptor
noster dominus exercituum: nomen il/
lius sanct⁹ israel. Sede tacens ⁊ intra
in tenebras filia chaldeoꝝ: quia non vo
caberis vltra domina regnorum: Irat⁹
sum super populuꝫ meum: contamina/
ui hereditatem meam: ⁊ dedi eos in ma
nu tua. Non posuisti eis misericordias
Super senez aggrauasti iugum tuum

valde:⁊ dixisti. In sempiternuz ero do/
mina. Non posuisti hec super coz tuum
neqz recordata es nouissimi tui. Et nũc
audi hec delicata:⁊ habitans confidẽter
que dicis in corde tuo :ego suz:⁊ non ẽ
preter me amplius. Non sedebo vidua:
⁊ ignorabo sterilitatez. Veniẽt tibi duo
hec subito in die vna sterilitas⁊ vidui/
tas. Vniuersa venerunt super te ꝓpter
multitudinem maleficiorũ tuorũ⁊ pro
pter duriciam incantatoꝝ tuoꝝ velxmẽ
tem. Et fiduciã habuisti in malicia tua
⁊ dixisti: Non est qui videat me. Sapiẽ
tia tua⁊ sciẽtia tua hec decepit te. Et di/
xisti in corde tuo. Ego sum:⁊ preter me
non est altera. Veniet super te malũ: et
nescies ortũ eius:⁊ irruet super te cala/
mitas quã nõ poteris expiare. Veniet
sup te repẽte miseria quã nescies. Sta
cum incantatoribꝫ tuis⁊ cũ multitudi/
ne maleficioꝝ tuoꝝ in quibꝫ laborasti ab
adolescentia tua:si forte quid prosit ti/
bi:aut si possis fieri fortior. Defecisti in
multitudine ꝯsiliorꝝ tuoꝝ. Stent⁊ sal/
uent te augures celi qui contemplabã/
tur sidera⁊ supputabant menses: vt ex
eis annũciarent ventura tibi. Ecce facti
sunt quasi stipula:ignis combussit eos
Non liberabunt animã suam de manu
flamme:non sunt prune quibus calefi/
ant:nec focus vt sedeant ad eum. Sic
facta sunt tibi:in quibuscũqz laborae/
ras. Negociatores tui ab adolescentia
tua:vnusquisqz in via sua errauerunt.
Non est qui saluet te. XLVIII

Audite hec domus iacob qui vo
camini nomĩe israel:⁊ de aquis
iuda existis:qui iuratis in noĩe
dñi:⁊ dei israel recordamini :nõ in veri/
tate⁊neqz in iusticia. De ciuitate enĩ san
cta vocati sunt:⁊ sup deũ isrl' cõstabiliti
sunt. Dñs exercituũ nomẽ eius. Prio/
ra extunc annũciaui⁊ ex ore meo exiẽrt
⁊ audita feci ea:repẽte opatus sum⁊ ve
nerũt. Sciui enĩ qz durus es tu:⁊ ner/
uus ferreus ceruix tua:⁊ frons tua erea
Predixi tibi extũc:anteqz venirent indi
caui tibi:ne forte diceres. Idola mea fe
cerunt hec:⁊ sculptilia mea⁊ conflatilia
mandauerũt ista. Que audisti vide om
nia. Vos autem non annũciastis. Au/
dita tibi feci noua extunc⁊ conũsata sũt
que nescis. Nunc creata sunt⁊ nõ extũc
⁊ ante diem:⁊ nõ audisti ea:ne forte di/
cas:ecce ego cognoui eã. Neqz audisti neqz
cognouisti neqz extunc aperta est auris
tua. Scio enĩ quia preuaricãs preuarica
beris:⁊ trãsgressorem ex vtero vocaui te
Propter nomen meũ longe faciam fu
rorez meũ:⁊ laude mea infrenabo te ne
intereas. Ecce excoxi te sed nõ quasi ar/
gentũ:elegi te i camino paupertatiꝫ. Pro
pter me propter me faciam:vt nõ blas/
phemer⁊ gloriam meam alteri non da/
bo. Audi me iacob:⁊ israel quem ego vo
co. Egoipse:ego prim⁹ ⁊ ego nouissim⁹
Manus ẽz mea fundauit terram:⁊ de/
xtera mea mensa est celos. Ego vocabo
eos:⁊ stabunt simul. Cõgregamini oẽs
vos⁊ audite. Quis de eis annũciauit hĩ
Dñs dilexit eum:faciet voluntatẽ suaz
in babylone:⁊ brachiũ suũ in chaldeis.
Ego locutus sum⁊ vocaui eum:adduxi
euz⁊ directa est via eius. Accedite ad
me:⁊ audite hec. Nõ a principio in asco/
dito locutus sum. Ex tpe anteqz fieret
ibi eram:⁊ nunc dñs deus misit me et
spũs eius. Hec dicit dñs deus redem/
ptor tuus sanctus israel. Ego dñs de⁹
tuus doceus te vtilia:gubernãs te i via
qua ambulas. Vtinam attendisses mã
data mea. Facta fuisset sicut flumẽ pax
tua:⁊ iusticia tua sicut gurgites maris.
Et fuisset quasi harena semen tuum:et
stirps vteri tui vt lapilli eius. Non in/
terisset et non fuisset attritum nomen
eius a facie mea. Egredimini de baby/
lone:fugite a chaldeis. In voce exulta/
tionis annunciate:auditam facite hec
⁊ efferte illud vsqz ad extrema terre. Di
cite. Redemit dominus seruum suum
iacob. Non sitierunt in deserto cuz ẽdu/
ceret eos. Aquam de petra produxit eis
⁊ scidit petram⁊ fluxerunt aque. Non
est pax impijs dicit dominus.

XLIX

Audite insule ⁊ attendite popu-
li delonge. Dñs ab vtero voca
uit me: de ventre matris mee re
cordatus est nominis mei. Et posuit os
meum quasi gladiũ acutum: in vmbra
manus sue ꝓtexit me. ⁊ posuit me sicut
sagittã electã. In pharetra sua abscon-
dit me: ⁊ dixit mihi. Seruus meus es
tu israel: qꝛ in te glorificabor. Et ego di-
xi: In vacuũ laboraui: sine causa ⁊ vane
fortitudinem meaꝫ cõsumpsi. Ergo iu-
diciũ meũ cum dño ⁊ opus meũ cũ deo
meo. Et nũc hec dicit dñs formans me
ex vtero seruũ sibi: vt reducaꝫ iacob ad
eum. ⁊ israel non congregabit̃. Et glori
ficatus sum in oculis dñi: ⁊ deus meus
factus est fortitudo mea. Et dixit: Paꝝ
est vt sis mihi seruus ad suscitãdas tri-
bus iacob: ⁊ feces isrl̃ cõuertendas. De
di te in lucem gentiũ: vt sis salus mea
vsqꝫ ad extremũ terre. Hec dicit dñs. re
demptor israel. sanctus eius: ad ꝯtẽpti
bilem aĩam ad abominatam gentez: ad
seruũ dñoꝝ: Reges videbũt ⁊ ꝯsurgent
principes ⁊ adorabũt ꝓpter dñm qꝛ fide
lis est: ⁊ scm̃ israel qui elegit te. Hec dic̃
dñs: In tp̃e placito exaudiui te: ⁊ in die
salutis auxiliatus suꝫ tui. Et seruaui te
et dedi te in fedus ꝓpl̃i vt suscitares ter
ram ⁊ possideres hereditates dissipatas
vt diceres his qui vincti sunt. exite. et
his qui in tenebris reuelamini. Sup
vias pascent̃ ⁊ in oĩbꝫ planis pascua eo
rũ. Non esuriẽt neqꝫ sitiẽt: ⁊ nõ ꝑcutiet
eos est⁹ ⁊ sol: qꝛ misꝛator eoꝝ reget eos: ⁊
ad fontes aquaꝝ potabit eos. Et ponaꝫ
omẽs montes meos in viam: ⁊ semite
mee exaltabunt̃. Ecce isti de longe veni-
ent: ⁊ ecce illi ab aquilone ⁊ mari: ⁊ isti d̃
terra australi. Laudate celi ⁊ exulta ter-
ra: iubilate montes laudẽ: quia cõsola-
tus est dñs ꝓpl̃m suũ: ⁊ pauperũ suoruꝫ
miserebitur. Et dixit siõ: dereliquit me
dñs: ⁊ dñs oblit⁹ est mei. Nũquid obli-
uisci potest mulier infantez suũ: vt non
miseratur filio vteri sui? Et si illa obli-
ta fuerit: ego tamen non obliuiscar tui
Ecce in manibus meis descripsi te: mu
ri tui coram oculis meis semper. Tene
runt structores tui destruentes te. ⁊ dis
sipantes a te exibunt. Leua in circũitu
oculos tuos ⁊ vide: omnes isti congre-
gati sunt: venerunt tibi. Viuo ego dicit
dñs. quia omnibꝫ his velut ornamen-
to vestieris ⁊ circũdabis tibi eos quasi
sponsa. Quia deserta tua ⁊ solitudines
tue ⁊ terra ruine tue: nunc angusta erũt
pre habitatoribꝫ ⁊ longe fugabunt̃ qui
absorbebant te. Adhuc dicent in auribꝫ
tuis filij sterilitatis tue: Angustus ẽ mi
hi locus: fac spatium mihi vt habitem.
Et dices in corde tuo. Quis genuit mi
hi istos? Ego sterilis ⁊ nõ pariens trãs-
migrata ⁊ captiua: ⁊ istos quis enutri-
uit? Ego destituta ⁊ sola: ⁊ isti vbi hic e-
rant? Hec dicit dominus deus. Ecce le-
uabo ad gentes manum meam: ⁊ ad po-
pulos exaltabo signum meũ. Et offerẽt
filios suos in vlnis: ⁊ filias suas super
humeros portabũt. Et erunt reges nu
tricij tui: ⁊ regine nutrices tue. Vultu
in terra demisso adorabunt te: ⁊ pulue-
rem pedum tuoruꝫ lingent. Et scies qꝛ
ego dñs: super quo non cõfundent̃ qui
expectant eum. Nunquid tollet̃ a forti
preda: aut quod captum fuerit a robu-
sto saluuꝫ esse poterit? Quia hec dicit do
minus. Equidem et captiuitas a forti
tolletur: ⁊ quod ablatum fuerit a robu-
sto saluabit̃. Eos vero qui iudicauerũt
te ego iudicabo: ⁊ filios tuos ego salua-
bo. Et cibabo hostes tuos carnibꝫ suis: ⁊
quasi musto sanguine suo inebriabunt̃
Et sciet omĩs caro qꝛ ego dñs saluans
te: ⁊ redemptor tuus fortis iacob. L

Hec dicit dñs. Quis est hic liber
repudij matris vestre: quo di-
misi eam? Aut quis est creditor
meus: cui vendidi vos? Ecce enĩ in iniq̃
tatibus vr̃is venditi estis ⁊ in sceleribꝫ
vestris dimisi matrem vestram: quia ve
ni ⁊ non erat vir: vocaui ⁊ non erat qui
audiret. Nunquid abbreuiata ⁊ paruu
la facta est manus mea vt nõ possim re-
dimere. aut non est in me virtus ad libe
randũ? Ecce in increpatione mea desertũ

faciam mare:ponam flumina in siccum
Cõputrescent pisces sine aqua:& mori/
entur in siti. Induam celos tenebris &
saccum ponam operimẽtum eor. Dñs
dedit mihi linguam eruditam:vt sciam
sustẽtare eum qui lassus est verbo. Eri/
git mane.mane erigit mihi aurẽ:vt au/
diam quasi magistrum. Dominus de⁹
aperuit mihi aurem:ego autem nõ con
tradico:retrorsum nõ abij. Corpus me
um dedi percutientibus·& genas meas
vellẽtibus. Faciẽ meam non auerti ab
increpantibus & cõspuẽtib⁹ in me. Do/
minus deus auxiliator meus:& ideo nõ
sum confusus. Ideo posui faciẽ meam vt
petram durissimam:& scio quoniã non
cõfundar. Iuxta ẽ q iustificat me. Quis
contradicet mihi:Stem⁹ simul. Quis
est aduersarius me⁹. Accedat ad me. Ec
ce dominus deus auxiliator me⁹. Quis
est qui condemnet me:Ecce omnes q̃si
vestimẽtum conterentur:& tinea come/
det eos. Quis ex vobis timẽs dominuz
audiens vocem serui sui:Quis ambu/
lauit in tenebris & non est lumẽ ei. Spe
ret in nomine domini:et innitatur sup
deum suũ. Ecce vos omnes accẽdentes
ignẽ accincti flammis. Ambulate in lu/
mine ignis vestri:& in flãmis quas suc/
cendistis. De manu mea factum est hoc
vobis. In doloribus dormietis. LI

Audite me qui sequimini quod
iustum est:& queritis dominuz.
Attendite ad petram vnde exci
si estis & ad cauernam laci de qua precisi
estis. Attendite ad abraam patrem ve/
strum:& ad saram que peperit vos. Quia
vnũ vocaui eũ:& bẽdixi ei:& multiplica
ui eum. Consolabitur ergo domin⁹ siõ
& consolabitur omẽs ruinas ei⁹. Et po/
net desertum eius quasi delitias:& soli/
tudinem eius quasi hortũ domini. Gau
dium & leticia inuenietur in ea:gratiar
actio & vox laudis. Attẽdite ad me popu
lus meus:& tribus mea me audite:Quia
lex a me exiet:& iudicium meum in lucẽ
populorum requiescet. Prope est iustus
meus:egressus est saluator meus:& bra
chia mea populos iudicabũt. Me insu/
le expectabunt.& brachium meum susti
nebunt. Leuate in celum oculos vestros
& videte sub terra deorsum:quia celi sic
fumus liquescent:& terra sicut vestimẽ/
tum atteretur:& habitatores eius sicut
hec interibunt. Salus autem mea in
sempiternum erit:& iusticia mea nõ defi
ciet. Audite me qui scitis iustum:popu
lus meus lex mea in corde eorum. No/
lite timere opprobriũ hominum:& blas/
phemias eorum ne metuatis. Sicut ei
vestimentum sic comedet eos vermis:
& sicut lanã sic deuorabit eos tinea. Sa
lus aũt mea in sempiternũ erit:& iusti/
cia mea in generationes generationum.
Cõsurge cõsurge induere fortitudinem
brachium dñi. Consurge sicut in diebus
antiquis:in generationib⁹ seculorum.
Nũquid nõ tu percussisti superbũ·vulne
rasti draconem:Nunquid nõ tu siccasti
mare:aquam abyssi vehementis:Qui
posuisti profundum maris viam·vt trã/
irent liberati. Et nunc qui redempti sunt
a domino·reuertentur·venient in sion
laudantes·& leticia sempiterna super ca
pita eor. Gaudium & leticiam tenebũt·
fugiet dolor & gemitus. Ego egoipse cõ/
solabor vos. Quis tu vt timeas ab hõie
mortali & a filio hominis·qui quasi fenũ
ita arescet·& oblitus es domini factoris
tui qui tetendit celos & fundauit terram
et formidasti iugiter tota die a facie fu/
roris ei⁹ qui te tribulabat· & parauerat
ad perdendum. Vbi nunc est furor tri/
bulantis:Cito veniet gradiens ad ape/
riendum·& non interficiet vsq̃ ad inter
nitionem· nec deficiet panis eius. Ego
autem sum dominus deus tuus qui
conturbo mare & intumescunt fluctus
eius·dominus exercituum nomen me
um. Posui verba mea in ore tuo:& in um
bra manus mee protexi te·vt plãtes ce/
los & fundes terram·& dicas ad sion·po
pulus meus es tu. Eleuare eleuare·cõ
surge hierusalem·que bibisti de manu
domini calicem ire eius. Vsq̃ ad fundũ
calicis soporis bibisti· et potasti vsq̃ ad

feces. Non est qui sustentet eam ex omnibus filijs quos genuit. & non est qui apprehendat manum eius ex omnibus filijs quos enutriuit. Duo sunt que occurrerunt tibi. Quis contristabitur super te? Vastitas et contritio & fames et gladius. Quis consolabit te? Filij tui proiecti sunt. dormierunt in capite omnium viarum sicut oryx illaqueatus. pleni indignatione domini. increpatione dei tui. Idcirco audi hec pauperecula. et ebria non a vino. Hec dicit dominator tuus dominus. & deus tuus qui pugnauit pro populo suo. Ecce tuli de manu tua calicem soporis. fundum calicis indignationis mee. Non adijciam vt bibas illum vltra. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt & dixerunt anime tue incuruare vt trānseam. & posuisti vt terrā corpus tuum. & quasi viā trānseuntibus. LII

Consurge consurge induere fortitudine tua sion. Induere vestimentis glorie tue hierusalez ciuitas sancti quia non adijciet vltra vt pertranseat per te incircumcisus & immundus. Excutere de puluere. consurge. sede hierusalem. Solue vincula colli tui captiua filia sion. quia hec dicit dominus: Gratis venundati estis. & sine argento redimemini. Quia hec dicit dominus deus. In egyptum descendit populus meus in principio. vt colonus esset ibi & assur absque vlla causa calumniatus est eum. Et nunc quid mihi est hic dicit dominus: Quoniam ablatus est populus meus gratis. Dominatores eius iniq agunt dicit dominus. & iugiter tota die nomen meum blasphematur. Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa. quia ego ipse qui loquebar ecce adsum. Quā pulcri super montes pedes annūciantis & predicantis pacem: annūciantis bonum. predicantis salutē. dicētis. Sion regnabit deus tuus. Vox speculatorum tuorum. Leuauerunt vocem: simul laudabūt: quia oculo ad oculū videbūt cū conuerterit dns sion. Gaudete et laudate simul deserta hierlm: quia consolat' est dns plm suū. redemit hierlm. Parauit dominus brachiū scm suū in oculis oīm gētiū. & videbūt oēs fines terre salutare dei nri. Recedite recedite exite inde. polutū nolite tāgere. Exite de medio eius mūdamini q fertis vasa dni. Qm nō in tumultu exibitis. nec in fuga pperabitis Precedet enī vos dns. & congregabit vos deus isrl. Ecce intelliget puer meus. & exaltabitur & eleuabit & sublimis erit valde Sic obstupuerūt sup te mlti. sic inglorius erit int' viros aspect' eius. & forma eius int' filios hoīm. Iste aspget gētes multas. sup ipm continebūt reges os suum. Quia qbs nō est narratū de eo vidērūt. & q nō audierūt contēplati sunt. LIII

Quis credidit auditui nro & brachiū dni reuelatū e? Et ascēdet sic gultū coram eo. & sic radix de terra sitiēti. Nō e spes ei neq decor. Et vidim' & non erat aspectus & desideraui mus eum despectū & nouissimū virorū virū dolor & sciētē infirmitatē. Et qsi absconditus vultus eius et despectus. vnde nec reputauimus eum. Vere languores nostros ipe tulit. et dolores nostros ipse portauit. Et nos putauimus eum quasi leprosum: et percussum a deo & humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras: attritus e propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre super eum: et liuore eius sanati sumus. Omnes nos quasi oues errauimus: vnusquisq in viam suam declinauit: et posuit dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus e quia ipe voluit: & nō aperuit os suū. Sic ouis ad occisionē ducet: et q fiagn' coram tondēte se obmutescet: & nō apiet os suū De angustia et de iudicio sublatus est: Generationē ei' quis enarrabit: Quia abscisus est de terra viuentium. Propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura: & diuites pro morte sua. eo q iniquitatem nō fecerit neq dolus fuerit i ore ei' et dns voluit conterere eū in infirmitate. Si posuerit ppeccato animam suā videbit semē lon-

geuū. ⁊ volūtas dñi in manu eius diri-
getur. Pro eo ꝙ laborauit aīa ei⁹: vide-
bit ⁊ saturabitur. In sciētia sua iustifi-
cabit ipse iustus seruus meus multos
⁊ iniquitates eoruz ipse portabit. Ideo
disptiam ei plurimos ⁊ fortiuz diuidet
spolia: pro eo ꝙ tradidit in mortem ani-
maz suā: ⁊ cuz sceleratis reputatus est
Et ipse peccata multorum tulit: et pro
trāsgressoribus rogauit. LIIII

Lauda sterilis que non paris: de
canta laudem ⁊ hinni que non
pariebas: qm̄ multi filij deserti
magis q̄z eius que habebat virū dicit do
min⁹. Dilata locū tētorij tui: ⁊ pelles ta
bernaculoꝝ tuoꝝ extēde. Ne parcas. Lō
gos fac funiculos tuos: et clauos tuos
consolida. Ad dexteram enī ⁊ leuam pe-
netrabis: ⁊ semē tuum gentes heredita
bit: ⁊ ciuitates desertas inhabitabit. No
li timere: quia non confunderis neq̄z e-
rubesces. Non enī te pudebit. qꝛ ꝯfusio-
nis adolescētie tue obliuisceris: ⁊ op-
probrij viduitatis tue non recordaberꝫ
amplius. Quia dñabit̄ tui qui fecit te:
dñs exercituū nomen eius: ⁊ redēptor
tuus sanctus israel: deus omīs terre vo
cabit̄. Quia vt mulierē derelictaz ⁊ me
rentē spū vocauit te dñs: ⁊ vxorē ad ado
lescentia abiectā. Dixit deus tuus. Ad
punctum in modico dereliqui te: ⁊ ī mi
serationibus magnis cōgregabo te. In
momēto indignationis abscondi faci-
em meam parūper a te: ⁊ in mīa sempit̄
na misertus sum tui. Dixit redēptor tu
us dñs. Sicut in diebꝫ noe istud mihi
est: cui iuraui ne inducerez aquas dilu-
uij vltra supra terram. sic iuraui vt nō
irascar tibi ⁊ non increpem te. Montes
enī cōmouebunt̄ ⁊ colles cōtremiscent
misericordia aūt mea nō recedet a te: et
fedus pacis mee nō mouebit̄. Dixit mi
serator tuus dñs. Paupcula tēpestate
cōuulsa absq̄z vlla ꝯsolatione. ecce ego
sternam per ordinē lapides tuos. ⁊ fun
dabo te in sapphyris. Et ponam iaspidē
propugnacula tua. ⁊ portas tuas in lapi
des sculptos. ⁊ omnes terminos tuos
in lapides desiderabiles. Uniuersos fi-
lios tuos doctos a domino ⁊ multitudi
nem pacis filijs tuis ⁊ in iusticia funda
beris. Recede ꝓcul a calumnia. quia nō
timebis: ⁊ a pauore. quia non appropin
quabit tibi. Ecce accola veniet. qui non
erat mecum. aduena quondam tu⁹ ad-
iūgetur tibi. Ecce ego creaui fabruz suf
flantem in igne prunas. ⁊ proferentem
vas in opus suum. ⁊ ego creaui interfe
ctorē ad dispdendū. Omne vas quod
victū est ꝯtra te non diriget̄. ⁊ oēm lin-
guam resistentē tibi. in iudicio iudicab̄.
Hec est hereditas seruorū domini. ⁊ iu-
sticia eorum apud me dicit dñs. LV

Omnes sitientes venite ad aq̄s
⁊ qui nō habetis argentū. ꝓpera
te. emite ⁊ comedite. Venite e-
mite absq̄z argento ⁊ absq̄z vlla commu
tatione. vinū ⁊ lac. Quare appenditis
argentū nō in panibꝫ. ⁊ laborez vr̄m nō
in saturitate? Audite audiētes me ⁊ co-
medite bonum. ⁊ delectabitur in crassi-
tudine anima vestra. Inclinate aurem
vestram ⁊ venite ad me. audite. et viuet
anima vestra. ⁊ feriam vobiscum pactuz
sempiternum. misericordias dauid fide
lis. Ecce testem populis dedi eum. du-
cem ac preceptorem gentibus. Ecce gē-
tem quam nesciebas vocabis ⁊ gentes
que non cognouerunt te ad te current
propter dominum deum tuuz ⁊ sanctū
israel. quia glorificauit te. Querite dñz
dum inuenire pōt. inuocate eū duz ꝓpe
est. Derelinquat impius viam suam. ⁊
vir iniquus cogitationes suas. ⁊ reuer-
tatur ad dñm ⁊ miserebitur eius. ⁊ ad
deum nostruz quoniā multus est ad ig-
scendū. Nō enī cogitationes mee cogi-
tationes vestre. neq̄z vie vr̄e vie mee di
cit dñs. Quia sicut exaltantur celi a ter
ra. sic exaltate sunt vie mee a vijs vr̄is.
⁊ cogitatiōes mee a cogitationibus ve-
stris. Et quomodo descēdit imber ⁊ nix
de celo et illuc vltra non reuertitur. sed
inebriat terrā ⁊ īfundit eā ⁊ germinare
eā facit. ⁊ dat semē serēti. ⁊ panez come-
dēti. sic erit ꝟbū meū qđ egredie t̄ de ore

meo. Non reuertetur ad me vacuū. sed faciet quecūq; volui ⁊ ꝓsperabitur ī his ad que misi illud. Quia in leticia egrediemini. ⁊ in pace deducemini. Mōtes ⁊ colles cantabūt coram vobis laudem ⁊ omīa ligna regionis plaudent manu Pro saliūcula ascendet abies. ⁊ pro vrtica crescet myrtus. Et erit dn̄s noīatus in signū eternū qđ non auferet̄. LVI

Hec dicit dn̄s. Custodite iudicium ⁊ facite iusticiam. qꝛ iuxta est salus mea vt veniat. ⁊ iusticia mea vt reuelet̄. Beatus vir qui facit hoc. ⁊ filius hom̄is qui apprehēdet istud Custodiens sabbatum ne polluat illud custodiens manus suas. ne faciat omē malū. Et nō dicat filius aduene qui adheret dn̄o dicēs: Separatiōe diuidet me dn̄s a populo suo. Et non dicat eunuchus. ecce ego lignum aridū. Quia hec dicit dn̄s eunuchis. Qui custodierint sabbata mea ⁊ elegerint que ego volui ⁊ tenuerīt fedus meū. dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locū. ⁊ nomē melius a filijs ⁊ filiabꝫ. Nomen sempiternum dabo eis qđ non peribit. Et filios aduene qui adherent domino vt colant eum. ⁊ diligāt nomē eius vt sint ei ī seruos. omnez custodiētez sabbatū ne polluat illud. ⁊ tenentem fedus meū. adducam eos in mōtez scm̄ meū. et letificabo eos in domo oratiōis mee. Holocausta eoꝝ ⁊ victime eoꝝ placebūt mihi super altari meo. qꝛ dom⁹ mea domus orōnis vocabit̄ cūctis ppl'is. ait dn̄s de⁹ qui cōgregat dispsos isrl'. Adhuc ꝯgregabo ad eū cōgregatos eius. Oēs bestie agri venite ad deuorandū. vniuerse bestie salt⁹ Speculatores eius ceci oēs. nescierunt vniuersi. canes muti non valentes latrare. videntes vana. dormiētes ⁊ amātes somnia. ⁊ canes impudentissimi nescierūt saturitatē. Ipsi pastores ignorauerūt intelligentiam. Omnes in viam suam declinauerūt. vnusquisq; ad auariciam suam a summo vsq; ad nouissimum. Venite sumamus vinum: ⁊ impleamur ebrietate: et erit sicut hodie sic et cras: et multo amplius. LVII

Iustus perit ⁊ non est qui recogitet in corde suo: ⁊ viri misericordie colligunt̄: qꝛ non est qui intelligat. A facie enī militie collect⁹ est iustus. Veniet pax: requiescet in cubili suo. q̄ ambulauit in directiōe sua. Vos aūt accedite huc filij auguratricis: semē adulteri ⁊ fornicarie. Sup quē lusistis Sup quez dilatastis os: ⁊ eiecistis linguam: Nūquid nō vos filij scelesti. semē mēdax. Qui cōsolamini in dijs subter omne lignū frōdosum. immolātes paruulos in torrentibꝫ: subter eminentes petras. In ptibꝫ torrētis pars tua: hec est sors tua. Et ipsis effudisti libamen: obtulisti sacrificium. Nūquid sup his nō indignabor: Sup mōtem excelsuz ⁊ sublimē posuisti cubile tuū: ⁊ illuc ascēdisti vt immolares hostias. Et post ostium ⁊ retro postem posuisti memoriale tuū. quia iuxta me discooꝑuisti ⁊ suscepisti adulterum. Dilatasti cubile tuum ⁊ pepigisti cum eis fedus. Dilexisti stratum eorum manu aperta ⁊ ornasti te regio vnguento: et multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos ꝓcul: ⁊ humiliata es vsq; ad inferos. In multitudine vie tue laborasti: nec dixisti. quiescā. Vitam manus tue inuenisti. Propterea nō rogasti. Pro quo sollicita timuisti: qꝛ mētita es ⁊ mei nō es recordata: neq; cogitasti in corde tuo. qꝛ ego tacēs ⁊ q̄si nō vidēs: ⁊ mei oblita es. Ego annūciabo iusticiā tuā: ⁊ opa tua nō proderūt tibi. Cū clamaueris liberēt te ꝯgregati tui. Et oēs eos auferet vent⁹: tollet aura. Qui aūt fiduciā hz mei hereditabit terrā: ⁊ possedebit montē scm̄ meū: ⁊ dicā. Vliaz facite. ꝑbete iter: declinate de semita: auferte offēdicl'a de via ppl'i mei Quia hec dicit excelsus ⁊ sublimis habitans eternitatem: ⁊ sanctum nomen eius in excelso et in sancto habitans: et cum contrito et humili spiritu: vt viuificet spirituz humiliū ⁊ viuificet cor cōtritoruz. Non enim in sempiternū litigabo neq; vsq; ad finē irascar. qꝛ spūs a

facie mea egredietur: ⁊ flatus ego faciaz
Propter iniquitatem auaricie eius ira
tus sum: ⁊ percussi eum. Abscondi ⁊ in/
dignatus sum. Et abijt vag⁹ in via cor
dis sui. Vias eius vidi ⁊ sanaui eum: ⁊
reduxi eum ⁊ reddidi consolationes ip/
si ⁊ lugentibꝫ eius. Creaui fructum la/
biorum pacem: pacem ei qui longe est:
⁊ qui prope dixit dominus: ⁊ sanaui eum
Impij autem quasi mare feruens qꝫ
quiescere non potest: et redundant flu/
ctus eius in conculcationem et lutum
Non est pax impijs dicit dñs deus.

Clama ne cesses: qsi tuba exalta vocem tuam: et an/ LVIII
nuncia populo meo scelera eor
⁊ domui iacob peccata eor. Me etenī de
die in diem querunt: ⁊ scire vias meas
volunt: quasi gens que iusticiaz fecerit:
⁊ que iudiciuz dei sui non dereliquerit.
Rogant me iudicia iusticie: ⁊ appropin/
quare deo voluut. Quare ieiunauim⁹ ⁊
nō aspexisti: humiliamus animas nras
⁊ nescisti: Ecce in die ieiunij vri inueni
tur voluntas vra: ⁊ oēs debitores vros re
petitis. Ecce ad lites ⁊ ad cōtentiones ie/
iunatis: ⁊ percutit⁹ pugno impie. Nolite
ieiunare sicut vsqꝫ ad hāc diē vt audiat
in excelso clamor vester. Nūquid tale est
ieiuniū qꝫ elegi: p diē affligere hominē
aiam suā: Nūquid cōtorquere quasi cir
culū caput suū: ⁊ saccū ⁊ cinerē sternere
Nūquid istud vocabis ieiuniū: ⁊ diem
acceptabilem dño: Nonne hoc est ma/
gis ieiunij qꝫ elegi: Dissolue colliga/
tiones impietatis: solue fasciculos de/
primētes. Dimitte eos qui ꝓfracti sunt
liberos: ⁊ omē onus dirūpe. Frange esu
rienti panem tuū: ⁊ egenos vagosqꝫ in/
duc in domū tuā. Cum videris nuduz
operi eū: ⁊ carnē tuā ne despexeris. Tūc
erūpet quasi mane lumē tuū: ⁊ sanitas
tua citius orieꝫ. Et anteibit faciē tuā iu
sticia tua: ⁊ gl'ia dñi colliget te. Tūc inuo
cabis ⁊ dñs exaudiet: clamabis: ⁊ dicet
ecce adsuz. Si abstuleris de medio tui
catenam ⁊ desieris extendere digitum: ⁊
loqui quod nō prodest. Cum effuderis
esurienti animam tuam: ⁊ animam af/
flictam repleueris: orietur in tenebris
lux tua: ⁊ tenebre tue erunt sicut meri/
dies. Et requiem tibi dabit dñs de⁹ tu/
us semper: ⁊ implebit splendoribꝫ ani/
mam tuam: ⁊ ossa tua liberabit. Et eris
quasi hortus irriguus: ⁊ sicut fons aq̄e
cuius non deficient aque. Et edificabū
tur in te deserta seculorum fundamen/
ta generationis ⁊ generationis suscita/
bis. Et vocaberis edificator sepium: ati/
tens semitas in quietem. Si auerteris
a sabbato pedem tuum: facere voluntā/
tem tuam in die sancto meo. ⁊ vocabe/
ris sabbatum delicatum ⁊ sanctum dñi
glorioſum: ⁊ glorificaueris eū dū nō fa
cis vias tuas ⁊ nō inuenit voluntas tua
vt loquaris ꝓmonē: tūc delectaberis su/
per dño: ⁊ sustollam te sup altitudines
terre: et cibabo te hereditate iacob ptris
tui. Os enim dñi locutum est. LIX

Ecce nō est abbreuiata manus
dñi vt saluare nequeat: neqꝫ ag
grauata est auris eius vt non
exaudiat: sed iniq̄tates vre diuiserūt in
ter vos ⁊ deū vrm: ⁊ pcta vra abscōdert
faciez ei⁹ a vobis ne exaudiret. Manus
enim vre pollute sunt sanguine: ⁊ digiti
vri iniquitate. Labia vestra locuta sunt
mendaciuz: ⁊ lingua vra iniq̄tatē fatur.
Non est qui inuocet iusticiā: neqꝫ ē qui
iudicet vere: sed confidūt in nihilo: et lo
quūtur vanitates. Conceperunt labore
⁊ pepererūt iniquitatē. Ova aspidū fu/
perunt: ⁊ telas aranee texuerūt. Qui co
mederit de ouis eor morietꝫ: ⁊ quod cō/
fotū est erūpet in regulū. Tele eorū nō
erūt in vestimentū: neqꝫ operient opib⁹
suis. Opa eor opa inutilia: ⁊ op⁹ iniq̄ta
tis in manib⁹ eor. Pedes eor ad malū
currūt: ⁊ festināt vt effundāt sanguinez
innocētē. Cogitatiōes eor cogitationes
inutiles. Vastitas ⁊ ꝓtritio in vijs eor
Viā pacis nescierūt: ⁊ nō ē iudiciū i gres/
sib⁹ eor. Semite eor icuruate sūt eis
oīs q̄ calcat in eis ignorat pacē. Propter h⁹
elōgatū est iudiciū a nob: ⁊ nō apprehē/
det nos iusticia. Expectauimus lucē et

ecce tenebre. spleudorem. ⁊ in tenebris
ambulauimus. Palpauimus sicut ce-
ci parietem. ⁊ quasi absq; oculis attre-
ctauimus. Impegimus meridie quasi
in tenebris. in caliginosis quasi mortui
Rugiemus quasi vrsi omēs. ⁊ quasi co
lumbe meditantes gememus. Expecta
uimus iudicium ⁊ nō est. salutem ⁊ elō
gata est a nobis. Multiplicate sunt enī
iniquitates nr̄e coram te. ⁊ peccata nr̄a
rn̄derūt nob̄. Quia scelera nr̄a nobiscū
⁊ iniquitates nr̄as cognouim⁹. peccare
⁊ mētiri ɔtra dn̄m. ⁊ aūsi sumus ne ire-
mus post tergum dei nr̄i vt loq̄remur
calūniam ⁊ trāsgressiōem. Cōcepimus
⁊ locuti sum⁹ de corde verba mēdacij: et
cōuersum est retrorsum iudiciū. ⁊ iusti-
cia longe stetit. Quia corruit in platea
veritas. ⁊ equitas nō potuit ingredi. Et
facta est veritas ī obliuione. ⁊ qui reces-
sit a malo. prede patuit. Et vidit dn̄s. ⁊
malū apparuit in oculis eius. q̄ nō est
iudiciuz. Et vidit deus q̄ non est vir. ⁊
aporiatus est q̄ nō est qui occurrat. Et
saluauit sibi brachium suum. ⁊ iusticia
eius ipsa cōfirmauit eū. Indutus est iu
sticia vt lorica. ⁊ galea salutis in capite
ei⁹. Indut⁹ est vestimētis vltionis ⁊ op
tus est q̄si pallio celi: sicut ad vindictaz
quasi ad retributionem indignationis
hostib⁹ suis ⁊ vicissitudinē inimicis su-
is. Insulis vicem reddet. Et timebunt
qui ab occidente. nomē dn̄i: ⁊ qui ab or
tu solis gloriā eius. Cū venerit q̄si flu-
uius violentus quē spūs dn̄i cogit: et
venerit sion redemptor: ⁊ eis qui rede-
unt ab iniq̄tate in iacob dicit dn̄s. Hoc
fedus meuz cum eis dicit dn̄s. Spūs
meus qui est in te ⁊ verba mea que po-
sui in ore tuo. non recedent de ore tuo:
⁊ de ore seminis tui dicit dn̄s: amodo ⁊
vsq; in sempiternum.

LX

Surge illuminare hierusalez q̄
venit lumen tuum ⁊ gloria dn̄i
sup̄ te orta est. Quia ecce tene-
bre operient terraz: ⁊ caligo populos: su
per te autem orietur dominus: ⁊ gloria
eius in te videbitur. Et ambulabūt gē
tes in lumine tuo: ⁊ reges in splendore
ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos
⁊ vide omnes isti congregati sunt. vene
runt tibi. Filij tui delonge venient: ⁊ fi-
lie tue de latere surgent. Tunc videbis
⁊ afflues ⁊ mirabitur ⁊ dilatabitur cor
tuum q̄n cōuersa fuerit ad te multitu-
do maris: fortitudo gentium venerit ti
bi. Inundatio camelor̄ operiet te: dro
medarij madian ⁊ effa. Oēs de saba ve-
nient aurū ⁊ thus deferentes: ⁊ laudem
dn̄o annūciantes. Omne pecus cedar
cōgregabit̄ tibi: arietes nabaioth mini-
nistrabūt tibi. Offerent̄ super placabili
altari meo: ⁊ domū maiestatis mee glo
rificabo. Qui sunt isti qui vt nubes vo-
lant ⁊ quasi columbe ad fenestras suas?
Me enī insule expectant ⁊ naues maris
in p̄ricipio: vt adducaz filios tuos de lō
ge. Argentuz eor̄ ⁊ aurū eor̄ cuz eis no
mini dn̄i dei tui ⁊ scō isrl̄: q̄ glorificauit
te. Et edificabūt filij p̄egrinor̄ muros
tuos: ⁊ reges eor̄ ministrabunt tibi. In
indignatione enī mea p̄cussi te: ⁊ in re-
conciliatione mea misertus suz tui. Et
ap̄ientur porte tue iugiter: die ac nocte
non claudentur: vt auferat̄ a te fortitu-
do gentiuz: ⁊ reges earū adducant̄. Gēs
enī ⁊ regnū q̄d nō seruierit tibi. p̄ibit et
gentes solitudine vastabunt̄. Gloria li-
bani ad te veniet: abies ⁊ buxus ⁊ pinus
simul ad ornādū locuz sanctificationis
mee: ⁊ locū pedū meor̄ gl̄ificabo. Et ve-
niēt ad te curui filij eor̄ q̄ hūiliauerunt
te. ⁊ adorabūt vestigia pedū tuor̄ oēs q̄
detrahebāt tibi: ⁊ vocabūt te ciuitatē dn̄i
siō scī isrl̄. Pro eo q̄ fuisti derelicta ⁊ o-
dio hīta. ⁊ nō erat q̄ p̄ te trāsiret: ponā te
ī sup̄biā scl̄or̄ gaudiū ī generatōnē ⁊ ge
nerationē. Et suges lac gētiū ⁊ māmil-
la regū lactabet̄. Et scies q̄ ego dn̄s sal
uās te: ⁊ redēptor tu⁹ fortis iacob. Pro
ere afferam aurum: et pro ferro afferaz
argentum. et pro lignis es. ⁊ pro lapidi
bus ferrum. Et ponam visitationez tu
am pacem ⁊ prepositos tuos iusticiam
Nō audiet̄ vltra iniq̄tas ī t̄ra tua vasti-
tas ⁊ ɔtritō ī t̄mīs tuis: ⁊ occupabit sal⁹

muros tuos :et portas tuas laudatio. Non erit tibi amplius sol ad lucendum per diez:nec splendor lune illuminabit te:sed erit tibi dominus in lucem sempiternam:et deus tuus in gloriam tuam. Non occidet vltra sol tuus et luna tua non minuetur:quia dñs erit tibi in lucem sempiternam:et complebuntur dies luctus tui. Populus aũt tuus omnes iusti in perpetuũ hereditabunt terram:germen plantationis mee:opus manuũ mearum ad glorificandum. Minimus erit in mille:et parvulus in gentẽ fortissimã. Ego dñs in tpe eius subito faciã istud. LXI

Spiritus domini sup me:eo quod unxerit me. Ad annũciandum mãsuetis misit me vt mederer contritis corde:et predicarem captiuis indulgentiam et clausis aptionem:vt predicarem annum placabilem dño et diez vltionis deo nro:vt cõsolarer omẽs lugẽtes:vt ponerem fortitudinem lugentibus sion:et darem eis coronam pro cinere oleũ gaudij pro luctu palliũ laudis pro spiritu meroris. Et vocabunt eã in ea fortes iusticie:plãtatio dñi ad glorificandũ. Et edificabũt deserta a seculo:et ruinas ãtiquas erigent:et instaurabunt ciuitates desertas et dissipatas in generationẽ et generationez. Et stabũt alieni et pascẽt pecora vra:et filij pegrinor agricole et vinitores vestri erũt. Vos aũt sacerdotes dñi vocabimini ministri dei nostri dicetur vobis. Fortitudinem gentiũ comedetis et in gloria eor supbietis. Pro cõfusiõe vestra duplici et rubore:laudabũt partem eor. Propter hoc in terra sua duplicia possidebũt:leticia sempitna erit eis. Quia ego dñs diligens iudiciuz:et odio hns rapinam in holocaustum:Et dabo opus eor in veritate:et fedus ppetuũ feriam eis. Et sciet in gentibus semẽ eor et germẽ eor in medio pplor. Omes qui viderint eos cognoscent illos:quia isti sunt semen cui benedixit dominus. Gaudens gaudebo in domino:et exultabit anima mea in deo meo. Quia induit me vestimentis salutis:et indumẽto iusticie circumdedit me:quasi sponsum decoratum corona:et quasi sponsam ornatam monilibus suis. Sicut enim terra pfert germẽ suũ:et sicut horta semẽ suum germinat:sic dñs deus germinabit iusticiam et laudẽ coram vniuersis gẽtibus. LXII

Propter sion nõ tacebo:et propter hierusalẽ non quiescam:donec egrediat vt splendor iustus eius:et saluator eius vt lãpas accendat. Et videbũt gẽtes iustũ tuũ:et cũcti reges inclytũ tuũ. Et vocabit te tibi nomẽ nouũ quod os dñi nominauit. Et eris corona glie in mãu dñi:et diadema regni in mãu dei tui. Nõ vocaberis vltra derelicta:et tra tua nõ vocabit ãplius desolata. Sed vocaberis voluntas mea in ea:et terra tua inhabitata. Quia cõplacuit dño in te et terra tua inhabitabit. Habitabit enim iuuenis cũ virgine:et habitabũt in te filij tui:Et gaudebit sponsus sup sponsam et gaudebit sup te deus tuus. Sup muros tuos hierusalẽ constitui custodes:tota die et tota nocte in perpetuũ nõ tacebũt. Qui reminiscemini dñi:ne taceatis et ne detis silentium ei donec stabiliat et donec ponat hierusalem laudem in terra. Jurauit dominus in dextera sua:et in brachio fortitudinis sue. Si dedero triticum tuum vltra cibum inimicis tuis et si biberint filij alieni vinum tuum in quo laborasti. Quia qui congregabunt illud comedent et laudabunt dominum et qui comportant illud bibent in atriis sanctis meis. Transite transite per portas:preparate viam populo. Planũ facite iter:et eligite lapides:et eleuate signum ad pplos. Ecce dns audituz fecit in extremis terre. Dicite filie sion. Ecce saluator tuus venit:eccce merces eius cũ eo:et opus eius coram illo. Et vocabũt eos populus sanctus:redempti a dño. Tu aũt vocaberis quesita ciuitas:et nõ derelicta. LXIII

Quis est iste q venit de edõm tinctis vestibus de bosra:Iste formosus in stola sua gradiẽs in multitudine fortitudinis sue. Ego qui loquor iusti

ciam:⁊ propugnator sum ad saluādum
Quare ergo rubrum est indumētuz tu
um:⁊ vestimenta tua sicut calcantium ī
torcular? Torcular calcaui solus ⁊ de
gentibus non est vir mecum. Calcaui
eos in furore meo ⁊ cōculcaui eos ī ira
mea. Et aspsus ē sanguis eor sup vesti/
mēta me ⁊ oia indumēta mea inq̄naui
Dies enim vltionis in corde meo ⁊ ann⁹
retributiōis mee venit. Circūspexi ⁊ nō
erat auxiliator ⁊ quesiui ⁊ nō fuit qui ad
iuuaret. Et saluauit mihi brachiū me/
um ⁊ indignatio mea ipsa auxiliata est
mihi. Et cōculcaui pp̄los in furore meo
⁊ inebriaui eos indignatione mea ⁊ de/
traxi in terram virtutem eor. Misera/
tionum dñi recordabor ⁊ laudē dñi super
omib⁹ q̄ reddidit nobis dñs ⁊ sup mul/
titudinē bonor domus israel q̄ largitus
est eis ſm indulgentiā suam ⁊ ſm mul/
titudinē misericordiar suaruz. Et dixit:
Verūtamē pp̄s me⁹ est filij nō negan/
tes. Et fact⁹ est eis saluator in omī tri/
bulatiōe eor. Non est tribulat⁹: ⁊ ange/
lus faciei eius saluauit eos. In dilectō
ne sua ⁊ indulgētia sua ipe redemit eos
⁊ portauit eos ⁊ eleuauit eos cūctis die
bus seculi. Ipſi autē ad iracūdiam pro
uocauerūt ⁊ afflixerūt spiritū sancti ei⁹
Et cōuersus est eis in inimicū ⁊ ipse de
bellauit eos. Et recordatus est dierum
seculi: moysi ⁊ populi sui. Vbi est qui e/
duxit eos ō mari cū pastoribz gregis sui
Vbi est qui posuit in medio ei⁹ spirituz
sancti sui? Qui eduxit ad dexteraz moy/
sen brachio maiestatis sue: qui scidit a/
quas ante eos: vt faceret sibi nomē sem
piternuz. Qui eduxit eos p abyssos quasi
equū in deserto non impingentez: qua/
si animal in campo. Descēdes spiritus
dñi ductor eius fuit. Sic adduxisti po/
pulum tuum ⁊ vt faceres tibi nomē glo
rie. Attende de celo ⁊ vide de habitacu/
lo sancto tuo ⁊ glorie tue. Vbi est zelus
tuus ⁊ fortitudo tua: multitudo viscerū
tuor ⁊ miserationuz tuarum? Super
me continuerunt se. Tu enim pater no/
ster ⁊ abraaz nesciuit nos: et israel igno
rauit nos. Tu domine pater noster: re/
demptor noster: a seculo nomen tuum
Quare errare nos fecisti domine de vi/
is tuis: induraſti cor nostrū ne timere/
mus te? Conuertere propter seruos tu
os tribus hereditatis tue. Quasi nihi/
lū possederūt populū sanctū tuū hostes
nostri: conculcauerunt sanctificationez
tuam. Facti sumus quasi in principio
cū nō dominarer⁹ nostri: neq̄ inuocare
tur nomen tuum sup nos. LXIIII

Vtinam dirūperes celos ⁊ descē
deres. A facie tua mōtes defluerent: sicut exustio ignis tabesce/
rent: aque arderent igni ⁊ vt notum fie/
ret nomen tuū inimicis tuis: a facie tua
gentes turbarentur. Cū feceris mirabi
lia nō sustinebim⁹. Descēdisti: ⁊ a facie
tua mōtes defluerūt. A seculo non au/
dierūt neq̄ auribz perceperūt. Oculus
non vidit deus absq̄ te: que preparasti
expectātibz te. Occurristi letanti ⁊ faciē/
ti iusticiā: in vijs tuis recordabūtur tui
Ecce tu irat⁹ es ⁊ peccauim⁹: in ipsis fui
mus sp ⁊ saluabimur. Et facti sum⁹ vt im
mūdi oēs nos: ⁊ q̄si pann⁹ menstruate
vniuſe iusticie nre. Et cecidim⁹ quasi fo
liū vniuſi: ⁊ iniq̄tates nre q̄si vent⁹ ab/
stulerūt nos. Non est q̄ inuocet nomen
tuū: qui consurgat et teneat te. Abscon
disti faciem tuam a nobis: ⁊ allisisti nos
in manu iniquitatis nostre. Et nūc dñe
pater noster es tu ⁊ nos lutū: ⁊ fictor
noster tu: ⁊ opa manuū tuar oēs nos.
Ne irascaris dñe satis: ⁊ ne vltra memi
neris iniq̄tatis nre. Ecce respice: pp̄lus
tuus oēs nos. Ciuitas sancti tui facta
est deserta: sion deserta facta est ⁊ hierlm
desolata ⁊ dom⁹ scificationis nre ⁊ glorie
nre: vbi laudauerūt te pres nri ⁊ facta est
in exustiōem ignis: ⁊ omia desiderabilia
nra versa sunt in ruinas. Nūquid super
his cōtinebis te dñe: tacebis ⁊ affliges
nos vehementer. LXV

Quesierūt me qui ante nō inter
rogabāt: inuenerūt q̄ nō q̄sier⁹
me. Dixi: Ecce ego ecce ego ad
gētes q̄ nō inuocabāt nomē meū. Expādi

manus meas tota die ad populuz incre
dulum: qui graditur in via non bona p⁹
cogitationes suas. Pupulus qui ad ira
cundiā prouocat me ante faciem meaz
semp: qui immolāt in hortis ⁊ sacrificāt
sup lateres: qui habitāt in sepulcris et
in delubris idoloꝝ dormiunt. qui come
dūt carnē suillā: ⁊ ius ꝓphanū vasis eoꝝ
qui dicūt recede a me nō appropinques
mihi: qꝛ immūdus es. Isti fum⁹ erūt ī
furore meo: ignis ardēs tota die. Ecce
scriptū est corā me: Nō tacebo: sz reddaz
⁊ retribuā in sinu eoꝝ iniq̄tates vr̄as: ⁊
iniq̄tates patrū vr̄oꝝ sil' dicit dn̄s. qui
sacrificauerūt sup mōtes: ⁊ sup colles ex
ꝓbrauerūt mihi: ⁊ remetiar opus eorū
primū ī sinu eoꝝ. Hec dicit dn̄s. Quō
si inueniat̄ g̃nū in botro. ⁊ dicat̄ ne dissi
pes illud qm̄ bn̄dictō est: sic faciā ꝓpt̄ ser
uos meos vt nō dispdā totū. Et educā
de iacob semen: ⁊ de iuda possidentē mō
tes meos. Et hereditabūt eā electi mei
⁊ serui mei habitabūt ibi. Et erūt cam
pestria in caulas gregū: ⁊ vallis achor in
cubile armentoꝝ ꝓpl'o meo. qui requisi
erūt me. Et vos qui dereliquistis dn̄m
qui obliti estis montē sctm̄ meū: qui po
nitis fortune mēsam. ⁊ libatis sup eam
numerabo vos in gladio. et oēs in cede
corruetis. ꝓ eo q̄ vocaui ⁊ nō rn̄distis.
locutus sum ⁊ nō austistis. ⁊ faciebatis
malū in oculis meis. ⁊ que nolui elegi
stis. Propter hoc hec dicit dn̄s deus. Ec
ce serui mei comedēt. ⁊ vos esurietis. Ec
ce s̄ui mei bibent ⁊ vos sitietis. Ecce ser
ui mei letabunt̄. ⁊ vos ꝯfundemini. Ec
ce serui mei laudabūt pre exultatiōe cor
dis. ⁊ vos clamabitis p̄ dolore cordis. et
pre ꝯtritione spūs vlulabitis. ⁊ dimitte
tis nomē vr̄m in iuramētū electis me
is. Et interficiet te dn̄s de⁹. ⁊ seruos su
os vocabit noīe alio. In quo qui bn̄di
ctus est sup terraz. bn̄dicet̄ in deo. amē.
Et qui iurat ī terra iurabit in deo. amē
Quia obliuioni tradite sunt angustie
priores. ⁊ quia abscondite sunt ab ocul'
nostris. Ecce enī ego creo celos nouos
⁊ terram nouam: ⁊ non erunt in memo
ria priora. ⁊ non ascendent super cor. sed
gaudebitis ⁊ exultabitis vsqꝫ in sempi
ternum in his que ego creo. Quia ecce
ego creo hierusalem exultationem ⁊ po
pulum eius gaudiū ⁊ exultabo in hieru
salem ⁊ gaudebo ī populo meo. ⁊ nō au
diet̄ in ea vltra vox fletus ⁊ vox clamo
ris. Non erit ibi amplius infans dieruz
⁊ senex qui non impleat dies suos. quo
niā puer centuz anuoꝝ morietur: ⁊ pec
cator centū annoꝝ maledictus erit. Et
edificabunt domos ⁊ hītabunt. ⁊ plāta
būt vineas ⁊ comedēt fructus eaꝝ. Nō
edificabūt. ⁊ alius habitabit. nō planta
bunt ⁊ alius comedet. Scd̄m enī dies
ligni. erunt dies populi mei. ⁊ opera ma
manuum eoꝝ inueterabūt. Electi mei
nō laborabūt frustra. neqꝫ generabūt in
conturbatiōe. quia semē bn̄dictoꝝ dn̄i ē
⁊ nepotes eoꝝ cuz eis. Eritqꝫ anteq̄ cla
mēt ego exaudiam. adhuc illis loquēti
bos ego exaudiā. Lupus ⁊ agnus pascē
tur simul: ⁊ leo ⁊ bos. comedēt paleas. ⁊
serpenti puluis panis ei⁹. Nō nocebūt
neqꝫ occidēt ī oī mōte scō meo dic̄ dn̄s.

Hec dicit domin⁹. Celū LXVI
sedes mea terra autem scabellū
pedum meoruz. Que est ista do
mus quam edificabitis mihi ⁊ quis iste
locus requietionis mee: Omīa hec ma
nus mea fecit ⁊ facta sunt vniuersa ista
dicit dominus. Ad quem autem respi
ciam nisi ad pauperculum ⁊ contritum
spiritu ⁊ trementem sermones meos:
Qui immolat bouem. quasi qui interfi
ciat virum. Qui mactat pecus. quasi
qui excerebret canem. Qui offert obla
tionem. quasi qui sanguinem suillum
offerat. Qui recordatur thuris: quasi
qui benedicat idolo. Hec omnia elege
runt in vijs suis. ⁊ in abominationibus
suis anima eorum delectata est. Unde
⁊ ego eligam illusiones eorum. ⁊ que ti
mebant adducam eis. qꝛ vocaui et non
erat qui responderet. locutus sum ⁊ nō
audierunt. Fecerūtqꝫ malum in oculis
meis. ⁊ q̄ nolui elegerūt. Audite verbū
dn̄i. qui tremitis ad v̄bū eius. Dixerūt

fratres vestri odiētes vos ⁊ abijcientes
ꝓpter nomē meū. Glificet dñs ⁊ videbi
mus in leticia vr̄a. ipsi aūt ꝯfundentur
Vox ꝓpli de ciuitate: vox de templo: vox
dñi reddētis retributionē ĩimicis suis.
Anteq̄ꝫ parturiret. peperit: anteq̄ꝫ veni/
ret partus eius peperit masculū. Quis
audiuit vnq̄ꝫ tale: ⁊ quis vidit huic sile
Nūquid parturiet terra in die vna. aut
parietur gens simul: qꝛ parturiuit ⁊ pe
perit sion filios suos? Nūquid ego qui
alios parere facio: ipse nō pariam dicit
dñs? Si ego qui generationez ceteris
tribuo sterilis ero: ait dñs deus tuꝰ. Le
tamini cum hierusalez: ⁊ exultate in ea
oēs qui diligitis eam. Gaudete cum ea
gaudio vniuersi qui lugetis sup̄ eaz. vt
sugatis ⁊ repleamini ab vbere cōsolatio
nis eius: vt mulgeatis ⁊ delitijs afflua/
tis ab oīoda gloria eius. Quia hec dicit
dñs: Ecce ego declinabo sup̄ eam quasi
fluuiū pacis: ⁊ q̄si torrētem inundantez
gloriā gentiū quā sugetis. Ad vbera por
tabimini: ⁊ sup̄ genna blandient̄ vobis
Quō si cui mr̄ blādiat̄: ita ego ꝯsolabor
vos ⁊ in hierl̄m ꝯsolabimini. Videbit̄:
⁊ gaudebit cor vr̄m: ⁊ ossa vr̄a q̄si herba
germinabūt. Et cognoscet̄ manꝰ dñi ꝯ/
uis eius: ⁊ indignabitur inimicis suis.
Quia ecce dñs in igne veniet: ⁊ q̄si tur/
bo quadriga eius. reddere in indignatō
ne furorē suū: ⁊ increpationē suaz in flā
ma ignis. Quia ĩ igne dñs diiudicabit
⁊ in gladio suo ad oēm carnem: ⁊ multi/
plicabunt̄ interfecti a dño. Qui sancti/
ficabantur ⁊ mūdos se putabant in hor
tis post ianuā intrinsecus: qui comede/
bant carnez suillā ⁊ abominationē ⁊ mu
rē: simul ꝯsument̄ dicit dñs. Ego autē
opa eoꝝ ⁊ cogitationes eoꝝ venio vt cō/
gregē cū oībꝫ gētibꝫ: ⁊ linguis ⁊ venient
⁊ videbūt gl̄iaz meā. Et ponā ĩ eis signū
⁊ mittā ex eis qui saluati fuerīt ad gen/
tes in mare: ĩ africā. in lydiam: tenētes
sagittā in italiā ⁊ greciā ad insulas lon/
ge: ad eos qui non audierūt de me ⁊ nō
viderunt gloriam meam. Et annuncia
bunt gloriam meam gentibus: ⁊ addu/
cent omnes fratres vestros de cunctis
gentibꝫ donum domīo in equis ⁊ in q̄/
drigis ⁊ in lecticis ⁊ in mulis ⁊ in carru
cis. ad montem sanctū meū hierusalez
dicit dominus. quō si inferant filij isra/
el munus in vase mūdo in domuz dñi
Et assumam ex eis in sacerdotes ⁊ leui/
tas dic̄ dñs: qꝛ sicut celi noui ⁊ terra no
ua que ego facio stare corā me dicit dñs
deus sic stabit semē vr̄m ⁊ nomē vestrū
Et erit mensis ex mense: ⁊ sabbatum ex
sabbato. Veniet omnis caro: vt adoret
coram facie mea dicit dominꝰ. Et egre/
dientur ⁊ videbunt cadauera viroꝝ qui
preuaricati sunt in me. Vermis eoꝝ nō
morietur: ⁊ ignis eorum non extinguetur
⁊ erūt vsq̄ꝫ ad satietatē visiōis oī carni.

Explicit Esaias. Incipit pre
fatio in Hieremiā ꝓphetam.

Hec interpretatio hierony
mi est. Siquid in ea no/
uerit ꝯm hebreos codices
exploretur. Alia est septua
ginta interpretum ecclesi/
is vsitata: Que q̄ꝫuis nonnulla aliter
habeat q̄ꝫ in hebreis codicibus inueni/
tur. Tamē vtraq̄ꝫ id est ꝯm septuagīta
⁊ ꝯm hebream. apostolica autoritate fir
mata est: non errore neq̄ꝫ reprehensione
superiori. sed certo consilio septuaginta
nonnulli aliter dixisse vel cōtexuisse in/
telligunt̄. Qd̄ ideo p̄monemꝰ ne q̄sq̄ꝫ
alteram ex altera velit emēdare. Q̄ sin/
gulorum in suo genere veritas obser/
uanda est.

Incipit prologus in eundem.

Hieremias ꝓpheta cui hic
prologus scribitur sermo
ne quidem apud hebreos
esaie et osee et quibusdaz
alijs ꝓphetis videt̄ esse ru/
stitior sz sensibꝫ par est: q̄ꝑpe q̄ eodē spū
ꝓphetauit. Porro simplicitas eloquij d̄
loco ei in q̄ natus est accidit. Fuit enim

anathotites qui est vsq; hodie viculus tribus ab hierosolymis distãs milibus sacerdos ex sacerdotibꝫ: & in matris vtero sanctificatus: virginitate sua euãgelicũ, virũ christi ecclesie dedicãs. Hic vaticinare exorsus est puer: & captiuitatez vrbis atq; iudee non solũ spiritu: sed et oculis carnis intuitus est. Jam decem tribus israel assyrij in medos transtulerant: iam terras earũ coloni gẽtiuz possidebant. Unde in iuda tantũ & in beniamin prophetauit: & ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto: qđ nos mensure metri versibusq; reddidimus Preterea ordinem visionuz qui apud grecos & latinos oio cõfusus est: ad pristinam fidem coegimus. Librũ aũt baruch notarij ei⁹: q̃ apud hebreos nec legit nec habet̃ ptermisim⁹: p his omibꝫ maledicta ab emulis pstolantes: quibꝫ me necesse est p singula opuscula rñdere. Et hoc patior: qz vos cogitis. Ceterũ ad compendiuz mali rectius fuerat modum furori eoꝝ silẽtio meo ponere: q̃ q̃tidie noui aliquid scriptitantez inuidorum insaniam prouocare.

Item alius plogus in eúndem.

Comẽtariũ. nõ tetri

Iachim filius iosie: cui⁹ tertiodecimo anno pphetare orsus ẽ hieremias sb quo & Olda mulier pphetauit ipse est qui alio noie appellat eliachim: te regnauit super tribum iuda & hierusalẽ annis vndecimi. Cui succedit in regnũ filius ioachin cognomento iechonias qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonem: et in loco ei⁹ pstitut⁹ est sedechias filius iosie patruus eius: cuius ãno vndecimo hierlm capta atq; subuersa est. Nemo igit̃ putet eundẽ in danielis pricipio ioachin qui i eçechielis exordio ioachim scribit̃. Iste extremam syllabam chim habet ille chin: & ob hãc cãm i euãgelio fm matthẽũ vna videt̃ desse generatio: quia secũda tesseredecas in ioachim desinit filiũ iosie: & tertia incipit a ioachin filio ioachim: Quod ignorans porphirius calumniaz instruit ecclesie: suam oñdens imperitiaz dñi euãgelistaz matthẽũ arguere nititur falsitatis: qđ q̃ traditum scribitur ioachim mõstrat non aduersariorum fortitudinis fuisse victoriam sed domini volũtatis.

Incipit argumẽtum in eundem.

Hieremias anathotites: qui est viculus tribꝫ a hierosolymis distans milibꝫ: apud thaphnas i egypto a populo lapidibus obrutus occubuit. Jacet vero in eo loco sepultus: quo dudũ pharao rex habitauerat: Et quoniam postulato ne sua defugatis ab eodem loco serpentibꝫ egyptios a tactu aspidũ facit esse securos magna eũ ibi religiõe egyptij venerantur.

Explicit argumẽtũ. Incipit Hieremias pphta. Cap. I

Verba hieremie pphte filij helchie de sacerdotibꝫ qui fuerũt in anathot in terra beniamin: Quod factũ est verbũ dñi ad eũ in diebꝫ iosie filij amon regis iuda in tertiodecimo anno regni eius: & fcm̃ est in diebꝫ ioachim filij iosie regis iuda: vsq; ad consummationem vndecimi anni sedechie filij iosie regis iuda: vsq; ad transmigrationẽ hierusalem in mense quinto. Et factuz est verbum domini ad me dicens. Priusq; te formarem in vtero: noui te & antecq; exires de vulua sanctificaui te: & pphetaz in gentibus dedi te. Et dixi. A. a. a. domine deus: Ecce nescio loqui: quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me Noli dicere quia puer sum: quoniaz ad omnia que mittam te ibis: et vniuersa

quecũq; mãdauero tibi. loqueris. Ne ti
meas a facie eoꝝ: qꝛ tecũ ego suꝫ vt eru/
am te dicit dñs. Et misit dñs manum
suam: ⁊ tetigit os meũ ⁊ dixit ad me. Ec
ce dedi verba mea in oꝛe tuo: ecce ꝯstitui
te hodie sup gẽtes et sup regna vt euel/
las et destruas ⁊ dispdas ⁊ dissipes ⁊ edi
fices ⁊ plãtes. Et factũ est verbũ dñi ad
me dicẽs: Quid tu vides hieremia? Et
dixi. Virgam vigilãtem ego video. Et
dixit dñs ad me: Bene vidisti: quia vigi
labo ego sup verbo meo vt faciam illud.
Et factũ est verbũ dñi secũdo ad me di/
cens: Quid tu vides? Et dixi. Ollã suc
censam ego video: et faciem eius a facie
aquilonis. Et dixit dñs ad me: Ab aqui
lone pandetur omne malũ sup oẽs ha/
bitatores terre. Quia ecce ego cõuocabo
omnes cogitatões regnorũ aquilonis
ait dñs. et venient ⁊ ponent vnusquisq;
soliũ suũ in introitu portarũ hierusalẽ:
et sup oẽs muros eius incircũitu: et su
per vniuersas vrbes iuda. Et loquar iu/
dicia mea cũ eis sup oẽm maliciã eoꝝ q̃
dereliquerũt me ⁊ libauerũt dijs alienis
et adorauerũt opus manuũ suaꝝ. Tu g̃
accinge lũbos tuos ⁊ surge: ⁊ loquere ad
eos oĩa que ego precipio tibi. Ne formi
des a facie eoꝝ: nec enĩ timere te faciam
vultũ eoꝝ. Ego quippe dedi te hodie in
ciuitatẽ munitã: ⁊ in colũnã ferreã: ⁊ in
murũ ereuꝫ sup oẽm terrã. regibꝫ iuda.
principibꝫ eiꝰ ⁊ sacerdotibꝫ: ⁊ oĩ ppl'o ter
re et bellabũt adu̇suꝫ te ⁊ nõ p̃ualebũt:
qꝛ ego tecũ sum ait dñs vt liberẽ te. II

Et factũ est verbuꝫ dñi ad me di
cens: vade et clama in auribus
hierusalem dicẽs: Hec dicit do
minus. Recordatus sum tui miserans
adolescẽtiam tuã ⁊ charitatẽ desponsati
onis tue qñ secuta es me in deserto: in t̃
ra que non seminat̃. Sanctus isrl' dño
primitie frugũ eius. Oẽs qui deuorant
eũ. delinquũt: mala venient sup eos di/
cit dñs. Audite verbũ dñi domus iacob:
et oẽs cogitatões domus isrl'. Hec dicit
dñs. Quid inuenerũt patres vr̃i in me
iniquitatis: qꝛ elongauerũt a me et am
bulauerũt post vanitatem: et vani facti
sunt? Et nõ dixerũt: vbi est dñs q̃ ascen
dere nos fecit de terra egypti. q̃ traduxit
nos p desertũ. p terrã inhabitabilem et
inuiam. per terrã sitis: et imaginez mor/
tis. et p terrã in qua nõ ambulauit vir
neq; habitauit homo. Et induxi vos in
terram carmeli: vt comoderetis fructũ
eius et bona illius. Et ingressi contami
nastis terram meam. et hereditatẽ meã
posuistis in abominatõez. Sacerdotes
non dixerũt: vbi est dñs. et tenẽtes legẽ
nescierũt me: et pastores p̃uaricati sunt
in me. Et ꝓphete ꝓphetauerunt in baal:
et idola secuti sunt. Propterea adhuc
iudicio contẽdam vobiscum ait dñs: et
cum filijs vr̃is disceptabo. Transite ad
insulas cethim et videte: ⁊ in cedar mit
tite et cõsiderate vehementer: et videte
si factũ est huiuscemodi. si mutauit gẽs
deos suos. Et certe ip̃i nõ sunt dij. Po/
pulus vero meus mutauit gloriam suã
in idolum. Obstupescite celi sup hoc: et
porte eius desolamini vehementer dicit
dominus. Duo enĩ mala fecit ppl's me/
us. Me dereliquerũt fontez aque viue:
et foderũt sibi cisternas dissipatas que
continere non valẽt aquas. Nũquid ser
uus est isrl' aut vernaculus? Quare er/
go factus ẽ in predaꝫ? Super euꝫ rugie
runt leones et dederũt vocem suam. po
suerũt terrã eius in solitudinẽ. Ciuita/
tes eius exuste sunt: et non est qui habi
tet in eis. Filij q̃ꝫ mẽphheos et thamne/
os constuprauerũt te vsq; ad verticem.
Nũquid nõ istud factum est tibi: qꝛ dere
liquisti dñm deum tuũ eo tpe quo duce
bat te per viam? Et nunc quid tibi vis
in via egypti: vt bibas aquã turbidam?
Et quid tibi cum via assyriorũ: vt bibas
aquaꝫ fluminis? Arguet te malicia tua
et auersio tua increpabit te. Scito et vi
de qꝛ malũ et amarũ est reliquisse te do/
minũ deum tuũ: et nõ esse timorez eius
apud te dicit dñs deus exercituum. A se
culo cõfregisti iugũ meuꝫ: rupisti vincu
la mea et dixisti. Nõ seruiam. In omni
enĩ colle sublimi et sub omĩ ligno fron/

uoso tu ꝓsternabaris meretrix. Ego aũt plãtaui te vineã electã: oñe semẽ verũ. Quõ ergo cõuersa es mihi in prauũ vinea aliena? Si laueris te nitro⁊ multiplicaueris tibi herbam lxith: maculata es in iniquitate tua coram me dicit dñs deus. Quõ dicis: nõ sum polluta: post baalim nõ ambulaui? Vide vias tuas in cõualle: scito quid feceris. Cursor leuis explicans vias suas: onager assuetus in solitudine: in desiderio aĩe sue attraxit vẽtũ amoris sui. Nullus auertet eã. Oẽs qui querũt eam nõ deficiẽt: in menstruis eius inuenient eam. Prohibe pedem tuũ a nuditate: et guttur tuum a siti. Et dixisti. Desperaui: neq; faciam. Adamaui quippe alienos: et post eos ambulabo. Quõ cõfundit fur qñ deprehẽdit: sic cõfusi sunt domus isrl: ipi et reges eorum principes et sacerdotes ⁊ pphete eor: dicẽtes ligno. pater meus es tu: et lapidi. tu me genuisti. Verterũt ad me tergus et non faciẽ: et in tpe afflictionis sue dicẽt: surge et libera nos. Vbi sunt dij tui quos fecisti tibi? Surgãt et liberent te: in tpe afflictois tue. Secõm numerum quippe ciuitatũ tuarũ. erãt dij tui iuda. Quid vultis mecũ iudicio contẽdere? Omes vos reliquistis me dicit dñs. Frustra percussi filios vros: ⁊ disciplinã nõ receperũt. Deuorauit gladius vester pphetas vros: quasi leo vastator generatõ vestra. Videte verbũ dñi. Numquid solitudo factus sum isrl aut terra serotina? Quare ergo dixit ppls meus: recessimus nõ veniemus vltra ad te? Numquid obliuiscet virgo ornamẽti sui aut sponsa fascie pectoralis sue? Populus vero me⁹ oblit⁹ est mei diebus inumeris. Quid niteris bonã ostẽdere viam tuam: ad quẽdam dilectionẽ que insuper et malicias tuas docuisti vias tuas: et in alis tuis inuentus est sanguis animarum pauperũ et innocẽtum? Nõ in fossis inueni eos: sed in oĩbus que supra memorati. Et dixisti: Absq; peccato et innocens ego sum: et ꝓpterea auertat furor tuus a me. Ecce ego iudicio contẽdam tecũ: eo q dixeris. nõ peccaui. Quam vilis facta es nimis. iterans vias tuas. Et ab egypto cõfunderis: sicut cõfusa es ab assur. Nam et ab ista egredieris: ⁊ manus tue erũt sup caput tuũ: qm obtriuit dominus cõfidentiam tuam: et nihil habebis prosperum. III

Dicitur: Si dimiserit vir vxorẽ suam: et recedẽs ab eo duxerit virũ alterũ: nũquid reuertetur ad eam vltra? Nũquid nõ polluta erit et contamĩata mulier illa? Tu autẽ fornicata es cum amatoribus multis: tñ reu ertere ad me dicit dñs: et ego suscipiam te. Leua oculos tuos in directũ: et vide vbi nũc prostrata sis. In vijs sedebas expectãs eos quasi latro insidiãs in solitudine: et polluisti terram in fornicationibus tuis ⁊ in malicijs tuis. Quãobrem prohibite sunt stille pluuiarũ: et serotinus imber non fuit. Frons mulieris meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. Ergo saltez amodo voca me pater me⁹: dux virginitatis mee tu es. Nũquid irascetis in perpetuũ: aut perseuerabis in finem? Ecce locuta es et fecisti mala: et potuisti. Et dixit dñs ad me in diebus iosie regis: Nũquid vidisti que fecerit auersatrix isrl? Abijt sibimet sup oẽm montẽ excelsum: et sub omi ligno frondoso: et fornicata est ibi. Et dixi: cum fecisset hec omia: ad me reuertere: ⁊ non est reuersa. Et vidit prauaricatrix soror eius iuda: quia pro eo q mechata esset auersatrix isrl dimisissem eam et tradissem ei libellũ repudij: et nõ timuit prauaricatrix iuda soror eius: sed abijt et fornicata est etiã ipi: et facilitate fornicatõis sue cõtaminauit terram: et mechata est cum lapide et ligno. Et in oĩbus his nõ est reuersa ad me prauaricatrix soror eius iuda in toto corde suo: sed in mẽdacio ait dñs. Et dixit dñs ad me: Iustificauit aĩam suam auersatrix israel cõparatione prauaricatricis iuda. Vade ⁊ clama sermones istos ꝓtra aquilonẽ et dices: Reuertere auersatrix israel ait dñs et nõ auertã faciem meã a vobis. q; scũs

ego sum dicit dñs: et non irascar in ꝑpe
tuũ. Verũtamen scito iniquitatẽ tuam
qꝛ in dñm deũ tuũ ꝑuaricata es Et disꝑ
sisti vias tuas alienis sub oĩ ligno frõdo
so: et vocẽ meã nõ audisti ait dñs. Con/
uertimini filij reuertentes dicit dñs: qꝛ
ego vir vester. Et assumã vos. vnũ de ci
uitate et duos de cognatõe: et introdu/
cam vos in sion. Et dabo vobis pastores
iuxta cor meũ: et pascẽt vos scĩa ⁊ doctri/
na. Cũqꝫ multiplicati fueritis ⁊ creueri
tis in terrã in diebus illis ait dñs. non
dicẽt vltra: arca testamẽti dñi. neqꝫ ascẽ
det sup cor. neqꝫ recordabunt̃ illius nec
visitabit̃. nec fiet vltra. In tꝑe illo vo/
cabũt hierl'm soliũ dñi: ⁊ cõgregabũtur
ad eã oẽs gentes in noĩe dñi in hierl'm:
et nõ ambulabũt post prauitatez cordis
sui pessimi: In diebꝫ illis ibit domus iu
da ad domũ israel: ⁊ veniẽt simul de ter/
ra aquilonis ad terrã quã dedi patribus
vestris. Ego aũt dixi: Quõ ponã te in fi
lios: et tribuã tibi terrã desiderabilez he
reditatẽ preclaram exercituũ gentium?
Et dixi. Patrẽ vocabis me: ⁊ post me in
gredi nõ cessabis. Sed quõ si contẽnat
mulier amatorẽ suum: sic contẽpsit me
domus israel. dicit dñs. Vox in vijs au
dita ẽ. ploratꝰ et vlulatus filiorũ israel
qm̃ iniquã fecerũt viam suã: obliti sunt
dñi dei sui. Cõuertimini filij reuertẽtes
et sanabo auersiones vr̃as. Ecce nos ve
nimus ad te. Tu enĩ es dñs deus noster
Vere mẽdaces erant colles et multitu
do montiuz. Vere in dño deo nr̃o salus
israel. Confusio comedit laborez patruz
nr̃oꝝ ab adolescẽtia nr̃a: greges eoruz et
armẽta eoꝝ: filios eoꝝ et filias eoꝝ. Dor
miemus in cõfusione nr̃a ⁊ operiet nos
ignominia nr̃a: qm̃ dño deo nr̃o peccaui
mus nos et pr̃es nostri ab adolescentia
nostra vsqꝫ ad diẽ hanc: et nõ audiuimꝰ
vocem dñi dei nostri.

IIII

Si reuerteris ad me israel ait do
minus ad me ꝯuertere. Si ab/
stuleris offendicula tua a facie
mea nõ cõmoueberis. Et iurabis viuit
dñs in veritate et in iudicio ⁊ in iusticia
et benedicent eum gentes ip̃mqꝫ lauda
bunt. Hec enĩ dicit dñs viro iuda ⁊ ha
bitatori hierusalẽ. Nouate vobis noual
le: et nolite serere sup spinas. Circũcidi
mini dño: et auferte preputia cordiũ ve
strorum viri iuda et habitatores hieru
salez: ne forte egrediat̃ vt ignis indigna
tio mea et succẽdat̃: ⁊ non sit qui extin/
guat. Oĩa aũt hec mala veniẽt ꝓpter ma
liciã cogitationũ vr̃aꝝ. Annũciate in iu
da: et in hierl'm auditũ facite. loquimi/
ni: et canite tuba in terra. clamate forti/
ter ⁊ dicite: Cõgregamini et ingrediam̃
ciuitates munitas. leuate signũ in sion
Cõfortamini nolite stare. qꝛ maluz ego
adduco ab aquilone et cõtritionem ma
gnã. Ascendit leo de cubili suo: et predo
gentiuz se leuauit. Egressus est de loco
suo: vt ponat terrã tuam in solitudinẽ.
Ciuitates tue vastabunt̃: remanentes
absqꝫ habitatore. Sup hoc accĩgite vos
cilitijs: plangite et vlulate: qꝛ nõ ẽ auer
sa ira furoris dñi a vobis. Et erit in die
illa dicit dñs. ꝑibit cor regis ⁊ cor prin/
cipũ: et obstupescẽt sacerdotes: ⁊ ꝓphete
cõsternabũtur. Et dixi. Heu. Heu. heu
dñe deus. Ergo ne decipisti populũ istuz
et hierusalem dicẽs: pax erit vobis. Et
ecce ꝑuenit gladius vsqꝫ ad animã. In
tꝑe illo dicet̃ ꝓpl'o huic et hierusalẽ ven
tus vrens in vijs que sunt in deserto:
vie filie populi mei non ad ventilandũ
et ad purgandũ. Spũs plenus ex his
veniet mihi. Et nũc ego: sed loquar iu/
dicia mea cum eis. Ecce quasi nubes
ascendet: et quasi tempestas currus eiꝰ.
Velociores aquilis equi illius. Ve no
bis: quoniã vastati sumus. Laua a mali
cia cor tuũ hierusalẽ: vt salua vias. Vs/
queq̃ morabunt̃ in te cogitatões noxie?
Vox enĩ annũciantis a dan: et notũ fa
cientis ido lũ de monte effraim. Conci/
tate gẽtes: Ecce auditũ est in hierusalẽ.
custodes venire d̃ terra longinqua: ⁊ da
re super ciuitates iuda vocẽ suã. Quasi
custodes agrorũ facti sunt super eam in
gyro: quia me ad iracundiaz prouocauit
dicit dñs. Vie tue ⁊ cogitatões tue fece

rũt hec tibi. Ista malicia tua q̃ amara quia tetigit cor tuũ. Ventrẽ meum ventrem meũ doleo: sensus cordis mei turbati sunt in me. Non tacebo: qm̃ vocem buccine audiuit aia mea: clamorẽ prędij Contritio sup contritionẽ vocata est: et vastata est omis terra. Repente vastata sunt tabuacula mea: subito pelles mee. Vsq̃quo videbo fugientẽ: audiã vocem buccine? Quia stultus pp̃lus meus me non cognouit. Filij insipiẽtes sunt: et vecordes. Sapientes sunt vt faciãt mala bene aũt facere nescierũt. Aspexi terrã et ecce vacua erat et nihil: et celos et non erat lux in eis. Vidi montes et ecce mouebanť: et omẽs colles cõturbati sunt. Intuitus sum et nõ erat homo: et oẽ volatile celi recessit. Aspexi et ecce carmelus desertus: et omnes vrbes eius dstructe sunt a facie dñi et a facie ire furoris eius. Hec enim dicit dñs. Deserta erit ois terra: sed tñ cõsũmationẽ non faciã Lugebit terra: et merebũt celi desup eo q̃ locutus sum. Cogitaui et nõ penitu/it me: nec auersus sum ab eo. A voce eq̃/tis: et mittentis sagittã fugit omis ciuitas. Ingressi sunt ardua: et ascenderũt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sunt: et nõ habitat in eis homo. Tu aũt vastata quid facies? Cũ vestieris te coccino: cuz ornata fueris monili aureo: et pinxeris stibio oculos tuos: frustra componeris Contẽpserũt te amatores tui: aiam tuam querẽt. Vocem enī quasi parturientis audiui: angustias vt puerpere. Vox filie sion inter morientes expandentes/q̃ manus suas. Ve mihi: q̃ defecit aia mea pp̃ter interfectos. V

Circũite vias hierusalẽ et aspici/te et cõsiderate et querite in plateis eius. an inueniatis virum facientem iudiciũ: et querentẽ fidem: et pp̃itius ero ei. Q̃ si etiã viuit dñs dixerint: et hoc falso iurabũt. Dñe oculi tui respiciunt fidem. Percussisti eos et nõ doluerunt: attriuisti eos: et renuerũt accipere disciplinam. Indurauerũt facies suas supra petram: et noluerũt reuerti. Ego aũt dixi: Forsitan pauperes sunt et stulti: ignorantes viaz dñi et iudicium dei sui. Vadam ergo ad optimates et loquar eis. Ipi enī cognouerũt viam dñi et iudicium dei sui. Et ecce magis hi simul cõfregerunt iugũ: ruperũt vincula. Idcirco p̃cussit eos leo de silua: lupus ad vesperã vastauit eos pardus vigilãs sup ciuitates eor̃. Omis q̃ egressus fuerit ex eis capiet̃ q̃ multe sunt preuaricatões eor̃ confortate sunt auersiones eorũ. Super quo p̃pitius tibi esse potero? Filij tui me reliquerũt me: et iurant in his qui non sunt dij. Saturaui eos et mechati sũt: et in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores in feminas: et emissarij facti sunt: vnusquisq̃ ad vxorẽ proximi sui hinniebat. Numquid sup his nõ visitabo dicit dñs: et in gẽte tali nõ vlciscetur aia mea? Ascẽdite muros eius et dissipate: p̃ sũmationem aũt nolite facere. Auferte p̃pagines eius: q̃ non sunt dñi. Preuaricatõe enī preuaricata est in me domus israel et domus iuda ait dñs. Negauerũt dñm et dixerũt Non est ipe: neq̃ veniet sup nos malũ: gladiũ et famem nõ videbimus. Prophete fuerũt in ventũ locuti: et rñsum non fuit in eis. Hec ergo eueniẽt illis. Hec dicit dñs deus exercituũ. Quia locuti estis verbum istud. Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignẽ et pp̃lm istũ in ligna: et vorabit eos. Ecce ego adducã sup vos gentez de longinquo domus israel ait dñs: Gentez robustam: gentez antiquã: gentẽ cuius ignorabis linguã: nec intelliges quid loquatur. Pharetra eius quasi sepulcrum patens: vniuersi fortes. Et comedet segetes tuas: et panẽ tuum devorabit: filios tuos et filias tuas comedet: gregem tuum et armenta tua: et comedet vineam tuam et ficũ tuã: et conteret vrbes munitas tuas in quibz tu habes fiduciam gladio. Verũtamen in diebz illis ait dominus nõ faciã vos in cõsũmationẽ. Et si dixeritis quare fecit dñs deus noster nobis hec oia: dices ad eos. sicut dereliquistis me et seruistis deo alieno in ter/

ra vestra: Annũciate hec domui iacob: et auditũ facite in iuda dicentes: Audi populo stulte qui nõ habes cor: qui habentes oculos nõ videtis: et aures et non auditis. Me ergo nõ timebitis ait dñs et a facie mea non dolebitis? Qui posui arenam terminũ mari: præceptũ sempiternũ quod nõ præteribit: et cõmouebuntur et nõ poterũt: et intumescent fluctꝰ eius et nõ transibũt illud: ꝓpulo aũt huic factũ est cor incredulũ et exasperãs Recesserũt et abierũt: et nõ dixerunt in corde suo: Metuamus dñm deũ nostrũ qui dat nobis pluuiã tẽporaneam et serotinã in tpe suo: plenitudinem annue messis custodientẽ nobis. Iniquitates nostre declinauerũt hec et peccata nra ꝓhibuerunt bonũ a nobis: qꝛ inuẽti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes: laqueos ponẽtes et pedicas ad capiẽdos viros. Sicut decipula plena auibus: sic dom⁹ eoꝝ plene dolo. Ideo magnificati sunt et ditati: incrassati sũt et impinguati: ꝛ præterierũt sermones meos pessime. Causam vidue nõ iudicauerũt: Causam pupilli nõ direxerunt et iudicium pauperũ non iudicauerunt Nũquid super his nõ visitabo dicit dñs aut sup gentẽ huiuscemodi nõ vlciscet aĩa mea? Stupor et mirabilia facta sũt in terra. Prophete pphetabãt mẽdaciũ: et sacerdotes applaudebant manibꝰ suis: et pplꝰ meus dilexit talia. Quid igit fiet in nouissimo eius?

VI

Confortamini filij beniamin in medio hierusalẽ: ꝛ in thecua clãgite buccina: et sup bethacaren leuate vexillum: qꝛ malũ visum est ab aquilone ꝛ contritio magna. Speciose et delicate assimilaui filiã sion: ꝛ ad eam venient pastores ꝛ greges eorũ. Fixerũt in ea tentoria in circũitu: pascet vnusqs qꝫ eos qui sub manu sua sunt. Sanctificate sup eam bellũ: consurgite ꝛ ascẽdamus in meridie. Me nobis qꝛ declinauit dies: quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Surgite ꝛ ascẽdamus in nocte: ꝛ dissipemus domus eius: qꝛ hec dicit dñs exercituũ: Cedite lignum eius: et fundite circa hierusalẽ aggerẽ. Hec est ciuitas visitatõis: omis calũnia i medio eius. Sicut frigidam facit cisterna aquã suam: sic frigidam fecit maliciam suam. Iniquitas ꝛ vastitas audiet in ea cor ãme semper: infirmitas ꝛ plaga. Erudire hierusalẽ ne forte recedat aĩa mea a te: ne forte ponam te desertã terrã inhabitabilẽ. Hec dicit dñs exercituum: Vsqꝫ ad racemum colligẽt quasi in vinea reliquias israel. Conuerte manum tuã quasi vindemiator ad cartallũ. Cui loquar: et quem contestabor vt audiat? Ecce incircũcise aures eor: et audire nõ possunt Ecce verbũ dñi factũ est eis i opprobriũ: ꝛ non suscipient illud. Idcirco furore dñi plenus sũ: laboraui sustinẽs Effunde sup paruulũ foris: ꝛ super consiliũ iuuenũ simul. Vir enim cũ muliere capiet senex cũ pleno dierũ. Et transibũt domus eor ad alteros: agri et vxores pariter: qꝛ extendam manũ meã super habitantes terram dicit dñs. A minore quippe vsqꝫ ad maiorem oẽs auaricie studẽt: et a propheta vsqꝫ ad sacerdotem cũcti faciũt dolũ. Et curabãt cõtritionẽ filie populi mei cũ ignominia dicentes: pax: pax: et nõ erat pax. Confusi sunt qꝫ abominationem fecerũt quinpotius confusione non sunt ꝛfusi: et erubescere nescierũt. Quãobrem cadent inter ruentes: in tempore visitationis sue corruẽt dicit dñs. Hec dicit dñs. State sup vias et videte: et interrogate de semitis antiquis que sit via bona: ꝛ ambulate in ea: ꝛ inuenietis refrigeriũ animabus vris. Et dixerũt. Non ambulabimus. Et constitui sup vos speculatores. Et dixi: Audite vocem tube. Et dixerũt. Non audiemus. Ideo audite gentes: et cognoscite congregatio: quanta ego faciam eis. Audi terra: Ecce ego adducam mala: sup pplm istũ: fructũ cogitationum eius: quia verba mea non audierunt: et legem meaz proiecerũt. Vt quid mihi thus de saba affertꝰ ꝛ calamũ suaue olentem de terra longinqua? Holocausta

holocaustomata vra nō sunt accepta et victime vestre nō placuerūt mihi. Propterea hec dicit dns: Ecce ego dabo in populum istū ruinas: et ruent in eis pres et filij simul: vicin⁹ q primus pibūt. Hec dicit dns: Ecce ppls venit de terra aquilonis: q gens magna cōsurget a finibus terre. Sagittā q scutū arripiet: crudelis est et nō miserebit. Vox eius quasi mare sonabit: q sup equos ascendēt: ppari ti quasi vir ad prelium aduersum te filia sion. Audiuim⁹ famā eius: dissolute sunt manus nre. Tribulatio apprehēdit nos dolores vt parturientem. Nolite exire ad agros: et in vineā ne ambuletis qm gladius inimici pauor in circuitu. Filia populi mei accingere cilitio: q cōspgere cinere. Luctum vnigeniti fac tibi plāctū amarū: qr repēte veniet vastator sup vos Probatorē dedi te in pplo meo robustū et scies et pbabis vias eor. Oēs isti principes declinātes: ambulantes fraudulēter. Es et ferrū vniuersi corrupti sunt. Defecit sufflatorium in igne: cōsumptus est plumbum. Frustra cōflauit cōflator malicie enī eorū nō sunt cōsumpte. Argētum reprobū vocate eos: quia dominus proiecit illos.

VII

Verbū quod factum est ad hieremiā a dño dicēs: Sta in porta domus dñi: et predica ibi verbū istud et dic. Audite verbū dñi oīs iuda qui ingredimini p portas has· vt adoretis dnm. Hec dicit dns exercituū deus israel. Bonas facite vias vras et studia vestra: q habitabo vobiscum in loco isto. Nolite cōfidere in verbis mēdacij: dicētes templū dñi· templū dñi· templū domini est. Quoniaz si bene direritis vias vestras: et studia vra· si feceritis iudiciū inter virū et primū eius aduene et pupillo: et vidue nō feceritis calūniaz: nec sanguinē innocētem effuderitis in loco hoc: et post deos alienos nō ambulaueritis in malū vobismetipis: habitabo vobiscū in loco isto in terra quā dedi patribus vris a seculo et vsqz in seculū. Ecce vos cōfiditis vobis in sermonibz mēdacij qui nō pderūt vobis: furari· occidere adulterari· iurare mēdaciter libare baalim· et ire post deos alienos quos ignoratis. Et venistis et stetistis corā me in domo hac in q̄ inuocatū est nomē meū: et diristis· liberati sumus: eo q fecerim⁹ oēs abominatōnes istas. Nūquid ergo spelūca latronū facta est domus ista: in q̄ inuocatū est nomē meum in oculis vestris: Ego ego sum ego vidi dicit dns. Ite ad locū meum in silo vbi habitauit nomen meum a principio: q videte que fecerim ei ppter maliciam pli mei isral. Et nūc qr fecistis omia opa hec dicit dominus: et locutus sum ad vos· mane cōsurgens et loquēs: et nō audistis: et vocaui vos q nō rndistis: faciā domui huic in qua inuocatū est nomē meū: q in qua vos habetis fiduciam q loco quē dedi vobis et patrib⁹ vris: sicut feci silo: q ptiçiam vos a facie mea sicut proieci oēs fratres vros vniuersum semē effraim. Tu ergo noli orare pro populo hoc: nec assumas p eis laudem et oratōem et nō obsistas mihi: qr nō exaudiam te. Nōne vides quid isti faciūt in ciuitatibus iuda: et in plateis hierusalē: Filij colligunt ligna· et patres succendūt ignē: et mulieres cōspergunt adipem: vt faciāt placentas regine celi: et libent dijs alienis: et me ad iracūdiam prouocēt. Nūquid me ad iracūdiam prouocant dicit dns: Nōne semetipos in cōfusionem vult⁹ sur: Ideo hec dicit dns deus: Ecce furor meus et indignatio mea cōflatur sup locum istum sup viros et sup iumenta q sup lignuz regionis et sup fruges terre· q succēdetur q nō extinguet. Hec dicit dns exercituū deus israel Holocaustomata vestra addite victimis vestris q comedite carnes: qr nō sum locutus cū patribus vestris q nō pcepi eis in die q̄ eduri eos de terra egypti de verbo holocaustomatū et victimarū: sed hoc verbū precepi eis dicēs: Audite vocē meaz et ero vobis deus et vos eritis mihi pls: et ambulate in omni via quam mādaui vobis vt bene sit vobis. Et nō audierūt nec inclina

uerũt aurez suã: sed abierũt in voluptatibus et in prauitate cordis sui mali facticiz sunt retrorsum et nõ in ante. a die qua ingressi sunt pres eorũ de terra egypti. vsqz ad diẽ hanc Et misi ad vos oẽs seruos meos pphetas p diẽ: consurgens diluculo: et mittẽs: et nõ audierunt me nec inclinauerũt aurẽ suã sed indurauerunt ceruicẽ suaz: et prius opati sunt cz pres eor. Et loqueris ad eos oĩa verba hec et nõ audiẽt te: et vocabis eos et nõ rñdebunt tibi. Et dices ad eos: Hec est gens que nõ audiuit vocem dñi dei sui: nec recepit disciplinã. Perijt fides: et ablata est de ore eorũ. Tonde capillũ tuuz et proijce: et sume in directũ planctũ: quia piecit dñs et reliquit generatõem furoris sui: quia fecerũt filij iuda malũ in oculis meis dicit dñs. Posuerunt offendicula sua in domo in qua inuocatuz ẽ nomen meũ vt polluerent eã: et edificauerunt excelsa tophet que est in valle filij ennon: vt incenderẽt filios suos et filias suas igni: que non pcepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies veniẽt dicit dñs: et nõ dicet amplius tophet et vallis filij ennon sed vallis interfectionis: et sepelientur in tophet eo q nõ sit locꝰ Et erit morticinuz pphi huius in cibos volucribus celi et bestijs terre: et nõ erit qui abigat. Et quiescere faciã de vrbibus iuda et de plateis hierusalẽ vocẽ gaudij et vocẽ leticie: vocẽ sponsi et vocẽ sponse. In desolatõe enĩ erit terra. VIII

In tpe illo ait dñs. eijcient ossa regũ iuda: et ossa principũ eius et ossa sacerdotũ: et ossa pphetarum et ossa eor qui habitauerũt hierusalem de sepulcris suis: et expandent ea ad solem et lunã et oẽm militiã celi q̃ dilexerũt: et quibz seruierũt: et post que ambulauerũt: et que quesierũt et adorauerũt. Nõ colligent et nõ sepelient: in sterquiliniũ sup faciẽ terre erũt: Et eligent magis mortẽ cz vitã oẽs qui residui fuerint de cognatõe hac pessima: in vniuersis locis que derelicta sunt: ad que eieci eos dicit dñs exercituum: Et dices ad eos: Hec dicit dñs: Nunquid qui cadit non resurget: et qui auersus est nõ reuertet? Quare ergo auersus est pplus iste in hierusalẽ auersione contentiosa? Apprehenderũt mẽdacium: et noluerũt reuerti. Attendi et auscultaui. nemo quod bonũ est loquit. Nullus est qui agat penitentiam sup peccato suo dicẽs: Quid feci? Omnes cõuersi sunt ad cursum suum quasi equꝰ impetu vadẽs in prelio. Milvus in celo cognouit tempus suũ: turtur et hirundo et ciconia custodierunt tempus aduẽtus sui pplus aũt meus nõ cognouit iudiciũ dñi. Quo dicitis sapientes nos sumus: et lex dñi nobiscũ ẽ? Vere mendaciũ opatus est stilus mendax scribarũ. Confusi sunt sapiẽtes: perterriti et capti sunt. Verbũ enĩ dñi pierũt: et sapientia nulla est in eis. Propterea dabo mulieres eor exteris: agros eor hereditabus. Quia a minimo vsqz ad maximũ oẽs auariciã sequũtur: a pphta vsqz ad sacerdotẽ cũcti faciũt mendacium. Et sanabãt contritõem filie populi mei ad ignominiã dicentes: pax: pax: cũ nõ esset pax: Cõfusi sunt qz abominationẽ fecerũt: qnimo cfusione nõ sunt confusi: et erubescere nescierũt. Idcirco cadẽt inter corruentes: in tpe visitatõis sue corruẽt dicit dñs: Congregãs congregabo eos ait dñs: Non est vua in vitibus: et sunt ficus in ficulnea. foliũ defluxit: et dedi eis que ptergressa sunt. Quare sedemus? Conuenite et ingrediamur ciuitatẽ munitã: et sileamus ibi: quia dñs deus noster silere nos fecit: et potuz dedit nobis aquã fellis. Peccauimus enĩ domino. Expectauimus pacẽ et nõ erat bonũ: tps medele: et ecce formido. A dan auditus est fremitus equor eius: a voce hinnituũ pugnator eius cõmota est omis terra. Et venerũt et deuorauerũt terram et plenitudinẽ eius: et vrbem et habitatores eius. Quia ecce ego mittã vobis serpẽtes regulos quibus nõ est incantatio: et mordebũt vos ait dñs: Dolor meus sup dolorẽ: in me cor meũ merens: Ecce vox clamoris filie populi mei

re terra longinqua. Nūquid dñs nō est in sion: aut rex eius nō est in ea? Quare ergo me ad iracūdiam concitauerūt in sculptilibus suis: et in vanitatibus alienis? Trāsijt messis: finita ē estas: et nos saluati nō sumus. Sup cōtritione filie pp̄li mei contritus sum et cōtristat⁹: stupor obtinuit me. Nūquid resina non ē in galaad: aut medic⁹ nō est ibi? Quare igit nō ē obducta cicatrix filie pp̄li mei?

Quis dabit capiti meo IX
aquam: et oculis meis fontē lachrymaꝝ? Et plorabo die ac nocte interfectos filie pp̄li mei. Quis dabit me in solitudine diuersoꝝ viatoꝝ? Et derelinquam pp̄lm meum et recedam ab eis: qz oēs adulteri sunt et cetus p̄uaricatoꝝ: et extēderūt linguā suā quasi arcum mendacij: et nō veritatis. Cōfortati sunt in terra: quia de malo ad malum egressi sunt: et me nō cognouerūt dicit dñs. Unusquisqz se a primo suo custodiat: et in omī fratri suo nō habeat fiduciam: qz oīs frater supplantās supplātabit. et oīs amicus fraudulēter incedet: et vir fratrē suū deridebit: et veritatem nō loquētur. Docuerūt enī linguā suaz loqui mēdaciū: vt inique agerēt laborauerūt. Habitatio tua in medio dolo: in dolo renuerūt scire me dicit dñs. Propterea hec dicit dñs exercituū. Ecce ego cōflabo et p̄babo eos. Quid enī aliud faciā a facie filie pp̄li mei? Sagitta vulnerās lingua eoꝝ: dolū locuta est. In ore suo pacē cū amico suo loquit̄: et occulte ponit ei insidias. Nūquid sup his nō visitabo dicit dñs: aut in gente huiuscemodi nō vlciscet̄ aīa mea? Sup mōtes assumam fletum ac lamentū: et sup speciosa deserti planctuz: qm̄ incensa sunt eo q̄ nō sit vir pertrāsiēs: et nō audierunt vocem possidētis. A volucre celi vsqz ad pecora transmigrauerūt et recesserunt. Et dabo hierusalē in aceruos arene et cubilia draconū: et ciuitates iuda dabo i desolationē eo q̄ nō sit habitator. Quis ē vir sapiēs qui intelligat h̄: et ad quē verbuz oris dñi fiat vt annūciat istud: quare perierit terra et exusta sit quasi deserta eo q̄ non sit qui pertrāseat? Et dixit dominus: Quia dereliquerunt legē meā quam dedi eis: et nō audierūt vocē meam: et non ambulauerūt in ea: sed abierunt post p̄auitatē cordis sui: et post baalim quod didicerunt a patribus suis: idcirco hec dicit dominus exercituz deus israel. Ecce ego cibabo populum istū absinthio et potum dabo eis aquaz fellis: et dispergam eos in gētibus quas non nouerunt ipi et patres eoꝝ: et mittā post eos gladiū donec consumant̄. Hec dicit dominus exercituz. Contemplamini et vocate lamentatrices vt veniāt: et ad eas que sapiētes sunt mittite et p̄perent: festinēt et assumant super nos lamentuz. Deducāt oculi nri lachrymas: et palpebre nostre defluant aquis: quia vox lamentatōis audita est ō sion. Quō vastati sumus et confusi vehementer: Quia dereliquimus terraz: qm̄ directa sūt tabernacula nostra. Audite ergo mulieres verbum dñi: et assumant aures vestre sermonem oris eius: et docete filias vestras lamentum: et vnaquēq; proximā suam planctum: quia ascēdit mors p̄ fenestras vestras: ingressa est domos vras disperdere paruulos de foris iuuenes de plateis. Loquere. Hec dicit dñs: Et cadet morticinuz hoīs quasi stercus sup faciem regionis: et quasi fenuz post tergum metentis: et non est qui colligat. Hec dicit dñs: Non glorietur sapiens in sapientia sua: et nō glorietur fortis in fortitudie sua: et nō glorietur diues in diuitijs suis: sed in hoc glorietur qui gloriatur scire et nosse me quia ego sum dominus qui facio misericordiā et iudiciū et iusticiaz in terra. Hec enī placent mihi ait dñs: Ecce dies veniēt dicit dominus et visitabo sup oēm qui in circūcisiōe h̄et p̄putiū: sup egyptū: et sup iudam et sup edom: et super filios ammon: et sup moab: et sup oēs qui attonsi sunt in comā habitantes in deserto: quia omnes gentes habent p̄putiū: oīs aūt dom⁹ israel incircumcisi sunt corde.

X

Hieremias

Audite verbū quod locutus est dñs sup vos domus israel. Hec dicit dñs: Juxta vias gentium nolite discere: a signis celi nolite metuere q timent gentes qz leges populoz vane sunt. Quia lignuz de saltu precidit opus manus artificis in ascia: Argento a auro decorauit illud: clauis et malleis cōpegit vt nō dissoluat. In similitudinem palme fabricate sunt: a nō loquēt: portata tollent: qz incedere ñ valēt: Nolite q timere ea: qz nec male possūt facere nec bene. Nō est similis tui dñe: magnus es tu: a magnū nomē tuū in fortitudine. Quis nō timebit te o rex gētiū? Tuū est enī decus. Inter cūctos sapientes gētium: et in vniuersis regnis eoz nullus est similis tui. Pariter insipientes et fatui phabunt: doctrina vanitatis eoz lignū est. Argētum inuolutum de tharsis affert: a aurū de ophir opus artificis et manu erarij: hyacinthus a purpura indumentū eoz. Opus artificuz vniuersa hec: dñs aūt deus verus est. Ipe deus viuēs et rex sempiternus. Ab indignatōe eius cōmouebit terra: et nō sustinebūt gētes cōtaminationē eius. Sic ergo dicetis eis. Dij qui celos et terraz nō fecerūt pereāt de terra: et de his que sub celo sunt. Qui facit terrā in fortitudine sua: pparat orbez in sapiētia sua et prudētia sua extēdit celos. ad vocē suam dat multitudinē aquarū in celo: et eleuat nebulas ab extremitatibz terre. Fulgura in pluuiā facit: et educit ventuz de thesauris suis. Stultus factus est oīs homo a sciētia sua: cōfusus ē artifex oīs in sculptili: qm falsum est qd cōflauit: et nō est spūs in eis. Vana sunt a opus risu dignū. In tpe visitatōis sue peribūt. Nō est his similis pars iacob. Qui enī formauit oīa. ipe est: et israel virga hereditatis eius: dñs exercituū nomen illi. Cōgrega de terra confusionē tuā q habitas in obsidione: qz hec dicit dñs. Ecce ego lōge proiciaz habitatores terre in hac vice: et tribulabo eos ita vt nō inueniantur. Vle mihi sup cōtritōe mea: pessima plaga mea. Ego aūt dixi: Plane hec infirmitas mea est: et portabo illā. Tabernaculū meum vastatū est: oēs funiculi mei dirupti sunt. Filij mei exierūt a me et nō subsistūt. Non est qui extendit vltra tētoriū meū a erigat pelles meas: qz stulte egerūt pastores a dñm nō quesierūt, propterea nō intellexerūt a omnis grex eoz dispsus est. Vox auditōis ecce venit et cōmotio magna de terra aquilonis: vt ponat ciuitates iuda solitudinē a habitacula draconū. Scio dñe qz non est hominis via eius: nec viri est vt ambulet et dirigat gressus suos. Corripe me dñe. veruntamē in iudicio a nō in furore tuo: ne forte ad nihilum redigas me. Effunde indignatōez tuā sup gentes q nō cognouerūt te: et sup puincias q nomē tuū non inuocauerūt: qz comedert iacob a deuorauerūt eū a cōsumpserūt illū: et decus eius dissipauerūt. XI

Verbū quod factuz est a dño ad hieremiā dicens: Audite verba pacti huius: a loquimini ad viros iuda: et ad habitatores hierusalem et dices ad eos: Hec dicit dñs deus israel: Valedictus vir qui nō audierit verba pacti huius. quod precepi patribz vestris in die qua eduri eos de terra egypti de fornace ferrea dicēs: Audite vocē meam et facite oīa que precepi vobis: a eritis mihi in pplm et ego ero vobis in deum: vt suscitez iuramētuz quod iuraui patribz vris daturū me eis terrā fluentez lacte a melle sicut est dies hec. Et rñdi et dixi. Amē dñe. Et dixit dñs ad me Vociferare oīa verba hec in ciuitatibus iuda et foris hierusalē dicēs: Audite verba pacti huius et facite illa: quia contestans contestatus suz patres vestros in die qua eduri eos ō terra egypti vsqz ad diem hanc. Mane consurgēs contestatus sum et dixi: audite vocē meam a nō audierūt nec inclinauerūt aurem suaz: sed abierūt vnusquisqz in prauitate cordis sui mali. Et induxi sup eos oīa verba pacti huius. quod precepi vt facerēt et non fecerūt. Et dixit dñs ad me. In

uenta est coniuratio in viris iuda et in
habitatoribus hierusalē Reuersi sunt
ad iniquitates pr̄um suoꝝ priores·q̄ no
luer̄t audire verba mea. Et hi ergo abie
runt post deos alienos vt seruirent eis
Irritū fecerūt domus israel et domus
iuda pactū meum: quod pepigi cū patri
bus eorū. Quāobrē hec dicit dn̄s: Ecce
ego inducam sup̄ eos mala de quib⁹ exi
re non poterūt: et clamabūt ad me: ⁊ nō
exaudiam eos. Et ibūt ciuitates iuda ⁊
habitatores hierusalem et clamabunt
ad eos quib⁹ libāt: ⁊ nō saluabūt eos in
tempore afflictōis eoꝝ. Scd̄m numerū
enī ciuitatū tuarū·erant dij tui iuda: et
s̄m numerū viarū tuarum hierusalē po
suisti aras confusionis: aras ad libandū
baalim. Tu ergo noli orare ꝓ populo h̄:
et ne assumas ꝓ eis laudez et orationē:
q̄ nō exaudiam in tempore clamoris eo
ruz ad me: in tp̄e afflictionis eoꝝ Quid
est quod dilectus meus in domo mea fe
cit scelera multa? Nunquid carnes san
cte auferent a te malicias tuas in quib⁹
gloriata es? Oliuam vberē·pulcrā·fru
ctiferam: speciosam vocauit dn̄s nomē
tuū. Ad vocem loquele grandis exarsit
ignis in ea: et combusta sunt fruteta ei⁹
Et dn̄s exercituū qui plātauit te locut⁹
est sup̄ te malum·pro malis domus isra
el et dom⁹ iuda que fecer̄t sibi ad irritā
dum me· libantes baalim. Tu autem
dn̄e demōstrasti mihi ⁊ cognosti: tu ostē
disti mihi studia eoꝝ· et ego quasi agn⁹
mansuetus qui portat̄ ad victimam. Et
nō cognoui q̄ cogitauerūt super me cō
silia dicētes: mittamus lignuz in panez
eius: et eradamus eum de terra viuēti
um·et nomen eius nō memoret̄ ampli
us. Tu aūt dn̄e sabaoth qui iudicas iu
ste et probas renes et corda: videam vl
tionem tuam ex eis. Tibi eniz reuelaui
causam meā. Propterea hec dicit dn̄s
ad viros anathot qui querūt aīam tuā:
et dicunt. Nō prophetabis in noīe dn̄i:
et non morieris in manibus nr̄is Pro
pterea hec dicit dn̄s exercituum. Ecce
ego visitabo super eos. Iuuenes moriē
tur in gladio: filij eoꝝ et filie eorum mo
rientur in fame: et reliquie nō erunt ex
eis. Inducam enī malū sup̄ viros ana
thot·annū visitatōis eoꝝ.

XII

Iustus quidē tu es dn̄e si dispu
tem tecum·verūtamen iusta lo
quar ad te. Quare via impioꝝ
ꝓsperatur· bene ē omib⁹ qui preuaricāt̄
et inique agunt? Plātasti eos et radicē
miserūt: proficiūt et faciūt fructū. Pro
pe es tu ori eoꝝ et lōge a renibus eoruz.
Et tu dn̄e nosti me: vidisti me: et ꝓbasti
cor meū tecum. Cōgrega eos quasi gre
gem ad victimam: ⁊ sanctifica eos ī die
occisionis. Vsq̄quo lugebit terra: ⁊ her
ba omīs regionis siccabit̄ ꝓpter maliciā
habitantiū in ea? Cōsumptum est ani
mal et volucre: qm̄ dixerūt·non videbit
nouissima nr̄a. Si cū peditib⁹ currēs la
borasti: qūo cōtendere poteris cū equis?
Cum aūt in terra pacis secura fuer̄ q̄d
facies in sup̄bia iordanis? Nam et frēs
tui et domus patris tui·etiā ip̄i pugna
uerūt aduersum te et clamauerunt post
te plena voce Ne credas eis cū locuti fu
erint tibi bona. Reliqui domū meaz di
misi hereditatē meā. Dedi dilectā ani
mam meā in manū inimicorū eius: fa
cta est mihi hereditas mea quasi leo ī sil
ua. Dedit ꝯtra me vocē·ideo odiui eam
Nūquid auis discolor hereditas mea mi
hi? Nunquid auis tincta ꝑ totū? Ve ni
te cōgregamini oēs bestie terre·ꝓperate
ad deuorādum. Pastores multi demoli
ti sunt vineā meā: cōculcauerūt partez
meā. Dederūt portionē meam desidera
bilē in desertū solitudinis: posuerūt eaz
in dissipatōez·luxitq̄ sup̄ me. Desolati
one desolata est oīs terra q̄ nullus est q̄
recogitet corde. Sup̄ omēs vias deser
ti venerūt oēs vastatores terre·q̄ gladi
us dn̄i d̄uorabit ab extremo t̄re vsq̄ ad
extremū eius. Nō est pax vniuersi carni
Seminauerūt triticū ⁊ spinas messue
rūt·hereditatē acceperūt: ⁊ nō eis prode
rit. Cōfundemī a fructib⁹ vr̄is ꝓpter irā
furoris dn̄i. Hec dicit dn̄s aduersū oēs
vicinos meos pessimos qui tangūt he

reditatē quā distribui pp̃lo meo isr̃l. Ec/
ce ego euellā eos de terra sua: ⁊ domū iu
da euellā de medio eor. Et cū euulsero
eos cōuertar et miserebor eor: ⁊ reducaz
eos virū ad hereditatē suā · ⁊ virū in ter
ram suā. Et erit si eruditi didicerint vi
as pp̃li mei vt iurēt in noīe meo · viuit
dñs: sicut docuerūt pp̃lm meū iurare in
baal: edificabūtur ī medio pp̃li mei. Qđ
si nō audierint: euellā gentē illā euulsio
ne ⁊ pditione ait dñs.

XIII

Hec dicit dñs ad me: Vade ⁊ pos
side tibi lumbare lineū: ⁊ ponef
illud sup̃ lūbos tuos: et in aquā
nō inferes illud. Et possedi lumbare iu
xta verbum dñi: et posui circa lūbos me/
os. Et factus est sermo dñi ad me secū/
do dicens: Tolle lumbare quod possedi/
sti quod est circa lumbos tuos: ⁊ surgēs
vade ad eufratē ⁊ abscōde illud ibi in fo
ramine petre. Et abij et abscondi illō in
eufraten · sicut preceperat mihi dñs. Et
factum est post dies plurimos dixit dñs
ad me: Surge et vade ad eufraten et
tolle inde lumbare quod precepi tibi vt
absconderes illud ibi. Et abij ad eufra/
ten et fodi: et tuli lumbare de loco vbi
abscōderam illud. Et ecce computruе
rat lumbare · ita vt nulli vsui aptum es/
set. Et factum est verbum dñi ad me di/
cens. Hec dicit dñs: Sic putrescere fa
ciam sup̃biam iuda et sup̃biam hieruſa
lem multam: pp̃lm istuz pessimū: qui no
lunt audire verba mea et ambulāt ī pra
uitate cordis sui: abierūtq; post deos ali
enos vt seruirent eis et adorarent eos.
Et erunt sicut lumbare istud · qđ nulli
vsui aptum est. Sicut enī adhęret lum
bare ad lumbos viri: Sic agglutinaui
mihi oēm domum israel et omnem do/
mū iuda dicit dñs vt essent mihi in po/
pulū ⁊ in nomē et in laudē ⁊ in gloriam
et nō audierūt. Dices ergo ad eos ſmo
nem istū. Hec dicit dñs deus isr̃l. Om
nis laguncula implebit̃ vino. Et dicēt
ad te. Nunquid ignoramus qđ omis la
gūcula implebit̃ vino: Et dices ad eos.
Hec dicit dñs. Ecce ego implebo omēs
habitatores terre huius et reges qui se
dent de stirpe dauid sup̃ thronū eius: et
sacerdotes et pp̃hetas et oēs habitato/
res hierusalem ebrietate: et dispgā eos
virum a fratre suo: et pres ⁊ filios pari/
ter ait dñs. Non parcam et nō cōcedaz:
neq; miserebor vt non dispgam eos. Au
dite ⁊ auribus pcipite nolite eleuari: qz
dñs locutus est. Date dño deo vr̃o glo
riaz anteq; contenebrescat: et anteq; of
fendant pedes vr̃i ad montes caligino/
sos. Expectabitis lucem et ponet eaz in
vmbram mortis et in caliginez. Q si nō
nō audieritis in abscōdito: ploradit ani
ma mea a facie sup̃bie. Ploradans plora/
bit et deducet oculus meus lachrymaz:
quia captus est grex dñi. Dic regi ⁊ dñā
trici. Humiliamini sedete in terra qm̃
descendet de capite vestra corona glorie
vestre. Ciuitates austri clause sunt: ⁊ nō
est qui aperiat. Translata ē omnis iuda
transmigratione pfecta. Leuate oculos
vestros et videte · qui venitis ab aquilo/
ne. Vbi est grex qui datus est tibi · pecus
inclytum tuū? Quid dices cū visitaue
rit te? Tu enī docuisti eos aduersum te:
et erudisti in caput tuū. Nūquid nō do/
lores apprehendēt te quasi mulierē par
turientem? Q si dixeris in corde tuo q̃/
re venerūt mihi hec? Propter multitu/
dinē iniquitatis tue reuelata sunt vere/
cundiora tua: pollute sunt plante tue.
Si mutare potest ethiops pellem suaz
aut pardus varietates suas? et vos po/
teritis benefacere cū didiceritis maluz.
Et dissemināb eos q̃si stipulā que ven
to raptaf̃ in ōserto. Hec sors tua parsq;
mēsure tue a me dicit dñs: qz oblita es
mei ⁊ cōfisa es in mēdacio. Unde ⁊ ego
nudaui femora tua p̃tra faciē tuā: et ap/
paruit ignominia tua · adulteria tua: et
hinnitus tu us · scelus fornicatōis tue.
Sup colles in agro vidi abominatiōes
tuas. Ue tibi hierusalē. Non mundabe
ris post me. Usq; quo adhuc?

XIIII

Quod factū ē vbū dñi ad hiere/
miā de ſmonibꝫ siccitat̃. Lurit
iudea et porte eius corruerunt

et obſcurate ſunt in terra et clamor hie
ruſalez aſcẽdit. Maiores miſerũt mino/
res ſuos ad aquam: venerũt ad haurien
dum: nõ inuenerunt aquã: reportaue/
rũt vaſa ſua vacua. Cõfuſi ſunt et affli/
cti: et operuerũt capita ſua ꝓpter vaſtita
tem terre: quia nõ venit pluuia in terrã
Confuſi ſunt agricole: operuerũt capi/
pita ſua. Nam et cerua in agro peperit
reliquit: quia non erat herba. Et onagri
ſteterũt in rupibus: traxerunt ventum
quaſi dracones: defecerũt oculi eorũ qꝛ
nõ erat herba. Si iniquitates noſtre re
ſponderit nobis: dñe fac ꝓpter nomẽ tu
um: qm̃ multe ſũt auerſiones nr̃e. Tibi
peccauim⁹ expectatio iſrael: ſaluator no/
ſter in tpe tribulatõis. Quare quaſi co/
lonus futur⁹ es in terra: et quaſi viator
declinãs ad manẽdum: Quare futurus
es velut vir vagus et fortis: qui nõ põt
ſaluare: Tu aũt in nobis es dñe: et no/
men tuũ inuocatũ eſt ſuper nos: ne dere
linquas nos. Hec dicit dñs ꝑ̃lo huic q̃
dilexit mouere pedes ſuos et nõ quieuit
et dño nõ placuit. Nũc recordabit iniq̃/
tatum eor̃: et viſitabit peccata eor̃ Et di
xit dñs ad me: Noli orare ꝓ populo iſto
in bonũ. Cum ieiunauerint non exaudi
am ꝑces eor̃: et ſi obtulerint holocauſto
mata et victimas: nõ ſuſcipiam ea: qm̃
gladio et fame et peſte ego conſumã eos
Et dixi. A: a: a: dñe deus. Prophete di/
cunt eis: Non videbitis gladium: et fa/
mes non erit in vobis: ſed pacem veraz
dabit vobis in loco iſto. Et dixit domi/
nus ad me: Falſo prophete vaticinant̃ in
nomine meo. Nõ miſi eos: et nõ precepi eis
neq̃ locutus ſum ad eos. Viſionẽ men
dacem et diuinationẽ fraudulẽtam et ſe
ductionẽ cordis ſui prophetant vobis. Id
circo hec dicit dñs de ꝓphetis qui prophe
tant in nomine meo quos ego non miſi: di
centes: gladius et fames non erit in ter
ra hac: In gladio et fame cõſumẽt̃ ꝓphe
te illi et ꝑ̃li quibꝫ ꝓphetant erunt ꝓiecti
in vijs hierl̃m pre fame et gladio: et non
erit qui ſepeliat eos: ipi et vxores eorum
filij et filie eor̃: et effundã ſup eos malũ
ſuum. Et dices ad eos verbũ iſtud: De
ducant oculi mei lachrymã ꝑ noctem et
diem et non taceant: qm̃ contritõe ma/
gna cõtrita eſt virgo filia ꝑ̃li mei: pla/
ga peſſima vehementer. Si egreſſus fu
ero ad agros ecce occiſi gladio: et ſi intro
iero in ciuitatem ecce attenuati fame.
Prophete q̃z et ſacerdos abierũt in ter
ram quam ignorabãt. Nunquid proji
ciens abieciſti iudam: aut ſion alvomina/
ta eſt aĩa tua: Quare ergo percuſſiſti nos
ita vt nulla ſit ſanitas: Expectauimus
pacem et non eſt bonũ: et tempus cura/
tionis: et ecce turbatio. Cognovim⁹ do
mine impietates nr̃as iniquitates pa/
trũ noſtror̃ quia peccauim⁹ tibi. Ne tes
nos in opprobriũ ꝓpter nomẽ tuũ neq̃
facias nobis contumeliam. Noli glo/
rie tue recordare: ne irritum facias fe/
dus tuum nobiſcũ. Nũquid ſunt in ſculptili/
bus gentiũ qui pluant: aut celi poſſunt
dare imbres niſi tu volueris: Nõne tu
es dñs deus noſter quem expectauim⁹:
Tu enim feciſti omnia hec:

XV

Et dixit dñs ad me. Si ſteterit
moyſes et ſamuel coram me: non
eſt aĩa mea ad ꝑ̃lm iſtum. Ejice
illos a facie mea et egrediant̃. Qui ſi dixe
rint ad te: quo egrediem̃: dices ad eos:
Hec dicit dñs: Qui ad mortem: ad mor/
tem: et qui ad gladiũ ad gladium: et qui
ad famem ad famem: et qui ad captiui
tatem ad captiuitatẽ. Et viſitabo ſuper
eos quattuor ſpecies dicit dñs. Gladiũ
ad occiſionẽ: et canes ad lacerãdum: et
volatilia celi et beſtias terre ad devoran
dum et diſſipãdum: et dabo eos in fero
rez vniuerſis regnis terre ꝓpter manaſ
ſen filium ezechie regis iuda ſup oĩbus
que fecit in hieruſalẽ. Quis enim miſere
bit̃ tui hieruſalẽ: Aut quis contriſtabit̃
ꝑ te: Aut quis ibit ad rogandum ꝑ pace
tua: Tu reliquiſti me dicit dñs: retror/
ſum abiſti. Et extẽdam manũ meã ſup te:
et interficiã te. Lassus eram rogans. Et diſ
pergã eos ventilabro in portis terre. Infe
feci et diſperdidi ꝑ̃lm meum et tñ a viis ſuis
nõ ſũt reuerſi. Multiplicate ſunt mihi

vidue eius sup̄ arenā mar. Induxi eis sup̄ matrē adolescētis vastatorem meridie: misi super ciuitates repēte terrorez Infirmata est que peperit septem: defecit aīa eius. Occidit ei sol cum adhuc esset dies: cōfusa est et erubuit. Et reliquos eius in gladium dabo in cōspectu inimicorum meor̄: ait dominus. Ve mihi mater mea. Quare genuisti me virum rixe: virum discordie in vniuersa terra: Nō feneraui: nec fenerauit mihi quisq̄ Omnes maledicūt mihi dicit dom̄: Si nō reliquie tue in bonum: si nō occurri tibi in tpe afflictōis et in tempore tribulatōis aduersus inimicū. Nūquid federabit ferrus ferro ab aquilone et es: Diuitias tuas et thesauros tuos in direptōez dabo gratis in oīb̄ peccatis tuis: et in oīb̄ terminis tuis. Et adducā inimicos tuos de terra quam nescis: q̄ ignis succensus est in furore meo et sup̄ vos ardebit. Tu scis dñe: recordare mei et visita me: et tuere me ab his qui p̄sequūtur me. Noli in patiētia tua suscipere me. Scito q̄m sustinui p̄ te opprobriū. Inuenti sunt sermones tui et comedi eos. Et factū est mihi verbū tuū in gaudiū et in leticiā cordis mei: q̄m inuocatum est nomē tuū sup̄ me dñs deus exercituū. Nō sedi in cōcilio ludētium: et gloriatus sum a facie manus tue. Sol? sedebam: q̄m amaritudine repleti me. Quare factus est dolor meus ppetuus: et plaga mea desperabilis renuit curari? Facta ē mihi quasi mēdaciū aquarū infideliū. Propter hō hec dicit dñs. Si cōuerteris cōuertā te: et ante faciē meā stabis: et si separaueris pciosum a vili: q̄si os meū eris. Cōuertent̄ ipi ad te: et tu nō cōuerteris ad eos. Et dabo te populo huic in murū ereū fortē: et bellabunt aduersus te: et nō p̄ualebūt: q̄ ego tecum sum dicit dñs ut saluem te et eruā te dicit dñs. Et liberabo te de manu pessimorū: et redimā te de manu fortium. XVI

Et factū est verbū dñi ad me dicēs. Nō accipies vxorem: et nō erūt tibi filij et filie in loco isto. Quia hec dicit dñs sup̄ filios et filias q̄ generant̄ in loco isto: et sup̄ matres eorum que genuerūt eos: et sup̄ pres eorū de quorum stirpe sunt nati in terra hac. Mortibus egrotationū morient̄ Non plāgent̄ et nō sepelient̄: in sterquilinium super faciem terre erūt. Et gladio et fame p̄sumēt̄ et erit cadauer eor̄ in escā volatilib̄ celi et bestijs terre. Hec enim dicit dñs: Ne ingrediaris domum cōuiuij: neq̄ vadas ad plāgendū: neq̄ cōsoleris eos q̄ abstuli pacem meā a populo isto dicit dñs: misericordiā et miserationes. Et morient̄ grādes et parui i terra ista: non sepelient̄ neq̄ plangēt̄ et nō se incidēt: neq̄ calutium fiet p̄ eis. Et nō frāgent inter eos lugēti panē ad consolādū sup̄ mortuo: nec nō dabūt eis potū calicis ad cōsolandū sup̄ p̄re suo et matre. Et domū cōuiuij non ingredieris vt sedeas cum eis et comedas et bibas q̄ hec dicit dñs exercituum deus israel. Ecce ego auferam de loco isto in oculis vris et in diebus vestris vocē gaudij et vocem leticie: vocem sponsi et vocez sponse. Et cū annūciaueris pplo huic oīa verba hec et dixerit tibi: quare locutus ē dominus sup̄ nos omne malū grande istud? Que nra iniquitas: aut quod peccatum nr̄m quod peccauimus dño deo nro? dices ad eos: Quia dereliquerūt me pres vri ait dñs: et abierūt post deos alienos et seruierūt eis et adorauerūt eos et me dereliquerūt: et legē meā nō custodierunt Sed et vos peius operati estis q̄z pres vestri. Ecce enī ambulat vnusquisq̄ post prauitatē cordis sui mali: vt me non audiat. Et ejciaz vos de terra hac in terrā quā ignoratis vos et pres vestri: et seruietis ibi dijs alienis die ac nocte qui non dabūt vobis requiē. Propterea ecce dies veniēt dicit dñs: et nō dicetur vltra: viuit dñs qui eduxit filios israel de tra egypti: sed viuit dñs q̄ eduxit filios isr̄ de terra aquilonis: et de vniuersis terris ad quas eieci eos: et reducam eos in terram suā quā dedi patrib̄ eor̄. Ecce ego mittam piscatores multos dicit dñs: et

piscabunt eos. Et post hec mittã eis mlt̃os venatores et venabunt eos de omi monte ⁊ de oi colle ⁊ de cauernis petrar qz oculi mei sup oẽs vias eor. Nõ sunt abscõdite a facie mea et nõ fuit occulta iniquitas eor ab oculis meis. Et reddã primũ duplices iniquitates et peccata eor qz contaminauerũt terrã meam in morticinis idolorũ suor et abominationibus suis impleuerũt hereditatẽ meã. Dñe fortitudo mea et robur meũ et refugiũ meũ in die tribulatõis. Ad te gẽtes veniẽt ab extremis terre et dicent: Vere mẽdaciũ possederunt pres nri vanitatẽ que eis nõ profuit. Nunquid faciet sibi homo deos? Et ipi nõ sunt dii. Idcirco ecce ego ostendã eis p vicẽ hãc oñdam eis manũ meã ⁊ virtutẽ meã et scient qz nomẽ mihi dñs. XVII

Peccatũ iuda scriptũ est stilo ferreo in vngue adamãtino exaratum sup latitudinẽ cordis eor et in cornibus ararũ eor. Cũ recordati fuerint filij eorum ararũ suar et lucor suorum lignorũq frondẽtium in montibus excelsis sacrificantes in agro fortitudinẽ tuã et oẽs thesauros tuos i direptõz dabo excelsa tua pter peccata in vniuersis finibus tuis. Et relinqueris sola ab hereditate tua quã dedi tibi ⁊ seruire te faciã inimicis tuis in terra quaz ignoras. Quã ignẽ succendisti in furore meo vsqz in eternuz ardebit. Hec dicit dñs: Maledictus homo qui confidit in hoie et ponit carnẽ brachiũ suũ ⁊ a dño recedit cor eius. Erit enim quasi mirice in deserto et non videbit cũ venerit bonum sed habitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis ⁊ inhabitabili Benedictus vir qui confidit in dño et erit dñs fiducia eius. Et erit quasi lignũ qđ transplantat sup aquas quod ad humorem mittit radices suas et non timebit cum venerit estus. Et erit foliũ eius viride et in tpe siccitatis non erit sollicitũ nec aliquãdo desinet facere fructũ. Prauum est cor homis ⁊ inscrutabile Quis cognoscet illud? Ego dñs scrutãs cor ⁊ probans renes qui do vnicuiq iuxta viam suam et iuxta fructũ adinuentionũ suarũ. Perdix fouit que nõ peperit. Fecit diuitias et non in iudicio. In dimidio dierum suorũ derelinquet eas ⁊ in nouissimo suo erit insipiẽs. Solii gloríe altitudinis a principio locus sanctificationis nostre expectatio israel. Dñe omnes qui te derelinquũt confundent recedẽtes a te in terra scribent qm̃ dereliquerũt venã aquarum viuentiũ dñm Sana me dñe et sanabor saluũ me fac et saluus ero qm̃ laus mea tu es: Ecce ipi dicũt ad me. Vbi est verbũ dñi? Veniat. Et ego nõ sum turbatus te pastorem sequens et diem hominis non desiderauí tu scis. Quod egressuz est de labijs meis rectum in conspectu tuo fuit. Nõ sis mihi tu formidini: spes mea tu i die afflictionis. Confundant qui me persequuntur et nõ confundar ego pauent illi et non paueam ego. Induc sup eos diem afflictionis et duplici contritõne contere eos. Hec dicit dñs ad me: Vade et sta in porta filiorum populi mei per quam ingrediunt reges iuda et egrediuntur et in cunctis portis hierusalem: et dices ad eos. Audite verbũ dñi reges iuda et oĩs iuda cunctiq habitatores hierusalẽ qui ingredimini p portas istas Hec dicit dñs: Custodite aias vestras et nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis p portas hierusalem ⁊ nolite ejcere onera de domibus vrís i die sabbati et oẽ opus non facietis. Sanctificate diez sabbati sicut precepi patribus vrís. Et nõ audierunt nec inclinauerũt aurẽ suam sed indurauerũt cervicem suã ne audirẽt me et ne acciperent disciplinã. Et erit si audieritis me dicit dñs vt non inferatis onera p portas ciuitatis huius in die sabbati et si sanctificaueritis diem sabbati ne faciatis i eo oẽ op in gredient p portas ciuitatis huius reges et principes sedentes sup soliũ dauid et ascẽdẽtes in curribꝫ ⁊ equis ipi ⁊ principes eor viri iuda et habitatores hierlm et habitabit ciuitas hec in

sempiternū. Et venient de ciuitatibꝫ iu
da in circuitu hierusalē et de terra benia
min et de campestribꝫ et de mōtuosis et
ab austro portātes holocaustum et victi
mam et sacrificiū ⁊ thus: et inferēt obla
tionē in domū dñi. Si aūt nō audieritꝭ
me vt sanctificetis diem sabbati et ne
portetis onus ⁊ ne inferatꝭ p portas hie
rusalē in die sabati. succēdaꝫ ignē in por
tis eius et deuorabit domos hierusalē:
et non extinguetur. XVIII

Verbū quod factum est ad hiere
miam a dño dicēs: Surge ⁊ de
scēde in domū figuli: ⁊ ibi audi
es verba mea. Et descendi in domum fi
guli: et ecce ipe faciebat opus sup rotaꝫ
et dissipatum est vas quod ipe faciebat
e luto manibus suis. Cōuersusꝫ fecit
illud vas alterū: sicut placuerat in ocu
lis eius vt faceret. Et factum est verbū
dñi ad me dicēs: Nūquid sicut figulus
iste: nō potero vobis facere domus isra
el ait dñs. Ecce sicut lutū in manu figu
li: sic vos domus isrl in manu mea: Re
pente loquar aduersum gentē et aduer
sus regnum: vt eradicem et destruam ⁊
dispердā illud. Si penitētiaꝫ egerit gēs
illa a malo suo quod locutus suꝫ aduer
sus eam: agā et ego penitētiam sup ma
lo qō cogitaui vt facerē ei: et subito lo
quar de gēte et regno vt edificē ⁊ plātez
illud. Si fecerit malū in oculis meis vt
nō audiat vocē meā: penitētiam agaꝫ su
per bono quod locutus sum vt facerē ei
Nūc ergo dic viro iuda ⁊ habitatori hie
rusalem dicēs: Hec dicit dñs. Ecce ego
fingo contra vos malū: et cogito contra
vos cogitationē. Reuertatur vnusquis
q a via sua mala: et dirigite vias vras
et studia vra. Qui dixerūt: Desperaui
mus. Post cogitatōes enī nras ibimus
et vnusquisq pauitatē cordis sui mali
faciemus. Ideo hec dicit dñs: Interro
gate gentes. Quis audiuit talia horribi
lia: que fecit nimis virgo israel. Nunqd
deficiet de petra agri nix libani: aut euel
li possunt aque erumpētes frigide ⁊ de
fluentes? Quia oblitus est mei ps plus
meus frustra libantes et impingentes
in vijs suis et in semitis seculi: vt am
bularent p eas in itinere nō trito. vt fie
ret terra eorū in desolationē et in sibilū
sempiternū. Oīs qui preterierit p eam
obstupescet: et mouebit caput suū. Si
cut ventus vrēs dispergā eos coram ini
mico: dorsum et nō faciē ostendaꝫ eis in
die pditionis eor. Et dixerunt: Venite
et cogitemus cōtra hieremiā cogitatio
nes Nō enī pibit lex a sacerdote: neq cō
siliū a sapiente. nec sermo a pphēta. Ve
nite et pcutiamus eū lingua: et nō attē
damus ad vniuersos sermones ei. At
tende dñe ad me: et audi vocē aduersari
orum meor. Nūquid reddet pro bono
malū: qz foderūt foueā anime mee? Re
corare q steterim in ospectu tuo vt loq
rer p eis bonū ⁊ auertere indignatōem
tuā ab eis. Propterea da filios eorū in
famē: ⁊ deduc eos in manus gladij. Fiāt
vxores eor absq liberis et vidue et viri
earum interficiantur morte. iuuenes
eorū cōfodiant gladio in prelio: audiat
clamor de domibꝫ eor. Adduces enī sup
eos latronē repēte. qz foderūt foueā vt
caperēt me: et laqueos absconderūt pe
dibus meis. Tu aūt dñe scis oē consilium
eor aduersuꝫ me in mortē. Ne ppitieris
iniqtati eor: ⁊ peccatū eor a facie tua nō
deleatur. Fiant corruentes in conspectu
tuo: in tempore furoris tui abutere eis.

Hec dicit dñs: Vade XIX
et accipe lagūculam figuli testē
am a senioribus populi ⁊ a seni
oribus sacerdotum: et egredere ad val
lem filij ennon que est iuxta introitum
porte fictilis: et predicabis ibi verba que
ego loquor ad te: et dices. Audite verbū
domini reges iuda ⁊ habitatores hieru
salem. Hec dicit dñs exercituum deus
israel. Ecce ego inducam afflictionē su
per locuz istū. ita vt omnis qui audierit
illā. tinniant aures eius eo q dereliquе
rint me: et alienū fecerint locū istū: et li
bauerint in eo diis alienis quos nescie
rūt ipi ⁊ pres eor et reges iuda: et reple
uerunt locū istū sanguine innocentuꝫ:

et edificauerũt excelsa baalim ad cõbu-
rendos filios suos igni in holocaustum
baalim·que non precepi: nec locut⁹ suꝫ
nec ascenderũt in cor meuꝫ. Propterea
ecce dies venient dicit dñs:et non voca
bit amplius locus iste tophet et vallis
filij ennon:sed vallis occisionis. Et dis
sipabo consiliũ iuda et hierusalem in lo
co isto:et subuertã eos gladio in cõspe-
ctu inimicorũ suoꝝ:et in manu queren
tiũ animas eorũ:et dabo cadauera eorũ
escam volatilibꝫ celi et bestijs terre:⁊ po
nam ciuitatem hãc in stuporẽ et in sibi-
lũ. Omis qui preterierit ꝑ eam obstu-
pescet:⁊ sibilabit suꝑ vniuersa plaga ei⁹
Et cibabo eos carnibꝫ filiorũ suoꝝ:⁊ car-
nibus filiaꝝ suaꝝ:et vnusquisqꝫ carnes
amici sui comedet in obsidione et in an
gustia in qua concludẽt eos inimici eoꝝ
et qui querũt aĩas eoꝝ. Et conteres la-
gunculam in oculis viroꝝ qui ibunt te
cũ:et dices ad eos. Hec dicit dñs exerci
tuũ. Sic conterã ꝓpl'm istũ et ciuitatez
istã:sicut conterit vas figuli qđ non po
test vltra instaurari. Et in tophet sepeli
ent·eo ꝙ nõ sit alius locus ad sepelien-
dum. Sic faciã loco huic ait dñs: ⁊ ha-
bitatoribꝫ eius vt ponã ciuitatẽ istam si
cut tophet. Et erũt domus hierusalẽ et
domus regũ iuda sicut locus tophet im
mũde:oẽs dom⁹ in quaꝝ domatibꝫ sacri
ficauerũt oĩ militie celi: et libauerũt li-
bamina dijs alienis. Venit autẽ hiere-
mias de tophet quo miserat euꝫ dñs ad
ꝓphetandũ:et stetit in atrio domus dñi:
et dixit ad oẽm ꝓpl'm. Hec dicit dñs ex-
ercituũ de⁹ israel. Ecce ego inducã super
ciuitatem hãc et suꝑ omẽs vrbes eius
vniuersa mala que locutus sum aduer-
sum eã qm̃ indurauerũt ceruicem suaꝫ
vt nõ audirẽt sermones meos XX

Et audiuit phassur fili⁹ emmer
sacerdos qui cõstitutus erat p̃n
ceps in domo dñi hieremiam
ꝓphetãtem sermones istos. Et percussit
phassur hieremiã ꝓphetã: et misit eũ in
neruũ quod erat in porta beniamin supe
riori in domo dñi. Cũqꝫ illuxisset in cra
stinũ:eduxit phassur hieremiã de neruo
et dixit ad eũ hieremias. Nõ phassur vo
cauit dñs nomẽ tuum sed pauorẽ vndi
qꝫ:quia hec dicit dñs. Ecce ego dabo te
in pauorẽ et oẽs amicos tuos ⁊ corruẽt
gladio inimicoꝝ suoꝝ:et oculi tui vide-
bũt. Et oẽm iudam dabo in manu regis
babylonis:et traducet eos in babylonẽ
et ꝑcutiet eos gladio. Et dabo vniuer-
sam substãtiam ciuitatis huius: ⁊ oẽm
laborẽ eius om̃eqꝫ preciũ et cunctos the
sauros regũ iuda·dabo in manu inimi-
corũ eoꝝ ⁊ diripiẽt eos et tollẽt:⁊ ducẽt
in babylonẽ. Tu aũt phassur et oẽs ha-
bitatores dom⁹ tue ibitis in captiuita-
tem:⁊ in babylonẽ venies et ibi morieris
ibiqꝫ sepelieris tu ⁊ oẽs amici tui quibꝫ
ꝓphetasti mẽdacium. Seduxisti me dñe
et seductus suꝫ·fortior me fuisti ⁊ inua-
luisti. Factus sum in derisum tota die.
Oẽs subsannabãt me qꝛ iam olim loq̃r
vociferãs:iniquitatez ⁊ vastitatẽ clami-
to. Et fact⁹ ẽ mihi sermo dñi ĩ opprobri-
um et in derisum tota die. Et dixi: Non
recordabor eius neqꝫ loquar vltra in no
mine illius. Et factus est in corde meo
quasi ignis exestuãs :claususqꝫ in ossibꝫ
meis:⁊ defeci ferre nõ sustinẽs. Audiui
enĩ contumelias multorũ ⁊ terrorez in
circũitu:ꝑsequimini et ꝑsequamur eũ:
ab oĩbꝫ viris qui erãt pacifici mei et cu-
stodientes latus meũ:si quo modo deci
piat et preualeamus aduersus eũ:⁊ cõ-
sequamur vltionẽ ex eo. Dñs aũt mecũ
est tanq̃ꝫ bellator fortis: idcirco qui ꝑse-
quũtur me cadẽt ⁊ infirmi erũt ⁊ ꝯfun-
dent vehementer:qꝛ nõ intellexerũt op-
probriũ sempiternũ qđ nunq̃ꝫ delebit.
Et tu dñe exercituũ ꝓbator iusti q̃ vides
renes ⁊ cor:videã queso vltionẽ tuaꝫ ex
eis. Tibi enim reuelaui causam meam.
Cantate domino:laudate dominũ quia
liberauit animam pauperis đ manu ma
loruꝫ. Maledicta dies in qua natus suꝫ
dies in qua peperit me mater mea non
sit bñdicta. Maledictus vir qui annun
ciauit patri meo dicens :natus est tibi
puer masculus: ⁊ q̃si gaudio letificauit

euz. Sit homo ille vt sunt ciuitates q̄s subuertit dñs et non penituit eū. Audi at clamorē mane: et vlulatū in tpe meridiauo: qui nō me īterfecit a vulua vt fieret mihi mater mea sepulcruz: ⁊ vulua eius conceptus eternus. Quare de vulua egressus sum vt viderē laborē et dolorē: ⁊ ꝯsumerent̄ ī ꝯfusiōe dies mei?

Verbū quod factū est XXI ad hieremiā a dño: qñ misit ad eum rex sedechias phassur filiū melchie et sophoniā filiuz maasie sacerdotē dicēs: Interroga ꝓ nobis dñm. qꝛ nabuchodonosor rex babylonis p̄liatur aduersum nos: si forte faciat dñs nobiscuz ſm oīa mirabilia sua. et recedat a nobis. Et dixit hieremias ad eos: Sic dicetis sedechie. Hec dicit dñs deus israel. Ecce ego conuertā vasa belli q̄ in manibus vr̄is sunt et quibus vos pugnatis aduersum regez babylonis ⁊ chaldeos qui obsidēt vos in circūitu murorū: et cōgregabo ea in medio ciuitatis huiꝰ et debellabo ego vos in manu extenta et in brachio forti et in furore ⁊ in indignatōe et in ira grandi: et ꝑcutiā habitatores ciuitatis huius. Homines et bestie pestilentia magna morientur. Et post hꝰ ait dñs. dabo sedechiā regē iuda ⁊ ſuos eius et populū eius et qui derelicti sunt in ciuitate hac a peste et gladio et fame in manu nabuchodonosor regis babylonis et in manu inimicorū eoꝝ: ⁊ ī manu querentiū aīam eoꝝ: et ꝑcutiet eos ī ore gladij: et nō flectet̄: neqꝫ parcet nec miserebit̄. Et ad populum hūc dices: Hec dicit dñs deus. Ecce ego do coraz vobis viam vite et viā mortis. Qui habitauerit in vrbe hac. morieť gladio et fame et peste. qui aūt egressus fuerit et transfugerit ad chaldeos qui obsident vos. viuet: ⁊ erit ei anima sua quasi spoliū. Posui enim faciē meā sup ciuitatem hāc in malū et nō in bonuz ait dñs. In manu regis babylonis dabit̄: et exuret eā igni Et domui regis iuda. Audite verbū dñi domus dauid. Hec dicit dñs: Iudicate mane iudiciū: et eruite vi oppressum de manu calūniantis: ne forte egrediat̄ vt ignis indignatio mea: et succendat̄: et non sit qui extinguat propter maliciam studiorū vr̄oꝝ. Ecce ego ad te habitatricez vallis solide atqꝫ campestris ait dñs. qui dicitis: quis ꝑcutiet nos et q̄s ingredieť domus nr̄as. Et visitabo sup vos iuxta fructū studiorū vr̄oꝝ dicit dominus: et succendā ignē in saltu eius ⁊ deuorabit oīa in circūitu eius. XXII

Hec dicit dñs. Descende in domum regis iuda: ⁊ loqueris ibi verbum hoc: et dices: Audi verbum dñi rex iuda qui sedes sup solium dauid tu et serui tui et ppl̄s tuus qui ingredimini ꝑ portas istas. Hec dicit dñs Facite iudiciū et iusticiam et liberate vi oppressum de manu calūniatoris: et aduenam et pupillū et viduam nolite cōtristare neqꝫ opprimat̄ inique et sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto. Si enī faciētes feceritꝫ verbū istud ingredient̄ ꝑ portas domus huiꝰ reges sedentes de genere dauid sup thronum eius: ⁊ ascēdentes currus et equos ipsi et serui ⁊ ppl̄us eoꝝ. Q si nō audieritis verba hec: in memetipō iuraui dicit dñs quia in solitudinē erit domꝰ hec. Quia hec dicit dñs super domum regis iuda. Galaad tu mihi caput libani. Si nō posuero te solitudinem: vrbes inhabitabiles. Et sanctificabo sup te interficientez virum et arma eius: ⁊ succident electas cedros tuas et p̄cipitabunt in ignē: ⁊ ꝑ transibūt gētes multe ꝑ ciuitatem hāc et dicet vnusquisqꝫ proximo suo. Quare fecit dñs sic ciuitati huic grandi? Et respondebunt. Eo q̄ dereliquerint pactum domini dei sui: et adorauerint deos alienos: et seruierint eis. Nolite flere mortuum: neqꝫ lugeatis super eū fletu. Plangite eum qui egreditur: quia non reuertetur vltra. nec videbit terrā natiuitatis sue. Quia hec dicit dñs ad sellū filiū iosie regez iuda qui regnauit pro iosia patre suo qui egressus est de loco isto. Nō reuertetur huc amplius sed in loco ad quē transtuli eum ibi morieť

et terram istaz nõ videbit amplius. Ve
qui edificat domũ suam in iniusticia: et
cenacula sua nõ in iudicio. Amicũ suuz
opprimet frustra: et mercedẽ nõ reddet
ei. Qui dicit. edificabo mihi domum la-
tam et cenacula spatiosa: qui aperit sibi
feuestras: et facit laquearia cedrina: pin
gitqz synopide. Nunquid regnabis: qm̃
confers te cedro? Pater tuus nũquid
non comedit et bibit ⁊ fecit iudiciũ ⁊ iu
sticiam: tunc cũ bene erat ei? Iudicauit
causam pauperis et egeni in bonũ suuz.
Nũquid non ideo qꝛ cognouit me dicit
dñs: Tui vero oculi et coꝛ ad auariciã ⁊
ad sanguinẽ innocentẽ fundendũ et ad
calũniam: et ad cursuz mali opis. Pro-
pterea hec dicit dñs ad ioachim filiũ io
sie regem iuda: Non plangent eum ve
frater et ve soroꝛ non cõcrepabunt ei ve
dñe et ve inclyte. Sepultura asini sepe
lieť: putrefactus et proiectus extra por-
tas hierusalez. Ascende libanũ ⁊ clama
et in basan da vocez tuã et clama ad trã
seuntes: qꝛ contriti sunt omnes amato
res tui. Locutus suz ad te in abundãtia
tua: dixisti. nõ audiã. Hec est via tua ab
adolescẽtia tua qꝛ nõ audisti vocez meã.
Omẽs pastores tuos pascet ventus. et
amatores tui in captiuitatem ibũt. Et
tũc confunderis et erubesces ab oĩ ma-
licia tua: que sedes in libano ⁊ nidificas
in cedris. Quõ cõgemuisti cũ venissent
tibi dolores quasi dolores parturientis?
Viuo ego dicit dñs: quia si fuerit iecho
nias filius ioachim regis iuda annulus
in manu dextera mea: inde euellam eũ.
Et dabo te in manu querentiũ animaz
tuã: et in manu quoꝛũ tu formidas faci
em: ⁊ ĩ manu nabuchodonosoꝛ regis ba
bylonis: et in manu chaldeoꝛũ. Et mit-
tam te et matrẽ tuam que genuit te in
terram alienã in qua nati nõ estis: ibiqz
moriemini. Et in terrã ad quã ipi leuãt
animã suã vt reuertanť illuc. et non re
uertenť. Nũquid vas fictile atqz contri
tuz vir iste iechonias? Nũquid vas abs-
qz oĩ voluptate? Quare abiecti sunt ipi
et semẽ eius ⁊ ꝓiecti in terrã quã igno-
ranerunt. Terra terra terra audi sermo
nem dñi. Hec dicit dñs. scribe virũ istũ
sterilem: virũ qui in diebꝫ suis nõ ꝓspe-
rabiť. Nec enĩ erit de semine eius vir q̃
sedeat super solium dauid: et potestatez
habeat vltra in iuda.

XXIII

Ve pastoribꝫ qui dispgunt et di-
lacerãt gregẽ pascue mee dicit
dñs. Ideo hec dicit dñs deꝰ isrl
ad pastores qui pascunt populum meũ
Vos dispersistis gregẽ meuz et eiecistis
eos et non visitastis eos. Ecce ego visi
tabo sup vos maliciã studioꝛũ vestroꝛuz
ait dñs. Et ego cõgregabo reliquias gre
gis mei de omĩbꝫ terris ad quas eiecero
eos illuc et conuertam eos ad rura sua
et crescent et multiplicabunť: et suscita
bo super eos pastores ⁊ pascent eos. Nõ
formidabunt vltra: ⁊ nõ pauebũt ⁊ nul
lus quereť ex numero dicit dñs. Ecce
dies veniunt dicit dñs: et suscitabo da-
uid germen iustum et regnabit rex ⁊ sa
piens erit: et faciet iudicium et iusticiã
in terra: In diebus illis saluabitur iu-
da: et israel habitabit confidenter. Et hꝰ
est nomen quod vocabũt eũ. dñs iustus
noster. Propť hꝰ ecce dies veniunt dicit
dñs: et non dicẽt vltra viuit dñs q̃ edu
xit filios israel de terra egypti: sed viuit
dñs qui eduxit et adduxit semen domus
israel de terra aquilonis: et de cũctis ter
ris ad quas eieceram eos illuc: et habi-
tabunt in terra sua. Ad ꝓphetas. Cõtri-
tum est coꝛ meum in medio mei: cõtre-
muerunt oĩa ossa mea. Factus suz qua-
si vir ebrius: et quasi homo madidus a
vino. a facie dñi et a facie verboꝛum san-
ctoꝛũ eius: qꝛ adulteriis repleta est ter-
ra: qꝛ a facie maledictõis luxit terra: are
facta sũt arua ꝺserti. Factꝰ ẽ cursus eoꝝ
malus: et fortitudo eoꝝ dissimilis. Pro
pheta nanqz ⁊ sacerdos polluti sunt: ⁊ in
domo mea inueni malum eoꝛũ ait dñs
Idcirco via eoꝝ erit quasi lubricũ in te
nebris: impellenť enĩ ⁊ coꝛruẽt in ea. As
feram enĩ sup eos mala: annũ visitatio
nis eoꝝ ait dñs. Et in prophetꝫ samarie
vidi fatuitatem: et ꝓphetabãt in baal: et

decipiebant ppm meum israel: Et in p
phetis hierusalem vidi similitudinem
adulterantiū et iter mendacij. Et con/
fortauerunt manus pessimorū: vt nō cō
uerteret vnusquisq; a malicia sua. Fa/
cti sunt mihi oēs vt sodoma: et habita/
tores eius quasi gomorra. Propterea
hec dicit dns exercituū ad pphetas: Ec/
ce ego cibabo eos absinthio: et potabo eos
felle. A prophetis enī hierusalē egressa ē
pollutio sup omnē terrā. Hec dicit dns
exercituū. Nolite audire verba pphetarū
qui prophetāt vobis et decipiāt vos. Vi/
sionē cordis sui loquūtur non ō ore dni.
Dicunt his qui blasphemāt me: locut⁹
est dns: pax erit vobis: et omib⁹ qui am/
bulant in prauitate cordis sui dixerunt:
Nō veniet sup vos malū. Quis enī affu
it in cōsilio dni et vidit et audiuit sermo/
nem eius: Quis cōsiderauit verbū illi⁹
et audiuit: Ecce turbo dnice indignatio
nis egredietur: et tempestas erumpēs su/
per caput impiorū veniet. Nō reuertet
furor dni vsq; dū faciat et vsq; dū cōple
at cogitationem cordis sui. In nouiſ/
simis diebus intelligetis consiliū eius. Nō
mittebā pphetas: et ipi currebāt: et nō lo
quebar ad eos: et ipi prophetabant. Si ste
tissent in consilio meo et nota fecissent
verba mea pplo meo: auertissez vtiq; eos
a via sua mala et cogitatōnibus suis pessi/
mis. Putas ne deus e vicino ego suz di
cit dns et nō deus de longe: Si occulta
bit vir in absconditis: et ego nō videbo eū
dicit dns: Nūquid nō celum et terram
ego implebo dicit dns: Audiui que dixe
runt pphete prophetātes in nomine meo mē
dacium atq; dicētes: Somniaui: somnia
ui. Vsquequo istud est in corde prophetaruz
vaticinātium mendaciū: et prophetantiuz
seductōes cordis sui: Qui volūt facere
vt obliuiscat pplus meus nois mei: pro/
pter somnia eor que narrāt vnusquisq;
ad primū suū: sicut obliti sunt pres eor
nominis mei propter baal. Propheta q̄ ha/
bet somniū narret somniū: et q̄ habet sermo
nē meuz loquat sermonē meum vere.
Quid paleis ad triticū dicit dns: Nun
quid nō verba mea sunt quasi ignis dicit
dns: et quasi malleus conterens petraz:
Propterea ecce ego ad pphetas ait dns
qui furant verba mea vnusquisq; a pri/
mo suo. Ecce ego ad pphetas ait dns q̄
assumūt linguas suas: et aiūt dicit dns
Ecce ego ad pphetas somniātes mēda/
ciū dicit dns: qui narrauerūt ea et sedu/
xerūt pplum meū in mēdacio suo: et in mi
raculis suis cū ego nō misissez eos: nec
mādassez eis: qui nihil profuerūt pplo hu
ic dicit dns. Si igit interrogauerit te pplus
iste vel propheta aut sacerdos dicēs: quod
est onus dni: dices ad eos: Vos estis
onus. Proiciam quippe vos dicit dns.
Et propheta et sacerdos et pplus q̄ dicit on⁹
dni: visitabo sup virum illū et sup domū
eius. Hec dicetis vnusquisq; ad primū
et ad fratrē suū. Quid rndit dns: et quid
locutus est dns: Et onus dni vltra nō
memorabit. qr onus erit vnicuiq; hmo
suus. Et peruertistis vba dei viuētis: dni
exercituū dei nri. Hec dices ad pphetā.
Quid rndit tibi dns: et quid locutus est
dns: Si aūt onus dni dixeritis: propt
hoc hec dicit dns. Quia dixistis sermo/
nem istū onus dni et misi ad vos dicēs.
Nolite dicere onus dni: propterea ecce
ego tollā vos prorsus et derelinquaz vos
et ciuitatē quā dedi vobis et patribus vris a
facie mea: et dabo vos in opprobriū sem/
piternum et in ignominiam eternā que
nunq; obliuione delebit. XXIIII

Ostendit mihi dns: et ecce duo
calathi pleni ficis positi ante tē
plum domini postq; transtulit
nabuchodonosor rex babylonis iechoniā
filium ioachim regez iuda et principes
eius et fabrum et inclusorem de hieru/
salem et adduxit eos in babylonez. Cala
thus vnus ficus bonas habebat nimis
vt solent ficus ee primi tēporis. Et cala/
thus vnus ficus habebat malas nimis
que comedi non poterant: eo q̄ essent
male Et dixit dominus ad me. Quid
tu vides hieremia: Et dixi: ficus bo/
nas bonas valde et malas malas valde
que comedi nō possunt: eo q̄ sint male

Et factū est verbum dñi ad me dicens:
Hec dicit dñs deus israel. Sicut ficus
hec bone·sic cognoscaz trāsmigrationem
iuda quam emisi de loco isto in terram
chaldeoz in bonū:et ponā oculos meos
sup eos ad placādum. Et reducam eos
in terram hāc:et edificabo eos et nō de
struā:et plantabo eos et nō euellā et da
bo eis coz vt sciant me qz ego sum dñs.
Et erūt mihi in pplm: et ego ero eis in
deum qz reuertent ad me in toto coꝛde
suo. Et sicut ficus pessime q̄ comedi nō
pñt eo q̄ sint male (hec dicit dñs) sic da
bo sedechiam regē iuda ⁊ principes eius
et reliquos de hierusalem qui remanse
rūt in vrbe hac:et qui habitant in terra
egypti. Et dabo eos in vexationē afflicti
onēq; oīb regnis terre:in opꝛobꝛium
et in parabolam et in puerbiū ⁊ in male
dictōem in vniuersis locis ad que eieci
eos:et mittā in eis gladiū et famē et pe
stē donec cōsumant de terra quam dedi
eis et patribus eoꝛum. XXV

Verbū quod factuz est ad hiere
miam ō omi pplo iude in anno
quarto ioachim filij iosie regis
iuda:ipe est annus primus nabuchodo
noſoꝛ regis babylonis. Et locutus est
hieremias pꝛoꝛa ad oēm pplm iuda et
ad vniuersas habitatoꝛes hierusalē di
cēs:A tertiodecimo anno iosie filij am
mon regis iuda vsq; ad diē hanc:ipe est
tertius ⁊ vicesimus ānus:factū est mihi
dñi ad me:et locutus sum ad vos de no
cte cōsurgens et loquēs:et nō audistis.
Et misit dñs ad vos omnes seruos su
os pꝛoꝛtas ꝓsurgens diluculo mittens
q; et nō audistis:neq; inclinastis aures
vestras vt audiretis cū diceret:Reuer
timini vnusq;sq; a via sua mala:et a pes
simis cogitatōibus vestris:et habitabi
tis in terra quā dedit dñs vobis ⁊ patri
bus vtis a seculo ⁊ vsq; in seculum. Et
nolite ire post deos alienos vt seruiatis
eis adoretisq; eos neq; me ad iracūdiaz
puocetis in opib manuū vestraꝝ:⁊ nō
affligaz vos. Et nō audistis me dicit do
minus:vt me ad iracūdiam puocaretis
in opib manuū vraꝝ in malū vestrum
Pꝛo pterea hec dicit dominꝰ exercituū.
Pꝛo eo q̄ non audistis verba mea:ecce
ego mittā et assumaz vniuersas cogna
tiones aquilonis ait dñs·⁊ nabuchodo
noſoꝛ regem babylonis seruū meū:⁊ ad
ducā eos sup terram istam et sup habi
tatoꝛes eius et super oēs natōes que in
circūitu illius sunt et interficiam eos·⁊
ponam eos in stupoꝛem et in sibilu ⁊ in
solitudines sempiternas. Perdazq; de
eis vocem gaudij et vocē leticie:vocem
sponsi et vocem spōse vocem mole et lu
men lucerne. Et erit vniuersa terra ei
in solitudinē et in stupoꝛez: et seruient
oēs gētes iste regi babylonis septuagin
ta ānis. Cūq; impleti fuerit septuagin
ta āni·visitabo sup regē babylonis ⁊ su
per gētem illaz dicit dñs iniquitatē eoꝝ
et sup terram chaldeoꝝ et ponā illaz in
solitudines sempiternas. Et adducam
sup terrā illaz oīa verba mea que locu
tus sum ꝓ ea: oīne quod scriptū est in li
bꝛo isto quecunq; pꝛoꝛtauit hieremias
aduersum oēs gētes:qz seruierūt eis ei
essent gētes multe et reges magni. Et
reddā eis ſm opa eoꝝ:⁊ ſm facta manu
um suarū. Quia sic dicit dñs exercituū
deus isrl. Sume calicē vini furoꝛis hu
ius de manu mea et ppinabis de illo cū
ctis gentibus ad quas ego mittaz te et
bibent·et turbabūtur et insaniēt a facie
gladij quē ego mittā inter eos. Et acce
pi calicē de manu dñi:⁊ ppinaui cūctis
gētibus ad quas misit me dñs: hieꝛim
et ciuitatib iuda et regib eius et prin
cipibus eius vt darē eos in solitudinez
et in stupoꝛē ⁊ in sibilū ⁊ in maledictio
nez sicut ē dies ista. Pharaoni regi egy
pti ⁊ seruis eius et principib eius et oi
pplo ei⁹:⁊ vniuersis generaliter·cunctis
regib terre ausitidis:⁊ cūctis regib ter
re philistijm ⁊ ascalonis ⁊ gaze ⁊ accaro
ni.azoti et reliquis idumee ⁊ moab ⁊ fi
liis ām̄on et cūctis regibus tyri et vni
uersis regib sidonis·regib terre insu
larū q̄ sunt trans mare:⁊ dedan ⁊ thema
et buz ⁊ vniūsis q̄ attōsi sunt in comas

⁊ cũctis regib⁹ arabie. ⁊ cũctis regib⁹ oc
cidẽtis q̃ habitãt in deserto: ⁊ cũctis re-
gib⁹ çambri ⁊ cũctis regib⁹ elam ⁊ cũct⁹
regib⁹ medorũ: cũctis q̃z regib⁹ aquilo-
nis deprope ⁊ delonge: vnicuiq̃z ꝯtra fra
trem suũ: ⁊ oĩbus regnis terre q̃ sup̄ fa
ciez ei⁹ sunt. Et rex sesach bibet post eos
Et dices ad eos Hec dicit dñs exercitu
um deus isrl̃. Bibite ⁊ inebriamini ⁊ vo
mite ⁊ cadite: neq̃z surgat⁹ a facie gladij
quẽ ego mittã inter vos. Cunq̃z nolue-
rint accipe calicẽ de manu tua vt bibant
dices ad eos. Hec dicit dñs exercituuz.
Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuita-
te in q̃ inuocatũ est nomẽ meũ ego inci
pio affligere: ⁊ vos q̃si innocẽtes ⁊ ĩmu
nes eritis? Nõ erit⁹ immũes. Gladiuz
enĩ ego voco sup̄ om̃es habitatores ter
re: dicit dñs exercituũ. Et tu ꝓphetabis
ad eos oĩa verba hec: ⁊ dices ad eos. Do
minus de excelso rugiet. ⁊ de habitaculo
scõ suo dabit vocẽ suã. Rugiens rugiet
sup̄ decorẽ suũ. Celeuma q̃si calcantiuz
concinet̃ aduersus oẽs habitatores ter
re. Peruenit sonit⁹ vsq̃z ad extrema ter
re. q̃z iudiciũ dño cũ gẽtib⁹. Judicatur
ip̄e cũ oĩ carne. Impios tradidi gladio.
dicit dñs. Hec dicit dñs exercituũ. Ec-
ce afflictio egredie̅t de gente in gentẽ: et
turbo magn⁹ egredie̅t a summitatibns
terre: ⁊ erũt interfecti dñi in die illa a sũ
mo terre vsq̃z ad summũ ei⁹. Non plan
gent̃: ⁊ nõ colligent̃ neq̃z sepelient̃: ĩ ster
quilinio sup̄ faciẽ terre iacebũt. Vlula-
te pastores ⁊ clamate: ⁊ aspergite vos ci
nere optimates greg⁹: q̃z cõpleti sũt di-
es vr̃i vt interficiamini: ⁊ dissipationes
vestre: ⁊ cadetis q̃si vasa p̃ciosa. Et p̄ibit
fuga a pastorib⁹: ⁊ saluatio ab optimati-
bus greg⁹. Vox clamoris pastorũ ⁊ vlu
latus optimatũ greg⁹: q̃z vastauit dñs
pascua eoꝝ. ⁊ cõticuerũt arua pacis a fa-
cie ire furoris dñi. Dereliq̃t q̃si leo ta-
bernaculũ suũ: facta est terra eoꝝ ĩ deso-
lationẽ: a facie ire colũbe et a facie ire fu-
roris domini.

XXVI

In principio regni ioachim filij
iosie reg⁹ iuda factũ est verbum
istud a dño dicens. Hec dicit dñs. Sta
in atrio dom⁹ dñi: ⁊ loq̃ris ad oẽs ciuita
tes iuda. de q̃bus veniũt vt adorent in
domo dñi: vniu̇sos s̃mones. q̃s ego mã
daui tibi vt loq̃ris ad eos. Noli subtra-
here verbũ: si forte audiant ⁊ cõuertent̃
vnusquisq̃z a via sua mala: ⁊ pe̅iteat me
mali q̃d cogitaui facere eis ꝓpter malici
am studioꝝ eorũ. Et dices ad eos. Hec
dicit dñs: Si nõ audieritis me. vt am-
buletis in lege mea quã dedi vob. vt au
diatis s̃mones s̃uoꝝ meoꝝ ꝓphetarũ q̃s
ego misi ad vos de nocte ꝯsurgens ⁊ di
rigens ⁊ nõ audistis: dabo domũ istaz si-
cut sylo ⁊ vrbem hanc dabo in maledicti
onem cũctis gẽtib⁹ terre. Et audierũt
sacerdotes ⁊ ꝓphete ⁊ oĩs ppl̃s hieremiã
loquẽtem verba hec in domo dñi. Cũq̃z
complesset hieremias loquẽs oĩa q̃ pre
ceperat ei dñs vt loq̃ret̃ ad vniu̇sum po
pulũ: apprehenderũt eũ sacerdotes ⁊ ꝓ-
phete ⁊ oĩs ppl̃s dicens: Morte moriat̃
Quare ꝓphetauit in noĩe dñi dicens: si
cut sylo erit domus hec: ⁊ vrbs ista deso-
labitur eo q̃ nõ sit habitator? Et cõgre
gatus est oĩs ppl̃s adu̇sus hieremiam ĩ
domo dñi. Et audierũt principes iuda
verba hec: ⁊ ascẽderũt de domo reg⁹ in do
mum dñi: ⁊ sederũt in introitu porte do
mus dñi noue. Et locuti sunt sacerdo-
tes ⁊ ꝓphete ad principes ⁊ ad oẽm ppl̃m
dicentes. Judiciũ mortis est viro huic
q̃z ꝓphetauit adu̇sus ciuitatẽ istam sicut
audistis auribꝰ vr̃is. Et ait hieremias
ad oẽs principes ⁊ ad vniu̇sum ppl̃m di
cens: Dñs misit me vt ꝓphetarez ad do
mũ istam ⁊ ad ciuitatẽ hanc oĩa verba q̃
audistis. Nũc ergo bonas facite vias ve-
stras. ⁊ studia vestra. ⁊ audite vocem dñi
dei vestri: ⁊ penitebit dñm mali q̃d locu-
tus est adu̇sum vos. Ego aũt ecce ĩ ma-
nibus vr̃is sum: facite mihi q̃d bonum
⁊ rectum est in oculis vr̃is. Verũtamẽ
scitote ⁊ cognoscite: q̃z si occideritis me
sanguinẽ innocentez tradetis ꝯtra vos-
metip̄os: ⁊ cõtra ciuitatem istam ⁊ habi
tatores eius. In veritate eniz misit me
dñs ad vos: vt loquerer in auribꝰ vr̃is

omnia verba hec. Et dixerũt principes
et omĩs ꝓpl'us ad sacerdotes et ad pro
phetas. Non est viro huic iudiciũ mor
tis: qꝛ in noĩe dñi dei nr̃i locutus es ad
nos. Surrexerũt g̃ viri d̃ senioribꝫ terre
et dixerũt ad oẽm cetum ꝓpl'i loq̃ntes.
Michẽas demorasthi fuit ꝓpheta ĩ die
bus eçechie reg̃ iuda ⁊ ait ad oẽz ꝓpl'm
iude dicẽs: hec dicit dñs exercituũ. Si
on q̃si ager arabit̃. ⁊ hierl'm ĩ aceruũ la
pidũ erit. ⁊ mõs dom⁹ dñi in excelsa sil
uaꝝ. Nunq̃d morte condẽnauit eũ eçe
chias rex iuda ⁊ oĩs iuda? Nunq̃d non
timuerũt dñm et depcati sunt faciẽ dñi:
et penituit dñm mali qd̃ locut⁹ fuerat
aduersũ eos? Itaq̃ no facim⁹ maluz
grande ꝯ aĩas nr̃as. Fuit q̃z vir ꝓphetãs
in nomĩe dñi vrias fili⁹ semei de caria
thiarim: ⁊ ꝓphetauit aduersus ciuitatẽ
istã. et aduersus terrã hãc iuxta oĩa ver
ba hieremie. Et audiuit rex ioachim et
oẽs potẽtes ⁊ principes ei⁹ verba hec: et
q̃siuit rex interficere eũ. Et audiuit vri
as ⁊ timuit fugitq̃ ⁊ ĩgressus ẽ egyptũ
Et misit rex ioachim viros in egyptũ
helnathan filiũ achobor ⁊ viros cum eo
in egyptuz. Et eduxerũt vriã d̃ egypto
et adduxerũt eũ ad regẽ ioachim. et per
cussit eũ gladio: et ꝓiecit cadauer ei⁹ in
sepulcris vulgi ignobil'. Igit̃ manus
achian filij saphan fuit cũ hieremia vt
non traderetur in manus populi et in
terficerent eum. XXVII

In principio regni ioachim filij
iosie regis iuda factũ est verbuz
istud ad hieremiã a dño dicẽs
Hec dicit dñs ad me. Fac tibi vincl'a ⁊
catenas ⁊ pones eas in collo tuo ⁊ mit
tes eas ad regẽ edom ⁊ ad regẽ moab ⁊
ad regẽ filioꝝ ãmon ⁊ ad regẽ tyri et ad
regem sidonis in manu nũcioꝝ q̃ vene
rũt hierl'm ad sedechiaz regẽ iuda et p̃
cipies eis vt ad dños suos loq̃nt̃. Hec
dicit dñs exercituũ de⁹ isrl'. Hec dicetis
ad dños vr̃os. Ego feci terrã ⁊ homĩes
et iumẽta q̃ sunt sup faciẽ terre in forti
tudine mea mag̃: ⁊ in brachio meo extẽ
to: et dedi eã ei q̃ placuit ĩ oculis meis.
Et nũc itaq̃ ego dedi oẽs terras istas ĩ
manu nabuchodonosor regis babilõis
ſui mei. Insup ⁊ bestias agri dedi ei: vt
seruiãt illi. Et ſuient ei oẽs gẽtes. et fi
lio ei⁹ ⁊ filio filij eius donec veniat tem
pus terre ei⁹ ⁊ ipius. Et ſuiẽt ei gẽtes
mlte ⁊ reges magni. Gens aũt ⁊ regnũ
qd̃ ñ seruierit nabuchodonosor regi ba
bilonis. ⁊ q̃cunq̃ nõ curuauerit colluz
suũ sub iugo reg̃ babilonis: ĩ gladio et
in fame ⁊ ĩ peste: visitabo sup gentẽ illaz
ait dñs: donec ꝯsumã eos in manu ei⁹.
Vos ergo nolite audire prophetas ve
stros et diuĩos ⁊ sõniatores ⁊ augures
et maleficos q̃ dicũt vob̃. nõ ſuiet̃ regi
babilonis: qꝛ mendaciũ ꝓphetãt vob̃ vt
lõge faciãt vos de terra vr̃a: ⁊ eiciãt vos
et pereatis. Porro gẽs q̃ subiecerit cer
uicẽ suã sub iugo reg̃ babilõis ⁊ seruie
rit ei. dimittã eaz in terra sua dicit dñs
et colet eam ⁊ habitabit in ea. Et ad se
dechiaz regẽ iuda. locut⁹ sum ſm omĩa
verba hec dicẽs. Subijcite colla vestra
sub iugo reg̃ babilõis: ⁊ ſuite ei ⁊ ꝓplo
eius: et viuet̃. Quare moriemini tu ⁊
ꝓpl'us tu⁹ gladio ⁊ fame ⁊ peste: sicut lo
cutus ẽ dñs ad gentẽ q̃ ſuire noluerit
regi babilõis? Nolite audire verba pro
phetaꝝ dicentiuz vob̃: nõ seruietis regi
babilõis: qꝛ mẽdaciũ ipsi loquunt̃ vob̃
Quia non misi eos ait dñs: et ipsi pro
phetant in nomĩe meo mendaciter: vt
eijcient vos ⁊ pereat̃ taz vos q̃z prophe
te qui vaticinant̃ vob̃. Et ad sacerdotes
et ad ꝓpl'm istũ locut⁹ suz dicẽs: Hec di
cit dñs. Nolite audire v̄ba prophetarũ
vestroꝝ q̃ prophetant vob̃ dicẽtes: ecce
vasa dñi reuertent̃ d̃ babilone nũc cito
Mendaciũ enĩ prophetãt vobis. Noli
te g̃ audire eos sed ſuite regi babilõis
vt viuatis. Quare dat̃ hec ciuitas ĩ so
litudinẽ? Et si ꝓphete sunt: ⁊ est verbuz
dñi in eis: occurrãt dño exercituũ vt ñ
veniãt vasa q̃ derelicta fuerãt in domo
dñi ⁊ ĩ domo reg̃ iuda ⁊ in hierusalẽ: in
babilonẽ. Quia hec dicit dñs exercituũ
ad colũnas. et ad mare ⁊ ad bases et ad
reliq̃ vasoꝝ q̃ remanserũt in ciuitate hac

que nō tulit nabuchodonosor rex babi
lōis cū trāsferret iechoniā filiū ioachiz
regē iuda de hierl'm in babilonē ⁊ oēs
optiates iuda ⁊ hierl'm Quia dicit dñs
exercituū deꝰ isrl. ad vasa q̄ derelicta sūt
i domo dñi ⁊ i domo regis iuda ⁊ hierl'm
In babilonem transferent̄. et ibi erūt
vsq; ad diem visitationis sue dicit do/
minus. Et afferri faciam ea: et restitui
in loco isto. XXVIII.

Et factū est in anno illo in prin
cipio regni sedechie regis iuda.
in āno q̄rto. i mēse q̄nto: dixit
ad me ananias filiꝰ azur prophēta de ga
baon in domo dñi coā sacerdotib⁹ ⁊ oī
pplo dicēs. Hec dicit dñs exercituū deꝰ
isrl. Cōtriui iugū regis babilōis. Adhuc
duo anni dieꝝ ⁊ ego referri faciā ad lo/
cum istū oīa vasa dñi q̄ tulit nabucho/
donosor rex babilōis de loco isto. ⁊ tran
stulit ea in babilonē. Et iechoniā filiuz
ioachim regē iuda ⁊ oēm trāsmigratio
nem iude q̄ ingressi sunt in babilonez
ego ꝙuertā ad locū istū ait dñs. Conte
tam eiz iugū regis babilōis. Et dixit hie
remias prophēta ad ananiā prophētaz
in oculis sacerdotū ⁊ i oculis omis pplī q̄
stabat in domo dñi: ⁊ ait hieremias p/
phēta. Āmē. Sic faciat dñs. Suscitet
dñs verba tua q̄ prophetasti vt referātur
vasa in domū dñi: ⁊ oīs trāsmigratio ꝺ
babilone ad locū istū. Verūtn audi ver
bū hoc qd̄ ego loquor in auribꝰ tuis. ⁊
in auribꝰ vniūsi pplī. Prophēte q̄ fuerūt
ante me ⁊ ante te ab initio. ⁊ prophetauerūt su
per terras mltas et super regna magna de p
lio et de afflictōe et de fame. prophēta q̄
vaticinatus ē pacē: cū venerit verbū eiꝰ
tūc sciet prophēta quē misit dñs i veri/
tate. Et tulit ananias prophēta catenā
ꝺ collo hieremie prophēte: ⁊ cōfregit eā
Et ait ananias i cōspectu oīs pplī dicēs
Hec dicit dñs. Sic confrigā iugū nabu/
chodonosor regis babilōis p̄ annos du
os dieꝝ de collo oīm gentium Et abiit
hieremias prophēta i viā suā. Et factū
est verbū dñi ad hieremiā postq̄ cōfregit
ananias prophēta catenā ꝺ collo hiere
mie prophēte dicēs. Vade ⁊ dices ana
nie Hec dicit dñs. Catenas ligneas cō
triuisti: ⁊ facies p̄ eis catenas ferreas:
q̄ hec dicit dñs exercituuz deus israel.
Jugū ferreū posui sup̄ collū cūctar gē
tiū istar vt seruiāt nabuchodonosor re
gi babilonis. ⁊ seruiēt ei: insup̄ ⁊ bestias
terre dedi ei. Et dixit hieremias prophē
ta ad ananiā prophētam. Audi anania.
Nō misit te dñs: ⁊ tu confidere fecisti
pplm istū in mēdacio Jdcirco hec dicit
dñs. Ecce ego mittam te a facie terre.
Hoc āno morieris. Aduersum enī dñm
locut⁹es. Et mortuus ē ananias prphē
ta in āno illo. mēse septimo. XXIX

Et hec sūt verba libri q̄ misit hie
remias prophēta ꝺ hierl'm ad
reliquias seniorꝰ trāsmigratio
nis et ad sacerdotes ⁊ ad pro phētas et
ad oēm pplm quē transduxerat nabucho
donosor de hierusalē in babilonē: post/
q̄ egressus ē iechonias rex ⁊ dña et eu/
nuchi ⁊ principes iuda ⁊ hierusalē. ⁊ fa
ber ⁊ inclusor de hierusalē: in manu ela
sa filij saphan ⁊ gamalie filij helchie q̄s
misit sedechias rex iuda ad nabuchodo
nosor regē babilōis in babilonē dicens
Hec dicit dñs exercituū deus isrl: omī
transmigrationi quā trāstuli ꝺ hierl'm
in babilonē. Edificate domos ⁊ habita
te ⁊ plantate hortos ⁊ comedite fructū
eor. Accipite vxores ⁊ generate filios ⁊
filias: ⁊ date filijs vr̄is vxores et filias
vestras date viris. et pariāt filios et fi
lias: ⁊ mltiplicamini ibi: ⁊ nolite eē pau
ci numero ⁊ querite pacez ciuitatis ad
quā transmigrare vos feci ⁊ orate p̄ ea
ad dñm. q̄ in pace illius erit pax vobis
Hec dicit dñs exercituū deꝰ isrl. Nō vos
seducant prophēte vestri qui sunt i me
dio vestr ⁊ diuini vr̄i: ⁊ ne attendat⁹ ad
somnia vra q̄ vos somniat⁹ q̄ falso ipi
prophētant vob̄ in nōie meo: et nō mi/
si eos dicit dñs. Quia hec dic̄ dñs: Cū
ceperint impleri in babilōe septuagin/
ta anni: visitabo vos ⁊ suscitabo sup̄ vos
verbum meū bonuz: ⁊ reducam vos ad
locum istū. Ego enim scio cogitatiōes

quas cogito sup vos dicit dñs. cogita-
tiones pacis et non afflictiōis: vt dem
vob finē ⁊ patientiā: ⁊ inuocabitꝫ me et
viuetis. ⁊ orabitis me ⁊ ego exaudiam
vos: q̄retis me ⁊ inuenietꝫ. Cū quesie-
ritis me ī toto corde vr̄o inueniar a vo-
bis ait dñs. Et reducā captiuitatē vr̄āꝫ
et ꝯgregabo vos de vniu̇sis gentibꝫ ⁊ de
cunctꝫ locis ad q̄ expuli vos dicit dñs.
Et reuerti vos faciā de loco ad quē trās-
migrare vos feci: qꝛ dixistꝫ. Suscitabit
nobis dñs ꝓphetas in babilone. Quia
hec dicit dñs ad regē q̄ sedet sup soliuꝫ
dauid ⁊ ad oēm ꝓplm habitatorē vrbis
huius: ad frēs vestros q̄ nō sunt egressi
vobiscū in transmigratōem. Hec dicit
dñs exercituū. Ecce mittam in eos gla-
dium ⁊ famē ⁊ pestem: et ponaꝫ eos q̄si
ficus malas q̄ comedi nō pñt eoꝝ pessi-
me sint: ⁊ ꝑseq̄r eos in gladio ⁊ in fame
et in pestilentia. Et dabo eos in vexatio-
nem vniu̇sis regnis terre. ī maledictio-
nem ⁊ in stuporē et in sibilū ⁊ in oppro-
briū cūctis gentibꝫ ad q̄s ego eieci eos:
eo ꝙ nō audierint v̄ba mea dicit dñs.
que misi ad eos ꝑ seruos meos ꝓphas
de nocte ꝯsurgēs ⁊ mittēs: ⁊ nō audistꝫ
dicit dñs. Vos g̊ audite verbū dñi oīs
trāsmigratio quā emisi de hierl'm ī ba-
bilonē. Hec dicit dñs exercituū deꝰ isrl'
ad achab filiū chulie et ad sedechiā fili-
um maasie q̄ prophetāt vob in nomine
meo mendacit'. Ecce ego tradaꝫ eos in
mānu nabuchodonosor regꝫ babilōis: et
ꝑcutiet eos in ocul' vr̄is. Et assumetur
ex eis maledictio omni trāsmigrationi
iude q̄ est in babilōe dicētiū. Ponat te
dñs sicut sedechiā ⁊ sicut achab quos
frixit rex babilonis in igne: ꝓ eo ꝙ fece-
rint stulticiā in isrl' ⁊ mechati sūt ī vxo-
res amicoꝝ suoꝝ: ⁊ locuti sunt verbum
in noīe meo mēdaciter. q̄d nō mādaui
eis. Ego sum iudex ⁊ testꝫ dicit dñs. Et
ad semeiā neelamiten dices. Hec dicit
dñs exercituū deꝰ isrl'. Pro eo ꝙ misisti
in noīe meo libros ad oēm ꝓplm qui ē
in hierl'm ⁊ ad sophoniā filiū maasie sa-
cerdotē et ad vniu̇sos sacerdotes dicēs

Dñs dedit te sacerdotē ꝓ ioiade sacer-
dote vt sis dux in domo dñi sup omneꝫ
viꝝ arrepticiū ⁊ ꝓphetātē vt mittas eū
in neruū ⁊ in carcerē. Et nūc q̄re nō in-
crepasti hieremiā anathotiden q̄ ꝓphe-
tat vob: Quia sup hoc misit in babilo-
nē ad nos dicēs. Longū est: edificate do-
mos ⁊ hītate. et plātate hortos ⁊ come-
dite fructꝰ eoꝝ. Legit g̊ sophonias sacer-
dos libꝝ istū in auribꝫ hieremie ꝓphete.
Et factū est v̄bū dñi ad hieremiā dicēs.
Mitte ad oēꝫ trāsmigratōeꝫ dicēs. Hec
dicit dñs ad semeiaꝫ neelamiten. Pro
eo ꝙ ꝓphetauit vob semeias. ⁊ ego non
misi eū: ⁊ fecit vos ꝯfidere in mendacō
idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo
sup semeiam neelamiten ⁊ sup semē eꝰ.
Non erit ei vir sedēs in medio ꝓpli hu-
ius: ⁊ ñ videbit bonū q̄d ego faciā ꝓplo
meo ait dñs: qꝛ ꝑuaricatiōem locutus
est aduersus dñm.

XXX.

Hoc verbū q̄d factū est ad hiere-
miam a dño dicēs. Hec dic̄ do-
minꝰ deus isrl' dicēs: Scribe ti-
bi omnia verba q̄ locutꝰ sum ad te in li-
bro. Ecce enī dies veniūt dic̄ dñs ⁊ cō-
uertā ꝯuersionē ꝓpli mei isrl'. ⁊ iuda ait
dñs. ⁊ ꝯuertā eos ad terrā quā dedi pa-
tribꝫ eoꝝ ⁊ possidebūt eam. Et hec v̄ba
q̄ locutꝰ ē dñs ad isrl' ⁊ ad iudam. Qñi
hec dicit dñs. Vocē terroris audiuimꝰ
formido ⁊ nō est pax. Interrogate ⁊ vi-
dete si generat masculꝰ. Quare g̊ vidi
omnis viri manū sup lumbū suuꝫ q̄si
parturientis: et cōuerse sunt vniuerse
facies in auruginē: Ve qꝛ magna dies
illa. nec est silis eius: tempusq̄ tribula-
tiōis est iacob. ⁊ ex ipo saluabit̄. Et erit
in die illa ait dñs exercituū conterā iu-
gum eius de collo tuo: ⁊ vincula eius
dirumpā. Et non dñabunt̄ ei amplius
alieni: sed seruiēt dño deo suo: et dauid
regi suo quez suscitabo eis. Tu ergo ne
timeas serue meus iacob ait dominus
neq̄ paueas isrl': qꝛ ecce ego saluabo te
de terra longinq̄. ⁊ semē tuū de terra ca-
ptiuitatis eoꝝ. Et reuertet̄ iacob ⁊ q̄e-
scet. ⁊ cūctis affluet bonis ⁊ nō erit quē

formidet: qm̄ tecū ego suꝫ ait dominus
vt saluem te. Faciā enī cōsummatōem
in cūctis gentib⁹ in q̄b⁹ dispsi te: te aūt
nō faciā in ꝯsūmationē: sed castigabo te
in iudicio. vt nō tibi videar⁹ innoxius:
qꝛ hec dic̄ dn̄s. Insanabil' fractura tua
pessima plaga tua. Non est q̄ iudicet iu
dicium tuū. ad alligandā curatōez tuā.
vtilitas nō est tibi. Oēs amatores tui
obliti sunt tui: teqꝫ nō querēt. Plaga
enī inimici ꝑcussi te: castigatōe crudeli
Propter mltitudinē iniq̄tat⁹ tue dura
facta sunt pctā tua. Quid clamas sup
ꝯtritione tua? Insanabil' est dolor tu⁹.
Propter multitudīez iniq̄tat⁹ tue ⁊ ꝓ
pter dura pctā tua feci hec tibi Propte
rea oēs q̄ comedūt te deuorabūt: ⁊ vni
uersi hostes tui in captiuitatē ducent.
Et oēs qui te vastāt vastabunt cūctos
qꝫ predatores tuos dabo in p̄dam Ob
ducā enī cicatricē tibi. ⁊ a vulneribꝫ tu
is sanabo te dicit dn̄s. Quia eiectā vo
cauerūt te sion. hec est q̄ non hēbat req̄
rentē. Hec dic̄ dn̄s: Ecce ego cōuertaꝫ
conuersiōez tabernacl'oꝝ iacob. ⁊ tectis
eius miserebor Et edificabit ciuitas in
excelso suo ⁊ templū iuxta ordinē suuꝫ
fundabit. Et egredieť de eis laus voxqꝫ
ludentiū. ⁊ mltiplicabo eos ⁊ nō minu
entur. ⁊ glorificabo eos ⁊ nō attenuabū
tur. ⁊ erūt filij ei⁹ sicut a principio. ⁊ ce
tus eius corā me ꝑmanebit. Et visita
bo adūsum oēs qui tribulāt eum. ⁊ erit
dux ei⁹ ex eo. ⁊ princeps de medio eius
ꝓducet. Et applicabo eum. ⁊ accedet ad
me. Quis eī iste est qui applicet cor su
um vt appropinquet mihi ait dn̄s. Et
eritis mihi in ppl'm: ⁊ ego ero vobis in
deum. Ecce turbo dn̄i furor egrediens
ꝓcella ruēs in capite impioꝝ ꝯquiescet
Nō auertat irā īdignatōis domin⁹: do
nec faciat et compleat cogitatiōem cor
dis sui. In nouissimo dierum intelli
getis ea.

XXXI

In tpe illo dicit dn̄s: ero deus
vniūsis cognatiōib⁹ isrl'. ⁊ ipsi
erunt mihi in ppl'm. Hec dicit
dominus. Inuenit grām in deserto po
pulus qui remanserat gladio. Vadet
ad requiē suam israel. Longe dn̄s appa
ruit mihi. Et in charitate ꝑpetua dile
xi te: ideo attraxi te miserās. Rursumqꝫ
edificabo te. ⁊ edificaberis v̄go isrl'. Ad
huc ornaber⁹ tympanis tuis ⁊ egredier⁹
in choro ludentiū. Adhuc plantabis vi
neas in montib⁹ samarie. Plantabūt
plantātes. ⁊ donec tempus veniat non
vindemiabunt: qꝛ erit dies in q̄ clama
būt custodes in mōte effraym. Surgi
te et ascendam⁹ in sion ad dn̄m deuꝫ no
strū: qꝛ hec dicit dn̄s: Exultate in leticia
iacob. ⁊ hinnite ꝯ caput gentiū: ꝑsona
te ⁊ canite ⁊ dicite Salua dn̄e ppl'm tu
um reliq̄as isrl'. Ecce ego adducā eos d̄
terra aq̄lonis. ⁊ congregabo eos ab ex
tremis terre: inter q̄s erūt cecus ⁊ clau
dus ⁊ p̄gnans ⁊ pariēs siml'. cetus ma
gnus reuertentiū huc. In fletu veniēt
et in miscōia reducā eos. Et adducam
eos per torrentes aq̄ꝝ in via recta ⁊ nō
impingēt in ea: qꝛ factus suꝫ israeli pa
ter: ⁊ effraim primogenit⁹ meus ē. Au
dite v̄bū dn̄i gentes. ⁊ ānunciate in in
sulis q̄ ꝓcul sūt ⁊ dicite: Qui dispersit
isrl' ꝯgregabit eū. ⁊ custodiet euꝫ sic̄ pa
stor gregem suū. Redimet eniꝫ dn̄s ia
cob. ⁊ liberabit eū de manu potētioris.
Et veniēt et laudabūt in mōte sion et
ꝯfluent ad bona dn̄i sup frumēto. vino
et oleo ⁊ fetu pecoꝝ ⁊ armentoꝝ. eritqꝫ
anīa eoꝝ q̄si hortus irrigu⁹. ⁊ vltra non
esuriēt. Tūc letabit v̄go in choro. iuue
nes ⁊ senes siml'. Et cōuertā luctū eoꝝ
in gaudiū. ⁊ consolabor eos. ⁊ letificabo
a dolore suo Et inebriabo aīam sacerdo
tum pinguedīe. et ppl's meus bonis ad
implebit ait dn̄s. Hec dicit dn̄s. Vox ī
excelsa audita ē lamentatiōis luctus et
fletus. rachel plorātis filios suos. ⁊ no
lentis consolari sup eis. quia non sunt
Hec dicit dn̄s. Quiescat vox tua a plo
ratu ⁊ oculi tui a lachrymis: qꝛ est mer
ces opi tuo ait dn̄s. Et reūtent d̄ terra
inimici. et est spes nouissimis tuis ait
dn̄s ⁊ reūtent filij tui ad termīos suos
Audiens audiui effraim trāsmigrantē

Castigasti me dñe ⁊ eruditus suꝫ q̃si iu
uenculus indomit⁹. Cõuerte me. ⁊ cõ
uertar qꝛ tu dñs de⁹ meus. Postq̃ enĩ
cõuertisti me egi pnĩaꝫ. ⁊ postq̃ oñdisti
mihi. ꝑcussi femur meũ. Confusus suꝫ
et erubui: qm̃ sustinui oꝓbriũ adolescẽ
tie mee. Si filius honorabil' mihi effra
im. si puer delicatus qꝛ exq̃ locut⁹ suꝫ de
eo adhuc recordabor eius. Icirco con
turbata sunt viscera mea sup eũ mise
rans miserebor eius ait dñs. Scatue ti
bi speculã. pone tibi amaritudĩes. Diri
ge cor tuũ in viã rectaꝫ. in q̃ ambulasti
Reuertere virgo isrl': reuertere ad ciui
tates tuas istas. Usq̃q̃ delitijs dissol
uer⁹ filia vaga? Quia creauit dñs nouũ
sup terrã: femĩa circũdabit viruꝫ. Hec
dicit dñs exercituũ deus isrl'. Adhuc di
cent vbum istud in terra iuda ⁊ in vrbi
bus eius cũ ꝯuertero captiuitatẽ eorũ
Benedicat tibi dñs pulcritudo iusticie
mons sanctus. Et habitabũt in eo iu
das ⁊ oñs ciuitates ei⁹ simul agricole
et minantes greges: qꝛ inebriaui aĩam
lassam. ⁊ oẽm aĩam esurientẽ saturaui.
Ideo q̃si de somno suscitat⁹ sum ⁊ vidi
et somn⁹ meus dulcis mihi. Ecce dies
veniũt dicit dñs: ⁊ semĩabo domũ isrl': ⁊
domũ iuda semine hominuꝫ et semine
iumentoꝝ. Et sic̃ vigliaui super eos vt
euellerẽ ⁊ demolirer et dissiparẽ ⁊ disp
derem ⁊ affligerẽ. sic vigilabo super eos
vt edificẽ et plantẽ ait dñs: In diebus
illis nõ dicẽt vltra: prẽs comederẽt vuã
acerbam: ⁊ dentes filioꝝ obstupuerunt
sed vnusquisq̃ in iniq̃tate sua morieť.
Oñis hõ qui comederit vuã acerbaꝫ.
obstupescent dentes eius. Ecce dies ve
nient dicit dñs ⁊ feriã domui isrl' et do
mui iuda fedus nouũ. Non ſm pactuꝫ
qd̃ pepigi cũ patribꝫ vr̃is ĩ die q̃ appre
hendi manũ eoꝝ vt educerẽ eos de ter
ra egypti. pactũ qd̃ irritũ fecerũt: ⁊ ego
dominatus sum eoꝝ dicit dñs: sed hoc
erit pactũ qd̃ feriã cuꝫ domo isrl'. Post
dies illos dic̃ dñs: dabo legem meam ĩ
visceribꝫ eoꝝ. ⁊ in corde eoꝝ scribam eã
et ero eis in deũ. ⁊ ip̃i erũt mihi ĩ ꝓpl'm

Et non docebit vltra vir ꝓximũ suum
et vir fratrẽ suũ dicẽs: cognosce dñm.
Oñs enĩ cognoscẽt me a mĩmo eoruꝫ
vsq̃ ad maximũ ait dñs: qꝛ ꝓpitiabor ini
quitati eoꝝ. et peccati eoꝝ nõ memora
bor ampli⁹. Hec dicit dñs: qui dat solẽ
in lumĩe diei. ordĩeꝫ lune ⁊ stellaꝝ in lu
mĩe noct⁹. qui turbat mare ⁊ sonãt flu
ctus eius. dñs exercituũ nomẽ illi. Si
defecerint leges iste corã me dicit dñs.
tũc et semen isrl' deficiet vt nõ sit gens
corã me cunct⁹ diebꝫ. Hec dic̃ dñs: Si
mensurari poterũt celi sursum ⁊ inue
stigari fundamẽta terre deorsum. ⁊ ego
abijciam vniũsuꝫ semẽ isrl' ꝓpter omĩa
que fecerũt dic̃ dñs. Ecce dies venient
dicit dñs. ⁊ edificabiť ciuitas dño a tur
re ananehel vsq̃ ad portã anguli Et exi
bit vltra normã mẽsure in ꝯspectu eius
sup collem gareb. ⁊ circũibit goatha ⁊
oẽm vallẽ cadaueꝝ ⁊ cineres ⁊ vniũsaꝫ
regionẽ mortis. vsq̃ ad torrentẽ cedrõ
et vsq̃ ad angulũ porte equoꝝ oriental'
Sanctum dñi non euelletur. ⁊ nõ de
struetur vltra in perpetuũ. XXXII

Verbuꝫ qd̃ factum est ad hiere
miã a domino in anno decimo
sedechie reg⁹ iuda: ipse est ann⁹
octauusdecim⁹ nabuchodonosor. Tunc
exercitus regis babylõis obsidebat hie
rusalem: ⁊ hieremias ꝓpheta erat clau
sus in atrio carceris q̃ erat in domo re
gis iuda Clauserat enĩ eum sedechias
rex iuda. dicẽs: Quare vaticinar⁹ dicẽs
hec dicit dñs: ecce ego dabo ciuitatẽ istã
in manus reg⁹ babylonis ⁊ capiet eam
et sedechias rex iuda nõ effugiet de ma
nu chaldeoꝝ sed tradeť in manus reg⁹
babylonis. et loqueť os eius cum ore
illius et oculi eius ocl'os illi⁹ videbũt.
et in babylonẽ ducet sedechiã. ⁊ ibi erit
donec visitem eum ait dñs. si autẽ di
micaueritis aduersuꝫ chaldeos nichil
prosperum habebitis. Et dixit hieremi
as. Factum est verbũ dñi ad me dicẽs:
Ecce ananehel fili⁹ sellum patruelis tu
us veniet ad te dicẽs: Eme tibi agrum
meũ qui est in auathot. Tibi enĩ ꝯpetit

ex propinquitate vt emas. Et venit ad
me ananehel filius patrui mei ſm ver-
bum domini ad veſtibulū carceris. ⁊ ait
ad me Poſſide agꝝ meū q̄ eſt ī anathot
in t̄ra beniamin: qꝛ tibi cōpetit heredi-
tas ⁊ tu ꝓpinquus es vt poſſideas. In
tellexi aut ꝙ verbum dñi eſſet. Et emi
agrū ab ananehel filio patrui mei q̄ eſt
in anathot. Et appendi ei argentum ſe-
ptem ſtateres et decē argēteos. ⁊ ſcripſi
in libro ⁊ ſignaui et adhibui teſtes. Et
appēdi argentū in ſtatera et accepi libꝝ
poſſeſſionis ſignatū et ſtipulatōes ⁊ ra
ta ⁊ ſigna forinſecus. Et dedi libruz poſ
ſeſſiōis baruch filio neri filij maaſie in
oculis ananehel patruelis mei et ī ocu
lis teſtiū qui ſcripti erant in libro em-
ptionis ⁊ in oculꝭ oīm iudeoꝝ q̄ ſedebāt
in atrio carceris. Et p̄cepi baruch corā
eis dicens: Hec dicit dñs exercituū de
us iſrael. Sume libros iſtos: libꝝ em-
ptionis hunc ſignatū et librū hūc qui
apertus eſt. ⁊ pones illos in vaſe fictili
vt permanere poſſint diebꝫ multꝫ. Hec
enī dicit dñs exercituū deꝰ iſrl̄. Adhuc
poſſidebunt̄ domꝰ ⁊ agri ⁊ vinee in t̄ra
iſta. Et oraui ad dñm poſtq̄ꝫ tradidi li-
brū poſſeſſiōis baruch filio neri dicēs:
Heu heu heu dñe deus. Ecce tu feciſti
celū ⁊ terrā in fortitudīe tua magna et
in brachio tuo extento. Nō erit tibi dif
ficile oīe ꝟbū qui facis miſcdiaz in mi
libus. ⁊ reddis iniquitatē patruz in ſi-
num filioꝝ eoꝝ poſt eoſ. Fortiſſime ma
gne ⁊ potens. dñs exercituū nomē tibi
magnus conſilio ⁊ incomp̄henſibil̄ co-
gitatu cuiꝰ oculi aperti ſunt ſup oēs vi-
as filioꝝ adam vt reddas vnicuiq̄ ſm
vias ſuas ⁊ ſm fructū adinuētionū eiꝰ
Qui poſuiſti ſigna ⁊ portēta in t̄ra egy-
pti vſq̄ ad diem hanc. ⁊ in iſrael et ī ho
minibꝫ. ⁊ tibi feciſti nomē ſicut eſt dies
hec. Et eduxiſti ꝓpl̄m tuum iſrl̄ de terra
egypti in ſignis ⁊ portentis ⁊ in manu
robuſta ⁊ in brachio extento ⁊ in terro
re magno. ⁊ dediſti eis terrā hanc quaz
iuraſti patribꝫ eorū vt dares eis terraz
fluentē lacte ⁊ melle. et ingreſſi ſunt et
poſſederūt eam. Et nō obedierūt vo ci
tue. ⁊ in lege tua nō ambulauerūt: om
nia q̄ mandaſti eis vt facerent non fece
runt. et euenerūt eis omnia mala hec.
Ecce munitiones extructe ſunt aduer
ſum ciuitatē vt capiat̄. ⁊ vrbs data ē in
manꝰ chaldeoꝝ ⁊ in manꝰ regꝫ babylōis
qui p̄liant̄ aduerſus eam a facie gladij
et famis ⁊ peſtilentie. ⁊ q̄cunq̄ locutuſ
es acciderūt vt tuipſe cernis. Et tu di
cis mihi dñe deus: eme agꝝ argento et
adhibe teſtes: cū vrbs data ſit in manꝰ
chaldeoꝝ. Et factū eſt ꝟbū dñi ad hie-
remiā dicēs: Ecce ego dñs deus vniuſe
carnis. Nunq̄d michi difficile erit oīe
ꝟbū: Propterea hec dic̄ dñs: Ecce ego
tradam ciuitatē iſtā in manꝰ chaldeorū
et in manus regꝫ babylouis ⁊ capiēt eā
et veniēt chaldei p̄liantes aduſuz vrbē
hanc. ⁊ ſuccendēt eam igni ⁊ ꝯburēt eā
et domos in quarū domatibꝫ ſacrifica-
bant baal et libabant dijs alienis liba-
mina ad irritandū me. Erant eniz filij
iſrael ⁊ filij iuda iugiter faciētes maluz
in oculꝭ meis ab adoleſcētia ſua: filij iſrl̄
qui vſq̄ nūc exacerbāt me ī ope manu
um ſuaꝝ dicit dñs: qꝛ in furore ⁊ ī indi-
gnatōe mea facta ē michi ciuitas hec a
die q̄ edificauer̄t eā vſq̄ ad diem iſtam
qua auferet̄ de ꝯſpectu meo ꝓpt̄ maliciā
filioꝝ iſrl̄ ⁊ filioꝝ iuda quā fecerunt ad
iracundiā me ꝓuocātes ip̄i et reges eo
rum ⁊ principes eoꝝ et ſacerdotes ⁊ ꝓ-
phete eoꝝ viri iuda ⁊ hītatores hierl̄m
Et verterūt ad me terga et non facies
cum docerē eos ⁊ erudirem diluculo: ⁊
nollent audire vt accipent diſciplinaz
Et poſuerūt idola ſua in domo in q̄ in-
uocatū eſt nomē meuz vt polluerēt eā.
et edificauer̄t excelſa baal q̄ ſunt ī valle
filij ennon vt initiarēt filios ſuos et fi
lias ſuas moloch qd̄ non mandaui eis
nec aſcendit in cor meū vt facerent abo
minatōem hanc. ⁊ in pctm̄ deducerent
iudā. Et nūc ꝓpter iſta hec dicit dñs deꝰ
iſrl̄ ad ciuitatē hāc. de q̄ vos dicitꝫ ꝙ tra
dat̄ in manꝰ regꝫ babylōis in gladio ⁊ in
fame ⁊ in peſte. Ecce ego ꝯgregabo eos

de vniuersis terris ad qs eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatõe grãdi. et reducã eos ad locũ istũ et habitare eos faciã confidenter. et erũt mihi in populũ et ego ero eis in deũz. Et dabo eis cor vnũ et viã vnã vt timeãt me vniuersis diebus et bñ sit eis et filijs eor post eos Et feriã eis pactũ sempiternũ et nõ desinã eis bñfacere. et timorez meũ dabo in corde eor vt nõ recedãt a me. et letabor sup eis cũ bñ eis fecero. Et plãtabo eos in tra ista in veritate in toto corde meo et in tota aĩma mea: quia hec dicit dñs Sicut adduxi sup populũ istũ oẽm malum hoc grande: sic adducã sup eos omne bonũ qđ ego loquor ad eos. Et possidebunt agri in terra ista de q vos dicitis q deserta sit: eo q nõ remanserit hõ et iumentũ. et data sit in manus chaldeorum. Agri ementur pecunia et scribent in libro et imponent signũ et testis adhibebitur in terra beniamin et in circũitu hierlm. in ciuitatibus iuda et in ciuitatibus montanis et in ciuitatibus campestribus et in ciuitatibus que ad austrũ sunt: qz duertã captiuitatẽ eor ait dñs. XXXIII

Et factum est verbũ dñi ad hieremiaz secundo. cũ adhuc clausus esset in atrio carceris dicẽs Hec dicit dñs qui facturus est et formaturus illud et paratur: dñs nomẽ ei. Clama ad me et exaudiam te. et annunciabo tibi grandia et firma que nescis. Quia hec dicit dñs de domibus hierl ad domos regũ iuda q destructe sunt ad munitões et ad gladiũ venientium vt dimicẽt cũ chaldeis et impleãt eas cadaueribus hoim qs percussi in furore meo et in indignatõe mea: absconderã faciẽ meã a ciuitate hac propter oẽm maliciam eor. Ecce ego obducã eis cicatricem et sanitatẽ et curabo eos. et reuelabo eis dẽpcatõem pacis et veritatis. Et conuertã cõuersionẽ iuda et conuersionẽ hierusalez et edificabo eos sicut a principio et emundabo illos ab omni iniquitate sua in qua peccauerũt mihi. et propitius ero cunctis iniquitatibus eor in quibus dereliquerunt mihi et spreuerũt me. Et erit mihi in nomẽ et in gaudiũ et in laudez et in exultatõem cunctis gentibus terre. que audierint oĩa bona q ego faciam eis: et pauebũt et turbabunt in vniuersis locis et in omni pace quã ego faciam eis. Hec dicit dñs Adhuc audietur in loco isto quem vos dicitis esse desertũ eo q non sit hõ nec iumẽtum in ciuitatibus iuda et foris hierlm q desolate sunt absq homine et absq habitatore et absq pecore. vox gaudij et vox letitie: vox sponsi et vox sponse: vox dicentiũ: confitemini dño exercituum quoniam bonus dñs: qm in eternũ misericordia ei: et portãtium vota in domo dñi Reducaz enim conuersionẽ terre sicut a principio dicit dñs. Hec dicit dñs exercituum Adhuc erit in loco isto deserto absq homine et absq iumẽto. et in cunctis ciuitatibus eius habitaculũ pastor et accubantium gregum in ciuitatibus montuosis et in ciuitatibus campestribus: et in ciuitatibus que ad austrũ sunt. et in terra beniamin et in circũitu hierlm et in ciuitatibus iuda adhuc transibũt greges ad manũ numerantis ait dñs. Ecce dies veniũt dicit dñs et suscitabo verbũ bonũ qđ locutus sum ad domũ isrl et ad domũ iuda. In diebus illis et in tpe illo germinare faciã dauid germen iusticie. et faciet iudiciũ et iustitiam in terra. In diebus illis saluabit iuda et isrl habitabit confidenter Et hoc est nomẽ quod vocabũt eum: dñs iustus noster. Quia hec dicit dominus. Non interibit de dauid vir qui sedeat super thronum domus israel. et de sacerdotibus et leuitis nõ interibit vir a facie mea qui offerat holocaustomata et incendat sacrificium et cedat victimas oĩbus diebus. Et factum est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs. Hec dicit dñs: Si irritus potest fieri pactum meum cum die. et pactũ meum cum nocte: vt nõ sit dies et nox in tpe suo: et pactum meum irritum esse poterit cum dauid puero meo vt nõ sit ex eo filius qui regnet in throno eius. et leuite et sacerdotes ministri mei. Sicut enumerari nõ potest militie celi et metiri harene maris: sic multipli

calv semen dauid ſui mei·⁊ leuitas mi
niſtros meos. Et factū eſt verbū dñi ad
hieremiā dicēs. Nunqd non vidiſti qd
ppls hic locut⁹ ſit dicēs: due cognatões
quas elegerat dñs abiecte ſunt·⁊ pplm
meū deſpexerūt·eo q nō ſit vltra gens
coram eis: Hec dic dñs. Si pactū me
um int diem ⁊ noctē·⁊ leges celo ⁊ tre
nō poſui: equidē et ſemē iacob ⁊ dauid
ſerui mei reꝓciā vt non aſſumā de ſemi
ne eius ꝓncipes ſemis abraaz ⁊ yſaac
et iacob. Reducam enim conuerſiõez
eoꝝ et miſerebꝛ eis. XXXIIII

Verbū qd factū eſt ad hieremiā
a dño quādo nabuchodonoſoꝛ
rex babylõis et omis exercitus
eius vniuſaqz regna terre q erant ſub
ptāte manꝰ ei⁹ ⁊ oēs ppli bellabant ctra
hierlm et ꝯ oēs vrbes eius dicēs. Hec
dicit dñs deus iſrl: Vade ⁊ loquere ad
ſedechiā regē iuda et dices ad eū: Hec
dicit dñs. Ecce ego tradā ciuitatē hāc
in manus regis babylõis·⁊ succendet eā
igni. Et tu nō effugies de manu ei⁹: ſed
comꝓhenſione capieris·⁊ in manu ei⁹
traderis·et oculi tui oculos regis baby
lonis videbūt·et os eius cū oꝛe tuo lo
quet·⁊ babylonē introibis. Attñ audi
verbū dñi ſedechia rex iuda. Hec dicit
dñs ad te: Nō morieris in gladio ſed in
pace moꝛiet·⁊ ſm cõbuſtiones patruz
tuoꝝ regū ꝓioꝝ qui fuerūt añ te ſic cō
burent te·⁊ ve dñe planget te: qꝛ verbū
hoc ego locutus ſuz dicit dñs. Et locu
tus eſt hieremias ꝓphēta ad ſedechiam
regem iuda vniuſa verba hec in hierlm
et exercitus regis babylõis pugnabat ꝯ
hierlm·⁊ ꝯ oīs ciuitates iuda q reliq
erant ꝯ lachis ⁊ ꝯ azecha. He eē ſuper
erant de ciuitatibꝫ iuda vrbes munite.
Verbū qd factū eſt ad hieremiā a dño
poſtqz pcuſſit rex ſedechias fedus cum
oīm ppl'o in hierlm·ꝓdicās vt dimitte
ret vnuſquiſqz ſuū ſuū·⁊ vnuſqſqz an
cillam ſuā·hebreum ⁊ hebreā liberos·⁊
nequaqz dñarent eis·id eſt in iudeo et
fratre ſuo. Audierūt g oīes ꝓncipes
et vniuerſus populus qui ierant pa
ctum vt dimitteret vnuſquiſqz ſeruuz
ſuum ⁊ ancillā ſuā liberos et vltra nō
dñarent eis. Audierūt igit ⁊ dimiſerūt
Et poſtq ſunt reinceps ⁊ retraxerunt
ſuos ſuos ⁊ ancillas ſuas qs dimiſerāt
liberos·et ſubiugauerūt in famulos et
famulas. Et factū eſt verbum ad hiere
miā a dño dicens. Hec dicit dñs deus
iſrael. Ego pcuſſi fedus cū patribꝫ vꝝ
in die q eduxi eos de tra egypti ꝺ domo
ſeruitutis dicēs: Cū ꝓpleti fuerint ſe
ptem anni dimittat vnuſquiſqz fratrē
ſuum hebreuz qui venditus eſt ei·⁊ ſer
uiet tibi ſex annis·⁊ dimittes eum a te
liberum. Et non audierunt patres ve
ſtri me: nec inclinauerūt aurem ſuam.
Et conuerſi eſtis vos hodie ⁊ feciſtis qꝺ
rectuz eſt in oculis meis vt ꝓdicaretis li
bertatē vnuſquiſqz ad amicuz ſuum et
iniſtis pactum in conſpectu meo in do
mo in qua inuocatū eſt nomen meum
ſup eaz. Et reuerſi eſtis et cõmaculaſtis
nomē meū·⁊ reduxiſtis vnuſquiſqz ſer
uum ſuū et vnuſqſqz ancillaz ſuā quos
dimiſeratz vt eſſent liberi ⁊ ſue poteſta
tis·⁊ ſubiugaſtis eos vt ſint vobis ſui
et ancille. Propterea hec dicit dominꝰ:
Vos nō audiſtis me vt ꝓdicaretis liber
tatez vnuſquiſqz fratri ſuo ⁊ vnuſqſqz
amico ſuo. Ecce ego ꝓdico libertatē ait
dñs ad gladiū·ad peſtem ⁊ ad famem·⁊
dabo vos in commotõez cūctis regnis
terre. Et dabo viros qui ꝓuaricant fe
dus meū·⁊ non obſeruauerunt verba
federis quib⁹ aſſenſi ſunt in conſpectu meo
vitulum quē ceciderūt in duas partes
et tranſierūt inter diuiſiones ei⁹. ꝓn
cipes iuda ⁊ ꝓncipes hierlm·eunuchi
et ſacerdotes·et oīs ꝓpul⁹ terre qui
tranſierūt inter diuiſiones vituli ⁊ da
bo eos in manꝰ inimicoꝝ ſuoꝝ et in
manus querentiū animā eoꝝ·⁊ erit
moꝛticinū eoꝝ in eſcā volatilibꝫ celi et
beſtijs terre. Et ſedechiā regem iuda ⁊
ꝓncipes eius dabo in manꝰ inimicoꝝ
ſuoꝝ et in manꝰ q̄rentiū animas eoꝝ·⁊
in manꝰ exercituū regis babylõis qui re
ceſſerūt a vob. Ecce ego ꝓcipio dic dñs

et reducaz eos in ciuitatē hāc ⁊ pliabū/
tur aduſum eā. ⁊ capient eā ⁊ incendēt
igni. Et ciuitateſ iuda dabo ī ſolitudiez
eo q̄ nō ſit habitator. XXXV

Verbū qđ factū eſt ad hieremiā
a dño in diebꝫ ioachim filij io
ſie regꝫ iuda dicēs. Clade ad do
mum rechabitaꝝ ⁊ loquere eis. ⁊ intro
duces eos in domū dñi in vnā exedraz
thſaurorꝫ. ⁊ dabis eis bibere vinuz. Et
aſſumpſi iechoniā filiū hiremie filij ab/
ſame ⁊ frēs eius ⁊ oēs filios eius ⁊ vni
uerſaz domum rechabitaꝝ. ⁊ introduxi
eos in domū dñi ad gaçophilatiū filio
ruz anan filij ieçedelie hoīs dei qđ erat
iuxta gaçophilatiū principū ſuper thē/
ſaurum maaſie filij ſellum. qui erat cu
ſtos veſtibuli. Et poſui coram filijs do
mus rechabitarum cyphos plenos vi/
no ⁊ calices. et dixi ad eos. Bibite vinū
Qui rñderunt: Non bibemus vinum
qz ionadab filius rechab pater nr̄ pre/
cepit nobis dicens: Non bibetis vinū
vos ⁊ filij veſtri vſqz in ſempiternum.
Et domuz nō edificabitis ⁊ ſementem
non ſeretis. ⁊ vineas nō plantabitꝫ nec
habebitis: ſed in tabernacul' habitabitꝫ
cunctis diebꝫ veſtris. vt viuatꝫ diebus
multis ſup faciē terre in q̄ vos peregri
namini. Obediuim⁹ ḡ voci ionadab fi/
lij rechab patris noſtri in oībus que
pcepit nobis. ita vt nō biberem⁹ vinuz
cunctꝫ diebꝫ nr̄is nos ⁊ mlieres noſtre
filij ⁊ filie nr̄e. et nō edificarem⁹ domos
ad hītandū. ⁊ vineā ⁊ agꝝ ⁊ ſementem
non habuim⁹: ſed habitauim⁹ in taber
naculis ⁊ obedientes fuim⁹ iuxta oīa
que pcepit nobis ionadab pr̄ nr̄. Cum
aūt aſcēdiſſz nabuchodonoſor rex baby
lonis ad terrā nrām. dixim⁹: Venite ⁊
ingrediamur in hierl'm a facie exercit⁹
chaldeorꝫ ⁊ a facie exercit⁹ ſyrie. ⁊ manſi
mus in hierl'm. Et factū eſt verbū dñi
ad hieremiā dicēs. Hec dic dñs exerci/
tuū deus iſrl'. Clade et dic viris iuda et
habitatoribus hierl'm. Nunqđ nō reci
pietis diſciplinā vt obediatꝫ verbꝰ meis
dicit dñs: Prevaluerūt ꝓmones iona
dab filij rechab quos pcepit filijs ſuis
vt non biberent vinū et non biberunt
vſqz ad diem hanc: qz obedierūt pcepto
patris ſui. Ego aūt locutus ſuz ad vos
de mane ꝓſurgens ⁊ loqns. ⁊ non obe/
diſtis mihi. Miſiqz ad vos oēs ſuos
meos ꝓphetas cōſurgēs dilūculo: mit/
tenſqz ⁊ dicēs: Conuertimini vnuſq̄ſ/
qz a via ſua peſſima. ⁊ bona facite ſtudia
veſtra. ⁊ nolite ſequi deos alienos nec
colatis eos. ⁊ habitabitis in terra quaz
dedi vobis ⁊ patribꝫ vr̄is. Et non incli
naſtis aurē vr̄am. neqz auduiſtz me. Fi/
mauerūt igit filij ionadab filij rechab p̄
ceptū patris ſui quod pceperat eis: po/
pulus aūt iſte nō obediuit mihi. Idcir
co hec dicit dñs exercituū deus iſrl'. Ec
ce ego adducā ſuper iudam ⁊ ſup oēs
habitatores hierl'm vniuſam affliction/
nem quā locutus ſum aduerſum illos
eo q̄ locutus ſum ad illos et nō audie/
runt. vocaui illos: ⁊ non reſponderunt
mihi. Domui aūt rechabitaꝝ dixit hie
remias. Hec dicit dñs exercituū deus
iſrael. Pro eo q̄ obediſtis pcepto iona/
dab patris veſtri. ⁊ cuſtodiſtis oīa man/
data eius ⁊ feciſtis vniuſa q̄ precepit vo
bis: ꝓpterea hec dicit dñs exercituū de⁹
iſrael. Non deficiet vir ꝺ ſtirpe ionadab
filij rechab ſtans in conſpectu meo cūc
ctis diebus. XXXVI

Et factuz eſt in āno q̄rto ioachi
filij ioſie regꝫ iuda: factū eſt ver
bū hoc ad hieremiā a dño dicēs
Tolle volumē libri ⁊ ſcribes ī eo omia
verba q̄ locutus ſum tibi aduerſū iſrl'.
et iudam ⁊ adūſum oēs gentes a die q̄
locut⁹ ſuz ad te ex diebꝫ ioſie vſqz ad di/
em hanc: ſi forte audiente domo iuda
vniuſa mala q̄ ego cogito facere eis. re/
uertaſ vnuſq̄ſqz a via ſua peſſima. ⁊ ꝓ/
tius ero iniqtati ⁊ pctō eoꝝ. Vocauit ḡ
hieremias baruch filiū nerie. ⁊ ſcripſit
baruch ex ore hieremie oēs ſmōes dñi
quos locut⁹ eſt ad eū in volumie libri.
Et pcepit hieremias baruch dicens
Ego clauſus ſuz: nec valeo ingredi do/
mum domini: Ingredere ergo tu ⁊ le

ge de volumine in quo scripsiisti ex ore
meo verba domini audiente populo in
domo domini ī die ieiunij. insuper ⁊ au
diente vniuerso iuda qui veniuut de ci
uitatibus suis. Leges eis. si forte cadat
oratio eorum in conspectu domini. ⁊ re
uertat̄ vnusq̄sq̄ a via sua pessima: qm̄
magn⁹ furor ⁊ indignatio est quā locu
tus ē dn̄s adu̇sus ꝓpl'm hūc. Et fec̄ ba
ruch fili⁹ nerie iuxta oīa que p̄cepat ei
hieremias ꝓpheta: legēs ex volumīe ser
mōes dn̄i in domo dn̄i. Factuz ē aūt in
anno q̄nto ioachī filij iosie reg̃ iuda: in
mēse nono p̄dicauer̄t ieiuniū in ꝯspc̄u
dn̄i oī ꝓpl'o in hierl'm ⁊ vniuerse ml'titu
dini q̄ ꝯfluxerat de ciuitatibus iuda in
hierl'm. Legitq̄ baruch ex volumīe ser
mōes hieremie ī domo dn̄i in gaçophy
latio gamarie filij saphā scribe ī vestibu
lo supiori in introitu porte noue dom⁹
dn̄i. audiēte oī ꝓpl'o. Cūq̄ audisset mi
cheas fili⁹ gamarie filij saphan om̄s ser
mōes dn̄i ex libro: descēdit ī domū reg̃
ad gaçophilatiū scribe. Et ecce ibi om̄s
principes sedebāt. elisama scriba ⁊ dala
ias fili⁹ semeie ⁊ helnathan fili⁹ achobor
et gamarias fili⁹ saphā ⁊ sedechias fili⁹
ananie ⁊ vniu̇si principes. Et nūciauit
eis micheas oīa verba q̄ audiuit legētē
baruch ex volumīe in auribꝫ ꝓpl'i. Mi
serūt itaq̄ oēs p̄ncipes ad baruch iudi
filiū nathanie filij selemie filij chusi di
cētes. Volumē ex q̄ legisti audiēte ꝓpl'o
sume in manu tua. et veni. Tulit g̃ ba
ruch fili⁹ nerie volumē in manu sua. ⁊
venit ad eos. Et dixer̄t ad eū: Sede et
lege hec ī auribꝫ nr̄is. Et legit baruch ī
auribꝫ eoꝝ. Igit̄ cuz audissent oīa v̄ba
obstupuer̄t vnusquisq̄ ad ꝓximuz suū
et dixerunt ad baruch. Nunciare debe
mus regi omnes sermones istos? Et
interrogauerūt eum dicentes. Indica
nobis: quomō scripsisti omnes sermo
nes istos ex ore eius. Dixit aūt eis ba
ruch. Ex ore suo loq̄bat̄ q̄i legēs ad me
oēs sermōes istos. ⁊ ego scribebā in vo
lumīe attramēto. Et dixer̄t p̄ncipes ad
baruch. Vade ⁊ abscōdere tu ⁊ hieremi
as. ⁊ nemo sciat vbi sitis. Et īgressi sūt
ad regem in atrium. Porro volumen
commēdauerunt in gaçophilatio elisa
me scribe ⁊ nunciauerunt audiente re
ge omnes s̄mones. Misitq̄ rex iudi vt
sumeret volumen. qui tollens illud de
gaçophylatio elisame scribe legit audi
ente rege. ⁊ vniuersis principibus qui
stabant circa regem. Rex autē sedebat
in domo hyemali in mense nono ⁊ po
sita erat arula coram eo plena prunis.
Cunq̄ legiesst iudi tres pagellas vel
q̄ttuor. scidit illud scalpello scribe ⁊ ꝓie
cit in ignez qui erat sup̄ arulam donec
consumeretur omne volumē igni qui
erat in arula Et non timuerūt neq̄ sci
derunt vestimenta sua rex ⁊ omnes ser
ui ei⁹: q̄ audierūt vniu̇sos s̄mōes istos
Veruntamen helnathan et dalaias et
gamarias contradixerunt regi ne com
bureret librum ⁊ non audiuit eos. Et
precepit rex hieremiel filio amalech et
saraie filio eçriel ⁊ selemie filio abdehel
vt comprehenderent baruch scribam
et hieremiā prophetā. Abscondit autē
eos dominus. Et factū est verbum dn̄i
ad hieremiā ꝓphetaz: postq̄ cōbusserat
rex volumē et s̄mones quos scripserat
baruch ex ore hieremie dicens: Rursuz
tolle volumen aliud. ⁊ scribe in eo om̄s
sermōes priores qui erant in primo vo
lumine quod cōbussit ioacchim rex iu
da. Et ad ioachim regē iuda dices. Hec
dicit dn̄s. Tu cōbussisti volumen istud
dicens: Quare scripsisti in eo annunci
ans. festinus veniet rex babylōis. ⁊ va
stabit terraz hanc. ⁊ cessare faciet ex illa
hominē et iumētuz? Propterea hec di
cit dn̄s deus contra ioachim regem iu
da: Non erit ex eo qui sedeat sup̄ soliuz
dauid. ⁊ cadauer eius ꝓiicietur ad estū
per diem et ad gelu p̄ noctem. Et visi
tabo contra eum et ꝯtra semen eius ⁊ ꝯ
seruos eius iniquitates suas. ⁊ addu
cam sup̄ eos ⁊ sup̄ habitatores hierl'm
et sup̄ viros iuda om̄e malū q̄d locut⁹
sum ad eos. ⁊ nō audierūt. Hieremias
autē tulit volumen aliud ⁊ dedit illud

baruch filio nerie scribe q̄ scripsit in eo
ex ore hieremie oēs sermōes libri quē
p̄busserat ioachim rex iuda igni ⁊ insu
per additi sunt sermōes multo plures
antea q̄s fuerant. XXXVII

ET regnauit rex sedechias filius
e iosie p̄ iechonia filio ioachim
quē p̄stituit regem nabuchodo
sor rex babilonis in terra iuda. ⁊ nō obe
diuit ipe et ſui eius ⁊ pp̄lus terre verb̄
dñi que locut⁹ est in manu hieremie p̄
phete. Et misit rex sedechias iuchal fili
um selemie et sophoniā filiū maasie sa
cerdotē ad hieremiā pphetā dicēs: Ora
p nob̄ dñm deū nostr̄. Hieremias aūt
libere ābulabat in medio pp̄li. Non enī
miserant eū in custodiaz carceris. Igit̄
exercitus pharaōis egressus est de egy
pto. ⁊ audiētes chaldei qui obsidebant
hierl'm huiuscemodi nunciū recesser̄t
ab hierl'm. Et factū est verbū dñi ad hie
remiā pphāz dicēs. Hec dic̄ dñs de⁹ isr̄l'
Sic dicetis regi iuda qui misit vos ad
me interrogandū. Ecce exercitus pha
raonis qui egressus est vob̄ in auxiliuz
reuertetur in terrā suam in egyptuz. ⁊
redient chaldei et bellabunt ꝑ ciuitatez
hanc. et capient eam ⁊ succendent igni
Hec dicit dñs. Nolite decipe aīas vr̄as
dicentes. euntes abibūt ⁊ recedēt a no
bis chaldei: q̄ nō abibunt. Oz ⁊ si per
cusseritis oēm exercitū chaldeoz q̄ pu
gnant aduersuz vos ⁊ derelicti fuerint ex
eis aliqui vulnerati. singl'i de tentorio
suo p̄surgēt. ⁊ incendēt ciuitatez hanc
igni. Ergo cū recessisset exercit⁹ chalde
oꝛum ab hierl'm p̄pter exercitū pharao
nis egressus ē hieremias de hierl'm vt
iret in terrā beniamī ⁊ diuideret ibi pos
sessionē in p̄spectu ciuiū. Cūq̄ pueniss̄
ad portā beniamī erat ibi custos portē p
vices nomine hirias filī⁹ selemie filij
ananie. ⁊ appr̄ehendit hieremiā pphetaz
dicēs: Ad chaldeos profugis: Et rñdit
hieremias. Falsuz est: nō fugio ad chal
deos. Et non audiuit eū ſz comp̄hendit
hirias hieremiā et adduxit eū ad prin
cipes. Quamobrem irati principes cō
tra hieremiā. cesum eū miser̄t in carce
rem q̄ erat in domo ionathā scribe. Ip
se enim p̄positus erat sup̄ carcerē. Ita
q̄z ingressus ē hieremias in domuz la
ci et in ergastulū. ⁊ sedit ibi hieremias
diebus multis. Mittens aūt sedechias
rex tulit eū. ⁊ interrogauit eū in domo
sua abscondite. ⁊ dixit. Putas ne est ser
mo a dño: Et dixit hieremias. Est. Et
ait. In man⁹ regis babylonis trader̄is. Et
dixit hieremias ad regē sedechiā Quid
peccaui tibi ⁊ seruis tuis ⁊ pp̄lo tuo: qa
misisti me in domū carceris: Vbi sunt
prophete vestri qui pphetabāt vobis et
dicebant: non veniet rex babylonis su
per vos et sup̄ terram hanc: Nūc ergo
audi obsecro dñe mi rex. Et placeat deprca
tio mea in cōspectu tuo. ⁊ ne me remit
tas in domū ionathe scribe ne moriar ibi
Precepit ergo rex sedechias vt trade
retur hieremias in vestibuluz carceris
et darer̄ ei torta quotidie panis. excep
to pulmento: donec consumerent̄ om
nes panes de ciuitate. Et mansit hiere
mias in vestibulo carceris. XXXVIII

AUdiuit aūt saphacias filī⁹ mat
than ⁊ hiedelias filī⁹ phassur ⁊
iuchal filius selemie ⁊ phassur
filius melchie sermōes q̄s hieremias
loq̄bat̄ ad oēm pp̄lm dicēs. Hec dicit
dñs: Quicunq̄ mānserit in ciuitate hac
morier̄ gladio ⁊ fame ⁊ peste: q̄ aūt pfu
gerit ad chaldeos viuet. ⁊ erit aīma ei⁹
sospes ⁊ viuēs. Hec dic̄ dñs. Tradēdo
trader̄ ciuitas hec in manu exercitus re
gis babylōis. ⁊ capiet eam. Et dixer̄t
principes regi. Rogam⁹ vt occidat̄ hō
iste. De industria enī dissoluit manus
viroz bellantiū qui remānser̄t in ciuita
te hac. ⁊ manus vniuersi pp̄li. loq̄ns ad
eos vniuersa verba hec. Siquidē homo
iste non querit pacē pp̄lo huic: sz malū
Et dixit rex sedechias. Ecce ipe in ma
nibus vestris est. Nec enī fas est vobis
quicq̄ negare. Tulerunt g̃ hieremiaz ⁊
miserūt eum in lacū melchie filij amā
lech q̄ erat in vestibulo carceris ⁊ subm
serūt hieremiā in funibus in lacū in quo

non erat aqua sed lutū. Descendit ita-
q; hieremias in cenum. Audiuit autez
abdemelech ethiops vir eunuchus q̄
erat ī domo reg̃: ꝙ misissent hieremia
in lacū. Porro rex sedebat ī porta ben-
iamin. Et egressus est abdemelech de
domo regis. ⁊ locutus est ad regē dicēs
Dñe mi rex male fecerūt viri isti omīa
quecūq; ꝑpetrarunt ꝯ hieremiā ꝓphaz
mittētes eū in lacū vt moriat̃ ibi fame
Nō sūt enī panes vltra ī ciuitate. Pre-
cepit itaq; rex abdemelch ethiopi dicēs
Tolle tecū hinc triginta viros. et leua
hieremiā ꝓphetā de lacu anteq̄ moriat̃
Assumptis g̃ abdemelech secū viris in
gressus ē domū reg̃ q̄ erat sub cellario
et tulit inde veteres pannos ⁊ antiq̄ q̄
ꝯputruerāt ⁊ submisit ea ad hieremiā
ī lacū ꝑ funicl'os. Dixitq; abdemelech
ethiops ad hieremiā ꝓphetā. Pone ve-
teres pannos ⁊ hec scissa ⁊ putrida sub
cubito manuū tuaꝝ: ⁊ sup funes. Fecit
ergo hieremias sic. Et extraxer̃t hiere-
miā funib⁹. ⁊ eduxerūt eū ꝺ lacu. Man-
sit autē hieremias in vestibulo carcer̃.
Et misit rex sedechias. ⁊ tulit ad se hie-
remiā ꝓphetam ad ostiū tertiū. qꝺ erat
in domo dñi. Et dixit rex ad hieremiaz
Interrogo ego te sermonē ne abscon-
das a me aliq̄d. Dixit aūt hieremias ad
sedechiā. Si ānūciauero tibi: nunq̄d n̄
inf̃icies me? Et si ꝯsilium dedero tibi:
non me audies. Jurauit ergo rex sede-
chias hieremie clam dicēs: Viuit dñs
qui fecit nob̄ aīam hanc? si occidero te
et si tradidero te in manus viroꝝ istoꝝ
qui q̄runt aīaz tuā. Et dixit hieremias
ad sedechiā: Hec dic̄ dñs exercituū de⁹
isrl̄: Si ꝓfectus exieris ad principes re-
gis babylonis. viuet anīa tua ⁊ ciuitas
hec nō succendet̃ igni. ⁊ salu⁹ eris tu et
dom⁹ tua. Si aūt non exieris ad princi-
pes reg̃ babylonis. tradet̃ ciuitas hec in
man⁹ chaldeoꝝ ⁊ succendēt eā igni. ⁊ tu
non effugies de manu eoꝝ. Et dixit rex
sedechias ad hieremiā: Sollicitus sū
ꝓpter iudeos qui trāsfugerūt ad chal-
deos. ne forte tradar in manus eorum
et illudāt mihi. Rñdit aūt hieremias
et dixit ei. Non te tradent. Audi queso
vocem dñi quā ego loquor ad te. et bñ
tibi erit. ⁊ viuet aīa tua. Q si nolueris
egredi: iste ē sermo quē oñdit mihi do-
minus. Ecce om̄es mulieres q̄ reman-
serunt in domo regis iuda. educentur
ad principes regis babylonis: ⁊ ipsi di-
cent. Seduxerūt te ⁊ ꝑualuerūt aduer-
sum te viri pacifici tui. demerserunt te
in ceno ⁊ in lubrico pedes tuos. ⁊ reces-
serunt a te. Et om̄es vxores tue et filij
tui educent̃ ad chaldeos. ⁊ nō effugies
manus eoꝝ: sed in manu reg̃ babylōis
capieris. ⁊ ciuitatem hanc ꝯburet igni
Dixit ergo sedechias ad hieremiā. Nul-
lus sciet v̄ba hec: ⁊ nō morier̃. Si aūt
audierint principes q̄ locutus sū tecū
et venerint ad te. ⁊ dixerint tibi. indica
nob̄ quid locut⁹ sis cū rege ne celes et
nō te interficiem⁹ ⁊ q̄d locutus ē tecuz
rex. dices ad eos. Prostraui ego p̄ces
meas coram rege: ne me reduci iuberet
in domū ionathā ⁊ ibi morerer. Vene-
runt ergo om̄s principes ad hieremiā
et interrogauerunt eum. Et locutus ē
eis iuxta omnia v̄ba que p̄cepat ei rex.
Et cessauerunt ab eo. Nichil enim fue-
rat auditū. Mansit vero hieremias in
vestibulo carceris vsq; ad diem quo ca-
pta est hierusalem. Et factum est vt ca-
peretur hierusalem: XXXIX

Anno nono sedechie regis iuda
mense decimo venit nabuchodo-
nosor rex babylonis et om̄is ex-
ercitus eius ad hierusalez ⁊ obsidebāt
eam. Undecimo autem anno sedechie
mense quarto. quinta mensis. aperta ē
ciuitas: et ingressi sunt omnes princi-
pes regis babylonis et sedert̃ in porta
media: neregel sereser semegar nabu-
sarsathim rapsaces neregel sereser reb
mag. ⁊ oēs reliq̄ prīcipes reg̃ babylōis
Cūq; vidisset eos sedechias rex iuda ⁊
oēs viri bellatores: fugerunt. et regres-
si sunt nocte de ciuitate per viam hor-
ti regis ⁊ per portam que erat inter du-
os muros. et egressi sunt ad viā deserti

Persecutus est aūt eos exercitus chal
deoꝝ ⁊ ꝯphenderūt sedechiā in campo
solitudinis hierichontine. ⁊ captuz ad-
duxerūt ad nabuchodonosor regem ba
bylonis in reblatha q̄ est ī terra emath
et locut⁹ ē ad eū iudicia. Et occidit rex
babylonis filios sedechie in reblatha ī
ocul' eius. et oīs nobiles iuda occidit
rex babylōis. Oculos quoq̄ sedechie
eruit. ⁊ vinxit eū ꝯpedib⁹ vt duceret̄ in
babylonē. Domū q̄z reg⁹ ⁊ domū vulgi
succenderūt chaldei igni. ⁊ muꝝ hierl'm
subuerterūt. Et reliq̄as ppl'i q̄ remanse
rant in ciuitate. ⁊ ꝓfugos q̄ transfuge-
rant ad eū et supfluos vulgi q̄ remāse-
rant trāstulit nabuçardan mgr̄ militū
in babylonē. ⁊ d̄ plebe pauperꝝ qui nihil
penit⁹ hēbant. dimisit nabuçardā mgr̄
militie in terra iuda. ⁊ dedit eis vineas
et cisternas in die illa. Preceꝑat autez
nabuchodonosor rex babylonis de hie-
remia. nabuçardan mgr̄o militū dicēs
Tolle illū: ⁊ pone sup eū oculos tuos.
nihilq̄ ei mali facias: sed vt voluerit sic
facies ei. Misit ergo nabuçardā prīceps
militie ⁊ nabu ⁊ sesban ⁊ rapsaces ⁊ ne-
regel et sereser ⁊ rebmag ⁊ oēs optima
tes reg⁹ babylonis miserūt ⁊ tulerūt hie
remiā de vestibulo carcer⁹. ⁊ tradiderūt
eū godolie filio aichā filij saphan vt in
traret in domuz et hitaret in ppl'o. Ad
hieremiā aūt factus fuerat ſmo dñi cū
clausus esset in vestibulo carcer⁹ dicēs
Vade ⁊ dic abdemelech ethiopi dicēs
Hec dicit dñs exercituū deus isrl'. Ecce
ego inducā sermones meos sup ciuita
tem hanc in malum ⁊ non in bonuz. et
erunt in conspectu tuo in die illa. ⁊ libe
rabo te in die illa ait dominus. Et non
traderis in man⁹ viroꝝ q̄s tu formidas
sed eruēs liberabo te ⁊ gladio nō cades:
sed erit tibi aīma tua in salutē q̄z in me
habuisti fiduciā ait dñs. XL.

Sermo qui fact⁹ est ad hieremiā
a dño postq̄z dimissus est a na-
buçardā magistro militie de ra
ma qñ tulit eū vinctū catenis ī medio
omniū qui migrabāt de hierl'm ⁊ iuda
et ducebant̄ in babylonē. Tollēs ergo
princeps militie hieremiā dixit ad eū
Dominus deus tuus locut⁹ est maluz
super locū istuz. ⁊ adduxit ⁊ fecit dñs si-
cut locut⁹ est. q̄z peccastis dño ⁊ non au
distis vocē eius: ⁊ factus ē vob̄ ſmo hic
Nūc ergo ecce solui te hodie de catenis
que sunt in manib⁹ tuis. Si placet ti
bi vt venias mecū in babylonē veni et
ponā ocl'os meos sup te. Si aūt displi
cet tibi venire mecū in babylonē. reside
Ecce omuis terra in conspectu tuo est.
Quod elegeris ⁊ quo placuerit tibi vt
vadas. illic perge. et mecū noli venire
sed habita apud godoliā filium aichaz
filij saphan quem preposuit rex babylo
nis ciuitatib⁹ iude Habita ergo cuz eo
in medio populi: vel quocūq̄ placuerit
tibi vt vadas vade. Dedit quoq̄ ei ma
gister militie cibaria ⁊ munuscula. ⁊ di
misit eum. Venit aūt hieremias ad go
doliam filiū aicham in masphat. et ha-
bitauit cuz eo in medio populi qui reli
ctus fuerat in terra. Cunq̄ audissent
omnes principes exercitus qui disper
si fuerant ꝑ regiones. ipi ⁊ socij eorum
q̄ prefecisset rex babylonis godoliaz fi-
liū aichā terre ⁊ q̄ ꝯmendasset ei viros
⁊ ml'ieres ⁊ puulos et de pauꝑib⁹ t're q̄
nō fuerāt trāssati ī babylonē: venerūt ad
godoliam in masphat ⁊ hismael filius
nathanie ⁊ iohannan filius caree et io
nathan ⁊ sareas filius thenometh ⁊ fi
lij offi qui erant de nethophati et iecho
nias filius maachati ipsi et viri eoruz.
Et iurauit eis godolias fili⁹ aichā filij
saphan et comitibus eorum dicens:
Nolite timere seruire chaldeis. Habi-
tate in terra et seruite regi babylōis. et
bene erit vobis. Ecce ego habito ī mas
phat: vt respondeam p̄cepto chaldeoꝝ
qui mittuntur ad nos. Vos autez col-
ligite vindemiam et messem ⁊ oleum
et condite in vasis vestris. et manete
in vrbibus vestris quas tenetis. Sz ⁊
oīs iudei qui erāt in moab. ⁊ in finib⁹
ammon ⁊ in idumea ⁊ ī vniūsis regio-
nibus: audito q̄ dedisset rex babilonis

reliq̃as ĩ iudea et q̃ p̃posuisset sup̃ eos
godoliam filiũ aichã filij saphan: reuer
si sunt inquã oẽs iudei de vniu̇sis loc̃
ad q̃ p̃fugerãt ⁊ venerẽt in terrã iuda ad
godoliã in masphat ⁊ collegerẽt vinũ ⁊
messem multã nimis. Johãnan aũt fi
lius caree ⁊ oẽs principes exercit⁹ q̃ di
spersi fuerãt in regionib⁹ venerẽt ad go
doliã in masphat ⁊ dixerũt ei. Scito q̃
bahalis rex filioꝝ ammon misit hisma
el filiũ nathanie p̃cutere aĩam tuã. Et
nõ credidit eis godolias fili⁹ aichã. Jo
hannã aũt fili⁹ caree dixit ad godoliã se
orsum in masphat loq̃ns. Ibo ⁊ p̃cutiã
hismael filiuz nathanie nullo sciẽte ne
interficiat aĩaz tuã ⁊ dissipent̃ oẽs iudei
qui ꝯgregati sunt ad te. et p̃ibũt reliq̃e
iuda. Et ait godolias fili⁹ aichã ad iohã
nan filiũ caree. Noli facere v̄buz h̄. Fal
sum enĩ tu loquer̃ de hismael. XLI

Et factũ est in mẽse septimo: ve
nit hismael fili⁹ nathanie filij
elisama de semine regali ⁊ opti
mas reg̃. ⁊ decẽ viri cũ eo ad godoliam
filiũ aichã in masphat. ⁊ comederũt ibi
panes simul in masphat. Surrexit ãt
hismael filius nathanie ⁊ decẽ viri q̃ cũ
eo erãt ⁊ p̃cusserũt godoliã filiũ aichaz
filij saphan gladio. ⁊ interfecerẽt eũ quẽ
p̃fecerat rex babylonis terre. Oẽs quo
q̃ iudeos q̃ erãt cũ godolia ĩ masphat.
et chaldeos q̃ repti sunt ibi ⁊ viros bel
latores p̃cussit hismael. Scdo aũt die
postq̃ occiderat godoliam nullo adhuc
sciente. venerẽt viri de sychem ⁊ de sylo ⁊
de samaria octoginta viri rasi barba et
scissis vestib⁹ ⁊ squalẽtes ⁊ mũera ⁊ th⁹
hẽbant in manu vt offerrent in domo
dñi. Egressus g̃ hismael fili⁹ nathanie ĩ
occursuz eoꝝ de masphat: incedẽs ⁊ plo
rans ibat. Cũ aũt occurrisset eis: dixit
ad eos. Venite ad godoliã filiũ aichaz.
Qui cũ venissent ad mediũ ciuitat̃. in
terfecit eos hismael fili⁹ nathanie circa
mediũ laci ipse ⁊ viri q̃ erãt cũ eo. De
cem aũt viri repti sunt int̃ eos. q̃ dixe
runt ad hismael. Noli occidere nos: q̃
habem⁹ thesauros in agro frumẽti ⁊ hor
dei ⁊ olei ⁊ mellis. Et cessauit. ⁊ nõ int̃
fecit eos cũ fratrib⁹ suis. Lacus autem
in quez p̃iecerat hismael oĩa cadauera
virorũ q̃s p̃cussit p̃pter godoliã: ipse est
quez fecit rex asa p̃pter baasa regem isrl̃.
Ipsum repleuit hismael fili⁹ nathanie
occisis. Et captiuas duxit hismael oẽs
reliq̃as p̃pl̃i q̃ erãt in masphat filias re
gis ⁊ vniu̇sum p̃pl̃m qui remãserãt in
masphat: q̃s ꝯmendauerat nabuçardã
princeps militie godolie filio aicham.
Et cepit eos hismael filius nathanie ⁊
abijt vt transiret ad filios ammon. Au
diuit aũt iohãnan filius caree ⁊ omnes
principes bellatoꝝ qui erãt cũ eo oẽ ma
lum q̃d fecerat hismael filius nathanie
et assumptis vniu̇sis vir̃ p̃fecti sunt vt
bellarẽt adu̇suz hismaelẽ filiũ nathanie
et inuenerũt eum ad aq̃s multas que
sunt in gabaon. Cũq̃z vidisset oĩs p̃pl̃s
qui erat cũ hismael. iohãnã filiuz caree
⁊ vniu̇sos principes bellatoꝝ q̃ erãt cuz
eo. letati sunt. Et reuersus ẽ oĩs p̃pl̃us
quẽ cep̃at hismael ĩ masphat. reuersus
q̃z abijt ad iohãnan filiũ caree. Hisma
el aũt fisi⁹ nathanie fugit cũ octo viris
a facie iohãnan. ⁊ abijt ad filios ãmon.
Tulit ergo iohãnan fili⁹ caree et omẽs
principes bellatoꝝ q̃ erãt cũ eo. vniu̇sas
reliq̃as vulgi q̃s reduxerãt ab hismael
filio nathanie de masphat: postq̃z p̃cus
sit godoliam filiũ aichaz fortes viros
ad prelium. ⁊ mulieres ⁊ pueros et eu
nuchos q̃s reduxerat de gabaon. ⁊ abie
runt ⁊ sederũt p̃egrinantes in chanaan
que est iuxta bethleem vt pergerent et
introirent egyptum a facie chaldeoruz
Timebãt enĩ eos: q̃z p̃cusserat hisma
el filius nathanie godoliam filiũ aichã
quem preposuerat rex babilonis in ter
ra iuda. XLII

Et accesserunt om̃es principes
bellatoꝝ ⁊ iohãnan filius caree
et ieconias filius oçie ⁊ reliquũ vulg⁹
a paruo vsq̃z ad magnum: dixeruntq̃z
ad hieremiã prophetam. Cadat oratio
nostra in conspectu tuo ⁊ ora p̃ nob̃ ad
dñm deũ tuũ p̃ vniu̇sis reliquijs istis

quia derelicti sumus pauci de pluribus
sicut oculi tui nos intuent̄. ⁊ ānunciet
nob̄ dn̄s de⁹ tuus viā ꝑ quā ꝑgamus. ⁊
verbū qd̄ faciam⁹. Dixit aūt ad eos hie
mias ꝓpheta. Audiui. Ecce ego oro ad
dn̄m deū vestꝝ ſm̄ v̄ba vr̄a. oē verbū qd̄
cūq; rn̄derit mihi indicabo vob̄ nec ce-
labo vos q̄cq̄; Et illi dixer̄t ad hieremiā
Sit dn̄s int̄ nos testis veritat̄ ⁊ fidei:
si nō iuxta oē verbū in q̄ miserit te dn̄s
deus tu⁹ ad nos. sic faciem⁹ siue bonuz ē
siue malū. Voci dn̄i dei nr̄i ad quez mit
tim⁹ te obediem⁹ vt bn̄ sit nobis cū au
dierimus vocē dn̄i dei nr̄i. Cū aūt com
pleti essent decē dies: factū est verbum
dn̄i ad hieremiā. Vocauitq; iohannan
filiū caree et oēs principes bellatoꝝ qui
eraut cū eo ⁊ vniu̇suz ꝓpl̄m a mīmo vs
q; ad magnū. et dixit ad eos. Hec dicit
dn̄s de⁹ isrl̄ ad quē misistis me. vt ꝓster
nerē p̄ces vr̄ās in ꝯspectu ei⁹. Si qui-
escentes māseritis in terra hac: edifica
bo vos ⁊ nō destruā plātabo ⁊ nō euellā
Jam enī placat⁹ sum sup̄ malo: qd̄ feci
vobis. Nolite timere a facie reg̃ babilo
nis quē vos pauidi formidatis. Nolite
metuere eū dicit dn̄s: qꝛ vobiscū sum
ego vt saluos vos faciā et eruā de māu
eius. ⁊ dabo vobis misericordias ⁊ mise
rebor vestri. ⁊ hītare vos faciaz in terra
vestra. Si aūt dixerit̄ vos: nō habitabi
mus in terra ista: nec audiem⁹ vocē dn̄i
dei nr̄i dicētes. nequaq̄; sed ad terram
egypti ꝑgem⁹ vbi nō videbim⁹ bellū et
clangorē tube nō audiem⁹. ⁊ famē non
sustinebim⁹. ⁊ ibi hītabim⁹: ꝓpter hoc
nūc audite v̄bū dn̄i reliquie iuda. Hec
dicit dn̄s de⁹ exercituū deus isrl̄. Si po
sueritis faciē vr̄ām vt ingrediamī egy-
ptū ⁊ intraueritis vt ibi habitetis. gla
dius quē vos formidat̄. ibi ꝯp̄hendet
vos ī terra egypti: ⁊ fames ꝓ q̄ estis sol
liciti adherebit vob̄ in egypto ⁊ ibi mo-
riemī. Om̄esq; viri qui posuerint faciē
suā vt ingrediant̄ egyptū vt hītent ibi
morient̄ gladio ⁊ fame ⁊ peste. Null⁹ de
eis remanebit nec effugiet a facie mali
qd̄ ego afferā sup̄ eos: qꝛ hec dicit dn̄s
exercituū deus isrl̄. Sicut conflatus ē
furor meus et indignatio mea sup̄ ha
bitatores hierl̄m: sic cōflabit̄ indigna-
tio mea sup̄ vos cum ingressi fueritis
egyptuz. ⁊ eritis in iusiurandū ⁊ in stu
porem ⁊ in maledictū ⁊ in opprobrium
et nequaq̄; vltra videbit̄ locum istum
Verbū dn̄i sup̄ vos reliquie iuda. No-
lite intrare egpytū Sciētes sciet̄ quia
obtestatus sum vobis hodie: qꝛ decepi-
stis aīas vr̄ās. Vos enī misist̄ me ad do
minū deum nostꝝ: dicentes: Ora ꝓ no
bis ad dn̄m deuz nostꝝ: ⁊ iuxta oīa que-
cunq; dixerit tibi dn̄s deus nr̄. sic ānun
cia nob̄ ⁊ faciem⁹. Et annūciaui vob̄ ho
die: et nō audistis vocem dn̄i dei vestri
super vniu̇sis ꝓ quib̄ misit me ad vos
Nunc ḡ scientes sciet̄: qꝛ gladio ⁊ fame
et peste moriemī in loco ad quē voluist̄
intrare vt habitaretis ibi. XLIII

Factum est aūt cum complesset
hieremias loquens ad popu
lum vniuersos sermones do-
mini dei eorum pro quibus miserat eū
dominus deus eorum ad illos omnia
verba hec: dixit açarias filius oçie et io
hannan filius caree ⁊ omnes viri sup̄-
bi dicentes ad hieremiā. Mendacium
tu loquer̄. Non misit te dn̄s deus no-
ster dicens: ne ingrediamini egyptum
vt habitetis illic: sed Baruch filius
nerie incitat te aduersum nos vt tra-
dat nos in manus chaldeorum ⁊ inter
ficiat nos et traduci faciat in babylonē
Et non audiuit iohannan filius caree
et om̄s principes bellatoꝝ ⁊ vniuersus
ꝓpl̄us vocē dn̄i vt manerēt in terra iu-
da: sed tollēs iohānan fili⁹ caree vt vni
uersi principes bellatoꝝ. vniuersus reli
quiaruz iuda qui reuersi fuerant de cū
ctis gentibus ad quas fuerant ān di-
spersi vt habitarent in t̄ra iuda. viros
et ml̄ieres ⁊ ꝑuulos ⁊ filias reg̃ ⁊ oēm
animā quaz reliq̄rat nabuçardan prin-
ceps militie cū godolia filio aicham fi
lij saphan. ⁊ hieremiā ꝓphetā ⁊ baruch
filium nerie. et ingressi sunt in terram
egypti: qꝛ non obedierūt voci domini: ⁊

venerũt vsq; ad taphnis. Et factus est
sermo dñi ad hieremiã in taphnis dicẽs.
Sume tibi lapides grãdes in mãu tua
et abscõdes eos in crypta q̃ est sub mu
ro lateritio ĩ porta dom⁹ pharaõis in ta
phnis cernẽtib⁹ vir⁹ iudeis. et dices ad
eos. Hec dicit dñs exercituũ deus isrl'.
Ecce ego mittã ⁊ assumam nabuchodo
nosor regẽ babilõis seruũ meũ. ⁊ ponã
thronũ ei⁹ sup lapides istos q̃s abscõdi
et statuet soliũ suuz sup eos. Cleniẽsq;
pcutiet terrã egypti: q̃s in mortẽ ĩ mor
tem. et q̃s in captiuiatẽ in captiuitatẽ.
et q̃s in gladio ĩ gladio. Et succẽdet ig
nem in delubris deoꝝ egypti ⁊ cõburet
ea et captiuos ducet illos. Et amicietur
terra egypti sic amicit pastor pallio suo
et egredietur inde in pace. Et ꝯteret sta
tuas dom⁹ solis q̃ sunt ĩ terra egypti. ⁊
delubra deoꝝ egypti comburet igni.

Verbum qd factuz ẽ XLIIII
ad hieremiã: ⁊ ad oẽs iudeos
qui hĩtabãt in terra egypti ha
bitantes in magdalo et ĩ taphnis et in
mẽphis ⁊ in terra phatures dicẽs. Hec
dicit dñs exercituũ de⁹ isrl'. Vos vidistis
omẽ malũ istud qd adduxi sup hierl'm
et sup oẽs vrbes iuda. ⁊ ecce deserte sũt
hodie ⁊ nõ est in eis habitator ꝓpter ma
liciam quã fecerũt vt me ad iracundiã
ꝓuocarent. et irent ⁊ sacrificarẽt et co
lerent deos aliẽos quos nesciebãt ⁊ illi
et vos ⁊ prẽs vr̃i. Et misi ad vos omẽs
seruos meos ꝓphas d̃ nocte ꝯsurgẽs mit
tensq; et dicẽs: Nolite facere verbũ abo
minatõis huiuscemodi. Et nõ audierũt
nec inclinauerũt aurẽ suã vt ꝯuerterent
a mal' suis et nõ sacrificarẽt dijs aliẽis
Et ꝯflata ẽ indignatio mea ⁊ furor me
us. ⁊ succẽsa ẽ in ciuitatib⁹ iuda ⁊ in pla
teis hierl'm. ⁊ verse sunt in solitudiẽz ⁊
vastitatẽ sm diẽ hanc. Et nũc hec dicit
dñs exercituũ de⁹ isrl'. Quare vos facitis
malũ grande ꝯ animas vrãs vt intere
at ex vob vir ⁊ mulier puul⁹ et lactens
d̃ medio iude: nec relinq̃tur vob quicq̃
residuũ: ꝓuocantes me in opibus ma
nuum vestraꝝ sacrificãdo dijs aliẽis in
terra egypti in quã ingressi estis vt ha
bitetis ibi ⁊ dispereatis. et sitis in ma
ledictõem ⁊ in opprobriũ cũctis gẽtib⁹
terre. Nũq̃d obliti estis mala patꝝ vr̃o
rũ et mala regũ iuda ⁊ mala vxoꝝ eoꝝ
et mala vr̃a et mala vxoꝝ vestraꝝ q̃ fece
rũt in terra iuda ⁊ in regiõib⁹ hierl'm:
Non sunt mũdati vsq; ad diẽ hanc et ñ
timuerũt ⁊ nõ ambulauerũt in lege do
mini ⁊ in p̃ceptis meis q̃ dedi corã vob
⁊ corã patrib⁹ vestris. Ideo hec dicit do
minus exercituũ de⁹ isrl'. Ecce ego po
nam faciẽ meã in vob in malũ: ⁊ disper
dam oẽm iudã. Et assumã reliquias iu
de q̃ posuerũt facies suas vt ingrederen
tur terrã egypti et hĩtarẽt ibi. ⁊ consu
menter oẽs in terra egypti. ⁊ cadẽt in gla
dio et in fame. Cõsumentur a mĩmo vs
q; ad maximũ: in fame et gladio moriẽ
tur. et erũt in iusiurãduz ⁊ in miracl'm
et in maledictõem ⁊ in opprobriuz. Et
visitabo sup hĩtatores terre egypti. si
cut visitaui hierl'm in gladio ⁊ fame et
peste: ⁊ nõ erit q̃ effugiat ⁊ sit residuus
de reliquijs iudeoꝝ q̃ vadũt vt pegrinẽ
tur in t̃ra egypti ⁊ reuertantur in terram
iuda: ad quã ipi eleuãt aĩas suas vt re
uertantur et hĩtent ibi. Nõ reuertentur ni
si qui fugerint. Rñderũt aũt hieremie
oẽs viri sciẽtes q̃ sacrificarẽt vxores eo
ruz dijs alienis et vniuse mlieres qua
ruz stabat mltitudo grãdis: ⁊ oĩs ppls
habitãtiũ ĩ terra egypti ĩ phatures di
centes. Sermonẽ quez locutus es ad
nos in nomĩe domini nõ audiem⁹ ex te
sed facientes faciemus omne verbum
quod egredietur d̃ ore nostro vt sacrifice
mus regine celi: ⁊ libemus ei libamina
sicut fecim⁹ nos ⁊ prẽs nostri reges no
stri et principes nr̃i ĩ vrbib⁹ iuda ⁊ ĩ pla
teis hierl'm. ⁊ saturati sum⁹ pãib⁹ et bñ
nob erat. malumq; non vidim⁹. Ex eo
autem tempore quo cessauimus sacrifi
care regine celi ⁊ libare ei libamina: in
diguim⁹ oĩb⁹. ⁊ gladio ⁊ fame ꝯsumpti
sum⁹. Q si nõ sacrificam⁹ regine celi. et
libam⁹ ei libamĩa: nunq̃d sine vir⁹ nr̃is
faciem⁹ ei placentas ad colendum eam

et libamina ad libandū: Et dixit hiere
mias ad oēm ꝓpl'm. adūsum viros ⁊ ad
uersum mulieres et adūsum vniūsam
plebem q̄ rñderant ei ꝟbū dicēs. Nun-
quid nō sacrificiū qd̄ sacrificastis i ciui
tatib⁹ iuda ⁊ in plateis hierl'm. vos et
prēs vr̄i: reges vestri ⁊ pricipes vr̄i ⁊ po
pul⁹ terre: hoꝝ recordat⁹ est dñs ⁊ ascen
dit sup̄ cor ei⁹: Et nō poterat dñs vltra
portare ꝓpt̄ maliciā studioꝝ vrōꝝ. ⁊ pro
pter abominatōes q̄s fecistis. ⁊ facta ē
terra vr̄a in desolatōem ⁊ in stuporē ⁊ ī
maledictū. eo ꝙ nō sit habitator: sic est
dies hec. Propterea ꝙ sacrificaueritis
idolis ⁊ peccaueritꝫ dño ⁊ nō audieritꝫ
vocē dñi ⁊ in lege ⁊ in p̄ceptis ⁊ in testi
monijs ei⁹ ñ ambulaueritꝫ. idcirco eue
nerūt vob̄ mala hec. sicut ē dies hec. Di
xit āt hieremias ad oēm ꝓpl'm: ⁊ ad vni
uersas ml'ieres. Audite ꝟbū dñi oīs iu
da q̄ estis in terra egypti. Hec inq̄t do
min⁹ exercituū de⁹ isrl' dicēs: Clos ⁊ vxo
res vestre locuti estꝫ ore vr̄o. ⁊ māib⁹ ve
stris implestꝫ dicētes: Faciam⁹ vota nr̄a
q̄ vouim⁹ vt sacrificem⁹ regine celi ⁊ li-
bem⁹ ei libamīa. Implestis opa vr̄a. et
ope ꝑpetrastis ea. Ideo audite verbuꝫ
dñi oīs iuda qui habitatꝫ ī terra egypti
Ecce ego iuraui in nomīe meo magno
ait dñs: qꝛ nequaq̄ꝫ vltra vocabit̄ nomē
meū ex ore oīs viri iudei dicētis: viuit
dñs de⁹ in oī terra egypti. Ecce ego vi-
gilabo sup̄ eos in malū et nō in bonuꝫ.
et cōsumenť oēs viri iuda q̄ sunt ī ter-
ra egypti gladio ⁊ fame donec penit⁹ cō
sumant̄. Et qui fugerint gladiū. reuer
tent̄ de terra egypti in terraꝫ iuda viri
pauci. et sciēt oēs reliq̄e iuda ingrediē
tiū terrā egypti vt hītent ibi. cui⁹ ſmo
cōpleat̄: me⁹. an illoꝝ Et hoc vob̄ signū
ait dñs ꝙ visitē ego sup̄ vos ī loco isto
vt sciatis qꝛ vere ꝯplebunt̄ ſmōes mei
contra vos ī malū. Hec dicit dñs. Ecce
ego tradam pharaonē ephree regē egy
pti in manu inimicoꝝ eius et in manu
q̄rentium animā illius: sicut tradidi se
dechiam regē iuda in manu nabucho-
donosor regis babilonis inimici sui et
querentis animam eius.

XLV.

Verbuꝫ qd̄ locutus est hieremi
as prophēta ad baruch filium
nerie cū scripsisset ꝟba hec in li
bro ex ore hieremie āno q̄rto ioachim
filij iosie regꝫ iuda dicens. Hec dic̄ dñs
deus isrl' ad te baruch. Dixisti: Ve mi
sero mihi qm̄ addidit dñs dolorē dolori
meo. Laboraui in gemitu meo: ⁊ requiē
nō inueni. Hec dic̄ dñs. Sic dices ad
eum: Ecce q̄s edificaui ego destruo. et
quos plātaui ego euello. ⁊ vniūsaꝫ ter
tā hanc. Et tu q̄ris tibi grādia: Noli q̄
rere: qꝛ ecce ego adducā malū sup̄ oēm
carnē ait dñs. ⁊ dabo tibi aīam tuā in sa
lutē in oīb⁹ locis ad q̄cunq̄ꝫ ꝑrexeris.

XLVI

Quod factū est ꝟbū
dñi ad hieremiā prophētā ꝯtra
gentes. Ad egyptū. adūsum ex
ercituum pharaōis nechao regꝫ egypti
qui erat iuxta fluuiū eufroten in char
chamis quē percussit nabuchodonosor
rex babilonis in q̄rto āno ioachim filij
iosie regꝫ iuda. Prepate scutū ⁊ clipeuꝫ
et ꝓcedite ad bellū. Jūgite eq̄s. ⁊ ascen
dite eq̄tes: state iu galeis. polite lāceas
induite vos loricis. Quid igit̄: Vidi ip
sos pauidos et terga vertentes. fortes
eoꝝ cesos. Fugerūt conciti: nec respexerūt
Terror vndiq̄ꝫ ait dñs. Non fugiet ve
lox: nec saluari se putet fortꝫ. Ad aqui
lonē iuxta flumē eufraten victi sunt et
ruerūt. Quis ē iste qui q̄si flumē ascen
dit ⁊ veluti fluuioꝝ ītumescūt gurgites
eius. Egyptus flumīs instar ascendit.
⁊ velut flumina mouebunt̄ fluct⁹ eius
et dicet: Ascendēs operiā terrā: perdaꝫ
ciuitatē et habitatores eius. Ascendite
equos ⁊ exultate in curribꝫ. ⁊ procedāt
fortes ethiopie ⁊ libie tenētes scutum
et lidij arripiētes et iacientes sagittas.
Dies aūt ille dñi dei exercituū dies vl
tionis: vt sumat vindictā de inimicꝫ su
is. Deuorabit gladius et saturabit̄. et
inebriabitur sanguine eoruꝫ. Victima
enim domini exercituū in terra aquilo
nis. iuxta flumē eufraten. Ascēde in ga
laad. ⁊ tolle resinam virgo filia egypti.

Frustra multiplicas medicamina: sanitas nō erit tibi. Audierūt gentes ignominiā tuā ⁊ vlulat⁹ tu⁹ repleuit terraz Quia fortē impegit in fortē ⁊ ambo pariter ꝯciderūt. Verbū qd̄ locut⁹ est dn̄s ad hieremiā ꝓphām super eo ꝙ ventur⁹ cēt nabuchodonosor rex babilonis ⁊ ꝑcussur⁹ terrā egypti. Annūciate egypto ⁊ auditū facite in magdalo ⁊ resonet in mēphis ⁊ in taphnis dicite. Sta ⁊ preparate qꝛ deuorabit gladi⁹ ea q̄ ꝑ circūitum tuū sunt. Quare ꝯputruit fortis tuus? Nō stetit: qm̄ dn̄s subuertit euz Multiplicauit ruētes. ceciditqꝫ vir ad ꝓximū suū. Et dicēt. Surge: et reuertamur ad ꝓpl'm nr̄m ⁊ ad terrā natiuitatꝫ nr̄e a facie gladij colūbe. Vocate nomē pharaōis regꝫ egipti: tumultū adduxit tēp⁹. Viuo ego inq̄t rex. dn̄s exercituū nomē ei⁹: qm̄ sicut tabor in mōtib⁹ et sicut carmel⁹ in mari veniet. Vasa transmigratiōis fac tibi hītatrix filia egipti: qꝛ mēphis in solitudīe erit et deseret̄ et inhītabil' erit. Vitula elegans atqꝫ formosa egyptus: stimulator ab aquilone veniet ei. Mercennarij q̄z eius q̄ versabant̄ in medio eius: q̄si vituli saginati versi sunt ⁊ fugerūt simul: nec stare potuerunt: quia dies interfectōis eoꝝ venit sup eos. temp⁹ visitatiōis eoꝝ. Vox ei⁹ quasi eris sonabit: qm̄ cū exercitu ꝓperabūt: ⁊ cuz securib⁹ veniēt ei. Quasi cedentes ligna succiderūt saltū ei⁹ ait dn̄s qui supputari nō p̄t. Multiplicati sunt sup locustas. ⁊ nō est eis numer⁹. Confusa ē filia egypti. et tradita in man⁹ populi aq̄lonis dicit dn̄s exercituū. deus israel. Ecce ego visitabo sup tumultuz alexandrie et sup egyptū ⁊ sup deos ei⁹ et sup reges ei⁹ ⁊ sup pharaonē ⁊ super oēs q̄ ꝯfidūt in eo. et dabo eos in man⁹ q̄rentiū aīam eorū: ⁊ in man⁹ nabuchodonosor regꝫ babilonis ⁊ ī man⁹ seruoꝝ eius. Et post hec hītabit̄ sicut dieb⁹ pristinis ait dn̄s. Et tu ne timeas ſue me⁹ iacob: et ne paueas isrl'. Quia ecce ego saluū te faciā de longinq̄: ⁊ semē tuū de terra captiuitatꝫ tue. Et reuertet̄ iacob et requiescet ⁊ ꝓsperabit̄. et nō erit qui exterreat eū. Et tu noli timere ſue meus iacob ait dn̄s: quia tecum ego sum: quia ego consumaz cunctas gentes ad quas eieci te. Te vero non consumam sed castigabo te ī iudicio nec quasi innocenti parcam tibi.

XLVII

Quod factuz ē verbū dn̄i ad hieremiā ꝓphetā ꝯtra palestinos. anteq̄ꝫ ꝑcuteret pharao gaçaz. Hec dicit dn̄s. Ecce aq̄ ascendēt ab aq̄lone. ⁊ erūt quasi torrēs inundās ⁊ operient terrā ⁊ plenitudinē eius: vrbez et habitatorē ei⁹. Clamabūt hoīes ⁊ vlulabunt oēs hītatores terre a strepitu pōpe armoꝝ ⁊ bellatoꝝ ei⁹ a cōmotōe q̄drigarum eius. et multitudīe rotaꝝ illius Non respexerūt prēs filios māib⁹ dissolutis. ꝓ aduentu diei in q̄ vastabuntur oēs philistijm. et dissipabit̄ tyrus et sydon cum omnib⁹ reliquis auxilijs suis Depopulat⁹ est enī dn̄s palestinos reliquias insule cappadocie. Venit caluicium super gaçam: conticuit ascalon. et reliquie vallis eaꝝ. Vsqꝫq̄ ꝯcideris? O mucro domini: vsqꝫq̄ nō quiesces? Ingredere ī vaginā tuā. refrigerare ⁊ sile. Quō quiescet cū dn̄s p̄cepit ei. aduersus ascalonem et aduersuz maritimas eius regiones: ibiqꝫ condixerit illi.

XLVIII

Ad moab. Hec dicit dn̄s exercituū deus israel Ve sup nabo: qm̄ vastata est et confusa. Capta est cariathiarim. cōfusa est fortis ⁊ tremuit. Non est vltra exultatio in moab: contra esebon cogitauerunt malum. Venite et disperdam⁹ eaz de gente. Ergo siliens cōticesces sequeturqꝫ te gladius. Vox clamoris de oronaim vastitas et contritio magna. Cōtrita est moab: annunciate clamorē paruulis eius. Per ascensuz enī luith plorans ascendet in fletu: qm̄ in descensu oronaim hostes vlulatū contritiōis audierunt. Fugite saluate animas vrās: et eritis quasi mirice in deserto. Pro eo enim ꝙ habuisti fiduciam in munitionibus tuis et in thesaurꝫ tuis. tu q̄z

capieris. Et ibit chamos in trāsmigra/
tionē: sacerdotes eiꝰ ⁊ principes eius si/
mul. Et veniet ꝑdo ad oēm vrbē: ⁊ vrbs
nulla saluabit. Et ꝑibunt valles ⁊ disси/
pabūtur campestria: qm̄ dixit dn̄s. Da/
te florem moab: qz florens egredietur:
⁊ ciuitates eiꝰ deserte erūt ⁊ inhabitabi/
les. Maledictꝰ qui facit opus dn̄i frau/
dulēter: ⁊ maledictus q̄ prohibet gladi/
um suū a sanguine. Fertilis fuit moab
ab adolescētia sua: ⁊ requieuit in fecib⁹
suis. Nec transfusus est de vase in vas:
⁊ in transmigrationē nō abijt. Idcirco
ꝑmansit gustꝰ eiꝰ in eo: ⁊ odor eiꝰ nō est
immutatꝰ. Propterea ecce dies veniūt
dicit dn̄s ⁊ mittam ei ordiatores ⁊ stra/
tores lagunculārū ⁊ sternent eum ⁊ vasa
eiꝰ exhauriēt ⁊ lagūculas eoꝝ collident
Et confundet moab a chamos sicut cō
fusa est dom⁹ isrl̄ a bethel in qua habebat
fiduciā. Quō dicitꝭ: fortes sumꝰ: et viri
robusti ad prelianduꝫ? Elastata ē moab
⁊ ciuitates illiꝰ succēderūt: ⁊ electi iuue
nes eius descēderūt in occisionē ait rex
dn̄s exercituū nomē eiꝰ. Prope est inte
ritus moab vt veniat ⁊ malū eiꝰ veloci/
ter accurret nimis. Cōsolamini eū oēs
q̄ estis in circūitu eiꝰ ⁊ vniūsi q̄ scitꝭ no/
men eiꝰ: dicite: Quō cōfracta est virga
fortis: baculus gloriosus? Descende de
gl'ia et sede in siti habitatio filie dybon:
qm̄ vastator moab ascēdet ad te: dissipa
bit munitiones tuas. In via sta ⁊ ꝓspi
ce habitatio aroer. Interroga fugientē
⁊ ei q̄ euasit: dic q̄d accidit? Cōfusus est
moab qm̄ victus est. Ululate ⁊ clamate
annūciate in arnon: qm̄ vastata est mo/
ab ⁊ iudiciū venit ad terram campestrē
sup̄ elon ⁊ super iasa ⁊ sup̄ mephat ⁊ su
per dybon ⁊ sup̄ nabo ⁊ sup̄ domū dibla/
thaim ⁊ sup̄ cariathaim ⁊ super bethga/
mul ⁊ sup̄ bethmaon ⁊ sup̄ carioth ⁊ su
per bosra ⁊ sup̄ oēs ciuitates terre mo/
ab q̄ longe ⁊ ꝓpe sunt. Abscisum est cor/
nu moab ⁊ brachiū eiꝰ cōtrituꝫ ait dn̄s.
Inebriate eū: qm̄ ꝓtra dn̄m erectus est
Et allidet manū moab in vomitu suo ⁊
erit ī derisuꝫ etiā ipe. Fuit enī in derisuꝫ
tibi isrl̄: q̄si inter fures reperisses eum.
Propter verba ḡ tua q̄ aduersum illuꝫ
locutꝰ es captiuus duceris. Relinqui/
te ciuitates ⁊ habitate ī petra habitato/
res moab ⁊ estote q̄si columba nidificans
in summo ore foraminis. Audiumꝰ su/
perbiam moab. Superbus est valde. Sub
limitatē eiꝰ ⁊ arrogantiā ⁊ superbiā ⁊ alti/
tudinē cordis eiꝰ ego scio ait dn̄s. Jactā
tiam eiꝰ eo q̄ nō fit iuxta eam virtus eiꝰ
nec iuxta quod poterat conata fit facere
Ideo sup̄ moab eiulabo ⁊ ad moab om̄
uersaꝫ clamabo: ad viros muri fictilis la
mentātes. De planctu iazer plorabo vi
bi vinea sabama. Propagines tue trā/
sierūt mare: vsq̄ ad mare iazer puerue/
rūt. Sup̄ messem tuā ⁊ vindemiā tuaꝫ
predo irruit. Ablata est leticia ⁊ exulta/
tio de carmelo ⁊ de terra moab: et vinus
de torcularibꝰ sustuli. Nequaq̄ calcator
vue solitū celeuma cantabit De clamo
re eselon vsq̄ eleale ⁊ iasa dederūt vocē
suā a segor vsq̄ ad oronaim vitulaꝫ con
ternantē: aq̄ vero nemrim pessime erūt
Et auferꝫ de moab ait dn̄s offerentē in
excelsis ⁊ sacrificantē dīs eiꝰ. Propter
ea cor meū ad moab quasi tibia erit re
sonabit ⁊ cor meū ad viros muri fictilis
dabit sonitum tibiaruꝫ: qz plus fecit q̄s
potuit idcirco perierunt. Omne enī ca/
put caluitiū ⁊ omnis barba rasa erit. In
cunctis manibꝰ colligatio ⁊ sup̄ omne
dorsum cilitium. Et sup̄ omia tecta mo
ab ⁊ in plateis eius omnis planctꝰ: quo/
niam contriui moab sicut vas inutile
ait dn̄s. Quō victa est ⁊ vlulauerunt
Quō dedecit ceruicem moab ⁊ cōfusus
est: Eritq̄ moab in derisū ⁊ in exemplū
oibus ī circūitu suo. Hec dicit dn̄s. Ec
ce q̄si aquila volabit ⁊ extēdet alas suas
ad moab. Capta est carioth: ⁊ munitio/
nes cōprehense sunt. Et erit cor fortiuꝫ
moab in die illa sicut cor mulieris pari
turientis Et cessabit moab ne ꝓpls: qm̄
contra dn̄m gloriatꝰ est. Pauor ⁊ fouea ⁊
laqueus sup̄ te o habitator moab ait do/
minus. Qui fugerit a facie pauoris ca/
det in foueam: ⁊ qui cōscēderit de fouea
tet in foueam: ⁊ qui cōscēderit de fouea

capietur laq̄o. Adducam enī sup̄ moab
annū visitationis eoꝝ ait dn̄s. In vm-
bra esebon steterūt de laqueo fugientes:
qꝛ ignis egressus est de esebon. et flāma
de medio seon. ⁊ deuorauit ptē moab et
verticē filioꝝ tumultus. Ve tibi moab.
Peristi ppl̄e chamos: qꝛ cōprehēsi sunt
filij tui ⁊ filie tue in captiuitatē. Et con
uertā captiuitatē moab in nouissimis
diebꝫ ait dn̄s. Hucusq̄ iudicia moab.

Ad filios ammō. Hec XLIX
dicit dn̄s. Nūquid nō filij sunt
isrl̄: aut heres nō est ei? Cur igit̄
hereditate possedit melchon gad. ⁊ ppl̄s
eius in vrbibꝫ eiꝰ habitauit. Ideo ecce
dies veniūt in te. dicit dn̄s. ⁊ auditū fa-
ciā sup̄ rabbath filioꝝ āmon fremitum
prelij. Et erit in tumulū dissipata: filie
q̄ eiꝰ igni succendent̄. ⁊ possidebit israel
possessores suos ait dn̄s. Vlula esebon:
qm̄ vastata est hai. Clamate filie rabba
accingite vos cilitijs. Plāgite ⁊ circūite
p̄ sepes. qm̄ melchon in trāsmigrationē
ducet̄: sacerdotes eiꝰ ⁊ prīcipes eiꝰ simul
Quid gl̄iaris ī vallibꝫ? Defluxit vallis
tua filia d̄licata: q̄ ꝯfidebas in thesauris
tuis. ⁊ dicebas: Quis veniat ad me? Ec
ce ego inducā sup̄ te terrorē ait dn̄s deꝰ
exercituū ab oībꝫ qui sunt in circumitu
tuo. ⁊ disp̄gemini singuli a ꝯspectu vr̄o:
nec erit qui ꝯgreget fugiētes. Et post h̄
reuerti faciā fugiētes ⁊ captiuos filioꝝ
ammon ait dn̄s. Ad idumeā. Hec dicit
dn̄s exercituū. Nūquid nō vltra ē sapi
entia in theman? Perijt ꝯsiliū a filijs.
Inutilis facta ē sapīa eoꝝ. Fugite ⁊ ter
ga v̄tite. descendite in voraginē hītato-
res dedan: qm̄ p̄ditionē esau adduxi su-
per eū: tp̄s visitationis eius: Si vinde
miatores eius venissent sup̄ te. nō reli-
quissent racemum. si fures in nocte. ra-
puissent q̄ sufficeret sibi. Ego v̄o disco
operui esau. reuelaui abscōdita eius et
celari non poterit. Vastatum est semen
eius ⁊ fratres eius ⁊ vicini eius et non
erit. Relinque pupillos tuos. ⁊ ego fa-
ciam eos viuere. ⁊ vidue tue in me spe-
rabūt: qꝛ hec dicit dn̄s. Ecce quibꝫ non
erat iudicium vt biberent calicē. biben-
tes bibent. ⁊ tu quasi innocēs relinque-
ris? Nō eris innocēs: sed bibens bibes.
Quia p̄ memetip̄m iuraui dic̄ dn̄s: q̄ ī
solitudinē ⁊ in opprobriū ⁊ in desertum
⁊ in maledictiōem erit bosra: ⁊ oēs ciui-
tates eius erūt in solitudines sempiter
nas. Auditū audiui a dn̄o ⁊ legatus ad
gētes missus sum: Cōgregamini ⁊ veni
te ꝯtra eaꝫ. ⁊ ꝯsurgamꝰ in p̄liū. Ecce enī
p̄uulū dedi te in gētibꝫ: contēptibilez in
ter hoīes. Arrogantia tua decepit te ⁊ su
perbia cordis tui: qui hītas in cauernis
petre: ⁊ apprehendere niteris altitudinē
collis. Cū exaltaueris q̄si aquila nidum
tuū: inde d̄traham te dicit dn̄s. Et erit
idumea deserta. Oīs qui trāsibit p̄ eaꝫ
stupebit. ⁊ sibilabit sup̄ oēs plagas eius
sicut subuersa est sodoma ⁊ gomorra et
vicine eius ait dn̄s. Non hītabit ibi vir
⁊ non incolet eam filius hoīs. Ecce qua
si leo ascendet de sup̄bia iordanis ad pul
critudinem robustam: qꝛ subito curre-
re faciā eum ad illaꝫ. Et quis erit electꝰ
quē p̄ponā ei? Quis enī similis mei? Et
quis sustinebit me? Et q̄s est iste pastor
qui resistat vultui meo? Propterea au
dite ꝯsiliū dn̄i q̄d inijt de edom. ⁊ cogi-
tationes eius q̄s cogitauit de hītatori-
bus theman. Si nō deiecerint eos p̄uu
li gregis nisi dissipauerint cū eis habi-
taculū eoꝝ. A voce ruine eoꝝ cōmota est
terra: clamor in mari rubro auditus est
vocis eius. Ecce q̄si aq̄la ascendet. ⁊ euo
labit. ⁊ expandet alas suas super bosraꝫ.
Et erit cor fortiū idumee in die illa. q̄si
cor mulieris parturientis. Ad damascū
Confusa est emath ⁊ arphat. qꝛ auditū
pessimum audierūt. Turbati sunt ī ma
ri. pre sollicitudine quiescere nō potuit
Dissoluta est damascus: versa est in fu-
gam. tremor apprehendit eaꝫ. Angustia
⁊ dolores tenuerunt eam quasi parturi
entem. Quō dereliq̄runt ciuitatem lau
dabilem: vrbem leticie? Ideo cadent iu
uenes eius in plateis eius. ⁊ oēs viri p̄-
lij cōticescent in die illa ait dominus ex-
ercituum. Et succendam ignē in muro

damasci ⁊ deuorabit menia benadab. Ad
cedar ⁊ ad regna asor: que percussit nabu-
chodonosor rex babylonis. Hec dicit dñs
Surgite ⁊ ascēdite ad cedar. ⁊ vastate fi
lios orientis. Tabernacula eorum et greges
eorum capiēt: pelles eorum ⁊ oīa vasa eorum ⁊ ca
melos eorum tollēt sibi. ⁊ vocabunt super
eos formidinē in circūitu eius. Fugite
abite vehementer: in voraginibus sedete q̄
habitatis asor ait dñs. Inijt enī cōtra vos
nabuchodonosor rex babylonis consiliū
⁊ cogitauit ad versus vos cogitationes.
Cōsurgite ⁊ ascendite ad gentē quietam
⁊ habitātem cōfidēter ait dñs. Nō ostia
nec vectes eis: soli habitāt. Et erunt ca-
meli eorum in direptionē. ⁊ multitudo iu
mentorum in p̄dam. Et dispergā eos in om-
nē ventū qui sunt attōsi in comā. ⁊ ex oī
cōfinio eorum adducā interitū sup eos ait
dñs. Et erit asor in hītaculū draconum:
deserta vsq; in eternū. Nō manebit ibi
vir: nec incolat eam filius hoīs. Qd fa-
ctū est verbū dñi ad hieremiā ꝓphetā ad
uersus elam in prīcipio regni sedechie
regis iuda dicēs. Hec dicit dñs exerci-
tuū. Ecce ego cōfringā arcum elā ⁊ sumā
fortitudinē eorum ⁊ inducā sup elam q̄ttu
or vētos a q̄ttuor plagis celi ⁊ ventilabo
eos in oēs ventos istos: ⁊ nō erit gēs ad
quā nō pueniāt ꝓfugi elam. Et pauere
faciā elā corā inimicis suis. ⁊ in cōspectu
querētiū aīam eorum. Et adducā sup eos
malū: irā furoris mei dicit dñs. Et mit
tam post eos gladium donec cōsumā eos
⁊ ponā soliū meum in elā. ⁊ p̄dā inde re-
ges ⁊ principes ait dñs. In nouissimis
aūt diebus reuti faciā captiuos elam dicit

Verbū qd locutus ē do L (dñs
minus de babylone ⁊ de tra chal-
deorum in manu hieremie ꝓphete
Annunciate in gentibus ⁊ auditū facite:
Leuate signum: p̄dicate. ⁊ nolite celare.
Dicite. Capta est babylon. confusus est
bel: victus est marodach. Confusa sunt
oīa sculptilia eorum. superata sunt idola
eorum. Qm̄ ascendet cōtra eam gens ab aq̄
lone: q̄ ponet terrā eius in solitudinē ⁊ nō
erit qui habitet in ea ab hoīe vsq; ad pe-
cus. Et moti sunt. ⁊ abierūt. In diebus il-
lis ⁊ in tpe illo ait dñs. venient filij isrl
ipsi ⁊ filij iuda simul. Ambulātes ⁊ flen
tes ꝓperabūt. ⁊ dñm deū suū querēt. In
sion interrogabūt viā. huc facies eorum ve
niēt. ⁊ apponent ad dñm federe sempiter
no qd nulla obliuione delebit. Grex per
ditus factus est ppl's meus: pastores eorum
seduxerūt eos: fecerūtq; vagari in mōti
bus. De mōte in collē trāsierunt: obliti
sunt cubilis sui. Oēs qui inuenerūt co
mederūt eos: ⁊ hostes eorum dixerūt. Nō
peccauimus ꝓ eo q̄ peccauerūt dño de
cori iusticie ⁊ expectatiōi patrū eorum dño
Recedite de medio babylonis. de terra
chaldeorum egredimī. et estote q̄si hedi an
greges. Qm̄ ecce ego suscitabo ⁊ adducā
in babylonē cōgregationē gētiū magna-
rū de terra aquilonis. ⁊ p̄parabunt adu
sus eā. ⁊ inde capiet. Sagitta eius q̄si vi
ri fortis intfectoris: nō reuertet vacua.
Et erit chaldea in p̄dam: oēs vastantes
eā replebunt ait dñs. Qm̄ exultatis. et
magna loquimini diripiētes hereditatē
meā: qm̄ effusi estis sicut vituli sup her-
bā. ⁊ mugistis sicut tauri. Cōfusa ē ma-
ter vr̄a nimis. ⁊ adeq̄ta pulueri q̄ genu
it vos. Ecce nouissima erit in gentibus. ⁊
deserta inuia ⁊ arens. Ab ira dñi nō ha-
bitabit: sed rediget tota in solitudinem
Oīs qui trāsibit p babylonē stupebit. ⁊
sibilabit sup vniuersis plagis eius. Pre-
paramini cōtra babylonē per circūitum:
Oēs q̄ tēditis arcū debellate eā: nō pca-
tis iaculis q̄r dño peccauit. Clamate ad
uersus eā. Ubiq; dedit manū. Cecidert
fundamēta eius. destructi sunt muri eius:
qm̄ vltio dñi est. Vltionē accipite de ea
Sic fecit. facite ei. Dispdite fatorem de
babylone. ⁊ tenentē falcē in tpe messis
a facie gladij colūbe. Vnusquisq; ad po-
pulum suū cōuertet. ⁊ singuli ad terrā su-
am fugiēt. Grex dispsus isrl: leones eie
cerūt eum. Primus comedit eū rex assur
iste nouissimus exossauit eum nabucho-
donosor rex babylonis. Propterea hec
dicit dominus exercituū deus israel. Ec
ce ego visitabo regem babylonis ⁊ terrā

eius sicut visitaui regē assur. ⁊ reducaꝫ
israel ad habitaculū suū. Et pascet̄ car-
melus ⁊ basan. ⁊ in monte effraim ⁊ in
galaad saturabit̄ aīa eius. In dieb⁹ illis
⁊ in tp̄e illo ait dn̄s: q̄ret̄ iniquitas isrl̄.
⁊ nō erit ⁊ pctm̄ iuda ⁊ nō inuenie t̄: qm̄
ꝓpitius ero eis q̄s reliquero. Sup̄ ter-
rā dn̄antiū ascende. ⁊ sup̄ hītatores ei⁹
visita. Dissipa ⁊ interfice q̄ post eos sūt
ait dn̄s. ⁊ fac iuxta oīa q̄ p̄cepi tibi. Vox
belli in terra. ⁊ ꝯtritio magna. Quō con
fract⁹ est ⁊ ꝯtrit⁹ malleus vniu̇se terre?
Quō versa est in desertū babylon in gē-
tib⁹? Illaqueaui te ⁊ capta es babylon
⁊ nesciebas. inuēta es ⁊ apprehensa: qm̄
dn̄m ꝓuocasti. Aperuit dn̄s thesaurū su
um ⁊ ꝓtulit vasa ire sue qm̄ opus est do
mīo deo exercituū ī terra chaldeoꝝ. Ve
nite ad eā ab extremis finib⁹: aperite vt
exeāt qui ꝯculcēt eam. Tollite de via la
pides ⁊ redigite in aceruos. ⁊ interfici-
te eaꝫ: nec sit quicq̄ꝫ reliquū. Dissipate
vniu̇sos fortes eius. descēdāt in occisio
nē. Ve eis q̄ꝛ venit dies eoꝝ: tp̄s visita-
tionis eoꝝ. Vox fugētiū ⁊ eoꝝ qui eua-
serūt de terra babylonis. vt annūcient ī
sion vltionē dn̄i dei nr̄i. vltionē tēpli ei⁹
Annūciate in babylonē plurimis oīb⁹
qui tendūt arcū. Cōsistite adu̇sus eam
per gyrū. ⁊ nullus euadat. Reddite ei se
cundū opus suū: iuxta oīa q̄ fecit. facite
illi: q̄ꝛ ꝯtra dn̄m erecta est: adu̇sum scm̄
isrl̄. Idcirco cadēt iuuenes ei⁹ in plate-
is eius. ⁊ oēs viri bellatores eius ꝯtice-
scēt in die illa ait dn̄s. Ecce ego ad te su
perbe dicit dn̄s de⁹ exercituū: q̄ꝛ veniet
dies tuus tp̄s visitatiōis tue. Et cadet
sup̄b⁹ ⁊ corruet. ⁊ nō erit qui suscitet eū
Et succendam ignē in vrbib⁹ eius. ⁊ de-
uorabit oīa in circūitu ei⁹. Hec dicit do
minus exercituū. Calumniaꝫ sustinēt
filij isrl̄ ⁊ filij iuda simul. Oēs qui cepe-
rūt eos tenēt: nolūt dimittere eos. Re
dēptor eoꝝ fortis: dn̄s exercituū nomē
eius. Iudicio defendet causam eoꝝ: vt
exterreat terrā ⁊ cōmoueat habitatores
babylonis. Gladius ad chaldeos ait do
minus. ⁊ ad habitatores babylonis ⁊ ad
principes ⁊ ad sapientes eius. Gladius
ad diuinos eius: qui stulti erunt. Gla-
dius ad fortes illi⁹: qui timebūt. Gladi
us ad eq̄s eius ⁊ ad currus eius. ⁊ ad oē
vulgus q̄d est ī medio ei⁹. et erūt quasi
mulieres. Gladius ad thesauros ei⁹ qui
diripient̄. Siccitas sup̄ aq̄s eius erit ⁊
arescēt: q̄ꝛ terra sculptiliū est. ⁊ in portē-
tis gloriant̄. Propterea habitabūt dra
cones cū fatuis vicarijs ⁊ habitabūt in
ea struciones. Et nō inhabitabit̄ vltra
vsq̄ꝫ in sempiternū. nec extruet̄ vsq̄ꝫ ad
generationē ⁊ generationē. Sicut sub
uertit dn̄s sodomā ⁊ gomorrā ⁊ vicinas
eius. ait dn̄s. Nō hītabit ibi vir. ⁊ nō in-
colet eā filius hoīs. Ecce ꝓpl̄s veniet ab
aquilone ⁊ gens magna. ⁊ reges multi
cōsurgent a finib⁹ terre. Arcū ⁊ scutum
apprehendēt. crudeles sunt ⁊ immiseri-
cordes. Vox eoꝝ q̄si mare sonabit: ⁊ su-
per eq̄s ascēdent sicut vir paratus ad p̄-
lium ꝯtra te filia babylon. Audiuit rex
babylōis famā eoꝝ ⁊ dissolute sunt ma-
nus eius. Angustia apprehēdit eū: dolor
q̄si parturientē. Ecce q̄si leo ascendet de
sup̄bia iordanis ad pulcritudinē robu-
stam. q̄ꝛ subito currere faciā eū ad illam
Et quis erit elect⁹ quē p̄ponā ei? Quis
enī similis mei. et quis sustinebit me?
Et quis ē iste pastor qui resistat vultui
meo? Propterea audite cōsiliū dn̄i q̄d
mēte cōcepit adu̇sum babylonē. ⁊ cogi-
tationes eius q̄s cogitauit sup̄ terram
chaldeoꝝ. Nisi detraxerint eos paruuli
gregū: nisi dissipatū fuerit cū ipsis habi
taculū eoꝝ. A voce captiuitatis babylo-
nis cōmota est terra. ⁊ clamor inter gen
tes auditus est. LI

Hec dicit dn̄s. Ecce ego suscita-
bo sup̄ babylonē ⁊ sup̄ habitato
res eius qui cor suū leuauerūt ꝯ me q̄si
vētum pestilētem. ⁊ mittā in babylōem
ventilatores ⁊ vētilabūt eā. Et demoliē
tur terrā ei⁹: qm̄ venerūt sup̄ eā vndiq̄ꝫ
in die afflictiōis ei⁹. Nō tēdat qui tēdit
arcum suū. ⁊ nō ascendet loricatus. No
lite p̄cere iuuenib⁹ eius: interficite oēm
militiaꝫ ei⁹. Et cadēt interfecti in terra

chaldeoꝝ ⁊ vulnerati in regionibꝫ eius
Quã nõ fuit viduatus iſrł ⁊ iuda a dño
deo ſuo dño exercituũ. Terra autez eoꝝ
repleta eſt ꝺlicto a ſcõ iſrł. Fugite de me
dio babylõis vt ſaluet vnuſquiſqꝫ aiaz
ſuã. Nolite tacere ſuper iniq̃tatẽ ei⁹: qm̃
tps vltionis ei⁹ ẽ dño. vicißitudinẽ ipe
retribuet ei. Calix aure⁹ babylon in ma
nu dñi inebrias oẽm terrã. De vino ei⁹
biberũt gẽtes ⁊ iõ cõmote ſunt. Subi
to cecidit babylon ⁊ ꝓtrita eſt. Vlulate
ſup eã: tollite reſinã ad dolorẽ ei⁹ ſi forte
ſanet. Curauim⁹ babylonẽ. ⁊ non eſt ſa
nata. Derelinq̃mus eã. ⁊ eam⁹ vnuſq̃ſ
qꝫ in terrã ſuã. Qm̃ puenit vſqꝫ ad ce
los iudiciũ ei⁹. ⁊ eleuatũ eſt vſqꝫ ad nu
bes. Protulit dñs iuſticiaſ nr̃as: venite
⁊ narremus in ſiõ op⁹ dñi dei nr̃i. Acui
te ſagittas ⁊ implete pharetras. Suſci
tauit dñs ſpũm regũ medoꝝ. ⁊ ꝺ̃ baby
lonẽ mẽs ei⁹ eſt vt ꝑdat eaz. Qm̃ vltio
dñi eſt: vltio tẽpli ſui. Sup muros ba
bylonis leuate ſignũ: augete cuſtodiaz.
Leuate cuſtodes: ꝑpate inſidias: qz co
gitauit dñs ⁊ fecit q̃cũq̃ locut⁹ eſt ꝺ̃ ha
bitatoꝛes babylonis. Que habitas ſu
per aq̃s multas locuplex ī thęſauris: ve
nit finis tuus pedalis ꝓciſionis tue. Ju
rauit dñs exercituũ ꝑ aiam ſuaz: qm̃ re
plebo te hoibꝫ q̃ſi bruchꝰ: ⁊ ſup te celeu
ma cantabit. Qui fecit terrã in foꝛtitu
dine ſua ⁊ ꝓꝑauit orbẽ in ſapia ſua. ⁊ pru
dentia ſua extẽdit celos. Dante eo vocẽ
multiplicant aq̃ in celo. Qui leuat nu
bes ab extremo terre: fulgura in pluuiã
fecit. ⁊ ꝓduxit ventos de thęſauris ſuis.
Stultus fcũs eſt oĩs hõ a ſcia: cõfuſus
eſt oĩs ꝓflatoꝛ ī ſculptili qz mẽdax ẽ ꝓfla
tio ei⁹: nec eſt ſpũs in eis. Vana ſunt o
pera ⁊ riſu digna. ī tpe viſitatiõis ſue pe
ribũt. Nõ ſic hec ps iacob: qz qui fec oĩa
ipſe eſt ⁊ iſrł ſceptrũ hereditatis ei⁹ dñs
exercituũ nomẽ ei⁹. Collidiſ tu mihi va
ſa belli. ⁊ ego collidã ī te gẽtes. ⁊ diſpdaz
in te regna. Et collidã ī te equũ ⁊ equi
tẽ ei⁹: ⁊ collidã in te currũ ⁊ aſcenſoꝛẽ ei⁹
⁊ collidã ī te virũ ⁊ mulierẽ. Et collidaz
in te senẽ ⁊ puerũ. ⁊ collidã in te iuuenẽ
⁊ virginẽ. Et collidã in te paſtoꝛẽ ⁊ gre
gẽ eius ⁊ collidã in te agricolã ⁊ iugales
eius. Et collidã in te duces ⁊ magiſtra
tus. ⁊ reddã babylonī ⁊ cũctis hĩtatoꝛi
bus chaldee oẽ malũ ſuũ q̃ fecerũt in
ſion in oculis vr̃is. ait dñs. Ecce ego ad
te mõs peſtifer ait dñs: qui coꝛrũpis vi
niuerſam terrã. Et extẽdam manũ mea
am ſup te. ⁊ euoluaz te de petris. ⁊ dabo
te in mõtez cõbuſtiõis. Et nõ tollent de
te lapidẽ in angulũ. ⁊ lapidẽ in fundam̃
to. ſed ꝑditus in eternũ eriſ. ait dñs. Ule
uate ſignũ in terra. clangite buccina in
mõtibꝫ. Sciſicate ſup eã gẽtes: annũcia
te ꝺ̃ illã regibꝫ ararath mẽni ⁊ aſcenez
numerate ꝺ̃ eã tapſar. Adducite equũ
q̃ſi bruchũ aculeatũ. Sciſicate ꝺ̃ eã gẽ
tes: reges medie. duces eius. ⁊ vniuer
ſos mgr̃aſtus ei⁹. cunctãq̃ terrã ptãtis
eius. Et cõmouebit terra ⁊ ꝓturbabit⁹
qz euigilabit ꝺ̃ babylonez cogitatio dñi
vt ponat terrã babylonis deſertã ⁊ inha
bilẽ. Ceſſauerũt fortes babylonis a ꝓ
lio: habitauerũt in ꝓſidijs. Deuoratuz
eſt robur eoꝝ. ⁊ facti ſunt q̃ſi mulieres.
Incenſa ſunt tabnacula eius. ꝓtriti ſũt
vectes eius. Currẽs obuiã curreti veni
et. ⁊ nũcius obuius nũcianti vt annun
ciet regi babylonis qz capta eſt ciuitas
eius a ſummo vſqꝫ ad ſummũ. ⁊ vada ꝓ
occupgta ſũt ⁊ paludes incẽſe ſunt igni
⁊ viri bellatoꝛes ꝓturbati ſunt. Quia hĩ
dicit dñs exercituũ de⁹ iſrł. Filia babylo
nis q̃ſi area. tps triture ei⁹. Adhuc mo
dicũ ⁊ veniet tps meſſiõis ei⁹. Comedit
me. deuoꝛauit me nabuchodonoſoꝛ rex
babylonis. Reddidit me q̃ſi vas inane
Abſoꝛbuit me q̃ſi draco: repleuit ventrẽ
ſuũ teneritudine mea. ⁊ eiecit me. Iniq
quitas adſum me. ⁊ caro mea ſup ba
bylonẽ dicit habitatio ſiõ. ⁊ ſanguis me
us ſup habitatoꝛes chaldee dicit hieru
ſalem. Propterea hec dicit dñs. Ecce e
go iudicalo cauſam tuã ⁊ vlciſcar vltio
nẽ tuã. Et deſertũ faciã mare eius. ⁊ ſic
calo venam eius. Et erit babylon in tu
mulos. habitatio draconũ. ſtupoꝛ ⁊ ſibi
lus eo q̃ non ſit habitatoꝛ. Simul vt

leones rugient·excutient comas velu/
ti catuli leonum. In calore eor ponam
potus eor·⁊ inebriabo eos vt sopiantur
⁊ dormiãt somnũ sempiternũ·⁊ nõ psur
gãt·dicit dñs. Deducam eos ũsi agnos
ad victimã·⁊ ũsi arietes cũ hedis. Quõ
capta est sesach·⁊ cõprehensa est inclyta
vniuerse terre? Quõ facta est in stupo/
rem babylõ inter gẽtes? Ascendit super
babylonẽ mare: multitudine fluctuũ
eius opta est. Facte sunt ciuitates eius
in stupore: terra inhabitabilis ⁊ deserta
terra in qua nullus habitet·nec trãsiet
p eã filꝰ hois. Et visitabo sup bel in ba/
bylone·⁊ eiciã qõ absorbuerat ꝺ ore eiꝰ
⁊ nõ psluẽt ad eaz vltra gentes. Diqui
dem ⁊ murus babylonis corruet. Egre
dimini de medio eius pplꝰ meus vt sal
uet vnusquisqz aiam suã ab ira furoris
dñi. Et ne forte mollescat cor vrm·⁊ ti/
meatis audituz qui audiet in terra. Et
veniet in anno auditio·⁊ post hũc annũ
auditio ⁊ iniquitas in terra·⁊ dñator su
per dñatorẽ. Propterea ecce dies veni/
unt·⁊ visitabo sup sculptilia babylonis
⁊ ois terra eius cõfundet·⁊ vniuersi in
terfecti eius cadent in medio eiꝰ. Et lau
dabũt sup babylonẽ celi ⁊ terra ⁊ omia
que in eis sunt: quia ab aquilone veni/
ent ei predones·ait dñs. Et quõ fecit ba
bylon vt caderent occisi in israel·sic de
babylone cadent occisi in vniuersa terra.
Qui fugistis gladiũ·venite: nolite stare
Recordamini pcul dñi·⁊ hierlm ascen/
dat sup cor vrm. Cõfusi sumus: qm au
diuimus opprobriũ. Operuit ignomi/
nia facies nostras: qr venerũt alieni sup
scificationẽ dom⁹ dñi. Propterea ecce
dies veniunt ait dñs·⁊ visitabo sup scul
ptilia babylonis·⁊ in oi terra eius mu/
giet vulneratus. Si ascenderit babylõ
in celum ⁊ firmauerit in excelso robur
suũ: ad me venient vastatores eiꝰ ait do
minus. Clor clamoris de babylone ⁊ cõ
tritio magna de terra chaldeor: qm va/
stauit dñs babylonẽ ⁊ pdidit ex ea vocez
magnã·⁊ sonabũt fluctus eor: quasi aq̃
multe. Dedit sonitũ vox eor quia venit
super eam id est sup babylonem predo:
Et apprehensi sunt fortes eius·⁊ emar/
cuit arcus eor: qr fortis vltor dominus
reddẽs retribuet. Et inebriabo principes
eius ⁊ sapientes eius duces eius·⁊ ma/
gistratꝰ eius ⁊ fortes eius. Et dormient
somnũ sempiternũ·⁊ nõ expgiscent ait
rex dñs exercituũ nomẽ eius. Hec dicit
dñs exercituũ. Murus babylonis ille
latissimus suffusione suffodiet·⁊ porte
eius excelse igne cõburent ⁊ labores po/
pulor ad nihilũ ⁊ gentiũ in ignẽ erunt·
⁊ defecerũt verbũ qđ precepit hieremi/
as pphete saraie filio nerie filio maasie
cum pgeret cũ sedechia rege in babylo/
nem in anno ũrto regni eius. Saraias
aũt erat princeps pphetie. Et scripsit hie
remias omẽ malũ qđ venturũ erat sup
babylonem in libro vno: oia verba hec q̃
scripta sunt otra babylonẽ. Et dixit hie
remias ad saraiã. Cũ veneris in babylo
nẽ ⁊ videris ⁊ legeris oia ẽba hec·dices
Dñe tu locutꝰ es p̃ locũ istũ vt disperde/
res eũ: ne sit qui in eo habitet ab homie
vsqz ad pecus·⁊ vt sit ppetua solitudo.
Cũqz cõpleueris legere librũ istuz: ligabis
ad eum lapidẽ ⁊ proicies illũ in medium
eufraten·⁊ dices: Sic submergetur baby
lon·⁊ nõ psurget a facie afflictiõis quaz
ego adduco sup eã·⁊ defluent. Hucusq̃
verba hieremie. LII

Filius viginti et vniꝰ anni erat
sedechias cũ regnare cepisset·⁊
vndecim annis regnauit in hierlm. Et no
mẽ matris eius amithal: filia hieremie ꝺ
lobna. Et fecit malũ in oculis dñi iuxta
oia que fecerat ioachim: qm furor dñi
erat in hierlm et in iuda vsqz q̃ proiceret
eos a facie sua. Et recessit sedechias a re
ge babylonis. Factũ est aũt in anno no
no regni eius in mense decimo· decima
die mensis· venit nabuchodonosor rex
babylonis ipse ⁊ omis exercitus eiꝰ adũ
sus hierlm·⁊ obsederũt eã·⁊ edificaue/
rũt otra eã munitiones in circuitu·⁊ fuit
ciuitas obsessa vsqz ad vndecimũ annũ
regni sedechie. Mense autem ũrto nona
die mẽsis obtinuit fames ciuitatẽ·⁊ nõ

erant alimenta pp̃lo terre. Et dirupta ē
ciuitas ⁊ oēs viri bellatores ei⁹ fugerūt
exierūtq; de ciuitate nocte p viā portę q̄
est inter duos muros ⁊ ducit ad hortuz
regis. chaldeis obsidētibꝫ vrbem in gy-
ro ⁊ abierūt p viaz q̄ ducit in hęremuz.
Persecutus est aūt chaldeoꝝ exercitus
regē. ⁊ apprehēderūt sedechiā in deserto
qđ est iuxta hiericho. et oīs comitat⁹ ei⁹
diffugit ab eo. Cūq; cōprehēdissent re-
gē: adduxerūt euz ad regē babylonis in
reblata que est in terra emath. ⁊ locut⁹
est ad eū iudicia. Et iugulauit rex baby-
lonis filios sedechie in oculis eius: sed
⁊ oēs principes iuda occidit in reblata
Et oculos sedechie eruit ⁊ vinxit eū cō-
pedibꝫ. Et adduxit euz rex babylonis in
babylonē ⁊ posuit euz in domo carceris
vsq; ad diem mortis sue. In mēse autē
quinto. decima mēsis. ipse est ann⁹ no-
nus decimus nabuchodonosoꝝ regis ba-
bylonis. venit nabuçardā princeps mi-
litie qui stabat coraā rege babylōis i hie-
rusalē. ⁊ incēdit domū dñi ⁊ domuz regꝭ
⁊ oēs dom⁹ hierl'm. ⁊ oēm domū magnā
igne cōbussit. ⁊ totū murū hierl'm p cir
cuituz destruxit cūctus exercit⁹ chaldeo
rū qui erat cū mgro militie. De paupi-
bus aūt pp̃li ⁊ de reliquo vulgo qđ re-
māserat in ciuitate ⁊ ꝺ̄ pfugis qui trās-
fugerāt ad regē babylonis. ⁊ ceteros de
multitudie trāstulit nabuçardan prin-
ceps militie: de paupibꝫ vo terre reliqt
nabuçardan princeps militie vinitores
⁊ agricolas. Colūnas q̄z ereas q̄ erāt in
domo dñi ⁊ bases ⁊ mare eneū qđ erat
in domo dñi ꝓfregerūt chaldei. ⁊ tulerūt
omne es eoꝝ in babylonē: Et lebetes et
creagras ⁊ psalteria ⁊ phialas et morta-
riola ⁊ oīa vasa erea q̄ in ministerio fue-
rūt. tulerūt ⁊ hydrias ⁊ thymiamateria
⁊ vrceos ⁊ pelues ⁊ candelabra ⁊ morta-
ria ⁊ cyathos. Quotquot aurea aurea ⁊
quotquot argētea argentea. Tulit ma-
gister militie colūnas duas ⁊ mare vnū
⁊ vitulos duodecī ereos q̄ erāt sub basi
bus: q̄s fecerat rex salomō in domo dñi
Nō erat pōdus eris oīm horꝝ vasorum.
De colūnis aūt: decē ⁊ octo cubiti alti-
tudīs erant in colūna vna. ⁊ funiculus
duodecī cubitoꝝ circūibat eam. Porro
grossitudo ei⁹ q̄ttuor digitoꝝ. ⁊ intrūsa
cus caua erat. ⁊ capitella sup̃ vtraq; erea
Altitudo capitelli vni⁹ q̄nq; cubitoꝝ. et
retiacla ⁊ malogn̄ata sup̃ corona ī circū
tu. oīa enea. ⁊ fuerūt malogn̄ata nonagi-
tasex de pēdētia. ⁊ oīa malogn̄ata cētū re
tiacl'is circūdabāt. Et tulit mgr̄ milicie
saraiā sacdotē primū ⁊ sophoniā sacdo-
tē secūdū. ⁊ tres custodes vestibuli. Et
de ciuitate tulit eunuchū vnū q̄ erat p̄-
posit⁹ sup̃ viros bellatores. ⁊ septē viros
de his q̄ videbāt facie regꝭ q̄ inuēti sunt
in ciuitate. ⁊ scribā principē militū q̄ pha
bat tyrones. ⁊ sexagīta viros de pp̃lo ter
re qui inuēti sunt ī medio ciuitatis. Tu
lit aūt eos nabuçardan mgr̄ milicie et
duxit eos ad regē babylōis i reblata. Et
percussit eos rex babylōis. ⁊ interfecit eos
in reblata in terra emath. Et trāslat⁹ ē
iuda de terra sua. Iste ē pp̃lus quē trāstu
lit nabuchodonosoꝝ: In anno septimo
iudeos tria milia ⁊ vigīti tres. In anno
octauodecimo nabuchodonosoꝝ trāstu-
lit de hierl'm aīas octingentes triginta
duas. In āno vicesimo tertio nabucho
donosoꝝ. tāstulit nabuçardan mgr̄ mili-
tie aīas iudeoꝝ septingentas q̄dragin-
taquīq;. Oēs ergo aie q̄ttuor milia ser
cente. Et factum est in tricesimo septīo
anno trāsmigtiōis ioachim regis iuda
duodecimo mēse vicesima q̄nta mēsis:
eleuauit euilmerodach rex babylonis.
ipo āno regni sui caput ioachim regis iu
de: ⁊ eduxit eū de domo carceris. ⁊ locut⁹
est cū eo bona. Et posuit thronū ei⁹ sup̃
thronos regū qui erāt post se in babylo
ne ⁊ mutauit vestimenta carceris ei⁹. et
comedebat panē coraā eo semp̃ cūctis die
bus vite sue. Et cibaria eius cibaria p-
petua dabant̄ ei a rege babylonis statu
ta per singulos dies: vsq; ad diē mortis
sue cunctis diebꝫ vite eius.

Sequūtur Threni. i. lamētationes
Hieremie q̄ cynoth hebraice inscribūt.

Threni Hieremie

Et factū est postq̄ in captiui
tatē redact⁹ est isrl̄. ⁊ hierl̄m
deserta ē. sedit hieremias ꝓphe
ta flēs ⁊ plāxit lamentatione
hac in hierl̄m. ⁊ amaro animo suspirās
⁊ eiulās dixit. Aleph. Capl̄m I

Quomodo sedet sola ciui
tas plena ꝑpl̄o. Facta est q̄
si vidua dn̄a gentiū: prin
ceps ꝓuinciaꝝ facta ē sub
tributo. Beth. Plorans
plorauit in nocte: ⁊ lachryme ei⁹ ī maxil
lis ei⁹. Nō est qui ꝯsolet̄ eā: ex oībꝫ charꝫ
ei⁹. Oēs amici ei⁹ spreuerunt eā: ⁊ facti
sūt ei inimici. Gymel. Migūit iudas ꝓ
pter afflictionē ⁊ mlt̄itudinē seruitutis.
Habitauit int̄ gētes nec inuenit req̄ez.
Oēs ꝑsecutores ei⁹ apprehēderūt eam
inter angustias. Deleth. Vlie sion lugēt
eo q̄ nō sint qui veniāt ad solēnitatem.
Oēs porte ei⁹ destructe sacdotes ei⁹ ge
mētes. Virgīes ei⁹ squalide: ⁊ ipsa op
p̄ssa amaritudīe. He. Facti sunt hostes
eius ī capite: inimici ei⁹ locupletati sūt
q̄ dn̄s locut⁹ est sup̄ eā ꝓpt̄ multitudi
nē iniquitatū ei⁹. Paruuli ei⁹ ducti sūt
in captiuitatē añ faciē tribulātis. Vau.
Et egressus est a filia siō oīs decor eius.
Facti sunt prīcipes ei⁹ velut arietes nō
inueniētes pascua. ⁊ abierūt absq̄ forti
tudīe añ faciē subsequēt̄. Zai. Recorda
ta est hierl̄m dieꝝ afflictiōis sue. ⁊ p̄ua
ricatiōis oīm desiderabiliuꝫ suoꝝ q̄ ha
buerat a diebꝫ antiquis: cū caderet ꝑpl̄s
ei⁹ in māu hostili. ⁊ nō eēt auxiliator. Vi
derūt eā hostes ⁊ deriserūt sabbata eius
Heth. Pctm̄ peccauit hierl̄m: ꝓpterea
instabil̄ fcā ē. Oēs q̄ gl̄ificabāt eam spre
uerūt illā q̄ viderūt ig̊miniā ei⁹. Ipsa
aūt gemēs ⁊ ꝯuersa est retrorsuꝫ. Teth.
Sordes ei⁹ ī pedibꝫ ei⁹: nec recordata ē
finis sui. Deposita ē vehemēter: nō hn̄s
cōsolatorē. Vide dn̄e afflictionē meam
q̄m erectus est inimic⁹. Joth. Manuꝫ
suā misit hostis ad oīa desiderabilia ei⁹
q̄ vidit gētes ingressas sanctuariū suū
de quibꝫ p̄cepas ne intrarēt in ecclesiam
tuā. Caph. Oīs ꝑpl̄s eius gemēs. ⁊ q̄
rēs panez. Dederūt p̄ciosa queq̄ ꝓ cibo
ad refocillandā aīam. Vide dn̄e ⁊ ꝯside
ra: q̄m facta sum vilis. Lamech. O vos
oēs qui trāsitis ꝑ viā attendite ⁊ vide
te si est dolor sicut dolor me⁹. Q̄m vin
demiauit me vt locut⁹ est dn̄s: in die fu
roris sui. Mem. De excelso misit ignez
in ossibꝫ meis. ⁊ erudiuit me. Expādit re
te pedibꝫ meis: cōuertit me retrorsum.
Posuit me desolatam: tota die merore
cōfectam. Nun. Vigilauit iugū iniqui
tatū mearuꝫ in manu eius. conuolute
sunt ⁊ imposite colle meo. Infirmata ē
virtus mea: dedit me dn̄s in manu de
q̄ nō potero surgere. Samech. Abstulit
omēs magnificos meos dn̄s de medio
mei: vocauit adūsum me tp̄s vt ꝯtere
ret electos meos. Torcular calcauit dn̄s
virgini filie iuda. Ayn. Idcirco ego plo
rās ⁊ oculus meus deducens aq̄s: q̄ lō
ge factus est a me ꝯsolator ꝯuertēs ani
mā meā. Facti sunt filij mei perditi: q̄m
inualuit inimic⁹. Phe. Expādit siō ma
nus suas: nō est qui ꝯsolet̄ eaꝫ. Manda
uit dn̄s adūsum iacob in circūitu eius
hostes eius. Facta est hierl̄m q̄si polluta
mēstruis int̄ eos. Sade. Just⁹ est dn̄s:
q̄ os eius ad iracundiā prouocaui. Au
dite obsecro vniuersi populi. et videte
dolorē meuꝫ. Virgines mee ⁊ iuuenes
mei abierūt in captiuitatē. Coph. Vo
caui amicos meos. ⁊ ipsi deceperūt me.
Sacerdotes mei ⁊ senes mei in vrbe cō
sumpti sunt: q̄ quesierunt cibuꝫ sibi vt
refocillarent aīas suas. Res. Vide dn̄e
q̄m tribulor: ꝯturbatus est venter me⁹.
Subūsuꝫ est cor meū ī memetipsa q̄m
amaritudine plena suꝫ. Foris interficit
gladi⁹. ⁊ domi mors simil̄ est. Syn. Au
dierūt q̄ ingemisco ego: ⁊ nō est qui cō
solet̄ me. Oēs inimici mei audiert̄ ma
lum meū: letati sunt q̄m tu fecisti. Ad
duxisti diem consolationis. ⁊ fient simi
les mei. Thau. Ingrediatur omne ma
lum eorum coram te et deuindemia e
os sicut vindemiasti me propter iniqui
tates meas. Multi enim gemitus mei
⁊ cor meum merens. Aleph II

Quomodo obtexit caligie in furore suo dñs filiã sion: piecit de celo in terrã inclytã isrl. & nõ est recordat' scabelli pedũ suor in die furoris sui. Beth. Precipitauit dñs nec pepcit oĩa speciosa iacob: destruxit in furore suo munitiones virginis iuda. & deiecit in terrã. pollut regnũ & pncipes eius Gymel. Confregit in ira furoris sui oẽ cornu isrl: auertit retrorsus dexterã suaz a facie inimici. & succẽdit i iacob q̃si ignez flãme devorãtis i gyro. Deleth. Tetendit arcũ suũ q̃si inimic': firmauit dexterã suã q̃si hostis. & occidit oẽ qd pulcrum erat visu i tabnaculo filie sion: effudit q̃si ignẽ indigtionẽ suã. He. Factus ẽ dñs vt inimic' pcipitauit isrl. Precipitauit oĩa menia ei': dissipauit munitiões ei' & repleuit in filia iuda humiliatũ & humiliatã. Vau. Et dissipauit q̃si hortũ tẽtoriũ suũ. demolit' ẽ tabnaculũ suũ. Obliuioni tradidit dñs i sion festiuitatẽ et sabbatũ: & i opprobriũ & i indigtionẽ furoris sui regẽ & sacerdotẽ. Zay. Repulit dñs altare suũ: maledixit sanctificatioi sue: tradidit i manu inimici muros turriũ ei'. Vocẽ dederũt i domo dñi: sicut i die solẽni. Heth. Cogitauit dñs dissipare murũ filie sion: tetẽdit funiculũ suũ & nõ auertit manũ suã a pditiõe. Luxit quz antemurale. & mur' parit' dissipatus est Teth. Defixe sunt i terra porte ei': pdidit & ptriuit vectes ei': regẽ ei' & pncipes ei' in gẽtib. Nõ ẽ lex. & pphte ei' nõ inuenerũt visionẽ a dño. Joth. Sedebrũt i terra: pticuerũt senes filie sion: pserũt cinere capita sua: accincti sunt ciliciis. Abiecerũt in terra capita sua virgines hierl'm. Caph. Defecerũt p lachrimis oculi mei pturbata sunt viscera mea. Effusuz est i terra iecur meũ sup ptritiõez filie pp'li mei cũ deficeret puulus & lactẽs in plateis oppidi. Lamech. Matribus suis dixerũt. vbi est triticũ & vinũ. cũ deficerẽt q̃si vulnerati in plateis ciuitatis. cũ exhalarẽt aias suas in sinu matrũ suarz. Nem. Cui cõparabo te. vel cui assimilabo te filia hierl'm. Cui exequabo te & psolabor te virgo filia sion: Magna est enĩ velut mare pritio tua. quis medebit tui: Nun. Prophte tui viderũt tibi falsa & stulta nec aperiebãt iniquitatez tuã. vt te ad pniam puocarẽt. Eliderunt aũt tibi assumptiones falsas & eiectiões. Samech. Plauserũt sup te manib' omes trãseũtes p viã: sibilauerũt & mouerũt capita sua sup filiam hierl'm. hecine est vrbs dicẽtes pfecti decoris. gaudiũ vniuerse tre. Phe. Apuerũt sup te os suum oẽs inimici tui: sibilauerũt & fremuerũt dẽtib' suis. & dixerũt. devorabimus. Gn ista est dies quã expectabam'. inuenim' vidim'. Ayn. Fecit dñs q̃ cogitauit: cõpleuit sermonẽ suũ quẽ pcepit a diebus antiquis. Destruxit & nõ pepcit. & letificauit super te inimicũ & exaltauit cornu hostiũ tuor. Sade. Clamauit cor eorũz ad dñm. sup muros filie sion. Deduc q̃si torrẽtez lachrymas p die & noctẽ. nõ des requiẽ tibi: neq taceat pupilla oculi tui. Coph. Cõsurge lauda in nocte in principio vigiliarz. effunde sic aquã cor tuum ante faciem dñi. Leua ad eũ manus tuas p aĩa puulor tuor. qui fame pereũt in capite oĩm cõpitor. Res. Vide dñe & respice: quẽ vindemiauerz ita. Ergo ne comedẽt mulieres fructũ suũ: puulos ad mẽsurã palme. Si occidit i sanctuario dñi sacdos & pphta. Syn. Jacuerũt in terra foris puer & senex: virgines mee et iuuenes mei ceciderũt in gladio. Interfecisti in die furoris tui: pcussisti nec misertus es. Thau. Vocasti q̃si ad diem solẽnẽz. qui terrerẽt me de circuitu. & non fuit in die furoris dñi qui effugeret et relinqretur. Quos educaui & enutriui inimic' me' cõsumpsit eos. Aleph. Ego vir vidẽs pauptatẽ meã in virga indigtionis eius. Aleph. Deminauit & adduxit in tenebras & nõ in lucẽ. Aleph. Tm in me vertit. & cõuertit manũ suã tota die. Beth. Vetustam fecit pellem meam et carnẽ meã: ptriuit ossa mea. Beth. Edificauit in gyro meo. & circumdedit me felle & labore. Beth. In tenebrosis collocauit me

quasi mortuos sempiternos. Gymel: Circũedificauit adúsum me vt nõ egre diar aggrauauit cõpedem meũ. Gymel Sed ⁊ cũ clamauero ⁊ cũ rogauero: exclusit orõnem meã. Gymel. Cõclusit vias meas lapidibꝫ q̃dris: semitas meas subuertit. Deleth. Vrsus insidians factus est mihi: leo in abscõdito. Deleth Semitas meas subútit et ꝓfregit me: posuit me desolatam. Deleth. Tetẽdit arcũ suũ. ⁊ posuit me q̃si signũ ad sagittã He. Misit in renibꝫ meis filias pharetre sue. He. Factus sum in derisu omi pplo meo. canticũ eor tota die. He. Replevit me amaritudinibus: inebriauit me absinthio. Vau. Cõfregit ad numerũ dẽtes meos: cibauit me cinere. Vau Et repulsa ẽ aia mea: oblitus suz bonorũ. Vau. Et dixi. periit finis me⁹ ⁊ spes mea a dño. Zay. Recordare pauptatis ⁊ trãsgressionis mee: absinthij et fellis. Zay. Memoria memor ero. ⁊ tabescet ĩ me aia mea. Zay. Hec recolens in corde meo in dõ sperabo. Heth. Misericordie dñi q̃ nõ sumus cõsumpti: q̃ non defecerũt miserationes ei⁹. Heth. Noui di luculo: multa est fides tua. Heth. Pars mea dñs: dixit aia mea: ꝓpterea expectabo eũ. Teth. Bonus est dñs sperãtibꝫ in eũ: aie querẽti illũ. Teth. Bonũ est prestolari cũ silẽtio salutare dñi. Teth. Bonũ est viro cũ portauerit iugũ ab adolescentia sua. Joth. Sedebit solitarius ⁊ tacebit: quia leuauit se sup se. Joth. Ponet in puluere os suum: si forte sit spes. Joth. Dabit percutiẽti se maxillã: saturabit opprobriis. Caph. Quia nõ repellet in sempiternũ dñs. Caph. Quia se abiecit ⁊ miserebit: sm multitudinez misericordiarũ suarũ. Caph. Nõ. n. humiliauit ex corde suo. ⁊ abiecit filios hoim Lamech. Vt cõtereret sub pedibꝫ suis oẽs vinctos terre. Lamech. Vt declinaret iudiciũ viri: in ꝓspectu vultus altissimi. Lamech. Vt puerteret hoiem ĩ iudicio suo: dñs ignorauit. Vem. Quis est iste qui dixit vt fieret: dño non iubente: Vem. Ex ore altissimi nõ egredient nec mala nec bona: Vem. Quid murmuratur homo viuẽs. vir ꝓ peccatis suis: Nun. Scrutemur vias nras. ⁊ quere ramus ⁊ reuertamur ad dñm. Nun. Leuemus corda nra cum manibꝫ: ad dñm in celos. Nun. Nos inique egim⁹ et ad iracũdiã ꝓuocauim⁹: idcirco tu inexorabilis es. Samech. Operuisti in furore et percussisti: occidisti nec pepercisti. Samech. Opposuisti nubẽ tibi: ne trãseat oratio. Samech. Eradicationẽ ⁊ abiectionẽ posuisti me. ĩ medio pplor. Phe. Aperuerũt sup nos os suũ oẽs inimici Phe. Formido ⁊ laque⁹ facta est nobis vaticinatio ⁊ ꝓtritio. Phe. Diuisiones aq̃ deduxit oculus meus: in ꝓtritione filie pplĩ mei. Ayn. Oculus meus afflictus est nec tacuit: eo q̃ nõ esset requies Ayn. Donec respiceret et videret deus de celis. Ayn. Oculus me⁹ depdatus est aiam meã in cunctis filiabꝫ vrbis mee. Sade. Venatione ceperũt me q̃si auer inimici mei gtis. Sade. Lapsa est in lacũ vita mea ⁊ posuerũt lapidẽ super me Sade. Inundauerũt aq̃ sup caput meum. dixi: perij. Coph. Inuocaui nomẽ tuũ dñe: de lacu nouissimo. Coph. Vocẽ meã audisti: ne auertas aurẽ tuam a singultu meo ⁊ clamoribus. Coph. Ap propinq̃sti in die q̃ vocaui te: dixisti. ne timeas. Res. Judicasti dñe causas anie mee: redemptor vite mee. Res. Vidisti dñe iniquitatẽ illor adúsum me: iudica iudiciũ meum. Res. Vidisti oẽm furorẽ: vniũsas cogitatiões eor aduersus me. Syn. Audisti opprobrium eor dñe: oẽs cogitationes aduersum me. Syn. Labia insurgẽtiũ mihi ⁊ meditationes eor: adúsus me tota die. Syn. Sessionẽ eor ⁊ resurrectionẽ eor vide: ego sum psalmus eor. Thau. Reddes eis vicem dñe: iuxta opa manuũ suarũ. Thau. Dabis eis scutũ cordis. laborem tuũ. Thau Persequeris in furore. et conteres eos sub celis domine: Aleph IIII

Quomodo obscuratũ est aurũ mutatus est color optimus: dispsi sunt lapides sctuarij tui in

capite oīm plateaꝝ. Beth. Filij sion in-
clyti ⁊ amicti auro primo. quō reputa-
ti sunt in vasa testea: opus manuū figu
li. Gymel. Sed ⁊ lamie nudauerūt mā
mā lactauerūt catulos suos. Filia ppl'i
mei crudel': q̄si strutio in deſto. Deleth
Adhesit lingua lactētis ad palatū eius ī
siti: paruuli petierūt panē: ⁊ nō erat qui
frangeret eis. He. Qui vescebant' vo-
luptuose interierūt in vijs: qui nutrie-
bant' in croceis amplexati sunt stercora
Vau. Et maior effecta est iniquitas fi-
lie ppl'i mei pctō sodomoꝝ: q̄ subuersa ē
in momento ⁊ nō ceperūt in ea manus
Zay. Candidiores naçarei eius niue: ni
tidiores lacte: rubicūdiores ebore antiq̄
sapphyro pulcriores. Heth. Denigra-
ta est sup carbones facies eoꝝ. ⁊ nō sunt
cogniti in plateis. Adhesit cutis eoꝝ ossi
bus: aruit ⁊ facta est q̄si lignum. Teth.
Meli⁹ fuit occisis gladio q̄ꝫ interfectis
fame: qm̄ isti extabuerūt cōsumpti a ste
rilitate terre. Joth. Man⁹ mulierū mi
sericordiū coxer̄t filios suos: facti sunt
cib⁹ eaꝝ in ꝯtritiōe filie ppl'i mei. Caph
Cōpleuit dn̄s furorē suū: effudit irā in
dig̃tionis sue. Et succendit ignē in sion
⁊ d̄uorauit fundamēta eius. Lamech.
Nō crediderūt reges terre ⁊ vniu̇si ha-
bitatores orb̄ qm̄ ingrederet' hostis ⁊ ini
mic⁹ ꝑ portas hierl'm: Mem. Propter
peccata ꝓphetaꝝ ei⁹ ⁊ iniq̄tates sacerdo-
tū ei⁹: qui effuder̄t in medio ei⁹ sangui-
nem iustoꝝ. Nun. Errauer̄t ceci in pla-
teis: polluti sunt sanguine. Cūq̄ꝫ nō pos
sent tenuerūt lacinias suas. Samech.
Recedite polluti clamauerūt eis. recedi
te. abite. nolite tāgere. Jurgati quippe
sunt. ⁊ cōmoti dixerūt inter gētes non
addet vltra vt habitet in eis. Phe. Fa-
cies dn̄i diuisit eos. non addet vt respi-
ciat eos: Facies sacerdotū nō erubuer̄t:
neq̄ꝫ senū miserti sunt. Ayn. Cū adhuc
subsisterem⁹ defecerūt ocl'i nostri ad au
xiliū nostꝝ vanum: cū respicerem⁹ attē-
ti ad gentem q̄ saluare nos non poterat
Sade. Lubricauerūt vestigia nr̄a in iti-
nere plateaꝝ nostraruꝫ: appropinq̄uit fi
nis noster. completi sunt dies nostri: q̄ꝛ
venit finis noster. Coph. Velociores
fuerunt persecutores nostri aquilis celi
super montes persecuti sunt nos: in deſ
to insidiati sunt nobis. Res. Spūs o-
ris nostri chrst⁹ dn̄s captus est in pctis
nr̄is: cui diximus in vmbra tua viuem⁹
ī gētib⁹. Syn. Gaude ⁊ letare filia edō
q̄ hītas ī terra hus. Ad te q̄ꝫ ꝑueniet ca
lix: īebriaber̄ atꝫ nudaber̄. Thau. Cōple
ta est iniquitas tua filia sion: non addet
vltra vt trāsmigret te. Visitauit iniqui
tatem tuaꝫ filia edom: discooperuit pec-
cata tua. Oratio hieremie. V

Recordare domīe quid acciderit
nobis: intuere ⁊ respice oppro-
brium nostruꝫ. Hereditas nr̄a
versa est ad alienos. domus nostre ad ex
traneos. Pupilli facti sumus absq̄ꝫ pa
tre: matres nostre q̄si vidue. Aquaꝫ no-
stram pecunia bibim⁹: ligna nostra pre-
cio cōparauimus. Ceruicib⁹ nostris mi
nabam̄. lassis non dabat' requies. Egy-
pto dedim⁹ manū ⁊ assyrijs. vt saturare
mur pane. Pr̄es nr̄i peccauerūt et non
sunt. ⁊ nos iniquitates eoꝝ portauim⁹:
Serui dn̄ati sunt nr̄i. nō fuit qui redi-
meret de manu eoꝝ. In aīab⁹ nr̄is affe-
rebam⁹ panē nob̄. a facie gladij in deser-
to. Pellis nr̄a q̄si cliban⁹ exusta est. a fa
cie tēpestatū famis. Mulieres ī siō hūi-
liauerūt ⁊ v̄gines ī ciuitatib⁹ iuda. Pri
cipes manu suspēsi sunt. facies senū nō
erubuerūt. Adolescētib⁹ īpudice abusi
sunt: ⁊ pueri ī ligno corruerūt. Senes
defecer̄t de portis: iuuenes de choro psal
lentiū. Defecit gaudiū cordis nr̄i: v̄sus
est ī luctū chorus nr̄. Cecidit corona ca-
pit' nr̄i: ve nob̄ q̄ꝛ peccauimus. Propter ea
mestū scm̄ ē in dolore cor nr̄m: iō ꝯtene-
brati sunt oculi nr̄i. Propt' mōtē siō q̄ꝛ
disperijt: vulpes ambulauer̄t in eo. Tu
aūt dn̄e inet'nū ꝑmaneb̄. soliū tuū ī gn̄a
tionē ⁊ gn̄ationē. Quare ī ꝑpetuū obli
uisceris nr̄i: derelinq̄s nos ī lōgitudiēꝫ
dieꝝ: Conu̇te nos dn̄e ad te ⁊ ꝯu̇tem̄: in
noua dies nr̄os sic a p̄ncipio: Sꝫ ꝓijciēs
repulisti nos. irat⁹ es ꝯ nos vehemēter

Incipit p̄fatio in librū Baruch ꝓphete.

Liber iste qui baruch noīe p̄notat̄: in hebreo canone non hētur: sz tm̄ in vulgata editōne: silr̄ ⁊ epl̄a hieremie. Propter noticiā aūt legētiū hic scripta sunt quia multa de christo nouissimisqz temporibꝫ indicant.

Incipit Baruch ꝓpheta. Capl̄m. I

Et hec verba libri que scripsit baruch filius nerie filij maasie filij sedechie filij sedei filij helchie in babylonia in anno quinto et in septima die mensis: in tempore quo ceperūt chaldei hierl̄m. ⁊ succenderūt eaz igni. Et legit baruch v̄ba libri hui⁹ ad aures iechonie filij ioachim regis iuda. ⁊ ad aures vniu̇si ꝓpl̄i veniētis ad librū ⁊ ad aures potentiū filioꝝ regū. ⁊ ad aures presbyteroꝝ. ⁊ ad aures ꝓpl̄i a minimo vsqz ad maximū eoꝝ: oīm habitantiuz in babylonia ad flumen sodi. Qui audientes plorabāt ⁊ ieiunabant. ⁊ orabant in cōspectu dñi. Et collegerūt pecuniā ꝑm q̄ potuit vniuscuiusqz man⁹. Et miserūt in hierl̄m ad ioachim filiuz helchie filij salō sacerdotē. ⁊ ad reliq̄s sacerdotes ⁊ ad oēm ꝓpl̄m qui inuēti sunt cū eo in hierl̄m cū acciperent vasa tēpli dñi q̄ ablata fuerāt de tēplo reuocare in terrā iuda: decima die mēsis siban. vasa argētea q̄ fecit sedechias filius iosie rex iuda postea q̄z cepisset nabuchodonosor rex babylonis iechoniā ⁊ principes ⁊ cūctos potētes ⁊ ꝓpl̄m terre ab hierl̄m et duxit eos vinctos in babylonē. Et dixerūt. Ecce misim⁹ ad vos pecunias de q̄bus emite holocaustomata et thus ⁊ facite manoa ⁊ offerte pro peccato ad araz domini dei nostri. Et orate pro vita nabuchodonosor regis babylonis. ⁊ pro vita balthasar filij eius vt sint dies eoruz sicut dies celi super terrā. ⁊ vt det dominus virtutem nobis. ⁊ illuminet oculos nostros: vt viuamus sub vmbra nabuchodonosor regis babylōis ⁊ sub vmbra balthasar filij eius. ⁊ seruiamus eis multis diebus. ⁊ inueniamus gratiā in conspectu eoꝝ. Et pro nobisipsis orate ad dominū deuz nostrū: qꝛ peccauimus dño deo nostro. ⁊ non est auersus furor eius a nobis vsqz in hūc diem. Et legite librū istū quē misim⁹ ad vos recitari. in templo dñi in die solenni. ⁊ in die oportuno. Et dicetis. Dño deo nr̄o iusticia: nobis autem confusio faciei nr̄e sic̄ est dies hec omni iuda et habitantibus in hierusalē regibus nr̄is ⁊ principibus nr̄is ⁊ sacerdotibꝫ nr̄is ⁊ ꝓphetis nr̄is et p̄ribꝫ nr̄is. Peccauimus ante dominuz deum nr̄m. ⁊ nō credidimus diffidētes in eum. ⁊ non fuimus subiectibiles illi ⁊ non audiuimus vocem dñi dei nr̄i vt ambularemus in mādatis eius que dedit nobis. A die qua eduxit p̄res nr̄os de terra egypti vsqz ad diem hāc eram⁹ incredibiles ad dominū deū nr̄m. ⁊ dissipati recessim⁹ ne audirem⁹ vocē ipsius. Et adheserūt nobis multa mala ⁊ maledictiones que cōstituit dñs moysi seruo suo: qui eduxit patres nr̄os de terra egypti dare nob̄ terrā fluentē lac ⁊ mel: sicut hodierna die. Et nō audiuim⁹ vocē dñi dei nr̄i ꝑm oīa v̄ba ꝓphetaꝝ q̄s misit ad nos ⁊ ad iudices nostros. ⁊ abiuimus vnusquisqz in sensum cordis nr̄i maligni. opari dijs alienis faciētes mala ante oculos dñi dei nostri. II

Propter qd̄ statuit dñs deus nr̄ verbū suuz qd̄ locut⁹ est ad nos ⁊ ad iudices nr̄os qui iudicauerūt in hierl̄m. ⁊ ad reges nr̄os ⁊ ad p̄ricipes nr̄os ⁊ ad oēm isrl̄ ⁊ iuda: vt adduceret dñs sup̄ nos mala magna que nō sunt facta sub celo quemadmodū facta sunt in hierl̄m ꝑm q̄ scripta sunt ī lege moysi vt māducaret hō carnes filij sui ⁊ carnes filie sue. Et dedit eos sub māu regū oīm qui sunt in circūitu nr̄o in improperiū ⁊ in desolationē ⁊ in oībꝫ ꝓpl̄is in quibꝫ nos dispsit dominus. Et facti sumus subtus ⁊ non sup̄: qꝛ peccauim⁹

domino deo nostro · nō obaudiēdo voci
ipsius. Dño deo nr̄o iusticia: nob aūt et
pr̄ib nr̄is ꝯfusio faciei · sicut est dies hec
Quia locut⁹ est dñs sup nos oīa mala
hec q̄ venerūt sup nos · ⁊ nō sum⁹ deꝑca
ti faciē dñi dei nr̄i: vt reuerterem̄ vnus/
quisq; nr̄m a vijs nr̄is pessimis. Et vi/
gilauit dñs in malis · ⁊ adduxit ea super
nos: qꝛ iustus est dñs in omib opib su
is q̄ mādauit nobis · ⁊ nō audiuim⁹ vo/
cem ipsius vt irem⁹ in p̄ceptis dñi q̄ de
dit ante faciē nr̄am. Et nūc dñe de⁹ isrl'
qui eduxisti ꝑpl'm tuū de terra egypti in
manu valida ⁊ in signis ⁊ in ꝓdigijs et
in virtute tua magna ⁊ in brachio excel
so: ⁊ fecisti tibi nomē sicut est dies iste:
peccauim⁹ · impie egimus · iniq̄ gessim⁹
dñe deus noster in omib iusticijs tuis
Auertat̄ ira tua a nob: qꝛ derelicti sum⁹
pauci int̄ gētes vbi dispsisti nos. Exau/
di dñe preces nr̄as ⁊ orationes nostras
⁊ educ nos ꝓpter te · ⁊ da nobis inueni/
re gr̄am ante faciē eoꝝ qui nos abduxe/
rūt: vt sciat oīs terra · qꝛ tu es dñs deus
noster: ⁊ qꝛ nomē tuū īuocatū ē sup isrl'
⁊ sup genus ipsius. Respice dñe de do/
mo sancta tua in nos ⁊ inclina aurē tuā
⁊ exaudi nos. Aperi oculos tuos ⁊ vide
qꝛ nō mortui qui sunt in inferno q̄ꝝ spi
ritus acceptus est a visceribus suis · da
būt honorē ⁊ iustificationē dño · sed aīa
q̄ tristis est sup magnitudinē mali · ⁊ in
cedit curua ⁊ infirma · ⁊ oculi deficiētes ·
⁊ aīa esuriens dat tibi gloriā ⁊ iusticiaꝫ
dño: qꝛ nō ꝑm iusticias patrū nr̄oꝝ nos
fundim⁹ p̄ces ⁊ petim⁹ misericordiā añ
cōspectū tuū dñe deus nr̄: sed qꝛ misisti
irā tuā ⁊ furorē tuū sup nos: sicut locu/
tus es in manu pueroꝝ tuoꝝ ꝓphetaruꝫ
dicēs. Sic dicit dñs. Inclinate hume
rū vr̄m ⁊ ceruicē vr̄am ⁊ opa facite regi
babylonis · ⁊ sedebitis in terra quā dedi
pr̄ib vestris. Q si nō feceritis nec audi
eritis vocē dñi dei vestri operari regi ba/
bylonie · defectionē vr̄am faciā de ciuita
tib iuda ⁊ a foris hierl'm ⁊ auferā a vob
vocē iocūditatis ⁊ vocē gaudij ⁊ vocem
spōsi ⁊ vocē spōse ⁊ erit oīs terra sine ve
stigio ab inhabitātib eam. Et nō audie
rūt vocē tuā vt operarent̄ regi babylōis
⁊ statuisti v̄ba tua q̄ locutus es in ma/
nib pueroꝝ tuoꝝ ꝓphetaꝝ vt trāsferent̄
ossa regū nr̄oꝝ ⁊ ossa patrū nr̄oꝝ de loco
suo. Et ecce sunt ꝓiecta in calore solis ⁊
in gelu noctis ⁊ mortui sunt in doloribꝫ
pessimis · in fame ⁊ in gladio ⁊ ī emissio/
ne. Et posuisti tēplū in q̄ inuocatuꝫ est
nomen tuū in ipso sicut hec dies ꝓpter
iniquitatem dom⁹ isrl' ⁊ domus iuda. Et
fecisti in nob dñe deus nr̄ ꝑm oēm boni
tatē tuā ⁊ ꝑm oēm miserationem tuaꝫ
illam magnā sicut locutus es in manu
pueri tui moysi in die q̄ p̄cepisti ei scri/
bere legem tuā corā filijs isrl' dicēs: Si
nō audieritis vocē meā: multitudo hec
magna cōuertet̄ in minimam gentem ·
qm̄ eos dispergam · qꝛ scio q̄ me non au
diet ꝑpl's. Populus est enim dura cer/
uice. Et conuertet̄ ad cor suū in terra ca
ptiuitatis sue · ⁊ scient qꝛ ego sum dñs
deus eoꝝ. Et dabo eis cor ⁊ intelligent
⁊ aures ⁊ audiēt. Et laudabūt me in ter
ra captiuitatis sue ⁊ memores erūt no/
minis mei. Et auertēt se a dorso suo du
ro · ⁊ a malignitatib suis: qꝛ reminiscēt̄
viā patrū suoꝝ qui peccauer̄t in me. Et
reuocabo illos in terram quā iuraui pa
trib eorum abraam ysaac ⁊ iacob · ⁊ dña
buntur eius. Et multiplicabo eos · ⁊ nō
minorabuntur. Et statuam illis testa/
mentum alterū sempiternū vt sim illis
in deum · ⁊ ipsi erunt mihi in ꝑpl'm. Et
non mouebo amplius ꝑpl'm meū filios
isrl' a terra quā dedi eis.

III

Et nūc dñe oīpotēs de⁹ isrl' aīa in
angustijs ⁊ spūs anxius clamat
ad te. Audi dñe ⁊ miserere qꝛ de
us es misericors · ⁊ miserere nr̄i qꝛ pec/
cauim⁹ añ te. Quia tu sedes in sempit/
nū · ⁊ nos ꝑibim⁹ in euū? Dñe oīpotēs
de⁹ isrl' audi nūc orationē mortuoꝝ isrl'
et filiorum ipsoꝝ qui peccauerūt ante te
⁊ non audierunt vocē dñi dei sui · ⁊ ag/
glutinata sunt nobis mala. Noli memi
nisse iniquitatis patrum nostroꝝ: sꝫ me
mēto man⁹ tue ⁊ noīs tui in tp̄e isto: qꝛ

tu es dñs deus noster. ⁊ laudabimus te
dñe. qꝛ ꝓpt̄ h̄ ꝺdisti timorē tuū ī cordib
nr̄is. ⁊ vt inuocem⁹ nomē tuū ⁊ laude/
mus te ī captiuitate nr̄a: qꝛ ꝯuertim̄ ab
iniquitate patꝝ nr̄oꝝ qui peccauerūt añ
te. Et ecce nos ī captiuitate nr̄a sum⁹ ho
die q̄ nos disꝑsisti in īproperiū ⁊ ī male
dictū ⁊ ī pctm̄ ſm oēs iniq̄tates patruꝫ
nr̄oꝝ qui discesserūt a te dñe de⁹ nr̄. Au
dite isrl̄ mādata vite: auribꝫ ꝑcipe vt sci
as prudentiā. Quid est isrl̄ ꝙ ī terra ini
micoꝝ es? Inueterasti ī terra aliena: co
inquinat⁹ es cū mortuis. Deputat⁹ es
cū descēdentibꝫ in infernū. dereliquisti
fontē sapīe. Nā si in via dei ambulasses
habitasses vtiq̄ ī pace suꝑ terrā. Disce
vbi sit prudētia. vbi sit ꝟtus. vbi sit in/
tellectus. vt scias simul vbi sit lōgitur/
nitas vite ⁊ victus. vbi sit lumē oculo/
rū ⁊ pax. Quis inuenit locū ei⁹? Et q̄s
intrauit ī thesauros ei⁹? Vbi sunt prin/
cipes gētiū. ⁊ qui dñant̄ suꝑ bestias que
sunt suꝑ terrā? Qui in auibꝫ celi ludūt:
qui argentū thesauriçāt ⁊ auꝝ in q̄ cōfi/
dūt hoīes. ⁊ nō est finis acquisitiōis eo/
rū. Qui argentū fabricāt ⁊ solliciti sunt
nec est inuētio opeꝝ illoꝝ. Exterminati
sunt ⁊ ad inferos descēderūt. et alij loco
eoꝝ exurrexert̄. Iuuenes viderūt lumē
⁊ hītauerūt suꝑ terrā. Vliā aūt discipli/
ne ig̊rauerūt neq̄ intellexerūt semitas
eius neq̄ filij eoꝝ susceperūt eā. A facie
ipsoꝝ lōge facta est. Nō est audita in ter/
ra chanaan neq̄ visa est in theman. Filij
q̄z agar qui exquisiert̄ prudētiā q̄ de ter/
ra est. negociatores terre ⁊ theman. ⁊ fa
bulatores ⁊ exquisitores prudētie ⁊ in/
telligētie: viā aūt sapīe nesciert̄ neq̄ cō/
memorati sunt semitas eius. O isrl̄ q̄ꝫ
magna ē dom⁹ dei. ⁊ ingēs locus possessi
onis eius. Magn⁹ est ⁊ nō hꝫ finē: excel
sus ⁊ immēsus. Ibi fuerūt gigātes no/
minati: illi qui ab initio fuerūt statura
magna sciētes bellū. Nō hos elegit dñs
neq̄ viā discipline inuenerūt. ꝓpterea
pierūt. Et q̄m nō habuerūt sapīam in/
terierūt ꝓpt̄ suā insipientiā. Quis ascē/
dit ī celū ⁊ accepit eā ⁊ eduxit eaꝫ de nu/
bibꝫ? Quis trāsfretauit mare ⁊ inuenit
illā ⁊ attulit illā suꝑ auꝝ electū? Nō est
qui possit scire vias ei⁹: neq̄ qui exq̄rat
semitas ei⁹. Sed qui scit vniūsa nouit
eā. ⁊ adinuenit eā prudentia sua. Qui p̄
parauit terrā in eterno tpe. et repleuit
eā bipedibꝫ ⁊ q̄drupedibꝫ. Qui emittit
lumē ⁊ vadit. ⁊ vocauit illud. ⁊ obedit il
li in tremore. Stelle aūt dederūt lumē
in custodijs suis. ⁊ letate sunt. Vocate
sunt. ⁊ dixerūt. Adsumus. Et luxerunt
ei cum iocunditate: qui fecit illas. Hic
est deus noster. ⁊ nō estimabit̄ alius ad/
uersus eum. Hic adinuenit oēm viam
discipline. ⁊ tradidit illam iacob puero
suo. ⁊ isrl̄ dilecto suo. Post h̄ in t̄ris vi
sus est. ⁊ cū hoībꝫ ꝯuersatus est. IIII

Hic liber mandatorum dei. ⁊ lex
que est in eternū. Omēs qui te
nent eam. ꝑueniēt ad vitaꝫ. qui
aūt dereliquerūt eam. in mortē. Cōuer
tere iacob ⁊ apprehende eam. ambula ꝑ
viam ad splendorē eius ꝯtra lumē eius
Ne tradas alteri gloriā tuā ⁊ dignitatē
tuā genti aliene. Beati sumus isrl̄: qꝛ q̄
deo placent. manifesta sunt nobis. Ani/
meq̄or esto ꝓpl̄s dei memorabilis israel
Vlenūdati estis gētibꝫ nō in ꝑditionē. sꝫ
ꝓpter qd̄ in ira dei ad iracundiā ꝓuoca/
stis dñm. traditiq̄ estis aduersarijs. Ex
acerbastis enī eū qui fecit vos deuꝫ eter
num: immolantes demonijs ⁊ non deo
Obliti enī estis eū qui nutriuit vos. et
cōtristatis nutricē vr̄am hierl̄m. Vidit
enī iracūdiā a deo veniētem vob̄. ⁊ dixit:
Audite confines siō: Adduxit enī mihi
deus luctū magnū. Vidi enim captiui/
tatē ꝓpl̄i mei filioꝝ meoꝝ ⁊ filiaꝝ: quā su
ꝑduxit ill̄ et̄nus. Nutriui enim illos cū
iocunditate: dimisi autem illos cuꝫ fle/
tu et luctu. Nemo gaudeat super me vi
duam ⁊ desolataꝫ: a multis derelicta suꝫ
ꝓpter peccata filioꝝ meoꝝ qꝛ declinaue/
runt a lege dei. Iusticias autē ipsius ne
scierunt. nec ambulauerūt per vias mā
datoꝝ dei. neq̄ per semitas veritatis ei⁹
cum iusticia ingressi sunt. Vleniant cōfi
nes siō. ⁊ memorent̄ captiuitateꝫ filioꝝ

et filiaꝝ meaꝝ: quam supduxit illis eter
nus. Adduxit enī sup illos gentē de lon-
ginquo gentē improbā ⁊ alteri⁹ lingue
qui nō sunt reueriti senē. neqꝫ pueroꝝ
misti sunt. Et abduxerūt dilectos vidue
⁊ a filijs vnicā desolauerūt. Ego aūt q̄d
possum adiuuare vos? Qui. n. adduxit
sup vos mala: ipse vos eripiet de mani-
bus inimicoꝝ vestroruꝫ. Ambulate filij
ambulate. ego eī derelicta suꝫ sola. Exui
me stola pacis: indui aūt me sacco obsec̄
tionis. ⁊ clamabo ad altissimuꝫ in diebꝫ
meis: Animequiores estote filij. clama
te ad dn̄m ⁊ eripiet vos de manu princi
pū inimicoꝝ. Ego enī speraui in eternū
salutē vr̄am. ⁊ venit mihi gaudiū a scō
sup misericordia. q̄ veniet vob̄ ab eterno
salutari nr̄o. Emisi enī vos cū luctu et
ploratu. reducet aūt vos mihi dn̄s cuꝫ
gaudio ⁊ iocūditate in sempiternū. Si
cut enī viderūt vicine siō captiuitatem
vr̄am a deo: sic videbūt ⁊ ī sceleritate sa
lutē vr̄am in deo. q̄ supueniet vob̄ cū ho
nore magno ⁊ splēdore et̄no. Filij patiē
ter sustinete irā q̄ supuēiet vob̄. Perse
cut⁹ ē. n. te inimic⁹ tu⁹ sꝫ cito videb̄ pdi
tionē ipsius ⁊ sup ceruices ip̄ius ascen-
des. Delicati mei ābulauerūt vias aspe
ras: ducti sunt enī vt grex dirept⁹ ab ini
micis. Animequiores estote filij: ⁊ pcla
mate ad dn̄m. Erit enī memoria vr̄a ab
eo q̄ duxit vos. Sic̄. n. fuit sensus vr̄ vt
erraretꝫ a deo: decies tm̄ iteꝝ ꝯuertentes
requiretꝫ euꝫ. Qui. n. induxit vob̄ mala:
ipse rursum adducet vob̄ sempiternam
iocūditatē cū salute vr̄a. Aīeq̄or esto hie
rl̄z. Exhortat̄. n. te q̄ te noīauit. Nocētes
pibūt qui te vexauerūt. ⁊ qui g̃tulati sūt
in tua ruina punient̄. Ciuitates quibꝫ
seruierūt filij tui. punient̄. ⁊ q̄ accepit fi
lios tuos. Sicut. n. gauisa est ī tua rui-
na ⁊ letata est ī casu tuo: sic ꝯtristabit̄ in
sua desolatione. Et amputabit̄ exulta-
tio ml̄titudīs ei⁹ ⁊ gaudimoniū ei⁹ erit
in luctū. Ignis. n. supueniet ei ab eter-
no in lōgiturnis diebꝫ. ⁊ habitabit̄ a de
monijs in multitudine temporis. Cir-
cūspice hierl̄m ad orientē. ⁊ vide iocun
ditatem a deo tibi venientem. Ecce enī
veniūt filij tui. quos dimisisti dispsos
veniunt collecti ab oriente vsqꝫ ad occi-
dentem: in verbo sancti gaudentes in ho
norem dei.

V

Exue te hierl̄m stola luct⁹ ⁊ vexa-
tionis tue. ⁊ indue te decore et
honore q̄ a deo tibi est sempiterna glo-
ria. Circūdabit te deus diploide iusticie
⁊ imponet mitrā capiti tuo honoris eter
ni. Dens enī oñdet splēdorē suuꝫ in te:
qui sub celo est. Nominabit̄ enī tibi no
mē tuū a d̄o in sempiternū: pax iusticie
et honor pietatis. Exurge hierl̄m ⁊ sta ī
excelso. ⁊ circūspice ad orientem. ⁊ vide
collectos filios tuos ab oriēte sole vsqꝫ
ad occidentē: in v̄bo sancti gaudētes dei
memoria. Exierūt enī abs te pedibꝫ du
cti ab inimicis: adducet aūt illos dn̄s ad
te portatos in honorē sicut filios regni.
Cōstituit enī de⁹ humiliare omnē mō-
tem excelsum ⁊ rupes ꝑhēnes ⁊ ꝯualles
replere ī eq̄litatē terre. vt ambulet isrl̄
diligēter in honorē d̄i. Obumbrauerūt
aūt silue. ⁊ oē lignū suauitatis isrl̄ man
dato dei. Adducet enī de⁹ isrl̄ cū iocūdi-
tate in lumine maiestatis sue: cū mīa et
iusticia q̄ est ex ipso. Incipit exēpluꝫ
epistole eiusdeꝫ quā misit hieremias ad
abductos captiuos in babyloniā a rege
babyloniorum: vt annūciaret illis s̄m
quod preceptum est illi a deo

VI

Propter pctā q̄ peccastis añ deū
abducemini in babyloniam ca-
ptiui a nabuchodonosor rege
babylonioꝝ. Ingressi itaqꝫ in babylonē
eritis ibi annis plurimis ⁊ tēporibꝫ lō-
gis vsqꝫ ad generationes septē: post hoc
aūt educam vos inde cū pace. Nūc aūt
videbitis in babylonia deos aureos et
argēteos ⁊ lapideos ⁊ ligneos ī humer⁹
portari ostentantes metum gētibꝫ. Ti-
dete ergo ne ⁊ vos similes efficiamini fa
ctis alienis ⁊ metuatis. ⁊ met⁹ vos capi
at in ip̄is. Visa itaqꝫ turba de retro ⁊ ab
ante. adorantes dicite in cordibus vr̄is
Te oportet adorari dn̄e. Angelus autē
meus vobiscū est. Ip̄e aūt exquirā aīas

vtas. Nã ligna ipsoꝝ polita a fabro· ipsa
etiã inaurata ⁊ inargẽtata falsa sunt et
nõ pñt loqui. Et sicut virgini amãti or
namẽta: ita ⁊ accepto auro fabricata sunt
Coronas certe aureas hñt super capita
sua dij illoꝝ: vñ subtrahunt sacerdotes
ab eis aurũ ⁊ argentũ· ⁊ erogãt illud in
semetipsis. Dant aũt ⁊ ex ipo pstitutis
⁊ meretrices ornãt· ⁊ itez cuz recepint il
luda meretricibꝫ ornãt deos suos. Hi
aũt nõ liberãt ab erugine ⁊ tinea. Op
tis aũt illis veste purpurea extergẽt faci
em ipoꝝ ꝓpter puluerẽ dom⁹ qui est plu
rimus inter eos. Sceptrũ aũt habet vt
hõ sicut iudex regionis· qui in se peccan
tẽ nõ interficit. Habet etiã in manu gla
diũ ⁊ securim se aũt de bello ⁊ a latroni
bus nõ liberat. Vñ vob notũ sit· qz non
sunt dij. Nõ g reueremini eos. Sicut
enĩ vas hois ꝓfractũ iutile efficit: tales
sunt ⁊ dij illoꝝ. Cõstitutis illis in domo
oculi eoꝝ pleni sunt puluere a pedibꝫ in
troeũtiũ. Et sic alicui qui regẽ offendit
circũsepte sũt ianue aut sic ad sepulcrũ
adductũ mortuũ: ita tutant sacerdotes
ostia clausuris ⁊ seris ne a latronibꝫ ex
polient. Lucernas accẽdũt illis· ⁊ quidẽ
mltas: ex qbꝫ nulla videre pñt. Sũt au
tẽ sicut trabes ĩ domo. Corda vo eoꝝ di
cũt eligere serpẽtes q de tra sunt: dũ co
medũt eos ⁊ vestimẽtũ ipsoꝝ· ⁊ nõ senti
unt. Nigre fiũt facies eoꝝ a fumo: qui ĩ
domo fit. Supꝫ corp⁹ eoꝝ et supꝫ caput
eoꝝ volãt noctue ⁊ hirũdines ⁊ aues eti
am filie ⁊ catte. Vñ sciat; qz nõ sunt dij.
Ne g timueritis eos. Aurũ etiã qõ hñt
ad specimẽ· nisi aliqs exterserit eruginez
nõ fulgebũt. Necz enĩ dũ ꝓflarent sen
tiebãt. Ex oi pcio empta sũt: ĩ quibꝫ spi
ritꝰ nõ ẽ in ipis. Sine pedibꝫ ĩ humeris
portãt: ostẽtãtes ignbilitatẽ suã hoibꝫ. Cõ
fundãt etiã qui colũt ea. Propterea si
ceciderit ĩ terrã· a semetipꝫ nõ ꝓsurgũt:
necz si qs eũ statuerit rectũ p semetipꝫ
stabit: sz sic mortuis humeri ill' apponẽt
Hostias illoꝝ vendũt sacerdotes ipsoꝝ
⁊ abutũtur: similiter ⁊ mulieres eoꝝ de
carnes necz infirmo necz mẽdicanti
aliquid imptiũt: de sacrificijs eoꝝ fete ⁊
mẽstruate ꝓtingunt. Scientes itaqz ex
his qz nõ sunt dij: ne timeatis eos. Vñ
enĩ vocant dij. Quia mulieres apponũt
dijs argẽteis ⁊ aureis ⁊ ligneis ⁊ in do
mibꝫ eoꝝ sacerdotes sedẽt hñtes tuni
cas scissas ⁊ capita ⁊ barbã rasaz q̃z capi
ta nuda sunt. Rugiũt aũt clamantes ꝰ
deos suos sicut in cena mortui. Vestimẽta eoꝝ auferũt sacerdotes. ⁊ vestiunt
vxores suas ⁊ filios suos. Necz si quid
mali patiũt ab aliq necz si quid boni po
test retribuere· necz regẽ ꝓstituere pñt
necz auferre. Dilt necz dare diuitias
pñt necz malũ retribuere. Si qs ill' vo
tũ vouerit ⁊ nõ reddiderit necz lẽ requi
rũt. Hoiem a morte nõ liberãt necz in
firmũ a potẽtioꝛe eripiũt. Hoiem cecuz
ad visum nõ restituũt· de necessitate ho
minẽ nõ liberabũt. Vidue nõ miserebũ
tur· necz orphanis bñfacient. Lapidibꝫ
de mõte similes sunt dij illoꝝ lignei ⁊ la
pidei ⁊ aurei ⁊ argẽtei. Qui aũt colunt
ea ꝓfundent. Quõ g estimãduz est aut
dicendũ illos esse deos? Adhuc enĩ ipis
chaldeis nõ honorantibꝫ ea: qui cuz au
dierit mutũ nõ posse loqui: offerũt illõ
ad bel: postulãtes ab eo loqui· q̃si possint
sentire qui nõ hñt motum. Et ipsi cuz
intellexerint: relinquent ea. Sensuz eĩ
non habent ipsi dij illoꝝ. Mulieres au
tem circumdate funibꝫ in vijs sedent·
succendentes ossa oliuarum. Cum aũt
aliq ex ipsis abstracta ab aliquo transeũ
te dormierit cũ eo· prime sue exprobrat
q ea non sit digna habita sicut ipsa ne
qz funis eius diruptus sit. Omnia au
tem que illis fiunt falsa sunt. Quomo
do estimandum aut dicendum est illos
esse deos? A fabris autem ⁊ ab aurificibꝫ
facta sunt. Nihil aliud erunt nisi id qõ
volunt esse sacerdotes. Aurifices etiam
ipsi qui ea faciũt non sunt mlti tempis
Nunquid ergo possunt ea que fabricata
sunt ab ipsis esse dij? Reliquerunt aũt
falsa ⁊ opprobrium posteа futuris. Naz
cum superuenerit illis pelium ⁊ mala:
cogitant sacerdotes vbi se abscondant

cum illis. Quō ergo sentire dēbēāt qm̄ dij sunt qui nec de bello se liberant neq; de malis se eripiūt. Nam cū sint lignea ⁊ inaurata ⁊ inargētata sciēt postea quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹ ⁊ regib⁹ que manifesta sunt: qz non sint dij sed opa manuum hoīm ⁊ nullū opus dei cū illis. Cū ergo notū est qz nō sunt dij: ſz opa manuū hoīm: ⁊ nullū dei opus i ipsis est. Regē regiōi nō suscitāt neq; pluuiam hoīb⁹ dabūt. Judiciū q̄z nō discernēt. neq; regiones liberabūt ab iniuria. qz nihil possunt sicut cornicle inter medium celi ⁊ terre. Etenim cuz inciderit ignis in domū deoz ligneoz ⁊ argenteorū ⁊ aureoz: sacerdotes quidē ipsoz fugiēt ⁊ liberabūtur: ipsi vero sicut trabes in medio cōburent. Regi aūt ⁊ bello nō resistent. Quomō ergo estimādum est aut recipiēdū qz dij sunt. Non a furib⁹ neq; a latronib⁹ se liberabūt dij lignei ⁊ lapidei ⁊ īaurati ⁊ inargētati: quib⁹ iniqui fortiores sunt. Aurū ⁊ argentū ⁊ vestimentū quo opti sunt auferēt illis et abibūt: nec sibi auxiliū ferēt. Itaq; melius est esse regē ostentantē virtutē suā aut vas in domo vtile in q̄ gloriat̄ qui possidet illud. vel ostiū i domo q̄ custodit q̄ in pace sunt: q̄z falsi dij. Sol quidem ⁊ luna ac sidera cū sint splēdida ⁊ emissa ad vtilitates obaudiūt: filr ⁊ fulgur cum apparuerit pspicuū est. Idipsum autem ⁊ spūs in omni regione spirat. ⁊ nubes q̄b⁹ cū īpatū fuerit a deo pambulare in vniūsum orbem: pficiunt q̄ impatū est eis. Ignis etiaz missus desup vt ꝯsumat mōtes ⁊ siluas facit q̄ preceptū est ei. Hec aūt neq; spēb⁹ neq; virtutib⁹ vni eoz similia sunt. Cū neq; estimandū est neq; dicendū illos esse deos: qñ non pūt neq; iudiciū iudicare neq; facere hoīb⁹. Scietes itaq; qz nō sunt dij: ne ḡ timueritis eos. Neq; enī regib⁹ maledicēt neq; bñdicent. Signa enī in celo gētib⁹ non oñdunt: neq; vt sol lucebūt. neq; illuminabūt vt luna. Bestie meliores sunt illis q̄ pūt fugere sub tectū. ac pdesse sibi. Nullo itaq; mō nobis est manifestū qz sunt dij, pter quod ne timeatis eos. Nam sicut in cucumerario formido nihil custodit: ita sunt dij illoz lignei ⁊ argentei ⁊ inaurati. Eodem modo ⁊ i horto spina alba: supꝫ quā omnis auis sedet. Similiter ⁊ mortuo gentis iecto in tenebris: similes sunt dij illoz lignei ⁊ inaurati ⁊ inargētati. A purpura q̄z ⁊ murice q̄ supꝫ illos teneant: scient itaq; qz non sunt dij. Ipsi etiam postmo comedūt. ⁊ erit opprobriū in regione. Melioz est homo iustus qui nō habet simulacra: nā erit lōge ab opprobrio.

Explicit liber Baruch. Incipit prologus in Ezechielem pphetam.

Ezechiel pphēta cuz ioachin rege iuda captiuus ducer est in babylonez: ibiq; his qui cum eo captiui fuerāt pphetauit penitētib⁹ q̄ ad hieremie vaticiniū se vltro aduersarios tradidissent. ⁊ viderent adhuc vastā hierosolymā stare quā ille casuram esse prodixerat. Tricesimo aūt etatis sue anno ⁊ captiuitatis quinto. ecclesus est ad eōs captiuos loqui. Et eodem tpe licet pphēsterioz hic in chaldea: hieremias in iudea pphetauerunt. Sermo eius nec latinis disertus nec ad modum rusticus est sed ex vtroq; medie temperatꝰ. Sacerdos ⁊ ipse fuit sicut hieremias. pncipia voluminis ⁊ finez magnis hīs obscuritatib⁹ inuoluta. Sed ⁊ vulgata eius editio nō multuz distat ab hebraico. Cū satis miroz q̄d cāe extiterit: vt si eosdē vniūsis libris hēm⁹ int̄pretes: i alijs eadē i alijs diūsa trāstulerit. Legite igit̄ ⁊ hūc iuxta trāslationē nr̄az qm̄ p cola scripta ⁊ comata manifestioz̄ legētib⁹ sensum tribuit. Si aūt amici mei. ⁊ hūc subsannauerīt. dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Sed vereoz ne illud eis eueniat q̄ grece significantius dicitur vt vocentur fagolidoxi. quod est mādu cantes senecias:

Explicit prologus.

Incipit Eçechiel ꝓpheta. Capl'm I

Et factum ē in tricesimo anno·i·q̄rto in quinta mensis: cū eēm in medio captiuoꝝ iuxta fluuiū chobar: apti sunt celi ⁊ vidi visiones dei. In quīta mēsis ipe est ānus quint⁹ trāsmigratiōis regis ioachim: fcm̄ ē verbū dñi ad eçechielē filiū buçi sacerdotē in terra chaldeoꝝ sec⁹ flumē chobar. Et facta est sup eū ibi man⁹ dñi. Et vidi: et ecce vētus turbinis veniebat ab aquilone: ⁊ nubes magna ⁊ ignis inuoluēs. Et splēdor in circūitu eius·⁊ de medio ei⁹ q̄si species electri·i·de medio ignis. Et in medio eius sil'itudo q̄ttuor aīaliū·⁊ hic aspectus eoꝝ. Similitudo hoīs in eis. Et q̄ttuor facies vni·⁊ q̄ttuor pēne vni Et pedes eoꝝ pedes recti·⁊ planta pedis eoꝝ q̄si plāta pedis vituli·⁊ scintille q̄si aspect⁹ eris cādentꝫ: Et man⁹ hoīs sub pēnis eoꝝ ī quattuor ꝑtib⁹·⁊ facies ⁊ pēnas ꝑ q̄ttuor ꝑtes habebāt: iūcteq̄ erāt pēne eoꝝ alteri⁹ ad alteꝝ. Nō reūtebant̄ cū incederēt: sꝫ vnūq̄dq̄ añ faciē suā gradiebat̄. Sil'itudo aūt vult⁹ eoꝝ·facies hoīs ⁊ facies leōis a dextris ipoꝝ q̄ttuor facies aūt bouis a sinistris ipoꝝ q̄ttuor·⁊ facies aq̄le desup ipoꝝ q̄ttuor·⁊ facies eoꝝ ⁊ pēne eoꝝ extēte desup. Due penne singuloꝝ iūgebant̄·⁊ due tegebant corpora eoꝝ. Et vnūq̄dq̄ eoꝝ corā facie sua ambulabat. Ubi erat īpetus spūs·illuc gradiebant̄: nec reūtebant̄ cuꝫ ambularent. Et similitudo animaliū ⁊ aspectus eoꝝ q̄si carbonū ignis ardentiū·⁊ q̄si aspectus lampadaꝝ. Hec erat visio discurrens in medio aīaliū: splendor ignis et de igne fulgur egrediēs. Et aīalia ibant ⁊ reuertebant̄: in similitudinē fulguris coruscantis. Cūq̄ aspicerē aīalia: apparuit rota vna sup terrā iuxta aīalia: hñs quattuor facies. Et aspectus rotarū et opus earuꝫ quasi visio maris·⁊ vna similitudo ipsarum·quattuor ⁊ aspectus earum ⁊ opera: quasi sit rota in medio rote. Per quattuor ꝑtes earuꝫ euntes ibant·⁊ non reuertebant̄ cū ambularēt Statura q̄ꝫ erat rotis ⁊ altitudo ⁊ horribilis aspectus·⁊ totū corp⁹ oculis plenū in circūitu ipsaꝝ quattuor. Cūq̄ ambularēt aīalia·ambulabāt pariter ⁊ rote iuxta ea·⁊ cuꝫ eleuarētur aīalia de terra·eleuabantur simul ⁊ rote. Quocunq̄ ibat spūs: illuc eūte spū·⁊ rote parit̄ eleuabant̄ sequentes eū. Spiritus enī vite erat in rotis. Cum euntib⁹ ibant·⁊ cum stantib⁹ stabāt ⁊ cū eleuatis a terra·pariter eleuabantur ⁊ rote sequētes ea: q̄ꝛ spūs vite erat in rotis. Et similitudo sup caput animaliū firmamēti q̄si aspectus crystalli horribilis: ⁊ extēti sup capita eoꝝ desup. Sub firmamēto aūt penne eoꝝ recte alterius ad alterū. Unū q̄dq̄ duab⁹ alis velabat corp⁹ suū·⁊ alterū sil'r velabat̄. Et audiebā sonū alaꝝ q̄si sonū aq̄ꝝ multaꝝ: q̄si sonū sublimis dei Cū ambularēt: q̄si son⁹ erat mlt'itudīs vt son⁹ castroꝝ. Cūq̄ starēt·demittebāt̄ pēne eoꝝ. Nā cū fieret vox sup firmamētū q̄d erat sup caput eoꝝ: stabant ⁊ submittebāt alas suas. Et sup firmamētuꝫ q̄d erat imminēs capiti eoꝝ: q̄si aspect⁹ lapidis sapphyri: sil'itudo throni. et sup sil'itudinē throni sil'itudo q̄si aspectus hominis desuper. Et vidi quasi speciem electri: velut aspectū ignis intrīsec⁹ ꝑ circūitū ei⁹·a lūbis ei⁹ ⁊ desup·⁊ a lūb eius vsq̄ deorsuꝫ vidi quasi speciē ignis splendentis in circumitu velut aspectum arcus cū fuerit in nube in die pluuie. Hic erat aspectus splēdoris ꝑ gyrū. II

Hec visio similitudīs glorie domini. Et vidi et cecidi in faciem meam·et audiui vocem loquēztis. Et dixit ad me. Fili hominis sta super pedes tuos·et loquar tecum. Et ingressus est in me spiritus postq̄ locutus est mihi·et statuit me supra pedes meos. Et audiui loquentem ad me et dicentē. Fili hoīs: mitto ego te ad filios isrl': ad gētes apostatrices que recesserūt a me. Patres eoꝝ p̄uaricati sunt pactū meum vsq̄ ad diē hāc·⁊ filij dura facie

⁊ indomabili corde sunt ad q̄s ego mit-
to te. Et dices ad eos. Hec dicit dn̄s de
us: si forte vel ipsi audiāt. ⁊ si forte quie-
scāt: qm̄ dom⁹ exasperās est. ⁊ sciēt qꝛ ꝓ-
pheta fuerit ī medio eoꝝ. Tu ḡ fili hoīs
ne timeas eos neq; ſmones eoꝝ metu-
as: qm̄ increduli ⁊ subuersores sunt tecuz
⁊ cū scorpionib⁹ hītas. Verba eoꝝ ne ti
meas. ⁊ vultus eoꝝ ne formides: qꝛ do-
mus exasperans est. Loq̄ris ḡ ꝟba mea
ad eos si forte audiāt ⁊ quiescāt: qm̄ irri
tatores sunt. Tu aūt fili hoīs audi q̄cū-
q; loq̄r ad te. ⁊ noli esse exasperans sicut
dom⁹ exasperatrix est. Aperi os tuū ⁊ cōe
de q̄cunq; ego do tibi. Et vidi. ⁊ ecce ma
nus missa ad me. in q̄ erat inuolut⁹ liber
⁊ expādit illū corā me qui erat scriptus
intus ⁊ foris. ⁊ scripte erāt in eo lamen
tationes. ⁊ carmen. ⁊ ve. III
Et dixit ad me. Fili hoīs q̄dcūq;
inueneris. comede. Comede vo
lumē istud. ⁊ vadēs loq̄re ad filios israel
Et aperui os meū: ⁊ cibauit me volumi
ne illo. Et dixit ad me. Fili homīs vēter
tuus comedet. ⁊ viscera tua cōplebunt̄
volumīe isto q̄d ego do tibi. Et comedi
illud. ⁊ fcm̄ est ī ore meo sicut mel dulce
Et dixit ad me. Fili hoīs vade ad domū
isrl̄. ⁊ loq̄ris ꝟba mea ad eos. Nō enī ad
ppl̄m ꝓfundi ſmōis ⁊ ignote lingue tu
mitteris ad domū isrl̄: neq; ad ppl̄os ml̄
tos ꝓfundi ſmonis ⁊ ignote līgue: quo
rū nō possis audire ſmones. Et si ad il-
los mitteris: ipsi audirēt te. Dom⁹ aūt
isrl̄ nolūt audire te: qꝛ nolūt audire me
Oīs quippe domus isrl̄ attrita frōte est
⁊ duro corde. Ecce dedi faciē tuā valen-
tiorez faciebꝫ eoꝝ: et frontē tuā duriorē
frontib⁹ eorum: vt adamantem ⁊ vt sili
cem dedi faciē tuā. Ne timeas eos neq;
metuas a facie eoꝝ: qꝛ dom⁹ exasperās ē
Et dixit ad me: Fili hoīs. oēs ſmones
meos q̄s ego loq̄r ad te. assume in corde
tuo ⁊ auribꝫ tuis audi ⁊ vade ingredere
ad trāsmigrationē ad filios ppl̄i mei. et
loquerꝫ ad eos ⁊ dices eis. Hec dicit do
minus deus: si forte audiant ⁊ quiescāt
Et assumpsit me spūs. ⁊ audiui post me
vocem commotionis magne: benedicta
gloria domini de loco suo. ⁊ vocem alaꝝ
aīaliū ꝑcutientiū alterā ad alterā. ⁊ voce
rotarum sequentiū animalia ⁊ vocez cō
motionis magne. Spiritus quoq; le-
uauit me ⁊ assumpsit me. ⁊ abij amarus
in indignatione spiritus mei. Manus
enī domini erat mecum confortās me:
Et veni ad transmigrationē ad aceruuz
nouarum frugū. ad eos qui habitabāt
iuxta flumen chobar ⁊ sedi vbi illi sede-
bant: ⁊ mansi ibi septē diebꝫ merens in
medio eoꝝ. Cū aūt ꝑtransissent septem
dies: factuz ē verbū dn̄i ad me dicēs. Fi
li hoīs: speculatorem dedi te domui isrl̄.
⁊ audies de ore meo ꝟbū: ⁊ ānūciab̄ eis
ex me. Si dicente me ad impiū: morte
morieris nō annūciaueris ei. neq; locu
tus fueris vt auertatur a via sua impia
⁊ viuat: ipse īpius in iniquitate sua mo
rietur: sanguinē autē eius de manu tua
requiram. Si autem tu annūciaueris
impio. ⁊ ille nō fuerit conuersus ab im
pietate sua ⁊ a via sua impia. ipse quidē
in impietate sua morieť: tu autem aīaz
tuam liberasti. Sed ⁊ si ꝯuersus iustus
a iusticia sua fuerit. ⁊ fecerit iniquitatez
ponā offendiculū coram eo. Ipse morie
tur: quia nō annunciasti ei. In peccato
suo morieť. ⁊ nō erť ī memoria iusticie
eius quas fecit. sanguinez vero eius de
manu tua requiram. Si autem tu an-
nuncieueris iusto vt non peccet iustus
⁊ ille non peccauerit. viuens viuet quia
annūciasti ei. ⁊ tu aīam tuā liberasti. Et
facta est super me manus dn̄i. ⁊ dixit ad
me: Surgens egredere in campū. ⁊ ibi
loquar tecuz. Et surgēs egressus suz in
campum. ⁊ ecce ibi gloria domini stabat
quasi gloria quam vidi iuxta fluniū cho
bar. ⁊ cecidi in faciē meam. Et ingressus
est in me spiritus. ⁊ statuit me super pe
des meos. ⁊ locut⁹ ē mihi: ⁊ dixit ad me
Ingredere. ⁊ includere in medio dom⁹
tue. Et tu fili hominis: ecce data sunt su
per te vincula ⁊ ligabūt te in eis. et non
egredieris in medio eoꝝ. ⁊ linguam tuā
adhærere faciā palato tuo: ⁊ eris mutus

nec quasi vir obiurgãs. qz dñs eraspe/
rãs est. Cũ aũt locut⁹ fuero tibi. aperiaz
os tuum. ⁊ dices ad eos. Hec dicit dñs
deus. Qui audit audiat. ⁊ qui quiescit
quiescat: qz dom⁹ exasperãs est. IIII

Et tu fili hoĩs. sume tibi laterẽ ⁊
pones eã coꝝ te. ⁊ describes i eo
ciuitatẽ hierl'm. Et ordinab ad
uersus eã obsidionẽ: ⁊ edificab munitõ
nes. ⁊ cõportab aggerẽ. ⁊ dab ꝓtra eã ca/
stra. ⁊ pones arietes in gyro. Et tu sume
tibi sartaginẽ ferreã. ⁊ pones eã in mu/
rũ ferreũ inter te ⁊ inter ciuitatẽ. ⁊ obfir
mab faciẽ tuã ad eã. ⁊ erit in obsidionez
⁊ circũdabis eã. Signum est domui isrl'
Et tu dormies sup latus tuũ sinistrũ et
pones iniq̃tates domus isrl' sup eo nũe/
ro dieꝝ q̃bꝫ dormies sup illõ. ⁊ assumes
iniquitates eoꝝ. Ego aũt dedi tibi ãnos
iniq̃tatis eoꝝ nũero dierũ trecẽtos ⁊ no
naginta dies. ⁊ portab iniquitatez dom⁹
isrl'. Et cũ cõpleueris hꝫ. dormies sup la/
tus tuũ dextrũ secũdo. ⁊ assumes iniq̃ta
tẽ domus iuda q̃draginta diebꝫ. Diem
pro anno. diem inquam pro anno de/
di tibi. Et ad obsidionem hierusalez cõ/
uertes faciẽ tuã. ⁊ brachiũ tuũ erit extẽ/
tum. ⁊ pphetab adũsus eaz. Ecce circũde/
di te vinc̃l'. ⁊ nõ te ꝑtes a latere tuo i la
tus aliud donec cõpleas dies obsidiõis
tue. Et tu sume tibi frumentũ ⁊ hordeũ
um ⁊ fabã ⁊ lentẽ ⁊ miliũ ⁊ vicią ⁊ mit/
tes ea i vas vnũ. ⁊ facias tibi panes nu
mero dieꝝ quibꝫ dormies sup lat⁹ tuuz
Trecẽtis ⁊ nonaginta diebꝫ comedes il
lud. Cibꝫ aũt tuus q̃ vescẽris erit in põ/
dere viginti stateres i die. A tpe vsq̃z ad
tps comedes illud. Et aquã in mẽsura
bibes sextã ptem hin. A tpe vsq̃z ad tps
bibes illud. Et q̃si subcinericiũ hordea/
ceũ comedes illud ⁊ stercore qđ egredit
de hoĩe opiet illud in oculis eoꝝ. Hec di
cit dñs. Si comedẽt filij isrl' panẽ suuz
pollutũ inter gẽtes: ad qs eiciã eos. Et
dixi. A. a. a. dñe deus. Ecce aia mea nõ ẽ
pollutа: ⁊ morticinũ ⁊ laceratũ a bestijs
non comedi ab infantia mea vsq̃z nunc
⁊ nõ est ingressa os meũ ois caro immũ
da. Et dixit ad me. Ecce dedi tibi fimuz
bum pro stercoribꝫ humanis. et facies
panem tuuz in eo. Et dixit ad me. Fili
hominis. ecce ego conterã baculũ panis
in hierl'm ⁊ comedẽt panem suuz in põ
dere ⁊ in solitudine. ⁊ aquã in mensura
⁊ in angustia bibent vt deficientibꝫ pane
⁊ aqua corruat vnusquisq̃z ad fratrez su
um. ⁊ cõtabescat in iniq̃tatibꝫ suis. V

Et tu fili hoĩs sume tibi gladiuz
acutum radentem pilos. ⁊ assu
mes eũ ⁊ duces ꝑ caput tuum
⁊ per barbam tuam. ⁊ assumes tibi state
ram ponderis ⁊ diuides eos. Tertiam
partem igni combures in medio ciuita
tis iuxta cõpletionẽ dieruz obsidionis
⁊ assumes tertiam ptem ⁊ cõcides gla/
dio in circũitu eius: tertiam vero aliam
disperges in ventũ. ⁊ gladiũ nudabis p⁹
eos. Et sumes inde puum numerũ ⁊ li
gabis eos in summitate pallij tui. Et ex
eis rursum tolles et pjcies eos in me/
dio ignis ⁊ combures eos igni ⁊ ex eis
egredietur ignis in oẽm domum isrl
Hec dicit dñs dẽ⁹. Jsta est hierl'm. In
medio gentiũ posui eaz. ⁊ in circũitu ei⁹
terras. Et cõtẽpsit iudicia mea vt plus
esset impia q̃z gẽtes. ⁊ ꝑcepta mea vltra
q̃z terre q̃ in circũitu eius sunt. Judicia
enim mea piecerũt. ⁊ in ꝑceptis meis nõ
ambulauerũt. Jdcirco hec dicit domi/
nus deus. Quia supastis gẽtes q̃ in cir
cũitu vr̃o sunt. ⁊ in ꝑceptis meis nõ am
bulastĩ. ⁊ iudicia mea nõ fecistĩ. ⁊ iuxta iu/
dicia gẽtiũ q̃ i circũitu vr̃o sũt nõ estis opa
ti. iõ hꝫ dic dñs dẽ⁹. Ecce ego ad te: ⁊ ipe e
go faciã i medio tui iudicia i ocul' gẽtiũ
⁊ faciã i te qđ nõ feci. ⁊ q̃bꝫ filia vltra nõ
faciã: ꝓpter oẽs alomiationes tuas. Jõ
pres comedẽt filios suos i medio tui ⁊ fi
lij comedẽt pres suos. Et faciã i te iudi
cia ⁊ ventilabo vniũsas reliq̃as tuas i oẽz
ventũ. Jdcirco viuo ego dicit dñs deus
nisi ꝑ eo qꝺ scm̃ meũ violasti i oĩbꝫ offen
sionibꝫ tuis ⁊ in cũctis alomiationibus
tuis ego q̃z ꝓfringã. ⁊ nõ parcet oculus
me⁹ ⁊ ñ miserebꝫ. Tertia ps tui peste mo
riet ⁊ fame ꝓsumet i medio tui ⁊ ttia ps

tui in gladio cadet in circũitu tuo. Ter-
tiam vero ꝑtem tuã in oẽm ventũ disp-
gam. ⁊ gladiũ euaginabo post eos. Et cõ
plebo furorẽ meũ: ⁊ requiescere faciaz in
dignationẽ meã in eis: ⁊ ꝯsolabor. Et sci
ent qꝛ ego dñs locut⁹ sum in çelo meo:
cum impleuero oẽm indignationẽ me-
am in eis. Et dabo te in desertũ ⁊ in oppro
briũ gẽtib⁹ q̃ in circũitu tuo sunt: in cõ-
spectu oĩs ꝑtereũtis. Et eris opprobriũ
⁊ blasphemia. exemplũ ⁊ stupor in gẽtib⁹
q̃ in circũitu tuo sunt cũ fecero in te iu
dicia in furore ⁊ in indignatione ⁊ in in
crepationib⁹ ire que ego dñs locut⁹ suz
qñ misero sagittas famis pessimas que
erũt mortifere. ⁊ q̃s mittaz vt dispdam
vos. Et famẽ ꝯgrego sup vos ⁊ ꝯteram
in vobis baculũ panis. ⁊ immittã ĩ vos
famẽ ⁊ bestias pessimas vsqꝫ ad interni-
tionẽ. Et pestilentia ⁊ sanguis trãsibũt
per te. ⁊ gladium inducaz super te. Ego
dominus locutus sum. VI

Et fact⁹ est sermo dñi ad me di-
cens. Fili hoĩs. pone faciẽ tuã ad
mõtes isrl' ⁊ ꝓphetab ad eos ⁊ di
ces: Mõtes isrl' audite ꝟbũ dñi dei. Hec
dic̃ dñs de⁹ mõtib⁹ ⁊ collib⁹ rupib⁹ ⁊ val
lib⁹. Ecce ego inducã sup vos gladiũ et
dispdã excelsa vr̃a: ⁊ demoliar aras vr̃as
⁊ ꝯfringent̃ simulacra vr̃a. ⁊ deijciaz int̃-
fectos vr̃os ante idola vr̃a. Et dabo ca-
dauera filioꝝ isrl' ante faciẽ simulacroꝝ
vr̃oꝝ. ⁊ dispgã ossa vestra circũ aras vr̃as
in oĩb⁹ hĩtationib⁹ vestris. Urbes deste
erũt ⁊ excelsa demolient̃ ⁊ dissipabunt̃:
⁊ interibũt are vestre ⁊ ꝯfringent̃: ⁊ cessa
bũt idola vr̃a. ⁊ cõterent̃ delubra vr̃a: et
delebunt̃ opa vestra: ⁊ cadet interfectus
in medio vestri. ⁊ scietis qꝛ ego suz dñs
Et relinquã in vobis eos qui fugerint
gladiũ in gentib⁹. cũ dispsero vos in ter
ris. ⁊ recordabunt̃ mei liberati vestri ĩ gẽ
tib⁹ ad aq̃s captiui ducti sunt: qꝛ cõtriui
cor eoꝝ fornicans ⁊ recedẽs a me. ⁊ ocu-
los eoꝝ fornicãtes post idola sua: ⁊ displi
cebũt sibimet sup malis que fecerant ĩ
vniuersis abominationib⁹ illis. ⁊ scient
qꝛ ego dñs. non frustra locutus sum vt
facerem eis malũ hoc. Hec dicit dñs de
us. Percute manũ tuã ⁊ allide pedem
tuũ. ⁊ dic heu ad omẽs abominationes
maloꝝ dom⁹ isrl': qꝛ gladio fame et peste
ruituri sunt. Qui longe est. peste morie
tur: qui aũt ꝓpe: gladio corruet: ⁊ qui re
lict⁹ fuerit ⁊ obsessus. fame morietur. Et
cõplebo indignationẽ meaz in eis. ⁊ scie
tis qꝛ ego dñs. cũ fuerint interfecti vr̃i
in medio idoloꝝ vestroꝝ. in circũitu ara
rũ vestraꝝ. in omni colle excelso. ⁊ in cũ-
ctis summitatib⁹ montiũ. et subtus oẽ
lignũ nemorosum. ⁊ subtus vniuersam
quercũ frondosam locũ vbi accenderũt
thura redolẽtia vniuersis idolis suis.
Et extendã manũ meã sup eos. ⁊ faciaz
terrã eoꝝ desolatã ⁊ destitutaz a deserto
deblatha in omnibus habitationibus
eoꝝ: ⁊ scient qꝛ ego dñs. VII

Et factus est sermo domini ad
me dicens. Et tu fili hoĩs: hec
dicit dñs deus terre isrl'. Finis
venit: venit finis sup q̃ttuor plagas ter-
re. Nũc finis sup te: ⁊ immittã furorem
meũ in te. Et iudicabo te iuxta vias tu-
as. Et ponã ꝯtra te oẽs abominationes
tuas. Et nõ ꝑcet oculus meus super te
⁊ nõ miserebor: sed vias tuas ponã super
te. ⁊ abominatiões tue in medio tui erũt
⁊ scietis qꝛ ego dñs. Hec dicit dñs deus
Afflictõ vna afflictio ecce vẽit. Finis ve
nit: venit finis. Euigilauit aduersum te
ecce venit. Venit cõtritio sup te qui hĩ-
tas in terra. Venit tempus: ꝓpe est dies
occisionis. ⁊ non glorie montiũ. Nũc de
ꝓpinquo effundã iram meã sup te. ⁊ cõ-
plebo furorẽ meũ in te. Et iudicabo te se
cundũ vias tuas. ⁊ imponã tibi oĩa scele
ra tua. ⁊ nõ parcet oculus meus nec mi
serebor: sꝫ vias tuas ĩponã tibi. ⁊ abomina
tiones tue in medio tui erunt. ⁊ scietis
quia ego suz dominus percutiens. Ecce
dies: ecce venit: Egressa est cõtritio. Flo
ruit virga. germinauit supbia. iniq̃tas
surrexit in ꝟga impietatis. Non ex eis.
⁊ nõ ex ꝓplo: neqꝫ ex sonitu eoꝝ: ⁊ nõ erit
requies in eis. Venit tempus: appropi
quauit dies. Qui emit. nõ letetur. ⁊ qui

vendit nõ lugeat. quia ira super oẽm po-
pulũ eius. qꝛ qui vẽdit ad id quod vẽdi
dit nõ reuertet̃: et adhuc in viuẽtibꝫ vi
ta eoꝝ. Visio enĩ ad oẽm multitudinez
eius nõ regredietur. ⁊ vir ĩ iniquitate vite
sue nõ cõfortabitur. Canite tuba prepa
rent̃ oẽs ⁊ nõ ẽ q̃ vadat ad p̃liũ. Ira enĩ
mea sup̃ vniuersum populuz eius. Gla
diꝰ foris pestis ⁊ fames intrinsecꝰ. Qui
in agro ẽ gladio morietur: ⁊ q̃ ĩ ciuitate. pe
stilẽtia et fame deuorabunt̃. et saluabũ-
tur qui fugerint ex eis. Et erũt in mõti
bus quasi colũbe ꝯualliũ: omẽs trepidi:
vnusq̃sq̃ ĩ iniquitate sua. Oẽs manus
dissoluẽt̃: ⁊ oĩa genua fluẽt aquis. Et ac
cingẽt se cilicijs ⁊ operiet eos formido:
et in oĩ facie ꝯfusio: ⁊ in vniũsis capiti-
bus eoꝝ caluitiũ. Argẽtũ eoꝝ foris p̃ijci
etur. ⁊ auꝝ eoꝝ ĩ sterq̃liniũ erit. Argẽtũ
eoꝝ ⁊ aurũ eoꝝ nõ valebit liberare eos:
in die furoris dñi. Aĩam suã nõ satura-
bũt. ⁊ vẽtres eoꝝ nõ implebũt̃: qꝛ scãda
lũ iniq̃tatis eoꝝ factũ ẽ: ⁊ ornamẽtũ mo
niliũ suoꝝ in sup̃biã posueruut. ⁊ imagi
nes abomĩationũ suaꝝ ⁊ simulacroꝝ fe-
cerũt ex eo. Propter hꝰ dedi eis illd̃ ĩ in-
mũdiciã. ⁊ dabo illd̃ in manꝰ alienoꝝ ad
diripiẽdũ. ⁊ impijs terre in p̃dã: ⁊ cõta-
minabunt illud. Et auertã faciẽ meam
ab eis ⁊ violabũt arcanũ meũ: ⁊ introi-
bũt in illd̃ emissarij ⁊ ꝯtaminabũt illd̃.
Fac ꝯclusionẽ q̃m terra plena ẽ iudicio
sanguinũ: et ciuitas plena iniq̃tate. Et
adducã pessimos de gẽtibꝫ: ⁊ possidebũt
domos eoꝝ. Et q̃escere faciã sup̃biã po-
tẽtiũ. ⁊ possidebũt scũaria eoꝝ. Angustia
sup̃ueniẽte requirẽt pacẽ. ⁊ nõ erit. Cõ-
turbatio sup̃ ꝯturbatõez veniet. ⁊ audi-
tus sup̃ auditũ. Et querẽt visionẽ de p̃
pheta. ⁊ lex p̃ibit a sacerdote. ⁊ ꝯsiliũ a se
nioribꝫ. Rex lugebit. ⁊ principes ĩduen
tur merore: ⁊ manꝰ p̃pl'i t're ꝯturbabũt̃.
Scd̃m viã eoꝝ faciã eis ⁊ s̃m iudiciuz
eoꝝ iudicabo eos: ⁊ sciẽt qꝛ ego sũ dñs.

Et factũ ẽ in ãno sexto VIII
in sexto mẽse ĩ quĩta mẽsis: ego
sedebã in domo mea. ⁊ senes iu
da sedebãt corã me. Et cecidit ibi super
me manꝰ dñi dei. Et vidi: Et ecce simili
tudo quasi aspectꝰ ignis. Ab aspectu lũ-
borũ eiꝰ ⁊ deorsũ ignis. ⁊ a lũbis eiꝰ ⁊ sur
suz q̃si aspectus splẽdoris. ⁊ visio electri
Et emissa similitudo manꝰ apprehẽdit
me in cincĩno capitꝫ mei. ⁊ eleuauit me
spũs inter celũ ⁊ terrã: ⁊ adduxit me in
hierl'm in visione dei iuxta ostiũ interiꝰ
quod respiciebat ad aquilonẽ. vbi erat
statutũ idolũ celi ad p̃uocandã emula-
tionẽ. Et ecce ibi gloria dei isrl' s̃m visio
nẽ quã viderã in campo. et dixit ad me:
Fili hoĩs: leua oculos tuos ad viã aqui
lonis. Et leuaui oculos meos ad viam
aquilonis. ⁊ ecce ab aquilone porte alta
ris idolũ celi in ip̃o introitu Et dixit ad
me: Fili hoĩs putas ne vides tu q̃d isti
faciũt abominatões magnas q̃s domus
israel facit hic. vt p̃cul recedã a scũario
meo? Et adhuc ꝯuersus. videbis abomi
natõnes maiores. Et introduxit me ad
ostiũ atrij. Et vidi. et ecce foramẽ vnũ
in pariete. Et dixit ad me Fili hoĩs fode
parietẽ. Et cũ fodissem parietẽ: apparu
it ostiũ vnũ. Et dixit ad me. Ingredere
et vide abominatões pessimas quas isti
faciũt hic. Et ingressus vidi et ecce oĩs
similitudo reptiliũ ⁊ animaliũ abomĩa-
tio. ⁊ vniuersa idola domus isrl' depicta
erãt in pariete. in circũitu p̃ totum. Et
septuaginta viri de senioribꝫ domꝰ isrl' ⁊
iechonias filius saphan stabat in medio
eoꝝstantiũ ante picturas. ⁊ vnusquisq̃
habebat thuribulũ ĩ manu sua: ⁊ vapor
nebule de thure consurgebat. ⁊ dixit ad
me: Certe vides fili hoĩs q̃ seniores do-
mus isrl' faciũt in tenebris. vnusq̃sq̃ in
abscõdito cubilis sui. Dicũt enĩ: Nõ vi
det dñs nos. Dereliq̃t dñs terrã. Et di
xit ad me: Adhuc cõuersus videbis abo
minatões maiores q̃s isti faciũt. Et in-
troduxit me p̃ ostiuz porte domꝰ dñi q̃d
respiciebat ad aquilonẽ. Et ecce ibi mu
lieres sedebant plãgentes adonidẽ. Et
dixit ad me: Certe vidisti fili homĩs. Ad
huc ꝯuersus videbis abominatões ma
iores his. Et introduxit me in atriũ do
mus dñi interius. Et ecce in ostio tem-

pli dñi inter vestibulū ⁊ altare quasi vi-
gintiquinq; viri dorsa habētes cōtra tē-
plū dñi et facies ad orientez. ⁊ adorabāt
ad ortū solis. Et dixit ad me: Certe vi-
disti fili hoīs. Nūquid leue ē hoc domui
iuda. vt facerēt abominatōes istas quas
fecerūt hic: q; replētes terrā iniquitate
cōuersi sunt ad irritandum me: Et ecce
applicant ramū ad nares suas. Ergo et
ego faciā in furore: nō parcet ocul⁹ me⁹.
nec miserebor. ⁊ cū clamauerīt ad aures
meas voce magna. nō exaudiā eos. IX

Et clamauit in auribꝫ meis vo-
ce magna dicēs: Appropinq̄ue-
rūt visitatōes vrbis. ⁊ vnusq̄s-
q; vas interfectōis habet in manu sua.
Et ecce sex viri veniebāt de via porte su-
perioris que respicit ad aquilonē. ⁊ vni-
uscuiusq; vas interius in manu eius.
Vir q̄z vnus in medio eoꝝ vestitus erat
lineis. ⁊ attramētariuz scriptoris ad re-
nes eius. Et ingressi sunt: ⁊ steterūt iu-
xta altare ereū. Et gloria dñi israel assū-
pta ē de cherub: que erat sup eū ad limē
domus. Et vocauit virū q̄ indut⁹ erat li
neis: ⁊ attramētariū scriptoris habebat
in lūbis suis. Et dixit dñs ad eū. Trāsi
p mediā ciuitatē in medio hierl'm: et si-
gna thau sup frōtes viroꝝ gemētiuz et
dolētiū sup cūctis abominatōibꝫ q̄ fiunt
in medio eius. Et illis dixit audiēte me
Trāsite p ciuitatē sequentes eū: ⁊ pcuti
te. Nō parcat oculus vester neq; misere-
amini. Senē. adolescentulū ⁊ virginē.
paruulum ⁊ mulieres interficite vsq; ad
internitōez. Oēm aūt sup quē videritz
thau ne occidatis et a scūario meo inci-
pite. Ceperūt g̊ a viris senioribꝫ q̄ erant
ante faciē dom⁹. Et dixit ad eos: Conta
minate domū: ⁊ implete atria interfectz
Egredimini. Et egressi sunt. ⁊ percutie
bant eos q̄ erāt in ciuitate. Et cede com
pleta remāsi ego: ruiq; sup faciē meā et
clamans aio: Heu heu heu dñe de⁹. Er-
go ne dispdas oēs reliq̄as isrl' effundēs
furorē tuū sup hierusalem? Et dixit ad
me: Iniq̄tas dom⁹ isrl' et iuda magna ē
nimis valde: ⁊ repleta ē terra sanguini-
bus ⁊ ciuitas repleta ē auersione. Dixe
rūt enī. Dereliq̄t dñs terrā. ⁊ dñs non
videt. Igit' ⁊ me⁹ nō pcet oculus: neq;
miserebor Vliā eoꝝ sup caput eoꝝ reddā
Et ecce vir q̄ erat indut⁹ lineis q̄ habe-
bat attramētariū in dorso suo: rñdit ver
bū dicēs: Feci sicut p̄cepisti mihi. X

Et vidi: ⁊ ecce in firmamēto q̄d
erat super caput cherubin q̄si la
pis sapphyrus ⁊ q̄si spēs simili-
tudinis solij apparuit sup eum. Et dixit
ad virū qui indut⁹ erat lineis. et ait. In
gredere in medio rotarū q̄ sunt subtus
cherubin et imple manum tuaz prunis
ignis q̄ sūt inter cherubin. et effunde su
per ciuitatē. Ingressusq; est in cōspectu
meo. Cherubin aūt stabāt a dextris do-
mus cū ingrederet' vir: et nubes īpleuit
atriū interi⁹. Et eleuata ē gloria dñi de
sup cherub ad limen dom⁹. et repleta est
dom⁹ nube. Et atriū repletuz ē splēdore
glorie dñi. et sonit⁹ alarū cherubin audi
ebat' vsq; ad atriū exterius. q̄si vox dei o
potētis loquentis. Cūq; p̄cepisset viro
qui indut⁹ erat lineis dicēs: sume ignez
de medio rotarū q̄ sunt inter cherubin:
ingressus ille stetit iuxta rotā. Et exten
dit cherub manū de medio cherubin ad
ignē q̄ erat inter cherubin. ⁊ sumpsit et
dedit in man⁹ eius q̄ indut⁹ erat lineis:
qui accipiēs egressus est. Et apparuit in
cherubin similitudo man⁹ hoīs subtus
pēnas eoꝝ. Et vidi. ⁊ ecce q̄ttuor rote iu
xta cherubī. Rota vna iuxta cherub vnū
et rota alia iuxta cherub vnū. Species
aūt rotarū erat quasi visio lapidis chry
solithi. ⁊ aspect⁹ eaꝝ similitudo vna q̄t-
tuor. quasi si sit rota in medio rote. Cū
q; ambularēt. in q̄ttuor ptes gradieban
tur. et nō reuertebant' ambulātes: sed
ad locum ad quē ire declinabat q̄ prima
erat: sequebant' et cetere: nec reuertebā
tur. Et oē corp⁹ eaꝝ et colla ⁊ manus et
pēne ⁊ circuli plena erāt oculis in circui
tu quattuor rotarū. et rotas istas voca-
uit volubiles audiēte me. Quattuor au
tem facies habebat vnū. Facies vna fa-
cies cherub. et facies secūda facies hoīs.

et in tertio facies leonis ⁊ in quarto facies aq̃le. Et eleuata sunt cherubin: ipm est aial qđ videram iuxta flumẽ chobar. Cũq; ambularẽt cherubin ibãt pariter rote iuxta ea· ⁊ cũ eleuarent cherubin alas suas vt exaltarẽt ỏ terra· nõ recedebãt rote sz ⁊ ipse iuxta erãt. Stantibus illis stabãt ⁊ cum eleuatis eleuabantur. Spũs enĩ vite erat ĩ eis. Et egressa est gl'ia dñi a limine tẽpli ⁊ stetit sup cherubin. Et eleuãtia cherubin alas suas exaltata sunt a terra coram me: ⁊ illis egredientibꝫ rote q̃; subsecute sunt. Et stetit in introitu porte dom⁹ dñi orientalis· qđ vidi subter deum isrl' iuxta fluuiũ chobar. Et intelleri qz cherubin essent. Quatuor p̃ q̃ttuor vultus vni· ⁊ q̃ttuor ale vni· ⁊ similitudo man⁹ hois sub alis eor. Et similitudo vultuũ eor: ipi vultus q̃s videram iuxta fluuiũ chobar ⁊ intuit⁹ eor et impet⁹ singulor· añ faciẽ suã ĩgredi.

ET eleuauit me spũs: et introduxit me ad portã domus dñi orientalez que respicit ad solis ortũ. Et ecce ĩ introitu porte viginti quiq; viri· ⁊ vidi in medio eor iechoniã filiũ azur· et phseltiã filiũ banaie principes pp̃li. Dixitq; ad me: Fili hois: hi sũt viri qui cogitãt iniquitatẽ· et tractãt cõsiliũ pessimũ in vrbe ista dicẽtes: Nonne dudũ edificate sũt dom⁹? Hic est lebes: nos autẽ carnes. Idcirco vaticinare de eis· vaticinare fili hois. Et irruit in me spũs dñi· et dixit ad me. Loqre. Hec dicit dñs: Sic locuti estis dom⁹ isrl· et cogitatões cordis vr̃i ego noui. Pluri⁹ mos occidistis in vrbe hac· et implestis vias ei⁹ interfect⁹. Propterea hec dicit dñs. Interfecti vr̃i quos posuistis ĩ medio eius hi sunt carnes· ⁊ hec ẽ lebes· et ego educã vos ỏ medio eius. Gladiũ metuistis· ⁊ gladiũ inducaz sup vos dicit dñs deus. Et ejciã vos de medio eius. Dabꝫ vos in manũ hostiũ ⁊ faciã ĩ vobis iudicia. Gladio cadet⁹. In finibꝫ isrl' iudicabo vos: ⁊ scietis qz ego dñs. Hec nõ erit vobis in lebete· ⁊ vos nõ eritis ĩ medio eius in carnes. In finibꝫ isrl' iudicabo vos: et scietꝫ qz ego dñs. Quia in p̃ceptis meis nõ ambulastis· ⁊ iudicia mea nõ fecistis: sed iuxta iudicia gentiũ q̃ in circuitu vr̃o sunt estis opati. Et factuꝫ est cũ pphetarẽ· phseltias fili⁹ banaie moriebatur ego. Et cecidi in faciẽ meã clamãs voce magna. Et dixi: Heu heu heu dñe de⁹ cõsũmationẽ tu facis reliquias isrl'? Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: Fili hominis· fratres tui viri propinqui tui· ⁊ oĩs domus isrl'· vniuersi quibꝫ dixerunt habitatores hierl'm· longe recedite a dño· nob data ẽ terra in possessiõem: propterea hec dicit dñs de⁹. Quia lõge feci eos ĩ gẽtibus· ⁊ qz dispersi eos in terris: ero eis in sanctificatõez modicã in terris ad q̃s venerũt. Propterea loquere. Hec dicit dñs de⁹. Cõgregabo vos de pplis ⁊ adunabo de terris in quibꝫ dispsi estis: dabo qz vobis humũ isrl'. Et ingredient⁹ illuc et auferẽt oẽs offensiones: cũctasq; abominatões ei⁹ de illa. Et dabo eis cor vnũ et spũm nouũ tribuã in visceribꝫ eorũ. Et auferã cor lapideũ de carne eor· ⁊ dabo eis cor carneũ· vt in p̃ceptis meis ambulẽt· ⁊ iudicia mea custodiãt· faciãtq; ea ⁊ sint mihi in pplm· ⁊ ego sim eis in deũ. Quorũ aũt cor post offendicula ⁊ abominatões suas ambulat: hoc viã ĩ capite suo ponã dicit dñs deus. Et eleuauerũt cherubin alas suas· ⁊ rote cũ eis· et gl'ia dei israel erat sup eos. Et ascẽdit gloria dñi de medio ciuitatis: stetitq; sup montẽ q̃ est ad orientẽ vrbis. Et spũs leuauit me adduritq; in chaldeã ad trãsmigrationẽ in visionẽ in spũ dei. Et sublata est a me visio quam videram. Et locutus sum ad transmigrationem omnia verba domini que ostenderat mihi.

XII

ET factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs: Fili hois in medio dom⁹ exasperãt⁹ tu habitas: qui oculos habẽt ad videndũ et nõ vident ⁊ aures ad audiendũ et nõ audiũt: qz domus exasperans est. Tu ergo fili homis fac tibi vasa trãsmigratõis· ⁊ trãsmigrabis p̃ diem coram eis. Trãsmigrabis autẽ de loco

tuo· ad locũ alterũ in ꝯspectu eoꝝ: si for-
te aspiciãt· qꝛ domus exasperãs est. Et ef-
feres foras vasa tua· quasi vasa trãsmi-
grãtis ꝑ diẽ in cõspectu eoꝝ. Tu autem
egredieris vespe coraz eis sicut egrediť
migrãs: ante oculos eoꝝ. Perfode tibi
parietẽ· ⁊ egredieris ꝑ eũ in ꝯspectu eoꝝ
In humeris portaberis: in caligine effe-
reris. Faciẽ tuã velabis et non videbis
terrã: qꝛ portentuz dedi te domui israel.
Feci ergo sicut p̃cepat mihi dñs. Vasa
mea ꝓtuli q̃si vasa trãsmigrãtis ꝑ diẽ: ⁊
vespe ꝑfodi mihi parietẽ manu ⁊ in ca-
ligine egressus suz· ⁊ in humeris porta-
tus in ꝯspectu eoꝝ. Et factꝰ ẽ sermo dñi
mane ad me dicẽs: Fili hoĩs nũquid nõ
dixerũt ad te domꝰ isrl· domus exasperãs
quid tu facis? Dic ad eos: Hec dicit do-
minus deꝰ. Suꝑ ducẽ onus istud: q̃ est
in hierl'm: ⁊ suꝑ oẽm domuz isrl' q̃ est in
medio eoꝝ. Dic: Ego portentũ vestruz.
Qũo feci· sic fiet illis. In trãsmigratõz
et in captiuitatẽ ibũt: ⁊ dux q̃ est in me-
dio eoꝝ in humeris portabiť: in caligine
egredieť. Parierẽ ꝑfodiẽt vt educant
eũ· facies eiꝰ opieť vt non videat oculo
terrã. Et extendã rete meũ suꝑ eũ· ⁊ ca-
pieť in sagena mea ⁊ adducã eũ in baby-
lonẽ in terrã chaldeoꝝ: ⁊ ip̃am nõ vide-
bit: ibiqꝫ morieť ⁊ oẽs q̃ circa eũ sũt Pre-
sidiũ eius ⁊ agmina eiꝰ dispergã in oẽm
ventũ· et gladiũ euaginabo post eos. Et
sciẽt qꝛ ego dñs: qñ dispsero illos in gẽ-
tibꝫ et disseminauero eos in terris. Et
relinquã ex eis viros paucos a gladio ⁊
fame ⁊ pestilẽtia: vt narrẽt oĩa scelera eo-
rũ in gentibꝫ ad quas ingredienť· ⁊ sciẽt
qꝛ ego dñs. Et factus ẽ ſmo dñi ad me
dicẽs: Fili hoĩs panẽ tuũ in ꝯturbatõne
comede: sed ⁊ aquã tuã in festinatõne et
merore bibe· ⁊ dices ad ꝑpl'm terre. Hec
dicit dñs deꝰ ad eos q̃ habitãt in hieru-
salẽ: in terra isrl'. Panẽ suũ in solitudĩe
comedẽt ⁊ aquã suã in desolatõe bibent·
vt desoleť terra a multitudine sua ꝓpter
iniquitates oĩm qui habitãt in ea: et ci-
uitates q̃ nũc habitanť desolate erunt·
terraqꝫ deserta· et scietis qꝛ ego dñs. Et
factus est sermo dñi ad me dicens. Fili
hoĩs· quod est ꝓuerbiũ istud in terra isrl'
dicentiuz: in longũ differenť dies ⁊ peri-
bit oĩs visio? Ideo dic ad eos. Hec dic
dñs deꝰ. Quiescere faciã ꝓuerbiũ istud
neqꝫ vulgo diceť vltra in isrl'. Et loq̃re
ad eos· ꝙ appinquauerĩt dies et sermo
oĩs visionis. Nõ enĩ erit vltra oĩs visio
cassa· neqꝫ diuinatio ambigua in medio
filioꝝ isrl'· qꝛ ego dñs loquar· ⁊ qđcunqꝫ
locutꝰ fuero verbũ fiet. Non ꝓlongabiť
amplius: sed in diebꝫ vr̃is domꝰ exaspe-
rãs loq̃r verbũ· ⁊ faciã illđ dicit dñs deꝰ
Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili
hoĩs: ecce domꝰ isrl' dicentiũ. Visio quã
hic videt in dies multos· ⁊ in tp̃a longa
iste ꝓphetat. Propterea dic ad eos. Hec
dicit dñs deꝰ. Nõ ꝓlongabiť vltra omĩs
sermo meꝰ Verbũ qđ locutus fuero cõ-
plebiť dicit dñs deus.

XIII

Et factus ẽ sermo dñi ad me di-
cẽs: Fili hoĩs vaticinare ad ꝓphe-
tas isrl' q̃ ꝓphetãt· ⁊ dices ꝓphe-
tantibꝫ de corde suo. Audite verbũ dñi.
Hec dicit dñs deꝰ. Ve ꝓphetis insipiẽti-
bus qui sequunť spm̃ suũ ⁊ nihil videt
Quasi vulpes in deserto. ꝓphete tui isrl'
erãt. Nõ ascẽdistis ex aduerso: neqꝫ oppo-
suistis murũ ꝓ domo isrl' vt staretꝫ in p̃-
lio in die dñi. Vidẽt vana ⁊ diuinãt mẽ-
daciũ: dicẽtes· ait dñs cũ dñs non mise-
rit eos: ⁊ ꝑseuerauerũt ꝯfirmare sermo-
nẽ. Nũquid nõ visionẽ cassaz vidistis· ⁊
diuinationẽ mendacem locuti estis? Et
dicitis ait dñs: cũ ego non sim locutus
Propterea hec dicit dñs deus. Quia lo-
cuti estis vana: ⁊ vidistis mendaciuz: iõ
ecce ego ad vos ait dñs deꝰ· ⁊ erit manus
mea suꝑ ꝓphetas qui vidẽt vana ⁊ diui-
nãt mendaciũ. In cõsilio ꝑpl'i mei non
erũt et in scriptura domꝰ isrl' nõ scriben-
tur: nec in terra isrl' ingredienť· ⁊ scietis
qꝛ ego dñs deꝰ. Eo ꝙ deceperĩt ꝑpl'm me-
um dicẽtes: pax· pax· ⁊ nõ ẽ pax: ⁊ ip̃e edi-
ficabat parietẽ: illi aũt liniebãt euz luto
absqꝫ paleis. Dic ad eos q̃ liniunt absqꝫ
tp̃atura· ꝙ casurus sit. Erit enim imber
inundãs· ⁊ dabo lapides ꝑgrandes et de-

super irruētes. et ventū ꝓcelle dissipan/
tem. Siquidē ecce cecidit paries. Nun
quid nō dicet̄ vobis: vbi ē litura quā li/
uistis? Propterea hec dicit dn̄s de⁹. Et
erūpere faciā spm̄ tēpestatū ī indignatō
ne mea. et imber inundās ī furore meo
erit. et lapides grādes in ira in ꝯsūptio
nē. Et destruā parietē quē liuistis absq;
tp̄amēto. ⁊ adequabo eū terre et reuela
bit̄ fundamētū ei⁹: et cadet ⁊ ꝯsumet̄ in
medio eius. et scietꝫ qꝛ ego suꝫ dn̄s. Et
cōplebo indignatōeꝫ meā in pariete ⁊ in
his qui liniūt eū absq; tp̄amēto: dicāq;
vobis. Nō ē paries. ⁊ nō sunt qui liniūt
eū. Prophete isrl̄ qui ꝓphetāt ad hieru/
salē: et vidēt ei visionē pacis ⁊ nō ē pax
ait dn̄s deus: Et tu fili hoīs pone faciez
tuā ꝯtra filias ꝓpl̄i tui q̄ ꝓphetāt d̄ corde
suo: et vaticinare sup̄ eas. ⁊ dic. Hec di
cit dn̄s de⁹: Tle q̄ consuūt puluillos sub
oī cubito man⁹ ⁊ faciunt ceruicalia sub
capite vniuerse etatis ad capiēdas aīas
Et cū capent aīas ꝓpl̄i mei. viuificabāt
aīas eoꝝ. et violabāt me ad ꝓpl̄um meū
ꝓpter pugillū hordei ⁊ fragmē panis. vt
interficerēt aīas q̄ nō moriunt̄. ⁊ viuifi
caret aīas q̄ nō viuūt. mentientes ꝓpl̄o
meo credēti mēdacijs. Propter h̄ dicit
dn̄s de⁹: Ecce ego ad puluillos vr̄os q̄/
bus vos capitis aīas volātes. ⁊ dirūpaꝫ
eos de brachijs vr̄is. ⁊ dimittā aīas q̄s
vos capitis aīas ad volandū. Et dirum
pā ceruicalia vestra. ⁊ liberabo ꝓpl̄m me/
um de manu vr̄a. neq; erūt vltra in ma
nibꝫ vr̄is ad p̄dandū. ⁊ scietis qꝛ ego do
minus. Pro eo ꝙ merere fecistis cor iu
sti mēdaciter: quē ego nō ꝯtristaui. ⁊ cō/
fortastis man⁹ impij vt nō reuerteret̄ a
via sua mala ⁊ viueret: ꝓptereavana nō
videbitis ⁊ diuinatōes nō diuinabitis
amplius: ⁊ eruā ꝓpl̄m meū de manu ve
stra. et scietis qꝛ ego dn̄s. XIIII

Et venerūt ad me viri senioruꝫ
isrl̄: et sederūt corā me. Et fact⁹
est sermo dn̄i ad me dicēs: Fili
hoīs: viri isti posuerūt īmūdicias suas
in cordibꝫ suis: ⁊ scandalū iniq̄tatis sue
statuerūt ꝯtra faciē suā. Nūquid inter/
rogatus rn̄debo eis? Propter hoc loq̄re
eis et dices ad eos: Hec dicit dn̄s deus.
Homo hō de domo isrl̄ qui posuerit im/
mūdicias suas in corde suo. et scādaluꝫ
iniquitatis sue statuerit ꝯtra faciē suā.
et venerit ad ꝓphetā īterrogās p̄ eū me:
ego dn̄s rn̄debo ei ī multitudine īmun/
diciaꝝ suaꝝ vt capiat̄ domus isrl̄ in cor/
de suo quo recesserūt a me in cūctis ido
lis suis. Propterea dic ad domū israel.
Hec dicit dn̄s deus: Cōuertimini ⁊ re/
cedite ab idolis vr̄is. et ab vniuersis cō
tamīatōibꝫ vr̄is auertite facies vestras.
Quia hō homo de domo isrl̄ ⁊ de ꝓselitꝫ
quicūq; aduena fuerit in isrl̄. si aliena/
tus fuerit a me: et posuerit idola sua in
corde suo. et scādalū iniquitatis sue sta/
tuerit ꝯtra faciē suā ⁊ venerit ad ꝓphetā
vt interroget p̄ eū me: ego dn̄s rn̄debo
ei p̄ me. et ponā faciē meā sup̄ hoīeꝫ illū
et faciā eū in exemplū et in ꝓuerbiuꝫ. et
disp̄dā eū de medio ꝓpl̄i mei: ⁊ scietis qꝛ
ego dn̄s. Et ꝓpheta cū errauerit ⁊ locu/
tus fuerit verbū. ego dn̄s decepi ꝓphetā
illū. Et extendā manū meā sup̄ illū. ⁊ de
lebo eū de medio ꝓpl̄i mei isrl̄. ⁊ portabit
iniquitatē suā. Juxta iniquitatē īterro/
gantis. sic iniquitas ꝓphete erit: vt non
erret vltra domus isrl̄ a me neq; polluat̄
in vniuersis p̄uaricatōibus suis. sed sit
mihi in ꝓpl̄m ⁊ ego sim eis in deū. ait do
minus exercituū: Et fact⁹ est sermo dn̄i
ad me dicēs: Fili hoīs terra cū peccaue/
rit mihi. vt p̄uaricet̄ p̄uaricās extendaꝫ
manū meā sup̄ eā. et cōterā virgam pa
nis ei⁹ ⁊ īmittā in eā famē ⁊ interficiā de
ea hoīem et iumentū. Et si fuerint tres
viri isti ī medio ei⁹ noe daniel ⁊ iob: ip̄i
iusticia sua liberabunt aīas suas ait dn̄s
exercituū. Q⁹ ⁊ si bestias pessimas īduxe/
ro sup̄ terrā vt vastēt eā. et fuerit inuia
eo ꝙ nō sit p̄transiens propter bestias:
tres viri isti si fuerint ī ea. viuo ego dic̄
dn̄s deus. qꝛ nec filios nec filias libera/
būt: sed ip̄i soli liberabunt̄. terra aūt d̄so
labit̄. Vel si gladiū induxero sup̄ terraꝫ
illā. et dixero gladio. trāsi p̄ terrā. ⁊ int̄/
fecero de ea hoīem ⁊ iumētū: ⁊ tres viri

isti fuerint i medio eius. viuo ego dicit
dñs deus: nō liberabūt filios neq; filias
sed ipi soli liberabunt. Si aūt et pestilē/
tiā imisero sup terrā illā. et effudero idi/
gnatōez meā sup eā in sanguine vt aufe
rā ex ea hoiem et iumētū. et noe daniel et
iob fuerint in medio ei⁹: viuo ego dicit
dñs deus: q̄ filiū et filiā nō liberabūt: sz
ipi iusticia sua liberabūt aīas suas. Quīm
hec dicit dñs: q̄ et si q̄tuoz iudicia mea
pessima gladiū et famē ac bestias malas
et pestilētiā imisero in hierl'm vt intfici
am de ea hoiem et pec⁹: tū relinquet i ea
saluatio educētiū filios et filias. Ecce ipi
egredient ad vos et videbitis viā eoz et
adinuētōes eoz et cōsolabimini sup ma/
lo q̄ induxi in hierl'm in omib⁹ que im
portaui sup eam: et cōsolabūt vos cū vi
deritis viā eoz et adinuentōes eoz. et co
gnoscetis q̄ nō frustra fecerim oīa q̄ feci
in ea ait dominus deus. XV

Et factus ē sermo dñi ad me di/
cens: Fili hoīs quid fiet de li/
gno vitis ex oīb⁹ lignis nemoz
q̄ sunt inter ligna siluarū? Numquid tol/
let de ea lignū vt fiat opus aut fabrica/
bit de ea paxillus vt dependeat in eo q̄/
cūq; vas? Ecce igni datū ē in escā: vtrā/
q; partē ei⁹ cōsumpsit ignis: et media eius
redacta ē in fauillā. Numquid vtile
erit ad opus? Etiā cū esset integrū non
erat aptū ad opus: quātomagis cū illū
ignis deuozauerit et cōbusserit. nihil ex
eo fiet opis? Propterea hec dicit dñs de⁹.
Quō lignū vitis inter ligna siluarū q̄/
dedi igni ad deuozandā sic tradā habita
toz hierl'm: et ponā faciem meaz i eos
De igne egredientur. et ignis cōsumet
eos. Et scietis quia ego dñs cū posuero
faciē meam in eos. et dedero terrā inuiā
et desolataz: eo q̄ preuaricatoz es extite/
rint. dicit dñs deus. XVI

Et factus ē sermo dñi ad me di/
cēs: Fili hoīs: notas fac hierl'm
abominatōes suas et dices: Hec
dicit dñs de⁹ hierl'm. Radix tua et gene/
ratio tua de terra chanaan: pater tuus
amoꝛreus: et mater tua cetheꝛa. Et quā/
do nata es in die ortus tui. nō est preci/
sus vmbilicus tuus. et aqua nō es lota
in salutē: nec sale salita: nec inuoluta pā
nis. Nō pepcit sup te oculus vt faceret
tibi vnū de his misertus tui: sed proiecta
es sup faciē terre in abiectōe aīe tue. in
die qua nata es. Transiēs aūt p te. vidi
te cōculcatū in sanguite tuo. Et dixi ti/
bi cū esses in sanguine tuo. Viue. Dixi
inquā tibi in sanguine tuo. Viue: mul/
tiplicatam q̄si germē agri dedi te. et mul
tiplicata es. et grandis effecta. et ingres/
sa es et peruenisti ad mūdū muliebrē. Ubē
ra tua intumuerūt. et pilus tuus germi
nauit et eras nuda et cōfusione plena.
Et trāsiui p te et vidi te: et ecce tps tuū
tps amantiū. Et expandi amictū meum
sup te. et operui ignominiā tuam. Et iu
raui tibi. et ingressus sū pactū tecū ait do
minus de⁹. Et facta es mihi. et laui te aq̄
et emūdaui sanguinē tuū ex te. Et unxi
te oleo. et vestiui te discoloribus: et calcia
ui te hyacintho. Et cinxi te byssō: et in/
dui te subtilib⁹: et ornaui te ornamento
Et dedi armillas in manib⁹ tuis: et tor/
quē circa collū tuū. et dedi inaurē super
os tuū. et circulos in auribus tuis. et coro
nam decoris in capite tuo. Et ornata es
auro et argēto: et vestita es byssō et pol/
mito et multis coloribus. Similā et mel
et oleū comedisti et decora facta es vehe
mēter nimis. Et prosperata es in regnum. et
egressum ē nomē tuū in gētes propter spe
ciē tuā: q̄ perfecta eras in decore meo quē
posuerā sup te dicit dñs deus. Et hīs fi
duciaz in pulcritudine tua fornicata es
in noīe tuo. et exposuisti fornicatōez tuā
omi transeūti: vt eius fieres. Et sumēs
de vestimētis meis fecisti tibi excelsa hic
inde cōsuta: et fornicata es sup eis: sicut
nō est factū. neq; futuꝝ ē. Et tulisti vasa
decoris tui de auro meo et argēto meo q̄
dedi tibi: et fecisti tibi imagines masculi
linas. et fornicata es in eis. Et sumpsisti
vestimēta tua multicoloria. et operuisti
illas. Et oleū meū et thymiama meum
posuisti coram eis. et panē meū quē dedi ti
bi similam et oleū et mel quib⁹ enutriui

te posuisti in cõspectu eoꝝ in odorẽ suauitatis. Et factũ ẽ ait dñs deus ⁊ tulisti filios tuos ⁊ filias tuas quas generasti mihi ⁊ īmolasti eis ad deuorandũ: Nũqd parua ẽ fornicatio tua ⁊ Immolasti filios meos et dedisti illos cõsecrãs eis. Et post oẽs abominatõs tuas et fornicationes nõ es recordata diez adolescentie tue: qñ eras nuda ⁊ cõfusione plena calcata ī sanguine tuo. Et accidit post oẽm maliciã tuã: ve ve tibi ait dñs de⁹. Et edificasti tibi lupanar ⁊ fecisti tibi ꝓstibulum in cũctis plateis. Ad oẽ caput vie edificasti signũ ꝓstitutõis tue ⁊ abominabilẽ fecisti decorẽ tuũ. Et diuisisti pedes tuos omi transeũti et multiplicasti oẽs fornicatõnes tuas. Et fornicata es cũ filijs egypti vicinis tuis magnaꝝ carniũ et multiplicasti fornicatõez tuaz ad irritandũ me. Ecce ego extẽdam manũ meam sup te et auferam iustificatõz tuam. Et dabo te in aias odientiũ te filiarũ palestinaꝝ: q̃ erubescunt in via tua scelerata. Et fornicata es in filijs assyri eo q̃ necdũ fueris expleta. Et postq̃ fornicata es nec sic es satiata. et multiplicasti fornicationẽ tuã in terra chanaan cum chaldeis. et nec sic satiata es In quo mũdabo cor tuũ ait dñs deus: cũ facias oĩa hec opa mulieris meretricis et procacis: Quia fabricasti lupanar tuum in capite oĩs vie et excelsuz tuũ fecisti in oi platea. Nec facta es quasi meretrix fastidio augẽs pretiũ: sed quasi mulier adultera que sup virũ suũ inducit alienos. Oibz meretricibz dant⁹ mercedes: tu aũt dedisti mercedes cũctis amatoribz tuis. ⁊ dona donabas eis: vt intrent ad te vndiq̃ ad fornicandũ tecum Factũq̃ est in te ꝑtra cõsuetudinẽ mulierũ in fornicatõibz tuis. et post te non erit fornicatio. In eo enī q̃ dedisti mercedes. et mercedes nõ accepisti: factum ẽ in te ꝑtrariũ. Propterea meretrix audi verbũ dñi. Hec dicit dñs deus. Quia effusũ est es tuũ. et reuelata est ignomi/nia tua ī fornicationibus tuis sup amatores tuos. ⁊ sup idola abomiationũ tuarũ in sanguine filioꝝ tuoꝝ quos dedisti eis: ecce ego ꝓgregabo oẽs amatores tuos quibz cõmixta es. et oẽs q̃s dilexisti cũ vniuersis quos odisti. Et cõgregabo eos sup te vndiq̃. et nudabo ignominiã tuã coram eis. Et videbũt oẽz turpitudinẽ tuã ⁊ iudicabo te iudicijs adulterarũ ⁊ effundẽtiũ sanguinez. Et dabo te in sanguinẽ furoris et zeli. et dabo te in manꝰ eoꝝ. Et destruẽt lupanar tuum. et demolientꝰ ꝓstibulũ tuũ. Et denudabũt te vestimẽtis tuis: ⁊ auferãt vasa de corꝫ tui. Et derelinquẽt te nudã plenãq̃ ignominia: ⁊ adducẽt sup te multitudinẽ. Et lapidabũt te lapidibz. et trucidabũt te gladijs suis. Et cõburẽt domos tuas igni. et faciẽt in te iudicia ī oculis mulierũ plurimaꝝ. Et desines fornicari: ⁊ mercedes vltra nõ dabis. Et requiescet indignatio mea ī te: ⁊ auferet⁹ zel⁹ meus a te. Et q̃escã nec irascar amplius eo q̃ nõ fueris recordata diez adolescentie tue: ⁊ puocasti me in oibz his. Quapter ⁊ ego vias tuas in capite tuo dedi ait dñs de⁹. ⁊ nõ feci iuxta scelera tua in oibz abominatõibz tuis. Ecce oĩs q̃ dicit vulgo puerbiũ in te assumet illũ dicẽs Sicut mater: ita ⁊ filia ei⁹. Filia matris tue es tu. q̃ piecit virũ suũ. ⁊ filios suos. et sororꝫ sororꝫ tuaꝝ: q̃ piecerũt viros suos ⁊ filios suos. Mater vra cetlxa. ⁊ pater vester ãmorre⁹. Et soror tua maior samaria: ipa ⁊ filie ei⁹ q̃ habitãt ad sinistrã tuã. Soror aũt tua minor te. q̃ habitat a dextris tuis sodoma ⁊ filie eius. Nz nec in vijs eaꝝ ambulasti: neq̃ ꝑm scelera eaꝝ fecisti. Paurilluz min⁹ pene sceleratiora fecisti illis. in oibz vijs tuis Viuo ego dicit dñs de⁹: qz nõ fecit sodoma soror tua ipa ⁊ filie eius sic fecisti tu et filie tue. Ecce hec fuit iniquitas sodome sororis tue superbia. saturitas panis et abũdantia. ⁊ ociũ ipius et filiaꝝ eius et manũ egeno et pauperi nõ porrigebãt et eleuate sunt et fecerũt abominatões coram me. et abstuli eas sicut vidisti. Et samaria dimidiũ peccatoꝝ tuoꝝ nõ peccauit: sed vicisti eas sceleribz tuis. ⁊ iustifi

ficasti sorores tuas in oĩbꝫ abominatõi-
bus tuis quas opata es. Ergo et tu por-
ta confusionẽ tuã: que vicisti sorores tu
as peccatis tuis sceleratius agẽs ab eis
Justificate sunt enĩ a te. Ergo et tu cõ-
fundere ⁊ porta ignominiã tuã: q̃ iustifi
casti sorores tuas. Et cõuertã restituẽs
eas cõuersione sodomoꝝ cũ filiabꝫ suis
et cõuersione samarie et filiarꝫ eius. Et
cõuertã reuersio nẽ tuã in medio earuꝫ
vt portes ignominiã tuã: et cõfundaris
in oĩbꝫ q̃ fecisti ꝓsolãs eas. Et soror tua
sodoma et filie eius reuertent ad antiq̃
tatẽ suã. et samaria ⁊ filie eius reuerten
tur ad iniquitatẽ suã. et tu et filie tue re
uertemini ad antiq̃tatẽ vtam. Non fuit
aũt sodoma soror tua audita in ore tuo
in die superbie tue: antecꝫ reuelaret mali
cia tua sicut hoc tpe in opprobriũ filiarũ
syrie: et cunctarum in circũitu tuo filia
rũ palestinarũ q̃ ambiũt te ꝑ gyrũ. Sce
lus tuũ et ignominiã tuã tu portasti ait
dñs dñe. Quia hec dicit dñs dñe: Et faci
am tibi sicut despexisti iuramentũ vt ir-
ritũ faceres pactũ ⁊ recordabor ego pa-
cti mei tecũ in diebꝫ adolescẽtie tue: et
suscitabo tibi pactũ sempiternũ. Et re-
cordaberis viarũ tuarꝫ: et cõfunderis cũ
recepis sorores tuas te maiores cũ mi-
noribꝫ tuis Et dabo eas tibi in filias: sꝫ nõ
ex pacto tuo. et suscitabo ego pactũ meũ
tecũ Et scies q̃ ego dñs vt recorderis ⁊
cõfundaris. ⁊ non sit tibi vltra apire os
pre ꝓfusione tua: cũ placatus tibi fuero
in oĩbꝫ q̃ fecisti. ait dñs dñe. XVII

Et factũ est verbũ dñi ad me di-
cens: Fili hois ꝓpone enigma
et narra parabolã ad domũ isrl:
et dices. Hec dicit dñs deus: Aq̃la gran
dis. magnarꝫ alarꝫ. lõgo membroꝝ ductu.
plena plumis ⁊ varietate. venit ad liba
nũ et tulit medullã cedri. Sũmitatẽ
frõdiuꝫ eius auulsit. et trãsportauit eam
in terrã chanaan: in vrbe negociatoꝝ po
suit illã. Et tulit de semine terre et posu
it illud in terra ꝑ semine: vt firmaret ra
dicẽ supꝫ aquas multas. In supficie po-
suit illud. Cũcꝫ germinasset creuit in vi-
neã latiorẽ. humili statura. respicientis
ramis eius ad eaꝫ et radices eiꝰ sub illa
erãt. Facta ẽ ergo vinea. et fructificauit
in palmites: ⁊ emisit ꝓpagines. Et facta
est aquila altera grãdis: magnis alis. mꝫ
tisq̃ plumis. Et ecce vinea ista q̃si mit
tes radices suas ad eã: palmites suos ex
tẽdit ad illã vt irrigaret eam de areolis
germis sui: q̃ in terra bona sup aq̃s mul
tas plãtata ẽ vt faciat frondes et ponat
fructũ: vt sit in vineã grãdẽ. Dic: Hec
dicit dñs deus. Ergo ne ꝓsperabit? Nõ:
ne radices eius euellet ⁊ fructꝰ eius de
stringet: et siccabit oẽs palmites germi
nis eiꝰ ⁊ arescet. ⁊ nõ in brachio grandi
neq̃ in pꝓlo multo: vt euelleret eaꝫ ra
dicitꝰ: Ecce plãtata est. Ergo ne ꝓspera
bit? Nõne cũ tetigerit eaꝫ vẽtus vrens
siccabit? ⁊ in areis germinis sui arescet?
Et factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: Dic
ad domũ exasperãtẽz. Nescitis quid ista
significẽt? Dic: Ecce veniet rex babylo-
nis in hierlm: et assumet regẽ et pꝛincꝛ
pes eius et adducet eos ad semetipm in
babylonẽ. Et tollet de semine regni: feri
etq̃ cũ eo fedus: ⁊ ab eo accipiet iusiurã
dum. Sꝫ ⁊ fortes terre tollet vt sit re-
gnũ humile et nõ eleuet: sed custodiat
pactũ eius ⁊ seruet illõ. Qui recedens
ab eo misit nũcios ad egyptũ: vt daret
sibi equos ⁊ pꝓlm multũ. Nũquid ꝓspe
rabit? vel ꝓsequet? salutẽ q̃ fecit hec: Et q̃
dissoluit pactũ: nũquid effugiet? Viuo
ego dicit dñs dñe. q̃m in loco regis q̃ cõ-
stituit eũ regẽ cuiꝰ fecit irritũ iuramen
tũ ⁊ soluit pactũ q̃ habebat cũ eo. i me
dio babylonis morietur. Et non in ex
ercitu grãdi. neq̃ in pꝓlo mlto faciet cõ
tra eũ pharao pliuꝫ in iactu aggeris et
in extructõe vallorꝫ: vt interficiat aĩas mꝫ
tas. Spreuerat enĩ iuramentũ vt solu
eret fedus: ⁊ ecce dedit manũ suã. ⁊ cũ
oĩa hec fecerit nõ effugiet. Propterea hec
dicit dñs dñe: Viuo ego q̃m iuramẽtuꝫ
quod spreuit ⁊ fedus q̃ ꝓuaricatus est.
ponã in caput eiꝰ. Et expandã sup eũ re
te meũ et cõprehẽdet in sagena mea: et
adducã eũ in babylonẽ ⁊ iudicabo eũ ibi

in p̄uaricatōe q̄ despexit me. et oēs ꝓfu-
gi eius cū vniuerso agmine suo gladio
cadēt. Residui aūt in oēm ventū disper
gent. ⁊ scietis qꝛ ego dn̄s locutus sum.
Hec dicit dn̄s deus. Et sumā ego d̄ me
dulla cedri sublimis. ⁊ ponā d̄ vertice ra
morū eius tenerū: dispgā ⁊ plātabo sup
montē excelsuz ⁊ eminentē. In monte
sublimi israel plātabo illud: et erūpet in
germē et faciet fructū ⁊ erit in cedrū ma
gnā: Et habitabūt sub ea oēs volucres.
et vniuersuz volatile sub vmbra frondi
um eius nidificabit Et sciēt oīa ligna re
gionis qꝛ ego dn̄s humiliaui lignū sub
lime. ⁊ exaltaui lignū humile: et siccaui
lignū viride: et frōdere feci lignū aridū
Ego dn̄s locut⁹ suz ⁊ feci. XVIII

Et factus ē sermo dn̄i ad me di-
cens: Quid est ꝙ inter vos pa
rabolam vertitis in ꝓuerbium
istud in terra isrl̄ dicētes: Patres come
derūt vuā acerbā. et dētes filiorū obstu
pescūt? Viuo ego dicit dn̄s deus: si erit
vltra vobis parabola hec in ꝓuerbiuz in
israel. Ecce oēs aīe mee sunt. Ut aīa pa
tris ita et aīa filij mea est. Aīa que pecca
uerit: ipa morieť. Et vir si fuerit iustus
et fecerit iudiciū et iusticiā. in mōtibus
nō comederit. et oculos suos nō leua-
uerit ad idola domus isrl̄: et vxorē ꝓxi-
mi sui nō violauerit: et ad mulierē mē-
struatā nō accesserit. et hoīem nō cōtri-
stauerit. pignus debitori reddiderit. per
vim nihil rapuerit. panē suū esurienti
dederit. et nudū operuerit vestimēto. ad
vsurā nō comodauerit: ⁊ amplius non
accepit. ab iniquitate auerterit manuz
suā et iudiciū verū fecerit inter virū et
virū: et in p̄ceptis meis ambulauerit. ⁊
iudicia mea custodierit vt faciat verita-
tē: hic iustus est. Vita viuet: ait dn̄s de⁹
Q̄ si genuerit filiū latronē effundentez
sanguinē. et fecerit vnū de istis. et hec q̄
dem oīa nō faciētez: sed in mōtib⁹ come
dentē. et vxorē ꝓximi sui polluentē. ege-
nū et pauperē contristātē. rapientē ra-
pinas. pignus nō reddentē. et ad idola
leuantē oculos suos. abominatōez faciē
tem. ad vsurā dantē. et amplius accipi
entē: nūquid viuet? Nō viuet. Cū vni-
uersa hec detestanda fecerit: morte mo-
rieť? Sanguis eius in ipo erit. Q̄ si ge
nuerit filiū qui vidēs oīa peccata patris
sui que fecit: timuerit. et nō fecerit simi
le eis: sup mōtes nō comederit. et ocu-
los suos nō leuauerit ad idola domus
israel. ⁊ vxorē ꝓimi sui nō violauerit. et
virū nō cōtristauerit pignus nō retinu
erit. et rapinā nō rapuerit. panē suum
esurienti dederit. ⁊ nudum operuerit ve
stimēto. a paupis iniuria auerterit ma-
nū suā. vsurā et supabūdantiā nō acce-
perit. et iudicia mea fecerit et in p̄ceptis
meis ambulauerit: hic nō morieť in ini
quitate patris sui. sz vita viuet. Pater
eius qꝛ calūniatus ē. ⁊ vim fecit fratri.
et malū opatus est ī medio ꝓpl̄i sui ecce
mortu⁹ ē iniquitate sua. Et dicit. Qua
re nō portabit fili⁹ iniquitatē p̄tis? Vi-
delicet qꝛ filius iudiciū et iusticiā opat⁹
est. oīa p̄cepta mea custodiuit et fecit il
la. vita viuet. Aīa q̄ peccauerit. ipa mori
etur. Filius nō portabit iniquitatē p̄tis
et pater nō portabit iniquitatē filij. Iu
sticia iusti sup eū erit. et impietas impij
erit sup eū. Si aūt impius egerit peni
tentiā ab oīb⁹ peccatis suis q̄ opatus ē.
et custodierit oīa p̄cepta mea. et fecerit
iudiciū ⁊ iusticiā: vita viuet ⁊ nō morieť
Oīm iniquitatū ei⁹ quas opat⁹ est nō
recordabor. In iusticia sua quā opatus
est. viuet. Nūquid volūtat̄ mee ē mors
impij dicit dn̄s deus. et nō vt cōuertat̄
a vijs suis et viuat? Si autē auerterit
se iust⁹ a iusticia sua: et fecerit iniq̄tatez
s̄m oēs abominatōes q̄s opari solet im
pius: nūquid viuet? Oēs iusticie eius
quas fecerat nō recordabunť. In p̄uari
catione qua p̄uaricatus est. ⁊ in peccato
suo qd̄ peccauit: in ip̄is morieť. Et dixi-
stis. Nō ē equa via dn̄i. Audite ergo do-
mus isrl̄. Nūquid via mea nō est equa.
et nō magis vie vr̄e praue sunt? Cum
enī auerterit se iustus a iusticia sua ⁊ fe
cerit iniquitatē morieť in eis. In iniu-
sticia quā opat⁹ est morieť. Et cū auer-

terit se impius ab impietate sua quam
opatus est et fecerit iudiciū et iusticiaz:
ipe aiam suā viuificabit. Cōsideras enī
et auertens se ab oīb iniquitatib suis
quas opatus est:vita viuet et nō morie
tur. Et dicūt filij isrl. Nō ē equa via dñi
Nūquid vie mee nō sūt eque dom isrl.
et nō magis vie vē prave? Idcirco vnū
quēqz iuxta vias suas iudicabo dom isrl
ait dñs deus. Cōuertimini et agite peni
tentiā ab oīb iniquitatib vīs: et non
erit vobis in ruinā iniquitas. Proiicite
a vobis oēs iniqtates vīas ī quib pua
ricati estis:et facite vobis coz nouū et spi
ritū nouū. Et qre moriemī domus isrl?
Quia nolo morte morietis dic dñs de?
reuertimini et viuite. XIX

Et tu fili hois assume planctuz
sup principes isrl:et dices. Qua
re mater tua leena inter leones cubauit?
In medio leunculoz enutriuit catulos
suos. Et eduxit vnū de leunculis suis:
leo fact ē et didicit capere predā hoiemqz
comedere. Et audierūt de eo gentes:et
nō absqz vulneribz suis ceperūt eū:et ad
duxerūt eū in cathenis in terrā egypti.
Que cū vidisset qm infirmata ē et perijt
expectatio eius:tulit vnū de leūculis su
is:leonē ꝓstituit eū. Qui incedebat iter
leones:et factus ē leo et didicit predā ca
pere et hoies deuorare:didicit viduas fa
cere et ciuitates eaz i desertū adducere.
et desolata ē terra et plenitudo ei? a voce
rugitus illi?. Et dederūt aduersus eū
gētes vndiqz de puincijs et expāderunt
sup eū rete suū. In vulneribz eaz capt?
est et miserūt eū in caueā. In cathenis
adduxerūt eū ad regē babylonis miseꝝt
qz eū in carcerē:ne audiret vor ei? vltra
sup mōtes isrl. Mater tua q̄si vinea in
sanguine tuo:sup aquā plātata est. Fru
ct? ei? et frōdes ei? creuerūt ex aqs multz
et facte sūt ei virge solide in sceptra do
minātiū:et exaltata ē statura ei? inter frō
des. Et vidit altitudinē suā in multitu
dine palmitū suoz:et euulsa ē in ira i ter
rāqz iecta:et vētus vrēs siccauit fructū
eius:marcuerūt et aresacte sūt virge ro
bois eius. Ignis comedit eā. Et nunc
trāsplātata in desertū in terra inuia et si
tiēti:et egressus ē ignis de virga ramoꝝ
eius q̄ fructū ei? comedit:et nō fuit i ea
virga fortis sceptū dominantiū. Planc
tus est:et erit in planctū. XX

Et factum est in anno septimo.
in quito:in decima mensis:ve
nerūt viri de senioribz isrl vt in
terrogarēt dñm et sederūt coraz me. Et
fact ē sermo dñi ad me dicēs: Fili hois
loqre senioribz isrl:et dices ad eos. Hec
dicit dñs de?. Nūquid ad interrogandū
me vos venistis: Viuo ego:qr nō rñdeā
vob ait dñs de?: Si iudicas eos:si iu
dicas fili hois. Abominatōes patrū eoz
ostende eis:et dices ad eos. Hec dic dñs
deus. In die q̄ elegi isrl et leuaui manū
meā p stirpe domus iacob:et apparui eis
in terra egypti et leuaui manū meā p
eis dicēs:ego dñs deus vr:in die illa le
uaui manū meā p eis vt educerē eos de
terra egypti in terrā quā puideram eis
fluentē lacte et melle:q̄ est egregia inter
oēs terras. Et dixi ad eos. Vnusqsqz ab
fensiones oculoz suoruz abijciat:et i ido
lis egypti nolite pollui. Ego dñs de? vr
Et irritauerūt me:nolueruntqz me audi
re. Vnusqsqz abominatōes oculoz suoz
nō iecit:nec idola egypti reliquerunt.
Et dixi vt effunderē indignatōez meaz
sup eos et implerē irā meā in eis in me
dio terre egypti. Et feci ꝓpter nomē me
um:vt nō violaret coraz gētib in quarū
medio erāt:et inter quas apparui eis vt
educerē eos de terra egypti. Eieci g eos
de terra egypti et eduxi eos in desertuz
et dedi eis pcepta mea et iudicia mea osī
di eis. q̄ faciēs hō viuet in eis. Insuper
et sabbata mea dedi eis vt esset signū in
ter me et eos et scirēt qr ego dñs sanctifi
ficās eos. Et irritauerūt me dom israel
in deserto:in pceptis meis nō ambula
uerūt et iudicia mea piecerūt q̄ faciens
homo viuet in eis et sabbata mea viola
uerūt vehemēter. Dixi g vt effunderē furo
rē meū sup eos in deserto et cōsumerē
eos. Et feci ꝓpter nomē meū ne violare

tur coꝝ gẽtib⁹:de quib⁹ eieci eos in con
ſpectu eaꝝ. Ego igit leuaui manũ meaꝫ
ſup eos in deſerto ne inducerẽ eos i ter
rã quã dedi eis fluentẽ lacte et melle p⁹
cipuã terraꝝ oĩm:qz iudicia mea ꝓiece
rũt:et in ꝓceptis meis nõ ambulauerũt
et ſabbata mea violauerũt. ℣Poſt idola
eni coꝝ eoꝝ gradiebat. Et pepcit oculus
meus ſup eos vt nõ interficerẽ eos:nec
cõſumpſi eos in deſerto. Dixi aũt ad fili
os eoꝝ in ſolitudine. In ꝓceptis patrũ
vꝝ nolite incedere:nec iudicia eoꝝ cu
ſtodiatis nec i idolis eoꝝ polluami Ego
dñs deus veſter. In preceptis meis am
bulate:et indicia mea cuſtodite et facite
ea et ſabbata mea ſcificate vt ſit ſignuꝫ
inter me et vos:et ſciatis qz ego dñs deus
veſter. Et exacerbauerũt me filij: et i ꝓce
ptis meis nõ ãbulauerũt et iudicia mea
nõ cuſtodierũt vt facerẽt ea q̃ cũ fecerit
homo viuet in eis:et ſabbata mea violaue
rũt. Et cõminat⁹ ſũ vt effunderẽ furoꝛẽ
meũ ſuper eos:et implerẽ iram meam in
eis i deſerto. Auerti aũt manũ meã:et fe
ci ꝓpter nomẽ meũ:vt nõ violaret coꝝã
gẽtib⁹:ꝺ quib⁹ eieci eos in oculis earũ.
Iterũ leuaui manũ meã i eos i ſolitudi
ne vt diſpgerẽ illos in natões:et vẽtila
rẽ in ẽras:eo q iudicia mea nõ feciſſent
et ꝓcepta mea repbaſſent:et ſabbata mea
violaſſent:et poſt idola patrũ ſuoꝝ fuiſ
ſent oculi eoꝝ. Ergo et ego dedi eis ꝓce
pta nõ bona:et iudicia in quib⁹ nõ viuẽt
et pollui eos in muneribꝫ ſuis cũ offer
rẽt oẽ qꝺ apit vuluã ꝓpter delicta ſua:et
ſciẽt qz ego dñs. Quãobrẽ loqre ad do
mũ iſrl fili hois:et dices ad eos:Hec dicit
dñs deus:Adhuc et in hoc blaſphemauerũt
me pres vri cũ ſpreuiſſent me ꝓtemnẽ
tes.et induxiſſez eos in terrã ſup quã le
uaui manũ meã vt darẽ eis. Viderunt
oẽm collẽ excelſuz et oẽ lignũ nemoroſũ
et immolauerũt ibi victimas ſuas et dede
rũt ibi irritatõez ob latõis ſue:et poſue
rũt ibi odoꝛẽ ſuauitatis ſue et libauerũt
libatões ſuas. Et dixi ad eos. Quid eſt
excelſũ:ad qꝺ vos ingredimini? Et voca
tũ ẽ nomẽ eius excelſuz vſqꝫ ad hanc diẽ

℣Propterea dic ad domũ iſrl. Hec dicit
dñs deus:Certe i via patrum vꝝ vos
polluimini et poſt offendicula eoꝝ vos
fornicamini et in oblatõe donoꝝ veſtroꝝ
cũ traducitis filios vꝝ p ignẽ vos pol
luimĩ in oĩb⁹ idolis vꝝ vſqꝫ hodie:et
ego rñdebo vobis domus iſrl. Eliuo ego
dicit dñs de⁹:qz nõ rñdebo vobis neqꝫ
cogitatio mẽtis vre fiet dicẽtiũ. Erim⁹
ſicut gẽtes et ſicut cognatões terre:vt
colamus ligna et lapides. Eliuo ego dic
dñs de⁹.qm in manu forti et in brachio
extẽto et i furoꝛe effuſo regnabo ſup vos
Et educã vos ꝺ pplis et congregabo vos
de terris in quib⁹ diſpſi eſtis In manu
valida et brachio extẽto et in furoꝛe effu
ſo regnabo ſup vos et adducã vos i deſer
tũ pplorꝫ et iudicabo vobiſcũ ibi facie ad
faciem. Sicut iudicio ꝓtendi aduerſuꝫ
pres vꝝ in deſerto terre egypti:ſic iu
dicabo vos dicit dñs: Et ſubijciam vos
ſceptro meo: et inducã vos in vinculis
federis. Et eligã de vobis trãſgreſſores
et impios et de terra incolat⁹ eoꝝ educam
eos:et traꝫ iſrl nõ ingredient:et ſcietis qz
ego dñs. Et vos dom⁹ iſrl:hec dicit dñs
de⁹. Vnuſquiſq; poſt idola vꝝa ãbulate. et
ſeruite eis. Q; ſi et i hoc nõ audieritꝫ me
et nomẽ meũ ſcũ polluerit vltra i mu
neribꝫ vꝝis et i idolis vꝝis in monte ſcõ
meo.in mõte excelſo iſrl ait dñs de⁹. ibi
ſeruiet mihi oĩs dom⁹ iſrl:oẽs inquã in
terra in q̃ placebũt mihi. Et ibi queraꝫ
ꝓmitias vꝝas et initiũ decimarꝫ vꝝarꝫ in
oĩb⁹ ſcificatõib⁹ vꝝis. In odoꝛe ſuauita
tis ſuſcipiã vos.cũ edurero vos de pplis
et congregauero vos ꝺ terris in q̃s diſpſi
eſtis:et ſcificabor in vobis in oculis na
tionũ. Et ſcietis qz ego dñs cũ edurero
vos ad terrã iſrl i terra p q̃ leuaui ma
nũ meã.vt darẽ eã pribꝫ vꝝis. Et recor
dabimini ibi viarꝫ vꝝarꝫ et oĩm ſcelerũ ve
ſtroꝝ quib⁹ polluti eſtis in eis:et diſplice
bitꝫ vobis i conſpectu vro in oĩb⁹ malitijs
vꝝis q̃s feciſtis et ſcietꝫ qz ego dñs cũ be
nefecero vob ꝓpt nomẽ meũ. et nõ ſm
vias veſtras malas neqꝫ ſm ſcelera vꝝa
peſſima domus iſrael:ait dñs deus: Et

factus ē sermo dñi ad me dicēs: Fili ho-
minis· pone faciē tuā ꝯtra viaz austri et
stilla ad africū Et ꝓpha ad saltū agri me
ridiani· ⁊ dices saltui meridiano: Audi
verbū dñi. Hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego
succendā in te ignē· ⁊ cōburam in te oē
lignū viride ⁊ oē lignū aridū. Nō extin-
guet flāma succēsiōis. Et cōburet in ea
oīs facies ab austro vsqꝫ ad aquilonē· et
videbit vniuersa caro qꝛ ego dñs succēdi
eam: nec extinguet. Et dixi. A·a·a· dñe
deus Ipi dicūt de me. Nūquid nō ꝑ pa
rabolas loquit iste?

XXI

Et factus ē sermo dñi ad me di-
cens: Fili hoīs pone faciē tuam
ad hierl'm et stilla ad scūaria et
ꝓpheta ꝯtra humū isrl'· ⁊ dices terre isrl'
Hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego ad te· ⁊ eij-
ciā gladiū meū de vagina sua: ⁊ occidam
in te iustū ⁊ impiū: Pro eo aūt ꝙ occidi
in te iustū ⁊ impiū: idcirco egredietur gla-
dius meꝰ de vagina sua ad oēm carnem
ab austro vsqꝫ ad aquilonez: vt sciat oīs
caro qꝛ ego dñs eduxi gladiū meū de va
gina sua irreuocabilē. Et tu fili hoīs īge
misce in ꝯtritōe lumborꝫ· ⁊ in amaritudi
nibꝰ ingemisce corā eis. Cunqꝫ dixerint
ad te· quare tu gemis? dices: Pro audi
tu qꝛ venit: ⁊ tabescet oē cor: ⁊ dissoluent
vniuerse manus· ⁊ infirmabit oīs spūs
et ꝑ cūcta genua fluēt aque. Ecce venit
et fiet ait dñs deus: Et factus est sermo
dñi ad me dicēs: Fili hoīs· ꝓpheta et di-
ces· Hec dicit dñs deus: Loquere. Gla
dius gladiꝰ exacutus ē ⁊ limatꝰ. Ut ce-
dat victimas exacutꝰ ē· vt splēdeat lima
tus est Qui moues sceptrū filij mei suc
cidisti oē lignū Et dedi eū ad leuigandū
vt teneat manu Iste exacutus est gladi
us: et iste limatꝰ est in manu interficien
tis. Clama et vlula fili hoīs: qꝛ hic factꝰ
est in ꝓplo meo: hic in cūctis ducibꝰ isrl'
qui fugerāt. Gladio traditi sūt cū ꝓplo
meo. Idcirco plaude sup femur qꝛ ꝓba
tus ē: ⁊ hꝰ cū sceptrū subuerterit· et non
erit dicit dñs deꝰ: Tu ḡ fili hoīs ꝓpheta
et ꝑcute manu ad manū· ⁊ duplicet gla
dius ac triplicet gladius interfectoruz.
Hic est gladius occisionis magne q̄ ob-
stupescere eos facit et corde tabescere et
multiplicat ruinas. In oībꝰ portis eorꝫ
dedi ꝯturbatōez gladij acuti et limati ad
fulgendū· amicti ad cedē. Exacuere va-
de ad dextrā siue ad finistrā: quocūqꝫ fa-
ciei tue est appetitꝰ. Quin ⁊ ego plaudā
manu ad manū· et implebo indignatōz
meā. Ego dñs locutus suz. Et factus ē
sermo dñi ad me dicēs. Et tu fili homīs
pone tibi duas vias: vt veniat gladiꝰ re-
gis babylonis. De terra vna egredient
ambo. Et manu capiet coniecturā: in ca
pite vie ciuitatis conijciet. Viaz pones:
vt veniat gladius ad rabbath filiorꝫ am
mon et ad iudā in hierl'm munitissimā.
Stetit enī rex babylonis in biuio in ca
pite duarꝫ viarꝫ diuinatōem querēs: cō
miscēs sagittas. Interrogauit idola: ex
ta cōsuluit. Ad dexterā eius facta ē diui-
natio super hierl'm· vt ponat arietes· vt
aperiat os in cede· vt eleuet vocē in vlu
latu vt ponat arietes ꝯtra portas· vt cō
portet aggerem· vt edificet munitōnes
Eritqꝫ quasi cōsulēs frustra oraculuz in
oculis eorꝫ: et sabbatorū ociū imitans.
Ipe aūt recordabit iniquitatis ad capi-
endū. Idcirco hec dicit dñs deꝰ. Pro eo
ꝙ recordati estis iniq̄tatis vr̄e et reuela
stis p̄uaricatōes vr̄as: ⁊ apparuerūt pecca
ta vr̄a in oībꝰ cogitatōibꝰ vr̄is. Pro eo
inquā ꝙ recordati estis· manu capiemi
Tu aūt ꝓphane impie dux isrl' cuius ve
nit dies in tpe iniquitatis prefinita: hec
dicit dñs deus. Aufer cydarim· tolle co-
ronā. Nōne hec est q̄ hūilez subleuauit·
et sublimē humiliauit? Iniquitatē· ini
quitatē· iniquitatē ponā eam. Et hoc nō
factū ē donec veniret cuius est iudiciū· ⁊
tradā ei Et tu fili hoīs ꝓpheta ⁊ dic Hec
dicit dñs deꝰ ad filios āmon: ⁊ ad oppro
briū eorꝫ. Et dices. Mucro· mucro· eua
gina te ad occidendū: lima te· vt interfi
cias et fulgeas: cū tibi viderent vana et
diuinarent mēdacia: vt daretis sup col
la vulneratorꝫ impiorū quorum veniet
dies in tpe iniquitatis prefinita Reuerte
re ad vaginā tuā in locū in quo creatus

es. In terra natiuitatis tue iudicabo te
et effundā sup te indignatōez meā. In
igne furoris mei sufflabo in te: daboq
te in manus hoīm insipiētiū ⁊ fabricāti
um interitū. Igni eris cibꝰ. Sanguis
tuꝰ erit ī medio terre: obliuioni traderꝫ
qꝛ ego dñs locutus sum XXII

Et factū est verbū dñi ad me di
cens: Et tu fili hoīs nōne iudi
cas ciuitatē sanguiuū. et oñdis
ei oēs abomiatōes suas: Et dices: Hec
dicit dñs deus. Ciuitas effundēs san
guinē in medio sui. vt veniat tp̄s eius ⁊
que fecit idola ꝯtra semetip̄am vt pollu
eret. In sanguine tuo q̄ a te effusus est
deliquisti. et in idolis tuis q̄ fecisti pollu
ta es. Et appinquare fecisti dies tuos. ⁊
adduxisti tp̄s ānoꝝ tuoꝝ. Propterea de
di te opprobriū gentibꝰ: ⁊ irrisionē vni
uersis terris q̄ iuxta sunt et q̄ ꝓcul a te.
Triūphabūt de te. sordida. nobilis. grā
dis interitu. Ecce principes isrl̄ singuli
in brachio suo fuerūt in te ad effunden
dū sanguinē patrē ⁊ matrē cōtumelijs
affecerūt in te. Aduenā calūniati sūt in
medio tui: pupillū et viduā ꝯtristauerūt
apud te: scūaria mea spreuistis ⁊ sabba
ta mea polluistis. Viri detractores fue
rūt in te ad effundendū sanguinē. ⁊ sup
mōtes comederūt in te: scelꝰ opati sūt
in medio tui. Verecūdiora patris disco
operuerūt in te: īmundiciā menstruate
humiliauerūt in te. Et vnusq̄sq̄ in vxo
rē ꝓximi sui opatus ē abominatōez: ⁊ so
cer nurū suā polluit nepharie: frater so
rorē suā filiā p̄tris sui oppressit in te. Mu
nera acceperūt apud te ad effundēdum
sanguinē. vsurā ⁊ supabūdantiaz acce
pisti. et auare ꝓximos tuos calūniabarꝫ
meiq̄ oblita es dicit dñs deꝰ Ecce com
plosi manꝰ meas sup auariciā tuā quaz
fecisti. ⁊ sup sanguinē q̄ effusus ē in me
dio tui. Nūqnid sustinebit cor tuū: aut
preualebūt manꝰ tue in diebꝰ quos ego
faciā tibi: Ego dñs locutꝰ suz ⁊ faciam.
Et dispgā te in natōes: ⁊ vētilabo te in
terras. Et deficere faciā īmundiciā tuaz
a te. et possidebo te in ꝯspectu gentiū. et
scies qꝛ ego dñs. Et factū est verbū dñi
ad me dicēs: Fili hoīs. versa est mihi do
mus israel in scoriā. Oēs isti es ⁊ stānuz
et ferrū et plūbū in medio fornacis. sco
ria argenti facti sunt. Propterea hec di
cit dñs deus: Eo q̄ versi estis oēs in sco
riam: ꝓpterea ecce ego ꝯgregabo vos in
medio hierlm ꝯgregatōe argēti et eris
et stāni ⁊ ferri ⁊ plūbi in medio fornacꝫ:
vt succēdaz in ea ignē ad ꝯflanduz. Sic
cōgregabo in furore meo ⁊ in ira mea. ⁊
requiescā. Et cōflabo vos ⁊ cōgregabo
vos. et succendam vos in igne furoris
mei. et conflabimini in medio eiꝰ: vt cō
flat̄ argentū in medio fornacis. sic eritꝫ
in medio eius. Et scietis qꝛ ego dñs. cū
effuderim indignatōez meā sup vos. Et
factū est verbū dñi ad me dicēs: Fili ho
minis. dic ei. Tu es terra īmunda ⁊ nō
cōpluta in die furoris. Cōiuratio ꝓphe
tarū in medio eius. Sicut leo rugiens
rapiēsq̄ predā aīas deuorauerūt: opes ⁊
preciū acceperūt: viduas eiꝰ multiplica
uerūt in medio illiꝰ. Sacerdotes eius
contēpserūt legē meā. et polluerūt scūa
ria mea. Inter sanctū ⁊ ꝓphanū nō ha
buerunt distātiā. inter pollutū ⁊ mūdū
nō ītellexerūt. ⁊ a sabbatis meis auerte
rūt oculos suos. ⁊ coinq̄nabar ī medio
eoꝝ. Prīcipes eiꝰ in medio illiꝰ q̄si lupi
rapiētes p̄dā: ad effundēdū sanguinē ⁊
ad ꝑdendas aīas et auare sectāda lucra
Prophete aūt eius liniebāt eos absq̄
tp̄amento vidētes vana ⁊ diuinātes ei
mēdaciuz: dicētes. hec dicit dñs hꝰ: cuz
dñs nō sit locutus. Populi terre calū
niabant̄ calūniā ⁊ rapiebāt violēter ege
nū: et pauperē affligebant. ⁊ aduenā op
primebant calūnia absq̄ iudicio. Et q̄
siui de eis viruz qui īterponeret sepē. ⁊
staret oppositꝰ ꝯtra me ꝓ terra ne dissi
parē eā. ⁊ nō inueni. Et effudi sup eos
indignatōez meā: ⁊ in igne ire mee con
sūpsi eos. Viā eorū in caput eoꝝ reddi
di ait dñs deus. XXIII

Et factꝰ ē sermo dñi ad me dicēs:
Fili hoīs: due mlieres filie mr̄is
vniꝰ fuerunt ⁊ fornicate sunt ī egypto

In adolescētia sua fornicate sunt. Ibi
subacta sunt vbera earꝝ et fracte sūt mā/
me pubertatis earꝝ: Noīa aūt earū oolla
maior ⁊ ooliba soror eius minor. Et ha
bui eas et peperūt filios ⁊ filias. Porro
earꝝ noīa. samaria oolla. et hierlm ooli/
ba. Fornicata est igit̄ sup̄ me olla ⁊ insa/
niuit in amatores suos in assyrios ꝓpin
quātes. vestitos hyacintho. principes et
magistrat⁹ iiuuenes cupidinis: vniuer/
sos eq̄tes ⁊ ascēsores equoꝝ. ⁊ dedit for/
nicatōes suas sup̄ eos electos filios assy
rioꝝ vniuersos et in oībꝫ in quos insa/
niuit in īmunditijs eoꝝ polluta ē. Insu
per et fornicatōes suas q̄s habuerat in
egypto nō reliquit. Nā et illi dormierūt
cū ea in adolescētia sua. et illi ꝯfregerūt
vbera pubertatis eius: et effuderūt for/
nicatōez suā sup̄ eā. Propterea tradidi
eā in manus amatoꝝ suoꝝ: in man⁹ fili/
orū assur sup̄ quoruz insaniuit libidine
Ip̄i discooꝑuerūt ignominiā eius: fili/
os et filias eius tulerūt. et ip̄am occide
rūt gladio. Et facte sunt famose mulie/
res: et iudicia ꝑpetrauerūt in ea. Qd̄ cū
vidisset soror eius ooliba: plus q̄z illa in
saniuit libidine. et fornicatōez suā super
fornicationē sororis sue ad filios assyrio
rū p̄buit impudēter: ducibꝫ ⁊ magistra/
tibꝫ ad se veniētibꝫ indutis veste varia:
equitibꝫ q̄ vectabant̄ equis. et adolescē/
tibꝫ forma cūctis egregia. Et vidi ꝙ pol
luta esset via vna ambaꝝ. ⁊ auxit fornica
tōes suas. Cūq̄z vidisset viros depictos
in pariete imagines chaldeoꝝ expressas
coloribꝫ. et accinctos baltheis renes. et
tyaras tinctas in capitibꝫ eoꝝ formā du
cū oīm. similitudinē filioꝝ babylonis t̄
req̄z chaldeoꝝ in q̄ orti sūt: īsaniuit sup̄
eos concupiscētia oculoꝝ suorū: et misit
nuncios ad eos in chaldeā. Cūq̄z venis/
sent ad eā filij babylonis ad cubile mā/
marū polluerūt eū stupris suis. et pollu
ta est ab eis. ⁊ saturata ē aīa eius ab illis
Denudauit q̄z fornicatōes suas. ⁊ disco
operuit ignominiā suā. Et recessit ani/
ma mea ab ea: sicut recesserat aīa mea a
sorore eius. Multiplicauit enī fornicati
ones suas recordās dies adolescētie sue
quibꝫ fornicata est in terra egypti. ⁊ īsa/
niuit libidine sup̄ cōcubitū eoꝝ quoruz
carnes sunt vt carnes asinorū. et sic flu
xus equoꝝ fluxus eoꝝ. Et visitasti scel⁹
adolescētie tue: qñ subacta sunt in egy/
pto vbera tua. ⁊ ꝯfracte sūt māme puber
tat̄ tue. Propterea ooliba hec dicit do/
minus de⁹: Ecce ego suscitabo oēs ama/
tores tuos ꝯtra te de quibꝫ satiata ē aīa
tua. et cōgregabo eos aduersuz te in cir/
cūitu. filios babylonis. et vniūsos chal
deos. nobiles. tyrānosq̄z et prīcipes. oēs
filios assyrioꝝ. iuuenes forma egregia.
duces et magistratus. vniuersos prin/
cipes principū: et noīatos ascēsores eq̄/
rū. Et veniēt sup̄ te instructi curru ⁊ ro
ta: multitudo ꝑpl'oꝝ. Lorica et clypeo et
galea armabūt̄ ꝯtra te vndiq̄z. Et dabo
corā eis iudiciū. et iudicabūt te iudicijs
su is. Et ponā çelū meū in te: quez exer/
cēt tecū in furore. Nasuz tuū ⁊ aures tu
as p̄cidēt. ⁊ q̄ remāserīt gladio cōcident
Ip̄i filios tuos et filias tuas capiēt: et
nouissimū tuū d̄uorabit̄ igni Et d̄nuda
būt te vestimētis tuis: ⁊ tollēt vasa glie
tue. Et req̄escere faciā scelus tuū de te. ⁊
fornicationē tuā de terra egypti. Nec le
uabis oculos tuos ad eos. ⁊ egypti nō re
cordaberis amplius: qꝛ hec dicit dñs de⁹
Ecce ego tradā te in manus eoꝝ q̄s odi
sti: in manus de quibꝫ satiata est aīa tua
et agēt tecū in odio. Et tollēt oēs labo/
res tuos. et dimittēt te nudā ⁊ ignomi
nia plenam. et reuelabitur ignominia
fornicationū tuaꝝ Scel⁹ tuū ⁊ fornica
tōes tue fecerūt hec tibi: qꝛ fornicata es p⁹
gētes inter q̄s polluta es in idolis earū.
In via sororis tue ambulasti. ⁊ dabo ca
licē ei⁹ in manu tua. Hec dicit dñs de⁹:
Calicē sororis tue bibes. ꝓfundū ⁊ latū
Eris in derisū ⁊ in subsannatōez q̄ es ca
pacissima. ebrietate. ⁊ dolore repleberis
calice meroris et tristicie calice sororis
tue samarie. Et bibes illū ⁊ epotabis vs
q̄z ad feces. et fragmēta eius deuorabis
et vbera tua lacerabis: qꝛ ego locut⁹ suz
ait dñs de⁹ Propterea hec dicit dñs deus

Quia oblita es mei et proiecisti me post corpus tuū·tu q̄z porta scel⁹ tuū ⁊ fornicatiōes tuas. Et ait dñs ad me dicēs: Fili hois: nūquid iudicas oolā ⁊ oolibā et annūcias eis scelera earū. q̄ adulterate sunt ⁊ sanguis in manibꝫ eaꝝ·⁊ cuꝫ idolis suis fornicate sūt: Insup ⁊ filios suos quos genuerūt mihi · obtulerūt eis ad deuorandū. Sed ⁊ hoc fecerūt mihi. Polluerūt scūarium meū in die illa·et sabbata mea pphanauerūt. Cūq̄ īmolarēt filios suos idolis suis·⁊ ingrederent scūariū meū in die illa vt polluerēt illō: etiā hæc fecerūt in medio dom⁹ mee Misserūt ad viros veniētes de lōge: ad quos nūcios miserant. Itaq̄ ecce venerūt q̄: bus te lauisti ⁊ circūliuisti stibio oculos tuos et ornata es mūdo muliebri. Sedisti in lecto pulcerrimo mensa ornata est ante te. Thymiama meū ⁊ vnguētū meū posuisti sup eā: ⁊ vox multitudinis exultātis erat in ea. Et in viris q̄ ō multitudine hoīm adducebant⁊ veniebant ō deserto: posuerūt armillas in manibꝫ eoꝝ: et coronas speciosas in capitibꝫ eorum. Et dixi ei q̄ attrita ē in adulterijs: Nūc fornicabit in fornicatōe sua·etiam hæc. Et ingressi sunt ad eā: quasi ad mulierē meretricē·sic ingrediebant⁊ ad oolā ⁊ ad oolibā mulieres nefarias. Viri ergo iusti sūt. Ipi iudicabunt eas iudicio adulteraꝝ ⁊ iudicio effundentiū sanguinē: q̄ adulterate sūt·⁊ sanguis ī manibꝫ eaꝝ. Et cū idolis suis fornicate sūt Hec enī dicit dñs de⁹. Adduc ad eas mltitudinē ⁊ trade eas in tumultū ⁊ ī rapinam: et lapidēt⁊ lapidibꝫ pp̄lor ⁊ pfodiāt⁊ gladijs eoꝝ Filios ⁊ filias eaꝝ interficiēt·⁊ domos eaꝝ igne succendent. Et auferam scelus ō terra ·⁊ discēt oēs mulieres ne faciant ſm scelus earuꝫ. Et dabūt scelus vestrum super vos· et pecca ta idolorum vestrorum portabitis: ⁊ scietis q̄ ego dñs deus.

XXIIII

Et factū ē verbū dñi ad me ī anno nono ī mēse decimo·ōcimo die mēsis dicēs: Fili hois·scribe tibi nomē diei huius in qua ꝓfirmatus ē rex babylonis aduersuꝫ hierl'm hodie·et dices per puerbiū ad domū irritatricē parabolā: et loqueris ad eos. Hec dicit dñs deus: Pone ollā: pone inquam et mitte in eam aquā. Congere frusta eius in eā: oēm partē bonā·et femur ⁊ armū: electa'et ossibꝫ plena. Pinguissimuꝫ pecus assume: cōpone q̄z strues ossiuꝫ sub ea. Efferbuit coctio eius·et discocta sūt ossa illius in medio ei⁹. Propterea hæc dicit dñs deus. Ve ciuitati sanguinum oolle cuius rubigo in ea ē: et rubigo ei⁹ nō exiuit de ea. Per ptes et per ptes suas eijce eam. Nō cecidit sup eā sors. Sanguis enī eius in medio eius ē: sup lympidissimam petraꝫ effudit illum. Nō effudit illum sup terram vt possit operiri puluere: vt supinducerē indignātionē meam et vindicta vlciscerer. Dedi sanguinē eius sup petrā lympidissimaꝫ·ne operirēt. Propterea hæc dicit dñs deus Ve ciuitati sanguinū: cuius ego grandem faciā pirā. Cōgere ossa·q̄ igne succēdaꝫ. Cōsumēt carnes·⁊ coquat⁊ vniuersa cōpositio·⁊ ossa tabescēt. Pone'q̄z eā sup prunas vacuā vt incalescat et liquefiat es eius·et cōflet in medio eius inquinamentū eius·⁊ cōsumat rubigo eius. Multo labore sudatū est·et nō exiuit de ea nimia rubigo eius neq̄z p ignē Immūdicia tua execrabilis q̄ mūdare te volui·et nō es mūdata a sordibꝫ tuis. Sed nec mūdaberis prius: donec quiescere faciā indignatōez meā in te. Ego dñs locut⁹ sum. Veni ⁊ faciā·nō transeam·nec parcā·nec placabor Iuxta vias tuas ⁊ iuxta adinuētōnes tuas iudicabo te dicit dñs: Et factū ē ad me vbū dñi dicēs: Fili homis·ecce ego tollo a te ōsiderabile oculorū tuoꝝ ī plaga·⁊ nō plāges neq̄z plorabis neq̄z flueut lachryme tue. Ingemisce tacēs: mortuoꝝ luctuꝫ nō facies. Corona tua circūligata sit tibi·⁊ calciamēta tua erūt in pedibꝫ tuis: nec amictu ora velabis·nec cibos lugētiū comedes. Locutus sum ad pl'm mane et mortua ē vxor mea vespe. Feciq̄z mane sicut præceperat mihi Et dixit ad me

populus. Quare non indicas nobis q̄d
ista significēt q̄ tu facis? Et dixi ad eos.
Sermo dñi factus ē ad me dicēs: Loq̄
re domui isrl'. Hec dicit dñs deus. Ecce
ego polluā sanctuariū meū. supbiā im-
perij vestri. et desiderabile oculorū vr̄oꝝ
et sup quo pauet aīa vr̄a. et filij vr̄i ⁊ fi-
lie vr̄e quas reliq̄stis. gladio cadēt: ⁊ fa-
cietis sicut feci. Ora amictu nō velabitꝫ:
et cibos lugētiū nō comedetꝫ. Coronas
habebitis in capitibꝫ vr̄is: et calciamēta
in pedibꝫ. Nō plangetis neq̄ flebitis: sꝫ
tabescetis in iniquitatibꝫ vr̄is. ⁊ vnusq̄s
q̄ gemet ad fratrē suū. Eritq̄ eçechiel
vobis in portētū. Juxta oīa que fecit. fa-
cietis: cum venerit istud: et scietꝫ q̄ ego
dñs deus. Et tu fili hoīs ecce in die qua
tollā ab eis fortitudinē eoꝝ et gaudiuꝫ
dignitatis et desideriū oculoꝝ eoꝝ: sup
quo requiescūt aīe eoꝝ et filios ⁊ filias
eoꝝ: in die illa cū venerit fugiens ad te
vt annūciet tibi: in die in quā illa apiet̄
os tuū cū eo q̄ fugit. et loq̄ris et nō sile-
bis vltra. erisq̄ eis in portentū. et scietꝫ
quia ego dominus. XXV

Et factus ē sermo dñi ad me di-
cens: Fili hoīs: pone faciē tuaꝫ
cōtra filios āmon et ꝓphetab̄ de
eis. et dices filijs āmon: Audite verbuꝫ
dñi dei. Hec dicit dñs deꝰ: Pro eo q̄ di-
xisti euge euge sup sanctuariuꝫ meū q̄
pollutū ē: ⁊ sup terrā isrl' q̄m desolata est
et sup domū iuda q̄m ducti sunt ī capti
uitatē: idcirco ecce ego tradā te filijs ori
entalibꝫ in hereditatē. et collocabūt cau
las suas in te. et ponēt in te tētoria sua.
Ipi comedēt fruges tuas. et ipi bibent
lac tuū. Dabo q̄ rabath ī habitaculū ca-
melorū. et filios āmon in cubile pecorū
⁊ scietis q̄ ego dñs. Quia hec dicit dñs
deus. Pro eo q̄ plausisti manu et pcus-
sisti pede et gauisa es ex toto affectu sup
terrā isrl'. Idcirco ecce ego extendā ma-
nū meā sup te. et tradā te in direptionē
gentiū. et interficiā te de ppl'is et perdaꝫ
de terris et cōteraꝫ: ⁊ scietis q̄ ego dñs
Hec dicit dñs deꝰ. Pro eo q̄ dixerunt
moab et seyr. ecce sicut oēs gētes domꝰ
iuda: idcirco ecce ego aperiaꝫ humerum
moab de ciuitatibꝫ: de ciuitatibꝫ inquaꝫ
eius. et de finibꝫ eius inclytas terre bet
hiesimoth et beelmeon ⁊ cariathaim fi-
lijs oriētis cū filijs āmon. Et dabo eam
in hereditatē: vt nō sit vltra memoria fi-
lioꝝ āmon in gētibꝫ. Et in moab faciam
iudicia. et sciēt q̄ ego dñs. Hec dicit do-
minus deꝰ. Pro eo q̄ fecit idumea vlti-
onē vt se vindicaret de filijs iuda pecca-
uitq̄ delinquēs et vindictam expetiuit
de eis: idcirco hec dicit dñs deus. Exten-
daꝫ manū meaꝫ sup idumeā. et auferaꝫ
de ea hoīem et iumentū. et faciaꝫ eaꝫ de-
sertam ab austro. et q̄ sunt in dedan gla-
dio cadent. Et dabo vltionē meaꝫ super
idumeam p manū populi mei isrl': ⁊ faci-
ent in edom iuxta iraꝫ meam et furoreꝫ
meū: et scient vindictam meaꝫ dicit do-
minꝰ deus. Hec dicit dñs deꝰ. Pro eo
q̄ fecerūt palestini vindictam. et vlti se
sunt toto aīo. interficiētes et implētes
inimicitias veteres: ꝓpterea hec dicit do-
minus deus: Ecce ego extendaꝫ manuꝫ
meā sup palestinos ⁊ interficiā interfecto-
res. Et pdā reliquias maritime regiōis
faciamq̄ in eis vltōes magnas arguēs
in furore. et sciēt q̄ ego dñs: cū dedero
vindictam meam sup eos. XXVI

Et factuꝫ est in vndecimo. anno
prima mensis: factus est sermo
dñi ad me dicens: Fili hominis
pro eo q̄ dixit tyrus de hierusalem: eu-
ge confracte sunt porte populorum: con-
uersa est ad me. implebor. deserta est: ꝓ-
pterea hec dicit dñs deus. Ecce ego sup
te tyre. et ascendere faciam ad te gentes
multas: sicut ascendit mare fluctuans.
Et dissipabunt muros tyri. et destruēt
turres eius. Et radam puluerē eius de
ea. et dabo eam in lympidissimam pecca-
Siccatio sagenarum erit in medio ma-
ris: quia ego locutus sum ait dominus
deus. et erit in direptionez gentibꝫ. Fi-
lie q̄ꝫ eius que sunt in agro gladio inter-
ficientur: et scient quia ego dñs. Quia
hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego adducaꝫ ad
tyrū nabuchodonosor regeꝫ babylonis

ab aquilone: regē regū. cū equis ⁊ curribus ⁊ equitibꝫ ⁊ cetu ꝑplōꝝ magno. Filias tuas q̄ sunt in agro gladio interficiet: et circūdabit te munitōibꝫ ⁊ cōpōrabit aggerē in gyro. Et eleuabit cōtra te clypeū: ⁊ vineas ⁊ arietes tpabit in muros tuos et turres tuas dēstruet ī arma tura sua. Inundatōe equoꝝ eius opiet te puluis eoꝝ: a sonitu equitū ⁊ rotaruꝫ et curruum mouebuntur muri tui. Cū ingressus fuerit portas tuas q̄si p intro itū vrbis dissipate: vngulis equoꝝ suoꝝ conculcabit oēs plateas tuas: pplm tuū gladio cedet: et statue tue nobiles in terrā corruēt. Et spoliabūt opes tuas ⁊ diripient negociatōes tuas ⁊ dēstruēt muros tuos. et domos tuas pclaras subuertēt: et lapides tuos ⁊ ligna tua et puluerē tuū in medio aq̄ ponēt. Et q̄escere faciā multitudinē cāticoꝝ tuoꝝ ⁊ sonit⁹ citharaꝝ tuaꝝ nō audiet ampli⁹. Et dabo te in lympidissimā petrā: siccatio sagenaruꝫ eris. nec edificaberis vltra: q̄ ego dñs locutus sum ait dñs deus. Hec dicit dñs de tyro. Nūquid non a sonitu ruine tue. et gemitu interfectoꝝ tuoꝝ cū occisi fuerit in medio tui: cōmouebunt insule. ⁊ descēdent de sediby suis oēs principes maris. ⁊ auferēt exuuias suas. ⁊ vestimēta sua varia abjiciēt ⁊ induent stupore: In terra sedebūt. ⁊ attoniti super repētino casu tuo admirabūtur. ⁊ assumentes super te lamentū dicēt tibi. Quō periisti q̄ habitas in mari vrbs inclyta: q̄ fuisti fortis in mari cum habitatoribꝫ tuis q̄s formidabāt vniuersi: Nūc stupebūt naues in die pauoris tui. ⁊ turbabūt insule ī mari. eo q̄ nullus egrediat ex te. Quia hec dicit dñs de⁹: Cū dedero te vrbē desolatam sicut ciuitates que nō habitant. et adduxero super te abyssum. ⁊ operuerit te aque multe. et detraxero te cū illis qui descendūt in lacū ad pplm sempitern̄ ⁊ collocauero in terra nouissima sicut solitudines veteres cū his qui deducūtur in lacū vt nō habiteris. Dabo autē cū dedero gloriā in terra viuētiū. ī nihilū redigaꝫ te ⁊ nō eris. et requisita nō inuenerisꝫ vltra in sempiternū dicit dñs deus.

XXVII

Et factū ē verbū dñi ad me dicēs: Tu ergo fili hōis: assume super tyrū lamētū. ⁊ dices tyro. q̄ habitat in introitu maris: negociationi populoꝝ ad insulas multas Hec dicit dñs deus: O tyre tu dixisti: Perfecti decoris ego sum ⁊ in corde maris sita. Finitimi tui qui te edificauerūt impleuerūt decorē tuū: abietibꝫ de sanir extruxerūt te cū oīby tabulatꝫ maris: cedrū de libano tulerūt vt facerēt tibi malū. quercus de basan dolauerūt ī remos tuos. et trāstra tua fecerunt tibi ex elvore indico. et pretiola de insulis italie. Byssus varia de egypto texta ē tibi ī velū vt poneret ī malo: hyacinthus ⁊ purpura de insulis elisa facta sūt operimētum tuū. Habitatores sidonis ⁊ aradij fuerūt remiges tui sapiētes tui tyre facti sunt gubernatores tui: senes biblij ⁊ prudētes eius habuerūt nautas ad ministeriū varie suppellectilis tue. Oēs naues maris et naute eaꝝ fuerūt ī pplo negociatōis tue: pse ⁊ lydi et libyes erāt in exercitu tuo viri bellatores tui. clypeum ⁊ galeā suspenderūt in te. p ornatu tuo. Filij aradij cū exercitu suo super muros tuos in circūitu ⁊ pigmei q̄ erāt in turribꝫ tuis pharetras suas suspēderunt in muris tuis p gyruꝫ. Ipi cōpleuerūt pulcritudinē tuā. Carthaginenses negociatores tui A multitudie cunctaꝝ diuitiaꝝ argēto. ferro. stāno. plūbo. q̄ repleuerūt nūdinas tuas. Grecia et thubal ⁊ mosoch: ipi institores tui Mācipia ⁊ vasa erea adduxerūt populo tuo de domo thogorma: equos ⁊ equites et mulos adduxerunt ad forū tuum. Filij de dan negociatores tui Insule multe negociatio manꝰ tue. Dētes eburneos et hebeninos cōmutauerunt in precio tuo. Syrus negociator tuꝰ. Propter multitudinē operū tuoꝝ gutta et purpurā ⁊ scutulata ⁊ byssus et sericū et chodchod. posuerūt in mercatu tuo Juda ⁊ terra isrl ipi institores tui in frumento primo: balsamū ⁊ mel et oleū et resinaꝫ

ꝓposuerũt in nũdinis tuis Damascen⁹ negociatoꝛ tuus in multitudine operũ tuoꝝ in multitudine diuersaꝝ opũ:i vino pingui·in lanis coloꝛ optimi. Dan et grecia ⁊ moꝙel in nũdinis tuis ꝓposuerũt ferrũ fabꝛefactũ:stacten ⁊ calamus in negociatõe tua. De dan ĩstitoꝛes tui in tapetibꝫ ad sedendũ. Arabia ⁊ vniũsi principes cedar ipi negociatoꝛes man⁹ tue:cũ agnis ⁊ arietibꝫ et hꝛdis venerũt ad te negociatoꝛes tui. Cẽditoꝛes saba et rema ipi negociatoꝛes tui:cũ vniuersis primis aromatibꝫ et lapide ꝑcioso et auro quod ꝓposuerũt in mercatu tuo. Aran ⁊ chenne ⁊ eden negociatoꝛes tui Saba assur et chelmach vẽditoꝛes tui: ipi negociatoꝛes tui:multiphariã in vo lucris hyacinthi ⁊ polymitoꝛũ gasarũqꝫ ꝑciosarũ q̃ obuolute ⁊ astricte erãt funi bus:cedros q̃ꝫ habebãt in negociatõibꝫ tuis. Naues maris principes tui ĩ negociatõe tua·et repleta es et glorificata nimis in corde maris. In aquis multis adduxerũt te remiges tui. Ecce⁹ auster cõtriuit te. In corde maris diuitie tue: et thesauri tui ⁊ multiplex instrumentũ tuũ. Naute tui ⁊ gubernatoꝛes tui tenebãt suppellectilẽ tuã ⁊ pl'o tuo ꝑerant: viri q̃ꝫ bellatoꝛes tui qui erãt in te cum vniuersa multitudine tua q̃ ẽ in medio tui:cadẽt i corde maꝝ i die ruine tue: A sonitu clamoꝛis gubernatoꝝ tuoꝝ ꝓturbabunt classes·et descẽdẽt de nanibꝫ suis oẽs qui tenebãt remũ. Naute ⁊ vniũsi gubernatoꝛes maꝝ in ra stabũt ⁊ eiu labũt sup te voce magna·et clamabunt amare. Et supiacient puluere capitibꝫ suis:⁊ cinere aspergẽt·⁊ radẽt sup te caluitiũ·⁊ accingent cilitijs. Et ploꝛabũt te in amaritudine aie ploꝛatu amarissimo et assumẽt sup te carnẽ lugubꝛe·⁊ plangẽt te. Que est vt tyrus q̃ obmutuit in medio maris:? Que in eritu negociationũ tuaꝝ de mari implesti pl'os multos in multitudine diuitiaꝝ tuaꝝ et pl'oꝝ tuoꝝ ditasti reges terre: Nũc ꝛotrita es a mari:in ꝓfundis aquaꝝ opes tue:⁊ oĩs multitudo tua q̃ erat ĩ medio tui cecidꝛ rũt: Uniuersi habitatoꝛes insulaꝝ ob stupuerũt sup te·et reges eaꝝ oẽs tempestate ꝑcussi mutauerũt vult⁹:? Negociatoꝛes pl'oꝝ sibilauerũt sup te. Ad nihilũ deducta es:⁊ nõ eris vsq̃ in ꝑpetuũ.

XXVIII

Et factus est sermo dñi ad me dicẽs: Fili hominis:dic principi tyri. Hec dicit dñs de⁹ Eo q̃ eleuatũ ẽ coꝛ tuũ ⁊ dixisti: de⁹ ego sum·et in cathedra dei sedi in corde maris:cũ sis hõ et nõ deus:⁊ dedisti coꝛ tuũ quasi coꝛ dei. Ecce sapiẽtioꝛ es tu daniele oẽ secretũ nõ est abscõditũ a te. In sapiẽtia ⁊ prudẽtia tua fecisti tibi fortitudinẽ·⁊ acquisisti aurũ et argentũ in thesauris tuis·in multitudine sapie tue:⁊ in negociatõe tua multiplicasti tibi fortitudinẽ:⁊ eleuatũ ẽ coꝛ tuum in roboꝛe tuo. Propterea hec dicit dñs deus. Eo q̃ eleuatũ est coꝛ tuũ quasi coꝛ dei: idcirco ecce ego adducã sup te alienos robustissimos gentiuꝫ. Et nudabũt gladios suos sup pulcritudinẽ sapie tue:⁊ polluent decoꝛẽ tuũ. Interficient⁊ detrahẽt te·⁊ morieris ĩ interitu occisoꝝ in corde maris. Nũquid dicẽs loqueris:deus ego sũ coram interficiẽtibꝫ te:cũ sis homo et non de⁹:? In manu occidẽtiũ te morte incircumcisoꝝ morieꝛ in manu alienoꝝ:q̃ ego locut⁹ sũ ait dñs de⁹. Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicẽs: Fili hoĩs:leua planctũ super regẽ tyri·⁊ dices ei: Hec dicit dñs deus. Tu signaculũ similitudinis·plenus sapia·pfectus decoꝛe in delitijs paradisi dei fuisti. Omis lapis ꝑciosus operimentũ tuum:sardius topazius et thaspis chrysolithus ⁊ onyx ⁊ beryllus·saphyrus ⁊ carbũcul⁹ ⁊ smaragdus. Aurum opus decoꝛis tui ⁊ foramĩa tua in die qua cõditus es ꝑparata sunt. Tu cherub extẽtus et ptegens·et posui te in monte sancto dei. In medio lapidũ igneoꝝ ambulasti:pfectus in vijs tuis a die cõditionis tue:donec inuẽta est iniquitas in te. In multitudine negociatõis tue repleta sunt interioꝛa tua iniquitate:⁊ peccasti·et eieci te de monte sancto dei et pdidi te o cherub protegẽs de medio

lapidū ignitorū. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. Perdidisti sapiam tuā in decore tuo: in terrā proieci te. ante faciē re gū dedi te vt cernerēt te. In multitudi ne iniq̄tatū tuarū et iniq̄tate negociatōis tue polluisti sanctificatōes tuā. Produ cam ḡ ignē de medio tui q̄ comedat te. et dabo te in cinerē sup terrā in ꝓspectu oīm videntiū te. Oēs q̄ viderūt te i gēti bus. obstupescēt sup te. Nihil factꝰ es. et nō eris i ꝑpetuū. Et factꝰ ē sermo dñi ad me dicēs. Fili hois: pone faciē tuā cō si dōnē et ꝓphetabis ō ea et dices: Hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego ad te sidon. et glorifica bor i medio tui. Et scīēt q̄ ego dñs cū fe cero in ea iudicia. et sanctificatꝰ fuero in ea. Et īmittā ei pestilētiā et sanguinē in plateis eius. et corruēt interfecti in medio eius gladio p circūitū. et scīēt q̄ ego dñs. Et nō erit vltra domui isrl̄ offendiculū amaritudinis et spina dolorē inferens vndiq̄ p circūitū eorū qui adūsanē eis. et scīēt q̄ ego dñs deꝰ. Hec dicit dñs deꝰ. Cū congregauero domū isrl̄ de pplis in q̄ bus dispsi sūt sanctificabor in eis coram gēti bus et habitabūt in tra sua quā dedi ser uo meo iacob. et habitabūt in ea securi. Et edificabūt domos et plātabūt vine as. et habitabūt confidēter cū fecero iudi cia in oīb q̄ adūsanē eis p circūitū. et sci ent q̄ ego dñs deus eorū. XXIX

In anno decimo et duodecimo mense vna die mēsis: factus est verbū dñi ad me dicens: Fili hō minis. pone faciē tuā cō pharaonē regē egypti. et ꝓphetā de eo. et de egypto vni uersa loquere et dices: Hec dicit dñs de us. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne qui cubas in medio flumi nū tuorū. et dicis: meus ē fluuius. et ego feci memetipm. Et ponā frenū in maxil lis tuis et agglutinabo pisces fluminum tuorū squamis tuis. Et extrahā te ō me dio fluminū tuorū. et vniuersi pisces tui squamis tuis adhærebūt. Et ꝓiciā te in desertū. et oēs pisces fluminis tui. Super facie terre cades. Nō colligeris neq̄ cō gregaberis. Bestijs terre et volatilibꝫ ce li dedi te ad devorandū. et sciēt oēs habi tatores egypti q̄ ego dñs. Pro eo q̄ fu isti baculus arundineus domui isrl̄ quā do apprehēderūt te manu. et cōfractus es et laceraſti oēm humerū eorū et inni tentibꝫ eis sup te cōminutꝰ es et dissol uisti oēs renes eorū: propterea hec dicit do minus deꝰ. Ecce ego adducā sup te gla diū meū et interficiā de te hoiem et iumen tū. Et erit terra egypti i desertū et i soli tudinē. et sciēt q̄ ego dñs. Pro eo q̄ di xeris. fluuius meus ē et ego feci eū: idcirco ecce ego ad te et ad flumia tua. Dabo q̄ terrā egypti i solitudinē gladio dissipa tā a turre syenes vsq̄ ad terminos ethio pie. Nō p transibit eā pes hois: neq̄ pes iumēti gradiet in ea. et nō habitabit q̄ draginta ānis. Dabo q̄ terrā egypti de sertā in medio terrarū desertarū et ciuita tes eius in medio vrbiū subuersarū. et erūt desolate quadragīta ānis. Et dispgā egyptios i natōes. et vētilabo eos in tras. Quia hec dicit dñs deus: post finez quadragīta ānorū congregabo egyptū ō po pulis in quibꝫ dispsi fuerāt: et reducam captiuitatē egypti et collocabo eos i ter ra phatures i terrā natiuitatis sue: i ter ra de q̄ sūpti sūt. Et erūt ibi i regnū hu mile. et inter cetera regna erit humilima. Et nō eleuabit vltra sup natōes. et imi nuā eos ne impent gētibꝫ: neq̄ erūt vl tra domui isrl̄ confidētia vocētes iniquitatē vt fugiāt et sequant eos. et scient q̄ ego dñs deꝰ. Et factū ē in vicesimo et septi mo āno i prima in vna mēsis: factus est verbū dñi ad me dicēs: Fili hois nabu chodonosor rex babylonis seruire fecit exercitū suū fortitute magna adūsus ty rū. Oē caput decaluatū et oīs humerus depilatꝰ ē. Et merces nō ē reddita ei ne q̄ exercitui eiꝰ de tyro: p seruitute q̄ fe cit mihi adūsus eā. Propterea hec dicit dñs deꝰ: Ecce ego dabo nabuchodono sor regē babylonis i terra egypti. et acci piet multitudinē eius et deꝑdabit manu bias eiꝰ et diripiet spolia eius. et erit mer ces exercitui illiꝰ et operi quo seruiuit ad uersus eā. Dedi ei terrā egypti: p eo q̄

laborauerit mihi ait dñs deus. In die
illa pullulabit cornu domui israel. et ti-
bi dabo apertum os in medio eorum. et
scient quia ego dñs. XXX

Et factū est verbū dñi ad me di-
cēs: Fili hoīs ꝓpheta ⁊ dic. Hec
dicit dñs deus. Ululate ve ve
diei qꝛ iuxta ē dies: ⁊ appropinq̄bit dies
dñi dies nubis tp̄s gentium erit. Et ve
niet gladius in egyptuz. ⁊ erit pauor in
ethiopia cū ceciderint vulnerati in egy
pto. ⁊ ablata fuerit multitudo illi⁹ et de
structa fundamēta eius. Ethiopia et li
bya et lydi et oē reliquū vulg⁹ ⁊ chub ⁊
filij terre federis cuz eis gladio cadent.
Hec dicit dñs deus. Et corruēt fulcien
tes egyptū ⁊ destruet̄ sup̄bia imp̄ij eius
A turre syenes gladio cadēt in ea. ait do
minus exercituū. Et dissipabunt̄ in me
dio terraꝝ desolatarū. ⁊ vrbes ei⁹ in me-
dio ciuitatū desertaꝝ erūt. et sciēt qꝛ ego
dñs deus: cū dedero ignē in egypto ⁊ at
triti fuerīt oēs auxiliatores ei⁹. In die
illa egredient̄ nūcij a facie mea in trieri
bus ad ꝯterendā ethiopie cōfidentiā. ⁊
erit pauor in eis in die egypti: qꝛ absq̄
dubio veniet. Hec dicit dñs de⁹. Et ces-
sare faciā multitudinē egypti in manu
nabuchodonosor regis babylonis. Ip̄e
et ꝓpl's eius cū eo fortissimi gentium ad
ducent̄ ad disp̄dendā terrā. Et euagina
būt gladios suos sup̄ egyptum. ⁊ imple
būt terrā interfectis. ⁊ faciā alueos flu
minū aridos et tradā terrā in man⁹ pes
simorū. et dissipabo terrā ⁊ plenitudinē
eius in man⁹ alienoꝝ. Ego dñs locut⁹
sum. Hec dicit dñs de⁹: Et disp̄dā simu
lacra. ⁊ cessare faciā idola de memphis: ⁊
dux d̄ terra egypti nō erit amplius. Et
dabo terrorē in terrā egypti. ⁊ disp̄dā ter
rā phatures. ⁊ dabo ignē in taphnis. et
faciā iudicia mea ī alexandria. Et effun-
dā indignatōez meā sup̄ pelusiuz robur
egypti: et interficiā multitudinē alexan
drie. et dabo ignē in egypto. Quasi p̄tu
riēs dolebit pelusiū et alexādria erit dis-
sipata. ⁊ in memphis angustie q̄tidiane
Iuuenes heliopoleos et bubasti gladio
cadēt. et ip̄e captiue ducentur. Et in ta-
phnis nigrescet dies: cum cōtriuero ibi
sceptra egypti: ⁊ d̄fecerit in ea sup̄bia po
tētie ei⁹. Ip̄am nubes operiet. filie autē
eius ī captiuitatē ducent̄. Et iudicia fa
ciā in egypto. ⁊ scient qꝛ ego dñs. Et fa-
ctū ē in vndecimo āno. in primo mense
in septima mēsis: factū est verbū dñi ad
me dicēs: Fili hoīs. brachiū pharaonis
regis egypti cōfregi. ⁊ ecce nō ē obuolu-
tū vt restitueret̄ ei sanitas vt ligaretur
pānis et fasciret̄ lintheolis: ⁊ recepto ro
bore possit tenere gladiū. Propterea hec
dicit dñs de⁹: Ecce ego ad pharaonē re-
gē egypti: ⁊ cōminuā ei⁹ brachiuz forte
sed cōfractū: ⁊ deijciā gladium de manu
eius. Et disp̄gā egyptū in gētib⁹. et ven
tilabo eos in terris. Et confortabo bra-
chia regis babylonis: daboq̄ gladiū me
um in manu eius. Et cōfringā brachiū
pharaōis. ⁊ gement gemitib⁹ interfecti
corā facie eius. Et cōfortabo brachia re
gis babylonis. ⁊ brachia pahraonis cō
cidēt. Et sciēt. qꝛ ego dñs. cuz dedero gla
diū meū in manū regis babylonis. ⁊ ex
tenderit eū sup̄ terrā egypti. Et disp̄gā
egyptū in natōes et ventilabo eos ī ter
ras. ⁊ scient qꝛ ego dñs. XXXI

Et factū est in anno vndecimo
tertio mēse. vna mēsis: factum
est verbū dñi ad me dicens. Fili
homīs dic pharaoni regi egypti et popu
lo eius. Cui similis factus es in magni
tudine tua? Ecce assur quasi cedrus ī li
bano pulcer ramis ⁊ frondib⁹ memoro
sus. excelsusq̄ altitudine: ⁊ inter cōden
sas frondes eleuatum est cacumē eius.
Aque nutrierūt illū: abyssus exaltauit
illū. Flumina eius manabāt in circūitu
radicū eius. et riuos suos emisit ad vni
uersa ligna regionis. Propterea eleua-
ta est altitudo eius sup̄ oīa ligna regio-
nis: et multiplicata sunt arbusta eius: ⁊
eleuati sunt rami ei⁹ p̄ aquis multis. Cū
q̄ extēdisset vmbrā suā: in ramis ei⁹ fece
runt nidos omnia volatilia celi: et sub
frondibus eius genuerunt oīs bestie
saltuū. ⁊ sub vmbraculo illi⁹ habitabat

cetus gentiū plurimaꝝ. Eratq; pulcer rimus in magnitudīe sua: ⁊ in dilatōe arbustoꝝ suoꝝ. Erat enī radix illius iu/xta aq̄s multas. Cedri nō fuerūt altio res illo in paradiso dei. Abietes nō adeq̄/uerūt summitatē eius: ⁊ platani nō fue runt eque frondib⁹ illi⁹. Omne lignuz paradisi dei nō est assimilatū illi et pul/critudini ei⁹: qm̄ speciosuz feci eū: ⁊ mul tis ꝺdensisq; frondib⁹. Et emulata sūt eum oia ligna voluptatis q̄ erant in pa radiso dei. Propterea hec dicit dñs de⁹ eo eo q; sublimatus est in altitudine et dedit summitatē suā virentē atq; cō densam: ⁊ eleuatū est cor eius in altitu dine sua: tradidi euz in man⁹ foꝛtissimi gentiū. Faciens faciet ei. Juxta impie tatem eius eieci eum: et succident euz alieni ⁊ crudelissimi nationū. Et pjci/ent eum sup montes et in cūctis con uallib⁹ coꝛruent rami eius. Et confrin gentur arbusta eius in vniuersis rupi bus terre: ⁊ recedent de vmbꝛaculo ei⁹ oēs populi terre: ⁊ relinq̄nt euz. In ruina eius habitauerūt oīa volatilia celi: ⁊ in ramis eius fuerūt vniuerse be stie regionis. Quāobꝛem nō eleuabū/tur in altitudine sua omnia ligna aq̄/ nec ponent sublimitatē suam inter ne/moꝛosa atq; frondosa: nec stabūt in sub limitate sua oīa q̄ irrigant aquis: q̄/ omnes traditi sunt in moꝛtez ad terrā vltimā in medio filioꝝ hominū ad eos qui ꝺescendūt in lacum. Hec dicit dñs deus. In die q̄ ꝺescēdit ad inferos in/diri luctum: operui eū abyssо ⁊ phibui flumina eius ⁊ coercui aquas multas. Contristatus est sup eū libanus: ⁊ om nia ligna agri concussa sunt. A sonitu ruine eius cōmoui gentes: cum ꝺedu/cerem eū ad infernū cū his q̄ ꝺescende bant in lacum. Et consolati sunt in ter ra infima oīa ligna voluptatis egre/gia atq; preclara ī libano: vniūsa q̄ irri/gabant aquis. Nam ⁊ ipsi cū eo ꝺescen/dent ad infernū ad interfectos gladio et brachium vniuscuiusq; sedebit sub vmbꝛaculo eius in medio nationū ei⁹.

Cui assimilatus es o inclyte atq; subli mis inter ligna voluptatis? Ecce ꝺedu ctus es cum lignis voluptatis ad ter/rā vltimā. Jn medio incircūcisoꝝ moꝛ/mies cuz eis qui interfecti sunt gladio Jpse est pharao et omnis multitudo eius dicit dñs deus.

XXXII

Et factum est duodecimo āno. in mense duodecimo in vna mensis: factum est verbum dñi ad me dicens: Fili hōis assume lamen tum sup pharaonē regem egypti: ⁊ di/ces ad eum. Leoni gentium assimilat⁹ es: ⁊ draconi qui est in mari. Et ventila bas coꝛnu in fluminib⁹ tuis: ⁊ ꝓturba/bas aquas pedib⁹ tuis: ⁊ ꝓculcabas flu mina earum. Propterea hec dicit dñs deus. Expandā sup te rete meū in mul titudine pploꝝ multoꝝ: ⁊ extraham te in sagena mea: ⁊ pjciam te in terram. Super faciē agri abjciam te: ⁊ habita/re faciam sup te omnia volatilia celi: et saturabo de te bestias vniūse terre. Et dabo carnes tuas sup montes: ⁊ imple bo colles tuos sanie tua. Et irrigabo ter ram fetoꝛe sanguinis tui super mōtes: et valles implebunt ex te. Et operiam cū extinct⁹ fueris celos: ⁊ nigrescere fa ciam stellas eius. Solem nube tegam et luna nō ꝺabit lumen suū. Omia lu minaria celi merere faciam sup te ⁊ da bo tenebras sup terram tuaz dicit dñs deus. Et irritabo coꝛ populoꝝ multoꝝ cum introduxero ꝓtritionē tuaz in gen tibus super terras quas nescis: ⁊ stupe scere faciā sup te populos mltos. Et re ges eoꝝ hoꝛroꝛe nimio foꝛmidabūt sup te: cum volare ceperit gladius me⁹ sup facies eoꝝ: ⁊ obstupescent repente sin guli ꝓ aīa sua in die ruine sue. Quia hec dicit dñs deus. Gladius regis baby/lonis veniet tibi: ī gladijs foꝛtiū deiciā multitudinē tuam. Jnexpugnabiles omnes gentes hę. Et vastabunt superbi am egypti: ⁊ dissipabit multitudo eius Et perdam oīa iumēta eius q̄ erant super aquas plurimas: ⁊ non cōturba/bit eas pes hominis vltra: neq; ungula

iumentoꝝ turbabit eas. Tunc puriſſi-
mas reddam aq̃s eoꝝ. ⁊ flumia eoꝝ q̃ſi
oleū adducā ait dñs dē: cū dedero tra
egypti deſolatam. Deſereť aūt terra a
plenitudie ſua qñ pcuſſero oēs hītato
res eius: ⁊ ſcīēt qꝛ ego dñs. Planctꝰ ē.
et plangēt eū filiꝫ gentiū ſupꝛ egyptū et
ſupꝛ mlt̄itudinē eiꝰ plāgent eum ait dñs
deus. Et factū eſt ī duodecimo āno: in
q̃ntadecima mēſis: factū eſt verbū dñi ad
me dicēs: Fili hoīs: cane carmē lugubꝛe
ſupꝛ mlt̄itudinē egypti. Et detraxe eā ip
ſam ⁊ filias gentiū robuſtaꝝ ad tra vlti
mā cū his q̃ deſcendūt ī lacū. Quo pul
crioꝛ es deſcēde: ⁊ dormi cū icircūciſis
In medio interfectoꝝ gladio cadēt. Gla
dius datꝰ ē. Et attraxeť eā ⁊ oēs pl̄os
eius. Loq̃ť ei potētiſſimi robuſtioꝝ de
medio inferni. qui cum auxiliatoribꝫ eiꝰ
deſcendeť ⁊ dormieť incircūciſi inter-
fectiq̃ gladio. Ibi aſſur ⁊ oīs mlt̄itu
do eius: in circūitu illius ſepulcra eoꝝ
oīs interfecti ⁊ q̃ ceciderūt gladio: q̃
rum data ſunt ſepulcra in nouiſſimis
laci. Et facta eſt mlt̄itudo eius p̄ gyruꝫ
ſepulcri eiꝰ vniūſi interfecti cadentes
q̃ gladio q̃ dederāt quondā formidiē
ſuā in terra viuentiū. Ibi elam: ⁊ om-
nis multitudo eius p̄ gyrū ſepulcri ſui
Oēs hi intefecti ruenteſq̃ gladio qui
deſcendeť incircūciſi ad terrā vltimaꝫ
Qui poſuerūt terroꝛē ſuuꝫ in terra vi-
uentiū: ⁊ portauerūt ignominiaꝫ ſuam
cum his q̃ deſcendeť in lacum. In me
dio interfectoꝝ poſuerūt cubile eius in
vniūſis pl̄is eius: in circūitu eiꝰ ſepul
crum illius. Oēs hi incircūciſi interfe
ctiq̃ gladio. Dederūt enī terroꝛē ſuuꝫ
in terra viuentiū: ⁊ portauerunt igno-
miniā ſuā cū his q̃ deſcendunt in lacuꝫ
In medio interfectoꝝ poſiti ſunt. Ibi
moſoch ⁊ tubal ⁊ oīs mlt̄itudo eiꝰ. ī cir
cumitu eiꝰ ſepulcra illiꝰ. Oīs hi incir
cūciſi interfectiq̃ ⁊ cadenteſ gladio: qꝛ de
derunt formidinē ſuā in terra viuētiū
et nō dormiēt cū fortib cadentibuſq̃ ⁊
incircūciſis q̃ deſcendeť ad infernū cū
armis ſuis. Et poſueť gladios ſuos ſb
capitib ſuis ⁊ fueť iniq̃tates eoꝝ in
oſſibus eoꝝ: qꝛ terroꝛ fortiū facti ſūt in
tra viuentiū. Et tu ḡ in medio incircū
ciſoꝝ conteres: ⁊ dormies cū interfec
gladio. Ibi idumea et reges eiꝰ ⁊ oīs
duces eius: qui dati ſunt cum exercitu
ſuo cū interfectis gladio: ⁊ q̃ cū incircū
ciſis dormierūt: ⁊ cū his q̃ deſcenderūt
in lacū. Ibi p̄ncipes aq̃lonis omēs ⁊
vniuerſi venatoꝛes qui deducti ſūt cuꝫ
interfectis pauētes ⁊ in ſua fortitudie
p̄fuſi: qꝛ dormieť incircūciſi cū interfec
ctis gladio: ⁊ portauerūt p̄fuſionē ſuaꝫ
cum his q̃ deſcendūt in lacū. Vidit eos
pharao: ⁊ conſolatꝰ eſt ſup vniūſa mlti
tudine ſua q̃ interfecta eſt gladio: pha
rao ⁊ oīs exercitus eiꝰ ait dñs dē: qui
dedit terroꝛē ſuū in terra viuentiuꝫ: et
dormiuit in medio incircūciſoꝝ cū inter
fectis gladio: pharao ⁊ omis mlt̄itudo
eius ait dñs deus.

XXXIII

Et factū eſt verbū dñi ad me di
cens: Fili hoīs: loquere ad fili
os pl̄i tui: ⁊ dices ad eos. Ter
ra cum induxero ſup eam gladiū et tu
lerit pl̄s terre vir vnū de nouiſſimis
ſuis et p̄ſtituerit eū ſup ſe ſpeculatoꝛē
et ille viderit gladiū venientē ſup terā
et cecinerit buccina ⁊ annūciauerit po
pulo. audiēs aūt quiſq̃s ille eſt: ſonitus
buccine: ⁊ nō obſuauerit. veneritq̃ gla
dius ⁊ tulerit eū: ſanguis ipſi ſuper ca
put eius erit. Sonuꝫ buccine audiuit
et nō ſe obſuauit: ſanguis eiꝰ ī ipō erit.
Si aūt ſe cuſtodierit: aīaꝫ ſuā ſaluabit.
Q̃ ſi ſpeculatoꝛ viderit gladiū venientē
et non inſonuerit buccina ⁊ pl̄s ſe nō
cuſtodierit: veneritq̃ gladius ⁊ tulerit
de eis animā. ille quidez in iniq̃tate ſua
captus eſt. ſanguinē aūt eius de manu
ſpeculatoꝛis requirā. Et tu fili hoīs.
speculatoꝛē dedi te domui iſrl̄. Audiens
ergo ex oꝛe meo ſmonē annūciabiſ eis
ex me. Si me dicente ad impiū. impie
morte morieris: nō fueris locut̄ vt ſe
cuſtodiat impius a via ſua: ipſe impius
in iniquitate ſua morieť ſanguinē aūt
eius de manu tua requiram. Si aūt

annunciãte te ad impiũ vt a viijs suis
ꝯuertatur: nõ fuerit cõuersus a via sua
ipse ĩ iniq̃tate sua morieť. porro tu aĩaz
tuam liberasti. Tu ergo fili hoĩs dic ad
domũ isrl'. Sic locuti estis dicẽtes. In
iquitates nr̃e ⁊ peccata nr̃a sup̱ nos sũt
et in ipsis nos tabescim⁹. Quõ ergo vi
uere poterim⁹? Dic ad eos. Viuo ego
dic̃ dñs de⁹. Nolo mortẽ impij: sz̃ vt cõ
uertať impi⁹ a via sua ⁊ viuat. Cõuer-
timini a vijs vestris pessimis. Et quare
moriemĩ dom⁹ isrl'? Tu itaq̃ fili homĩs
dic ad filios ꝓpl'i tui. Justicia iusti non
liberabit eũ in q̃cunq̃ die peccauerit. ⁊
impietas impij nõ nocebit ei in q̃cũq̃
die ꝯuersus fuerit ab ĩpietate sua. Et
iustus nõ poterit viuere in iusticia sua
in q̃cunq̃ die peccauerit. Etiã si dixero
iusto q̃ vita viuat: ⁊ cõfisus in iusticia
sua fecerit iniq̃tatẽ: oñs iusticie ei⁹ ob-
liuioni tradenť. ⁊ in iniq̃tate sua quaz
operatus ẽ. in ip̃a morieť. Si aũt dixe-
ro impio morte morieris. ⁊ egerit peni
tentiã a pctõ suo. feceritq̃ iudiciũ ⁊ iu-
sticiã: ⁊ pign⁹ restituerit ille impi⁹. rapi
namq̃ reddiderit. in mãdatis vite am
lauerit: nec fecerit quicq̃ iniustũ: vita
viuet ⁊ nõ morieť. Omnia pctã eius q̃
peccauit: nõ imputabunť ei. Judiciũ ⁊
iusticiã fecit: vita viuet. Et dixerũt filij
ꝓpl'i tui. Non est equi ponderis via dñi
Et ipsoꝝ via iniusta ẽ. Cũ eĩ recesserit
iustus a iusticia sua feceritq̃ iniq̃tates
morieť in eis. Et cũ recesserit impi⁹ ab
impietate sua. feceritq̃ iudiciũ et iusti
ciam viuet in eis. Et dicitis. Nõ est re-
cta via dñi. Vnũquemq̃ iuxta vias su
as iudicabo de vobis dom⁹ isrl'. Et factũ
est in duodecimo ãno in decimo mense
in quinta mẽsis trãsmigratiõis nostre
venit ad me q̃ fugerat de hierl'm dicẽs:
Vastata ẽ ciuitas. Man⁹ aũt dñi facta
fuerat ad me vespe anteq̃ veniret q̃ fu-
gerat. aperuitq̃ os meũ donec veniret
ad me mane: ⁊ aperto ore meo nõ silui
ampli⁹. Et factũ est verbũ dñi ad me di
cens. Fili hoĩs: qui hĩtant in ruinosis
his. sup̱ humũ isrl' loq̃ntes aiũt. Vn⁹
erat abraam: ⁊ hereditate possedit t̃ram
Nos aũt multi sum⁹: nob̃ data ẽ terra
in possessionem. Idcirco dices ad eos.
Hec dicit dñs de⁹. Qui in sanguine co
meditis: ⁊ oculos vr̃os leuatis ad im-
mũdicias vr̃as ⁊ sanguinẽ funditꝫ. nũ-
quid terrã hereditate possidebitꝫ? Ste-
tistis in gladijs vr̃is fecistis abomina-
tiones: ⁊ vnusquisq̃ vxorem ꝓximi sui
polluit: ⁊ terrã hereditate possidebitis?
Hec dices ad eos. Sic dicit dñs deus
Viuo ego: qꝛ qui in ruinosis habitant
gladio cadent: ⁊ q̃ in agro est. bestijs tra
detur ad deuorandũ: qui aũt in p̃sidijs
et in speluncis sunt peste morienť. Et
dabo terram in solitudinẽ et in desertũ
et deficiet sup̱ba fortitudo eius: ⁊ deso-
labunť montes isrl': eoq̃ nullus sit q̃ p̱
eos transeat. Et scient qꝛ ego domin⁹:
cum dedero terrã eoꝝ desolatã ⁊ desertã
ꝓpter vniuersas abominatões suas q̃s
operati sunt. Et tu fili hoĩs. filij populi
tui qui loquunť de te iuxta muros ⁊ in
ostijs domoꝝ: ⁊ dicũt vnus ad alterum
vir ad ꝓximũ suũ loq̃ntes: venite ⁊ au-
diamus q̃s sit ſmo egrediẽs a domino
Et veniunt ad te. q̃si si ingrediať ꝓpl's
et sedent corã te ꝓpl'us meus. Et audi-
unt sermones tuos ⁊ nõ faciũt eos: qꝛ
in canticũ oris sui vertũt illos. Et aua
riciam suã sequiť cor eorũ: et es eis q̃si
carmen musicũ qd̃ suaui dulciq̃ sono
caniť. Et audiũt v̄ba tua et nõ faciunt
ea: ⁊ cum venerit quod p̃dictum est. ec-
ce enĩ venit. tũc scient quia prophetes
fuerit inter eos.

XXXIIII

Et factum est verbũ dñi ad me
dicens. Fili hoĩs: ꝓpheta de pa-
storibus isrl': ꝓpheta ⁊ dices pa
storibus. Hec dicit dñs deus. Ve pasto
ribus isrl': qui pascebant semetipsos:
Nonne greges a pastoribꝫ pascuntur?
Lac comedebatis et lanis opiebamini
et quod crassum erat occidebatis: gre-
gem autẽ meũ non pascebatis. Quod
infirmum fuit nõ consolidastis: et qd̃
egrotum non sanastis. Quod ꝯfractũ
est non alligastis: ⁊ quod abiectum est

non reduxistis: & qđ perierat nō q̄sistis
sed cum austeritate imperabatis eis et
cum potentia. Et dispsē sūt oues mee
eo q̄ non esset pastor: & facte sunt in de-
uoratiōē omniū bestiaꝝ agri: & dispersē
sunt. Errauerūt greges mei in cunctis
montibꝫ & in vniuerso colle excelso: & sup
omnē faciē terre dispsi sūt greges mei
et non erat qui requireret. Non erat
inquaꝝ qui requireret. Propterea pa
stores audite verbum dñi: Viuo ego
dicit dñs deus: q̄ p eo q̄ facti sunt gre
ges mei in rapinā & oues mee in deuo
rationē oīm bestiaꝝ agri. eo q̄ non esset
pastor. neq; enī quesierūt pastores gre
gem meū. sed pascebāt pastores semet-
ipsos & greges meos nō pascebāt. ꝓpte
rea pastores audite verbū dñi. Hec dicit
dñs de⁹. Ecce egoipe sup pastores req̄-
ram gregē meū de mānu eoꝝ: & cessare fa
ciam ut vltra nō pascant gregem meū
nec pascant ampli⁹ pastores semetipos
Et liberabo gregem meū de ore eorum
et nō erit vltra eis in escam: q̄ hec dicē
dñs deus. Ecce egoipse requiraꝝ oues
meas: & visitabo eas. Sicut visitat pa-
stor gregē suū: in die q̄n fuerit ī medio
ouiū suaꝝ dissipatarū. sic visitabo oues
meas: & liberabo eas de oīb locis in q̄bꝫ
dispersē fuerāt in die nubis & caliginis
Et educā eas de pp̄lis: & cōgregabo eas
de terris. & inducā eas in terrā suā: & pa
scam eas in montibꝫ isr̄l in riuis et in
cūctis sedibꝫ terre. In pascuis vberri-
mis pascā eas. & in mōtibꝫ excelsis isr̄l:
erunt pascue eaꝝ Ibi requiescēt in hēr
bis virentibꝫ: et in pascuis pinguibus
pascent sup mōtes isr̄l. Et ego pascam
oues meas: & ego eas accubare faciam
dicit dñs deus. Qđ perierat requiram
et quod abiectū erat reducā: & qđ con-
fractū fuerat alligabo: & quod infirmū
fuerat cōsolidabo: & qđ pingue et forte
custodiā & pascaꝝ illas in iudicio. Vos
autē greges mei: hec dicit dñs de⁹. Ecce
ego iudico inter pecus & pec⁹. arietuꝫ &
hircoꝝ. Nōne satis vob erat pascua bo-
na depasci: Insuper & reliq̄as pascuaꝝ
vestraꝝ conculcastis pedibꝫ vr̄is: & cuꝫ pu
rissimā aq̄m biberetis: reliquaꝝ pedibꝫ
vestris turbastis. Et oues mee his que
cōculcata pedibꝫ vestris fuerāt pascebā
tur: et que pedes vr̄i turbauerāt hec bi
bebant. Propterea hec dicit dñs deus
ad vos: Ecce egoipse iudico inter pecus
pingue et macilentum. Pro eo q̄ late-
ribus & humeris impingebatis et cor
nibus vestris. ventilabatis omia infir
ma pecora donec dispergerentur foras:
saluabo gregem meum: & nō erit vltra
in rapinam: et iudicabo inter pecus et
pecus. Et suscitabo super ea pastorem
vnum qui pascat ea. seruum meum dā
uid. ipe pascet ea. & ipe erit eis ī pastorē
Ego autē dominus ero eis in deum.
et seruus meus dauid princeps in me
dio eorum. Ego domin⁹ locutus sum
Et faciam cū eis pactum pacis et cessa
re faciam bestias pessimas de terra: et q̄
habitant in deserto. securi dormiēt in
saltibus: et ponam eos in circuitu col-
lis mei benedictiōem: et deducā imbre
in tempore suo: et pluuie benedictiōis
erunt. Et dabit lignum agri fructum
suum: & terra dabit germē suū & erunt
in terra sua absq; timore. Et scient qā
ego dominus cū contriuero catenas iu
gi eorum: & eruero eos de manu impe
rantium sibi: & nō erunt vltra in rapi
naꝝ in gentibus neq; bestie terre deuo
rabunt eos sed habitabūt confidenter
absq; vllo terrore: et suscitabo eis gre
men nominatū: & non erunt vltra im-
minuti fame in terra. neq; portabūt vl
tra opprobrium gentiū. Et scient quia
ego dominus deus eorum cum eis. et
ipsi populus meus dominus israel. ait do
minus deus. Vos autem greges mei
greges pascue mee homies estis: & ego
dominus deus vester dicit dñs deus.

XXXV

Et factus est ser-
mo dñi ad me dicens. Fili ho
minis pone faciem tuā aduer-
sum mōtem seyr: & ꝓphetabis de eo: & di
ces illi. Hec dicit dñs deus. Ecce ego
ad te mons seyr: & extendā manū meā

super te: ⁊ dabo te desolatū atq; desertū
Urbes tuas demoliar: ⁊ tu desert⁹ eris:
⁊ scies q̄ ego dn̄s: eo q̄ fueris inimic⁹
sempit̄nus ⁊ ꝯcluseris filios isrl̄ in ma
nus gladij in tp̄e afflictōis eorū: in tp̄e
iniq̄tat̄ extreme. Propterea viuo ego
dic̄ dn̄s de⁹: qm̄ sanguini tradā te: ⁊ san
guis te p̄seq̄tur. Et cū sāguīez oder̄: sā
guis p̄seq̄tur te. Et dabo montē seyr de
solatū ⁊ desertū: ⁊ auferā de eo euntez ⁊
redeuntē ⁊ implebo montes eius occi/
sor̄ suor̄. In collib⁹ tuis ⁊ ī vallib⁹ tu/
is atq; in torrētib⁹ interfecti gladio ca/
dent. In solitudines sempit̄nas tradā
te: ⁊ ciuitates tue nō habitabūt̄ Et scie
tis q̄ ego dn̄s de⁹. eo q̄ dixeris: due gē
tes ⁊ due terre mee erunt ⁊ hereditate
possidebo eas: cū dn̄s esset ibi. Propte/
rea viuo ego dicit dn̄s deus: q̄ faciā iu
xta irā tuā et s̄m çelum tuū quez fecisti
odio habēs eos: ⁊ notus efficiar p̄ eos
cū te iudicauero: ⁊ scies q̄ ego dn̄s. Au
diui vniu̇sa opprobria tua q̄ locut⁹ es
de mōtib⁹ isrl̄ dicēs. Deserti nobis ad
deuorādū dati sunt. Et insurrexistis su
per me ore vestro: ⁊ derogastis aduersū
me. Verba vr̄a ego audiui. Hec dic̄ do
minus de⁹. Letante vniu̇sa terra. in so
litudinē te redigā: sicuti gauisus es su
p̄ hereditatē dom⁹ isrl̄. eo q̄ fuerit dissi/
pata: sic faciā ibi. Dissipat⁹ eris mōs se/
yr ⁊ idumea oīs: ⁊ scient q̄ ego dn̄s.

Tu aūt fili hoīs XXXVI
p̄pheta sup̄ montes isrl̄ ⁊ dices
Montes isrl̄ audite verbuz dn̄i
Hec dic̄ dn̄s deus. Eo q̄ dixerit inimi
cus de vob. euge altitudines sempit̄ne
in hereditatē date sunt nob. p̄pterea va
ticinare ⁊ dic. Hec dic̄ dn̄s de⁹. Pro eo
q̄ desolati estis ⁊ cōculcati p̄ circūitū: ⁊
facti in hereditatē reliq̄s gentib⁹: ⁊ ascē
distis sup̄ labiuz līgue ⁊ opprobriū p̄pl̄i
p̄pterea mōtes isrl̄ audite v̄bū dn̄i dei.
Hec dicit dn̄s de⁹ montib⁹ et collibus.
torrentib⁹ vallibusq; ⁊ desertis. parieti
nis ⁊ vrbib⁹ derelict̄ q̄ depopulate sunt
et subsannate a reliq̄s gentib⁹ p̄ circūi
tum. Propterea. Hec dicit dn̄s deus.

Qm̄ in igne çeli mei locut⁹ sum de reli
q̄s gentib⁹ ⁊ de idumea vniu̇sa: q̄ dederūt
terrā meā sibi in hereditatē cuz gaudio
et toto corde ⁊ ex animo: ⁊ eiecerūt eaz
vt vastarēt: idcirco vaticinare super hu
mū isrl̄: ⁊ dices montib⁹ ⁊ collib⁹ iugis
et vallibus. Hec dicit dn̄s deus. Ecce
ego in çelo meo ⁊ in furore meo locut⁹
sum. eo q̄ cōfusionē gentiū sustinueri
tis. Idcirco hec dic̄ dn̄s de⁹. Ego leua/
ui manū meaz vt gentes q̄ in circūitu
vestro sunt. ip̄e ꝯfusionē suam portent.
vos aūt mōtes isrl̄ ramos vestros ger/
minetis ⁊ fructū vestr̄ afferatis populo
meo isrl̄. Prope eī est vt veniat. Quia
ecce ego ad vos ⁊ ꝯuertar ad vos: ⁊ ara
bimini ⁊ accipietis sementē: ⁊ multipli
cabo in vobis hoīes omnēq; domū isrl̄.
Et habitabūtur ciuitates ⁊ ruinosa in
staurabunt̄: ⁊ replebo vos homīb⁹ et iu
mentis ⁊ mlt̄iplicabunt̄ ⁊ crescent. Et
hītare vos faciā sicut a principio: bonis
q; dabo maiorib⁹ q̄ habuistis ab initio
et sciet̄ q̄ ego dn̄s. Et adducā sup̄ vos
hoīes p̄pl̄m meuz isrl̄ ⁊ hereditate possi/
debunt te. Et eris eis in hereditatem ⁊
non addes vltra vt absq; eis sis. Hec
dicit dn̄s de⁹. Pro eo q̄ dicūt de vob. de
uoratrix hominū es ⁊ suffocans gentez
tuam. p̄pterea homīes nō comedes am
plius: ⁊ gentē tuā nō necabis vltra ait
dn̄s deus. Nec auditam faciā in te am/
plius confusionē gentiū: et opprobriuz
p̄pl̄orum nequaq̄ portabis: ⁊ gentē tu/
am nō amittes amplius. ait dn̄s deus
Et factum est verbū dn̄i ad me dicens
Fili homīs: domus isrl̄ habitauerūt in
humo sua: ⁊ polluerūt eaz in vijs suis
et in studijs suis. Iuxta immūdiciam
menstruate facta est via eor̄ corā me. ⁊
effudi indignatiōez meā sup̄ eos p̄ san
guine quē fuderūt sup̄ terrā. Et in ido
lis suis polluerūt eam: ⁊ dispersi eos in
gentes: ⁊ ventilati sunt ī terras. Iuxta
vias eor̄ ⁊ adinuentōes eorū iudicaui
eos. Et ingressi sunt ad gētes ad q̄s in
troierunt: ⁊ polluerūt nomē sanctū me
um: cum diceret̄ de eis. p̄pl̄s dn̄i iste est

et de terra eius ingressi sunt. Et pepercí nomini sancto meo: qđ polluerat domus isrl in gentib ad ꝙs ingressi sunt Idcirco dices domui isrl: Hec dicit dñs deus. Non ꝓpter vos ego faciã domus isrl: sz ꝓpt nomẽ sanctũ meuz qđ polluistis in gentib ad ꝙs intrastz Et sanctificabo nomẽ meũ magnũ qđ pollutum est int gentes: qđ polluistis in medio earum: vt sciãt gentes qz ego dñs. ait dominus exercituũ: cũ sanctificat fuero in vobis coram eis. Tollã quippe vos de gẽtibus ⁊ congregabo vos de vniuersis terris: ⁊ adducã vos in terrã vestrã. Et effundam sup vos aqm mundã. ⁊ mũdabimini ab oñibz inquinamẽtis vestris et ab vniuersis idolis vestis mũdabo vos. Et dabo vobis coz nouũ ⁊ spiritũ nouũ ponam in medio vestri. Et auferam coz lapideũ de carne vestra: ⁊ dabo vobis coz carneũ: ⁊ spiritũ meũ ponã in medio vestri Et faciã vt in pceptis meis ambuletis: et iudicia mea custodiatis ⁊ operemini. Et habitabitis in tra quã dedi patribz vestris ⁊ eritis mihi in pplm: ⁊ ego ero vob in deum. Et saluabo vos ex vniuersis inquinamentis vestis: ⁊ vocabo frumentũ ⁊ multiplicabo illud: ⁊ nõ imponã vob famez. Et mltiplicabo fructũ ligni ⁊ genimina agri vt nõ poteris vltra opprobriuz famis in gentib. Et recordabimini viaruz vestrarz pessimarz studiorumqz non bonorũ et displicebũt vob iniquitates vestre ⁊ scelera vra. Nõ ꝓpt vos ego faciaz. ait dñs deus. notũ sit vobis. Confundimini et erubescite sup vis vtis dom isrl. Hec dicit dñs de. In die q mũdauero vos ex oñibz iniquitatibz vestris ⁊ inhabitari fecero vrbes et instauravero ruinosa ⁊ terra deserta fuerit erculta q quondam erat desolata in oculis oñis viatoris. dicent. Terra illa inculta. facta e vt hortus voluptatis ⁊ ciuitates deserte ⁊ destitute atqz suffosse munite sedent. Et scient gẽtes q cunqz derelicte fuerint in circuitu vestro: qz ego dñs edificaui dissipata: plantauiqz inculta. ego dñs locutus suz ⁊ fecerim. Hec dicit dñs de.

Adhuc in hoc inueniet me domus isrl vt faciam eis. Multiplicabo eos sicut gregem hominũ vt gregẽ sanctũ: vt gregem hierlm in solẽnitatib ei. Sic erũt ciuitates deserte plene gregib hominũ. et scient qz ego dñs.

XXXVII

Facta est sup me manus dñi: ⁊ eduxit me in spũ dñi: et dimisit me in medio campi q erat plenus ossibus: ⁊ circũduxit me p ea in gyro. Erantq aũt multa valde sup faciẽ campi: siccaq vehement. Et dixit ad me. Fili hominis: putas ne viuẽt ossa ista: Et dixi. Dñe deus tu nosti. Et dixit ad me. Vaticinare de ossib istis. Et dices eis: Ossa arida audite vbũ dñi. Hec dicit dñs deus ossib his. Ecce ego intromittã in vos spũm ⁊ viuetis. et dabo sup vos nervos et succrescere faciã sup vos carnes. ⁊ superextendã in vob cutem: ⁊ dabo vob spũm et viuetis: ⁊ scietis qz ego dñs. Et prophetaui sicut pceperat mihi. Factus est autem sonitus prophetante me et ecce cõmotio. Et accesserũt ossa ad ossa: vnusquisqz ad iuncturã suam. Et vidi: ⁊ ecce super eos nervi ⁊ carnes ascenderũt ⁊ extenta est in eis cutis desup: ⁊ spũm nõ habebant. Et dixit ad me. Vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis: ⁊ dices ad spiritum. Hec dicit dñs deus. A quatuor ventis veni spiritus ⁊ insuffla super interfectos istos: et reviviscant. Et prophetaui sicut pceperat mihi. Et ingressus est in eos spiritus: ⁊ revixerũt steterũtqz super pedes suos exercit grandis nimis valde. Et dixit ad me. Fili hominis: ossa hec vniuersa domus isrl est. Ipsi dicũt. Aruerũt ossa nostra: ⁊ periit spes nra: ⁊ abscisi sumus. Propterea vaticinare: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dñs de. Ecce ego aperiaz tumulos vestros: ⁊ educã vos de sepulcris vestris pplis meus: et inducã vos in terram isrl. Et scietis qz ego dñs cum aperuero sepulcra vestra: ⁊ eduxero vos de tumulis vestris populo meus: ⁊ dedero spiritum meum in vobis et viveritis. Et requiescere vos faciam sup humum vestram: ⁊ scietis quia ego dñs locutus

praefiguratio qua aqua fortis materia remota ꝑfi. ossa munda de qua mundi fuerant ꝑ ministra ratio finxit mundata anno 10 fol. 43. vso

sum et feci · ait dñs deus. Et factus est
sermo dñi ad me dicens. Et tu fili hoīs
sume tibi lignū vnū: et scribe sup illud
iude ⁊ filioꝝ isrl' socijs eius. Et tolle li-
gnum alteꝝ ⁊ scribe sup illud · ioseph li-
gnum effraim: et cuncte dom⁹ isrl' socio
rumq; eius. Et adiunge illa vnū ad al-
terum tibi ī lignū vnū: ⁊ erūt in vnio-
nē in manu tua. Cuz aūt dixerint ad te
filij populi tui loq̄ntes · nonne indicas
nobis q̄d in his velis? Loqueris ad eos
Hec dicit dñs de⁹. Ecce ego assumaz li-
gnum ioseph · qd̄ est in manu effraym
et tribus isrl' que sunt ei adiuncte · ⁊ da
bo eas ꝑiter cū ligno iuda ⁊ faciā eas in
lignū vnum: ⁊ erunt vnū in manu ei⁹.
Erunt aūt ligna sup q̄ scripseris in ma
nu tua in oculꝰ eoꝝ: ⁊ dices ad eos. Hec
dicit dñs deus. Ecce ego assumā filios
israel d̄ medio nationū ad q̄s abierunt
et congregabo eos vndiq; et adducam
eos ad humū suam. Et faciā eos in gē
tem vnā in terra in montib; isrl': et rex
vnus erit oīb; imperās. Et nō erūt vl
tra due gentes: nec diuidenꝫ amplius
in duo regna. Neq; polluentur vltra in
idolis suis et abominatōib; suis · ⁊ cun
ctis iniq̄tatib; suis: ⁊ saluos eos faciaz
de vniuersis sedib; suis in q̄b; peccauerāt
et emundabo eos. Et erūt mihi ppl'us:
et ego ero eis deus ⁊ seruus me⁹ dauid
rex sup eos: ⁊ pastor vn⁹ erit omniū eo-
rum. In iudicijs meis ambulabūt et
mādata mea custodiēt ⁊ faciēt ea Et ha
bitabunt sup terrā quādedi seruo meo
iacob in q̄ habitauerūt patres vestri: ⁊
habitabūt sup eam ipsi ⁊ filij eoꝝ ⁊ filij
filioꝝ eorum vsq; in sempiternū: ⁊ dauid
seruus meus princeps eoꝝ in ꝑpetuuz
Et ꝑcutiam illis fedus pacis: pactum
sempiternū erit eis. Et fundabo eos ⁊ mlt
tiplicabo: ⁊ dabo sanctificatōem meam
in medio eoꝝ in perpetuū. Et erit taber
naculū meū in eis · ⁊ ero eis deus ⁊ ipi
erunt mihi ppl'us. Et scient gentes qꝛ
ego dñs sanctificator israel cum fuerit
sanctificatio mea in medio eoruz in per
petuum

XXXVIII

Et factus est sermo dñi ad me di
cens. Fili hoīs: pone faciē tuaz
contra gog ⁊ terrā magog prin
cipem capitis mosoch et thubal: ⁊ vati
cinare de eo: ⁊ dices ad eum. Hec dicit
dñs deus. Ecce ego ad te gog principez
capitis mosoch ⁊ thubal. Et circūagaz
te ⁊ ponā frenum in maxillis tuis: ⁊ edu
cam te ⁊ omnē exercitū tuū · eq̄s ⁊ equi
tes vestitos loricis vniuersos · mltitudiez
magnā hastam ⁊ clipeū arripientiuz et
gladium. Perse ethiopes ⁊ libyes cuz
eis · ⁊ om̄es scutati et galeati. Gomer
et vniuersa agmina eius · dom⁹ thogor
ma latera aquilonis ⁊ totū robur eius
populiq; mlti tecū. Prepara ⁊ instrue
te ⁊ omnē multitudinē tuaz q̄ coacer-
uata ē ad te: ⁊ esto eis in p̄ceptū. Post
dies multos visitaberis. In nouissimo
annoꝝ venies ad terrā que reuersa est a
gladio ⁊ congregata est de populꝰ mltis
ad montes isrl' qui fuerūt deserti iugiter
Hec de ppl'is educta est: ⁊ habitabūt in
ea confidēter vniuersi. Ascendēs autez
quasi tempestas venies: ⁊ q̄si nubes vt
operias terrā · tu ⁊ omnia agmina tua ⁊
populi multi tecū. Hec dicit dominus
deus. In die illa ascendent sermones
sup cor tuum: ⁊ cogitabis cogitationez
pessimā: et dices. Ascendam ad terram
absq; muro: veniam ad quiescentes ha
bitantesq; secure. Hi omues habitant
sine muro: vectes ⁊ porte non sunt eis
Vt diripias spolia ⁊ inuadas p̄dam vt
inferas manū tuam sup eos qui deser-
ti fuerant ⁊ postea restituti: ⁊ sup popu-
lum qui est cōgregatus ex gentib; qui
possidere cepit ⁊ esse habitator vmbili-
ci terre. Saba ⁊ dedan et negociatores
tharsis ⁊ om̄es leones eius dicēt tibi.
Nunquid ad sumenda spolia tu venis?
Ecce ad diripiendam predam cōgrega
sti multitudinē tuaz vt tollas argentū
et aurum · ⁊ auferas supellectilem atq;
substantiā: ⁊ diripias manubias infini
tas. Propterea vaticinare fili hominis
et dices ad gog. Hec dicit domin⁹ deus
Nunquid non in die illo cū hītauerit

populus meus isrl' ꝯfident'. scies et ve-
nies de loco tuo a lateribꝫ aq̄lonis tu ⁊
populi mlti tecū: ascēsores equorū vni
uersi. cetus magnꝰ ⁊ exercitꝰ vehemēs
et ascendes sup̄ populū meū isrl' q̄si nu
bes vt operias terrā: In nouissimis di
ebus eris: ⁊ adducā te super terrā meā
vt sciant gentes me: cū sanctificatꝰ fue
ro in te in oculis eoꝝ o gog. Hec dicit
dn̄s deus. Tu g̊ ille es de quo locutꝰ suꝫ
in diebus antiq̄s in manu seruoꝝ meo
rum ꝓphetaꝝ israel: qui ꝓphetauerūt in
diebus illoꝝ temporꝝ vt adducerē te su
per eos. Et erit in die illa. in die aduen
tus gog sup̄ terram isrl'. ait dn̄s deus.
ascendet indignatō mea in furore meo
et in çelo meo. In igne ire mee locutꝰ
sum: qꝛ in die illa erit cōmotio magna
sup̄ terrā isrl': ⁊ ꝯmouebūt' a facie mea
pisces marꝫ: ⁊ volucres celi ⁊ bestie agri
et om̄e reptile qd̄ mouet' sup̄ humum
cunctiq̄ hoīes q̄ sunt sup̄ faciez t're. Et
subuertent' montes ⁊ cadent sepes: et
om̄is murus corruet in terram. Et cō
uocabo aduersus eum in cunctis mon-
tibus meis gladiū. ait dominus deus.
Gladius vniuscuiusq̄ in fratrem suū
diriget'. Et iudicabo euꝫ peste et sangui
ne ⁊ imbre vehementi ⁊ lapidibꝫ immē-
sis. Ignē ⁊ sulphur pluam super eum
⁊ sup̄ exercitū eiꝰ: ⁊ sup̄ ꝓplos mltos q̄
sunt cū eo. Et magnificabor ⁊ sanctifica
bor: ⁊ notus ero in oculꝰ multaꝝ gentiū
et scient qꝛ ego sum dn̄s. XXXIX

Tu aūt fili hoīs. vaticinare adu
sum gog: ⁊ dices. Hec dic' dn̄s
deus. Ecce ego sup̄ te gog prīci
pem capitꝫ mosach ⁊ thubal: ⁊ circuma-
gam te ⁊ educam te: ⁊ ascendere te faci
am de lateribꝫ aquilonis: ⁊ adducam te
super mōtes isrl'. Et p̄cutiam arcū tuū
in māu sinistra tua: et sagittas tuas de
manu dextera tua deijciam. Deijciaꝫ te
sup̄ mōtes isrl' et cades tu et oīa agmīa
tua et ꝓpli tui qui sunt tecū. Feris. aui
bus. omniq̄ volatili celi ⁊ bestijs terre
dedi te ad deuorandū. Sup̄ faciez agri
cades: qꝛ ego locutus sum ait dn̄s deꝰ.
Et immittam ignē in magog et in his
qui habitant in insulis ꝯfident': ⁊ scient
quia ego dn̄s. Et nomē sanctū meum
notum faciā in medio ꝓpli mei israel: ⁊
nō polluā nomē sctm̄ meū amplius: et
sciant gentes qꝛ ego dn̄s scūs isrl'. Ecce
venit: ⁊ factū ē ait dn̄s deus. Hec est di
es de qua locutus sum. Et egrediētur
hītatores de ciuitatibꝫ isrl': ⁊ succēdēt
et comburent arma. clipeū et hastas ar
cū ⁊ sagittas ⁊ baculos manuū ⁊ con
tos: ⁊ succendent ea igni septem annis
Et non portabūt ligna de regionibꝫ ne
q̄ succident de saltibꝫ: qm̄ arma succēdē
dent igni ⁊ dep̄dabunt' eos quibꝫ prede
fuerūt: ⁊ diripient vastatores suos. ait
dn̄s deus. Et erit in die illa: dabo gog
locum nominatū sepulcꝝ in isrl'. vallē
viatoꝝ ad orientē marꝫ. q̄ obstupescere
faciet p̄tereūtes. ⁊ sepeliēt ibi gog ⁊ om
nem mltitudinē eius: ⁊ vocabit' vallis
multitudīs gog: ⁊ sepelient eos domꝰ
israel. vt mūdēt terrā septem mensibꝫ
Sepeliet autem eū om̄is ꝓpls terre: ⁊
erit eis nominata dies in q̄ glorificatꝰ
sum. ait dn̄s deus: Et viros iugiter cō
stituent lustrantes terraꝫ: qui sepeliāt
et requirāt eos q̄ remanserāt sup̄ faciē
terre vt emundēt eam. Post menses
autē septem q̄rere incipiēt: ⁊ circūibūt
peragrantes terrā. Cunq̄ viderint os
homīs: statuent iuxta illud titulum: do
nec sepeliāt illud pollynctores in valle
mltitudinis gog. Nomē autē ciuitatis
amona: ⁊ mundabūt terrā. Tu ergo fi
li homīs. hec dicit dn̄s deus. Dic omni
volucri et vniuersis auibꝫ cūctisq̄ bestijs
agri Conuenite ꝓperate: concurrite vn
diq̄ ad victimā meā quā ego immolo
vobis victimā grandē sup̄ montes isrl'
vt comedatis carnes ⁊ bibatꝫ sanguinē
Carnes fortiū comedetꝫ: ⁊ sanguinē
principū terre bibetis. arietū ⁊ agnorū
et hircoꝝ tauroꝝq̄ et altiliū ⁊ pinguiū
ouiū Et comedetis adipē in saturitatē
et bibetis sanguinē in ebrietatē de victi
ma quā ego immolaui vob': ⁊ saturabi-
mini sup̄ mensam meam de equo ⁊ de

equite forti: ⁊ de vniuersis viris bellatori
bus. ait dñs deus. Et ponaz gl'iam meã
in gentib⁹ et videbũt om̃es gentes iu
diciũ meũ qd̃ fecerim: ⁊ manuz meam
quã posuerim sup eos: ⁊ scient domus
isrl' qr ego dñs deus eoꝝ a die illa et de/
inceps. Et scient gentes qm̃ in iniq̃ta/
te sua capta sit dom⁹ isrl': ⁊ d̃reliq̃rit me
⁊ abscõderim faciẽ meã ab eis: ⁊ tradide
rim eos in manus hostiũ: ⁊ ceciderint ĩ
gladio vniuersi. Iuxta immũdiciã eo/
rum ⁊ scelus feci eis: et abscondi faciez
meaz ab illis. Propterea hec dicit dñs
deus. Nũc reducã captiuitatẽ iacob: et
miserebor oĩs dom⁹ isrl' Et assumã çelũ
p nomĩe scõ meo ⁊ portabũt ꝯfusionez
suã et oẽm p̃uaricatõem quã preuarica
ti sunt in me cũ hĩtauerint in terra sua
confident' neminẽ formidantes: ⁊ redu
xero eos de ꝓplis: ⁊ congregauero d̃ ter
ris inimicoꝝ suoruz: ⁊ scĩficatus fuero
in eis in ocl'is gentiũ plurimaꝝ. Et sci
ent qr ego dñs deus eoꝝ eo ꝙ transtu/
lerim eos in nationes: ⁊ ꝯgregauerim
eos sup terrã suã: ⁊ nõ dereliq̃riz q̃nq̃z
ex eis ibi. Et nõ abscondã vltra faciem
meaz ab eis: eo ꝙ effuderim spm̃ meuz
sup oẽm domũ isrl' ait dñs de⁹. XL

In vigesimoq̃nto anno trausmi
gratiõis nr̃e in exordio anni de/
cima mensis q̃rtodecimo anno
postq̃z ꝑcussa est ciuitas: in ipsa hac die
facta est sup me man⁹ dñi: ⁊ adduxit me
illuc in visionib⁹ dei. Adduxit me in ter
ram isrl'. ⁊ dimisit me sup montẽ excel/
sum nimis. sup quẽ erat q̃si edificiũ ci
uitatis vergentis ad austꝝ ⁊ introduxit
me illuc. Et ecce vir cui⁹ erat spẽs q̃si
species eris: ⁊ funicul⁹ lineus in manu
eius: ⁊ calamus mensure in manu ei⁹.
Stabat aũt in porta: ⁊ locut⁹ est ad me
idem vir. Fili hoĩs. vide oculis tuis et
auribus tuis audi: ⁊ pone cor tuum in
omĩa que ego oñdam tibi: qr vt oñdan
tur tibi adductus es huc. Annuncia
omĩa que tu vides domui isrl'. Et ecce
mur⁹ forinsecus in circũitu domus vn
diq̃z ⁊ in manu viri calamus mensure
sex cubitoꝝ ⁊ palmo. Et mensus est la/
titudinẽ efidicij calamo vno. altitudĩez
quoq̃z calamo vno. Et venit ad portaz
que respiciebat viam orientalẽ: ⁊ ascen
dit ꝑ gradus eius. Et mensus est limẽ
porte calamo vno: latitudinẽ. id ẽ limẽ
vnum calamo vno in latitudine: ⁊ tha
lamũ vno calamo in longũ: ⁊ vno cala
mo in latum: ⁊ inter thalamos quinq̃z
cubitos: ⁊ limen porte iuxta vestibuluz
porte intrinsec⁹ calamo vno. Et mẽsus
est vestibulũ porte octo cubitoꝝ: ⁊ fron/
tem eius duob⁹ cubitis. Vestibulũ au
tem porte erat intrinsecus. Porro tha
lami porte ad viam orientalẽ tres hinc
et tres inde: mensura vna triũ: ⁊ mẽsu
ra vna frontiũ ex vtraq̃z ꝑte. Et men/
sus est latitudinẽ liminis porte decẽ cu
bitoꝝ: ⁊ longitudinẽ porte tredecĩ cubi
torum: ⁊ marginẽ añ thalamos cubiti
vni⁹: ⁊ cubit⁹ vnus finis vtrimq̃z. Tha
lami aũt sex cubitoꝝ erant hinc et inde
Et mẽsus est portã a tecto thalami vs/
q̃z ad tectũ eius. latitudinez vigintiq̃n/
q̃z cubitoꝝ: ostium ꝯ ostiũ. Et fecit fron
tes ꝑ sexaginta cubitos: ⁊ ad frontẽ atri
um porte vndiq̃z ꝑ circũitum: ⁊ añ faci/
em porte q̃ ꝑtingebat vsq̃z ad faciez ve
stibuli porte interioris q̃nq̃ginta cubi/
tos: ⁊ fenestras obliq̃s in thalamis ⁊ in
frontib⁹ eoꝝ q̃ erant intra portã vndiq̃z
ꝑ circũitũ. Simil'r aũt erant ⁊ in vesti
bulis fenestre ꝑ gyrum intrinsec⁹: ⁊ añ
frõtes pictura palmarũ celata. Et edu
xit me ad atriũ exterius: ⁊ ecce gaçophi
latia ⁊ pauimentũ stratũ lapide ĩ atrio
per circũitum. Triginta gaçophylatia
in circũitu pauimẽti: ⁊ pauimentuz in
fronte portarũ ꝟm longitudinẽ portaꝝ
erat inferius. Et mẽsus est latitudinez
a facie porte inferioris vsq̃z ad frontem
atrij interioris extrinsec⁹: centum cubi
tos ad orientẽ et aquilonẽ. Portaz ve/
ro que respiciebat viã aq̃lonis atrij ex/
terioris mensus est: taz in longitudine
q̃z in latitudĩe: ⁊ thalamos ei⁹ tres hĩc
et tres inde ⁊ frontẽ eius ⁊ vestibuluz
eius ꝟm mensuram porte prioris q̃nq̃/

ginta cubitoꝝ longitudinẽ eius: ⁊ latitudinem viginq̃nqz cubitoꝝ. Fenestre aũt eius ⁊ vestibulũ ⁊ sculpture ſm mẽ suram porte que respiciebat ad orientẽ et septẽ graduz erat ascensus ei⁹. Et vestibulũ ante eam ⁊ porta atrij interioris contra portã aquilonis ⁊ orientalẽ. Et mensus est a porta vsqz ad portã: cẽtum cubitos. Et eduxit me ad viaz australem: ⁊ ecce porta que respiciebat ad austrũ. Et mensus est frontẽ eius et vestibulum eius iuxta mensuras superiores ⁊ fenestras ei⁹ ⁊ vestibula in circũitu sicut fenestras ceteras: quinq̃ginta cubitoꝝ longitudine: ⁊ latitudie viginti quinqz cubitoꝝ: ⁊ in ḡdibꝫ septẽ ascendebatur ad eam. Et vestibuluz añ foꝛes eius: ⁊ celate palme erant vna hinc et altera inde in fronte eius: ⁊ porta atrij interioꝛis in via australi. Et mensus ẽ a porta vsqz ad portaz in via australi centum cubitos. Et introduxit me in atrium interius ad portaz australẽ: et mensus est portaz iuxta mensuras supioꝛes thalamũ eius ⁊ frontẽ eius ⁊ vestibulũ eius hisdem mẽsuris: ⁊ fenestras ei⁹ et vestibulũ eius in circũitu q̃nq̃ginta cubitos longitudinis ⁊ latitudis viginti quiqz cubitos: ⁊ vestibulũ p gyrũ longitudine vigintiq̃nqz cubitoꝝ: ⁊ latitudine q̃nqz cubitoꝝ. Et vestibulũ ei⁹ ad atriũ exterius: ⁊ palmas eius in fronte et octo gradus erant quibꝫ ascendebaꝫ p eam. Et introduxit me in atriũ interius p viam orientalẽ: ⁊ mensus ẽ portam ſm mẽsuras supioꝛes: thalamum eius et frontẽ ei⁹ ⁊ vestibulũ eius sicut supꝛa. et fenestras ei⁹ ⁊ vestibula in circũitu. longitudine q̃nq̃ginta cubitoꝛũ et latitudine vigintiq̃nqz cubitoꝝ: ⁊ vestibulũ eius. i. atrij exterioꝛis: et palme celate in fronte eius hinc ⁊ inde ⁊ in octo gradibꝫ ascensus ei⁹. Et introduxit me ad portaz q̃ respiciebat ad aq̃lonem Et mensus est ſm mẽsuras supioꝛes thalamũ eius ⁊ frontẽ eius ⁊ vestibulum eius ⁊ fenestras eius p circũitum: longitudine quinq̃ginta cubitoꝝ: ⁊ latitudine viginti q̃nqz cubitoꝝ: ⁊ vestibuli eius respiciebat ad atriũ exterius. ⁊ celatura palmaruz in fronte eius hinc et inde: ⁊ in octo gradibꝫ ascensus eius: ⁊ per singula gaçophylatia ostiũ in frontibus portarũ ibi lauabant holocaustũ. Et in vestibulo porte due mense hinc: et due mense inde. vt immolet sup eas holocaustũ ⁊ pro peccato ⁊ p delicto. Et ad latus exteri⁹ qd ascendit ad ostiũ porte que pgit ad aquilonez due mense: ⁊ ad latus alterum ante vestibulum porte due mense. Quattuoꝛ mense hinc ⁊ quattuoꝛ mense inde: per latera porte octo mẽse erant super quas imolabãt. Quattuoꝛ autẽ mense ad holocaustũ de lapidibus quadris extructe. longitudine cubiti vnius ⁊ dimidij: ⁊ latitudine cubiti vnius ⁊ dimidij: ⁊ altitudine cubiti vnius: super quas ponent vasa in quibꝫ immolaꝝ holocaustũ ⁊ victima. Et labia earum palmi vnius: reflexa in trinsecus per circũitum. Super mensas autẽ carnes oblatiõis. Et extra portam interioꝛem gaçophylatia cantoꝛũ in atrio interioꝛi quod erat i latere portę respiciẽtis ad aquilonez: ⁊ facies eoꝝ rum contra viaz australẽ: vna ex latere porte orientalis: que respiciebat ad viã aquilonis. Et dixit ad me. Hoc ẽ gaçophylatium quod respicit viam meridianam. sacerdotũ qui excubant in custodijs templi. Portro gaçophylatiuz qd respicit ad viam aquilonis. sacerdotũ erit qui excubant ad ministeriũ altaris. Isti sunt filij sadoch qui accedunt de filijs leui ad dñm vt mĩstret ei. Et mensus est atriũ lõgitudine centũ cubitoꝝ et latitudie centũ cubitoꝝ p quadruz ⁊ altare añ faciẽ templi. Et introduxit me in vestibulũ templi: ⁊ mensus ẽ vestibulum q̃nqz cubitoꝛ hinc: ⁊ q̃nqz cubitoꝛ hinc et latitudinẽ portę triũ cubitoꝝ hinc ⁊ triũ cubitoꝝ inde. lõgitudinẽ aũt vestibuli vigĩti cubitoꝝ ⁊ latitudinẽ viginti cubitoꝝ. Et octo gradibꝫ ascendebatur ad eã: ⁊ colũne erant in frontibus vna hinc et altera inde.

ET introduxit me in templū: et mēsus est frontes sex cubitos latitudinis hinc: et sex cubitos latitudinis inde: latitudinem tabernaculi. Et latitudo porte decem cubitorū erat: et latera porte quinq; cubitis hinc: et quinq; inde. Et mensus est longitudinem eius quadraginta cubitor: et latitudinem viginti cubitorū. Et introgressus intrinsecus mensus est in fronte porte duos cubitos: et portam sex cubitorum: et latitudinē porte septez cubitorum. Et mēsus est longitudinē eius viginti cubitor: et latitudinē ei⁹ viginti cubitor ante faciez templi. Et dixit ad me. Hoc est sanctū sanctor. Et mēsus est parietē dom⁹ sex cubitor: et latitudinem lateris q̄tuor cubitor vndiq; per circuitu; dom⁹. Latera autem latus ad latus bis triginta trium. Et erant eminētia q̄ ingredient̄ p parietē dom⁹ in lateribus per circuitū vt continerent: et non attingerēt parietez templi. Et platea erat in rotūdū ascendēs furſum p cochleam: et in cenaculū templi deferebat p gyruz. Idcirco latius erat templū in supiorib⁹: et sic de inferiori bus ascendebat̄ ad supiora: et in mediū. Et vidi in domo altitudinē p circuituz fundata latera ad mēsurā calami sex cubitor spatio: et latitudinē p parietez lateris forinsecus q̄nq; cubitor. Et erat interior dom⁹ in lateribus dom⁹. Et inter gaçophylatia latitudinez viginti cubitorum in circuitu domus vndiq;. Et ostium lateris ad orationem: ostiuz vnum ad viam aq̄lonis: et ostiū vnum ad viam australē: et latitudinez loci ad orationem quinq; cubitor in circumitu. Et edificiū qđ erat separatū versumq; ad viam respicientē ad mare: latitudis cij quinq; cubitor latitudis p circuitū septuaginta cubitor: paries autē edificij quinq; cubitor latitudis p circuitū: et longitudo ei⁹ nonaginta cubitor. Et mēsus est dom⁹ lōgitudinē centuz cubitorū: et qđ separatū erat edificiuz et parietes eius longitudis centū cubitorum. Latitudo q̄t aī faciez dom⁹: et eius qđ erat separatum contra orientē centuz cubitorū. Et mensus ē longitudinē edificij contra faciē eius qđ erat separatuz ad vorsum sexcentas ex vtraq; pte centum cubitor: et templū interius: et vestibula atrij: limina et fenestras obliquas: sexcentas in circūitu per tres partes contra vniuscuiusq; limē stratumq; ligno p gyrum in circūitu. Terra aūt vsq; ad fenestras: et fenestre clause sup ostia: et vsq; ad domum interiorē et forinsecus et omnem parietez in circumitu intrinsecus et forinsecus ad mensurā: et fabre facta cherubin et palme. Et palma inter cherub et cherub. Duasq; facies hēbat cherub: faciem hominis iuxta palmam ex hac parte: et faciē leōis iuxta palmā ex alia pte expressam. Per omnem domum in circūitu de terra vsq; ad superiorem partē: cherubin et palme celate erant in pariete templi. Limen q̄drangulum: et facies sanctuarij aspectus cōtra aspectuz. Altaris lignei trium cubitorum altitudo: et longitudo ei⁹ duor cubitor: et anguli ei⁹ et lōgitudo eius et parietes eius lignei. Et locutus est ad me. Hec est mensa coram dño. Et duo ostia erāt in templo: et in sanctuario et in duob⁹ ostijs ex vtraq; pte bina erāt ostiola q̄ in se inuicē plicabāt. Bina enī ostia erant ex vtraq; parte ostiorum. Et celata erant in ipsis ostijs templi cherubin et sculptura palmar: sicut in parietibus q̄z expssa erant. Quamobrem et grossiora erāt ligna in vestibuli fronte forinsec⁹: sup q̄ fenestre obliq; et filitudo palmar hinc atq; inde i humerulis vestibuli fm latera dom⁹ latitudinem q; parietum.

XLII

ET eduxit me in atrium exteri⁹ per viam ducentem ad aquilonem. Et induxit me in gaçophylatium quod erat contra separatū edificium: et contra edem vergentem ad aquilonem: in facie lōgitudinis centum cubitos ostij aquilonis: et latitudinis quīquaginta cubitos contra viginti cubitos atrij interioris: et contra

pauimentū stratū lapide atrij exterioris
vbi erat portic⁹ iuncta porticui triplici
Et ante gaçophylatia deambulatio de
cē cubitoꝝ latitudīs·ad interiora respi
ciens vie cubiti vnius. Et ostia eoꝝ ad
aq̄lonē vbi erant gaçophilatia in supe-
rioribꝫ humiliora: qꝛ supportabāt porti
cus que ex illis eminebāt d̄ inferioribꝫ
et de medijs edificij. Tristega enī erāt
et nō hēbant columnas sicut erant co-
lumne atrioꝝ Propterea eminebāt de
inferioribꝫ et de medijs a terra cubitis
q̄nq̄ginta. Et peribolus exterior ꝟm ga
çophilatia que erāt in via atrij exterio
ris añ gaçophylatia. Longitudo ei⁹ q̄n
quaginta cubitorum: quia longitudo
erat gaçophylatiorum atrij exterioris
quinq̄ginta cubitorum·⁊ lōgitudo añ
faciem templi centū cubitoꝝ. Et erat
subter gaçophylatia hec· introitus ab
oriente ingredientiū in ea de atrio exte
riori in latitudine periboli atrij qd̄ erat
contra viam orientalē in faciez edificij
separati. Et erāt añ edificiū gaçophilatia
⁊ via añ faciē eoꝝ iuxta sil'itudinē gaço
phylatioꝝ que erant in via aquilonis.
Scd̄m longitudinē eoꝝ sic ⁊ latitudo
eoꝝ ⁊ omīs introitus eoꝝ ⁊ similitudi
nes ⁊ ostia eoꝝ ꝟm ostia gaçophylatio-
rum q̄ erāt in via respiciente ad nothū
Ostium in capite vie: que via erat añ
vestibulū separatū per viam orientalē
ingrediētibꝫ. Et dixit ad me: Gaçophi
latia aquilonis ⁊ gaçophylatia austri q̄
sunt ante edificiū separatū·hec sunt ga
çophylatia sancta in quibꝫ vescunt̄ sa-
cerdotes qui appropinq̄nt ad dominuz
in sancta scōꝝ. Ibi ponent sancta scōꝝ
et oblationē ꝓ peccato ⁊ ꝓ delicto. Loc⁹
enī sanctus est. Cum autē ingressi fue
rint sacerdotes: nō egredient̄ de sanctꝫ
in atrium exteri⁹. Et ibi reponent vesti
menta sua in quibꝫ ministrāt: qꝛ sancta
sunt·vestienturq̄ vestimētis alijs: et sic
ꝓcedent ad ppl'm. Cunq̄ ꝯplesset men
suras domus interioris: eduxit me per
viam porte q̄ respiciebat ad viam orien
talem: et mensus est eam vndiq̄ ꝑ cir-
cumitum. Mensus est autem contra
ventum orientalē calamo mensure q̄n
gētos calamos: ī calamo mēsure ꝑ cir-
cūitum. Et mēsus est ꝯ ventū aq̄lonis
quingētos calamos: in calamo mēsure
per gyꝝ. Et ad ventū australē mēsus est
quingētos calamos: in calamo mēsu-
re ꝑ circūitū. Et ad ventū occidentalez
mēsus est q̄ngētos calamos: in calamo
mēsure. Per q̄ttuor ventos mēsus est
murū ei⁹ vndiq̄ ꝑ circūitū· lōgitudīez
q̄ngentoꝝ cubitoꝝ· ⁊ latitudinē q̄ngen
toꝝ cubitoꝝ: diuidentē int̄ sanctuariuz
et vulgi locum.

XLIII

Et duxit me ad portam q̄ respi-
ciebat ad viā orientalē. Et ecce
gl'ia dei isrl' ingrediebat̄ ꝑ viam
orientalē: ⁊ vox erat ei q̄si vox aq̄ꝝ mul-
tarū ⁊ t̄ra splēdebat a maiestate ei⁹. Et
vidi visionem ꝟm spēm quā videram
qñ venit vt disꝑderet ciuitatē: ⁊ species
ꝟm aspectum quez viderā iuxta fluuiū
chobar. Et cecidi sup faciem meaz. Et
maiestas domini ingressa est templuz:
per viaz porte que respiciebat ad orien-
tem. Et eleuauit me spūs: et introdur
it me in atrium interius Et ecce reple
ta erat gl'ia dñi·domus: Et audiui lo-
quentē ad me de domo. Et vir qui sta-
bat iuxta me·dixit ad me: Fili hominis
locus solij mei: et locus vestigioꝝ pedū
meoꝝ. vbi habito in medio filioꝝ israel
in eternū. Et nō polluet vltra domus
isrl' nomen sanctū meū: ip̄i ⁊ reges eoꝝ
in fornicationibꝫ suis ⁊ in ruinis regū
suorum et in excelsis qui fabricati sunt
limē suū iuxta limē meū: ⁊ postes suos
iuxta postes meos: ⁊ murus erat inter
me ⁊ eos. Et polluerūt nomē sanctum
meū in abominatiōibꝫ q̄s fecerūt ꝓpter
quod cōsumpsi eos in ira mea. Nunc
ergo repellant ꝓcul fornicatiōem suaz
et ruinas regum suorū a me et habita-
bo in medio eorum semper. Tu autem
fili homīs: ostende domui israel tēpluz
et confundātur ab iniquitatibus suis:
et metiant̄ fabricam: ⁊ erubescāt ex om
nibꝫ q̄ fecer̄t. Figurā dom⁹ ⁊ fabrice ei⁹

exitus ⁊ introit⁹: ⁊ omnē descriptionez eius ⁊ vniūsa p̄cepta eius. cunctumq; ordinē eius: ⁊ oēs leges eius oñde eis et scribe in oculis eoꝝ vt custodiāt oēs descriptōnes eius ⁊ p̄cepta illi⁹ ⁊ faciāt ea. ℣ Ista est lex dom⁹ in summitate mōtis. Oñs fines eius ī circūitu. sanctū sanctoꝝ est. ℣ Hec est ḡ lex dom⁹. ℣ Iste autem mēsure altaris in cubito veritimo qui bēbat cubitū ⁊ palmū. ℣ In sinu ei⁹ erat cubitus: ⁊ cubit⁹ in latitudie: ⁊ definitio eius vsq; ad labiū ei⁹: ⁊ in circūtu palm⁹ vnus. ℣ Hec q̄z erat fossa altaris. ℣ Et de sinu terre vsq; ad crepidinez noussimam duo cubiti: ⁊ latitudo cubiti vnius: ⁊ a crepidine minoꝛe vsq; ad crepidinē maioꝛē quattuoꝛ cubiti ⁊ latitudo cubiti vni⁹. ℣ Ipe aūt ariel q̄ttuoꝛ cubitoꝝ: ⁊ ab ariel vsq; ad sursum coꝛnua quattuoꝛ. ℣ Et ariel duodecim cubitoꝝ in longitudine p duodecim cubitos latitudinis: q̄drangulatū equis lateribꝫ. ℣ Et crepido q̄tuoꝛdecim cubitoꝝ longitudis p q̄ttuoꝛdecim cubitos latitudinis in q̄ttuoꝛ angulis eius: ⁊ coꝛona in circumitu eius dimidij cubiti: ⁊ sinus eius vnius cubiti p circūituz. ℣ Gradus autē ei⁹ versi ad oꝛientē. ℣ Et dixit ad me Fili hom̄is: hec dicit dñs de⁹. ℣ Hi sunt ritus altaris in q̄cunq; die fuerit fabꝛicatum vt offerat sup illud holocaustuz et effundatur sanguis. ℣ Et dabis sacerdotibꝫ ⁊ leuitis q̄ sunt de semine sadoch q̄ accedūt ad me. ait dñs deus. vt offerāt mihi vitulū de armēto p pctō. ℣ Et assumens de sanguīe eius pones sup q̄tuoꝛ coꝛnua eius ⁊ sup q̄ttuoꝛ angulos crepidinis ⁊ sup coꝛonā in circūitu: ⁊ mūdabis illud ⁊ expiabis. ℣ Et tolles vitulum q̄ oblatus fuerit p pctō: ⁊ combures eum in sepato loco dom⁹ extra scūariū. ℣ Et in die secūda offeres hircū capꝛarū immaculatū p pctō: ⁊ expiabunt altare sicut expiauerūt in vitulo. ℣ Cūq; cōpleueris expians illud. offeres vituluz de armento immaculatū: ⁊ arietē de grege immaculatū ⁊ offeres eos in cōspectu dñi. ℣ Et mittent sacerdotes sup eos sal: ⁊ offerent eos in holocaustū dño. ℣ Septez diebus facies hircum p pctō quoti die. et vitulū de armento ⁊ arietē de pecoꝛibus imaculatos offerēt. ℣ Septē diebꝫ expiabūt altare ⁊ mūdabūt illud et implebūt manū ei⁹. ℣ Expletiq; āt septē diebꝫ in die octaua ⁊ vltra faciēt sacerdotes sup altare holocausta vꝛa: ⁊ q̄ p pace offerūt ⁊ placat⁹ ero vob̄ ait dom⁹ deus

Et q̄uertit me ad XLIIII

viā porte sanctuarij exterioꝛis q̄ respiciebat ad oꝛiētē: ⁊ erat clausa: ⁊ dixit dñs ad me. ℣ Porta hec clausa erit ⁊ nō operiet⁹ ⁊ vir nō transiet p eaz q̄m dñs de⁹ isrl ingressus ē p eā. eritq; clausa principi. ℣ Princeps ipe sedebit ī ea vt comedat panez coꝛam dño. ℣ Per viā porte vestibuli ingredietur ⁊ p viā ei⁹ egredietur. Et adduxit me p viā porte aq̄lonis in ꝛspectu dom⁹: ⁊ vidi: ⁊ ecce impleuit gl'ia dñi domū dñi. Et cecidi in faciē meā ⁊ dixit ad me dñs. Fili hom̄is pone coꝛ tuū et vidi ocul' tuis ⁊ auribꝫ tuis: audi omīa q̄ ego loquoꝛ ad te. de vniūsis cerimonijs dom⁹ dñi ⁊ de cunctis legibꝫ eius. Et pones coꝛ tuum in vijs templi p oñs exitus scūarij: ⁊ dices ad exasperantē me domū isrl. ℣ Hec dicit dñs de⁹. Sufficiant vob̄ oīa scelera vꝛa domus isrl: eo q̄ inducitis filios alienos incircūcisos coꝛde et incircūcisos carne vt sint in scūario meo ⁊ polluant domū meā. ⁊ offertis panes meos adipem et sanguinē. ⁊ dissoluistis pactum meū in omīb⁹ sceletibꝫ vestris: ⁊ ñ fuistis p̄cepta sanctuarij mei: ⁊ posuistis custodes obꝛuationū meaꝝ in sanctuario meo vobismetipsis. ℣ Hec dicit dñs de⁹. Omnis alienigena incircūcisus coꝛde et incircūcisus carne nō ingredietur sanctuariū meū oīs fili⁹ alien⁹ q̄ est in medio filioꝝ isrl. Sz ⁊ leuite q̄ longe recesserunt a me in erꝛoꝛe filioꝝ isrl et erꝛauerunt a me post idola sua. ⁊ portauerūt iniq̄tatē suā: erunt in scūario meo ediui ⁊ ianitoꝛes portaꝝ dom⁹ et ministri domus: Ipsi mactabūt holocausta ⁊ victimas ppl'o: ⁊ ipi stabūt in ꝛspectu eoꝝ

vt ministrent eis. Pro eo q̄ mīstraue-
runt illis in cōspectu idolorꝫ suorꝫ: et fa-
cti sunt domui isrl' in offendiculū iniq̄-
tatis. idcirco leuaui manū meā sup̄ eos
ait dn̄s de⁹: ⁊ portauerīt iniq̄tatē suam.
Et nō appropinquabūt ad me vt sacer-
dotio fungant̄ mihi neq̄ accedēt ad oē
sanctuariū meū iuxta sancta sanctorꝫ: sꝫ
portabunt ꝯfusionē suam et scelera sua
q̄ fecerūt. Et dabo eos ianitores dom⁹
et in om̄i ministerio eius: ⁊ vniūsis q̄ fi-
ent in ea. Sacerdotes aūt ⁊ leuite filij
sadoch q̄ custodierīt cerimonias scūarij
mei cū errarēt filij isrl' a me: ipi accedēt
ad me vt mīstrent mihi: ⁊ stabūt in cō-
spectu meo vt offerāt mihi adipez ⁊ san-
guinē ait dn̄s de⁹. Ipsi ingredient̄ san-
ctuariū meū: ⁊ ipi accedēt ad mēsaz me-
am vt ministrēt mihi ⁊ custodiant ceri-
monias meas. Cunq̄ ingredient̄ por-
tas atrij interioris vestib⁹ lineis induē-
tur. nec ascendet sup̄ eos quicq̄ laneuz
qn̄ ministrāt in portis atrij interiorꝫ et
intrinsec⁹. Vlitte linee erūt in capitib⁹
eorꝫ: ⁊ feminalia linea erūt in lūbis eorꝫ
et nō accingent̄ in sudore. Cunq̄ egre-
dient̄ atriū exteri⁹ ad ppl'm: exuēt se ve-
stimentis suis in q̄b⁹ mīstrauerāt: ⁊ re-
ponent ea in gaçophylatio scūarij ⁊ ve-
stient se vestimētis alijs: ⁊ nō sanctifica-
būt ppl'm ī vestib⁹ suis. Caput aūt suuz
nō radēt neq̄ comā nutriēt: sꝫ tonden-
tes attondēt capita sua: ⁊ vinū nō bibet
om̄is sacerdos qn̄ ingressur⁹ ē atriū in-
terius. Et viduā ⁊ repudiatā nō accipi-
ent vxores: sꝫ v̄gines d̄ semīe dom⁹ isrl'.
Sꝫ ⁊ viduā q̄ fuerit vidua a sacerdote
accipiēt: ⁊ ppl'm meū docebūt q̄d sit int̄
sanctū ⁊ pollutū: ⁊ int̄ mundū ⁊ immū-
dum on̄dent eis. Et cū fuerit ꝯtrouer-
sia stabūt in iudicijs meis ⁊ iudicabūt.
Leges meas et p̄cepta mea in omnib⁹
solēnitatib⁹ meis custodient: ⁊ sabbata
mea sāctificabūt. Et ad mortuū hoīem
nō ingredient̄ ne polluant̄: nisi ad prēz
et mrēm ⁊ filiū ⁊ filiam ⁊ frēm ⁊ sororē
que alterū virum non habuerit in qui-
bus contaminabūtur. Et postq̄ fuerit
emundatus. septem dies numerabun-
tur ei: ⁊ in die introitus sui in sanctua-
riū ad atriū interius vt ministret mihi
in sanctuario: offeret p̄ peccato suo. ait
dominus deus. Non erit autem eis he-
reditas: ego hereditas eorꝫ. Et possessio-
nem nō dabitis eis in isrl'. ego enīz pos-
sessio eorꝫ. Vlictimā ⁊ p̄ peccato ⁊ p̄ deli-
cto ipsi comedēt: ⁊ om̄e votū in isrl' ip-
sorꝫ erit. Et primitiua omniū primoge-
nitorꝫ ⁊ omīa libamēta ex oībus q̄ offe-
rūtur: sacerdotū erūt. Et primitiua ci-
borꝫ vestrorꝫ dabit̄ sacerdoti: vt reponat
bn̄dictionē domui sue. Om̄e mortici-
nū ⁊ captū a bestijs de auib⁹ ⁊ d̄ pecorib⁹
nō comedēt sacerdotes.

XLV

Cunq̄ ceperitis terraz diuidere
sortito: separate primitias dn̄o
sanctificatū de terra longitudi-
ne vigintiq̄nq̄ milia ⁊ latitudīe decem
milia. Sāctificatū erit in omni termi-
no ei⁹ p̄ circūituz. Et erit ex oī p̄te san-
ctificatū quīgentos p̄ q̄ngētos q̄drifa-
riā p̄ circūitū ⁊ q̄nq̄ginta cubit̄ ī subur-
bana ei⁹ p̄ gyrꝫ. Et a mēsura ista mensu-
rabit̄ longitudinē vigintiq̄nq̄ miliuz
⁊ latitudīez decē miliū. Et in ip̄o erit tē-
plū sanctūq̄ scōrꝫ: scīficatū de tra erit sa-
cerdotib⁹ ministris scūarij: q̄ accedunt
ad ministeriū dn̄i. Et erit eis loc⁹ in do-
mos ⁊ in scūariū sanctitat̄. Vigintiq̄n-
q̄ aūt milia longitudīs et decē milia la-
titudīs erūt leuitis q̄ ministrāt domui
Ipsi possidebūt viginti gaçophilatia.
Et possessionē ciuitat̄ dabitis q̄nq̄ mi-
lia latitudīs: ⁊ lōgitudinis vigintiq̄nq̄
milia. s̄m sep̄ationē scūarij om̄i domui
israel. Principi q̄z hinc ⁊ inde ī sep̄atio-
nem scūarij ⁊ ī possessionē ciuitat̄ ⁊ ꝯ fa-
ciem sep̄ationis sanctuarij et contra fa-
ciez possessiōis vrbis a latere mar̄ vsq̄
ad mare: ⁊ a latere orient̄ vsq̄ ad orien-
tem. Longitudinis autez iuxta vnam
quanq̄ p̄tem a termino occidētali vsq̄
ad terminū orientalem: de terra erit ei
possessio in isrl'. Et nō depolulabuntur
vltra principes ppl'm meum: sed terrā
dabūt domui isrl' s̄m tribus eorꝫ. Hec

dicit dñs deus. Sufficiat vob̄ p̄ncipes
israel: iniq̄tatē ⁊ rapinas intermittite:
et iudiciū ⁊ iusticiā facite. Sep̄ate cōfi-
nia vestra a ppl̄o meo. ait dñs de⁹. Sta-
tera iusta ⁊ ephi iustū ⁊ batus iust⁹ erit
vobis. Ephi ⁊ batus equalia et vnius
mensure erūt. vt capiant decimā p̄tem
chori batus ⁊ decimā partem chori ephi
Iuxta mensurā chori erit equa libratio
eorum. Siclus autē viginti obolos h3
Porro viginti sicli et vigintiq̄nq3 sicli
et quindecim sicli minā faciunt. Et he
sunt p̄mitie q̄s tolletis. sextam p̄tem
ephi de choro frumenti ⁊ sextam partez
ephi de choro hordei. Mensura q̄z olei.
Batus olei decima pars chori est: quia
decem bati implēt chor̄. Et arietē vnuz
de grege ducētor̄ de his q̄ nutriuit isrl̄
in sacrificiuz ⁊ in holocaustū ⁊ in pacifi-
ca: ad expiandū pro eis ait dñs de⁹. Om
nis ppl̄us terre tenebit̄ p̄mitijs his
principi in israel. Et sup̄ principez erūt
holocausta ⁊ sacrificiū ⁊ libamina in so-
lennitatib̄ et in kalendis et in sabbatz
in vniūsis solennitatib̄ domus israel.
Ipse faciet p̄ peccato sacrificiuz ⁊ holo-
caustum ⁊ pacifica: ad expiandum p̄ do
mo isrl̄. Hec dicit dñs deus. In p̄mo
mense vna mensis sumes vitulū de ar
mēto immaculatū: ⁊ expiabis sanctua-
rium. Et tollet sacerdos de sanguīe q̄d
erit pro peccato ⁊ ponet in postib̄ dom⁹
in quattuor angul̄ crepidinis altaris:
et in postibus porte atrij interioris. Et
sic facies in septima mensis pro vno
quoq3 qui ignorauit ⁊ errore deceptus
est: ⁊ expiabis p̄ domo. In p̄mo men
se quartadecima die mensis erit vobis
pasce solēnitas. Septez diebus açima
comedent̄. Et faciet princeps ī die illa
pro se et p̄ vniuerso ppl̄o terre vituluz
pro peccato. Et in septē dier̄ solēnitate
faciet holocaustū dño: septē vitulos et
septez arietes īmaculatos q̄tidie septē
diebus: ⁊ p̄ peccato hircum caprarum
et sacrificium ephi p̄ vitulum ⁊ ephi p̄
arietem faciet: ⁊ olei hin p̄ singl̄a ephi.
Septimo mēse q̄ntadecima die men-
sis in solēnitate faciet sicut supradicta
sunt per septem dies: tam p̄ peccato q̄z
pro holocausto ⁊ in sacrificio et in oleo.

Hec dicit dñs deus XLVI
Porta atrij interioris q̄ respi-
cit ad orientē erit clausa sex die
bus in quib̄ opus fit. Die aūt sabbati
aperiet̄. Sed in die kalendar̄ aperietur
et intrabit princeps p̄ viā vestibuli por
te deforis ⁊ stabit in limīe porte. Et fa-
cient sacerdotes holocaustū ei⁹ ⁊ pacifi
ca eius: ⁊ adorabit sup̄ limē porte: ⁊ egre
dietur. Porta aūt non claudet̄ vsq3 ad
vesperam. Et adorabit ppl̄us terre ad
ostium porte illius in sabbatis et in ka
lendis corā dño. Holocaustum autem
hoc offeret princeps domino in die sab
bati: sex agnos immaculatos et arietez
immaculatū: ⁊ sacrificiū ephi p̄ arietez
In agnis autē sacrificium quod dede-
rit man⁹ eius et olei hin p̄ singl̄a ephi
In die aūt kalendar̄ vitulum de armē
to immaculatū: ⁊ sex agni et arietes im
maculati erunt: ⁊ ephi per vitulū: ephi
quoq3 per arietem faciet sacrificiuz. De
agnis autem sicut inuenerit manus
eius olei hin per singula ephi. Cunq3
ingressus est princeps. per viā vestibuli
porte ingrediat̄: ⁊ per eandem viā exeat
Et cū intrabit ppl̄us terre in cōspectu
domini in solēnitatibus qui ingredit̄
per portam aquilonis vt adoret egre-
diatur per viam porte meridiane. Por
ro qui ingreditur per viam porte meri-
diane: egrediat̄ per viam porte aq̄lonis
Non reuertet̄ per viam porte per quaz
ingressus est: sed e regione illius egre-
dietur. Princeps aūt in medio eor̄ cū
ingredientib̄ ingredie t̄ ⁊ cū egredien-
tibus egredietur. Et in nundinis et in
solennitatibus erit sacrificiū ephi p̄ vi
tulum: ⁊ ephi per arietez. In agnis au
tem erit sacrificiuz sicut inuenerit ma-
nus ei⁹: ⁊ olei hin per singula ephi. Cū
autem fecerit princeps spontaneū ho
locaustum aut pacifica voluntaria do
mino. aperiet̄ ei porta. que respicit ad
orientem: ⁊ faciet holocaustuz suum et

pacifica sua fiĉ fieri solet in die sabbati
& egredietꝛ claudeturq; porta postq; exie
rit. Et agnũ eiusdẽ anni immaculatu
faciet holocaustũ quotidie dño. Semp
mane faciet illud. Et faciet sacrificiũ su
per eo catamane mane: sextã pt̃ ephi
& de oleo tertiã pt̃ hin vt misceaꝛ simile
Sacrificiũ dño legitimũ iuge atq; per
petuũ. Faciet agnũ & sacrificiũ & oleum
catamane mane holocaustũ sempiternu
Hec dicit dñs de. Si dederit princeps
domũ alicui de filijs suis: hereditas eiꝰ
filioꝝ suoꝝ erit: possidebit eaꝫ hereditaꝛ
rie. Si aũt dederit legatũ ex hereditate
sua vni fuoꝝ suoꝝ erit illiꝰ vsq; ad ānũ
remissiõis & reuertet ad principẽ. He
reditas aũt eiꝰ filijs eiꝰ erit. Et nõ acci
piet princeps de hereditate pꝓli p violẽ
tiam et de possessiõe eoꝝ: sed de possessio
ne sua hereditatẽ dabit filijs suis vt ñ
dispergat pꝓlis meus vnusquisq; a pos
sessione sua Et introduxit me p ingres
sum q̃ erat ex latere porte in gaçophila
cia sanctuarij ad sacerdotes. q̃ respicie
bant ad aquilonẽ: & erat ibi locꝰ vergẽs
ad occidentẽ: & dixit ad me. Iste ẽ locꝰ
vbi coquent sacerdotes p pctõ & p de
licto. vbi coquẽt sacrificiũ vt nõ efferãt
in atriũ exterius: & sanctificet pꝓlis. Et
eduxit me in atriũ exteriꝰ et circũduxit
me p quattuoꝝ angulos atrij. Et ecce
atriolũ erat in angulo atrij. atriola sin
gula p angulos atrij. In quattuoꝝ an
gulis atrij atriola dispositaꝛ quadragin
ta cubitoꝝ um per longũ & : triginta per
latum. Mensure vnius quattuoꝝ erãt
Et paries per circũituꝫ ambiens quat
tuoꝝ atriola: et culine fabricate erant
subter porticus p gyrũ. Et dixit ad me
Hec est domus culinaꝝ: in qua coquẽt
ministri domus domini victimas pꝓli.

Et reduxit me ad XLVII
portam dom & ecce aq̃ egredie
bant subter limẽ dom ad oriẽ
tem. Facies enĩ domus respiciebat ad
orientẽ. Aque aũt descendebãt in latus
templi dextꝛ ad meridiẽ altarꝫ. Et edu
xit me p viam porte aquilonis: & cõuer
tit me ad viam foꝝas portã exterioꝝem
viam que respiciebat ad oꝛientem. Et
ecce aq̃ redundãtes a latere dextro cuj
egrederetur vir ad oꝛientem qui habe
bat funiculum in manu sua: et mẽsus
est mille cubitos: et traduxit me p aq̃m
vsq; ad talos. Rursumq; mensus est
mille. et traduxit me per aquaꝫ vsq; ad
genua. Et mensus est mille: et traduꝛ
it me per aquam vsq; ad renes. Et mẽ
sus est mille toꝛrentem quẽ non potui
pertransire: quouiã intumuerãt aque
pꝛofundi toꝛrentis qui non poteꝛt trã
uadari. Et dixit ad me. Certe vidisti fi
li hominis: et eduxit me: & conuertit ad
ripam toꝛrentis. Cumq; me conuertis
sem. ecce in ripa toꝛrentis ligna multa
nimis ex vtraq; parte Et ait ad me. Aq̃
iste que egrediuntur ad tumulos sabu
li oꝛientalis et descendunt ad plana de
serti: intrabũt mare: et exibunt & sana
buntur aque. Et omnis anima viuẽs
que serpit quocunq; venerit toꝛrẽs vi
uet: et erunt pisces mlti satis postq; ve
nerint illuc aque iste. Et sanabuntur &
viuent omnia ad que venerit toꝛrens:
et stabunt super illa piscatoꝛes. Ab en
gaddi vsq; ad engallim ficcatio sagenaꝝ
rum erit. Plurime species erũt pisciũ
eius sicut pisces maris magni multi
tudinis nimie. In litoꝛib aũt eius et
in palustribus nõ sanabunt: q in sali
nas dabũtur. Et sup toꝛrentẽ oꝛietur
ripis eius ex vtraq; parte omne lignũ
pomiferũ. Non defluet folium ex eo: et
non deficiet fructus eius. Per singlos
mẽses afferet primitiua: quia aque ei
de sanctuario egredient. Et erunt fru
ctus eius in cibum et folia eius ad me
dicinã. Hec dicit dñs deus. Hic est ter
minus in quo possidebit terrã in duo
decim tribus israel: quia ioseph duplex
cem funiculũ habet. Possidebitis aũt
eam singuli eque vt frater suus. super
quam leuaui manuꝫ meam vt darem
patribus vestris. Et cadet terra hec vo
bis in possessionem. Hic est autem ter
minus terre ad plagaꝫ septentrionales

a mari magno. via ethalon venientibꝫ
sedada emath berotha sabarim q̄ est in-
ter terminuꝫ damasci et ꝯfiniū emath
domꝰ thicon q̄ est iuxta terminū auran:
et erit t̄minꝰ a mari vsq̄ ad atriū enon
terminꝰ damasci: et ab aq̄lone ad aq̄lo-
nem terminꝰ emath. plaga septentrio-
nalis. Porro plaga oriētal' de medio au
ran ⁊ de medio damasci et de medio ga-
laad ⁊ de medio terre israel. iordanis di
sterminās ad mare oriētale metiemini
plagā orientalē. Plaga aūt austral' me
ridiana a thamar vsq̄ ad aq̄s contradi
ctionis cades: ⁊ torrens vsq̄ ad mare
magnū: ⁊ hec est plaga ad meridiem au
stral'. Et plaga mar̄: mare magnū a cō-
finio ꝑ directū donec venias emath: hec
est plaga maris. Et diuidetis terrā istā
vobis ꝑ tribꝫ isrl': ⁊ mittetis eā in here-
ditatē vob̄ et aduenis q̄ accesserint ad
vos qui genuerint filios in medio vr̄m
⁊ erūt vob̄ sicut indigene int̄ filios isrl'
Clobiscū diuident possessionē ī medio
tribuū isrl'. In tribu aūt q̄cunq̄ fuerit
aduena. ibi dabitis possessionez illi. ait
dominus deus.

XLVIII

Et hec noīa tribuū a finibꝫ aq̄lo-
nis iuxta viā ethalon ꝑgentibꝫ
emath atriū enon terminꝰ da-
masci. ab aquilone iuxta viā emath. et
erit ei plaga oriētal' mare. dan vna. Et
a termīo dan. a plaga orientali vsq̄ ad
plagaz mar̄. aser vna. Et sup̄ terminū
aser: a plaga orientali vsq̄ ad plagaz ma
ris. neptalim vna. Et sup̄ terminū ne-
ptalim a plaga orientali vsq̄ ad plagaz
maris. manasse vna. Et sup̄ t̄minū ma
nasse: a plaga orientali vsq̄ ad plagam
maris: effraim vna. Et sup̄ terminū ef
fraim. a plaga orientali vsq̄ ad plagam
maris. ruben vna. Et sup̄ t̄minū ruben
a plaga orientali vsq̄ ad plagā maris.
iuda vna Et sup̄ terminū iuda: a plaga
oriētali vsq̄ ad plagā mar̄. erūt primi-
tie q̄s separabit̄ vigintiq̄nq̄ milibꝫ cala-
mis latitudīs ⁊ lōgitudīs: sicuti singl'e
ꝑtes a plaga oriētali vsq̄ ad plagā ma-
ris. Et erit sanctuariū in medio eius.

Primitie quas separabitis domīo lon
gitudo vigintiquīq̄ milibꝫ: ⁊ latitudo
decem milibꝫ. He aūt erūt primitie san
ctuarij sacerdotū: ad aq̄lonem longitu
dinis vigintiquinq̄ milia: ⁊ ad mare la
titudinis decem milia. Sed et ad oriē
tem latitudinis decem milia: ⁊ ad me-
ridiē vigintiquinq̄ milia. Et erit san-
ctuarium dn̄i ī medio eius. Sacerdo-
tibus sanctuariū erit de filijs sadoch. q̄
custodierunt cerimonias meas et non
errauerūt cum errarent filij isrl'. sicut
errauerunt ⁊ leuite. Et erunt primitie
de primitiuis terre sanctū sanctoꝝ. iux-
ta terminū leuitaꝝ. Sed ⁊ leuitis simi
liter iuxta fines sacerdotū vigintiq̄nq̄
milia longitudinis: ⁊ latitudinis decez
milia. Omnis longitudo viginti et q̄n
q̄ milium: ⁊ latitudo decem miliuz. Et
nō venūdabūt ex eo neq̄ mutabūt neq̄
transferentur primitie terre: quia san-
ctificate sunt domino. Quīq̄ milia au-
tem que supersunt in latitudine per vi
gintiquinq̄ milia: prophana erunt vr
bis in habitaculum et in suburbana.
Et erit ciuitas in medio eius: ⁊ he mē-
sure eius. Ad plagam septētrionalē q̄n
genta et q̄ttuor milia: ⁊ ad plagam me
ridianam quingenta et quatuor milia
et ad plagā orientalē quingenta ⁊ q̄ttu
or milia: ⁊ ad plagam occidentalē qnin
genta et quattuor milia Erunt autem
suburbana ciuitatis ad aquilonē ducē-
ta quinquaginta: et ad merdiem ducē-
ta quinquaginta: et ad orientem ducē-
ta quinquagīta: et ad mare ducenta q̄n
quaginta. Quod autem reliquum fue
rit in lōgitudine s̄m primitias sanctua
rij decem milia in orientem: et decem
milia in occidentem erunt sicut primi-
tie sanctuarij: ⁊ erunt fruges eius ī pa
nes his qui s̄uiunt ciuitati. Seruien
tes autē ciuitati opabunt̄ ex oībus tri
bubus isrl'. Om̄s primitie vigītiq̄nq̄
miliū ꝑ vigītiq̄nq̄ milia ī quadrū sepa
bunt̄ in primitias sāctuarij ⁊ ī possessio
nem ciuitat̄. Qd̄ autē reliquū fuerit.
principis erit ex omni parte primitiaꝝ

sanctuarij ⁊ possessionis ciuitatis e re-
giōe vigintiq̄nq; miliū primitiaꝝ vsq;
ad terminū orientalē: s; ⁊ a mari e regi
one vigintiq̄nq; miliū vsq; ad terminū
marꝫ. similr in ꝑtibꝫ principis erit. Et
erūt primitie sanctuarij et sanctuariuꝫ
templi in medio eiꝰ. De possessione au
tem leuitaꝝ ⁊ de possessione ciuitatis ī
medio ꝑtium principis: erit ī terminū
iuda et in terminū beniamin: ⁊ ad prin
cipem ꝑtinebit. Et reliq̄s tribubꝫ erūt
tales portiones. A plaga orientali vsq;
ad plagam occidentalē. beniamin vna.
et cōtra terminū beniamin a plaga ori-
entali vsq; ad plagā occidentalē symeō
vna. Et sup terminū symeōis a plaga
orientali vsq; ad plagam occidentalez:
ysachar vna. Et sup terminū ysachar a
plaga orientali vsq; ad plagā occidenta
lem: çabulon vna. Et sup terminuꝫ ça-
bulō a plaga oriētali vsq; ad plagā marꝫ
gad vna. Et sup terminū gad ad plagā
austri ī meridiē: ⁊ erit finis de thamar
vsq; ad aq̄s ꝯdictiōis cades: hereditas
ꝯtra mare magnū. Hec est terra quam
mittetis in sortē tribubꝫ israel ⁊ he ꝑti
tiones earum. ait dn̄s deꝰ. Et hi egres-
sus ciuitatis. A plaga septētrionali q̄n
gentos ⁊ quattuor milia mensurabis:
⁊ porte ciuitatis omnibꝫ tribubꝫ israel
Porte tres a septētriōe. Porta ruben
vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et
ad plagam orientalē quingētos ⁊ quat
tuor milia. Et porte tres. Porta ioseph
vna: porta beniamī vna: porta dan vna:
Et ad plagam meridianā quingentos
et quattuor milia metieris. Et porte
tres. Porta symeonis vna: porta ysa-
char vna: porta çabulon vna. Et ad pla
gam occidentalem quingentos ⁊ quat
tuor milia. Et porte tres. Porta gad
vna: porta aser vna. porta neptalim vna
Per circūitum decem ⁊ octo milia. Et
nomen ciuitatis ex illa die: dominꝰ ibi-
dem. Amen.

Explicit Ezechiel ꝓpheta.

Incit ꝓlogus sancti Hiero-
nymi in Danielem ꝓphetam.

Danielem prophetā iuxta
septuaginta interpretes
domini saluatoris eccle-
sie non legunt vtentes
theodotionis editione:
et hoc cur acciderit nescio. Siue enim
quia sermo chaldaicus est: et quibusdā
proprietatibus a nostro eloquio discre
pat: noluerunt septuaginta interp̄tes
easdem lingue lineas in translatione
seruare: siue sub nomīe eorum ab alio
nescio quo non satis chaldeam linguā
sciēte creditus est liber: siue aliud quid
cause extiterit ignorans: hoc vnuꝫ affir-
mare possum. q̄ multum a veritate di-
scordet et recto iudicio repudiatus sit.
Sciendum quippe danielem maxime
et esdram hebraicis quidem litteris: s;
chaldeo sermone conscriptos: ⁊ vnam
hieremie pericopen: iob quoq; cum ara
bica lingua plurimam habere societatē
Deniq; et ego adolescentulꝰ post quin
tiliani ⁊ tullij lectionez ac flores retho-
ricos cum me in lingue huiꝰ pistrinuꝫ
reclusissez: ⁊ multo sudore mltoq; tem
pore vix cepissem anhelantia stridentia
q; verba resonare: et quasi per cryptam
ambulans: rarum desuper lumen aspi
cerem. impegi nouissime in danielem:
et tanto tedio affectꝰ suꝫ vt desperatiōe
subita oēm laborem veterem voluerim
contēnere. Ter adhortante me quodā
hebreo ⁊ illud mihi crebriꝰ sua lingua
ingerēte. labor improbus oīa vincit: q̄
mihi videbar sciolus int̄ eos cepi rur-
sus discipulꝰ esse chaldaicus. Et vt ve-
rum fatear vsq; ad p̄sentē diem magis
possum s̄monē chaldaicū legere ⁊ intel
ligere q̄ sonare. Hec idcirco refero vt
difficultatē vob̄ daniel' ostenderez: qui
apud hebreos nec susanne hꝫ historiaꝫ
nec hymnū triū pueroꝝ. nec belis dra-
conisq; fabulas q̄s nos: q̄ in toto orbe
dispse sūt. veru añ posito easq; iugulā-
te subiecimꝰ ne viderem̄ apud īperitos

magnā partem voluminis detruncasse
Audiui ego q̄ndā d̄ p̄ceptoribꝫ iudeoꝝ
cum susanne derideret historiā: ⁊ a gre
co nescio quo eam diceret esse ꝯfictā. il
lud opponere quod origeni quoq̄ affri
canus opposuit: etymologias has apo
thoy schynoy schise: et apothoy prynoi
pryse de greco sermone descendere. Cu
ius rei nos intelligentiā nostris hanc
possumus dare. vt v̄bi gratia: dicamus
continuo de arbore ilice dixisse euz ilico
pereas: ⁊ a lentisco ī lentē te cōminuat
angel⁹: vl' nō lente pereas. aut lentus. i.
flexibilis ducar⁹ ad mortē: siue aliud q̄d
ad arboris nomē ꝯueniēs. Deinde tan
tum fuisse ocij tribꝫ puer⁹ cauillabatur
vt in camīo estuant⁹ incendij metro lu
derent. ⁊ p̄ ordinē ad laudē dei omīa ele
mēta ꝓuocarēt: aut q̄d miraculū diuīe
q̄ aspiratiōis iudiciū vl' draconē inter
fectum offa picis vl' sacerdotum belis
machinas dep̄hensas q̄ magis pruden
tia solertis viri q̄ꝫ ꝓphetali essent spū p̄
petrata. Cum v̄o abachuc veniret: ⁊ de
iudea in chaldeam raptū discofoꝝ lecti
taret: querebat exemplū vbi legissem⁹
in toto veteri testamēto quenq̄ sancto
ruz graui volasse corpe: ⁊ in puncto ho
re tanta terraꝝ spatia transisse. Cui cū
quidā e nostr⁹ satis ad loq̄ndū ꝓmptu
lus eçechielem adduxisset in medium:
et diceret eū de chaldea in iudeaz fuisse
translatū. derisit hoīem ⁊ ex ip̄o volumi
ne demonstrauit eçechielē in spū se vi
disse transpositū. Deniq̄ et apl'm nr̄m
videlicet vt eruditū viꝝ ⁊ qui legez ab
hebreis didicisset non fuisse ausuz affir
mare se raptuz in corpe: sed dixisse: siue
in corpe siue extra corpus. nescio deus
scit. His ⁊ talibꝫ argumēt⁹ apocriphas
in libro ecclesie fabulas arguebat. Su
per q̄ re lectoris arbitrio iudiciū d̄relin
quens illud ammoneo nō haberi dani
lem apud hebreos inter ꝓphetas: sz int̄
eos q̄ agiographa cōscripserūt. In tres
siquidē p̄tes oīs ab eis scriptura diui
dit̄: in legē: in ꝓphetas: ⁊ in agiographa
id est in quinq̄ et octo ⁊ in vndecim li
bros de quo nō est hui⁹ tēp̄is disserere
Que autē ex hoc ꝓpheta. immo ꝯ hūc
librum porphyrius obijciat. testes sūt
methodius eusebi⁹ et apollinaris. q̄ ml'
tis versuū milibꝫ ei⁹ vesanie rn̄dentes.
nescio an curioso lectori satisfecerint.
Vn̄ obsecro vos o paula ⁊ eustochium
fundat⁹ ꝓ me ad dn̄m p̄ces. vt q̄ꝫdiu in
hoc corpusculo suz. scribā aliquid g̃tum
vobis vtile eccl'ie: dignū posteris. Pre
sentium quippe iudicijs oblatrātium
nō satis moueor: qui in vtramq̄ p̄tem
aut amore labunt̄. aut odio.

Explicit prologus. Incipit
Daniel ꝓpheta. Capitulū I

Anno tertio
regni ioachim reg⁹ iu
da veīt nabuchodono
sor rex babylōis hieru
salem ⁊ obsedit eam ⁊
tradidit dominus in manu eius ioachī
regem iude ⁊ p̄tem vasorū domus dei
et asportauit ea in terrā sennaar in do
mum dei sui: ⁊ vasa intulit in domū the
sauri dei sui. Et ait rex affeneç preposi
to eunuchorū vt introduceret de filijs
israel et de semine regio et tyrannoruz
pueros in quibꝫ nulla esset macula: de
coros forma et eruditos omni sapiētia
cautos scientia et doctos disciplina: et
qui possent stare ī palatio regis. vt do
ceret eos litteras et linguā chaldeorū
Et constituit eis rex annonam per sin
gulos dies de cibis suis et vino vn̄ bi
bebat ipse ⁊ enutriti tribus annis post
ea starent in conspectu regis Fuerunt
ergo inter eos de filijs iude. daniel ana
nias miçael ⁊ açarias. Et imposuit eis
prepositus eunuchorum nomina dani
eli balthasar: ananie sidrac. miçaeli mi
sac: et açarie abdenago. Proposuit aūt
daniel in corde suo ne pollueret̄ d̄ men
sa reg⁹ neq̄ de vino potus ei⁹. ⁊ rogauit
eunuchoꝝ p̄positum ne cōtaminaretur
Dedit aūt de⁹ danieli grām ⁊ miscdiaz

in cōspectu principis eunuchoꝝ. Et ait
princeps eunuchoꝝ ad danielē. Timeo
ego dn̄m meū regē q̄ ꝯstituit vob̄ cibū
et potū: qui si viderit vult⁹ vestros ma
cilentiores p̄ ceteris adolescentib⁹ coe-
uis vestris. ꝯdēnabitis caput meū regi
Et dixit daniel ad malassar quē ꝯstitue
rat prīceps eunuchoꝝ sup̄ danielē ana-
niā miçaelē ⁊ açariam. Tempta nos ob
secro ſ̄uos tuos dieb⁹ decē: ⁊ dent̄ nob̄
legumīa ad vescendū ⁊ aq̄ ad bibenduz
⁊ contēplare vultus nr̄os ⁊ vl̄tus pue
roꝝ q̄ vescunt̄ cibo regio: et sic̄ vider⁹: fa
cies cū ſ̄uis tuis. Qui audito ſ̄mōe hu
iuscemodi. temptauit eos dieb⁹ decem.
Post dies aūt decē apparuerūt vultus
eoꝝ meliores ⁊ corpulentiores p̄ oībus
puer⁹ qui vescebant̄ cibo regio. Porro
malassar tollebat cibaria ⁊ vinum pot⁹
eoꝝ: dabatq̄ eis legumīa. Pueris aūt
his dedit deus sciam ⁊ disciplinā in oī
libro ⁊ sapientia. danieli aūt intelligen
tiam omniū visionū et somnioꝝ. Cō-
pletis itaq̄ dieb⁹ post q̄s dixerat rex vt
introducerent̄. introduxit eos p̄posit⁹
eunuchoꝝ in cōspectu nabuchodonosor
Cunq̄ eis locutus fuiss̄z rex. non sunt
inuenti tales de vniūsis vt daniel ana
nias miçael ⁊ açarias. Et steterūt in cō
spectu reg⁹: ⁊ om̄e verbū sapiētie ⁊ intel
lectus q̄d sciscitat⁹ est ab eis rex: inue-
nit in eis decuplum super cunctos ario
los et magos qui erant in vniuerso re
gno eius. Fuit autez daniel vsq̄ ad an
num primū cyri regis. II

In anno secundo regni nabucho
donosor. vidit nabuchodonosor
somniū: et conterritus est spūs
eius: ⁊ somniū ei⁹ fugit ab eo. Precepit
aūt rex vt cōuocarent̄ arioli et magi et
malefici ⁊ chaldei: vt indicarēt regi sō-
nia sua. Qui cū venissent steterūt corā
rege: ⁊ dixit ad eos rex. Vidi somniū: ⁊
mente confusus ignoro quid viderim
R̄nderuntq̄ chaldei regi syriace. Rex
in sempit ernū viue. Dic somniū ſ̄uis
tuis: ⁊ interp̄tationē eius indicabim⁹.
Et r̄ndens rex ait chaldeis: Sermo re
cessit a me. Nisi indicauerit⁹ mihi som
nium ⁊ ꝯiecturā eius: p̄ibitis vos ⁊ do
mus vr̄e publicabūt̄. Si aūt somniuz
⁊ ꝯiecturā ei⁹ narrauerit⁹: p̄mia ⁊ dona
et honorē multū accipiet⁹ a me. Som
nium igit̄ ⁊ interp̄tatōez eius indicate
mihi. R̄nderūt secūdo atq̄ dixert̄. Rex
somniū dicat ſ̄uis suis: ⁊ interp̄tatōez
eius indicabim⁹ R̄ndit rex ⁊ ait. Certe
noui q̄ temp⁹ redimitis: scientes q̄ re
cesserit a me sermo. Si ergo somniuz
non indicauerit⁹ mihi: vna est de vobis
sententia q̄ interp̄tationē quoq̄ falla-
cem ⁊ deceptione plenaz composuerit⁹
vt loquamini mihi donec tempus per
trāseat. Somniū itaq̄ dicite mihi: vt
sciam q̄ interp̄tationē quoq̄ eius verā
loquamini. R̄ndentes ergo chaldei co
ram rege dixerūt. Non est homo super
terram qui sermonē tuuz rex possit im
plere: sed neq̄ regum quisq̄ magn⁹ et
potens verbum huiuscemodi sciscitat̄
ab om̄i ariolo et mago ⁊ chaldeo. Ser
mo enī quem tu queris rex. grauis est
nec reperiet̄ quisq̄ qui indicet illuz in
cōspectu reg⁹: exceptis dijs quoꝝ non
est cum hoībus ꝯuersatō. Quo audito
rex in furore et in ira magna p̄cepit vt
perirent om̄s sapientes babylonis. Et
egressa sentētia sapientes interficiebā-
tur: querebat̄q̄ daniel et socij eius vt
perirent. Tūc daniel requisiuit de lege
atq̄ sentētia ab arioch principe militie
regis: qui egressus fuerat ad interficiē
dos sapientes babylonis. Et interroga
uit eū qui a rege ptārem accepat: quaz
ob causam taz crudelis sentētia a facie
reg⁹ esset egressa. Cum ḡ rem indicass̄z
arioch danieli: daniel ingressus roga-
uit regem vt tēpus daret sibi ad solu
tionē indicandā regi. Et ingressus est
domū suaz: ananieq̄ ⁊ miçaeli et açarie
socijs suis indicauit negociū vt q̄rerēt
misc̄diam a facie dei celi sup̄ sacram̄to
isto: ⁊ non perirent daniel et socij eius
cū ceteris sapientib⁹ babylonis. Tunc
danieli mysteriū p̄ visionem nocte re-
uelatum est. Et benedixit daniel deum

celi: ⁊ locut⁹ ait. Sit nomē dñi bñdictū a seculo ⁊ vsq; in secl'm: qꝛ sapīa ⁊ forti tudo ei⁹ sunt: ⁊ ip̄e mutat tp̄a ⁊ etates. Trāsfert regna atq; ꝯstituit. dat sapīaꝫ sapientib; ⁊ scientiā intelligētib; disci plinā. Ip̄e reuelat ꝓfūda ⁊ abscondita et nouit ī tenebr; ꝯstituta: ⁊ lux cū eo ē. Tibi deus patꝝ nrōꝝ ꝯfiteoꝛ teq; laudo qꝛ sapīam ⁊ fortitudinē dedisti mihi: et nunc oñdisti mihi q̄ rogauim⁹ te: qꝛ ser monē regis aperuisti nob. Post hec da niel ingressus ad arioch quē ꝯstituerat rex vt ꝑderet sapiētes babylōis: sic ei lo cutus est. Sapientes babylōis ne per das. Introduc me in ꝯspectū reg; ⁊ so lutōeꝫ regi narrabo. Tūc arioch festin⁹ introduxit danielē ad regem ⁊ dixit ei. Inueni hoīem de filijs trāsmigratiōis iude q̄ solutōem regi ānunciet. Rñdit rex ⁊ dixit danieli cui⁹ nomē erat baltha sar. Putas ne vere potes mihi indica re somniū qd̄ vidi ⁊ interp̄tatōem ei⁹? Et rñdens daniel corā rege ait. Miste rium qd̄ rex interrogat sapientes ma gi ⁊ arioli ⁊ aruspices neq̄unt indicare regi: sꝫ est de⁹ in celo reuelans mysteria qui indicauit tibi rex nabuchodonosoꝛ q̄ ventura sūt nouissimis tp̄ib;. Som nium tuū ⁊ visiōes capit; tui in cubili tuo huiuscemodi sūt. Tu rex cogitare cepisti ī stratu tuo q̄d esset futurū post hec: ⁊ q̄ reuelat mysteria oñdit tibi q̄ vē tura sunt. Mihi q̄ꝫ nō in sapīa q̄ est in me plus q̄ꝫ in cunct; viuētib;: sac̄mētuꝫ hoc reuelatū ē. sꝫ vt interp̄tatō regi ma nifesta fieret ⁊ cogitatōes mētis tue sci res. Tu rex videbas: ⁊ ecce quasi statua vna grandis. Statua illa mag̃ ⁊ statu ra sublimis stabat ꝯ te: ⁊ intuitus eius erat terribil'. Hui⁹ statue caput ex auro optimo erat. pectus aūt ⁊ brachia de ar gēto: porro venter ⁊ femora ex ere. tibie aūt ferree: pedū q̄daꝫ ꝑs erat ferrea: q̄ dam aūt fictilis. Videbas ita donec ab scisus ē lapis de mōte sine manibus et ꝑcussit statuā in pedib; ei⁹ ferreis ⁊ ficti lib; ⁊ ꝯminuit eos. Tūc ꝯtrita sunt pit̄ ferrū testa es argentū ⁊ auꝝ: ⁊ redacta quasi in fauillā estiue aree q̄ rapta suut vento. nullusq; loc⁹ inuēt⁹ ē eis. Lapis aūt q̄ ꝑcusserat statuā factus ē mōs ma gnus: ⁊ īpleuit vniu̇saꝫ terrā. Hoc est somniū. interp̄tatōem q̄ꝫ eius dicem⁹ corā te rex. Tu rex regū es: ⁊ de⁹ celi re gnū ⁊ fortitudinē ⁊ imperiū ⁊ gl'iam de dit tibi ⁊ oīa in q̄b; hītant filij hoīm et bestie agri ⁊ volucres q̄ꝫ celi dedit ī ma nu tua ⁊ sub ditione tua vniu̇sa consti tuit. Tu es g̃ caput aureū. Et post te cō surget regnū aliud min⁹ te argenteuꝫ: et regnū tertiū aliud ereū qd̄ imꝑabit vniuerse t̄re ⁊ regnū q̄rtū erit velut fer reū. Quō ferrū ꝯminuit ⁊ domat oīa: sic ꝯminuet ⁊ ꝯteret oīa hec. Porro qꝛ vidisti pedū ⁊ digitoꝝ ꝑtem testeā figu li ⁊ ꝑtē ferreā: regnū diuisū erit qd̄ tñ d̄ plantario ferri orie'. Scd̄m q̄ vidisti ferrū mixtū teste ex luto ⁊ digitos pedū ex ꝑte ferreos: ⁊ ex ꝑte fictiles: ex ꝑte re gnū erit solidū: ⁊ ex ꝑte ꝯtritū. Q̄ autē vidisti ferrū mixtū teste ex luto: ꝯmisce bunt̄ quidē hūano semini sꝫ nō adhere būt sibi: sicuti ferꝝ misceri non p̄t teste In dieb; āt regnoꝝ illoꝝ suscitabit de⁹ celi regnū qd̄ in et'nū nō dissipabit̄ ⁊ re gnū eius alteri ꝑpl'o nō tradet̄. Cōmi nuet aūt ⁊ ꝯsumet vniu̇sa regna hec: et ip̄m stabit in et'nū. Scd̄m q̄ vidisti q̄ de mōte abscisus ē lapis sine manibus ⁊ cōminuit testā ⁊ ferrū ⁊ es ⁊ argentū ⁊ auꝝ. deus magn⁹ oñdit regi q̄ ventura sunt postea: ⁊ veꝝ ē somniū ⁊ fidel' inter p̄tatio eius. Tūc rex nabuchodonosoꝛ cecidit in faciē suaꝫ ⁊ danielē adorauit: et hostias ⁊ incēsum p̄cepit vt sacrifica rēt ei. Loq̄ns g̃ rex ait danieli. Vere de us vester de⁹ deoꝝ ē ⁊ dñs regū reuelās mysteria. qm̄ tu potuisti aperiri hoc sac̄ mentū. Tunc rex danielē in sublime ex tulit: ⁊ munera ml'ta ⁊ mag̃ dedit ei. Et constituit eū principeꝫ sup̄ om̄s ꝓuin tias babylonis: ⁊ p̄fectū ⁊ magistꝝ sup̄ cūctos sapiētes babylonis. Daniel au tē postulauit a rege: ⁊ cōstituit sup̄ opa ꝓuintie babylonis sidrac misac ⁊ abde nago. Ip̄e aūt daniel erat ī foriby reg;.

Nabuchodonosor rex
fecit statuā auream altitudine
cubitoꝝ sexaginta· latitudīe cu
bitorum sex: ⁊ statuit eam in campo du-
ran ꝓuīcie babylōis. Itaq; nabuchodo
nosor rex misit ad ꝯgregādos satrapas
magistratus ⁊ iudices duces ⁊ tyrānos
et p̄fectos oēsq; principes regionuz vt
conuenirēt ad dedicatiōem statue quaz
erexerat nabuchodonosor rex. Tūc con
gregate sūt satrape mgr̄atus ⁊ iudices
duces ⁊ tyrāni ⁊ optimates q̄ erant in
ptātib; ꝯstituti ⁊ vniu̇si principes regi-
onū vt cōuenirēt ad dedicationē statue
quā erexerat nabuchodonosor rex. Sta
bant aūt in cōspectn statue quā posue-
rat nabuchodonosor rex: ⁊ preco clama-
bat valenter. Tlobis dicit̄ ꝑplis tribu-
bus ⁊ līguis in hora q̄ audierit̄ sonituz
tube ⁊ fistule ⁊ cythare sambuce et psal
terij ⁊ symphonie ⁊ vniu̇si gener̄ musi
coꝝ: cadētes adorate statuā aureā quā
constituit nabuchodonosor rex. Si q̄s
aūt nō ꝓstratus adorauerit: eadez hora
mittet̄ in fornacē ignis ardentis. Post
hec igitur statim vt audiert̄ oēs ꝑpli so
nituz tube fistule ⁊ cithare sambuce et
psalterij symphonie ⁊ oīs gener̄ musi-
coꝝ: cadentes oēs ꝑpli trib; ⁊ līgue ado
rauerūt statuaz aureaz quā cōstituerat
nabuchodonosor rex. Statimq; in ip̄o
tp̄e accedentes viri chaldei accusauert̄
iudeos· dixert̄q; nabuchodonosor regi:
Rex in eternū viue. Tu rex posuisti de-
cretū vt omīs hō qui audierit sonituz
tube fistule ⁊ cithare sambuce ⁊ psalte-
rij ⁊ symphonie ⁊ vniu̇si generis musi-
coꝝ· ꝓsternat se ⁊ adoret statuā auream
si quis aūt nō ꝓcidens adorauerit: mit
tat̄ in fornacē ignis ardentis. Sunt g̊
viri iudei q̄s constituisti sup̄ op̄a regio
nis babylonie sidrac misac ⁊ abdenago
viri isti contēpserunt rex decretū tuuz.
Deos tuos nō colunt: ⁊ statuā aureaz
quā erexisti nō adorāt. Tūc nabuchodo
nosor in furore ⁊ ira p̄cepit vt adducerē
tur sidrac misac ⁊ abdenago. Qui cōfe-
stim adducti sunt in conspectu reg̃ pro
nunciansq; nabuchodonosor rex ait eis
Clere ne sidrac misac ⁊ abdenago deos
meos nō colitis: ⁊ statuā aureā quā cō
stitui nō adoratis? Nunc g̊ si estis pati
quacūq; hora audierit̄ sonitū tube fistu
le cithare sambuce ⁊ psalterij ⁊ sympho
nie omnisq; generis musicoꝝ ꝓsternite
vos ⁊ adorate statuā quam feci· quod si
nō adoraueritis· eadez hora mittemini
in fornacē ignis ardent̄. Et q̄s est deus
qui eripiet vos de manu mea? Rn̄den-
tes sidrac misac ⁊ abdenago: dixerūt re
gi nabuchodonosor. Non oportz nos de
hac re respondere tibi. Ecce enī deꝰ nr̄
quē colimus p̄t eripere nos de camino
ignis ardentis· et de manib; tuis o rex
liberare. Quod si noluerit· notuz sit ti-
bi rex qꝛ deos tuos nō colimus: ⁊ statu
am aureā quā erexisti nō adoramꝰ. Tūc
nabuchodonosor repletus est furore: ⁊
aspectus faciei illius immutatꝰ est sup̄
sidrac misac ⁊ abdenago: ⁊ p̄cepit vt suc
cenderet̄ fornax septuplū q̄ succēdi cō
sueuerat: ⁊ viris fortissimis de exercitu
suo iussit vt ligatis pedibus sidrac mi-
sac ⁊ abdenago mitterent eos in forna
cem ignis ardentis. Et confestim viri
illi vincti cū brachijs suis et thiaris et
calciamētis ⁊ vestibus missi sunt in me
diū fornacis ignis ardentis. Naz iussio
regis vrgebat. Fornax aūt succēsa erat
nimis. Porro viros illos q̄ miserāt si-
drac misac ⁊ abdenago interfecit flāma
ignis. Viri aūt hi tres· id est· sidrac mi
sac ⁊ abdenago ceciderūt in medio ca
mino ignis ardent̄ colligati. Que se
quunt̄· in hebreis volumib; nō reperi
Et ambulabant in medio flāme: lau
dantes deū ⁊ bn̄dicentes dn̄o. Stans
autē açarias orauit sic: Aperiensq; os
suū in medio ignis ait: Benedictus es
dn̄e deus patꝝ nostroꝝ: et laudabile et
gloriosuz nomē tuū in secl̄a· qꝛ iust̄ es
in omnib; q̄ fecisti nob̄: ⁊ vniuersa ope
ra tua vera ⁊ vie tue recte: ⁊ oīa iudicia
tua vera. Iudicia eniz vera fecisti iuxta
omnia q̄ induxisti sup̄ nos ⁊ sup̄ ciuita
tem sanctā patrum nostroꝝ hierusalez

quia in vitate ⁊ in iudicio induxisti oīa hec ꝓpter pctā nostra. Peccauim⁹ enīz et inique egim⁹ recedentes a te ⁊ delīq⁹ mus in oīb⁹ ⁊ pcepta tua nō audiuim⁹ nec obſeruauim⁹ nec fecim⁹ ſicut pcepas nobiſ vt bñ nob eſſz. Oīa q̄ que indu xisti sup nos ⁊ vniuersa q̄ fecisti nob in vero iudicō fecisti: ⁊ tradidisti nos ī ma nib⁹ inimicoꝝ iniq̄ꝝ ⁊ pessimoꝝ pœuari catozūq̄ ⁊ regi ⁊ iniusto ⁊ pessimo vltra oēm terrā. Et nūc nō possum⁹ apire os Confusio ⁊ oppzobriū facti sum⁹ ſuis tuis ⁊ his q̄ colebant te. Ne q̄sum⁹ tra das nos in ꝓpetuū ꝓp nomē tuū: ⁊ ne dissipes testm̄ tuū neq̄ auferas miseri coꝛdiā tuā a nob ꝓp abzaam dilectū tu um ⁊ ysaac ſuū tuū ⁊ isrl̄ sanctū tuum. quib⁹ locut⁹es pollicēs q̄ mlt̄iplicares semē eoꝝ sic̄ stellas celi: ⁊ sic̄ arenā q̄ est in litoze marꝫ. qz dñe imminuti sum⁹ plus q̄z oēs gentes: sumusq̄z hūiles in vniuersa terra hodie ꝓpter pcc̄ata nīa. et nō est in tpe l̄ō pzinceps ⁊ dux ⁊ ꝓpha neq̄z holocaustū neq̄z sacrificiū neq̄z ob latio neq̄z incensuz neq̄z loc⁹ pzimitiaꝝ coꝛā te vt possimus inuenire miscōiaz tuā: sꝫ in aīo ꝯtrito ⁊ spū hūilitatis su sciꝑiamur. Sicut in holocausto arietū ⁊ tauroꝝ ⁊ sic̄ in milib⁹ agnoꝝ pinguiū sic fiat sacrificiū nostꝝ in ꝓspectu tuo ho die vt placeat tibi: qm̄ nō est ꝓfusio ꝓfi dentib⁹ in te. Et nūc seq̄mur te in toto coꝛde ⁊ timem⁹ te: ⁊ q̄rim⁹ faciē tuā. Ne ꝓfundas nos: sꝫ fac nobiscū iuxta man suetudiez tuā: ⁊ fm̄ mlt̄itudiez miscōie tue ⁊ erue nos in mirabilib⁹ tuis: ⁊ da gl̄iam nomī tuo dñe: ⁊ ꝓfundant⁹ oīs qui oſidunt ſuis tuis mala. Cōfundat⁹ in oīpotentia: ⁊ robur eoꝝ ꝓterat⁹ ⁊ sci ant qz tu es dñs deus sol⁹ ⁊ gl̄iosus su per oēm terrꝫ Et nō cessabāt q̄ mise rant eos ministri regꝭ succēdere foꝛna ces napta ⁊ stuppa ⁊ pice ⁊ malleol⁹: ⁊ ef fundebat⁹ flāma sup foꝛnacē cubit⁹q̄dra gintanouē: ⁊ erupit ⁊ incēdit q̄s reppe rit iuxta foꝛnacē de chaldeis. Angel⁹ āt dñi descendit cū acaria ⁊ socijs ei⁹ in foꝛ nacem: ⁊ excussit flāmā ignis ō foꝛnace et fecit mediū foꝛnacis q̄si ventū roꝛis flantem. ⁊ nō tetigit eos oīno ignis ne q̄z cōtristauit nec quicq̄z molestie intu lit. Tunc hi tres q̄si ex vno oꝛe lauda bant ⁊ gl̄ificabant ⁊ bñdicebāt deum in foꝛnace dicentes. Bñdictus es dñe de⁹ patꝝ nostroꝝ: ⁊ laudabil⁹ ⁊ gl̄iosus et su perexaltatus in secl̄a. Et benedictū no mē gl̄ie tue sanctū: ⁊ laudabile ⁊ super altatū in oīb⁹ secl̄is. Bñdictus es in templo sancto gl̄ie tue: et suplaudabil⁹ et supgloziosus in secula Benedict⁹es in thzono regni tui: ⁊ suplaudabil⁹ ⁊ su peraltat⁹ in secl̄a. Bñdictus es q̄ intue ris abyssos ⁊ sedes sup cherubin: ⁊ lau dabilis ⁊ superaltatus in secula. Bñdi ctus es in firmamēto celi: ⁊ laudabilis et gl̄iosus in secl̄a. Benedicicite oīa opera dñi dño: laudate ⁊ superaltate eū in secula. Bñdicite angeli dñi dño: lau date ⁊c. Benedicite celi dño: lau. Bene dicite aque oīs q̄ sup celos sunt dño: lau. Bñdicite oīes virtutes dñi dño: lau. Bñdicite sol ⁊ luna dño: lau. Bñdi cite stelle celi dño: lau. Benedicite im bꝛ ⁊ ros dño: lau. Bñdicite omis spūs dei dño: lau. Bñdicite ignis ⁊ est⁹ dño: lau. Benedicite frigus ⁊ estas domino lau. Bñdicite roꝛes et pruina dño: lau. Benedicite gelu ⁊ frigus dño: lau. Bñ dicite glacies ⁊ niues dño: lau. Benedi cite noctes ⁊ dies dño: lau. Benedicite lux ⁊ tenebꝛe dño: lau. Bñdicite fulgu ra ⁊ nubes dño: lau. Bñdicat terra dñz: laudet ⁊ superaltet eum in secl̄a. Bñdi cite mōtes ⁊ colles dño: lau. Benedici te vniuersa germinātia in t̄ra dño: lau Benedicite fontes domino: laudate. Benedicite maria ⁊ flumina dño: lau Bñdicite cete ⁊ omnia q̄ mouentur in aquis dño: lau. Bñdicite oēs volucres celi dño: lau. Bñdicite oīs bestie et pe coꝛa dño: lau. Bñdicite filij hominū do mino: lau. Benedicat isrl̄ dñm: laudet ⁊ superaltet eū in secula Bñdicite sacer dotes dñi dño: lau. Bñdicite ſui dñi do mino: lau. Bñdicite spūs ⁊ anīe iustoꝝ dño. lau. Benedicite sancti et hūiles

corde dño: lau. Bñdicite anania açaria
misael domīo: laudate ⁊ superexaltate eū
in secl'a: qꝛ eruit nos de inferno ⁊ saluos
fecit de manu mortis: ⁊ liberauit nos d̄
medio ardētis flāme: ⁊ de medio ignis
eruit nos. Cōfitemī dño qm̄ bon': qm̄
in secl'm miscdia eius. Benedicite oēs
religiosi dño deo deoꝝ: laudate ⁊ cōfite-
mini ei: qꝛ in omīa secl'a miscdia eius.

Hucusqꝫ in hebreo nō habet̄. et que
posuimus de theodotiōis editōe trans-
lata sunt. Tūc nabuchodonosor rex ob-
stupuit ⁊ surrexit ꝓpere. ⁊ ait optimati
bus suis. Nonne tres viros misimus
in medio ignis ꝯpeditos: Qui rñdētes
regi dixerūt. Vere rex. Rñdit rex ⁊ ait.
Ecce ego video q̄ttuor viros solutos ⁊
ambulātes in medio ignis: ⁊ nihil cor-
ruptionis in eis est: ⁊ spēs quarti sil'is
filio dei. Tūc accessit rex nabuchodono
sor ad ostiū fornac̄ ignis ardent̄: et ait.
Sidrac misac ⁊ abdenago s̄ui dei excel-
si egredimī ⁊ venite. Statimqꝫ egressi
sunt sidrac misac ⁊ abdenago d̄ medio
ignis. Et congregati satrape mgr̄atus
et iudices ⁊ potentes reḡ ꝯtemplabāt̄
viros illos: qm̄ nihil potestatis habuis
set ignis in corpib' eoꝝ: ⁊ capill' capitis
eoꝝ nō esset adustus: ⁊ saraballa eoꝝ nō
fuissent īmutata: ⁊ odor ignis nō trans
isset ꝑ eos Et erūpēs nabuchodonosor
ait. Bñdictus deus eoꝝ sidrac videlicꝫ
misac ⁊ abdenago: qui misit angeluꝫ su
um et eruit seruos suos q̄ crediderūt ī
eum: ⁊ verbuꝫ regis immutauer̄t: ⁊ tra
diderunt corpora sua ne s̄uirēt ⁊ ne ado
rarent omneꝫ deum excepto deo suo. A
me ergo positū est hoc decretū: vt omīs
ppl'us trib' ⁊ lingua q̄cunqꝫ locuta fue-
rit blasphemiaꝫ ꝯ deuꝫ sidrac misac ⁊ ab
denago dispereat: ⁊ domus ei' vastetur
Neqꝫ enī est alius de' q̄ possit ita salua-
re. Tunc rex ꝓmouit sidrac misac et ab
denago in ꝓuintia babylōis. Nabucho
donosor rex om̄ib' ppl'is gentib' et lin-
guis qui hītant in vniu̇sa terra: pax vo
bis multiplicet̄. Signa ⁊ mirabia fecit
apud me de' excelsus. Placuit ḡ mihi
predicare eius signa: qꝛ magna sunt et
mirabilia ei'. qꝛ fortia: ⁊ regnū e'. qꝛ re
gnū sempiternū: ⁊ potestas eius ī gene
ratione ⁊ generationem. IIII

Ego nabuchodonosor quietus
eram in domo mea. et florens
in palatio meo. Somniū vidi
quod ꝑterruit me: ⁊ cogitatōes mee in
stratu meo ⁊ visiones capit̄ mei cōtur
bauerūt me Et per me ꝓpositū est decre
tū: vt introducerent̄ ī ꝯspectu meo cun
cti sapientes babylonis: ⁊ vt solutōem
somnij indicarent mihi. Tūc ingredie-
bant̄ arioli magi chaldei ⁊ auruspices
et somniū narraui in ꝯspectu eoꝝ et so
lutionē eius nō indicauer̄t mihi. donec
collega ingressus est in ꝯspectu meo da
niel. cui nomē balthasar s̄m nomē dei
mei qui hꝫ spiritū deoꝝ sanctoꝝ ī semet
ipso: ⁊ somniū corā ipso locutus sum.
Balthasar princeps arioloꝝ: q̄niaꝫ ego
scio q̄ spm̄ deoruꝫ sanctoꝝ habeas in te
et omne sacramentū nō est impossibile
tibi. visiones somnioꝝ meoꝝ q̄s vidi:
et solutionē earuꝫ narra. Visio capitis
mei in cubili meo. Videbam: ⁊ ecce ar-
bor in medio terre ⁊ altitudo ei' nimia.
Magna arbor ⁊ fortis: et ꝓceritas eius
contingēs celū. Aspectus illi' erat vsq
ad terminos vniu̇se terre. Folia ei' pul
cerrima: ⁊ fruct' ei' nimi' ⁊ esca vniu̇
sorum in ea. Subter eam hītabāt ani-
malia ⁊ bestie: ⁊ in ramis eius cōuersa
bant̄ volucres celi: ⁊ ex ea vescebat̄ oīs
caro. Videbam in visione capit̄ mei su
per stratū meū: ⁊ ecce vigil ⁊ sanctus de
celo descēdit. clamauit fortiter: ⁊ sic ait.
Succidite arborē ⁊ precidite ramos ei'
excutite folia eius. ⁊ dispgite fruct' ei'.
fugiant bestie q̄ subter eam sunt volu-
cres de ramis ei'. Veruntamē germen
radicum eius in terra sinite: ⁊ alligetur
vinculo ferreo et ereo in herbis q̄ foris
sunt: ⁊ rore celi tingat̄: ⁊ cū feris ꝑs ei'
in herba terre. Cor ei' ab humano com
mutet̄: ⁊ cor fere detur ei: ⁊ septem tem
pora mutent̄ sup eum. In sententia vi
gilū decretū est: ⁊ s̄mo sanctoꝝ ⁊ petitio

donec ꝯgnoscant viuentes qm̄ dn̄atur
excelsus in regno hominū: ⁊ cuicūq; vo
luerit dabit illud: ⁊ humilimū hominē
constituet sup̄ eum. Hoc somniū vidi
ego nabuchodonosor rex. Tu ergo bal
thasar interp̄tatōem narra festinus: qꝛ
om̄es sapientes regni mei nō queunt
solutionē edicere mihi. Tu autez potes
quia spūs deoꝝ sctōꝝ in te est. Tunc da
niel cui⁹ nomē balthasar cepit intra se
metip̄m tacitus cogitare q̄si vna hora
⁊ cogitatiōes ei⁹ ꝯturbabāt eū. Respō
dens autē rex ait. Balthasar somniū et
interp̄tatio eius nō conturbent te. Re
spondit balthasar ⁊ dixit: Dn̄e mi som
niū his qui te oderūt: ⁊ interp̄tatio eius
hostibus tuis sit. Arborem quaz vidisti
sublimē atq; robustā cui⁹ altitudo ꝑtin
git ad celū: et aspectus illi⁹ in oēm t̄raz
et rami eius pulcerrimi ⁊ fructus eius
nimi⁹: ⁊ esca oīm in ea. subter eā hītan
tes bestie agri: ⁊ in ramis eius ꝯmoran
tes aues celi. tu es rex q̄ magnificat⁹ es
et inualuisti: ⁊ magnitudo tua creuit ⁊
peruenit vsq; ad celū: ⁊ ptās tua in ter
minos vniuerse terre. Q aūt vidit rex
vigilem ⁊ sanctū descendere de celo ⁊ di
cere: succidite arborē ⁊ dissipate illā. at
tamē germē radicū eius in terra dimit
tite ⁊ vinciat̄ ferro ⁊ ere in herbis foris:
et rore celi consp̄gat̄: ⁊ cū feris sit pabu
lum eius: donec septez tp̄a mutent̄ sup̄
eum. hec est interp̄tatio sentētie altissi
mi q̄ ꝑuenit sup̄ dominū meū regem.
Eijcient te ab hominibꝫ: ⁊ cū bestijs fe
risq; erit habitatō tua: ⁊ fenū vt bos co
medes: ⁊ rore celi infunderis. Septem
quoq; tp̄a mutabunt̄ sup̄ te donec sci
as q̄ dn̄etur excelsus sup̄ regnū hoīm:
et cuicūq; voluerit det illud. Q autem
p̄cepit vt relinq̄retur germen radicuz
eius. id est arboris. regnuz tuū tibi ma
nebit postq̄ cognoueris ptātem esse ce
lestem. Quāobrem rex consiliū meum
placeat tibi: ⁊ pctā tua elemosynis redi
me: ⁊ iniq̄tates tuas misericordijs pau
perum: forsitan ignoscet de⁹ delictis tu
is. Omnia hec venerūt sup̄ nabuchodo
nosor regē. Post finem mēsiuz duode
cim in aula babylōis deambulabat. Re
sponditq; rex ⁊ ait: Nōne hec est babylō
ciuitas magna quā ego edificaui in do
mū regni in robore fortitudinis mee: ⁊
in gl̄ia decoris mei? Cunq; s̄mo adhuc
esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi
dicitur nabuchodonosor rex. Regnum
tuū transibit a te: ⁊ ab hominibꝫ eijciēt te
et cū bestijs ⁊ feris erit habitatio tua.
fenuz q̄si bos comedes: ⁊ septē tp̄a mu
tabunt̄ sup̄ te: donec scias q̄ dn̄etur ex
celsus ī regno hoīm: ⁊ cuicūq; voluerit
det illud. Eadem hora s̄mo ꝯpletus est
sup̄ nabuchodonosor: ⁊ ex hoībꝫ abiect⁹
est: ⁊ fenū vt bos comedit: ⁊ rore celi cor
pus ei⁹ infectū est: donec capilli ei⁹ in si
militudinē aquilaꝝ crescerēt ⁊ vngues
eius q̄si vngues auiū. Igit̄ post finem
dieꝝ ego nabuchodonosor ocl̄os meos
ad celū leuaui: ⁊ sensus me⁹ reddit⁹ est
mihi: ⁊ altissimo benedixi: ⁊ viuentē in
sempiternū laudaui ⁊ gl̄ificaui: qꝛ pote
testas eius ptās sempiterna: ⁊ regnuz
eius in generatōe ⁊ generatōem: ⁊ om
nes hītatores terre apud eū in nihiluz
reputati sunt. Juxta voluntatē enī suā
fecit tam in virtutibꝫ celi q̄ in hītato
ribus terre: ⁊ nō est qui resistat manui
eius: ⁊ dicat ei: quare fecisti? In ip̄o tp̄e
sensus me⁹ reuersus est ad me: ⁊ ad ho
norē regni mei decorēq; ꝑueni: ⁊ figura
mea reuersa ē ad me ⁊ optimates mei
et magistrat⁹ mei requisierūt me: et in
regno meo restitutus sum: ⁊ magnifi
centia amplior addita est mihi Nūc igi
tur ego nabuchodonosor. laudo et ma
gnifico ⁊ gl̄ifico regez celi: qꝛ omīa op̄a
eius vera: ⁊ omnes vie eius iudicia: et
gradiētes in sup̄bia potest humiliare.

V

Balthasar rex fecit
b grande ꝯuiuiū optimatibꝫ su
is mille: ⁊ vnusq̄sq; s̄m suā bibe
bat etatē. Precepit g̊ iam temulēt⁹ vt
afferent̄ vasa aurea ⁊ argentea. q̄ aspor
tauerat nabuchodonosor p̄r eius de tē
plo q̄d fuit in hierl̄m: vt biberēt in eis
rex ⁊ optimates eius. vxoresq; ei⁹ ⁊ ꝯcu

bine. Tunc allata sunt vasa aurea que asportauerat de templo qđ fuerat ī hierusalem: et biberūt in eis rex et optimates eius: uxores et pcubine illius. Bibebant vinū et laudabāt deos suos aureos et argenteos et ereos. ferreos ligneos qz et lapideos. In eadē hora apparuerunt digiti q̄si manꝰ hoīs scribentes ꝯ candelabꝝ in superficie parietis aule regie Et rex aspiciebat articlos manꝰ scribētis. Tunc facies regis cōmutata est: et cogitationes eius pturbabāt eū et compages renum eius soluebant: et genua eius ad seinuicē collidebant. Exclamauit itaqz rex fortiter: vt introducerent magos chaldeos et aurispices. Et ploquens rex ait sapientibꝰ babylōis Qui cunqz legerit scripturā hanc et interpretationē eius manifestam mihi fecerit: purpura vestietur: et torquem aureā habebit in collo. et tertius in regno meo erit. Tunc ingressi omēs sapiētes regis nō potuerūt nec scripturā legere: nec interptationem eius indicare regi. Unde rex balthasar satis conturbatꝰ est et vultus illiꝰ immutatꝰ est. Sed et optimates eius turbabant. Regina aūt pro re que acciderat regi et optimatibus eius domū conuiuij ingressa est: et ploquēs ait. Rex in eternū viue. Non te conturbent cogitatōes tue. neqz facies tua immutet. Est vir in regno tuo q̄ spūm deorum scтōꝝ habet in se: et in diebꝰ patris tui scientia et sapia inuente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosor pater tuus principez magoꝝ incantatoꝝ chaldeoꝝ et aurispicū ꝓstituit eū. Pater inquā tuus o rex: qz spūs amplior et prudētia intelligentiaqz et interptatio somniorū et ostensio secretoꝝ. ac solutio ligatorū inuente sunt in eo: hoc est ī daniele: cui rex posuit nomē balthasar. Nunc itaqz daniel vocetur: et interptatiōez narrabit Igitur introductꝰ est daniel corā rege Ad quem pfatus rex ait: Tu es daniel de filijs captiuitatis iude: quē adduxerat pater meꝰ rex de iudea: Audiui de te q̄niam spiritū deoꝝ habeas: et scientia intelligentiaqz ac sapientia amplioꝝ inuente sunt in te. Et nūc introgressi sunt in conspectu meo sapiētes magi vt scripturam hanc legerēt: et interptationez eius indicarent mihi: et nequiuerunt sensum huiꝰ sermonis edicere. Porro ego audiui de te q̄ possis obscura interpretari: et ligata dissoluere. Si q̄ vales scripturā legere et interptatiōem eiꝰ indicare mihi: purpura vestieris: et torquem aureā circa collum tuū habebis: et tertius in regno meo princeps eris. Ad q̄ rīdens daniel ait corā rege. Munera tua sint tibi et dona domꝰ tue alteri da: scripturā aūt legam tibi rex et interptationem eius oīdam tibi. O rex. deus altissimus regnū et magnificentiā glōriam et honorē dedit nabuchodonosor patri tuo: et ppter magnificentiā quā dederat ei. vniuersi ppli tribus et lingue tremebant et metuebāt eū. Quos volebat interficiebat. quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat: et q̄s volebat humiliabat. Cū autē eleuatū est cor eius et spūs illius obfirmatꝰ est ad superbiā: depositus est de solio regni sui: et gloria eius ablata est: et a filijs hominū eiectꝰ est. Sed et cor eius cū bestijs positum est: et cum onagris erat habitatio eiꝰ. Fenum quoqz vt bos comedebat: et rore celi corpus eius infectū est: donec cognosceret q̄ ptātem haberet altissimus in regno hominum et quemcunqz voluerit suscitabit super illud. Tu q̄z filius eiꝰ balthasar nō humiliasti cor tuū cuz scires hec omnia: sed aduersum dñatorem celi eleuatus es. Et vasa domꝰ eius allata sunt corā te: et tu et optimates tui et vxores tue et pcubine tue vinū bibistis in eis. Deos q̄z argēteos et aureos et ereos ferreos ligneos qz et lapideos. q̄ non vident neqz audiunt neqz sentiūt. laudasti: porro deum qui habet flatū tuum in manu sua et oīes vias tuas nō glorificasti. Idcirco ab eo missus est articulus manꝰ q̄ scripsit hoc qđ exaratū ē. Hec est aūt scriptura q̄ digesta est. Mane thetel phares. Et hec interpetatio

sermōis. Mane: numerauit deꝰ regnū tuuz ⁊ ꝯpleuit illud.. Thetel: appensus es in statera: ⁊ inuentus es minꝰ hñs. Phares: diuisuz est regnū tuū ⁊ datū est medis ⁊ persis. Tūc iubente rege indutus est daniel purpura et circūdata est torques aurea collo eius: ⁊ p̄dicatū est de eo ꝙ hr̄ēt ptātem tertiꝰ in regno. Eadem nocte interfectꝰ est balthasar rex chaldeus: ⁊ darius medus successit in regnū. annos natus sexagitaduos.

Placuit dario ⁊ constituit sup̄ regnū satrapas centuz viginti vt essent in toto regno suo: ⁊ sup̄ eos principes tres ex q̄bus daniel vnꝰ erat vt satrape illis redderent rationē ⁊ rex nō sustineret molestiam. Igitur daniel sup̄abat om̄s principes ⁊ satrapas: qꝛ spūs dei āplior erat in illo. Porro rex cogitabat cōstituere eum sup̄ om̄e regnū. Tūc principes et satrape q̄rebant occasionē vt inuenirēt danieli ex latere regis. nullāq̄ causam ⁊ suspitionē reperire potuerūt. eo ꝙ fidelis esset: ⁊ om̄is culpa ⁊ suspitio nō inueniret in eo. Dixerunt ḡ viri illi. Non inueniemꝰ danieli huic aliquā occasionem: nisi forte in lege dei sui. Tūc principes et satrape surripuerūt regi: et sic locuti sunt ei. Dari rex. in eternū viue Consiliū inierūt omnes principes regni tui magistratꝰ ⁊ satrape. senatores et iudices. vt decretū inp̄atorium exeat et edictum vt oīs qui petierit aliquaz petitionē a quocūq̄ deo ⁊ hom̄ie vsq̄ ad triginta dies nisi a te rex: mittat̄ in lacum leonū. Nunc itaq̄ rex ꝯfirma sententiā: ⁊ scribe decretū vt nō immutet̄ quod statutū est a medis et persis: nec p̄uaricari cuiq̄ liceat. Porro rex dariꝰ ꝓposuit edictū ⁊ statuit. Qd̄ cum daniel comperisset. i. ꝯstitutā legem. ingressus est domū suam: ⁊ fenestris aptis in cenaculo suo ꝯ hierl̄m. tribꝫ tp̄ibus in die flectebat genua sua ⁊ adorabat: confitebat̄q̄ corā deo suo sicut ⁊ añ facere cōsueuerat. Cliri ergo illi curiosiꝰ inq̄rentes inuenerūt danielē orantez ⁊ obsecrantē deum suū: ⁊ accedentes locuti sunt regi sup̄ edicto. Rex nunq̄d nō cōstituisti vt om̄is hō qui rogaret quēq̄ de dijs ⁊ hoībꝫ vsq̄ ad dies triginta nisi te rex. mitteret̄ in lacū leonum: Ad q̄s rñdens rex ait: Clerus sermo iuxta decretum medoꝝ atq̄ persaruz. qd̄ preuaricari nō licet. Tunc rñdentes dixerūt coram rege: Daniel de filijs captiuitatis iude nō curauit de lege tua ⁊ de edicto quod constituisti: sed tribus tp̄ibꝫ per diē orat obsecratōe sua. Qd̄ verbuz cum audisset rex. satis ꝯtristatus est: et ꝓ daniele posuit cor vt liberaret eū ⁊ vsq̄ ad occasuz solis laborabat vt erueret illum. Cliri aūt illi intelligentes regez dixerunt ei: Scito rex qꝛ lex medorum atq̄ p̄sarum est: vt omne decretū qd̄ cōstituerit rex nō liceat immutari. Tunc rex p̄cepit ⁊ adduxerūt danielē: ⁊ miser̄t eum in lacū leonū. Dixitq̄ rex danieli: Deus tuꝰ quē colis semp̄. ip̄e liberabit te. Allatusq̄ est lapis vnus ⁊ positꝰ est sup̄ os laci: quē obsig̃uit rex ānulo suo ⁊ annulo optimatuz suoꝝ: ne q̄d fieret ꝯtra danielē. Et abijt rex in domū suaz et dormiuit incenatꝰ. cibiq̄ nō sunt allati coram eo. insup̄ ⁊ somnus recessit ab eo. Tūc rex primo diluculo ꝯsurgēs festinus ad lacū leonū p̄rexit. a ꝓpinquāsq̄ lacui danielē voce lachrymabili inclamauit: ⁊ affatus est eū. Daniel serue dei viuentis: deus tuꝰ cui tu seruis semp̄. putas ne valuit te liberare a leōibus: Et daniel regi rñdens ait. Rex in eternū viue. Deus meꝰ misit angeluz suū ⁊ conclusit ora leonū. ⁊ nō nocuer̄t mihi: qꝛ corā eo iusticia inuēta est ī me Sz ⁊ coram te rex delictū nō feci. Tūc vehementer rex gauisus est sup̄ eo: ⁊ danielē precepit educi de lacu. Eductusq̄ est daniel d̄ lacu ⁊ nulla lesio inuēta est in eo. qꝛ credidit deo suo. Iubente autē rege adducti sunt viri illi qui accusauerunt danielē. ⁊ in lacū leonū missi sunt ipsi ⁊ filij ⁊ vxores eoꝝ: ⁊ nō p̄uenerunt vsq̄ ad pauimentū laci donec arripent eos leones: ⁊ om̄ia ossa eoꝝ cōminuer̄t

Tunc darius rex scripsit vniuersis populis tribubus et linguis hitantibus in vniuersa terra: Pax vobis multiplicetur. A me constitutum est decretum vt in vniuerso imperio et regno meo tremiscant et paueant deum danielis. Ipse est enim deus viuens et eternus in secula et regnum eius non dissipabitur: et potestas eius vsque in eternum. Ipse liberator atque saluator faciens signa et mirabilia in celo et in terra: qui liberauit danielem de lacu leonum. Porro daniel perseuerauit vsque ad regnum darij regnumque cyri perse.

VII

Anno primo balthasar regis babylonis daniel somnium vidit. Visio autem capitis eius in cubili suo. Et somnium scribens breui sermone comprehendit summatimque perstringens ait. Videbam in visione mea nocte: et ecce quattuor venti celi pugnabant in mari magno: et quattuor bestie grandes ascendebant de mari diuerse inter se. Prima quasi leena et alas habebat aquile. Aspiciebam donec euulse sunt ale eius et sublata est de terra et super pedes quasi homo stetit: et cor eius datum est ei. Et ecce bestia alia similis vrso in parte stetit: et tres ordines erant in ore eius et in dentibus eius: et sic dicebant ei. Surge comede carnes plurimas. Post hec aspiciebam: et ecce alia quasi pardus: et alas habebat quasi auis quattuor super se Et quattuor capita erant in bestia: et potestas data est ei. Post hec aspiciebam in visione noctis: et ecce bestia quarta terribilis atque mirabilis et fortis nimis. Dentes ferreos habebat magnos. comedens atque comminuens: et reliqua pedibus suis conculcans Dissimilis autem erat ceteris bestijs quas videram ante eam: et habebat cornua decem Considerabam cornua: et ecce cornu aliud paruulum ortum est de medio eorum. et tria de cornibus primis euulsa sunt a facie eius Et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto: et os loquens ingentia. Aspiciebam donec throni positi sunt: et antiquus dierum sedit. Vestimentum eius candidum quasi nix: et capilli capitis eius quasi lana munda Thronus eius flamme ignis. rote eius ignis accensus. fluuius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius. Milia milium ministrabant ei: et decies centena milia assistebant ei. Iudicium sedit et libri aperti sunt Aspiciebam propter vocem sermonum grandium quos cornu illud loquebatur. Et vidi quoniam interfecta esset bestia: et perisset corpus eius et traditum esset ad comburendum igni. aliarum quoque bestiarum ablata esset potestas: et tempora vite constituta essent eis vsque ad tempus et tempus. Aspiciebam ergo in visione noctis: et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat: et vsque ad antiquum dierum peruenit et in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem et honorem et regnum: et omnis populi tribus. et lingue ipsi seruient. Potestas eius potestas eterna que non auferetur: et regnum eius quod non corrumpetur. Horruit spiritus meus. Ego daniel territus sum in his et visiones capitis mei conturbauerunt me. Accessi ad vnum de assistentibus: et veritatem querebam ab eo de omnibus his Qui dixit mihi interpretationem sermonum: et docuit me. He quattuor bestie magne quattuor sunt regna que consurgent de terra. Suscipient autem regnum sancti dei altissimi: et obtinebunt regnum vsque in seculum et seculum seculorum. Post hec volui diligenter discere de bestia quarta que erat dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis. Dentes et vngues eius ferrei: comedebat et comminuebat: et reliqua pedibus suis conculcabat. Et de cornibus decem que habebat in capite: et de alio quod ortum fuerat. ante quod ceciderant tria cornua: et de cornu illo quod habebat oculos: et os loquens grandia: et maius erat ceteris. Aspiciebam: et ecce cornu illud faciebat bellum aduersus sanctos et preualebat eis donec venit antiquus dierum et iudicium dedit sanctis excelsi. et tempus aduenit et regnum obtinuerunt sancti. Et sic ait. Bestia quarta. regnum quartum erit in terra quod maius erit omnibus regnis: et deuorabit vniuersam terram et conculcabit et comminuet eam. Porro cornua decem ipsius regni decem reges erunt: et alius consurget post eos et ipse potentior erit prioribus: et tres reges humiliabit. Et sermones contra excelsum

loquet: ⁊ sanctos altissimi ꝯteret. Et
putabit ꝙ possit mutare tpa ⁊ leges: ⁊
tradent in manu ei⁹ vsq; ad tēp⁹ ⁊ tpa ⁊
dimidiū tpis. Et iudiciū sedebit vt au
feratur potentia ⁊ conterat ⁊ dispereat
vsq; in finē. regnū aūt ⁊ ptās ⁊ magni-
tudo regni q̄ est subter om̄e celū detur
ꝑplō sctōꝝ altissimi. cui⁹ regnū regnum
sempiternū est: ⁊ oēs reges seruiēt ei ⁊
obedient. Hucusq; finis ꝟbi. Ego da-
niel multū cogitationib; meis ꝯturba
bar: ⁊ facies mea mutata est in me. ver-
ba aūt in corde meo cōseruaui. VIII

Anno tertio regni balthasar re
gis visio apparuit mihi. Ego
daniel post id qd̄ viderā in prin
cipio vidi in visiōe mea cū essem in su
sis castro qd̄ est in helam regione. vidi
aūt in visione esse me sup̄ portam vlai:
et leuaui oculos meos ⁊ vidi: Et ecce
aries vnus stabat añ paludem hn̄s cor
nua excelsa. ⁊ vnū excelsius altero atq;
succrescens. Postea vidi arietez corni-
bus ventilantē cōtra occidentē ⁊ ꝯ aq̄-
lonē ⁊ ꝯ meridiē: ⁊ om̄s bestie non pote
rāt resistere ei neq; liberari de manu ei⁹
fecitq; ſm voluntatē suā ⁊ magnificat⁹
est. Et ego intelligebā. Ecce aūt hircus
capraꝝ veniebat ab occidente sup̄ faciez
totius terre: ⁊ nō tangebat terrā Por
ro hirc⁹ hēbat cornu insigne inter ocu
los suos: et venit vsq; ad arietem illuz
cornutū quē viderā stantem añ portaz
et cucurrit ad eū in impetu fortitudīs
sue. Cunq; appropinq̄sset ꝓpe arietē ef-
feratus est in eū: ⁊ ꝑcussit arietē ⁊ cōmi
nuit duo cornua ei⁹: ⁊ nō poterat aries
resistere ei. Cūq; eum misisset in terrā
cōculcauit: ⁊ nemo quibat liberare arie
tem de manu eius. Hircus aūt capraꝝ
magnus fact⁹ est nimis. Cūq; creuissz
fractū est cornu magnū et orta sunt q̄t-
tuor cornua subt illud ꝑ quattuor ven
tos celi. De vno aūt ex eis egressum ē
cornu vnū modicū: ⁊ factū est grande ꝯ
meridiē ⁊ ꝯ orientē ⁊ ꝯ fortitudinem.
Et magnificatū est vsq; ad fortitudīez
celi: ⁊ deiecit d̄ fortitudīe ⁊ d̄ stellis: ⁊ cō
culcauit eas. Et vsq; ad principez forti-
tudinis magnificatuz ē: ⁊ ab eo tulit iu
ge sacrificiū: ⁊ deiecit locū sāctificatiōis
eius Robur aūt datū est ei ꝯ iuge sacri
ficiū ꝓpter peccata: ⁊ ꝓsternet veritas
in terra: ⁊ ꝓsperabit ⁊ faciet. Et audiui
vnū de sctīs loq̄ntē: ⁊ dixit vn⁹ sctūs al
teri nescio cui loq̄nti. Vsq;q̄ visio ⁊ iu
ge sacrificiū ⁊ pctm̄ desolatōis q̄ facta ē
et sanctuariū ⁊ fortitudo cōculcabitur
Et dixit ei Vsq; ad vesperā ⁊ mane duo
milia trecenti: ⁊ mundabit sanctuariū
Factū est aūt cuz viderē ego daniel vi-
sionē ⁊ quererē intelligentiā: ecce stetit
in conspectu meo q̄si spēs viri. Et audi
ui vocē viri inter vlai ⁊ clamauit et ait.
Gabriel fac intelligere istū visionē. Et
venit: ⁊ stetit iuxta vbi ego stabam. Cū
q; venisset: pauens corrui in faciē meaz
Et ait ad me: Intellige fili hoīs. qm̄ in
tpe finis cōplebit visio. Cunq; loq̄ret
ad me: collapsus sum ꝓnus in terram
Et tetigit me et statuit me in g̃du meo
dixitq; mihi. Ego oñdam tibi q̄ futura
sunt in nouissimo maledictōis: qm̄ hz
temp⁹ finē suū. Aries quem vidisti hr̄e
cornua rex medoꝝ ē atq; ꝑsaꝝ. Porro
hirc⁹ capraꝝ rex grecoꝝ est ⁊ cornu grā-
de qd̄ erat int oc'los eius. ipe est rex pri
mus. Q aūt fracto illo surrexerūt q̄tu-
or ꝓ eo: quattuor reges de gente eius
consurgēt: sz nō in fortitudine eius. Et
post regnū eoꝝ cū creuerint iniq̄tates:
ꝯsurget rex impudēs facie ⁊ intelligēs
ꝓpositōes ⁊ roborabit fortitudo ei⁹: sed
non in viribꝫ suis: ⁊ sup̄ q̄ credi p̄t vni
uersa vastabit: ⁊ ꝓsperabit et faciet. Et
interficiet robustos ⁊ ꝑpl'm scōꝝ ſm vo
luntatē suā: ⁊ diriget dolus in māu ei⁹:
et cor suū magnificabit: ⁊ in copia rerū
omniū occidet plurimos. Et ꝯ princi-
pem principū cōsurget ⁊ sine manu cō-
teretur. Et visio vespe et mane q̄ dicta
est vera est. Tu g̃ visionē signa. qz post
ml'tos dies erit. Et ego daniel langui
et egrotaui ꝑ dies. Cunq; surrexissez fa
ciebam opa regis ⁊ stupebā ad visionez
et non erat qui interp̄taret. IX

In anno primo darij filij assueri de semie medor q̃ impauit sup regnuz chaldeor. ãno vno regni ei⁹: ego daniel intellexi in libris numer ãnor de quo fact⁹ ē ſmo dñi ad hieremiã pphetam: vt pplerent̃ desolationis hierl'm septuaginta anni. Et po sui faciē meaz ad dñm deū meū rogare et deprecari in ieunijs sacco t cinere: t oraui dñm deū meū t pfessus suz t dixi: Obsecro dñe de⁹ magne t terribil' custodiens pactū t miscordiam diligentibus te et custodiētib⁹ mãdata tua. peccauim⁹ iniq̃tatem fecim⁹. impie egim⁹: t recessimus t declinauim⁹ a mãdatz tuis ac iudicijs. Non obediuim⁹ ſuis tuis pphis qui locuti sunt in noie tuo regib⁹ nr̃is principib⁹ nr̃is: patrib⁹ nr̃is omiq̃ pplo terre. Tibi dñe iusticia: nob aũt confusio faciei sic̃ est hodie viro iuda: t hitatorib⁹ hierl'm t omi isrl' his q̃ prope sũt: t his q̃ procul in vniũsis tris ad q̃s eiecisti eos pter iniq̃tates eor in q̃b⁹ peccauerunt in te dñe. Nobis cõfusio faciei: regibus nr̃is. principib⁹ nr̃is t pr̃ib⁹ nr̃is q̃ peccauer̃t. Tibi aũt dño deo nr̃o miscordia t propitiatio. q̃ recessim⁹ a te: t nõ audiuimus vocē dñi dei nostri vt ãbulare mus in lege eius quã posuit nob̃ p seruos suos pphetas: t oĩs isrl' puaricati sunt legē tuam t declinauer̃t ne audirent vocē tuã: t stillauit sup nos maledictio t detestatio que scripta ē in libro moysi ſui dei q̃ peccauim⁹ ei: t statuit ſmões suos q̃s locut⁹ est sup nos t sup principes nr̃os q̃ iudicauer̃t nos vt superinduceret in nos magnũ maluz q̃le nunq̃ fuit sub oi celo. ſm q̃ factum est in hierl'm: sic̃ scriptum ē in lege moysi. Omne malũ hoc venit sup nos Et non rogauim⁹ faciē tuam dñe de⁹ nr̃ vt reuerteremr̃ ab iniquitatib⁹ nr̃is: et cogitaremus vitatē tuã. Et vigilauit dñs sup maliciã: t adduxit eũ sup nos. Justus dñs de⁹ nr̃ in oĩb⁹ opib⁹ suis que fecit. Non enī audiuim⁹ vocē eius. Et nunc dñe de⁹ nr̃ qui eduxisti pplm tuũ de tra egypti in mãu forti: et fecisti tibi nomẽ ſm diem hanc. peccauim⁹ iniq̃tatez fecimus dñe in oẽm iusticiaz tuam. Auertatur obsecro ira tua t furor tuus a ciuitate tua hierl'm t a monte sct̃o tuo. Propter peccata enī nostra t iniq̃tates patrum nostror̃ hierusalem t popul⁹ tuus in opprobriũ sunt omnib⁹ per circuitum nostr. Nunc g̃ exaudi deus noster orõnem ſui tui t pces eius. t ostende faciez tuã sup sanctuariũ tuũ q̃ desertum est. Propt̃ temetipm inclina deus meus aurem tuã: t audi. aperi oculos tuos t vide desolationē nrãm t ciuitatem sup quã inuocatũ est nomen tuũ. Neq̃ enī in iustificatõib⁹ nr̃is pstern⁹ preces añ faciē tuaz. ſz in miseratõibus tuis mlt̃is. Exaudi dñe: placare dñe attẽde t fac. Ne moreris propt̃ temetipz deus me⁹: quia nomẽ tuũ inuocatuz est sup ciuitatē t sup pplm tuũ. Cumq̃ adhuc loquerer et orarez et cõfiterer peccã mea t peccata ppli mei isrl' vt pstern⁹ pces meas in conspectu dei mei p mõte sancto dei mei. adhuc me loq̃nte in oratione mea: ecce vir gabriel quẽ viderat in visione a principio cito volans tetigit me in tpe sacrificij vespertini: t docuit me t locut⁹ ē mihi. dixitq̃: Daniel nũc egressus suz vt docerez te t itelligeres Ab exordio p̃cum tuarũ egressus ē sermo. Ego aũt veni vt indicarē tibi quia vir desideror es. Tu autē animaduerte sermonē: t itellige visionē. Septuaginta hebdomades abbreuiate sunt sup per pplm tuum t sup vrbem sanctã tuã vt consumer̃t preuaricatio: t finem accipiat peccatũ: t deleatur iniquitas: t adducatur iusticia sempit̃na: t impleatur visio et prophetia: t vngat̃ sct̃us sct̃oꝝ. Scito ergo t animaduerte ab exitu ſmonis vt itez edificer̃t hierusalem vsq̃ ad christum ducē hebdomades septem: t hebdomades sexaginta due erunt: t rursum edificabit̃ platea et muri in angustia temporr. Et post hebdomades sexaginta duas occidetur christus t nõ erit eius populus qui eum negaturus est. Et ciuitatē t scũariũ dissipabit ppl⁹ cũ

duce venturo: et finis eius vastitas: & post finem belli statuta desolatio. Cõfirmabit aũt pactũ multis hebdomada vna et in dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificiũ. Et erit in templo abomination desolationis: & vsq; ad cõsummatõem et finem perseverabit desolatio. X

Anno tertio regni cyri regis persarum verbum revelatũ est danieli cognomento balthasar: & verbum verum & fortitudo magna: intellexitq; sermonẽ. Intelligẽtia enim est opus in visione. In diebus illis ego daniel lugebam trium hebdomadarum dierum: panem desiderabilẽ non comedi: & caro & vinũ non introierũt in os meum. Sed neq; unguẽto unctus sum donec complerentur trium hebdomadarum dies. Die aũt vicesima & quarta mensis primi eram iuxta fluvium magnũ qui est tigris: & levavi oculos meos & vidi. Et ecce vir unus vestitus lineis: & renes eius accincti auro obrizo: & corpus eius quasi chrysolitus: & facies eius velut speciẽs vulguris: et oculi eius ut lampas ardẽs: & brachia eius & quæ deorsum sunt usq; ad pedes quasi speciẽs eris candentis: & vox sermonũ eius ut vox multitudinis. Vidi aũt ego daniel solus visionem: porro viri qui erãt mecũ nõ viderunt: sed terror nimius irruit super eos: et fugerũt in absconditũ. Ego aũt relictus solus vidi visionẽ grandẽ hanc: & nõ remansit in me fortitudo. Immo species mea immutata est in me: & emarcui nec habui quicq; virium. Et audivi vocem sermonũ eius et audiens iacebã consternatus super faciem meam: & vultus meus hærebat terre. Et ecce manus tetigit me: & erexit me super genua mea: & super articulos manuũ mearũ Et dixit ad me: Daniel vir desideriorũ intellige verba quæ ego loquor ad te: et sta in gradu tuo. Nunc enim missus sum ad te Cumq; dixisset mihi sermonẽ istum: steti tremens: & ait ad me: Noli metuere daniel. quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligẽdum ut te affligeres in conspectu dei tui: exaudita sunt verba tua: & ego veni propter sermones tuos. Princeps autem regni persarum restitit mihi viginti et uno die: & ecce michael unus de principibus primis: venit in adiutorium meum & ego remansi ibi iuxta regem persarum Veni autem ut docerem te quæ ventura sunt populo tuo in novissimis diebus quoniam adhuc visio in dies. Cumq; loqueretur mihi huiuscemodi verbis: dejeci vultum meum ad terram: & tacui. Et ecce quasi filius hominis tetigit labia mea: & aperiens os meum locutus sum. et dixi ad eum qui stabat cõtra me. Domine mi in visione tua dissolute sunt compages mee: & nihil in me remansit virium. Et quomodo poterit puer dñi mei loqui cum domino meo: Nihil enim in me remansit virium: sed & halitus meus intercludit. Rursus ergo tetigit me quasi visio hominis: & confortavit me & dixit Noli timere vir desideriorum: pax tibi: confortare & esto robustus. Cumq; loqueretur mecum convalui & dixi Loquere domine mi quia confortasti me Et ait Nunquid scis quare venerim ad te: Et nunc revertar ut prælier adversus principem persarum. Cum enim egrederer apparuit princeps grecorum veniens. Veruntamen annunciabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis: & nemo est adiutor meus in omnibus his nisi michael princeps vester.

Ego aũt a primo anno XI darii medi stabam ut confortarer et roborarer. Et nunc veritatem annunciabo tibi. Ecce adhuc tres reges stabũt in persida: & quartus ditabitur opibus nimiis super omnes. et cum invaluerit divitiis suis concitabit omnes adversum regnum grecie. Surget vero rex fortis & dominabit potestate multa & faciet quod placuerit ei. Et cum steterit conteret regnum eius: & dividet in quattuor ventos celi. sed non in posteros eius neq; secundum potentiam illius qua dominatus est. Lacerabit enim regnum eius etiam in externos exceptis his. Et confortabit rex austri: et de principibus eius prævalebit super eum. Et dominabitur ditione. Multa enim dominatio eius. Et post finem annorum fœdera bunt. Filiamq; regis austri veniet ad regem

aquilonis facere amicitiã: ⁊ nõ obtine-
bit fortitudinẽ brachij: nec stabit semẽ
eius. Et tradet ipa: ⁊ q̃ adduxerũt eam
adolescentes eius: ⁊ q̃ ꝓfortabãt eam in
tpibus. Et stabit de germine radicũ ei⁹
plãtatio. ⁊ veniet cũ exercitu ⁊ ingredie
tur ꝓuinciã regis aq̃lonis: ⁊ abutet eis
et obtinebit. Jnsuper ⁊ deos eox ⁊ sculptilia: vasa q̃z pciosa auri et argẽti ca
ptiua ducet in egyptũ. Jpse ꝑualebit
adũsus regẽ aq̃lonis. Et intrabit in re
gnũ rex austri: et reuertet ad terrã suaz
Filij aũt eius ꝓuocabunt: ⁊ congrega-
bũt mltitudinẽ exercituũ plurimoruz.
Et veniet ꝓperans ⁊ inundãs: ⁊ reuer-
tet ⁊ ꝓcitabit ⁊ cõgrediet cũ robore eius
Et ꝓuocatus rex austri egrediet ⁊ pu-
gnabit aduersus regẽ aq̃lonis: ⁊ ꝑparabit
mltitudinẽ nimiã: ⁊ dabit multitudo
in man⁹ eius: ⁊ capiet mltitudinẽ: ⁊ ex-
altabitur cor eius: ⁊ deijciet mlta milia
sed non ꝑualebit. Conũtet enĩ rex aq̃-
lonis: ⁊ ꝓparabit mltitudinẽ mlto ma
iorem q̃z pri⁹. Et in fine temporũ annoꝝ
q̃z veniet ꝓperans cũ exercitu magno ⁊
opibus nimijs. Jn tpibus illis mlti con
surgent adũsus regẽ austri. Filij q̃z pre
uaricatoꝝ ppli tui extollent vt ipleat
visionẽ ⁊ corruet. Et veniet rex aq̃lonis
et cõportabit aggerẽ: ⁊ capiet vrbes mu
nitissimas: ⁊ brachia austri non sustine
bunt. Et consurgẽt electi eius ad resi-
stendũ: ⁊ nõ erit fortitudo. Et faciet ve
niẽs sup eũ iuxta placitũ suũ: ⁊ nõ erit
qui stet ꝰ faciẽ ei⁹. et stabit i terra incly
ta ⁊ cõsumet in mãu ei⁹. ⁊ ponet faciem
suã vt veniat ad tenendũ vniũsũ regnũ
ei⁹ ⁊ recta faciet cũ eo. Et filiã femina-
bit ei vt euertat illũ: ⁊ nõ stabit nec
illi⁹ erit. Et conuertet faciẽ suã ad insu
las: ⁊ capiet mltas ⁊ cessare faciat pnci-
pem opprobrij sui. Et opprobriũ ei⁹ con
uertet in eũ. Et ꝓuertet faciẽ suã ad i-
periũ terre sue: ⁊ impinguet ⁊ corruet:
⁊ nõ inueniet. Et stabit i loco ei⁹ vilissi
mus ⁊ indign⁹ decore regio: et in pauc
dieb⁹ ꝓteret nõ in furore nec i ꝓlio. Et
stabit in loco eius despect⁹: ⁊ nõ tribuet
ei honor regi⁹. Et veniet clam ⁊ obtine-
bit regnũ i fraudulẽtia. Et brachia pu-
gnãtis expugnabunt a facie ei⁹ ⁊ ꝓterent
Jnsup ⁊ dux federis Et post amicitias
cũ eo faciet dolũ. et ascendet et supabit
in modico pplo: et abundãtes ⁊ vbres
vrbes ingrediet. Et faciet q̃ nõ fecerũt
pres eius: et pres patꝝ ei⁹. Rapinas et
predã ⁊ diuitias eox dissipabit: et ꝓ-
firmissimas cogitatões inibit: et hoc q̃z
ad tempus. Et ꝓcitabit fortitudo eius
et cor ei⁹ aduersus regẽ austri in exerci-
tu magno. Et rex austri ꝓuocabit ad bellũ
multis auxilijs ⁊ fortib⁹ nimis ⁊ nõ sta
bunt. q̃z inibũt adũsus eũ consilia. Et
comedẽtes panẽ cũ eo conterẽt illũ: ex
ercitusq̃z ei⁹ opprimet: ⁊ cadent interfecti
plurimi. Duoꝝ q̃z regũ cor erit vt ma-
le faciãt: et ad mẽsaz vnã mẽdaciũ loq̃n
tur et nõ ꝓficient: q̃z adhuc finis in ali
ud temp⁹. Et reuertet in trãz suã cum
opib⁹ mltis. ⁊ cor eius adũsus testamẽ
tum sctm̃: et faciet et reũtet in trã suaz
Statuto tpe reũtet et veniet ad austrũ
⁊ nõ erit priori simile nouissimũ. Et ve
nient sup eũ trieres et romani: et pcu-
tietur et reũtetur. et indignabit cõtra
testamẽtũ sanctuarij: et faciet reuertet
q̃z: et cogitabit adũsum eos qui derelin-
runt testamentũ scũarij. Et brachia ex
eo stabunt: ⁊ polluẽt sanctuariũ fortitu
dinis: et auferent iuge sacrificiuz: et da
bunt abominatõem in desolationẽ. Et
impij in testamẽtuz simulabũt fraudu-
lenter. Popul⁹ aũt sciens deũ suuz ob
tinebit ⁊ faciet. Et docti in populo doce
bunt plurimos et ruent in gladio ⁊ in
flãma: et in captiuitate ⁊ in rapina die-
rum. Cũq̃z corruerint subleuabunt auxi
xilio paulo: et applicabunt eis plurimi
fraudulenter. Et de eruditis ruent: ut
conflent et eligãtur et dealbent vsq̃z ad
tempus ꝑfinitũ: quia adhuc aliud tem-
pus erit Et faciet iuxta voluntatem su
am rex. Et eleuabitur et magnificabit
aduersus omnẽ deum. Et aduersus de-
um deoruz loquet magnifica et dirigẽt
donec compleat iracũdia. Perpetrata

quippe est ꝺefinitio. Et ꝺeū patꝛ suoꝛuꝫ non reputabit: ⁊ erit in cōcupiscentijs femīaꝝ nec quenq̄ ꝺeoꝛ curabit: qꝛ aduersuꝫ vniūsa consurget. Deum autez maoꝯim in loco suo venerabit: et ꝺeum quē ignoꝛauerūt pēs eius. colet auro et argento: ⁊ lapide pcioso. rebusq̄ pre/ cioſis. Et faciet vt muniat maoꝯim cū ꝺeo alieo quē nō coḡuit ⁊ mltiplicabit gl̄iam: ⁊ ꝺabit eis ptātez in mltis ⁊ ter ram diuidet gratuito. Et in tēpe pfinito pelliabit adūsus eū rex austri: ⁊ q̄i tem pestas veniet ꝯ illuꝫ rex aquilōis in cur ribꝫ ⁊ in eqtibꝫ ⁊ i classe magᵓ: ⁊ ingredi etur terras: ⁊ cōteret ⁊ ptransiet Et in troibit in terrā gl̄iosam: ⁊ mlti coꝛruēt Hꝫ autez sole saluabunt ꝺe manu eius edom ⁊ moab ⁊ principes filioꝝ ām̄on. Et mittet manū suā in tras: ⁊ tra egy/ pti nō effugiet. Et ꝺnabitur thesauroꝝ auri ⁊ argeti ⁊ in oib⁹ preciosis egypti Pet libyam q̄z ⁊ ethiopiā trāsibit: ⁊ fa ma turbabit eū ab oriente ⁊ ab aq̄lone ⁊ veniet in mltitudie magᵓ vt cōterat ⁊ infficiat plurimos. Et figet tabernacl'm suum a pedno int̄ duo maria sup mōtē inclytum ⁊ sctm̄: ⁊ veniet vsq̄ ad sūmi/ tatē eius ⁊ nemo auxiliabit ei. XII

In tempoꝛe aūt illo ꝓsurget mi chael princeps magn⁹. q̄ stat p filijs pl'i tui ⁊ veniet temp⁹ q̄/ le nō fuit ab eo ex q̄ gentes esse ceperūt vsq̄ ad temp⁹ illud. Et in tpe illo salua bitur pl's tu⁹. omis q̄ inuētus fuerit scriptus i libro. Et mlti ꝺe his q̄ ꝺormi unt in terre puluere. euigilabunt: alij in vitā eternā: alij in oppoꝛbriū vt vide ant semp. Qui aūt docti fuerint fulge/ bunt q̄si splēdoꝛ firmamēti: ⁊ q̄ ad iusti ciam erudiūt mltos. q̄si stelle in ꝑpetu as etnitates. Tu aūt ꝺaniel claude ser/ mones ⁊ signa libꝝ vsq̄ ad temp⁹ statu tum. Plurimi ptransibūt: ⁊ multiplex erit scientia. Et vidi ego ꝺaniel ⁊ ecce quasi duo alij stabāt vnus hinc sup ri/ paz flumis: ⁊ ali⁹ inde ex altera ripa flu/ minis: Et ꝺixi viro q̄ erat indut⁹ lineis qui stabat sup aq̄s flumis. Usq̄q̄ finis hoꝝ mirabiliū? Et audini virꝫ q̄ indut⁹ erat lineis qui stabat sup aq̄s flumin i s cum eleuasset ꝺexterā ⁊ sinistrā suaz in celum et iurasset p viuentē in eternuz quia in temp⁹ ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. Et cū completa fuerit dispsio manus pl'i sancti: ꝓplebunt vniūsa hec. Et ego au diui ⁊ nō intelleri. Et dixi: Dñe mi q̄d erit post hec? Et ait: Clade ꝺaniel: quia clausi sunt signatiq̄ smōes vsq̄ ad pfi nitū tempus. Eligent ⁊ ꝺealbabunt et q̄si ignis pbabūt mlti. Et impie agent impij neq̄ intelligēt oēs impij. Doꝛo docti intelligēt: ⁊ a tpe cū ablatū fuerit iuge sacrificiū ⁊ posita fuerit abomiatio in ꝺesolationē: dies mille ducenti no/ nagita. Beatus q̄ expectat: ⁊ puenit vs q̄z ad dies mille trecentos trigintaquī q̄z. Tu aūt ꝺaniel. vade ad pfinitū: ⁊ re/ quiesces ⁊ stabis in sorte tua in fine di erum. Hucusq̄z ꝺanielē in hebꝛaico ꝺo/ lumine legimus: ⁊ cetera que sequunt vsq̄ ad finē libꝛi: ꝺe thꝛodotionis editi one translata sunt. XIII

Erat vir hītans in babylone et nomē eius Joachim: ⁊ acce pit vxoꝛē nomie susannā filiaz helchie. pulcram nimis ⁊ timentē ꝺeuz Parentes enī illius cū essent iusti eru dierunt filiam suam m legem moysi. Erat aūt ioachim diues valde: ⁊ erat ei pomeriū vicinū ꝺomui sue: ⁊ ad ipsum confluebāt iuꝺei: eo q̄ esset honoꝛabili oꝛ omniū. Et cōstituti sunt duo seues iudices in illo anno: ꝺe q̄b⁹ locut⁹ ē dñs q̄ egressa est iniq̄tas ꝺe babylone a se/ nioꝛib⁹ iudicib⁹ q̄ videbant regere pl's Isti freq̄ntabant ꝺomū ioachim: ⁊ ve/ niebant ad eos omes qui habebāt iudi cia. Cum aūt pl's reuertisset p meridiē ingrediebat susanna ⁊ ꝺeābulabat i po merio viri sui. Et videbant eam seues quotidie ingredientē ⁊ ꝺeābulantē: ⁊ ex arserunt in ꝓcupiscentiā eius. Et euer terunt sensum suū: ⁊ ꝺeclinauerūt ocu los suos vt nō viderēt celū: neq̄ reco/ ꝺarent iudicioꝝ iustoꝝ. Erant q̄ ambo vlnerati amoꝛe ei⁹: nec indicaueꝛt sibi

vicissim dolorē suū. Erubescebant eniz
indicare sibi ꝯcupiscentiā suam volen-
tes concubere cū ea. Et obſuabant q̄ti
die solliciti⁹ videre eā. Dixitq; alter ad
alterum: eamus domū. qꝛ hora prandij
est. Et egressi recesserunt a se. Cūq; re-
uertissent: venerunt in vnū. ⁊ sciscitan
tes ab inuicē causam cōfessi sunt cōcu-
piscentiā suam. Et tūc in cōmune sta-
tuerunt temp⁹ qn̄ eaz possint inuenire
solam. Factū est aūt cum obſuarēt diē
aptuz. ingressa est aliqn̄ sicut heri ⁊ nu-
diustertius cū duab⁹ solis puellis: vo-
luitq; lauari in pomerio. Estus quippe
erat: ⁊ nō erat ibi quisq̄ p̄ter duos se-
nes absconditos: ⁊ contēplantes eam.
Dixit g̊ puellis. Afferte mihi oleum ⁊
smigmata: ⁊ ostia pomerij claudite vt la
uer. Et fecerūt sicut p̄cepat: clauserūtq;
ostia pomerij: ⁊ egressi sunt ꝑ posticum
vt afferrēt q̄ iusserat. Nesciebatq; senes
intus esse absconditos. Cuz aūt essent
egresse puelle: surrexerūt duo senes: et
accurrerūt ad eam ⁊ dixerūt Ecce ostia
pomerij clausa sunt: ⁊ nemo nos videt
et in ꝯcupiscentia tui sum⁹. Quāobrē
assenrire nob̄: ⁊ ꝯmiscere nobiscū. Qd̄
si nolueris dicem⁹ ꝯ te testimonium q̄
fuerit tecū iuuenis: ⁊ ob hāc cām emise
ris puellas a te. Ingemuit susanna et
ait: Angustie sunt mihi vndiq;. Si enī
hoc egero mors mihi ē: si aūt nō egero
nō effugiā man⁹ vrās. Sz meli⁹ ē mihi
absq; ope incidere in man⁹ hominuz q̄
peccare ī ꝯspcu dn̄i. Et exclamauit voce
mag̃ susanna. exclamauerūt aūt et senes
aduersus eaz. Et cucurrit vn⁹ ad ostia
pomerij: ⁊ aperuit. Cum g̊ audissent cla
morē famuli domus in pomerio: irrue
runt ꝑ posticū vt viderēt q̄d nam esset
Postq̄ aūt senes locuti sūt: erubuerūt
serui vehement̄: qꝛ nūq̄ dict⁹ fuerat ser
mo huiuscemodi de susanna Et facta ē
dies crastina. Cunq; venisset ꝓplus ad
ioachim viꝝ ei⁹: venerūt ⁊ duo p̄sbiteri
pleni iniqua cogitatōe aduersus susan
nam vt interficerent eam. Et dixerūt
coram ꝓplo. Mittite ad susannā filiam
helchie vxorē ioachim. Et statim mise-
runt. Et venit cū ꝑntibus ⁊ filijs ⁊ vni
uersis cognat⁹ suis. Porro susāna erat
d̄licata nimis ⁊ pulcra specie. At iniqui
illi iusserunt vt discooperiret̄: erat eniz
cooperta. vt vl' sic satiarent̄ decore eius
Flebant igit̄ sui ⁊ om̄is qui nouerāt eā
Consurgentes autē duo p̄sbiteri ī me
dio populi: posuerūt manus suas super
caput eius. Que flens suspexit ad celū
Erat enī cor eius fiduciaz hn̄s in dn̄o.
Et dixerūt p̄sbiteri: Cuz deābularem⁹
in pomerio soli: ingressa est hec cū dua-
bus puellis: ⁊ clausit ostia pomerij ⁊ di
misit a se puellas. Venitq; ad eā adole
scens qui erat absconditus: ⁊ cōcubuit
cum ea. Porro nos cū essem⁹ in anglo
pomerij videntes iniq̄tatez: cucurrim⁹
ad eos ⁊ vidim⁹ eos parit̄ commisceri.
Et illum quidē nō quiuimus ꝯphen-
dere: qꝛ fortior nob̄ erat: et aperto ostio
exiliuit. Hanc aūt cum apprehendisse-
mus interrogauim⁹ quis nā esset ado
lescens: ⁊ noluit indicare nob̄. Hui⁹ rei
testes sum⁹. Credidit eis mlt̄itudo q̄si
senibus ⁊ iudicib⁹ ꝓpl'i: ⁊ condēnauerūt
eā ad mortē. Exclamauit aūt voce mag̃
susanna: ⁊ dixit: Deus eterne q̄ abscon
ditoꝝ es cognitor. qui nosti oīa anteq̄
fiant: tu scis qm̄ falsum testimoniū tu
lerunt ꝯ me: ⁊ ecce morior cū nihil hoꝝ
fecerim que isti maliciose cōposuerunt
aduersuz me. Exaudiuit autē dn̄s vocē
eius. Cunq; duceret̄ ad mortē: suscita-
uit dn̄s spirituz pueri iunioris: cuius
nomē daniel. ⁊ exclamauit voce magna
Mundus ego sum a sanguīe hui⁹. Et
conu̇sus om̄is ꝓplus ad eū dixit Quis
est iste sermo quē tu locut⁹ es? Qui cuz
staret ī medio eoꝝait. Sic fatui filij isrl̄
nō iudicātes neq; qd̄ veꝝ ē cog̃scentes
condēnast̄ filiā isrl̄? Ruertimī ad iudi
cium qꝛ falsuz testimoniū locuti sūt ad
uersus eā. Reu̇sus est g̊ ꝓpl's cū festina
tione. Et dixerūt ei senes: Veni ⁊ sede ī
medio nostꝝ: ⁊ indica nob̄: qꝛ tibi deus
dedit honorē senectut⁹. Et dixit ad eos.
daniel. Separate illos ab inuicē ꝓcul

et diiudicabo eos. Cũ ergo diuisi eẽnt
alter ab altero. vocauit vnũ de eis: ⁊ di
xit ad eum. Inueterate dierũ maloruz
nunc venerũt peccata tua que operaba
ris prius. iudicãs iudicia iniusta. inno/
centes opprimẽs: ⁊ dimittẽs noxios di
cẽte dño. innocentẽ ⁊ iustũ nõ inf̃ficies
Nunc ergo si vidisti eaz. dic qua sub ar
bore videris eos colloq̃ntes sibi. Qui
ait: Sub cyno. Dixit ãt daniel: Recte
mentit⁹ es in caput tuũ. Ecce eniz an/
gelus dei accepta sententia ab eo scin/
det te mediũ. Et amoto eo iussit venire
alium ⁊ dixit ei: Semen chanaan ⁊ nõ
iuda species decepit te: et ꝯcupiscentia
subuertit cor tuuz. Sic faciebatis filia
bus isrl: ⁊ ille timentes loq̃bant̃ vobis
sed non filia iuda sustinuit iniq̃tatez ve
stram. Nunc ergo dic mihi sub q̃ arbore
comp̃henderis eos loq̃ntes sibi: Qui
ait sub prino. Dixit autẽ ei daniel: Re/
cte mentitus es ⁊ tu in caput tuũ. Ma
net enĩ angelus dei gladiũ habens vt se
cet te mediũ: ⁊ interficiat vos. Exclama
uit itaq̃ omĩs cetus voce magna ⁊ bñ/
dixerunt deũ qui saluat sperantes in se.
Et consurrexer̃t aduersus duos p̃sbite
ros. Conuicerat eniz eos daniel ex ore
suo falsum dixisse testimoniũ. Fecer̃tq̃
eis sicut male egerant adu̇sus ꝓximaz
vt facerent s̃m legez moysi. ⁊ interfece
runt eos. Et saluat⁹ ẽ sanguis innoxi⁹
in die illa. Helchias aũt ⁊ vxor ei⁹ lau/
dauerũt deum ꝓ filia sua susanna cum
ioachim marito ei⁹ ⁊ cognatis omĩbus
quia nõ est inuẽta in ea res turpis Da
niel aũt factus est magn⁹ in ꝯspectu po/
puli a die illa ⁊ deĩceps. Et rex astyages
appositus est ad p̃rẽs suos et suscepit
cyrus perses regnũ eius. XIIII

Erat autẽ daniel cõuiua regis:
et honorat⁹ sup̃ oẽs amicos ei⁹
Erat q̃z idolum apud babylo/
nios nomĩe bel: ⁊ impendebant̃ in eo p̃
dies singulos simile artabe duodecim:
et oues q̃draginta: viniq̃ amphore sex.
Rex q̃z colebat eũ: ⁊ ibat p̃ siugulos di
es adorare euz. Porro daniel adorabat
deum suuz. Dixitq̃ ei rex: Quare non
adoras bel: Qui r̃ndẽs ait ei. Quia nõ
colo idola manufacta sed viuentẽ deuz.
qui creauit celũ ⁊ terrã: ⁊ habet potesta/
tem omĩs carnis. Et dixit rex ad eum.
Non videt̃ tibi esse bel viuẽs deus: An
non vides quanta comedat ⁊ bibat q̃ti
die: Et ait daniel arridens. Ne erres
rex. Iste est enim intrinsec⁹ luteus. fo
rinsecus ereus: neq̃ comedit aliq̃ndo.
Et iratus rex vocauit sacerdotes eius:
et ait eis: Nisi dixeritis mihi q̃s est qui
comedat impẽsas has. moriemini. Si
autẽ oñderitis q̃m bel comedat hec: mo
rietur daniel. quia blasphemauit in bel
Et dixit daniel regi: Fiat iuxta v̄bũ tuũ
Erant aũt sacerdotes bel septuaginta.
exceptis vxoribꝫ et paruulis ⁊ filijs. Et
venit rex cũ daniele in templũ belis Et
dixer̃t sacerdotes belis: Ecce nos egre/
diemur foras: ⁊ tu rex pone escas ⁊ vinũ
misce: ⁊ claude ostiuz ⁊ sigua anulo tuo
Et cum ingressus fueris mane nisi in/
ueneris omĩa comesta a bel. morte mo
riemur: vel daniel qui mẽtitus est adu̇
sum nos. Confidebãt autẽ q̃z fecerant
sub mensa absconditũ introitũ. ⁊ p̃ illũ
ingrediebant̃ semp̃ ⁊ deuorabãt ea. Fa/
ctuz est igit̃ postq̃z egressi sunt illi: ⁊ rex
posuit cibos añ bel: p̃cepit daniel puer̃
suis ⁊ attuler̃t cinerẽ ⁊ cribrauit p̃ totũ
templũ corã rege: ⁊ egressi clauserunt
ostiũ ⁊ signantes anulo reg̃. abierunt.
Sacerdotes aũt ingressi sunt nocte iu
xta ꝯsuetudinẽ suã ⁊ vxores ⁊ filij eoruz
et comeder̃t oĩa ⁊ biberũt. Surrexit ãt
rex primo diluculo: ⁊ daniel cuz eo. Et
ait rex. Salua ne sunt sig̃cula daniel:
Qui r̃ndit: Salua rex. Statimq̃ cuz
aperuisset ostiũ: intuit⁹ rex mẽsam ex
clamauit voce magna: Magn⁹ es bel:
et nõ est apud te dol⁹ quisq̃z. Et risit da
niel ⁊ tenuit regẽ ne ingrederet̃ intro.
et dixit: Ecce pauimẽtũ: aĩaduerte cui⁹
vestigia sunt hec. Et dixit rex: Video ve
stigia viroꝝ ⁊ mulieꝝ ⁊ infantiũ. Et ira
tus est rex Tũc apprehendit rex sacerdo
tes ⁊ vxores ⁊ filias eoꝝ: ⁊ oñderunt ei

abscondita ostiola ꝑ q̄ ingrediebant̄ et
cōsumebāt q̄ erant sup̄ mēsaz. Occidit
ergo illos rex: ⁊ tradidit bel in ptātem
daniel̄. qui subuertit eū ⁊ tēplū ei⁹. Et
erat draco magn⁹ in loco illo: ⁊ colebāt
eū babylonij. Et dixit rex danieli. Ecce
nunc nō potes dicere: qꝛ iste nō sit deus
viuēs. Adora g̊ deum Dixitq̄ daniel re
gi. Dn̄m deū meū adoro: qꝛ ip̄e est deus
viuens. Iste aūt nō est deus viuēs. Tu
aūt rex da mihi ptātem ⁊ interficiā dra
conē absq̄ gladio ⁊ fuste Et ait rex Do
tibi. Tulit g̊ daniel picem ⁊ adipez ⁊ pi
los: ⁊ coxit pariter: fecitq̄ massas: et de
dit in os draconis: ⁊ diruptus ē draco.
Et dixit daniel. Ecce quē colebat̄. Qd̄
cū audissent babylonij: indignati sunt
vehement̄: ⁊ ꝯgregati aduersuz regē di
xerūt. Jude⁹ factus ē rex. Bel destruxit
draconē interfecit: ⁊ sacerdotes occidit
Et dixerūt cū venissent ad regē. Trade
nob̄ danielē: alioq̄n int̄ficiemus te ⁊ do
mū tuā. Vidit g̊ rex ꝙ irruerēt in eū ve
hement̄: ⁊ necessitate ꝯpulsus tradidit
eis danielē. Qui miser̄t eū in lacuz leo
nuz: ⁊ erat ibi dieb⁹ sex. Porro in lacu
erant leones septez: ⁊ dabant̄ eis duo
corpa q̄tidie ⁊ due oues ⁊ tūc non data
sunt eis vt deuorarēt danielē. Erat au
tem abachuc ꝓpheta in iudea ⁊ ip̄e coxe
rat pulmentū: ⁊ intriuerat panes in al
ueolo ⁊ ibat ī campū vt ferret messori
bus. Dixitq̄ angelus dn̄i ad abachuc.
Fer prandiū qd̄ habes in babylonē da
nieli: qui est in lacu leonū. Et dixit aba
chuc. Dn̄e babylonē nō vidi: ⁊ lacū ne
scio. Et apprehendit eū angel⁹ dn̄i ī ver
tice eius: ⁊ portauit eū capillo capit̄ sui
posuitq̄ eū in babylonē sup̄ lacū in im
petu spūs sui. Et clamauit abachuc di
cens. Daniel s̄ue dei: tolle prandiū qd̄
misit tibi deus. Et ait daniel. Recorda
tus es mei de⁹: ⁊ nō dereliq̄sti diligētes
te. Surgēs daniel comedit. Porro an
gelus dn̄i restituit abachuc ꝯfestim in
loco suo. Venit g̊ rex die septimo vt lu
geret danielē: ⁊ venit ad lacū ⁊ introspe
xit: ⁊ ecce daniel sedens ī medio leonū
Et exclamauit voce magna rex dicens:
Magn⁹ es dn̄e de⁹ daniel̄. Et extraxit
eū de lacu leonū. Porro illos q̄ ꝑditio
nis ei⁹ causa fuerāt. intromisit in lacuz
et deuorati sunt in momēto coram eo.
Alij bn̄t hic clausulā subsequentem
Tunc ait rex. Paueāt hītantes in vni
uersa terra deū danielis: qꝛ ip̄e est salua
tor ⁊ liberator faciēs signa ⁊ mirabilia ī
celo ⁊ in terra. qui liberauit danielem
de lacu leonum.

Explicit daniel ꝓpheta. Incipit ꝓlo
gus in librum duodecim ꝓphetaruz

Non idem ordo est duode
cim ꝓphetaruz apud hebre
os qui est apud nos. Vn̄
s̄m id qd̄ ibi legitur: hic
quoq̄ dispositi sūt. Osee
comaticus est: ⁊ q̄si ꝑ sentētias loquēs
Johel plan⁹ in principijs. in fine obscu
rior: ⁊ vsq̄ ad malachiā hn̄t singuli ꝓ
prietates suas: quē esdram scribā legis
q̄ doctorē hebrei autumāt. Et qꝛ lōguz
est nūc de oīb⁹ dicere: hoc tm̄ vos o pau
la ⁊ eustochiuz ammonitas scire volo
vnū libꝝ esse duodecim ꝓphetaꝝ: ⁊ osee
sinchronon esaie: malachiā vo aggei ⁊
çacharie fuisse tp̄ibus. In q̄bus autez
temp⁹ non p̄fert̄ in titulo: sub illis eos
regib⁹ ꝓphetasse sub q̄bus ⁊ hi qui ante
eos habent titulos prophetauerunt.

Item alius prologus.

Regule sunt he sub quib⁹
significatōib⁹ nominū ad
q̄s trib⁹ ꝑ ꝓphetas sermo
dn̄i dirigat̄. Quotienscū
q̄ ad decem tribus tendi
tur ꝓphetia: sub his nomīb⁹ designant̄
id est effraim. samaria. israel. ioseph. ie
çrahel. bethel. bethauen. ⁊ interdum ia
cob. Quando autē ad duas loquit̄ tri
bus. sub his nominib⁹ sermo ꝓfert̄. i
iuda. hierl̄m. beniamin. domus dauid:
et interdum iacob. Aliquotiens isra
el ad totas duodecim tribus refertur.

Duplex est apud hebreos sententia de his q̄tuor versib⁹ q̄ in capite sunt p̄notati. Plerique enī dicunt q̄ ab esdra scriba in omnib⁹ ꝓphetis sic fuerit titulatū vt prescripto vniuscuiusq̄ nomīe ꝓphetia cui⁹ sit seq̄ns noscat. Ipe est aūt esdras q̄ vltim⁹ ꝓphetaꝝ malachie nomīe scribit. Alij vo dicūt q̄ ab ip̄is ꝓphetis per spm̄sanctū vt cetera sunt ꝯscripta.

Incipit ꝓlogus in libꝝ Osee ꝓphete.

Temporib⁹ oçie et ioathe achaç ⁊ eçechie regum iuda ⁊ hierobōā filij iohe regis. Osee filius beeri ad ꝓphetiaꝫ dicendā: spūsancto replet⁹ est. De memorato itaq̄ numero regum: achaç rex iuda: ⁊ hierobōam rex israel dominum derelinquētes: vt historie reguꝫ ⁊ paralipomenō indicant: etiam israel idolatrie crimē imperio ac potestate sua admittere coegerūt. Propter quod deus ad osee hec locut⁹ est dicens: Accipe tibi vxorem fornicariam siue fornicationū: et fac filios fornicationis. Fornicariam itaq̄ nō electōe corporis meretricē: sed gentilem deum ignorātez appellat: que dei creatoris sui amore contempto: simulacroꝝ se subiecit desiderijs. Sed cum dei precepto ꝓpheta in hac re paruisset conceptū ex ea filium ieçrahel p̄cepit nomīare deo pollicente post breue tempus sanguinem ieçrahel in domo iehu vindicare. Cui⁹ ꝓmissionis hec causa est iehu ꝑ heliseū in regez inuncto ad defendēduꝫ sanguinem naboth: cuius ieçrahel queq̄ tunc temporis metropolis erat. quem ieçabel achab regis israel vxor interemerat sicut regū historia exponit. Is cuꝫ grauiter iuxta diuinū preceptuꝫ vindicandi sanguinis causa in omnē memorati domum deseuisset: hoc pacto dn̄m dereliquisse inuenit: cuius pronepote hierobōam qui lectione comp̄hensus est: originis sue facta imitante. ac cōtra dei precepta ⁊ religionē cum ꝓplo isrl agente: sanguis naboth q̄ in loco certe ieçrahel fuerat profusus ī domo iehu ꝓcuratoris memorati hierobōe ꝓ peccato redundaturus significat. Hinc factū est vt ire dei in populo isrl per denūciatōez prophete ꝓcessura diceret: domui autē iude misericordia lectiōe ꝯp̄hensa ob h̄ ꝓmissa est: quia eçechias rex iuda filius achaç sublatis idolis q̄ taꝫ pater ei⁹ q̄ꝫ ceteri reges consecrauerūt: templū dei purgasse et purificasse monstratur.

Explicit prologus. Incipit argumentum in eundem.

Osee crebro nominat effraim. samariam. ioseph. ieçrahel ⁊ vxorem fornicariā: ⁊ fornicationis filios: ⁊ adulterā cubiculo clausam mariti multo tempe sedere viduam: ⁊ sub veste lugubri viri ad se reditum p̄stolari.

Explicit argumentū. Incipit liber Osee prophete. Capitulum I

Verbum domini quod factum est ad osee filiū beeri in diebus oçie ioathan achaç eçechie regum iuda ⁊ in diebus hierobōam filij ioas regis israel. Principiuꝫ loquendi domino in osee Et dixit dominus ad osee: Vade sume tibi vxorem fornicationū: ⁊ fac tibi filios fornicationis: quia fornicans fornicabitur terra a domino. Et abijt ⁊ accepit gomer filiam debelaim: ⁊ concepit ⁊ peperit ei filiū. Et dixit dominus ad eū Voca nomē eius ieçrahel. Qm̄ adhuc modicū: ⁊ visitabo sanguinē ieçrahel super domū iehu: ⁊ quiescere faciā regnū dom⁹ isrl. Et in illa die conterā arcū isrl in valle ieçrahel. Et ꝯcepit adhuc ⁊ peperit filiā. et dixit ei. Voca nomē ei⁹ absq̄ misericordia. Quia nō addam vltra

misereri domui israel: sed obliuione ob
liuiscar eoꝝ. Et domui iuda miserebor:
et saluabo eos in dño deo suo: ⁊ non sal
uabo eos in arcu ⁊ gladio ⁊ in bello ⁊ in
equis et in equitibꝫ. Et ablactauit eaꝫ
que erat absq̄ misericordia. Et cōcepit
et peperit filiū: Et dixit ei. Voca nomē
eius non ꝓplus meus. Quia vos non
ꝓpl's me⁹: ⁊ ego nō ero vester deus. Et
erit numer⁹ filioꝝ israel quasi arena ma
ris que sine mensura est: ⁊ nō numera
bit̄. Et erit ī loco vbi dicet̄ eis: nō ꝓpl's
meus vos: dicet̄ eis filij dei viuentis.
Et ꝯgregabunt̄ filij iuda ⁊ filij isrl' pari
ter: ⁊ ponent sibimet caput vnū: ⁊ ascē
dent de t̄ra: qꝛ magn⁹ dies ieçrael. II

Dicite fratribꝫ vr̄is ꝓpl's me⁹: ⁊
dorori vr̄e misericordiā ꝯsecu
ta. Judicate mr̄em vr̄am iudi
cate: qm̄ ipsa nō vxor mea: ⁊ ego nō vir
eius. Auferat fornicatiōes suas a facie
sua: ⁊ adulteria sua de medio vberꝝ suoꝝ
ne forte expoliem eā nudā. ⁊ statuā eam
ꝑm diē natiuitatꝫ sue: ⁊ ponā eam quasi
solitudinē: ⁊ statuam eam velut terraꝫ
inuiā ⁊ interficiā eam siti: ⁊ filioꝝ illius
nō miserebor: qm̄ filij fornicationū sūt
qꝛ fornicata est mat̄ eoꝝ. Confusa est q̄
concepit eos: qꝛ dixit. Vadam post ama
tores meos qui dāt panes mihi: ⁊ aq̄s
meas: ⁊ lanam meā ⁊ linum meū: oleū
meū ⁊ potum meum. Propter hoc ecce
ego sepiam viā tuā spinis: ⁊ sepiā eam
maceria. Et semitas suas nō inueniet
et seq̄tur amatores suos ⁊ nō apprehen
det eos: ⁊ q̄ret eos ⁊ nō inueniet. Et di
cet. Vadam ⁊ reuertar ad viꝝ meū pri
orem. qꝛ bñ mihi erat tūc magꝫ q̄ nunc
Et hec nesciui: qꝛ ego dedi ei frumentū
et vinū ⁊ oleū: ⁊ argentū mltiplicaui ei
⁊ auꝝ: que fecer̄t baal. Idcirco ꝯuertar
et sumā frumentū meū in tpe suo ⁊ vi
num meū in tpe suo: ⁊ liberabo lanam
meā ⁊ linū meū q̄ opiebāt ignominaꝫ
eius. Et nūc reuelabo stulticiā ei⁹ ī ocu
lis amatoꝝ eius. ⁊ vir nō eruet eam de
manu mea. Et cessare faciā oē gaudiuꝫ
eius: solennitatē ei⁹: neomeniā ei⁹. sab
batum eius: ⁊ oīa festa tpa ei⁹. Et corr
rumpam vineā eius ⁊ ficum eius: de q̄
bus dixit Mercedes hec mee sunt q̄s de
derūt mihi amatores mei. Et ponā eaꝫ
in saltū: ⁊ comedet eā bestia agri. Et vi
sitabo sup eā dies baalim q̄bus accende
bat incēsuꝫ: ⁊ ornabat̄ in aure sua ⁊ mo
nili suo: ⁊ ibat p⁹ amatores suos: ⁊ mei
obliuiscebat̄ dicit dñs. Propt̄ hoc ecce
ego lactabo eam ⁊ adducā eam in solitu
dineꝫ. Et loquar ad cor ei⁹: ⁊ dabo ei vi
nitores eius ex eodē loco: ⁊ vallē achor
ad apiendā spem. Et canet ibi iuxta di
es iuuētutis sue: et iuxta dies ascensio
nis sue de terra egypti. Et erit ī die illo
ait dñs: vocabit me vir me⁹: ⁊ nō voca
bit me vltra baalim. Et auferaꝫ nomīa
baalim de ore eius: ⁊ non recordabitur
vltra nominis eoꝝ. Et ꝑcutiam eis fe
dus in die illa cum bestia agri ⁊ cū volu
cre celi ⁊ cum reptili terre. Et arcuꝫ et
gladiū ⁊ bellū ꝯteram de terra: ⁊ dormi
re eos faciam fiducialr̄. Et sponsabo te
mihi in sempiternū: ⁊ spōsabo te mihi
in iusticia ⁊ iudicio ⁊ in miscdia ⁊ mise
rationibꝫ. Et sponsabo te mihi in fide:
et scies qꝛ dñs: Et erit: in die illa exau
diaꝫ dic̄ dñs: ⁊ exaudiā celos: ⁊ illi exau
dient terrā: ⁊ terra exaudiet triticum ⁊
vinū ⁊ oleū: ⁊ hec exaudiēt ieçrahel. Et
semīabo eam mihi in terrā: ⁊ miserebor
eius q̄ fuit absq̄ misericordia. Et dicaꝫ
non populo meo ꝓpl'us meus es tu: et
ipse dicet deus me⁹ es tu. III

Et dixit dñs ad me: Adhuc va
de ⁊ dilige mulierē dilectā ami
co ⁊ adulteram: sicut diligit do
minus filios israel: ⁊ ipsi respectant ad
deos alienos et diligunt vinacia vua
rum Et fodi eam mihi q̄ndecim argen
teis: et choro hordei ⁊ dimidio choro hor
dei: et dixi ad eam. Dies multos expe
ctabis me. Non fornicaberis: et nō eris
viro: sed ⁊ ego exspectabo te. Quia dies
multos sedebūt filij isrl' sine rege ⁊ si
ne prīcipe ⁊ sine sacrificio et sine altari
et sine ephot et sine theraphin. Et post
hec reuertent̄ filij isrl': ⁊ q̄rent dñm deū

suum ⁊ dauid regez suũ: et pauebũt ad dñm ⁊ ad bonũ ei⁹ in nouissimo dierũ.

IIII

Audite vbũ dñi filij isrl' qꝛ iudiciũ dño cũ hitatoribus terre. Non est enĩ vitas et nõ ẽ misericordia: ⁊ nõ est scientia dei in tra. Maledictũ ⁊ mendaciũ ⁊ homicidiũ et furtũ ⁊ adulteriũ inũdauerẽt: et sãguis sanguinẽ tetigit. Propt' h̄ lugebit tra. et infirmabit' omis qui hitat in ea. In bestia agri ⁊ in volucre celi: sed ⁊ pisces mar' ꝯgregabunt'. Verũtñ vnusquisq; nõ iudicet ⁊ nõ arguat' vir. Popul⁹ enĩ tuus sic hi: qui ꝯdicũt sacerdoti. Et corrues hodie: ⁊ corruet etiã ꝓpheta tecuz. Nocte tacere feci matrẽ tuaz. Cõticuit ꝓplus me⁹: eo ꝙ nõ habuerit scientiaz Quia tu sciaz repullisti: repellã te ne sacerdotio fũgar' mihi. Et oblita es leg' dei tui: obliuiscar filioꝝ tuorum et ego. Scdm multidinẽ eoꝝ sic peccauerunt mihi: gl'iam eoꝝ in ignominiã cõmutabo. Peccata ꝓpl'i mei comedẽt: ⁊ ad iniquitatẽ eoꝝ subleuabũt anĩas eoꝝ. Et erit: sicut ꝓpl's sic sacerdos. Et visitabo sup eũ vias eius ⁊ cogitatões eius reddam ei Et comedent et nõ saturabunt' Fornicati sunt ⁊ nõ cessauerẽt: qm̃ dñm dereliq̃runt in nõ custodiẽdo. Fornicatio ⁊ vinũ ⁊ ebrietas auferunt cor. Populis me⁹ in ligno suo interrogauit: ⁊ bacul⁹ eius annũciauit ei. Spũs eniz fornicationũ decepit eos: ⁊ fornicati sũt a deo suo. Sup capita mõtiũ sacrificabant: ⁊ sup colles accẽdebãt thymiana subt⁹ quercũ ⁊ ꝓpl'm ⁊ terebinthũ: qꝛ bona erat vmbra ei⁹. Ideo fornicabunt' filie vr̃e ⁊ sponse vestre adultere erũt. Nõ visitabo sup filias vr̃as cũ fuerint fornicate: ⁊ sup sponsas vr̃as cũ adulterauerint: qm̃ ipsi cũ meretricib⁹ ꝯuersabãt': et cũ effeminatis sacrificabãt. Et ꝓpl's nõ intelligẽs vapulabit. Si fornicaris tu isrl': nõ delinq̃t saltem iuda. Et nolite ingredi in galgala: ⁊ ne ascenderit' in bethauen: neq; iurauerit is: viuit dñs. Qm̃ sicut vacca lasciuiẽs declĩauit isrl' Nunc pascet eos dñs: q̃i agnũ in latitudine. Particeps idoloꝝ effraim dimitte eum. Separatum est ꝯuiuiuz eoꝝ: fornicatõe fornicati sunt dilexerũt afferre ignominiã ꝓtectores eius. Ligauit euz spiritus in alis suis: ⁊ confundentur a sacrificijs suis.

V

Audite hoc sacerdotes: ⁊ attendite domus isrl': ⁊ domus reg' auscultate: qꝛ vobis iudiciũ est. Qm̃ laqueus facti estis speculationi: ⁊ sic rete expansum subter thabor. ⁊ victimas declinastis ĩ ꝓfundũ. Et ego eruditor omniũ eoꝝ Ego scio effraim: ⁊ isrl' nõ ẽ abscondit⁹ a me. Quia nũc fornicatus est effraim: cõtaminat⁹ est isrl'. Non dabũt cogitatões suas vt reuertant' ad deũ suum: qꝛ spũs fornicationũ in medio eoꝝ et dñm nõ cognouerũt. Et rñdebit arrogantia isrl' in facie eius: ⁊ isrl' ⁊ effraĩ ruent in iniq̃tate sua. Ruet etiã iudas cũ eis. In gregib⁹ suis ⁊ in arment' suis vadent ad q̃rendũ dñm ⁊ nõ inuenient. Ablatus ẽ ab eis. In dño ꝑuaricati sunt: qꝛ filios alienos genuerẽt. Nũc deuorabit eos mẽsis cũ partibus suis. Clangite buccina ĩ gabaa. tuba ĩ rama. Vllulate in bethauen: post tergum tuũ beniamin. Effraim in desolatione erit. In die correptõis in tribub⁹ isrl' oñdi fidez. Facti sunt principes iuda q̃si assumentes terminũ. sup eos effundaz q̃si aq̃m iram meã. Calumniã patiens est effraim fractus iudicio: qm̃ cepit abire post sordem. Et ego q̃si tinea effraim: ⁊ quasi putredo domui iuda. Et vidit effraim languorẽ suũ. ⁊ iudas vinculum suũ. Et abijt effraim ad assur. Et misit ad regem vltorẽ. Et ipse non poterit sanare vos: nec soluere poterit a vob vinculuz. Qm̃ ego q̃si leena effraim: et q̃si catul⁹ leonis domui iuda. Ego ego capiam ⁊ vadã: tollam ⁊ nõ est qui eruat. Vadens reuertar ad locũ meuz donec reficiatis: et queratis faciem meam.

VI

In tribulatione sua mane consurgent ad me Veni te et reuertamur ad dominum quia ipse cepit ⁊ sanabit nos ꝑcutiet ⁊

curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos: & viuemus in conspectu eius: sciemus sequamurque vt cognoscamus dñm. Quasi diluculum præparatus egressus eius: & veniet quasi imber nobis tempora ne & serotinus terre. Quid faciam tibi effraim: quid faciam tibi iuda? Misericordia vestra quasi nubes matutina & quasi ros manes transiens. Propter hoc dolaui in prophetis: & occidi eos in verbis oris mei: & iudicia tua qui lux egredient. Quia misericordiam volui et non sacrificium et scientiam dei plus quam holocaustum. Ipsi autem sicut adam transgressi sunt pactum: ibi prauaricati sunt in me. Galaad ciuitas operantium idolum supplantata sanguine: & quasi fauces virorum latronum. Participes sacerdotum in via interficientium pgentes de sychem. quia scelus operati sunt. In domo israel vidi horrendum. Ibi fornicationes effraim contaminata est israel. Sed & iuda pone messem tibi: cum conuertero captiuitatem populi mei. VII

Olim sanare volebam israel: reuelata est iniquitas effraim & malicia samarie: quia operati sunt mendacium. Et fur ingressus est spoliauit latrunculus foris. Et ne forte dicat in cordibus suis. omnem malitiam eorum me recordatum. Nunc circumdederunt eos adinuentiones sue coram facie mea facte sunt. In malicia sua letificauerunt regem: & in mendacijs suis principes. Omnis adulterantes quasi clibanus succensus a coquente. Quieuit paululum ciuitas a commixtione fermenti donec fermentaret totum. Dies regum nostri. Ceperunt principes furere a vino. Extendit manum suam cum illusoribus: quia applicauerunt quasi clibanum cor suum cum insidiaretur eis. Tota nocte dormiuit coquens eos: mane ipse succensus quasi ignis flamme. Omnes calefacti sunt quasi clibanus: & deuorauerunt iudices suos. Omnis reges eorum ceciderunt. non est qui clamet in eis ad me. Effraim in populis ipse permiscebatur. Effraim factus est subcinericius panis qui non reuersatur. Comederunt alieni robur eius: & ipse nescit. Sed & canum effusi sunt in eo: & ipse ignorauit. Et humiliabit superbia israel in facie eius. Nec reuersi sunt ad dñm deum suum: & non quesierunt eum in omnibus his. Et factus est effraim quasi columba seducta non habens cor. Egyptum inuocabant: ad assyrios abierunt. Et cum perfecti fuerint: expandam super eos retem meum: & quasi volucres celi deducam eos. Cedam eos secundum auditionem cetus eorum. Vae eis: quia recesserunt a me. Vastabuntur: quia preuaricati sunt in me. Ego redemi eos et ipsi locuti sunt mendacia. Et non clamauerunt ad me in corde suo: cum vlulabant in cubilibus suis. Super triticum et vinum ruminabant & recesserunt a me. Et ego erudiui eos: & confortaui brachia eorum: & in me cogitauerunt malitiam. Reuersi sunt vt essent absque iugo facti sunt quasi arcus dolosus. Cadent in gladio principes eorum. a furore lingue sue. Ista subsannatio eorum in terra egypti. VIII

In gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum dñi: pro eo quod transgressi sunt fedus meum: & legem meam prevaricati sunt. Me inuocabunt deus meus: et cognouimus te israel. Proiecit israel bonum: inimicus persequetur eum. Ipsi regnauerunt & non ex me: principes extiterunt: & non cognouit. Aurum suum & argentum suum fecerunt sibi idola vt interirent. Proiecit vitulum tuus samaria. Iratus est furor meus in eis. Usquequo non poterunt emundari? Quia ex israel & ipse est. Artifex fecit illum et non est deus. Quoniam in aranearum telas erit vitulus samarie: quia ventum seminabunt & turpidinem metet. Culmus stans: non est in eo germen. Non faciet farinam. Quod & si fecerit: alieni comedent eam. Deuoratus est israel. Nunc facti sunt in nationibus quasi vas immundum: quia ipsi ascenderunt ad assur. Onager solitarius sibi effraim. Munera dederunt amatoribus suis: sed & cum mercede conduxerunt nationes. Nunc congregabo eos & quiescent paulisper ab onere regis & principum. Quia multiplicauit effraim altaria ad peccandum: facte sunt ei aree in delictum. Scribam ei multiplices leges meas quasi

velut aliene computate sunt. Hostias offerent: immolabunt carnes et comedent: & dominus non suscipiet eas. Nūc recordabitur iniquitatis eorū: & visitabit peccata eor. Ipsi in egyptū cōuertē tur. Et oblitus est israel factoris sui: et edificauit delubra: et iudas multiplicauit vrbes munitas. Et mittam ignez in ciuitates eius: et deuorabit edes illius.

Noli letari israel: noli exultare sicut populi: qz fornicatus es a deo tuo. Dilexisti mercedē sup omes areas tritici. Area & torcular non pascet eos: & vinū mentiet eis. Nō habitabunt in terra dñi. Reuersus est effraim in egyptuz: & in assyrijs polluta comedit. Non libabunt dño vinū: & nō placebunt ei. Sacrificia eorum quasi panis lugentiū. Oēs qui comedēt eū contaminabunt: qz panis eor aīe ipor: nō intrabit in domū dñi. Quid facietis in die solenni in die festiuitatis dñi? Ecce enī profecti sunt a vastitate. Egyptus cōgregabit eos: mēphis sepeliet eos. Desiderabile argentū eor vrtica hereditabit: lappa in tabernaculis eor. Venerūt dies visitationis: venerūt dies retributionis. Scitote israel stultū: pphetam insanū: virū spiritalez. Propter multitudinem iniquitatis tue: & multitudinez amentie. Speculator effraim cum deo meo pphēta: laqus ruine factus est sup omnes vias eius. Insania in domo dei eius. Profunde peccauerūt sicut in diebus gabaa. Recordabit iniquitatis eor & visitabit peccata eor. Quasi vuas in deserto inueni israel: qsi prima poma ficulnee in cacumine eius vidi pres eor. Ipsi aūt introuerūt ad beelphegor: & abalienati sunt in confusione & facti sunt abominabiles sicut ea q̄ dilexerūt. Effraim qsi auis auolauit. Gloria eor a ptu: & ab vtero & a conceptu. Quod si enutrierint filios suos: absq; liberis eos faciam in hoīb. Sed & ve eis: cum recessero ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat: fundata in pulcritudine. Et effraim educet ad interfectorem filios suos. Da eis domine. Quid dabis eis? Da eis vuluam sine liberis: & vbera arentia. Omnes nequicie eor in galgal: quia ibi exosos habui eos. Propter malicias adinuentionū eoruz: de domo mea eiciam eos. Non addam vt diligam eos. Omnes principes eorū recedentes. Percussus est effraim: radix eoruz exiccata est. Fructum nequaq̄ facient. Quod si genuerint interficiam amantissima vteri eorum. Abiciet eos dominus deus meus quia non audierunt eum: & erunt vagi in nationibus.

X

Vitis frondosa israel: fructus adequatus est ei. Scom multitudinez fructus sui multiplicauit altaria: iurta vbertatez terre sue exuberauit simulacris. Diuisuz est cor eorum: nūc interibunt. Ipse confringet simulacra eorum: depopulabitur aras eor. Quia nunc dicent non est rex nobis. Non enī timem⁹ dominū. Et rex quid faciet nobis? Loquimini verba visionis inutilis & ferietis fedus cum mendacio & germinabit quasi amaritudo iudicium super sulcos agri. Vaccas bethauen coluerūt habitatores samarie. Quia luxit super eum populus eius: & editui eius super eum exultauerūt in gloria eius: qz migrauit ab eo. Siquidem & ipse in assyrios delatus est munus regi vltori. Confusio effraim capiet: & confundetur israel in voluntate sua. Trāsire fecit samaria regem suum quasi spumam super faciez aque. Et disperdent excelsa idoli peccatuz israel. Lappa & tribulus ascēdet super aras eorū. Et dicent montibus: operite nos: & collibus: cadite sup nos. Ex diebus gabaa peccauit israel. Ibi steterūt. Non comprehendet eos in gabaa prelū: sup filijs iniquitatis. Iurta desiderium meū corripiam eos. Congregabunt super eos populi: cum corripient propter duas iniquitates suas. Effraim vitula docta diligere triturā: & ego transiui sup pulcritudinem colli eius. Ascendaz sup effraim arabit iudas: confringet sibi sulcos iacob. Seminate vobis in iusticia: & me-

tite in ore misericordie. innouate vobis
nouale. Tempus aūt requirendi dñm:
qui venerit cum docebit vos iusticiā. A/
rastis impietatez: iniq̄tatē messuistis: co
medistis frugez mēdacij. Quia ꝯfisus
es in vijs tuis: ⁊ in multitudīe fortiuz
tuoꝝ: ꝯsurget tumlt⁹ in ꝓplo tuo: ⁊ oēs
munitiones tue vastabūtur sicut vasta
tus est salmana. a domo ei⁹ qui vindica
uit baal. in die p̄lij mr̄e sup̄ filios allisa.
Sic fecit vobis bethel: a facie militie ne
quitiarum vestrarum. XI

Sicut mane trāsit. ꝑtrāsit rex is/
rael: q̄ puer isrl̄ ⁊ dilexi euz ⁊ ex
egypto vocaui filiū meū. Vloca
uerūt eos: sic abierūt a facie eoꝝ. Baaliz
immolabāt: ⁊ simulacr̄ sacrificabāt. Et
ego q̄si nutricius ephraim portabā eos
in brachijs meis: ⁊ nescierūt ꝙ curarez
eos. In funiculis adam trahā eos: in vī
culis charitatis. Et ero eis q̄si exaltans
iugū sup̄ maxillas eoꝝ ⁊ declinaui ad eū
vt vesceret̄. Nō reuertet̄ in terram egy
pti: ⁊ assur ipse rex ei⁹ qm̄ noluerūt con/
uerti. Cepit gladius in ciuitatib⁹ eius:
et consumet electos eius: ⁊ comedet ca
pita eoꝝ. Et ꝓpl's me⁹ pendebit ad redi/
tū meuz. Jugū aūt imponet̄ eis simul:
qd̄ nō auferet̄. Qūo dabo te effraim. ꝓ/
tegam te isrl̄: Qūo dabo te: Sicut ada
ma ponam te: vt seboim. Conuersuz est
in me cor meuz: pariter conturbata est
penitudo mea. Nō faciā furorez ire mee
Non conūtar vt dispdam effraim: qm̄
deus ego ⁊ nō homo. In medio tui scūs
⁊ nō ingrediar ciuitatē. Post dñm am/
bulabūt. Quasi leo rugiet: q̄ ipse rugi
et: ⁊ formidabunt filij maris. Et auola/
būt q̄si auis ex egypto: et q̄si colūba de
terra assyrioꝝ: ⁊ collocabo eos in domib⁹
suis dicit dñs. Circūdedit me effraim ī
negociatiōe: ⁊ in dolo dom⁹ isrl̄. Judas
aūt test̄ descēdit cū d̄o: ⁊ cū sctis fidelib⁹

Effraim pascit ventū: ⁊ XII
sequit̄ estum. Tota die mēdaci/
um ⁊ vastitatē multiplicat. Et
fedus cū assyrijs inijt: ⁊ oleū in egyptuz
ferebat. Judiciū g̊ dñi cū iuda: ⁊ visita/
tio super iacob. Juxta vias eius ⁊ iuxta
adinuentiones eius reddet ei. In vte/
ro supplantauit fratrem suuz: ⁊ in forti/
tudine sua directus est cum angelo. Et
inualuit ad angelum: ⁊ confortatus est
Fleuit: ⁊ rogauit eum. In bethel inue/
nit eum: ⁊ ibi locutus est nobiscum. Et
dñs deus exercituū: dñs memoriale ei⁹
Et tu ad dñm deum tuuz conuerteris.
Misericordiā ⁊ iudiciuz custodi: ⁊ spera
in deo tuo semp̄. Chanaan in manu ei⁹
statera dolosa: calumniam dilexit. Et di
xit effraim. Veruntamē diues effectus
sum: inueni idolum mihi. Omēs labo/
res mei non inuenient mihi iniquitatē
quā peccaui. Et ego dñs deus tu⁹ ex ter
ra egypti. Adhuc sedere te faciā in taber
naculis: sicut in dieb⁹ festiuitatis. Et lo
cut⁹ sum sup̄ ꝓphetas: ⁊ ego visionē mul
tiplicaui: ⁊ in manu ꝓphetarū assimilat⁹
sum. Si galaad idolū: g̊ frustra erāt in
galgal bob⁹ immolātes. Nam ⁊ altaria
eoꝝ q̄si acerui sup̄ sulcos agri. Fugit ia/
cob ī regionē syrie: ⁊ seruiuit isrl̄ in vxo/
rē: ⁊ in vxorē seruiuit. In ꝓpheta aūt e/
duxit dñs israel de egypto: ⁊ in ꝓpheta s
uatus est. Ad iracūdiam me ꝓuocauit
effraī in amaritudib⁹ suis: ⁊ sanguis ei⁹
sup̄ eum veniet: ⁊ opprobrium eius re/
stituet ei dominus deus suus. XIII

Loquēte effraim. horror inuasit
israel: ⁊ deliquit in baal ⁊ mortu
us est. Et nūc addiderūt ad pec
candū: fecerūtq̄ sibi ꝯflatile de argento
suo quasi similitudinem idolorum. Fa/
ctura artificū totum est. His ipsi dicūt
Immolate homīes vitulos adorātes:
Idcirco erunt q̄si nubes matutina: ⁊ si/
cut ros matutin⁹ p̄teriens. Sicut pul
uis turbine rapt⁹ ex area: ⁊ sicut fumus
de fumario. Ego aūt dñs de⁹ tu⁹ ex terra
egypti: ⁊ deum absq̄ me nescies: ⁊ salua
tor nō est preter me. Ego cognoui te in
deserto: in terra solitudīs. Juxta pascua
sua adimpleti sunt: ⁊ saturati sunt. Et
eleuauerunt cor suuz: ⁊ obliti sunt mei
Et ego ero eis q̄si leena: sic ꝑadisus in
via assyrioꝝ. Occurraz eis q̄si vrsa rapt⁹

Prologus

catulis ⁊ dirũpam interioꝛa iecoꝛis eoꝝ
Et cõſumã eos ibi quaſi leo: beſtia agri
ſcindet eos. Perditio tua iſrael: tantũ
modo in me auxiliũ tuũ. Vbi eſt rex tu
us: Varime nũc ſaluet te in oĩbꝫ vrbi
bus tuis. Et iudices tui de qbꝫ dixiſti:
da mihi regẽ ⁊ pꝛincipes. Dabo tibi regẽ
in furoꝛe meo: ⁊ auferã in indignatiõe
mea. Colligata eſt iniquitas effraim: ab
ſconditum peccatũ eiꝰ. Dolores pturiẽ
tis venient ei. Ipſe filius non ſapiens.
Nũc enim nõ ſtabit in contritione filio
rũ. De mãu moꝛtis liberabo eos: de moꝛ
te redimaꝫ eos: Ero moꝛs tua o moꝛs:
moꝛſus tuꝰ ero inferne. Cõſolatio ab
ſcondita eſt ab oculis meis. qꝛ ipſe inter
fratres diuidet. Adducet vẽtem vẽtũ
dñs de deſerto aſcendentẽ: ⁊ ſiccabit ve
nas eiꝰ: ⁊ deſolabit fontes eiꝰ: ⁊ ipſe diri
piet theſaurũ oĩs vaſis deſiderabilis.

Pꝛeat ſamaria: qm̃ XIIII
ad amaritudinẽ concitauit deũ
ſuũ. In gladio pereãt. Parvu
li eoꝝ elidant̃: ⁊ fetę eius ſcindant̃. Con
uertere iſꝛl̃ ad dñm deũ tuũ: qm̃ corꝛuiſti
in iniquitate tua. Tollite vobiſcũ verba
auſer iniquitatẽ: ⁊ accipe bonuꝫ: ⁊ redde
mus vitulos labioꝝ noſtroꝝ. Aſſur nõ
ſaluabit noſ. Sup equũ nõ aſcendemꝰ
nuꝫ noſtrarũ: qꝛ eius qui in te eſt miſe
reꝛis pupilli. Sanabo contritiones
eoꝝm: diligam eos ſpontanee: quia aũ
ſus eſt furoꝛ meꝰ ab eis. Ero q̃ſi roſ. Et
iſꝛl̃ germinabit ſicut liliũ: ⁊ erũpet radix
eius vt libani. Ibũt rami eiꝰ: et erit q̃ſi
oliua gl̃ia eiꝰ: ⁊ odoꝛ eiꝰ vt libani. Conũ
tẽnt̃ ſedẽtes in vmbra eiꝰ: viuẽt tritico
Et germinabunt q̃ſi vinea: memoꝛiale
eius ſic̃ vinũ libani. Effraĩ q̃d mihi vl
tra idola: Ego exaudiã ⁊ dirigã euꝫ: ego
vt abietẽ viridẽ: ex me fructꝰ tuꝰ inuẽtꝰ
eſt. Quis ſapiẽs ⁊ intelliget iſta: intelli
gens ⁊ ſciet hec: Quia recte vie dñi
⁊ iuſti ambulabunt in eis: preuaricato
ꝛes vero coꝛruent in eis.

Explicit Oſee pꝛopheta.

Incipit pꝛologus in Johel ꝓphetaꝫ.

Sanctus iohel apud hebꝛeos
poſt oſee ponitur. Et ſicut ibi
ſub nomine effraim ad decem
tribus cõfertur vaticiniũm:
que vel ſamaria vel iſrael ſepe memoꝛã
tur: ſic in hunc ꝓphetam omne qꝛ dicit̃
ad tribũ iuda ⁊ ad hieꝛlm pꝛtinere credẽ
dum eſt: ⁊ nullam omnino iſraelis id ẽ
decẽ tribuũ in hoc fieri mentionẽ. Tem
poꝛa q̃ꝫ quibꝰ ꝓphetauit eadez tetemus
accipere que in oſee legimus: in diebꝰ
ozie. ioathan. ⁊ achaz. ⁊ ezechie regum iu
da. ⁊ in diebꝰ hieꝛoboã filij ioas regis iſ
rael. Pꝛoꝛo fcm̃ eſſe ſermonem dñi ad
meritũ eius referꝝ cui fit. non ad pꝛditio
nẽ eius qui fieri dꝛ. vt alibi legim̃: Do
minꝰ fcũs eſt mihi ĩ ſalutẽ. Auditus. n.
in ſcripturis ſcĩs nõ eſt iſte qui ad aures
ſonat: ſꝫ qui ĩ coꝛde pcipitur. iuxta illud
qꝛ dñs loquit̃. Qui hꝫ aures audiendi
audiat. Quod aũt dꝛ hebꝛaice hieẓimi.
grece enechẓiaſti. latine ſonat auribꝰ pꝛ
cipite. ꝓpie nõ aure ſed coꝛde pcipitur.
Qui ſenes ſunt ⁊ celeſtes audiũt ſpũa
liter: qui aũt habitãt in terra appellan
turqꝫ terreni. auribus percipiunt. Vbi
cũqꝫ autẽ hec duo verba iuncta ponunt̃
nõ ad ſimplicẽ tm̃ ſ̃vbꝛũ ſonũ: ſed ad re
conditã q̃ꝫ dictoꝝ intelligentiã pꝛtinere
intelligenduz eſt. In geneſi lamech lo
quit̃ ad vxoꝛes ſuas ada ⁊ ſella: Audite
verba mea vxoꝛes lamech. auribꝰ pcipi
te ſermones meos. Quia virum occidi
in vulnus meũ: ⁊ iuuenem in liuoꝛem
meum. Et eſaias: Audite cęli et auribꝰ
percipe terra.

Item alius ꝓlogus in eundem:

In hoc ꝓpheta idcirco nec
reges nec tpa ſunt pnota
ta qꝛ eiſdem tpibꝰ ac regi
bus quibꝰ oſee ꝓphetaue
rat ⁊ ipſe ꝓphetauit. Et tri
bus igitur generibꝰ rhetoꝝ hec ſumunt̃
pꝛincipia: ⁊ tres ſunt argumentoꝝz pꝛ
tes. ex quibus incipere ſolet oĩs oꝛatoꝛ.

Aut enim docibiles·aut beniuolos aut attentos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis sumens principiū eosq; qui audituri erāt volens ad pnīaz prouocare·reddit attē/tos admirans futurum malum vt considerantes venture cladis asperitatem: ocius arriperent penitētiam. Johel int/pretatur incipiens·aut domini descēsus Fatuel vero aut latitudo aut ostiuz dei. Tropologice hoc est ꝙ qui ostium dei et scientiam habuerit aptam·recte incipit prophetare.

Incipit argumentum in eundem.

Johel filius fatuel describit terram duodecim tribuum· eruca·brucho·locusta· rubigine vastante consumptam: et post reuersionez prioris populi effusuz iri spiritum sanctum super seruos dei ⁊ ancillas id est super centum viginti credentium nomina:⁊ effusum iri in cenaculo sion:qui centū viginti ab vno vsq; ad quindecim:paulatim ⁊ per incremē/ta surgentes·quindecim graduum numerum efficiunt·qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentū. Incipit Johel ꝓpheta Capitulum I

Verbum domini quod factum est ad iohel filium fatuel. Audite hec senes:⁊ auribꝫ percipite omnes habitatores terre·si factū est istud in diebus vestris:aut in diebꝫ patrum vestroꝝ. Sup hoc filijs vestris narrate:⁊ filij vestri filijs suis:⁊ filij eoꝝ generationi altere. Residuū eruce comedit locusta:⁊ residuum locuste comedit bruchus ⁊ residuuz bruchi comedit rubigo. Expergiscimini ebrij:flete ⁊ vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine:quoniam perijt ab ore vestro. Gēs enī ascendet sup terrā meaz:fortis ⁊ innumerabilis. Dentes eius vt dentes leonis:⁊ molares eius vt catuli leonis Posuit vineā meam in desertū:⁊ ficuz meā decorticauit. Nudās spoliauit eam ⁊ ꝓiecit:albi facti sunt rami eius. Plange q̄si v̄go accincta sacco:super virū pubertatis sue. Perijt sacrificiuz ⁊ libatio de domo dñi:luxerunt sacerdotes ministri domini. Depopulata est regio:luxit humus:qm̄ deuastatū est triticum. Cōfusum est vinum ⁊ elanguit oleuz. Cōfusi sunt agricole·vlulauerūt vinitores sup frumēto vino ⁊ hordeo:quia perijt messis agri. Vinea confusa est:⁊ fic⁹ elāguit. Malogranatum ⁊ palma ⁊ maluz ⁊ omīa ligna agri aruerūt:qꝛ ꝯfusuz est gaudiū a filijs hoīm. Accīgite vos ⁊ plāgite sacerdotes:vlulate ministri altaris Ingredimini:cubate in sacco ministri dei mei:qm̄ interijt de domo dei vestri sacrificiū ⁊ libatio. Sanctificate ieiuniuz vocate cetū:ꝯgregate senes omēs habitatores terre in domū dei vr̄i:⁊ clamate ad dñm. A.a.a. diei:qꝛ ꝓpe est dies dñi ⁊ q̄si vastitas a potēte veniet. Nūquid nō corā oculis vr̄is alimēta perierūt:de domo dei vestri leticia ⁊ exultatio? Computruerūt iumēta in stercore suo. Demolita sunt horrea:dissipate sunt apothece: qm̄ ꝯfusum est triticuz. Quid ingemuit animal:mugierunt greges armenti? Quia nō est pascua eis. Sed ⁊ greges pecoꝝ disperierūt. Ad te dñe clamabo:qꝛ ignis comedit speciosa d̄serti:⁊ flamma succendit omīa ligna regionis. Sed et bestie agri quasi area sitiens imbrem:suspexerūt ad te: qm̄ exiccati sunt fontes aq̄ꝝ:⁊ ignis deuorauit speciosa deserti.

Canite tuba in sion:vlulate in mōte scō meo. Conturbent oēs hītatores terre qꝛ venit dies domini:qꝛ ꝓpe est dies tenebraꝝ ⁊ caliginis:dies nubis et turbinis. Quasi mane expansum sup mōtes: ꝓpl's multus ⁊ fortis. Similis ei nō fuit a principio ⁊ post eū non erit vsq; in annos generationis ⁊ generatiōis. Ante faciē ei⁹ ignis vorās: ⁊ post eū exurens flamma.

Quasi hortus voluptatis terra corã eo
⁊ post eũ solitudo deserti: neq; est qui ef-
fugiat eũ. Quasi aspectus eq̃r aspectus
eor: ⁊ q̃si equites sic currẽt. Sicut soni
tus q̃drigar sup capita montiũ exilient
sicut sonitus flãme ignis deuorãtis sti-
pulã: velut ppl's fortis p̃parat' ad p̃liu;
A facie ei' cruciabunt̃ ppl'i: oẽs vultus
redigẽt̃ in ollã. Sicut fortes currẽt: q̃si
viri bellatores ascendẽt muru;. Viri in
vijs suis gradient̃: ⁊ nõ declinabũt a se-
mitis suis. Unusquisq; frẽm suũ nõ co
artabit: singuli in calle suo ambulabũt.
Sed ⁊ p fenestras cadẽt: ⁊ nõ demolien
tur. Urbem ingredient̃: in muro currẽt
Domos conscendẽt: p fenestras intra-
bunt q̃si fur. A facie eius cõtremuit ter
ra: moti sunt celi. Sol et luna obtene-
brati sunt: ⁊ stelle retraxerũt splendorez
suũ. Et dñs dedit vocẽ suã ante faciem
exercit' sui: q; multa sunt nimis castra
eius: q; fortia ⁊ facientia v̄bũ eius. Ma
gnus enim dies dñi: ⁊ terribilis valde.
Et quis sustinebit eũ? Nũc g̃ dicit dñs
Cõuertimini ad me in toto corde vr̃o.
in ieiunio ⁊ fletu ⁊ in planctu: ⁊ scindite
corda vr̃a ⁊ non vestimẽta vr̃a. Et ꝯuer
timini ad dñm deũ vr̃m: q; benignus ⁊
misericors est: patiẽs ⁊ multe misericor
die ⁊ p̃stabilis sup malicia. Quis scit si
cõuertat̃ ⁊ ig̃scat: ⁊ relinq̃t post se benedi
ctionẽ? Sacrificium ⁊ libamẽ dño deo
nr̃o. Canite tuba in sion: sanctificate ie-
iuniũ. vocate cetũ. ꝯgregate ppl'm. scĩfi-
cate ecclesiã. coadunate senes. congrega
te puulos ⁊ sugentes vbera. Egrediat̃
sponsus de cubili suo: ⁊ sponsa de thala-
mo suo. Inter vestibulũ ⁊ altare plora-
bunt sacerdotes ministri dñi ⁊ dicent:
Parce dñe parce ppl'o tuo ⁊ ne des here
ditatem tuam in opprobriũ. vt dominẽ
tur eis nationes. Quare dicũt in popu
lis vbi est deus eor? Zelatus est dñs ter
rã suã: ⁊ pepercit ppl'o suo. Et rñdit dñs
⁊ dixit ppl'o suo: Ecce ego mittaz vobis
frumentum ⁊ vinũ ⁊ oleum: ⁊ replebi-
mini in eis: ⁊ non dabo vos vltra oppro
brium in gentib;. Et eum qui ab aqui-
lone est procul faciam a vobis: ⁊ expellã
eum in terram inuiam ⁊ desertaz. Faciẽ
eius ꝯtra mare oriẽtale: ⁊ extremũ eius
vsq; ad mare nouissimũ. Et ascendet fe
tor eius: ⁊ ascẽdet putredo ei'. q; sup̃be
egit. Noli timere terra: exulta et letare:
qm̃ magnificauit dñs vt faceret. Noli-
te timere aĩalia regionis: q; germinaue
rũt speciosa deserti: quia lignum attulit
fructũ suum: ficus ⁊ vinea dederũt vir
tutez suã. Et filie sion exultate ⁊ letami
ni in dño deo vr̃o: q; dedit vob̃ doctorez
iusticie: ⁊ descendere faciet ad vos imbrẽ
matutinũ ⁊ serotinũ sicut in principio
Et implebunt̃ aree frumẽto: ⁊ redũda-
bunt torcularia vino ⁊ oleo. Et reddaz
vobis annos q̃s comedit locusta bruch'
⁊ rubigo ⁊ eruca: fortitudo mea magna
quam misi in vos. Et comedetis vescẽ-
tes ⁊ saturabimini: ⁊ laudabitis nomẽ
dñi dei vr̃i qui fecit mirabilia vobiscuz
Et non confundet̃ ppl's meus in sempi
ternũ: ⁊ scietis q; in medio isrl' ego sum
Et ego dñs deus vester: ⁊ non est ampli
us: ⁊ non ꝯfundet̃ populus meus in et'-
num. Et erit: post hec effundam spiritũ
meũ sup oẽm carnem: ⁊ pphetabunt fi-
lij vestri ⁊ filie vr̃e. Senes vr̃i somnia
somniabũt: et iuuenes vr̃i visiones vi-
debũt. Sed ⁊ sup seruos meos ⁊ ancil-
las in dieb; illis effundã spiritũ meũ. et
dabo pdigia in celo: ⁊ in terra sanguinez
⁊ ignem ⁊ vaporẽ fumi. Sol ꝯuertẽtur
in tenebras: ⁊ luna in sanguinẽ: anteq̃z
veniat dies dñi magnus ⁊ horribilis. Et
erit: oĩs q̃ inuocauerit nomẽ dñi salu'
erit: q; in mõte sion ⁊ in hierl'm erit sal
uatio sicut dixit dñs: ⁊ in residuis quos
dominus vocauerit.

III

Q Uia ecce in dieb; illis ⁊ in tem
pore illo cum conũtero captiui
tatem iuda ⁊ hierl'm: ꝯgregabo
omẽs gẽtes: ⁊ deducã eas in vallez iosa
phat ⁊ disceptabo cũ eis ibi sup populo
meo ⁊ hereditate mea isrl' q̃s dispserũt
in nationib;: ⁊ terrã meã diuiserũt: ⁊ su
per ppl'm meũ miserũt sortẽ. Et posue-
rũt puer in pstibulo: ⁊ puellã vẽdidert

pro vino vt biberēt. Verū quid mihi ⁊ vobis tyrus ⁊ sidon ⁊ oīs termin⁹ palestinoꝝ? Nūquid vltionē vos reddētis mihi? Et si vlciscimini vos ꝯ me: cito velociter reddā vicissitudinem vob̄ sup̄ caput vr̄m. Argentū. n. meū ⁊ aurū tulistꝭ ⁊ desiderabilia mea ⁊ pulcerrima intulistis in delubra vr̄a. Et filios iuda ⁊ filios hierl̄m vendidistis filijs grecorū: vt lōge faceretis eos de finib⁹ suis. Ecce ego suscitabo eos de loco in q̄ vendidistis eos: ⁊ ꝯuertaꝫ retributionē vr̄am in caput vr̄m. Et vendā filios vr̄os et filias vr̄as in manib⁹ filioꝝ iuda: ⁊ venundabūt eos sabeis genti longinque: qꝛ dn̄s locutus est. Clamate hec in gētib⁹ scīficate bellū: suscitate robustos. Ascendāt accedant: oēs viri bellatores. Concidite aratra vr̄a in gladios: ⁊ ligones vr̄os in lanceas. Infirmus dicat: qꝛ ego fortis suꝫ. Erumpite ⁊ venite oēs gētes de circūitu: ⁊ ꝯgregamī. Ibi occūbere faciet dn̄s robustos tuos. Cōsurgāt ⁊ ascendant gentes in vallē iosaphat: qꝛ ibi sedebo vt iudicē omēs gentes in circūitu. Mittite falces qm̄ maturauit messis. Venite ⁊ descendite: qꝛ plenū est torcular. Exuberāt torcularia: qꝛ multiplicata est malicia eoꝝ. Populi ꝓpl̄i in valle concisionis: qꝛ iuxta est dies dn̄i in valle concisionis. Sol ⁊ luna obtenebrati sunt: ⁊ stelle retraxerūt splēdorē suum. Et dn̄s d̄ sion rugiet ⁊ de hierl̄m dabit vocem suam. Et mouebunt̄ celi ⁊ terra ⁊ dn̄s spes ꝓpl̄i sui: ⁊ fortitudo filioꝝ isrl̄. Et scietis qꝛ ego dn̄s deus vester: habitās in sion in mōte scō meo. Et erit hierusalē sancta: ⁊ alieni non trāsibunt per eam amplius. Et erit: in die illa stillabunt mōtes dulcedinē ⁊ colles fluēt lacte. Et per omnes riuos iuda ibunt aq̄ ⁊ fōs de domo domini egredietꝫ: ⁊ irrigabit torrentem spinarū. Egyptus in desolatione erit ⁊ idumea in desertum p̄ditionis: ꝓ eo q̄ iniq̄ egerint in filios iuda: ⁊ effuderit sanguinē innocētē in terra sua. Et iudea ī et̄nū h̄itabit̄ ⁊ hierl̄m in gn̄ationē ⁊ gn̄atiōeꝫ. Et mūdabo sanguinem eorum quos non mūdauerā ⁊ dominus cōmorabitur in sion.

Explicit Iohel ꝓpheta. Incipit prologus in Amos ꝓpheram.

Ozias rex cum religionem sollicite emularetur: nimio religionis amore prouocatus: circa preceptum legis moysi arrepto thuribulo vt in historia libri secundi paralipomenon ostenditur: sacerdotale officiuꝫ presumere conat⁹ ē. Ob eam rem terremotum in templo dei exortum constat: cuius etiam çacharias propheta meminit. Ante hunc itaq̄ tremotū amos ꝓpheta tp̄ib⁹ p̄dicti regꝭ et tp̄ib⁹ hieroboā filij ioas regꝭ isrl̄: ī eas gētes que electiōe cōprehense sunt irā dei ob eas causas q̄s memorauit affuturā denūciat. Et qꝛ idem ꝓpheta in sequētibus ait: Sup̄ trib⁹ impietatib⁹ ⁊ super q̄ttuor nō ꝯuertam eum: tertio peccatorū indulgētiam deum dare posse significat: quē q̄rto eadem peccata admittentibus: nec pn̄iam nec indulgentiā datur̄ annūciat. Nā per ignis similitudinem: quem in p̄dictas gentes immittendū predixit: grauē atq̄ irreuocabilez dei irā ad euersionem earundem ciuitatum ꝓcessuram voluit demonstrare.

Item alius prologus. ī cōmē.

Amos propheta pastor et rusticus ⁊ ruborum mora distringēs. paucis verbis explicari nō potest. Quis enim digne exprimat tria ⁊ q̄ttuor scelera damasci. gaçe. tyri. idumee filiorum ammon: et moab: et septimo octauoq̄ gradu iude et israel? Hic loquitur ad vaccas pingues que sunt in monte samarie et ruituram domum maioreꝫ minoremq̄ testatur. Ipse cernit victorem locuste: et stantez dominū super murum litum vel adamantium ⁊ vncinum pomorum attrahentez. supplicia peccatoribus ⁊ famez in terra. nō

famem panis: neq; sitim aque. sed audi
diendi verbum dñi: non dixit verba sed
verbum. Amos vero interp̄tatur onu-
stus. Hic amos speciali gratia plenus.
ꝓphetauit inter ceteros ꝓphetas. Nō eī
solus ipse erat ꝓphetes. sed etiā alij. Et
quippe non poterat ꝓphetes esse. nisi pa
stor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clan
git per singulos dies erudiens ⁊ docēs
in ecclesia. In veritate enī vox oīm ꝓphe
tar̄ tanq̄ tuba spūalis est predicans in
ecclesia. ꝟm q̄ scriptū est: Ascēde in mō-
tem excelsum tu qui euāgeliças sion: ex
alta vocem tuam qui predicas hierl'm.

Item alius prologus.

Hic amos ꝓpheta ⁊ pastor. nō
fuit pater esaie ꝓphete. quā-
q̄ ⁊ ille ꝓpheta extiterit. Naz
alijs litteris ille. alijs iste a-
pud hebreos scribit̄ q̄ differētia litterar̄
apud latinos nō habetur: ⁊ ille fortis vl'
robustus: hic vero auulsus interp̄tat̄. qr
loquit̄ ꝯtra decem trib. q̄ ꝑ idolatriā a
cultu dei ⁊ a regno dauid erant auulse.
Fuit autez cognatio eius ex oppido the-
cue quod sex miliarib. distat a bethleez
curam gerēs pecor̄ in latitudine campo
rū qui sunt ꝓximi oppido thecue in qui
bus humi arido atq; arenoso nihil om
nino frugū gignit̄. sed vberrimis pascu
is abundāt. ⁊ ideo cūcta sunt plena pa-
storib.: ⁊ sterilitas terre cōpensat̄ pecor̄
multitudine. Ex hoc numero pastor̄ fu
it amos impitus ꝟmone: sed plenus sci
entia. Prophetauit autem eisdez tp̄ib.
quibus iohel. naum. ionas. osee. esaias.
Sz aliq̄ntulū exorsus ē ꝓphetare añq̄
esaias. Maxīe autē ꝯ decē trib. locut' ē
pauca de duab. interserēs. Hunc abla-
tum de numero pastoruz misit domin'
vt in samaria prophetaret. quem amasi
as sacerdos frequenter plagis afflixit.
tandem filius eius oçias vecte per tem
pora transfixit. Post hec semiuiuus in
terrā suā euect' p' aliqd̄ dies dolore vul
ner' expirauit: sepultusq; ē cū p̄tib. suis

Explicit ꝓlogus. Incipit
Amos ꝓpheta. Capl'm I

Verba Amos
qui fuit in pastoralib. the
cue: que vidit super israel
in diebus oçie regis iuda
et in diebus hieroboam filij ioas regis
israel ante duos annos terremot'. Et
dixit: Dominus de sion rugiet ⁊ de hie
rusalem dabit vocem suam. Et luxerūt
speciosa pastorum: ⁊ exiccatus est vertex
carmeli. Hec dicit dominus super trib.
sceleribus damasci ⁊ super quattuor nō
conuertam eum. eo q̄ triturauerunt in
plaustris ferreis galaad. Et mittaz ignē
in domuz açahel: ⁊ deuorabit domos be-
nadab. Et conteram vectem damasci: ⁊
disperdam habitatorem de campo idoli
et tenentem sceptrum de domo volup-
tatis ⁊ trāsferetur populus syrie cyrenē
dicit domin'. Hec dicit dominus. Su
per tribus sceleribus gaçe ⁊ super quat
tuor non conuertam euz: eo q̄ transtu-
lerit captiuitatem perfectam vt conclu
deret eā ī idumea. Et mittā ignē in mu
rum gaçe: ⁊ deuorabit edes eius: ⁊ disp-
dam habitatorem de açoto ⁊ tenentem
sceptrum de ascalone: ⁊ conuertam ma
num meam super acharon: et peribunt
reliqui philistinorum dicit dominus.
Hec dicit dominus: Super tribus sce
leribus tyri ⁊ super quattuor non con-
uertam eum: eo q̄ concluserint captiui
tatem perfectam in idumea. ⁊ non sint
recordati federis fratrum. Et mittam
ignem in murum tyri ⁊ deuorabit edes
eius. Hec dicit dominus: Super trib.
sceleribus edom ⁊ super quattuor non
conuertam eum: eo q̄ persecutus sit in
gladio fratrem suum: ⁊ violauerit mi-
sericordiam eius: ⁊ tenuerit vltra furo-
rem suum: ⁊ indignationem suam ser-
uauerit vsq; in finem. Mittam ignem
in theman: ⁊ deuorabit edes bosre. Hec
dicit domin': Sup̄ trib. sceleribus filior̄
ammō ⁊ sup̄ q̄ttuor nō ꝯuertā eū: eo q̄

disseeuerit pregnātes galaad ad dilatā/
dum terminū suū. Et sucendā ignez in
muro rabbath et deuorabit edes ei⁹: in
vlulatu ī die belli: ⁊ in turbīe in die cō/
motiōis. Et ibit melchon ī captiuitatez
ipe et p̄ncipes ei⁹ simul. dicit dn̄s. II

Hec dicit dn̄s: Sup̄ trib⁹ scele/
rib⁹ moab ⁊ sup̄ q̄ttuor nō con/
uertā eū: eo q̄ incēderit ossa re/
gis idumee vsq̄ ad cinerez. Et mittam
ignē in moab: ⁊ deuorabit edes carioth
⁊ morieť ī sonitu moab in clāgore tube:
⁊ disp̄dā iudicē de medio ei⁹: ⁊ oēs p̄nci
pes ei⁹ interficiā cū eo dicit dn̄s. Hec di
cit dn̄s: Sup̄ trib⁹ sceleribꝫ iuda ⁊ sup̄
q̄ttuor nō ꝯuertā eū: eo q̄ abiecerit legē
dn̄i: ⁊ mādata eius nō custodierit. De/
ceperūt enī eos idola sua: post q̄ abierāt
p̄res eoꝝ. Et mittā ignē in iudā ⁊ deuo
rabit edes hierl'm. Hec dicit dn̄s: Su
per trib⁹ sceleribꝫ isrl' ⁊ sup̄ q̄ttuor nō cō
uertā eum: ꝓ eo q̄ vendiderit ꝓ argēto
iustū ⁊ paupem ꝓ calciamētis. Qui cō/
terūt sup̄ puluerē terre capita pauperū
⁊ viam humiliū declinant. Et filius ac
pater eius ierūt ad puellā vt violarent
nomen scm̄ meū: ⁊ sup̄ vestimentis pi/
gneratis accubuerūt iuxta oē altare: et
vinū dānatoꝝ bibebāt in domo dei sui.
Ego aūt extrminaui āmorreū a facie eoꝝ
cui⁹ altitudo. cedroꝝ altitudo ei⁹: ⁊ fortꝫ
ipe q̄si quercus. Et ꝯtriui fructū ei⁹ d̄su
per: ⁊ radices eius subter. Ego sum qui
ascendere vos feci de terra egypti: ⁊ edu
xi vos in desertū quadraginta annis. vt
possideretis terrā ammorrei: ⁊ suscitaui
de filijs vestris in ꝓphetas: ⁊ de iuuenib⁹
vr̄is naçareos. Nunquid nō ita est filij
israel dicit dn̄s: Et ꝓpinabatis naçare/
is vinū ⁊ ꝓphetis mādabatis dicentes:
ne ꝓphetetis. Ecce ego stridebo subť vos
sic̄ stridet plaustruz onustū feno. Et pe
ribit fuga a veloce: ⁊ fortis non obtine/
bit virtutē suā: ⁊ robustus nō saluabit
aīam suā. Et tenens arcū non stabit: et
velox pedib⁹ suis non saluabiť: ⁊ ascēsor
equi non saluabit animam suam: ⁊ ro/
bustus corde inter fortes nudus fugiet
in illa die dicit dominus. III

Audite verbum q̄d locutus est
dn̄s sup̄ vos filij israel: sup̄ om/
nem cognationē quaz eduxi de
terra egypti dicēs: Tantūmodo vos co
gnoui ex omīb⁹ cognationib⁹ terre. Id/
circo visitabo sup̄ vos omēs iniquitates
vr̄as. Nūquid ambulabūt duo pariter
nisi ꝯuenerit eis? Nunquid rugiet leo
in saltu: nisi habuerit p̄dam? dabit catu
lus leonis vocē de cubili suo: nisi aliq̄d
apprehenderit? Nūquid cadet auis in la
queū terre absq̄ aucupe? Nūquid ause/
reť laqueus de terra: anteq̄ quid ceperit
Si clanget tuba in ciuitate ⁊ ꝓpl's non
expauescet? Si erit malum in ciuitate:
q̄d dn̄s nō fecerit? Quia nō faciet dn̄s
deus verbū: nisi reuelauerit secretū suū
ad seruos suos ꝓphetas. Leo rugiet: q̄s
nō timebit? Dn̄s de⁹ locutus est q̄s nō
ꝓphetabit? Auditū facite in edib⁹ açoti:
⁊ in edib⁹ terre egypti: ⁊ dicite. Congre/
gamini sup̄ mōtes samarie: ⁊ videte in/
sanias multas in medio ei⁹: ⁊ calūniam
patiētes in penetralib⁹ eius. Et nescie/
rūt facere rectū dicit dn̄s: thesauriçātes
iniquitatē ⁊ rapinas in edib⁹ suis. Pro
pterea hec dicit dn̄s de⁹. Tribulabiť et
circūietur terra: ⁊ detrahet ex te fortitu/
do tua: ⁊ diripienť edes tue. Hec dicit
dn̄s: Quō si eruat pastor de ore leonis
duo crura aut extremū auricule: sic eru
enť filij isrl' qui hītant in samaria ī pla
ga lectuli ⁊ in damasci grabato. Audite
⁊ cōtestamini in domo iacob. dicit dn̄s
deus exercituū: q̄r in die cū visitare cepe
ro p̄uaricationes isrl': sup̄ eū visitabo: et
super altaria bethel: ⁊ amputabunť cor/
nua altaris ⁊ cadēt in terrā. Et p̄cutiaz
domū hyemalē cū domo estiua: ⁊ p̄ibūt
domus eburnee: ⁊ dissipabuntur edes
multe. dicit dominus. IIII

Audite vbuz h̄ vacce pingues q̄
estis in mōte samarie q̄ calūniā
facitis egenis: ⁊ ꝯfringitis pau
peres. Que dicitis dn̄is vr̄is: afferte et
bibemus. Jurauit dn̄s de⁹ in sancto suo
q̄r ecce dies venient super vos: ⁊ leuabūt

vos in contis: ⁊ reliquias vr̄as in ollis
feruentib⁹. Et ꝑaperturas exibitis alte/
ra ꝯtra alterā: ⁊ ꝓijciemini in armon di
cit dn̄s. Venite ad bethel ⁊ impie agite:
ad galgalā: ⁊ multiplicate p̄uaricationē
Et offerte mane victimas vr̄as: tribus
dieb⁹ decimas vr̄as. Et sacrificate de fer
mētato laudē: ⁊ vocate volūtarias obla
tiones ⁊ annūciate. Sic enī voluistis fi
lij isrl̄ dicit dn̄s de⁹. Vn̄ ⁊ ego dedi vob̄
stuporē dentiū ī cūctis vrbib⁹ vr̄is. ⁊ in
digentiā panū in oīb⁹ locis vr̄is: ⁊ non
estis reuersi ad me dicit dn̄s. Ego q̄z ꝓ/
hibui a vobis imbrē cū adhuc tres mē/
ses superessent vsq̄ ad messez: ⁊ plui su/
per vnā ciuitatē: ⁊ sup̄ alterā ciuitatem
non plui. Pars vna cōpluta est: ⁊ pars
sup̄ quam non plui aruit. Et venerunt
due ⁊ tres ciuitates ad vnā ciuitatez vt
biberēt aquā: ⁊ non sunt satiate: ⁊ nō re/
distis ad me dicit dn̄s. Percussi vos in
vento vrente: ⁊ in aurudine multitudi/
nē hortoꝝ vestroꝝ ⁊ vineaꝝ vr̄aꝝ. oliueta
vr̄a: ⁊ ficeta vr̄a comedit erūca: ⁊ non re
distis ad me dicit dn̄s. Misi ī vos mor/
tem in via egypti: ꝑcussi in gladio iuue
nes vr̄os vsq̄ ad captiuitatē equoꝝ vr̄o
rū ⁊ ascendere feci putredinē castroruz
vr̄oꝝ in nares vr̄as: ⁊ nō redistis ad me
dicit dn̄s. Subuerti vos sicut subuer/
tit dn̄s sodomā ⁊ gomorrā. et facti estꝫ
q̄si torris raptus ab incēdio. ⁊ nō redistꝫ
ad me dicit dn̄s. Quapropter hec faciā
tibi isrl̄. Postq̄z aūt hec fecero tibi: p̄pa
re in occursuz dei tui isrl̄. Quia ecce for
mās mōtes ⁊ creans ventū ⁊ annūciās
homini eloquiū suū: faciens matutinaz
nebulam ⁊ gradiens sup̄ excelsa terre:
dn̄s deus exercituū nomen eius. V

Audite verbum istud: q̄d ego le
uo sup̄ vos planctuz. Domus
isrl̄ cecidit: ⁊ nō adijciet vt resur
gat. Virgo isrl̄ ꝓiecta est in terrā suam
non est qui suscitet eaz. Quia hec dicit
dn̄s deus: Vrbs de q̄ egrediebant̄ mil/
le: relinquent̄ in ea centū: ⁊ de q̄ egrēdie
bant̄ centū relinquent̄ in ea decē in do/
mo isrl̄: q̄z h̄ dicit dn̄s de⁹ domui israel:

Querite me ⁊ viuetis: ⁊ nolite quere/
re bethel. In galgalam nolite intrare: ⁊
in bersabee nō transibitis: q̄z galgala ca/
ptiua ducet̄ ⁊ bethel erit inutilis. Que/
rite dn̄m et viuite. ne forte cōburat̄ vt
ignis domus ioseph: ⁊ deuorabit ⁊ non
erit qui extinguat bethel. Qui ꝯuertitis
in absinthiū iudiciū: ⁊ iusticiā ī terra re/
linquitis: faciētem arcturuz ⁊ orionem
⁊ ꝯuertentē in mane tenebras: ⁊ diez in
noctē mutantē. Qui vocat aq̄s maris ⁊
effundit eas sup̄ faciē terre: dn̄s nomē
est eius. Qui subridet vastitatē sup̄ ro/
rubustū: ⁊ depopulationē sup̄ potentez
affert. Odio habuerūt corripiētem in
porta: ⁊ loquentē ꝑfecte abominati sunt
Idcirco ꝓ eo q̄ diripiebatis paupem ⁊
predā electā tollebatis: ab eo: domos q̄
dro lapide edificabitis: ⁊ nō habitabitꝫ
in eis. Vineas plātabitis amātissimas
⁊ non bibetis vinum earum: quia co/
gnoui multa scelera vestra: ⁊ fortia pec
cata vestra. Hostes iusti accipiētes mu
unus: et paupes deprimentes in porta
Ideo prudens in tp̄e illo tacebit: q̄z tp̄s
malū est. Querite bonū ⁊ non malū vt
viuatis: ⁊ erit dn̄s deus exercituū vobi/
scū sicut dixistis. Odite malū ⁊ diligite
bonū: ⁊ ꝯstituite in porta iudiciū: si forte
misereat̄ dn̄s de⁹ exercituū reliquijs io
seph. Propterea hec dicit dn̄s deus ex/
ercituū dn̄ator. In oīb⁹ plateis planct⁹
⁊ in cūctis q̄ foris sunt dicet̄ ve ve. Et
vocabūt agricolā ad luctū: ⁊ ad plāctuz
eos q̄ sciūt plāgere. Et in oīb⁹ vijs erit
plāctus: q̄z ꝑtransibo in medio tui dicit
dn̄s. Ve desiderantib⁹ diē dn̄i. Ad quid
eā vob̄? Dies dn̄i ista tenebre ⁊ nō lux.
Quō si fugiat vir a facie leonis ⁊ occur
rat ei vrsus: ⁊ ingrediat̄ domū ⁊ innitat̄
mānu sua sup̄ parietē: ⁊ mordeat eū colu
ber. Nūquid nō tenebre dies dn̄i: ⁊ non
lux ⁊ caligo ⁊ nō splēdor in ea? Odi ⁊ ꝓ/
ieci festiuitates vr̄as: ⁊ nō capiā odorez
cetuū vr̄oꝝ. Q̄z si obtuleritis mihi holo
caustomata ⁊ munera vestra. non susci/
piam: ⁊ vota pinguiū vestroꝝ non respi
ciā. Aufer a me tumultū carminū tuo/

rũ ⁊ cãtica lyre tue nõ audiã. Et reuela-
bit̃ q̃si aqua iudiciũ: ⁊ iusticia q̃si torrẽs
fortis. Nũquid hostias ⁊ sacrificiũ obtu
listis mihi in deſto q̃draginta annis do
mus isrl̃: Et portastis tabnaculuz mo-
loch deo vr̃o ⁊ imaginẽ idoloꝝ vr̃oꝝ. si-
dus dei vr̃i rẽpha: figuras q̃s fecist̃ vob
adorare eas. Et migrare vos faciã trãs
damascũ dixit dñs: deꝰ exercituũ nomẽ

VI

Ve vob qui opulẽti est̃ (eiꝰ
in siõ ⁊ ꝯfiditis ĩ mõte samarie:
optimates capita ꝓplꝰoꝝ: ingre
diẽtes popatice domũ isrl̃. Trãsite in ca
lãne ⁊ videte: ⁊ ite inde ĩ emath magnã
⁊ descẽdite in geth palestinoꝝ ⁊ ad opti-
ma q̃z regna hoꝝ: si latior terminus eoꝝ
termino vr̃o est. Qui sepati estis in diẽ
malũ: ⁊ appropinq̃tis solio iniquitatis.
Qui dormitis in lectis eburneis: ⁊ lasci
uitis in stratis vestris. Qui comeditis
agnũ de grege: ⁊ vitulos de medio armẽ
ti: qui canitis ad vocẽ psalterij. Sicut
dauid putauerũt se hr̃e vasa cantici: bi
bentes vinũ in phalis: ⁊ optimo vnguẽ
to delibuti: ⁊ nihil patiebant̃ sup cõtri-
tione ioseph. Quapropter nũc migbũt
in capite trãsmigrãtiuz: ⁊ auferet̃ factio
lasciuiẽtiũ. Jurauit dñs deꝰ in aĩa sua:
dicit dñs deꝰ exercituũ. Detestor ego su
pbiã iacob: ⁊ domos eiꝰ odi: ⁊ tradã ciui
tatẽ cũ hĩtatoribꝫ suis. Q̃ si reliq̃ fuerit
decẽ viri in domo vna: et ipsi morient̃.
Et tollet eũ ꝓpinquus suus ⁊ cõburet
eũ vt efferat ossa de domo ⁊ dicet ei q̃ in
penetralibꝫ domus est: Nũquid adhuc ẽ
penes te: Et rñdebit. Finis est. Et dicet
ei. Tace: ⁊ nõ recorder̃ noĩs dñi. Quia
ecce dñs mãdauit: ⁊ pcutiet domuz ma-
iorẽ ruinis: ⁊ domũ minorẽ scissionibus
Nunquid currere queũt in petris equi
aut arari põt in bubalis: Qm̃ ꝯuertist̃
in amaritudinẽ iudiciũ: ⁊ fructuz iusti-
cie in absinthiũ qui letamini in nihili.
qui dicitis: Nũquid nõ in fortitudĩe no
stra assumpsimꝰ nob cornua: Ecce eniz
suscitabo sup vos domꝰ isrl̃. dicit dñs de
us exercituũ gẽtez: ⁊ conteret vos ab in
troitu emath vsq̃z ad torẽrtẽ deſti

VII

Hec ostendit mihi dñs deus. Et
ecce fictor locuste in principio
germinãtiũ serotini imbris: et
ecce serotinus post tõsionẽ regis. Et fa-
ctũ est cũ ꝯsumassz comedere herbã ter-
re. dixi: Dñe deus ꝓpitius esto obsecro.
Quis suscitabit iacob q̃z paruulus est:
Misertus est dñs sup h̃. Non erit dixit
dñs. Hec ostendit mihi dñs deus. Et
ecce vocabit iudiciũ ad ignem dñs deꝰ
⁊ deuorabit abyssum multã ⁊ comedet
simul ptẽ: Et dixi. Dñe deꝰ quiesce ob-
secro. Quis suscitabit iacob q̃z paruulus
est: Misertus est dñs sup hoc. Sed et
istud nõ erit dixit dñs deus. Hec oñdit
mihi dñs deus. Et ecce dñs stans sup
murũ litum ⁊ in manu eiꝰ trulla cemẽ-
tarij. Et dixit dñs ad me. Quid tu vi-
des amos: Et dixi: Trullã cementarij.
Et dixit dñs. Ecce ego ponã trullam in
medio ꝓpl̃i mei israel. Nõ adijciã vltra
supinducere eũ ⁊ demolient̃ excelsa ido
li: ⁊ sanctificationes isrl̃ desolabunt̃: et
consurgam sup domuz hieroboã in gla-
dio. Et misit amasias sacerdos bethel
ad hieroboã regem israel. dicens: Rebel
lauit cõtra te amos in medio domꝰ isrl̃.
Nõ poterit terra sustinere vniuersos ſ-
mones eiꝰ. Hec enĩ dicit amos. In gla
dio morient̃ hieroboam: ⁊ israel captiuꝰ
migrabit de terra sua. Et dixit amasias
ad amos: Qui vides. gradere: fuge in
terram iuda: ⁊ comede ibi panem ⁊ pro
phetabis ibi ⁊ in bethel non adijcies vl-
tra vt ꝓphetes: q̃z sanctificatio regis est
⁊ domus regni est. Responditq̃z amos:
⁊ dixit ad amasiam. Non suz propheta:
⁊ non suz filius prophete: sed armẽtariꝰ
ego sum vellicans sycomoros. Et tulit
me dominus deus cum sequerer gregẽ
et dixit dominus ad me. Vade prophe-
ta ad populum meum israel: Et nũc au
di verbum domini. Tu dicis non pro-
phetabis super israel et nõ stillabis sup
domũ idoli. Propter h̃ hec dic̃ dominꝰ
Vxor tua in ciuitate fornicabitur: ⁊ filij
tui ⁊ filie tue in gladio cadent: ⁊ humꝰ
tua funiculo metiet̃. Et tu in terra pol-

luta morieris: ⁊ israel captiuus migrabit de terra sua.

VIII

Hec ondit mihi dñs deus. Et ecce vncinus pomoruz. Et dixit. Quid tu vides amos? Et dixi. Vncinum pomoꝝ. Et dixit dñs ad me. Venit finis sup populũ meũ israel. Nõ adijciã vltra vt pertrãseam eum. Et stridebũt cardines tẽpli in die illa dicit dominus deꝰ. Multi morienť. in omni loco ꝓijcieť silentiũ. Audite hꝰ qui ꝯteritꝫ pauperem: ⁊ deficere facitis egenos terre dicẽtes. Quãdo trãsibit messis ⁊ venundabimꝰ merces: ⁊ sabbatũ ⁊ aperiemus frumẽtum: vt imminuamꝰ mensurã ⁊ augeamus siclũ: ⁊ supponamꝰ stateras dolosas vt possideamꝰ in argento egenos: ⁊ pauperes pro calciamentis: ⁊ quisquilias frumenti vendamus? Jurauit dñs in supbiã iacob: si oblitꝰ fuero vsq̃ ad finẽ oĩa opa eoꝝ. Nũquid super isto non cõmouebiť terra: ⁊ lugebit oĩs hĩtator eius? Et ascẽdet q̃si fluuius vniuersus ⁊ eijcieť ⁊ defluet q̃si riuꝰ egypti. Et erit in die illa dicit dñs: occidet sol meridie ⁊ tenebrescere faciã terraz in die luminis. Et conuertam festiuitates vr̃as in luctũ: ⁊ oĩa cãtica vr̃a in plãctũ Et inducã sup oẽ dorsum vr̃m saccũ: ⁊ sup omne caput caluitiũ. Et ponã eam q̃si luctũ vnigeniti: ⁊ nouissima eiꝰ quasi diem amarũ? Et ecce dies veniũt dic̃ dñs ⁊ emittã famẽ in terrã: nõ famẽ panis neq̃ sitim aque: sed audiendi v̄buz dñi. Et cõmouebunť a mari vsq̃ ad mare: ⁊ ab aquilone vsq̃ ad orientez circũibunt querẽtes verbũ dñi ⁊ nõ inueniẽt In die illa deficiẽt v̄gines pulcre ⁊ adolescentes in siti: qui iurant in delicto samarie ⁊ dicũt. Viuit deꝰ tuus dan: ⁊ viuit via bersabee. Et cadẽt ⁊ nõ resurgẽt

IX

Vidi dñm stantẽ (vltra: super altare. Et dixit. Percute cardinẽ ⁊ cõmoueanť suplimina. Auaricia enim in capite oĩm ⁊ nouissimũ eoꝝ ĩ gladio interficiã. Nõ erit fuga eis: ⁊ qui fugerit ex eis: nõ saluabitur. Si descenderint vsq̃ ad infernum inde manus mea educet eos: ⁊ si ascenderint vsq̃ in celũ inde detrahã eos. Et si absconditi fuerint in vertice carmeli. inde scrutans auferam eos ⁊ si celauerint se ab oculis meis in profundo maris: ibi mãdabo serpenti ⁊ mordebit eos Et si abierint in captiuitatẽ corã inimicis suis. ibi mandabo gladio ⁊ occidet eos. Et ponã oculos meos sup eos ĩ malũ ⁊ nõ in bonũ. Et dñs deus exercituuz qui tangit terram ⁊ tabescit: et lugebũt omẽs habitantes in ea. Et ascendet sic̃ riuus omĩs: ⁊ defluet sicut fluuius egypti. Qui edificat in celo ascensionẽ suaz ⁊ fasciculũ suũ sup terrã fũdauit. Qui vocat aq̃s maris: ⁊ effundit eas sup faciem terre. Dñs nomen eius. Nunquid non vt filij ethiopum vos estis mihi filij israel ait dominus? Nunquid nõ isrl̃ ascendere feci de terra egypti: ⁊ palestinos de cappadocia: et syrios de cyrene? Ecce oculi domini dei sup regnũ peccãs ⁊ conteraz illud a facie terre. Cleruntñ conterẽs nõ ꝯterã domũ iacob dicit dominus. Ecce enĩ mãdabo ego: ⁊ cõcutiã in oĩbꝫ gentibꝫ domũ isrl̃ sicut concutiť triticũ in cribro: ⁊ nõ cadet lapillus sup terrã. In gladio moriẽť oẽs peccatores ꝓpl̃i mei: qui dicũt. non appropinq̃bit ⁊ nõ veniet sup nos malũ. In die illa suscitabo tabnaculũ dauid q̃d cecidit ⁊ reedificabo apturas muroꝝ eius: ⁊ ea q̃ corruerãt instaurabo. Et reedificabo eũ sic̃ in diebꝫ antiquis: vt possideãt reliquias idumee ⁊ oẽs nationes. eo ꝙ inuocatũ sit nomẽ meũ sup eos dicit dñs faciens hꝰ. Ecce dies veniẽt dic̃ dñs ⁊ cõprehẽdet arator messorem: et calcator vue mittẽtez semẽ. Et stillabũt mõtes dulcedinẽ: ⁊ oẽs colles culti erť. Et ꝯuertaz captiuitatẽ ꝓpl̃i mei isrl̃: ⁊ edificabũt ciuitates desertas: ⁊ inhĩtabũt: ⁊ plãtabũt vineas: ⁊ bibent vinum earuz: ⁊ facient hortos ⁊ comedent fructus eoꝝ. Et plãtabo eos sup humũ suam: ⁊ nõ euellam eos vltra de terra sua quam dedi eis: dicit dominus deus tuus.

Explicit Amos propheta.

Incipit ꝓlogus in Abdiam ꝓphetam.

Iacob patriarcha habuit fratrem esau·qui ob rubo rem corporis sui·edom he brea lingua appellatus est qđ latine sanguine⁹ dicit̄ Is memoratum fratrem suum·qui is rael nomen acceperat graui odio com motus interimere conatus est. Qua de causa omnes qui populum israel id est filios patriarche iacob predicti esau odi um imitati persecuti sunt·esau ⁊ edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeorum ꝑ cyrū regē persarum nutu dei reuocatus in hieru salem ab alio regno grauiter afflictus atq; oppressus est·ideo hoc regnum qđ more esau predictum populū ꝑsecutuꝫ est:per denunciationeꝫ abdie prophete increpatur:quod non dei indignatione sed sua virtute populum superatuꝫ glo riabat̄. De quo regno olim ꝑ dauid in ps̄ centesimo trigesimosexto dictuꝫ est: Memorare domine filioꝝ edom in die hierusalem. Nam reliqua lectione com prehēsa·futurū in gentes iudicium·ob causas lectione comprehensas:regnum q; dei in populo israel significat. Hebrei hunc dicunt esse·qui sub rege samarie achab:⁊ impijssima ieçabel pauit centū ꝓphetas in specubus·qui non curuaue runt genu ante baal:⁊ de septem milib⁹ erat quos helias arguit̄ ignorasse. Se pulcrum quoq; eius vsq; hodie cuꝫ mā seolo helisei ꝓphete:⁊ baptiste iohannis in sebaste venerationi habetur·que oliꝫ samaria dicebatur. Hāc herodes rex an tipatris filius in honore augusti cesaris greco nomīe vocauit augustā. Hic igit̄ qui centū ꝓphetas pauerat·accepit gra tiam ꝓphetaleꝫ ⁊ de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria paruum gregem pauerat·nunc in toto orbe chri sti pascit ecclesias. Et sicut stephan us coronam meruit passionis·sic hic de ser uitutis dei cum paulo apostolo nomīe gloriatur·quia abdias·seruus domini in nostro sonat eloquio.

Explicit ꝓlogus Incipit argumentuꝫ.

Abdias qui interpretatur ser uus dñi ꝑsonat ꝯtra edom sanguineū terrenūq; fratreꝫ fratris quoq; iacob semper e mulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum. Incipit Abdias ꝓpheta. Capitulum I

Visio Abdie

Hec dicit dñs deus ad edom: Auditum audi uimus a domino:⁊ le gatum ad gentes misit Surgite:⁊ consurgamus aduersus eū in prelium: Ecce paruuluꝫ dedi te in gē tibus. Contēptibilis tu es valde. Su perbia cordis tui extulit te habitātem i scissuris petraꝝ:exaltantem solium tuū Qui dicis in corde tuo: Quis detrahet me in terram? Si exaltatus fueris vt aquila:⁊ si inter sidera posueris nidum tuum:inde detraham te dicit dñs. Si fures introissent ad te si latrones ꝑ no ctem:quō conticuisses? Nonne furati essent sufficientia sibi? Si vindemiato res introissent ad te:nunquid saltez ra cemum reliquissent tibi? Quō scruta ti sunt esau? Inuestigauerunt abscon dita eius? Vsq; ad terminum emiserūt te:omnes viri federis tui illuserunt ti bi. Inualuerunt aduersum te viri pa cis tue. Qui comedunt tecum:ponent insidias subter te. Non est prudentia in eo. Nunquid non in die illa dicit domi nus perdam sapientes de idumea·et prudentiam de monte esau? Et time bunt fortes tui a meridie:vt intereat vir de monte esau. Propter interfectio nem et propter iniquitatem in fratrem tuum iacob:operiet te confusio:⁊ ꝑibis in eternū. In die cū stares aduersus eū quando capiebant alieni exercitum ei⁹ ⁊ extranei ingrediebant̄ portas ei⁹ ⁊ sup

hierl'm mittebāt sortē: tu q̄z eras quasi vnus ex eis. Et nō despicies in die fratris tui: in die pegrinatiōis ei⁹. Et non letaberis sup̄ filios iuda in die p̄ditiōis eor̄: ⁊ nō magnificab̄ os tuum in die angustie. Neq̄z ingredieris portā ꝓpl'i mei in die ruine eor̄: neq̄z d̄spicies ⁊ tu ī malis ei⁹ ī die vastitat̄ illi⁹. Et nō emitter̄ adu̇sus exercitū ei⁹ in die vastitatis illi⁹ neq̄z stabis in exitib⁹ vt interficias eos qui fugerīt. Et nō ꝯcludes reliq̄s eius in die tribulationis: qm̄ iuxta est dies dn̄i sup̄ oēs gētes. Sicut fecisti · fiet tibi: retributionē tuā ꝯuertā in caput tuum. Quō enī bibisti sup̄ mōtez scm̄ meum · bibent oēs gētes iugiter: ⁊ bibent ⁊ absorbebūt: ⁊ erūt q̄si nō sint. Et in mōte sion erit saluatio ⁊ erit scūs. Et possedebūt domus iacob eos qui se possederant. Et erit dom⁹ ignis: ⁊ dom⁹ ioseph flamma ⁊ domus esau stipula. Et succēdent̄ in eis ⁊ deuorabūt eos: ⁊ nō erunt reliquie dom⁹ esau. q̄z dn̄s locut⁹ est. Et hereditabūt hi qui ad austrū sunt montem esau: ⁊ qui in cāpestrib⁹ philistijm: ⁊ possidebūt regionē effraim ⁊ regionez samarie. Et beniamin possidebit galaad ⁊ trāsmigratio exercitus huius filioruz isrl̄ omnia loca chananeor̄ vsq̄z ad sareptā: ⁊ transmigratio hierl'm q̄ in bosforo est possidebit ciuitates austri. Et ascēdent saluatores in montē sion iudicare montem esau: ⁊ erit dn̄o regnum.

Explicit Abdias ꝓpheta. Incipit prologus in Jonam porphetam.

Jonam sanctum hebrei affirmāt filiuz fuisse mulieris vidue sareptane: quem helias ꝓpheta mortuum suscitauit: matre postea dicente ad eum nunc cog̊ui quia vir dei es tu: ⁊ v̄bum dei in ore tuo veritas est. Ob hanc etiam causam ipsum pueruz sic vocauit amathi. Amathi enim in nostra lingua veritatem sonat. Et ex eo q̄ verum helias locutus ē ille qui suscitat⁹ est filius esse d̄r v̄itatis

Ideo de veritate columba nascitur: q̄z ionas columbam sonat. In condemnationem autem israel ionas ad gentem mittit̄ · q̄ niniue agente penitentiam illi in malicia perseuerant. Temporibus quippe hieroboam regis israel qui deo derelicto: cum populo suo in samaria idolis sacrificabat: ionaz ꝓphetam fuisse: quartus liber regū indicat. Is cū ꝓphetia illuminante peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā cōsecuturos videret: ne falsa p̄dicare videret̄ · ad denunciandum interitum eiusdez ciuitatis ire volebat. Nam sicut deus ad abraam de impietate sodomor̄ ⁊ gomorreor̄ locutus est: clamor sodomor̄ ⁊ gomorreor̄ peruenit ad me. Ita ⁊ de niniue dicitur eo q̄ ascenderit clamor malicie eius ad deum. Et quia sentētia dei de sodomis facta · minime reuocata est: ita et ionas aduersum niniuen prolatam sententiam reuocari nolebat · diuine dispensationis ignarus qui salutem hominum ad se conuertentium magis vult q̄z interitum. Hoc illi acciderat quod ⁊ sancto heliseo: qui filiū sunamitidis mulieris mortuū ig̊rauit. Iteo a ꝯspectu dei fugere se ionas putabat humanū aliq̄d passus · dicēte dauid: Quo ibo a spū tuo ⁊ a facie tua quo fugiam?

Explicit ꝓlogus. Incipit argumentū.

Ionas columba pulcerrima naufragio suo passionem domini prefigurans mundum ad penitentiaz reuocat: ⁊ sub nomine niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum. Incipit Jonas propheta. Capituluz I

Et factum est verbū domini ad ionaz filiū amathi dicēs: Surge ⁊ vade in niniuē ciuitatez

grandem ⁊ predica in ea qꝛ ascēdit mali
cia eius corā me. Et surrexit ionas vt fu
geret in tharsis a facie dñi. Et descēdit
ioppen: ⁊ inuenit nauē euntem in thar-
sis. Et dedit naulū eius ⁊ descēdit in eaꝫ
vt iret cuꝫ eis in tharsis a facie dñi. Do
minus aūt misit ventū magnū in mare
⁊ facta est tēpestas magna in mari: et na
uis periclitabat̄ conteri. Et timuerunt
naute: ⁊ clamauerūt viri ad deū suuꝫ: et
miserūt vasa q̄ erāt in naui in mare. vt
alleuiaret̄ ab eis. Et ionas descendit ad
interiora nauis: ⁊ dormiebat sopore gra-
ui. Et accessit ad eū gubernator ⁊ dixit
ei: Quid tu sopore deprimeris? Surge
inuoca deū tuum: si forte recogitet de⁹
de nobis ⁊ nō pereamus. Et dixit vir ad
collegam suuꝫ: Venite ⁊ mittamus sor
tes: ⁊ sciam⁹ q̄re h̄ malum sit nobis. Et
miserūt sortes: ⁊ cecidit sors sup̄ ionaꝫ
Et dixerūt ad eū: Indica nobis. cuius
causa malū istud sit nob̄: qd̄ est op⁹ tuū
q̄ terra tua: ⁊ q̄ vadis. vel ex q̄ ꝓpl'o es tu
Et dixit ad eos. Hebre⁹ ego sum: ⁊ dñꝫ
deū celi ego timeo. qui fecit mare ⁊ ari-
dam. Et timuerūt viri timore magno:
⁊ dixerūt ad eū. Quid h̄ fecisti? Cogno
uerūt enī viri q̄ a facie dñi fugeret: qꝛ
indicauerat eis ionas. Et dixerūt ad eū
Quid faciem⁹ tibi: ⁊ cessabit mare a no
bis? Quia mare ibat et intumescebat.
Et dixit ad eos: Tollite me ⁊ mittite in
mare ⁊ cessabit mare a vobis. Scio enī
ego. qm̄ ꝓpter me tempestas hec grādis
venit sup̄ vos. Et remigabāt viri vt re-
uerterent̄ ad aridā ⁊ nō valebant qꝛ ma
re ibat ⁊ intumescebat sup̄ eos. Et cla-
mauerūt ad dñm: ⁊ dixerūt: Quesum⁹
dñe ne p̄eam⁹ in aīa viri istius: ⁊ ne des
sup̄ nos sanguinē innocētez: qꝛ tu dñe
sicut voluisti fecisti. Et tulerūt ionaꝫ et
miserūt in mare: ⁊ stetit mare a feruore
suo. Et timuerūt viri timore magno
dñm: ⁊ immolauerūt hostias dño: ⁊ vo-
uerunt vota. II

Et p̄p̄auit dñs piscez grandem
vt deglutiret ionam. Et erat io
nas in ventre piscis trib⁹ diebus ⁊ trib⁹
noctibus. Et orauit ionas ad dominuꝫ
deum suū de ventre piscis. Et dixit: Cla
maui de tribulatione mea ad dñm: ⁊ ex
audiuit me. De ventre inferi clamaui:
⁊ exaudisti vocem meam. Et ꝓiecisti me
in ꝓfundum in corde maris: ⁊ flumē cir
cumdedit me: Omēs gurgites tui ⁊ flu
ctus tui super me transierūt. Et ego di
xi: Abiectus sum a conspectu oculoruꝫ
tuoꝝ. Veruntamē rursus videbo tem
plū sanctum tuuꝫ. Circūdederunt me
aque vsq̄ ad animaꝫ: abyssus vallauit
me. pelagus operuit caput meū. Ad ex
trema montiū descendi: terre vectes cō
cluserunt me in eternum: ⁊ subleuabis
de corruptione vitaꝫ meā dñe deus me
us. Cū angustiaret̄ in me aīa mea dñi
recordat⁹ sum: vt veniat ad te oro mea
ad templū sanctū tuum. Qui custodi
unt vanitates: frustra mīam suā dereli
quūt. Ego aūt in voce laudis immola
bo tibi: q̄cunq̄ voui reddā ꝓ salute mea
domino. Et dixit dominus pisci: Et euo
muit ionam in aridam III

Et factū est verbū dñi ad ionam
secundo dicēs: Surge et vade
in niniuen ciuitatē magnā: ⁊ p̄
dica in ea p̄dicationē quam ego loquor
ad te. Et surrexit ionas ⁊ abijt in niniuē
iuxta verbū dñi. Et niniue erat ciuitas
magna itinere trium dierum. Et cepit
ionas introire ciuitatē itinere diei vni
us: ⁊ clamauit ⁊ dixit: Adhuc quadragī
ta dies: ⁊ niniue subuertetur. Et credi
derūt viri niniuite in domino: ⁊ predica
uerūt ieiuniū: ⁊ vestiti sunt saccis a ma
iore vsq̄ ad minorem. Et peruenit ver
bum ad regem niniue. Et surrexit de so
lio suo: ⁊ abiecit vestimētum suū a se: et
indutus est sacco: ⁊ sedit in cinere: ⁊ cla
mauit ⁊ dixit in niniue ex ore regis ⁊ p̄n
cipum eius dicens. Homines ⁊ iumē
ta ⁊ boues et pecora non gustent quicq̄
nec pascantur: ⁊ aquam non bibant: et
opiantur saccis homines: ⁊ iumēta cla
ment ad dñm in fortitudine: ⁊ cōuerta
tur vir a via sua mala ⁊ ab iniq̄tate q̄ est
in manib⁹ eoꝝ. Quis scit si ꝯuertatur ⁊

ignoscat deꝰ: ⁊ reuertat̃ a furore ire sue: ⁊ nõ ꝑibimꝰ. Et vidit deus opa eorũ qꝛ cõuersi sunt de via sua mala: et misertꝰ est super maliciam quaꝫ locutus fuerat vt faceret eis: ⁊ non fecit. IIII

Et afflictus est ionas afflictione magna: ⁊ iratus est ⁊ orauit ad dñm: ⁊ dixit: Obsecro dñe: nunquid nõ hꝰ est ꝟbũ meũ cum adhuc eẽm in terra mea? Propter hꝰ ꝑoccupaui vt fugerẽ in tharsis. Scio enĩ qꝛ tu deus clemẽs ⁊ misericors es: patiẽs ⁊ multe miserationis ⁊ ignoscẽs sup̃ maliciam: Et nũc dñe tolle q̃so aĩam meã a me: qꝛ melior est mihi mors q̃ꝫ vita. Et dixit dñs. Putasne bñ irasceris tu? Et egressus est ionas de ciuitate: ⁊ sedit ꝯ orientẽ ciuitatis ⁊ fecit sibimet vmbraculuꝫ ibi: ⁊ sedebat subt̃ illꝰ ĩ vmbra. donec videret q̃d accideret ciuitati. Et ꝑꝑauit dominꝰ deꝰ ederã: ⁊ ascẽdit sup̃ caput ione vt esset vmbra sup̃ caput eiꝰ: ⁊ ꝓtegeret eũ. Laborauerat. n. Et letatꝰ ẽ ionas super edera leticia magna. Et ꝑauit deus ꝟmẽ ascẽsu diluculi ĩ crastinũ: ⁊ ꝑcussit ederã ⁊ exaruit. Et cuꝫ ortus fuisset sol ꝑcepit dñs vento calido ⁊ vrenti ⁊ ꝑcussit sol sup̃ caput ione: ⁊ estuabat. Et petiuit aĩe sue vt moreret̃. Et dixit: Melius est mihi mori q̃ꝫ viuere. Et dixit dñs ad ionam: Putasne bene irasceris tu super ederam? Et dixit: Bene irascor ego vsq̃ꝫ ad mortez. Et dixit dñs. Tu doles sup̃ ederam in qua nõ laborasti neq̃ fecisti vt cresceret. q̃ sub vna nocte nata est ⁊ sub vna nocte perijt: ⁊ ego nõ parcam niniue ciuitati magne. ĩ qua sunt plus q̃ꝫ centũ viginti milia hoĩm. qui nesciũt quid sit inter dexteram ⁊ sinistram suaꝫ et iumenta multa?

Explicit Ionas ꝓpheta. Incipit prologus in Micheam ꝓphetam.

Temporibꝫ ioathe et achaç et eçechie regum iuda. micheaꝫ prophetam ad hanc ꝓphetiaꝫ spiritusancto repletuꝫ fuisse lectio ipsa demostrat. Sed de sup̃dicto numero regum ioathan ⁊ eçechiaꝫ deo ob religionẽ placuisse: historia libri q̃rti regum: ⁊ secundi paralipomenon indicat. Achaç vero relicto deo: idola samarie quibus etiam filios suos in sacrificium igni cõcremandos obtulerat coluisse constat. Quãobrem deus samariaꝫ que reges israel ⁊ iuda memoratorum simulacrorum sup̃stitione fefellerat increpans indignationem suam in eam processuram commitatus est. Populo etiam israel preuaricatori et principibꝫ eius qui eundem ꝓpl'm fallaci suasione ad colẽda idola impulerãt. verbis in sequentibꝫ captiuitatem ⁊ interituꝫ affuturum denunciauit.

Explicit prologus. Incipit argumẽtuꝫ

Micheas de morasthi coheres christi vastationeꝫ annunciat filie latronis: et obsidionem ponit contra eam: quia maxillam percusserit iudicis israel.

Explicit argumentum. Incipit Micheas ꝓpheta. Capitulum. I

Verbũ domini quod factum est ad micheam morasthitem in diebus ioathan achaç ⁊ eçechie regum iuda. quod vidit super samariam ⁊ hierusalem. Audite populi omnes: et attendat terra et plenitudo eius: et sit dominus deus vobis in testem: dominus de templo sancto suo. Quia ecce dominus egredietur de loco suo: ⁊ ascendet et calcabit super excelsa terre. Et consumentur montes subtus eum: et valles scindentur sicut cera a facie ignis: sicut aque que decurrunt in preceps. In scelere iacob omne istud et in peccatis domus israel. Quod scelus iacob? Nõne

samaria? Et que excelsa iude. Nonne
hierusalē? Et ponā samariā q̄si aceruuz
lapidū in agro cū plantat̄ vinea: ⁊ detra
ham in vallē lapides eius. Et fundamē
ta eius reuelabo: ⁊ oīa sculptilia ei⁹ ꝯci-
dent̄. Et oēs mercedes ei⁹ cōburentur
igni: ⁊ oīa idola ei⁹ ponā in ꝑditionē: q̄r
de mercedib⁹ meretricis ꝯgregata sunt
⁊ vsq̄z ad mercedē meretricis reūtentur
Sup̄ h̄ plangā ⁊ vlulabo: vadā spoliat⁹
⁊ nudus. Faciā planctum velut draco-
num: ⁊ luctū q̄si strutionuz q̄r desp̄ata ē
plaga eius: q̄r venit vsq̄z ad iudā: tetigit
portam populi mei vsq̄z ad hierl̄m. In
geth nolite ānūciare. lachrymis ne plo
retis. In domo pulueris puluere vos
conspergite: ⁊ transite vobis habitatio
pulcra: ꝯfusa ig̃minia. Nō ē egressa q̄ hī
tat ī exitu. Plāctū dom⁹ vicina accipiet
ex vob̄ q̄stetit sibimet q̄r īfirmata ē in bo
nuz que habitat in amaritudib⁹. Quia
descēdit malū a dn̄o in portā hierl̄m: tu
multus q̄drige stuporis habitāti lachis
Principiū peccati est filie sion: q̄r in te
inuenta sunt scelera isrl̄. Propterea da
bit emissarios sup̄ hereditatez geth: do-
mos mendacij in deceptionē regib⁹ isrl̄
Adhuc heredē adducā tibi q̄ habitas in
maresa. vsq̄z odollam veniet gl̄ia israel.
Decaluare ⁊ tondere sup̄ filios delitia
ruz tuaꝝ: dilata caluitiū tuū sicut aqui-
la qm̄ captiui ducti sunt ex te. II

Ve qui cogitatis inutile: ⁊ opera
mini malū in cubilib⁹ vr̄is. In
luce matutina faciūt illud: qm̄
contra dn̄m est manus eoꝝ. Et concu-
pierunt agros ⁊ violēter tulerunt ⁊ ra-
puerūt domos: ⁊ calūniabant̄ viꝝ ⁊ do-
mū ei⁹: virū ⁊ hereditatē ei⁹. Idcirco h̄
dicit dn̄s. Ecce ego cogito sup̄ familiaz
istā malū vnde nō auferetis colla vr̄a:
⁊ nō ambulabit̄ sup̄bi: qm̄ tp̄s pessimū
est. In die illa sumet̄ sup̄ vos p̄abola: ⁊
cantabitur canticum cum suauitate di
centiū: De populatione vastati sumus:
Pars populi mei cōmutata est. Quo-
modo recedis a me cū reuertat̄ qui re-
giōes nr̄as diuidat? Propter h̄ nō erit
tibi mittēs funiculū sortis in cetu dn̄i
o isrl̄. Ne loq̄mini loq̄ntes. Nō stillabit
sup̄ istos nō cōprehēdet ꝯfusio dicit do
mus iacob. Nūquid abbreuiat⁹ ē sp̄ūs
dn̄i: aut tales sunt cogitatiōes ei⁹? Nō
ne v̄ba mea bona sunt cū eo q̄ recte g̃di
tur? Et ecōtrario pp̄l̄s me⁹ in adūsariū
cōsurrexit. Desup̄ tunicā palliū sustuli
stis ⁊ eos qui trāsiebāt simpliciter ꝯuer
tistis in bellū. Mulieres pp̄l̄i mei eiecist̄
de domo deciliaꝝ suaꝝ: a paruulis earuz
tulistis laudem meā in perpetuū. Sur
gite ⁊ ite: quia non habetis hic requiez.
Propter immundiciā eius corrumpet̄
putredine pessima. Vtinā non essez vir
habens sp̄m: ⁊ mendaciū potius loque-
rer. Stillabo tibi in vinū ⁊ in ebrietatē
⁊ erit super quez stillat̄ pp̄l̄s iste. Cōgre-
gatione ꝯgregabo iacob totū te: in vnuz
cōducā reliquias isrl̄. Pariter ponā illū
q̄si gregē in ouili: q̄si pec⁹ in medio cau-
laꝝ. Tumultuabunt̄ a multitudine bo-
minuz. Ascendet enī pandens iter ante
eos. Diuidet ⁊ transibunt portā: ⁊ egre
dientur p̄ eaz. Et transibit rex eoꝝ corā
eis: ⁊ dn̄s in capite eorum. III

At dixi: Audite p̄ncipes iacob: et
duces domus israel. Nunquid
non vestrum est scire iudicium
qui odio habetis bonum ⁊ diligitis ma-
lum? qui violēter tollitis pelles eoꝝ de
sup̄ eis: ⁊ carnem eoꝝ desup̄ ossib⁹ eorū?
Qui comederunt carnez pp̄l̄i mei: ⁊ pel
lem eoꝝ desup̄ excoriauerunt: ⁊ ossa eo-
rum confregerunt. ⁊ conciderūt sicut ī
lebete ⁊ q̄si carnē in medio olle. Tūc cla-
mabūt ad dn̄m ⁊ nō exaudiet eos: ⁊ ab-
scondet faciem suam ab eis in tp̄e illo:
sicut neq̄ter egerūt in adinuētionib⁹ su
is. Hec dic̄ dn̄s. sup̄ ꝓphetas q̄ seducūt
pp̄l̄m meum: qui mordent dentib⁹ suis
⁊ predicāt pacem. Et si quis nō dederit
in ore eoꝝ quippiam. sanctificant sup̄ eū
prelium. Propterea nox vobis pro vi-
sione erit: ⁊ tenebre vobis ꝓ diuinatio-
ne. Et occūbet sol sup̄ ꝓphetas: ⁊ obtene
brabit̄ super eos dies. Et confundētur
qui vident visiones: ⁊ cōfundent̄ diui

ni. Et opient oēs vultus suos: qz nō est
risum dei. Verūtamē ego replet⁹ sum
fortitudine spūs dñi iudicio et virtute:
vt annūciem iacob scelus suuz: ⁊ israel
peccatum suum. Audite hoc pncipes do
mus iacob: ⁊ iudices dom⁹ isrl: qui alv
minamini iudiciū ⁊ oīa recta puertitis
Qui edificatis sion in sanguinibz ⁊ hie
rusalē in iniqtate. Pncipes ei⁹ in mune
ribz iudicabāt: ⁊ sacerdotes ei⁹ in merce
de docebāt. Et pphete eius in pecunia di
uinabāt: ⁊ sup dñm requiescebāt dicen
tes. Nūquid nō dñs in medio nr̄m: Nō
veniet sup nos mala. Propter hoc: cau
sa vestri sion q̄si ager arabitur: ⁊ hierusa
lem q̄si aceruus lapidū erit: ⁊ mōs tēpli
in excelsa siluarum.

IIII

Et erit in nouissimo dierū: erit
mōs domus dñi ppatus in ver
tice montiū: ⁊ sublimis sup col
les. Et fluent ad eum ppli ⁊ pperabunt
gentes multe ⁊ dicent: Venite ascenda
mus ad mōtez dñi: ⁊ ad domū dei iacob
Et docebit nos de vijs suis: ⁊ ibim⁹ in se
mitis eius. Quia de sion egredief lex: ⁊
pplos multos: ⁊ corripiet gentes fortes
vsqz in longinquū. Et concident gladi
os suos in vomeres: ⁊ hastas suas in fal
gones. Nō sumet gens aduersum gen
tem gladiū: ⁊ nō discent vltra belligera
re. Et sedebit vir subtus vineā suam: ⁊
subtus ficū suam: ⁊ nō erit qui exterre
at: qz os dñi exercituū locutū est. Quia
oēs ppli ambulabūt vnusquisqz in noīe
dei sui: nos aūt ambulabim⁹ in noīe dei
nostri in eternuz ⁊ vltra. In die illa di
cit dominus congregabo claudicantem
⁊ eam quam eieceram colligam: ⁊ quaz
afflixerā consolabor. Et ponā claudican
tem in reliquias: ⁊ eaz que laborauerat
in gentem robustā. Et regnbit dñs sup
eos in monte sion: ex hoc nūc ⁊ vsqz in et
num. Et tu turris gregis nebulosa fi
lia sion vsqz ad te veniet: et veniet pote
stas prima regnū filie hierlm. Nūc qre
meroze contrahēris: Nūquid rex nō est ti
bi: aut consiliarius tu⁹ perijt: qz cōprehen
dit te dolor sicut pturiētez? Dole ⁊ sata
ge filia sion q̄si pturiēs: qz nūc egredieris
de ciuitate: ⁊ habitabis in regiōe: ⁊ venies
vsqz ad babylonē. Ibi liberaberis: ibi re
dimet te dñs de manu inimicoz tuoz. Et
nūc congregate sunt sup te gētes multe:
q̄ dicūt lapidef: ⁊ aspiciat in sion oculus
nr̄. Ipi aūt nō cognouerūt cogitatiōes
dñi: ⁊ non intellexerūt consiliū eius: qz
congregauit eos q̄si fenuz aree. Surge
⁊ tritura filia sion: qz cornu tuū ponā ferv
reum: ⁊ vngulas tuas ponā ereas. Et cō
minues populos multos: et interficies
domino rapinas eoz: ⁊ fortitudinē eoz
dño vniuerse terre.

V

Nunc vastaberis filia latronis:
obsidionē posuerunt sup nos
in virga percutiēt maxillā iudicz
isrl. Et tu bethleez effrata paruulus es
in milibz iuda. Ex te mihi egredief q̄ sit
dñator in israel: ⁊ egressus est ab initio
a diebz eternitatis. Propter hoc dabit e
os vsqz ad tps in q̄ pturiens pariet. Et
reliquie fratrū eius conuertent ad filios
isrl. Et stabit ⁊ pascet in fortitudie dñi
in sublimitate nominis dñi dei sui. Et cō
uertent qz nūc magnificabit vsqz ad ter
minos terre. Et erit iste pax assyrijs cuz
venerit in terrā nr̄am: ⁊ qñ calcauerit in
domibz nr̄is. Et suscitabim⁹ sup eum se
ptē pastores: ⁊ octo pmates hoīes. Et pa
scēt terrā assur in gladio: ⁊ terrā nēroth in
lanceis eius. Et liberabit ab assur cū ve
nerit in terrā nr̄am: ⁊ cum calcauerit in fi
nibz nr̄is. Et erunt reliquie iacob in me
dio pplorz multoz q̄si ros a dño: ⁊ quasi
stille sup herbā q̄ nō exspectat virū: ⁊ non
prestolab filios hoīm. Et erunt reliquie
iacob in gentibz in medio pplorz multoz
q̄si leo in iumentis siluaz ⁊ q̄si catulus
leonis in gregibz pecoz. Qui cum tran
sierit ⁊ cōculcauerit ⁊ ceperit: non ē qui
eruat. Et exaltabit manus tua super ho
stes tuos: ⁊ omēs inimici tui interibūt
Et erit in die illa dicit dominus: auferā
equos tuos de medio tui: ⁊ disperdam
q̄drigas tuas. Et perdaz ciuitates terre
tue: ⁊ destruam omnes munitiones tu

as. Et auferam maleficia de manu tua
⁊ diuinationes non erũt in te. Et perire
faciã scuptilia tua: ⁊ statuas tuas de me
dio tui. Et nõ adorabis vltra opa ma-
nuũ tuaꝝ ⁊ euellã lucos tuos de medio
tui. Et ꝯterã ciuitates tuas: ⁊ faciaꝫ in
furore ⁊ indignatione vltionem in oĩbꝫ
gentibꝫ que nõ audierũt. VI

Audite que dñs loquit̃: Sur-
ge cõtẽde iudicio aduersuꝫ mõ
tes: ⁊ audiãt colles vocẽ tuã. Au
diẽt mõtes iudiciũ dñi ⁊ fortia fũdamẽ
ta t̃re: qꝛ iudiciũ dñi cũ ꝓpl'o suo: ⁊ cum
isr ael diiudicabitur. Popule meus
q̃d feci tibi. aut quid molestus fui tibi?
Responde mihi. Quia eduxi te de terra
egypti: ⁊ de domo seruientiũ liberaui te
⁊ misi ante faciẽ tuã moysen ⁊ aaron et
mariam. Popule meus memento que
so q̃d cogitauerit ꝯtra te balach rex mo-
ab: ⁊ q̃d rñderit ei baalam filius beor de
sethim vsqꝫ ad galgalam: vt cognosce-
res iusticias dñi. Quid dignũ offeram
dño? Curuabo genu deo excelso? Nun-
quid offerã ei holocaustomata ⁊ vitulos
anniculos? Nunquid placari potest do-
minus in milibꝫ arietuꝫ: an in multis
milibꝫ hircoꝝ pinguium? Nunquid da
bo primogenitũ meũ pro scelere meo:
fructũ ventris mei ꝓ peccato anĩe mee?
Indicabo tibi o hõ quid sit bonuꝫ: ⁊ q̃d
dñs requirat a te. Vtiqꝫ facere iudiciuꝫ
⁊ diligere misericordiã: ⁊ sollicituꝫ am-
bulare cũ deo tuo. Vox dñi ad ciuitateꝫ
clamat: ⁊ salus erit timẽtibꝫ nomẽ eius
Audite tribꝫ. Et quis approbabit illud?
Adhuc ignis ĩ domo impij: thesauri ini-
quitatis: ⁊ mẽsura minor. ire plena. Nũ
quid iustificabo stateram impiam: ⁊ sac-
celli pondera dolosa? In quibꝫ diuites
eius repleti sunt iniquitate: ⁊ habitan-
tes in ea loquebantur mendaciuꝫ: ⁊ lin-
gua eoꝝ fraudulenta in ore eorum. Et
ego ergo cepi ꝑcutere te perditione. suꝑ
peccatis tuis. Tu comedes ⁊ nõ satura-
beris ⁊ humiliatio tua in medio tui. Et
apprehendes ⁊ non saluabis: ⁊ quos sal
uaueris. in gladium dabo. Tu semina-
bis. ⁊ non metes: tu calcabis oliuam et
non vngeris oleo: ⁊ mustum ⁊ non bi-
bes vinum. Et custodisti precepta amri
⁊ omne opus domus achab: ⁊ ambula-
sti in voluptatibꝫ eorum. vt darez te in
ꝑditionẽ: ⁊ habitãtes in ea in sibilum: ⁊
opprobrium populi mei portabis VII

Ve mihi: quia factus sum sicut
qui colligit ĩ autũno racemos
vĩdemie. Non est botrus ad co-
medendũ: precoq̃s ficus d̃siderauit aĩa
mea. Periit sanctus de terra: ⁊ rectus ĩ
hominibꝫ non est. Omnes in sanguine
insidiant̃: vir fratrem suum ad mortez
venat̃. Malum manuũ suaꝝ dicunt bo-
num. Princeps postulat: ⁊ iudex in red
dendo est. Et magnus locutus est desi-
deriũ aĩe sue: ⁊ cõturbauerũt eam. Qui
optim⁹ in eis est quasi pal ur⁹. ⁊ qui re-
ctus q̃si spina de sepe. Dies speculatio-
nis tue. visitatio tua venit. Nũc erit va
stitas eoꝝ. Nolite credere amico: ⁊ noli-
te ꝯfidere in duce. Ab ea q̃ dormit in si-
nu tuo custodi claustra oris tui: quia fi-
lius contumeliam facit patri: ⁊ filia con
surget aduersus matrem suam: nurus
aduersus socrũ suam: ⁊ inimici hom̃is
domestici eius. Ego aũt ad dñm aspici-
am: expectabo deum saluatorem meum.
Audiet me deus meus. Ne leteris ini-
mica mea suꝑ me: qꝛ cecidi. Cõsurgam:
Cũ sedero in tenebris. dñs lux mea est.
Iram domini portabo. q̃m peccaui ei: do
nec causam meã iudicet: ⁊ faciat iudiciũ
meum. Educet me in lucem: videbo iu-
sticiã ei⁹. Et aspiciet inimica mea: ⁊ ope-
riet̃ cõfusione: que dicit ad me: Vbi est
dñs deus tuus? Oculi mei videbũt ĩ eã
Nũc erit in cõculcatione: vt lutum pla
teaꝝ. Dies: vt edificẽt̃ macerie tue. In
die illa longe fiet lex. In die illa ⁊ vsqꝫ
ad te veniet assur: ⁊ vsqꝫ ad ciuitates mu
nitas: ⁊ a ciuitatibus munitis vsqꝫ ad
flumen: ⁊ ad mare de mari: ⁊ ad montez
de monte. Et terra erit in desolationem
propter habitatores suos: et propter
fructum cogitationũ eorum. Pasce po
pulum tuũ in virga tua. ⁊ gregem here-

ditatis tue habitātes solos in saltu. In medio carmeli pascent̄ basan et galaad iuxta dies antiq̄s: s̄m dies egressionis tue de terra egypti. Oñdam ei mirabilia. Videbūt gentes: ⁊ ꝯfundent̄ sup̄ oī fortitudine sua. Ponet manum super os: aures eoꝝ surde erunt. Lingent pulverem sicut serpentes: velut reptilia terre ꝓturbabunt̄ de edib⁹ suis. Dñm deū n̄rm nō desiderabūt ⁊ timebūt te. Quis deus similis tui qui auferas iniquitatē ⁊ trāsfers pctm̄ reliquiarū hereditatis tue: Nō immittet vltra furorē suū. qm̄ volēs mīam est. Reuertet̄ ⁊ miserebit̄ n̄ri. Deponet iniquitates n̄ras: ⁊ ꝓijciet in ꝓfundum maris oīa pctā n̄ra. Dabis veritatē iacob. misericordiam abraam: que iurasti p̄rib⁹ n̄ris a dieb⁹ antiquis.

Explicit Micheas ꝓpheta. Incipit prologus in Naum ꝓphetā.

Naum ꝓphetam ante aduētū regis assyrioꝝ qui ꝓpl'm israel captiuū in suā regionez transtulerat. fuisse hebreoꝝ traditio confirmat. Siquidem in finem huius lectionis p̄dicti regis aduentū: idē ꝓpheta anuūciare monstratur. Sed cū habitatores niniue iona interitū ciuitatis p̄dicāte: nē diuina ira denunciatū interitū sustinerent peccatorū: ⁊ impietatis pn̄iam egissent: accepta dei mīa: grauioribꝫ se criminibꝫ implicuerūt. Qua de causa memoratus ꝓpheta spūsancto plen⁹. iudiciuz dei annunciās. ita locut⁹ est: Deus çelans: ⁊ vlciscens dñs est ⁊c̄. Iam. n. decē tribꝫ ab assyrijs ducte fuerāt: in captiuitatē sub eçechia rege iuda. sub q̄ etiam nūc in cōsolatione ꝓpl'i trāsmigrati: aduersum niniuē visio cernit̄. Nec erat ꝑua consolatio. tam his qui iam assyrijs seruiebant: q̄ꝫ reliquis qui sub eçechia de tribu iuda ⁊ beniamin ab eisdem hostibꝫ obsidebant̄. vt audirent assyrios q̄ q̄ꝫ a chaldeis esse capiendos. sicut in sequētibꝫ libri huius demōstrabit̄: Sciēendum ꝙ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autez hic mundus dicitur. Unde ⁊ apud grecos. cosmos ab ornatu nomen accepit. Et quicquid nunc aduersum niuiuen dicitur: de mundo figuraliter predicari sentiamus. Quamobcausam ⁊ assumptio quam septuaginta interpretes dicunt: apud hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo ꝙ cum aduersus quam prophetatur premat. nec sinat eleuare ceruicem. Simulq̄ꝫ hoc attendendum: quod hec ipsa vel assumptio. vel onus. vel pondus prophete visio fit. Non eniz loquitur ꝓpheta in extasi: vt montanus ⁊ priscilla. maximillaq̄ꝫ delirant: sed q̄d prophetat liber est visionis intelligētis vniuersa qui loquitur: ⁊ pondus hostiū facientis suo ꝓpl'o visionez. De cōsummatione itaq̄ꝫ mundi s̄m anagogen cōsolationē scōꝝ ꝓphetia texit̄: vt quecūq̄ꝫ in mūdo vidēt: q̄si pretereūtia ⁊ caduca contemnant: ⁊ preparēt se ad iudicij diem. Ubi vltor aduersum vires assyriorū affuturus est dominus.

Explicit ꝓlogus. Incipit argumētū

Naum ꝯsolator orbis interp̄tatur. Increpat ciuitatē sanguinū: ⁊ post euersionez illi⁹ loquit̄: Ecce sup̄ montes pedes euāgeliçātis ⁊ annūciantis pacē.

Explicit argumentum. Incipit Naum ꝓpheta. Capitulum. I

Onus niniue liber visionis nauz helchesei. Deus emulator et vlciscens dominus: vlciscens dominus ⁊ habens furorem: vlciscens dominus in hostes suos: et irascens ipse inimicis suis Dominus patiens ⁊ magnus fortitudine: ⁊ mundans non faciet innocentez Dñs in tempestate ⁊ turbīe vie eius: et

nebule puluis pedum eius. Increpās
mare ⁊ exiccans illud: ⁊ omnia flumina
ad desertū deducēs. Infirmatus est ba-
san ⁊ carmelus: ⁊ flos libani elanguit.
Montes cōmoti sunt ab eo: ⁊ colles de-
solati sunt. Et contremuit terra a facie
eius: ⁊ orbis: ⁊ oēs habitātes in eo. An-
te faciē indignationis ei⁹ quis stabit: ⁊
quis resistet in ira furoris ei⁹? Indigtio
eius effusa est vt ignis: ⁊ petre dissolute
sunt ab eo. Bonus dn̄s ⁊ ꝯfortās in die
tribulatiōis ⁊ sciēs sperātes in se. Et in
diluuio pretereūte ꝯsummationē faci-
et loci ei⁹. ⁊ inimicos ei⁹ ꝑsequent̄ tene-
bre. Quid cogitatis ꝯtra dn̄m? Consu-
mationē ipse faciet. Nō ꝯsurget duplex
tribulatio: q2 sicut spine se iuuicem cō-
plectunt̄: sic ꝯuiuiū eoꝝ pariter potanti
um. Cōsument̄ q̄si stipula ariditate ple
na. Ex te enī exibit cogitās ꝯtra dn̄z ma
liciā: mēte ꝑtractās preuaricationem.
Hec dicit dn̄s. Si ꝑfecti fuerint ⁊ ita
plures. sic q̄z attondent̄ ⁊ ꝑtransibit. Af
flixi te ⁊ non affligam te vltra. Et nunc
conterā v̄gā eius de dorso tuo: ⁊ vincu-
la tua dirumpam: ⁊ p̄cipiet sup̄ te dn̄s.
Non seminabit̄ ex noīe tuo ampli⁹. De
domo dei tui interficiā: Sculptile ⁊ cō-
flatile ponā sepulcrū tuū: q2 inhonorat⁹
es. Ecce sup̄ mōtes pedes euāgeliçātis
⁊ annūciātis pacē. Celebra iuda festiui
tates tuas ⁊ redde vota tua q2 nō adijci
et vltra vt ꝑtranseat in te belial: vniuer
sus interijt. II

Ascendit qui dispgat corā te: q̄
custodiat obsidionē. Cōtēplare
viā: conforta lumbos. robora virtutē val
de. Quia sicut reddidit dn̄s sup̄biam ia
cob: sic sup̄biam isrl̄. Quia vastatores
dissipauerūt eos: ⁊ ꝓpagines eoꝝ corru-
perūt. Clypeus fortiū ei⁹ ignit⁹: viri ex-
ercitus in coccineis. Ignee habene cur
rus in die p̄pationis eius: ⁊ agitatores
cōsopiti sunt. In itineribꝫ ꝯturbati sūt
quadrige collise sunt in plateis. Aspect⁹
eoꝝ q̄si lampades: q̄si fulgura discurrē-
tia. Recordabit̄ fortiū suoꝝ: ruent in iti
neribꝫ suis. Velociter ascendēt muros
eius: et prepabit̄ vmbraculum. Porte
fluuioꝝ aperte sunt: ⁊ templū ad solum
dirutum. Et miles captiuus adduct⁹ ē
⁊ ancille eius minabant̄ gemētes vt co
lumbe: murmurantes in cordibus suis.
Et niniue quasi piscina aq̄ruz aque ei⁹:
ipsi v̄o fugerunt. State state ⁊ non est
qui reuertat̄. Diripite argentū: diripi-
te auꝝ: ⁊ nō est finis diuitiaꝝ ex oībꝫ vas
desiderabilibꝫ. Dissipata est ⁊ scissa ⁊ di-
lacerata: ⁊ cor tabescēs ⁊ dissolutio geni-
culoꝝ ⁊ defectio in cunctis renibꝫ: ⁊ faci-
es omnium sicut nigredo olle. Ubi est
habitaculū leonū: ⁊ pascua catuloꝝ leo
num? Ad quam iuit leo vt ingrederet̄
illuc: catulus leōis: ⁊ nō est qui exterre-
at. Leo cepit sufficiēter catul̄ suis: ⁊ ne-
cauit leenis suis. Et ipleuit preda spelū
cas suas: ⁊ cubile suū rapina. Ecce ego
ad te dicit dn̄s exercituū: ⁊ succēdā vsq̄
ad summū q̄drigas tuas: ⁊ leūculos tu
os comedet gladius. Et exterminabo de
terra predam tuam: ⁊ non audietur vl-
tra vox nunciorum tuorum. III

Ve ciuitas sanguinuz. vniuersa
mendacij: dilaceratione plena.
Non recedet a te rapina. Vox
flagelli et vox impetus rote: et equi fre-
mētis ⁊ quadrige feruētis ⁊ equit̄ ascē
dentis: ⁊ micantis gladij. et fulgurātis
haste: ⁊ multitudīs interfecte: ⁊ grauis
ruine: nec est finis cadaueꝝ. Et corruēt
in corporibꝫ suis ꝓpter multitudinez for
nicationum meretricis speciose ⁊ grate
⁊ habētis maleficia: que vendidit gētes
in fornicationibꝫ suis: ⁊ familias in ma
leficijs suis. Ecce ego ad te dicit domin⁹
exercituum: et reuelabo pudenda tua ī
facie tua: ⁊ ostendam in gentibꝫ nudita
tem tuam ⁊ regnis ignominiaz tuā. Et
proijciā sup̄ te abominationes: ⁊ contu-
melijs te afficiam: ⁊ ponam te in exēplū
Et erit. omīs qui viderit te resiliet a te:
et dicet. Vastata est niniue. Quis cōmo
uebit super te caput? Unde queram cō
solatorem tibi? Nunquid melior es ale
xandria ꝓpl̄oꝝ: que habitat in flumini
bus? Aque in circūitu eius: cui⁹ diuitie

mare: aque muri eius Ethiopia fortitudo eius et egyptus ⁊ nō est finis. Africa et lybyes fuerūt in auxilio tuo: sed ⁊ ipa in transmigratōe ducta est in captiuitatē. Paruuli eius elisi sunt ī capite omniū viarū: ⁊ sup̄ inclytos eius miseruunt sortē: ⁊ oēs optimates ei⁹ cōfixi sūt in cōpedib⁹. Et tu ergo inebriabers et eris despecta et queres tu auxiliuz ab inimico. Omnes munitōes tue sicut ficus cum grossis suis: si cōcusse fuerint cadent in os comedētis. Ecce ꝓpl'us tuus: mulieres in medio tui. Inimicis tuis ad aperitōez pādent̄ porte terre tue: deuorabit ignis vectes tuos. Aquā ꝓpter obsidionem hauri tibi: extrue munitōes tuas. Intra in lucū ⁊ calca: subigēs tene laterē. Ibi comedet te ignis peribis gladio deuorabit te vt bruchus. Cōgregare ergo vt bruchus multiplicare vt locusta. Plures fecisti negotiatōs tuas q̄ stelle sint celi. Bruchus expāsus ē: ⁊ auolauit Custodes tui quasi locuste. ⁊ puuli tui quasi locuste locustarū. q̄ cōfident in sepib⁹ in die frigoris. Sol ortus ē ⁊ auolauerūt: et nō est cognit⁹ locus eaꝝ vbi fuerint: dormitauerūt pastores tui rex assur: sepelient̄ prīcipes tui. Latitanit populus tu⁹ in mōtib⁹ ⁊ nō est qui cōgreget. Nō est obscura ꝯtritio tua: pessima est plaga tua. Oēs q̄ audierūt auditōez tuā: cōpresserūt manū sup̄ te: Quia super quē non trāsijt malicia tua semper:

Explicit Naum ꝓpheta. Incipit prologus in Abachuc prophetaz

Quattuor ꝓphete in duodecim prophetaꝝ volumine ꝯtinent̄: e quib⁹ tres in principio lemna .i. pond⁹ titulū hn̄t. nauz. abachuc. et malachias. Porro çacharias ī medio et circa finē duos huiuscemodi ponit titulos. e q̄b⁹ vnus est: on⁹ verbi dn̄i ī terra adrach et damasci requiei ei⁹ alter in fine. s. onus verbi dn̄i sup̄ israel. De naum oratōib⁹ tuis iam liber vnus editus est. De çacharia et malachia. si vita comes fuerit disseret̄ Nūc abcuch habem⁹ in manib⁹ q̄ vel ex eo q̄ amabilis deo est vocatur amplexatio: vel q̄ in certamē et luctā (et vt ita dicā) amplexum cuz deo congreditur amplexantis .i. luctātis fortitus est nomē. Nullus enī tam audaci voce ausus est deum ad disceptationem iusticie prouocare: et dicere ei: Cur ī rebus hnmanis mūdi istius pōpa tanta reruz verset̄ iniquitas? Vociferabor ad te vim patiens: et non saluabis? Quare ostendisti mihi iniquitatē ⁊ laborē videre? Lacerata est lex: ⁊ non p̄uenit vsq̄z ad finē iudiciū. qz impius p̄ualet aduersum iustū ideo egredit̄ iudicium p̄uersuz. Vides q̄z temeraria vox sit. ⁊ quodā modo blasphemātis creatorez suū ad iudiciū prouocare: ⁊ vas fragile adūsus figulū. cur tale vel tale factū sit disputare? Necnō et hoc animaduertendū q̄ assumptio vel pondus que grauia iaz esse diximus: prophete visio est et aduersuz montani dogma p̄uersum intelligit qd̄ videt. nec vt amens loquit̄. nec more insanientiū feminarū dat sine mente sonum. Unde et apl's iubet vt si ꝓphetantibus alijs. alij fuerit reuelatū. taceant qui prius loquebant̄. Et statim. nō ē inquit dissensiōis deus. sed pacis. Ex quo intelligit̄ cū quis ex volūtate reticet: et alijs locū dat ad loquendū. possit loqui et tacere cum velit. Qui iam in extasi .i. inuitus loquit̄. nec tacere nec loqui in sua ptāte habet. Illud q̄z disce. qz semel a me violenter exigis vt quasi quosdaz gradus et scalas altiora intēti. historiaz tibi interp̄ter. ꝓphetiam esse circa babylonem et nabuchodonosor regem chaldeorū. vt qūo prior ꝓpheta naum quem abachuc sequit̄. vaticiniū habuit cōtra niniuen et assyrios qui vastauerūt decē tribus que vocant̄ israel. ita abachuc ꝓphetiā habeat aduersus babylonē et nabuchodonosor. a q̄b⁹ iudas ⁊ hierl'm tēplumq̄z subuersa sunt. Et vt scias eo tēpore fuisse abachuc. q̄ iam due trib⁹ que vocabant̄ iuda. ducte erāt ī captiuitatez

daniel docere te poterit. ad quē in lacuz leonū abachuc cuz prādio mititur. q̄z q̄z apud hobreos hec ipa nō legat̄ historia. Igit̄ siue quis recipiat scripturā illā. siue nō recipiat. vtrūq; ꝓ nob̄ ē. Aut enī iaz recipit: et post factā rez liber abachuc texit̄ aut si nō recipit. quasi ꝓpheta scribit q̄ vētura cognoscit. Interim ꝑm literā causat̄ aduersuz deū ꝓpheta. cur nabuchodonosor templū dei vastet ⁊ iudā cur hierusalē quon dā vrbs dñi destruatur quare clamet ꝑpl's et nō audiat̄. vociferet̄ ad dñm oppressus a chaldeis et nō saluet̄. quare etiā ipe ꝓpheta vel ꝑpl's ex cuius ꝑsona loquit̄ ad hoc vixerit: et hucusq; ꝑductus sit. vt iniquitatē hostium ⁊ suū laborē viderit: cū iniusticia preualeat aduersum se. Et hec dicit p̄ mentis angustia nesciēs aurū in igne cōflari: et tres pueros de camino ignis puriores exisse q̄z intrauerāt. Sed ⁊ hoc generaliter accipe possum⁹. q̄ ex ꝑsona humane impatiētie loquat̄. vt in querulā vocē ⁊ plenā doloris erūpat dicēs: Quare respicis contēptores: et taces conculcante impio iustiorē se? Hec aūt loquit̄ nesciēs iudicia dei īuestigabilia: et ꝓfundum diuitiaruz sapie ⁊ scientie eius. q̄ nō ita videat deus. vt videt hō. Homo tm̄ p̄sentia respicit: deus futura ⁊ eterna cognoscit. Et quō si egrotās et estuans febribus aquā frigidam postulet. et dicat ad medicū. vim patior. crucior. vror exanimor. vsq; quo medice clamabo ⁊ exaudies? et rñdeat ei sapiētissimus ac clemētissimus medicus: scio quo tpe dare debeā quod postulas: nō misereor modo q̄z misericordia ista crudelitas est: et volūtas tua ꝯtra te petit. Ita et de⁹ noster sciens clemētie sue pondera atq; mensuras. interdū nō exaudit clamantem. vt eum probet: et magis ꝓuocet eum ad rogandū. et quasi igne excoctū iustiorē et puriorē faciat. Quod intelligēs apostol⁹ ꝑm id q̄ misericordiā ꝯsecutus est a domino ait. Sed nō deficim⁹: Et benedic dñm in oī tempore. Et scient q̄ qui ꝑseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit: et gloriatur in labore ⁊ dolore. Et cū hieremia dicit: Tribulationem et miseriaz inuocabo vt qūo alius inuocat deuz. sic sanctus vir et bellator inuictus ad exercendum se et probandum tribulationē et miseriam inuenire desiderat.

Explicit ꝓlogus. Incipit argumentuz.

Abachuc luctator fortis et rigidus stat super custodiam suam: et figit gradum sup̄ munitōez. vt christuz in cruce contemplet̄: ⁊ dicat: Operuit celos gloria eius: et laudis eius plena est terra. Splendor eius vt lux erit. cornua in manib⁹ eius. ibi abscōdita est fortitudo eius.

Explicit argumentum. Incipit Abachuc ꝓpheta. Capitulum I

Onus quod vidit abachuc ꝓpheta. Vsq; quo dñe clamabo. et nos exaudies? Vociferabor ad te vim patiens: ⁊ nō saluabis? Quare ostendisti mihi iniquitatem et laborem: videre predam et iniusticiaz contra me? Quare respicis cōtemptores: ⁊ taces conculcāte impio iustiorē se? Et facies hoīs quasi pisces maris et quasi reptilia nō habentia ducem. Et factum est iudiciū: et ꝯtradictio potentior. Propter hoc lacerata est lex: et non ꝑuenit vsq; ad finē iudiciuz. Quia impius preualet aduersus iustum: propterea egredit̄ iudiciuz peruersuz. Aspicite in gentibus et videte ⁊ āmiramini et obstupescite: q̄z opus factū est in diebus vestris: quod nemo credet cum narrabit̄. Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentem amaram et velocem ambulantem super latitudinez terre. vt possideat tabernacula nō sua. Horribilis et terribilis est: ex seipa iudiciū ⁊ onus ei⁹ egre

dieť. Leuiores pardis eq̃ ei⁹: et velocio/
res lupis vesp̄tinis: ⁊ diffundenť eq̃tes
eius. Equites nanq̃ eius delonge veni
ent: volabũt quasi aquila festinãs ad co
medendũ. Oẽs ad predã veniẽt: facies
eoꝝ ventus vrens. Et cõgregabit quasi
arenã captiuitatẽ et ip̄e de regib⁹ trium
phabit: et tyranni ridiculi ei⁹ erũt. Ip̄e
sup̄ oẽm munitõez ridebit ⁊ cõportabit
aggerẽ: et capiet eã. Tũc mutabiť spũs:
et p̄transibit et corruet. Hec est fortitu
do eius dei sui. Nũquid non tu a princi/
pio dñe deus me⁹ scẽ meus: ⁊ nõ morie
mur? Dñe in iudiciũ posuisti eũ et fortẽ
vt corriperes fundasti eũ. Mundi sunt
oculi tui ne videas malũ: ⁊ respicere ad
iniquitatẽ nõ poteris. Quare nõ respi/
cis sup̄ inique agẽtes: et taces deuorãte
impio iustiorez se? Et facies hoĩs quasi
pisces maris: ⁊ quasi rẽptile nõ hñs pri
cipẽ. Totũ in hamo subleuauit: traxit il
lud in sagena sua: ⁊ ꝯgregauit ĩ rete suũ
Sup̄ hoc letabiť et exultabit: ꝓpťea ĩmo/
labit sagene sue: et sacrificabit reti suo.
Quia in ip̄is ĩcrassata est p̄s ei⁹: ⁊ cibus
eius elect⁹. Propter g̃ hoc expãdit sagenã
suã: ⁊ semp̄ interficere gentes nõ cessat

II

Sup̄ custodiã meã sta/
bo: et figam gradũ sup̄ munitio
nem. Et contẽplabor vt videaz
quid dicať mihi: et quid rñdeam ad ar/
guentem me. Et rñdit mihi dñs: et di/
xit. Scribe visum et explana eũ sup̄ ta/
bulas vt p̄currat qui legerit euz. Quia
adhuc visus p̄cul: et apparebit in finẽ ⁊
nõ mentieť. Si morã fecerit expecta il/
lum: q̃ veniens veniet et non tardabit.
Ecce qui incredulus est: non erit recta
aĩa eius in semetip̄o Justus aũt in fide
sua viuet. Et q̃uo vinũ potantẽ decipit
sic erit vir sup̄bus et nõ decorabiť. Qui
dilatauit quasi infernus aĩam suam: et
ip̄e quasi mors: et nõ adimpleť. Et con
gregauit ad se oẽs gentes: et coacerua/
uit ad se oẽs p̄pl̄os. Nũquid nõ oẽs isti
sup̄ eũ parabolã sumẽt: et loquelam eni
gmatũ eius? Et diceť. Ve ei qui multi
plicat nõ sua. Vsq̃quo ⁊ aggrauat ꝯtra
se densum lutum? Nũquid nõ repẽte cõ
surgẽt qui mordeãt te? Et suscitabunť
lacerãtes te: ⁊ eris in rapinã eis? Quia
tu spoliasti gẽtes multas. spoliabunt te
oẽs qui reliqui fuerint de p̄pl̄is: ꝓpť san/
guinẽ hoĩs et iniquitatẽ terre ciuitatis
et oĩm habitãtiũ in ea. Ve qui ꝯgregat
auariciã malã domui sue: vt sit in excel/
so nidus ei⁹: et liberari se putat d̃ manu
mali. Cogitasti ꝯfusionẽ domui tue: cõ/
cidisti p̄pl̄os multos: et peccauit aĩa tua
Quia lapis de pariete clamabit: ⁊ lignũ
q̃d inter iũcturas edificioꝝ est rñdebit.
Ve qui edificat ciuitatẽ in sanguinib⁹:
et p̄parat vrbẽ in iniq̃tate. Nũquid nõ
hec sunt a dño exercituum? Laborabũt
enĩ p̄pl̄i in multo igno: ⁊ gẽtes in vacuũ
⁊ deficiẽt. Quia replebiť terra vt cogno
scãt gloriã dñi: q̃si aque operiẽtes mare
Ve qui potũ dat amico suo. mittẽs fel
suũ: ⁊ inebriãs vt aspiciat nuditatẽ ei⁹.
Replet⁹ ẽ ignominia p̄ gloria. Bibe tu
q̃z et cõsopire. Circũdabit te calix dexte
re dñi: et vomit⁹ ignominie sup̄ gloriaz
tuã. Quia iniq̃tas libani op̄iet te: ⁊ va/
stitas aĩaliũ deterrebit eos de sanguini/
bus hoĩs ⁊ iniq̃tate terre ⁊ ciuitatis: et
oĩm habitantiũ in ea. Quid p̄dest scul/
ptile q̃ sculpsit illud fictor su⁹ cõflatile
et imaginem falsaz: q̃ sperauit in figmẽ
to fictor ei⁹ vt faceret simulacra muta.
Ve q̃ dicit ligno. exp̄giscere: surge lapi/
di tacẽti. Nunq̃d ip̄e docere poterit? Ec
ce iste coop̄t⁹ ẽ auro ⁊ argẽto: ⁊ oĩs spũs
nõ est in visceribꝫ ei⁹. Dñs aũt in tẽplo
sancto suo: fileat a facie ei⁹ omĩs terra.

Oratio abachuc p̄phete p̄ ignorantijs.

III

Domine audiui auditionem
tuam et timui. Dñe op⁹ tuũ
in medio ãnoꝝ viuifica illud
In medio annoꝝ notũ faci/
es: cũ irat⁹ fueri. misericordie recordabe
ris. De⁹ ab austro veniet: ⁊ scũs de mon
te pharan. Op̄uit celos gl̄ia eius: ⁊ lau
dis ei⁹ plena ẽ terra. Splẽdor ei⁹ vt lux
erit: cornua ĩ manib⁹ ei⁹. Ibi abscõdita

est fortitudo ei⁹: ante saciē ei⁹ ibit mors
Egredietᷣ diabolus ante pedes ei⁹ stetit
et mensus ē terram. Aspexit et dissoluit
gētes: et ꝯtriti sūt mōtes seculi. Incur
uati sunt colles mūdi: ab itineribꝫ eter-
nitatis ei⁹. Pro iniquitate vidi tētoria
ethiopie: turbabuntᷣ pelles terre madi-
an. Nūquid in fluminibꝫ iratus es dñe
aut in fluminibꝫ furor tuus. vel in mari
indignatio tua? Qui ascēdes sup equos
tuos: et quadrige tue saluatio. Susci-
tās suscitabis arcū tuū. iuramēta tribu
bus q̄ locutus es. Fluuios scindes ter-
re: viderūt te et doluerūt mōtes gurges
aquarū trāsijt. Dedit abyssus vocē suā:
altitudo manus suas leuanit. Sol ⁊ lu
na steterūt in habitaculo suo: in luce sa
gittaꝝ tuaꝝ ibūt: in splēdore fulgurātis
haste tue. In fremitu cōculcabis terrā
et in furore obstupefacies gētes. Egres
sus es in salutē ꝑpl'i tui: in salutē cū chri
sto tuo. Percussisti caput de domo ipij:
denudasti fundamentū eius vsq̄ ad col
lū. Maledixisti sceptris ei⁹. capiti bella-
torū ei⁹: veniētibꝫ vt turbo ad dispgēdū
me. Exultatio eoꝝ: sicut ei⁹ qui deuorat
pauperē in abscōdito. Tiā fecisti ī mari
equis tuis in luto aquaꝝ multarū. Au-
diui ⁊ ꝯturbat⁹ est vēter me⁹: a voce con
tremuerūt labia mea. Ingrediatᷣ putre
do in ossibꝫ meis: et subter me scateat.
Ut requiescā in die tribulatōis: vt ascē
dam ad ꝑpl'm accinctū nr̄m. Ficus eniz
nō florebit: et nō erit germen in vineis
Mentietᷣ opus oliue: et arua nō afferēt
cibū. Abscindetᷣ de ouili pecus: et nō erit
armentū in p̄sepibꝫ. Ego autez in dño
gaudebo et exultabo in deo hiesu meo.
De⁹ dñs fortitudo mea: et ponet pedes
meos quasi ceruoꝝ. Et sup excelsa mea
deducet me victor: in psalmis canentez

Explicit Abachuc ꝓpheta. Incipit
ꝓlogus in Sophoniam prophetā.

Tradūt hebrei. cuiuscūq̄ ꝓphete
pater aut auus ponatᷣ in titulo
ip̄os q̄z ꝓphetas fuisse. Unde et amos
vnū de duodecim ꝓphetis q̄ dixit: nō sum
ꝓpheta nec filius prophete: sed pastor ca
prarū vellicās sycomoros. p̄ris nomen
in titulo nō habere. Hoc si verū ē. sopho
nias ꝓpheta: qui noīe (vt ita dicā) ꝓpheti
co ⁊ gloriosa maioꝝ suoꝝ stirpe generat⁹
est. Habuit enī patrē chusi. auuz godo-
liam. ꝓauum amasiā. attauū eçechiā: ⁊
talem quadrigā ip̄e velut extrem⁹ auri-
ga cōpleuit. Nomē sophonie. alij specu-
lam. alij arcanū dñi trāstulerunt. Siue
igitᷣ specula. siue absconditū dñi interp̄
tetᷣ: vtrūq̄ prophete cōuenit. Dicitᷣ enī
ad eçechielē. Fili hoīs: speculatorē te po-
sui domui israel. Iste ergo proppeta qui
erat in specula et in sublimibꝫ ꝯstitutus
et nouerat mysteria dñi. filius erat chu
si qui interp̄tatur humilitas: Habebat
q̄z auum godoliam. qui dicitᷣ magnitu-
do dñi. et pro auuz amasiam: qui et ipse
vertitᷣ in sermonē dñi. attauū eçechiaz.
qui sonat fortitudo dñi De fortitudine
itaq̄ dñi natus est sermo dñi: et de s̄mo
ne dñi nata est magnitudo domini: ⁊ de
magnitudine dñi nata ē humilitas. vt
cū ꝑuenerit aliquis ad ꝑfectū. dicat: q̄z
nō sum dignus vocari a postolus. Et il-
lud in psalmis: Dñe nō est exaltatū cor
meū: neq̄ elati sunt oculi mei. Iosiam
regē iude cuius tēporibꝫ sophonias ꝓphe
tasse inuenitᷣ. deo p̄ oībꝫ regibꝫ iude pla-
cuisse historia quarti libri regū ⁊ secūdi
paralipomenon demōstrat Iosias simu
lacra que pater su⁹ amon vel auus ma-
nasses in tēplo dei collocauerat deiecta
cōminuisse mōstratᷣ. In quibꝫ etiaz ser-
pentē ereū a moyse factuz cui errori in-
ductus ꝑpl's supstitione idolorū deten-
tus admiserat. Idem custodisse pasca: ⁊
intermissis temporibꝫ multis solus cele
brasse monstratᷣ. Ideo deus p ꝓphetam
tēporibꝫ memorati regis qne ꝓuentura
erant ostēdens gentibꝫ quidez lectione
cōprehensis affuturū iudiciū. Populo
vero israel salutem: et ciuitati hierusalē
restaurationem tunc tp̄is tribuendā te
xtu lectionis denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Sophonias speculator ⁊ arcanorum dei cognitor: audit clamorē a porta piscium: et eiulatum a secūda: ⁊ cōtritionem a collibꝫ. Indicuit oīz vlulatū habitatoribꝫ pile: quia cōticuit omnis ppl's chanaan: disperiērūt oēs qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum. Incipit Sophonias ꝓpheta. Capitulū I

Verbū dñi quod factū est ad sophoniā filiuz chusi filij godolie filij amasie filij ezechie in diebꝫ iosie filij amon regis iuda. Cōgregās ꝯgregabo oīa a facie terre dicit dñs: ꝯgregās homīem et pecus: ꝯgregās volatilia celi ⁊ pisces maris. Et ruine impioꝝ erūt: et disperdā homīes a facie terre dicit dñs. Et extendā manū meā sup iudā ⁊ sup oēs habitātes hierusalē: et disperdā de loco hoc reliquias baal: et noīa edituoꝝ cū sacerdotibus: et eos qui adorāt sup tecta militiam celi: et adorāt et iurāt in dño ⁊ iurāt in melchon et qui auertunt̄ de post tergū dñi ⁊ qui nō quesierūt dñm: nec inuestigauerūt eū. Silete a facie dñi dei: qz iuxta est dies dñi. Quia parauit dñs hostiā: sc̄ificauit vocatos suos. Et erit in die hostie dñi visitabo sup principes ⁊ sup filios regis ⁊ sup oēs q̄ induti sunt veste pegrina. Et visitabo sup oēm qui arrogāter ingredit̄ sup limen in die illa: q̄ cōplēt domum dñi dei sui iniq̄tate et dolo. Et erit in die illa dicit dñs vox clamoris a porta piscium: ⁊ vlulatus a secūda: et ꝯtritio magna a collibus. Vlulate habitatores pile. Conticuit oīs ppl's chanaan: disperiērūt oēs inuoluti argēto. Et erit in tpe illo scrutabor hierusalē in lucernis: ⁊ visitabo super viros defixos in feciby suis: q̄ dicunt in cordibꝫ suis. Nō faciet bene dñs: ⁊ nō faciet male. Et erit fortitudo eoꝝ in direptōez: ⁊ domus eoꝝ in desertū. Et edificabūt domos et nō habitabūt et plātabūt vineas et nō bibēt vinum eaꝝ. Iuxta est dies dñi magnus: iuxta ē ⁊ velox nimis. Vox diei dñi amara: tribulabit̄ ibi fortis. Dies ire dies illa: dies tribulatōis et angustie: dies calamitat̄ ⁊ miserie: dies tenebraꝝ ⁊ caliginis. dies nebule et turbinis: dies tube et clangoris sup ciuitates munitas et super anguglos excelsos. Et tribulabo hoīes et ambulabūt vt ceci: qz dño peccauerūt. Et effundet̄ sanguis eoꝝ sicut humꝰ: ⁊ corpus eoꝝ sicut stercora. Sed et argentū eoꝝ ⁊ auꝝ eoꝝ nō poterit liberare eos: in die ire dñi. In igne celi ei⁹ deuorabitur oīs terra: q̄ ꝯsūmationē cū festinatōe faciet cūctis habitantibꝫ terrā. II

Conuenite cōgregamini gens non amabilis priusq̄z pariat visio quasi puluerē transeuntem diem: anteq̄z veniat sup vos ira furoris dñi: anteq̄z veniat sup vos ira indignationis dñi: Querite dñm oēs mansueti terre: quia iudiciū eius estis opati Querite iustū: querite mansuetū: si quo modo abscondamini in die furoris domini Quia gaza destructa erit: et ascalon in desertum. Azotum in meridie eijcient: et accharō eradicabit̄. Ve qui habitatis funiculuz maris: gens perditoꝝ. Verbum domini sup vos chanaan terra philistinoꝝ: et disperdā te ita vt non sit inhabitator. Et erit funiculus maris requies pastoꝝ: et caule pecoꝝ. Et erit funiculus eius qui remanserit de domo iuda. Ibi pascent̄ in domibꝫ ascalonis: ad vesperam requiescent: qz visitabit eos dominus deus eoꝝ: et auertet captiuitatē eoꝝ. Audiui opprobriū moab et blasphemias filioꝝ ammō que exprobrauerunt ppl'o meo: et magnificati sunt super terminos eoꝝ. Propterea viuo ego dicit dñs exercituū: deus israel. Quia moab vt sodoma erit: ⁊ filij ammon quasi gomorra: siccitas spinarū et acerui salis

et desertū vsq; ineternū. Reliquie ꝓpl'i
mei diripiēt eos: residui gentis mee pos
sidebūt illos. Hoc eis eueniet ꝑ supbia
sua: qua blasphemauerūt ⁊ magnificati
sunt sup ꝓpl'm dñi exertituū. Horribil'
dñs sup eos: et attenuabit oēs deos ter
re. Et adorabunt eū viri ꝺ loco suo. oēs
insule gētiū. Sed et vos ethiopes: īter
fecti gladio meo eritis. Et extendet ma
num suā sup aquilonez et perdet assur.
Et ponet speciosam in solitudinē ⁊ in in
uium: et quasi desertū. Et accubabūt in
medio eius greges. oēs bestie gentiū: et
onocrotalus et hericius in liminib⁹ ei⁹
morabunt. Vox cantantis in fenestra:
coruus ī subliminari: qm̄ attenuabo ro
bur eius. Hec est ciuitas gloriosa habi
tans in confidētia: que dicebat in corde
suo: Ego sum: et extra me non ē alia am
plius. Quō facta est in desertum: cubile
bestie: Omnis qui transit ꝑ eam: sibila
bit: et mouebit manū suam. III

Ve ꝓuocatrix et redempta ciui
tas. columba. Nō audiuit vocē
et non suscepit disciplinaz. In
dño nō est confisa. ad deū suū nō appro
pinquauit. Principes eius ī medio ei⁹:
quasi leones rugiētes. Judices eius lu
pi vespe: nō relinquebāt in mane. Pro
phete eius vesani: viri infideles. Sacer
dotes eius polluerūt sanctū: iniuste ege
rūt ꝯtra legē. Dñs iustus in medio ei⁹:
nō faciet iniquitatē. Mane mane iudi
cium suū dabit in luce: et nō abscondet
Nesciuit aūt iniquus ꝯfusionē. Disper
didi gētes et dissipati sunt anguli earū.
Desertas feci vias eorū: dū non est qui
transeat. Desolate sunt ciuitates eorū:
nō remanēte viro neq; vllo habitatore
Dixi: attamen timebis me. suscipies di
sciplinā. Et nō peribit habitaculū eius:
ꝓpter oīa in quib⁹ visitani eā. Verunta
men diluculo surgētes corruperūt oēs
cogitatōnes suas. Quapropter expecta
me dicit dñs in die resurrectōis mee in
futurū: qꝛ iudiciū meū vt congregē gē
tes: et colligam regna Et effundā super
eos indignationē meā: oēm iram furo
ris mei. In igne enī çeli mei deuorabit
oīs terra. Quia tunc reddā ꝓpl'is labiuz
electū: vt inuocēt oēs nomen dñi ⁊ ser
uiāt ei humero vno. Vltra flumīa ethi
opie. inde supplices mei filij dispersoruz
meoꝝ ꝺferent munus mihi. In die illa
nō confunderis sup cūctis adinuētioni
bus tuis: quibus preuaricata es in me.
Quia tūc auferā de medio tui magnilo
quos supbie tue. et nō adijcies exaltari
amplius in mōte sancto meo. Et dereli
quā in medio tui ꝓpl'm pauperē ⁊ egenū
et sperabunt in noīe dñi. Reliquie isra
el nō faciēt iniquitatē nec loquent men
daciū et nō inueniet in ore eoꝝ lingua
dolosa. Qm̄ ipi pascent ⁊ accubabunt ⁊
non erit qui exterreat. Lauda filia sion:
iubila israel. Letare et exulta in omi cor
de filia hierusalē. Abstulit dñs iudiciuz
tuū: auertit inimicos tuos. Rex isrl' do
minus in medio tui: nō timebis maluz
vltra. In die illa dicet hierusalez. Noli
timere sion: nō dissoluant manus tue.
Dñs deus tuus in medio tui fortis: ipe
saluabit. Gaudebit sup te in leticia: sile
bit in dilectōe tua: et exultabit sup te in
laude. Nugas qui a lege recesserant con
gregabo qꝛ ex te erāt vt nō vltra habeas
sup eis opprobriū. Ecce ego interficiam
omnes qui afflixerūt te in tpe illo: ⁊ sal
uabo claudicantem: et eā que eiecta fue
rat congregabo. Et ponā eos in laudem
et in nomen in omni terra confusionis
eorū. in tpe illo quo adducam vos: ⁊ in
tpe quo congregabo vos. Dabo enī vos
in nomen et in laudē oībus populis ter
re: cum conuertero captiuitatem vestrā
coram oculis vestris dicit dominus.

Explicit Sophonias ꝓpheta. Incipit
prologus in Aggeum prophetam.

Hieremias ꝓpheta ob cām
periurij sedechie regis: vt
historia libri secundi para
lipomenon indicat: qui fi
dem promissam nabucho
donosor regi chaldeoꝝ non seruauerat

populū israel refert cuz memorato rege hierusalē·expugnata hierusalē·captiuū in babylonē fuisse ꝑductū. Sed cū memoratus ꝑplus multis tpibꝫ idolis seruiēdo etiā effusione sanguinis innocentū se grauiter īpiasset· volēs deus generatōem vniūsam eiusdē ꝑpli ob cās memoratas penitꝰ deperire·septuagīta annorū captiuitatē eundez ꝑplm in regno chaldeoꝝ statuit sustinere· hac rōne vt cōpleto numero annoꝝ:nouꝰ ꝑpls a memoratis peccatis īmunis ad renouatōz hierlm ꝑueniret. Sexagesimo itaqꝫ secūdo āno·regno chaldeorū subuerso ꝙ adhuc octo āni restabāt ad regnandum quod etiā sexta visio danielis oñdit·cū ꝓpter causam sacrilegij·qđ in eadē visione ꝯtinet fuisse extinctū·darius qui medis impabat:vt septima visio danielis oñdit:memoratoꝝ regno successit. Cuius primo āno regni·vt decima visio danielis manifestat daniel supputatis annis vidēs a ꝓpropinquare tps reuersionis que ꝑ hieremiā fuerat ꝓmissa·orās tam ꝓ se q̄ꝫ pro ꝑplo eandē ꝓmissionē a deo postulabat impleri:cui ꝑ gabrielem archangelū in eadez visione iuxta p̄ces eiusdē·vniuersa cōpleta esse·deus dixit Naz moriēte supradicto dario rege medorū:et succedēte in regno cyro rege persarū:ꝓmissione dei cōpleta ꝑ eundē regem ꝑplmqꝫ israel in hierusalē reductū historia secūdi libri paralipomenon: et initiū esdre ꝓphete cōfirmāt. Cūqꝫ a populo israel et senioribꝫ templū dei edificari cepisset·mortuo cyro rege ac regnāte dario rege ꝑsarū·qui memorato cyro successerat·vicine gētes ciuitatis hierusalē(vt idē esdras refert)restauratōem templi et ciuitatis resistēdo impedire ceperūt. Qua ratione deterritus populus israel·reparationez supradicti tēpli dñi necdū iuxta ꝓmissionē concessaz esse credebat. Propter quod in secūdo āno regni memorati darij regis persarū·aggeus ꝓpheta a deo missus·çorobabel qui de tribu erat iuda qui potestatē regni suscepturus erat ⁊ iesum filiū iosedech summum sacerdotē āmonet:vt credant cōpleto numero annorū tempus restauratōis hierusalē aduenisse·hoc etiaz addito·ne incredulitatē populi vellēt imitari·de quo deus ꝑ eum dixit Populus hic dicit:Nondū venit tempus·vt edificet domus dei. Omnia aūt q̄ in textu huius ꝓphetie cōtinent:reuersionē ꝑpli edificationē tēpli·renouationē ciuitatꝫ·obseruantiā sacerdotalē·⁊ initiū regnorum gentium exterarū significant.

Explicit ꝓlogus. Incipit Argumētum

Aggeus festiuus et letus·qui seminauit in lachrymis vt in gaudio meteret destructū templu reedificat deūqꝫ patrē inducit loquentem:Adhuc vnum modicum est: et ego cōmouebo celum ⁊ terram·mare ⁊ aridam et mouebo omēs gentes:et veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit Argumentum. Incipit Aggeus propheta. Capitulū I

In anno secūdo darij regis in mēse sexto ī die ꝯnamensis:factū est verbū dñi in manu aggei ꝓphete ad çorobabel filiū salathiel ducē iuda:et ad iesum filiū iosedech sacerdotez magnū·dicēs. Hec ait dñs exercituū dicens. Populus iste dicit:Nōdū venit tps domꝰ dñi edificande. Et factū est verbū dñi in manu aggei prophete dicēs:Nūquid tempus vobis est·vt habitetis in domibus laqueatis:⁊ domus ista deserta? Et nūc hec dicit dñs exercituuz: Ponite corda vestra sup vias vestras. Seminastis mltum:et intulistis parū. Comedistis:et non estis satiati. Bibistis ⁊ nō estis inebriati. Operuistis vos:et nō estis calefacti. Et qui mercedes cōgregauit·misit

eas in sacculuz ptusum. Hec dicit dñs exercituuz: Ponite corda vra sup vias vestras. Ascēdite in mōtē. portate ligna et edificate domū: et acceptabilis mihi erit: et glorificabor dicit dñs. Respexistis ad amplius et ecce factū est min⁹. Et intulistis in domū et exufflaui illud. Quā ob cām dicit dñs exercituū: Quia dom⁹ mea deserta est: et vos festinastis vnusq; q̄ in domū suā. Propter hoc sup vos p hibiti sunt celi: ne darēt rorem: et terra phibita est ne daret germen suū. Et vocaui siccitatē sup terrā et sup mōtes et sup triticū et sup vinū et sūper oleū et q̄cunq; pfert humus: et sup hoies et sup iumēta et sup oēm labōrē manuum. Et audiuit zorobabel filius salathiel: et iesus filius iosedech sacerdos magnus et oēs reliquui ppli vocē dei sui: et verba aggei prophete sicut misit eū dñs deus eorū ad eos et timuit oīs pplus a facie dñi. Et dixit aggeus nuncius dñi de nūcijs dñi plo dicēs: Ego vobiscū sum dicit dñs. Et suscitauit dñs spīm zorobabel filij salathiel ducis iuda et spīm iesu filij iosedech sacerdotis magni et spīm reliquorum de omī plo: et ingressi sunt et faciebant op⁹ in domo dñi exercituū dei sui. II

In die vicesima et quarta mensis iu sexto mēse in anno secundo darij regis in septimo mēse vicesima et prima mēsis: factū est verbū dñi in manu aggei prophete dicens: Loquere ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda et ad iesum filiū iosedech sacerdotē magnū: et ad reliquos ppli dicēs: Quis in vobis est derelictus qui vidit domū istā in gloria sua prima? Et quid vos videtis hāc nunc. Nūquid nō ita ē quasi nō sit in oculis vestris? Et nūc confortare zorobabel dicit dñs. et confortare iesu fili iosedech sacerdos magne. et confortare oīs plus terre dicit dñs exercituuz: et facite: qm̄ ego vobiscū sum dicit dñs exercituū. Verbū qđ pepigi vobiscū cum egredimini de terra egypti: et spūs meus erit in medio vrm. Nolite timere: quia hec dicit dñs exercituū. Adhuc vnū modicum est: et ego cōmouebo celū et terrā et mare et aridā. Et mouebo oēs gētes: et veniet desideratus cunctis gētibus. Et implebo domū istā gloria dicit dñs exercituū. Meū est argentū et meū est aurū dicit dñs exercituū. Magna erit gloria domus istius nouissime plus q̄ prime: dicit dñs exercituum. Et in loco isto dabo pacē: dicit dñs exercituū. In vicesima et quarta noni mensis in āno secūdo darij regis: factū est verbū dñi ad aggeū p plētā dicēs: Hec dicit dñs exercituum. Interroga sacerdotes legē. dicēs: Si tulerit homo carnē sanctificatā in ora vestimēti sui: et tetigerit de sumitate eius panē aut pulmentū aut vinū aut oleum aut oēm cibū nūquid sanctificabit? Respondentes aūt sacerdotes dixerūt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollut⁹ in āia er omnibus his. nūquid contaminabit? Et rñderūt sacerdotes: et dixerūt: Contamīabit. Et rñdit aggeus et dixit: Sic plus iste et sic gēs ista ante faciē meā dicit dñs. et sic oē opus manuū eorum: et quecunq; obtulerūt ibi. cōtaminata erūt. Et nūc ponite corda vra a die hac et sursum antequā ponerētur lapis sup lapidē in templo dñi: cū accederetis ad acerui viginti modios et fierent decē: et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas et fiebant viginti. Percussi vos vento vrente: et aurugine et grādine omia opa manuū vrarum: et nō fuit in vobis q̄ reuerteretur ad me dicit dñs. Ponite corda vra ex die ista et in futurū a die vicesima et quarta noni mēsis: a die qua fundamēta iacta sunt templi dñi ponite sup cor vrm. Nunquid iam semen in germine est: Et adhuc vinea et ficus et malogranatū et lignū oliue nō floruit. Ex die ista benedicam. Et factū est verbū dñi secundo ad aggeū in vicesima et quarta mēsis dicēs: Loquere ad zorobabel ducē iuda. dicens: Ego mouebo celum pariter et terram: et subuertam solium regnorum et conterā fortitudinē regni gentium: Et subuertam quadrigā et ascensores eius: et descendent equi et ascensores

res eoꝝ: vir in gladio fratris sui. In die illo dicit dñs exercituũ assumã te çorobabel fili salathiel serue meus dicit dñs et ponã te quasi signaculum. quia te elegi dicit dñs exercituum.

Explicit Aggeus ꝓpheta. Incipit. ꝓlogus in Zachariam ꝓphetam.

comentariũ

Secundo anno darij regis medorũ aggeũ ⁊ çachariã ꝓphetasse lectiones: eorundem declarãt. Sed hac de causa aggeus çacharie in ordine ꝓphetaꝝ ꝑlatus esse videt. ꝙ euꝫ duobꝫ mensibꝫ vt ꝑdictorũ lectiões oñdũt. in ꝓphetia ꝑcessisse inuenit: ⁊ ad reparatõem tẽpli ꝑcepto dei ꝓpl'm animasse vt esdras refert dicẽs. In secundo ãno darij regis ꝑsarũ ꝓphetauerũt aggeus ⁊ çacharias filius addo ꝓphete. sup iudeos qui erãt in iuda et hierusalẽ. sup israel in noĩe dei sup eos Tũc surrexerũt çorobabel filius salathiel et iesus filius iosedech et principes eius: inchoauerũtq; edificare domũ dei que est in hierusalez. Quibꝫ cũ adessent ꝓphete. exhortatione sua adiuuerũt eos. Nam et ꝓpl'm israel ab imitatõe paternoꝝ delictoꝝ ꝑ suã ammonitionẽ idem ꝓpheta cupiens reuocare. verbis lectione cõprehẽsis vsus est Vidi nocte et ecce vir ascenderat super equũ rubeũ ⁊c. Vidit ꝓpheta virũ equo rubeo sedentẽ. et stantẽ in medio myrteti vmbrosi: cuius visionis hec solutio ẽ. Vir ascẽdens equuꝫ rubeum. licet angelus intelligat. tñ qꝛ ꝑdicti coloris equũ cõscẽdere visus est: vindictã sanguinis in eaꝫ gẽteꝫ significat afferendaꝫ: q̃ ꝓpl'm israel in captiuitatẽ redegerat. Nã ⁊ esaias propheta ꝑ ruborẽ vestimẽtoꝝ inter gentes vindictã cum sanguine a deo ꝓferendã demonstrans: his verbis vsus est dicẽs: Quis ẽ iste qui venit de edom tinctis vestibꝫ de bosra ⁊c. Stantez vero in medio myrteti vmbrãtis. ꝙ dixit. leticiam ꝓpl'o affuturã: ꝑ myrteti significatõem voluit designari. Eius ligni moyses in leuitico. cũ faceret mentõem. ait: accipietis die prima fructus ligni speciosi. vt leticiã ꝓpl'i ꝑ bñ olẽtis ligni ⁊ speciosi vmbraculũ demõstraret. Sed hãc visionẽ q̃ liberatõem ꝓpl'i ⁊ vindictaꝫ de aduersarijs affuturã demonstrat ob hoc noctu propheta se vidisse memorauit: qꝛ ꝓpl'm isrl' in prima liberatõne de terra egypti. noctu discessisse constabat: cuius exempli qꝛ ꝑsens ꝓpl's aliquã partem in se retinere videbat: liberatio eiusdez ac reditus captiuitatis de terra chaldeorũ per noctem prophete est reuelata.

Explicit ꝓlogus. Incipit Argumẽtum

Zacharias memor domini sui mltiplex in ꝓphetia. iesum cũ vestibꝫ sordidis et lampadẽ oculorũ septem. candelabrũq; aureuꝫ cum tottidem lucernis quot oculis: duas q̃ꝫ oliuas a sinistris lampadis cernit ⁊ a dextris: ⁊ post equos rufos. varios albos. ⁊ dissipatas quadrigas et effraim: ⁊ equũ de hierusalem pauperem regem vaticinatur: et predicit regem sedentem sup pullum filium asine subiugalis.

Explicit Argumentuꝫ. Incipit Zacharias ꝓpheta. Capitulũ I

In mense octauo in anno secundo darij regis factũ ẽ ꝟbũ dñi ad çachariã filium barachie filij addo prophetaꝫ. Iratꝰ est dñs sup patres vestros iracũdia. Et dices ad eos. Hec dicit dominus exercituũ Conuertimini ad me ait dñs exercituuꝫ Et conuertar ad vos dicit dñs exercituuꝫ. Ne sitis sicut ꝑres vestri ad quos clamabãt prophete priores dicẽtes: Hec dicit dñs exercituum: conuertimini de vijs vr̃is malis: et cogitatõibꝫ vestris pessimis: et nõ audierũt neq; attenderunt ad me dicit dominus

patres vestri vbi sunt ⁊ pphete? Uerũm
in sempiternũ viuent? Uerunt̃ verba
mea et legitima mea q̃ mandaui seruis
meis prophetis: nunqd nõ cõprehende
runt pres vros? Et cõuersi sunt ⁊ dixe
runt: Sicut cogitauit dñs exercituum
facere nobis ſm vias nras ⁊ ſm adinuẽ
tiones nras: fecit nobis. In die vicesi
ma et quarta vndecimi mẽsis sabbath
in anno secũdo darij: factus est verbum
dñi ad zachariã filium barachie filij ad
do prophetã dicẽs: Uidi p noctẽ: et ecce
vir ascendẽs sup equũ rufum: et ipe sta
bat inter myrteta q̃ erant in pfundo: et
post eum equi rufi varij et albi. Et dixi:
Qui sunt isti dñe mi? Et dixit ad me an
gelus dñi qui loquebat in me: Ego ostẽ
dam tibi quid sint hec. Et rndit vir qui
stabat inter myrteta: et dixit. Isti sunt
quos misit dñs: vt pambulent terram
Et rnderũt angelo dñi qui stabat inter
myrteta: et dixerũt. Perambulauimus
terrã: et ecce ois terra habitat ⁊ quiescit
Et rndit angelus dñi: et dixit: Dñe exer
cituũ vsq; quo tu nõ misereberis hieru
salẽ et vrbiũ iuda quibꝫ irat⁹ es? Iste ia
septuagesim⁹ ãnus est Et rndit dñs an
gelo q̃ loquebat in me verba bona: verba
consolatoria. Et dixit ad me angelus q̃
loquebat in me. Clama dicẽs: Hec dicit
dñs exercituũ. Zelatus sum hierusalẽ et
sion zelo magno. Et ira magna ego ira
scor sup gẽtes opulẽtas: qr ego irat⁹ sum
paruz: ipi vero adiuuerunt in maluz.
Propterea hec dicit dñs. Reuertar ad
hierlm in miserico: domus mea
edificabit in ea ait dñs exercituum: ⁊ per
pẽdiculum extendet sup hierlm Adhuc
clama dicẽs: Hec dicit dñs exercituum:
Adhuc affluẽt ciuitates mee bonis: ⁊ cõ
solabit adhuc dñs sion: et eliget adhuc
hierusalẽ. Et leuaui oculos meos et vi
di: ⁊ ecce quattuor cornua. Et dixi ad an
gelũ qui loquebat in me Quid sũt hec?
Et dixit ad me: Hec sunt cornua q̃ ven
tilauerunt iudam et israel ⁊ hierusalez.
Et ostẽdit mihi dñs quattuor fabros.
Et dixi. Quid isti veniunt facere? Qui
ait dicens: Hec sunt cornua que vẽtila
uerunt iudam per singulos viros. ⁊ ne
mo eorum leuauit caput suum. Et vene
runt isti vt terrere ea: vt vticiãt cornua
sup terrã iuda vt dispergeret eam. III

Et leuaui oculos meos et vidi:
et ecce vir et in manu eius fu
niculus mensorũ. Et dixi: q̃ tu
vadis? Et dixit ad me. Vt metiar hieru
salem et videã quãta sit longitudo ei⁹
⁊ quãta latitudo eius. Et ecce angelus
qui loquebat in me egrediebat et alius
angelus egrediebat in occursum eius:
et dixit ad eum. Curre: loquere ad puer
rum istum dicẽs: Absq; muro habitabi
tur hierusalẽ pre multitudine hominũ
et iumentorum in medio ei⁹. Et ego ero
ei ait dñs murus ignis in circuitu: ⁊ in
gloria ero in medio eius. O o o fugite
ꝺ terra aquilonis dicit dñs. qm̃ in quat
tuor ventos celi diserti vos dicit dñs.
O sion fuge que habitas apud filiã bab
bylonis: qr hec dicit dñs exercituum.
Post gloriã misit me ad gentes: q̃ spo
liauerunt vos. Qui enim tetigerit vos
tangit pupillum oculi mei. Quia ecce
ego leuo manu meã sup eos: ⁊ erunt p
de his qui seruiebãt sibi: ⁊ cognoscetis
qr dñs exercituum misit me. Lauda ⁊ le
tare filia sion: quia ecce ego venio et ha
bitabo in medio tui: ait dñs. Et applica
bunt gentes multe ad dñm in die illo:
⁊ erunt mihi in pplm Et habitabo i me
dio tui et scies qr dñs exercituum misit
me ad te. Et possidebit dñs iudã partem
suam in terra sanctificata: et eliget adhuc
hierusalez. Sileat ois caro a facie
dñi: qr psurrexit de habitaculo scõ suo.

Et ostendit mihi dñs iesum
sacerdotẽ magnũ stantez coram
angelo dñi: ⁊ sathan stabat a de
xtris eius vt aduersaret ei. Et dixit dñs
ad sathan: Increpet dñs in te sathan: ⁊
increpet dñs in te qui elegit hierusalem.
Nunquid non iste torris est ereptus de
igne? Et iesus erat indutus vestibꝫ sor
didis: et stabat ante faciem angeli. Qui
respondit: et ait ad eos qui stabãt coram

se dicēs: Auferte vestimenta sordida ab eo. Et dixit ad eum: Ecce abstuli a te iniquitatem tuam et indui te mutatorijs. Et dixit: Ponite cydarim mundā super caput ei⁹. Et posuerunt cydarim super caput eius mundam et induerūt eum vestibus. Et angelus dñi stabat: ⁊ obtestabatur angelus dñi iesuz dicēs: Hec dicit dñs exercituū. Si in vijs meis ambulaueris et custodiā meā custodieris: tu q̄z iudicabis domū meam et custodies atria mea: et dabo tibi ambulātes de his q̄ nūc h̄ assistūt Audi iesus sacerdos magne, tu et amici tui qui habitant coram te: quia viri portendentes sunt. Ecce enim ego adducam seruum meū orientem q̄z ecce lapis quē dedi coram iesu: sup lapidem vnum septem oculi sunt. Et ecce ego celabo sculpturam eius ait dñs exercituū: et auferā iniquitatē terre illius in die vna. In die illa dicit dñs exercituū: vocabit vir amicū suū subter vineā et subter ficum.

IIII

Et reuersus est angelus qui loquebatur in me et suscitauit me q̄si virū q̄ suscitat de somno suo. Et dixit ad me: Quid tu vides? Et dixi. Vidi: et ecce candelabrū aureū totum: et lampas eius super caput ipsius: et septem lucerne eius sup illud: et septē infusoria lucernis que erāt sup caput ei⁹: et due oliue sup illud: vna a dextris lampadis: et vna a sinistris eius. Et respondi: et aio ad angelū qui loquebat in me dicēs: Quid sunt hec dñe mi? Et respondit angelus qui loquebat in me: ⁊ dixit ad me. Nunquid nescis quid sunt hec? Et dixi. Non dñe mi. Et rādit et ait ad me dicēs: Hoc est verbū dñi ad zorobabel dicens: Nō in exercitu nec in robore: sed in spū meo dicit dñs exercituū. Quis tu mons magne coram zorobabel in planum? Et educet lapidē primariū: ⁊ exequabit gratiam gratie eius. Et factum est verbum domini ad me dicens: Manus zorobabel fundauerunt domum istam: et manus eius perficient eam: et scietis quia dñs exercituum misit me ad vos. Quis enim despexit dies paruos? Et letabuntur et videbunt lapidem stannum in manu zorobabel. Septē sunt isti oculi domini qui discurrunt in vniuersam terram. Et rādi: ⁊ dixi ad eū: Quid sunt due oliue iste ad dexteram candelabri ⁊ ad sinistrā eius? Et rādi secūdo: et dixi ad eum: Quid sunt due spice oliuarum q̄ sunt iuxta duo rostra aurea: in quibus sūt suffusoria ex auro? Et ait ad me dicēs: Nūquid nescis quid sunt hec? Et dixi. Nō dñe mi. Et dixit: Isti sunt duo filij olei splendoris qui assistūt domino zoni vniuerse terre.

V

Et conuersus suz: et leuaui oculos meos et vidi et ecce volumen volans. Et dixit ad me. Quid tu vides? Et dixi. Ecce ego video volumen volans, longitudo eius vigiti cubitorum: et latitudo eius decem cubitorum. Et dixit ad me. Hec est maledictio que egredit̄ super faciez oīs terre: quia omnis fur sicut ibi scriptum est iudicabitur: et omnis iurans et hoc similiter iudicabitur. Educaz illud dicit dñs exercituum: et veniet ad domum furis ⁊ ad domū iurātis in nomine meo mēdaciter et cōmorabitur in medio domus eius: et consumet eam et ligna eius et lapides eius. Et egressus est angelus q̄ loquebatur in me: et dixit ad me. Leua oculos tuos et vide Quid est hoc quod egreditur? Et dixi. Quid nam est? Et ait. Hec est amphora egrediens. Et dixit: Hic est oculus eorum in vniuersa terra. Et ecce talentum plumbi portabat̄: ⁊ ecce mulier vna sedens in medio āphore. Et dixit: Hec est impietas. Et p̄iecit eam in medio amphore: et misit massaz plumbeam in os eius. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce due mulieres egredientes: ⁊ spūs in alis earū. Et habebant alas quasi alas milui: ⁊ leuauerunt amphorā inter terram ⁊ celū. Et dixi ad angelum qui loquebat̄ in me. Quo iste deferunt amphoram? Et dixit ad me. Ut edificet̄ ei domus in terra sennaar: ⁊ stabiliatur et ponatur ibi super basem suā.

Et cõuersus sum: et leua/ VI
ui oculos meos et vidi: et ecce
quatuor quadrige egredientes
de medio duoꝝ montiũ: et mõtes. mon
tes erei In q̃driga prima equi rufi. in q̃
driga secũda equi nigri: in q̃driga tertia
equi albi: et in q̃driga q̃rta equi varij et
fortes. Et rñdi: ⁊ dixi ad angelũ q̃ loque
bat̃ in me. Quid sunt hec dñe mi? Et
rñdit angelus ⁊ ait ad me: Isti sũt q̃ttu
or venti celi: que egrediũt̃ vt stent corã
dñatore oĩs terre. In q̃ erant equi ni/
gri egrediebantur in terrã aq̃lonis: et
albi egressi sunt post eos: et varij egressi
sũt ad terraz austri. Qui autẽ erant ro/
bustissimi. exierunt et querebant ire et
discurrere ꝑ oẽm terraz Et dixit. Ite:
⁊ ꝑambulate terraz. Et ꝑambulauerũt
terram. Et vocauit me: ⁊ locutus est ad
me dicens: Ecce q̃ egrediunt̃ in terram
aquilonis: requiescere fecerũt spm̃ meũ
in terra aquilonis. Et factũ ẽ verbũ dñi
ad me dicẽs Sume a transmigratione
ab oldai ⁊ a tobia ⁊ ab idaia et venies tu
in die illa ⁊ intrabis domum iosie filij
sophonie qui venerũt de babylone: ⁊ su/
mes auꝝ ⁊ argentuz et facies coronas ⁊
ponas in capite iesu filij iosedech sacer/
dotis magni: ⁊ loqueris ad eum dicẽs:
Hec ait dñs exercituũ dicẽs: Ecce vir.
oriens nomen ei⁹. Et supter eũ orieť et
edificabit tẽplũ dño: ⁊ ipe extruet tem
plũ dño. Et ipe portabit gloriaz: ⁊ sede
bit ⁊ dñabit̃ sup̃ solio suo. Et erit sacer/
dos sup̃ solio suo: ⁊ consiliũ pac̃ erit in
ter illos duos. Et corone erũt helẽ ⁊ to
bie ⁊ idaie ⁊ hen filio sophonie memoria
le in tẽplo dñi. Et q̃ ꝓcul sunt veniẽt et
edificabũt in tẽplo dñi: ⁊ scietꝫ qꝛ dñs ex
ercituũ misit me ad vos. Erit añt h̃. si
auditu auderitꝫ vocẽ dñi dei vr̃i. VII
Et factuz est in anno q̃rto darij
regꝫ: fcm̃ ẽ ꝟbũ dñi ad çachariã
in q̃rta mẽsis noni q̃ ẽ casleu Et
miserũt ad domũ dei sarasar ⁊ rogome/
lech ⁊ viri q̃ erãt cũ eis ad p̃candũ faciez
dñi: vt dicerẽt sacerdotibꝫ dom⁹ dñi ex/
ercituuz et ꝓphetis loquentes. Nunq̃d
flendũ est mihi ĩ q̃nto mẽse: vel scĩficare
me debeo sicut feci iã multis annis? Et
factũ ẽ verbũ dñi exercituũ ad me dicẽs:
Loquere ad oẽz ꝓpl'm terre ⁊ ad sacerdo/
tes dicens: Cũ ieiunaretis ⁊ plãgeretis
in q̃nto ⁊ septimo ꝑ hos septuaginta an
nos: nũq̃d ieiuniũ ieiunastis mihi? Et
cũ comedistis ⁊ bibistis nunq̃d non vo/
bis comedistis et vobis metipsis bibi/
stis? Nũquid nõ hec sunt verba q̃ locut⁹
est dñs in manu ꝓphetarũ prioꝝ cum ad
huc hierusalẽ habitaret̃ et esset opulen
ta: et ipa et vrbes in circũitu eius: et ad
austrũ et iu cãpestribꝫ habitaret̃? Et fa/
ctũ ẽ verbũ dñi ad çachariã dicẽs: Hec
ait dñs exercituũ dicẽs: Iudiciũ verꝝ iu
dicate: ⁊ misericordiã et miseratões faci
te vnusq̃sq̃z cũ fratre suo. Et viduaz et
pupillũ ⁊ aduenã et paupem nolite ca/
lũniari: ⁊ malũ vir fratri suo nõ cogitet
in corde suo. Et noluerũt attendere et
auerterũt scapulã recedẽtes: ⁊ aures su
as aggrauauerẽt ne audirẽt: ⁊ cor suũ po
suerũt vt adamantẽ ne audirẽt legẽ. et
verba que misit dñs exercituum in spũ
suo sancto ꝑ manũ ꝓphetaꝝ prioꝝ. Et fa
cta ẽ indignatio magna a dño exercituũ
Et factũ ẽ sicut locut⁹ suz ⁊ nõ audierũt
sic clamabũt ⁊ nõ exaudiã dicit dñs ex/
ercituũ. Et dispsi eos ꝑ oĩa regna q̃ ne/
sciũt: et terra desolata ẽ ab eis eo q̃ non
eẽt trãsiẽs et reuertẽs: ⁊ posuerũt terrã
desiderabilẽ in desertum. VIII
Et factũ est verbũ dñi exercitu/
um dicens: Hec dicit dominus
exercitnum. Zelatus sum sion
çelo magno: ⁊ indignatione magna çe/
latus sum eam: Hec dicit dñs exercitu
um. Reuersus sum ad sion et habitabo
in medio hierl'm. Et vocabit̃ hierl'm ci/
uitas veritatis: et mons dñi exercituuz
mons scĩficatus. Hec dicit dñs exerci/
tuũ. Adhuc habitabũt senes ⁊ anus in
plateis hierl'm: ⁊ viri bacul⁹ ĩ manu ei⁹
p̃ multitudine dierũ. Et platee ciuitatꝫ
cõplebunt̃ infantibꝫ: ⁊ puellis ludẽtibꝫ
in plateis ei⁹. Hec dicit dñs exercituuz
Si videbit̃ difficile in oculis reliquiaꝝ

populi huius in diebꝫ illis: nunquid in oculis meis difficile erit dicit dñs exercituũ: Hec dicit dñs exercituum: Ecce ego saluabo ꝑplm meũ de terra oriẽtis ⁊ de terra occasus solis: ⁊ adducã eos: ⁊ habitabũt in medio hierusalẽ: ⁊ erũt mihi in ꝑplm: et ego ero eis in deũ in veritate et in iusticia. Hec dicit dñs exercituum Cõfortent̃ manus vr̃e. q̃ auditis in his diebꝫ sermones istos ꝑ os ꝓphetarũ. in die quo fundata ẽ domꝰ dñi exercituum vt tẽplũ edificaret̃. Siq̃dẽ añ dies illos merces hoĩm nõ erat nec merces iumẽtoꝝ erat neq̃ introeũti neq̃ exeũti erat pax ꝑ tribulatõe: ⁊ dimisi eos hoĩes vnũquẽq̃ ꝯtra ꝓximũ suũ Nũc aũt nõ iuxta dies priores ego faciã reliquijs ꝑpli huius dicit dñs exercituũ: sed semẽ pacis erit. Vinea dabit fructũ suũ ⁊ terra dabit germẽ suũ. Et celi dabũt rorẽ suũ: ⁊ possidere faciã reliquias ꝑpli huiꝰ vniũsa hec. Et erit: sicut eratis maledictio in gẽtibꝫ domꝰ iuda ⁊ domꝰ isrl̃: sic saluabo vos ⁊ eritꝫ bñdictio. Nolite timere. Cõfortent̃ manus vr̃e. q̃ hec dicit dñs exercituũ. Sicut cogitaui vt affligerem vos cũ ad iracũdiã ꝓuocassent ꝑres vr̃i me dicit dñs: ⁊ nõ suꝫ misertꝰ: sic cõuersus cogitaui in diebꝫ istis vt bñfaciã domui iuda ⁊ hierl̃m. Nolite timere. Hec ꝯ suut verba q̃ facietꝫ. Loq̃mini veritatẽ vnusquisq̃ cũ ꝓximo suo Veritatẽ ⁊ iudiciũ pacis iudicate in portꝫ vr̃is: ⁊ vnusquisq̃ malũ ꝯtra amicũ suũ ne cogitetꝫ in cordibꝫ vr̃is: ⁊ iuramentũ mẽdax ne diligatis. Omĩa enĩ hec sunt q̃ odi dicit dñs. Et factũ est verbũ dñi exercituum ad me dicẽs: Hec dicit dñs exercituum Ieiuniũ quarti ⁊ ieiuniũ quinti: et ieiuniũ septimi ⁊ ieiuniũ d̃cimi: erit domui iude in gaudiũ ⁊ in leticiã: ⁊ in solẽnitates preclaras. Veritatẽ tm̃ et pacem diligite. Hec dicit dñs exercituuꝫ. Vsq̃q̃ veniãt ꝑpli et habitẽt in ciuitatibꝫ multis: ⁊ vadãt habitatores vnꝰ ad alteruꝫ dicẽtes: Eamꝰ et deꝑcemur faciẽ dñi: et queramus dñm exercituũ. Vadã etiaꝫ ego. Et veniẽt ꝑpli multi et gẽtes robusti ad querendũ dñm exercituum in hierusalẽ et deprecãdaꝫ faciẽ dñi. Hec dicit dñs exercituũ: In diebꝫ illis in quibus apprehendẽt decẽ hoĩes ex oĩbꝫ liguis gẽtiũ: et apprehendent fimbriaꝫ viri iudei dicẽtes: ibimus vobiscũ. Audiuimꝰ enĩ qm̃ deus vobiscum est.

IX

Onus verbi dñi in terra adrach: et damasci requiei eius: q̃ dñs est oculus hoĩs et oĩm tribuuꝫ israel. Emath q̃ꝫ in terminis eius: ⁊ tyrus et sidõ. Assũpserũt quippe sibi sapiẽtiam valde. Et edificauit tyrus munitionem suã: ⁊ coaceruauit argentũ quasi humũ: et aurũ vt lutum plateaꝝ. Ecce dñs possidebit eã: et ꝑcutiet in mari fortitudinẽ eius. et hec igni deuorabitur Videbit ascalon et timebit: et gaça ⁊ dolebit nimis: et accharon: qm̃ cõfusa est spes eius: Et peribit rex de gaça et ascalõ nõ habitabit̃. Et sedebit sepator in açoto: et dispdam supbiam philistinorum. Et auferã sanguinẽ eius de ore eius: et abominatões eius de medio dentiũ eiꝰ. Et relinquet̃ etiaꝫ ipe deo nostro: ⁊ erit quasi dux in iuda: et accharon quasi hiebuseus. Et circũdabo domũ meã ex his qui militant mihi euntes et reuertentes: et nõ transibit sup eos vltra exactor quia nunc vidi in oculis meis. Exulta satis filia sion: iubila filia hierusalẽ. Ecce rex tuus veniet tibi iustꝰ et saluator: ipe pauper et ascẽdens sup asinam: ⁊ super pullũ filium asine. Et dispdam quadrigam ex effraim: et equũ de hierusalẽ: et dissipabit̃ arcus belli. Et loquet̃ pacẽ gentibus ⁊ potestas eius a mari vsq̃ ad mare et a fluminibꝫ vsq̃ ad fines terre. Tu q̃ꝫ in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu: in quo non est aqua. conuertimini ad munitionez vincti spei. Hodie q̃ꝫ annuncians duplicia reddã tibi: qm̃ extẽdi mihi iudam q̃si arcũ: ĩpleui effraim. Et suscitabo filios tuos sion sup filios tuos gretia: ⁊ ponã te q̃si gladiũ fortiũ. Et dñs deus super eos videbit̃: ⁊ exibit vt fulgur iaculum eiꝰ. Et dñs deus in tuba canet et vadet in

turbine austri. Dñs exercituũ proteget
eos: et deuorabũt ⁊ subijciẽt lapidibus
funde. Et bibentes inebriabunt̃ quasi
a vino: et replebũtur vt phiale: ⁊ quasi
cornua altaris. Et saluabit eos dñs de⁹
eoꝝ in die illa vt gregẽ ꝓpl̃i sui: qꝛ lapi-
des sancti eleuabunt̃ sup̄ terram eius.
Quid enĩ bonũ eius est: et quid pulcrũ
eius nisi frumentũ electoꝝ: et vinñ ger
minans virgines? X

Petite a dño pluuiã in tp̄e sero
tino: et dñs faciet niues ⁊ plu-
uiam imbris et dabit eis singu
lis herbaꝫ in agro Quia simulacra locu
ta sunt inutile: et diuini viderũt mẽda
cium: et somniatores locuti sũt frustra
et vane ꝯsolabant̃. Idcirco adducti sũt
quasi grex: affligent̃ qꝛ nõ est eis pastor
Sup̄ pastores iratus ẽ furor meus: et
sup̄ hircos visitabo. Quia visitauit do-
minus exercituũ gregẽ suũ domũ iuda:
et posuit eos quasi equũ glorie sue ĩ bel-
lo. Ex ip̄o angul⁹: ⁊ ex ip̄o paxillus: et ex
ip̄o arcus p̄lij et ex ip̄o egredieť oĩs exa-
ctor simul. Et erũt quasi fortes: ꝯculcã-
tes lutũ viarũ in p̄lio. Et bellabũt qꝛ do
minus cũ eis: et cõfundent̃ ascẽsores eq̃
rum. Et cõfortabo domuꝫ iuda: ⁊ domũ
ioseph saluabo. Et cõuertam eos qꝛ mi
serebor eoꝝ: et erunt sicut fuerũt qñ nõ
ꝓieceram eos. Ego enĩ dñs deus eorũ:
et exaudiã eos. Et erunt quasi fortes ef
fraim: ⁊ letabit̃ cor eoꝝ quasi a vino. Et
filij eoꝝ videbũt ⁊ letabunt̃: ⁊ exultabit
cor eoꝝ in dño. Sibilabo eis: ⁊ ꝯgrega-
bo illos: qꝛ redemi eos. Et multiplicabo
eos sicut ante fuerãt multiplicati: et se
minabo eos in ꝓpl̃is. Et delonge recorda
buut̃ mei: ⁊ viuẽt cũ filijs suis ⁊ reuertẽ
tur et reducã eos de terra egypti: ⁊ de as
syrijs congregabo eos. Et ad terram ga
laad et libani adducam eos: ⁊ non inue
nietur eis locus Et trãsiet in maris fre
to: et ꝑcutiet in mari fluctus: et cõfun-
dnet̃ oĩa ꝓfunda fluminis. Et humilia
bit̃ sup̄bia assur: et sceptruꝫ egypti rece
det. Confortabo eos in dño: ⁊ in nomĩe
eius ambulabũt dicit dñs. XI

Aperi libane portas tuas: et co-
medat ignis cedros tuas. Ulu
la abies qꝛ cecidit cedrus: quo-
niã magnifici vastati sũt. Ululate quer
cus basan: qm̃ succisus ẽ salt⁹ munitus.
Vox vlulat⁹ pastoꝝ. qꝛ vastata ẽ magni
ficẽtia eoꝝ. Vox rugit⁹ leonũ: qm̃ vasta-
ta ẽ sup̄bia iordanis. Hec dicit dñs deus
meus: Pasce pecora occisionis q̃ q̃ posse
derant occidebãt et nõ dolebãt: et ven-
debant ea dicẽtes: Bñdictus dñs: diui-
tes facti sumus Et pastores eoꝝ nõ par
cebant eis: et ego nõ parcã vltra sup̄ ha
bitantes terraꝫ dicit dñs. Ecce ego tra
dam hoĩes. vnumquẽqꝫ in manu ꝓximi
sui: et in manu regis sui: et concidẽt ter
ram et nõ eruã de manu eoꝝ ⁊ pascã pe-
cus occisionis ꝓpter hoc o paup̄es gre-
gis. Et assũpsi mihi duas virgas: vnaꝫ
vocaui decorẽ: et alterã vocaui funiculuꝫ
et paui gregẽ. Et succidi tres pastores
in mẽse vno: ⁊ cõtracta est aĩa mea ĩ eis
Siquidẽ et anima eorũ variauit ĩ me.
Et dixi: Non pascam vos. Quod morit̃
moriatur: et quod succiditur succidatur
et reliqui deuorent vnusquisqꝫ carnem
proximi sui. Et tuli virgã meam que vo
cabatur decus et abscidi eam. vt irrituꝫ
facerem fedus meũ quod percussi cum
omnibus populis: et in irritũ deductũ
est in die illa. Et cognouerũt sic paup̄e-
res gregis qui custodiũt mihi qꝛ verbũ
dñi ẽ. Et dixi ad eos: Si bonũ ẽ in ocu-
lis vr̃is afferte mercedẽ meam: et si nõ
quiescite. Et appenderũt mercedẽ meã:
triginta argẽteos. Et dixit dñs ad me:
Proijce illud ad statuariũ. Decorũ pre
ciũ. quo appreciatus sum ab eis. Et tuli
triginta argenteos: et ꝓieci illos in do-
mo dñi ad statuariũ. Et precidi virgam
meã secundã que appellabat̃ funiculus
vt dissoluerẽ germanitatẽ inter iudã et
israel. Et dixit dñs ad me: Adhuc sume
tibi vasa pastoris stulti. Quia ecce ego
suscitabo pastorem in terra qui derelicta
non visitabit: dispersuꝫ non queret ⁊ cõ
tritũ nõ sanabit ⁊ id qd̃ stat nõ enutriet
⁊ carnes pĩguiũ comedet: ⁊ vngl̃as eoꝝ

dissoluet. O pastor ⁊ idolū: derelinquēs
gregē. Gladius sup brachiū eius: ⁊ sup
oculū dexterū eius. Brachiū eius aridi-
tate siccabit: et oculus dexter eius tene
brescens obscurabitur. XII

Onus verbi dñi sup israel. Dixit
dñs extēdens celuz et fundās
terrā: et fingens spm̄ hoīs in eo
Ecce ego ponā hierusalē sup limiare cra
pule oīb⁹ ꝓplis in circūitu: sz ⁊ iuda erit
in obsidiōe ꝯtra hierl'm Et erit: in die il
la ponā hierl'm lapidē oneris cūctis po-
pulis. Oēs qui leuabūt eū. concisione
lacerabūtur: ⁊ colligent aduersus eam
oīa regna terre. In die illa dicit dñs: ꝑ
cutiā oēm equū in stuporē: et ascensorez
eius in amentiā. Et sup domū iuda ape
riā oculos meos: ⁊ oēm equū ꝓplor ꝑcu
tiā cecitate. Et dicēt duces iuda in cor-
de suo: ꝯfortent mihi habitatores hieru
salē: in dño exercituū deo eoꝝ. In die il-
la ponā duces iuda sicut caminuz ignis
in lignis: ⁊ sicut facē ignis in feno ⁊ de-
uorabūt ad dexterā et ad sinistrā oēs po-
pulos in circūitu. Et habitabit hierl'm
rursus in loco suo hierusalē: et saluabit
dñs tabernacula iuda sicut in principio
vt nō magnifice glorieť dom⁹ dauid: et
gloria habitantiū hierusalē cōtra iudā.
In die illa ꝓteget dñs habitatores hie
rusalē. Et erit q̄ offenderit ex eis in die
illa q̄si dauid: et dom⁹ dauid quasi dei: si
cut angelus dñi in cōspectu ei⁹. Et erit
in die illa querā cōterere oēs gētes q̄ ve
niūt ꝯtra hierl'm: et effundā sup domuz
dauid et sup habitatores hierl'm spūm
gratie ⁊ precū. Et aspiciēt ad me quē cō
fixerūt et plangēt eū planctu quasi sup
vnigenitū: et dolebūt sup eū vt doleri so
let ī morte primogeniti. In die illa ma
gnus erit plāctus in hierusalē sicut plā
ctus ad rēmon in campo magedon. Et
plangēt terre: familie ⁊ familie seorsuz.
Familie dom⁹ dauid seorsuz: ⁊ mulieres
eoꝝ seorsuz. Familie domus nathan se-
orsum: et mulieres eoꝝ seorsuz. Familie
domus leui seorsuz. et mulieres eoꝝ se-
orsuz. Familie semei seorsuz: et mulieres
eoꝝ seorsū Oēs familie relique: familie
⁊ familie seorsū: ⁊ mulieres eoꝝ seorsuz.

In die illa erit fons XIII
patens domui dauid et habitā
tibus hierusalē: et in ablutōez
peccatoris et mēstruate. Et erit in die il
la dicit dñs exercituū. disperdā noīa ido
lorū de terra: et nō memorabunt vltra.
Et pseudo ꝓphetas et spm̄ īmundū au-
feram de terra. Et erit cū ꝓphetauerit q̄s
piam vltra: dicent ei pater ei⁹ et mater
eius q̄ genuerūt eū. Nō viues: qz mēda
ciū locutus es in noīe dñi. Et cōfigent
eū pater ei⁹ ⁊ mater ei⁹ genitores ei⁹ cū
ꝓphetauerit. Et erit. in die illa ꝯfunden
tur ꝓphete vnusq̄sq̄z ex visione sua cū ꝓ-
phetauerīt: nec operient pallio saccino
vt mētiant. Sz dicet: nō sū ꝓpheta. Ho
mo agricola ego suz: qm̄ adā exemplum
meū ab adolescētia mea. Et dicetur ei.
Quid sūt plage iste ī medio manuū tu-
arum? Et dicet: His plagat⁹ suz ī domo
eoꝝ q̄ diligebāt me. Framea suscitare su
per pastorē meū: ⁊ sup virū coherentem
mihi dicit dñs exercituuz. Percute pa-
storē: et dispergent oues Et ꝯuertā ma
nū meā ad paruulos. Et erūt in oī ter-
ra dicit dñs: ꝑtes due in ea dispgent et
deficient: ⁊ tertia ꝑs relinquet in ea. Et
ducā tertiā ꝑtez ꝑ ignē ⁊ vram eos sicut
vrit argentū: ⁊ ꝓbabo eos sicut ꝓbat au
rū. Ipe vocabit nomē meū: ⁊ ego exau-
diā eū. Et dicā. ꝓpl's meus es: et ipe di-
cet dñs deus meus. XIIII

Ecce dies dñi veniūt. dicit dñs:
et diuident spolia tua in medio
tui. Et cōgregabo omnes gētes
ad hierusalez in preliū et capiet ciuitas
et vastabuntur domus: et mulieres vio
labūtur. Et egredieť media pars ciuita
tis in captiuitatē et reliquū populi non
auferet ex vrbe. Et egredieť dñs ⁊ prelia
bit contra gentes illas. sicut preliat⁹ est
in die certamīs. Et stabūt pedes ei⁹ in
die illa sup mōtē oliuaꝝ. q̄ ē ꝯ hierl'm ad
oriētē. Et scīdet mōs oliuaꝝ ex media ꝑ
te sui ad orientē et ad occidentē ꝑrupto
grādi valde. Et sepabit mediū montis

ad aquilonē:et mediū eius ad meridiez
Et fugietis ad vallē mōtiū eoꝝ qm̄ ꝯiū
get̄ vallis montium vsqꝫ ad proximuz.
Et fugietꝫ sicut fugistis a facie terremo
tus in diebꝫ iosie regis iuda. Et veniet
dn̄s deus meus:omnesqꝫ sancti cuz eo:
Et erit:in die illa nō erit lux. sed frigus
et gelu. Et erit dies vna que nota ē do-
mino:non dies neqꝫ nox:et in tempore
vesperi erit lux. Et erit:in die illa exibūt
aque viue de hierusalē. Mediū earū ad
mare orientale:et mediū earum ad ma
re nouissimum. In estate et in hyeme
erunt:et erit dn̄s rex sup omnē terram
In die illa erit dn̄s vnus et erit nomē
eius vnuz. Et reuertet̄ omnis terra vs
qꝫ ad desertū:de colle rēmon ad austruz
hierusalē. Et exaltabitur et habitabit̄
in loco suo a porta beniamin vsqꝫ ad lo-
cum porte prioris et vsqꝫ ad portā angu
lorum et a turre ananehel vsqꝫ ad torcu
laria regis. Et habitabunt in ea:et ana-
thema non erit amplius. Sed sedebit
hierusalē secura:et hec erit plaga qua p
cutiet dn̄s oēs gentes que pugnauerūt
aduersus hierusalez. Tabescet caro vni
uscuiusqꝫ stātis sup pedes suos et oculi
eius contabescent in foraminibꝫ suis:et
lingua eoꝝ cōtabescet in ore suo. In die
illa erit tumultus dn̄i magnꝰ in eis et
apprehēdet vir manū ꝓximi sui:ꝛ ꝯseret̄
manus eiꝰ sup manū ꝓximi sui. Sed ꝛ
iudas pugnabit aduersus hierl̄m Et cō
gregabunt̄ diuitie oīm gentiū in circūi
tu:aurū ꝛ argentū et vestes multe satis
Et sic erit ruina equi ꝛ muli et cameli ꝛ
asini et oīm iumentoꝝ que fuerīt in ca-
strꝫ illis:sicut ruina hec. Et oēs qui reliq̄
fuerint de vniuersis gētibꝫ q̄ venerūt cō
tra hierusalē:ascēdent ab anno in ānuz
vt adorēt regē dn̄m exercituū:ꝛ celebrēt
festiuitatē tabernaculoꝝ. Et erit qui nō
ascēderint de familijs terre ad hierusalē
vt adorēt regē dn̄m exercituū:non erit
sup eos imber. Q ꝛ si familia egypti nō
ascēderit ꝛ nō venerit: nec sup eos erit.
Sed erit ruina q̄ ꝑcutiet dn̄s oēs gen-
tes:q̄ nō ascenderīt ad celebrandā festi-
uitatē tabernaculoꝝ. Hoc erit peccatum
egypti et hoc peccatū oīm gētiuz que nō
ascenderint ad celebrandā festiuitatem
tabernacoloꝝ. In die illa erit quod sup
frenū equi est sanctū dn̄o: et erunt lebe
tes in domo dn̄i quasi phiale corā altari
Et erit oīs lebes in hierusalē et in iuda
sanctificatus dn̄o exercituū. Et venient
omēs īmolantes et sument ex eis:et co
quēt in eis. Et non erit mercator vltra
in domo dn̄i exercituum in die illo.

Explicit Zacharias ꝓphā. Incipit ꝓ
logus in Malachiam prophetam

Deus ꝑ moysen ꝓpl̄o israel
precepat:sacerdotes taber
naculi sui oī corpali vitio
liberos: hostias omī vitio
vacuas sibi offerre. Qui-
bus legē suā ad regendū ꝓpl̄um ob hoc
dederat vt ꝑ sacrificioꝝ oblationē inter-
nūcij dei et hoīm facti:ꝓpl̄m p̄ceptis ce-
lestibꝫ facerēt obedire. Unde sacerdotes
angelos dei esse:hoc in loco scriptura te
statur. Sed qꝛ tanti muneris gratiam
contēnentes.supradictus ꝓpl̄s ac sacer
dotes sacrificia vitio deturpata.ipsi cri-
minibꝫ atqꝫ īpietatibꝫ maculati deo of-
ferre ceperūt. Ideo ꝑ malachiā ꝓphetaꝫ
deus populū suum israel increpans.ait:
Dilexi vos dicit dn̄s. Et dixistis: In q̄
dilexisti nos? Nonne frater erat esau ia
cob dicit dominus.et dilexi iacob: esau
autem odio habui? Esau autē fratrem
iacob non iniqua aut spontanea volun
tate odio habitū a deo. vel sine meriti
gratia iacob dilectum manifestū est:cuz
ſm prescientiam suā esau quidem effu-
sionē fraterni sanguinis cōcupiscere.ia
cob autē in sui cognitione obseruandā
legez desiderare cognosceret. Cuius rei
gratia.supradicto vsus est exēplo dicēs.
Dilexi iacob. esau autem odio habui.
Quāuis ex opibꝫ memoratoꝝ quorū li
ber geneseos meminit:in quo vnusq̄sqꝫ
eoꝝ futurꝰ erat ꝓposito maīfeste ꝯstaret,
vt scriptū ē: Creuerūt pueri:ꝛ erat esau

homo agrestis sciens venari. iacob autē homo simplex manens in tabernaculo. Nam reliqua q̄ lectione cōprehensa sūt preuaricatōez ppl'i isrl' in obseruādis sacrificijs dei: increpatiōezq̄z in eundez. q̄ deos alienos colueruut. significant.

Explicit prologus. Incipit argumētuz

Malachias aperte et in fine oīm ꝓphetarū dicit de abiectione israel et vocatōe gētium. Non est mihi ait volūtas in vobis dicit dominus exercituū: et munus nō suscipiā de manu vr̄a. Ab ortu enī solis vsq̄z ad occasum magnum est nomen meuz in gētibus: et in omni loco sacrificatur: et offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit argumentum. Incipit Malachias ꝓpheta. Capitulū I

Onus verbi dñi ad israel in manu malachie ꝓphete: Dilexi vos dicit dñs. Et dixistis: In quo dilexisti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dñs. Et dilexi iacob. esau autē odio habui? Et posui seyr mōtes ei⁹ in solitudinē: ⁊ hereditatē eius in dracones deserti. Q̄ si dixerit idumea: destructi sumus. sed reuertētes edificabimus q̄ destructa sunt: hec dicit dñs exercituū. Isti edificabūt: et ego destruam. Et vocabunt̄ termini impietatis: et ppl's cui iratus ē dñs vsq̄z in eternum. Et oculi vr̄i videbūt: et vos dicetis. Magnificet̄ dñs sup terminū israel Filius honorat patrez ⁊ seruus dñm suum. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus: ⁊ si dñs ego suz. vbi ē timor meus dicit dñs exercituum ad vos. o sacerdotes qui despicitis nomē meū: ⁊ dixistis. in quo despeximus nomē tuum? Offertis sup altare meū panē pollutū. Et dicit̄. In quo polluimus te? In eo q̄ dicitis: mensa dñi despecta ē. Si offeratis cecū ad īmolandum: nonne malum est? Et si offeratis claudū ⁊ languidum: nōne malum ē? Offer llud duci tuo. si placuerit ei: aut si susceperit faciē tuā dicit dñs exercituū. Et nunc deꝑcamini vultū dei vt misereat̄ vr̄i. d̄ manu enī vr̄a factuz ē hoc: si quo mō suscipiat facies vr̄as dicit dñs exercituū. Quis in vobis qui claudat ostia: ⁊ incendat altare meū gratuito? Nō ē mihi voluntas in vobis dicit dñs exercituū: et munus nō suscipiā de manu vr̄a. Ab ortu enim solis vsq̄z ad occasuz magnū ē nomē meum in gētib⁹: ⁊ in oī loco sacrificat̄ et offert̄ nomini meo oblatio mūda: q̄z magnū ē nomē meū in gētib⁹ dicit dñs exercituuz. Et vos polluistis illud in eo q̄ dicitis. mēsa dñi cōtaminata ē: et q̄d̄ superponit̄. contēptibile ē cū igne qui illd̄ deuorat. Et dixistis. Ecce de labore: Et exu fflastis illud dicit dñs exercituum. Et intuli stis de rapinis claudū et languidū et intulistis munus. Nūquid suscipiā illud de manu vr̄a dicit dñs exercituum? Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum: et votum faciens immolat debile dño. Quia rex magnus ego dicit dñs exercituuz: ⁊ nomē meum horribile in gentib⁹. II

Et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes. Si noluerit̄ audire et si nolueritis ponere super cor vt detis gloriā nomini meo ait dñs exercituū: mittā in vos egestatē: et maledicā benedictionib⁹ vr̄is: et maledicam illis quoniā nō posuistis super cor. Ecce ego ꝓijciā vobis brachiū: et dispergam sup vultū vr̄m sterc⁹ solēnitatum vr̄ar: ⁊ assumet vos secum. Et scietis q̄z misi ad vos mandatū istud: vt esset pactū meū cū leui dicit dñs exercituum. Pactū meū fuit cū eo vite et pacis ⁊ dedi ei timorē et timuit me et a facie noīs mei pauebat. Lex veritatis fuit ī ore ei⁹: et iniquitas nō ē inuēta ī labijs ei⁹. In

pace et in equitate ambulauit mecũ: et
multos auertit ab iniquitate Labia enĩ
sacerdotis custodiũt sciam. et legẽ requi
rent ex ore eius. qꝛ angelus dñi exercitu
um est. Vos aũt recessistis de via: ⁊ scan
daliçastis plurimos in lege. Irritũ feci
stis pactũ leui dicit dñs exercituũ. Pro
pter quod et ego dedi vos cõtẽptibiles
et humiles oĩbꝫ ꝓplis: sicut nõ seruastis
vias meas: ⁊ accepistis faciẽ in lege Nũ
quid nõ pater vnus oĩm nr̃m: Nũquid
non deus vnꝰ creauit nos: Quare ergo
despicit vnusquisqꝫ vr̃m fratrẽ suũ vio
lans pactũ patrũ nostroꝝ: Trãsgressus
est iuda et abominatio facta est in israel
et in hierusalem: qꝛ cõtaminauit iudas
sanctificationẽ dñi quã dilexit: et habu
it filiam dei alieni. Dispdet dñs virum
qui fecerit hoc: magistrũ et discipulũ de
tabernaculo iacob: et offerẽtem munus
dño exercituũ. Et h̃ rursuꝫ fecistis. Ope
riebatꝫ lachrymis altare dñi fletu ⁊ mu
gitu: ita vt nõ respiciã vltra ad sacrifici
um: nec accipiã placabile quid de manu
vestra Et dixistꝫ. Quã ob causaꝫ: Quia
dñs testificatus est inter te et vxorẽ pu
bertatis tue. quã tu despexisti. Et hec ꝑti
ceps tua et vxor federis tui. Nõne vnꝰ
fecit: et residuũ spũs eius ẽ: Et q̃d vnꝰ
querit nisi semen dei: Custodite g̃ spm̃
vestrũ et vxorẽ adolescentie tue noli de
spicere. Cũ odio habueris dimitte dicit
dñs deus isrl̃. Operiet aũt iniquitas ve
stimentũ eius dicit dñs exercituũ. Cu
stodite spm̃ vr̃m: et nolite despicere. La
borare fecistis dñm in sermonibꝫ vestris
Et dixistis: In quo eũ fecimꝰ laborare:
In eo ꝙ dicitis: Oĩs q̃ facit malũ bonꝰ
est in ꝯspectu dñi: ⁊ tales ei placẽt. Aut
certe: vbi est deus iudicij. III

Ecce ego mittã angelum meuꝫ:
et ꝑparabit viã ante faciẽ meã
Et statim veniet ad templũ su
um dñator quẽ vos queritis: et angelus
testamenti quez vos vultis. Ecce venit
dicit dñs exercituũ. Et quis poterit co
gitare diẽ aduentus eius: Et quis sta
bit ad videndũ eũ: Ipe enĩ quasi ignis
conflans. et quasi herba fullonũ. et se
debit conflans. et emundans argentuꝫ:
Et purgabit filios leui. Et colabit eos
quasi aurũ et quasi argentum: et erunt
domino offerentes sacrificia in iusticia.
Et placebit dño sacrificiũ iuda et hieru
salem sicut dies seculi: et sicut anni an
tiqui. Et accedã ad vos in iudicio: ⁊ ero
testis velox maleficis et adulteris ⁊ per
iuris: et qui calumniant̃ mercedez mer
cennarij et humiliant viduas et pupil
los: et opprimunt peregrinuꝫ: nec timu
erunt me dicit dñs exercituuꝫ. Ego enĩ
dñs et nõ mutor et vos filij iacob non
estis consumpti. A diebus enim patrũ
vestroꝝ recessistis a legittimis meis: et
nõ custodistis. Reuertimini ad me ⁊ re
uertar ad vos dicit dñs exercituũ. Et di
xistis: in quo reuertemur. Si affiget ho
mo deũ quia vos configitis me. Et dixi
stis. In quo configimus te: In decimis
et in primitijs. Et in penuria vos male
dicti estis: et me vos configitis gens to
ta: Inferte oẽm decimã in horreũ meuꝫ
et sit cibus in domo mea: et probate me
sup hoc dicit dñs. Si non aperuero vo
bis cataractas celi: et effudero vobis bñ
dictionẽ vsqꝫ ad abundantiã. Et incre
pabo pro vobis deuorantẽ: et nõ corrum
pet fructũ terre vestre: nec erit sterilis vi
nea in agro dicit dñs exercituũ. Et bea
tos vos dicẽt oẽs gẽtes. Eritis enĩ vos
terra desiderabilis dicit dominus exerci
tuũ. Inualuerũt sup me verba vestra di
cit dominꝰ. Et dixistis: Quid locuti su
mus contra te: Dixistis. Vanus est qui
seruit deo. Et quod emolimentũ qꝛ cu
stodiuimus precepta eius: et qꝛ ambu
lauimus tristes coram dño exercituuꝫ:
Ergo nunc beatos dicimus arrogantes
Si quidem edificati sunt faciẽtes im
pietates: ⁊ tẽptauerũt deũ et salui facti
sunt Tũc locuti sunt timẽtes deũ: vnus
quisqꝫ cũ ꝓximo suo. Et attendit domi
nus ⁊ audiuit et scriptus est liber moni
mẽti corã eo timẽtibꝫ dñm ⁊ cogitãtibꝫ
nomẽ eiꝰ. Et erũt mihi ait dñs exercitu
um in die q̃ ego facio in peculiũ: ⁊ parcã

eis sicut parcit vir filio suo seruiēti sibi
Et conuertimini: et videbitis quid sit
inter iustum et impium. et inter seruiē
tem deo et non seruientem ei. IIII
Ecce eniz dies veniet succēsa q̄si
caminus: ⁊ erunt omnes supbi
⁊ oēs facientes impietatē stipu
la et inflammabit eos dies veniens di
cit dominus exercituum: que non dere
linquet eis radicem et germen. Et orie
tur vobis timentib⁹ nomen meū sol iu
sticie: et sanitas in pēnis eius. Et egre
diemini ⁊ salietis sicut vitulus de armē
to: et calcabitis impios cum fuerint ci
nis sub plāta pedū vr̄oꝝ in die qua ego
facio dicit dn̄s exercituū. Memētote le
gis moysi serui mei quaz mandaui ei in
oreb ad oēm isrl̄: p̄cepta et iudicia. Ecce
ego mittam vobis heliā ꝓphetam anteq̄z
veniat dies dn̄i magn⁹ horribilis. Et cō
uertet cor patrum ad filios: et cor filioꝝ
ad patres eorum: ne forte veniam ⁊ per
cutiam terram anathemate.

Explicit Malachias propheta. Inci
pit ꝓlog⁹ beati Hieronymi presbyte
ri in libros machabeorum.

Machabeorum libri duo p̄
notant prelia inter hebreo
rum duces gentemq̄z per
sarum pugnam q̄z sabba
torum: et nobiles macha
bei ducis triumphos ex[illegible] cuius nomi
ne et libri ijdem suz nuncupati. Hec q̄z
historia continet etiaz inclyta illa gesta
machabeorum fratrum: qui sub antio
cho rege pro sacris legibus dira tormē
ta ꝑpessi sunt. Quos mater pia dum di
uersis supplicijs vrgerentur: non soluz
non fleuit. sed ⁊ gaudens hortabatur ad
gloriam passionis.

Item alius prologus.

Machabeorum libri licet non
habeantur in canone hebreo
rum: tamen ab ecclesia inter
diuinorum voluminum annotātur hi
storias. Prenotant autez prelia īter he
breorū duces. gentesq̄z per sarū. pugnaz
q̄z sabbatorum et nobiles machabei tri
umphos. fedus q̄z amicitiarū cuz roma
noruz ducibus atq̄z legationuz. Macha
bei septem fratres ab vna matre macha
bea nomine geniti. custodientes legem
patris traditōez. nō māducantes carnē
porcinam: ob hoc ab antiocho rege seuis
simo in anthiochia martyrij gloria coro
nati sunt cum matre sua atq̄z sepulti cū
magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus. Incipit liber pri
mus Machabeorum. Capitulū I

Et factū est
postq̄z percussit alex
ander philippi mace
do qui prim⁹ regna
uit in grecia: egress⁹
de terra cethim: dari
um regem persarum et medorum: con
stituit prelia multa: et obtinuit omni
um munitiones: et interfecit reges ter
re. Et pertransijt vsq̄z ad fines terre: et
accepit spolia multitudinis gentinm:
et siluit terra in conspectu eius. Et con
gregauit virtutem et exercitnm fortem
nimis: et exaltatum est et eleuatum cor
eius. et obtinuit regiones gentium et
tyrannos: et facti sunt illi in tributum
Et post hec decidit in lectuz: et cognouit
quia moreretur. Et vocauit pueros su
os nobiles qui secum erant nutriti a iu
uentute sua et diuisit illis regnum su
um cum adhuc viueret. Et regnauit
alexander annis duodecim: et mortu
us est. Et obtinuerūt pueri eius regnū
vnusquisq̄z in loco suo. ⁊ imposuer̄t oēs
sibi diademata post mortē ei⁹: ⁊ filij eoꝝ
post eos annis multis: et multiplicata
sunt mala in terra. Et exijt ex eis radix
pcī: antioch⁹ illustris fili⁹ antiochi reg⁹
q̄ fuerat rome obses: ⁊ regnauit in āno
cētesimo tricesimoseptīo regni grecoꝝ

In diebus illis exierūt ex israel filij ini
qui et suaserūt multis dicentes: Eam⁹
et disponamus testamētum cū gentib⁹
que circa nos sunt. q⁹ ex quo recessimus
ab eis. inuenerūt nos multa mala. Et
bonus visus est sermo in oculis eorum
Et destinauerūt aliqui de ꝓplo. et abierūt
ad regē. et dedit illis ptātem. vt facerēt
iusticiā gentium. Et edificauerūt gym-
nasiū in hierosolymis ꝑm leges natio-
nū: et fecerūt sibi preputia: et recesserūt
a testamēto sancto. ⁊ iūcti sunt natōib⁹:
et venūdati sunt vt facerēt malū. Et pa
ratū est regnū in cōspectu antiochi: ⁊ ce
pit regnare in terra egypti: vt regnaret
sup duo regna. Et intrauit in egyptum
in multitudine graui. in curribꝫ et ele-
phātis et equitib⁹: et copiosa nauiū mul
titudine. Et constituit belluz aduersus
ptolemeū regē egypti: ⁊ veritus est pto
lomeus a facie ei⁹ et fugit: et ceciderūt
vulnerati multi. Et cōprehendit ciuita
tes munitas ī terra egypti ⁊ accepit spo
lia terre egypti. Et ꝯūt it antioch⁹ post-
q̄ꝫ ꝑcussit egyptū in cētesimo ⁊ q̄dragesi
mo ⁊ tertio āno: ⁊ ascēdit ad isrl̄ et ascen
dit hierosolymā in multitudine graui
Et intrauit in scīficatōez cū supbia: ⁊ ac
cepit altare aureū: ⁊ cādelabrū luminis
et vniuersa vasa ei⁹ ⁊ mēsam ꝓpositōis
et libatoria ⁊ phialas ⁊ mortariola au-
rea et velū et coronas ⁊ ornamētū aure
um qđ in facie templi erat: et cōminuit
oīa. Et accepit argentū et aurū et vasa
cōcupiscibilia: ⁊ accepit thesauros occul
tos q̄s īuenit: ⁊ sublatis oīb⁹ abijt ī ter-
ram suā. Et fecit cedē hoīm: ⁊ locutus ē
in supbia magna. Et factus est planct⁹
magn⁹ in isrl̄: et in oī loco eoꝝ. Et inge-
muerūt principes et seniores. ⁊ iuuenes
et virgines infirmati sunt ⁊ speciositas
mulierū īmutata est. Oīs maritus sū-
psit lamentū: et q̄ sedebāt in thoro ma-
ritali lugebāt. Et cōmota est terra super
habitātes in ea: et vniuersa domus ia-
cob' induit confusionē. Et post duos an
nos dierū misit rex principē tributoruz
in ciuitates iuda: ⁊ venit hierusalē cum
turba magna. Et locut⁹ est ad eos ꝟba
pacifica in dolo et crediderūt ei: Et irru
it sup ciuitaē repēte: et ꝑcussit eā plaga
magna: et ꝑdidit ꝓpl'm multū ex isrl̄. Et
accepit spolia ciuitatis: ⁊ succēdit eā igni
Et destruxit domos eius et muros eius
in circūitu: ⁊ captiuas duxerunt mulie-
res et natos: ⁊ pecora possederūt. Et edi
ficauerūt ciuitatē dauid muro magno
et firmo ⁊ turrib⁹ firmis: et facta est illis
in arcē. Et posuerūt illic gentē peccatri-
cem viros iniquos: et conualuerūt in
ea. Et posuerūt arma et escas: et cōgre-
gauertū spolia hierl'm ⁊ reposuerūt illic
Et facti sunt in laqueū magnum. Et fa
ctum est hoc ad insidias sanctificatōis et
in diabolū malū isrl̄. Et effuderunt san
guinē innocentē ꝑ circūitū sanctificatōis
et cōtaminauerūt sanctificatōez. Et fu-
gerūt habitatores hierl'm ꝓpter eos: et
facta est habitatio exteroꝝ: et facta est ex
tera semini suo: et nati ei⁹ reliquerunt
eam. Sanctificatio eius desolata est si-
cut solitudo. dies festi eius ꝯuersi sunt
in luctū: sabbata ei⁹ in opprobriū hono-
res ei⁹ in nihilū. Secūduz gloriā eius
multiplicata ē ignominia ei⁹: ⁊ sublimi
tas ei⁹ ꝯuersa ē in luctū. Et scripsit rex
antiochus oī regno suo: vt esset oīs po-
pulus vn⁹. Et reliquerūt vnusq̄sq̄ legē
suā: et consenserūt oēs gētes ꝑm verbū
regis antiochi. Et multi ex isrl̄ ꝯsense-
rūt ei: et sacrificauerūt idolis: et coinq̄-
nauerūt sabbatū. Et misit rex antioch⁹
libros ꝑ manus nuncioꝝ in hierl'm et
in oēs ciuitates iude vt sequerent leges
gentiū terre: et ꝓhiberūt holocausta ⁊ sa
crificia ⁊ placatōes fieri in tēplo dei ⁊ ꝓ-
hiberent celebrari sabbatū ⁊ dies solen-
nes. Et iussit coinq̄nari scā ⁊ scm̄ ꝓplm
isrl̄. Et iussit edificari aras ⁊ tēpla ⁊ ido-
la: ⁊ īmolari carnes suillas ⁊ pecora com-
munia: ⁊ relinq̄re filios suos in circūci-
sos ⁊ coinq̄nari aīas eoꝝ in oīb⁹ īmūdi-
cijs ⁊ abomīatōb⁹: ita vt obliuiscerētur
legē ⁊ īmutarēt oēs iustificatōes dei. Et
quicūq̄ꝫ nō fecissent ꝑm verbū regis an-
tiochi morerent. Scđm oīa verba hoc

scripsit omni regno suo: ⁊ p̄posuit prīci-
pes ꝓplo qui h̄ fieri cogerēt. Et iusserūt
ciuitatib⁹ iude sacrificare. Et cōgregati
sunt mlti de ꝓplo ad eos q̄ dereliquerāt
legē dñi: ⁊ fecerūt mala sup̄ terrā: ⁊ effu
gauerūt ꝓplm̄ isrl̄ in abditis ⁊ in abscō-
ditis fugitiuoꝝ locis. Die quintadeci-
ma mensis casleu. q̄nto ⁊ q̄dragesimo ⁊
centesimo anno. edificauit rex antioch⁹
abominādū idolū desolationis sup̄ alta
re dei: ⁊ per vniuersas ciuitates iude in
circūitu edificauerūt aras: ⁊ ante ianu-
as domoꝝ ⁊ ī plateis incēdebāt thura: ⁊
sacrificabāt. Et libros legis dei cōbusse-
rūt igni scindētes eos: ⁊ apud quēcūq̄
inueniebat̄ libri testamēti dñi: ⁊ quicū-
q̄ obs̄uabat legē dñi: s̄m edictū reg⁹ tru
cidabāt eū. In v̄tute sua faciebant hec
ꝓplo isrl̄: qui īueniebat̄ in oī mēse ī ciui
tatib⁹. Et quinta ⁊ vicesima die mēs̄ sa-
crificabāt sup̄ arā q̄ erat ꝯ altare: ⁊ mlie-
res q̄ circūcidebāt filios suos trucidabā
tur s̄m iussuz regis antiochi. Et suspen
debāt pueros a ceruicib⁹ p̄ vniūsas do-
mos eoꝝ ⁊ eos q̄ circūciderāt illos truci
dabāt. Et multi de ꝓplo isrl̄ diffinierūt
apud se. vt nō māducarēt īmunda ⁊ ele
gerūt magis mori q̄ cib̄ coinq̄nari īmū
dis: ⁊ noluerūt infrīgere legē dei scām:
⁊ trucidati sunt. Et facta est ira magna
sup̄ ꝓplm̄ israel valde. II

In dieb⁹ illis surrexit matathi-
as filius iohānis filij symeonis
sacerdos ex filijs ioarim ab hierl̄m: ⁊ cō
sedit in mōte modin. Et habebat filios
quīq̄: iohānan qui cog̃mīabat̄ gaddis:
⁊ simonē qui cognominabat̄ thasi: ⁊ iu
dā q̄ vocabat̄ machabe⁹ ⁊ eleaçarū q̄ cog̃
mīabat̄ abaron: ⁊ ionathan qui cogno-
mīabat̄ apphus. Hi viderūt mala q̄ fie
bāt ī ꝓplo iuda ⁊ ī hierl̄m. Et dixit mata
thias. Ve mihi: Ut q̄d nat⁹ suz videre
cōtritionē ꝓpli mei ⁊ ꝯtritionē ciuitatis
sancte: ⁊ sedere illic cū datur in manib⁹
inimicoꝝ? Sancta in manu extraneoꝝ
facta sunt. tēpluz eius sicut homo igno
bilis. Vasa glorie eius captiua abducta
sunt trucidati sūt senes ei⁹ ī plateis: ⁊ iu
uenes eius ceciderūt in gladio inimico
rū. Que gens non hereditauit regnuz
eius: ⁊ non obtinuit spolia ei⁹? Oīs cō-
positio eius ablata est. Que erat libera
facta est ancilla. Et ecce scā nr̄a ⁊ pulcri-
tudo nr̄a ⁊ claritas nr̄a desolata est: ⁊ co-
inquinauerūt eam gentes. Quo ergo
nobis adhuc viuere? Et scidit vestimen
ta sua matathias ⁊ filij ei⁹ ⁊ op̄uerūt se
cilitijs: ⁊ planxerūt valde. Et venerunt
illuc qui missi erant a rege antiocho: vt
cogerēt eos qui ꝯfugerāt in ciuitatē mo
din: immolare ⁊ accēdere thura: ⁊ a le-
ge dei discedere. Et multi de ꝓplo israel
cōsentiētes accesserūt ad eos sed mata-
thias ⁊ filij eius ꝯstāter steterūt. Et rñ-
dentes qui missi erāt ab antiocho dixerūt
matathie. Princeps ⁊ clarissimus ⁊ ma
gnus es in hac ciuitate: ⁊ ornatus filijs
⁊ frīb⁹. Ergo accede prior ⁊ fac iussuz re-
gis sicut fecerūt oēs gentes ⁊ viri iuda
⁊ qui remāserūt in hierl̄m: ⁊ eris tu ⁊ fi
lij tui inter amicos regis: ⁊ amplificat⁹
auro ⁊ argēto ⁊ muneribꝰ multis: Et rñ
dit matathias: ⁊ dixit magna voce: Et si
oēs gentes regi antiocho obediūt vt di
scedāt vnusquisq̄ a s̄uitute legis patrū
suoꝝ ⁊ ꝯsentiāt mādatis ei⁹. ego ⁊ filij
mei ⁊ frēs mei obediem⁹ legi patrū nr̄o
rū. Propitius sit nobis de⁹: non est no
bis vtile relinquere legē ⁊ iusticias dei.
Nō audiem⁹ v̄ba regis antiochi: nec sa-
crificabim⁹ trāsgrediētes legis nr̄e mā
data: vt eam⁹ altera via. Et vt cessauit
loqui v̄ba hec: accessit quidam iude⁹ in
oīm oculis sacrificare idolis sup̄ arā in
ciuitate modin s̄m iussum regis. Et vi
dit matathias ⁊ doluit: ⁊ ꝯtremuerunt
renes eius. Et accensus est furor ei⁹ s̄m
iudiciū legis: ⁊ insiliens trucidauit euz
sup̄ aram. Sed ⁊ virū quem rex antio-
chus miserat qui cogebat immolari. oc
cidit in ipso tp̄e ⁊ aram destruxit: ⁊ çela-
tus est legē sicut fecit phinees çambri fi
lio salomi. Et exclamauit matathias vo
ce magna in ciuitate dicens: Omīs qui
çelum habet legis statuens testamētuz
exeat post me. Et fugit ip̄e ⁊ filij eius in

montes: ⁊ reliquerunt quecunq̄ habe-
bāt in ciuitate. Tūc descenderūt multi
querētes iudiciū ⁊ iusticiam in desertuz
⁊ sederūt ibi ipsi ⁊ filij eius ⁊ mulieres
eoꝝ ⁊ pecora eoꝝ: qm̄ inundauerūt sup̄
eos mala. Et renūciatū est viris regis
⁊ exercitui qui erāt in hierusalē ciuitate
dauid: qm̄ discessissent viri quidam qui
dissipauerūt mandatū regis in loca oc-
culta in d̄serto: ⁊ abissent post illos mul
ti. Et statim p̄rexerūt ad eos: ⁊ ꝯstituerūt
aduersus eos p̄liuz in die sabbatoꝝ. Et
dixerūt ad eos. Resistitis ⁊ nūc adhuc?
Exite ⁊ facite s̄m verbū regis antiochi:
⁊ viuetis. Et dixerūt: Nō exibimus: ne
q̄ faciemus v̄bum regis vt polluamus
diē sabbatoꝝ. Et ꝯcitauerunt aduersus
eos p̄liū. Et nō rn̄derūt eis. nec lapidē
miserunt in eos. nec opilauerūt loca oc
culta. dicentes: Moriamur oēs in sim-
plicitate nostra: ⁊ testes etūt sup̄ nos ce
lum ⁊ terra q̄ iniuste p̄ditis nos. Et in-
tulerunt illis belluz sabbatis: ⁊ mortui
sunt ipsi ⁊ vxores eoꝝ ⁊ filij eoꝝ ⁊ pecora
eoꝝ vsq̄ ad mille aīas hoīm. Et cogno-
uit matathias ⁊ amici eius: ⁊ luctū ha
buerunt sup̄ eos valde. Et dixit vir p̄xi
mo suo: Si oēs fecerim⁹ sicut fratres
nr̄i fecerunt ⁊ non pug̃uerim⁹ adu̇sus
gētes p̄ aīabꝫ nr̄is ⁊ iustificationibꝫ nr̄is
citius disp̄dēt nos a terra. Et cogitaue
rūt in die illa dicētes: Oīs hō quicūq̄
venerit ad nos in bello die sabbatoꝝ. pu
gnemus aduersus eū: ⁊ nō moriem̄ oēs
sicut mortui sunt fratres nr̄i in occult⁹
Tunc ꝯgregata est ad eos synagoga iu-
deoꝝ fortis viribꝫ ex israel: omīs volun-
tarius in lege: ⁊ oēs qui fugiebāt a mal'
additi sunt ad eos: ⁊ facti sunt illis ad fir
mamentū. Et collegerūt exercitū: ⁊ per-
cusserunt pctōres in ira sua: ⁊ viros ini
quos in indig̃tione sua: ⁊ ceteri fugerūt
ad nationes. vt euaderent. Et circūiuit
matathias ⁊ amici eius ⁊ destruxerunt
aras: ⁊ circūciderunt pueros incircūci-
sos quotq̄t inuenerūt in finibꝫ israel in
fortitudine. Et p̄secuti sunt filios sup̄-
bie: ⁊ p̄speratū est opus in manibꝫ eorū

Et obtinuerunt legem de manibꝫ gen-
tium ⁊ de manibꝫ regū: ⁊ non dederunt
cornu peccatori. Et appropinq̄uerūt di-
es matathie moriēdi: ⁊ dixit filijs suis.
Nunc ꝯfortata est sup̄bia ⁊ castigatio: et
tp̄s euersionis: ⁊ ira indig̃tionis. Nunc
ergo o filij emulatores estote leg⁹: ⁊ da-
te aīas vestras p̄ testamēto patrū: ⁊ me
mētote op̄um patrū q̄ fecerūt in gene-
rationibꝫ suis: ⁊ accipiet⁹ gloriā magnaz
⁊ nomen eternū. Abraam nonne in tē-
ptatione inuētus est fidelis: ⁊ reputatū
est ei ad iusticiā? Joseph ī tp̄e angustie
sue custodiuit mandatū ⁊ factus est do-
min⁹ egypti. Phinees pater noster ce-
lando çelū dei accepit testamentū sacer
dotij eterni. Jesus duz impleuit v̄buz.
factus est dux in israel. Caleph dū testi-
ficat' in ecclesia. accepit hereditatē. Da-
uid in sua misericordia cōsecut⁹ est sedē
regni in secula. Helias dum çelat çelū
legis. receptus est in celū. Ananias ⁊ a-
çarias ⁊ misael credētes liberati sunt de
flāma. Daniel in sua simplicitate libera
tus est de ore leonū. Et ita cogitate per
generationē ⁊ generationē: q̄ oēs qui
sperant in eū non infirmant'. Et a verbis
viri peccatoris ne timueritis: q̄ gloria
eius stercus ⁊ vermis est. Hodie extol-
litur ⁊ cras nō inuenie⁹ q̄ ꝯuersus est ī
terrā suā: ⁊ cogitatio eius perijt. Vos er
go filij ꝯfortamini ⁊ viriliter agite in le
ge: q̄ cum feceritis q̄ vobis p̄cepta sunt
in lege a dn̄o deo vestro: in ipsi gloriosa
eritis. Et ecce simon frater vester scio q̄
vir cōsilij est: Jp̄m audite semp̄: ⁊ ipse
erit vobis pater. Et iudas machabeus
fortis viribꝫ a iuuētute sua sit vobis p̄n
ceps militie: ⁊ ipse aget bellum populi.
Et adducetis ad vos oēs factores legis
⁊ vindicate vindictaz populi vestri. Re-
tribuite retributionē gentibꝫ: ⁊ intēdi-
te in preceptum legis. Et benedixit eos
⁊ appositus est ad patres suos. Et defū-
ctus est anno centesimo quadragesimo
sexto: ⁊ sepultus est a filijs suis in sepul
cris patrum suoꝝ in modin: ⁊ plāterūt
eum oīs israel planctu magno. III

ET surrexit iudas qui vocabatur machabeus filius eius pro eo: et adiuuabant eū omēs fratres eius & vniuersi qui se iunxerant patri eius: & pliabant ꝓlium israel cum leticia. & dilatauit gloriā pplo suo: & induit lorica ꝙ sicut gigas & succinxit se armis bellica sua in plīs: & ptegebat castra gladio suo. Similis factus est leoni in operibꝫ suis: & sicut catulus leonis rugiens in venatione. Et psectus est iniquos p scrutās eos & qui cōturbabāt pplm suū eos succendit flāmis: & repulsi sunt inimici eius p timore ei⁹. Et oēs operātes iniquitatis ꝓturbati sunt: & directa est salꝰ in manu eius. Et exacerbabat reges mlt⁹ tos: & letificabat iacob in operibꝫ suis: & in secula memoria eius in bñdictione. Et perambulabat ciuitates iuda & perdidit impios ex eis & auertit iram ab israel. Et nominatus est vsq; ad nouissimum terre & congregauit pereuntes. Et congregauit apollonius gētes: & a samaria virtutem multam & magnā ad bellandum contra israel. Et cognouit iudas & exiit obuiam illi: & percussit & occidit illū & ceciderunt vulnerati multi & reliqui fugerunt. & accepit spolia eoꝝ: Et gladiuꝫ apollonij abstulit iudas & erat pugnans in eo omībꝫ diebꝫ. Et audiuit seron pncipes exercitus syrie q congregauit iudas congregationem fideliū & ecclesiaꝫ secum. Et ait: Faciam mihi nomē & glorificabor in regno: & debellabo iudam et eos qui cum ipso sunt: qui spernebant verbum regis. Et ꝓpauit se: & ascendebat cum eo castra impioꝝ fortes auxiliarij vt facerent vindictā in filios israel. Et appropinquerunt vsq; bethoron: & exiuit iudas obuiam illis cum paucis. Et autem viderūt exercitum venientē sibi obstupuerūt & dixerūt iude: Quomō poterimus pauci pugnare contra multitudinē hāc tantam & tam fortem? Et nos fatigati sumus ieiunio hodie. Et ait iudas: Facile est concludi multos in manu paucorum: & non est differentia in cōspectu dei celi liberare in mltis & in paucis. quoniam non in multitudine exercitus victoria belli: sed de celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos in multitudine contumacie & superba vt dispdant nos & vxores nostras & filios nostros: & vt spoliēt nos. Nos vero pugnabimus pro aīabꝫ nostris & legibꝫ nostris: & ipse dominus conteret eos ante faciem nostram. Vos autem ne timueritis eos. Et cessauit autem loqui insiluit in eos subito: & cōtritus est seron & exercitus eius in conspectu ipsius. & psecutus est eum in descēsu bethoron vsq; in campum. Et ceciderunt ex eis octingenti viri: reliqui autē fugerūt in terram philistiim. Et cecidit timor iude ac fratrum eius & formido super omnes gentes in circuitu eoꝝ: & peruenit ad regem nomen eius: & de pelijs iude narrabāt oēs gentes. Et audiuit autem rex antiochus sermones istos iratus est animo: & misit & congregauit exercitum vniuersi regni sui castra fortia valde. Et aperuit erarium suum: & dedit stipendia exercitui in annū: & mādauit illis vt essent parati ad omīa. Et vidit q defecit pecunia de thesauris suis: & tributa regionis modica, ppter dissensionem & plagam quā fecit in terra vt tolleret legitima que erant a primis diebꝫ. Et timuit ne non haberet & semel & bis impsumptus & donaria que ꝺderat ante larga manu: & abundauerat super reges q̄ ante eum fuerant: Et cōsternatus erat animo valde: & cogitauit ire in persidem & accipere tributa regionū & cōgregare argentū multū. Et reliquit lysiam hominē nobilē de genere regali sup negocia regia a flumine eufraten vsq; ad flumen egypti: & vt nutriret antiochū filium suum donec rediret. Et tradidit ei medium exercitū & elephātos: & mandauit ei de oībꝫ que volebat & de inhabitātibꝫ iudeam & hierusalem: & vt mitteret ad eos exercitum ad conterēdam & extirpandam virtutem israel: & reliquias hierusalem: & auferēdā memoriā eoꝝ de loco: & vt cōstitueret habitatores filios alienigenas in oībꝫ finibꝫ eorum: & sorte

distribueret terrã eoꝝ. Et rex assumpsit partem exercitus residui: & exiuit ab antiochia ciuitate regni sui anno centesimo & qdragesimo leptimo: & transfretauit eufraten flumen: & pambulabat superiores regiones. Et elegit lysias ptolomeum filiũ dorimini & nicanorem et gorgiam viros potentes ex amicis regis & misit cum eis qdraginta milia virorũ & septem milia equitũ: vt venirẽt in terram iuda & dispderent eam sm verbuz regis. Et pcesserũt vt irent cum vniuersa virtute sua & venerũt & applicuerunt ammaũ in terra campestri. Et audierũt mercatores regionum nomẽ eoꝝ: & acceperũt argentũ & aurum multum valde & pueros: & venerũt in castra vt acciperent filios israel in seruos: & additi sunt ad eos exercitus syrie & terre alienigenaruz. Et vidit iudas & fratres eius: quia multiplicata sunt mala: & exercitus applicabat ad fines eoꝝ: & cognouerunt verba regis que mandauit populo facere in interitum & psummationẽ. Et dixerũt vnusquisq; ad primũ suuz. Erigamus dilectionẽ populi nri: & pugnemus p populo nro & sanctis nris. Et congregatus est cuentus vt essent pati in prelio: vt orarent & peterẽt misericordiam & miserationes. Et hierusalẽ nõ habitabat: sz erat sicut desertuz. Non erat qui ingrederet & egrederet de natis eius: & scm cõculcabatur. Et filij alienigenaꝝ erãt in arce: ibi erat habitatio gentiũ. Et ablata est voluptas a iacob: & defecit ibi tibia & cithara. Et cõgregati sunt venerunt in maspha ctra hierlm qz locꝰ orõnis erat in maspha ante in israel. Et ieiunauerunt illa die: & induerunt se cilitijs & cinerem imposuerũt capiti suo: & dissuerunt vestimenta sua. Et expanderũt libros legis de quibꝫ scrutabant gentes similitudinem simulacroꝝ suoꝝ: & attulerunt ornamenta sacerdotalia & primitias & decimas: & suscitauerũt nazareos qui impleuerant dies. Et clamauerũt voce magna in celum dicentes: Quid faciemus istis & quo eos ducemus? Et sancta tua conculcata sunt & cõtaminata sunt: & sacerdotes tui facti sunt in luctum & in humilitatem. Et ecce nationes conuenerũt aduersum nos vt nos disperdant. Tu scis que cogitãt in nos. Quomõ poterim⁹ subsistere ante faciẽ eoꝝ: nisi tu deus adiuues nos? Et tubis exclamauerunt voce magna. Et post hec constituit iudas duces ppli: tribunos & centuriones & pentacõtarchos & decurriones. Et dixit his qui edificabãt domos & sponsabant vxores & plãtabãt vineas & formidolosis: vt rediret vnusquisq; in domũ suã sm legem. Et mouerũt castra: & collocauerũt ad austrũ ammaum. Et ait iudas: Accingimini & estote filij potentes: & estote parati in mane vt pugnetis aduersus nationes has q̃ cõuenerũt disperdere nos & sancta nostra. quia melius est nos mori in bello: q̃ videre mala gentis nostre & sanctoꝝ. Sicut autez fuerit voluntas in celo sic fiat. IIII

ET assumpsit gorgias quiq; milia virorum & mille equites electos. Et mouerũt castra nocte vt applicarent ad castra iudeoꝝ & percuterent eos subito. Et filij qui erãt de ce erant illis duces. Et audiuit iudas & surrexit ipse & potẽtes pcutere virtutẽ exercituum regis: que erant in ammaũ Adhuc enim dispsus erat exercitus a castris. Et venit gorgias in castra iudeorum: & neminẽ inuenit. Et querebat eos in mõtibꝰ: quia dixit: fugiunt hi a nobis. Et cuz dies factus esset: apparuit iudas in campo cum tribꝰ milibꝰ virorũ tantum qui tegumenta & gladios nõ habebant. Et viderunt castra gentium valida: & munita & equitatus in circuitu eoꝝ: & hi docti ad pliuz. Et ait iudas viris qui secum erant. Ne timueritis multitudinem eorum: & impetum eoꝝ ne formidetis. Memẽtote qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro: cum sequeretur eos pharao cum exercitu multo. Et nunc clamemus in celũ & miserebit nostri dominus: & memor erit testamẽti patrum nostrorum: & conteret exercitum

tum istum ante faciem nostram hodie: ⁊ scient omnes gẽtes quia est deus qui redimat ⁊ liberet israel. Et leuauerunt alienigene oculos suos: ⁊ viderunt eos venientes ex aduerso. Et exierunt de castris in pliu: ⁊ tuba cecinerũt hi q̃ erãt cum iuda. Et congressi sunt: ⁊ contrite sunt gentes ⁊ fugerunt in campuz. Illo uissimi autem ceciderunt in gladio: ⁊ p secuti sunt eos usq; geçeron ⁊ usq; in cãpos idumee ⁊ açoti ⁊ iamnie: ⁊ cecidert ex illis usq; ad tria milia virorum. Et reuersus est iudas: ⁊ exercit⁹ eius sequẽs eum. Dixitq; ad populũ. Non concupiscatis spolia: quia bellum contra nos est ⁊ gorgias ⁊ exercitus eius prope nos in montibus: sed state nunc contra inimicos nostros ⁊ expugnate eos: ⁊ sumetis postea spolia securi. Et adhuc loquente iuda hec: ecce apparuit pars quedam p̃spiciens de mõte: Et vidit gorgias q̃ in fugam conuersi sunt sui: ⁊ succẽsi sunt castra. Fumus enim qui videbatur declarabat quod factum est. Quibꝰ illi cõspectis timuerunt valde: aspicientes simul ⁊ iudam ⁊ exercitum in campo paratum ad pliu. Et fugerũt omnes in campo alienigenarum: ⁊ iudas reuersus est ad spolia castrorum. Et acceperunt autem multum ⁊ argentum ⁊ hyacinthũ ⁊ purpuram marinam ⁊ opes magnas: ⁊ conuersi hymnum canebant: ⁊ benedicebant deum in celum quoniã bonus est: quoniã in seculũ misericordia eius. Et facta est salus magna in israel in die illa Quicunq; autem alienigenarum euaserunt: venerunt ⁊ nũciauerũt lysie vniuersa que acciderant. Quibꝰ ille audit⁹ consternatus animo deficiebat: q̃ non qualia uoluit: talia cõtigerunt in israel ⁊ qualia mandauit rex. Et sequenti anno congregauit lysias virorum electorum septuaginta milia: ⁊ equitum quinq; milia: vt debellaret eos. Et venerunt in iudeã: ⁊ castra posuerũt in bethoro: ⁊ occurrit illis iudas cum decem milibus viris. Et viderunt exercitum fortem et orauit ⁊ dixit: Benedictus es saluator israel qui contriuisti impetuz potentis in manu serui tui dauid: ⁊ tradidisti castra alienigenarum in manu ionathe filij saul ⁊ armigeri eius. Conclude exercitum istum in manu populi tui israel: ⁊ confundatur in exercitu suo ⁊ equitibus. Da illis formidinem: ⁊ tabefac audaciam virtutis eorum: ⁊ commoueantur cõtritione sua. Deijce illos gladio diligentiuz te ⁊ collaudẽt te omẽs qui nouerunt nomen tuuz in hymnis. Et cõmiserunt prelium: ⁊ ceciderunt de exercitu lysie quinq; milia virorum. Videns autem lysias suorum fugam: ⁊ iudeorum audaciam: ⁊ q̃ parati sunt aut viuere aut mori fortiter: abijt antiochiaz ⁊ elegit milites: vt multiplicati rursus venirent in iudeaz. Dixit autem iudas ⁊ fratres eius: Ecce contriti sunt inimici nostri: ascendamus nũc mundare sancta ⁊ renouare. Et congregatus est omnis exercitus: ⁊ ascenderunt in montez sion. Et viderunt sanctificationem desertam: ⁊ altare ꝓphanatũ: ⁊ portas exustas: ⁊ in atrijs virgulta nata sicut in saltu uel in montibꝰ: ⁊ pastophoria diruta. Et sciderunt uestimenta sua: ⁊ plãxerũt planctu magno: ⁊ imposuerunt cineres sup̃ caput suũ: ⁊ ceciderũt in faciem super terram: ⁊ exclamauerũt tubis signorum: ⁊ clamauernnt in celum. Tunc ordinauit iudas viros vt pugnarent aduersus eos qui erãt in arce: donec emũdarent sancta. Et elegit sacerdotes sine macula voluntatem habẽtes in lege dei ⁊ mundauerunt sancta: ⁊ tulerunt lapides contaminationis in locum immũdum. Et cogitauit de altari holocaustorum quod prophanatum erat: quid de eo faceret. Et incidit illi consiliuz bonũ vt destrueret illud: ne forte illis esset in opprobrium: quia contaminauerunt illud gentes: ⁊ demoliti sunt illud. Et reposuerunt lapides in monte domus in loco apto quoadusq; veniret prophẽta ⁊ responderet de eis. Et acceperunt lapides integros ꝛm legem ⁊ edificauerunt altare nouuz ꝛm illud quod fuit prius

ꝛ edificauerũt sancta ꝛ que intra domũ
erãt intrinsecus ꝛ edem ꝛ atria sanctifi-
cauerũt. Et fecerunt vasa sancta noua:
ꝛ intulerũt candelabrũ ꝛ altare incenso
rum ꝛ mensam in templũ. Et incensuꝫ
posuerunt sup altare: ꝛ accẽderunt luc-
nas que sup candelabrũ erãt: ꝛ lucebãt
in templo. Et posuerũt sup mensaꝫ pa-
nes: ꝛ appenderũt velamina ꝛ ꝯsumma
uerũt oĩa opa que fecerãt. Et ante ma-
tutinũ surrexerũt quĩta ꝛ vicesima die
mẽsis noni. hic est mẽsis casleu centesi-
mi quadragesimioctaui anni: obtulerũt
sacrificiũ ꝟm legem sup altare holocau-
stoꝝ nonũ qđ fecerũt. Scđm tempus
ꝛ ꝟm diem in q̃ cõtaminauerũt illud gẽ
tes: ĩ ipa renouatũ ẽ in cãticꝫ ꝛ citharis
ꝛ cynarꝫ ꝛ cymbalis. Et cecidit oĩs ppl's
in faciẽ: ꝛ adorauerũt ꝛ benedixerunt in
celũ eum qui ꝓsperauit eis. Et fecerũt
dedicationẽ altaris diebꝫ octo: ꝛ obtule
rũt holocausta cũ leticia: ꝛ salutaria lau-
dis. Et ornauerũt faciẽ templi coronis
aureis ꝛ scutulis: ꝛ dedicauerũt portas
ꝛ pastophoria: ꝛ imposuerũt eis ianuas.
Et facta est leticia in ppl'o magna valde
et auersum est opprobriũ gentiũ. Et sta
tuit iudas ꝛ fratres eius: ꝛ vniuersa ec-
clesia israel: vt agatur dies dedicationis
altaris in temporibꝫ suis ab anno in an
num ꝑ dies octo: a quĩta ꝛ vicesima die
menꝭ casleu cũ leticia ꝛ gaudio. Et edi-
ficauerũt in tempe illo montẽ sion: ꝛ ꝑ
circũitũ muros altos ꝛ turres firmas:
nequãdo venirẽt gẽtes ꝛ ꝯculcarent eũ
sicut antea fecerunt. Et collocauit illic
exercitum vt ꝟuarent eũ: ꝛ muniuit eũ
ad custodiendũ bethsurã. vt haberet po-
pulus munitionẽ ꝯ faciẽ idumee. V

Et factũ est vt audierũt gentes
in circũitu quia edificatũ est al-
tare ꝛ sanctuariũ sicut prius. ira
te sunt valde: ꝛ cogitabãt tollere genus
iacob. qui erant inter eos: ꝛ ceperũt occi
dere đ ppl'o ꝛ ꝑsequi. Et đbellabat iudas
filios esau in idumea ꝛ eos qui erant in
arabathane quia circumsedebant israe
litas: ꝛ percussit eos plaga magua. Et re
cordatus est maliciaꝫ filiorum bean: qui
erant populo in laqueum ꝛ in scandalũ
insidiantes ei in via. Et conclusi sunt
ab eo in turribus: et applicuit ad eos
ꝛ anathematiçauit eos: ꝛ incendit tur-
res eorum igni cuꝫ omnibus qui in eis
erant. Et transiuit ad filios ammon et
inuenit manum fortem ꝛ populum co-
piosum: ꝛ timotheũ ducez ipsorum. Et
commisit cum eis p̃lia multa ꝛ contriti
sunt in conspectu eorum ꝛ ꝑcussit eos:
ꝛ cepit gaçer ciuitatem ꝛ filias eius: ꝛ re
uersus est in iudeam. Et ꝯgregate sunt
gentes que sunt in galaad aduersus is-
raelitas qui erant in finibꝫ eoruꝫ vt tol-
lerent eos ꝛ fugerũt in datheman mu-
nitionem: ꝛ miserunt litteras ad iudaꝫ
ꝛ fratres eius. dicẽtes: Congregate sũt
aduersum nos gentes per circũitum vt
nos auferant: ꝛ parant venire ꝛ occupa-
re munitionẽ in quam confugimus: et
timotheus est dux exercitus eoꝝ. Nunc
ergo veni ꝛ eripe nos de manibꝫ eoꝝ: qꝛ
cecidit multitudo de nobis. Et omnes
fratres nostri qui erant in locis tubin
interfecti sunt: ꝛ captiuas duxerũt vxo
res eoꝝ ꝛ natos ꝛ spolia ꝛ peremerunt il
lic fere mille viros. Et adhuc epistole
legebanꝫ. Et ecce alij nũcij venerunt de
galilea concissis tunicis nunciantes ꝟm
verba hec: dicentes conuenisse aduersuꝫ
se. a ptolomaida ꝛ tyro ꝛ sidõe: ꝛ repleta
est omĩs galilea alienigenis vt nos ꝯsu
mant. Et audiuit aũt iudas ꝛ populus
sermones istos: ꝯuenit ecclesia magna
cogitare quid facerent fratribꝫ suis qui
in tribulatione erant ꝛ expugnabantur
ab eis. Dixitqꝫ iudas simoni fratri suo:
Elige tibi viros ꝛ vade ꝛ libera fratres
tuos in galilea: ego autem ꝛ frater me⁹
ionathas ibimus in galaadithim. Et re
liquit iosephum filium çacharie ꝛ açari
am duces populi cum residuo exercitu
in iudea ad custodiaꝫ: ꝛ precepit illis di-
cẽs: Preestote populo huic: ꝛ nolite bel
lum committere aduersum gentes do-
nec reuertamur. Et dati sunt simoni vi
ri tria milia vt iret in galileam: iude aũt

octo milia in galaadithim. Et abijt si-
mon in galileam: et commisit prelia mlt
ta cum gentibus. Et contrite sunt gen
tes a facie eius et persecut⁹ est eos vsq;
ad portam ptolomaidis. Et ceciderunt
de gentibus fere tria milia virorum et
accepit spolia eorum. Et assumpsit eos
qui erant in galilea ⁊ in arbatis cũ vxo-
rib⁹ ⁊ natis: et omnib⁹ que erant illis: ⁊
adduxit in iudeam cum leticia magna.
Et iudas machabeus ⁊ ionathas frater
eius transierunt iordanem: ⁊ abierunt
viam trium dierum in desertuz. Et oc-
currerunt eis nabuthei ⁊ susceperunt e-
os pacifice ⁊ narrauerũt eis omnia que
acciderãt fratrib⁹ eoruz in galaadithide
⁊ quia mlti ex eis comprehensi sunt in
barasa ⁊ bosor ⁊ in alimis ⁊ in casphor et
mageth ⁊ carnaim. He omnes ciuita-
tes munite ⁊ magne. Sed ⁊ in ceteris
ciuitatib⁹ galaadithidis tenentur com-
prehensi. Et in crastinum constituerũt
admouere exercitum ciuitatibus his. ⁊
comprehendere ⁊ tollere eos in vna die
Et conuertit iudas ⁊ exercitus eius vi
am in desertum bosor repente: ⁊ occupa
uit ciuitatem et occidit omnem mascu
lum in ore gladij: ⁊ accepit omnia spolia
eorum ⁊ succendit eam igni. Et surrexe
runt inde nocte ⁊ ibãt vsq; ad munitio
nem. Et factũ est diluculo cum eleuas-
sent oculos suos: ⁊ ecce populus mult⁹
cuius non erat numerus: portãtes sca-
las et machinas vt comp̃henderent mu
nitionem ⁊ expugnarent eos. Et vidit
iudas quia cepit belluz: ⁊ clamor belli a-
scendit ad celuz sicut tuba: ⁊ clamor ma
gnus de ciuitate. Et dixit exercitui suo:
Pugnate hodie pro fratrib⁹ vestris. Et
venit tribus ordinib⁹ post eos: ⁊ exclama
uerunt tubis ⁊ clamauerunt in oratiõe
Et cognouerunt castra timothei quia
machabeus est: ⁊ refugerunt a facie ei⁹.
Et percusserunt eos plaga magna: ⁊ ce-
ciderunt ex eis in die illa fere octo milia
virorum. Et diuertit iudas in maspha
⁊ expugnauit ⁊ cepit eam: ⁊ occidit om-
nem masculuz eius ⁊ sumpsit spolia ei⁹
et succendit eam igni. Inde perrexit et
cepit casbon: ⁊ mageth ⁊ bosor et reliq̃s
ciuitates galaadithidis. Post hec autez
verba congregauit timotheus exercitũ
alium: ⁊ castra posuit cõtra raphon trãs
torrentem. Et misit iudas speculari ex-
ercitum: ⁊ renunciauerunt ei dicentes:
quia counenerunt ad eum omnes gen
tes que in circumitu nostro sunt: ⁊ exer
citus multus nimis. Et arabas condu
xerunt in auxilium sibi: ⁊ castra posuerũt
trans torrentem. parati ad te venire in
prelium. Et abijt iudas obuiã illis. Et
ait timotheus principibus exercit⁹ sui.
Cum appropinquauerit iudas ⁊ exerci
tus eius ad torrentem aque si transie-
rit ad nos prior. non poterimus sustine
re eum: quia potens poterit aduersum
nos. Si vero timuerit transire ⁊ posue
rit castra extra flumen: transfretemus
ad eos: ⁊ poterimus aduersus illuz. Vt
autem appropinquauit iudas ad torrẽ-
tem aque statuit scribas populi secus
torrentem: ⁊ mandauit eis dicens: Ne-
minem hominum reliqueritis: sed veni
ant omnes in prelium. Et transfreta-
uit ad illos prior: ⁊ omnis populus post
eum. Et contrite sunt omnes gentes a
facie eorum ⁊ proiecerunt arma sua: et
fugerunt ad phanum quod erat in car-
naim. Et occupauit ipsam ciuitatem: ⁊
phanum succendit igni cum omnibus
que erant in ipso. Et oppressa est carna-
im: ⁊ non potuit sustinere contra faciez
iude. Et congregauit iudas vniuersos
israelitas qui erant in galaaditide a mi
nimo vsq; ad maximum: ⁊ vxores eorũ
⁊ natos ⁊ exercitum magnum valde: vt
venirent in terram iude. Et venerunt
vsq; ephron: ⁊ hec ciuitas magna in in-
gressu posita munita valde. Et nõ erat
declinare ab ea dextra vel siinstra: sed per
mediuz iter erat. Et incluserunt se qui
erant in ciuitate: ⁊ obstruxerunt portas
lapidibus. Et misit ad eos iudas verbis
pacificis dicens. Transeamus per ter-
ram vestram vt eamus in terram no-
stram: ⁊ nemo vobis nocebit: tantuz pe-

dibus transſibimus: Et nolebāt eis aperire. Et præcepit iudaſ prædicari in caſtꝫ vt applicarent vnuſquiſqꝫ in quo erat loco. Et applicuerunt ſe viri virtutis: et oppugnauit ciuitatem illam tota die et tota nocte et tradita eſt ciuitaſ in manu eius. Et peremerūt omnem maſculuꝫ in ore gladij: et eradicauit eam: et accepit ſpolia eius: et tranſiuit per totam ciuitatez ſuper interfectos. Et traſgreſſi ſunt iordanez in campo magno contra faciem bethſan. Et erat iudas congregans extremos: et exhortabatur populuꝫ per totam viam donec venirent in terram iuda. Et aſcenderunt in montem ſion cum leticia et gaudio: et obtulerunt holocauſta: qꝫ nemo ex eis cecidiſſet donec reuerterētur in pace. Et in diebus quibus erat iudas et ionathas in terra galaad: et ſimon frater eius in galilea cōtra faciem ptolomaidis audiuit ioſeph⁹ çacharie filiꝰ: et açarias pīceps virtutis res bene geſtas: et prelia que facta ſunt et dixit: Faciamus et ipſi nobis nomen et eamus pugnare aduerſus gētes que in circūitu noſtro ſunt. Et præcepit his qui erant in circūitu ſuo et abierūt iamniā et eruut gorgias de ciuitate: et viri eiꝰ obuiā illꝭ ī pugnā. Et fugati ſūt ioſephus et açarias vſqꝫ ī fines iudee: et ceciderunt illa die ō populo iſrael ad duo milia viri. Et facta eſt plaga magna in populo quia non audierūt iudam et fratres eius: exiſtimātes fortiter ſe facturos. Ipſi autē non erant de ſemine virorum illorum: per quos ſalus facta eſt in iſrael. Et viri iuda magnificati ſunt valde in conſpectu omīs iſrael et gentiū omniū: vbi audiebaꝫ nomē eoꝝ. Et cōuenerūt ad eos fauſta acclamātes. Et exiuit iudas et fratres eius et expugnabāt filios eſau in terra que ad auſtrum eſt: et percuſſit chebrō et filias eiꝰ: et muroſ eiꝰ et turres eius ſuccēdit igne in circūitu. Et mouit caſtra vt iret in terram alienigenarum: et perambulabat ſamariam. In die illa ceciderūt ſacerdotes in bello dū volunt fortiter facere: duꝫ ſine conſilio exeunt in prelium. Et declinauit iudas in açotum in terram alienigenarum: et diruit aras eorum: et ſpolia deorum ſuorum ſuccendit igni: et cepit ſpolia ciuitatum: et reuerſus eſt in terrā iuda. VI

Et rex antiochus perambulauit ſuperiores regiones. Et audiuit eſſe ciuitatem elimaidem in perſide nobiliſſimam et copioſam in argēto et auro: templumqꝫ in ea locuples valde. Et illic vela aurea et lorice et ſcuta: que reliquit alexāder philippi rex macedo qui regnauit primus in grecia. Et venit et querebat capere ciuitatem et depredari eam et non potuit quoniaꝫ innotuit ſermo his qui erant in ciuitate. Et inſurrexerunt in prelium et fugit inde: et abiit cum triſticia magna: et reuerſus eſt babyloniam. Et venit qui nūciaret ei in perſide: quia fugata ſunt caſtra que erant in terra iuda: et quia abiit hyſias cum virtute fortis impetus et fugatus eſt a facie iudeorum: et inualuerunt armis et viribus et ſpolijs multis que acceperunt de caſtris que exciderunt: et quia diruerunt abominationem quam edificauerant ſuper altare quod erat in hieruſalem: et ſanctificationem ſicut prius circumdederunt muris excelſis: ſed et bethſuram ciuitatem ſuam. Et factum eſt vt audiuit rex ſermones iſtos expauit et commotus eſt valde: et decidit in lectum et incidit in languorem pre triſticia: quia non eſt factum ſicut cogitabat. Et erat illic per dies multos: quia renouata eſt in eo triſticia magna et arbitratus eſt ſe mori. Et vocauit oēs amicos ſuos: et dixit illis. Receſſit ſomn⁹ ab oculis meis: et concidi et corrui corde pre ſolitudie. Et dixi in corde meo: In quā tam tribulationez deueni: et in quos fluctus triſticie in qua nunc ſum: qui iocundus eram et dilectus in poteſtate mea. Nunc vero reminiſcor malorum que feci in hieruſalem: vnde et abſtuli omnia ſpolia aurea et argentea que erant in ea: et miſi auferre habitantes iudeam ſine cauſa. Cognoui ergo quia propterea

inuenerunt me mala ista: et ecce pereo
tristicia magna in terra aliena. Et voca
uit philippum vnum de amicis suis: et
preposuit eum super vniuersum regnū
suum. Et dedit ei diadema: et stolam su
am et annulū. vt adduceret antiochum
filium suū et nutriret eum et regnaret.
Et mortuus est illic antiochus rex an
no centesimo quadragesimonono. Et co
gnouit lysias qm̄ mortuus est rex: et con
stituit regnare antiochum filium eius
quē nutriuit adolescentē: et vocauit no
men eius eupatorez. Et hi qui erant in
arce concluserant israel in circuitu san
ctor: et querebāt eis mala semper ad fir
mamentū gentiū. Et cogitauit iudas
disperdere eos: et conuocauit vniuersuz
ppm vt obsiderent eos. Et conuenēt
simul: et obsederunt eos anno cētesimo
quinquagesimo: et fecerunt balistas et ma
chinas. Et exierūt quidaz ex eis qui ob
sidebantur: et adiunxerūt se illis aliqui
impij ex israel: et abierūt ad regem et di
xerunt. Quousqz non facis iudicium: et
vindicas fratres nostros? Nos decreui
mus seruire patri tuo et ambulare in p
ceptis eius et obsequi edictis eius: et filij
populi nostri, propter hec alienabāt se a no
bis. Et quicunqz inueniebant ex nobis
interficiebant: et hereditates nostre di
ripiebant. Et non ad nos tantū exten
derunt manum: sed et in omnes fines
nros. Et ecce applicuerūt hodie ad arcē
in hierusalem occupare eam: et munitō
nem in bethsuram munierunt. Et nisi
preueneris eos velocius, maiora qz hec
facient: et non poteris obtinere eos. Et
iratus est rex vt hec audiuit: et conuoca
uit omnes amicos suos et principes ex
ercitus sui et eos qui sup equites erant
Sed et de regnis alijs et de insulis mari
timis venerunt ad eum exercit? condu
ctitius. Et erat numerus exercitus ei?
centum milia peditum: et viginti milia
equitum: et elephanti triginta duo: do
cti ad prelium. Et venerunt per idume
am et applicuerunt ad bethsuram: et pu
gnauerunt dies multos: et fecerunt ma
chinas. Et exierunt et succenderūt eas
igni: et pugnauerunt viriliter. Et recesi
sit iudas ab arce et mouit castra ad beth
zacharan contra castra regis. Et sur
rexit rex ante lucem: et concitauit exerci
tus in impetum contra viaz bethzacha
ran. Et comparauerunt se exercitus in
prelium: et tubis cecinerunt. Et elephā
tis ostenderunt sanguinem vue et mori
ad acuendos eos in prelium. Et diuise
runt bestias per legiones: et astiterūt sin
gulis elephantis mille viri in loricis cō
catenatis, et galee ree in capitibus eo
rum: et quingenti equites ordinati vni
cuicz bestie electi erant. Hi ante temp?
vbicunqz erat bestia ibi erant: et quocun
qz ibat ibant: et non discedebant ab ea.
Sed et turres lignee super eos firme, p
tegentes, super singulas bestias: et super
eas machine. Et super singulas viri ro
tutis triginta duo qui pugnabant desu
per: et intus magister bestie. Et residuuz
equitatum hinc et inde statuit in duas
partes: tubis exercitum commouere et
prurgere constipatos in legionibus ei?
Et vt refulsit sol in clypeos aureos et ei
reos resplenduerunt montes ab eis: et
resplenduerunt sicut lampades ignis.
Et distincta est pars exercitus regis p
montes excelsos et alia per loca humilia
et ibant caute et ordinate. Et commoue
bantur omnes inhabitantes terram a
voce multitudinis eorum et incessu tur
be et collisione armorum. Erat enim ex
ercitus magnus valde et fortis. Et ap
propiauit iudas et exercitus eius in pre
lium: et ceciderunt de exercitu regis sex
centi viri. Et vidit eleazar filius saura
vnam de bestijs loricatam lorizis regis:
et erat eminēs super ceteras bestias. Et
visum est ei qz in ea esset rex et dedit sevt
liberaret populū suum: et acquireret si
bi nomen eternum. Et cucurrit ad eaz
audacter in medio legionis interficiēs
a dextris et a sinistris, et cadebant ab eo
hucatqz illuc. Et iuit sub pedes elephā
tis et suppositi se ei: et occidit eum et ceci
dit in terram super ipsum: et mortuus

est illic. Et videntes virtutem regis et impetū exercitus eī: diuerterunt se ab eis. Castra aūt regis ascenderūt contra eos in hierusalē: et applicuerunt castra regis ad iudeā ⁊ montē siō. Et fecit pacez cum his qui erāt in bethsura: ⁊ exierunt de ciuitate q̄ non erant eis ibi alimēta conclusis quia sabbata erant terre. Et comprehendit rex bethsuram: ⁊ constituit ibi custodiam seruare eam: et cōuertit castra ad locum sanctificationis dies multos. Et statuit illic balistas et machinas ⁊ ignis iacula ⁊ tormenta ad lapides iactandos ⁊ spicula ⁊ scorpios ad mittendas sagittas ⁊ fundibula. Fecerunt autem ⁊ ipsi machinas adūsus machinas eorum: ⁊ pugnauerunt dies multos. Esce autem non erant in ciuitate eo q̄ septimus annus esset: ⁊ qui remanserant in iudea de gentib⁹ consumpserant reliquias eorum que repposite fuerant. Et remanserunt in sanctis viri pauci quoniā obtinuerat eos fames: ⁊ dispersi sunt vnusquisq̄ in locum suū. Et audiuit lysias q̄ philippus quem cōstituerat rex antiochus cuz adhuc viueret vt nutriret antiochum filium suuz ⁊ regnaret reuersus est a pside ⁊ media: ⁊ exercitus qui abierat cum ipso: ⁊ quia querebat suscipere regni negocia. Et festinauit ire: ⁊ dicere ad regem ⁊ duces exercitus: Deficim⁹ quotidie ⁊ esca nobis modica est: ⁊ locus quem obsidem⁹ est munit⁹: ⁊ incūbit nobis ordinare de regno. Nunc itaq̄ demus dextras hominibus istis: ⁊ faciamus cum illis pacez ⁊ cum omni gente eorum: ⁊ statuamus illis vt ambulent in legitimis suis sicut prius. Propter legitima enī ipsorum que desperimus irati sunt: ⁊ fecerunt omnia hec. Et placuit sermo in conspectu regis ⁊ principū: ⁊ misit ad eos pacem facere ⁊ ceperunt illam: ⁊ iurauit illis rex ⁊ principes ⁊ exierunt de munitiōe. Et intrauit rex montem sion ⁊ vidit munitionem loci: ⁊ rupit citius iuramentuz q̄ō iurauit: ⁊ mandauit destruere murum in gyro. Et discessit festinanter ⁊ reuersus est antiochiam: ⁊ inuenit philippus dominantem ciuitati: et pugnauit aduersus eum ⁊ occupauit ciuitatem.

VII

Anno centesimo quinquagesimo ⁊ primo: exijt demetrius seleuci filius ab vrbe romana: ⁊ ascendit cum paucis viris in ciuitatem maritimam: ⁊ regnauit illic. Et factum est vt ingressus est domū regni patrum suorum: comprehendit exercitus antiochum ⁊ lysiam vt adducerent eos ad eum: ⁊ res ei innotuit ⁊ ait: Nolite mihi ostendere faciem eorum. Et occidit eos exercitus. Et sedit demetrius super sedem regni sui: et venerunt ad eum viri iniqui ⁊ impij ex israel: ⁊ alchimus principatum eorum: qui volebat fieri sacerdos. Et accusauerunt populum apud regem dicentes: Perdidit iudas ⁊ fratres eius omnes inimicos tuos: ⁊ nos dispersit de terra nostra. Nunc ergo mitte virum cui credis vt eat ⁊ videat exterminiuz omne quod fecit nobis in regionibus regis: ⁊ puniat omnes amicos eius ⁊ adiutores eorum. Et elegit rex ex amicis suis bacchidem qui dominabatur trans flumē magnum in regno ⁊ fidelem regi: ⁊ misit eum vt videret exterminium quod fecit iudas. Sed ⁊ alchimum impium constituit in sacerdotium: ⁊ mandauit ei facere vindictam in filios israel. Et surrexerunt et venerunt cum exercitu magno in terram iuda: ⁊ miserunt nuncios ⁊ locuti sunt ad iudam ⁊ ad fratres eius verba pacifica in dolo: ⁊ non intenderunt sermonibus eorum. Viderunt enim quia venerunt cum exercitu magno: ⁊ congregauerunt ad alchimum ⁊ bacchidem congregatō scribarum requirere que iusta sunt. Et primi assidei qui erant in filijs israel ⁊ exquirebant ab eis pacem. Dixerunt enim. Homo sacerdos de semine aaron venit non decipiet nos. Et locutus est cum eis verba pacifica: ⁊ iurauit illis dicens: Non inferemus vobis malum neq̄ amicis vestris. Et crediderunt ei et comprehendit ex eis sexaginta viros et occidit eos in vna die scōm verbum

quod scriptum est. Carnes sanctorum tuorum & sanguinem ipsorum effuderunt in circumitu hierusalem & non erat qui sepeliret. Et icubuit timor & tremor in omnem populum: quia dixerũt Non est veritas & iudicium in eis. Trãsgressi sunt enim constitutum. & iusiurãdum quod iurauerunt. Et mouit bacchides castra ab hierusalem & applicuit in bethzecha: & misit et comprehendit multos ex eis qui a se refugerant: & quosdam de populo mactauit: & in puteum magnum proiecit. Et commisit regionem alchimo: & reliquit cum eo auxiliũ in adiutorium ipsi. Et abiit bacchides ad regem. Et satis agebat alchimus pro principatu sacerdotij sui. Et conuenerunt ad eum omnes qui perturbabant populum suum: & obtinuerunt terram iuda: & fecerunt plagam magnam in israel. Et vidit iudas omnia mala que fecit alchimus & qui cũ eo erant filijs israel multo plus q̃ gentes: & exijt in omnes fines iudee in circũitu & fecit vindictas in viros desertores: & cessauerunt vltra exire in regionem. Vidit autem alchimus q̃ prevaluit iudas & qui cum eo erant: & cognouit quia non potest sustinere eos: & egressus est ad regem: & accusauit eos multis criminibus. Et misit rex nicanorem vnum ex principibus suis nobilioribus qui erat inimicitias exercens contra israel: & mandauit ei euertere populũ. Et venit nicanor in hierusalez cum exercitu magno: & misit ad iudam & ad fratres eius verbis pacificis cum dolo dicẽs: Non sit pugna inter me & vos veniam cum viris paucis. vt videam facies vestras cum pace. Et venit ad iudam & salutauerunt se inuicem pacifice & hostes parati erant rapere iudam. Et innotuit sermo iude q̃m cum dolo venerat ad eum: & conterritus est ab eo: & amplius noluit videre faciem eius. Et cognouit nicanor quoniã denudatum est consiliũ eius: & exiuit obuiaz iude in pugnã iuxta capharsalama. Et cecidert de nicanoris exercitu fere q̃nq̃ milia viri & fugert in ciuitatẽ dauid. Et post hec verba ascẽdit nicanor in mõtem sion: & exierũt de sacerdotibus pli salutare eũ in pace & demõstrare ei holocaustomata q̃ offerebant pro rege. Et irridẽs spreuit eos & polluit: & locut' est superbe & iurauit dicens: Nisi traditus fuerit iudas & exercitus eius in man' meas: cõtinuo cum regressus fuero in pace succendaz domũ istã. Et exijt cũ ira magna. Et intrauerũt sacerdotes & steterũt ante faciem altaris tẽpli: & flẽtes dixerũt. Tu domine elegisti domũ istam ad inuocãdũ nomen tuũ in ea: vt esset domus oratiõis & obsecrationis pli tui. Fac vindictaz in homine isto: & exercitu eius: & cadant in gladio. Memento blasphemias eorum & ne dederis eis vt pmaneant. Et exijt nicanor ab hierusalez & castra applicuit ad bethoron: & occurrit illi exercitus syrie. Et iudas applicuit in adarsa cũ tribus milibus viris. Et orauit iudas & dixit. Qui missi erãt a rege sennacherib dñe q̃ blasphemauerãt te. exijt angel' et percussit ex eis cẽtũ octogintaq̃nq̃ milia: sic cõtere exercitũ istũ in conspectu nro hodie: & sciãt ceteri q̃ male locut' est sup̃ scã tua: & iudica illum sm maliciam illius. Et conmiserunt exercitus prelium tertiadecima die mensis adar: & contrita sunt castra nicanoris: & cecidit ipse primus in prelio. Vt autem vidit exercitus eius quia cecidisset nicanor: proiecerunt arma sua & fugerunt & persecuti sunt eos viam vnius diei ab adaçer vsq̃quo veniatur in gaçara: & tubis cecinerũt post eos cum significationibus. Et exierũt de omnibus castellis iudee in circũitu: & vẽtilabant eos cornibus: & conuertebant iterum ad eos. Et ceciderũt omnes gladio: et non est relictus ex eis nec vnus. Et acceperunt spolia eorum in predam & caput nicanoris amputauerunt: & dexteraz eius quam extenderat superbe: et attulerunt et suspenderunt contra hierusalez. Et letatus est populus valde: et egerunt diem illam in leticia magna Et pstituit agi omnibus annis diẽ istam

tertiadecima die mensis adar: et siluit terra iuda dies paucos. VIII

Et audiuit iudas nomen romanorum quia sunt potentes viribus ⁊ acquiescunt ad omnia q̄ postulantur ab eis: ⁊ quicunq; accesserunt ad eos statuerunt cum eis amicitias: ⁊ quia sunt potentes viribus. Et audierunt prelia eorum ⁊ virtutes bonas quas fecerunt in gallatia. quia obtinuerunt eos ⁊ duxerunt sub tributuz Et quanta fecerunt in regiōe hispanie ⁊ q̄ in potestatem redegerunt metalla argenti ⁊ auri que illic sunt. ⁊ possederēt omnem locum consilio suo ⁊ patientia locaq; que longe erant valde ab eis ⁊ reges qui superuenerant eis ab extremis terre contriuerunt: ⁊ percusserunt eos plaga magna. Ceteri autem dāt eis tributum omnibus annis. Et philippum persen cetheorum regem ⁊ ceteros qui aduersus eos arma tulerant contriuerunt in bello: ⁊ obtinuerunt eos. Et antiochum magnum regem asie qui eis pugnam intulerat habens centum vigīti elephātes ⁊ equitatum ⁊ currus ⁊ exercitum magnum valde. contritū ab eis: ⁊ quia ceperūt euz viuū ⁊ statuerunt ei vt daret ipse ⁊ qui negarent post ip̄m tributū magnū: ⁊ daret obsides: ⁊ cōstitutū. Et regionem indoꝝ ⁊ medos ⁊ lydos de optimis regiōibꝫ eoꝝ: ⁊ acceptas eas ab eis dederunt eumeni regi. Et q̄ qui erant apud helladam voluerunt ire ⁊ tollere eos ⁊ innotuit sermo his ⁊ miserunt ad eos ducem vnuz: ⁊ pugnauerunt ꝯtra illos: ⁊ ceciderunt ex eis multi: ⁊ captiuas duxerūt vxores eoꝝ ⁊ filios ⁊ diripuerūt eos ⁊ terrā eoꝝ possederunt: ⁊ destruxerūt muros eoꝝ: ⁊ in seruitutem illos redegerūt vsq; in hūc diem. Et residua regna ⁊ insulas q̄ aliqñ restiterant illis exterminauerūt ⁊ in potestatem redegerūt. Cum amicis autē suis ⁊ qui in ipsis requiem habebant cōseruauerunt amicitiam et obtinuerūt regna que erāt ꝓxima et que erant lōge quia quicūq; audiebant nomen eoꝝ timebant eos. Quibꝫ vero vellent auxilio esse vt regnarēt. regnabant. Quos autem vellent. regno deturbabant. ⁊ exaltati sunt valde. Et in omībꝫ istis nemo portabat diadema: nec induebatur purpura vt magnificaretur in ea. Et quia curiam fecerūt sibi: ⁊ quotidie consulebāt trecentos viginti ꝯsiliū agētes semper de multitudine: vt que digna sunt gerant. Et committūt vni homini magistratum suū ꝑ singulos annos dñari vniuꝰse terre sue: ⁊ oēs obediūt vni: ⁊ nō est inuidia neq; çelus int̄ eos. Et elegit iudas eupolemium filiuz iohannis filij iacob: ⁊ iasonē filiū eleaçari: ⁊ misit eos romā ꝯstituere cū illis amicitiaz ⁊ societatē: ⁊ vt auferrēt ab eis iugū grecoꝝ q̄ viderūt q̄ in seruitutez p̄merēt regnū israel. Et abierūt romā viaz multā valde ⁊ introierūt curiā ⁊ dixerūt: Iudas machabeꝰ ⁊ frēs eius ⁊ ꝓpl's iudeoꝝ miserūt nos ad vos statuere vobiscum societatē et pacē: ⁊ conscribere nos socios et amicos vr̄os. Et placuit sermo in ꝯspectu eoꝝ. Et h̄ rescriptū q̄d rescripserūt in tabulis ereis ⁊ miserūt ī hierl'm vt eēt apd̄ eos ibi memoriale pacꝫ et societatꝫ. Bñ fit romanis ⁊ gēti iudeoꝝ in mari ⁊ ī terra in eternū: gladiusq; et hostis ꝓcul sit ab eis. Q̄ si īsteterit bellū romanis p̄us aut oībꝫ socijs eoꝝ in oī dñatiōe eoꝝ: auxiliū feret gēs iudeoꝝ ꝓut tp̄s dictauerit corde pleno. Et p̄liantibꝫ nō dabūt neq; submīstrabūt triticū arma pecuniam naues sic placuit romāis: ⁊ custodient mādata eoꝝ nihil ab eis accipiētes Sil'r aūt ⁊ si gēti iudeoꝝ p̄us acciderit bellū: adiuuabūt romani ex aīo ꝓut eis tp̄s ꝑmiserit: ⁊ adiuuātibꝫ nō dabit̄ triticū arma pecunia naues sic placuit romāis ⁊ custodiāt mādata eoꝝ absq; dolo. Scd̄m h̄ v̄ba ꝯstituerūt romāi ꝓplo iudeoꝝ. Q̄ si post hec v̄ba hi, aut illi addere aut demere ad hec aliquid voluerīt facient ex ꝓposito suo: ⁊ quecunq; addiderint vel dempserint rata erunt. Sed ⁊ de malis que demetrius rex fecit ī eos scripsimus ei dicentes: Quare grauasti

iugum tuum super amicos nostros et socios iudeos? Si ergo iterum adierit nos aduersum te: faciemus illis iudicium ⁊ pugnabimus tecum mari terraq;

IX

Interea vt audiuit demetrius quia cecidit nicanor ⁊ exercitus eius in prelio: apposuit bacchidem ⁊ alchimum rursum mittere in iudeam ⁊ dexterum cornu cum illis. Et abierunt viam que ducit in galgala: ⁊ castra posuerũt in masaloth que est in arbellis ⁊ occupauerũt: eam: ⁊ peremerũt aĩas hoĩm multas. In mẽse primo anni cẽtesimi ⁊ quinq̃gesimi ⁊ secũdi applicuerunt exercituꝫ ad hierusalem ⁊ surrexerũt ⁊ abierunt in berea viginti milia virorũ ⁊ duo milia equitũ. Et iudas posuerat castra in laisa: ⁊ tria milia viri electi cuꝫ eo. Et viderunt multitudinem exercitus qꝛ multi sunt ⁊ timuerunt valde: ⁊ multi subtraxerũt se de castris: ⁊ non remanserunt ex eis nisi octĩgenti viri. Et vidit iudas ꝙ defluxit exercitus suus ⁊ bellũ perurgebat eum: et confractus est corde quia non habebat tempus congregandi eos: ⁊ dissolutus est. Et dixit his qui residui erant: Surgamus ⁊ eam⁹ ad aduersarios nostros si poterimus pugnare aduersus eos. Et auertebant euꝫ dicẽtes: Non poterim⁹: sed liberemus aĩas nostras modo ⁊ reuertamur ad frẽs nr̃os: ⁊ tunc pugnabim⁹ adu̇sus eos. Nos autẽ pauci sum⁹. Et ait iudas: Absit istam rem facere: vt fugiam⁹ ab eis. Et si appropiauit tp̃s nostrum moriam̃ in virtute propter fratres nostros: ⁊ non inferamus crimen glorie nostre. Et mouit exercitus de castris: ⁊ steterunt illis obuiaꝫ. Et diuisi sunt equites in duas partes: ⁊ fundibularij ⁊ sagittarij preibant exercitũ: ⁊ primi certaminis omẽs potentes. Bacchides aũt erat in dextro cornu ⁊ ꝓximauit legio ex duab⁹ partib⁹: ⁊ clamabant tub̃ Exclamauerunt autez ⁊ hi qui erant ex parte iude etiaꝫ ipsi. ⁊ cõmota est terra a voce exercituũ: ⁊ cõmissum est p̃lium a mane vsq; ad vesperaꝫ. Et vidit iudas quia firmior est pars exercitus bacchidis in dextris: ⁊ conuenerunt cum ipso omnes constantes corde: ⁊ contrita est dextra pars ab eis: ⁊ persecutus est eos vsq; ad montez açoti. Et qui in sinistro cornu erant viderunt ꝙ contritum est dextrum cornu: ⁊ secuti sunt post iudam ⁊ eos qui cum ipso erant a tergo. Et ingrauatum est prelium: ⁊ ceciderunt vulnerati mlti ex his ⁊ ex illis. Et iudas cecidit: ⁊ ceteri fugerunt. Et ionathas et simon tulerunt iudam fratrem suum: ⁊ sepelierunt eũ in sepulcro patrũ suoꝝ in ciuitate modin. Et fleuerunt eũ omnis populus israel planctu magno: ⁊ lugebant dies multos: ⁊ dixerũt. Quõ cecidit potens qui saluum faciebat populum israel? Et cetera verba belloꝝ iude ⁊ virtutuꝫ quas fecit ⁊ magnitudĩs eius nõ sunt descripta. Multa enĩ erant valde. Et factũ est post obitũ iude emerserũt iniqui in omĩb⁹ finib⁹ israel: ⁊ exorti sunt oẽs qui opabant̃ iniq̃tatẽ. In diebus illis facta est fames magna valde: ⁊ tradidit se bacchidi oĩs regio eoꝝ cuꝫ ipsis. Et elegit bacchides viros impios ⁊ constituit eos dños regionis: ⁊ exquirebant ⁊ ꝑscrutabant̃ amicos iude: ⁊ adducebant eos ad bacchidem: ⁊ vindicabat in illos ⁊ illudebat. Et facta est tribulatio magna in isrl̃: q̃lis nõ fuit ex die q̃ nõ est visus ꝓpheta in isrl̃. Et ꝯgregati sunt oẽs amici iude: ⁊ dixerũt ionathe Ex q̃ frater tu⁹ iudas defunct⁹ est: vir similis ei nõ est qui exeat ꝯ ĩimicos nr̃os bacchidẽ ⁊ eos q̃ inimici sunt gẽtis nr̃e: Nũc itaq; te hodie elegimus esse pro eo nobis in principẽ ⁊ ducẽ ad bellandum bellũ nr̃m. Et suscepit ionathas tp̃e illo p̃ncipatũ ⁊ surrexit loco iude fratris sui Et cognouit bacchides: ⁊ querebat euꝫ occidere. Et cognouit ionathas ⁊ simõ frater eius ⁊ oẽs qui cũ eo erant: ⁊ fugerunt in desertum thecue: ⁊ cõsederũt ad aquam lacus asphar. Et cog̃uit bacchides: ⁊ die sabbatoꝝ venit ipse ⁊ oĩs exercitus eius trans iordanez. Et ionathas misit fratrem suũ ducez ꝑpl̃i: ⁊ rogauit

nabutheos amicos suos vt commoda-
rent illis apparatum suum qui erat co-
piosus. Et exierunt filij iambri ex ma-
daba & comprehenderunt iohannem &
omnia que habebat: & abierunt haben-
tes ea. ¶ Post hec verba renunciatum
est ionathe & simoni fratri eius: quia fi-
lij iambri faciunt nuptias magnas & du
cunt sponsam ex madaba filiam vnius
de magnis principibꝫ chanaan cum am
bitione magna: Et recordati sunt san-
guinis iohannis fratris sui: & ascende-
runt & absconderunt se sub tegumento
montis. Et eleuauerunt oculos suos
& viderunt: & ecce tumultus & apparat⁹
multus: & sponsus processit & amici eius
& fratres eius obuiam illis cum tympa
nis & muficis & armis multis. Et surre
xerunt ad eos ex insidijs & occiderunt e-
os: & ceciderunt vulnerati multi: & resi-
dui fugerunt in montes. Et acceperunt
omia spolia eoꝝ: & conuerse sunt nuptie
in luctum: & vox muficorum ipsorum in
lamentum. Et vindicauerunt vindictā
sanguinis fratris sui: & reuersi sunt ad
ripaz iordanis. Et audiuit bacchides: &
venit die sabbatorum vsqz ad oram ior-
danis in virtute magna. Et dixit ad su
os ionathas: Surgam⁹ et pugnemus
contra inimicos nostros. Non est enim
hodie sicut heri & nudiustertius. Ecce ei
bellum ex aduerso: aqua vero iordanis
hinc & inde & ripe & paludes & saltus et
non est locus diuertendi. Nūc ergo cla
mate in celum: vt liberemini de manu
inimicorum vestrorum. Et commissuz
est bellum. Et extendit ionathas manū
suam percutere bacchidez & diuertit ab
eo retro. Et dissiliit ionathas: & qui cuz
eo eraut in iordanem: & transnatauerūt
ad eos iordanem. Et ceciderunt de par
te bacchidis die illa mille viri: & reuersi
sunt in hierusalem. Et edificauerunt
ciuitates munitas in iudea munitionē
que erat in hiericho: & in ammaum: & in
bethoron: & bethel & thamnatha & phara
& thopo muris excelsis et portis & seris.
Et posuit custodiam in eis: vt inimiciti
as exercerent in israel. Et muniuit ciui
tatem bethsuram & gazaram & arcē: & po
suit in eis auxilia & apparatū escarum:
accepit filios principū regionis obsides:
& posuit eos in arce in hierusalē in custo
diam. Et anno cētesimo quinqgesimo
tertio mēse secūdo ꝓcepit alchimus de
strui muros domus sancte interioris: &
destrui opa ꝓphetarū. Et cepit ꝺstruere
In tēpore illo percussus est alchimus &
impedita sunt opera illius: et occlusum
est os eius & dissolutus est paralysi. nec
vltra potuit loqui verbū & mandare de
domo sua. Et mortuus est alchimus in
tpe illo cum tormēto magno. Et vidit
bacchides qm̄ mortuus est alchimus:
& reuersus est ad regez: & siluit terra an
nis duobus. Et cogitauerūt oēs iniqui
dicentes: Ecce ionathas & qui cum eo
sunt in silētio hītant ꝓfidenter. Nūc er
go adducam⁹ bacchidē: & comprehēdet
eos oēs vna nocte. Et abierūt: & consi
lium ei dederūt. Et surrexit vt veniret
cū exercitu multo. Et misit occulte epi
stolas socijs suis qui erāt in iudea vt co
prehēderent ionathan: & eos qui cuz eo
erant: sed nō potuerūt: qz inuotuit eis
cōsiliuz eoꝝ. Et apprehendit de viris re
gionis qui principes erāt militie quinq
ginta viros: & occidit eos. Et secessit io
nathas & simon: et qui cum eo erant in
bethbessem que est in deserto: & extruxit
diruta eius & firmauerūt eaz. Et cogno
uit bacchides: & congregauit vniuersā
multitudinez suam: & his qui de iudea
erant denūciauit. Et venit & castra posu
it desuper bethbesse: et oppugnauit eam
dies multos: & fecit machinas. Et relin
quit ionathas simonē fratrez suū in ci
uitate: et exiuit in regionem: & venit cū
numero et percussit odaren et fratres eo
& filios phaseron in tabernaculis ipsoꝝ
& cepit cedere et crescere i virtutibꝫ. Si
mon vero et qui cuz ipō erant exierunt
de ciuitate et succenderunt machinas:
et pugnauerūt contra bacchidem: & con
tritus est ab eis. Et afflixerunt euz val
de: qm̄ consiliū eius et congressus eius

erat inanis. Et iratus ꝓtra viros iniqs qui ei consilium dederãt vt venirent in regionẽ ipsorum. multos ex eis occidit Ipse autẽ cogitauit cum reliquis abire in regionẽ suaz. Et cognouit ionathas & misit ad eum legatos cõponere pacem cum ipso & reddere ei captiuitatẽ. Et libenter accepit: & fecit ꝛm verba eius: et iurauit se nihil facturũ ei mali oĩbus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatem quã ꝓius erat ꝑdatus de terra iuda. Et cõuersus abiit in terrã suã: & nõ apposuit amplius venire in fines eius. Et cessauit gladius ex israel. Et habitauit ionathas in machmas: & cepit ionathas ibi iudicare populum: & exterminauit impios ex israel.

X

In anno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus est nobilis: & occupauit ptolomaidam: & receperunt eam & regnauit illic. Et audiuit demetrius rex & congregauit exercitũ copiosum valde: & exiuit obuiam illi in prelium. Et misit demetrius epistolã ad ionathan verbis pacificis: vt magnificaz eum. Dixit enĩ: Anticipem⁹ facere pacẽ cum eo. priusq3 faciat cũ alexandro adũ sum nos. Recordabit enĩ oĩa mala q̃ fecim⁹ in eũ & in frẽs eius & in gentem eius. Et dedit ei potestatẽ ꝓgregandi exercitum: & fabricare arma: & esse ipm socium eius: & obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalẽ: & legit epistolas in auditu omis ipse: & eoz qui in arce erant. Et timuerũt timore magno. qm audierũt q̃ dedit ei rex ptãtem ꝓgregandi exercitus. Et tradite sunt ionathe obsides: & reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in hierusalẽ: & cepit edificare & innouare ciuitatem. Et dixit facientibus opa vt instaurarent muros & montez sion in circuitu lapidibus q̃dratis ad munitionem & ita fecerunt. Et fugerunt alienigene qui erant in munitiõibus quas bacchides edificauerat: et reliquit vnusquisq3 locum: & abiit in terram suam. tantum in bethsura remanserunt aliqui ex his qui reliquerant legem: et precepta dei. Erat enim hec eis ad refugium. Et audiuit alexãder rex promissa que ꝓmisit demetrius ionathe: & narrauerũt ei prelia & virtutes q̃s ipse fecit & fratres eius. et labores quos laborauerũt. Et ait: Nũ quid inueniem⁹ aliquẽ virũ talem: Et nunc faciemus eum amicũ & sociũ nrm Et scripsit epistolã: & misit ei ꝛm hec verba dicens. Rex alexander. fratri ionathe salutẽ. Audiuim⁹ de te q̃ vir potens sis viribus: & aptus es vt sis amicus noster Et nũc ꝓstituim⁹ te hodie summũ sacerdotẽ gentis tue: & vt amicus voceris regis. Et misit ei purpuram & coronã auream: vt q̃ nostra sunt sentias nobiscuz & confues amicitias ad nos. Et induit se ionathas stolam sanctaz septimo mẽse anno cẽtesimo sexagesimo in die solẽni scenophegie. Et cõgregauit exercituz & fecit arma copiosa. Et audiuit demetrius verba ista: et cõtristatus est nimis et ait: Quid hoc fecimus q̃ ꝓoccupauit nos alexander apprehendere amicitiam iudeorum ad munimen sui? Scribam et ego illis verba deprecatoria & dignitates & dona. vt sint mecum in adiutoriuz Et scripsit eis in hec verba. Rex demetrius. genti iudeorum salutem: Quoniam seruastis ad nos pactum: et manssistis in amicitia nostra: & non accessistis ad inimicos nostros: audiuimus & gauisi sumus. Et nũc perseuerate adhuc cõseruare ad nos fidem & retribuemus vobis bona pro his que fecistis nobiscum et remittemus vobis prestationes multas: et dabimus vobis donationes. Et nunc absoluo vos et omnes iudeos a tributis. et precia salis indulgeo: et coronas remitto: et tertias seminis et dimidiam partem fructus ligni quod est portionis mee relinq̃ vobis ex hodierno die & deinceps. ne accipiatur a terra iuda: & a tribus ciuitatibus que addite sunt illi ex samaria & galilea: ex hodierna die & in totũ tempus. Et hierusalẽ sit sancta & libera cũ finibus suis: & decime & tributa

ipſi⁹ ſint. Remitto etiã poteſtatẽ arcis
que eſt in hieruſalẽ: ⁊ do eam ſummo ſa
cerdoti: vt cõſtituat in ea viros quoſcũ
q̃ ipe elegerit qui cuſtodiãt eaz. Et om
nem aĩam iudeoꝝ que captiua eſt a ter
ra iuda in omni regno meo relinquo li
berã gratis: vt oĩes a tributis ſoluant
etiam pecoꝝ ſuoꝝ. Et oĩes dies ſolen
nes ⁊ ſabbata ⁊ neomenie ⁊ dieſ decreti
⁊ tres dieſ ante diem ſolẽnem: ⁊ tres di
es poſt diem ſolẽnem. ſint oĩes immu
nitatis ⁊ remiſſionis oĩbꝫ iudeis qui
ſunt ĩ regno meo. Et nemo habebit po
teſtatem agere aliquid ⁊ mouere nego
cia aduerſus aliquem illoꝝ in omni
cauſa. Et vt aſcribant ex iudeis in exer
citu regis ad trigĩta milia viroꝝ. Et da
bunt illis copie vt optet oĩbꝫ exercitibꝫ
regis: ⁊ ex eiſ ordinabunt qui ſint ĩ mu
nitionibꝫ regis magni. Et ex hiſ ꝓſtitu
ent ſuꝑ negocia regni q̃ agunt ex fide: et
principes ſint ex eis: ⁊ ambulẽt in legibꝫ
ſuis: ſicut precepit rex in terra iuda. Et
tres ciuitates q̃ addite ſunt iudee ex re
gione ſamarie: cum iudea reputentur
vt ſint ſub vno: ⁊ non obediãt aliene po
teſtati niſi ſummo ſacerdoti: ptolomai
da ⁊ ꝓfines eius q̃s vedi vonũ ſanctis q̃
ſunt in hier'lm ad neceſſarios ſumptos
ſcoꝝ. Et ego dabo ſingulis annis q̃nde
cim milia ſicloꝝ argẽti de rationibꝫ reg̃
q̃ me ꝓtingũt: ⁊ oẽ qd̃ reliquũ fuerit qd̃
nõ reddiderãt qui ſuꝑ negocia erãt an
nis prioribꝫ ex hĩ dabũt in opa domus.
Et ſuꝑ hec quinq̃ milia ſicloꝝ argẽti q̃
accipiebant de ſcoꝝ ratione p̃ ſingulos
annos: ⁊ hec ad ſacẽdotes ꝓtineãt qui mi
niſterio funguñ. Et quicuq̃ ꝓfugerint
in tẽplũ qd̃ eſt hieroſolymis ⁊ in oĩbꝫ fi
nibꝫ ei⁹ obnoxij regi in omĩ negocio di
mittant: ⁊ vniuerſa q̃ ſunt eis in regno
meo libera habeãt. Et ad edificanda vel
reſtauranda opa ſcoꝝ ſumpt⁹ dabunt
de ratione regis: ⁊ ad extruẽdos muros
in hier'lm: ⁊ cõminuẽdos in circũitu ſũ
ptos dabũt de ratione reg̃: ⁊ ad cõſtruẽ
dos muros in iudea. Et audiuit aũt io
nathas ⁊ pplus ſmones iſtos nõ credi
derũt eis nec receperũt eos: qz recordaba
ſunt malitie magne quã fecerat in iſra
el: ⁊ tribulauerat eos valde. Et cõplacu
it eis iri alexandrum: qz ipſe fuerat eis
princeps ſermonũ pacis: ⁊ ipſi auxilio
ferebãt oĩbꝫ diebꝫ. Et ꝯgregauit rex ale
xander exercitum magnũ: ⁊ admouit ca
ſtra ꝓtra demetriũ. Et cõmiſerũt pliu
duo reges ⁊ fugit exercitus demetrij: et
inſecutus eſt eum alexander: ⁊ incubuit
ſuꝑ eos. Et inualuit pelĩ mimi ſonet
occidit ſol: ⁊ cecidit demetrius in die il
la. Et miſit alexander ad ptolomeũ re
gem egypti legatos ſm hec ꝓba dicens:
Quõ regreſſus ſum in regnũ meũ et ſe
di in ſede patrũ meoꝝ: ⁊ obtinui princi
patũ: ⁊ ꝓtriui demetriũ: ⁊ poſſedi regio
nẽ nr̃am: ⁊ cõmiſi pugnã cũ eo. ⁊ ꝓtriu
eſt ipſe ⁊ caſtra eius a nobis: ⁊ ſedemus
in ſede regni eius: ⁊ nũc ſtatuamus ad
inuicẽ amicitiã ⁊ da mihi filiã tuã vxo
rem: ⁊ ero gener tuus: ⁊ dabo tibi vxo
⁊ ipſi dignitatẽ. Et rñdit rex ptolome⁹
dicẽs: Felix dies in q̃ reuerſus es ad re
ram patrũ tuoꝝ: ⁊ ſediſti in ſede regni
eoꝝ. Et nũc faciã tibi qd̃ ſcripſiſti: ſed ve
curre mihi ptolomaidã: vt videam⁹ inui
uicem nos: ⁊ ſpondeaz tibi ſicut dignũ
Et exiuit ptolome⁹ de egypto ipſe ⁊ dio
patra filia ei⁹: ⁊ venit ptolomaidam an
no centeſimo ſeptuageſimo ſecũdo. Et oc
currit ei alexãder rex. Et dedit ei cleopa
tram filiã ſuam: ⁊ fecit nuptias ei⁹ pom
lomaide ſicut reges in magna gloria. ⁊
Et ſcripſit alexãder rex ionathe vt veni
ret obuiam ſibi. Et abiit cuz gloria po
lomaidam et occurrit ibi duobus regi
bus: et dedit illis argentum multum
aurum et dona: ⁊ inuenit gratiã in con
ſpectu eoꝝ. Et cõuenerũt aduerſus
eum viri peſtilentes ex iſrael viri iniqui
interpellantes aduerſus eum: ⁊ non in
tẽdit ad eos rex. Et iuſſit ſpoliari iona
than veſtibus ſuis: ⁊ indui eum purpu
ra: Et ita fecerunt. Et collocauit eũ rex
ſedere ſecum: dixitq̃ principibus ſuis:
Exite cum eo in medium ciuitatis ⁊ pe
dicate vt nemo adũſus euz interpellet

de vllo negocio: nec quisq̃ ei molestus
sit de vlla ratione. Et fcm̃ est vt viderũt
qui interpellabãt gloriã eius q̃ p̃dicaba
tur: ⁊ optum euz purpura: fugerũt om
nes. Et magnficauit eum rex: ⁊ scripsit
eũ inter primos amicos: ⁊ posuit eũ du
cem ⁊ participem principatus. Et reu̅
sus est ionathas in hierusalẽ cum pace
⁊ leticia. In anno cẽtesimosexagesimo
quinto: venit demetrius filius demetrij
a creta in terraz patrũ suoꝝ. Et audiuit
alexander rex ⁊ contristatus est valde: ⁊
reuersus est antiochiã. Et cõstituit de
metrius rex appollonium ducez qui p̃e
rat celesyrie: ⁊ congregauit exercitũ ma
gnũ ⁊ accessit ad iamniã: ⁊ misit ad iona
than summũ sacerdotẽ dicens: Tu so
lus resistis nobis. Ego autem fact⁹ suz
in derisum ⁊ in opprobriũ: ꝓpterea quia
tu potestatẽ aduersuz nos exerces in mõ
tibꝫ. Nũc ergo si cõfidis in virtutibꝫ tu
is descende ad nos in campũ: ⁊ cõpare
mus illic inuicẽ: qꝛ mecũ est virtus bel
loꝝ. Interroga ⁊ disce quis suz ego ⁊ ce
teri qui auxilio sunt mihi. qui ⁊ dicunt
qꝛ non potest stare pes vester ante faciez
nostrã: quia bis in fugã ꝯuersi sunt pa
tres tui in terrã suaz. Et nũc quõ pote
ris sustinere equitatũ ⁊ exercitũ tantuz
in campo vbi non est lapis neq̃ saxum
neq̃ locus fugiendi: Et audiuit autez
ionathas s̃mones appollonij. motus ẽ
animo. Et elegit decem milia virorũ: et
exijt ab hierl̃m: ⁊ occurrit ei simon fra
ter eius in adiutoriuz. Et applicuerunt
castra in ioppen. Et exclusit eũ a ciuita
te: quia custodia appollonij ioppe erat ⁊
oppugnauit eam. Et exterriti qui erant
in ciuitate aperuerũt ei: ⁊ obtinuit iona
thas ioppen. Et audiuit appolonius: et
admouit tria milia equitum ⁊ exercitũ
multũ. Et abijt açotũ tanq̃ iter faciẽs:
⁊ statim exijt in campũ. eo ꝙ haberet ml̃
titudinẽ equitũ ⁊ ꝯfideret in eis. Et in
secutus est eum ionathas in açotum: ⁊
cõmiserunt p̃lium. Et reliquit apollo
nius in castris mille equites post eos oc
culte. Et cognouit ionathas quoniam
insidie sunt post se: ⁊ circũierunt castra
eius ⁊ eiecerũt iacula in populũ a mane
vsq̃ ad vesperam. Populus autẽ stabat
sicut p̃cepat ionathas ⁊ laborauerunt e
qui eoꝝ. Et eiecit simon exercitũ suum
⁊ cõmisit ꝯtra legionẽ. Equites enĩ fati
gati erant. Et ꝯtriti sunt ab eo: ⁊ fugerũt
Et qui dispersi sunt ꝑ campũ fugerunt
in açotũ: ⁊ intrauerũt in bethagon ido
lũ suuz: vt ibi se liberarẽt. Et succendit
ionathas açotum ⁊ ciuitates que erant
in circũitu eius: ⁊ accepit spolia eorum:
⁊ templum dagon ⁊ oẽs qui fugerunt
in illud succendit igni. Et fuerũt qui ce
ciderũt gladio cũ his qui succẽsi sunt: fe
re octo milia viroꝝ. Et mouit inde io
nathas castra: ⁊ applicuit ea ascalonam
⁊ exierũt de ciuitate obuiã illi in magna
gloria. Et reuersus est ionathas in hie
rusalẽ cũ suis hñtibꝫ spolia multa. Et fa
ctum est vt audiuit alexander rex s̃mo
nes istos. addidit adhuc glorificare io
nathan. Et misit ei fibulã aureaz. sicut
consuetudo est dari cognatis reguz. Et
dedit ei acharon ⁊ omnes fines eius in
possessionem.

XI

Et rex egypti congregauit exer
citũ sicut arenã q̃ est circa oram
maris: ⁊ naues multas: ⁊ querebat ob
tinere regnũ alexaudri dolo: ⁊ addere il
lud regno suo. Et exijt in syriam verbis
pacificis: ⁊ aperiebantur ei ciuitates et
occurrebãt ei. quia mãdauerat alexan
der rex exire ei obuiã: eo ꝙ socer su⁹ esset
Cũ aũt introiret ciuitatẽ ptolome⁹ po
nebat custodias militũ in singulis ciui
tatibꝫ. Et vt appropiauit açoto oñderũt
ei tẽplũ dagõ succẽsuz igni: ⁊ açotũ ⁊ ce
tera ei⁹ demolita ⁊ corpa ꝓiecta: ⁊ eorũ
qui cesi erãt in bello tumulos q̃s fecerãt
secus viã. Et narrauerũt regi qꝛ hec fe
cit ionathas. vt inuidiã facerẽt ei. Et ta
cuit rex. Et occurrit ionathas regi ĩ iop
pen cũ gloria: ⁊ inuicẽ se salutauerũt: et
dormierũt illic. Et abijt ionathas cũ re
ge vsq̃ ad fluuiũ q̃ vocabat̃ eleuther⁹: et
reu̅sus est in hierl̃m. Rex aũt ptolome⁹
obtinuit dominiũ ciuitatũ vsq̃ seleutiã

maritimam: ⁊ cogitabat in alexandruz
consilia mala. Et misit legatos ad deme
trium dicens: Veni componamus in-
ter nos pactum: ⁊ dabo tibi filiam meaz
quam habet alexander: ⁊ regnabis in re
gno patris tui. Penitet enī me ꝙ dede
rim illi filiā meam. Quesiuit enim me
occidere. Et vituperauit eum: ꝓpterea
ꝙ concupierat regnū eius. Et abstulit
filiā suā ⁊ dedit eam demetrio ⁊ aliena-
uit se ab alexandro: ⁊ manifestate sunt
inimicitie eius. Et intrauit ptolomeus
antiochiam ⁊ imposuit duo diademata
capiti suo. egypti ⁊ asie. Alexander autē
rex erat in cilicia illis tp̄ibꝫ: qꝛ rebellabāt
qui erant in locis illis. Et audiuit alexā
der: ⁊ venit ad eum in belluz. Et ꝓduxit
ptolomeus rex exercitū: ⁊ occurrit ei in
manu valida: ⁊ fugauit eum. Et fugit
alexāder in arabiam: vt ibi ꝓtegeretur:
Rex aūt ptolomeus exaltatus est: ⁊ ab-
stulit çabdihel arabs caput alexandri: et
misit ptolomeo. Et rex ptolome⁹ mor-
tuus est in die tertia: ⁊ qui erāt in muni
tionibꝫ perierūt ab his qui erāt intra ca
stra. Et regnauit demetrius anno cente
simoseptuagesimoseptimo. In diebꝫ il
lis congregauit ionathas eos qui erāt
iu iudea: vt expugnarēt arcez que est in
hierl'm ⁊ fecerūt cōtra eam machinas
multas. Et abierunt quidam qui ode-
rant gentē suam viri iniqui ad regez de
metriū: ⁊ renūciauerūt ei ꝙ ionathas ob
sideret arcē. Et vt audiuit iratus est: et
statim venit ptolomaidam ⁊ scripsit io
nathe ne obsideret arcem. sed occurrerz
sibi ad colloquiū festinato. Vt audiuit
autem ionathas iussit obsidere. Et ele-
git de senioribꝫ israel ⁊ de sacerdotibꝫ: et
dedit se ꝑiculo. Et accepit aurū ⁊ argen
tum ⁊ vestem ⁊ alia enxenia multa: ⁊ abi
it ad regem ptolomaidā: ⁊ inuenit gr̄az
in conspectu eius. Et interpellabant ad
uersus eum quidam iniqui ex gēte sua
Et fecit ei rex: sicut fecerant ei qui ante
eum fuerant. Et exaltauit eum in con-
spectu omnium amicorū suoꝝ: ⁊ statuit
ei principatum sacerdotij: et quecunqꝫ
alia habuit prius preciosa: ⁊ fecit eum
principem amicoꝝ. Et postulauit iona-
thas a rege vt immunē faceret iudeam
et tres toparchias id est samariam ⁊ cō
fines eius ⁊ ꝓmisit ei talenta trecenta.
Et cōsensit rex ⁊ scripsit ionathe episto-
las de his omnibus hunc modū ꝯtinē-
tes. Rex demetrius fratri ionathe salu-
tem ⁊ genti iudeoruz. Exemplū episto-
le quā scripsimus lastheni parenti nr̄o
de vobis misim⁹ ad vos: vt sciretis. Rex
demetrius lastheni parenti. salutē. Gē-
ti iudeoꝝ amicis nostris ⁊ cōseruātibꝫ
que iusta sunt apud nos decreuimus be
nefacere. ꝓpter benignitatem ipsoꝝ quā
erga nos habent. Statuimus ergo ill'
omēs fines iudee ⁊ tres ciuitates lydaz
⁊ ramathe que addite sunt iudee ex sa-
maria: ⁊ omēs ꝯfines eaꝝ sequestrari oī
bus sacrificantibꝫ in hyerosolymis pro
his que ab eis prius accipiebat rex per
singulos annos: ⁊ pro fructibꝫ terre et
pomoꝝ. Et alia que ad nos ꝑtinebant
decimarū ⁊ tributorum. ex hoc tempore
remittimus eis: ⁊ areas salinarum ⁊ co
ronas que nobis deferebantur omnia
ipsis concedimus: ⁊ nihil horum irritū
erit ex hoc ⁊ in omne tempus. Nunc er-
go curate facere horum exemplum: ⁊ de
tur ionathe ⁊ ponatur in monte sancto
⁊ in loco celebri. Et videns demetrius
rex. ꝙ siluit terra in conspectu suo ⁊ ni-
hil ei resistit dimisit totum exercitum
suum vnumquemqꝫ in locuz suum: ex-
cepto peregrino exercitu quez traxit ab
insulis gentium: ⁊ inimici erant ei om-
nes exercitus patrum eius. Triphon au
tem erat quidaz partium alexandri pri-
us: ⁊ vidit qm̄ oīs exercitus murmura-
uit cōtra demetriū: ⁊ iuit ad emalchuel
arabē qui nutriebat antiochū filiuz ale
xandri: ⁊ assidebat ei vt traderet eū ipsi
vt regnaret in loco patris sui. Et enun-
ciauit ei quanta fecit demetrius ⁊ inimi
citias exercituū eius aduersus illuz. Et
mansit ibi diebus multis. Et misit io-
nathas ad demetriū regē vt eijceret eos
q̄ in arce erāt ī hierl'z: ⁊ qui ī p̄sidijs erāt

qz impugnabãt isrl'. Et misit demetri⁹ ad ionathan dicens: Non hoc tm faciaz tibi 7 genti tue: sed gloria illustralo te 7 gentem tuã cũ fuerit opportunuz. Nunc ergo recte feceris si miseris in auxiliuz mihi viros: qz discessit oĩs exercit⁹ me⁹ Et misit ei ionathas tria milia virorũz fortiũ antiochiam. Et venerũt ad regez 7 delectatus est rex in aduentu eor. Et cõuenerũt qui erãt de ciuitate: centũ viginti milia viror: 7 volebãt interficere regẽ. Et fugit rex in aulam: 7 occupauerũt qui erãt de ciuitate itinera ciuitatis 7 ceperũt pugnare. Et vocauit rex iudeos in auxiliũ: 7 q̃uenerũt oĩs simul ad euz Et dispsi sunt omẽs p ciuitatez: 7 occiderũt in illa die centum milia hoĩm. Et succẽderunt ciuitatem: 7 ceperũt spolia multa in illa die. 7 liberauerũt regez. Et viderũt qui erãt de ciuitate q̃ obtinuissent iudei ciuitatem sicut volebãt: 7 informati sunt mẽte sua: 7 clamauerũt ad regem cũ p̃cib⁹ dicentes. Da nobis dextras: 7 cessent iudei oppugnare nos et ciuitatẽ. Et piecerũt arma sua 7 fecerũt pacẽ. Et glorificati sunt iudei ĩ ospectu regis 7 in ospectu oĩm qui erãt in regno ei⁹: 7 nomĩati sunt in regno. Et regressi sunt in hierlm. hñtes spolia multa. Et sedit demetrius rex in sede regni sui: 7 siluit terra in ospectu ei⁹. Et mẽtitus est oĩa quecunq; dixit: 7 abalienauit se a ionatha: 7 non retribuit ei sm beneficia q̃ sibi tribuerat: 7 vexabat eũ valde. Post hec aũt reuersus est triphon 7 antioch⁹ cũ eo puer adolescens 7 regnauit 7 imposuit sibi diadema. Et congregati sunt ad eũ oĩes exercitus q̃s dispserat demetrius: 7 pugnauerũt cõtra eũ 7 fugit 7 fugauit. Et accepit triphon bestias 7 obtinuit antiochiã. Et scripsit antiochus adolescẽs ionathe dicẽs: Cõstituo tibi sacerdotiũ: 7 ostituo sup te ĩttuor ciuitates vt sis de amicis regis. Et misit illi vasa aurea in ministeriũ: 7 dedit ei potestatez bibere in auro 7 esse in purpura: 7 habere fibulam auream. Et simonem fratrez eius constituit ducem a termnis tyri vsq; ad fines egypti. Et exijt ionathas 7 perãbulabat trans flumen ciuitates et congregatus est ad eum omis exercitus syrie in auxilium. Et venit ascalonẽ 7 occurrerũt ei honorifice ĩ ciuitate. Et abijt inde gazam: 7 concluserunt se qui erant gaze: 7 obsedit eam: 7 succendit q̃ erant in circũitu ciuitatis: 7 p̃datus est eam. Et rogauerũt gazenses ionathan 7 dedit illis dextrã: 7 accepit filios eorũz obsides: 7 misit illos in hierlm: 7 pambulauit regionẽ vsq; damascũ. Et audiuit ionathas qz p̃uaricati sunt p̃cipes demetrij in cades que est in galilea cuz exercitu multo volentes euz remouere a negocio regni 7 occurrit illis fratrẽ autem suũ simonem reliquit intra prouiciam. Et applicuit simon ad bethsuraz: 7 expugnabat eã dieb⁹ mult⁹ 7 pclusit eos. Et postulauerũt ab eo dextras accipere: 7 dedit illis. Et eiecit eos inde 7 cepit ciuitatẽ 7 posuit in ea p̃sidiuz. Et ionathas 7 castra eius applicuerũt ad aquã genesar: 7 ante lucem vigilauerunt in campo asor Et ecce castra alienigenarũ occurrebãt in campo: 7 tetendebãt ei insidias in mõtib⁹: ipse autẽ occurrit ex aduerso. Insidie vero exurrexerunt de locis suis: 7 cõmiserunt pelium. Et fugerũt qui erãt ex parte ionathe omnes: 7 nemo relict⁹ est ex eis nisi matathias filius absolomi: et iudas filius calphi princeps militie exercitus. Et scidit ionathas vestimenta sua: et posuit terraz in capite suo et orauit. Et reuersus est ionathas ad eos in p̃lium et conuertit eos in fugaz: et pugnauerunt. Et viderũt qui fugiebant partis illius: 7 reuersi sunt ad euz et insequebantur cum eo omnes vsq; cades ad castra sua: et peruenerunt vsq; illuc. Et ceciderũt de alienigenis in die illa tria milia virorum: 7 reuersus est ionathas in hierusalem.

XII

Et vidit ionathas quia tempus eum iuuat: et elegit viros 7 misit eos romã statuere 7 renouare cum eis amicitiam. Et ad spartiatas et ad alia loca misit epistolas scõm

eandē formam. Et abierunt romam et
intrauerūt curiā: ⁊ dixerūt. Jonathas
summus sacerdos ⁊ gens iudeoꝝ mise
rūt nos: vt renouem⁹ amicitiā ⁊ socie-
tatē ſm pristinū. Et dederūt illis epl'as
ad ipsos ꝑ loca: vt deducerēt eos in ter-
ram iuda cū pace. Et h̄ est exēplū epl'aꝝ
q̄s scripsit ionathas spartiatis. Jona-
thas summ⁹ sacerdos: ⁊ seniores gētis
⁊ sacerdotes ⁊ reliqu⁹ ꝓpl's iudeoꝝ: spar
tiatis fratib⁹ salutē. Jam pridem misse
erant epl'e ad oniā summū sacerdotez a
dario qui regnabat apud vos: qm̄ estis
fratres nr̄i: sicut scriptū ꝯtinet qd̄ sub-
iectū est. Et suscepit onias virū qui mis
sus fuerat cū honore: ⁊ accepit epl'as in
q̄b⁹ significabat̄ de societate ⁊ de amici-
tia. Nos enī cū nullo hoꝝ indigeremus
habentes solatio scōs libros qui sunt in
manib⁹ nr̄is. maluim⁹ mittere ad vos
renouare fraternitatē ⁊ amicitiā. ne for
te alieni efficiam̄ a vob̄. Multa enī tpa
trāsierūt ex q̄ misistis ad nos. Nos g̃ in
omni tpe sine intermissione in dieb⁹ so
lennib⁹ ⁊ ceteris quib⁹ optet. memores
sumus vr̄i in sacrificijs q̄ offerim⁹: ⁊ in
obſuationib⁹. sicut phas est ⁊ decet me
minisse fratrū. Letam̄ itaq̄ d̄ gloria vr̄a
Nos aūt circūdederūt multe tribulatō
nes ⁊ multa p̄lia: ⁊ impugnauerūt nos
reges qui sunt ī circūitu nr̄o. Noluim⁹
g̃ vob̄ molesti esse neq̄ ceteris socijs et
amicis nr̄is in his p̄lijs. Habuim⁹ enī
de celo auxiliū ⁊ liberati sumus nos: et
hūiliati sunt inimici nr̄i. Elegim⁹ itaq̄
neumeniū antiochi filiū ⁊ antipatrē ia-
sonis filiū: ⁊ misimus ad romanos re-
nouare cū eis amicitiā ⁊ societatē pristi
nā. Mādauim⁹ itaq̄ eis vt veniāt ēt ad
vos ⁊ salutēt vos: ⁊ reddāt vob̄ epl'as nr̄as
de īnouatiōe fratr̄nitatis nr̄e. Et nūc bn̄
facietis rn̄dentes nob̄ ad hec. Et hoc re-
scriptū epl'aꝝ qd̄ misit onias: Rex spar-
tiataꝝ onias: ionathe sacerdoti magno
salutē. Inuentū est in scriptura de spar
tiatis ⁊ iudeis: qm̄ sunt frēs. et qꝛ sunt
de genere abraaz. Et nūc ex q̄ hec cogno-
uimus bn̄facitis scribētes nobis de pa-
ce vr̄a. Sed ⁊ nos rescripsimus vobis
Pecora nostra ⁊ possessiones nostre ve-
stre sunt. ⁊ vr̄e nostre. Mandauim⁹ ita
q̄ hec nūciari vob̄. Et audiuit ionathas
qm̄ regessi sunt principes demetrij cum
exercitu multo sup̄ q̄ prius pug̃re adū-
sus eū. ⁊ exijt ab hierl'm: ⁊ occurrit eis ī
amathite regione. Non enī dederat eis
spatium vt ingrederent̄ regionē eius.
Et misit speculatores in castra eoꝝ: ⁊ re-
uersi renūciauerūt q̄ ꝯstituerūt supue-
nire illic nocte. Cū occidissz aūt sol: pce-
pit ionathas suis vigilare: ⁊ eē in armis
paratos ad pugnā tota nocte. Et posuit
custodes ꝑ circūitum castroꝝ. Et audie-
rūt aduersarij q̄ paratus ē ionathas cū
suis in bello: ⁊ timuerūt ⁊ formidauerūt
in corde suo: ⁊ accēderūt focos in castris
suis. Jonathas aūt ⁊ qui cuz eo erant
non cognouerūt vsq̄ mane. Videbant
aūt luminaria ardentia: ⁊ secut⁹ est eos
ionathas ⁊ nō comp̄hendit eos. Trāsie-
rūt enī flumē eleutherū. Et diuertit io-
nathas ad arabes qui vocabant̄ çabadei
⁊ ꝑcussit eos ⁊ accepit spolia eoꝝ. Et iū-
xit: ⁊ venit damascū: ⁊ ꝑambulabat oēm
regionez illam. Simon autem exijt: et
venit vsq̄ ascalonem ⁊ ad ꝓxima presi-
dia: ⁊ declinauit in ioppen. ⁊ occupauit
eam. Audiuit enim q̄ vellent presidiū
tradere partibus demetrij: ⁊ posuit ibi
custodes vt custodirent eam. Et reuer-
sus est ionathas ⁊ conuocauit seniores
populi: ⁊ cogitauit cum eis edificare pre-
sidia in iudea: ⁊ edificare muros in hie-
rusalem ⁊ exaltare altitudine magna in
termedium arcis ⁊ ciuitatis. vt separa-
ret eam a ciuitate vt esset ipsa singulari-
ter et neq̄ emant neq̄ vendant. Et con-
uenerunt vt edificarent ciuitatem ⁊ ce-
cidit murus qui erat super torrentem
ab ortu solis: et reparauit eum qui voca-
tur caphetheta. Et simon edificauit ad-
iada in sephela: ⁊ muniuit eam: ⁊ impo-
suit portas ⁊ seras. Et cuz cogitasset tri-
phon regnare asie: ⁊ assumere diadema
⁊ extendere manum in antiochū regez:
timēs ne forte n̄ ꝑmitterz eū ionathas

sed pugnaret aduersus eū: querebat cō
prehendere euz ⁊ ocidere. Et exurgens
abijt in bethsan: ⁊ exijt ionathas obuiā
cū quadraginta milibꝫ virorꝫ electorꝫ in
preliū: ⁊ venit bethsan. Et vidit triphō
qꝛ venit ionathas cū exercitu multo: vt
extenderet in euz manus: et timuit. Et
excepit eum cum honore: ⁊ cōmendauit
euz oībꝫ amicis suis: ⁊ dedit ei munera.
Et p̄cepit exercitibꝫ suis vt obedirent ei
sicut sibi Et dixit ionathe: Ut quid vexa
sti vniuersuz ꝓpl'm: cuz bellū nobis non
sit: Et nunc remite eos in domos suas
Elige autē tibi viros paucos qui tecuz
sint: et veni mecū ptolomaidā: ⁊ tradaz
eam tibi: et reliqua presidia: et exercitū:
et vniuersos prepositos negocij: et con
uersus abibo. Propterea enim veni. Et
credidit ei: et fecit sicut dixit ⁊ dimisit ex
ercitū: et abierūt in terrā iuda. Retinu
it autem secū tria milia virorū: ex quibꝫ
remisit in galileam duo milia: mille au
tem venerūt cū eo. Ut aūt intrauit pto
lomaidaz ionathas. clauserūt portas ci
uitatis ptolomēses: et cōprehēderunt
eum: et omēs qui cū eo intrauerūt: gla
dio interfecerūt. Et misit triphon exer
citum et equites in galileam et in cam
pum magnū: vt ꝑderēt oēs socios iona
the. At illi cū cognouissent. qꝛ ꝯprehensꝰ
est ionathas ⁊ perijt ⁊ oēs qui cū eo erāt
hortati sunt semetip̄os: et exierūt para
ti in preliū. Et videntes hi qui insecuti
fuerāt: qꝛ pro aīa res est illis reuersi sūt
illi aūt venerūt oēs cū pace in terraz iu
da. Et planxerūt ionathan et eos q̄ cuz
ip̄o erāt valde. Et luxit israel luctu ma
gno. Et quesierūt oēs gētes que erant
in circūitu eorꝫ cōterere eos. Dixerunt
enī: Nō habēt principē et adiuuantem:
nūc ergo expugnemus illos: ⁊ tollamꝰ
de hominibꝫ memoriā eorum. XIII

Et audiuit simon qꝫ congrega
uit triphon exercitū copiosum
vt veniret in terrā iuda: et atte
reret eā: vidēs quia in tremore ꝓpl's est
et in timore. ascēdit hierusalez et cōgre
gauit ꝓpl'm ⁊ adhortās dixit: Vos scitis
quanta ego et fratres mei et domus pa
tris mei fecimꝰ ꝓ legibꝫ et pro sanctis p̄
lia: et angustias quales vidimꝰ. Horuz
gratia perierūt fratres mei oēs propter
israel: et relictus suz ego solus. Et nunc
nō mihi cōtingat parcere aīe mee in oī
tp̄e tribulatōis. Nō enī melior suz frībꝫ
meis. Vindicabo itaqꝫ gentē meā ⁊ san
cta natos q̄z nr̄os ⁊ vxores qꝛ cōgragate
sunt vniuerse gētes ꝯterere nos inimi
citie gratia. Et accensus est spūs populi
simul vt audiuit sermones istos: ⁊ rn̄de
runt voce magna dicentes: Tu es dux
noster loco iude et ionathe fratris tui.
Pugna preliū nostrū: ⁊ oīa quecūqꝫ di
xeris nobis faciemꝰ. Et cōgregans oēs
viros bellatores accelarauit consumare
vniuersos muros hierusalē: ⁊ muniuit
eam in gyro. Et misit ionathan filium
absolomi: ⁊ cū eo exercitū nouū ī ioppen
et eiectis his qui erāt in arce remansit
illic ip̄e. Et mouit triphon a ptolomai
da cū exercitu multo vt veniret in terrā
iuda: et ionathas cū eo in custodia. Si
mon aūt applicuit in addus ꝯtra faciem
campi. Et vt cognouit triphon qꝛ surre
xit simon loco fratris sui ionathe: ⁊ qꝛ cō
missurus esset cū eo preliū: misit ad euz
legatos dicens. Pro argēto quod debe
bat frater tuus ionathas in ratione re
gis ꝓpter negocia que habuit: detinui
mus eū. Et nūc mitte argēti talenta cē
tum et duos filios eius obsides: vt nō
dimissus fugiat a nobis ⁊ remittemus
eum. Et cognouit simon qꝛ cū dolo lo
queret secū. Jussit tn̄ dari argentum ⁊
pueros: ne inimicitiā magnaz sumeret
ad ꝓpl'm isrl' dicētez: qꝛ nō misit ei argē
tum et pueros. ꝓpterea perijt. Et misit
pueros ⁊ centū talēta. Et mentitus est:
et non dimisit ionathan. Et post hec ve
nit triphon intra regionem vt contere
ret eam: et gyrauerūt ꝑ viam que ducit
ador Et simon ⁊ castra eius ambulabāt
in oēm locū quocūqꝫ ibant. Qui autem
in arce erāt: miserūt ad triphonem lega
tos vt festinaret venire ꝑ desertū: ⁊ mit
teret illis alimonias. Et ꝑauit triphon

omnes equitatū · vt veniret illa nocte.. Erat enī nix multa valde: & nō venit in galadithimi Et cū appropinquasset bascham an: occidit ionathan et filios eius illic. Et cōuertit triphon: et abiit in terrā suā. Et misit simon & accepit ossa ionathæ fratris sui & sepeliuit ea in modin ciuitate patrū eius. Et planxerūt eum oēs isrl plāctu magno: & luxerunt eum dies multos. Et edificauit simon sup sepulcrū patris sui et fratrū suoꝝ edificiū altū visu lapide polito retro & ante: & statuit septē pyramidas vnā ꝓtra vnā: patri et mri: & quattuor frib⁹. Et his circūposuit colūnas magnas: super colūnas arma · ad memoriā eōꝝ & iuxta arma naues sculptas · q̄ viderent ab hoīb⁹ nauigātib⁹ mare. Hoc ē sepulcrū qđ fecit in modin vsq; in hūc diē. Triphon aūt cū iter faceret cū antiocho rege adolescēte dolo occidit eū: & regnauit in loco eius. Et iposuit sibi diadema asie: et fecit plagam magnā in terra Et edificauit simō præsidia iudee: munīēs ea turrib⁹ excelsis: et muris magnis: et portis & seris: & posuit alimēta in munitōib⁹. Et elegit simon viros et misit ad demetriuꝝ regē vt faceret remissionem regioni: qz act⁹ omnes triphonis per direptionem fuerant gesti. Et demetrius rex ad hæc verba ista respōdit ei: & scripsit epistolā talez. Rex demetrius: simoni sūmo sacerdoti & amico regū & senioribus & gēti iudeoꝝ: salutē. Coronā aureā: et balxen quā misistis suscepimus: et parati sumus facere vobiscū pacē magnā: et scribere ꝓpositis regi remittere vobis q̄ indulsimus. Quecūq; enī cōstituim⁹ vobis cōstant. Munitiones quas edificastis vobis sint. Remittim⁹ q̄z ignorātias & pctā vsq; in hodiernū diē. & coronā quaz debebatis. Et si quid aliud erat tributariū in hierl'm iā nō sit tributarū. Et si qui ex vobis apti sunt ꝓscribi inter nōs: ꝓscribant: et sit inter nos pax. Anno cētesimo septuagesimo ablatū est iugū gētiū ab israel. Et cepit ppls isrl scribere in tabulis & gestis publicis: ano primo sub simōe summo sacerdote magno duce et principe iudeoꝝ. In diebꝫ illis applicuit simon ad gazan: et circūdedit eam castris: & fecit machinas: et applicuit ad ciuitatē: & percussit turrē vnā: et cōprehēdit eam. Et q̄ erumperāt erant intra machinā et ciuitatem. Et factus est mot⁹ magnus in ciuitate Et ascēderūt qui erāt in ciuitate cū vxoribus & filijs supra murū scissis tunicis suis: et clamauerūt voce magna postulantes a simone dextras sibi dari: & dixerūt. Nō nobis reddas ſm malicias nras: sed ſm misericordias tuas: & seruiem⁹ tibi. Et flexus simon · nō debellauit eos: sed cessit tñ eos de ciuitate: & emundauit edes in quib⁹ fuerāt simulacra: & tūc intrauit in eā cū hymnis & benedicens dñm: Et eiecta ab ea oī immūdicia collocauit in ea viros qui legē facerēt: et muniuit eā & eccl̄ sibi habitatōez. Qui aūt erāt in arce hierusalem prohibebant egredi & ingredi regionem: et emere ac vendere: & esurierūt valde et multi ex eis fame perierūt. Et clamauerūt ad simonē vt dextras acciperent: et dedit illis. Et eiecit eos inde et mūdauit arcē a cōtaminatōib⁹. Et intrauerūt in eā tertia & vicesima die secūdi mēsis anno cētesimo septuagesimo primo cū laude & ramis palmaꝝ & citharis et cymbalis et nablis & hymnis et cāticis: qz ꝓtritus ē inimicus magnus ex isrl. Et ꝓstituit vt omib⁹ annis agerent dies hi cuz leticia. Et munivit mōtē templi · q̄ erat secus arcē: & habitauit ibi ipe & qui cū eo erāt. Et vidit simō iohannem filiū suuz qđ fortis prælij vir esset: et posuit eū ducē virtutū vniuersæ

XIIII

et habitauit in gazaris.

Anno cētesimo septuagesimo secūdo cōgregauit rex demetrius exercitū suum: et abiit in mediā ad ꝓtrahēda sibi auxilia: vt expugnaret triphonē. Et audiuit arsaces rex perfidie et medie qz intrauit demetrius cōfines suos: et misit vnū de ꝑncipib⁹ suis vt cōprehēderet eū viuū: et adduceret eū ad se. Et abiit & pcussit castra demetrii: & cōprehēdit eū: et duxit eum ad arsacem et

posuit eam in costudiā. Et siluit oīs ter
ra iuda oībꝫ diebꝫ simonis ⁊ q̄siuit bona
gēti sue: ⁊ placuit illis ptās eius: ⁊ gl'ia
eius oībꝫ diebꝫ. Et cū oī gloria sua acce-
pit ioppeu in portuꝫ ⁊ fecit introitū ī in-
sulis marꝫ. Et dilatauit fines gētis sue:
et obtinuit regionē. Et congregauit ca
ptiuitatē multā: et dn̄atus est gaçare: ⁊
bethsure ⁊ arci: ⁊ abstulit īmundicias ex
ea: et nō erat qui resisteret ei. Et vnus-
quisq̄ colebat terrā suam cū pace: ⁊ ter-
ra iuda dabat fructus suos et ligna cam
porū fructū suum. Seniores in plateis
sedebāt oēs: et de bonis terre tractabāt:
et iuuenes induebāt se gloriā et stolas
belli. Et ciuitatibꝫ tribuebat alimonias
et ꝯstituebat eas vt essent vasa muniti
onis: quo adusq̄ nominatū ē nomē glo
rie eius vsq̄ in extremū terre. Fecit pa-
cem sup terrā: et letat⁹ est isrl' leticia ma
gna. Et sedit vnusquisq̄ sub vite sua et
sub ficulnea sua: ⁊ nō erat qui eos terre
ret. Defecit impugnās eos sup terrā re
ges ꝯtriti sunt in diebꝫ illis. Et ꝯfirma
uit oēs humiles ppl'i sui: ⁊ legē exquisi-
uit: et abstulit oēz iniquū ⁊ malū. Scā
glorificauit: et multiplicauit vasa scōꝝ.
Et auditum est rome: qꝛ defunctus eēt
ionathas et vsq̄ in spartiatas: et cōtri-
stati sunt valde. Vt audierūt autē q̄ si-
mon frater eius factus esset sūmus sa-
cerdos loco eius: et ip̄e obtineret omnē
regionē et ciuitates in ea: scripserūt ad
eum tabulis ereis vt renouarēt amici-
tias et societatē quā fecerāt cum iuda ⁊
cū ionatha frībus ei⁹. Et lecte sūt in cō
spectu ecclesie in hierl'm. Et h̄ exēplum
epl'aꝝ q̄s spartiate miserūt. Spartiano
rū principes ⁊ ciuitates: simoni sacerdo
ti magno ⁊ senioribꝫ et sacerdotibus et
reliq̄ ppl'o iudeoꝝ frībꝫ salutē: Legati q̄
missi sunt ad ppl'm nr̄m nunciauer̄t no
bis de vr̄a gloria et honore ⁊ leticia: ⁊ ga
uisi sum⁹ in ītroitu eoꝝ. Et scripsim⁹ q̄
ab eis erāt dicta in cōcilijs ppl'i sic. Nu-
menius antiochi: ⁊ antipater iasonis fi
lius legati iudeoꝝ venerūt ad nos: reno
uātes nobiscū amicitiā pristinā. Et pla
cuit ppl'o excipere viros gloriose: et pone
re exemplū sermonū eoꝝ in segregatis
ppl'i libris vt sit ad memoriā ppl'o spar-
tiatarū. Exemplū aūt horuꝫ scripsimus
simoni magno sacerdoti. Post hoc aūt
misit simon numeniū romā habentem
clypeū aureū magnū pōdo minarū mil-
le. ad statuēdam cū eis societatē. Cū au
tem audisset ppl's roman⁹ sermōes istos
dixerūt: Quā gratiaꝝ actionē reddem⁹
simoni et filijs eius? Restituit eniꝫ ip̄e
frēs suos: et expugnauit inimicos isra-
el ab eis. Et statuerunt ei libertatem: et
scripserunt in tabulis ereis: ⁊ posuerunt
in titulis in mōte sion. Et hoc est exem-
plū scripture. Octauadecima die mens
elul anno cētesimo septuagesimo scdo.
anno tertio sub simone sacerdote ma-
gno in assaramel in ꝯuentu magno sa-
cerdotū et ppl'i ⁊ principū et gētis ⁊ seni
orū regionis nota facta sunt hec: qm̄ fre
quēter facta sunt p̄lia in regione nostra
Simon autē matathie fili⁹ ex filijs ia-
rib et frēs ei⁹ dederūt se periculo: ⁊ resti
terūt aduersarijs gētis sue vt starēt scā
ip̄oꝝ et lex: ⁊ gloria magna glorificauer̄t
gentem suaꝫ. Et cōgregauit ionathas
gentē suam: et factus est illis sacerdos
magnus: ⁊ appositus est ad ppl'm suum
Et voluerūt inimici eoꝝ calcare sancta:
et auertere regionē ip̄oꝝ: ⁊ extēdere ma
nus in sancta sanctoꝝ. Tūc restitit simō
et pugnauit ꝓ gēte sua: et erogauit pecu
nias multas: et armauit viros virtutis
gētis sue: ⁊ dedit illis stipendia. Et mu-
niuit ciuitates iudee ⁊ bethsuraꝫ q̄ erat
in finibus iudee vbi erant arma hostiū
antea: ⁊ posuit illic p̄sidiū viros iudeos
Et ioppen muniuit q̄ erat ad mare: ⁊ ga
çaraꝫ que est in finibus açoti: in qua ho
stes antea habitabant: ⁊ collocauit illic
iudeos: ⁊ quecunq̄ apta erant ad corre
ptionē eoꝝ posuit in eis. Et vidit ppl'us
actū simonis et gloriā quā cogitabat fa
cere genti sue: et posuerūt eum ducem
suum et principē sacerdotū eo q̄ ip̄e fe-
cerit hec oīa: ⁊ iusticiā et fidē quam con-
seruauit gēti sue: et exquisiuit oī modo

exaltare ꝓpl'm suũ. Et in diebꝫ eius pro-
speratũ est in manibus eius vt tolleren
tur gentes de regione ipoꝝ: et que in ci-
uitate dauid erãt in hierusalem in arce
de qua procedebãt ⁊ cõtaminabant oĩa
que in circũitu sanctorũ sunt: et infere-
bant plagam mãgnã castitati. Et collo-
cauit in ea viros iudeos ad tutamentũ
regionis et ciuitatis: et exaltauit muros
in hierusalẽ. Et rex dõmetrius statuit illi
summũ sacerdotiuꝫ. Scdõm hec fecit eũ
amicũ suum: ⁊ glorificauit eũ gloria ma
gna. Audiuit enĩ ꝙ appellati sunt iudei
a romanis amici et socij ⁊ fratres · et qꝛ
susceperunt legatos simonis gloriose: ⁊
quia iudei et sacerdotes eoꝝ consenserũt
eum esse ducẽ suum et summũ sacerdo
tem in eternũ donec surgat propheta fi-
delis: ⁊ vt sit sup eos dux: ⁊ vt cura esset
illi ꝓ sanctis: et vt constitueret preposi-
tos sup opa eorum ⁊ sup regionẽ: ⁊ sup
arma et super presidia: et cura sit illi de
sanctis: ⁊ vt audiat̃ ab omĩbus: et scribã
tur in nomine eius omnes cõscriptões
in regione: ⁊ vt operiat̃ purpura ⁊ auro:
et ne liceat vlli ex ꝓpl'o et ex sacerdotibꝫ
irritũ facere aliquid horũ: et contradice
re his q̃ ab eo dicunt̃: aut conuocare cõ-
uentũ in regione sine ipo: et vestiri pur
pura et vti fibula aurea. Qui autẽ fece
rit extra hec · aut irritũ fecerit aliquid ho
rum: reus erit. Et cõplacuit omni ꝓpl'o
statuere simonẽ: ⁊ facere ꝑm verba ista.
Et suscepit simon et placuit ei vt sũmo
sacerdotio fungeret̃: et esset dux et prin
ceps gentis iudeorum et sacerdotũ: ⁊ p̃
esset omnibus. Et scripturam istam di
xerũt ponere in tabulis ereis: et ponere
eas in peribolo sanctoruꝫ in loco celebri.
Exemplũ autem eorum ponere in era-
rio: vt habeat simon et filij eius. XV

Et misit rex antiochus filius de
metrij epl'as ab insulis maris:
simoni sacerdoti ⁊ principi gen
tis iudeoꝝ ⁊ vniuerse gẽti: et erãt conti
nẽtes hunc modũ. Rex antiochꝰ · simo
ni sacerdoti magno et gẽti iudeorũ salu
tem. Quoniã quidẽ pestilẽtes obtinue
runt regnũ patrũ nr̃oꝝ: volo autẽ vendi
care regnũ: et restituere illud sicut erat
antea: ⁊ electã feci multitudinẽ exercitꝰ
⁊ feci naues bellicas: volo aũt procedere
ꝑ regionem vt vlciscar in eos qui corru
perunt regionẽ nr̃am: et qui desolauerũt
ciuitates multas in regno meo. Nũc er
go statuo tibi oẽs oblatões quas remi-
serũt tibi ante me omnes reges: et que
cũqꝫ alia dona remiserunt tibi: et ꝑmit-
to tibi facere ꝑcussurã ꝓprij numismatis
in regione tua. Hierusalẽ autẽ sanctaꝫ
esse et liberã. ⁊ omĩa arma que fabricata
suut ⁊ presidia que ꝯstruxisti que tenes
maneãt tibi. Et omne debitũ regis et q̃
futura sunt regi ex hoc et in totũ tp̃s re-
mittunt̃ tibi. Cũ aũt obtinuerimus re-
gnũ nr̃m · glorificabimus te ⁊ gentez tu
am · ⁊ templum gloria magna · ita vt ma
nifestetur gloria vestra in vniuersa ter-
ra. Anno cẽtesimo septuagesimoquar-
to: exijt antiochus in terrã patrũ suorũ
et conuenerũt ad eũ omẽs exercitus: ita
vt pauci relicti essent cũ triphone: Et in
secutus est euꝫ authiochus rex: et venit
doram fugiẽs ꝑ maritimã. Sciebat enĩ
ꝙ cõgregata sunt mala in eũ: ⁊ reliquit
eum exercitus. Et applicuit antiochus
sup doram cũ centũ viginti milibꝫ viro
rum belligeratoꝝ et octo milibus equi-
tum. Et circũiuit ciuitatem: ⁊ naues a
mari accesserũt: et vexabãt ciuitatẽ a ter
ra et mari: ⁊ neminem sinebant ingredi
vel egredi. Venit aũt numenius ⁊ q̃ cũ
eo fuerãt ab vrbe roma habentes epl'as
regibus et regionibus scriptas: in qui-
bus ꝯtinebant̃ hec: Lucius cõsul roma
noꝝ: ptolomeo regi · salutẽ. Legati iude
orũ venerũt ad nos amici nr̃i: renouan-
tes pristinã amicitiã ⁊ societatem: missi
a simone principe sacerdotum ⁊ ꝓpl'o iu
deoꝝ. Attulerũt aũt ⁊ clypeũ aureuꝫ mi-
narũ mille. Placuit itaqꝫ nobis scribere
regibꝫ et regionibꝫ vt nõ inferant illis
mala · neqꝫ impugnent eos et ciuitates
eoꝝ et regiones eoꝝ: ⁊ vt nõ ferãt auxi-
lium pugnãtibꝫ aduersus eos. Visum
aũt est nobis accipe ab eis clypeum. Si

qui ergo pestilentes fugerint de regio/
ne ipor ad vos:tradite eos simoni prin
cipi sacerdotuz: vt vindicet in eos fm
legem suã. Hec eadẽ scripta sunt deme/
trio regi et attalo et arabe et arsaci :ꝛ in
oẽs regiones ꝛ samsame ꝛ spartanis et
delo et mydo ꝛ sitione ꝛ carie et samũ et
pamphyliam et lytiã ꝛ alicarnasuz ꝛ rho
dum et faselida et choo et siden ꝛ arado
et gortinã et gnydũ et cyprũ et cyrenẽ.
Exemplũ aũt eor scripserũt simoni prin
cipi sacerdotũ:et populo iudeor. Antio
chus autẽ rex applicuit castra in dram
chinas faciẽs:ꝛ cõclusit triphonẽ ne pce
deret. Et misit ad euz simon duo milia
viror elector in auxiliũ: et argentum ꝛ
aurũ et vasa copiosa et noluit ea accipe
ꝛ alienauit se ab eo. Et misit ad eũ athe
nobiũ vnuz de amicis suis vt tractaret
cũ ipo dicẽs: Clos tenetis ioppen ꝛ gaça
ram et arcẽ que est in hierl'm ciuitates
regni mei:fines ear desolastis ꝛ fecistis
plagaz magnã in terra :ꝛ dñati estis per
loca multa in regno meo: Nũc ergo tra
dite ciuitates quas occupastis:ꝛ tribu/
tũ iudee. Sinaũt date p illis quingẽta ta
lenta argẽti:et exterminij qõ exterminа
stis:et tributorũ ciuitatũ alia talẽta qn
genta. Sinaũt veniemus ꝛ cõpugnabi
mus vos. Et venit athenobius amicus
regis in hierusalem:ꝛ vidit gloriã simo
nis et claritatẽ in auro et argẽto:ꝛappa.
ratũ copiosum ꝛ obstupuit:et retulit ei
verba regis. Et rñdit ei simon:ꝛ dixit ei
Necz alienã terrã sumpsimus:necz alie
nam detinemus:sed hereditatẽ patrum
nostrorz que inuste ab inimicis nris
aliquo tpe possessa est. Nos vero temp?
habentes vendicamus hereditatem pa/
trum nostrorũ. Nam de ioppe ꝛ gaçara-
que exposstulas:ipi faciebant in pplo pla
gam magnã:et in regione nostra-horuz
bamus talenta centum. Et nõ respon/
dit ei athenobius verbũ. Reuersus aũt
cum ira ad regem renunciauit ei verba
ista:et gloriã simonis ꝛ vniuersa que vi
dit:et iratus est rex ira magna. Tripho
aũt fugit naui in orthosaida. Et ꝓstituit
rex cendebeum ducẽ maritimum et ex/
ercitum peditũ et equitum dedit illi. Et
mandauit illi mouere castra contra faci
em iudee:et mãdauit ei edificare cedro/
nem:et obstruere portas ciuitatis: et de
bellare pplm. Rex aũt psequebaꝫ tripho
nem. Et puenit cendebeus iamniã:ꝛ ce
pit irritare plebẽ et cõculcare iudeã:ꝛ ca
ptiuare pplm et interficere-et edificare
cedronẽ. Et collocauit illic equites ꝛ ex
ercitũ vt egressi pambularẽt viã iudee
sicut constituit ei rex.

XVI

Ascendit iohannes de gaçar
et nũciauit simoni patri suo q̃
fecit cendebeus in populo ipor
Et vocauit simon duos filios suos se/
niores-iudam et iohannem:et ait illis:
Ego ꝛ fratres mei ꝛ domus patris mei
expugnauimus hostes israel ab adoleſcẽ
tia vsqz in hũc diem:et prosperatũ est in
manibz nostris liberare israel aliquoti/
ens. Nũc aũt senui-sed estote loco meo
et fratris mei-et egressi pugnate p gẽte
nostra. Auxiliũ vero de celo vobiscuz sit.
Et elegit de regione viginti milia viro/
rum belligerator et equites:ꝛ profecti sũt
ad cendebeum et dormierũt in modin.
Et surrexerũt manẽ ꝛ abierũt in campũ
Et ecce exercit? copios? in obuiã illis-pe
ditũ et equitũ:et fluuius torrẽs erat in
ter mediũ ipor: Et admouit castra con
tra faciẽ eor ipe ꝛ pplus eius:ꝛ vidit po
pulũ trepidantẽ ad transfretandũ torrẽ
tem:et trãsfretauit primus Et viderũt
eũ viri:ꝛ trãsierunt post euz. Et diuisit
pplm et equites in medio pedituz. Erat
aũt equitat? adũsarior copiosus nimis
Et exclamauerũt sacris tubis:ꝛ in fugã
uersus est cendebeus ꝛ castra eius:ꝛ ce
ciderunt ex eis multi vulnerati:residui
aũt in munitõem fugerũt. Tũc vulne/
rat? est iudas frater iohãnis. Johannes
aũt insecutus ẽ eos donec venit cedro/
nem quã edificauit:et fugerunt vsqz ad
turres que erãt in agris açoti:ꝛ succen/

dit eas igni. Et ceciderunt ex illis duo
milia virorum: et reuersus est in iudeã
in pace. Et ptolomeus filius abobi con
stitutus erat dux in campo hiericho ⁊ ha
bebat argẽtum et aurum multuz. Erat
enim gener summi sacerdotis. Et exal
tatum est cor eius: et volebat obtinere
regionem: et cogitabat doluz aduersus
simonẽ et filios ei⁹ vt tolleret eos. Si
mõ aũt ꝑambulãs ciuitates q̃ erãt ĩ re
giõe iudee: ⁊ sollicitudiez gerẽs eaꝝ d̃scẽ
dit ĩ hiericho. ipse ⁊ mathathias fili⁹ ei⁹
⁊ iudas. anno centesimo septuagesimo
septimo. mense vndecimo. Hic est mẽ
sis sabath. Et suscepit eos filius abobi
in munitiunculaz que vocatur doch: cũ
dolo quam edificauit: et fecit eis conui
uium magnum: et abscondit illic viros
Et cuz inebriatus esset simon ⁊ filij ei⁹
surrexit ptolomeus cuz suis: et sumpse
runt arma sua: et intrauerunt in conui
uium: et occiderunt eum et duos filios
eius: et quosdam pueros eius: Et fecit
deceptionem magnaz in israel: et reddi
dit mala pro bonis. Et scripsit hec pto
lomeus: et misit regi vt mitteret ei exer
citum in auxilium: et traderet ei regio
nem et ciuitates eorum et tributa. Et
misit alios in gaçaram tollere iohannẽ
et tribunis misit epistolas vt venirent
ad se: et daret eis argentum et aurum ⁊
dona. Et alios misit occupare hierusalẽ
et montem templi. Et precurrens qui
dam nunciauit iohanni in gaçara quia
perijt pater eius et fratres eius. et quia
misit te quoqꝫ interfici. Ut audiuit au
tem vehementer expauit: et comprehen
dit viros qui venerant perdere eum: et
occidit eos. Cognouit enim quia que
rebant perdere euz. Et cetera sermonuz
iohannis et bellorum eius et bonarum
virtutum quibus fortiter gessit: et edi
ficij murorum quos extruxit ⁊ rerũ ge
starũ eius: ecce hec scripta sunt in libro
dierũ sacerdotij eius ex q̃ factus est prin
ceps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus machabeorũ.

Incipit secundus liber
Machabeoꝝ. Capil'm I

Fratribꝫ qui sunt ꝑ egy
ptũ iudeis. salutem di
cũt fratres qui sunt in
hierosolymis iudei ⁊ q̃
in regione iudea: et pa
cem bonam: Benefaci
at vobis deus et meminerit testamen
ti sui quod locutus est ad abraam ⁊ ysa
ac et iacob seruoꝝ suorũ fideliũ ⁊ det vo
bis cor oĩbꝫ vt colatis eũ: et faciatis ei⁹
voluntatez corde magno et animo volẽ
ti. Adaperiat cor vr̃m in lege sua: et in p̃
ceptis suis: ⁊ faciat pacez. Exaudiat ora
tiones vestras: et recõcilietur vobis nec
vos deseret in tp̃e malo. Et nunc hic su
mus orantes ꝓ vobis. Regnante deme
trio anno centesimo sexagesimonono:
nos iudei scripsimus vobis in tribula
tione et impetu qui sup̃uenit nobis in
istis annis ex quo recessit iason a sancta
terra ⁊ a regno. Portã succẽderũt: et ef
fuderũt sanguinẽ innocentez. Et oraui
mus ad dñm: et exauditi sum⁹: ⁊ obtuli
mus sacrificiũ ⁊ similaginẽ: et accẽdim⁹
lucernas: ⁊ ꝓposuim⁹ panes. Et nũc fre
quentate dies scenophegie mensis cas
leu. Anno cẽtesimo octogesimooctauo
ꝓpl's qui est hierosolymis et in iudea se
natusqꝫ ⁊ iudas aristobolo magistro pto
lomei regis qui est de genere christoꝝ sa
cerdotũ ⁊ his qui in egypto sunt iudeis
salutẽ ⁊ sanitatẽ. De magnis periculis
a deo liberati magnifice gr̃as agim⁹ ipsi:
vtpote qui aduersus talem regẽ dimica
uimus. Ip̃e enĩ ebullire fecit de perside
eos q̃ pugnauerũt ꝯtra nos ⁊ sanctã ci
uitatẽ. Nam cũ in ꝑside esset dux ip̃e et
cũ ip̃o ĩmensus exercitus cecidit in tem
plo nanee. concilio deceptus sacerdotũ
nanee. Eteniz cũ ea habitaturus venit
ad locũ anthiochus et amici eius: et vt
accip̃et pecunias multas dotis noĩe Cũ
qꝫ ꝓposuissent eas sacerdotes nanee et
ipse cuz paucis ingressus esset intra am
bitum phani: clauserũt templũ. Cũ au

tem intrasset antiochus aptoq; occulto
aditu templi mittentes lapides ꝑcusse-
rūt ducē et eos qui cuz eo erāt: ⁊ diuise-
runt mēbratim: et capitib; amputat; fo
ras ꝓiecerūt. Per oīa bn̄dictus deus q̄
tradidit impios. Facturi igit̄ quīta ⁊ vi
cesima die mēsis casleu purificatōez tē-
pli: necessariū duxim⁹ significare vobis
vt et vos q̄z agatis diē scenophegie: ⁊ di
em ignis qui datus ē qn̄ neemias edifi-
cato tēplo ⁊ altari obtulit sacrificia. Naz
cum in ꝑsiden ducerent̄ p̄res nostri sa-
cerdotes q̄ tūc cultores dei erāt: acceptū
ignē de altari occulte absconderūt ī val
le vbi erat pute⁹ altus ⁊ siccus: et in eo
cōtutati sunt eū. ita vt oīb; ignot⁹ esset
locus. Cū aūt p̄terissent āni multi: ⁊ pla
cuit deo vt mitteret̄ neemias a rege ꝑsi
dis nepotes sacerdotū illoꝝ q̄ absconde
rāt misit ad requirēdū ignē: ⁊ sicut nar-
rauerūt nobis. nō inuenerunt ignē sed
aquā crassā. Et iussit eos haurire ⁊ affer
re sibi: ⁊ sacrificia q̄ imposita erant iussit
sacerdos neemias aspergi ip̄a aqua: ⁊ li-
gna ⁊ q̄ erāt suꝑposita. Utq; hoc factum
est et tp̄s affuit quo sol refulsit q̄ prius
erat in nubilo. accēsus ē ignis magnus
ita vt oēs mirarent̄. Orationē aūt facie
bāt oēs sacerdotes dū ꝯsūmaret̄ sacrifi
ciū ionatha inchoante: ceteris aūt respō
dentib;. Et neemie erat oratio hūc hn̄s
modū: Dn̄e deus oīm creator terribilis
et fortis. iustus ⁊ misericors qui sol⁹ es
bonus rex: solus prestās: solus iust⁹ ⁊ oī
potēs ⁊ eternus. qui liberas isrl̄ de oī ma
lo: qui fecisti p̄res electos: ⁊ sanctificasti
eos: accipe sacrificiū ꝓ vniuerso populo
tuo isrl̄: ⁊ custodi partē tuā ⁊ sanctifica.
Cōgrega disꝑsionē nostraz libera eos q̄
seruiūt gētib;: et contēptos ⁊ abomina-
tos respice vt sciāt gētes qꝛ tu es de⁹ nr̄
Afflige opprimētes nos: ⁊ ꝯtumeliā fa-
cientes in suꝑbia. Cōstitue ꝑplm̄ tuū in
loco sancto tuo: sicut dixit moyses. Sa
cerdotes aūt psallebāt hymnos: vsq; q̄
cōsumptū esset sacrificiū. Cū aūt ꝯsum
ptū esset sacrificiuz ex residua aqua nee-
mias iussit lapides maiores perfundi.

Quod vt factū est: ex eis flāma accensa
est: sed ex lumine qd̄ refulsit ab altari cō
sumpta est. Ut vero manifesta ē res: re-
nunciatū est regi ꝑsaꝝ q̄ in loco in quo
ignē abscōderant hi qui trāslati fuerāt
sacerdotes. aqua apparuit: d̄ qua neemi
as et qui cū eo erāt purificauerūt sacrifi
cia. Considerās aūt rex ⁊ rem diligēter
examinās. fecit ei templū vt ꝓbaret qd̄
factū erat. Et cū ꝓbasset. sacerdotib; do
nauit multa bona et alia atq; alia mune
ra et accipiens manu sua tribuebat eis
Appellauit autez neemias hūc locū ne-
pthar: quod īterpretat̄ purificatio. Vo
catur aūt apud plures nephi. II

Inuenit̄ autem in descriptōib;
hieremie prophete q̄ iussit eos
ignē accipe qui trāsmigrabant̄
vt significatū ē: et vt mādauit transmi-
gratis. Et dedit illis legē ne obliuiscerē
tur p̄cepta dn̄i: et vt nō exerrarēt menti
bus vidētes simulacra aurea ⁊ argētea
et ornamēta eoꝝ. Et alia huiusmodi di-
cens: hortabat̄ ne legē amouerēt a corde
suo. Erat aūt in ip̄a scriptura: quō taber
naculuz ⁊ arcam iussit ꝓpheta diuino re-
sponso ad se facta comitari secuz vsqueq̄
exijt in montē: in quo moyses ascēdit ⁊
vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hiere-
mias inuenit locū spelūce: et tabernacu
lum et arcā ⁊ altare incensi intulit illuc
et ostiū obstruxit. Et accesserūt quidam
simul qui sequebant̄ vt notarēt sibi lo-
cum: ⁊ nō potuerūt inuenire. Ut aūt co
gnouit hieremias culpās illos dixit q̄
ignotus erit loc⁹ donec ꝯgreget de⁹ con
gregationē ꝑplī: ⁊ ꝓpiti⁹ fiat. Et tūc dn̄s
ostēdet hec: et apparebit maiestas dn̄i: ⁊
nubes erit sicut ⁊ moysi manifestabat̄: ⁊
sicut cū salomon petijt vt locus sanctifi
caret̄ magno deo manifestabat hec. Ma
gnifice etenī sapiētiā tractabat et vt sa-
pientiā hn̄s: obtulit sacrificiū dedicatio
nis ⁊ cōsūmatōis templi. Sicut ⁊ moy
ses orabat ad dn̄m: et descēdit ignis d̄ ce
lo et ꝯsumpsit holocaustuz sicut et salo-
mon orauit: et descēdit ignis de celo: et
consumpsit holocaustum. et dixit moy-

ses eo q̄ nō sit comestū quod erat ꝓ pec
cato et consumptū est. Similiter et sa
lomon octo diebꝫ celebrauit dedicatōez
Inferebantur autem in descriptōibus
et cōmentarijs neemie hec eadez: ⁊ qua
liter construens bibliothecā congrega-
uit de regionibꝫ libros: et prophetarum
et dauid: et epistolas regū ⁊ de donarijs
Similiter autē et iudas ea que didice-
rat per bellū quod nobis acciderat con-
gregauit omnia et sunt apud nos: Si
ergo desideratis hec: mittite qui ꝑferāt
vobis. Acturi itaq̄ purificationē scripsi
mus vobis. Bene ergo facietis: si egeri
tis hos dies. Deus aūt qui liberauit po
pulum suū et reddidit hereditatem om
nibus: et regnū et sacerdotiū: et sancti-
ficatōez sicut ꝓmisit in lege: speram⁹ q̄
scito nr̄i miserebit̄: ⁊ ꝯgregabit de sub ce
lo in locū sanctū. Eripuit enim nos de
magnis periculis: et locū purgauit. De
iuda vero machabeo et fratribꝫ eius: et
de templi magni purificatione et de are
dedicatione: sed ⁊ de p̄lijs que ꝑtinēt ad
antiochū nobilē: et filiū eius eupatorez
et de illuminatōibꝫ que de celo facte sūt
ad eos qui pro iudeis fortiter fecerunt
ita vt vniuersaz regionē cū pauci essent
vindicarēt: et barbarā multitudinē fu-
garent et famosissimū in toto orbe tem
plū recuperarēt: et ciuitatē liberarēt: vt
leges que abolēde erāt restituerent̄ dn̄o
cū omī tranquillitate ꝓpitio facto illis
Itemq̄ ab iasone cyreneo quinq̄ libris
cōprehensa temptauimus nos vno vo-
lumine breuiare: Considerantes enim
multitudinē libroꝝ et difficultatē volē-
tibus aggredi narratōes historiaꝝ. pro-
pter multitudiuē rerū curauimus vo-
lētibꝫ quidē legere vt esset animi oble-
ctatio: studiosis ꝟo vt facile possint me-
morie cōmendare: omnibꝫ aūt legētibꝫ
vtilitas conferat̄. Et nobis quidē ipsis
qui hoc opus breuiādi causa suscepim⁹
nō facilē laborem: imo vero negociū ple
num vigiliarū et sudoris assumpsim⁹.
Sicut hi qui preparāt conuiuiū: ⁊ que
runt alioꝝ voluntati parere ꝓpter mul-
torum gratiā libenter laborem sustine-
mus: veritatē quidē de singulis autori-
bus concedētes: ipi autē ꝟm datam for
mam breuitati studētes. Sicut enī no
ue dom⁹ architecto de vniuersa structu
ra curandū est. ei vero qui pingere curat
que apta sunt ad ornatū exquirenda sūt
ita estimāduz est ⁊ in nobis. Etenī intel
lectū colligere et ordinare sermonez: et
curiosius partes singulas quasq̄ disqui
rere historie congruit autori: breuitatē
vero dictionis sectari: et executōis rerū
vitare breuianti concedendū est. Hinc
ergo narrationē incipiemus. de prefatō
ne tantū dixisse sufficiat. Stultū etenī
est ante historiam effluere. in ipa autez
historia succingi.

III

Legitur cū sancta ciuitas habi-
taret̄ in omni pace: leges autez
adhuc optime custodirent̄ pro
pter onie pontificis dispositionē ⁊ pieta
tem et animos odio habētes mala: fie-
bat vt et ipi reges ⁊ principes locū sum
mo honore dignū ducerēt: ⁊ templū ma
ximis muneribꝫ illustrarēt. ita vt seleu-
cus asie rex de redditibꝫ suis p̄staret oēs
sumptus ad ministeriū sacrificiorū per-
tinētes. Simon aūt de tribu beniamin
prepositus templi ꝯstitutus. contende
bat obsistēte sibi principe sacerdotū ini-
quū aliquid in ciuitate moliri. Sed cū
vincere oniam nō posset venit ad appol-
loniū tharsee filiū qui illo tpe erat dux
celessyrie et phenicis: ⁊ nūciauit ei pecu
nijs innumerabilibꝫ plenū esse erariuz
hierosolymis: ⁊ cōes copias īmensas es
se que nō ꝑtinēt ad rationē sacrificiorū:
esse aūt possibile sub ptāte regis cadere
vniuersa. Cūq̄ retulisset ad regē appol-
lonius de pecunis q̄ delate erant: ille ac
citū heliodoꝝ qui erat sup negocia eius
misit cū mādatis vt predictā pecuniam
trāsportaret. Statimq̄ heliodorus iter
est aggressus: specie quidē quasi ꝑ celes-
syriā et phenicē ciuitates esset ꝑagratu-
rus: reuera aūt regis ꝓpositū ꝑfectur⁹.
Sed cū venisset hierosolymā ⁊ benigne
a summo sacerdote in ciuitate esset exce

ptus:narrauit de dato iudicio pecuniaꝝ
et cuius rei gratia adesset apuit. Inter/
rogabat aũt si vere hec ita essent. Tunc
summus sacerdos ostẽdit depositа esse
hec et victualia viduarũ et pupillorũ:
quedã vero esse hircani tobie virivalde
eminẽtis in his que detulerat impi⁹ si/
mon:vniuſa aũt argẽti talẽta esse q̃drin
gẽta et auri ducẽta:decipi vero eos qui
credidissent loco et tẽplo quod p̃ vniu/
sum mundũ honorat̃:p̃ sui veneratiõe
et sanctitate:oio impossibile esse. At ille
p̃ his que habebat in mandatis a rege.
dicebat omi genere regi ea esse deferen
da. Cõstituta aũt die intrabat de his he
liodorus ordinatur⁹. Nõ modica vero p̃
vniuersaꝝ ciuitatẽ erat trepidatio. Sa
cerdotes aũt ante altare cũ stolis sacer
dotalib⁹ iactauerũt se:et inuocabãt de ce
lo eũ qui de depositis legẽ posuit:vt his
qui deposuerãt ea salua custodiret. Jam
vero qui viderat sũm sacerdotis vultũ
mẽte vulnerabat̃. Facies enim et colo
rẽ. Circũfusa enĩ erat mestitia quedaꝝ
viro:et horror corporis:p̃ quẽ manifest⁹
aspiciẽtib⁹ dolor cordis eius efficiebat̃.
Alij etiã ogregati de domib⁹ cõfluebant
publica supplicatõe obsecrantes:p̃ eo q̃
in contẽptũ locus esset venturus. Acci/
ctes mulieres cilitijs pectus p̃ plateas
cõfluebãt:sed et virgines q̃ ocluse erãt.
procurrebãt ad oniã:alie aũt ad muros
quedã vero p̃ fenestras aspiciebãt:vni/
uerse aũt ꝓtẽdentes man⁹ in celũ dẽpca
bant. Erat enĩ misera cõmixte multitu
dinis et magni sacerdotis in agone cõ/
stituti expectatio:Et hi quidem inuoca
bant omnipotentẽ deum:vt credita sibi
his qui crediderãt cũ omni integritate
conseruarent̃. Heliodorus aũt q̃d dere
uerat pficiebat eodẽ loco ipe cũ satelliti
bus circa erariũ p̃sens. Sed spũs omi/
potẽtis dei magnã fecit sue ostensionis
euidentiã ita vt omẽs q̃ ausi fuerãt pa/
rere ei:ruentes dei virtute:in dissolutõ
nem et formidinẽ cõuerterent̃. Apparu
it enim illis quidam equus:terribilem
habens sessorẽ:optimis operimẽtis or/
dinatus:isq̃ cũ impetu heliodoro pri/
mores calces elisit. Qui autẽ ei sedebat vi
debat̃ arma habere aurea. Alij etiã appa
ruerũt duo iuuenes virtute decori:opti
mi gloria:speciosiq̃ amictu:qui circũste
terũt eũ:et ex vtraq̃ pte flagellabãt:sine
intermissione multis plagis verberãtes.
Subito aũt heliodorus concidit in ter
ram:eũq̃ multa caligine circũfusum ra
puerũt:atq̃ in sella gestatoria positũ eie
cerũt. Et his qui cũ multis cursoribꝰ et
satellitibꝰ p̃dictũ ingressus ẽ erariũ:pre
tabat̃ nullo sibi auxilium ferẽte:mani/
festa dei cognita virtute. Et ille quidez
p̃ diuinã virtutẽ iacebat mutus atq̃ oĩ
spe et salute priuatus. Hi aũt dñm bñ/
dicebãt:q̃ magnificabat locũ suũ:et tẽ/
pluz quod pauloante timore ac tumul/
tu erat plenũ. apparẽte omipotẽte dño
gaudio et leticia impletuz est. Tũc vero
er amicis heliodori quidã rogabãt cõfe
stim oniam vt inuocaret altissimuz:vt
vitã donaret ei:qui in supremo spũ erat
constitutus:Cõsiderans aũt sũmus sa/
cerdos ne forte rex suspicaret̃ maliciam
aliquã ex iudeis circa heliodorũ ꝑsũma/
tam:obtulit p̃ salute viri hostiã salutarẽ
Cũq̃ sũmus sacerdos exoraret:ĩdez iu
uenes eisdẽ vestibꝰ amicti stantes helio
doro direrũt: Onie sacerdote gẽas age.
Nam ꝓpter eũ tibi dñs vitam donauit.
Tu aũt a deo flagellatus:nũcia omnibꝰ
magnalia dei et ptãtez. Et his dictis nõ
comparuerũt. Heliodorus autez hostia
deo oblata: et votis magnis ꝓmissis ei
qui viuere illi concessit:et onie gratias
agens:recepto exercitu repedabat ad re
gem. Testabat̃ aũt oĩbꝰ ea que sub ocu/
lis suis viderat opa magna dei. Cũ aũt
rer interrogasset heliodoꝝ q̃s eẽt aptus
adhuc semel hierosolymam mitti ait:
Si quem habes hostez aut regni tui in
sidiatorẽ:mitte illuc:et flagellatũ eum
recipies:si tamen euaserit:eo q̃ in loco
sit vere dei quedam virtus. Nam ipe q̃
habet in celis habitatõem visitator ad
iutor est loci illius:et venientes ad male/

faciendū ꝑcutit ac perdit. Igit̄ de helio
doro ⁊ erarij custodia ita res se habet.

Simon aūt p̄dictus pe IIII
cuniarū ⁊ patrie delator· male
loquebat̄ de onia :tanq̄ ip̄e he-
liodorū instigasset ad hec ⁊ ip̄e fuisset in
centor malorum: prouisorēq; ciuitatis
ac defensorem gētis sue:et emulatorez
legis dei audebat insidiatorē regni dice
re. Sed cū inimicitie intantū ꝓcederēt
vt etiā ꝑ quosdam simonis necessarios
homicidia fierēt :considerans onias pe-
riculū contentionis:et appolloniū insa-
nire vtpote ducē celessyrie et phenicis·
ad agendā maliciā simonis :ad regez se
contulit:non vt ciuiū accusator :sed cō-
munem vtilitatē apud semetip̄m vniū
se multitudinis considerans. Clidebat
enī sine regali prouidētia impossibile es
se pacē rebus dari:nec simonē posse ces-
sare a stulticia sua. Sed post seleuci vi-
te excessum cū suscepisset regnuz antio-
chus qui nobilis appellabatur: ambie-
bat iason frater onie sūmuz sacerdotiū
adito rege·ꝓmittens ei argenti talenta
trecēta sexaginta:et ex redditib⁹ alijs ta
lenta octoginta. Sup̄ hoc ꝓmittebat ⁊
alia centū quinquaginta:si potestati ei⁹
concederet̄ gymnasiū et ephebiam sibi
ꝯstituere:et eos q̄ in hierosolymis erāt
antiochenos scribere. Q cū rex annuis-
set et obtinuisset principatū· statim ad
gentilem ritū contribules suos trāsfer
re cepit et amotis his que humanitatz
causa iudeis a regib⁹ fuerant constitu-
ta· per iohannem patrez eupolemij qui
apud romanos de amicitia et societate
functus est legatione legitima ciuium
iura destituēs praua instituta sanciebat
Etenī ausus est sub ip̄a arce gymnasiuz
constituere et optimos quosq; ephebor̄
in lupanaribus ponere· Erat autez hoc
non initium sed incrementū quoddaz
et profectus gentilis et alienigene con-
uersationis·ꝓpter impij et non sacerdo
tis iasonis nephariū et inauditū scelus
ita vt sacerdotes iam non circa altaris
officia dediti essent sed contēpto tēplo ⁊
sacrificijs neglectis festinarent partici-
pes fieri palestre:et prebitionis eius in
iuste:et in exercitijs disci et patrios qui
dem honores nihil habētes grecas glo-
rias optimas arbitrabant̄. Quarū gra-
tia periculosa eos contentio habebat et
eorū instituta emulabant̄: ac ꝑ oīa his
consimiles esse cupiebant quos hostes
et peremptores habuerāt In leges enī
diuinas impie agere impune nō cedit·
sz hoc tēpus sequens declarabit Cū aūt
quinquēnalis agon tyro celebraretur
et rex presens esset · misit iason facino-
rosos ab hierosolymis viros peccatores
portantes argenti didrachmas trecen-
tas in sacrificium herculis·quas postula
uerūt hi qui apportauerāt·ne in sacrifi-
cijs erogarent̄ qz non oporteret· sed in
alios sumptus eas deputari. Sz hec ob
lata sunt quidē ab eo qui miserat in sa-
crificium herculis: ꝓpter presentes aūt
date sunt in fabricā nauiuz triremiuz.
Misso autem in egyptum apollonio ne
sthei filio ꝓpter primates ptolomei phi-
lometoris regis·cum cognouisset antio
chus alienū se a negocijs regni effectū·
ꝓprijs vtilitatibus consulens· profect⁹
inde venit ioppen et inde hierosolymā.
Et magnifice ab iasone ⁊ ciuitate susce
ptus cum facularū luminibus et laudi
bus ingressus est:et inde in phenicez ex
ercitū conuertit. Et post triennij tem-
pus misit iason menelaum supradicti si
monis fratrem portantem pecunias re
gi: et de negocijs necessarijs responsa ꝑ
laturum. At ille cōmendatus regi cum
magnificasset faciem potestatis eius·in
semetip̄m retorsit summū sacerdotiuz
supponens iasoni talenta argenti trecē
ta. Acceptisq; a rege mandatis venit ni
hil quidem habens dignum sacerdotio
animos vero crudelis tyrāni:et fere be-
lue iram gerens. Et iason quidez qui ꝓ
prium fratrez captiuauerat:ip̄e decept⁹
profugus in ammanitē expulsus est re-
gionem. Menelaus autē principatum
quidem obtinuit: de pecunijs vero regi
promissis nihil agebat:cū exactionē fa-

ceret sostratus qui arce erat prepositus
Nam ad hūc exactio vectigalium ptine
bat: Quā ob cām vtricz ad regē sūt euo
cati. Et menelaus amotus est a sacerdo
tio succedēte lysimacho fratre suo: sostra
tus aūt prelatus est cypri. Et cum hec
agerent cōtigit tharsenses et mallothas
seditionez mouere: eo q antiochi regis
concubine dono essent dati. Festināter
itaqz rex venit sedare illos relicto suffe
cto vno ex comitibz suis andronico. Ra
tus autē menelaus accepisse se tempus
opportunū: aurea quedā vasa e tēplo fu
ratus donauit andronico: et alia vendi
derat tyro et p vicinas ciuitates. Quod
cū certissime cognouisset onias argue
bat eū: ipe in loco tuto se continens an
tiochie secus daphnem. Vnde menela
us accedēs ad andronicum: rogabat vt
oniam interficeret. Qui caz venisset ad
oniam: et datis dextris cū iureiurando
cuius esset ei suspectus suasisset de asilo
procedere: statim eum perit nō verit?
iusticiam. Ob quā causam non solū iu
dei: sed etiā alie qz natōes indignabant:
et moleste ferebāt de nece tanti viri iniu
sta. Sed regressum regē de cilicie locis
adierūt iudei apud antiochiam simul et
greci: conquerentes de iniqua nece onie
Contristatus ita est animo antiochus
propter oniam: et flexus ad misericor
diaz lacrymas fudit: recordatus defun
cti sobrietatē et modestiam. Accensisqz
animis andronicū purpura exutum p
totam ciuitatē iubet circūduci: et in eo
dem loco in quo in oniam impietatē cō
miserat sacrileguz vita priuari. dño illi
condignā retribuēte penaz. Multisaūt
sacrilegiis in templo a lysimacho cōmis
sis menelai consilio et diuulgata fama:
cōgregata est multitudo aduersum lysi
machū: multo iam auro expetato. Tur
bis autē insurgentibz et animis ira re
plenis: lysimachus armatis fere tribus
milibus: iniquis manibz vti cepit: duce
quodam tyranno etate pariter et demē
tia prouecto. Sed vt intellexerūt cona
tuz lysimachi: alij lapides alij fustes va
lidos arripuere. quidā vero cinerē i lysi
machum iecere. Et multi quidem vul
nerati: quidā autez et prostrati: oēs vero
in fugam conuersi sunt. Ipm etiā sacri
legum secus erarium interfecerūt. De
his ergo cepit iudiciū aduersus mene
laum agitari. Et cū venisset rex tyruz ad
ipm negociū detulerūt: missi tres viri a
senioribz. Et cū superaret menelaus: pro
misit ptolomeo multas pecunias dare
ad suadendū regi. Itaqz ptolomeus in
quodā atrio positum quasi refrigerandi
gratia regē adist et deduxit a snīa: et mene
laum quidē vniuerse malicie reū crimi
nibz absoluit: miseros aūt q etiāsi apō
scythas causam dixissent innocētes iu
dicarent hos morte dānauit. Cito ergo
iniustam penā dederūt. qui p ciuitate et
pplo et sacris vasis causam psecuti sūt.
Quāobrez tyrij qz indignati erga sepul
turam eoz liberalissimi extiterūt. Mene
laus aūt ppter eoz qui in potētia erant
auariciā pmanebat in ptāte: crescēs in
malicia ad insidias ciuiū.

V

Eodem tempore antiochus se
cundā profectionez parauit in
egyptū. Contigit aūt p vniuer
sam hierosolymorum ciuitatem videri
diebz quadragīta p aera equites discur
rentes auratas stolas habētes et hastas
quasi cohortes armatas: et cursus equo
rum p ordines digestos: et egressiones
fieri eominus et scutoz motus et gallea
torū multitudinē gladijs districtis et te
loz̄ iactus: et aureoz armoz̄ splendo
rem: omisqz generis loricarū. Quapro
pter oēs rogabāt in bonum mōstra con
uerti. Sed cum falsus rumor exisset: tā
qz vita excessisset antiochus: assumptis
iason: nō minus mille viris aggressus ē
ciuitatem repēte: et ciuibus ad murum
conuolantibz ad vltimū apprehensa ci
uitate menelaus fugit in arcez. Jason
vero non parcebat in cede de ciuibz suis
nec cogitabat prosperitatē aduersum co
gnatos malū eē maximū: arbitrās hosti
um et nō ciuiū se trophea capturuz. Et
principatū quidē non obtinuit: finē de

ro insidiarꝝ suarꝝ ꝯfusionē accepit: ⁊ ꝓfu
gus iterum abijt in ammaniten. Ad vl
timuꝫ in exitium sui conclusus ab are-
tha arabum tyranno fugiens de ciuita-
te in ciuitatē. omnibꝫ odiosus. vt refu-
ga leguꝫ et execrabilis vt patrie ⁊ ciuiū
hostis. in egyptū extrusus est: ⁊ qui mul
tos de patria sua expulerat pegre perijt
lacedemonas ꝓfectus. quasi pro cogna
tione ibi refugiū habiturus: ⁊ qui inse-
pultos multos abiecerat. ipse ⁊ illamē
ratus et insepultꝰ abijcit: sepultura ne
qꝫ peregrina vsus. neqꝫ patrio sepulcro
participans. His itaqꝫ gestis suspicatꝰ
est rex societatem deserturos iudeos: ⁊
ob hoc profectus ex egypto efferatis ani
mis ciuitatē quidez armis cepit. Jussit
autez militibus interficere nec parcere
occursantibꝫ: ⁊ ꝑ domos ascendētes tru
cidare. Fiebāt ergo cedes iuuenum ac
seniorum. mulierū ⁊ natorum extermi-
nia. virginūqꝫ ⁊ paruulorū neces. Erāt
autem toto triduo: octoginta milia int̄
fecti: quadraginta milia vincti: nō minꝰ
autē venundati. Sed nec ista sufficiūt
Ausus est etiam intrare templū vniūsa
terra sanctius menelao ductore. qui le-
gum et patrie fuit proditor. Et scelestis
manibꝫ sumēs sancta vasa que ab alijs
regibꝫ et ciuitatibꝫ erant posita ad orna
tum loci et gloriā: ꝯtractabat indigne ⁊
cōtaminabat. Ita alienatus mente an
toichus nō cōsiderabat qꝫ ꝓpter peccata
habitantiū ciuitatē modicuꝫ deꝰ fuerat
iratus ꝓpter quod et accidit circa locuꝫ
despectio. Alioquin nisi contigisset eos
multis pctis esse inuolutos: sicut helio-
dorus qui missus est a seleuco rege ad ex
poliandū erariuꝫ: etiā hic statim adueni
ens flagellatꝰ ⁊ repulsus vtiqꝫ fuisset ab
audacia. Clerū nō ꝓpter locū gentē: sed
ꝓpter gentē locū deꝰ elegit Ideoqꝫ ⁊ ipe
locus ꝑticeps factus ꝓpli malorꝫ: postea
aūt fiet socius bonorꝫ: ⁊ qui derelictus in
ira dei oīpotentis est: iterꝫ in magni dñi
recōciliatione cū sūma gloria exaltabit̄.
Igit̄ antiochus mille ⁊ octingentis ab
latis de tēplo talētis: velociter antiochiā
regressus est. existimans se pre superbia
terrā ad nauigandū: pelagꝰ vero ad iter
agendū deducturū propter mētis elatō
nem. Reliquit aūt prepositos ad affligē
dam gentē: hierosolymis quidē philip-
pum genere phrygē. moribꝫ crudeliorē
eoiꝑo a quo constitutus est: in garicim
aūt andronicū et menelaū qui grauius
qꝫ ceteri īminebāt ciuibꝫ. Cūqꝫ appositꝰ
esset ꝯtra iudeos: misit odiosum princi
pē apolloniū cū exercitu viginti ⁊ duobꝫ
milibus ꝑcipiens ei oēs ꝑfecte etatis in
terficere mulieres ac iuuenes vendere.
Qui cū venisset hierosolymā pacē simu
lans quieuit vsqꝫ ad diē sanctū sabbati:
et tūc feriatis iudeis arma capere suis ꝑ
cepit. Oēsqꝫ simul qui ad spectaculū ꝓ
cesserāt: trucidauit. et ciuitatē cū arma
tis discurrēs in gentē multitudinē per
emit Judas aūt machabeus qui decimꝰ
fuerat secesserat in desertū locū. ibiqꝫ in
ter feras vitā in mōtibꝫ cū suis agebat:
et feni cibo vescētes demorabant̄ ne ꝑti
cipes essent coinquinatōnis.

VI

Sed non post multū tꝑis misit
rex senē quendā antiochenum
qui cōpelleret iudeos vt se trās
ferrēt a patrijs ⁊ dei legibꝫ: cōtaminare
etiā quod in hierosolymis erat templū
et cognomīare iouis olympij: ⁊ in gari
cim ꝓut erāt hi qui locū inhabitabāt io
uis hōspitalis. Pessima aūt ⁊ vniuersis
grauis erat malorum incursio. Nam tē
plum luxuria ⁊ comesatiōibꝫ erat plenū
et scortantiū cuꝫ meretricibꝫ: sacratisqꝫ
edibus mulieres se vltro ingerebāt: in
troferētes ea que nō licebāt. Altare etiā
plenum erat illicitis: que legibus ꝓhi
bebantur. Neqꝫ autem sabbata custodie
bantur: neqꝫ dies solēnes patrij serua
bantur: nec simpliciter se quisqꝫ iudeuꝫ
confitebatur. Ducebant̄ autez cū ama
ra necessitate in die natalis regis ad sa
crificia: et cū liberi sacra celebrarent̄. co
gebantur hedera coronati libero circum
ire. Decretum autē exijt in proximas ci
uitates gentilium suggerentibus ꝑto
lomeis: vt pari modo et ipsi aduersus

iudeos agerent vt sacrificarent. eos au-
tem qui nollẽt transire ad instituta gẽti
lium interficerent: Erat ergo videre mi
seriaz. Due enĩ mulieres delate sunt na
tos suos circũcidisse. quas ad vbera ĩfan
tibus suspẽsis cum publice ꝑ ciuitatem
circũduxissent: ꝑ muros precipitauerũt
Alij vero ad ꝓximas coeũtes spelũcas ⁊
latenter sabbati diẽ celebrãtes cuz indi-
cati essent philippo. flammis succẽsi sũt
eo ꝙ verebant ꝓpter religionẽ et obser-
uantiam. manu sibimet auxilium ferre
Obsecro aũt eos qui hũc librũ lecturi
sunt ne abhorrescant propter aduersos
casus: sed reputẽt ea que acciderãt non
ad interitũ. sed ad correptionẽ esse gene
ris nostri. Etenim multo tpe nõ sinere
peccatoribꝫ ex sentẽtia agere: sed statim
vltiones adhibere. magni beneficij ẽ in
diciũ. Non enĩ sicut in alijs nationibus
dñs patienter expectat vt eas cũ iudicij
dies aduenerit in plenitudine peccatoꝝ
puniat: ita et in nobis statuit vt peccatꝫ
nostris in finem deuolutis ita demũ in
nos vindicet. propter quod nunq̃ qui-
dem a nobis misericordiã suaz amouet:
corripiẽs vero in aduersis ꝑplm suũ nõ
derelinquit. Sed hec nobis ad cõmoni
tionẽ legẽtiũ dicta sunt paucis: Jaz aũt
veniendũ est ad narrationẽ. Igit eleaça
rus vnus de primoribꝫ scribarũ vir eta-
te prouectus: et vultu decorus: aperto
ore hians cõpellebat carnem porcinam
mãducare: a. ille gloriosissimã mortem
magisq̃ odibilẽ vitã complectẽs. volun
tarie preibat ad suppliciũ. Intuens aũt
quẽadmodũ oporteret accedere patien-
ter sustiuẽs destinauit nõ admittere illi
cita propter vite amorem. Hi autẽ qui
astabãt iniqua miseratione cõmoti pro
pter antiquã viri amicitiã tollentes eũ
secreto rogabãt afferri carnes quibꝫ ve-
sci ei licebat vt simularet mãducasse si-
cut rex imperauerat de sacrificij carnibꝫ:
vt hoc facto a morte liberaret ⁊ propter
veterez [illegible]ri amicitiã hãc in eo faciebãt
humanitatẽ. At ille cogitare cepit etatꝫ
ac senectutis sue eminẽtiaz dignã: et in
genite nobilitatis canitiem. atq̃ a pue-
ro optime conuersationis actus: et ꝑm
sancte et a deo condite legis constituta.
respondit cito dicẽs premitti se velle in
infernum. Non enĩ etati nostre dignuz
est inquit fingere. vt multi adolescẽtes
arbitrantes eleaçarũ nonaginta annoꝝ
transisse ad vitam alienigenaruz: et ipsi
propter meã simulatõez ⁊ propter mo-
dicũ corruptibilis vite tpis decipiant: ⁊
ꝑ hoc maculaz atq̃ execrationẽ meã sene
ctuti cõquirã. Nã et si in ꝑsenti tpe sup
plicijs hoĩm eripiar: sed manũ oĩpoten-
tis nec viuus nec defunctꝰ effugiã Quã
obrem fortiter vitã excedẽdo. senectute
quidẽ dignꝰ apparebo: adolescẽtibꝫ autẽ
exemplũ forte relinquã: si ꝓmpto aĩo ac
fortiter ꝓ grauissimis ac sanctissimis le
gibꝫ honesta morte ꝑfungar. His dictis
cõfestim ad suppliciũ trahebat. Hi aũt q̃
eũ ducebãt ⁊ pauloante fuerant mitio-
res: in irã conuersi sunt ꝓpter sermões
ab eo dictos quos illi ꝑ arrogantiã ꝓla
tos arbitrabantur. Sed cũ plagis peri
meret: ingemuit: et dixit. Dñe qui hẽs
scãm sciaz: manifeste tu scis: qꝛ cũ a mor
te possez liberari. duros corpis sustineo
dolores: ꝑm aĩam vero ꝓpter timorẽ tuũ
libẽter hec patior. Et iste quidẽ hoc mo-
do vita decessit. nõ solũ iuuenibꝫ. sed et
vniuerse gẽti memoriã mortꝫ sue ad exẽ
plũ virtutis ⁊ fortitudinis derelinquẽs

VII

Contigit aũt septem
fratres vna cũ matre apprehen
sos compelli a rege edere con-
tra fas carnes porcinas flagris et taure
is cruciatos. Unus autez ex illis q̃ erat
primus sic ait: Quid queris ⁊ quid vis
discere a nobis? Parati sumus mori
magis q̃ patrias dei leges preuaricari.
Iratus itaq̃ rex iussit sartagines et ol
las eneas succendi. quibus statim suc-
censis iussit ei qui prior fuerat locutus
amputari linguã: ⁊ cute capitis abstra-
cta sũmas q̃z manꝰ ⁊ pedes ei ꝑcidi: cete
ris eius fratribꝫ ⁊ matre inspiciẽtibus.
Et cum iaz per oĩa inutilis factus esset:
iussit ignẽ admoueri: et adhuc spirantẽ

roꝛeri in ſartagine·in qua cū viu crucia
retur:ceteri vna cū matre inuicē ſe hoꝛ/
tabanť moꝛi foꝛtiter dicētes:Dñs deus
aſpiciet veritatē·et conſolabiť in nobis
quēadmodū in p̄teſtatōe cantici declā
rauit moyſes·et in ſeruis ſuis conſola/
bitur.Doꝛtuo itaq; illo p̄imo hoc mo/
do ſequentē deducebant ad illudendū
et cute capitis eius cū capillis abſtracta
interrogabant ſi māducaret p̄ius q̄ to
to coꝛpoꝛe p̄ membꝛa ſingula puniretur
At ille reſpōdens patria voce dixit: Nō
faciam.Propter quod ⁊ iſte ſequēti lo/
co p̄imi toꝛmēta ſuſcepit: et in vltimo
ſpū conſtitutus·ſic ait:Tu quidem ſce/
leſtiſſime in p̄eſenti vita nos p̄rdis·ſz
reꝛ mūdi defunctos nos p̄ ſuis legibus
eterne vite reſurrectōe ſuſcitabit Poſt
hunc tertius illudiť.et linguā poſtulat⁹
cito p̄tulit·et manus cōſtanter extēdit:
et cum fiducia ait.De celo iſto poſſideo:ſz
p̄pter dei leges nunc hec ipa deſpicio qm̄
ab ipo me ea receptuꝝ ſpero.Ita vt reꝛ
et qui cum ipo erāt mirarenť adoleſcen
tis animū.q; tanq; nihil duceret crucia
tus.Et hoc ita defuncto:quartum vexa/
bant ſimiliter toꝛquētes.Et cū iaz iſſet
ad moꝛtē·ſic ait: Potius eſt ab hoīb
moꝛti datos ſpem expectare a deo:iteruz
ab ipo reſuſcitandos. Tibi enī reſurre/
ctio ad vitā nō erit.Et cū ad mouiſſent
quintū vexabant eū:at ille reſpiciens in
eum dixit. Poteſtatem inter hoīes ha/
bens cum ſis coꝛruptibilis facis qđ vis
Noli aūt putare genus noſtrū a deo eſ/
ſe derelictū.Tu autez patienter ſuſtine
et videbis magnam poteſtatem ipius q̄
liter te et ſemen tuum toꝛquebit.Poſt
hūc ducebant ſextum·et his moꝛi inci/
piēs ſic ait:Noli fruſtra errare.Nos enī
p̄pter noſmetipos hoc patimur peccan/
tes in deuz noſtrū .et digna ammiratōe
facta ſūt in nobis.Tu autez ne exiſtimeſ
tibi impune futurū: quod cōtra deū pu
gnare tēptaueꝛis.Supra modū autē ma
ter mirabilis ⁊ honoꝛū memoꝛia digna
que p̄euntes ſeptē filios ſub vnius diei
tempoꝛe conſpiciens:bono animo fere/
bat p̄opter ſpez quā in deo habebat·fin
gulos illoꝛū hoꝛtabať voce patria foꝛti/
ter repleta ſapia:⁊ femineē cogitationi
maſculinū animū inſerens dixit ad eos
Neſcio qualiter i vtero meo apparuiſtis
Neq; enī ego ſpm̄ et aiaz donaui vobis
vitam:⁊ ſinguloꝛū membꝛa nō ego ipa
compegi.Sed enī mūdi creatoꝛ qui foꝛ
mauit hoīs natiuitatē·quiq; oīm inue/
nit oꝛiginē:et ſpiritū vobis iterū cū mi/
ſericoꝛdia reddet et vitā: ſicut nunc vos
metipos deſpicitis p̄pter leges eius.An
tiochus aūt contēni ſe arbitraꝛ⁹.ſimul
et exp̄obꝛantis voce deſpecta:cuz adhuc
adoleſcētioꝛ ſupeſſet·nō ſolū verbis hoꝛ
tabať: ſed et cum iuramēto affirmabat
diuitem ſe et beatum facturū:et tranſla
tum a patriis legib⁹ amicū habiturum:
et res neceſſarias ei p̄bituꝝ.Sed ad
hec cū adoleſcēs nequaq; inclinareť·vo
cauit reꝛ matrē et ſuadebat ei vt adole/
ſcenti fieret in ſalutē. Cum aūt multis
eam verbis eſſet hoꝛtatus·p̄omiſit ſua
ſuram ſe filio ſuo.Itaq; inclinata ad il/
lum irridens crudelē tyrannum·ait pa
trio voce:Fili mi miſerere mei que te in
vtero nouē menſib⁹ poꝛtaui:et lac trien
nio dedi ⁊ alui et in etatē iſtam perdu/
xi.Peto nate vt aſpicias ad celum ⁊ terrā
et ad oīa que in eis ſunt· ⁊ intelligas q̄
ex nihilo fecit illa deus et hoīm gen⁹.ita
fiet vt nō timeas carnificem iſtum: ſed
dignus fratrib⁹ tuis effectus patricipes
ſuſcipe moꝛtē·vt in illa miſeratōe cū fra
trib⁹ tuis te recipiā.Cum hec illa adhuc
diceret:ait adoleſcens Quē ſuſtinetis
Nō obedio p̄cepto regis:ſed p̄cepto legis
que data ē nobis p̄ moyſen. Tu vero q̄
inuentoꝛ oīs malicie factus es in hebꝛe
os·nō effugies manū dei.Nos enī p̄ pec/
catis nr̄is hec patimur.Et ſi nobis p̄o/
pter increpatōez ⁊ coꝛreptōez dñs deus
nr̄ modicū iratus ē:ſed iterū reconciliabi
tur ſeruis ſuis.Tu aūt o ſceleſte et oīm
hoīm flagitioſiſſime noli fruſtra extolli
vanis ſpebus in ſeruos ei⁹ inflāmat⁹.Nō
dum enim omnipotentis dei et oīa in
ſpiciētis iudiciū effugiſti. Nam fratres

mei modico nunc dolore sustentato sub testamento eterne vite effecti sunt: tu vero iudicio dei iustas superbie tue penas exolues Ego aũt sicut ⁊ fratres mei animam et corpus meum trado ꝓ patrijs legibꝫ inuocãs deum maturius gẽti nostre ꝓpitiũ fieri: tecꝫ cũ tormẽtis et verberibus confiteri ꝙ ipse est deus solus. In me vero et in fratribꝰ meis desinet oĩs potẽtis ira que sup oĩne genꝰ nostrũ iuste supducta est. Tũc rex accensus ira: in hũc sup oẽs crudelius deseuit: indigne ferẽs se derisũ. Et hic itaꝫ mũdus obijt posi filios et mater consumpta est. Igit de sacrificijs et de nimijs crudelitatibus satis dictum est.

VIII

Iudas vero machabeus: et qui cum illo erant introibãt latenter in castella: ⁊ cõuocantes cognatos et amicos: et eos qui permanserant in iudaismo assumentes: eduxerũt ad se sex milia viros. Et inuocabant dominũ vt respiceret in populũ qui ab oĩ bus calcabat̃: ⁊ misereret templo quod contaminabatur ab impijs. Misereret etiam exterminio ciuitatis que esset iminẽti cõplananda: et vocez sanguinis ad se clamãtis audiret: memoraret quoꝫ iniquissimas mortes paruulorũ innocentiũ: et blasphemias nomini suo illatas: et indignaret̃ sup his At machabeus congregata multitudine intolerabilis gẽtibus efficiebat̃. Ira enim dñi in misericordiã uersa est. Et supueniens castellis et ciuitatibꝰ improuisus succẽdebat eas: et opportuna loca occupans nõ paucas hostiũ strages dabat: Maxime autẽ noctibꝰ ad huiuscemodi excursus ferebat̃: et fama virtutis eius vbiꝫ diffundebatur. Philidẽs autez philippus paulatim virũ ad profectũ venire: ac frequentius res ei cedere ꝓspere: ad ptolomeum ducem celesyrie et phœnicis scripsit vt auxiliuz ferret regis negocijs. At ille velociter misit nicanorẽ patrocli ỏ primoribus amicũ: datis ei de permixtis gẽtibus armatis nõ minus viginti milibꝰ vt vniuersum iudeorũ genus deleret: adiuncto et gorgia viro militari: et in bellicis rebus experientissimo. Cõstituit autem nicanor regi vt tributũ quod romanis erat dandũ: duo milia talẽtorum de captiuitate iudeorum suppleret. Statimqꝫ ad maritimas ciuitates misit conuocãs ad coemptionẽ iudaicarum mancipiorũ promittentes se nonaginta mancipia talento distracturum: non respiciẽs ad vindictam que eum ab omnipotente esset consecutura. Judas autem vbi cõperit: indicauit his qui secum erãt iudeis nicanoris aduentũ. Ex quibus quidam formidantes: et nõ credentes dei iusticie in fugam vertebant̃: alij vero si qui de his superãt veniebant simulqꝫ dñm deprecabant̃ vt eriperet eos de impio nicanore qui eos priusqꝫ in cominus veniret vendiderat. Et si nõ propter eos: propter testamentum tamen quod erat ad patres eorũ: et ꝓpter inuocationẽ sancti et magnifici nois ei⁹ sup ipos. Conuocatis autem machabeus septẽ milibus qui cum ipo erant: rogabat ne hostibꝰ reconciliarent̃ neqꝫ metuerẽt inique venientiũ aduersum se hostium multitudinẽ: sed fortiter contenderẽt ante oculos habẽtes contumeliaz q̃ loco sancto ab his iniuste esset illata: itẽ qꝫ ludibrio habite ciuitatis iniuriaz: adhuc etiam veterum instituta conuulsa. Nam illi quidem armis confidunt: audacia simul et audacia: nos aũt in omnipotẽte dño qui potest ⁊ venientes aduersum nos et vniuersuz mundũ vno nutu delere: cõfidimus. Ammonuit aũt eos et de auxilijs dei que facta sunt erga parentes: et ꝙ sub sennacherib centũ octoginta quinqꝫ milia perierũt: et de prelio qđ eis aduersus galathas fuit in babylonia vt oẽs vbi ad rem ventũ est macedonibus socijs hesitantibus: ipsi sex milia soli peremerunt centum viginti milia ꝓpter auxilium illis datuz de celo: et beneficia pro his plurima cõsecuti sunt. His verbis constantes effecti sunt: ⁊ ꝓ legibꝰ ⁊ patria mori parati. Constituit

itaq; fratres suos duces vtriq; ordini si
monē et iosephū et ionathaz subiectis
vnicuiq; millenis et quingentenis: ad
hoc etiam ab esdra lecto illis sancto li-
bro et dato signo adiutorij dei. in prima
acie ipe dux cōmisit cum nicanore. Et
facto sibi adiutore omīpotēte: iuterfece
runt sup nouē milia hoīm: maiorē autē
partem exercitus nicanoris vulneribꝫ
debilem factā fugere compulerūt. Pe-
cunijs vero eoꝝ qui ad emptionē ipsoꝝ
venerant sublatis. ipos vsq; quaq; perse
cuti sunt. sed reuersi sunt ora ꝯclusi. Nā
erat ante sabbatū: quā ob causaz non ꝑ
seuerauerūt insequentes. Arma autem
ipoꝝ ⁊ spolia congregantes sabbatū age
bant benedicētes dn̄m qui liberauit eos
in isto die: misericordie initiū stillans in
eos. Post sabbatū vero debilibus et or-
phanis et viduis diuiserūt spolia: et re-
sidua ipi cū suis habuere. His itaq; ge-
stis et cōiter ab oībꝫ facta obsecratione:
misericordē dn̄m postulabāt: vt in finez
seruis suis reconciliaret. Et ex his qui
cum timotheo et bacchide erant contra
se contendentes super viginti milia in-
terfecerūt et munitiones excelsas obti
nuerunt: et plures predas diuiseruut.
equam portionē debilibꝫ pupillis et vi-
duis sed et senioribꝫ faciētes. Et cuz ar-
ma eorū diligenter collegissent: oīa cō-
posuerūt in locis oportunis. Residua
vero spolia hierosolymam detulerunt: ⁊
philarchen qui cum timotheo erat īter-
fecerunt virum scelestum qui in multꝫ
iudeos afflixerat. Et cuz epinichia age-
rent in hierosolymis eos qui sacras ia-
nuas incenderuut: id est calisthenen cū
in quoddam domicilium refugissent in
cenderunt digna eis mercede ꝓ impie-
tatibus suis reddita. Facinorosissimus
autem nicanor qui mille negociantes
ad iudeorum venditionem adduxerat:
humiliatus auxilio domini ab his quos
nullos existimauerat: deposita veste glo
rie per mediterranea fugiens solus ve-
nit antiochiam: summam infelicitatez
de interitu sui exercitus consecutus Et
qui promiserat romanis se tributum re
stituere de captiuitate hierosolymoruz
predicabat nunc protectorem deum ha
bere iudeos et ob ipsum inuulnerabi-
les esse: eo ꝙ sequerentur leges ab ipso
constitutas.

IX

Eodem tempore antiochus in
poneste reuertebatur de ꝑside.
Intrauerat enī in eam que di-
citur ꝑsipolis et tēptauit expoliare tem
plum: et ciuitatem opprimere: sed mul
titudine ad arma cōcurrente in fugam
versi sunt et ita contigit vt antiochus
post fugam turpiter rediret: Et cum ve
nisset circa egbathanan. recognouit q̄
erga nicanorē et timotheum gesta sunt.
Elatus aūt in ira. arbitrabat se iniuriaz
illoꝝ qui se fugauerant posse in iudeos
retorquere: ideoq; iussit agitari currū su
um sine intermissione agēs iter. celesti
eū iudicio ꝑurgente: eo ꝙ ita supbe locu
tus est se venturū hierosolymā: ⁊ conge
riem sepulcri iudeoꝝ eam facturū. Sz
qui vniuersa cōspicit dn̄s deus israel ꝑ
cussit eum insanabili ⁊ inuisibili plaga
Ut enī finiuit hūc ipm sermonē: appre-
hendit eū dolor dirus viscerū et amara
internorū tormēta: Et quidē satis iuste
quippe qui multis ⁊ nouis cruciatibus
alioꝝ torserat viscera: licet ille nullo mo
do a sua malicia cessaret. Sup hoc autē
superbia repletus ignez spirans animo
in iudeos ⁊ precipiens accelerari nego-
cium. contigit illū impetu euntē de cur
ru cadere: ⁊ graui corpis collisione mē-
bra vexari. Isq; qui sibi videbat etiam
fluctibus maris imperare: supra huma
num modum superbia replet⁹. ⁊ mon-
tium altitudines in statera appendere:
nuuc humiliatus ad terrā in gestatorio
portabatur. manifestam dei virtutez in
semetipso contestans: ita vt de corpore
impij vermes scaturirent. ac viuētes in
doloribus carnes eius effluerent: odo-
re etiā illius et fetore exercit⁹ grauaret.
Et qui paulo ante sidera celi cōtingere
se arbitrabatur: eum nemo poterat pro-
pter intolerantiā fetoris portare. Hinc

igit̃ cepit ex graui superbia deductus ad
agnitõem sui venire diuina ammonit⁹
plaga: ꝑ momẽta singula doloribus su-
is augmenta capiẽtibus. Et cũ nec ip̃e
iam fetorẽ suum ferre posset. ita ait: Iu-
stum est subditũ esse deo: et mortalẽ nõ
paria deo sentire. Orabat autẽ hic cele-
stus dñm a quo nõ esset misericordiam
cõsecuturus: et ciuitatez ad quam festi-
nãs veniebat: vt eam ad solũ deduceret
ac sepulcrũ ꝯgestoꝝ faceret. nunc optat
liberam reddere: et iudeos quos nec se-
pultura quidẽ se dignos habiturũ. sed
auibus ac feris diripiendos traditurũ:
et cũ paruulis exterminaturũ dixerat:
equales nũc athenienſibꝫ factuꝝ pollice-
tur. templũ etiã sanctuz quod prius ex-
poliauerat. optimis donis ornaturum:
et sancta vasa multiplicaturũ: ⁊ ꝑtinen-
tes ad sacrificia sumptus. d̃ redditibꝫ su-
is prestaturũ: suꝑ hec ⁊ iudeũ se futurũ:
et oẽm locũ terre ꝑambulaturũ. ⁊ p̃dica-
turũ dei potestatẽ. Sed nõ cessantibꝫ do-
loribꝫ: suꝑuenerat enĩ in eũ iustũ dei iu-
dicium. desperans scripsit ad iudeos in
hunc modũ deꝑcatõis epl̃am hec conti-
nentẽ: Optimis ciuibꝫ iudeis: plurimã
salutẽ et bene valere: et esse felices: rex ⁊
princeps antiochus. Si bene valetꝫ et
filij vestri et ex sententia vobis cũcta sũt
maxmas agimus gr̃as. Et ego in infir-
mitate constitutus: vestri aũt memor be-
nigne reuersus de ꝑsidis locis et ĩ infir-
mitate graui apprehensus necessarium
duxi ꝓ cõmuni vtilitate curam habere:
nõ desperans memetip̃m: sed spem mul-
tam habens effugiendi infirmitatẽ. Re-
spiciens autem ꝙ et pater meus quibꝫ
temporibꝫ in locis suꝑioribꝫ ducebat ex-
ercitũ: ostẽdit qui post se suscipet princi-
patũ vt si quid cõtrarium accideret aut
difficile nũciaret̃. sciẽtes hi qui in regio-
nibꝫ erãt cui esset rerũ summa derelicta
nõ turbarent̃: ad hec ꝯsiderãs de ꝓximo
potẽtes quosqꝫ et vicinos tꝑibꝫ insidiã-
tes et euentũ expectantes: designaui fi-
lium meũ antiochũ regẽ. quẽ sepe recur-
rens in superiora regna multis vestruz
cõmendabã: et scripsi ad euz q̃ subiecta
sunt. Oro itaqꝫ vos et peto memores be-
neficioꝝ publice et priuatim: vt vnusq̃s-
qꝫ conseruet fidẽ ad me ⁊ ad filiũ meuz.
Cõfido enĩ eũ modeste ⁊ humane actu-
rũ et sequentẽ ꝓpositũ meũ: cõmunem
vobis fore. Igitur homicida et blasphe-
mus pessime ꝑcussus: et vt ip̃e alios tra-
ctauerat. ꝑegre in montibꝫ miserabili
obitu vita functus est. Trãsferebat aũt
corpus philippus colluctaneus ei⁹ qui
metuẽs filiũ antiochi. ad ptolomeum
philometorẽ in egyptũ abijt. X

Machabeus autem et qui cuz eo
erãt dño se ꝓtegente templum
quidẽ et ciuitatez recepit: aras
autẽ quas alienigene per plateas extru-
xerãt. itemqꝫ delubra. demolitus est. Et
purgato templo aliud altare fecerũt et
de ignitis lapidibus igne concepto sacri-
ficia obtulerũt post bienniũ: et incensuz
et lucernas: et panes ꝓpositõis posuerũt
Quibus gestis rogabant dñm ꝓstrati
in terram: ne amplius talibꝫ malis inci-
derent. Sed ⁊ si qñ peccassent. vt ab ip̃o
mitius corriperent̃: et non barbaris ac
blasphemis hoĩbꝫ traderẽt̃. Qua die au-
tem templũ ab alienigenis pollutũ fue-
rat: contigit eadem die purificatõez fie-
ri vicesima ⁊ quinta mẽsis qui fuit cas-
leu. Et cũ leticia diebꝫ octo egerunt in
modum tabernaculoꝝ: recordãtes ꝙ an-
te modicũ temporis diem solennem ta-
bernaculorum in montibus et in spelũ-
cis more bestiarum egerant. propter qd̃
tirsos et ramos virides et palmas pre-
ferebant ei. qui prosperauit mundare lo-
cum suum. Et decreuerunt cõmuni p̃-
cepto: et decreto vniuerse genti iudeoꝝ
omnibꝫ ãnis agere dies istos. Et antio-
chi quidẽ qui appellatus est nobilis vi-
te excessus ita se habuit. Nunc autez de
eupatore antiochi impij filio que gesta
sunt narrabimus: breuiantes mala que
in bellis gesta sunt. Hic enĩ suscepto re-
gno cõstituit super negocia regni lysiaz
quendã phenicis ⁊ syrie militie principẽ
Nam ptolomeus qui dicebatur macer

iusti tenax erga iudeos: esse cōstituit: te
p̄cipue ꝓpter iniquitem que facta erat
in eos et pacifice agere cū eis. Sed ob
hoc accusatus ab amicis apud eupatorē
cum freqnenter proditor audiret eo ꝙ
cyprum creditam sibi a philometore de
seruisset: et ad antiochū nobilē trāsiat⁹
etiam ab eo recessisset: veneno vitā fini-
uit. Gorgias aūt cū esset dux locoꝝ: assū
ptis aduenis frequēter iudeos debella-
bat. Judei vero qui tenebant opportu-
nas munitōes fugatos ab hierosolimis
suscipiebāt: et bellare tēptabant. Hi ve-
ro qui erāt cum machabeo ꝑ orationes
dn̄m rogātes vt esset sibi adiutor: impe
tum fecerūt in munitōes idumeoꝝ: mlt
taqꝫ vi insistētes loco obtinuerūt: occur
rentes interemerūt: et oēs simul nō mi
nus vigintiquinqꝫ milib⁹ trucidauerūt.
Quidā aūt cuꝫ ꝯfugissent in duas tur-
res valde munitas. omnē apparatuꝫ ad
repugnandū habētes. machabe⁹ ad eo-
rum expugnatōem relicto simone et io
sepho. itemqꝫ çacheo eisqꝫ qui cum ipsis
erāt satis multis: ip̄e ad eas que ampli⁹
ꝑurgebant pugnās conuersus est. Hi
vero qui cū simone erāt cupiditate du-
cti a quibusdā qui in turrib⁹ erāt suasi
sunt pecunia. ⁊ septuaginta milibus di
drachmis acceptis dimiserūt quosdā ef
fugere. Cum autem machabeo nuncia
tum esset qd̄ factū est principib⁹ ꝓpl'i cō-
gregatis accusauit ꝙ pecunia fratres vē
didissent aduersarijs eoꝝ dimissis. Hos
igit̄ proditores factos interfecit: et con-
festim duas turres occupauit. Armis
autē ac manibus oīa prospere agēdo in
duabus munitionib⁹ plusqꝫ viginti mi
lia peremit. Et thimotheus qui prius a
iudeis fuerat superatus conuocato exer
citu peregrine multitudinis ⁊ cōgrega-
to equitatu asiano aduenit: quasi armis
iudeam capturus. Machabeus autem
et qui cum ipso erant appropinquante
illo deprecabantur dn̄m caput terra asp̄
gentes. lumbosqꝫ cilitijs precincti. ad al
taris crepidinem prouoluti. vt sibi pro
pitius: inimicis autē eorum esset inimi
cus: et aduersarijs aduersaretur sicut
lex dicit. Et ita post orationē sumptis ar
mis longius de ciuitate ꝓcedētes ⁊ pro
ximi hostib⁹ effecti resederūt. Primo au
tem solis ortu vtriqꝫ cōmiserunt. isti q̄
dem victorie et prosperitatis sponsorem
cū virtute dn̄m habentes: illi aūt ducē
belli animū habebant. Sed cum vehe-
mens pugna esset: apparuerunt aduer-
sarijs de celo viri quinqꝫ in equis: frenis
aureis decori ducatum iudeis prestātes
ex quibus duo machabeum mediuꝫ ha
bentes armis suis circūseptum incolu
men conseruabāt: in aduersarios autē
tela et fulmina iaciebant: ex quo et ceci
tate confusi et repleti perturbatione ca
debāt. Interfecti sunt autē viginti mi-
lia quingenti ⁊ equites sexcenti. Timo
theus vero cōfugit in gaçaram presidiū
munitū cui p̄erat cereas: machabe⁹ aūt
et q̄ cū eo erāt letātes obsederūt p̄sidiū
diebus quattuor. At hi qui intus erant
loci firmitate confisi supra modum ma
ledicebāt: ⁊ sermones nephandos iacta
bant. Sed cuꝫ dies quinta illucesceret
viginti iuuenes ex his qui cum macha
beo erant. accensi animis propter blas-
phemiā viriliter accesserunt ad murū: ⁊
feroci animo incedētes ascendebāt: sed
et alij similiter ascendentes turres por
tasqꝫ succēdere aggressi sunt: atqꝫ ipsos
maledicos viuos concremare. Per cō
tinuū aūt biduū. presidio vastato timo
theum occultantē se in quodā repertuꝫ
loco peremerunt: et fratrē illius cereaꝫ
et appollophanem occiderūt. Quibus
gestis: in hymnis et confessionib⁹ bene
dicebant dn̄m qui magna fecit in israel
et victoriam dedit illis.

XI

Sed paruo post tempore lysias
procurator regis ⁊ ꝓpinqu⁹ ac
negocioꝝ p̄posit⁹ grauit̄ ferens
de his q̄ acciderāt: ꝯgregatis octoginta
milib⁹ et equitatu vniuso veniebat adu
sū iudeos existimās se ciuitatē quidē ca
ptā gētib⁹ habitaculū facturū: templū
vero in pecunie q̄situ sicut cetera delu-
bra gētiū habiturū: ⁊ ꝑ singulos annos

vnale sacerdotiũ nusq̃ cogitãs dei po
testatẽ. sed mẽte effrenatus in multitu
dine peditũ ⁊ in milib⁹ equitũ ⁊ in octo
ginta elephãtis confidebat. Ingressus
aũt iudeã ⁊ appropiãs bethsure q̃ erat in
angusto loco ab hierosolyma interuallo
quinq̃ stadior⁹: illud presidiũ expugna
bat. Vt aũt machabeus ⁊ qui cũ eo erãt
cognouerũt expugnari psidia: cuz fletu
et lachrymis rogabãt dñm: ⁊ ois turba
simul: vt bonũ angelũ mitteret ad salu
tem israel. Et ipe prim⁹ machabeus sũ
ptis armis ceteros adhortat⁹ ẽ simul se
cum periculũ subire ⁊ ferre auxiliũ frib⁹
suis. Quib⁹ pariter pmpto animo proce
derẽt hierosolymis· apparuit pcedẽs eos
eques in veste cãdida: armis aureis ha
stam vibrãs. Tũc oẽs simul benedixerũt
misericordẽ dñm: ⁊ cõualuerũt animis
nõ soluz hoies sed ⁊ bestias ferocissimas
⁊ muros ferreos parati penetrare Jbãt
igit̃ pmpti de celo habentes adiutorẽ ⁊
miserantẽ sup eos dñm. Leonũ autem
more impetu irruẽtes in hostes pstraue
rũt ex eis vndecim milia peditũ: ⁊ equi
tum mille sexcẽtos: vniuersos aũt in fu
gam verterũt plures aũt ex eis vulnera
ti nudi euaserũt. Sed et ipe lysias tur
piter fugiẽs euasit. Et q̃ nõ insensatus
erat: secũ ipe reputãs factã erga se dimi
nutionẽ: ⁊ intelligẽs inuictos esse hebre
os oipotẽtis dei auxilio nitẽtes: misit ad
eos· pmisitq̃ se consensurũ oib⁹ q̃ iusta
sunt: ⁊ regẽ cõpulsuruz amicũ fieri. An
nuit aũt machabeus precib⁹ lysie: in om
nibus vtilitati ꝓsulẽs. Et quecũq̃ ma
chabeus scripsit lysie de iudeis· ea rer cõ
cessit. Nam erãt scripte iudeis epl̃e a ly
sia siquidẽ hũc modũ ꝓtinentes: Lysias
ꝓlo iudeor⁹ salutẽ. Johannes ⁊ absa
lon qui missi fuerant a vobis tradentes
scripta postulabant: vt ea que p illos fi
gnificabantur· implerem. Quecũq̃ igi
tur regi potuerũt perferri· exposui: ⁊ que
res permittebat· consensi. Si igitur in
negocijs fidem conseruaueritis: ⁊ vtin
ceps bonor⁹ vobis causa esse temptabo
De ceteris autem per singula verba man
daui et istis ⁊ his qui a me missi sũt col
loqui vobiscũ. Bene valete. Anno cen
tesimo quadragesimooctauo mẽsis di
oscor⁹ die vicesima et quarta. Regis au
tem epistola ista continebat. Rex antio
chus: lysie fratri salutez. Patre nostro
inter deos trãslato nos volentes eos q̃
sunt in regno nostro sine tumultu age
re et rebus suis adhibere diligentiã: au
diuimus iudeos nõ cõsensisse pri meo
vt transferent̃ ad ritũ grecor⁹um· sed te
nere velle suum institutum· ac ꝓpterea
postulare a nobis ꝓcedi sibi legitima sua
Volẽtes igit̃ hanc q̃z gentẽ quietã esse:
statuẽtes iudicauim⁹ templũ restitui il
lis: vt agerẽt ꝛm suor⁹ maior⁹ consuetu
dinẽ. Bene igit̃ feceris: si miseris ad eos
et dextraz dederis: vt cognita nostra vo
luntate bono animo sint: ⁊ vtilitatib⁹ p
priis deseruiant. Ad iudeos vero regis
epistola talis erat. Rex antiochus sena
tui iudeor⁹: et ceteris iudeis salutez. Si
valetis sic estis vt volumus· sed ⁊ ipi be
ne valem⁹. Adrit nos menelaus dicens
velle vos descendere ad vestros qui sunt
apud nos. Vbis igitur qui cõmeant vsq̃
ad diẽ tricesimum mẽsis xandici dam⁹
dextras securitatis: vt iudaicis vtantur
cibis ⁊ legib⁹ suis sicut ⁊ prius: et nemo
eor⁹um vllo modo molestiam patiat̃ de
his que per ignorantiaz gesta sunt. Mi
simus autem et menelaum qui vos al
loquat̃. Valete. Anno cẽtesimo quadra
gesimooctauo xandici mẽsis quintade
cima die. Misserũt autem etiaz romani
epistolã ita se habentẽ. Quintus mẽni
us et titus manilius legati romanor⁹ũ:
populo iudeor⁹um· salutem. De his que
lysias cognatus regis concessit vobis: ⁊
nos cõcessimus de quib⁹ aũt ad regẽ iu
dicauit referendum: confestim aliquez
mittite diligentius inter vos conferen
tes: vt decernamus sicuti congruit vob.
Nos enĩ antiochiam accedim⁹. Ideoq̃z
festinate rescribere vt nos q̃z sciamus cu
ius estis voluntatis. Bene valete. An
no centesimo quadragesimo octauo q̃n
tadecima die mensis xandici.

Hijs factis pactionib⁹ XII
hlysias ꝑgebat ad regem: iudei
aũt agriculture operaꝫ dabant.
Sed hi qui resederãt timotheus ⁊ apol
lonius gẽnei filius. sed ⁊ hieronymus ⁊
demophon suꝑb⁹ et nicanor cypriarches
nõ sinebãt eos in silẽtio agere et quiete
Joppite vero tale quoddã flagitiũ ꝑpe-
trarũt. Rogauerũt iudeos cũ quib⁹ ha-
bitabãt: ascẽdere scaphas q̃s parauerãt
cũ vxorib⁹ ⁊ filijs q̃si nullis inimicitijs
inter eos subiacẽtib⁹. Scd̃m cõe itaq̃
decretũ ciuitatis: et ip̃is acquiescẽtibus
pacisq̃ causa nihil suspectũ habẽtib⁹ cũ
in altũ ꝓcessissent submerserũt non mi
nus ducẽtos. Quã crudelitatem iudas
in sue gẽtis hoĩes factã vt cognouit: ꝑce
pit viris qui erãt cũ ip̃o: ⁊ ĩuocato iusto
iudice deo. venit aduersus interfectores
fratrũ: ⁊ portũ quidẽ nocte succẽdit. sca-
phas exussit: eos autẽ qui ab igne fuge-
rãt gladio ꝑemit. Et cum hec ita egisset
discessit q̃si iteruꝫ reuersur⁹ et vniũsos
ioppitas eradicatur⁹. Sed cũ cognouis
set ⁊ eos q̃ erãt iamnie velle pari mõ fa-
cere habitãtib⁹ secũ iudeis: iamnitis q̃ꝫ
nocte suꝑuenit: ⁊ portũ cũ nauib⁹ succẽ
dit: ita vt lumẽ ignis appareret hieroso
lymis ab stadijs ducẽtis q̃draginta. In
de cum iam abissent nouẽ stadijs ⁊ iter
facerẽt ad thimotheũ. cõmiserũt cuꝫ eo
arabes quĩq̃ milia viri et equites quin-
gẽti. Cũq̃ pugna valida fieret ⁊ auxilio
dei prospere cessisset: residui arabes victi
petebãt a iuda dextras sibi dari ꝓmittẽ
tes se pascua daturos: et in ceteris ꝓfu-
turos. Judas aũt arbitrat⁹ vere in mul
tis eos vtiles. ꝓmisit pacẽ: dextrisq̃ ac-
ceptis discessere ad tabernacula sua. Ag
gressus ẽ aũt et ciuitatẽ quandã firmã
põtib⁹ murisq̃ circũseptã q̃ a turbis ha
bitabat̃ gentiũ promiscuarũ. cui nomẽ
casphin. hi vero qui int⁹ erãt ꝯfidentes
in stabilitate muroꝝ et apparatu alimo
niarũ remissius agebãt. maledictis la-
cessentes iudã ⁊ blasphemãtes ⁊ loquẽ-
tes q̃ fas nõ est. Machabeus autẽ inuo-
cato magno mũdi principe qui sine arie
tibus et machinis temporib⁹ iesu preci
pitauit hiericho: irruit ferociter muris
et capta ciuitate ꝑ dñi volũtatem innu
merabiles cedes fecit: ita vt adiacẽs sta
gnũ stadioꝝ duoꝝ latitudinis sanguine
interfectoꝝ fluere videret̃. Inde disces
serunt stadia septingẽta quinquaginta
et venerunt in tharacha ad eos qui di-
cunt̃ tibianei iudeos: ⁊ timotheũ quidẽ
in illis locis nõ cõprehenderũt. nullo-
q̃ negocio perfecto regressus est. relicto
in quodã loco firmissimo p̃sidio. Dosi-
theus aũt ⁊ sosipater q̃ erãt duces cum
machabeo ꝑemert̃ a thimotheo relictos
in p̃sidio decẽ milia viros. At machabe⁹
ordinatis circũ se sex milib⁹ ⁊ ꝯstitutis ꝑ
cohortes: aduersus thimotheũ processit
habentẽ secũ centum viginti milia pedi
tum equitũq̃ duo milia quingẽtos. Co
gnito aũt iude aduentu thimotheus p̃-
misit mulieres: et filios ⁊ reliquũ appa
ratuꝫ in prefidiuꝫ quod carmon dicitur
Erat enĩ inexpugnabile et accessu diffi-
cile ꝓpter locoꝝ angustias. Cũq̃ cohors
iude prima apparuisset. timor hostib⁹ in
cussus est ex p̃sentia dei qui vniuersa cõ
spicit: et in fugã versi sunt alius ab alio
ita vt magis a suis deijcerent̃: et gladio
rũ suoꝝ ictib⁹ debilitarent̃. Judas autẽ
vehementer instabat puniens propha-
nos et ꝓstrauit ex eis triginta milia vi-
roꝝ. Ipse vero timotheus incidit in p̃-
tes dosithei ⁊ sosipatris ⁊ multis p̃cib⁹
postulabat vt viuus dimitteretur: eo q̃
multoꝝ ex iudeis parẽtes haberet ac fra
tres q̃s morte eius decipi eueniret. Et
cũ fidẽ dedisset restitutuꝝ se eos s̃m ꝯsti
tutũ: illesum eũ dimiserũt ꝓpter fratrũ
salutem. Judas aũt regressus est a car-
mon interfectis vigintiquinq̃ milib⁹.
Post hoꝝ fugã ⁊ necẽ. mouit exercitum
ad effron ciuitatẽ munitaꝫ in qua mul-
titudo diuersaꝝ gentiũ habitabat: ⁊ ro-
busti iuuenes ꝑ muris cõsistẽtes fortit̃
repugnabãt. In hac aũt machine mul-
te ⁊ teloꝝ erat apparatus. Sed cũ omĩ-
potẽtẽ inuocassent: qui ptãte sua vires
hostium confringit. ceperunt ciuitatẽ: ⁊

ex eis qui intus erãt vigintiq̃nq̃ milia
ꝓstrauerũt. Inde ad ciuitatẽ scytharuz
abierũt: q̃ ab hierosolymis sexcẽtis sta
diis aberat. Cõtestãtib⁹ aũt his q̃apud
scytopolitas erant iudeis ꝙ benigne ab
eis haberentur: ⁊ temporib⁹ infelicitat⁹
ꝙ modeste secũ egerint. gr̃as agẽtes eis
et exhortati etiã de cetero erga gen⁹ suũ
benignos esse. venerunt hierosolymam
die solẽni septimanaruz instãte. Et post
pẽtecosten abierũt ꝯtra gorgiã p̃posituz
idumee. Eriuit aũt cũ peditib⁹ trib⁹ mi-
libus et eq̃tibus q̃dringẽtis. Quib⁹ cõ-
gressis ꝯtigit paucos ruere iudeoꝝ. Do
sithe⁹ vero quidã de bacchenoris eques
vir fortis gorgiã tenebat: ⁊ cũ vellet illũ
cape viuũ. eques quidã de thracib⁹ irru
it in eũ. humerũq̃ eius amputauit. at-
q̃ ita gorgias effugit in maresa. At illis
qui cũ esdrin erãt diuti⁹ pugnãtib⁹ ⁊ fa
tigatis: inuocauit iudas dñm adiutorẽ
et ducẽ belli fieri: incipiẽs voce patria et
cũ hymnis clamorẽ extollẽs. fugã gor-
gie militib⁹ incussit. Iuda aũt acollecto
exercitu venit in ciuitatẽ odollã. Et cuz
septima dies supueniret ſm cõsuetudi
nẽ purificati: in eodẽ loco sabbatũ ege-
rũt. Et sequẽti die venit cuz suis iudas
vt corpa ꝓstratoꝝ tolleret: ⁊ cũ parẽtib⁹
poneret in sepulcris paternis. Inuene-
rũt aũt sub tunicis interfectoꝝ de dona
rijs idoloꝝ que apud iãniã fuerũt a qui
bus lex ꝓhibet iudeos. Oĩb⁹ ergo mani
festũ factũ est. ob hãc causam eos corru
isse. Oẽs itaq̃ bñdixerũt iustũ iudiciuz
dñi: qui occulta fecerat manifesta. Atq̃
ita ad p̃ces conuersi rogauerũt vt id q̃d
factũ erat delictũ obliuioni traderet̃. At
vero fortissimus iudas hortabat̃ ꝓpl'um
ꝯseruare se sine peccato. sub oculis vidẽ-
tes q̃ facta sunt ꝓ pctĩs eoꝝ qui ꝓstrati
sunt. Et facta collatõe. duodecim milia
drachmas argenti misit hierosolymam
offerri pro peccatis mortuorũ sacrificiũ:
bene et religiose de resurrectõe cogitãs.
Nisi enim eos qui ceciderãt resurrectu
ros speraret supfluum videret̃ et vanũ
orare ꝓ mortuis. Et qꝛ ꝯsiderabat ꝙ hi
qui cũ pietate dormitionem acceperant
optimã haberẽt repositã gratiã. Sãcta
ergo et salubris est cogitatio pro defun-
ctis exorare: vt a peccatis soluantur.

XIII

Anno centesimo
a quadragesimonono cognouit
iudas antiochum eupatorez ve
nire cũ multitudine aduersus iudeam:
et cũ eo lysiam procuratorẽ et prepositũ
negociorũ secũ habentẽ peditũ centũ de
cem milia. et equitum quinq̃ milia. et
elephantes vigintiduos. currus cũ fal
cibus trecentos. Cõmiscuit aũt se illis
et menelaus: et cũ multa fallacia dep̃ca-
batur antiochuz non pro patrie salute.
sed sperãs se constitui in principatum.
Sed rex regum suscitauit animos an-
tiochi in peccatorẽ: ⁊ suggerẽte lysia hũc
esse causam omniuz maloꝝ: iussit vt eis
est consuetudo apprehẽsum in eodez lo
co necari. Erat aũt in eodem loco turr⁹
quinquaginta cubitorũ. aggestũ vndiq̃
habẽs ciner⁹. Nec prospectũ habebat in
preceps. Inde in cinerem deijci iussit sa
crilegum. omĩbus eum propellentibus
ad interitũ. Et tali lege preuaricatorez
legis cõtingit mori nec terre dari mene
laum. Et quidẽ satis iuste. Nã qꝛ multa
erga arã dei delicta cõmisit. cuius ignis
et cinis erat sanctus: ip̃e in cineris mor
te dãnatus est. Sed rex mẽte effrenat⁹
veniebat nequiorẽ se p̃re suo iudeis ostẽ
furus. Quib⁹ iudas cognitis p̃cepit po
pulo vt die ac nocte dñm inuocarent ꝙ
sicut semp ⁊ nũc adiuuaret eos. quippe
qui lege ⁊ patria sanctorũ tẽplo priuari
vererentur. ac populum qui nuper pau-
lulũ respirasset: nec sineret blasphemijs
rursus ratiõib⁹ subdi. Oĩb⁹ itaq̃ simul
id facientibus et petentibus a dño mi-
sericordiã cũ fletu et ieiunijs ꝑ triduuz
cõtinuũ ꝓstratis hortatus ẽ eos iudas
vt se p̃pararent. Ip̃e vero cum seniori-
bus cogitauit priusq̃ rex admoueret ex
ercitum ad iudeam et obtineret ciuita-
tem exire: et domini iudicio committe-
re exitũ rei. dans itaq̃ potestatem omni
um deo mũdi creatori et hortatus suos

vt fortiter dimicarent: ⁊ vsq; ad mortez
pro legib⁹ tẽplo ciuitate patria et ciui⁹
bus starẽt circa modin exercitũ ꝓstituit
Et dato signo suis dei victorie iuuenib⁹
fortissimis electis nocte aggressus au⁹
lam regiã in castris ĩterfecit viros quat
tuordecim milia: ⁊ maximũ elephantor
cũ his qui suppositi fuerant. Sũmoq;
metu ac ꝓturbatõe hostiũ castra replẽtes
rebusq; ꝓspere gestis abierũt. Hoc aũt
factum est die illucescẽte adiuuante eũ
dñi ꝓtectõe. Sed rex accepto gustu au
dacie iudeor ⁊ arte difficultatẽ locorum
temptabat: ⁊ bethsure que erat iudeorũ
presidiũ munitũ castra admouebat sed
fugabaf impingebaf minorabaf. His
aũt qui intus erãt iudas necessaria mit
tebat. Enunciauit aũt mysteria hostib⁹
rodochus quidã de iudaico exercitu qui
requisitus cõprehẽsus est et conclusus.
Iterũ rex sermonẽ habuit ad eos q̃ erãt
in bethsuris ⁊ extraz dedit accepit abijt
cõmisit cũ iuda supatus est. Et autẽ co
gnouit rebellasse philippuz antiochie q̃
relictus erat sup negocio mẽte ꝓsterna
tus iudeos deprecãs subditusq; eis iu⁹
rat de oib⁹ quib⁹ iustũ visuz ẽ: ⁊ recõcilia
tus obtulit sacrificiũ: honorauit tẽpluz
et munera posuit machabeũ amplexat⁹
est: ⁊ fecit eũ a ptolomaide vsq; ad gerre
nos ducẽ ⁊ principẽ. Et aũt venit ptolo
maidã grauit ferebãt ptolomẽses ami⁹
citie quentõez indignãtes ne forte fed⁹
irrũperẽt. Luc ascẽdit lysias tribunal: et
exposuit rationẽ ⁊ pl'm sedauit regres⁹
susq; est antiochiã. Et hoc modo regis
ꝓfectio et reditus processit. XIIII

Sed post triẽnij tps cognouit iu
das ⁊ qui cũ eo erãt demetriuz
seleuci cũ multitudine valida ⁊
nauib⁹ p portũ tripolis ascẽdisse ad loca
oportuna ⁊ tenuisse regiões aduer⁹ an
thiochũ ⁊ ei⁹ ducẽ lysiã. Alchim⁹ aũt q̃⁹
daz q̃ sũm⁹ sacerdos fuerat: ⁊ volũtarie
coinq̃nat⁹ ẽ tpib⁹ cõmixtõis ꝓsiderans
nullo modo sibi esse salutẽ neq; accessuz
ad altare: venit ad regẽ demetriũ cẽtesi⁹
mo quinq̃gesimo ãno offerens ei coro⁹
nã aureã ⁊ palmã sup hec ⁊ talos q̃ tẽpli
esse videbanf. Et ipa quidem die silue
Temp⁹ autẽ oportunũ demẽtie sue ma
ctus ꝓuocat⁹ a demetrio ad ꝓsiliũ: ⁊ iter
rogat⁹ quib⁹ reb⁹ ⁊ ꝓsilijs iudei niteren
tur rñdit. Ipi q̃ dicunf assidei iudeoz q̃
bus pest iudas machabe⁹ bella nutriũt
et seditões mouẽt: nec patiũf regnũ ẽ
quietũ. Mã ⁊ ego defraudat⁹ parẽtũ glo
ria dico aũt summo sacerdotio huiusmo
primo quidẽ vtilitatib⁹ reg; fidẽ seruãs
secundo autẽ etiã ciuib⁹ cõsulẽs. Mã il
lorum prauitate vniuersũ gen⁹ nim no
minime vexaf. Sed oro his singulis o
rex cognit; ⁊ regioni ⁊ generi sm humã
nitatẽ tuã ꝓmulgatã oib⁹ ꝓspice. Mã q̃
diu supest iudas: impossibile ẽ pacẽ esse re
gocijs. Talib⁹ autẽ ad hoc dictis ⁊ cete
ri amici hostiliter se habẽtes aduersus iu
dam: inflãmauerũt demetriũ. Qui sta
tim nicanorẽ ꝓpositũ elephãtoz ducem
misit in iudeã datis mãdat; vt ipm qui
dem iudã caperet viuu⁹: eos vero q̃ cum
illo erãt dispgeret: ⁊ ꝓstitueret alchimũ
maximi tẽpli summũ sacerdotẽ. Luc gẽ
tes q̃ de iudea fugerãt iudã segregatum
se nicanori miscebãt: miserias et clades
iudeorum prosperitates rerũ suaz crebri
mantes. Audito itaq; iudei nicanor⁹ ad
uentu et conuẽtu nationum consperſi
terra rogabãt eũ qui pl'm suũ conſtitu
it in eternũ custodiret: quiq; suã portio
onem signis euidẽtibus ꝓtegit. Impe
rãte autẽ duce statim inde mouerũt co
uenerũtq; ad castellũ dessau. Simõ ver
ro frater iude cõmiserat cũ nicanore sed
cõterritus ẽ repẽtino aduẽtu aduersari
orũ nicanor tñ audiẽs virtutẽ comitũ
iude ⁊ animi magnitudinẽ quã pro pa
trie certaminib⁹ habebãt sanguine iudi
ciũ facere metuebat. Quãobrez mittit
possidoniũ ⁊ theodotiũ ⁊ matthiã: ⁊ ve
darẽt dextras atq; acciperẽt. Et cum diu
de his ꝓsiliũ ageref: ⁊ ipe dux ad multi
tudinẽ retulisset oĩm vna fuit sententia
amicitijs annuere. Itaq; diem constitu
tuerũt qua secreto inter se agerẽt: ⁊ sin
gulis sellę plate sunt ⁊ posite. Precepit

autem iudas armatos esse locis oppor-
tunis ne forte ab hostibꝫ repẽte mali ali
quid oriret. Et ꝯgruũ colloquiũ fecerũt
Morabat aũt nicanor hierosolymis: ni
hilq; inique agebat. gregesq; turbarum
que ꝯgregate fuerãt. dimisit. Habebat
aũt iudã semp̃ charũ ex aĩo: et erat viro
inclinat⁹. Rogauitq; eũ ducere vxorẽ fi
liosq; ꝓcreare. Nuptias fec̃: q̃ete egit cõ
muniterq; viuebãt. Alchim⁹ aũt vidẽs
charitatẽ illoꝝ ad inuicẽ ⁊ ꝯuentões: ve
nit ad demetrium et dicebat nicanorez
rebus alienis assentire. Judazq; regni
insidiatorẽ successorẽ sibi destinasse. Ita
q; rex exasperat⁹ et pessimis huius crimi
natõibꝫ irritat⁹ scripsit nicanori dicens
grauiter quidẽ se ferre de amicitie ꝯuen
tõe: iubere tñ macahabeũ citi⁹ vinctum
mittere anthiochiã. Quibꝫ cognitis ni
canor ꝯsternabat: et grauiter ferebat: si
ea q̃ ꝯuenerãt irrita faceret. nihil lesus
a viro: sed q̃r regi resistere nõ poterat: op
portunitatẽ obseruabat q̃ p̃ceptũ ꝑfice-
ret. At machabe⁹ vidẽs secum austerius
agere nicanorẽ: ⁊ cõsuetũ occursuz fero-
cius exhibentẽ: intelligẽs nõ ex bono es-
se austeritatẽ istã: paucis suoꝝ ꝯgregatis
occultauit se a nicanore. Q̃ cum ille co-
gnouit fortiter se a uiro p̃uentũ venit ad
maximũ ⁊ scĩssimũ tẽplũ: et sacerdotibꝫ
solitas hostias offerẽtibꝫ: iussit sibi tradi
virũ. Quibꝫ cũ iuramẽto dicẽtibꝫ nesci
re se vbi eẽt: q̃ q̃rebat: extẽdẽs manũ ad
tẽplũ iurauit dicẽs: Nisi iudã mihi vin-
ctum tradideritꝫ: istud dei phanum ĩ pla
nitiem deducam. et altare effodiã: ⁊ tem
plum hoc libero pr̃i cõsecrabo. Et his di
ctis abijt. Sacerdotes autẽ ꝓtendẽtes
manus in celũ inuocabãt eũ q̃ semp̃ ꝓ-
pugnator esset gẽtis ip̃oꝝ hec dicentes:
Tu dñe vniuersoꝝ q̃ nulli⁹ indiges: vo-
luisti tẽpluz habitatõis tue fieri in nob̃
Et nũc sancte sanctoꝝ oĩm dñe: ꝯserua
in eternũ ĩpolutaz domũ istã q̃ nup̃ mũ-
data est. Raçias autẽ quidã de senioribꝫ
ab hierosolymis delat⁹ est nicanori. vir
amator ciuitatis ⁊ bñ audiẽs q̃ ꝓ affectu
pater iudeorũ appellabat. Hic multꝫ tẽ
poribꝫ continẽtie ꝓpositũ tenuit in iuda
ismo: corpusq; et aĩam tradere contẽtus
ꝓ perseuerãtia. Volẽs autẽ nicanor ma
nifestare odiũ quod habebat in iudeos
misit milites quingẽtos vt eum cõpre
henderẽt. Putabat enĩ si illũ decepisset
sese cladẽ iudeis maximã illaturũ. Tur
bis autẽ irruere in domũ ei⁹ ⁊ ianuaz di
rumpere atq; ignẽ admouere cupitiẽbꝫ:
cuz iam cõprehẽderet gladio se petijt: eli
gẽs nobiliter mori poti⁹ q̃z subdit⁹ fieri
peccatoribꝫ: ⁊ ꝯtra natales suos ĩdignis
iniurijs agi. Sed cũ ꝑ festinatiõem nõ
certo ictu plagã ꝺdisset: ⁊ turbe int̃ ostia
irrũperẽt: recurrẽs audacter ad muruz
p̃cipitauit semetip̃m viriliter in turbas
quibꝫ velociter locum dãtibus casui ei⁹
venit per mediã ceruicẽ. Et cum adhuc
spiraret accensus animo surrexit et cuz
sanguis eius magno fluxu deflueret: et
grauissimis vulneribꝫ esset sauci⁹: cur-
su turbã ꝑtransijt ⁊ stãs sup̃ quandã pe
trã p̃ruptã et iam exanguis effectus. cõ
plexus in testina sua vtrisq; manibꝫ ꝓie
cit sup̃ turbas: inuocãs dñatorẽ vite ac
spũs: vt hec illi iterum redderet: atq; ita
vita defunctus est.

XV

Nicanor autẽ vt cõperit iudã es
se in locis samarie cogitauit cũ
oĩ impetu die sabbati cõmitte-
re bellũ. Judeis vero qui illũ ꝑ necessita
tem sequebant̃ dicentibus: ne ita fero-
citer et barbare feceris: sed honorem tri
bue diei sanctificationis: et honora euz
qui vniuersa conspicit. At ille infelix in
terrogauit si est potẽs in celo qui impe-
rauit agi diem sabbatoꝝ: et respondenti
bus illis: est dñs viuus ip̃e in celo potẽs
qui iussit agi septimaz diem. At ille ait:
Et ego potẽs sum super terram qui im-
pero sumi arma ⁊ negocia regis imple-
ri. Tñ nõ obtinuit: vt ꝯsilium ꝑficeret.
Et nicanor quidẽ cum sũma sup̃bia ere
ctus cogitauerat cõmune tropheuz sta-
tuere de iuda. Machabeus aũt semp̃ ꝯfi
debat cuz omĩ spe auxilium sibi a domĩo
affuturum: ⁊ hortabatur suos ne formi-
darent ad aduentũ nationũ. sz in mẽte

haberēt adiutoria sibi facta d̄ celo: ⁊ nūc
sperarēt ab oīpotente sibi affuturam vi
ctoriā. Et allocutus eos de lege ⁊ ꝓphetꝫ
āmonēs etiā certamina que fecerāt pri
us. ꝓmptiores cōstituit eos. Et ita ani
mis eoꝝ erectis simul oñdebat gentiuꝫ
fallaciā: ⁊ iuramentoꝝ preuaricationeꝫ.
Singulos aūt illoꝝ armauit nō clypei
et haste munitōne: sed sermonibꝫ opti
mis ⁊ exhortatōnibꝫ exposito digno fide
somnio: per quod vniuersos letificauit.
Erat aūt huiusmodi visus: Oniaꝫ qui
fuerat sūmus sacerdos virū bonū et be
nignū: verecūduꝫ visu: modestū moribꝫ
et eloquio decorñ: ⁊ qꝛ puero in virtuti
bus exercitat⁹ sit. man⁹ ꝓtendentē: ora
re ꝓ oī ꝓplo iudeoꝝ. Post hoc aparuisse
et aliū virū etate et gloria mirabilem: ⁊
magni decoris habitudinē circa illum.
Rñdentez vero oniā dixisse: Hic est fra
trū amator ⁊ ꝓpli isrl: Hic ē qui multuꝫ
orat ꝓ ꝓplo ⁊ vniūsa sancta ciuitate hie
remias ꝓpheta dei: Extendisse aūt hiere
miā dexterā: ⁊ dedisse iude gladiū aureū
dicentē: Accipe scm̄ gladiū mun⁹ a deo:
in quo deijcies aduersarios ꝓpli mei isrl
Exhortati itaqꝫ iude sermonibus bonis
valde d̄ quibus extolli posset impetus: ⁊
animi iuuenū ꝯfortari statuerunt dimi
care ⁊ cōfligere fortiter vt virtus de ne
gocijs iudicaret: eo ꝙ ciuitas sancta ⁊ tē
plū periclitarent̄. Erat enī ꝓ vxoribꝫ ⁊ fi
lijs. itemqꝫ ꝓ fratribꝫ ⁊ cognatis minor
sollicitudo: maxim⁹ vero ⁊ prim⁹ ꝓ scīta
te timor erat tēpli: sed ⁊ eos q̄ in ciuitate
erāt nō mīma sollicitudo habebat ꝓ his
qui ꝯgressuri erāt. Et iam cū oēs spera
rēt iudiciū futuꝝ. hostesqꝫ adessent atqꝫ
exercit⁹ erat ordinat⁹ bestie eq̄tesqꝫ opor
tuno loco cōpositi. cōsiderās machabe⁹
aduentū multitudinis ⁊ apparatū vari
um armoꝝ. ac ferocitatē bestiarū: exten
dens manus in celū. ꝓdigia facientē do
minū inuocauit: q̄ nō ꝑm armoꝝ potēti
am: sed ꝓut ipi placet dat dignis victo
riā. Dixit aūt inuocās h̄ modo: Tu dñe
q̄ misisti angelū tuū sub eçechia rege iu
da: ⁊ interfecisti de castrꝫ sennacherib cē
tum octogintaquinqꝫ milia: et nūc dña
tor celorū mitte angelū tuū bonuꝫ ante
nos in timore ⁊ tremore magnitudinis
brachij tui vt metuāt q̄ cuꝫ blasphemia
veniūt aduersus scm̄ ꝓplm tuuꝫ. Et hic
quidē ita ꝑorauit. Nicanor aūt ⁊ qui cū
ipo erāt cū tubis ⁊ cāticis admouebāt.
Judas vero ⁊ q̄ cū eo erāt: inuocato deo
ꝑ oratōes ꝯgressi sunt: manu quidē pu
gnātes: sed ⁊ dñm cordibꝫ orātes ꝓstra
uerūt nō min⁹ trigintaqnīqꝫ milia ꝑsen
tia dei magnifice delectati. Lunqꝫ cessas
sent ⁊ cū gaudio redirēt cognouerūt ni
canorē ruisse cū armis suis. Facto itaqꝫ
clamore ⁊ ꝑturbatione suscitata patria
voce oīpotētez dñm bñdicebant. Prece
pit aūt iudas qui ꝑ oīa corpore ⁊ animo
mori ꝓ ciuibꝫ parat⁹ erat: caput nicanorꝫ
⁊ manū cū hūero abscisaꝫ hierosolymā
ꝑferri. Quo cū ꝑuenisset cōuocatis cō
tribulibus et sacerdotibus ad altare: ac
cersijt: et eos qui in arce erāt. Et ostēso
capite nicanoris ⁊ manu nepharia quā
extēderat ꝯtra domū sanctaꝫ oīpotentis
dei magnifice gloriatus est. Linguā etiā
impij nicanoris ꝑcisam iussit particula
tim auibꝫ dari: manū aūt dementis cō
tra templū suspēdi. Oēs igit̄ celi bene
dixerūt dñm dicētes: bñdictus qui lo
cum suū incōtaminatuꝫ seruauit. Su
spēdit aūt nicanoris caput in sūma ar
ce vt euidēs esset ⁊ manifestū signū au
xilij dei. Itaqꝫ oēs cōi ꝯsilio decreuerūt
nullo mō diē istū absqꝫ celebritate ꝑter
ire: habere aūt celebritatē tertiadecima
die mensis adar: que dicit̄ voce syriaca
pridie mardochei die. Igitur his erga
nicanorē gestis: et ex illis tꝑibꝫ ab hebre
is ciuitate possessa: ego q̄ꝫ in his faciam
finem sermonis. Et siquidē bene vt hi
storie cōpetit hoc et ipe velim: si autē mi
nus digne cōcedendū est mihi. Sicut
enī vinū semꝑ bibere aut semꝑ aquā cō
trariū est. alterius autez vti delectabile:
ita legētibꝫ si semꝑ exactus sit sermo: nō
erit gratus: hic ergo erit cōsummatus.

Explicit secūdus liber Machabeorum.

Incipit epistola bti hieronymi ad Damasum papam in q̃ttuor euangelistas.

Beatissimo pape damaso. hieronymus. Nouum opus me facere cogis ex veteri: vt post exẽplaria scripturarũ toto orbe dispersa q̃si quidã arbiter sedeam. ⁊ qr int̃ se variant. q̃ sint illa q̃ cũ greca ꝯsentiant veritate. decernam Pius labor sed ꝑiculosa p̃sumptio. iudicare de ceteris. ip̃m ab oĩbꝫ iudicandum senis mutare linguã ⁊ canescentẽ mundũ ad initia retrahere ꝑuuloꝝ. Quis eĩ doctus ꝑiter vel indoct⁹: cũ in man⁹ volumẽ assumpserit. ⁊ a saliua quaꝫ semel imbibit viderit discrepare qđ lectitat. ñ statim erũpat in vocẽ me falsarium me clamans esse sacrilegũ: q̃ audeã aliq̃d in veteribꝫ libris addere. mutare. corrigere Aduersus quã inuidiã duplex causa me ꝯsolat̃: qđ ⁊ tu qui summ⁹ sacerdos es. fieri iubes. ⁊ verũ nõ esse qđ variat. etiã maledicoꝝ testimonio comprobat̃. Si eni latinis exemplaribꝫ fides ẽ adhibenda: rñdeant q̃bus tot sunt exẽplaria pene quot codices. Sin autẽ veritas est q̃ rẽda de pluribꝫ: cur nõ ad grecã originẽ reuertentes. ea q̃ vel a vitiosis interp̃tibus male edita. vel a p̃sumptoribꝫ imperitis emẽdata peruersius. vel a librarijs dormitantibꝫ aut addita sunt aut mutata corrigim⁹? Neqꝫ vero ego de veteri disputo testamẽto. qđ a septuaginta senioribus in grecã linguã versuꝫ. tertio gradu ad nos vsqꝫ ꝑuenit. Nõ q̃ro q̃d aquila quid symmachus sapiãt: quare theodotion inter nouos ⁊ veteres medius incedat. Sit illa vera interp̃tatio: quã apostoli ꝓbauerũt. De nouo nũc loquor testamento qđ grecũ esse nõ dubiũ est: excepto ap̃lo mattheo. q̃ primus in iudea euangelium christi hebraicis lr̃is edidit. Hoc certe cũ in nr̃o s̃mone discordat. ⁊ diuersos riuuloꝝ tramites ducit: vno đ fonte q̃rendus est. Pretermitto eos codices q̃s a luciano ⁊ hesitio nũcupatores paucoꝝ hoĩm asserit ꝑuersa ꝯtentio: quibus vtiqꝫ nec in veteri instrumẽto post septuaginta interp̃tes emẽdare quid licuit. nec in nouo ꝓfuit emẽdasse: cũ mltaꝝ gentiũ linguis scriptura añ trãslata doceat falsa eẽ q̃ addita sunt. Igit̃ hec p̃sens p̃fatiuncula pollicet̃ q̃ttuor tm̃ euãgelia: q̃ꝝ ordo est iste: matthe⁹. marc⁹ lucas. iohãnes. codicũ grecoꝝ emendata collatiõe sꝫ veteꝝ: q̃ nec multũ a lectiõis latine ꝯsuetudĩe discreparẽt. ita calamo impauim⁹: vt his tm̃ q̃ sensuꝫ videbantur mutare. correctꝫ. reliq̃ manere pateremur vt fuerãt. Canones q̃ꝫ q̃s eusebius cesariensis ep̃s alexandrinũ secutus ammoniũ in decẽ nũcros ordinauit: sic̃ in greco habent̃ exp̃ssim⁹. Q si q̃s de curiosis voluerit nosse q̃ in euãgelijs vel eadem vel vicina vel sola sint: eoꝝ distinctione cognoscet. Magn⁹ nquidẽ hic in nostris codicibꝫ error inoleuit: dũ qđ in eadem re. alius euãgelista plus dixit. in alio qr min⁹ putauerint. addiderũt: vel dum eundẽ sensum ali⁹ aliter expressit. ille q̃ vnũ e q̃ttuor primũ legeret. ad ei⁹ exemplũ ceteros q̃ꝫ estimauerit emẽdãdos. Tñ accidit. vt apud nos mixta sint oĩa. ⁊ in marco plura luce atqꝫ matthei. Rursum in mattheo plura iohannis et marci: ⁊ in ceteris reliquoꝝ q̃ in alijs ꝓpria sunt inueniant̃. Cuꝫ itaqꝫ canones legeris q̃ subiecti sunt ꝯfusionis errore sublato. ⁊ similia oĩm scies. ⁊ singul' sua queqꝫ restitues. In canone primo ꝯcordant q̃ttuor mattheus. marcus. lucas. iohãnes. In secũdo tres. matthe⁹. marcus. lucas. In tertio tres. mattheus. lucas iohannes. In q̃rto tres. mattheus marc⁹. iohãnes. In q̃nto duo. matthe⁹ lucas. In sexto duo. matthe⁹. marc⁹ In septimo duo. matthe⁹. iohãnes. In octauo duo. lucas. marcus. In nono duo: lucas iohãnes. In decimo. ꝓpria vnusquisqꝫ que nõ habent̃ in alijs ediderunt Singulis vero enãgelijs ab vno incipiens vsqꝫ ad finem libroꝝ dispar numerus accrescit. Hic nigro colore p̃script⁹

sub se habet alium ex minio discolorem numerꝝ: q̄ ad decē vsq̄ ꝓcedens indicat: prior numerus in q̄ sit canone req̄rendus. Cuꝫ ergo apto codice (verbi gr̄a) illud siue illud capitulū scire volueris cuius canōis sit: statim ex subiecto numero doceberꝫ. ⁊ recurrēs ad pr̄icipia ī q̄bus canonū est distincta ꝯgeries: eodēq̄ statim canone ex titulo frontꝫ inuēto: illuꝫ quē q̄rebas numerꝝ einsdē euāgelij q̄ et ip̄e ex inscriptiōe signat̄ inuenies: atq̄ e vicino ceterorꝝ tramitibꝫ inspectis. quos numeros e regiōe habeāt adnotabis: et cū scieris recurres ad volumīa singl'orꝝ: ⁊ sine mora reptis numeris q̄s añ signaueras. repies ⁊ loca in q̄bꝫ vel eadeꝫ vel vicina dixerūt. Opto vt in christo valeas. ⁊ memineris mei papa beatissime.

Incipit alius prologus. ī librū p̄mū cōmetarij sup̄ matthēū.

Plures fuisse q̄ euāgelia scripserūt: Lucas euāgelista testatur dicens Quoniā quidē multi conati sunt ordinare narrationem rerꝝ q̄ in nob̄ cōplete sunt. sic tradiderūt nob̄ q̄ ab initio ipsi viderūt sermonē. ⁊ mīstrauerūt ei. ⁊ p̄seuerātia vsq̄ ad p̄ñs tp̄s monimēta declarāt: q̄ a diu̇sis autoribꝫ edita diu̇sarū heresum fuere pr̄icipia. vt est illud iuxta egyptios. ⁊ thomā. ⁊ matthiā ⁊ bartholomeū duodecim q̄ꝫ apl'orꝝ. ⁊ basilidis atꝫ a ꝓpollinis ac reliq̄ꝝ q̄s enūerare longissimū ē. cū hec tm̄ imp̄sentiarꝝ necesse sit dicere. extitisse q̄sdaꝫ q̄ sine spū ⁊ gr̄a dei conati sūt magꝫ ordinare narratiōeꝫ. q̄ꝫ historie texere veritatē. Quibꝫ iure pōt illud ꝓpheticū coaptari: Ue q̄ ꝓferūt de corde suo. q̄ ambulāt post spm̄ suū. q̄ dicūt. hec dicit dñs deꝰ. ⁊ dñs nō misit eos De q̄bꝫ ⁊ saluator ī euāgelio iohānis loquit̄. Oēs q̄ añ me venerūt: fures fuer̄t ⁊ latrones. Qui venerūt: nō q̄ missi sūt. Ip̄e enī ait: Ueniebant. ⁊ ego nō mittebam eos. In venientibꝫ presumptio temeritatis. in missis obsequiuꝫ seruitutis est. Ecclesia aūt que dñi voce sup̄ petraꝫ fundata est. quā introduxit rex ī cubiculum suū. ⁊ ad quā p̄ foramen descēsiōis occulte misit manū suam sil'is damuele hinnoloq̄ ceruorꝝ q̄ttuor flumina paradisi instar eructuās q̄ttuor ⁊ angulos ⁊ annulos habet p̄ q̄s q̄si arca testamēti ⁊ custos legis dñi lignis mobilibꝫ vehit̄. Primus oīm mattheus ē publicanus cognomēto leui: qui euāgeliuꝫ in iudea hebreo sermone edidit ob eorꝝ vel maxīe causam q̄ in iesum crediderāt ex iudeis ⁊ nequaq̄ꝫ legis vmbra secedēte euangelij veritatē seruabant. Secūdus marcꝰ interpres apl'i petri. ⁊ alexandrine eccl'ie primus ep̄s: q̄ dñm quidē saluatorē ip̄e nō vidit: sed ea q̄ audierat magistrū predicantē. iuxta fidē magis gestorū narrauit q̄ꝫ ordinē. Tertiꝰ lucas medicꝰ natione syrus antiocēsis. cuiꝰ laus ī euāgelio qui ⁊ ip̄e discipulus apl'i pauli ī achaie bythinieq̄ ꝑtibus volumē cōdidit. quedam altiꝰ repetēs. ⁊ vt ip̄e in ꝓhemio cōfitetur audita magis q̄ꝫ visa describens. Ultimꝰ iohānes apl's ⁊ euāgelista quem iesus amauit plurimuꝫ. q̄ sup̄ pectꝰ dñi recūbens purissima doctrinarꝝ fluēta potauit. ⁊ q̄ solus de cruce meruit audire: Ecce mater tua. Is cū esset in asia. ⁊ iaꝫ tūc hereticorꝝ semina pullularēt cherinthi. ⁊ hebionis ⁊ ceterorꝝ q̄ negāt christū in carne venisse: q̄s ⁊ ip̄e ī epl'a sua antichristos vocat. ⁊ apl's paulus frequēter ꝑcutit. coactꝰ ē ab oībꝫ pene tūc asie episcopis ⁊ multarꝝ eccl'iarū legationibꝫ de diuinitate saluatoris altiꝰ scribere. et ad ip̄m (vt ita dicā) dei verbū: nō tam audaci q̄ꝫ felici temeritate ꝓrūpere. vt ecclesiastica narrat historia cū a fratribꝫ cogeret̄ vt scriberet. ita facturā se respondisse si indicto ieiunio in cōmūe oēs deū dep̄carent̄. Quo expleto. reuelatiōe saturatus ī illud ꝓhemiū celo veniens eructauit. In pr̄icipio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū. ⁊ deꝰ erat verbū. hoc erat in pr̄icipio apud deū. Hec igit̄ q̄ttuor euangelia multo ante p̄dicta ezechielis quoq̄

volumē ꝓbat. in q̄ prīa visio ita cōtexit̄. Et in medio sil̄itudo q̄ttuor aīaliū ⁊ vultus eoꝝ. Facies hoīs ⁊ facies leonis. ⁊ facies vituli. ⁊ facies aq̄le. Prima hoīs facies mattheuz significat. q̄ q̄si de hoīe exorsus est scribere: Liber generatiōis iesu christi filij dauid filij abraaz. Secunda marcū. in q̄ vox leonis in heremo rugiētis audit̄. Vox clamātis in deserto parate viā dn̄i. rectas facite semitas ei⁹. Tertia vituli. q̄ euāgelistā lucā a çacharia sacerdote sūpsisse initiū p̄figurat. Quarta iohannē euāgelistā. q̄ assumptis pennis aq̄le ⁊ ad altiora festinās. de ꝟbo dei disputat. Cetera q̄ sequunt̄ in eūdez sensum ꝓficiūt Crura eoꝝ recta ⁊ pēnati pedes. ⁊ q̄cūq̄z spūs ibat. ibāt. ⁊ nō reuertebant̄. ⁊ dorsa eoꝝ plena ocul̄. ⁊ scintille ac lampades in medio discurrētes. ⁊ rota ī rota. ⁊ in singl̄is q̄ttuor facies. Vn̄ ⁊ apocalypsis iohānis. post expositionē vigintiq̄ttuor senioꝝ qui tenētes citharas et phialas adorātes agnum dei: ītroducit fulgura atq̄z tonitrua. ⁊ septem spūs discurrentes. ⁊ mare vitreū. ⁊ q̄ttuor aīalia plena oculis dicēs: Anīal primū simile leoni. ⁊ scd̄m sil̄e vitulo. ⁊ tertiū simile homini. ⁊ q̄rtū sil̄e aquile volāti. Et p⁹ paululū: Plena inquit erāt oculis. ⁊ requiem nō habebāt die ac nocte dicentia Sanctus sanct⁹ sctūs dn̄s de⁹ oīpotens qui erat. ⁊ q̄ est. ⁊ q̄ ventur⁹ est. Quibus cunctis ꝑspicue oñdit̄. q̄ttuor debere tm̄ euangelia suscipi. ⁊ oēs apocryphorū nenias. mortuis magis hereticis q̄z ecclesiasticis viuis canendas.

Sequit̄ prolog⁹ in Mattheum.

Mattheus cū primo predicasset euangeliū in iudea: volens transire ad gētes prim⁹ euangeliuz scripsit hebraice: q̄d fratribus a q̄bus ibat. ad memoriā reliquit. Sicut enī necesse fuit ad ꝯfirmationē fidei euangelium p̄dicare. sic ⁊ ꝯtra hereticos scribi. Cū autez plures euangeliū scripserint. q̄ttuor tm̄ hn̄t autoritatis testimoniū: q̄z ꝑ q̄ttuor mundi ꝑtes fidem nunciāt trinitatis. ⁊ sunt q̄si quattuor rote in quadriga dn̄i q̄ vehit eum ꝑ predicationē euāgelij: et genus humanū quadrifida morte ꝑemptū. eoꝝ erat p̄dicatiōe viuificandū: vn̄ ⁊ alioꝝ euangelia deciderūt. nec recepta sunt: q̄z nolebant p̄finitū numeꝝ cassari ꝓpter virtutē sacramenti. Designantur etiā euangeliste q̄ttuor figuris: q̄ nō sūt deceptorie. sed iocundi mysterij sibi conscie Mattheus in hoīe intelligit̄. q̄z circa humanitatē christi prīcipaliter immoratur. Marcus in leone. q̄z agit de resurrectione. Lucas in vitulo. agens de sacerdotio. Johānes in aquila scribens sacramenta diuinitat̄. Christus vero quē describūt hō fuit de virgine nat⁹. vitul⁹ in immolatione. Leo in resurrectiōe Aq̄la in ascensiōe. Vel in hoīe hūanitas. In vitulo sacerdotiū. In leone regnuz. In aq̄la exprimit̄ diuinitat̄ sacramentū.

Incipit argumentū in euangelium ꝑm Mattheum.

Mattheus ex iudea sicut in ordine prim⁹ ponit̄. ita euangelium ī iudea prim⁹ scripsit: cui⁹ vocatio ad dn̄m ex publicanis actib⁹ fuit: duorū in generatione christi prīcipia presumens vnius cui⁹ prima circūcisio in carne. alterius. cui⁹ ꝑm cor electio fuit. Ex vtrisq̄z enī p̄tib⁹ christus. Sicq̄z q̄terdenario numero triformiter posito principiuz a credendi fide in electiōis tēp⁹ porrigens ⁊ ex electione vsq̄z in trāsmigratiōis diem dirigens. atq̄z a transmigratiōis die vsq̄z in christū definiens. decursaz aduētus dn̄i oñdit generationē. vt nūero satisfaciens ⁊ tempi. ⁊ se quid esset ostēderet. ⁊ dei in se opus monstrans. etiā ī his quoꝝ gen⁹ posuit. christi opantis a principio testimoniū nō negaret. Quaꝝ oīum reꝝ. tp̄s. ordo. numer⁹. dispositio. vl̄ ratio. q̄d fidei necessariū est. deus christ⁹ est qui factus ex muliere. fact⁹ sub lege.

natus ex virgine. passus in carne oīa in cruce fixit: vt triūphans ea in semetipo resurgens in corpe ⁊ patris nomē in patribꝫ filio. ⁊ filij nomē patri restituēs in filijs. sine principio sine fine. ostendens vnū se cū patre esse qꝛ vnus est. In quo euangelio vtile est desiderantibꝫ deū. sic prima vel media vel ꝑfecta cognoscere: vt ⁊ vocationē apli ⁊ opus euāgelij ⁊ dilectionem dei in carne nascētis ꝑ vniūsa legentes intelligāt. atqꝫ id in eo in q̄ reprehensi sunt ⁊ apprehendere appetūt recognoscant. Nobis enīꝫ in hoc studio argumenti fuit. ⁊ fideꝫ facte rei tradere ⁊ opantis dei intelligendā diligēter esse dispositionē a q̄rentibꝫ nō tacere.

Explicit argumentū. Incipit Registrū in euangelium Matthei.

Cap. 1 Natiuitas christi.

2 Magi cū muneribꝫ veniunt. ⁊ ioseph ab angelo ꝑ visum admonitus cū puero ⁊ matre eius ī egyptum fugit. infātes inꝑficiūt: regressio iesu christi ex egypto.

3 De baptismate iohannis in iordane. et de christi baptismate.

4 Jesus post ieiuniū q̄draginta dieꝝ et q̄draginta noctiū temptat a diabolo. Petrū ⁊ andreā ⁊ iacobū ⁊ iohannē piscatores conuocauit. ⁊ circūiens galileam varios languores hominum curat.

5 Beatitudinis ⁊ cetera mandata: ⁊ de homicidio. de oblatione. de adulterio. de oculo vel manu eruenda. vxorem nisi ob adulterium dimittendam. de iuramentis. de oculo. et dente. inimicos diligendos. de elemosynis.

6 Oratio ieiunium. de thesauro in celum lucernam corporis esse oculum. et non posse duobus dominis seruire. nec cogitandum de esca ⁊ vestimento. volatilibꝫ agri ⁊ sollicitudine diei.

7 Nō esse iudicandū de festuca ⁊ trabe ī oculo. de margaritis ante porcos nō esse ponēdas. petendū q̄rendū. ⁊ pulsanduꝫ. de psendo ꝓphetis: qꝛ nō oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoruꝫ. de domo edificata sup̄ petrā vel arenam

8 Descēdens de monte leprosum mūdat puerū centurionis paralyticū curat. socrū petri a febribꝫ liberat. de plurimis curatis. ⁊ scribe volenti se sequi dicit. non hr̄e filium hoīs vbi caput suū reclinet. atqꝫ vt alius relicto pris corpe sequat̄ p̄cepit. in naui eū dormientē excitāt discipuli vt tempestatem sedaret. et in terra gerasenorum demonia eiecit.

9 Ubi paralyticꝰ lectū fert. Matthēū conuocat a phariseis murmurātibꝫ de cōuiuio publicanoꝝ. dicit nō esse opus sanis medicū. discipulis iohānis interrogātibus q̄re nō ieiunarēt discipuli eiꝰ parabolam ponit pāni scissure ⁊ vtris ⁊ vini. filiā principis mortuā dū vadit suscitare: mulierē a ꝓfluuio liberat. cecis oculi aperiunt̄. surdū ⁊ mutū demoniū eijcit ⁊ in pr̄icipe demonioꝝ id facere dicunt.

10 Duodecim apostolos premittit cū omni doctrina ac dicit: Q non venit pacē mittere in terram sed gladium.

11 Johānes de carcere ad iesum. ⁊ iesus d̄ iohāne ad turbas loquit̄. atqꝫ increpat ciuitates q̄ penitentiā nō egerūt. Cōfessio iesu ad patrē. ⁊ iugū dñi leue esse.

12 Discipuli spicas vellunt. manū aridam sanat. hominē a demonio cecū ⁊ mutuꝫ curat. ⁊ in principe demoniorū id facere opinantes destruit. phariseis signuꝫ petentibus ione ⁊ niniuitarū signū tradit ⁊ matrem ⁊ fratres spernit.

13 Sedens in nauicula iesus turbis parabolas exponit. i. seminantis semen centesimum sexagesimum ⁊ tricesimum. de çiçania ⁊ tritico ⁊ g̃no synapis. a fermento abscondito in farina. et exoluit discipulis parabolas çiçaniorū. parabolas de thesauro ī agro. ⁊ bona margarita. de rete in mare misso. ꝓphetam in patria sua sine honore esse.

14 De iohānis capite in disco. ⁊ quinqꝫ panibus ⁊ duobꝫ piscibꝫ in quinqꝫ milia virorū. Jesus sup̄ mare ambulat ⁊ petrū mergentē apprehēdit. ⁊ ī terra genesar

multos languores curat.
De manibus lauandis. ⁊ de his que de ore exeunt: quia coinquinant. nõ que intrant in hominẽ. filiaz mulieris syrophenisse a demonio curat. ⁊ secus mare galilee claudos cecos et mutos sanat. de septem panibus. ⁊ paucis piscibus quattuor milia hominum satiauit.
De signo ione ꝓphete. de fermẽto phariseorum. de episcopatu petri. quẽ increpat. ac dicit crucem suam tollere debere vnũquemq; qui velit dñm sequi. ⁊ dicit non visuros quosdam mortez donec videant filium hoĩs in regno suo venire.
In monte cum moyse ⁊ helia apparet. ⁊ vox de celo ad eum. inde descendentibus heliam iam fuisse ⁊ non esse susceptum manifestat. puerum lunaticum saluat. ⁊ de fide vt granum synapis docet. de statere in ore piscis.
De humilitate pueri. de manu ⁊ pede ⁊ oculo eruendo. ⁊ nec contẽnendos paruulos quorum angelos faciem patris ĩ celis semper videre testatur. Correptio fratrum. ꝙ indulgeri debeant alterutrũ vsq; septuagies septies. de eo qui conseruum propter denarios centum suffocat Vxorem non debere dimitti. ⁊ de eunuchis. infandos non esse arcendos a benedictione. diuitem difficile introire in regnum celorum. ⁊ centupluz receptu/rum qui omnibus renunciat.
Primos nouissimos fieri. parabola operariorum in vineam conductorum. de filijs ꝯebedei. ⁊ de primis accubitꝫ cene. de duobus cecis secus viam sedentibꝫ.
De asina ⁊ pullo eius. ⁊ vbi nummularios eiecit de templo. clamantibus pueris osanna. de ficu que arida facta est. interrogatur in qua potestate hec faceret.
Ipse interrogat de iohannis baptismate. ⁊ subiungens parabolas hominis qui filios suos in vineam mittit. ⁊ ꝙ publicani ⁊ meretrices in regno dei multos sacerdotum ⁊ scribarum sint precessuri dicit parabolam de vinitoribus qui interficiunt ad se missos.
Parabola vbi inuitati contemnunt venire ad nuptias. de inscriptione ⁊ imagine cesaris. de muliere que septez fratres habuit. temptatus a phariseis interrogat eos de christo cuius filius esset.
Ad discipulos dixit vt que pharisei dicunt fiant: sed que faciunt non fiant. increpat scribas ⁊ phariseos. de proselito. de iuramento. de camelo ⁊ culice. ⁊ cathino lauando. ⁊ monumentis dealbatis. ⁊ monumentis prophetarũ. ⁊ alijs multis. hierusalem. 23
De structura tẽpli. ⁊ signis nouissimorum dierꝫ. ⁊ diebus breuiatis. de pseudo christis. ⁊ pseudo prophetis. de aduentu saluatoris. ⁊ occasu elementorum. 24
De decem virginibus. de talẽtis. de ouibus a dextris ⁊ hedis a sinistris. de operibus eorum. 25
De iudeorum cõsilio. de comprehẽdendo iesum. de muliere que vnguento perfudit esum. iudas premium petit vt tradat iesum. cenans de iuda traditore suo ad discipulos loquitur. oblatio eius. petro dicit ꝙ ter abnegaturus eum esset. 26
Orationes iesu ad patrem. iudas iesuz in osculo tradit. ⁊ petrus auriculam seruo abscidit. Jesus falsis testibus ꝯdemnatur ⁊ illuditur. petrus tertio abnegat ⁊ lachrymatur.
Jesus pilato tradit̃. iudas laqueo se suspendit. de agro figuli. iudiciũ pilati. ⁊ de barraba latrone. de chlamyde coccineo. de corona. de arundine. de genuflexione ⁊ illusione dicentium: Aue rex iudeorũ ⁊ expuitione in eum ⁊c. Simonis angariatione vt crucez tolleret. de felleo humore. ⁊ crucifixione eius. de vestimẽtis de scripto: rex iudeorũ. de crucifixiõe latronum. de blasphemijs. de tenebrꝫ factis. de dñi clamore ⁊ morte. ⁊ alijs que contingebant ĩ morte. de sepultura dñi ⁊ de custodia circa sepulcrum. 27
Resurrectio dñi. ⁊ qualit̃ apparuit post hec. de pecunia data custodibus. ⁊ mandatum de baptismate. 28

Explicit Registrum. Incipit euangelium Matthei.

A Capitulum I

Luce.3.e
Joh.i.a

Liber generatiōis iesu christi filij dauid: filij abraam/ Abraam genuit ysaac/ ysaac autem genuit iacob/ iacob aūt genuit iudam ⁊ frēs eius/ iudas aūt genuit phares ⁊ çaram de thamar. Phares aūt genuit esrom: esrom autē genuit aram. Aram autē genuit aminadab: aminadab autē genuit naason. Naason aūt genuit salmon: salmon autē genuit booç de raab. Booç autem genuit obeth ex ruth: obeth autē genuit iesse. Jesse autem genuit dauid regem: dauid autē rex genuit salomonez ex ea que fuit vrie. Salomon autez genuit roboam: roboam autē genuit abiaz. Abia aūt genuit asa: asa aūt genuit iosaphat. Josaphat aūt genuit ioram: iorā aūt genuit oçiam. Oçias aūt genuit ioathan: ioathan aūt genuit achaç. Achaç aūt genuit eçechiam: eçechias aūt genuit manassen: manasses aūt genuit amon Amon aūt genuit iosiam: iosias aūt genuit iechoniam ⁊ fratres eius in trāsmigratione babylonis Et post transmigrationem babylonis: iechonias genuit salathiel: salathiel autē genuit çorobabel Zorobabel aūt genuit abiud: abiud aūt genuit eliachim. Eliachim autē genuit açor: açor autē genuit sadoch. Sadoch autem genuit achim: achim aūt genuit eliud. Eliud aūt genuit eleaçar: eleaçar autem genuit mathan. Mathan autem genuit iacob: iacob autez genuit ioseph virum marie: de qua natus est iesus qui vocatur christus. Om̄es itaq; generationes ab abraam vsq; ad dauid. generationes quattuordecim. ⁊ a dauid vsq; ad transmigrationem babylonis. generationes quattuordecim. ⁊ a transmigratione babylonis vsq; ad christum. generationes quattuordecim. Christi autem generatio sic erat/ Cū esset desponsata mater iesu maria ioseph: anteq̄ cōuenirēt. inuenta est in vtero habens de spū sancto. Joseph autem vir eius cū esset iustus: ⁊ nollet eaz traducere: voluit occulte dimittere eam. Hec autem eo cogitāte: ecce angelus dn̄i apparuit in somnis ioseph dicens: Joseph fili dauid: noli timere accipere mariam coniugem tuam Qd̄ enim in ea natuz est: de spiritu sancto est. Pariet autem filium: ⁊ vocabis nomen eius iesum. Ip̄e enim saluuz faciet populū suum a peccatis eoruz. Hoc autē totū factum est: vt adimpleret qd̄ dictum est a dn̄o per ꝓphetam dicentez/ Ecce virgo in vtero habebit ⁊ pariet filium. ⁊ vocabitur nomen eius emanuel qd̄ est interpretatum nobiscū deus. Exurgens aūt ioseph a somno fecit sicut p̄cepit ei angelus domini. ⁊ accepit coniugem suam. Et non cognoscebat eam donec peperit filium suū primogenitum. ⁊ vocauit nomen eius iesum. II

Gen̄.21.
Gen̄.25.
Gen̄.29.
Gen̄.38.
B
Luce.i.c
Esaie.7.

C Cum natus esset iesus in bethleem iude in diebꝫ herodis regis ecce magi ab oriēte venerūt hierosolymam dicētes: Vbi est qui natꝰ est rex iudeorum? Vidimus enī stellā eius in oriente. ⁊ venimus adorare eū. Audiens autē herodes rex turbatus est: ⁊ oīs hierosolyma cum illo. Et ꝯgregans omnes principes sacerdotum ⁊ scribas populi sciscitabatur ab eis vbi christus nasceretur/ At illi dixerunt ei. In bethleez iude. Sic enim scriptum est p ꝓphetam/ Et tu bethleez terra iuda: nequaq̄ minima es in principibus iuda. Ex te enī exiet dux qui regat populum meū israel Tunc herodes clam vocatis magis: diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis. ⁊ mittēs illos in bethleem dixit: Ite ⁊ interrogate diligēter de puero: ⁊ cū inueneritis renūciate mihi: vt ⁊ ego veniens adorem eū. Qui cuz audissent regē abierūt. Et ecce stella quam viderant in oriente. antecedebat eos. vsq; dum veniens staret supra vbi erat puer Videntes aūt stellam/ gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrātes domum inuenerūt puerū cū maria matre eiꝰ: ⁊

Joh.7.f
Michee.5.
D
Tobie.ii.

pcidẽtes adorauerũt eũ: ⁊ aptis thesau/
ris suis obtulerũt ei mũera: aurũ. thus
⁊ myrrhã. Et respõso accepto ī somnis
ne redirẽt ad herodẽ: p aliã viã reũsi sũt
in regionẽ suã. Qui cũz recessissent: ecce
anglis dñi appuit in somnis ioseph di/
cens: Surge ⁊ accipe puerꝝ ⁊ mrẽz eius
⁊ fuge in egyptũ. ⁊ esto ibi vsqz dũ dicã
tibi. Futurꝝ est enī: vt herodes q̃rat puerꝝ
ad pdendũ eum. Qui ꝓsurgens accepit
puerꝝ ⁊ matrem eius nocte. ⁊ secessit in
egyptum. Et erat ibi vsqz ad obitũ hero
dis: vt adimpleret qđ dictũ ē a dño p
pphetam dicentẽ/ Ex egypto vocaui fili
um meũ. Tunc herodes vidēs qm̃ illu/
sus eẽt a magis. irat⁹ est valde. ⁊ mittēs
occidit oēs pueros qui erãt in bethleez:
⁊ in oĩbꝫ finibꝫ eius a bimatu ⁊ infra: ꝛm
tps qđ exquisierat a magis. Tũc adim/
pletum est: qđ dictũ est p hieremiã pro
phetam dicentẽ/ Vox in rama audita ē
ploratus ⁊ vlulatus multus: rachel plo
rans filios suos. ⁊ noluit ꝓsolari qz non
sunt. Defuncto autẽ herode: ecce ange/
lus dñi apparuit in somnis ioseph ī egy
pto dicẽs: Surge ⁊ accipe puerꝝ ⁊ mrem
eius. ⁊ vade in terrã isrl: Defuncti sunt
enī qui q̃rebãt aĩam pueri. Qui consur
gens accepit puerꝝ ⁊ mrẽm ei⁹: ⁊ venit in
terrã isrl. Audiens autẽ q archelaus re/
gnaret ī iudea p herode pẽe suo timuit
illo ire: ⁊ ammonit⁹ in somnis secessit ī
partes galilee. Et veniens habitauit in
ciuitate que vocatur nazareth: vt adim
pleretur quod dictum est per pophetas
quoniã nazareus vocabit̃ III

In dieb⁹ autez illis venit iohan/
nes baptista/ pdicans in deserto
iudee ⁊ dicens/ Penitentiã agi
te. appropinquabit enī regnũ celorum.
Hic est enī de q̃ dictum est p esaiaz pphe/
tam dicentẽ/ Vox clamantis in deserto
parate viã dñi: rectas facite semitas ei⁹.
Ipse autẽ iohãnes habebat vestimẽtuz
de pilis camelorꝝ. ⁊ çonaz pelliceam circa
lumbos suos Esca aũt eius erat locuste
⁊ mel silueſtre. Tũc exibat ad eũ hiero/
solyma ⁊ ois indea. ⁊ ois regio circa ior/
danem/ ⁊ baptizabant̃ ab eo in iordane Luc. 3. b
pfitẽtes peccata sua. Videns aũt multos Johan. 3. e
phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ venientes ad ba/ C
ptismũ suũ. dixit eis: Progenies vipe/
raꝝ: quis demõstrabit vob fugere a ven/
tura ira/ Facite g̃ fructũ dignũ penitẽ/ Luce. 3. b
tie. Et ne velitis dicere intra vos: pẽm
habem⁹ abraam. Dico enī vob: quoniaz
potens est de⁹ de lapidibꝫ istis suscitare D
filios abrae. Jã enī securis ad radicẽ ar/
borũ posita ē/ Omis g̃ arbor q̃ nõ facit fru/
ctum bonũ excidetur. ⁊ in ignem mittet̃ j. 7. d
/Ego quidẽ baptizo vos in aqua ī peni E
tentiã: qui aũt post me venturꝰ est. fortio/ Mr. i. b. Luce.
r me est: cui⁹ nõ sum dign⁹ calciamẽta 3. d. Joh. i. d
portare. Ipse vos baptizabit in spiritu/ Act. i. a. ⁊ ii. b. ⁊
sancto ⁊ igni. Cui⁹ ventilabrũ in manu 19. a
sua: ⁊ pmũdabit aream suã. ⁊ congrega/
bit triticũ in horreũ suũ: paleas aũt com F
buret igni inextinguibili/ Tũc venit ie/ Mar. i. b
sus a galilea in iordanẽ ad iohannez vt
baptizaret̃ ab eo. Johãnes aũt prohibe
bat eũ dicens: Ego a te debeo baptizari.
⁊ tu venis ad me? Respondens autez ie/
sus dixit ei: Sine modo. Sic enī decet
nos implere oẽm iusticiaz. Tũc dimisit
eum. Baptizat⁹ aũt iesus. cõfestim ascẽ/
dit de aqua: Et ecce apti sunt ei celi: ⁊ vi G
dit spiritũ dei descendentẽ sicut columbaz:
⁊ venientez super se: Et ecce vox de celis
dicens/ Hic est filius meus dilectus: in Mr. i. b. j. i7. b.
quo mihi complacui. IIII

Tunc iesus ductus est in desertũ A
a spiritu/ vt temptaretur a dia/ Mr. i. b. L. 4. a.
bolo/ ⁊ cuz ieiunasset q̃draginta Lu. 4. a. Mr. i.
dieb⁹ ⁊ q̃draginta noctib⁹. postea esurijt b. Exo. 34.
Et accedens temptator dixit ei: Si fili/ B
us dei es: dic vt lapides isti panes fiant
Qui respondens dixit: Scriptum est.
/Non in solo pane viuit homo: sed ī om Deut. 8.
ni verbo quod ꝓcedit de ore dei. Tunc as
sumpsit eũ diabolus in sanctã ciuitatez
⁊ statuit eum sup pinnaculũ templi: et
dixit ei: Si filius dei es mitte te deorsuz
Scriptum est enim/ qz angelis suis mã ps. 90.
dauit de te. ⁊ in manib⁹ tollent te: ne fo/
rte offendas ad lapidẽ pedem tuum. Ait
illi iesus rursum: Scriptum est/ Non Deut. 6.

temptabis dñm ꝺm tuū. Iterū assum/
L psit eū diabolus ī mōtem excelsuz valde
ꝛ ostendit ei oīa regna mūdi ꝛ glām eoꝝ ꝛ
dixit ei: Hec oīa tibi dabo: si cadēs adora
Deut.9.ꝛ.io. ueris me. Tunc dicit ei iesus: Vade sa/
Apoc.15.c thana. Scriptū est enī/ Dñm ꝺm tuuz
Mr.i.b adorabis ꝛ illi soli seruies/ Tūc reliquit
D eū diabolus: ꝛ ecce anglī accesserūt ꝛ mi
Mr.i.c. Jo.3.e nistrabāt ei/ Cū aūt audisset iesus ꝙ io
Joh.2.c.ꝛ.4.f. hānes traditꝰ eēt: secessit in galileā/ ꝛ re
licta ciuitate naçareth: uenit ꝛ habitauit
in ciuitate capharnaum maritima: in fi
nibꝫ çabulon ꝛ neptalim: vt adimplere/
Esaie.9. tur qđ dictū est ꝑ esaiā ꝓphetam/ Terra
çabulon ꝛ terra neptalim: via marꝫ trās
iordanē galilee gentiū: ppl's q̄ ambula/
E bat in tenebꝛis vidit lucē magnā: ꝛ sedē
tibꝫ in regione umbꝛe mortꝫ lux oꝛta est
eis. Exinde cepit iesus ꝓdicare ꝛ dicere.
Mr.i.c.j.io.b /Penitētiā agite. Appꝛopinq̄bit enī re
gnū celoꝝ. Ambulās aūt iesus iuxta ma
re galilee vidit duos frēs simonē q̄ voca
Mr.i.c.Luc.5. tur petrꝰ: ꝛ andreā frēm ei⁹: mittētes re/
b.j.8.e te ī mare/ Erāt enī piscatoꝛes. Et ait illꝭ
F uenite post me: ꝛ faciā vos fieri piscato/
Mar.i.c res hoīm. At illi ꝙtinuo relictꝫ retibꝫ se/
cuti sunt eū/ Et ꝓcedēs inde vidit alios
duos frēs. iacobū çebedei ꝛ iohānē frēz
ei⁹ in naui cū çebedeo ptē eoꝝ reficiētes
G retia sua: ꝛ vocauit eos. Illi aūt statī re/
Mar.ꝫ.b.Luce lictis retibꝫ ꝛ ptē secuti sunt eū/ Et cir/
4.b.Joh.6.a cūibat iesus totā galileā docēs ī synago
gis eoꝝ: ꝛ ꝓdicans euāgeliū regni: et sa/
nans oēm languoꝛē ꝛ oēm infirmitatez
j.i4.g. in ppło. Et abijt opinio ei⁹ in totā syriā
ꝛ obtulerūt ei oēs male habētes varijs
languoꝛibꝫ ꝛ toꝛmētis cōpꝛehensos. ꝛ q̄
demonia habebāt ꝛ lunaticos ꝛ paralyti
cos: ꝛ curauit eos. Et secuti sunt eū tur
be multe de galilea ꝛ decapoli. ꝛ de hiero/
solymis ꝛ de iudea ꝛ de trans iordanē.
A
V Idens aūt iesus turbas ascendit in montē. ꝛ cū sedisset
accesserunt ad eū discipuli eius
Luce.6.c. /ꝛ aperiens os suū docebat eos dicens:
Beati pauperes spiritu: quoniā ipoꝝum
est regnum celoꝝ. Beati mites: quoniā
Luce.6.c ipi possidebūt terram/ Beati qui lugent
quoniā ipi cꝛolabunt. Beati q̄ esurunt
ꝛ sitiunt iusticiā: quoniā ipi saturabunt
Beati misericoꝛdes: quoniā ipi miseri/
coꝛdiā consequētur. Beati mūdo coꝛde:
quoniā ipi ꝺm videbūt. Beati pacifici
quoniā filij ꝺei vocabunt/ Beati qui per i.Pet.4.
secutionē patiūtur ꝓpter iusticiā: quoni
am ipoꝝ est regnū celoꝝ/ Beati estis cū Luce.6.n
maledixerint vob hoies ꝛ psecuti vos fu
erint ꝛ dixerint oīe malū aduersuz vos
mentientes ꝓpter me. Gaudete ꝛ exulta
te: qm merces vra copiosa est ī celis. Sic
enī persecuti sunt ꝓphetas q̄ fuerūt ante B
vos. Vos estis sal terre/ Qđ si sal euā/ Luce.14.a
nuerit: in quo saliet ur? Ad nihilū valet
vltra nisi vt mittatur foras ꝛ conculce Mr.9.b.Luc
tur ab hoīb. Vos estis lux mūdi/ Non 8.c.ꝛ.11.c
pōt ciuitas abscōdi supꝰ mōtē posita: ne/
q̄ accendūt lucernā ꝛ ponūt eā sub mo/
dio sꝫ supꝰ candelabꝛū: vt luceat oīb q̄ ī Ro.12.b
domo sunt/ Sic luceat lux vra coꝝā hoī
bus vt videāt opa vra bona: ꝛ glorificēt
ꝑem vrm q̄ in celis est. Nolite putare q̄m
venī soluere legē aut ꝓphetas. Non veni Luce.16.a
soluere: sꝫ adimplere/ Amē q̄ꝓpe dicovo C
bis: donec trāseat celū ꝛ terra: iota vnuz
aut apex vn⁹ nō ꝑteribit a lege: donec oīa Jacob.2.b
fiant. Qui ḡ soluerit vnū de mādatis istis
minimis ꝛ docuerit sic hoies minimꝰ vo Act.15.a
cabit/ in regno celoꝝ: qui aūt fecerit ꝛ do Ja.4.d
cuerit: hic magnꝰ vocabit in regno celo
rū. Dico aūt vob: q̄ nisi abūdauerit iu/
stitia vra plus q̄ scribaꝝ et phariseoꝝ:
nō intrabitꝫ in regnū celoꝝ/ Audistis q̄ Exo.20.
dictū est antiq̄s: nō occides: q̄ aūt occi Deut.5.
derit/ re⁹ erit iudicio. Ego aūt dico vob: Jacob.5.b
q̄ oīs q̄ irascit fratri suo: re⁹ erit iudicio D
Qui aūt dixerit fratri suo racha: re⁹ erit
cōcilio. Qui aūt dixerit fatue: reus erit Leui.19.
gehenne ignis/ Si ḡ offers munus tuū Eccle.5.
ad altare ꝛ ibi recoꝛdat⁹ fueris: q̄ frater Deut.15.
tuus hꝫ aliq̄d aduersum te: relinque ibi Malach.1.
munꝰ tuū ante altare ꝛ vade pꝛi⁹ reconci
liari frī tuo: ꝛ tūc veniēs offeres munꝰ
tuū/ Esto cōsentiens aduꝛsario tuo cito Luc.12.g
dū es cū eo ī via: ne forte tradat te adu/
sariꝰ iudici ꝛ iudex tradat te ministro ꝛ in
carcerē mittaꝝ. Amē dico tibi: nō egꝛies

inde donec/ reddas nouissimū q̄drātez. /Audistis q̄ dictū ē antiq̄s: nō mechabe ris. Ego autē dico vobis: q̄ oīs qui vide rit mulierē ad ꝯcupiscendū eaz: iam me chatus est eā in corde suo. Q̄ si ocul⁹ tu us dexter scādaliçat te: erue eum ⁊ ꝓjce abs te. Expedit enī tibi vt pereat vnum mēbrorꝫ tuorꝫ: q̄z totū corp⁹ tuū mittat̄ i gehennā ignis. Et si dextera manus tua scandaliçat te: abscide eaz ⁊ ꝓjce abs te. Expedit enī tibi vt pereat vnū mēbrorū tuorꝫ q̄z totū corp⁹ tuuz eat i gehennam. /Dictū ē aūt. q̄cūq̄z dimiserit vxorē suā det ei libellū repudij. Ego autē dico vob q̄ oīs q̄ dimiserit vxorē suā. excepta for/ nicationis cā: facit eā mechari. ⁊ q̄ dimis sam duxerit: adulterat. Iterꝫ audistis q̄ dictū est antiquis. nō piurabis: reddes autē dño iuramēta tua. Ego autē dico vobis: nō iurare oīno: neq̄z p celuz quia thron⁹ dei ē: neq̄z p terrā q̄ scabellū ē pe/ dū ei⁹. Neq̄z p hierosolymā. q̄ ciuitas ē magni regis. Neq̄z p caput tuū iurauerꝫ q̄ nō potes vnū capillū albū facere aut nigrū/ Sit autē ſmo vr̄: est est. nō nō q̄d autē his abundāti⁹ ē. a malo ē / Au/ distis q̄ dictū est: oculū p oculo. dentez p dente: Ego aūt dico vob non resistere malo /sꝫ si quis te ꝑcusserit i dexterā ma xillā tuā. p̄bē illi ⁊ alterā. ⁊ ei q̄ vult tecū in iudicio ꝓtēdere ⁊ tunicā tuā tollere. dimitte ei ⁊ palliū. ⁊ quicūq̄z te angaria/ uerit mille passus: vade cum illo et alia duo. Qui autē petit a te: da ei. ⁊ volenti mutuare a te. ne auertaꝫ / Audistis q̄ dictū est: diliges primū tuū. ⁊ odio habe bis inimicū tuū. Ego aūt dico vob: dili/ gite inimicos vr̄os: bñfacite his q̄ ode/ rūt vos. ⁊ orate p̄ ꝑsequētibꝫ ⁊ calūniā/ tibꝫ vos. vt sitis filij p̄tis vr̄i qui i cel⁹ est qui solē suū oriri facit sup̄ bonos et ma los. ⁊ pluit sup̄ iustos ⁊ iniustos/ Si eī diligitis eos qui vos diligūt quā mer/ cedem habebitis: Nōne ⁊ publicani hoc faciūt: Et si salutaueritis frēs vr̄os tm̄ quid ampli⁹ facitis: Nōne ⁊ ethnici hoc faciūt: Estote ergo vos ꝑfecti sicut ⁊ p̄ vr̄ester celestis ꝑfectus est. VI

Attendite. ne iusticiā vr̄az facia/ tis coraz hoīb⁹ vt videamini ab eis: alioq̄n mercedē nō hēbitis apud p̄rem vr̄m q̄ in cel⁹ est. Cū ḡ facis elemosynā. noli tuba canere añ te: sicut hypocrite faciūt i synagogis ⁊ i vicis vt honorificent̄ ab hoīb⁹. Amē dico vob: re/ ceperūt mercedē suā. Te aūt faciēte ele mosynā. nesciat sinistra tua q̄d faciat dex/ tera tua. vt sit elemosyna tua i abscōdi to: ⁊ p̄r tuus q̄ videt i abscōdito reddet tibi. Et cū oratis nō eritis sic̄ hypocrite qui amant i synagogis ⁊ in angul⁹ plate arū stātes orare: vt videant̄ ab hoīb⁹. Amē dico vobis: receperūt mercedē suā Tu aūt cū oraueris intra i cubiculū tuū ⁊ clauso ostio: ora p̄rem tuū in abscōdito ⁊ p̄r tuus q̄ videt in abscōdito reddet ti bi. Orātes autē nolite multū loq̄: sicut ethnici faciūt. Putāt enī q̄ in multilo/ quio suo exaudiant̄. Nolite ḡ assimilari eis. Scit enī p̄r vr̄ q̄d opus sit vob. añ/ q̄z petat̄ eū / Sic ḡ vos orabit̄. Pr̄ nr̄ q̄ es in cel⁹: sc̄ificet̄ nomē tuū: Adueniat re gnū tuū / Fiat volūtas tua: sic̄ in celo ⁊ i terra. Panē nr̄m sup̄substātialē da nob hodie / Et dimitte nobis debita nr̄a: sic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is. Et ne nos inducas in temptationē. sed libera nos a malo. Amē. Si enī dimiseritis ho minibꝫ pctā eor⁹: dimittet ⁊ vobis p̄r vr̄ celestis delicta vr̄a. Si aūt nō dimiseri/ tis hoīb⁹ nec p̄r vr̄ dimittet vobis pecca ta vr̄a. Cū autē ieiunatis. nolite fieri si cut hypocrite tristes. Exterminānt. n. faci es suas: vt pareāt hoīb⁹ ieiunātes. Amē dico vobis: q̄ receperūt mercedē suam Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū. ⁊ fa ciem tuā laua: ne videaris hoīb⁹ ieiunās sed p̄ri tuo q̄ est i abscōso: ⁊ p̄r tuus qui videt in abscōso reddet tibi. Nolite thē/ saurizare vob thēsauros in terra: vbi eru go ⁊ tinea demolit̄: ⁊ vbi fures effodiūt ⁊ furant̄ / Thēsaurizate autez vobis thē/ sauros in celo: vbi nec erugo nec tinea demolitur: ⁊ vbi fures nō effodiunt nec furantur. Vbi est thēsaurus tuus: ibi ē ⁊ cor tuū / Lucerna corpis tui est oculus

A

Luce. ii. a. Ro. 8. d. j. 26. d.

Mar. ii. f.

D

Luce. iz. e. Mar. io. c.

E

Luce. ii. e.

tuus. Si ocul⁹ tu⁹ fuit simplex totum
corp⁹ tuū lucidū erit. Si aūt ocul⁹ tu⁹
fuit nequā: totū corp⁹ tuū tenebrosum
erit. Si ḡ lumē qđ i te ē tenebre sunt:
Luce·16·c· ipe tenebre qnte erūt? Nēo pōt duobus
dnīs fuire. Aut ei vnū odio hēbit ⁊ alte
rū diliget: aut vnū sustinebit ⁊ alterꝫ cō
temnet. Nō potestis deo fuire ⁊ māmo
Luce·12·c· ne? Ideo dico vob: ne solliciti sitis aīe
F vre qđ māducetꝫ neq corpi vro qđ idu
amini. Nōne aīa plus ē qꝫ esca: ⁊ corp⁹
plus qꝫ vestimētū: Respicite volatilia ce
li q nō serūt neq metūt neq congregant
in horrea: ⁊ pr vr celestis pascit illa. Nō
ne vos magꝫ pluris estis illis? Quis aūt
vrm cogitās pōt adjcere ad staturā suā
cubitū vnū? Et de vestimētis qđ solliciti
Luce·12·d· estis? Cōsiderate lilia agri quō crescūt
Nō laborāt neq nent. Dico aūt vobis.
qm nec salomō i oi gl'ia sua cooptus est
G sicut vnū ex istis. Si eniꝫ fenū agri qđ
hodie ē ⁊ cras i clibanū mittit? de? sic ve
stit: qntomagꝫ vos modice fidei? Nolite
ḡ solliciti ee dicētes: qđ māducabimus
aut qđ bibem⁹? aut q opiemur? Hec enī
Luce·12·d· oia gētes inqrūt. Scit enī pr vr qz his
oib⁹ indigetis? Querite ḡ primū regnū
dei ⁊ iustitiā ei⁹ ⁊ hec oia adjcient vobis
Nolite ḡ solliciti ee i crastinū. Crastinus
enī dies sollicitus erit sibi ipi. Sufficit
A diei malitia sua. VII
Luce·6·f· Nolite iudicare ⁊ non iudicabi
Ro·14·a·i·cor· mini: nolite dēnare ⁊ nō cōdē
4·a·Ja·4·c· nabimi? In quo enī iudicio iudicaueri
Mar·4·e· tis iudicabimini? ⁊ in q mensura mensi
Luce·6·f· fuitis remetiet vob? Quid aūt vides fe
stucā i oculo fris tui ⁊ trabē i ocl'o tuo
nō vides? Aut quō dicis fri tuo. frat si
ne ejciā festucā de ocl'o tuo: ⁊ ecce trab s
ē i ocl'o tuo? Hypocrita ejce primū tra
bez de ocl'o tuo. ⁊ tūc videb ejcere festu
·j·15·e· cā de ocl'o fris tui? Nolite scm dare cani
B bus. neq mittatis margaritas vras añ
porcos. ne forte conculcēt eas pedib⁹ suis ⁊
Luce·11·b· canes conuersi dirūpāt vos? Petite ⁊ da
Ro·10·c· bit vob: qrite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperi
etur vob. Oīs enī q petit accipit. ⁊ q qrit
inuenit. ⁊ pulsanti apiet. Aut qs ē ex vob
hō quē si petierit filiꝰ su⁹ panē: nūqđ la
pidē porriget ei? Aut si piscē petierit: nū
qđ serpētē porriget ei? Si ḡ vos cū sitis
mali. nostis bona data dare filijs vris. qn
tomagis pr vr q in cel' est dabit bona pe
tētib⁹ se? Oīa ḡ qcūqꝫ vultis vt faciant Lu·6·c· Lucie
vob hoies. vt vos facite illi. Hec ē enī lex 4·c· Gal·5·c
⁊ pphe? Intrate p angustā portā: qz la Luce·13·c·
ta porta ⁊ spatiosa via ē q ducit ad pditi D
onē. ⁊ multi sunt q intrāt p eā. qꝫ angu
sta porta ⁊ arta via ē que ducit ad vitā ⁊
pauci sūt q inueniūt eā. Attēdite a falsis
pphetꝫ q veniūt ad vos i vestimētꝫ ouiū Luce·13·e·
/intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. A fru
ctib⁹ eor cognoscetꝫ eos. Nūqđ colligūt Luce·6·f·
de spinis vuas. aut de tribul' ficus? Sic
oīs arbor bona fructus bonos facit: mala
aūt arbor fructꝰ malos facit. Nō pōt au
tē arbor mala bonos fructus facere: neq Luce·3·d· E
arbor bona malos fructꝰ facere? Oīs ar
bor q nō facit fructū bonū excidet. ⁊ i ignē Ro·2·b·
mittet? Igit ex fructib⁹ eor cognoscetis 4·Galat·1·
eos? Nō oīs q dicit mihi dne dne intrabit Luce·6·g·
in regnū celor: sz q facit voluntatem pris
mei q in cel' est: ipe intrabit i regnū celor
Multi dicēt mihi i illa die: dne dne nō
ne i noie tuo pphetauim⁹. ⁊ i noie tuo dr tutes m'tas E
mōia eiecim⁹. ⁊ i noie tuo virtutes m'tas Luce·13·e·
fecim⁹. ⁊ tūc pfitebor illis. qz nūqꝫ noui
vos? Discedite a me oēs q operamini ini
qtatē. Oīs ḡ q audit ꝛba mea hec ⁊ facit
ea. assimilabit viro sapienti q edificauit
domū suā supꝑ petrā. ⁊ descēdit pluuia et G
venerūt flumia. ⁊ flauerūt vēti. ⁊ irruerūt
in domū illā ⁊ nō cecidit. Fundata enī erat Luce·6·g·
supꝑ petrā? Et oīs q audit ꝛba mea hec.
⁊ nō facit ea. similis erit viro stulto q edifi
cauit domū suā supꝑ harenā. ⁊ descendit
pluuia ⁊ venerūt flumia ⁊ flauerūt vēti ⁊ ir
ruerūt i domū illā. ⁊ cecidit. ⁊ fuit ruina
ei⁹ magꝫ? Et factū ē cuz cōsummasset iesus Mt·7·d·Luc·
ꝛba hec. admirabāt turbe supꝑ doctria ei⁹
Erat enī docēs eos sicē ptātez hīs et non
sicut scribe eor ⁊ pharisei. VIII B
Cum aūt descēdisset iesus de mō
c te. secute sūt eū turbe multe? Et ec
ce leprosus veniēs adorabat eū Mar·1·g·
dicēs. Dne si vis potes me mūdare. Et Luce·5·c·

ertẽdẽs ieſus manũ tetigit eũ dicẽs: Vo
lo: Jũdare. Et ꝓfeſtim mũdata ẽ lep eius
Et ait illi ieſus / Vide nemĩ dixeꝛis ſz va
de oſide te ſacerdoti: ⁊ offer munꝰ tuum
qđ ꝓcepit moyſes i teſtimoniũ illꝝ / Cuz
aũt itroiſſet capharnaũ accelſit ad eũ cẽ
turio: rogãs eũ ⁊ dicẽs: Dñe puer meus
iacet in domo paralyticꝰ ⁊ male toꝛquet
Et ait illi ieſus: Ego veniã ⁊ curabo eũ
Et ñndẽs cẽturio ait: Dñe: nõ ſuz dignꝰ
vt itres ſub tectũ meũ: ſz tm̃ dic̃ verbo ⁊ ſa
nabit puer meꝰ. Nã ⁊ ego hõ ſũ ſub ptã
te ꝯſtitutꝰ hns ſub me militeſ: vnico hu
ic vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ veit: ⁊ ſeruo
meo fac hoc: ⁊ facit. Audiẽs aũt ieſus mi
ratꝰ ẽ: ⁊ ſeqntibꝫ ſe dixit / Amẽ dico vob:
nõ iueni tãtã fidẽ i iſrl / Dico ãt vob: qꝫ
multi ab oꝛiẽte ⁊ occidẽte veniẽt ⁊ recũ
bẽt cũ abꝛaã ⁊ yſaac ⁊ iacob i regno celo
rũ: filij aũt regni eiciẽnt i tenebꝛas exte
ꝛiozes / Ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridoꝛ dẽtiũ / Et
dixit ieſus cẽturiõi: vade ⁊ ſic̃ credidiſti
fiat tibi. Et ſanatus eſt puer ex illa hoꝛa.
/ Et cũ veniſſet ieſus i domũ petri vidit ſo
cruz eiꝰ iacentẽ ⁊ febꝛicitãtẽ: ⁊ tetigit ma
nũ eiꝰ ⁊ dimiſit eã febꝛẽ ⁊ ſurꝛexit ⁊ mi
niſtrabat eis. Veſpe ãt facto obtuleꝛt ei
multos dẽmõia hñtes ⁊ eiiciebat ſpirituꝫ
vbo ⁊ oẽs male hñtes curauit ⁊ vt adim
pleꝛet qđ dictũ eſt ꝑ eſaiã ꝓpꝛtã dicẽtez
/ Ipe infirmitates nrãs accepit ⁊ egrota
tiões nrãs poꝛtauit. Videẽs ãt ieſus tur
bas multas circũ ſe: iuſſit diſcipulos ire
trãs fretũ / Et accedẽs vn̄ ſcriba ait illi
Magꝛ ſeqꝛ te qcũqz ieris. Et dic̃ ei ieſus.
Vulpes foueas hñt ⁊ volucres celi ni
dos / filiꝰ aũt hois nõ hz vbi caput ſuum
reclinet. Alij aũt de diſcipulis eius ait illi
Dñe: ꝓmitte me ꝓimũ ire ⁊ ſepelire pa
trẽ meũ. Jeſus aũt ait illi: Seqꝛe me ⁊
dimitte moꝛtuos ſepelire moꝛtuos ſuos
Et aſcẽdẽte eo i nauiculã ſecuti ſunt eũ
diſcipli ei: ⁊ ecce motꝰ magnꝰ factꝰ ẽ in
mari: ita vt nauicla opiꝛeꝛ fluctibꝫ. Ipe
vo dꝛmiebat / Et acceſſerũt ad eũ diſci
puli eiꝰ ⁊ ſuſcitauerũt euz dicẽtes: Dñe
ſalua nos pim̃. Et dic̃ eis ieſus / Quid
timidi eſtz modice fidei. Tũc ſurgẽs ipa
uit vẽtis ⁊ mari ⁊ facta ẽ trãqllitas ma
gna. Homo hoĩes mirati ſunt dicentes
Qualis ẽ hic: qꝫ vẽti ⁊ mare obediũt ei Et
cũ veniſſet ieſus trãs fretũ i regiõez gera
ſenoꝛ: occurrerũt ei duo / hñtes dẽmo
nia de monumẽtis exeũtes ſeui nimis: ita vt
nẽo poſſet trãſire ꝑ viã illaz. Et ecce cla
mauerũt dicẽtes: Quid nob et tibi ieſu
fili dei: Veniſti huc añ tpus toꝛqꝛe nos.
Erat ãt nõ longe ab illꝝ gregꝰ multoꝝ poꝛ
coꝝ paſcẽs. Demões ãt rogabãt eũ dicẽ
tes / Si eiicis nos hic: mitte nos i gregẽ
poꝛcoꝝ. Et ait illꝝ. Ite. At illi exeũtes abie
rũt i poꝛcos. Et ecce magno impetu abiit
totꝰ gregꝰ ꝑceps i mare ⁊ moꝛtui ſunt i
aqs. Paſtoꝛes aũt fugeꝛũt ⁊ veniẽtes i ci
uitatẽ nũciauerũt hec oia ⁊ de his q̃ de
monia habuerãt. Et ecce tota ciuitas ex
iit obuiã ieſu: ⁊ viſu eo rogabãt eum vt
transiret a finibꝫ eoꝝ. IX

Et / Aſcẽdẽs ieſus in nauiculam
trãſfretauit ⁊ veit i ciuitatẽ ſuã
Et ecce offerebãt ei paralyticũ iacẽtẽ in
lecto. Videẽs aũt ieſus fidem illoꝝ: dixit
paralytico. Cõfide fili. Remittunt tibi
pctã tua. Et ecce q̃dã d̃ ſcribis dixeꝛũt in
tra ſe. Hic blaſphemat. Et cũ vidiſſet ie
ſus cogitatiões eoꝝ dixit: Ut qđ cogita
tis mala i coꝛdibꝰ vr̄is / Quid ẽ facilꝰ di
cere: dimittũt tibi pctã tua: an dicẽ ſur
ge ⁊ ãbula: Ut aũt ſciatz qꝫ filiꝰ hois hz
ptãtẽ i terra dimittẽdi pctã: tũc ait para
lytico / Surge tolle lectũ tuũ ⁊ vade in
domũ tuã. Et ſurꝛexit ⁊ abiit i domũ ſu
am. Videtes aũt turbe timuerũt / ⁊ glo
rificauerũt deũ q̃ dedit ptãtẽ talẽ hoĩbus
/ Et cũ trãſiret inde ieſus: vidit hoĩez ſe
dentẽ i teloneo matthꝰ nom̃e: Et ait illi
Seqꝛe me / Et ſurgẽs ſecutꝰ ẽ eũ: Et fa
ctũ ẽ diſcũbẽte eo i domo: ecce multi pub
licani ⁊ pctoꝛes veniẽtes diſcũbebãt cuz
ieſu ⁊ diſcipulis eiꝰ: Et videntes phariſei
dicebãt diſcipulis eiꝰ / Quare cũ publica
nis ⁊ pctoꝛibꝫ mãducat magꝛ vr̄: At ieſus
audiẽs ait / Nõ ẽ opꝰ valẽtibꝫ medicꝰ: ſz
male hñtibꝫ. Eũtes ãt diſcite q̃d ẽ: miaz
volo q̃ ſacrificiũ. Nõ enim veni vocare iuſtos
ſz pctoꝛes. Tũc acceſſerũt ad eũ diſcipli

F

Mar. 5. a.

G

Mar. 5. b.
Luce. 8. e.

A

Mr. 2. a. Luc. 5. d. Johan. 5. b.

Mar. 2. b.
Luce. 5. e.

B

Johan. 5. b

Luce. 18. g.

Mar. 2. c.
Luce. 5. f.
Mar. 2. d.
Luce. 5. f.

C

Mar. 2. d
Luce. 5. f.
Mar. 2. e.

Mr.2.e. L.5.f. iohānis dicētes / Quare nos ⁊ pharisei
j.15.a. Mr.7.b. ieiunam⁹ frequēter / discipli aūt tui nō
ieiunāt: Et ait illi ihesus: Nunq̄d pñt filij
sponsi lugere q̄diu cū ill' est spōsus: Ue
nient aūt dies cū auferet ab eis sponsus
D ⁊ tūc ieiunabūt. Nemo aūt immittit com
missurā panni rudis i vestimētuz vetus
Tollit enī plenitudinē ei⁹ a vestimento
⁊ peior scissura fit. Neq̄ mittūt vinū no
uū in vtres veteres. Alioq̄n rūpuntur
vtres ⁊ vinū effundit̄ ⁊ vtres pibūt. Sz
vinū nouū i vtres nouos mittūt ⁊ am
bo ꝑseruant̄. Hec illo loq̄nte ad eos ecce
Mr.5.d. Luce. 8.f. Joh.4.g. pceps vn⁹ accessit ⁊ adorabat eū dicēs
Dñe: filia mea modo defuncta ē: sz veni
impone manū tuā sup eā ⁊ viuet Et sur
Mr.5.d. L.8.f. gens ihesus seq̄bat eū ⁊ discipuli ei⁹ / Et
E ecce mlr q̄ sanguis fluxū patiebat duo
decim ānis accessit retro ⁊ tetigit fimbri
am vestimēti ei⁹. Dicebat enī intra se: Si
tetigero tm̄ vestimētū ei⁹ salua ero. At
ihesus q̄uersus ⁊ vidēs eā dixit: Confide
Mr.5.f. Luc. 7.g. ⁊ 18.g. filia / Fides tua te saluā fecit. Et salua fa
cta est mlr ex illa hora. Et cū veniss̄et ihe
sus i domū pncipis ⁊ vidisset tibicines
⁊ turbā tumultuantē dicebat: Recedi
Mar.5.g. te / nō est enī mortua puella sed dormit
Et deridebāt eū. Et cū eiecta eēt turba
Mr.5.g. Act.9.d. intrauit / ⁊ tenuit manū ei⁹ ⁊ dixit / Pu
F ella surge. Et surrexit puella ⁊ erāt fa
ma hec i vniuersaz terrā. Et trasēūte in
de ihesu: secuti sunt eū duo ceci clamātes
j.20.g. ⁊ dicētes / Miserere nr̄i fili dauid. Cuz
aūt venisset domū accesserūt ad euz ceci
⁊ dic eis ihesus: Creditis q̄ hoc possū face
re vob? Dicūt ei: Etiā dñe. Tūc tetigit
oculos eoꝝ dicēs: Scom̄ fidez vram fiat
g.8.a Mr.7.g.⁊ 9.b. j.17.c.⁊12.b vob. Et apti sūt oculi eoꝝ / Et cōminat⁹ ē
illis ihesus dicēs: Uidete ne q̄s sciat / Il
Mar.7.g. Luc.11.b. li aūt exeūtes diffamauerūt eum i tota
terra illa / Egressis aūt illis ecce obtulerūt
ei hoiem mutū dēmoniū hñtez ⁊ eiecto
G dēmonio locut⁹ est mut⁹ ⁊ mirate sunt
turbe dicētes. Nunq̄ appuit sic in isrl.
Luc.13.e. Pharisei aūt dicebāt. In pncipe dēmo
niorꝝ eiicit dēmones / Et circūibat ihesus
j.14.c. oēs ciuitates ⁊ castella docēs i synagogis
eoꝝ ⁊ pdicans euāgeliū regni / ⁊ curans
omnem languorem ⁊ omnem infirmi
tatem / Uidens autez turbas misertus Mar.6.c.
est eis q̄ erāt vexati ⁊ iacētes sic oues nō
hñtes pastorē. Tūc dicit discipulis suis
/ Messis q̄dē mlta: operarij aūt pauci Ro Luc.10.
gate ḡ dñm messis: vt mittat operarios i
T Uocatis X messez suā. Mar.6.c.
duodecim discipulis suis dedit ill' ptātē Luc.9.
spirituū immūdoꝝ vt eiicerent Mr.3.f.g.
eos / ⁊ curarēt oēm lāguorē ⁊ oēz infirmi Act.1.b.
tatē / Duodecim aūt discipl'oꝝ noīa sunt d. Luc.6.
hec. Prim⁹ simō qui dr̄ petr⁹ ⁊ andreas
frater ei⁹ philipp⁹ ⁊ bartholome⁹ iacob
ꝯ dedei ⁊ iohānes frat̄ ei⁹: thomas ⁊ ma
theus publican⁹: ⁊ iacob alphei ⁊ thade⁹
simō chanane⁹ ⁊ iudas scariothis: qui
et tradidit eū. Hos duodecim misit ihesus
pcipiens eis et dicēs: i viā gētiū ne abi
eritis ⁊ i ciuitates samaritanoꝝ ne itra
ueritis: sz pti⁹ ite ad oues q̄ pierūt dom⁹ s.4.e.f. Luc.10.
isrl / Euntes aūt pdicate dicētes: q̄ appro Luc.9.d.
pinq̄bit regnū celoꝝ / Infirmos curate Luc.9.g.
mortuos suscitate leprosos mūdate de l.Luc.4.
mones eiicite / gratis accepistis: gratis date Mr.6.b.
Nolite possidere aur neq̄ argētuz neq̄ b.Mat.10.
pecuniā i ꝯis vris / Nō perā i via: neq̄
duas tūicas: neq̄ calciamēta neq̄ virgā
Dign⁹ ē enī operari⁹ cibo suo. In quācūq̄
aūt ciuitatē aut castellū itraueritis: inq̄
rogate q̄s i ea dign⁹ sit ⁊ ibi manete do
nec exeatis. Intrātes aūt i domū: salutā
te eā dicētes: Pax huic domui. Et siq̄dē
fuerit dom⁹ illa digna: veniet pax vra su
per eā: si aūt nō fuerit digna: pax vra re
uertet̄ ad vos / Et q̄cūq̄ nō receperit vos Mr.6.d.
neq̄ audierit sermōes vros: exeūtes foras
de domo l' ciuitate excutite puluerē d pe
dib vris. Amē dico vob: tolerabili⁹ erit
terre sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ i die iudi Luc.10.
cij q̄ illi ciuitati / Ecce ego mitto vos si j.Pe.4.
cut oues in medio lupoꝝ / Estote ḡ pru Mr.13.b.
dētes sic serpētes ⁊ simplices sic colūbe 16.d.
/ Cauete aūt ab hoib. Tradēt enī vos in Mr.13.a.
cilijs ⁊ i synagogis suis / flagellabunt Act.5.e.
vos ⁊ ad pñides / ⁊ ad reges ducemini p 16.d.
pter me in testimoniū ill' ⁊ gētib / Cuz Phil.1.
aūt tradēt vos: nolite cogitare quō aut 13.c. Luc.
q̄d loq̄mini. Dabit enī vob i illa hora q̄d

loq̃mini. ¶Nō enī vos estis q̄ loq̃mini: sz
spūs pr̃is vr̃i q̄ loquit̄ in vob. ¶Tradz au
tē frater frēm ī mortē7 pr̃ filiū·7 īsurgēt
filij ī parētes 7 mortē eos afficiēt·7 eritz
odio oīb⁹ hoīb⁹ ꝓpter nomē meū // ¶Qui
aūt pseuerauerit vsqz ī finē: hic salu⁹ erit
¶Cū aūt psequent̄ vos ī ciuitate ista·fugi
te in aliā. ¶Amē dico vob: nō ꝯsummabi
tis ciuitates isr̄l: donec veniat filius hoīs.
// ¶Nō est discipl's sup mgr̃m: nec seruus
sup dñm suū. ¶Sufficit discipulo vt sit
sicut mgr̃ ei⁹·7 seruo sicut dñs ei⁹. ¶Si
pr̃emfamilias belçebub vocauerūt: q̄n/
tomagis domesticos ei⁹·7 ¶Ne g̃ timueri/
tis eos // ¶Nihil enim est opertum quod
non reueletur·7 occultū quod nō sciat.
// ¶Qđ dico vob in tenebris·dicite ī lumi
ne·7 qđ ī aure auditz·pdicate sup tecta.
// ¶Et nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹:
aīaz aūt nō pñt occidere: sz potiꝰ timete
eū q̄ pōt 7 aīaz 7 corp⁹ pdere ī gehennā.
// ¶Nōne duo passeres asseruēūt: ¶Et vn⁹
ex illis nō cadet sup terrā sine pr̃e vestro
vr̃i aūt et capilli capitz omēs numerati
sunt. ¶Nolite g̃ timere: mltz passeribꝰ me
liores estis vos // ¶Omis g̃ q̄ ꝓfitebit̄ me co
rā hoīb⁹: ꝓfitebr̄ et ego eū corā pr̃e meo
q̄ in cel's ẽ. ¶Qui aūt negauerit me corāz
hoīb⁹ negabo 7 ego eū corā pr̃e meo q̄
in cel's ẽ. ¶Nolite arbitrari· qz venerī pacē
mittere ī trā // ¶Nō veni pacē mittere: sed
gladiū // ¶Veni ei separare hoīez adūsus pa/
trē suū: 7 filiā adūsus mr̃em suā: 7 nurū
adūsus socr̄ suā·7 iimici hoīs domestici
ei⁹ // ¶Qui amat pr̃em aut mr̃em plus q̄z
me·nō ē me dign⁹. ¶Et q̄ amat filiū aut
filiā sup me·nō ē me dign⁹. ¶Et q̄ nō acci
pit crucē suā 7 seq̄t̄ me: nō est me dign⁹.
¶Qui īuenit aīaz suā pdet illā·7 q̄ pdide/
rit aīaz suā ꝓp̄t me īueniet eā // ¶Qui reci
pit vos me recipit·7 q̄ me recipit·recipit
eū q̄ me misit ¶Qui recipit ꝓphētā ī noīe
ꝓphēte·mercedē ꝓphēte accipiet. ¶Et qui
recipit iustum in noīe iusti·mercedē iu/
sti accipiet // ¶Et quicūqz potū dederit vni
ex minimis istis calicez aque frigide tm̃
in nomīe discipuli· amē dico vobis: nō
perdet mercedem suā. XI

¶Et factū est cuz ꝯsūmasset ies⁹ A
ꝑcipiens duodecī discipul's suis
trāsijt indevt doceret 7 pdicaret
ī ciuitatib⁹ eor̄ // ¶Johānes aūt cū audisset Luce·7·c
in vinculis opa chr̃isti: mittens duos de
discipl's suis·ait illi: ¶Tu es q̄ vēturꝰ es
an aliū expectam⁹? ¶Et rñdēs ies⁹ ait ill'
// ¶Ītes renūciate johānī q̄ audistis 7 vi/ Luce·7·c
distis. ¶Ceci vidēt·claudi ābulāt·lepr̄osi B
mūdāt: surdi audiūt: mortui resurgunt
pauper euāgeliçāt·7 beat⁹ ē q̄ nō fuerit
scādaliçat⁹ ī me. ¶Illr̄ autē abeūtib⁹: cepit Luce·7·d
ies⁹ dicē ad turbas de johāne. ¶Quid ex
istis ī desertū videre? ¶Harūdinez vento
agitatā? ¶Sz qđ eristis videre? ¶Hoiem
mollib⁹ vestitū? ¶Ecce q̄ mollib⁹ vestiūt̄ ī
domib⁹ regū sūt. ¶Sz qđ eristis videre? C
¶Prophētā? ¶Etiā dico vob·7 plus q̄z pro Jr·i·a· L·7·d
phētā. ¶Hic ē enī de q̄ scriptū ē // ¶Ecce ego Malachie·3·
mitto angelū meū añ faciē tuā q̄ ꝓpara Luce·i·g
bit viā tuā añ te. ¶Amē dico vob: nō sur/
rexit ī ter natos mulier̄ maior iohāne ba
ptista // ¶Qui aūt minor ē ī regno celor̄: Luce·7·d
maior ē illo. ¶A dieb⁹ aūt johānis bapti
ste vsqz nūc regnū celor̄ vim patitur·7
violēti rapiūt illud // ¶Oēs enī ꝓphēte 7 lex D
vsqz ad johānē ꝓphētauerūt·7 si vultz re Luce·16·d
cipe·ipe ē helias q̄ venturꝰ ē // ¶Qui hz au/ j·iz·a
res audiēdi audiat // ¶Cui aūt similē esti/ Luce·7·e
mabo generatiōez istā? ¶Silis ē puer̄ se
dētib⁹ ī foro: q̄ clamātes coeq̃lib⁹ dicūt.
¶Cecinim⁹ vob·7 nō saltastis: lamentaui
m⁹·7 nō plāxistis // ¶Venit enī johānes neqz Luce·7·e
māducās neqz bibēs: 7 dicūt demoniuz
hz. ¶Venit filius hoīs māducās 7 bibēs: 7 E
dicūt: ecce hō vorax 7 potator vini: publi
canor̄ 7 pctōr̄ amic⁹ ¶Et iustificata ē sapi
entia a filijs suis // ¶Tūc cepit exprobrare ci/ Luce·10·d
uitatib⁹ ī q̄b⁹ facte sūt plīme vtutes ei⁹:
qz nō egissent pnīaz. ¶Ve tibi corozaim:
ve tibi bethsaida: qz si ī tyro 7 sidōe facte
essent vtutes q̄ facte sunt ī vob: olim in
cilitio 7 cinere pnīaz egissent ¶Verūtn̄ di
co vob: tyro 7 sidoni remissi⁹ erit in die
iudicij q̄z vob. ¶Et tu capharnaū nūquid F
vsqz ī celū exaltaberis? ¶Usqz ī infernū de/
scēdes. ¶Quia si ī sodomis facte fuissent
vtutes q̄ facte sunt ī te· forte māsissent

vsq; in hanc die. Clerūtamē dico vobis
q; terre sodomoz remissi⁹ erit in die iu
dicij q̄; tibi. In illo tpe rñdens ihesus di
Luce.io.f. xit: Confitebor tibi pr dñe celi ⁊ terre: q;
G abscōdisti hec a sapiētibz ⁊ prudentibz ⁊
reuelasti ea parvulis. Ita pr: qm̄ sic fuit
p.18.d. Luc.io.f placitum ante te. Omia mihi tradita sunt a
Joh.is.c.et pre meo Et nemo nouit filiū nisi pater
13.a neq; prem q̄s nouit nisi fili⁹ ⁊ cui volu
erit fili⁹ reuelare. Clenite ad me oēs q̄ la
boratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos
Tollite iugū meū super vos. ⁊ discite a me
q; mitis sum ⁊ hūilis corde ⁊ inuenietis
requiē animabus vris. Jugū enim meum
suaue est ⁊ onus meū leue. XII
A
Mar.2.f. Luce In illo tpe abijt ihesus p̄ sata sab
6.a. bato: discipuli aūt ei⁹ esurientes
ceperūt vellere spicas ⁊ manducare. Pharisei aūt videntes dixerunt ei.
Mr.2.g. L.6.a Ecce discipuli tui faciūt q̄ nō licet eis fa
Mar.2.g. cere sabbatis. At ille dixit eis. Non legi
Luce.6.a. stis q̄d fecerit dauid q̄n esurijt ⁊ q̄ cū eo
i.Reg.21. erāt: quō intrauit in domū dei ⁊ panes p
positiōis comedit: q̄s nō licebat ei edere
neq; his q̄ cū eo erāt: nisi solis sacerdoti
bus: Aut nō legistis in lege: q; sabbatū sa
cerdotes in tēplo sabbatū violāt ⁊ sine
crimie sunt: Dico aūt vob: q; tēplo ma
ior est hic. Si aūt sciretis: q̄d ē miam vo
lo ⁊ nō sacrificiū: nūq; p̄dēnassetis inno
Mar.2.g. cētes. Dñs ei est filij hois: etiā sabbati.
B Et cū inde trāsisset: venit in synagogam
Mar.3.a. eor. Et ecce hō manū hās aridā ⁊ inter
Lu.6.b. rogabant eū dicētes. Si licet sabbatis cu
rare: vt accusarēt eū. Ipe aūt dixit illis.
Quis erit ex vob hō qui hēat ouē vnā
⁊ si ceciderit hec sabbatis in foueā: nonne
tenebit ⁊ leuabit eā: Quāto magis melio
or est hō oue: Itaq; licet sabbatis bñface
re. Tūc ait hoi. Extēde manū tuā. Et ex
tendit: ⁊ restituta est sanitati sicut altera
Mar.3.b. Ereūtes aūt pharisei: p̄silium faciebāt ad
Joh.10.g. uersus eū: quō p̄derēt eū. Jesus aūt sci
ens recessit inde ⁊ secuti sunt eū multi ⁊
s.8.a.et.9.f.j. curauit eos oēs. Et p̄cepit eis ne mani
17.c C festū eū facerēt: vt adiplerēt q̄ dictum ē
Esa.42. p esaiā pphetā dicentē. Ecce puer meus
quē elegi: dilect⁹ me⁹ in q̄ bñ cōplacuit
aie mee. Ponā spm̄ meū sup eū ⁊ iudi
cium gentibz nūciabit. Nō contēdet neq; cla
mabit: neq; audiet aliq̄s in plateis vocē
ei⁹. Harundinē q̄ssatā nō p̄fringet ⁊ linum
fumigans nō extinguet: donec eiciat ad
victoriā iudiciū ⁊ in noīe ei⁹ gētes spera
būt. Tūc oblat⁹ est ei dēmoniū hās ce
cus ⁊ mut⁹ ⁊ curauit eū ita vt loq̄retur
⁊ videret. Et stupebant oēs turbe ⁊ dice
bant. Nunq̄d hic ē filij⁹ dauid? Pharisei
aūt audientes dixerūt. Hic nō eicit dēmo
nes: nisi in beelzebub p̄ncipe dēmoniorū.
Jesus aūt sciēs cogitatiōes eor dixit eis
Omne regnū diuisū sup se desolabit. ⁊ omis
ciuitas vel domus diuisa sup se nō stabit.
Et si sathanas sathanā eicit. aduersus se
diuisus est: quō ḡ stabit regnū ei⁹? Et si
ego in beelzebub eicio dēmōes: filij vri
in q̄ eiciūt? Ideo ipi iudices vri erunt.
Si aūt ego in spū dei eicio dēmōes: igit⁹
puenit in vos regnū dei. Aut quō p̄t q̄s
intrare in domū fortis ⁊ vasa ei⁹ diripe:
nisi prius alligauerit fortē? Et tūc domū
illius diripiet. Qui nō est mecū contra me ē
⁊ qui nō congregat mecū spargit. Jō dico
vob: omne pctm̄ ⁊ blasphemia remittetur
hoib: spūs aūt blasphemie nō remittet
Et q̄cūq; dixerit verbū contra filiū hois remit
tet ei: q̄ aūt dixerit contra spm̄ scm̄: nō remit
tet ei: neq; in hoc seculo: neq; in futuro. Aut
facite arborē bonā ⁊ fructū ei⁹ bonum: aut
facite arborē malā ⁊ fructū eius malum
Sicq̄dē ex fructu arbor agnoscit. Progenies
genies vipar: quō potestis bona loq̄ cū si
tis mali? Ex abūdantia enī cordis os lo
quit. Bon⁹ hō de bono thesauro profert bo
na: et malus hō de malo thesauro profert
mala. Dico aūt vob: q̄m omne verbū ocio
sum q̄ locuti fuerint homines: reddēt rōem
de eo in die iudicij. Ex verbis enī tuis iu
stificaberis et ex verbis tuis dēnaberis? Tūc
rñdentes ei q̄dā de scribis ⁊ phariseis dicētes
Magr: volum⁹ a te signū videre. Qui rñ
dēs ait illis: Generatio mala ⁊ adultera signū
q̄rit ⁊ signū nō dabit ei nisi signum ione
pphete. Sic enī fuit ionas in vētre ceti tri
bus diebus ⁊ tribus noctibus: sic erit filius hois
in corde terre tribus diebus ⁊ tribus noctibus

Viri niniuite surgẽt in iudicio cũ gene
ratione ista ⁊ ꝯdẽnabũt eã: qz pniaz ege
rũt in ꝓdicatiõe ione. Et ecce pl⁹ q̃ iona
hic/Regina austri surget i iudicio cum
generatiõe ista ⁊ ꝯdẽnabit eã: qz venit a
finib⁹ terre audire sapiam salomõis. Et
ecce plus q̃ salomon hic/Cũ aũt imun
dus spũs exierit ab hõie: ambulat p loca
arida q̃rens requiẽ ⁊ nõ inueit. Tũc di/
cit: Reũtar in domũ meã vnd exiui. Et
veniens inueit eã vacantẽ: scopis mun
datã ⁊ ornatã. Tunc vadit ⁊ assumit se/
ptẽ alios spũs secũ neqores se: ⁊ ittrãtes
habitãt ibi. ⁊ fiũt nouissima hõis illius
peiora peioribꝫ. Sic ⁊ erit gñatiõi huic
pessime/Adhuc eo loquente ad turbas
ecce mr̃ ei⁹ ⁊ frẽs stabãt foris: q̃rẽtes loq
ei. Dixit aũt ei q̃dã: Ecce mr̃ tua et frẽs
tui foris stant q̃rẽtes te. At ipe rñdens di
centi sibi ait: Que ẽ mr̃ mea: ⁊ q̃ sũt fra
tres mei: Et extẽdẽs manũ i discipl'os
suos dixit: Ecce mr̃ mea ⁊ frẽs mei. Qui
cũq̃ ei fecerit volũtatẽ ptis mei q̃ in cel'
est: ipe me⁹ frater soror ⁊ mr̃ est. XIII

/In illo die exiẽs iesus de domo
sedebat sec⁹ mare. Et ꝯgregate
sunt ad eũ turbe multe: ita vt i
naviculã ascẽdens sederet: ⁊ oĩs turba
stabat i litore: ⁊ locut⁹ ẽ eis mlta i paro/
lis dicẽs: Ecce exijt q̃ seminat seminare:
Et dũ semiat: q̃dã ceciderũt secus viã. ⁊
venerũt volucres ⁊ comederũt ea. Alia
aũt ceciderũt i petrosa vbi nõ hẽbãt ter
rã multã. ⁊ ꝯtinuo exorta sunt: qz nõ ha
bebant altitudinẽ terre. Sole aũt orto
estuauerũt. ⁊ qz nõ hẽbant radicẽ arue/
rũt. Alia aũt ceciderũt i spinas: ⁊ creue/
rũt spine ⁊ suffocauerũt ea. Alia aũt ceci
derũt i terrã bonã. ⁊ dabãt fructuz. aliud
centesimũ. aliud sexagesimũ. alind trice
simũ. Qui hz aures audiẽdi audiat. Et
accedẽtes discipuli dixerũt ei: Quare in
parabol' loq̃ris eis? Qui rñdens ait illis
/Quia vobis datũ est nosse myſteriũ re
gni celoz: illis aũt nõ est datũ/Qui enĩ
hz dabit ei ⁊ abũdabit: q̃ aũt nõ habz et
q̃d hz auferet ab eo/Ideo in parabol' lo
quor eis: qz videtes nõ vidẽt: ⁊ audien/
tes nõ audiũt neqz intelligũt: ⁊ adimple
tur in eis ꝓphetia esaie dicentis/Auditu Esa.6.
audietis ⁊ nõ intelligetis. ⁊ videtes vide Act.28.d
bitis ⁊ nõ videbitis: Incrassatũ ẽ enĩ cor
ppli hui⁹ ⁊ auribꝫ gruiter audierũt. ⁊ ocu
los suos clauserũt neq̃ videãt oculis. et
auribꝫ audiãt ⁊ corde intelligãt. ⁊ cõuer
tant ⁊ sanẽ eos/Vestri autez beati oculi Luce.10.f.
qz videt. ⁊ aures vre qz audiũt. Amẽ q̃
pe dico vobis: qz multi ꝓphete ⁊ iusti cupi/ C
erũt videre q̃ videtis ⁊ nõ viderũt. ⁊ au/
dire q̃ auditis ⁊ nõ audierũt/Vos g̃ audi Mar.4.c
te parabolã seminãtis. Oĩs q̃ audit vbum Luc.8.b
regni ⁊ nõ intelligit venit malus ⁊ rapit
qd̃ seminatũ est i corde ei⁹. hic est q̃ secus
viã seminat⁹ est. Qui aũt sup petrosa se/
minat⁹ est: hic ẽ qui verbũ audit ⁊ conti
nuo cũ gaudio accipit illud. Nõ hz autẽ
in se radicẽ: sz est tpal'. Facta aũt tribula
tione ⁊ psecutõe ꝓpter verbũ ꝯtinuo scã
dalizat. Qui aũt seminat⁹ est i spinis. hic
est q̃ vbũ dei audit ⁊ sollicitudo seculi isti
ns ⁊ fallacia diuitiaꝝ suffocat verbũ. ⁊ si
ne fructu efficit. Qui vero i terrã bonaz
seminat⁹ est. hic ẽ q̃ audit vbũ ⁊ intelligit
⁊ fructũ affert. ⁊ facit aliud q̃dem cẽtesi/
mũ. aliud aũt sexagesimũ. aliud vo trice
simũ/Aliã parolã ꝓposuit illis dicẽs. Si Mar.4.e
mile factũ est regnũ celoz hoĩ q̃ semina/
uit bonũ semen in agro suo. Cũ aũt do
mirent hoies: venit inimic⁹ ei⁹ ⁊ supse/
minauit zizania in medio tritici. ⁊ abijt D
Cũ aũt creuisset herba ⁊ fructũ fecisset.
tũc apparuerũt ⁊ zizania. Accedẽtes aũt
serui ptisfamilias: dixerũt ei: Dñe: nonne
bonũ semẽ seminasti in agro tuo? Vñ
ergo hz zizania? Et ait illis: Inimicus
hõ hoc fecit. Serui aũt dixerũt ei. Vis
im⁹ ⁊ colligim⁹ ea? Et ait: Nõ. Ne forte
colligẽtes zizania eradicetis sil' ⁊ triticũ.
Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messem
⁊ in tpe messis dicã messoribꝫ. Colligite
primũ zizania. ⁊ alligate ea i fasciculos
ad cõburẽdũ: triticũ aũt congregate in hor
reũ meũ/Aliã parolã ꝓposuit eis dicẽs. Mr.4.f
Simile est regnũ celoz grano synapis. qd̃ Luce.13.d
accipiẽs hõ seminauit i agro suo: q̃d̃ mini
mũ q̃dẽ est oĩbꝫ seminib⁹. Cũ aũt creuerit

maius ẽ oĩb oleribꝫ: ⁊ fit arbor: ita vt volucres celi veniant ⁊ habitẽt i ramis eĩ⁹
Lu.13.d //Aliã parabolã locutus est eis. Simile est
E regnũ celoꝝ fermẽto qđ acceptũ mulier
abscondit in farine satis tribꝫ: donec fer
Mar.4.f mentatũ ẽ totũ //Hec oĩa locut⁹ ẽ iesus i
parabol' ad turbas: ⁊ sine parabolis non
loqbat eis: vt ipleret qđ dictũ erat p.p//
ps.77. plxtã dicẽtẽ //Aperiã in parabol' os meũ
Col.1.d //eructuabo abscõdita a pstitutiõe mũdi
Tũc dimissis turbis venit i domũ ⁊ ac/
cesserũt ad eũ discipuli eĩ⁹ dicẽtes: Edis
sere nob parabolã çiçanioꝝ agri. Qui rñ
vens ait: Qui seminat bonũ semẽ est filius
hois. Ager aũt est mũdus. Bonũ vo se
men: hi sunt filij regni. Ziçania aũt: filij
sunt nequã. Inimic⁹ aũt q̃ seminaut ea
F est dialol'. Messis vo psummatio secli
Apoc.14.d est //Messores aũt angeli sunt. Sicut g̃
colligunt' çiçania ⁊ igni comburunt': sic
erit in psummatiõe seculi. Mittet filius
hois angl'os suos ⁊ colligẽt de regno eĩ⁹
oĩa scandala ⁊ eos q̃ faciũt iniq̃tatez: et
mittẽt eos in caminũ ignis. Ibi erit fle
tus ⁊ stridor dentiũ. Tũc iusti fulgebũt
sicut sol in regno pris eoꝝ. Qui hz au/
res audiẽdi audiat. Simile est regnũ celo
rũ thesauro abscõdito in agro: quẽ q̃ in/
uenit hõ abscõdit ⁊ p gaudio illi⁹ vadit
⁊ vendit vniuersa q̃ hz: ⁊ emit agrũ illum.
Iterꝫ simile est regnũ celoꝝ hoi negociato/
ri: qrẽti bonas margaritas. Inuẽta aũt
vna pciosa margarita: abijt ⁊ vendidit
oĩa q̃ habuit: ⁊ emit eã. Iterꝫ simile est re/
gnũ celoꝝ sagene misse i mare ⁊ ex oĩ ge
nere pisciũ congreganti. Quã cũ impleta
Apoc.22.c. esset: educẽtes ⁊ sedẽtes //litus sedẽtes elege
G rũt bonos in vasa: malos aũt foras mise
rũt. Sic erit in consummatiõem seculi
j.25.e Exibũt angli ⁊ separabũt malos ỏ medio
j.22.c.⁊.25.e iustoꝝ ⁊ mittẽt eos i caminũ ignis // ibi
erit fletꝰ ⁊ stridor dentiuꝫ. Intellexistis
hec oĩa: Dicũt ei. Etiã. Ait illꝭ. Ideo ois
scribadoct⁹ in regno celoꝝ similis ẽ hoĩ pri
familias: q̃ profert de thesauro suo noua ⁊
vetera. Et factũ est cũ consummasset iesus
Mr.6.a.Lu.4. c.⁊.d. Joh.4.f patriã suã docebat eos i synagogis eorũ
ita vt mirarent' ⁊ dicerẽt. Vñ huic sapia
hec ⁊ virtutes //Nõne hic ẽ fabri filius: Nõ Luc.4.d
ne mr eĩ⁹ dr maria ⁊ frẽs eĩ⁹ iacobꝰ ⁊ io Mar.6.a
seph ⁊ simon ⁊ iudas ⁊ sorores eĩ⁹ nõne Johan.6.c
oẽs apud nos sunt: Vñ g̃ huic oĩa ista:
Et scãdalizabant' in eo. Iesus aũt dixit
eis //Nõ ẽ pphẽta sine honore nisi i patria Mar.6.a
sua ⁊ i domo sua. Et nõ fecit ibi vtutes Luc.4.d
mltas ꝓpter incredulitatẽ illoꝝ XIIII Johan.4.f
In illo tempe audiuit herodes te
tratcha famã iesu ⁊ ait puer⁹ su
is //Hic ẽ iohãnes baptista: ipse Mar.6.a
surrexit a mortuis ⁊ iõ virtutes opant' Luc.9.a
in eo //Herodes enĩ tenuit iohãnẽ ⁊ al/ Mar.6.a
ligauit eũ ⁊ posuit in carcerẽ ꝓpter herO Luc.3.d
diadẽ vxorẽ fris sui. Dicebat enĩ illi io/
hannes: Nõ licet tibi hre eã. Et volẽs il
lũ occidere timuit pplm: qz sicꝫ pphetam
eũ hẽbant. Die aũt natalis herodis: sal
tauit filia herodiadis in medio: ⁊ placu/
it herodi. Vñ cũ iuramẽto pollicitus est
ei dare: qcũcq̃ postulasset ab eo. At illa
premonita a mre sua da mihi inq̃t hic i
disco caput iohãnis baptiste. Et contris/
tus est rex: propter iuramentũ aũt ⁊ eos q̃
pariter recũbebant: iussit dari. Misitq̃ ⁊
decollauit iohannẽ in carcere. Et allatũ
est caput eĩ⁹ in disco ⁊ datũ est puelle: et
illa attulit mri sue Et accedẽtes discipu
li eĩ⁹ tulerũt corp⁹ eĩ⁹ ⁊ sepelierũt illud. Luc.9.b
⁊ venientes nũciauerũt iesu //Qỏ cuz au/ Johan.6.a
disset iesus secessit inde i nauiculã: in lo
cũ desertũ seorsuz. Et cũ audissent turbe
secute sunt eũ pedestres de ciuitatibus. 2.9.g.
//Et exiens vidit turbaz multã ⁊ miser/
tus ẽ eis ⁊ curauit languidos eoꝝ. Ve/
spere aũt facto accesserũt ad eũ discipuli
eĩ⁹ dicẽtes: Desertus ẽ loc⁹ ⁊ hora iã pe
terijt: dimitte turbas: vt eũtes i castella
emãt sibi escas. Jesus aũt dixit eis: Nõ
hñt necesse ire: date illis vos mãducare
Rñderũt ei //Nõ habem⁹ hic nisi quinq̃ Mar.6.a.Luc.9.b.
panes ⁊ duos pisces. Qui ait eis //Affer Joh.6.a
te mihi illos huc. Et cũ iussisset turbaz j.15.g.
discũbere sup fenũ accepꝫ qnq̃ panibꝫ
duobꝫ piscibꝫ aspiciens i celũ bndixit et
fregit ⁊ dedit discipulis panes: discipuli
aũt turbis. Et manducauerũt oẽs ⁊ sa/

E tutati sunt. Et tulerũt reliq̃as duodeci
cophinos fragmẽtoꝝ plenos. Mãducã
tium aũt fuit nũerus q̃nq̃ milia viroꝝ
exceptis mulieribꝫ ⁊ ꝑuul'. Et statim cõ
pulit discipl'os ascẽdere in nauiculã ⁊ ꝑ
cedere eũ trãs fretũ done. dimitterꝫ tur
bas. Et dimissa turba: ascẽdit in montẽ
solus orare Vespe aũt facto: sol' erat ibi
Nauicula aũt ĩ medio mari iactabat' flu
ctibꝫ. Erat eĩ ꝯtrari' vent'. Quarta aũt
vigilia noctis. venit ad eos ambulãs su
pra mare. Et videntes eũ sup̃ mare am
bulantẽ. turbati sunt dicẽtes: qꝛ fantas
F ma est. Et ꝑ timore clamauerũt. Stati
q̃ iesus locut' est eis dicẽs: Habete fidu
ciã: ego sum: nolite timere. Rñdens aũt
petr' dixit: Dñe si tu es: iube me ad teve
nire sup aq̃s. At ipe ait: Veni. Et descen
dens petr' de nauicula ambulabat super
aquã vt veniret ad iesuꝫ. Vidẽs vo ven
G tũ validũ timuit. Et cũ cepisset mergi:
clamauit dicẽs: Dñe saluũ me fac Et cõ
tinuo iesus extẽdẽs manũ app̃hendit eũ
⁊ ait illi. Modice fidei q̃re dubitasti? Et
cũ ascẽdisset ĩ nauiculã: cessauit ventus.
Qui aũt ĩ nauicula erãt: venerũt ⁊ ado
rauerũt eũ dicẽtes: Vere fili' dei es. Et
cũ trãsfretassent venerũt in t'rã genesar.
Et cũ cog̃uissent eũ viri loci illi'. miserũt
in vniu'sam regionẽ illã. ⁊ obtulerũt ei
oẽs male hñtes. ⁊ rogabãt eũ vt vl' fim
briam vestimẽti ei' tangerẽt. Et q̃cunq̃
A tetigerunt salui facti sunt. XV
Tunc accesserũt ad eũ ab hieroso
lymis scribe ⁊ pharisei dicentes
Quare discipuli tui trãsgredi
unt' traditiões senioꝝ? Nõ eĩ lauant ma
nus suas cũ panẽ mãducãt. Ipe aũt rñ
dens ait ill': Quare ⁊ vos trãsgredimini
mãdatũ dei ꝓpter traditiõeꝫ vr̃am? Naꝫ
B de' dixit: Honora pr̃em ⁊ mr̃em. ⁊ q̃ ma
ledixerit pr̃i vel mr̃i. morte moriat'. Vos
aũt dicit'. q̃cũq̃ dixerit pr̃i vl' mr̃i mun'
q̃dcũq̃ est ex me tibi ꝓderit. ⁊ nõ honori
ficabit pr̃em suũ aut mr̃em suã: ⁊ irritũ
fecistis mandatũ dei ꝓpter traditiõeꝫ ve
strã. Hypocrite: bñ ꝓphetauit de vob esai
as dicẽs. Populus hic labijs me hono
rat: cor aũt eoꝝ longe ẽ a me. Sine cau Mar. 7. b
sa aũt colũt me docẽtes doctrinas ⁊ mã
data hoĩm. Et ꝯuocatis ad se turb': dixit
eis. Audite ⁊ intelligite Nõ q̃d intrat in
os coinq̃nat hoĩem: sed q̃d ꝓcedit ex ore
hoc coinq̃nat hoĩem. Tũc accedẽtes di
scipuli ei' dixerunt ei: Scis qꝛ pharisei
audito vbo h' scãdaliçati sunt? At ille rñ C
dens ait: Oĩs plãtatio quã nõ plãtauit
pr̃ me' celestis. eradicabit'. Sinite illos j. 23. e.
ceci sunt. ⁊ duces cecoꝝ. Cecus aũt si ce Luce. 6. f
co ducatũ p̃stet: ambo ĩ foueã cadũt. Rñ
dens aũt petrus. dixit ei: Ediscere nobis
ꝑabolam istã. At ille dixit: Adhuc ⁊ vos si
ne intellectu est'? Nõ intelligit': qꝛ oĩe
q̃d in os intrat ĩ ventrẽ vadit: ⁊ ĩ secessũ
emittit'? Que aũt ꝓcedũt de ore de corde
exeũt. ⁊ ea coinq̃nãt hoĩem. De corde eĩ Mar. 7. e
exeunt cogitatões male: homicidia. adul
teria. fornicatiões. furta. falsa testimõia
blasphemie. Hec sunt q̃ coinq̃nãt hoĩeꝫ.
Nõ lotis autẽ manibꝫ mãducare nõ co D
inquinat hoĩem. Et egressus inde iesus
secessit ĩ ꝑtes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mu Mar. 7. e
lier chananea a finibꝫ illis egressa: clama
uit dicens ei: Miserere mei dñe fili da
uid. filia mea male a demonio vexatur.
Qui nõ rñdit ei verbũ. Et accedẽtes di
scipuli eius: rogabãt eũ dicẽtes: Dimit E
te eã: qꝛ clamat post nos. Ipe aũt rñdẽs Luce. 19. b
ait: Nõ sum missus nisi ad oues q̃ perie
rũt dom' isrl'. At illa venit. ⁊ adorauit eũ
dicẽs: Dñe adiuua me. Qui rñdens ait
Nõ est bonũ sumere panẽ filioꝝ: ⁊ mit Mar. 7. f
tere canibꝫ. At illa dixit: Etiã dñe: Naꝫ ⁊
catelli edũt de micis q̃ cadunt de mensa
dñoꝝ suoꝝ. Tũc rñdens iesus: ait illi. O
mlr magna est fides tua: fiat tibi sic vis
Et sanata ẽ filia ei' ex illa hora. Et cum
trãsisset inde iesus. veit sec' mare galilee F
⁊ ascẽdens ĩ montẽ sedebat ibi. Et acces Esa. 35.
serũt ad eũ turbe multe: hñtes secũ mu
tos. cecos. claudos. debiles. ⁊ alios mul
tos. ⁊ ꝓiecerũt eos ad pedes eius. ⁊ cura
uit eos ita vt turbe mirarent' videntes
mutos loquẽtes. claudos ambulantes.
cecos vidẽtes. ⁊ magnificabãt deuꝫ isrl'.
Iesus aũt ꝯuocat' discipulis suis dixit

Mar·6·e·7·18·a· /Misereor turbe: qz triduo iã pseuerãt
mecũ·7 nõ hñt qõ mãducẽt. Et dimitte
re eos ieiunos nolo: ne deficiãt i via. Et
G dicũt ei discipli. Ubi g̃ nob in deserto pa
nes tãtos: vt saturem⁹ turbã tantã: Et
ait ill' ihesus: Quot panes hẽtis: At illi
dixerũt·septẽ·7 paucos pisciculos. Et p/
s·14·d cepit turbe vt discũberẽt sup terrã/Et ac
Mar·6·f cipiens septẽ panes 7 pisces· grãs agẽs
et·8·b fregit·7 dedit discipul'· 7 discipuli dederũt
Johan·6·b pplo·7 comederunt oẽs: 7 saturati sunt
Et qõ supfuit de fragmẽtis: tulerũt septẽ
sportas plenas. Erãt aũt q̃ mãducauerũt
q̃ttuor milia hoim· extra puulos 7 mu/
lieres Et dimissa turba ascẽdit i nauicu
A lã·7 venit i fines magedan. XVI
Mar·8·b /Et accesserũt ad eũ pharisei 7 sa
Johan·6·d ducei tẽptantes· 7 rogauerũt eũ
vt signũ de celo oñderet eis. At
Luce·12·g ille rñdens ait illis/Facto vespe dicitis
serenũ erit: rubicundũ est enĩ celũ. Et
mane· hodie tẽpestas: rutilat enĩ triste ce
B lũ. Facie g̃ celi diiudicare nostis· signa ãt
Jone·2· tẽpoz nõ potestz/Generatõ mala 7 adul
tera signũ q̃rit·7 signũ nõ dabit ei nisi si
gnũ ione ppte. Et relictis ill' abijt. Et
Mr·8·c cũ venissent discipli ei⁹ trãs fretũ: obliti
Luce·12·a sunt panes accipe. Qui dixit ill'/Intue
mini 7 cauete a fermẽto phariseoz 7 sa/
duceoz. At illi cogitabãt int' se dicentes
C Quia panes nõ accepim⁹. Sciens aũt
ihesus dixit: Quid cogitatz int' vos modi
ce fidei·qz panes nõ hẽtis: Nõdũ intel/
ligitis neq̃ recordamĩ q̃nq̃ panũ 7 q̃nq̃
miliuz hoim·7 q̃t cophinos sumpsistis:
Neq̃ septẽ panũ 7 q̃ttuor milia hoim: et
q̃t sportas sumpsistis: Quare nõ intel/
ligitz· qz nõ de pane dixi vob: cauete a fer
mento phariseoz 7 saduceoz. Tũc intel
lexerũt qz nõ dixerit cauẽdũ a fermento
D panũ: sz a doctria phariseoz 7 saduceoz
Mar·8·e /Uenit aũt ihesus i ptes cesarie philippi
Luc·9·c 7 int'rogabat discipl'os suos dicẽs. Quẽ
dicũt hoies esse filiũ hois: At illi dixerũt
Alij ioh̃anẽ baptistã: alij aũt helĩã· alij
vero hieremiã· aut vnũ ex pphetis. Dicit
ill' ihesus: Uos aũt quẽ me eẽ dicitz. Rñ/
Joh·6·g dens simõ petr⁹ dixit/Tu es xp̃s filiꝰ dei
viui. Rñdens aũt ihesus dixit ei: Beatus 6
es simon bariona: qz caro 7 sanguis nõ
reuelauit tibi: sz pẽ me⁹ q̃ i ceł ẽ. Et ego
dico tibi qz tu es petr⁹ 7 sup hãc petram
edificabo eccl'iam meã· 7 pte inferi non
pualebũt adũsus eã. Et tibi dabo clauef Johan·20
regni celoz/Et qõcũq̃ ligaueritz sup trã
erit ligatũ 7 in ceł· 7 qõcũq̃ solueritz sup Johan·20
terrã erit solutũ 7 i celis/Tũc pcepit di i·17·c
scipul' suis vt nemĩ dicerẽt· qz ipe eẽt ie/
sus xp̃s. Exinde cepit ihesus oñdere disci i·20·d
pul' suis· qz oporteret eũ ire hierosolymaz
7 multa pati a senioribz 7 scribz 7 principib
sacerdotũ/7 occidi 7 tertia die resurgere Mr·8·f
Et assumẽs eũ petr⁹ cepit increpare illuz
dicẽs. Absit a te dñe: nõ erit tibi hoc. Qui Mar·8·g
q̃uersus dixit petro. Uade p⁹ me satha/ Mar·8·g·10·a
nas scãdalũ es mihi: qz nõ sapis ea q̃ dei Mar·9·c·14·d
sunt: sz ea q̃ hoim/Tũc ihesus dixit disci/ ·9·c·14·d
pulis suis. Si q̃s vult p⁹ me venire ab/
neget semetipz· 7 tollat crucẽ suã 7 seq̃t Luc·9·10·g
me. Qui eĩ voluerit aiam suã saluã face Luce·17·g
re: pdet eã. Qui aũt pdiderit aiaz suã p/ Mar·8·g
pter me inueniet eã. Quid eĩ pdest hoi si
mõmundũ suz lucret: aiẽ vo sue detrimẽ
tũ patiat: Aut quã dabit hõ cõmutatio
nẽ p aia sua: Filiꝰ enĩ hois venturꝰ ẽ in
gl'ia pris sui cũ angelis suis· 7 tũc reddz
vnicuiq̃ scm opa eiꝰ/Amẽ dico vob: sũt Mar·9·a
q̃dam de hic stãtib q̃ nõ gustabũt mo/ Luce·9·o
tem: donec videant filiũ hois venientẽz B
in regno suo. XVII
Mr·9·a Et p⁹ dies sex assũpsit ihesus petr⁹
Luce·9·o 7 iacobũ 7 iohãnẽ frẽm eiꝰ: 7 du
xit illos i mõtẽ excelsuz seoz suz· 7 transfi Apoc·1·c
gurat⁹ ẽ añ eos/Et resplẽduit facies ei⁹
sicł sol: vestimẽta aũt ei⁹ facta sunt alba, si Mar·9·a
cut nix/Et ecce apparuerũt ill' moyses 7 Luce·9·o
helias cũ eo loquẽtes. Rñdẽs aũt petr⁹ B
dixit ad ihesuz. Dñe bonuz ẽ nos hic eẽ: si
vis faciam⁹ hic tria tabernacła· tibi vnũ
moysi vnũ· 7 helie vnũ. Adhuc eo loquẽ
te· ecce nubes lucida obũbrauit eos. Et
ecce vox de nube dicẽs/Hic ẽ filiꝰ me⁹ di ex·23·g. Deu·
lect⁹ i q̃ mihi bñ cõplacui: ipz audite. Et Esa·42·a. Mat·
audiẽtes discipli ceciderũt i facie suã· 7 ti e·2·Deu·10
muerũt valde. Et accessit ihesus 7 tetigit 6
eos: dixitq̃ eis: Surgite: 7 nolite timere

Leuātes aūt oc'los suos neminē videret
nisi solū iesuz. Et descēdētib' ill' de mōte
p̄cepit iesus dicēs Nemī dixeritz visio-
nē: donec filius hoīs a mortuis resurgat
Et introgauerūt eū discipuli dicentes.
Quid g̃ scribe dicūt q̄ heliā opteat pri-
mū veīre? At ille rn̄dēs ait eis: Helias
q̄dē ventur' ē ⁊ restituet oīa. Dico autē
vob. q̄z helias iā veit. ⁊ nō cog̃uerūt eū: sz
fecerūt ī eo q̄cūq̄z voluerūt. Sic ⁊ filius
hoīs passur' ē ab eis. Tūc ītellexerūt disci
puli q̄z de iohanne baptista dixisset eis.
Et cū veīsset ad turbā: accessit ad eū hō
genub' p̄uolut' añ eū dicēs: Dn̄e mise-
rere filio meo q̄z lunatic' ē: ⁊ male patit̄
Nā sepe cadit ī ignē: ⁊ crebro ī aquaz. Et
obtuli eū discipl'is tuis: ⁊ nō potuerūt cu
rare eū. Rn̄dēs aūt iesus ait O gn̄atio
incredula ⁊ p̄ūsa: q̄usq̄z ero vobiscū. Us-
q̄z q̄ patiar vos? Afferte huc illuz ad me.
Et increpauit illū iesus. ⁊ exijt ab eo de-
moniū. ⁊ curat' ē puer ex illa hora Tūc
accesserūt discipl'i ad iesuz secreto. ⁊ dixe
rūt: Quare nos nō potuim' eijcere illū?
Dicit ill' iesus: Propt' incredulitatē vr̄az
Amē q̄ ppe dico vob: si habueritz fidē sic
granū synapis. dicetz mōti huic. transi
hinc ⁊ trāsibit. ⁊ nihil īpossibile erit vob
Hoc aūt gen' nō eijcit̄: nisi p̄ orōez ⁊ ie
iuniū. Conūsantib' aūt eis ī galilea: di-
xit ill' iesus Fili' hoīs tradēd' ē in man'
hoīm ⁊ occidēt euz. ⁊ tertia die resurget.
Et ɔtristati sūt vehement'. ⁊ cū venissent
capharnaū: accesserūt q̄ didrachmā acci
piebāt ad petr̄: ⁊ dixerūt ei: Mgr̄ vr̄ non
soluit didrachmā. Ait. etiā. Et cū ītrassz
in domū p̄uenit eū iesus dicens: Quid
tibi videt̄ simon? Reges t're a q̄b' acci-
piūt tributū vel censum. a filijs suis. an
ab alienis? Et ille dixit. Ab alieīs. Dixit
illi iesus: Ergo liberi sūt filij. Ut aūt nō
scandaliçem' eos vade ad mare ⁊ mitte
hamū: ⁊ eū piscē qui prim' ascēderit tol
le. Et apto ore ei' inueīes staterē: illum
sumens. da eis p̄ me ⁊ te.

XVIII

In illa hora accesserūt discipuli
ad iesū dicētes. Quis putas ma
ior est in regno celor̄? Et aduo-
cans iesus p̄uulū. statuit eū ī medio eo
rū. ⁊ dixit: Amē dico vob: nisi ɔuersi fue
ritis ⁊ efficiamī sic p̄uuli: nō intrabitz ī
regnū celor̄. Quicūq̄z g̃ hūiliauerit se si
cut p̄uul' iste: hic ē maior ī regno celorū
Et q̄ suscepit vnū p̄uulū talē in nomīe
meo. me suscepit Qui aūt scādaliçauit Mar. 9. f
vnū de pusill' istz q̄ ī me credūt: expedit Luce. 17. a.
ei vt suspēdat̄ mola asinaria ī collo ei'. ⁊
dimergat̄ in p̄fundū marz. Ue mdo ab B
scādalis. Necesse ē enī vt veniāt scādala
Uerūtn̄ ve hoī p̄ quē scādaluz venit. Si
aūt man' tua vel pes tuus scādaliçat te.
abscide eū ⁊ p̄ijce abs te. Bonū tibi ē ad
vitā ingredi debilē l' claudū q̄z duas ma
nus vel duos pedes hn̄tē mitti in ignez
eternū. Et si ocl's tu' scādaliçat te: erue
eū ⁊ proijce abs te. Bonuz tibi est vnuz
oculū hn̄tē in vitā intrare: q̄z duos ocu
los hn̄tez mitti in gehēnaz ignis. Uide
te ne ɔtēnatz vnū ex his pusillis. Dico
enī vob: q̄z angl'i eor̄ ī cel' semp̄ videt̄ fa-
ciē p̄ris mei q̄ in cel' est Uenit eī filius Luce. 9. g
hoīs saluare q̄d p̄ierat Quid vob videt̄ Luce. 15. a
Si fuerīt alicui centū oues ⁊ errauerit
vna ex eis: nōne relinq̄t nonagītanouē C
in montib' ⁊ vadit q̄rere eam q̄ errauit
Et si ɔtigerit vt īueīet eā: amē dico vob
q̄z gaudet sup̄ eā magz q̄z sup̄ nonagīta
nouē q̄ nō errauerūt. Sic nō ē volūtas
añ p̄rem vr̄m q̄ in cel' est: vt p̄eat vn' de
pusillis istz Si aūt peccauit ī te frat̄ tu Luce. 17. a
us: vade ⁊ corripe eū īter te ⁊ ip̄m soluz. Gal. 6. a
Si te audierit: lucratus eris frēm tuū. Ecc. 19.
Si aūt nō te audierit adhibe tecum ad 1. Cor. 8. d ⁊ 9. d
huc vnū vl' duos vt ī ore duor̄ vl' triū Deut. 17. Jo.
testiū stet oē verbū. Q̄ si nō audierit eos 8. c. 2. Cor. 13. a.
dic eccl'ie. Si autē eccl'iam nō audierit Heb. 10. d D
sit tibi sic ethnic' ⁊ publicanus Amē di Joh. 20. e.
co vobis: q̄cunq̄z alligaueritis sup̄ t'ram s. 16. e
erunt ligata ⁊ in celo: ⁊ quecūq̄z solueri-
tis super terram: erunt soluta ⁊ in celo.
Iterū dico vobis: q̄z si duo ex vobis cō Joh. 16. f
senserint sup̄ terram de oī re quācunq̄z
petierint fiet illis a p̄re meo q̄ in cel' est.
Ubi eī sunt duo vel tres ɔgregati ī noīe
meo: ibi suz ī medio eor̄. Tūc accedens
petr' ad eū dixit. Dn̄e quotiēs peccabit Luc. 17. a

E in me frater meus: & dimittã ei? Vsq; sep
ties? Dicit illi iesus. Nõ dico tibi vsq;
septies? sz vsq; septuagies septies. Ideo
assimilatũ est regnũ celoꝝ hõi regi. q̃ vo
luit rõem ponere cũ suis suis. Et cũ ce
pisset rõem ponere: oblat? ẽ ei vn? q̃ de
bebat ei decẽ milia talẽta. Cũ aũt nõ ha
beret vñ redderet. iussit eũ dñs ei? venũ
dari & uxorẽ ei? & filios & oĩa q̃ habebat &
reddi. Procidẽs aũt seruus ille. orabat eũ
F dicẽs: Patientiã habe ĩ me. & oĩa reddã
tibi. Misertus aũt dñs serui illi? dimi
sit eũ. & debitũ dimisit ei. Egressus autẽ
seru? ille. inuenit unuz de cõseruis suis q̃
debebat ei centũ denarios. & tenẽs: suffo
cabat eũ dicẽs: Reddẽ q̃ debes: Et pci
dens ꝓseruus ei? rogabat eũ dicẽs: Pa
tientiã habe in me. & oĩa reddã tibi. Il
G le aũt noluit: sz abijt & misit eũ ĩ carcerẽ
donec redderet debitũ. Videntes aũt con
serui ei? q̃ fiebãt: ꝓtristati sunt valde. et
venerũt & narrauerũt dño suo oĩa q̃ fa
cta fuerãt. Tũc vocauit illũ dñs suus. et
ait illi. Serue nequaz: oẽ debitũ dimisi
tibi. qm̃ rogasti me. Nõne g̃ oportuit et te
misereri ꝓserui tui. sicut & ego tui miser
tus sum? Et iratꝰ dñs ei? tradidit eũ tor
toribꝫ: q̃adusq; redderet vniũsum debi
s. y. d Luce. 12. g tũ. Sic & pr̃ meus celestis faciet vob: si
nõ remiseritis vnusquisq; fratri suo de
cordibus vestris. XIX
A Et factũ ẽ cũ ꝓsummasset iesus
sermones istos migrauit a galilea
Mar. 10. a & venit ĩ fines iudee trãs iordanẽ. & se
cute sunt eũ turbe mlte. & curauit eos ibi
B Et accesserũt ad eũ pharisei tẽptantes
eũ & dicẽtes: Si licet hõi dimittere uxo
rẽ suã q̃cunq; ex cã. Qui rñdens ait eis
Geñ. 1. Mar. 10. a Geñ. 2. Ephe. y. d i. Cor. 6. d //Nõ legistꝭ: qz q̃ fecit hoiez ab initio: ma
sculũ & feminã fecit eos? Et dixit /Pro
pter hꝰ dimittet hõ pr̃em & mr̃em. & ad
hereb it uxori sue: & erũt duo ĩ carne una
Deut. 24. s. y. e Mar. 10. a Itaq; iã nõ sunt duo sz una caro. Qõ g̃
deus ꝓiũxit: hõ nõ separet. Dicunt illi.
Quid g̃ moyses mãdauit dari libellũ re
pudij & dimittere? Ait illis: Qm̃ moy
ses ad duritiã cordis vr̃i pmisit vob di
mittere uxores vr̃as: ab initio aũt non
fuit sic /Dico autẽ vobis: qz q̃cũq; dimi Mat. 19. b
serit uxorẽ suam nisi ob fornicationẽ. et Luce. 16. b
aliam duxerit: mechat. Et q̃ dimissaz du s. y. c C
xerit. mechat. Dicũt ei discipuli ei? Si
ita est causa hõis cũ uxore: nõ expedit nu
bere. Qui dixit illis: Nõ omis capiũt ver
bum istud: sed q̃bus datũ est. Sũt enĩ eu
nuchi qui de mr̃is utero sic nati sunt: et
sunt eunuchi q̃ facti sunt ab hoĩbꝫ. & sũt
eunuchi q̃ seipos castrauerũt ꝓp̃ regnũ
celoꝝ. Qui põt capere capiat / Tũc oblati Mar. 10. b
sunt ei puuli ut man? eis ĩponeret & ora Luce. 18. c
ret. Discipuli autẽ increpabant eos. Je
sus uero ait eis: /Sinite puulos & nolite Mat. 19. b
te eos prohibere ad me venire: taliũ ẽ ei Luce. 18. c
regnũ celoꝝ Et cũ imposuisset eis man? Mar. 10. b
abijt inde / Et ecce unus accedẽs ait illi Luce. 18. b
Magister bone: q̃d boni faciã ut habeam
vitam eternã? Qui dixit ei. Quid me i
terrogas de bono? Vnus est bonus deus
Si autẽ vis ad vitã ingredi: serua man
data. Dicit illi. Que? Jesus autẽ dixit.
Nõ homicidiũ facies. nõ adulterabꝭ non
facies furtũ. nõ falsum testimonium di
ces. honora pr̃em tuũ & mr̃em. diliges p
ximũ tuũ sicut teipsum. Dicit illi adole
scens. Oĩa hec custodiui a iuuẽtute mea
q̃d adhuc mihi deest / Ait illi iesus. Si Mat. 19. c
vis pfect? esse vade & vende oĩa q̃ hẽs & Luce. 18. b
da paupibꝫ. & hẽbis thesaurũ ĩ celo & ve F
ni seq̃re me. Cũ audisset autẽ adolescẽs
verbũ: abijt tristis. Erat enĩ hñs mlt as
possessiões. Jesus aũt dixit discipl'is su
is: Amẽ dico vobis: q̃z diues difficile in
trabit in regnũ celoꝝ. Et itez dico vob. Mar. 10. c
/Facili? est camelũ p foramẽ acus trãsi Luce. 18. c
re q̃z diuitẽ ĩtrare ĩ regnũ celoꝝ. Audiẽ
tes aũt hi discipuli. mirabanꝰ valde dicen
tes: Quis g̃ poterit salu? esse? Aspicien
s aũt ihesus dixit illis / Apud hoies hoc im Mar. 10. c
possibile est: apud deuz aũt oĩa possibilia Luce. 18. c
sunt. Tũc rñdẽs petr? dixit ei. Ecce nos
reliq̃m? omĩa: & secuti sum? te: Quid g̃ G
erit nob? Jesus aũt dixit illi: Amen dico
vob. q̃ vos q̃ secuti estꝭ me ĩ regnatione
cũ sederit filꝰ hois in sede maiestat? suẽ
/sedebitꝭ & vos sup sedes duodeci: iudi Luce. 22. c
cantes duodecim tribꝰ isr̃l. Et omnis q̃

/reliquerit domum vel fratres aut soro
res aut pr̄em aut mr̄em aut vxorē aut fi
lios aut agros ꝓpt̄ nomē meū: cētupluz
accipiet. ⁊ vitā eternā possidebit// Mul/
ti autem erunt primi nouissimi: ⁊ nouis
simi primi. XX

Simile est regnū celoꝝ homī pa/
trifamilias: qui exijt primo ma/
ne conducere operarios in vineam suā.
Conuentione aūt facta cuz operarijs ex
denario diurno. misit eos in vineā suā.
Et egressus circa horā tertiā. vidit alios
stantes in foro ociosos: ⁊ dixit illis. Ite
⁊ vos in vineā meā: ⁊ qd̄ iustū fuerit da
bo vobis. Illi aūt abierūt. Iterꝝ aūt exijt
circa sextam ⁊ nonā horaz: ⁊ fecit similit̄.
Circa vndecimā vero exijt: ⁊ inuenit ali
os stantes: ⁊ dicit illis: Quid hic statis
tota die ociosi? Dicūt ei. Quia nēo nos
conduxit. Dicit illis: Ite ⁊ vos in vineā
meam. Cū sero aūt factū esset. dicit dn̄s
vinee ꝓcuratori suo // Voca oparias et
redde illis mercedē: incipiens a nouissi
mis vsqz ad primos. Cū venissent g̊ qui
circa vndecimā horam venerant: accepe/
rūt singulos denarios. Veniētes aūt et
primi. arbitrati sunt q̄ plus essent acce/
pturi: acceperūt aūt ⁊ ipi singl̄os denari
os. Et accipiētes murmurabāt adūsus
patremfamilias dicētes: Hi nouissimi
vna hora fecerūt. ⁊ pares illos nob̄ feci/
sti qui portauimus pondus diei ⁊ estus?
At ille rn̄dens vni eorū dixit // Amice: nō
facio tibi iniuriā. Nōne ex denario cōue
nisti mecū? Tolle qd̄ tuū est ⁊ vade. Vo
lo aūt et huic nouissimo dare: sicut ⁊ ti/
bi. Aut nō licet mihi quod volo facere?
// An oculus tuꝰ nequā est qꝛ ego bonus
sum? Sic erūt nouissimi primi ⁊ primi
nouissimi // Multi enī sunt vocati: pauci
vero electi // Et ascēdens iesus hierosoly
mam: assumpsit duodecim discipl̄os se
creto: ⁊ ait illis. Ecce ascēdimꝰ hierosoly
mam. ⁊ filiꝰ hoīs tradet̄ principibꝫ sacer
dotū ⁊ scribis ⁊ ꝯdēnabūt eum morte: ⁊
tradent eū gentibꝫ ad illudendum. ⁊ fla
gellandū. ⁊ crucifigendū. ⁊ tertia die re/
surget // Tūc accessit ad eū mater filioruz
çebedei cū filijs suis: adorans ⁊ petēs ali
qd̄ ab eo. Qui dixit ei Quid vis? Ait illi
Dic vt sedeant hi duo filij mei. vnꝰ ad
dexterā tuā ⁊ vnꝰ ad sinistrā ī regno tuo
Rn̄dens aūt iesus dixit // Nescitis qd̄ pe
tatis. Potestis bibere calicē quē ego bi/
biturus sum? Dicūt ei: Possumꝰ. Ait
illis // Calicē quidē meuz bibetis: sedere
aūt ad dexterā meā vel sinistrā nō est me
um dare vobis: sed quibꝫ paratū ē a pa/
tre meo. Et audiētes decē. indignati sūt
de duobꝫ fratribꝫ. Iesus aūt vocauit eos
ad se: ⁊ ait // Scitis qꝛ pr̄icipes gentium
dn̄ant̄ eoꝝ: ⁊ q̄ maiores sunt ptātez exer
cent int̄ eos? Nō ita erit int̄ vos // Sz q̄/
cunqz voluerit int̄ vos maior fieri: sit vr̄
minister. Et q̄ voluerit int̄ vos primus
esse: erit vr̄ seruꝰ // Sicut filiꝰ hoīs nō ve
nit ministrari sz ministrare: ⁊ dare aīam
suā redemptionē ꝓ multz // Et egrediēti
bus illis ab hiericho secuta est eū turba
multa // Et ecce dno ceci sedētes sec̄ vi/
am. audierūt qꝛ iesus transiret. ⁊ clama
uerūt dicentes: Dn̄e miserere nostri fi/
li dauid // Turba aūt increpabat eos vt
tacerent. At illi magꝫ clamabāt dicētes:
Dn̄e // miserere nr̄i fili dauid. Et stetit
iesus. ⁊ vocauit eos ⁊ ait: Quid vultꝫ vt
faciam vob̄. Dicuut illi: Dn̄e: vt apiant̄
oculi nr̄i. Misertꝰ aūt eoꝝ iesus: tetigit
oculos eoꝝ // Et ꝯfestim viderūt. ⁊ secu/
ti sunt eum. XXI

Et cū appropinquassent hiero
solymis ⁊ venissent betphage ad
montē oliueti: tūc iesus misit duos di/
scipulos dicēs eis: Ite in castellū qd̄ cō
tra vos est. ⁊ statim inueniet̄ asinā alli/
gatam ⁊ pullū cū ea: soluite et adducite
mihi. Et si q̄s vobis aliq̄d dixerit. dici/
te qꝛ dn̄s his opꝰ hz: ⁊ ꝯfestim dimittet
eos. Hoc aūt factū est: vt adimpleretur
qd̄ dictū est ꝑ ꝓphetā dicentē // Dicite fi/
lie sion: ecce rex tuus venit tibi mansue
tus sedēs sup̄ asinā: ⁊ pullū filiū subiu/
galis // Eūtes aūt discipuli fecerūt sicut
p̄cepit illis iesus. Et adduxerūt asinā ⁊
pullū. ⁊ īposuerūt sup̄ eos vestimēta sua
⁊ eū desup̄ sedere fecerūt. Plurima aūt

E
Ja. 4. a.
Ro. 8. d.
i. Cor. 10. d
F
Mar. 10. f. Lu. 22. c.
Luce. 22. c
Mar. 10. g
G
Mr. 10. g. Luc. 18. g.
s. 9. f.
Luce. 18. g.
s. 9. f.
Mr. 8. d. ⁊ 10. g
A
Mar. 11. a.
Luce. 19. d
Joh. 12. b
Zach. 9.
Esa. 62.
Joh. 12. b
Mar. 11. b
Luce. 19. e

turba ſtrauerunt veſtimenta ſua in via
B
Alij aũt cedebãt ramos de arboribus. et
Mar.ii.b
ſternebãt in via / Turbe aũt q̃ p̃cedebãt
Luce.19.f
7 q̃ ſeq̃bant̃. clamabãt dicẽtes: Oſanna
Joh.12.b
filio dauid: benedict⁹ qui venit in nomi
ne dñi: oſanna in altiſſimis. Et cum in/
traſſet hieroſolymaz: cõmota eſt vniuſa
ciuitas dicens: Quis eſt hic: ꝑ̃li autez
dicebant. Hic ẽ ieſus ꝓpheta a naçareth
Mar.ii.d
galilee / Et intrauit ieſus in templũ dei
Luc.19.g
7 eijciebat oẽs vendẽtes 7 emẽtes i tem
Joh.2.d
plo: 7 menſas nũmulariox et cathedras
vendentium colũbas euertit. 7 dicit eis:
Eſaie.56.
/ Scriptũ eſt: domus mea dom⁹ oõnis
Hiere.7.
vocabit̃. vos aũt feciſtis illã ſpeluncã la/
2.Reg.5.
tronũ / Et acceſſerũt ad eũ ceci 7 claudi
Luce.19.f
in tẽplo 7 ſanauit eos. Videntes aũt p̃i/
C
cipes ſacerdotũ 7 ſcribe mirabilia que fe
cit: 7 pueros clamãtes in templo 7 dicẽ
tes: oſanna filio dauid: indignati ſunt 7
dixerũt ei: Audiſ q̃d iſti dicũt? Jeſus au
ps.8.
tem dixit eis: Etiq̃: nunq̃ legiſtis / q̃z ex
ore infantiũ 7 lactentiũ p̃feciſti laudez?
Et relictis illis abijt foras extra ciuitatẽ
in bethaniã: ibiq̃ manſit. Mane aũt re
Mar.ii.c
uertens in ciuitatẽ eſurijt / Et videns fi
Luce.13.b
ci arborẽ vnã ſecus viã venit ad eã. 7 ni/
hil inuenit in ea niſi folia tm̃: et ait illi:
Nunq̃ ex te fruct⁹ naſcat̃ in ſempiternũ
Et arefacta eſt ꝑtinuo ficulnea. Et vidẽ
tes diſcipuli: mirati ſunt dicẽtes: Quõ
cõtinuo aruit: Rñdens aũt ieſus. ait eis
ſ.17.e. L.14.b.
/ Amẽ dico vob. ſi habueritis fidẽ 7 non
Mar.ii.d. Ja.
hęſitaueritis. nõ ſolũ de ficulnea facietis:
i.a. D
ſed 7 ſi monti huic dixeritis: tolle 7 iacta
Mar.ii.e. Jo.
te in mare. fiet / Et oĩa q̃cũq̃ petieritis
4.d.7.16.f.
in oõne credẽtes. accipietis. Et cũ veniſ/
ſet in templum. acceſſerũt ad eũ docen/
tem p̃cipes ſacerdotũ 7 ſeniores ꝑ̃li
Mar.ii.f
dicentes / In q̃ ptãte hec facis? Et quis
Luce.20.g.
tibi dedit hanc ptãtem? Rñdens ieſus
dixit eis: Interrogabo vos 7 ego vnum
ſermonẽ. quẽ ſi dixeritis mihi. 7 ego vo
bis dicam in qua ptãte hec facio. Baptiſ
mũ iohannis vnde erat. e celo: an ex ho/
minib⁹? At illi cogitabãt inter ſe dicen/
tes: Si dixerim⁹ e celo: dicet nob. Qua
re ergo nõ credidiſtis illi? Si aũt dixeri
mus ex hominib⁹: timem⁹ turbã / Omẽs enĩ habebãt iohannẽ ſicut ꝓphetam. Et
Mat.21.b
rñdentes ieſu: dixerũt: Nescim⁹. Ait illis
7 ipe. Nec ego dico vobis in q̃ ptãte hec
facio. Quid aũt vob̃ videtur? Homo q̃
dam habebat duos filios 7 accedens ad
primũ dixit: Fili. vade hodie operare in vi
neam meaz. Ille aũt rñdens ait: Nolo.
Poſtea aũt penitentia mot⁹ abijt. Acce
dens aũt ad alterũ dixit ſilr. At ille reſpõ
dens ait: Eo dñe. Et non iuit. Quis ex
duobꝫ fecit voluntatem ptis? Dicũt ei:
Prim⁹. Dicit illis ieſus. Amẽ dico vo/
bis. q̃z publicani 7 meretrices p̃cedunt
vos in regno dei. Venit enĩ ad vos iohã
nes in via iuſticie. 7 nõ credidiſtis ei. Pub
licani aũt 7 meretrices credidert ei: vos
aũt videntes nec penitẽtiaz habuiſtis poſ/
tea vt crederetis ei / Aliã parabolã audi
Mat.21.b
te. Homo erat p̃familias q̃ plãtauit vi
Luce.20.b
neam. 7 ſepem circũdedit ei 7 fodit in ea
Eſaie.5.
torcular 7 edificauit turrim. 7 locauit eã
agricolis. 7 pegre ꝓfectus eſt. Cũ autez
temp⁹ fructuũ appropiquaſſet: miſit ſer
uos ſuos ad agricolas vt accipent fru/
ctus ei⁹ / Et agricole apprehenſis ſuis ei⁹
Jere.2.
aliũ ceciderũt. aliũ occiderũt. aliuz vero
lapidauerũt. Iterum miſit alios ſuos
plures prioribꝫ. 7 fecerunt illis ſilr. Po/
ſtiſſime aũt miſit ad eos filiũ ſuũ dicẽs
Mar.xii.
verebunt̃ forte filiũ meũ. Agricole aũt
Gen.37.
videntes filiũ dixerũt intra ſe / Hic ẽ hꝛ
C
res: venite occidam⁹ eũ: et habebim⁹ hꝛ
reditatẽ eius. Et apprehenſuz eũ eiecerũt
extra vineã. 7 occiderũt. Cũ g̃ venerit do
min⁹ vinee: q̃d faciet agricol̃ illis? Aiũt il
li: Malos male pdet 7 vineã ſuam loca
Mar.xii.
bit alijs agricol: qui reddãt ei fructũ tẽ
Luce.20.
poribꝫ ſuis. Dicit illis ieſus. Nunq̃ legi
1.Pe.2.
ſtis i ſcripturis / Lapidẽ quẽ reprobauerũt
Act.4.b.
edificãtes. hic eſt fact⁹ in caput anguli:
A dño factũ eſt iſtud. 7 eſt mirabile i ocu
lis nr̃is. Ideo dico vob̃ q̃z auferet a vo
bis regnũ dei. et dabit̃ gẽti faciẽti fructũ
eius. Et qui ceciderit ſup lapidẽ iſtũ cõ/
fringetur: ſup quem vero ceciderit: con/
teret eum / Et cum audiſſent principes
Mar.xii.b
ſacerdotum et phariſei parabolas eius: g. 7 doc

cognouerūt q̄ de ip̄is diceret. Et q̄rētes
eū tenere timuerūt turbas. qm̄ sic ꝓphe
tam euz habebāt. Et rn̄dens iesus dixit
iterꝫ in parabolis eis dicēs: XXII
Simile factū est regnū celorum
homini regi qui fecit nuptias fi
lio suo // Et misit seruos suos vo
care inuitatos ad nuptias: ⁊ nolebāt ve
nire. Iterꝫ misit alios seruos dicēs: Di
cite inuitatis. Ecce prandiū meuz para
ui: tauri mei ⁊ altilia occisa sunt. ⁊ om̄ia
parata: venite ad nuptias. Illi autez ne
glexerunt ⁊ abierūt. alius in villā suam
alius vero ad negociationē suam // Reli
qui vero tenuerūt seruos ei⁹. ⁊ cōtume
lijs affectos occiderūt. Rex aūt cuz au
disset irat⁹ est: ⁊ missis exercitib⁹ suis ꝑ
didit homicidas illos. ⁊ ciuitatē illorum
succendit. Tūc ait seruis suis. Nuptie q̄
dem parate sunt: sed q̄ inuitati erāt non
fuerūt digni. Ite g̊ ad exitus viaꝝ. ⁊ q̄s
cunqz inuenerit⁹. vocate ad nuptias. Et
egressi serui ei⁹ in vias ꝯgregauerūt oēs
quos inuenerūt malos ⁊ bonos. ⁊ imple
te sunt nuptie discūbentium. Intrauit
aūt rex vt videret discūbentes. et vidit
ibi hoīem nō vestitum veste nuptiali. Et
ait illi: Amice: quomō huc intrasti non
habens vestem nuptialez? At ille obmu
tuit. Tūc dixit rex ministris // Ligat⁹ ma
nib⁹ ⁊ pedib⁹ ei⁹ mittite euz in tenebras
exteriores // ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiuz
// Multi aūt sūt vocati pauci vero electi
// Tunc abeūtes pharisei ꝯsiliū inierunt
vt capent eū ī ſmone. Et mittūt ei di
scipulos suos. cum herodianis dicētes.
// Magister scimus q̄ verax es ⁊ viā dei ī
veritate doces. ⁊ non est tibi cura de aliq̄
// Non enī respicis ꝑsonā hominuz. Dic
nobis: q̄d tibi videt̄. Licet censuz dari ce
sari aut nō? Cognita aūt iesus nequitia
eoꝝ ait: Quid me temptatis hypocrite?
Ostendite mihi numisma census. At il
li obtulerūt ei denariū. Et ait illis iesus
Cuius est imago hec ⁊ suꝑscriptio? Di
cūt ei: Cesaris. Tūc ait illis // Reddite er
go que sunt cesaris cesari ⁊ que sunt dei
deo. Et audientes mirati sunt. ⁊ relicto
eo abierunt // In illo die accesserunt ad Act⁹. 23. a.
eum saducei. qui dicūt nō esse resurrecti
onem. ⁊ interrogauerūt eum dicentes.
Magister: moyses dixit: si quis mortu⁹
fuerit nō habens filiuz: vt ducat frat ei⁹
vxorem illius ⁊ suscitet semē fratri suo.
// Erant aūt apud nos septem frēs. ⁊ pri Mar. 12. d
mus vxore ducta defunct⁹ est. ⁊ non ha
bens semen reliq̄t vxorē suaz fratri suo. E
Similiter secūdus ⁊ tertius vsqz ad se
ptimū. Nouissime aūt oīm. ⁊ mulier de
functa est. In resurrectione ergo cuius
erit de septē vxor? Om̄es enī habuerūt
eam. Rn̄dens aūt iesus. ait illis // Errat⁹ Titū. 3. b.
nescientes scripturas: neqz virtutez dei.
In resurrectiōe eniz neqz nubent neqz
nubent̄: sed erūt sicut angeli dei in celo.
De resurrectiōe aūt mortuoꝝ non legi
stis q̄d dictū est a deo dicēte vobis // Ego Exo. 3. Mr. 12. e
sum de⁹ abraaz ⁊ deus ysaac. ⁊ de⁹ iacob? F
Non est de⁹ mortuoꝝ: sed viuētium. Et
audientes turbe mirabant̄ in doctrīa ei⁹
// Pharisei aūt audiētes q̄ silentiū im Mr. 12. e.
posuisset saduceis cōuenerūt in vnuz. et Luce. 10. f
interrogauit eū vnus ex eis legisdoctor
temptans eū. Mgr̄: q̄d est mandatū ma
gnū in lege? Ait illi iesus // Diliges dn̄z Deut. 6.
deū tuū ex toto corde tuo. ⁊ in tota anīa
tua: ⁊ in tota mente tua. Hoc est maxi
mum ⁊ primū mandatū. Scd̄m autez G
simile est huic // Diliges ꝓximū tuuz si Leuit⁹. 19. Mr
cut teip̄m. In his duob⁹ mandat⁹ vni 12. e. Ro. 13. c.
uersa lex pendet ⁊ ꝓphete. Cōgregat⁹ aūt s. 7. c. Lu. 10. g.
phariseis. interrogauit eos iesus dicens Jaco. 2. b
Quid vobis videt̄ de christo. cui⁹ filius
est? Dicūt ei: Dauid. At illis // Quomō Mar. 12. f. Luc.
ergo dauid in spū vocat eū dn̄m dicens 20. g. ps. 109.
// dixit dn̄s dn̄o meo. sede a dextris meis
donec ponam inimicos tuos: scabellum
pedū tuoꝝ? Si ergo dauid vocat eū do
minū: quō filius ei⁹ est? // Et nemo pote Mar. 12. f.
rat ei respondere verbū: neqz ausus fuit Luce. 20. g
quisq̄z ex illa die eum amplius interro
gare. XXIII A
Tunc iesus locut⁹ est ad turbas
⁊ ad discipulos suos dicēs // sup Luce. 11. f.
cathedram moysi sederūt scribe ⁊ phari Mr. 12. g
sei. Om̄ia g̊ quecūqz dixerint vobis. ser

uate ⁊ facite: ſm opa vero eorũ nolite fa
Luce. ii. g cere. Dicũt enī ⁊ nō faciũt // Alligant au/
tem onera grauia ⁊ importabilia. ⁊ impo
nũt in hũeros hoīm: digito aũt ſuo no/
g. 6. c. lunt ea mouere // Oia vero opa ſua faci/
unt vt videanť ab hoībuſ. Dilatant enī
phylacteria ſua. ⁊ magnificant fimbrias
Mr. ix. g. Luc. // Amāt aũt primos recubitꝰ in cenis. et
14. b. primas cathedras in ſynagogis. ⁊ ſaluta
tiones in foro ⁊ vocari ab hoīb rabbi
Vos aũt nolite vocari rabbi. Vnꝰ enī eſt ei
magiſter vr: oēs aũt vos frēs eſtis. Et
prem nolite vocare vobis ſup terrā: vnꝰ
Ja. z. a. eſt enī pr vr qui in celis eſt // Nec vocemi/
ni mgri: qz magiſter vr vnꝰ eſt chriſtus
Qui maior eſt vr̄m: erit miniſter veſter
L. i4. c. Ja. 4. c. // Qui aũt ſe exaltauerit humiliabiť. ⁊ q̄
Luce. ii. g ſe hũiliauerit exaltabiť // Ve autez vobis
ſcribe ⁊ phariſei hypocrite q̄ claudit is re
gnũ celoꝝ ante hoies. Vos enī nō intra
C tis nec introeũtes ſinitis intrare. Ve vo/
bis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite qui come
ditis domos viduarũ. orões longas ora
tes: ꝓpter hoc amplioꝰ accipietis iudiciũ.
Ve vobis ſcribe et phariſei hypocrite: q̄
circũitis mare ⁊ aridam. vt faciatis vnũ
proſelitũ. ⁊ cũ fuerit factꝰ. facitis eũ filiũ
gehenne duplo q̄z vos. Ve vobis duces
ceci: qui dicit̄: quicũq; iurauerit p tem
plũ nihil eſt: q̄ aũt iurauerit in auro tem
pli debitor eſt. Stulti ⁊ ceci: q̄d enī ma
ius eſt. aurum. an templũ qđ ſanctificat
aurũ: Et q̄cunq; iurauerit in altari nihil
eſt: quicũq; autē iurauerit in dono qđ ē
D ſup illud. debet. Ceci q̄d enī maius eſt: do
nũ: an altare qđ ſcificat donũ: Qui g̃ iu
rat in altari. iurat in eo ⁊ in oib q̄ ſuper
illud ſunt Et q̄cũq; iurauerit in templo
iurat in illo ⁊ in eo q̄ habitat in ipo. Et
qui iurat in celo: iurat in throno dei ⁊ in
Luce. ii. f. eo q̄ ſedet ſup eũ // Ve vob ſcribe ⁊ phari
ſei hypocrite: q̄ decimatis mentā ⁊ anīe/
tum ⁊ ciminū ⁊ reliq̄ſtis q̄ grauiora ſūt
legis iudiciū ⁊ miſericordiā. ⁊ fidē. Hec
oportuit facere. ⁊ illa nō omittere. Du/
ces ceci excolantes culicē: camelum aũt
E glutientes // Ve vobis ſcribe et phariſei
Luce. ii. f. hypocrite: qui mūdatis qđ deforis eſt ca

licis ⁊ parapſidis. intus aũt pleni eſtis
rapina ⁊ immūdicia // Phariſee cece. mũ
da prius qđ intus eſt calicꝫ ⁊ parapſidis
vt fiat ⁊ id qđ deforis eſt mundũ // Ve vo
bis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: qz ſimiles
eſtis ſepulcris dealbatis: q̄ a foris parēt
hoībus ſpecioſa: intꝰ vero plena ſunt oſſi
bus mortuoꝝ ⁊ oī ſpurcitia // Sic ⁊ vos
a foris quidē paretis hoīb iuſti: intꝰ aũt
pleni eſtis hypocriſi ⁊ iniq̄tate // Ve vob
ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: q̄ edificatis ſe
pulcra ꝓphetarꝫ ⁊ ornatis monumēta iu
ſtorũ. ⁊ dicitis: Si fuiſſem⁹ in dieb pa
trũ noſtroꝝ: nō eſſem⁹ ſocij eoꝝ i ſangui
ne ꝓphetarũ // Itaq̄z teſtimonio eſtis vo/
bismetipis: qz filij eſtis eoꝝ qui ꝓphetas
occiderũt. Et vos implete menſurā pa/
trum vroꝝ // Serpentes genimia vipe/
rarum: quō fugietis a iudicio gehenne:
Ideo dico vobis // Ecce ego mitto advos
ꝓphetas ⁊ ſapientes ⁊ ſcribas. ⁊ ex illꝭ oc/
cidetis ⁊ crucifigetis // ⁊ ex eis flagellabi/
tis in ſynagogis veſtris. ⁊ perſequemini
de ciuitate in ciuitatē vt veniat ſup vos
oīs ſanguis iuſtus qui effuſus eſt ſuper
terrā // a ſanguīe abel iuſti vſq̄z ad ſangui
nem çacharie filij barachie: quē occiditiſ
inter templũ ⁊ altare. Amen dico vobis
venient hec oīa ſup generationez iſtam.
// Hieruſalē hieruſalē. que occidis ꝓphe
tas ⁊ lapidas eos qui ad te miſſi ſunt: q̄
tiens volui cōgregare filios tuos quēad
modum gallina cōgregat pullos ſuos
ſub alas. ⁊ noluiſti. Ecce relinquet vob
domus veſtra deſerta. Dico enī vob nō
me videbitis amodo donec dicatis. Be
nedict⁹ q̄ venit i noīe dñi. XXIIII

Et egreſſus ieſus de tēplo ibat
Et acceſſerũt diſcipuli eius: vt
oſtenderent ei edificatiões tem
pli. Ipe aũt rñdens. dixit illis: Videtis
hec oīa: Amen dico vobis: nō relinquet
hic lapis ſup lapidē: qui nō deſtruatur.
Sedente aũt eo ſup montē oliueti: ac/
ceſſerunt ad eum diſcipuli ſecreto dicen
tes: Dic nobis quando hec erunt: et
quod ſignum aduentus tui ⁊ conſumma
tionis ſeculi: Et rñdens ieſus dixit eis.

Videte ne quis vos seducat: Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum christus: et multos seducent. Audituri enim estis prelia et opiniones prelioꝝ: videte ne turbemini. Oportet enim hec fieri: sed nondum est finis. Consurget enim gens in gentem et regnum in regnum: et erunt pestilentie et fames et terremotus per loca. Hec autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem et occident vos: et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent et odio habebunt invicem. Et multi pseudoprophete surgent et seducent multos: et quia abundabit iniquitas: refrigescet charitas multorum. Qui autem perseuerauerit usque in finem: hic saluus erit. Et predicabit hoc euangelium regni in vniuerso orbe in testimonium omnibus gentibus: et tunc veniet consummatio. Cum ergo videritis abominationem desolationis: que dicta est a daniele propheta stantem in loco sancto: qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes: et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua: et qui in agro non reuertatur tollere tunicam suam. Ve autem pregnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate autem vt non fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato. Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo: neque fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit: ecce hic est christus aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete et dabunt signa magna et prodigia: ita vt in errorem inducant si fieri potest etiam electi. Ecce predixi vobis. Si ergo dixerint vobis ecce in deserto est: nolite exire: ecce in penetralibus: nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret usque in occidentem: ita erit et aduentus filij hominis. Vbicunque fuerit corpus: illuc congregabuntur et aquile. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur: et luna non dabit lumen suum et stelle cadent de celo et virtutes celorum commouebuntur: et tunc parebit signum filij hominis in celo: Et tunc plangent omnes tribus terre et videbunt filium hominis venientem in nubibus celi cum virtute multa et maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quatuor ventis a summis celorum usque ad terminos eorum. Ab arbore autem fici discite parabolam: cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata: scitis quia prope est estas. Ita et vos cum videritis hec omnia: scitote quia prope est in ianuis. Amen dico vobis: quia non preteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt: verba autem mea non preteribunt. De die autem illa et hora nemo scit: neque angeli celorum nisi pater solus. Sicut autem in diebus noe: ita erit et aduentus filij hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes et bibentes nubentes et nuptui tradentes: usque ad eum diem quo intrauit noe in arcam et non cognouerunt donec venit diluuium et tulit omnes: ita erit et aduentus filij hominis. Tunc duo erunt in agro: vnus assumetur et vnus relinquet. Due molentes in mola: vna assumet et vna relinquetur. Duo in lecto: vnus assumetur et vnus relinquetur. Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Illud autem scitote: quod si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset: vigilaret vtique et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati: quia qua nescitis hora filius hominis venturus est. Quis putas est fidelis seruus et prudens: quem constituit dominus super familiam suam: vt det illis cibum in tempore. Beatus ille seruus: quem cum venerit dominus eius inuenerit sic facientem. Amen dico vobis: quod super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo: morabitur dominus meus venire et ceperit percutere conseruos suos: manducet autem et bibat cum ebriosis: veniet dominus serui illius in die qua non sperat et hora quam ignorat et diuidet eum: partemque eius ponet cum hypocritis. Illic erit fletus et stridor dentium.

Capitulum XXV

Tunc simile erit regnum celorum

decem virginibꝫ: que accipientes lampa
des suas exierunt obuiam sponso ⁊ spon
se. Quinq; aūt ex eis erant fatue. ⁊ quin
q; prudentes. Sed quīq; fatue acceptis
lampadibꝫ non sumpserūt oleum secū.
Prudentes vero acceperūt oleum in va
sis suis cū lampadibus. Moram autez
faciente sponso: dormitauerūt oīs ⁊ dor
i. Thessal. 5. a. mierunt // Media autē nocte clamor fa/
ctus est: ecce sponsus venit. exite obuiaz
ei. Tunc surrexerūt oīes virgines ille
⁊ ornauerunt lampades suas. Fatue au
tem sapientibꝫ dixerunt: Date nobis de
B oleo vestro: quia lampades nostre extin
guuntur. Responderūt prudentes dicē
tes: Ne forte nō sufficiat nobis et vobis
ite potius ad vendentes et emite vobis.
Dum autē irent emere. venit sponsus.
⁊ que parate erant intrauerūt cuz eo ad
nuptias. ⁊ clausa ē ianua. Nouissime ve
ro veniunt ⁊ relique virgines dicentes
s. 7. e. Lu. 13. e. // Domine dñe: aperi nob. At ille respon
j. 26. d dens ait. Amen dico vob: nescio vos // Vi
gilate itaq; q̄ nescitis diem neq; horam.
Luce. 19. b // Sicut enī homo pegre ꝓficiscens voca
Mr. 13. g. uit seruos suos. ⁊ tradidit illis bona sua
Et vni dedit quinq; talenta. alij autem
duo. alij vero vnū. vnicuiq; ꝑm ꝓpriam
virtutem: ⁊ ꝓfectus est statim. Abijt au
tem q̄ quinq; talenta acceperat. et opat⁹
est in eis: ⁊ lucratus est alia quinq;. Si/
militer qui duo acceperat: lucrat⁹ ē alia
C duo. Qui autē vnū acceperat. abiēs fo/
dit in terram. ⁊ abscondit pecuniā domi
Luce. 16. a. ni sui // Post multū vero temporis venit
dñs seruorū illorū: ⁊ posuit rationē cum
eis. Et accedens qui quinq; talēta acce/
perat: obtulit alia quinq; talenta. dicens
Domine quinq; talēta tradidisti mihi:
ecce alia quinq; suplucratus sum. Ait il
Luc. 19. c li dominus eius // Euge serue bone et fi/
D delis: quia sup pauca fuisti fidelis. super
multa te constituam intra in gaudium
dñi tui. Accessit aūt ⁊ qui duo talēta ac/
ceperat. ⁊ ait: Domine duo talenta tra/
didisti mihi: ecce alia duo lucratus sum
Ait illi dñs eius: Euge serue bone et fi/
delis: quia super pauca fuisti fidelis: sup

multa te constituam. intra in gaudium
domini tui. Accedens autē ⁊ qui vnum
talentū acceperat ait Domine. scio quia
homo durus es: metis vbi non semina
sti. et congregas vbi non sparsisti: et ti/
mens abij ⁊ abscondi talentum tuuz in
terra. Ecce habes quod tuū est. Respon
dens autem domin⁹ eius. dixit ei: Ser/
ue male ⁊ piger: sciebas q̄ meto vbi nō
semino. ⁊ congrego vbi nō sparsi. Opor
tuit ergo te cōmittere pecuniam meam
numularijs: et veniens ego recepissem
vtiq; qd̄ meum est cum vsura. Tollite
itaq; ab eo talentum: ⁊ date ei qui habet
decem talenta // Omni enim habenti da
bitur ⁊ abundabit: ei autem qui nō ha/
bet. ⁊ quod videtur habere auferetur ab
eo. Et inutilem seruum eijcite in tene/
bras exteriores // illic erit fletus ⁊ stridor
dentium. Cum autem venerit filius ho
minis in maiestate sua ⁊ omnes angeli
cum eo: tunc sedebit super sedem maie/
statis sue. ⁊ congregabuntur ante eum
omnes gentes: ⁊ separabit eos ab inui/
cem. sicut pastor segregat oues ab hedis
Et statuet oues quidez a dextris. hedos
autem a sinistris. Tunc dicet rex his q̄ a
dextris eius erūt // Venite benedicti ꝑtis
mei: possidete paratum vobis regnum
// a constitutione mundi. Esuriui enīz et
dedistis mihi manducare. Sitiui. et de/
distis mihi bibere. Hospes eram. et col
legistis me. Nudus ⁊ operuistis me. In
firmus: ⁊ visitastis me. In carcere eraz
⁊ venistis ad me. Tunc respondebunt ei
iusti dicentes: Domine. quando te vidi
mus esurientem. ⁊ pauimus: sitientem
⁊ dedimus tibi potum: Quando autem
te vidimus hospitem et collegimus te.
aut nudum ⁊ cooperuimus te: Aut quā
do te vidimus infirmum aut in carcere
⁊ venimus ad te: Et respondens rex di/
cet illis: Amen dico vobis: q̄dui fecistis
vni de his fratribꝫ meis minimis: mihi
fecistis. Tunc dicet ⁊ his qui a sinistris
erunt // Discedite a me maledicti ī ignē
eternum qui paratus est diabolo ⁊ ange
lis eius: Esuriui enī: ⁊ nō dedistis mihi

E
s. 13. b. Lu. 6. e. et. 19. d. Mar. 4. e.
Luce. 13. f.
F
Apoc. 19. d
Ephe. 1. a
s. 7. f. Lu. 13. f.
G

manducare. Sitiui: ⁊ non dedistis mihi potum. Hospes eram ⁊ non collegistis me. Nudus ⁊ nō operuistis me. Infirmus ⁊ in carcere: ⁊ non visitastis me Tūc respondebunt ei ⁊ ipi dicētes: Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere ⁊ nō ministrauimus tibi? Tunc respondebit illis dicens. Amen dico vobis: q̄diu non fecistis vni de minoribus his: nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium eternum iusti autem in vitam eternā. XXVI

Et factum est cum cōsummasset iesus sermones hos omnes: dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pasca fiet. ⁊ filius hominis tradetur vt crucifigatur: Tunc congregati sunt principes sacerdotum ⁊ seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur cayphas ⁊ consilium fecerunt vt iesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem. Non in die festo. Ne forte tumultus fieret in populo Cum autem esset iesus in bethania in domo simonis leprosi accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti pretiosi ⁊ effudit super caput ipius recūbentis. Videntes autem discipuli: indignati sunt dicentes: Ut quid perditio hec? Potuit enim istud venundari multo ⁊ dari pauperibus. Sciens autem iesus ait illis. Quid molesti estis huic mulieri: Opus enim bonum operata est in me Nam semper pauperes habetis vobiscū me autez nō semp habebitis / Mittens enim hec vnguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. Amē dico vobis: vbicunq̄ predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo dicetur et q̄ hec fecit in memoriā eius / Tūc abiit vnus de duodecim qui dicebatur iudas scarioth ad principes sacerdotum ⁊ ait illis: Quid vultis mihi dare. ⁊ ego vob eum tradam: At illi constituerunt ei triginta argēteos. Et exinde querebat opportunitatem vt eum traderet. Prima autem die azymorum accesserunt discipuli ad iesum dicētes: Ubi vis paremꝰ tibi comedere pascha: At iesus dixit. Ite in ciuitatem ad quendaz ⁊ dicite ei: Magister dicit: tempus meum prope est: apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis iesus ⁊ parauerunt pascha / Uespere autem facto: discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis dixit Amen dico vobis: quia vnus vestrū me traditurus est / Et contristati valde ceperunt singuli dicere: Nunquid ego suz domine: At ipe respondens ait: Qui intingit mecum manuz in parapside hic me tradet. Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo / Ue autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus nō fuisset homo ille. Respondens autem iudas q̄ tradidit eum dixit: Nunquid ego sum rabbi: Ait illi: Tu dixisti / Cenantibꝫ autem eis accepit iesus panem ⁊ benedixit ac fregit deditq̄ discipulis suis ⁊ ait: Accipite ⁊ comedite hoc est corpus meum / Et accipiens calicem gratias egit ⁊ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oēs. Hic est enim sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum / Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis vsq̄ in diem illum cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei / Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. Tunc dicit illis iesus / Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte / Scriptum est enim. Percutiaz pastorem et dispergentur oues gregis. Postq̄ autem resurrexero: precedāvos in galileam / Respondens autem petrus ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te: ego nunq̄ scandalizabor. Ait illi iesus. Amen dico tibi: q̄ in hac nocte anteqū gallus cantet ter me negabis / Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum: nō te negabo. Similiter ⁊ omnes discipuli dixerūt / Tunc venit iesus cū illis in villam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis / Sedete hic:

Ir·14·b Joh·13·e

Mar·14·b Luce·22·c Joh·13·e

s·18·b· Mr·14· c·Luce·22·c

C

Mar·14·c Luc·22·b Joh·6·f

Mar·14·c Luce·22·b 1·Cor·11·c Heb·9·c Mr·14·c

Mar·14·c·Jo· 18·a Mr·14·c

Zach·13· Mar·14·c Joh·16·g· Mar·14·c Luce·22·d

Mr·14·d· Ro· 8·d·

D

Mr·14·d· Lu· 22·d·Jo·18·a Mar·14·d

donec vadam illuc orem. Et assumpto
petro ⁊ duobus filijs zebedei cepit con/
Mr.14.d. tristari ⁊ mestus esse. Tūc ait illis/ Tri
Joh.12.d stis est anima mea vsq; ad mortez. Su/
Mar.14.d stinete hic ⁊ vigilate mecuz/ Et progres
Luc.22.d. sus pusillū: pcidit in faciem suaz orans
Mr.14.d. Luc. ⁊ dicens/ ℣ater mi si possibile est trās/
22.e. eat a me calix iste: Ueruntamē nō sicut
Mar.14.d ego volo: sed sicut tu/ Et venit ad disci/
Luc.22.e. pulos suos ⁊ inuenit eos dormientes ⁊
dicit petro: Sic non potuistis vna hora
vigilare mecuz? Uigilate ⁊ orate: vt nō
Mr.14.d intretis in temptationē/ Spiritus qui
Joh.6.g. dem promptus est: caro autem infirma
Mr.14.d /Iterum secundo abijt ⁊ orauit dicēs:
℣ater mi: si non potest hic calix transi/
s.6.c. re nisi bibam illum/ fiat voluntas tua.
Et venit iterum: ⁊ inuenit eos dormien
tes. Erant enim oculi eoruz grauati. Et
relictis illis iterum abijt ⁊ orauit tertio
Mar.14.e. eundem sermonem dicens/ Tunc venit
ad discipulos suos ⁊ dicit illis: Dormi
te iam ⁊ requiescite. Ecce appropinqua/
bit hora ⁊ filius hominis tradetur ī ma/
E nus peccatorum. Surgite eamus. Ecce
Mar.14.e. appropinquabit qui me tradet/ Adhuc
Luc.22.e. eo loquente ecce iudas vnus de duode
Joh.18.a. cim venit ⁊ cum eo turba multa cū gla/
dijs ⁊ fustibus missi a principibus sacer
Mar.14.e dotum ⁊ senioribus populi/ Qui autez
tradidit eum: dedit illis signum: dicens
Quēcunq; osculatus fuero ipe est tene
te eum. Et confestim accedens ad iesuz
dixit: Aue rabbi. Et osculatus est eum.
Dixitq; illi iesus. Amice ad quid venisti?
Tunc accesserunt et manus iniecerunt
Mar.14.e. in iesum ⁊ tenuerūt eum/ Et ecce vn?
Luc.22.e. ex his qui erant cum iesu extendēs ma
Joh.18.b. num exemit gladiū suum: ⁊ percutiēs ser
uum principis sacerdotū amputauit au
ricolam eius. Tunc ait illi iesus: Cōuer
Gen.9.a. te gladium tuū in locum suū/ Omnes
Apoc.13.c enim qui acceperint gladiū: gladio peri/
bunt. An putas q̄ non possum rogare
patrem meum: ⁊ exhibebit mihi modo
plus q̄z duodecim legiones angelorum?
Quomodo ergo implebunt scripture?
Quia sic oportet fieri. In illa hora dixit
iesus turbis/ Tanq̄z ad latronem existis Mar.14.e
cū gladijs ⁊ fustibus comprehendere me. Luc.22.e
Quotidie apud vos sedebam docēs in
templo ⁊ non me tenuistis. Hoc autez
totū factum est: vt adimplerentur scri/ Mar.14.e
pture ꝓphetarum/ Tunc discipuli oēs Mr.14.f. Luc.
relicto eo fugerunt/ At illi tenentes ie/ 22.f. Joh.18.c
sum. duxerunt ad caypham principem
sacerdotum: vbi scribe ⁊ seniores conue Mar.14.f. Luc.
nerant/ Petrus autez sequebatur eum 22.f. Joh.18.c
a longe: vsq; in atriū principis sacerdo/
tum. Et ingressus intro sedebat cuz mi Mar.14.f.
nistris: vt videret finem/ Principes au Luc.22.g
tem sacerdotū ⁊ oēs concilium querebāt
falsum testimoniū contra iesum: vt eum Mar.14.f.
morti traderēt ⁊ nō inuenerūt. cū mul/
ti falsi testes accessissent/ Nouissime au
tem venerūt duo falsi testes ⁊ dixerunt
Hic dixit: ℣ossum destruere templū dei
⁊ post triduum reedificare illud. Et sur/
gens princeps sacerdotuz ait illi. Nihil
respondes ad ea que isti aduersum te te
stificantur? Jesus autē tacebat. Et prin Mar.14.f
ceps sacerdotū ait illi/ Adiuro te p deum Lu.22.g
viuum: vt dicas nobis si tu es christus Mr.14.g. Joh.
filius dei viui. Dicit illi iesus. Tu dixisti Mr.14.g. Joh.
/ Ueruntamē dico vobis: amodo vide/ 22.g. Joh.
bitis filiū hominis sedentem a dextris vir Mr.14.g
tutis dei et venientem in nubibus celi.
/ Tunc princeps sacerdotum scidit vesti Mr.14.g
menta sua dicēs: Blasphemauit/ Quid
adhuc egemus testib⁹? Ecce nunc audi/
stis blasphemiam: Quid vobis videt?
At illi respondentes dixerūt: Reus est Mr.14.g. Joh.
mortis/ Tunc expuerunt in faciem eius 22.g. Joh.
⁊ colaphis eū cederunt. Alij aūt palmas Ela.50. Joh.
in faciem eius dederūt dicentes: prophe
tiza nobis christe: Quis est qui te pcus/ Mar.14.g
sit/ Petrus vero sedebat foris in atrio. Lu.22d
⁊ accessit ad eū vna ancilla dicēs: Et tu Joh.18.c
cum iesu galileo eras. At ille negauit co
ram omnib⁹ dicēs: nescio quid dicis.
Exeunte autem illo ianuam: vidit eum
alia ancilla: ⁊ ait his qui erāt ibi. Et hic
erat cum iesu naçareno. Et iteruz nega/
uit cum iuramento: quia nō noui homi
nem. Et post pusillum accesserunt q̄ stā
bant: ⁊ dixerūt petro: Uere ⁊ tu ex illis

Nam ⁊ loquela tua te manifestum facit
Tunc cepit detestari ⁊ iurare: quia non
nouisset hominem. Et continuo gallus
cantauit. Et recordatus est petrus ver-
bi iesu quod dixerat: priusq; gallus can-
tet. ter me negab. Et egressus foras fle-
uit amare.

XXVII

Mane autem facto: concilium in-
ierunt omes principes sacerdo
tum et seniores populi ad̃sus
iesum: vt eum morti traderent. Et vin
ctum adduxerunt eu. ⁊ tradiderũt pon
tio pilato presidi. Tunc videns iudas q̃
eum tradidit q̃ damnatus esset: penitẽ-
tia ductus retulit triginta argẽteos pri
cipibus sacerdotum ⁊ senioribus dicẽs:
Peccaui tradens sanguinem iustum.
At illi dixerunt: Quid ad nos: Tu vide
ris. Et proiectis argenteis in templo re
cessit: ⁊ abiens laqueo se suspendit. Prĩ
cipes autem sacerdotum acceptis argen
teis dixerunt: Non licet eos mittere in
corbonan: quia precium sanguinis est.
Concilio autem inito. emerunt ex illis
agrum figuli in sepulturam peregrino-
rum. Propter hoc vocat̃ est ager ille achel-
demach: hoc est ager sanguinis: vsq; ĩ ho
diernum diem. Tunc impletum est q̃d
dictum est per hieremiam pphetam di-
centem. Et acceperũt triginta argente-
os. precium appreciati quem appreciaue
runt a filijs israel: ⁊ dederunt eos ĩ agrũ
figuli. sicut constituit mihi dom̃iñ. Je
sus autem stetit ante presidem: ⁊ inter-
rogauit eum preses dicẽs. Tu es rex iu
deorum? Dicit illi iesus. Tu dicis. Et cũ
accusaretur a principibus sacerdotum ⁊
senioribus: nihil respondit. Tunc dicit
illi pilatus: Non audis quanta adũsum
te dicunt testimonia? Et non respondit
ei ad vllum verbum: ita vt miraret̃ pre-
ses vehementer. Per diem autez solen-
nem consueuerat preses populo dimit-
tere vnum vinctum quẽ voluisset. Ha
bebat autem tunc vinctum insignẽ qui
dicebatur barrabas. Congregatis ergo
illis dixit pilatus: Quem vultis dimit-
tam vobis: barrabam. an iesum qui dici
tur christus? Sciebat enim q̃ per inui-
diam tradidissent eum. Sedente autẽ
illo pro tribunali: misit ad eum vxor ei⁹
dicens: Nihil tibi ⁊ iusto illi. Multa enĩ
passa sum hodie per visum propter eum
Principes autem sacerdotum ⁊ senio
res persuaserunt populis vt peterẽt bar
rabam: iesum vero perderent. Raspon-
dens autem preses ait illis: Quem vul
tis vobis de duobus dimitti? At illi di-
xerunt: Barrabam. Dicit illis pilatus:
Quid igitur faciam de iesu qui dicitur
christus? Dicunt omnes. Crucifigatur
Ait illis preses: Quid enim mali fecit?
At illi magis clamabant. dicentes: Cru
cifigatur. Videns autem pilatus: quia
nihil proficeret sed magis tumultus fi-
eret: accepta aqua lauit manus coram po
pulo dicens: Innocens ego sum a san-
guine huius iusti: vos videritis. Et re-
spondens vniuersus popul⁹. dixit: San
guis eius super nos: ⁊ super filios nr̃os
Tunc dimisit illis barrabam: iesu. au-
tem flagellatum tradidit eis vt crucifi-
geretur. Tunc milites presidis suscipi-
entes iesum in pretorio: congregauerũt
ad eum vniuersam cohortem. ⁊ exuẽtes
eum: chlamydem coccineam circumde
derunt ei. Et plectentes coronam de spi
nis posuerunt super caput eius. ⁊ harũ-
dinem in dextera eius: ⁊ genuflexu ante
eum. illudebant ei dicentes. Aue rex iu
deorum. Et expuẽtes in eum: acceperũt
harundinem ⁊ percutiebant caput eius
Et postq̃ illuserunt ei. exuerunt eũ chla
midem ⁊ induerunt eum vestimẽtis ei⁹
⁊ duxerunt eum vt crucifigerẽt. Exeun
tes autem inuenerunt hominem cyre-
neum. nomine simonem: hunc angaria
uerunt vt tolleret crucem eius. Et ve-
nerunt in locum qui dicitur golgotha:
quod est caluarie locus. Et dederunt ei
vinum bibere cum felle mixtum. Et cu.
gustasset: noluit bibere. Postq̃ autem
crucifixerunt eum diuiserunt vestimen
ta eius sortem mittentes: vt impleret̃
quod dictum est per prophetam dicentẽ
Diuiserunt sibi vestimenta mea ⁊ sup

Ior. 15. b. Luc. 23. c. Jo. 18. g
Act. 3. c
C
Mar. 15. b
Luce. 23. c
Mar. 15. c. Luc. 23. d. Jo. 19. c. Hiere. 11. 7. 26.
Mar. 15. c
Joh. 19. a
D
Mar. 15. c
Mar. 15. c
Luce. 23. d
Mar. 15. d. Lu. 23. e. Jo. 19. c
Mar. 15. d
Joh. 19. e
Mar. 15. d. Lu. 23. e. Jo. 19. d.
ps. 21.

E vestem meam miserunt sortē. Et seden
Mar·15·d· tes seruabant eum // Et imposuerunt su
Luce·23·e per caput eius causam ipius scriptam:
Joh·19·d hic est iesus rex iudeorum. Tunc cruci/
fixi sunt cuz eo duo latrones·vnus a de/
Mar·15·d xtris·⁊ vnus a sinistris // Pretereuntes
s·26·f· autem blasphemabant eum: mouentes
capita sua ⁊ dicentes: Vah qui destruis
templum dei·⁊ i triduo illud reedificas
Sapieñ·2· // Salua temetipsum: si filius dei es de
Mar·15·e scende de cruce // Similiter ⁊ principes
Luce·23·e sacerdotum illudentes cum scribis ⁊ se
nioribus dicebant. Alios saluos fecit: se
Mar·15·e ipsum non potest saluuz facere // Si rex
israel est·descendat nunc de cruce·⁊ cre/
dimus ei. Confidit in deo: liberet nunc
eum si vult. Dixit enim: quia filius dei
Mar·15·e sum // Idipsum autem ⁊ latrones q̄ cru
Luce·23·f cifixi erant cum eo improperabant ei. A
sexta autem hora tenebre facte sunt sup
vniuersam terram: vsq̄ ad horam nonā
Et circa horam nonam clamauit iesus
F voce magna dicēs: Heli·heli·lama eseb/
Mar·15·e thani. Hoc est // Deus meus·deus me⁹·
vt quid dereliquisti me? Quidam autē
illic stantes·⁊ audientes dicebant: Heli
Mar·15·f· am vocat iste // Et continuo currens vn⁹
Luce·23·e ex eis acceptam spongiam impleuit ace
Joh·19·e to·⁊ imposuit harundini·⁊ dabat ei bibe
Mar·15·f· re // Ceteri vero dicebant: Sine: videa/
mus an veniat helias liberans eum. Je
sus autem iterum clamās voce magna
Mar·15·f· emisit spiritum // Et ecce velum templi
Luce·23·f· scissum est in duas partes: a summo vs/
Apoc·6·c· q̄ deorsuz // Et terra mota est·⁊ petre scis
se sunt: ⁊ monumēta aperta sunt: ⁊ mul
ta corpora sanctorum qui dormierāt sur
Heb·ii·d rexerunt // Et exeuntes de monumentis
post resurrectionem eius venerūt i san/
ctam ciuitatem: ⁊ apparuerunt multis.
Mar·15·f // Centurio autem ⁊ qui cū eo erant cu/
Luce·23·g· stodientes iesum: viso terremotu et his
que fiebant: timuerunt valde dicentes
Mar·15·f· Vere filius dei erat iste // Erant autē ibi
mulieres mlte a longe: que secute erāt
iesum a galilea ministrantes ei: inter q̄s
erat maria magdalene·⁊ maria iacobi·⁊
G ioseph mater·⁊ mater filiorum çebedei.

// Cum autem sero factum esset·venit q̄/ Mar·15·g
dam homo diues ab arimathia: nomie Luce·23·g
ioseph: q̄ ⁊ ipse discipulus erat iesu. Hic Joh·19·g
accessit ad pilatum·⁊ petijt corpus iesu.
Tunc pilatus iussit reddi corpus // Et ac Mar·15·g
cepto corpe ioseph inuoluit illud in syn Luce·23·g
done munda·⁊ posuit illud in monumē Joh·19·g
to suo nouo quod exciderat in petra. Et
aduoluit saxum magnum ad ostiuz mo Mar·15·g
numenti ⁊ abijt // Erat autem ibi maria
magdalene ⁊ altera maria: sedentes con
tra sepulcruz. Altera autem die que est
post parasceuen: conuenerunt principes
sacerdotum ⁊ pharisei ad pilatum dicē/
tes: Domine recordati sumus: q̄ sedu/
ctor ille dixit adhuc viuens: post tres di/
es resurgam. Jube ergo custodiri sepul
crum vsq̄ in diem tertium: ne forte ve/
niant discipuli eius et furentur eum·⁊
dicant plebi: surrexit a mortuis: et erit
nouissimus error peior priore. Ait ill' pi
latus: Habetis custodiam: ite custodite
sicut scitis: Illi autem abeuntes: muni
erunt sepulcrum signantes lapidem cū
custodibus.

XXVIII

V // Espere autem sabbati que lu/ A
cescit in prima sabbati: veit ma/ Mar·16·a
ria magdalene ⁊ altera maria vi Luce·24·a
dere sepulcrum. Et ecce terremotus fa/ Joh·20·a
ctus est magnus. Angelus enim domi/
ni descendit de celo·⁊ accedens reuoluit
lapidem·⁊ sedebat super eum. Erat aūt
aspectus eius sicut fulgur·⁊ vestimentū
eius sicut nix. Pre timore autem ei⁹ ex/
territi sunt custodes: et facti sunt velut
mortui. Respondens autem angelus di
xit mulieribꝫ // Nolite timere vos. Scio Mar·16·c
enim q̄ iesum qui crucifixus est queritꝫ Luce·24·a
Non est hic·surrexit eniz·sicut dixit: Ve
nite ⁊ videte locum: vbi positus erat do
minus·⁊ cito euntes dicite discipul' ei⁹ B
quia surrexit: ⁊ ecce precedet vos in gali Mar·16·c
leam. Ibi eum videbitis: ecce predixi vo Luce·24·b
bis // Et exierunt cito de monumēto cuz
timore ⁊ gaudio magno·currentes nū/
ciare discipulis eius. Et ecce iesus occur
rit illis dicens: Auete Ille autem acesse
runt ⁊ tenuerunt pedes eius: ⁊ adoraue

ruut eum. Tunc ait illis iesus. Nolite ti
mere// Ite nunciate fratribus meis vt
eant in galileam. ibi me videbunt. Que
cum abijssent. ecce quidam de custodib
venerunt in ciuitatem ⁊ nunciauerunt
principibus sacerdotum omnia que fa
cta fuerant. Et congregati cum seniori
bus concilio accepto pecuniaꝫ copiosaꝫ
dederunt militibus dicentes: Dicite qꝛ
discipuli eius nocte venerunt. et furati
sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc
auditum fuerit a preside: nos suadebi
mus ei. ⁊ securos vos faciemus. At illi
accepta pecunia: fecerũt sicut erant edo
cti. Et diuulgatum est verbum istud a
pud iudeos vsqꝫ in hodiernum diẽ. Un
decim autem discipuli abierunt in gali
leam in montem vbi constituerat illis
iesus// Et videntes eum adorauerunt:
quidam antem dubitauerunt. Et acce
dens iesus: locutus est eis dicens. Da
ta est mihi omnis potestas in celo et in
terra. Euntes ergo docete omnes gen
tes: baptiçantes eos in nomine patris
⁊ filij ⁊ spiritussancti: docentes eos ser
uare omnia quecunqꝫ mandaui vobis.
Et ecce ego vobiscum sum omnib die
bus: vsqꝫ ad consummationẽ seculi.

Explicit euangelium
ꝑm Matthæum

Incipit prologus sancti Hiero
nymi in euangelium ꝑm Marcũ.

Marcus euangelista dei ele
ctus ⁊ petri in baptismate
filiꝰ. atqꝫ ĩ diuino ꝑmone
discipulus. sacerdotium in
israel agens ꝑm carnẽ leui
ta. ad fidem christi conuersus. euange
lium in italia scripsit: oñdens in eo q̃d
⁊ generi suo deberet. ⁊ christo. Nã initiũ
principij in voce ꝓphetice exclamationis
instituens ordinẽ leuitice electiõis ostẽ
dit: vt p̃dicans predestinatũ iohannẽ fi
lium çacharie in voce angeli annũciantꝫ
emissum: nõ solũ verbũ carnẽ factũ: sed
⁊ corpus dñi in oĩa ꝑ verbũ diuine vocꝫ
animatũ in initio euangelice p̃dicatiõis
ostenderet: vt qui hec legẽs sciret cui in
itium carnis in dño. ⁊ iesu aduenientis
habitaculũ caro deberet agnoscere: atqꝫ
in se verbũ vocis q̃d in cõsonantib ꝑdi
derat inueniret. Deniqꝫ cũ ꝑfecti euan
gelij opus intrans. et a baptismo dñi p̃
dicare deũ inchoans. nõ laborauit natiui
tatem carnis quã in prioribꝫ viderat di
cere: sed totius exprimens expositionem
deserti. ieiuniũ numeri. temptationem
diaboli. congregationẽ bestiaruꝫ. ⁊ mini
sterium ꝓtulit angeloꝝ: ⁊ instituẽs nos
ad intelligendũ: singula in breui cõpin
gens ne auctoritatem facte rei demeret.
⁊ perficiendi opis plenitudinẽ nõ nega
ret. Deniqꝫ amputasse sibi post fidẽ pol
licem dicit. vt sacerdotio reprobꝫ habe
retur: sed tantũ ꝯsentiens fidei predesti
nata potuit electio. vt nec sic in ope ver
bi perderet. q̃d prius meruerat ĩ genere
Nam alexandrie ep̃us fuit. Cuiꝰ ꝑ sin
gula opus fuit scire ⁊ euangelij in se di
cta disponere: ⁊ disciplinã legꝫ in se agno
scere: ⁊ diuinam in carne dñi intelligere
naturã. Que ĩ nos primũ requiri opor
tet: dehinc inquisita volumus agnosci:
habentes mercedẽ exhortatiõis: qm̃ qui
plantat ⁊ qui rigat vnũ sunt: qui autem
incrementũ prestat. deus est.

Explicit prologus.

Incipit Registrū in euangeliū Marci.

1 Desancto iohanne baptista ⁊ victu ⁊ habitu eiusdem · baptiçatus ihesus ⁊ temptatus vicit predicans penitẽtiam. Petrum et ceteros sequi iubet · hominem ab immundo spiritu eripuit · socrū petri a febribus liberat · lepro sum mundat.

2 Paralyticum iubet tollere grabatuz · leui alphei seq̃ se iubet · ⁊ dicit nō esse opus sanis medicum · discipuli sabbato spicas euellunt.

3 In synagoga sabbato curat habentẽ aridam manum · ⁊ multos sanat · ⁊ spiritus immundi clamabant : Tu es filius dei · duodecim nomina apostolorū. Scribe dicebant q̃ in principe demoniorum eiiceret demonia · matrem ⁊ fratres dicit q̃ faciunt voluntatem dei.

4 Parabolam seminantis dicit · de mensura · de semine iactato in terram · de grano synapis · naugans tempestatē sedat.

5 Demoniorum legionem ab homine expellit · sanat mulierem a profluuio sanguinis · archisynagogi filiam mortuā suscitauit.

6 Dicebant iesum fabri filium · prophetaz non sine honore esse nisi in patria sua · vocat duodecim · ⁊ cepit eos mittere binos cum preceptis · herodes dixit iesum iohannem baptistam. Alij vero dicebāt quia helias est · alij quia ꝓpheta · de capite iohannis · de regressu apostoloruz ad iesum · de quinq̃ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ Jesus supra mare ambulat · ⁊ infirmos sanat · ⁊ quotquot tangebant eum salui fiebant.

7 De manibus non lotis · ⁊ ea magis coinquinare hominem que exeunt de ore · filiam syrophenisse a demonio liberat dicens : non est bonum sumere panem filiorum ⁊ mittere canibus · surdum ⁊ mutum curat dicens ei effeta.

De septez panibus et pisciculis paucis satiauit quattuor milia hominum · de fermento phariseorum ⁊ herodis · ⁊ venunt bethsaida et de sputo ⁊ impositione manus · ceci oculos aperit · petrum post confessionem quia christus filius dei esset dure increpat · dicēs : vade retro sathanas. Et turbe cum discipulis dixit : Si q̃s vult me sequi deneget semetipsum · ⁊ qui me confessus fuerit et verba mea in generatione ista ⁊c.

Jesus in mōte transfiguraf · dixit q̃ helias venit. Ejecto surdo ⁊ muto spiritu dicit discipulis : hoc genus in nullo pōt exire nisi in oratione et ieiunio · predicat passionem suam · humilitatem docet · et non esse ꝓhibendum qui in nomie eius virtutem facit · de calice aque · de scandalo manus · pedis oculi · de sale.

Uxorem non dimittendam nisi ob fornicationem · iesus dixit : sinite paruulos venire ad me · dixit : Nemo bon⁹ nisi vn⁹ deus · dixit : vade vende quecunq̃ habes ⁊ da pauperibus · difficile qui pecunias habent in regnum dei introibunt · qui si suis renunciauerit centupluz accipiet. Erunt primi nouissimi · et venturaz sibi passionem · petitio filiorum zebedei · qui voluerit in vobis primus esse · erit oim seruus · filius hominis non venit vt ministraret ei : sed vt ministraret · de ceco mendicante curato.

De pullo asine · de ficu quam dominus maledixit cū esurijt · de templo eijcit vendentes ⁊ ementes. Sacerdotes ⁊ scribe querebant quomodo eum perderent · ficum aridam factam radicitus · non hesitandum in corde · credite quia accipietis que petitis · dimittite si quid habetis aduersus aliquez in oratione. Interrogatus in qua potestate hec facis.

Parabolam de vinea et colonis · de vectigario cesaris · de muliere que septez fratres habuit · de primo mandato interrogatur · ⁊ interrogantem dicit non esse longe a regno dei · dicit : Quomodo dicunt scribe christum esse filium dauid

cum sit dominus dicit cauere a scribis·
13 de vidua ⁊ gaçophylatio.
De templi structura· de venturis ante
diem iudicij· de passione martyrum· de
abominatione ⁊ fuga ⁊ pregnantibus· de
tribulationibus· abbreuiatio dieruz· de
pseudo christis· ⁊ prophetis· sol obtene/
bratur· ⁊ luna non dabit splendorem su
um· stelle erunt decidentes ⁊c̄· de aduen
tu christi· parabola ficus· diem ⁊ horā ne
14 mo scit· vigilate ⁊ orate nescit⁊ tempus.
De vnguento effuso super caput iesu·
proditio iude· cum discipulis manduca
uit pasca· dicit vnus vestrum tradet me
15 de sacramento corporis ⁊ sanguinis ⁊c̄· ⁊
captio iesu.
Vinctum iesum duxerunt ad pylatum
16 et illusio· et crucifixio· ⁊ mors· ⁊ sepultu
ra iesu christi.
Resurrectio· ⁊ ostensio eius· ⁊ ꝙ predi/
care iubet euangelium.

Explicit Registrū. Incipit
euangelium ꝑm Marcum.

A Initiuz euā/
gelij iesu christi filij dei
sicut scriptuz est ī esaia
ꝓpheta/ Ecce mitto an/
gelum meum ante faci
em tuaz: qui preparabit
viam tuā ante te/ Vox
clamantis in deserto. Parate viam do/
mini: rectas facite semitas eius. Fuit in
deserto iohannes baptiçans ⁊ predicās
baptismum penitentie: in remissionem
peccatorum/ Et egrediebatur ad eū om
nis iudee regio· et hierosolymite vni/
uersi ⁊ baptiçabātur ab illo in iordanis
flumine: cōfitentes peccata sua/ Et erat
iohannes vestitus pilis cameloruz ⁊ ço/
B na pellicea circa lumbos eius· ⁊ locustas
⁊ mel siluestre edebat: ⁊ predicabat dicēs
Lu·3 /Venit fortior me post me: cui⁹ nō sum
dignus procumbens soluere corrigiam
calciamentorū eius/ Ego baptiçaui vos Mt·3·e Lu·3·d
in aqua: ille vero baptiçabit vos spiritu Jo·1·d·act·19a
sancto/ Et factum est in diebus illis: ve Mat·3·f·
nit iesus a naçareth galilee et baptiçat⁹
est a iohanne in iordane. Et statim ascē
dens de aqua· vidit celos apertos· et spi/
ritum sanctum tanq̄z columbam descen/ Esa·42· Mt·3·
dentem et manentem in ipo. Et vox fa/ g·⁊·17·b· Luce·
cta est de celis/ Tu es filius meus dile 3·e·2· Pe·1·d·
ctus· in te complacui/ Et statim spiri/ Mat·4·a
tus expulit eum in desertum. Et erat in Luce·4·a
deserto quadraginta diebus et quadra/ Esa·43·g·
ginta noctibus: ⁊ temptabatur a satha/ C
na/ Eratq̄z cum bestijs: et angeli mini/ Mat·4·c
strabant illi/ Postq̄z autem traditus est Mat·4·d
iohannes: venit iesus in galileam· pre/
dicans euangelium regni dei· et dicens
Quoniam impletum est tempus· ⁊ ap
propinquabit regnum dei/ Penitemi Mat·4·e
ni et credite euangelio. Et preteriens Act⁊·3·d·
secus mare galilee: vidit simonem ⁊ an
dream fratrem eius mittentes retia in
mare. Erant enim piscatores/ Et dixit Mt·4·e· ⁊·8·e·
eis iesus. Venite post me ⁊ faciam vos Luce·5·b
fieri piscatores hominum. Et protinus
relictis retibus secuti sunt euz/ Et pro/ Mar·4·f·
gressus inde pusillum vidit iacobuz çe/
bedei et iohannem fratrem eius ⁊ ipos
componentes retia in naui: ⁊ statim vo/
cauit illos. Et relicto patre suo çebedeo
in naui cum mercennarijs: secuti sunt D
eum/ Et ingrediuntur capharuaum: et Luce·4·e
statim sabbatis ingressus in synagogam
docebat eos/ Et stupebant super doctri/ Mat·7·g
na eius. Erat enim docens eos quasi po Luce·2·g
testatem habens· ⁊ non sicut scribe/ Et Luce·4·e
erat in synagoga eorum homo ī spiritu
immundo· ⁊ exclamauit dicens: Quid
nobis ⁊ tibi iesu naçarene? /Venisti per Luce·4·f·
dere nos. Scio ꝙ sis sanctus dei. Et cō
minatus est ei iesus dicens: Obmute/
sce: ⁊ exi de homine. Et discerpens eum
spiritus immundus· ⁊ exclamans voce
magna: exijt ab eo. Et mirati sunt om̄s:
ita vt conq̄rerēt inter se dicētes: Quid
nam est hoc? Que nā doctrīa hec noua? E
Quia in ptāte spiritib⁹ immūdis impe/
rat: ⁊ obediunt ei. Et ꝓcessit rumor eius

Mat.8.c. Luc. 4.f. statī in oēm regionē galilee // Et ꝓtinus
egredientes de synagoga: venerūt in do
mum simonis ⁊ andree cum iacobo ⁊ io
hanne. Recumbebat autez socrus simo
nis febricitans: ⁊ statim dicunt ei de illa
Et accedens eleuauit eam apprehensa
manu eius. ⁊ continuo dimisit eam fe/
Luce.4.g bris ⁊ ministrabat eis // Vespere autem
facto cum occidisset sol. afferebāt ad euz
omnes male habentes ⁊ demonia habē
tes. ⁊ erat omnis ciuitas congregata ad
j.3.c ianuam // Et curauit multos qui vexabā
tur varijs languoribꝰ. Et demonia mul
ta eijciebat: ⁊ non sinebat ea loqui quo/
F niam sciebant eum. Et diluculo valde
surgens egressus abijt in desertum locū
ibiqꝫ orabat. Et prosecutus est eū simon
⁊ qui cum illo erant. Et cuz inuenissent
eum dixerunt ei: quia omnes querūt te
Et ait illis. Eamus in proximos vicos
⁊ ciuitates vt ⁊ ibi predicem. Ad hoc enī
veni. Et erat predicans in synagogis eo
G rum ⁊ in omni galilea. et demonia eijci/
Mat.8.a ens // Et venit ad eum leprosus depcans
Luce.5.c eū. et genu flexo dixit: Si vis potes me
mundare. Jesus autem misertus eiꝰ ex/
tendit manum suam. ⁊ tangens euz ait
illi. Volo. Mundare. Et cū dixisset: sta/
tim discessit ab eo lepra ⁊ mundatus est
Et comminatus est ei statimqꝫ eiecit il/
Mat.8.a lum. ⁊ dicit ei // Vide nemini dixeris: sed
Luce.5.c vade ostende te principi sacerdotum. et
offer pro emundatione tua que prece/
pit moyses in testimoniū illis. Et egres
sus cepit predicare. ⁊ diffamare sermo/
nem: ita vt iam non posset manifeste in
troire in ciuitatem sed foris in desertis
locis esse. et conueniebant ad eum vn/
diqꝫ.

II

A Et iterum intrauit capharnauz
post dies octo. et auditum est ꝙ
in domo esset ⁊ ꝯuenerunt mul
ti: ita vt non caperet neqꝫ ad ianuam. et
Mat.9.a loquebatur eis verbum // Et venerunt
Luce.5.d ad eum ferentes paralyticum. q̄ a quat/
Joh.5.a tuor portabatur. Et cum non possent of
ferre eum illi pre turba. nudauerunt te
ctum vbi erat: ⁊ patefacientes submise/
runt grabatum in quo paralyticus iace
bat. Cum autem vidisset iesus fidem il
lorum. ait paralytico. Fili // dimittuntur
tibi peccata tua. Erant autem illic qui/
dam de scribis sedentes: ⁊ cogitantes in
cordibus suis. Quid hic sic loquit? Blas
phemat // Quis potest dimittere peccata
nisi solus deus // Quo statim cognito ie
sus spiritu suo. quia sic cogitarent intra
se: dicit illis: Quid ista cogitatis in cor/
dibus vestris // Quid est facilius dicere
paralytico: dimittuntur tibi peccata tua
an dicere. surge tolle grabatum tuum ⁊
ambula? Vt autem sciatis. quia filiꝰ ho
minis habet potestatem in terra dimit/
tendi peccata: ait paralytico // Tibi dico.
surge tolle grabatum tuum. et vade in
domum tuam. Et statim surrexit ille. et
sublato grabato abijt inde coram omni
bus: ita vt mirarentur omnes. et hono/
rificarent deum dicētes: quia nunqꝫ sic
vidimus // Et egressus est rursus ad ma
re: omnisqꝫ turba veniebat ad eum: ⁊ do
cebat eos. Et cum preteriret vidit leui
alphei sedentem ad teloneum: ⁊ ait illi:
Sequere me. Et surgens secutus est
eum // Et factum est cum accumberet in
domo illius: multi publicani et peccato/
res simul discumbebant cum iesu et di/
scipulis eius. Erant enim multi qui se/
quebantur eum. Et scribe et pharisei vi
dentes: quia manducaret cum publica/
nis et peccatoribus: ⁊ dixerunt discipu/
lis eius // Quare cum publicanis et pec/
catoribus manducat et bibit magister
vester? Hoc audito iesus ait illis: Non
necesse habent sani medico: sed qui ma/
le habent // Non enim veni vocare iustos
sed peccatores. Et erant discipuli iohā
nis et pharisei ieiunantes: et veniunt ⁊
dicunt illi // Quare discipuli iohannis
et phariseorum ieiunant: tui autem di/
scipuli non ieiunant // Et ait illis iesus.
Nunquid possunt filij nuptiaruz q̄diu
sponsus cum illis est ieiunare? Quanto
tempore habent secum sponsum nō pos/
sunt ieiunare. Venient autem dies cū
auferet ab eis sponsus. et tūc ieiunabūt

B Luce.7.g
Luce.5.d i.Cor.2.d
Mat.9.a Luce.5.c
C Mat.9.b Luce.5.e Joh.5.b
Mat.9.b Luce.5.f
D Mat.9.b Luce.5.f
Mat.9.c Luce.5.f
E i.Timot.1.c
Luce.5.f
Mat.9.c Luce.5.g
F

in illis diebꝫ. Nemo assumentuꝫ panni rudis assuit vestimẽto veteri. Alioquin aufert supplementũ nouũ a veteri·ꝛ ma ioꝛ scissura fit. Et nemo mittit vinũ nouum in vtres veteres: alioquin dirumpet vinũ vtres·ꝛ vinũ effundet·ꝛ vtres peribunt. Sed vinũ nouũ in vtres nouos mitti debet. Et factũ est iterum cũ dominus sabbatis ambularet per sata·ꝛ discipuli eius ceperũt pegredi·ꝛ vellere spicas. Pharisei autẽ dicebant ei: Ecce quid faciunt discipuli tui sabbatꝫ· quod non licet. Et ait illis: Nunqꝫ legistis qd fecerit dauid quando necessitatez habuit·ꝛ esurijt ipe·ꝛ qui cũ eo erant: quomõ introiuit in domũ dei sub abiathar pncipe sacerdotum·ꝛ panes propositionis manducauit quos non licebat manducare nisi solis sacerdotibus·ꝛ dedit eis·ꝛ qui cum eo erant: Et dicebat eis: Sabbatum propter hominẽ factũ est·et non homo propter sabbatum. Itaqꝫ dominus est filius hominis etiam sabbati.

Et introiuit iterum III in synagogam·et erat ibi homo habens manum aridam. Et observabant eum si sabbatis curaret: vt accusarent illum. Et ait homini habenti manum aridam: Surge in medium. Et dicit eis: Licet sabbatꝫ benefacere an malefacere: animam saluã facere an perdere? At illi tacebant. Et circumspiciens eos cum ira: contristatus sup cecitate cordis eoꝝ dicit homini: Extende manum tuaꝫ. Et extendit·ꝛ restituta est manus illi. Exeuntes autem pharisei· statim cuꝫ herodianis consilium faciebant aduersus eũ quomodo eum perderent. Jesus autez cum discipulis suis secessit ad mare. et multa turba a galilea·ꝛ iudea secuta est eum. Et ab hierosolymis et ab idumea·ꝛ trans iordanem·ꝛ qui circa tyrum·ꝛ sidonem· multitudo magna audiẽtes que faciebat venerunt ad euꝫ. Et dixit iesus discipulis suis: vt in nauicula sibi deseruirent propter turbam ne cõprimerent eum. Multos enim sanabat: ita vt irruerent in eum vt illum tangerent quotquot habebant plagas. Et spiritus immundi cum illum videbant pcidebant ei·ꝛ clamabant dicentes: Tu es filiꝰ dei. Lu·4·g
Et vehementer comminabatur eis: ne manifestarent illũ. Et ascendens i montem vocauit ad se quos voluit ipe: et venerunt ad eũ. Mat·io·a Lu·6·c
Et fecit vt essent duodecim cum illo·ꝛ vt mitteret eos pdicare. Et dedit illis potestatem curandi infirmitates·ꝛ eijciendi demonia. Et imposuit simoni nomen petrus. Et iacobum zebedei·ꝛ iohannẽ fratrem iacobi·ꝛ imposuit eis nomina boanerges·quod est filij tonitrui. Et andream·ꝛ philippum et bartholomeum·ꝛ matheũ·ꝛ thomam·ꝛ iacobum alphei·ꝛ thadeum·ꝛ simonẽ chananeum·ꝛ iudam scarioth qui·ꝛ tradidit illum. Et veniũt ad domuꝫ. Et conuenit iterum turba· ita vt non possent neqꝫ panem manducare. Et cum audissent sui: exierũt tenere eum. Dicebant enim quoniam in furoꝛem versus est. Et scribe qui ab hierosolymis descenderant dicebant quꝫ beelzebub habet·ꝛ qꝫ in pncipe demoniorum eijcit demonia. Et conuocatis eis: in parabolis dicebat illis. Quomodo potest sathanas sathanam eijcere? Et si regnum in se diuidatur: non potest regnum illud stare. Et si domus super semetipsam dispartiatur: nõ potest domꝰ illa stare. Et si sathanas surrexerit i semetipm: dispartitus est·ꝛ nõ poterit stare sed finẽ habet. Nemo potest vasa fortis ingressus in domũ diripere nisi prius fortem alliget·ꝛ tunc domuꝫ eius diripiet. Amen dico vobis: quoniã omnia dimittentur filijs hominuꝫ peccata·ꝛ blasphemie quibꝫ blasphemauerint. Qui autẽ blasphemauerit in spiritum sanctũ non habebit remissionem in eternum: sꝫ reus erit eterni delicti: quia dicebat spiritũ immundum habet. Et veniunt mater eius·ꝛ fratres·ꝛ foris stantes miserunt ad eũ vocantes eum. Et sedebat circa euꝫ turba·ꝛ dicunt ei: Ecce mater tua·ꝛ fratres tui foris querunt te. Et respondens eis ait: Que est mater mea et fratres mei? Et circũspiciens eos qui in circũitu eiꝰ

D
Mat·io·a Luce·6·c Act·1·b·

E
Mat·12·c Luce·11·b

Mat·12·b Luce·11·c

F

G
Mat·12·d Luce·12·b

Mat·12·g Luc·8·c

sedebāt ait. Ecce mater mea ⁊ frēs mei.
Qui fecerit enī voluntatē dei: hic frater
me⁹ ⁊ soror mea ⁊ mr̄ est. IIII

A Et iterū cepit docere ad mare et
congregata est ad eū turba mul
ta. ita vt in nauim ascendens se
deret in mari. ⁊ omnis turba circa mare
sup terram erat. ⁊ docebat eos ī parabo/
lis multa. ⁊ dicebat illis in doctrina sua
Audite: Ecce exijt seminans ad seminā
Mat. 13. a. Luc. 8. a. dum/ Et dum seminat: aliud cecidit cir
ca viam ⁊ venerūt volucres celi ⁊ come
derunt illud. Aliud vero cecidit super pe
trosa vbi nō habuit terrā multā. et sta/
tim exortum/ est: quoniā non habebat al
Ecc. 14. Esaie. 40. Ja. 1. b titudinē terre/ ⁊ quando exortus est sol
exestuauit. ⁊ eo ꝙ non habebat radicem
1. Pe. 1. d exaruit. Et aliud cecidit in spinas. ⁊ ascē
B derunt spine ⁊ suffocauerūt illud. ⁊ fru/
2. Cor. 9. b ctum nō dedit/ Et aliud cecidit in terrā
bonam ⁊ dabat fructum ascendentem ⁊
crescentem: ⁊ afferebat vnū tricesimuz.
⁊ vnum sexagesimū. ⁊ vnum cētesimū
Et dicebat: Qui habet aures audiendi
audiat. Et cum esset singularis: interro
gauerunt eum hi qui cum eo erant du
Mt. 13. b. Luc. 8. b. Joh. 12. f odecim. parabolam. Et dicebat eis/ Vo
bis datum est nosse mysteriuz regni dei
illis autē qui foris sunt. in parabolis oīa
Esa. 6. Act. 28. d fiunt/ vt videntes videant ⁊ nō videāt
⁊ audientes audiant et non intelligant
ne quando conuertant̄ ⁊ dimittant̄ eis
peccata. Et ait illis: Nescitis parabolam
C hanc? Et quomodo omēs parabolas co
Mt. 13. c Luce. 8. b gnoscetis/ Qui seminat: verbum semi/
nat. Hi autem sunt qui circa viam vbi
seminatur verbum: ⁊ cum audierint: cō
festim venit sathanas ⁊ aufert verbum
quod seminatum est in cordibus eoruz
Et hi sunt similiter qui super petrosa se
minantur qui cum audierint verbū. sta
tim cum gaudio accipiunt illud: et non
habent radicē in se. sed temporales sunt
deinde orta tribulatione ⁊ persecutione
propter verbum: confestim scandaliçan
D tur. Et alij sunt qui in spinis seminant̄
Hi sunt qui verbuz audiunt ⁊ erumne
seculi ⁊ deceptio diuitiarum. ⁊ circa reli
qua concupiscentie introeuntes suffo/
cant verbum: ⁊ sine fructu efficitur. Et
hi sunt qui super terram bonam semina
ti sunt: qui audiunt verbum ⁊ suscipiūt
⁊ fructificant. vnum tricesimum. vnuz
sexagesimum ⁊ vnum centesimum/ Et
dicebat illis: Nunquid venit lucerna vt
sub modio ponatur aut sub lecto? Non
ne vt super candelabrum ponatur/ Non
est enim aliquid absconditum quod nō
manifestetur: nec factum est occultū qd̄
non veniat in palam. Si quis habet au
res audiēdi audiat. Et dicebat illis: Vi/
dete quid audiatis/ In q̄ mensura men
si fueritis. remetiet̄ vobis. ⁊ adijciet̄ vo/
bis/ Qui enim habet dabit̄ illi. ⁊ q̄ non
habet. etiaz quod habet auferetur ab eo.
Et dicebat: Sic est regnum dei quēad/
modum si homo iaciat sementez in ter/
ram ⁊ dormiat: ⁊ exurgat nocte ⁊ die: et
semen germinet. ⁊ increscat: dum nescit
ille. Vltro enim terra fructificat: primū
herbam: deinde spicam: deinde plenū fru
mentum in spica. Et cum ex se produxe
rit fructus statim mittit falcem: quoni/
am adest messis. Et dicebat: Cui assimi
labimus regnū dei: aut cui parabole cō/
parabimus illud/ Sicut granum syna
pis quod cū seminatum fuerit in terra
minus est ominib⁹ seminib⁹ que sunt ī
terra: ⁊ cū natum fuerit ascendit in arbo
rem. ⁊ fit maius omnib⁹ oleribꝫ: et facit
ramos magnos. ita vt possint sub vm/
bra eius aues celi habitare/ Et talibus
multis parabolis loquebat̄ eis verbum
prout poterant audire: sine parabola au
tem non loquebat̄ eis: Seorsum autē
discipulis suis disserebat omnia/ Et ait
illis in illa die cum sero esset factū. Trā
seamus contra. Et dimittentes turbaz
assumunt eum ita vt erat in naui: ⁊ alie
naues erant cum illo/ Et facta est ꝓcel/
la magna venti. ⁊ fluctus mittebat ī na/
uim: ita vt impleret̄ nauis. Et erat ipse
in puppi super ceruical dormiens. ⁊ exci/
tant eum. ⁊ dicunt illi: Magister: nō ad
te pertinet: quia perimus? Et exurgens
comminatus est vento et dixit mari:

Tace:obtumesce. Et cessauit ventus:et facta est tranqllitas magna. Et ait illis. /Quid timidi estis:Nec dū habetis fidē. Et timuerūt timore magno ⁊ dicebant ad alterutrū/Quis putas est iste:quia ventus ⁊ mare obediūt ei:

V

Et venerūt trans fretū maris ī regionē gerasenoꝝ/Et exeunti ei de naui statim occurrit de monumētis hō in spū immūdo:q̄ domicilium habebat in monumētis. Et neq̄ catenis iam q̄squā poterat eū ligare:q̄m sepe compedibꝫ ⁊ catenis vinctus/dirupisset catenas.⁊ cōpedes cōminuisset.⁊ nemo poterat eū domare. Et semp die ac nocte in monumētis ⁊ in montibꝫ erat clamans.⁊ concidens se lapidibus. Videns aūt iesum a longe cucurrit ⁊ adorauit eum. et clamans voce magna dixit: Quid mihi et tibi iesu fili dei altissimi: Adiuro te p deū ne me torqueas. Dicebat enī illi:Exi spūs immūde ab homīe isto. Et interrogabat eū.Qd tibi nomē est:Et dicit ei:Legio mihi nomē est: q̄ multi sum⁹. Et depcabat eū multuꝫ ne se expelleret extra regionē/Erat autē ibi circa montē grex porcoꝝ magn⁹ pascens in agris. Et depcabant eū spūs:dicētes: Mitte nos in porcos:vt in eos introeamus. Et pcessit ei statim iesus. Et exeūtes spūs immūdi introierūt in porcos. ⁊ magno impetu grex pcipitat⁹ est ī mari ad duo milia.⁊ suffocati sunt in mari /Qui aūt pascebant eos fugerūt ⁊ nunciauerūt in ciuitatē ⁊ ī agros. Et egressi sunt videre q̄d esset facti.⁊ venerūt ad iesum.⁊ vident illū qui a demonio vexabatur sedentē vestitū ⁊ sane mētis.⁊ timuerunt. Et narrauerūt illis q̄ viderāt q̄liter factū esset ei q̄ demoniū habuerat.et de porcis. Et rogare ceperūt eū vt discederet de finibꝫ eoꝝ/Cunq̄ ascēderet nauim:cepit illū depcari q̄ a demonio vexatus fuerat vt esset cū illo.et nō admisit eum:sed ait illi.Vade in domuꝫ tuaꝫ ad tuos.⁊ annūcia illis q̄nta tibi dōs fecerit.⁊ miserē⁹ sit tui.Et abiit et cepit pdicare in decapoli.q̄nta sibi fecisset iesus.⁊ oēs mirabant/Et cuꝫ ascēdisset iesus in nauim rursus trās fretū: puenit turba multa ad eū.⁊ erat circa mare. Et venit quidā de archisynagogis noīe iayr⁹ ⁊ videns eū pcidit ad pedes eius ⁊ depcabatur eū multū dicens:q̄m filia mea in extremis est. Veni impone manū tuam sup eam:vt salua sit ⁊ viuat. Et abiit cū illo.⁊ seq̄bat eū turba multa:⁊ cōpreimebant eū/Et mulier q̄ erat ī pfluuio sanguinis annis duodecim ⁊ fuerat multa perpessa a cōpluribꝫ medicis ⁊ erogauerat oīa sua.nec quicq̄ pfecerat: sed magis deteri⁹ habebat:cū audisset de iesu venit in turba retro.⁊ tetigit vestimentuꝫ eius. Dicebat enī:q̄ si vel vestimentum ei⁹ tetigero:salua ero. Et pfestim siccat⁹ est fons sanguinis ei⁹ ⁊ sensit corpe:q̄ sanata esset a plaga. Et statim iesus ī semetipo cognoscens virtutē q̄ exierat de illo:cōuersus ad turbam aiebat: Quis tetigit vestimēta mea:Et dicebant ei discipuli sui:Vides turbā comprimentez te.⁊ dicis quis me tetigit:Et circūspiciebat videre eā q̄ hoc fecerat. Mulier vero timens ⁊ tremēs sciens qd factū eēt in se:venit ⁊ pcidit añ eū ⁊ dixit ei oīnez veritatē. Ille aūt dixit ei/Filia fides tua te saluā fecit:vade in pace:et esto sana a plaga tua. Adhuc eo loquēte veniūt nūcij ad archisynagogū dicētes:q̄ filia tua mortua est: Quid vltra vexas magistꝝ: Jesus aūt audito verbo qd dicebat: ait archisynagogo. Noli timere: tm̄modo crede. Et nō admisit quēq̄ sequi:nisi petrum ⁊ iacobū ⁊ iohannē fratrem iacobi. Et veniūt in domum archisynagogi Et vidit tumultū ⁊ flentes ⁊ eiulantes multū:⁊ ingressus ait illis:Quid turbamini ⁊ ploratis/Puella nō est mortua sed dormit. Et irridebant eū. Ipe vero eiectis oībus assumit patrē ⁊ matrē puelle.⁊ qui secuꝫ erant.et ingrediunt vbi puella erat iacens:⁊ tenens manū puelle ait illi:Thabitacumi:qd est interpretatum/puella tibi dico surge. Et confestim surrexit puella:⁊ ambulabat. Erat aūt annoꝝ duodecim. Et obstupuerūt

Mat.9.d.Luc.8.f.Joh.4.g.

Mat.9.d.Luc.8.f.

E

Mat.9.e.Luc.7.g.⁊ 18.g.

F

Mat.9.e.

Mat.9.c.

G

Mat.9.f stupore magno. Et ꝓcepit illis vehemẽ/
ter: vt nemo id sciret: et iussit dare illi
A manducare. VI
Mat.13.g. Lu. 4.c. Joh.4.f. Et egressus inde abijt ī patriaꝫ
suã: ⁊ seqbant eum discipuli sui
Et facto sabbato cepit in synagoga doce
re. ⁊ multi audiẽtes admirabant in do/
ctrina eius dicẽtes: Unde huic hec oĩa: Et
Mat.13.g. Joh.6.e que est sapĩa q̃ data est illi: ⁊ virtutes ta
les que p manꝰ eiꝰ efficiunt. Nõne hic
est faber filiꝰ marie: frater iacobi ⁊ ioseph
⁊ iude ⁊ simonis: Nõne ⁊ sorores eiꝰ hic
nobiscũ sunt: Et scandalizabant in illo.
Mt.13.g. Luce.4.d. Joh.4.f /Et dicebat illis ihesus: qz nõ est ꝓphẽta
sine honore nisi in patria sua ⁊ in domo
sua ⁊ in cognatiõe sua. Et nõ poterat ibi
virtutẽ vllam facere. nisi paucos infir/
mos impositis manibꝫ curauit: ⁊ miraba
B tur ꝓpter incredulitatez eoꝝ: ⁊ circũibat
Mat.10.a. Luce.9.a. castella ī circũitu docens. Et vocauit du
odecim. ⁊ cepit eos mittere binos: ⁊ da
bat illis ptãtem spirituũ immũdoꝝ. Et
ꝓcepit eis ne q̃d tollerent in via nisi vir
gam tñm: nõ peram nõ panem neqz ī cona es
Ephe.6.c. Mat.10.b. Luce.10.b. Mat.10.c Luce.9.a. /sed calciatos sandaliꝭs: ⁊ ne induerent
duabꝰ tunicis. Et dicebat eis: Quocũ/
qz introieritis in domũ illic manete do/
nec exeatis inde. ⁊ q̃cunqz non receperint
vos neqz audierint: exeũtes inde excuti/
te puluerẽ de pedibꝰ vris ī testimoniũ il
lis. Et exeũtes ꝑdicabant vt pniam age
Ja.5.c. Mat.14.a. Luc.9.a rent: ⁊ demonia multa eiciebãt. ⁊ vnge
bant oleo mltos egros ⁊ sanabant. Et
audiuit rex herodes: manifestũ enī factũ
est nomẽ eius ⁊ dicebat: Quia iohãnes
baptista resurrexit a mortuis. ⁊ ꝓpterea
virtutes opant in illo. Alij aũt dicebãt
qz helias est: alij vero dicebãt: qz ꝓphẽta
Mt.14.a. Luc.9.b. C Mt.14.a Luce.3.d est q̃si vnus exꝓphẽtis. Quo audito he
rodes ait: Quẽ ego decollaui iohannez
hic a mortuis resurrexit. Ipe enī herO/
des misit ac tenuit iohannẽ ⁊ vinxit eũ
Mat.14.a. /in carcere ꝓpter herodiadem vxorẽ phi/
lippi fratris sui. qz duxerat eã. Dicebat
enī iohannes herodi. Nõ licet tibi habe
re vxorẽ fratris tui. Herodias aũt insi/
diabat illi ⁊ volebat occidere eũ nec po/
terat. Herodes aũt metuebat iohannẽ
sciens eum virũ iustũ ⁊ sanctũ. ⁊ custo/
diebat eũ: ⁊ audito eo multa faciebat. et
libenter eũ audiebat. Et cũ dies oppor/
tunus accidisset: herodes natalibus suis ce/
nam fecit principibꝰ ⁊ tribunis ⁊ primis
galilee. Cumqz introisset filia ipiꝰ herodi
adis ⁊ saltasset ⁊ placuisset herodi. simul 2.Reg.9
qz recumbentibꝰ: rex ait puelle. Pete a Hester.v
me qd̃ vis. ⁊ dabo tibi. Et iurauit illi: qz
q̃cq̃d petieris dabo tibi: licz dimidiũ regni
mei. Que cũ exisset dixit mri sue. Quid
petam: At illa dixit: Caput iohannis ba
ptiste. Cumqz introisset statim cũ festina/
tione ad regẽ petiuit dicens: Volo: vt p
tinus des mihi in disco caput iohannis
baptiste. Et contristatus est rex. Propter
iusiurandũ ⁊ ꝓpter simul discumbentes
noluit eam contristare: sed misso spicula/
tore ꝓcepit afferri caput eiꝰ in disco. ⁊ de
collauit eum in carcere. Et attulit caput
eius in disco. ⁊ dedit illud puelle ⁊ puel/ Mat.14.
la dedit matri sue. Quo audito discipu/
li eius venerũt ⁊ tulerũt corpꝰ eiꝰ. et po
suerũt illud in monumẽto. Et ꝓuenien
tes apli ad ihesum: renũciauerũt ei omia
q̃ egerant ⁊ docuerãt. Et ait illis. UenI/
te seorsum in desertũ locũ. ⁊ requiescite pu/
sillũ. Erant enī qui veniebãt ⁊ rediebãt C
multi. Et nec spatium mãducandi habebãt
Et ascẽdentes in nauĩ abierũt ī desertũ lo
cũ seorsum. Et viderũt eos abeũtes ⁊ co/ Mat.9.b et
gnouerũt multi ⁊ pedestres de oĩbꝰ ciui/ f.j.s.d
tatibꝰ cucurrerũt illuc ⁊ ꝓuenerũt eos. Et
exiens vidit turbã multã ihesus ⁊ misere/
tus est sup eos qz erãt sicut oues nõ ha
bentes pastorẽ. ⁊ cepit illos docere mlta
Et cũ iam hora multa fieret: accesserunt
discipli eiꝰ dicẽtes: Desertꝰ est locꝰ. hicz
iã hora ꝓterijt. Dimitte illos: vt eũtes i
primas villas ⁊ vicos emant sibi cibos
quos manducẽt. Et respõdens ait illis: Mat.14.c
/Date illis manducare. Et dixerunt ei Luce.9.b
Eũtes emamꝰ ducẽtis denarijs panes:
⁊ dabimꝰ illis manducare. Et dicit eis: Mt.14.a
/Quot panes hẽtis: Ite ⁊ videte. Et Luce.9.b
cũ ognouissent dicũt. Quicqz. Et duos Johan.6.a
pisces. Et ꝓcepit illꝰ vt accũbere facerẽt
ordines ꝑ cõtubernia sup viride fenum

Et discubuerũt in ꝑtes: ꝑ centenos et
quinq̃genos // Et acceptis q̃nq̃ panibus
⁊ duobꝫ piscibꝫ: intuens in celuꝫ benedi-
xit ⁊ fregit panes: ⁊ dedit discipulis suis
vt ponerent añ eos: ⁊ duos pisces diui-
sit oĩbus. Et mãducauerũt oms̃. ⁊ satu-
rati sunt. Et sustulerũt reliq̃as fragmẽ-
torum duodecim cophinos plenos ⁊ de
piscibꝫ. Erant aũt q̃ mãducauerũt q̃nq̃
milia virorꝫ. Et statim coegit discipl'os
suos ascendere nauim vt ꝑcederẽt eum
trans fretũ ad bethsaidã: dũ ipe dimitte
ret populũ. Et cũ dimisisset eos abijt in
montẽ orare. Et cũ sero esset erat nauis
in medio mari ⁊ ipe solus ĩ terra. Et vi
dens eos laborantes in remigando: erat
enĩ vent⁹ ꝯtrari⁹ eis: Et circa q̃rtã vigi-
liam noctis venit ad eos ambulans su-
pra mare: ⁊ volebat preterire eos. At illi
vt viderũt eum ambulantẽ supra mare
putauerũt fantasma esse ⁊ exclamauerũt
Oms̃ enĩ viderũt eũ ⁊ ꝯturbati sũt. Et
statim locut⁹ est cũ eis: ⁊ dixit eis. Cõfi-
dite. Ego sum: nolite timere // Et ascen-
dit ad illos in nauim: ⁊ cessauit ventus.
Et plus magis intra se stupebãt. Nõ eĩ
intellexerũt de panibꝫ. Erat enĩ cor eorꝫ
obcecatũ. Et cũ transfretassent venerũt
in terrã genasareth: ⁊ applicuerũt. Cũq̃
egressi essent d̃ naui. ꝯtinuo ꝯgnouerũt
eum: ⁊ ꝑcurrẽtes vniũsam regionẽ illã
ceperant in grabatis eos q̃ se male habe
bant circũferre vbi audiebãt eũ esse. Et
quocunq̃ introibat in vicos vel ĩ villas
aut ciuitates: in plateis ponebant infir-
mos // ⁊ deprecabant̃ eum vt vel fimbriã
vestimenti ei⁹ tangerent: ⁊ quotquot tã
gebant eum. salui fiebant. VII

Et cõuenerunt ad eũ pharisei ⁊
quidã de scribis veniẽtes ab hie
rosolymis. Et cuꝫ vidissent q̃s-
dam ex discipulis ei⁹ cõmunibꝫ manibꝫ
id est nõ lotis mãducare panes. vitupe
rauerũt. Pharisei aũt ⁊ oms̃ iudei nisi
crebro lauerint manus nõ manducant.
tenentes traditionẽ seniorꝫ ⁊ a foro veni
entes nisi baptiçent̃ nõ comedũt: ⁊ alia
multa sunt q̃ tradita sunt illis seruare.
baptismata calicũ ⁊ vrceorꝫ ⁊ eramento- B
rũ ⁊ lectorũ // Et interrogabãt eũ phari Mat. 15. a
sei ⁊ scribe: Quare discipuli tui non am
bulant iuxta traditionẽ seniorꝫ: sꝫ cõmu-
nibus manibꝫ mãducant panez? At ille
rñdens dixit eis. Bene ꝓphetauit esaias
de vob̃ hypocritis: sic̃ scriptũ est // Popu Esa. 29.
lus hic labijs me honorat: cor aũt eoruꝫ Mat. 15. b.
longe est a me. In vanũ aũt me colunt
docẽtes doctrinas ⁊ ꝑcepta hoĩm. Relin
quẽtes enĩ mandatũ dei tenetis traditi
ones hominũ: baptismata vrceorꝫ ⁊ cali
cum. ⁊ similia his facitis multa. Et di- C
cebat illis // Bene irritũ fecistis ꝑceptuꝫ Act. 5. c
dei: vt traditionẽ vestrã seruetis. Moy-
ses enĩ dixit // Honora ꝑtem tuũ ⁊ mr̃ez Exo. 20. deut. 5.
tuam // ⁊ qui maledixerit patri vel matri Exo. 21. Leuit. 20.
morte moriatur. Vos autẽ dicitis: Si
dixerit homo ꝑti aut matri corban q̃d ẽ
donũ quodcunq̃ ex me tibi ꝓfuerit: ⁊ vl
tra nõ dimittitis eũ quicq̃ facere patri
suo aut matri: rescindẽtes verbũ dei per
traditionẽ vr̃am quã tradidist̃. Et simi
lia huiusmodi multa facitis. Et aduo-
cans iterũ turbas dicebat illis: Audite
me oẽs ⁊ ĩtelligite. Nihil est extra hoĩem D
introiens in eũ q̃d possit eũ coinquina-
re: sed q̃ de hoĩe ꝓcedũt illa sunt q̃ cõmu
nicant hoĩem. Si q̃s habet aures audiẽ
di audiat // Et cũ introisset in domum a Mat. 15. c
turba: interrogabãt eũ discipuli ei⁹ pa-
rabolam. Et ait illis // Sic ⁊ vos impru Heb. 5. d
dentes estis? Non intelligitis. qꝛ oẽ ex-
trinsec⁹ introiens in hoĩem nõ põt eum
cõmũicare qꝛ nõ intrat in cor ei⁹ sꝫ ĩ ven
trem vadit ⁊ in secessuꝫ exit purgãs oẽs
escas? Dicebat aũt: qm̃ illa q̃ de hoĩe exe- E
unt illa cõicant hoĩem // Ab int⁹ enim de Mat. 15. c
corde hoĩm male cogitatiões procedũt:
adulteria. fornicatiões. homicidia. furta
auaritie. nequitie. dolus. impudicitie. o-
culus malus. blasphemia. suꝑbia. stulti-
cia. Oĩa hec mala ab int⁹ ꝓcedũt. ⁊ com
municãt hoĩez. Et inde surgẽs abijt ĩ fi-
nes tyri ⁊ sidoĩs: ⁊ ĩgressus domũ nemi
nẽ voluit scire ⁊ ñ potuit latere // Mulier Mat. 15. d
enĩ statĩ vt audiuit d̃ eo cui⁹ filia hẽbat
spm̃ ĩmũdũ ĩtrauit ⁊ ꝓcidit ad pedes ei⁹

Erat enī mulier gētilis syrophenissa ge
nere. Et rogabat eū vt demoniū eijceret
F de filia eius. Qui dixit illi: Sine pri⁹ sa
Mat. 15. e turari filios / Nō est eī bonū sumere pa
nē filioꝝ: ⁊ mittere canib⁹. At illa rn̄dit.
⁊ dixit illi: Utiq; dn̄e. Nā ⁊ catelli come
dunt sub mensa de micis pueroꝝ. Et ait
illi. Propter hūc sermonē vade: exijt de
moniū a filia tua. Et cū abisset domum
inuenit puellā iacentē supra lectū. ⁊ de
moniū exijsse. Et iteꝝ exiens de finib⁹ ty
ri venit ꝑ sidonē ad mare galilee int̄ me
dios fines decapoleos. Et adducūt ei sur
dum ⁊ mutū. Et depcabant̄ eū vt impo
G nat illi manū. Et apprehendens eum de
turba seorsum. misit digitos suos in au
riculā ei⁹: ⁊ expuens tetigit linguā ei⁹: et
suspitiens in celū ingemuit. ⁊ ait illi. Ef
feta: qd̄ est adapire. Et statī apte sūt au
res eius: ⁊ solutū est vinculū lingue ei⁹
Mt. 9. f. ⁊ 12. b. et loquebat̄ recte / Et p̄cepit illis ne cui
⁊ 17. c. j. 9. b dicerēt. Quāto aūt eis p̄cipiebat tanto
Luce. 9. e magꝭ plus p̄dicabāt / ⁊ eo amplius am
mirabant̄. dicentes: Bene oīa fecit ⁊ sur
A dos fecit audire: ⁊ mutos loqui. VIII
Mt. 15. f. s. 6. e. IN diebus illis iteꝝ cum turba
multa esset cū iesu nec haberēt
qd̄ manducarent: cōuocatis di
scipulis ait illis: Misereor sup turbam:
qꝛ ecce iam triduo sustinent me nec ha
bent qd̄ manducēt. ⁊ si dimisero eos ie
Esaie. 60. iunos in domū suā. deficient ī via / Qui
dam enī ex eis de longe venerūt. Et rn̄
derunt ei discipuli sui. Unde illos quis
poterit hic saturare panib⁹ in solitudīe?
Et īterrogauit eos. Quot panes habe
j. eodē. d. j tis / Qui dixerūt: Septē. Et p̄cepit tur
s. 6. f. Jo. 6. b. be discumbere super terraꝫ / Et accipiens
septeꝫ panes grās agens fregit ⁊ dabat
discipul' suis vt apponerēt. ⁊ apposuerūt
turbe. Et habebāt pisciculos paucos: et
B ip̄os benedixit: ⁊ iussit apponi. Et mādu
cauerunt ⁊ saturati sunt. ⁊ sustulerūt qd̄
supauerat de fragmētis septem sportas.
Erant aūt qui māducauerāt q̄si q̄ttuor
milia: ⁊ dimisit eos. Et statim ascendēs
Mat. 16. a. nauim cū discipul' suis: venit in partes
Joh. 6. d dalmanutha / Et exierunt pharisei ⁊ ce

perūt conq̄rere cū eo: q̄rentes ab illo si
gnū de celo: tēptātes eū. Et ingemiscēs
spū ait: Quid generatio ista signū q̄rit.
Amen dico vobis. si dabit̄ generatōi isti
signū. Et dimittens eos ascendit iterū
nauim: ⁊ abijt trans fretū. Et obliti sūt
panē sumere. ⁊ nisi vnū panē non habe
bant secū ī naui / Et p̄cipiebat eis dicēs
Uidete ⁊ cauete a fermēto phariseoruꝫ
⁊ fermēto herodis. Et cogitabant ad al
terutrū dicētes: qꝛ panes nō habemus.
Quo cognito: ait illis iesus. Quid cogi
tatis qꝛ panes nō habetꝭ? Nondū ꝯgno
scitis nec intelligitꝭ? Adhuc cecatū habe
tis cor vr̄m / Oculos hn̄tes nō videtis
⁊ aures hn̄tes nō auditis / Nec recorda
mini qn̄ quinq; panes fregi in q̄nq; mi
lia: ⁊ quot cophinos fragmētoꝝ plenos
sustulistis? Dicunt ei: Duodecim. Qn̄
⁊ septem paues in q̄ttuor milia: q̄t spor
tas fragmentorum tulistis / Et dicūt ei
Septem. Et dicebat eis. Quō nondū
intelligitis? Et veniūt bethsaida: ⁊ addu
cunt ei cecū / ⁊ rogabant euꝫ vt illū tan
geret. Et apprehensa maū ceci eduxit eū
extra vicum. ⁊ expuens in oculos eius
impositis manib⁹ suis interrogauit euꝫ
si q̄d videret. Et aspiciēs ait: Uideo ho
mines velut arbores ambulantes. De
inde iterū imposuit man⁹ sup oc'los eius
⁊ cepit videre: ⁊ restitut⁹ est: ita vt clare
videret om̄ia. Et misit illū in domū su
am: dicens. Uade in domū tuam: ⁊ si in
vicum introieris nemini dixeris / Et in
gressus est iesus ⁊ discipuli eius castella
cesaree philippi: ⁊ in via īterrogabat di
scipulos suos dicens eis: Quem me di
cunt esse homīes? Qui rn̄derunt illi di
centes: Alij iohannē baptistam. alij heli
am: alij vero quasi vnuꝫ de ꝓphetis. Tūc
dicit illis: Uos vero quem me esse dici
tis? Respondens petr⁹ ait ei: Tu es chri
stus. Et cōminat⁹ est eis: ne cui dicerēt
de illo / Et cepit docere eos qm̄ oportet
filium hoīs pati multa ⁊ reprobari a se
nioribꝫ ⁊ a summis sacerdotib⁹ ⁊ scribis
⁊ occidi: ⁊ post tres dies resurgere. Et pa
lam verbū loquebat̄. ⁊ app̄hendens euꝫ

petrus cepit increpare eū. Qui ꝯuersus
⁊ vidēs discipl'os suos. cōminat⁹ ē petro
dicens // Clade retro me sathana: qm̄ nō
sapis q̄ dei sunt: sed q̄ sunt hoīm // Et cō-
uocata turba cū discipl'is suis: dixit eis:
Si q̄s vult me seq̄. deneget semetipsuz
⁊ tollat crucē suā. ⁊ sequat̄ me // Qui enī
voluerit aīam suā saluā facere ꝑdet eam
qui aūt ꝑdiderit aīam suam ꝓpter me ⁊
euangeliū. saluā faciet eam. Quid eniz
ꝑderit hoī si lucret̄ mdm̄ totum: ⁊ detri
mentū aīe sue faciat? Aut q̄d hō cōmu-
tationis dabit ꝓ anīa sua // Qui eniz me
ꝯfessus fuerit ⁊ verba mea in generatio
ne ista adultera ⁊ peccatrice. ⁊ fili⁹ hoīs
confitebit̄ eum cū venerit in gl'ia patris
sui cum angelis sanctis. IX

Et dicebat illis // Amē dico vobis
q2 sunt q̄daz de hic stantibꝫ q̄ nō
gustabūt mortē donec videant
regnū dei veniens in virtute // Et post di
es sex. assumpsit iesus petrū ⁊ iocobū et
iohannē: ⁊ ducit illos in montē excelsuz
solos. ⁊ transfigurat⁹ est corā ip̄is. Et ve
stimenta ei⁹ facta sunt splendētia ⁊ cādi
da nimis velut nix: qualia fullo non pōt
sup terrā candida facere. Et apparuit ill'
helias cū moyse: ⁊ erant loquētes cuz ie
su. Et rn̄dens petrus ait iesu: Rabbi bo
num est nos hic esse. ⁊ faciam⁹ tria taber
nacula: tibi vnuz. ⁊ moysi vnum. ⁊ helie
vnū. Non enī sciebat q̄d diceret. Erant
eniz timore exterriti. Et facta est nubes
obumbrans eos. ⁊ venit vox de nube di-
cens: Hic est fili⁹ meus charissim⁹ audi
te illū. Et statim circūspiciētes. neminē
amplius viderūt nisi iesum tm̄ secū // Et
descendentibꝫ illis de monte p̄cepit illis
ne cuiq̄ q̄d vidissent narrarēt nisi cuz fi
lius hoīs a mortuis resurrexerit. Et ver
bum cōtinuerūt apud se: conq̄rētes q̄d
esset cū a mortuis resurrexerit. Et inter
rogabant eū dicētes // Quid g̊ dicūt pha
risei ⁊ scribe q2 heliā oporteat venire pri-
mū? Qui rn̄dens ait ill': Helias cuz ve-
nerit p̄rio restituet oīa. ⁊ quō scriptū est
in filiū hoīs: vt multa patiat̄ ⁊ ꝯtēnatur
Sed dico vob: q2 ⁊ helias venit: ⁊ fecerūt
illi q̄cunq̄ voluerūt sicut scriptū ē de eo
Et veniens ad discipl'os suos vidit tur-
bam magnā circa eos. ⁊ scribas ꝯq̄rētes
cū illis. Et ꝯfestim oīs ꝓpl's vidēs iesuz
stupefactus ē ⁊ expauerūt. ⁊ accurrentes
salutabāt eū. Et īterrogauit eos. Quid
inter vos ꝯq̄ritis // Et rn̄dens vn⁹ d̄ tur
ba dixit: Magr̄ attuli filiū meuz ad te ha
bentē spūm mutū: qui vbicūq̄ eū appre
henderit. allidit illuz: et spumat ⁊ stridet
dentibꝫ ⁊ arescit. Et dixi discipulis tuis
vt eijcerent illū: ⁊ nō potuerūt. Qui rn̄-
dens eis dixit // O generatio incredula:
q̄ꝫdiu apud vos ero? q̄ꝫdiu vos patiar?
Afferte illū ad me. Et attulerūt euz. Et
cū vidisset eū. statim spūs cōturbauit il-
lū: ⁊ elisus in terrā volutabat̄ spumans
Et interrogauit p̄rem ei⁹: Quātū tp̄is
est ex q̄ ei hoc accidit? At ille ait: Ab īfan
tia. Et frequēter eū in ignē ⁊ in aquam
misit: vt eū ꝑderet. Sed si q̄d potes: ad
iuua nos. misert⁹ nr̄i. Iesus aūt ait illi:
Si potes credere oīa possibilia sunt cre
denti: Et ꝯtinuo exclamans p̄r pueri cū
lachrymis aiebat. Credo dn̄e: adiuua in
credulitatē meā. Et cū vidisset iesus cō
currentē turbā. cōminat⁹ est spiritui im
mūdo dicēs illi: Surde ⁊ mute spiritus
ego p̄cipio tibi exi ab eo. ⁊ ampli⁹ ne in-
troeas in eū. Et exclamans ⁊ multū dis
cerpens eū: exijt ab eo. ⁊ fact⁹ est sic mor
tuus ita vt multi dicerēt q2 mortu⁹ est.
Iesus aūt tenens manū ei⁹ eleuauit eū
⁊ surrexit. Et cū introisset in domū: disci
puli ei⁹ secreto interrogabāt eū // Qua-
re nos nō potuim⁹ eijcere eū? Et dixit il
lis: Hoc genus in nullo pōt exire. nisi ī
orōne ⁊ ieiunio. Et inde ꝓfecti p̄tergre-
diebāt̄ galileā: nec volebat quenq̄ scire.
// Docebat aūt discipl'os suos: ⁊ dicebat
illis qm̄ fili⁹ hoīs tradet̄ in man⁹ hoīum
⁊ occident eū: ⁊ occisus tertia die resur-
get. At illi ignorabāt verbū. ⁊ timebant
interrogare eū. Et venerūt capharnauz
Qui cum domi essent interrogabat eos
Quid in via tractabat̄ // At illi tacebant
Siquidē in via inter se disputauerant:
q̄s eoꝝ maior esset. Et residens vocauit

C

Mat. 17. d
Luce. 9. e

Mat. 17. e
Luc. 9. e.

D

Mat. 17. e

E

Mat. 17. f
Luce. 9. e
s. 8. f. ⁊ j. 10. e.

Mat. 18. a
Luce. 22. c

duodecim: ⁊ ait illis / Si quis vult primus esse: erit oim nouissim⁹: ⁊ oim minister / Et accipiens puerū statuit eū in medio eoꝝ: quē cū cōplexus esset ait illi. / Quisquis vnū ex huiusmodi puerꝭ receperit in noīe meo: me recipit. ⁊ q̄cunqꝫ me suscepit. nō me suscipit: sed eū q̄ misit me / Respondit illi iohānes dicens: Magister vidim⁹ quendā in noīe tuo eicientē dēmonia qui nō sequit nos: ⁊ phibuimus euꝫ. Jesus aūt ait: Nolite phibere eū / Nemo est enī qui facit virtutez in noīe meo: ⁊ possit cito male loqui de me. Qui enī nō est adūsum vos. p vob est / Quisquis enī potū dederit vob calicem aque frigide in noīe meo: q⁹ christi estis: amē dico vobis nō pdet mercedez suā / Et q̄squis scandaliçauerit vnuꝫ ex his pusillis credentib⁹ in me: bonū est ei magis si circūdaret mola asinaria collo eius ⁊ in mare mitteret. Et si scādaliçauerit te man⁹ tua: abscide illā. Bonū est tibi debilē introire in vitaꝫ q̄ duas manus hītem. ire in gehennā in ignē inextinguibilē / vbi vermis eoꝝ nō moritur ⁊ ignis nō extinguit. Et si pes tu⁹ te scādaliçat: amputa illū. Bonū est tibi claudum introire in vitā eternā: q̄ duos pedes hītem mitti in gehennā ignis inextinguibilis. vbi vermis eoꝝ nō moritur ⁊ ignis nō extinguit. Q⁹ si oc̄lus tu⁹ scādaliçat te. eiice eū / Bonū est tibi luscuꝫ introire in regnū dei. q̄ duos oc̄los habentē. mitti in gehennā ignis: vbi vermis eoꝝ nō morit. ⁊ ignis nō extinguit. Oīs enī igne saliet. ⁊ oīs victima sale saliet. / Bonū est sal. Q⁹ si sal insulsuꝫ fuerit: ī quo illud cōdietis? Habete in vobis sal ⁊ pacē habete inter vos. X

Et / Exinde exurgens venit ī fines iudee vltra iordanē. ⁊ cōuenīt iterum turbe ad eū. ⁊ sicut ꝓsueuerat iterū docebat illos. Et accedentes pharisei interrogabant euꝫ si licet viro vxorem dimittere. temptātes eū. At ille rīdens dixit eis: Quid vobis precepit moyses? Qui dixerūt / Moyses pmisit libellū repudij scribere ⁊ dimittere. Qui bus rīdens iesus ait: Ad duritiā cordis vr̄i scripsit vob p̄ceptū istud / Ab initio aūt creature masculū ⁊ feminā fecit eos deus. Propter hoc relinquet hō patrez suū ⁊ mr̄em ⁊ adhērebit ad vxorē suam: / ⁊ erūt duo in carne vna. Itaqꝫ iam nō sunt duo: sed vna caro. Q⁹ ergo de⁹ cōiunxit: hō nō separet. Et in domo iterū discipuli ei⁹ de eodē interrogauerūt euꝫ / Et ait illis: Quicūqꝫ dimiserit vxorez suā ⁊ aliā duxerit. adulteriū cōmittit sup eā. Et si vxor dimiserit virū suum ⁊ alij nupserit mechat / Et offerebant illi puulos vt tangeret illos: discipuli aūt cōminabant offerentib⁹. Quos cū vidēret iesus: indigne tulit / Et ait illi: Sinite puulos venire ad me ⁊ ne phibueritis eos. Taliū enī est regnū dei. Amen dico vobis quisquis non receperit regnum dei velut puulus nō intrabit ī illud. Et cōplexans eos ⁊ imponens man⁹ sup illos: benedicebat eos. Et cū egressus esset in via ꝓcurrens quidā genuflexus añ eū rogabat eū dicēs / Magr bone: q̄d faciā vt vitā eternā pcipiam? Jesus aūt dixit ei Quid me dicis bonū? Nemo bonus nisi vnus de⁹ / Precepta nosti: ne adulteres. ne occidas. ne furer̄is. ne falsuz testimoniū dixeris. honora pr̄em tuū ⁊ mr̄em. At ille rīdens ait illi: Magr hec oīa obseruaui a iuuentute mea. Jesus aūt intuit⁹ eū dilexit eū ⁊ dixit ei: Vnū tibi deest / Vade q̄cūqꝫ hēs vende ⁊ da paupib⁹ / ⁊ hēbis thesaurū in celo. ⁊ veni sequere me / Qui ꝓtristatus in verbo: abijt merens. Erat enī hīs multas possessiones. Et circūspiciens iesus: ait discipul⁹ suis. q̄ difficile q̄ pecunias hītes in regnū dei introibūt. Discipuli aūt obstupescebāt in vbis ei⁹. At iesus rursus rīdens ait illis: Filioli: q̄ difficile est cōfidentes in pecunijs in regnū dei introire / Facili⁹ est camelum p foramē acus tranſire: q̄ diuitē intrare in regnum dei. Qui magis ammirabant dicentes: ad semetipos. Et q̄s pōt salu⁹ fieri? Et intuens illos iesus ait / Apud hoīes impossibile est: sed nō apud deū / Oia enī possibilia

Mat. 20. f.
Mat. 18. a.
Luce. 9. f
Mat. 18. a.
Luce. 9. f
F
Luce. 9. f
i. Cor. 12. a.
Mat. 10. g
Mat. 18. a
Luce. 7. a
G
Esa. 66
Ezech. 20.
Mat. 18. b
Mat. 5. b
Luce. 14. g.
A
Mt. 19. a.
Deut. 24.
Mt. 5. e. ⁊ 19. b
Gen. ii.
Mat. 19. b
Gen.
Ephe. v.
i. Cor. 6.
Mat. 19. b Luce.
Mat. 19.
Luce. 18.
Mat. 19.
Luce. 18.
Mat. 19. b
Exo. 20. Deu.
8. a. Gal. 5.
Mat. 19. b
Mat. 19. b
2. Cor. 8.
Mat. 19. b
Mat. 19. b Luc. 18.
Mat. 19. b Luc. 18.

sunt apud deū // Et cepit ei petr⁹ dicere:
Ecce nos dimisim⁹ oīa: ⁊ secuti sumus
te. Rñdens iesus ait // Amen dico vobis
nemo est q̄ reliquerit domū aut fratres
aut sorores aut p̄rem aut mr̄em aut fili
os aut agros: ꝓpte me ⁊ ꝓpter euāgeliū
qui nō accipiet cēties tm̄ nūc in tp̄e hoc
domos ⁊ frēs ⁊ sorores ⁊ mr̄es ⁊ filios ⁊
agros cū p̄secutiōib⁹: ⁊ in seculo futuro
vitā eternā // Multi aūt erūt primi no
uissimi: ⁊ nouissimi primi. Erant aūt in
via ascēdentes hierosolymā. ⁊ p̄cedebat
illos iesus. Et stupebant. ⁊ sequentes ti
mebant // Et assumens iterꝫ duodecī ce
pit illis dicere q̄ eēnt ei ventura. Quia
ecce ascēdim⁹ hierosolymā. ⁊ fili⁹ homīs
tradet̄ principib⁹ sacerdotū ⁊ scribis ⁊ se
nioribꝫ: ⁊ dānabūt euꝫ morte. Et tradēt
eū gentib⁹ ⁊ illudēt ei: ⁊ cōspuent euꝫ et
flagellabūt eū ⁊ interficiēt eum: ⁊ tertia
die resurget // Et accedūt ad eū iacobus
⁊ iohānes filij çebedei dicētes: Mgr̄ vo
lum⁹ vt q̄dcūq̄ petierim⁹ facias nobis.
At ille dixit eis: Quid vultis vt faciam
vobis? Et dixerūt. Da nob̄ vt vn⁹ ad de
xteram tuā. ⁊ ali⁹ ad sinistrā tuā sedeam⁹
in gloria tua. Jesus aūt ait eis: Nescitis
q̄d petatis. Potestis bibere calicē quem
ego bibo: aut baptismo q̄ ego baptiçor
baptiçari? At illi dixerūt ei: Possumus
Jesus aūt ait eis. Calicē quidē quē ego
bibo bibetis. et baptismo q̄ ego baptiçor
baptiçabimini: sedere aūt ad dexterā me
am vel ad sinistrā nō est meū dare vobis
sed q̄b⁹ paratū est // Et audiētes decē in
dignati sunt de iacobo ⁊ iohāne. Jesus
aūt vocans eos. ait ill' // Scitis q̄r hi q̄ vi
dent̄ p̄rīcipari gentib⁹ dñant̄ eis. ⁊ p̄rīci
pes coꝝ ptātez hñt ip̄oꝝ? Non ita ē aūt
in vobis: sed q̄cūq̄ voluerit fieri maior
erit vr̄ minister. ⁊ quicūq̄ voluerit ī vo
bis prim⁹ esse. erit oīm seru⁹. Nā ⁊ filius
hoīs nō venit vt ministraretur ei: sed vt
ministraret: ⁊ daret aīam suā redēptio
nem ꝓ multis // Et veniūt hiericho. Et
proficiscente eo de hiericho. ⁊ discipulis
ei⁹ ⁊ plurima multitudīe: filius thimei
barthimeus cecus sedebat iuxta viam
mendicans. Qui cū audisset q̄r iesus na
çarenus est: cepit clamare ⁊ dicere: Je
su fili dauid miserere mei. Et cōminabā
tur illi mlti vt taceret. At ille mlto ma
gis clamabat: fili dauid miserere mei Et
stans iesus p̄cepit illū vocari. Et vocant
cecū: dicētes ei. Animequior esto surge
vocat te. Qui ꝓiecto vestimento suo exi
liens venit ad eū. Et rñdens iesus dixit
illi: Quid tibi vis faciā? Cecus aūt dixit
ei: Rabboni vt videā. Jesus aūt ait illi:
Vade. Fides tua te saluū fecit // Et cōfe
stim vidit. ⁊ sequebat̄ eū in via. XI

A

Et cū appropinquarēt hieroso
lyme ⁊ bethanie ad montez oli
uarū mittit duos ex discipul' su
is. ⁊ ait illis. Jte in castellū q̄d cōtra vos
est: ⁊ statim introeūtes illuc inuenietis
pullū ligatum. sup̄ quē nemo adhuc ho
minū sedit. Soluite illū ⁊ adducite Et
si quis vobis dixerit q̄d facitis: dicite q̄r
dño necessari⁹ est: ⁊ cōtinuo illū dimit
tet huc // Et abeūtes inuenerūt pullum
ligatū ante ianuam foris in biuio ⁊ sol
uunt eū. Et quidā de illic stantib⁹ dice
bant illis: Quid facitis soluētes pullū?
Qui dixerūt eis sicut precep̄at ill' iesus
⁊ dimiserunt eis. Et duxerūt pulluꝫ ad
iesum: ⁊ imponūt illi vestimenta sua ⁊ se
dit sup̄ eum // Multi aūt vestimenta sua
strauerūt in via. Alij autē frondes cede
bant de arboribꝫ: ⁊ sternebant in via. Et
qui p̄ibant. ⁊ qui seq̄bant̄ clamabant di
centes: Osanna bñdict⁹ qui venit ī noīe
dñi: benedictuꝫ q̄d venit regnū p̄ris nr̄i
dauid: osanna in excelsis // Et introiuit
hierosolymā in templū: ⁊ circūspect⁹ oī
bus cū iam vesp̄a esset hora: exijt ī betha
niam cū duodecim. Et alia die cum exi
rent a bethania esurijt // Cunq̄ vidisset
a longe ficū hñtem folia: venit si q̄d for
te inueniret in ea. Et cū venisset ad eam
nihil inuenit p̄ter folia. Nō enī erat tp̄s
ficorū. Et rñdens dixit ei. Jam nō am
plius in eternū ex te quisq̄ fructū man
ducet. Et audiebant discipuli ei⁹. ⁊ veni
unt iterꝫ hierosolymaꝫ // Et cū introisset
in tēplū cepit eijcere vendētes ⁊ emen

Mat. 20. g.
Mat. 21. a. Lu. 19. d. Joh. 12. b.
B
Mat. 21. a
Luce. 19. e
Mat. 21. b
Luce. 19. f.
Joh. 12. b
C
Mat. 21. c
Mat. 21. c
Luce. 13. b
Mat. 21. b
Luce. 19. g
Joh. 2. d.
D

tes in templo· ⁊ mensas nūmulariorūz
⁊ cathedras vendētiū columbas euertit
Et nō finebat vt q̄squā trāsferret vas per
templū:⁊ docebat dicēs eis. Nonne scri/
Esa·56 ptū est/q̄ dom⁹ mea dom⁹ orōis vocabi
Hiere·7· tur oīb⁹ gētib⁹:vos aūt fecistis eā spelūcā
Mat·21·g· latronū/Quo audito:pcipes sacerdo/
Luc·19·g· tum ⁊ scribe q̄rebant quō eū pderēt. Ti
Jo·7·e·7·g· mebant enī eum:qm̄ vniūsa turba āmi
E rabat sup doctrina ei⁹. Et cū vespa facta
Mat·21·c· esset egrediebat de ciuitate/Et cū mane
Luce·13·b transirēt:viderunt ficū aridā factā a ra/
dicib⁹. Et recordat⁹ petrus dixit ei:Rab
bi:ecce ficus cui maledixisti aruit. Et rn̄
Mat·17·e·et ens ihesus ait illis/Habete fidez dei. A/
21·c·Lu·17·b men dico vob:q̄ q̄cūq̄ dixerit huic mō/
ti tollere ⁊ mittere in mare ⁊ non hesita
uerit in corde suo:sed crediderit: q̄ q̄/
Mat·21·d· Jo· cunq̄ dixerit fiat:fiet ei/ Propterea di/
15·b· F co vobis:oīa q̄cunq̄ orātes petitis credi/
Mat·6·c te q̄ accipietis:⁊ euenīet vobis/ Et cuz
stabitis ad orandū:dimittite si q̄d hētis
adūsus aliquē:vt ⁊ p̄ vr̄ q̄ in celis est di
mittat vob peccata vra. Q si vos non di
miseritis:nec p̄ vr̄ qui in cel' est dimit/
tet vob peccata vra. Et veniunt rursus
hierosolymā. Et cū ambularet in tēplo
accedūt ad euz summi sacerdotes ⁊ scri/
Mat·21·d be ⁊ seniores·⁊ dicūt ei/ Jn q̄ ptāte hec
Luce·20·a facis·⁊ q̄s dedit tibi hanc ptātem vt ista
G facias:/Jesus aut̄ rn̄dens ait illis. Jn/
terrogabo vos ⁊ ego vnuz verbū·⁊ rn̄de
te mihi:⁊ dicā vob in q̄ ptāte hec faciam
Baptismum iohānis de celo erat·an ex
hoīb⁹:Rn̄dete mihi. At illi cogitabant
secū dicentes:Si dixerim⁹ de celo:dicet
nob. Quare g̃ nō credidistis ei:/Si dixe/
rimus ex hoīb⁹:timem⁹ pplm. Oēs enīz
habebāt iohannē q̄ vere pphēta essz. Et
rn̄dentes dicūt iesu. Nescim⁹. Et rn̄dēs
ihesus ait illis:Nec ego dico vob in qua
A potestate hec faciam. XII
Mat·21·f ET cepit illis in parabolis loqui
Luce·20·b· Vineaz plantauit homo:⁊ cir
Esaie·5· cūdedit sepem·⁊ fodit lacum·⁊
edificauit turrim ⁊ locauit eam agricol'
⁊ peregre pfect⁹ est. Et misit ad agrico/
las in tpe seruum:vt ab agricolis acci/
peret de fructu vinee. Qui apphensuz
eum ceciderūt ⁊ dimiserūt vacuum. Et
itez misit ad illos aliū seruū· ⁊ illū in ca
pite vulneraverūt ⁊ ptumelijs affecerūt Mat·22·b
/Et rursuz aliū misit ⁊ illū occiderunt:
⁊ plures alios quosdā cedētes· alios ve/
ro occidētes/Adhuc g̃ vnū hn̄s filium Heb·1·a
charissimū ⁊ illum misit ad eos nouissi
mū dicens:q̄ reuerebunt filiuz meum. B
Coloni aut̄ dixerūt ad inuicez. Hic est Esa·5·
hres/Venite occidam⁹ eum ⁊ nr̄a erit Mat·21·f
hereditas. Et apphensndētes eū occide/
runt ⁊ eiecerūt extra vineā. Quid g̃ faci Mat·21·f
et dn̄s vinee:Veniet ⁊ pdet colonos:et Mat·21·f
dabit vineā alijs/Nec scripturam hanc 20·c·Act·4·c
legistis:lapidē quē reprobauerunt edifi i·Pet·2·a
cantes hic fact⁹ est in caput anguli·a do/
mino factū est istud·⁊ est mirabile i ocu Mat·21·f
lis nr̄is/Et q̄rebāt eū tenere:et timue/ g·⁊·20·d·
runt turbā. Cognouerūt enī qm̄ ad eos Jo·7·d·
parabolam hāc dixerit. Et relicto eo abi Mat·21·
ierunt/Et mittūt ad euz quosdā ex pha Luce·20·c
riseis ⁊ herodianis vt eū capent in ꝛ̄o. Mat·22·a
Qui venientes dicūt ei/Magr̄ scimus q̄
verax es ⁊ nō curas quenq̄. Nec enīz vi/
des in facie hoīm:sed in veritate viaz dei
doces. Licet dare tributū cesari· an non
dabim⁹?/Qui sciens versutiā illor· ait il
lis:Quid me temptatis:Afferte mihi de
narium vt videā. At illi tulerūt ei. Et ait
illis: Cuius est imago hec et inscriptio? Mat·22·a
Dicūt ei:Cesaris. Rn̄dens aūt ihesus di Ro·13·b
xit illis/Reddite igit̄ que sunt cesar̄ ce/ Mat·22·a
sari:⁊ q̄ sunt dei deo. Et mirabant̄ super Luce·20·c
eo/Et venerūt ad euz saducei qui dicūt Deut·25·
resurrectionē nō esse:⁊ interrogabāt eū
dicentes:Magr̄:moyses nob scripsit/ vt
si cui⁹ frater mortu⁹ fuerit et dimiserit D
vxorem:⁊ filios nō reliq̄rit:accipiat frat Mat·22·b
eius vxorem ipsi⁹· et resuscitet semē fra Luce·20·c
tri suo/Septem g̃ fratres erāt ⁊ primus
accepit vxorē·⁊ mortu⁹ est nō relicto se/
mine. Et secūdus accepit eā ⁊ mortuus
est:⁊ nec iste reliquit semē. Et tertius si
militer. Et acceperūt eā similiter septez
⁊ nō reliq̄runt semē. Nouissima oīm de/
functa est ⁊ mulier. Jn resurrectione g̃
cū resurrexerint:cuius de his erit vxor

Septē enī habuerūt eā vxorem. Et rñ/
dens iesus ait illis: Nōne iō erratis. non
scientes scripturas neq; virtutē dei: Cū
enī a mortuis resurrexerīt. neq; nubent
neq; nubent: sed sunt sic angeli dei in ce
lis. De mortuis aūt q; resurgāt nō legi
stis ī libro moysi supra rubū. quō dixerit
illi dē. inquiens/ego sum dē abraam. ⁊
dē ysaac. ⁊ dē iacob: Nō est dē mortuo
rū: sed viuox. Vos ergo multū erratis.
/Et accessit vn ō scrīb q audierat illos
cōquirētes. ⁊ videns qm bñ illis rñderit
interrogauit eū qō essz primū oīm māda
tū. Jesus aūt rñdit ei: qz primū oīm mā
datum est/Audi isrl dñs dē tu dē vn
est. ⁊ diliges dñm deū tuū ex toto corde
tuo. ⁊ ex tota aīa tua. ⁊ ex tota mēte tua:
⁊ ex tota virtute tua. Hoc ē primū man
datū. Secundū autē simile ē illi. Dili/
ges proximū tuū tanq; teipm. Maī ho
rū aliud mandatū nō ē. Et ait illi scriba
/Bene mgr in veritate dixisti: qz vnus ē
deus. ⁊ non est alī pter eū. Et vt diligaī
ex toto corde. ⁊ ex toto intellectu. ⁊ ex to
ta aīa. ⁊ ex tota fortitudie: ⁊ diligere pri/
mū tanq; seipm. maius ē oīb holocau/
stomatib ⁊ sacrificijs. Jesus aūt vidēs
q; sapiēter rñdisset: dixit illi. Nō es lōge
a regno dei/Et nemo iā audebat eū in/
terrogare. Et rñdens iesus dicebat do/
cens in tēplo. Quō dicūt scribe christū
filiū esse dauid/Ipse enī dauid dicit in
spūsc̄o/Dixit dñs dño meo sede a dextris
meis: donec ponā inimicos tuos scabel/
lum pedū tuox. Ipse g dauid dicit eum
dñm. ⁊ vñ est filī eius: Et mlta turba
eū libenter audiuit/Et dicebat eis ī do/
ctrina sua. Cauete a scribis: q volunt in
stolis ambulare. ⁊ salutari in foro. ⁊ ī pri
mis cathedris sedere in synagogis. et pri/
mos discubitus in cenis. Qui deuorāt do
mos viduarū sub obtentu plixe orōnis
hi accipiēt plixius iudiciū. Et sedens ie
sus ctra gaçophilatium aspiciebat quō
turba iactaret es in gaçophilatiū. ⁊ mul
ti diuites iactabāt mlta/Cū venisset au
tem vna vidua paup: misit duo minu/
ta qō est q̄drans. Et vocans discipl̄os
suos: ait illis: Amē dico vob: qm vidua
hec paup plus oīb misit q̄ miserūt ī ga/
çophilatiū. Oēs enī ex eo qō abūdabat
illis miserūt. hec vero de penuria sua oīa
q̄ habuit misit totū victū suū.

XIII

Et cū egrederet de tēplo: ait illi vnus ex discipl̄ suis. Magister aspice q̄les lapides: et q̄les fru/
cture. Et rñdēs iesus ait illi: Vides has
oīs magnas edificationes: Nō relinq
tur lapis sup lapidē qui nō destruat. Et
cū sederet in monte oliuaz cōtra tēplū
interrogabāt eū sepatim petrus. ⁊ iacob
⁊ iohānes ⁊ andreas: Dic nob qn ista fi/
ent. ⁊ qō signū erit qn hec oīa incipient
psummari: Et rñdens iesus cepit dice/
re illis/Videte ne q̄s vos seducat: Mul
ti enī venīēt in noīe meo dicētes: qz ego
sum. ⁊ multos seducēt/Cū audieritz au
tem bella ⁊ opiniōes bellox: ne timueri/
tis. Oportet enī hec fieri: sed nōdū finis
Exurget enī gens ō gentē: ⁊ regnū sup
regnū. ⁊ erūt terremotus p loca. ⁊ fames.
Initiū dolorū hec/Videte aūt vosmet
ipos. Tradēt enī vos in cōcilijs. ⁊ in syna
gogis vapulabitis. ⁊ ante p̄sides et reges
stabitis ppt me in testimoniū illis. Et in
oēs gētes primū oportet p̄dicari euāgeliū
/Et cū duxerīt vos tradētes. nolite p̄co
gitare q̄d loq̄mini: sed qō datū vob fue/
rit in illa hora id loq̄mini. Nō ei vos estis
loquētes: sz spūssc̄us. Tradet aūt frater
frēm in mortē. ⁊ pr filiū. ⁊ cōsurgent filij
in parētes. ⁊ morte afficiēt eos. Et eritis
odio oīb ppter nomē meū/Qui aūt su
stinuerit ī finē: hic salus erit. Cū autē vi
deritis abominationē desolatiōis stantē
vbi nō debet: qui legit intelligat. Tūc q̄
in iudea sunt fugiāt in mōtes. ⁊ qui sup
tectū. ne descēdat in domū: nec introeat
vt tollat q̄d de domo sua. ⁊ q̄ in agro erit
nō reuertat retro. tollere vestimētū suū
/Ve aūt pregnātib ⁊ nutrientib ī illis
diebus/Orate vero. vt hyeme non fiant
/Erunt enī dies illi tribulatiōis tales q̄
les nō fuerūt ab initio creature quā cō/
didit dē vsq; nūc: neq; fient/Et nisi bre
uiasset dñs dies: nō fuisset salua oīs ca/

A
Mat. 24. a. Luce. 19. g. et. 21. b.

B
Mt. 7. d. et. 24. a. Lu. 21. b i. Cor. 3. d Eph. 5. b. Luce. 21. b

C
Mat. 10. d. Luce. 12. b

Mat. 10. c. Jo. 6. a

D
Mat. 24. c. Luce. 21. d Mat. 24. c Mat. 24. c Luce. 21. e Mt. 24. c.

E

Mat. 10. e. 7. 24 b. Joel. 2.

ro. Sed ꝓpter electos quos elegit bre/
uiauit dies / Et tūc si ꝙs vob dixerit: Ec
ce hic est chr̄is⁹: ecce illic: ne crediderit⁊
/ Surgent enī pseudo chr̄isti et pseudo
ꝓphete· ⁊ dabūt signa ⁊ portenta ad sedu
cendos si fieri pōt etiā electos. Vos er/
go videte: Ecce pdixi vob oīa. Sz in illʒ
dieby post tribulationē illam / sol cōtene
brabit: ⁊ luna nō dabit splendorē suum
/ Et stelle celi erūt decidētes: ⁊ virtutes
q̄ in cel' sunt mouebunt. Et tūc videbūt
filiū hois venientē in nubib cū virtute
multa ⁊ gl'a. Et tūc mittet angelos suos
⁊ ꝯgregabit electos suos a q̄ttuor vētis
a summo ꝛre vsq; ad summuz celi / A fi/
cu aūt discite palā. Cū iā ram⁹ eius te
ner fuerit ⁊ nata fuerint folia· cognosci/
tis q̄ in ꝓximo sit estas. Sic ⁊ vos cuz
videritis hec fieri: scitote q̄ in ꝓximo sit
in ostijs. Amē dico vob q̄m non trāsibit
generatio hec donec oīa ista fiāt / Celū ⁊
terra trāsibūt: ꝟba aūt mea nō trāsibūt
De die aūt illo vel hora nemo scit: neq;
angeli in celo neq; fili⁹: nisi pr̄. Videte:
vigilate ⁊ orate. Nescitis enī q̄n tps sit.
/ Sicut hō qui pegre ꝓfect⁹ reliquit do
mū suā: ⁊ dedit seruis suis ptātez cuiusl/
q; opis: ⁊ ianitori pcepit vt vigilet / Vi/
gilate ergo. Nescitis enī q̄n dn̄s domus
veniat· sero an media nocte· an gallican/
tu: an mane: ne cū venerit repente inue/
niat vos dormiētes. Q̄d aūt vobis dico
omnib dico: vigilate. XIIII

Erat aūt pasca ⁊ azyma post bi/
duū· ⁊ q̄rebant summi sacerdo/
tes ⁊ scribe quō eū dolo tenerēt
⁊ occiderent. Dicebāt aūt: Nō in die fe/
sto ne forte tumult⁹ fieret ī ꝑplo / Et cū
esset bethanie in domo simonis lepꝛosi
⁊ recūberet: venit mulier hās alabastrū
vnguenti nardi pistici ꝑciosi· ⁊ fracto ala
bastro effudit sup caput ei⁹. Erant autē
quidā indigne ferētes intra semetipsos
⁊ dicētes: Ut quid ꝑditio ista vnguenti
facta est? Poterat enī vnguentuz istud
venundari plus q̄z trecentis denarijs· ⁊
dari paupib. Et fremebāt ī eaz. Jesus
autē dixit: Dimite eā. Quid illi molesti

estis / Bonum opus operata est in me.
Semp enī pauꝑes habetz vobiscū: ⁊ cū
voluerit is potestis illis bñfacere: me au
tē nō semp habebitz / Q̄d habuit hec fe/
cit: puenit vngere corp⁹ meū in sepultu
ram. Amē dico vob: vbicūq; ꝓdicatuz
fuerit euangeliū istud in vniuso mūdo·
⁊ q̄d fecit hec: narrabit in memoriā eius
/ Et iudas scariothis vn⁹ de duodecim
abijt ad summos sacerdotes vt ꝑderet
eū illis. Qui audiētes gauisi sunt· ⁊ pro
miserūt ei pecuniā se daturos. Et quere
bat quō illū opportune traderet. Et pro
die azymoz q̄n pasca immolabāt: dicūt
ei discipuli: Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹ ti/
bi vt maduces pascā? Et mittit duos ex
discipulis suis ⁊ dicit eis / Jte ī ciuitatē
⁊ occurret vob hō lagenā aque baiulās.
Sequimini eū: ⁊ q̄cūq; introierit dicite
dño dom⁹: q̄z mḡr dicit. Ubi est refectio
mea vbi pascā cū discipulis meis man/
ducem? Et ipe vob demōstrabit cenacu
lū grande stratū· ⁊ illic parate nobis Et
abierūt discipli ei⁹: ⁊ venerūt in ciuitatē
⁊ inuenerūt sicē dixerat ill': ⁊ parauerunt
pascā / Uespe aūt facto: venit cū duode/
cim: Et discūbentib eis ⁊ māducantib
ait ihesus: Amē dico vob: q̄z vn⁹ ex vobis
tradet me qui māducat mecū. At illi ce/
perūt ꝓtristari ⁊ dicere ei singulati: Nū/
quid ego? Qui ait ill': Unus ex duodeci
mi qui intingit mecū manū in catino Et fi
lius quidē hois vadit: sicē scriptū ē de eo.
/ Ue aūt hoi illi: ꝑ quē filius hois tradet
Bonū erat ei: si nō esset nat⁹ homo ille.
/ Et māducantib illis: accepit ihesus pa/
nē· ⁊ bñdicēs fregit: ⁊ dedit eis ⁊ ait: Su
mite: hoc est corp⁹ meū. Et accepto cali
ce: grās agens dedit eis. Et biberūt ex il
lo oēs. Et ait illis: Hic ē sanguis meus
noui testamēti: qui ꝓ multz effundetur
/ Amē dico vobis: q̄ iā nō bibaz de geni
mine vitis: vsq; in diē illū cū illud bibā
nouū in regno dei / Et hymno dicto: ex/
ierūt in montē oliuarū. Et ait eis ihesus
Oēs scandalizabimini in nocte ista:
q̄z scriptū est / Percutiam pastorē et dispr̄
gent oues. Sz postea q̄z resurrexero pce

Mat·24·d
Luce·17·e
Mat·24·c

Joh̄el·3·
F
Esa·13·
Mat·24·d
Luce·21·e
Daniel·7·

Mat·24·e
Luce·21·f

G
Mat·24·e·
Luce·16·d·
⁊·21·f·

Mat·25·b·
Lu·19·b
Mat·24·f
Luce·12·e

A
Mat·26·a·
Luce·22·a
Joh·12·a

Mat·26·a

Mat·26·a

Mat·26·b
Mat·26·b
Luc·7·b
Joh·12·a

B
Mat·26·b
Luc·22·a

Mat·26·b
Luc·22·a
Joh·12·a

C
Mat·26·b
Lu·22·c
Mat·26·c
Luce·22·b

Mat·26·c
Joh·13·a

Zach·13·

dam vos in galileā / ℣Petrus aūt ait illi Et si oēs scandalizati fuerint: ꝫ nō ego. Et ait illi ihesus: Āmē dico tibi: qz tu hodie in nocte hac priusqꝫ gallus vocē bis ꝛderit ter me es negatur⁹. At ille ãplius loquebaꝫ / Et si oportuerit me sil cōmori tibi nō te negabo. Similit aūt ⁊ oēs dicebant / Et veniūt in prediū cui nomē gethsemani: ⁊ ait discipulis suis / Sedete hic donec orem. Et assumit petrū ⁊ iacobū ⁊ iohannē secū: ⁊ cepit pauere ⁊ tedere / Et ait illis: Tristis est aīa mea vsqꝫ ad mortē. Sustinete hic ⁊ vigilate. / Et cū pcessisset paululū pcidit sup terrā ⁊ orabat vt si fieri possz trāsiret ab eo hora. Et dixit / Abba pr̄: oīa tibi possibilia sunt: transfer calicē hūc a me. Sz nō qō ego volo: sed qō tu / Et venit: et inuenit eos dormiētes. Et ait petro. Simō dormis: nō potuisti vna hora vigilare. Vigilate ⁊ orate: vt nō intretis ī tēptatiōez / Spūs quidē prompt⁹ est: caro vero infirma / Et iterꝫ abiens oravit eundē sermonē dicēs. Et reuersus denuo: inuenit eos dormiētes. Erant enī oculi eorꝫ gravati: ⁊ ignorabant qd rīderent ei. Et venit tertio: ⁊ ait illis: Dormite iā ⁊ requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filiꝰ hominis tradet̄ in manus pctōrꝫ. Surgite eamus. Ecce q̄ me tradet prope est. / Et adhuc eo loquēte: venit iudas scarioth vnus de duodecim: ⁊ cum eo turba multa cū gladijs ⁊ lignis missi a sūmis sacerdotibꝫ ⁊ scribis et senioribꝫ / Dederat aūt traditor eis signū dicens: Quē cunqꝫ osculat⁹ fuero ipe est tenete eū: et ducite caute. Et cū venisset statī accedēs ad eū ait: Aue rabbi. Et osculat⁹ est eū. / At illi manꝰ iniecerūt ī ihesum: ⁊ tenuerūt eū / Vnꝰ aūt quidā de circūstantibꝫ educens gladiū pcussit seruū summi sacerdotis: ⁊ āputauit illi auriculā / Et rīdēs ihesus ait illis: Tanqꝫ ad latronez existis cū gladijs ⁊ lignis cōphēdere me / Quotidie eram apud vos in tēplo docēs ⁊ nō me tenuistis. Sz vt impleant̄ scripture / Tūc discipuli eiꝰ relinquētes eū oēs fugerūt. Adolescens aūtē quidā seqbaꝫ eum amictꝰ syndone sup nudo: et tenuerūt eū. At ille relicta syndone nudus p fugit ab eis / Et adduxerūt ihesuz ad summū sacerdotē ⁊ ꝓuenerūt oēs sacerdotes ⁊ scribe ⁊ seniores / ℣Petrꝰ aūt a longe secutus est eū vsqꝫ intro in atriū summi sacerdotis: ⁊ sedebat cū mīstris ad ignē ⁊ calefaciebat se / Sūmi vero sacerdotes ⁊ oīe pciliū q̄rebat adūsus ihesum testimoniū: vt eū morti traderēt: nec inueniebant. Multi aūt testimoniū falsuz dicebāt adūsus eū: ⁊ ꝓueniētia testimoīa nō erant / Et quidā surgētes: falsuz testimoniū ferebāt adūsus eū dicētes: Qm̄ nos audiuim⁹ eū dicentē. Ego dissoluā templū hoc manufactū: ⁊ post triduuz aliud nō manufactū edificabo. Et nō erat ꝓueniens testimoniū illorꝫ. Exurgens autē summꝰ sacerdos in mediū: interrogauit ihesuz dicens: Nō rīndes q̄qꝫ ad ea q̄ tibi obijciunt̄ ab his: / Ille aūt tacebat ⁊ nihil rīndit / Rursum summꝰ sacerdos interrogabat eū: ⁊ dixit ei: Tu es chr̄istꝰ filius dei bñdicti / Ihesus aūt dixit illi Ego sum. Et videbit̄ filiū hoīs sedentē a dextris virtutis dei: ⁊ venientē cū nubibꝫ celi / Sūmus aūt sacerdos scindens vestimēta sua ait / Quid adhuc desideramus testes: Audit̄ blasphemiā. Quid vobis vidētur: Qui oēs ꝺēnauerūt eū esse reū mortis / Et ceperūt qdā cōspuere eum et velare faciē eiꝰ: ⁊ collaphis eū cedere ⁊ dicere ei: ꝓphetiça. Et mīstri alapis eum cedebant / Et cū esset petrꝰ ī atrio deorsum venit vna ex ancillis summi sacerdotis: ⁊ cū vidisset petrū calefacientē se: aspiciēs illū ait: Et tu cū iesu naçareno eras: At ille negauit dicens: Neqꝫ scio neqꝫ noui qd dicas / Et exijt foras ante atriū: ⁊ gallus cantauit. Rursus aūt cū vidisꝫ illū ancilla cepit dicere circūstātibꝫ: qz hic ex illis est. At ille iterꝫ negauit. Et post pusillū rursus q̄ astabāt dicebāt petro: Vere ex illis es: nā ⁊ galilē⁹ es. Ille aūtē cepit anathematiçare ⁊ iurare: qz nescio hominē istū quē dicitis. Et statī gallꝰ iterꝫ cantauit / Et recordat⁹ est petrus verbi qō dixerat ei ihesus: priusqꝫ gallus cātet

F

Mat·26·f
Luce·22·f
Mat·26·f
Luc·22·f·
Joh·18·c
Mat·26·f
Luce·22·g
Mat·26·f
Mt·26·f·Luc·22·g·
G
Mat·26·f·
Lu·22·g·
Joh·6·g
Mat·26·g·
Mat·26·g·
Lu·22·g·
Mat·26·g·
Luc·22·g·
Joh·19·a
Mat·26·g·
Luc·22·f·
Joh·18·c
Mat·26·g·
Luc·22·f·
Joh·18·e
Mat·26·g·
Luce·22·g·

c 4

A
Mat·27·a·Lu·
23·a·Jo·18·e

bis·ter me negabis. Et cepit flere.

Mat·27·b·Lu·
23·a·Jo·18·f
Mat·27·b
Joh·19·b

Mat·27·b·Lu·
23·c·Jo·18·g

B
Mat·27·b
Joh·18·g

Mat·27·b·Lu·
23·c·Joh·18·g·
Actu·3·c·

C
Mat·27·c·Lu·
23·d·Jo·19·c
Mat·27·c·
Jo·19·g·

Mat·27·d

Mt·27·d·Luc·
23·d·

D
Mt·27·d·Lu·
23·e·Jo·19·c
Mt·27·d·Jo·
19·c· Mt·27·d
L·23·e·Jo·19·d

Mat·27·e·Lu·
23·e·Jo·19·d·

Ad pascha die. XV

Et protinus mane pcilio facientes summi sacerdotes cū senioribꝫ ⁊ scribis ⁊ vniuſo cōcilio: vinciētes ieſum duxerūt ⁊ tradidērt pilato. Et interrogauit eū pilat⁹: Tu es rex iudeoꝝ? At ille rñdens ait illi: Tu dicis. Et accuſabāt eū ſummi ſacerdotes in multis. Pilat⁹ aūt rurſum interrogauit eū dicēs. Nō rñdes q̄ꝯ? Vide ī q̄ntis te accuſant? Jeſus aūt ampli⁹ nihil rñdit: ita vt miraret pilatus. Per diem aūt feſtū ſolebat dimittere illis vnuꝫ ex vinctis quē cūq̄ petiſſent. Erat aūt q̄ dicebat barrabas. q̄ cū ſeditioſis erat vinctus qui in ſeditiōe fecerat homicidiuꝫ. Et cū aſcēdiſſet turba: cepit rogare ſicut ſemp faciebat illis. Pilatus autez rñdit eis ⁊ dixit. Vultis dimittā vob regez iudeoꝝ? Sciebat enī q̄ p inuidiā tradidiſſent eū ſummi ſacerdotes. Pontifices aūt cōcitauerūt turbā: vt magꝭ barrabā dimitteret eis. Pilat⁹ aūt rex rñdens ait illis: Quid vultꝭ faciā regi iudeoꝝ? At illi iterꝫ clamauerūt. Crucifige eum. Pilatus vero dicebat illi. Quid enī mali fecit? At illi magis clamabant: crucifige eū. Pilatus aūt volens pplo ſatiſfacere dimiſit illis barrabā: ⁊ tradidit ieſuꝫ flagellis ceſuꝫ vt crucifigeret. Milites aūt duxerūt eū in atriū pretorij ⁊ q̄uocāt totā cohortē ⁊ induūt euꝫ purpura. et īponūt ei plectētes ſpineā coronā. ⁊ ceperunt ſalutare eū. Aue rex iudeoꝝ. Et percutiebāt caput eius harūdine. ⁊ ꝑſpuebāt eum: ⁊ ponētes genua adorabant euꝫ. Et poſtq̄ illuſerūt ei. exuerūt illū purpura. ⁊ induerūt eū veſtimētis ſuis ⁊ educūt illū vt crucifigerēt eum. Et angariauerūt pterreuntē quēpiā ſimonē cyreneū venientez de villa. patrem alexādri ⁊ ruffi. vt tolleret crucē eius. Et pducūt illū in golgotha locū. qđ ē interptatū caluarie locus. Et dabāt ei bibere myrrhatū vinū ⁊ nō accepit. Et crucifigētes eū diuiſerūt veſtimenta ei⁹: mittētes ſortē ſup eis q̄s q̄d tolleret. Erat hora autē tertia. ⁊ crucifixerūt eum. Et erat titulus cauſe ei⁹ inſcriptus rex iudeoꝝ. Et cū eo crucifigūt duos latrones: vnū a dextris ⁊ aliuꝫ a ſiniſtris eius. Et impleta eſt ſcriptura q̄ dicit: Et cū iniquis reputat⁹ eſt. Et ptereuntes blaſphemabant eum: mouētes capita ſua ⁊ dicētes. Vah q̄ deſtruis templū dei. ⁊ in tribꝫ diebꝫ reedificas. Saluum fac temetipm deſcendens de cruce. Similiter ⁊ ſummi ſacerdotes illudētes ad alterutrū cuꝫ ſcribis dicebāt: Alios ſaluos fecit: ſeipm nō pōt ſaluuꝫ facere. Chriſtus rex iſrl. deſcēdat nūc de cruce: vt videam⁹ ⁊ credam⁹. Et q̄ cum eo crucifixi erāt cōuitiabant ei. Et facta hora ſexta: tenebre facte ſunt p totā terrā vſq̄ in horā nonam. Et hora nona exclamauit ieſus voce magna dicens: Heloy Heloy. lama ſebthani. Qđ eſt interpretatum: Deus me⁹. deus me⁹: vt q̄d dereliquiſti me? Et q̄dā de circūſtantibꝫ audientes dicebāt: Ecce heliā vocat. Curens autē vn⁹ ⁊ implens ſpongiaꝫ aceto circūponensq̄ calamo: potū dabat ei dicens. Sinite: videam⁹ ſi veniat helias ad deponēduꝫ eū. Jeſus aūt emiſſa voce magna expirauit. Et veluꝫ tēpli ſciſſum eſt in duo a ſummo vſq̄ deorſuꝫ. Videns autē centurio q̄ ex adūſo ſtabat: q̄ ſic clamans expiraſſet: ait: Vere hic hō filius dei erat. Erāt autez ⁊ mulieres de longe aſpicientes: inter q̄s erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minoris. ⁊ ioſeph mr. ⁊ ſalome: ⁊ cū eſſet in galilea ſequebant eum ⁊ miniſtrabāt ei. ⁊ alie multe q̄ ſimul cuꝫ eo aſcēderant hieroſolymā. Et cū iaꝫ ſero eſſet factū: q̄ erat paraſceue q̄d eſt ante ſabbatū. venit ioſeph ab arimathia nobilis decurio: q̄ ⁊ ipe erat expectās regnū dei. Et audacter introiuit ad pilatū ⁊ petiit corp⁹ ieſu. Pilat⁹ aūt mirabat ſi iaꝫ obiiſſet. Et accerſito cēturione: interrogauit eū ſi iā mortu⁹ eſſet. Et cū cognouiſſet a centurione: donauit corp⁹ ioſeph. Joſeph aūt mercatus ſyndonē. ⁊ deponens eum inuoluit ſyndone: ⁊ poſuit eū in monumēto qđ erat excīſum de petra. ⁊ aduoluit lapidē ad oſtium monumenti. Maria autez magdalene ⁊ maria io/

Mat·27·a
Luc·23·a
Mat·27·b
Luc·23·a
Mat·27·b
Mat·27·b
Luc·23·b
Mat·27·c
Mat·27·c
Luc·23·b
Mat·27·c
Mat·27·c
Luc·23·b
Mat·27·d
Mat·27·d
Luc·23·b
Mat·27·d
Mat·27·d
Luc·23·b
Mat·27·d
Mat·27·d

seph aspiciebant vbi poneret. XVI

Et cũ transisset sabbatuz: maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerũt aromata: vt venientes vngerẽt iesũ // Et valde mane vna sabbatoꝝ veniũt ad monumẽtũ: orto iã sole. Et dicebãt ad inuicẽ. Quis reuoluet nob̃ lapidẽ ab ostio monumẽti? Et respiciẽtes viderũt reuolutũ lapidem. Erat quippe magnꝰ valde. Et ĩtroeũtes in monumẽtũ viderũt iuuenẽ sedentez in dextris coopt̃ũ stola cãdida ⁊ obstupuerũt. Qui dicit ill' // Nolite expauescere. Iesuz q̃ritꝫ naçarenũ crucifixũ: surrexit: nõ est hic. Ecce locꝰ: vbi posuerũt eum. Sed ite dicite discipul' eiꝰ ⁊ petro: qꝛ p̃cedet vos in galileã. Ibi eũ videbitꝫ: sic̃ dixit vob̃ // At illi exeũtes fugerũt de monumento. Inuaserat enĩ eas tremor et pauor ⁊ nemini quicq̃ꝫ dixerunt. Timebant enĩ. Surgẽs aũt iesus mane pr̃ia sabbati apparuit primo marie magdalene de q̃ eiecerat septẽ demonia. Illa vadens nũciauit his q̃ cũ eo fuerãt lugẽtibus ⁊ flentibꝫ. ⁊ illi audiẽtes qꝛ viueret ⁊ visus esset ab ea: nõ crediderũt // Post hec aũt duobꝫ ex his ambulãtibꝫ ostẽsus est in alia effigie euntibꝫ ĩ villã: ⁊ illi euntes nũciauerũt ceterꝫ: nec illis crediderũt Nouissime aũt recũbentibꝫ ill' vndecim apparuit. ⁊ exprobrauit incredulitatẽ eorũ ⁊ duriciã cordis: qꝛ his q̃ viderãt euz resurrexisse nõ crediderũt: Et dixit eis: Eũtes in mũdũ vniu̇sum: p̃dicate euangeliũ omĩ creature. Qui crediderit ⁊ baptiçatꝰ fuerit. saluꝰ erit. q̃ vero nõ crediderit ꝯdẽnabit̃. Signa aũt eos q̃ crediderint hec sequent̃. In noĩe meo demonia eijcient: linguis loquent̃ nouis: serpentes tollent. Et si mortiferũ q̃d biberint: nõ eis nocebit. Sup egros manus imponẽt. ⁊ bñ habebũt // Et dñs quidez iesus postq̃ꝫ locutꝰ ẽ eis: Assumptꝰ ẽ ĩ celũ. ⁊ sedet a dextris dei. Illi aũt profecti p̃dicauerũt vbiqꝫ: dño coopante: ⁊ s̃monem ꝯfirmãte: sequẽtibꝫ signis.

Explicit euangeliũ s̃m Marcum.

Incipit prefatio beati hieronymi presbyteri in euãgeliũ s̃m Lucam

Lucas syrus natione antiocẽsis. arte medicus. discipl's apl'oruz postea paulũ secutus vsqꝫ ad ꝯsummationẽ eiꝰ s̃uiens dño sine crimine. Nã neqꝫ vxorem vnq̃ꝫ hñs neqꝫ filios: septuaginta ⁊ q̃ttuor annoꝝ obijt in bithynia. plenus spũscõ. Qui cũ iã scripta essent euãgelia. per mattheũ quidẽ in iudea: p marcum autez in italia: scõ instigante spũ in achaie p̃tibꝫ hoc scripsit euãgeliũ: significans etiã ip̃e in principio añ suũ. alia eẽ descripta. Cui extra ea q̃ ordo euangelice dispositionis exposcit. ea maxĩe necessitas laboris fuit: vt primũ grecis fidelibus oĩ ꝓphetatiõe venturi in carnem dei christi maĩfestata hũanitate: ne iudaicis fabulis attenti. in solo legis desiderio tenerent̃: vel ne hereticis fabulis ⁊ stultis sollicitationibꝫ seducti exciderent a veritate. elaboraret: dehĩc vt in p̃ĩcipio euãgelij. iohãnis natiuitate presumpta. cui euangeliũ scriberet. ⁊ in q̃ electus scriberet indicaret. ꝯtestans in se cõpleta esse: q̃ essent ab alijs inchoata. Cui ideo post baptismũ filij dei a p̃fectione generationis in christo implete: repetẽde a principio natiuitatis hũane potestas p̃missa ẽ vt requirẽtibꝫ demõstraret in q̃ apprehẽdens erat p̃ nathan filiũ dauid introitu recurrẽtis in deũ generationis admisso indisp̃abolis dei p̃dicans in hoĩbꝫ christũ suuz. p̃fecti opus hoĩs redire in se p̃ filiũ faceret: qui p̃ dauid p̃rez venientibꝫ iter prebebat in christo. Cui luce nõ immerito etiã scribendoꝝ actuuz apl'oꝝ ptãs in ministerio dat̃: vt deo in deũ pleno. et filio p̃ditionis extincto. orõne ab apl'is facta: sorte dñi electionis numerus cõpleretur. Sicqꝫ paulus ꝯsummationẽ apostolicꝫ actibꝫ daret: quẽ diu ꝯ stimulũ recalcitrantẽ dñs elegisset. Q̃d et legentibus ac requirentibꝫ deũ. ⁊ si per singula

expediti a nobis vtile fuerat: sciens tñ q̄ opantē agricolā oporteat primū de fructib⁹ suis edere. vitauim⁹ publicā curiositatē: ne nō tam volentib⁹ deū demonstrasse videremꝫ. q̄ fastidiētib⁹ ꝓdidisse.

Explicit p̄fatio. Incipit registrū in lucā

1 Commēdatio çacharie ⁊ eliçabeth. Angel⁹ ait çacharie exaudita est oratio tua. ⁊ eliçabeth pariet tibi filiū ⁊ vocabis nomen eius iohannez. çacharias nō credens gabrieli obmutuit. Elisabeth post hec concepit ⁊ occultabat se mensib⁹ quinq̄. In mense sexto: missus est angelus ad virginem mariam. ⁊ dixit ei: Aue gratia plena do. ⁊c̄. Maria concepto saluatore exurgens abijt ī mōtana et salutauit elisabeth. et dixit elisabeth. Benedicta tu ⁊c̄. Et ait maria. Magnificat ⁊c̄. Elisabeth peperit filium. et octauo die circūcidit. çacharias loq̄lam recupat ⁊ ꝓphetat dicēs: Benedictus

2 Edictū augusti vt describeret orbis. maria pepit filiū suū primogenitū. Angel⁹ natiuitatē christi pastorib⁹ nunciauit. ⁊ pastores dicebant ad inuicē: Trāseam⁹ vsq̄ ad bethleem. iesus circūcidit. Symeon accepit iesum in vlnas suas dicēs Nunc dimittis ⁊c̄. Et symeon dixit marie: Ecce posit⁹ est hic in ruinā ⁊c̄. Et anna ꝓphetissa supueniens ꝯfitebat dño. ⁊ loquebat de illo oib⁹ qui expectabant redemptionē isrl. Jesus inuētus ī medio doctoꝝ. ⁊ q̄ subdit⁹ erat marie ⁊ ioseph.

3 Johannes predicat baptismū penitētie dicit turbis: Genimina viperaꝝ ⁊c̄. facite fructus dignos penitētie ⁊c̄. pōt deus de lapidib⁹ istis suscitare ⁊c̄. Johannes turbis dicit ⁊ publicanis et militib⁹ q̄d agere debeant. dicit: venit fortior me, cuius ventilabrū in manu. Johānes corripit herodem. ⁊ baptiçat iesum. celum aperitur. vox patris auditur. Jesus erat incipiens quasi annoꝝ triginta vt putabatur fili⁹ ioseph qui fuit heli ⁊c̄.

Jesus plenus spūsancto regressus est a iordane. ieiunans q̄draginta dieb⁹ esurijt. ⁊ temptabat a diabolo. cōsummata temptatione diabolus recessit ab eo vsq̄ ad tempus. Jesus regressus in virtute spiritus in galileā. ⁊ fama exijt ꝑ vniuersam regionē de illo. venit naçareth ⁊ intrauit synagogam ⁊ legit ī libro esaie prophete. Spūs dñi ⁊c̄. oñis testimonium dabant illi. dicebant. q̄ fili⁹ ioseph est. iesus dicit. Nemo ꝓpheta accept⁹ est in patria sua. dicit heliam missum cū fames esset in sarepta ad viduam. ⁊ helise um curasse a lepra naamā syrum. Eijcitur de ciuitate iesus. ⁊ ducit vsq̄ ad supcilium montis vt p̄cipitet. demoniū eijcit iesus ab hoīe. socrū simonis curat. et alios curat manus imponens. demones clamabant cum exirent. Tu es fili⁹ dei ⁊ increpans nō sinebat eos loqui. dixit: oportet me euāgeliçare regnū dei.

Cum turbe irruerent ad eū. vt audirēt verbū dei ascendit nauē petri. docebat de nauicula turbas. Jesus dixit petro: duc in altum ⁊ laxate retia vr̄a in capturam hoc facto cōcluserūt piscium multitudinem. ⁊ rete eoꝝ rumpebat. q̄d cum videret petrus dixit: Exi a me: peccator sum dñe. dixit petro: ex hoc eris hoīes capiēs. leprosum mundat. ⁊ paralyticum curat dicit iesus leui sedenti ad teloneū: Sequere me. ⁊ fecit leui conuiuium. pharisei murmurabant ⁊ iesus dicit. Nō egēt qui sani sunt medico ⁊c̄. pharisei dicunt iesu. quare discipuli iohānis ieiunāt frequēter: post hec iesus dicit similitudinez de commissura vestimenti noui. ⁊ nemo mittit vinū nouum in vtres vetres.

Discipuli sabbato spicas vellūt. iesus dicit q̄ dauid ī domo dei panes ꝓpositiōis sumpsit. Manū aridam hñtem curat. apostolos elegit in monte. in loco campestri mltos curat a lāguorib⁹: q̄ virt⁹ ⁊c̄. Octo btitudīes. post hoc dicit: ve vobis diuitib⁹ ve vob ⁊c̄. Dicit. diligite inimicos vr̄os. Qui te ꝑcutit ī maxillā p̄be ⁊c̄ ⁊ oī petenti te tribue. ꝓut vult⁹ vt faciēt vob hoīes ⁊c̄. Si diligit⁹ eos q̄ vos dili-

gunt q̄ vob̄ gr̄a est: Mutuuz date. nihil inde sperātes. Estote misericordes. nolite iudicare. eadē mēsura q̄ ꝛc. Nunq̄d potest cecus cecū ducere: nō ē discipl̄s sup̄ mgr̄m. Eijce primū trabez. vnaqueq̄z arbor de fructu suo cognoscit̄. Qui audit sermones ꝛ nō facit cui similis est.

Seruū centuriōis curat. filium vidue mortuū suscitat. Johānes misit ad iesū Tu es q̄ ventur⁹ es ꝛc. Et dn̄s cōmēdat iohannē. pharisei ꝛ legisperiti ꝯsiliū dei spreuerūt. Jesus dicit phariseis: qꝛ dicunt iohannē demoniū hn̄s: ꝛ fili⁹ hoīs homo vorator ē. Mulier peccatrix lachrymis pedes iesu lauit.

In itinere sequētib̄ se virꝫ ac mulierib̄ parabolam semīantꝫ dicit de lucerna super cādelabrū. dicit abscōditū maīfestet̄. qui habet dabit̄ illi. dicit ꝛ mr̄em ꝛ fr̄es suos esse qui verbū dei audiūt ꝛ faciunt. nauigans tempestatē sedat. legionem expellit ab hoīe ꝛ in porcos mittit. ꝛ dicit ei: redi domū tuaz. de muliere sanata a ꝓfluuio sanguinis. ꝛ de filia iayri resuscitata.

Conuocatis duodecī discipul̄ dedit illis ptātem. ꝛ misit eos p̄dicare. egressi curabant vbiq̄z. Audiuit herodes om̄ia q̄ fiebant de iesu. de quinq̄z panib̄ ꝛ duobus piscib̄. interrogauit discipl̄os quem dicunt eū esse turbe. p̄cepit discipul̄ ne cui dicerent q̄ christus esset de⁹. qꝛ optet filium hoīs multa pati. Jubet tollere crucem. Qui erubuerit s̄mōes ꝛc. In mōte transfigurat̄. demoniū qd̄ discipl̄i eijcere nō poterāt eiecit. passionem suā p̄dicit. cogitāt q̄s eoꝝ maior sit. dicit iesus: q̄ minor est int̄ vos hic maior ē. iohānes dicit: vidim⁹ quēdā in noīe tuo eijcientem demonia. Johānes et iacob̄ dicūt iesu: dn̄e vis dicim⁹ vt ignis descendat de celo. dicit fili⁹ hoīs nō habet vbi caput reclinet. dicit cuidā iesus: Sine vt mortui sepeliant mortuos suos.

Post hoc designauit iesus alios septuagintaduos. messis multa mitto vos agnos precepta itineris: dicit. ve tibi coroçaim. Qui vos audit me audit. dicit: videbam sathanā sicut fulgur de celo cadētem. dicit: confitebor tibi pr̄ dn̄e ꝛc. Nemo scit quis sit filius. Beati oculi q̄ vident que vos videtis. quidā legisperitus dicit temptans. Jesus dicit: homo q̄dā descendebat ꝛc.

Docet orare pr̄ sanctificet̄ nomen tuuz Cōmoda mihi tres panes. oīs q̄ petit accipit. erat iesus eijciens demoniū. q̄daz dixerūt in beelçebub eijcit demonia. regnū in seip̄m diuisuz desolabit̄. dicit spiritus immūdus reuertar in domū meā Beat⁹ venter q̄ te portauit. de signo ione. de lucerna. Lucerna corp̄is oculus. lauandū poti⁹ qd̄ int⁹ est. dare elemosynam ꝓnunciat. ve multa dicit. pharisei querētes cape aliquid ex ore eius.

A phariseis monet cauendū. ꝛ nō timēdum eos qui corpus occidūt. dicit q̄ me ꝯfessus fuerit ꝛ qui me negauerit. Blasphemia in sp̄m̄sanctū nō remittet̄. Spiritusscūs docet rn̄dere ꝛ loqui. Quidaz dicit: magister dic fratri meo vt diuidat mecum hereditatē. dicit cauere ab om̄i auaricia. similitudo diuitis. Stulte hac nocte morieris. Nolite solliciti esse: considerate lilia agri. q̄rite regnū dei. Nolite timere pusillus grex. vendite que possidetis ꝛ date elemosynā: facite sacculos vbi thesaurus ibi ꝛ cor. Sint lumbi vestri precincti. iesus petro dicit: felicē esse bonum dispensatorez. venit dn̄s serui in die qua nō sperabit et vapulabit plagis multis. cui multū datū est: multuz queretur ab eo. ignem veni mittere ī terraz Tres in duo ꝛ duo in tres diuidet. Hypocrite faciez celi ꝛ terre nostis ꝓbare ꝛc cum vadis cum aduersario tuo: de nouissimo minuto.

Sub exemplo galileorū occisorum monet agendā penitentiā: de ficulnea infructuosa. Mulierem decem ꝛ octo annis curuam erigit. Archisynagogo indignāti: qꝛ curasset sabbato: respondit: regnuz celorū grano synapis ꝛ fermento simile esse. contendite intrare p̄ angustam portam. Nescio vnde sitis. nouissimi q̄ erāt primi. herodem vulpem vocat. hierusalem que occidis prophetas.

14 Hydropicū curat·recumbe ī nouissimo
loco·qui se exaltat humiliabit̄·cum facis
prandiū aut cenā noli vocare amicos ꝛc̄
Inuitati ad cenā excusant se·se sequi·o-
dire parentes·baiulare crucez iubet·pa-
rabola volentis edificare turrem·ꝛ regis
volentis cōmittere bellum·qui nō renū
ciat omnibꝫ ꝛc̄·de sale.
15 Parabola centum ouiuz ꝛ drachme·de
gaudio angelorum sup̄ vno peccatore·
parabola de filio prodigo.
16 De villico cui dictū est·redde rationem
villicationis·qui fidel' est in mīmo et in
maiori fidelis est ꝛc̄. Nemo pōt duobus
dn̄is seruire·auari pharisei deridebant
eū. Iesus dicit: de⁹ nouit corda·lex et p̄-
phete vsq̄ ad iohannē·de apice leg̃·vxo
rem nō dimittere·de diuite ꝛ laçaro.
17 De scandalo·correptio fraterna·septies
in die dimittendum·si haberetis fidem
sicut granum synapis·dicite serui inuti
les sumus·de decem leprosis mūdatis.
Regnum dei intra vos est·ventura pre-
dicit de seip̄o·sicut factum est in diebus
noe·de die iudicij ꝛc̄.
18 Oportet semp̄ orare·de iudice deū non
timente ꝛ de vidua·de oratiōe pharisei
ꝛ publicani·qui se exaltat humiliabitur
dicit: sinite venire paruulos ad me·ne-
mo bonus nisi solus deus·dicit quecun
q̄ habes vende ꝛ da paupibus: q̄ diffici
le qui pecunias habent in regnuz dei in-
trabunt·remuneratio illorū qui dimit-
tunt sua p̄pter deum·predicit passionez
suam ꝛ mortem ꝛ ipsi non intellexerūt·
cecum illuminat.
19 De çachæo·decē minarū similitudinem
ponit·habenti dabit̄·inimicos suos an-
te se iubet occidere·super pullum asine
sedet·turbe discipuloꝝ ceperūt deuz lau-
dare dicētes: Bn̄dictus qui venit rex·di
cit iesus·si hi tacuerint lapides clama-
bunt·fleuit iesus sup̄ hirl'm·ꝛ p̄dicit de
structionē eius. Eijcit vendētes ꝛ emē-
tes de templo·principes sacerdotum et
scribe querebant p̄dere iesum.
20 Interrogat⁹ iesus in q̄ ptāte hec facis:
rn̄dit baptismū iohānis de celo erat an
ex hoībus·de colonis vinee q̄ occiderūt
seruos·lapidē quez reprobrauerunt ꝛc̄.
Reddite q̄ sunt cesaris ꝛc̄·de muliere q̄
septē frēs habuit·de⁹ nō est mortuoꝝ sz
viuoꝝ ꝛc̄. Quō christus sit fili⁹ dauid·at
tendite a scribis qui volūt ambulare in
stolis qui deuorant domus viduarū.
Dicit hec vidua paup̄ plus ꝛc̄·de tēplo
dicit: nō relinquet̄ lapis ꝛc̄·qn̄ hec erunt
ꝛ qd̄ signū cū fieri incipiēt: surget gens
ꝯ gentē·terremot⁹ erunt·initient vobis
man⁹·ponite in cordibꝫ vr̄is·de capillo
ꝛ patiētia de hirl'm·tūc q̄ in iudea sunt
fugient·de p̄gnantibꝫ·de p̄ssura·hirl'm
calcabit̄ a gētibꝫ·erūt signa in sole ꝛ luna
Virtutes celoꝝ mouebunt̄·ꝛ tunc vide
bunt filiū hoīs venientē·videte ficulne-
am·celū ꝛ terra trāsibūt·docet cauere a
crapula ꝛ ebrietate vigilate ꝛc̄.
Appropinq̄bat pasca ꝛ q̄rebant p̄ncipes
sacerdotū eum interficere·sathanas in-
trauit in iudaz ꝛ tradidit dn̄m·iubet pa
sca parari·dat discipulis corp⁹ ꝛ sangui-
nem·orat in monte·sudat sanguinez·ca
pitur·seruo auriculam amputatā sanat
petrus ter negat christū·percutitur·blas
phematur·illuditur·in conciliū ducitur
interrogat̄ si sit christus ꝛc̄.
Ducit̄ ad pilatū·ꝛ accusat̄ corā eo·dicūt
cōmouit populū docens·pilatus mittit
ad herodez iesum·ab herode spernit̄ ꝛ re
mittitur ad pilatū·ꝛ facti sunt amici he-
rodes ꝛ pilatus·barrabas dimittit̄·iesus
crucifigitur·moritur·ꝛ sepelitur.
Resurgit a mortuis·apparuit discipl'is

Explicit Registrū. Incipit prohe-
miū beati Luce in euangeliū suū.

Quoniam quidem multi conati
sunt ordinare narratioues que
in nobis cōplete sunt reꝝ·sicut
tradiderunt nobis qui ab initio ipsi vi
derunt·ꝛ ministri fuerūt sermōis: visuz
est ꝛ mihi assecuto oīa a principio diligē
ter ex ordīe tibi scribere optime theophi
le: vt cognoscas eorum verboꝝ de quibꝫ
eruditus es veritatem.

Lucas

Incipit euãgeliũ ſm Lucã. Capl'm I

Fuit in diebꝫ herodis regis iudee. ſacerdos q̃dã noĩe çacharias de vice abia. ⁊ vxor illius d̃ filiabꝫ aaron ⁊ nomen eiꝰ eliſabeth. Erant autẽ iuſti ambo añ deũ: incedẽtes ĩ oĩbꝫ mãdatis ⁊ iuſtificatiõibꝫ dñi ſine q̃rela. Et nõ erat illis filiꝰ. eo ꝙ eſſet eliſabeth ſterilis. ⁊ ambo ꝓceſſiſſent in diebꝫ ſuis. Factũ eſt aũt cũ ſacerdotio fungeret̃ çacharias in ordĩe vicis ſue añ deũ: ſm cõſuetudinẽ ſacerdotij ſorte exijt vt incenſum poneret. ingreſſus in tẽplũ dñi. Et oĩs mlt̃itudo ꝓpl'i erat orãs foris hora ĩcenſi// Apparuit aũt illi angl's dñi ſtãs a dextris altar̃ incẽſi. Et çacharias turbatus ẽ videns. ⁊ timor irruit ſup̃ euꝫ. Ait autẽ ad illũ angl's. Ne timeas çacharia: qm̃ exaudita ẽ deꝑcatio tua. Et vxor tua eliſabeth pariet tibi filiũ: ⁊ vocab̃ nomẽ eius iohannẽ: ⁊ erit gaudiũ tibi ⁊ exultatio. ⁊ multi in natiuitate eiꝰ gaudebũt. Erit enĩ magnꝰ corã dño: ⁊ vinuꝫ ⁊ ſiceram nõ bibet. Et ſpũſcõ replebit̃ adhuc ex vtero mr̃is ſue: ⁊ multos filioꝝ iſrael ꝯuertet ad dñm deũ ipoꝝ. Et ipe p̃cedet añ illũ in ſpũ ⁊ virtute helie vt cõuertat corda patrũ in filios. ⁊ ĩcredulos ad prudentiã iuſtoꝝ: parare dño plebẽ ꝑfectaꝫ. Et dixit çacharias ad angelũ. Unde hoc ſciam? // Ego eniꝫ ſum ſenex: ⁊ vxor mea ꝓceſſit in diebꝫ ſuis. Et rñdens angl'us dixit ei: Ego ſum gabriel q̃ aſto añ deuꝫ: ⁊ miſſus ſum loq̃ ad te: ⁊ hec tibi euãgeliçare. Et ecce eris tacẽs ⁊ nõ poter̃ loq̃ vſqꝫ in diẽ q̃ hec fiãt: ꝑ eo ꝙ non credidiſti v̄bis meis. q̃ implebunt̃ in tp̃e ſuo. Et erat plebs expectãs çachariã ⁊ mirabant̃ ꝙ tardaret ipſe in tẽplo. Egreſſus autẽ nõ poterat loq̃ ad illos. Et ꝯgnouerũt ꝙ viſionem vidiſſet in tẽplo// Et ipe erat innuens illis: et ꝑmanſit mutꝰ. Et factũ eſt vt impleti ſunt dies officij eiꝰ: abijt in domũ ſuã. Poſt hos aũt dies cõcepit eliſabeth vxor eius: ⁊ occultabat ſe menſibꝫ quiqꝫ dicens: Quia ſic fecit mihi dñs in diebꝫ quibus reſpexit auferre opprobriũ meum inter hoĩes. In mẽſe autẽ ſexto. miſſus eſt angelus gabriel a deo in ciuitatẽ galilee cui nomen naçareth. ad virginẽ deſponſataꝫ viro cui nomen erat ioſeph. d̃ domo dauid. ⁊ nomẽ virginis maria. Et ingreſſus angl'us ad eam dixit: Aue gr̃a plena // dñs tecũ: benedicta tu in mulieribꝫ. Que cuꝫ audiſſet turbata eſt in ſermone eiꝰ: ⁊ cogitabat q̃lis eſſet iſta ſalutatio. Et ait angelus ei: Ne timeas maria: inueniſti eniꝫ gratiaꝫ apud deũ // Ecce cõcipies in vtero ⁊ paries filiũ. ⁊ vocab̃ nomẽ eiꝰ ieſuꝫ. Hic erit magnus ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabit̃. Et dabit illi dñs deus ſedẽ dauid p̃ris eiꝰ // et regnabit in domo iacob in eternũ. et regni eius non erit finis. Dixit aũt maria ad angelũ: Quõ fiet iſtud: qm̃ viruꝫ nõ cognoſco? Et rñdens angelus dixit ei: Spũſſcũs ſupueniet in te. ⁊ virtꝰ altiſſimi obumbrabit tibi // Ideoqꝫ ⁊ qd̃ naſcetur ex te ſctm̃ vocabit̃ filius dei. Et ecce eliſabeth cognata tua. ⁊ ipa cõcepit filium in ſenectute ſua. Et hic mẽſis ẽ ſextus illi. que vocat̃ ſterilis: quia nõ erit impoſſibile apud deũ om̃e verbũ. Dixit aũt maria: Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm verbũ tuũ. Et diſceſſit ab illa angl's. Exurgens autẽ maria in diebꝫ illis abijt in montana cum feſtinatione in ciuitatem iuda. ⁊ intrauit in domũ çacharie ⁊ ſalutauit eliçabeth. Et factum eſt vt audiuit ſalutationẽ marie eliſabeth. exultauit infans in vtero eius. Et repleta ẽ ſpũſctõ eliçabeth ⁊ exclamauit voce magna ⁊ dixit: Bñdicta tu inter mulieres: ⁊ benedictus fructꝰ ventr̃ tui. Et vñ hoc mihi vt veniat mr̃ dñi mei ad me? Ecce enim vt facta eſt vox ſalutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata que credidiſti: qm̃ perficientur ea que dicta ſunt tibi a dño. Et ait maria: Magnificat aĩa mea dñm: et exultauit ſpũs meꝰ in deo ſalutari meo: qꝛ reſpexit humilitateꝫ ancille ſue. Ecce

Judith. 13.
Judicꝫ. 6.
Eſaie. 7.
Michee. 4.
D
Eſaie. 6.
E

eni ex hoc beatã me dicent oẽs generati/
ones:qz fecit mihi magna q̃ potens est.
7 sanctũ nomẽ ei⁹. Et misericordia ei⁹ i
progenie 7 pgenies:timentibꝫ eũ. Fecit
potentiã in brachio suo:dispersit supbos
mente cordis sui. Deposuit potentes de
sede.7 exaltauit hũiles. Esurientes imple
uit bonis:7 diuites dimisit inanes. Su
scepit isrl̃ puez suũ memorari misericor
die sue:sic̃ locut⁹ est ad pres nros abraã
7 semini ei⁹ in secula. Mansit autez ma
ria cũ illa q̃si mensibꝫ tribꝫ.7 reuꝫsa est in
domũ suã. Elisabeth aũt impletũ est tps
pariẽdi 7 pepit filiũ. Et audierũt vicini 7
cognati ei⁹.qz magnificauit dñs miseri/
cordiã suã cũ illa:7 cõgratulabant̃ ei. Et
factũ est in die octauo venerũt circumci
dere puez.7 vocabant euz noĩe pris sui
çachariam. Et rñdens mr̃ ei⁹ dixit: Ne/
quaq̃:sed vocabit̃ iohãnes. Et dixerũt
ad illã:Quia nemo est in cognatiõe tua
qui vocet̃ hoc noĩe. Innuebãt autez pri
eius:quẽ vellet vocari eũ. Et postulans
pugillarẽ scripsit dicens:iohãnes est no
men ei⁹. Et mirati sunt vniũsi. Apertuz
est aũt ilico os ei⁹ 7 lingua ei⁹. et loq̃bat̃
bñdicens deũ. Et fact⁹ est timor sup oẽs
vicinos eoz:et sup oĩa montana iudee
diuulgabant̃ oĩa verba hec:et posuerunt
oẽs qui audierãt in corde suo dicentes.
Quis putas puer iste erit? /Etenĩ ma/
nus dñi erat cũ illo. Et çacharias pr̃ ei⁹
repletus ẽ spũsc̃o:7 pphetauit dicẽs. Be
nedict⁹ dñs de⁹ isrl̃:qz visitauit 7 fecit re
demptionez plebis sue. Et erexit cornu
salutis nob in domo dauid pueri sui:sic̃
locutus est p os sc̃oz qui a sec̃lo sunt p/
phetarũ ei⁹:salutẽ ex inimicis nr̃is.et de
manu oĩm q̃ oderũt nos:ad faciendam
misericordiã cũ pribꝫ nr̃is. et memorari
testamẽti sui sancti:iusiurandũ qd̃ iura/
uit ad abraam pr̃em nr̃m daturũ se nob
/vt sine timore de manu inimicoz nrozũ
liberati.seruiam⁹ illi:in scitate 7 iusticia
coã ipo.oĩbꝫ diebꝫ nr̃is Et tu puer pro
pheta altissimi vocaberis/ Preibis enim
ante faciẽ dñi parare vias ei⁹: ad dandã
scientiã salutis plebi ei⁹ in remissionez
peccatoz eoz:p viscera misericordie dei
nr̃i.in qbꝫ visitauit nos oriens ex alto:il
luminare his q̃ in tenebris 7 vmbra moz
tis sedẽt:ad dirigẽdos pedes nr̃os in viã
pacis/ Puer aũt crescebat 7 cõfortabat̃ i.Reg.17
spũ 7 erat in desertis vsq̃ in diẽ ostẽsio/
nis sue ad israel. II

Factũ est autẽ in diebꝫ illis.exijt
edictum a cesare augusto:vt de/
scriberet̃ vniũsus orbis. Hec descriptio
prima facta est a prefide syrie cyrino. Et
ibant oẽs vt pfiterent̃.singuli in suaz ci/
uitatez. Ascẽdit aũt 7 ioseph a galilea de
ciuitate naçareth in iudeã ciuitatem da
uid q̃ vocat̃ bethleem.eo q̃ esset d̃ domo
7 familia dauid:vt pfiteret̃ cũ maria de Mat.1.b
sponsata sibi vroze pegnãte/ Factuz est
aũt cũ essent ibi.impleti sunt dies vt pa
reret. Et pepit filiũ suũ pmogenitũ 7 pã
nis eũ inuoluit.7 reclinauit euz ĩ psepio
qz nõ erat ei loc⁹ in diuersorio. Et pasto
res erãt in regione eadẽ vigilãtes et cu
stodientes vigilias noctz sup gregẽ suũ
/Et ecce anglus dñi stetit iuxta illos.et Actu.12.a
claritas dei circũfulsit illos/ 7 timuerũt Actu.9.a
timore magno. Et dixit illis anglꝰ. No/
lite timere/ Ecce enĩ euãgeliço vob gau Epist.20
dium magnũ qd̃ erit omi pplo: qz nat⁹
est vobis hodie saluator/qui est chr̃istus
dñs/in ciuitate dauid. Et hoc vob signũ
Inuenietis infantẽ pannis inuolutuz et
positũ in psepio. Et subito facta est cum
angelo multitudo militie celestis:laudã
tium deũ 7 dicentium: Gloria in altissi
mis deo.7 in terra pax hoibus bone volũ
tatis. Et factũ est vt discesserunt ab eis
angeli in celum:pastores loq̃bant̃ ad in
uicem: Transeamus vsq̃ bethleem:7 vi
deamus hoc verbũ qd̃ factuz est.qd̃ fecit
dñs 7 ondit nobis. Et venerũt festinan
tes.7 inuenerũt mariã 7 ioseph.7 infan
tem positũ in psepio. Videtes aũt cognO
uerunt de verbo.qd̃ dictũ erat illi de puer
ro hoc. Et oẽs qui audierãt mirati sunt
7 de his que dicta erant a pastoribus ad
ipos. Maria aũt conseruabat oĩa verba hec
cõferens in corde suo Et reuꝫsi sũt pasto
res glorificãtes 7 laudantes deũ in oĩbꝫ

Hiere.i.
Actu.ii.c

i.Mach.9.

Mat.ii.c.

que audierãt ⁊ viderãt: sicut dictum ẽ ad illos. Et postq̃ ꝓsummati sũt dies octo vt circũcideret puer: vocatum est nomẽ eius iesus. Qđ vocatũ est ab angl̃o priusq̃ in vtero cõcipe. Et postq̃ impleti sunt dies purgatiõis ei⁹ ſm legẽ moysi tulerũt illũ in hierl̃m vt sisterẽt eum dño sicut scriptum ẽ in lege dñi: Quia oẽ masculinũ adapiens vuluã scẽm dño vocabitur. Et vt darẽt hostiã ſm q̃ dictum est i lege dñi: par turturũ aut duos pullos colũbaꝝ Et ecce hõ erat i hierl̃m cui nomen symeon. Et hõ iste iust⁹ ⁊ timorat⁹ expectãs ꝓsolationẽ isrl̃: ⁊ spũs scũs erat in eo. Et responsum accepat a spũscõ· nõ visurũ se mortẽ: nisi prius videret chr̃istum dñi. Et venit in spũ in templũ. Et cũ inducerẽt puer iesus pntes ei⁹· vt faceret ſm ꝓsuetudinẽ legis ꝑ eo· et ipse accepit eum in vlnas suas· ⁊ bñdixit deum ⁊ dixit: Nũc dimittis seruũ tuum dñe ſm vbum tuum in pace: q⁹ viderũt oculi mei salutare tuum· q̃d parasti ante faciẽ oĩm pl̃oꝝ: lumẽ ad reuelationẽ gẽtiũ· ⁊ glã plebis tue isrl̃. Et erat pr̃ eius et mr̃ ei⁹ mirantes sup his q̃ dicebanꝫ de illo. Et benedixit illis symeon· ⁊ dixit ad mariã matrẽ eius. Ecce positus est hic i ruinã ⁊ in resurrectionẽ multoꝝ in isrl̃· ⁊ in signum cui ꝓtradicet. Et tuã ipius aiam ptransibit gladi⁹ vt reuelent ex multis cordiby cogitatiões. Et erat anna ꝓphetissa filia phanuel de tribu aser: hec ꝑcesserat in dieby multis· ⁊ vixerat cum viro suo annis septẽ a virginitate sua. Et hec vidua vsq̃ ad ãnos octogintaquattuor que nõ discedebat de templo: ieiunijs et obsecrationiby seruiẽs nocte ac die. Et hec ipa hora supueniens ꝓfitebat dño· ⁊ loquebat de illo oĩby qui expectabãt redemptionẽ israel. Et vt pfecerũt oĩa ſm legẽ dñi: reuersi sunt in galileã in ciuitatem suã nazareth. Puer autẽ crescebat ⁊ ꝓfortabat plen⁹ sapiẽtia· et gra dei erat in illo. Et ibant parẽtes eius p oẽs annos in hierl̃m in die solẽni pasce. Et cum factus esset annoꝝ duodecim: ascẽdentibus illis in hierosolymã ſm cõsuetudinem diei festi· cõsummatisq̃ dieby cũ redirent· remansit puer iesus in hierusalẽ ⁊ nõ cognouerũt parẽtes ei⁹. Existimãtes autẽ illũ esse in comitatu: venerunt iter diei: ⁊ rep̃rebãt eũ inter cognatos ⁊ notos. Et nõ inueniẽtes regressi sunt i hierl̃m: requirẽtes eum. Et factum est p⁹ tri duũ inuenerũt illũ in tẽplo sedentem in medio doctoꝝ: audientẽ illos· ⁊ interrogantẽ eos. Stupebãt aũt oẽs qui eum audiebãt sup prudẽtia ⁊ responsis eius. Et vidẽtes ãmirati sunt Et dixit mr̃ ei⁹ ad illũ. Fili q̃d fecisti nobis sic? Ecce pr̃ tuus ⁊ ego dolẽtes querebam⁹ te Et ait ad illos: Quid ẽ q⁹ me q̃rebatis? Nesciebatis q⁹ in his q̃ pr̃is mei sunt oportet me esse? Et ipi nõ intellexerũt verbũ q̃d locutus est ad eos. Et descẽdit cũ eis· et venit nazareth: ⁊ erat subditus illis. Et mr̃ eius ꝓseruabat oĩa verba hec i corde suo. Et iesus ꝓficiebat sapiẽtia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ homines. III

Anno autẽ quintodecimo imperij tyberij cesaris: pcurante pontio pilato iudeã: tetrarcha aũt galilee herode· philippo autẽ fratre eius tetrarcha ituree et traconitidis regionis ⁊ lysania abiline tetrarcha· sub principibus sacerdotum anna ⁊ cayapha: factum ẽ verbum dñi sup iohannem zacharie filium in deserto. Et venit in oẽm regionẽ iordanis p̃dicans baptisimũ penitẽtie in remissionẽ peccatoꝝ sicut scriptum est in libro sermonũ esaie ꝓphete. Vox clamantis in deserto parate viã dñi: rectas facite semitas ei⁹. Oĩs vallis implebitur· ⁊ oĩs mons ⁊ collis hũliabit Et erũt p̃ua in directa ⁊ aspa in vias planas· ⁊ videbit oĩs caro salutare dei. Dicebat g̃ ad turbas q̃ exiebãt vt baptiçarent ab ipso Genimina viperarũ: quis oñdet vobis fugere a ventura ira? Facite g̃ fructꝰ dignos penitẽtie· ⁊ ne ceperitis dicere patrem habemus abraam. Dico enĩ vobis q⁹ potens est de⁹ de lapidibus istis suscitare filios abrae. Jam enĩ securis ad radicẽ arboris posita ẽ. Oĩs g̃ arbor nõ faciẽs fructũ bonũ excidet· ⁊ in ignem mittetur

Mat·7·g
Mar·i·d·
i·Reg̃·2
Mat·3·a
Mar·i·a·
Jo·3·e·
Esaie·40·
Mat·3·a·
Mar·i·a
Jo·i·c
Mt·3·c·⁊·23·f·
Mt·3·d·⁊·7·d·

Et iterrogabãt eũ turbe dicẽtes. Quid
ergo faciem⁹? ¶ Rñdens aũt dicebat illis
Qui habet duas tunicas det nõ hñti. et
qui habet escas silr faciat. Venerũt aũt
¶ publicani vt baptiçarenr. ¶ dixerũt ad
illũ: Magr quid faciem⁹? ¶ At ille dixit ad
eos: Nihil amplꝰ q̃ꝫ qd̃ ꝓstitutũ est vo/
bis faciatis. Interrogabãt aũt eũ ¶ mi/
lites dicẽtes: Quid faciemus ¶ nos? Et
ait illis: Neminẽ cõcutiatis neq̃ calum/
niam faciatꝭ. ¶ ꝓtenti estote stipendijs ve
stris. Estimãte aũt pꝓlo ¶ cogitantibus
oĩbꝫ in cordibꝫ suis de iohanne. ne forte
D ipe esset christus: rñdit iohãnes dicens
Mat. 3. e. Mr. oĩbus / Ego q̃dez aqua baptiço vos: ve/
i. b. Jo. i. d. niet aũt fortior: cui⁹ nõ sum dign⁹ solue
re corrigiã calciamentoꝝ ei⁹: ipe vos ba/
Mat. 3. e. ptiçabit in spũsancto ¶ igni / Cui⁹ venti
labrũ in manu ei⁹ ¶ purgabit areã suaz:
¶ ꝯgregabit triticũ in horreũ suũ: paleas
aũt cõburet igni inextinguibili. Multa
quidẽ ¶ alia exhortãs euãgeliçabat pꝓlo
Mat. i4. a. / Herodes aũt tetrarcha cũ corripet ab
Mar. 6. c. illo de herodiade vxore fratris sui. et de
oĩbus mal' q̃ fecit herodes: adiecit ¶ hoc
E sup oĩa. ¶ inclusit iohannẽ in carcerem.
Mt. 3. f. Mar. / Factũ est aũt cũ baptiçaret oĩs pꝓls et
i. b. Joh. i. e iesu baptiçato ¶ orante. aptũ est celuz et
descẽdit spũsscũs corpali specie sic colum
Esaie. 42. ba in ipm. ¶ vox de celo facta ẽ / Tu es fi
Mat. 3. g. lius me⁹ dilectus. in te cõplacuit mihi.
Mar. i. b. Et ipe iesus erat incipiens q̃si ãnoꝝ tri
ginta vt putabat fili⁹ ioseph. qui fuit he
li. q̃ fuit mathat. q̃ fuit leui. qui fuit mel
chi. qui fuit iãne. qui fuit ioseph. q̃ fuit
mathatie. q̃ fuit amos. qui fuit naum. q̃
fuit hesli. qui fuit nage. qui fuit maath.
qui fuit mathathie. qui fuit semei. q̃ fu/
F it ioseph. qui fuit iuda. qui fuit iohãna.
qui fuit resa. qui fuit zorobabel. qui fuit
salathiel. qui fuit neri. qui fuit melchi. q̃
fuit addi. qui fuit thosan. qui fuit helma /
dan. qui fuit her. qui fuit iesu. q̃ fuit heli
ezer. qui fuit iorim. q̃ fuit mathat. qui fu
it leui. qui fuit symeon. q̃ fuit iuda. q̃ fu/
it ioseph. qui fuit iona. q̃ fuit heliachim
qui fuit melcha. qui fuit mẽna. qui fuit
mathatha. qui fuit mathan. qui fuit da
uid. qui fuit iesse. q̃ fuit obeth. q̃ fuit bo/
oz. qui fuit salmon. qui fuit naason. qui
fuit aminadab. q̃ fuit arã. q̃ fuit esrom. q̃
fuit phares. qui fuit iude. q̃ fuit iacob. q̃
fuit ysaac. qui fuit abrae. qui fuit thare.
qui fuit nachor. qui fuit saruch: quit fuit
ragau. qui fuit phalech. qui fuit hẽber. q̃
fuit sale. qui fuit chaynan. q̃ fuit arpha/
xat. qui fuit sem. qui fuit noe: qui fuit la
mech. qui fuit mathusale. q̃ fuit enoch.
qui fuit iareth. qui fuit malaleel. q̃ fuit
chaynã. qui fuit enos. qui fuit seth. qui
fuit adam. qui fuit dei. IIII

Iesus aũt plenus spũsctõ egrel/
sus est a iordane. ¶ agebat in spi
ritu in deserto diebꝫ q̃draginta
Mat. 4. a / ¶ temptabat a diabolo / Et nihil mãdu
Mar. 1. b. caut in diebꝫ illis. ¶ ꝓsummat illis esu:
Mat. 4. a. rijt. Dixit aũt illi diabolus. Si filꝰ dei
Ecc. 3. j. es: dic lapidi huicvt panis fiat. Et rñdit
Deut. 8. ad illũ iesus / Scriptũ est: q̃ nõ in pane
solo viuit homo: sed in omi verbo dei. Et
duxit illũ diabolus ¶ ostidit illi oĩa regna
orbis terre in momento tpis: et ait illi:
D Tibi dabo potestatem hanc vniuersam
¶ gloriã illoꝝ: q̃ mihi tradita sunt: ¶ cui
Deut. 4. c. volo do illa. Tu ergo ꝓcidẽs si adorane/
Apoc. 19. c. ris coram me: erunt tua oĩa. Et rñdens
4. c. Mat. 4. b. iesus dixit illi: Scriptũ est / Dñm deuz
pe. 30. tuũ adorabis ¶ illi soli seruies. Et duxit illũ
in hierlm ¶ statuit eũ sup pinnã templi:
¶ dixit illi / Si filius dei es: mitte te hic
deorsum: Scriptũ est enim / q̃ angelis su
is mandauit de te: vt conseruent te: ¶ q̃
in manibꝫ tollent te: ne forte offendas
Deut. 6. ad lapidem pedez tum. Et rñdens iesus
ait illi: Dictũ est / Nõ temptabis dñm de
Mat. 4. g. um tuũ. Et ꝓsummata oĩ temptatione
Mar. 1. b. diabolus recessit ab illo vsq̃ ad tps / Et
Joh. 6. a. egressus est iesus in virtute spũs i gali/
E leã: ¶ fama exijt p vniũsaz regionẽ d illo.
Mat. 13. b. Et ipe docebat in synagogis eorum: ¶ ma
gnificabatur ab oĩbꝫ. Et venit nazareth
vbi erat nutrit⁹. ¶ intrauit sm ꝓsuetudi
nem suã die sabbati in synagogam: ¶ sur
rexit legere Et traditus est illi liber esaie
ꝓphete. Et vt reuoluit librum: inuenit
Esaie. 61. locum vbi scriptũ erat / Spũs dñi sup

me: ꝓpter qꝺ vnxit me: euãgeliçare pau/
peribꝫ misit me: sanare ꝯtritos coꝛde·ꝑ/
dicare captiuis remissionẽ·ꝛ cecis visuꝫ
dimittere cõfractos in remissionẽ: prædi
care annum dñi acceptũ·ꝛ diez retribu/
tionis. Et cũ plicuisset libꝛum reddidit
ministro ꝛ sedit. Et oium in synagoga
oculi erant intendẽtes in eũ. Cepit aũt
dicere ad illos: qꝛ hodie impleta est hec
scriptura in auribꝫ vꝝris/ Et oẽs testimo
niuꝫ illi dabant· ꝛ mirabant in ꝛbis gꝛe
que ꝓcedebant de oꝛe ipius ꝛ dicebant.
/ Nõne hic ẽ fili⁹ ioseph? Et ait ill. Vlti/
qꝫ dicetis mihi hanc similitudinẽ. Me
dice cura teipm. Quãta audiuim⁹ facta
in capharnaum: fac ꝛ hic in patria tua.
/ Ait aũt: Amen dico vobis: qꝛ nemo ꝓ/
phꝛta accept⁹ est in patria sua/ In veꝛita
te dico vob: multe vidue erãt in diebus
helie in israel qñ clausuꝫ est celũ ãnis tri
bus ꝛ mensibꝫ sex· cuꝫ facta esset fames
magna ī oi terra: ꝛ ad nullũ illaꝝ missus
est helias: nisi in sarepta fidonie: ad mu
lierẽ viduã/ Et multi leꝓosi erãt in isꝛl
sub heliseo ꝓphꝛta: ꝛ nemo eoꝝ mũdat⁹
est nisi naamã syrus. Et repleti sũt oẽs
in synagoga ira hꝛc audiẽtes. Et surꝛexe
runt ꝛ eiecerũt illũ extra ciuitatẽ· ꝛ duxe
runt illũ vsqꝫ ad supciliũ montis· super
quẽ ciuitas illoꝝ erat edificata: vt ꝓcipi/
tarent eũ/ Ipe aũt transiens ꝑ mediuꝫ
illoꝝ ibat/ Et dꝛscendit in capharnaũ ci
uitatẽ galilee: ibiqꝫ docebat illos sabba
tis/ Et stupebant in doctrina ei⁹: qꝛ ī po
testate erat sermo ipi⁹/ Et in synagoga
erat homo hñs dꝛmoniũ imũdũ: ꝛ excla
mauit voce magna dicẽs: Sine: qd no/
bis: et tibi iesu naçarene. Venisti ꝑdere
nos. Scio te qui sis scũs dei. Et incre/
pauit illũ iesus dicens: Obmutesce ꝛ exi
ab eo. Et cũ ꝓiecisset illud dꝛmoniuꝫ in
medium· exiit ab illo: nihilqꝫ illũ nocuit
Et factus est pauoꝝ in oĩbꝫ: ꝛ colloq̃ban
tur ad inuicẽ dicẽtes: Qꝺ ẽ hoc⁹ buꝫ: qꝛ
in ꝑtate ꝛ virtute impat immũdis spiri
tibus ꝛ exeunt? Et diuulgabaꝝ fama de
illo in oẽm locũ regionis. Surgẽs aũt
ieſus de synagoga introiuit in domũ si/
monis/ Socrus aũt simonis tenebaꝝ Mar·i·e·
magnis febꝛibꝫ: ꝛ rogauerũt illũ ꝓo ea
Et stans sup illã impauit febꝛi ꝛ dimi/
sit illã: ꝛ ꝛtinuo surgens ministrabat ill'
/ Cũ aũt sol occidisset oẽs q̃ habebãt in/ Mar·i·e·
firmos varijs languoꝛibꝫ: ducebãt illos
ad eũ: at ille singulis man⁹ imponẽs cu
rabat eos. Exi bant aũt dꝛmonia a mul
tis/ clamantia ꝛ dicẽtia qꝛ tu es fili⁹ dei. Mar·3·c·
Et increpans nõ sinebat ea loq̃: qꝛ scie
bant ipm eẽ chꝛistũ. Facta aũt die egres
sus ibat in dꝛsertũ locũ: ꝛ turbe requꝛe/
bant eũ ꝛ venerũt vsqꝫ ad ipm· ꝛ dꝛtine/
bant illũ ne discederet ab eis. Quibꝫ il/
le ait: Quia ꝛ alijs ciuitatibꝫ oꝓꝛtet me
euangeliçaꝛe regnuꝫ dei: qꝛ ideo missus
sum. Et erat ꝑdicãs in synagogis galilee A
/ Factum est autẽ cũ V Mar·4·a
turbe irruerent in eum vt audi
rent verbũ dei: ꝛ ipe stabat secus
stagnũ geneçareth. Et vidit duas naues
stãtes sec⁹ stagnũ: piscatoꝛes autẽ dꝛsce/
dꝛant ꝛ lauabãt dꝛtia: Ascẽdens aũt in
vnã nauĩ q̃ erat simõis· rogauit eũ a tꝛa
reducere pusillũ Et sedẽs docebat de na
uicula turbas. Vt cessauit aũt loqui· di/
xit ad simonẽ. Duc in altũ· ꝛ laxate rete a
vra in capturã. Et rñdens simon dixit
illi/ Pꝛeceptoꝛ ꝑ totã noctez labꝛantes Joh·21·d
nihil cepimus: in verbo autem tuo laxa B
bo rete. Et cum hoc fecissent· concluseꝛt
piscium multitudinem copiosaz. Rum
pebatur autem rete eoꝝ. Et annue/
runt sociis qui erant in alia naui: vt ve/
nirent ꝛ adiuuarent eos. Et venerunt ꝛ
impleuerunt ambas nauiculas. ita vt pꝛ
ne mergerentur. Quod cum videret si
mon ꝑtrus ꝓcidit ad genua iesu di/
cens: Exi a me domine: quia homo pecca
toꝛ sum. Stupoꝛ enim circũdederat eũ
ꝛ omnes qui cum illo erant: in captura
piscium quam ceperant. Similiter au/
tem iacobum ꝛ iohannez filios çebedei
qui erant socij simonis/ Et ait ad simo Mat·4·e·
nem ieſus. Noli timere ex hoc iam homi Mar·1·c·
nes eris capiens. Et subductis ad terrã C
nauibus· relictis omnibus secuti sunt
eum/ Et factũ est cũ esset ī vna ciuitatũ Mat·8·a· Jr·
i·g·j·17·c·

et ecce vir plen' lepra videns ieſum et pci/
dens in faciē ſuā: rogauit eū dicēs. Dñe
ſi vis potes me mūdare. Et extendens
manū tetigit eū dicēs: Volo. Mundare
Et ꝓfectim lepra diſceſſit ab illo. Et ipſe
Mat.4.g.Mr. 3.b. Jo.6.a. precepit illi vt nemini diceret: ſed vade
Mt.14.e. Mr. 6.g. Joh.6.b. oſtende te ſacerdoti: et offer p emūdatione
tua ſicut ꝓcepit moyſes in teſtimoniū
illis // Perambulabat aūt magis mo de
illo: et ꝓueniebāt turbe multe vt audirēt
et curarent ab infirmitatibꝫ ſuis // Ipſe
aūt ſedebat in deſertū et orabat. Et factū
eſt in vna dierum. et ipe ſedebat docens.
Mt.4.g D Mar.6.g // Et erant phariſei ſedētes et legis docto
res qui venerant ex oī caſtello galilee et
iudee et hierlm: et virt' dñi erat ad ſanā/
Mat.9.a. dum eos // Et ecce viri portātes in lecto
Mar.2.a. hoiem q̄ erat paralytic'. et q̄rebant eū in/
Joh.5.b. ferre et ponere ante eū. Et nō inuenien/
tes q̄ pte illū inferrēt p turba: aſcēderūt
ſupra tectū. et p tegulas ſummiſerūt eum
cū lecto in mediū añ ieſum. Quor fidē
vt vidit dixit: Hō remittunt tibi pecca/
ta tua. Et ceperūt cogitare ſcribe et phari
ſei. dicētes: Quis eſt hic qui loquit blaſ
j.7.g. Mt.9.a. Mar.2.b. phemias // Quis pōt dimittere pctā: niſi
ſolus deus: Et cognouit aūt ieſus cogi
tationes eor: rndēs dixit ad illos. Quid
cogitatis in cordibꝫ vrīs: Quid eſt faci/
lius. dicere dimittunt tibi peccata: an di
cere ſurge et ambula // Ut autē ſciatis q̄
Mat.9.a Mar.2.b. filius hois habet ptātem in terra dimit
Mat.9.b. Mar.2.c. tendi peccata: ait paralytico // Tibi dico
Jo.5.b ſurge: tolle lectū tuū: et vade in domum
tuā. Et ꝓfectim ꝓſurgens coram illis tulit
lectū in quo iacebat: et abijt in domū ſuā
magnificans deū. Et ſtupor apprehendit
oēs: et magnificabāt deum. Et repleti ſūt
Mat.9.b. Mar.2.c. Mat.9.b Mar.2.d. timore dicentes: q̄ vidimus mirabilia
hodie // Et poſt hec exijt et vidit publica/
nū noīe leui ſedentē ad teloneū: et ait illi
// Sequere me. Et relictis omībus: ſur
gens ſecut' eſt eū: Et fecit ei cōuiuium
magnum leui in domo ſua: et erat turba
multa publicanor et alior. qui cum illis
erant diſcumbentes. Et murmurabant
phariſei et ſcribe eor: dicētes ad diſcipu/
Mat.9.c los ei' // Quare cū publicanis et pctōribꝫ
manducatis et bibitis: Et rndens ieſus Mar.2.d
dixit ad illos: Nō egent q̄ ſani ſunt me/
dico: ſed qui male hnt. Non veni vocare
iuſtos ſed pctōres ad pniam. Ait illi dixe Mat.9.c.
runt ad eum // Quare diſcipuli iohānis Mar.2.e.
ieiunant frequēter et obſecratiōes facīt
ſimiliter et phariſeor: tui aūt edunt et bi Mat.9.c.
bunt: Quibꝫ ipe ait // Nunq̄d poteſtis fi Luce.5.c
lios ſponſi dū cū illis eſt ſponſus facere
ieiunare: Veniēt autē dies et cū ablat' fu
erit ab illis ſponſus. tūc ieiunabūt in il/ Mt.9.a
lis diebꝫ: Dicebat aūt et ſimilitudinē ad Mar.2.f.
illos // Quia nemo cōmiſſurā a nouo ve
ſtimento mittit in veſtimentū vet': alio/ Mat.9.a
quin' et nouū rumpit: et veteri nō ꝓuenit Mar.2.f.
cōmiſſura a nouo // Et nemo mittit vi/
nū nouū in vtres veteres. alioq̄n rūpit
vinū nouū vtres: et vinū effundetur et
vtres pibūt. Sed vinū nouū in vtres
nouos mittendū eſt: et vtraq̄ ꝓſeruātur
Et nemo bibens vet' ſtatim vult nouū
dicit enī: vetus melius eſt. VI
// Factū eſt aūt in ſabbato ſecūdo Mat.12.a
primo cū tranſiret p ſata vel/ Mar.2.f.
bant diſcipuli ei' ſpicas et mādu
cabant ꝓfricantes manibꝫ // Quidā autē Mat.12.a
phariſeor dicebant illis // Quid facitis Mar.2.g
qd nō licet in ſabbatis: Et rndens ieſus i.Reg.21.a
ad eos dixit // Nec hoc legiſtis qd fecit da Mar.12.a
uid. cū eſuriſſet ipe et qui cum illo erant Mar.2.g
quō intrauit in domū dei. et panes ꝓpoſi
tionis ſumpſit et māducauit: et dedit hiſ
qui cū ipo erant quos nō licet māduca
re niſi tm̄ ſacerdotibuſ: Et dicebat illis Mat.12.a
// q̄ dñs eſt filius hom̄is etiā ſabbati. Fa Mar.2.g
ctum eſt aūt et in alio ſabbato: vt intra/ Mat.12.b
ret in ſynagogam et doceret // Et erat ibi Mar.3.a
homo et manus eius dextera erat arida j.14.a
Obſeruabant aūt ſcribe et phariſei // ſi in
ſabbato curaret vt inuenirēt vnde accu
ſarent eū. Ipſe vro ſciebat cogitatiōes
eor: et ait hoī qui habebat manū aridaz.
Surge: et ſta in mediū. Et ſurgens ſte/
tit. Ait aūt ad illos ieſus: Interrogo vos Mat.12.b
// ſi licet ſabbatis bñ facere an male: ani/ Mar.3.a
mā ſaluā facere an pdere: Et circūſpect
oīb dixit hoī: Extēde manū tuā Et extē
dit: et reſtituta eſt manus ei'. Ipſi autez

repleti sunt insipientia· ⁊ colloquebant ad inuicem q̄d nā faceret de iesu. Factus est aūt in illis diebꝫ exijt in montē orare ⁊ erat pnoctans in orōne dei. Et cū dies factus esset vocauit discipl̄os suos: ⁊ elegit duodecim ex ipis q̄s ⁊ apl̄os nōiauit simonē quē cognōiauit petꝝ· ⁊ andream frēm ei⁹: iacobū ⁊ iohannē· philippum ⁊ bartholomeū· matthēū ⁊ thomā· iacobū alphei· ⁊ simonē qui vocat̄ ẓelotes: et iudam iacobi· ⁊ iudā scarioth q̄ fuit prodit̄or. Et descēdens cū illis stetit i loco cāpestri ⁊ turba discipulor eius: ⁊ multitudo copiosa plebis ab oi iudea et hierl̄m ⁊ maritima ⁊ tyri ⁊ sidonis. q̄ venerāt vt audirēt eū ⁊ sanarent̄ a languoribꝫ suis. Et q̄ vexabant̄ a spiritibꝫ immūdis curabant̄. Et oīs turba q̄rebat eū tangere: q̄ virtus de illo exibat ⁊ sanabat omes̄. Et ipe eleuatis oculis in discipl̄os suos docebat. Beati pauperes: q̄ vr̄m ē regnum dei. Beati qui nunc esuritis: q̄ saturabimini. Beati qui nūc fletis: q̄ ridebitis. Beati eritis cū vos oderint hoīes ⁊ cum separauerint vos ⁊ exprobrauerit: ⁊ eiecerint nomē vr̄m tanq̄ malū, ꝓpter filiū hois. Gaudete in illa die ⁊ exultate: ecce enī merces vr̄a mlta, est in celo. Scōm hec enī faciebāt, ꝓphetis pres eor̄. verumtamē ve vob diuitibꝫ q̄ habetis̄ ꝓsolatiōem vr̄am. Ve vob qui saturati estis: q̄ esurietis. Ve vob qui ridetis̄ nūc: q̄ lugebitis ⁊ flebitis. Ve cū bñdixerint vob oēs hoies. Scōm hec faciebāt pseudo ꝓphetis pres eor̄. Sed vob dico qui auditis: Diligite inimicos vr̄os: bñfacite his q̄ vos oderūt. Bñdicite maledicentibꝫ vobis: et orate p calūniantibꝫ vos. Et q̄ te percutit in maxillā: pbe illi ⁊ alterā: ⁊ ab eo qui aufert tibi vestimentū: etiā tunicā noli pbibere. Oī aūt petēti te tribue· ⁊ qui aufert q̄ tua sunt ne repetas. Et p ut vultis̄ vt faciāt vob hoies· ⁊ vos facite illis similiter. Et si diligitis̄ eos qui vos diligūt: q̄ vob est gr̄a? Nam ⁊ pctōres diligentes se diligunt. Et si bene feceritis his qui vobis benefaciūt: que vobis est gr̄a? Siquidē ⁊ pctōres hoc faciunt.

Et si mutuū dederitis his a q̄bꝫ sperat̄is recipere: que gr̄a est vobis? Nā ⁊ pcatores pctōribꝫ fenerant̄· vt recipiāt eq̄lia. Verūtamen diligite inimicos vr̄os: bñefacite· ⁊ mutuum date: nihil inde sperantes· ⁊ erit merces vr̄a multa· ⁊ eritis filij altissimi: q̄ ipe benignus est sup ingratos ⁊ malos. Estote ergo misericordes: sicut et p̄ r̄ vr̄ misericors est. Nolite iudicare· ⁊ nō iudicabimini. Nolite ꝯdēnare· ⁊ nō ꝯdemnabimini. Dimittite· ⁊ dimittemini. Date ⁊ dabit̄ vobis. Mensuram bonā ⁊ ꝓfertā ⁊ coagitatā ⁊ supefluentem dabūt in sinū vr̄m. Eadē q̄p pe mensura qua mensi fueritis· remetietur vob. Dicebat aūt illis ⁊ similitudinē. Nūquid potest cecus cecū ducere? Nō ne ambo in foueā cadūt? Non ē discipulus sup mgr̄m: pfectus aūt oīs erit· si sit sicut mgr̄ eius. Quid aūt vides festucā in oculo fratris tui: trabē aūt q̄ in oculo tuo ē nō ꝓsideras? Aut quō potes dicere fratri tuo: frater sine eiciā festucā d̄ oculo tuo: ipe in oculo tuo trabem nō vides. Hypocrita eijce primū trabē de oculo tuo· ⁊ tūc pspicies vt educas festucā de oculo fratris tui. Nō est enī arbor bona q̄ facit fruct⁹ malos: neq̄ arbor mala faciens fructū bonū. Vnaquaeq̄ enī arbor de fructu suo cognoscit̄. Neq̄ enī de spinis colligunt ficus: neq̄ de rubo vindemiant vuam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonū· ⁊ malus hō de malo thesauro ꝓfert malū. Ex abundantia enī cordis os loquit̄. Quid aūt vocatis me dñe dñe· ⁊ non facitis q̄ dico. Omnis qui venit ad me· ⁊ audit mones meos· et facit eos: ostendam vobis cui silis sit. Similis est homini edificanti domū qui fodit in altū· ⁊ posuit fundamentū sup petrā. Inundatiōe aūt facta illisus est fluuius ille domui illi· ⁊ non potuit eā mouere. Fundata enī erat sup petram. Qui aūt audit ⁊ nō facit silis est homini edificanti domū suā supra terrā· sine fundamento: in quam illisus est fluui⁹· ⁊ cōtinuo cecidit· ⁊ facta est ruina dom⁹ illius magna.

Exo·22·
Deut·15·
F
Mat·7·a·
Mat·7·a
Mat·4·e
Mat·15·c
Mat·10·e. Ja. 13·d·⁊·15·f·
Mat·7·a·
Job·13·
Mat·7·d
G
Mat·7·d
Mat·12·e
Mat·12·e
Mat·7·e
Mat·7·g

VII

A
Mat.8.b. Jo.
4.g.

Cum aũt implesset oĩa ꝟba sua
in aures plebis/intrauit caphar
naum. Centurionis aũt cuius/
dam seruus male habens erat moritur⁹
qui illi erat ꝑciosus. Et cũ audisset de ie/
su. misit ad eũ seniores iudeoꝝ. rogãs eũ
vt veniret ⁊ saluaret seruũ ei⁹. At illi cũ
venissent ad iesuꝫ rogabãt eũ sollicite di
centes ei: qꝛ dign⁹ est vt hoc illi prestes.
Diligit enĩ gentẽ nr̃am: ⁊ synagogã ipe
edificauit nobis. Jesus aũt ibat cũ illis
Et cũ iaꝫ nõ longe eẽt a domo: misit ad
B
Mat.8.b
eũ cẽturio aĩcos dicẽs: Dñe: noli vexari
/Non enĩ sum dign⁹ vt sub tectũ meuꝫ
intres: ꝓpter qd̃ ⁊ meip̃m nõ sum dignũ
arbitratus vt venirẽ ad te: sed dic verbo
⁊ sanabit̃ puer me⁹. Nam ⁊ ego hõ sum
sub potestate ꝯstitutus: habens sub me
milites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit. et alio
veni ⁊ venit: ⁊ seruo meo fac hoc et facit.
Quo audito iesus mirat⁹ est ⁊ ꝯuersus
Mat.8.c.
sequẽtibꝫ se turbis dixit/ Amen dico vo
bis: nec in israel tantã fidẽ inueni Et re
uersi q̃ missi fuerãt̃ domuꝫ inuenerunt
seruũ q̃ languerat sanũ. Et factũ ẽ dein/
ceps ibat iesus in ciuitatẽ que vocat̃ na/
ym. ⁊ ibant cũ eo discipuli ei⁹ ⁊ turba co
piosa. Cũ aũt appropinq̃ret porte ciuita/
tis: ecce defunct⁹ efferebat̃ filius vnicus
4.Reg.4.
mr̃is sue/ Et hec vidua erat: ⁊ turba ciui
tatis multa cũ illa. Quaꝫ cũ vidisset do
minus: misericordia mot⁹ sup̃ eaꝫ dixit
illi: Noli flere. Et accessit: et tetigit lo/
Mar.5.g.
culũ. Hi ãt q̃ portabãt steterũt. Et ait/ A/
4.Reg.4.
dolescens: tibi dico surge/ Et resedit qui
3.Reg.3.
erat mortu⁹: ⁊ cepit loqui. ⁊ dedit illum
C
Jo.4.c.⁊.6.b
matri sue. Accepit autẽ oẽs timor: ⁊ ma
gnificabant deũ dicentes/ Quia ꝓpheta
magn⁹ surrexit in nob̃: ⁊ qꝛ de⁹ visitauit
plebem suã. Et exijt hic sermo in vniuer
sam iudeã de eo: ⁊ oẽm circa regionẽ. Et
nunciauerũt iohanni discipuli ei⁹ de oĩ/
Mat.ii.a
bus his/ Et cõuocauit duos de discipu/
lis suis iohannes. ⁊ misit ad iesuꝫ dicẽs
Tu es qui vẽtur⁹ es: an aliũ expectam⁹?
Cum aũt venissent ad eũ viri dixerunt:
Johannes baptista misit nos ad te di/
Mat.ii.a
cens/ Tu es qui venturus es: an alium
expectamus? In ip̃a autẽ hora mlt̃os cu
rauit a languoribus suis ⁊ plagis. et spi
ritibus multis. ⁊ cecis multis donauit
visum. Et respondens dixit illis/ Eun/
tes renũciate iohanni q̃ audistis ⁊ vidi/
stis. Quia ceci vident. claudi ambulant
leprosi mundant̃. surdi audiũt. mortui
resurgunt. paupes euangeliçant̃. ⁊ bea/
tus est q̃cunq̃ nõ fuerit scandaliçat⁹ in
me/ Et cũ discessissent nuncij iohannis
cepit de iohãne dicere ad turbas. Quid
existis in desertũ videre? Arundinẽ ven
to agitatam? Sed quid existis videre?
Hominẽ mollibus vestimẽtis indutuꝫ
Ecce qui in veste preciosa sunt ⁊ delitijs
in domibꝫ regũ sunt? Sed q̃d existis vi
dere? Prophetam? Utiq̃ dico vobis. et
plus q̃ꝫ ꝓphetã. Hic est de q̃ scriptum est
/Ecce mitto angelũ meũ ante faciez tu/
am: qui preparabit viam tuã ante te. Di/
co enim vobis: maior inter natos muli/
eruꝫ ꝓpheta iohanne baptista nemo est.
/Qui aũt minor est in regno dei: maior
est illo. Et oĩs ꝓpl̃s audiens. et publica/
ni iustificauerũt deum. baptiçati baptis/
mo iohannis. Pharisei autẽ ⁊ legisperi
ti consiliũ dei spreuerũt in semetipsos:
nõ baptiçati ab eo. Ait aũt dñs/ Cui er
go similes dicã hoĩes generatiõis hui⁹:
⁊ cui similes sunt? Similes sunt puer⁹
sedentibꝫ in foro: ⁊ loquẽtibꝫ ad inuicẽ
⁊ dicentibꝫ: Cantauimus vobis tibijs ⁊
nõ saltastis: lamentauim⁹ ⁊ nõ plorastis
/Venit autẽ iohãnes baptista neq̃ mã
ducans panẽ neq̃ bibens vinũ ⁊ dicitis
Demonium habet. Venit filius homĩs
manducans ⁊ bibens. ⁊ dicitis: Ecce hõ
deuorator. ⁊ bibens vinũ: amic⁹ publica
norũ ⁊ peccatoꝝ. Et iustificata est sapien
tia. ab oĩbꝫ filijs suis/ Rogabat aũt illũ
quidam de phariseis vt manducaret cũ
illo. Et ingressus domũ pharisei discu/
buit. Et ecce mulier que erat in ciuitate
peccatrix vt cognouit ꝙ iesus accubuit
in domo pharisei: attulit alabastruꝫ vn/
guenti. ⁊ stans retro sec⁹ pedes eius. la/
chrymis cepit rigare pedes eius. ⁊ capil
lis capitis sui tergebat. et osculabatur

pedes eius. ⁊ vnguẽto vngebat. Vidẽs
aũt pharise⁹ q̃ vocauerat eũ. ait intra se
dicens: Hic si esset ꝓpheta sciret vtiq̃ q̃
⁊ q̃lis ẽ mlr q̃ tãgit euz: qꝛ peccatrix ẽ. Et
rñdens iesus dixit ad illũ. Simõ. habeo
tibi aliquid dicere. At ille ait: Mgr̃ dic.
Duo debitores erant cuidaz feneratori:
vnus debebat denarios quĩgentos ⁊ ali
us quinq̃ginta. Nõ hñtib⁹ illis vñ red
derent: donauit vtrisq̃. Quis ergo eum
plus diligit? Rñdens simon dixit. Esti
mo: qꝛ is cui plus donauit At ille dixit ei
Recte iudicasti. Et ꝯuersus ad mulierẽ
dixit simoni. Vides hanc mulierẽ? In
traui in domũ tuã: aquã pedib⁹ meis nõ
dedisti. Hec aũt lachrymis rigauit pedes
meos. ⁊ capillis suis tersit. Osculuz mi
hi nõ dedisti: hec aũt ex quo intraui non
cessauit osculari pedes meos Oleo caput
meũ nõ vnxisti: hec aũt vnguento vnxit
pedes meos. Propter qd̃ dico tibi: Re
mittunt̃ ei peccata multa: qm̃ dilexit mlr
tum. Cui aũt min⁹ dimittit̃ minus dili
git. Dixit aũt ad illã. Remittuntur tibi
peccata. Et ceperũt qui simul accũbebãt
dicere intra se: Quis ẽ hic q̃ etiã peccata
dimittit? Dixit aũt ad mulierez. Fides
tua te saluã fecit. Vade in pace. VIII

Et factuz est deinceps ⁊ ipe iter
faciebat ꝑ ciuitates ⁊ castella p̃
dicans ⁊ euãgeliçans regnũ dei
⁊ duodecim cũ illo. ⁊ mulieres aliq̃ que
erant curate a spiritib⁹ malignis ⁊ infir
mitatib⁹: maria q̃ vocat̃ magdalene de q̃
septem demonia exierãt: ⁊ iohanna vxor
chuçe ꝓcuratoris herodis: et susanna et
alie multe: q̃ ministrabant ei de faculta
tibus suis. Cũ aũt turba plurima cõue
niret ⁊ de ciuitatib⁹ ꝓperarent ad eũ: di
xit ꝑ similitudinẽ. Exijt q̃ semĩat semi
nare semen suũ Et dũ seminat: aliud ce
cidit secus viã. ⁊ ꝯculcatũ est. ⁊ volucres
celi comederũt illud. Et aliud cecidit su
pra petrã: ⁊ natũ aruit qꝛ nõ habebat hu
morem. Et aliud cecidit inter spinas et
simul exorte spine suffocauerunt illud.
Et aliud cecidit in terrã bonaz: ⁊ ortum
fecit fructũ centuplũ. Hec dicẽs clama
bat. Qui habet aures audiendi audiat.
Interrogabant aũt eũ discipuli ei⁹: q̃ es
set hec parabola. Quib⁹ ipe dixit. Vobis
datũ est nosse mysteriũ regni dei: ceteris
aũt in parabol'. vt vidẽtes nõ videant. ⁊
audientes nõ intelligãt. Est aũt hec pa
rabola. Semen est verbũ dei. Qui autẽ
secus viã. hi sunt qui audiũt: deinde ve
nit diabolus ⁊ tollit verbũ de corde eorũ
ne credentes salui fiant. Nã qui sup̃ pe
tram qui cũ audierint cũ gaudio suscipi
unt verbũ. Et hi radices non hñt: qꝛ ad
tempus credũt. ⁊ in tpe temptatiõis re
cedunt. Qd̃ aũt in spinas cecidit: hi sũt
qui audierũt. ⁊ a sollicitudinibus ⁊ diui
tijs ⁊ voluptatib⁹ vite euntes suffocant̃
⁊ nõ referunt fructũ. Qd̃ aũt in bonam
terram: hi sunt qui in corde bono ⁊ opti
mo audiẽtes verbũ retinent: ⁊ fructum
afferunt in patientia. Nemo autẽ lucer
nam accendens operit eã vase. aut subt⁹
lectum ponit: sed supra candelabꝝ ponit
vt intrantes videant lumẽ. Nõ est eniz
occultũ qd̃ non manifestet̃: nec abscõdi
tum qd̃ nõ cognoscat̃ ⁊ in palam veniat
Videte ergo q̃d audiatis. Qui enim ha
bet dabit̃ illi: ⁊ quicũq̃ nõ habet: etiã qd̃
putat se habere auferet̃ ab illo. Venerũt
autẽ ad illũ mater ⁊ frẽs eius: ⁊ nõ pote
rant adire eũ p̃ turba. Et nunciatũ est il
li: Mater tua ⁊ frẽs tui stant foris: volẽ
tes te videre. Qui rñdens dixit ad eos.
Mater mea ⁊ frẽs mei hi sunt: qui ver
bum dei audiũt ⁊ faciũt. Factũ est autẽ
in vna dieꝝ ⁊ ipe ascendit in nauiculam
⁊ discipuli eius. ⁊ ait ad illos: Transfre
temus trans stagnũ. Et ascẽderunt. Et
nauigantib⁹ illis obdormiuit ⁊ descẽdit
procella venti in stagnũ: ⁊ cõpellebantur
⁊ periclitabant̃. Accedẽtes aũt suscitaue
runt eũ dicẽtes: Preceptor perim⁹. At
ille surgens increpauit ventũ ⁊ tẽpesta
tem aque. ⁊ cessauit. ⁊ facta est trãquilli
tas. Dixit aũt illis: Vbi est fides vestra?
Qui timentes mirati sunt ad inuicẽ di
centes: Quis putas hic est. Quia ⁊ ven
tis ⁊ mari imperat. ⁊ obediunt ei? Et na
uigauerunt ad regionẽ gerasenoꝝ. q̃ est

B
Mt. 13. b. Mr 4. b.
ysa. 6. Actu. 18 d. Joh. 12. f.
Mat. 13. c.
Mar. 4. c.

C
j. ii. e. Mat. 5. b
Mar. 4. d
Mat. 10. e.
Mar. 4. d
Mt. 13. b. et 25. e. Mar. 4. e. j. 19. d
Mat. 12. g
Mar. 3. g
Mat. 8. e
Mar. 4. g

D
Mat. 8. f.
Mar. 4. g

contra galileam. Et cū de naui egressus
esset ad terrā occurrit illi vir quidā qui
habebat dēmoniū iam tpibꝫ multis: ⁊ ve
stimento nō induebaſ neqꝫ i domo ma/
nebat sed in monumētis. Jsvt vidit ie
sum ꝓcidit ante illum ⁊ exclamās voce
Mat.8.f. magna dixit/ Quid mihi ⁊ tibi est iesu
Mar.5.b. fili dei altissimi: Obsecro te ne me torq/
as. Precipiebat enī spiritui immundo:
vt exiret ab hoīe. Multis enī tpibꝫ arri/
piebat illū: ⁊ vinciebaſ catenis ⁊ cōpedi/
bus custodit⁹ ⁊ ruptis vinculis agebaſ
Mar.5.b. a dēmonio in deserta/ Interrogauit aūt
illū iesus dicens: Qđ tibi nomē est: At
ille dixit: Legio. Quia intrauerūt dēmo
nia multa in eū. Et rogauerūt illuꝫ: ne
Mat.8.g. imperaret illis vt in abyssuꝫ irent/ Erat
Mar.5.b autē ibi grex porcoꝝ multorū pascentiuꝫ
in monte: ⁊ rogabāt eū vt ꝑmitteret eis
in illos ingredi Et ꝑmisit illis. Exierūt
ergo dēmonia ab hoīe ⁊ intrauerūt in
porcos: ⁊ impetu abijt grex ꝑceps in
Mar.5.b stagnū ⁊ suffocatus est/ Qđ vt viderūt
Joh.10.c. factū qui pascebāt fugerūt: et nūciaueīt
in ciuitatē ⁊ in villas. Exierūt aūt vide/
re qđ factū est ⁊ venerūt ad iesum ⁊ in/
uenerūt hoīem sedentē a quo dēmonia
exierant vestitū: ac sana mente ad pedes
eius ⁊ timuerūt. Nūciaverūt aūt illis ⁊
qui viderāt: quō sanꝰ factꝰ esset a legiōe
Et rogauerūt illū oīs multitudo gera/
Mar.5.c. senoꝝ vt discederet ab ipis: qꝛ magno ti
more tenebaſ/ Ipse autē ascēdens na
uim reuersus est. Et rogauit illuꝫ vir. a
F quo dēmonia exierant vt cum eo esset.
Dimisit autē eū iesus dicēs: Redi in do
mū tuā: ⁊ narra quāta tibi fecit deus. Et
Mat.9.d abijt p vniūsam ciuitatē ꝓdicās q̄nta
Mar.5.d illi fecisset iesus/ Factū est autē cū redi/
Joh.4.g set iesus: excepit illum turba. Erant aūt
oīes expectātes eū. Et ecce venit vir cui
nomen iayrus. ⁊ ipe princeps synagoge
erat ⁊ cecidit ad pedes iesu. rogans euꝫ
vt intraret in domum eiꝰ: qꝛ vnica filia
erat ei fere annoꝝ duodecī. ⁊ hec mori/
batur. Et ꝓtigit dū iret: a turbis cōpri/
Mat.9.d mebatur/ Et mulier quedā erat i fluxu
Mar.5.d sanguinis ab ānis duodecī: que i medi/
cos erogauerat oēm substantiā suā: nec
ab vllo potuit curari. Accessit retro et te
tigit fimbriā vestimēti eius: ⁊ confestim
stetit fluxus sanguis eius. Et ait iesus.
Quis est q̄ me tetigit: Negantibꝫ antez
oīb: dixit petrꝰ ⁊ q̄ cum illo erāt. Nece
ptoꝝ turbe te cōprimūt ⁊ affligūt: ⁊ dici
s q̄s me tetigit: Et dixit iesus. Tetigit me
aliq̄s. Nā ego noui virtutez de me exi
se. Videns autez mlr qꝛ non latuit: tre/
mens venit ⁊ procidit ante pedes eiꝰ: ⁊ ob
quā causam tetigerit eū indicauit coraz
Mat.9.e oī pplo. ⁊ quēadmodū ꝓtestim sanata sit
Mar.5.b At ipse dixit ei/ Filia: fides tua saluaz te
fecit. Vade in pace Adhuc illo loquente
venit quidā ad principez synagoge dicēs
ei: qꝛ mortua ē filia tua: noli vexare illuz
Jesus autē audito hoc verbo rndit patri
puelle: Noli timere. Crede tm̄: et salua
erit. Et cū venisset domū. nō ꝑmisit in/
trare secū quēq̄z: nisi petrū ⁊ iacobū ⁊ io/
hannem: ⁊ ptem ⁊ mtem puelle. Flebāt
Mat.9.f autē oēs ⁊ plangebāt illam. At ille dixit
Mar.5.e Nolite flere/ Non est mortua puella sed
Joh.11.b dormit. Et videbant eū: sciētes qꝛ mor
Mat.9.f tua esset. Ipse autez tenens manū eius
Mar.5.e clamauit dicens/ Puella surge. Et reu
Luc.8.g sus est spūs eius. ⁊ surrexit cōtinuo. Et
Mar.5.f iussit illi dare manducare Et stupuerūt
parentes eiꝰ quibꝫ ꝓcepit/ ne alicui dice
rent quod factum erat. IX
Mat.10.a
Mar.6.a
Mar.3.c
Mar.6.a
Mar.3.c
Mar.6.b
Mar.6.b
Mar.6.b

busdam vero qꝛ helias apparuit: ab alijs
autē qꝛ ꝓpheta vnus de antiquis surrexit
Et ait herodes // Johannē ego decollaui
Quis ē aūt iste de quo ego talia audio?
Et querebat videre eū // Et reuersi apl'i
narrauerūt illi quecūqꝫ fecerūt // ⁊ assum
ptis illis secessit seorsum in locū desertū
qui est bethsaide. Qđ cuꝫ cognouissent
turbe secute sunt illū: ⁊ excepit eos et lo
quebat̄ illis de regno dei et eos qui cura
indigebant: sanabat // Dies aūt cepat de
clinare. Et accedētes duodecim dixerūt
illi. Dimitte turbas: vt euntes in castel
la villasqꝫ que circa sunt diuertant ⁊ in
ueniant escas: qꝛ hic ī loco deserto sum⁹.
Ait autē ad illos // Tos date illis mādu
care. At illi dixerūt // Nō sunt nob plusqꝫ
quinqꝫ panes ⁊ duo pisces: nisi forte nos
eamus ⁊ emamus in oēm hanc turbaꝫ
escas. Erant cutē fere viri quinqꝫ milia
Ait autē ad discipl'os suos. Facite illos
discūbere ꝑ ꝯuiuia quinq̄genos: ⁊ ita fe
cerūt. Et discubuerūt oēs. Acceptis aūt
quinqꝫ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹. respexit ī
celum ⁊ bn̄dixit illis. ⁊ fregit ⁊ distribu
it discipulis suis vt ponerēt ante turbas
Et manducauerūt oēs. et saturati sunt.
Et sublatū est qđ supfuit illis fragmen
torū cophini duodecim // Et factū est cū
solus esset orans. erāt cuꝫ illo ⁊ discipu
li. ⁊ interrogauit illos dicēs: Quem me
dicūt esse turbe. At illi rn̄dert ⁊ dixerūt
Johannē baptistā. alij autē heliā. alij ve
ro qꝛ vn⁹ ꝓpheta de prioribꝫ surrexit. Di
xit aūt illis: Tos aūt quē me esse dicitꝫ?
Rn̄dens simon petr⁹ dixit: Christū dei.
// At ille increpans illos p̄cepit ne cui di
cerent hoc: dicēs // qꝛ optet filiū hoīs mlt
ta pati ⁊ reprobari a senioribꝫ ⁊ principi
bus sacerdotū ⁊ scribis ⁊ occidi. ⁊ tertia
die resurgere // Dicebat aūt ad oēs: Si
q̄s vult post me veīre. abneget semetipꝫ
⁊ tollat crucē suā quotidie. ⁊ sequat̄ me.
Qui enī voluerit aīam suā saluaꝫ facere
ꝑdet illā. Nā qui ꝑdiderit aīam suā pro
pter me: saluā faciet illā: Quid enī pro
ficit hō si lucret̄ vniu̇sum mundū: se au
tem ipm ꝑdat ⁊ detrimentuꝫ sui faciat.

// Naꝫ qui me erubuerit. ⁊ meos sermo Mat. 10. f
nes: hunc fili⁹ hoīs erubescet cū venerit Mar. 8. g
in maiestate sua ⁊ p̄tis ⁊ scōꝝ angeloruꝫ D
// Dico aūt vob: vere sunt aliq̄ hic stātes Mat. 16. g.
qui nō gustabūt mortē donec videāt re Mar. 9. a
gnū dei // Factū est autē post hec verba fe Mat. 17. a.
re dies octo. ⁊ assumpsit petrū ⁊ iacobū Mar. 9. a
⁊ iohannē. ⁊ ascēdit in montē vt oraret
Et facta est dū oraret species vult⁹ eius
altera: ⁊ vestit⁹ eius alb⁹ ⁊ refulgens. Et
ecce duo viri loq̄bant̄ cum illo. Erāt au
tem moyses ⁊ helias visi in maiestate: et
dicebant excessum eius quē cōpleturus
erat in hierusalē. Petr⁹ vero ⁊ q̄ cuꝫ illo
erant: grauati erant somno. Et euigilā
tes viderunt maiestatē eius. ⁊ duos vi
ros qui stabāt cum illo. Et factū est cuꝫ
discederēt ab illo: ait petr⁹ ad iesuꝫ. Pre
ceptor bonū est nos hic esse. et faciamus
tria tabernacula: vnū tibi: ⁊ vnū moysi:
⁊ vnū helie. Nesciens quid diceret. Hec
autē illo loquēte. facta est nubes ⁊ obum
brauit eos. ⁊ timuerūt intrantib⁹ illis in
nubem. Et vox facta est de nube dicens. Mat. 3. g. et. 17.
Hic est fili⁹ meus dilectus: ipm audite. b. Mar. 1. b. et.
Et dū fieret vox: inuētus est iesus solus 9. a. Esa. 42.
⁊ ipi tacuerūt. ⁊ nemini dixerūt in ill' di 2. pe. 1. d. ⁊. s. 3. e
ebus quicqꝫ ex his q̄ viderāt // Factuꝫ est Mat. 17. d. E
autē in sequēti die descēdentib⁹ illis de Mat. 9. c
monte: occurrit illis turba multa Et ec
ce vir de turba exclamauit dicēs: Magi
ster obsecro te: respice in filiū meū: quia
vnic⁹ est mihi Et ecce spūs apprehendit
eū ⁊ subito clamat: ⁊ elidit ⁊ dissipat euꝫ
cū spuma. ⁊ vix discedit dilanians eum
Et rogaui discipulos tuos vt eijcerent
illū: ⁊ nō potuerūt. Rn̄dens autē iesus
dixit // O generatio infidelis ⁊ peruersa: Mat. 17. e
vsqꝫquo ero apud vos ⁊ patiar vos? Ad Mar. 9. c
duc huc filiū tuū. Et cū accederet: elisit
illum demoniū ⁊ dissipauit. Et increpa
uit iesus spūm immūdū ⁊ sanauit pue
rum. ⁊ reddidit illū patri ei⁹. Stupebāt
autē oēs in magnitudine dei. Oībusqꝫ
mirantib⁹ in oīb⁹ q̄ faciebat: dixit ad di
scipulos suos. Ponite vos in cordibus
vestris sermones istos // Filius enī hoīs Mat. 17. f
futurū est vt tradat̄ in manus hominū Mar. 9. e.

F At illi ignorabant verbuz istud ⁊ erat ve
latuz ante eos vt nō sentirent illud: et
timebant eum interrogare de hoc verbo
Mat. 18. a // Intrauit autē cogitatio in eos. q̄s eo/
Mar. 6. e rū maior esset. At iesus videns cogitati
ones cordis illoꝝ apprehendit pueruz. ⁊
statuit illū secus se. ⁊ ait illis Quicunq̄z
susceperit puerū istū in noīe meo me re
cipit. Et quicūq̄z me recepit recipit euz
qui me misit. Nā qui minor est int̄ vos
Mar. 9. f. om̄es: hic maior est // Rn̄dens aūt iohā/
nes dixit: Preceptor. vidim⁹ quēdā in
noīe tuo eijcientē demonia ⁊ ꝓhibuim⁹
eum. q̄z nō sequit̄ nobiscuz. Et ait ad il/
los iesus: Nolite ꝓhibere. Qui enī non
est aduersum vos. pro vobis est. Factuz
est aūt dū cōplerent̄ dies assumptionis
eius: ⁊ ipe faciē suā firmauit vt iret ī hie
rusalē. Et misit nuncios ante cōspectuz
suū. ⁊ eūtes intrauerūt in ciuitatē sama
ritanorū vt pararent illi. Et nō recepert
eum: q̄z facies ei⁹ erat eūtis hierl'm. Cū
vidissent aūt discipuli ei⁹ iacob⁹ ⁊ iohā/
G nes dixerūt: Dn̄e vis dicimus vt ignis
descēdat de celo. ⁊ ꝯsu[illegible]mat illos: Et cō
uersus increpauit illos dicens: Nescitis
Mat. 18. b cuius spirit⁹ estis // Filius hoīs nō venit
aīas ꝑdere sed saluare. Et abierūt in ali
Mat. 8. d ud castellū // Factū est autē ambulantib⁹
illis in via: dixit quidā ad illū: Sequar
te quocūq̄z ieris. Dixit illi iesus: Vulpes
3. Reg. 19. foueas habent. ⁊ volucres celi nidos // fi
Mat. 8. d lius autē hoīs nō habet vbi caput suum
Mat. 8. e. reclinet. Ait aūt ad alteꝝ // Sequere me
Ille autē dixit: Dn̄e: permitte mihi pri/
mū ire. ⁊ sepelire patrez meum: Dixitq̄z
ei iesus: Sine vt mortui sepeliant mor
tuos suos. tu autē vade et annuncia re/
gnum dei. Et ait alter: Sequar te dn̄e
sed ꝑmitte mihi primū renūciare his q̄
domi sunt. Ait ad illū iesus: Nemo mit
tens manus suas ad aratrum ⁊ aspiciēs
retro: aptus est regno dei. X

A Post hec autē designauit dn̄s et
alios septuagintaduos. ⁊ misit
illos binos ante faciez suam in
omnē ciuitatē ⁊ locum quo erat ipe ven
Mat. 9. g turus. Et dicebat illis // Messis quidez
multa: oparij autē pauci. Rogate ḡ dn̄z
messis vt mittat oparios in messem suā
// Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos in Mat. 10. c
ter lupos. Nolite portare sacculum neq̄z
peram neq̄z calciamēta. ⁊ nemiuē ꝑ viaz Mat. 10. b
salutaueritis // In quācunq̄z domum in Mar. 6. b
traueritis: primū dicite pax huic domui
⁊ si ibi fuerit fili⁹ pacis requiescet super
illū pax vr̄a: sin autē. ad vos reuertetur. C
In eadē aūt domo manete. edētes ⁊ bi
bentes que apud illos sunt // Dignus ē Mat. 10. b
enī opari⁹ mercede sua. Nolite transire et. 10. b.
de domo in domū. Et in quācūq̄z ciuita/
tem intraueritis ⁊ suscepint vos. mādu D
cate que apponunt̄ vobis. ⁊ curate infir Mat. 10. b.
mos qui ī illa sūt // ⁊ dicite illis. appropi Mar. 16. f
quabit in vos in regnū dei. In quācūq̄z
autē ciuitatē intraueritis ⁊ nō suscepint
vos: exeuntes in plateas ei⁹ dicite: Etiā
puluerē qui adhesit nobis de ciuitate ve
stra extergim⁹ in vos. Tn̄ hoc scitote q̄z
appropinquabit regnū dei. Dico vobis
q̄z sodomis in die illa remissi⁹ erit q̄z illi
ciuitati // Ve tibi coroçaim. ve tibi beth/ Mat. 11. c
saida. q̄z si in tyro ⁊ sidone facte fuissent E
virtutes que facte sunt in vobis. olim ī
cilitio ⁊ cinere sedentes peniterent. Ve/
runtamē tyro ⁊ sidoni remissius erit ī iu
dicio q̄z vobis. Et tu capharnaum vsq̄z
ad celum exaltata: vsq̄z ad īfernū demer
geris // Qui vos audit me audit. ⁊ q̄ vos Mt. 10. g. et. 10. a. Joh. 14. c
spernit me spernit. Qui aūt me spernit.
spernit eum qui misit me. Reuersi sunt
aūt septuagintaduo cū gaudio dicētes:
Dn̄e: etiā demonia subijciunt̄ nobis in
noīe tuo. Et ait illis: Videbā sathanaz Mar. 16. g. f
sicut fulgur de celo cadentez // Ecce dedi
vobis ptātem calcandi supra serpentes
⁊ scorpiones ⁊ sup̄ omnē virtutē inimi
ci. ⁊ nihil vobis nocebit. Veruntamē in
hoc nolite gaudere: q̄z spūs vobis subij/
ciuntur. Gaudete autē: q̄ noīa vr̄a scri/
pta sunt in celis. In ipa hora exultauit ī Mat. 11. f
spirituscō ⁊ dixit // Cōfitebor tibi dn̄e pt̄
celi ⁊ terre: q̄ abscondisti hec a sapienti/
bus ⁊ prudentib⁹ ⁊ reuelasti ea paruulis Mat. 11. g
Etiā pr̄: qm̄ sic placuit an̄ te. Oīa mihi Joh. 16. c
tradita sunt a patre meo: Et nemo scit

quis sit filius nisi pater. ⁊ quis sit pr̄ nisi
filius. ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Et cō
uersus ad discipulos suos dixit // Beati
oculi qui vidēt que vos videt⁹: Dico eī
vobis: ꝙ multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt
videre que vos videtis. ⁊ nō viderūt. et
audire que auditis. ⁊ nō audierunt // Et
ecce quidā legisperit⁹ surrexit temptans
illū ⁊ dicens: Magister: quid faciēdo vi
tam eternā possidebo? At ille dixit ad eū
In lege q̄d scriptū est? Quō legis? Ille
rn̄dēs dixit: Diliges dn̄m deū tuū ex to/
to corde tuo ⁊ ex tota aīa tua. ⁊ ex oībus
viribꝫ tuis. ⁊ ex om̄i mente tua // ⁊ proxi/
mū tuū sicut teip̄m. Dixitq̄ illi: Recte
rn̄disti: Hoc fac ⁊ viues // Ille aūt volēs
iustificare seip̄m dixit ad iesum: Et q̄s ē
meus ꝓxim⁹? Suspiciens aūt iesus di/
xit: Homo quidā descēdebat ab hierl'm
in hiericho ⁊ incidit in latrones: q̄ etiaꝫ
despoliauerūt eū. ⁊ plagis imposit⁹ abie
runt semiuiuo relicto: Accidit aūt vt sa
cerdos quidā descēderet eadē via. ⁊ viso
illo p̄teriuit. Similiter ⁊ leuita: cū esset
secus locū ⁊ videret eū pertransijt. Sa
maritanus aūt quidā iter faciens venit
secus eū. ⁊ vidēs euꝫ. misericordia mot⁹
est. Et appropians alligauit vulnera ei⁹
infundens oleū ⁊ vinū. ⁊ imponēs illuꝫ
in iumentū suū duxit in stabulū. ⁊ curaꝫ
ei⁹ egit. Et altera die ꝓtulit duos dena/
rios: ⁊ dedit stabulario. ⁊ ait: Curam illi
us habe. ⁊ q̄dcunq̄ superogaueris. ego
cū rediero reddam tibi: Quis hoꝝ triuꝫ
videt̄ tibi ꝓximus fuisse illi qui incidit ī
latrones? At ille dixit: Qui fecit miseri/
cordiam in illū. Et ait illi iesus: Vade ⁊
tu fac similiter. Factū est aūt dū irent. ⁊
ipse intrauit in quoddā castellū. ⁊ muli/
er quedā martha noīe excepit illū in do
mū suā. ⁊ huic erat soror nomīe maria
Que etiā sedens secus pedes dn̄i audie
bat verbū illius: martha autē satagebat
circa frequens ministeriū. Que stetit ⁊
ait: Dn̄e: nō est tibi cure ꝙ soror mea re
liquit me solaꝫ ministrare? Dic g̊ illi vt
me adiuuet. Et rn̄dēs dixit illi domin⁹
Martha martha sollicita es ⁊ turbaris
erga plurima. Porro vnū est necessari/
um. Maria optimā ꝑtem elegit: que nō
auferetur ab ea.

XI

Et factū est cū esset in quodaꝫ lo
co orans: vt cessauit. dixit vn⁹ ex
discipulis eius ad eū. Dn̄e: doce
nos orare: sicut docuit iohānes discipu
los suos. Et ait illis // Cuꝫ oratis dicite:
Pater sanctificet̄ nomē tuuꝫ adueniat
regnū tuū: panē nostrū quotidianuꝫ da
nobis hodie. ⁊ dimitte nob̄ peccata nr̄a:
siquidē ⁊ nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is
⁊ ne nos inducas in temptationem. Et
ait ad illos: Quis vr̄m habebit amicuꝫ
⁊ ibit ad illū media nocte ⁊ dicet illi: ami
ce cōmoda mihi tres panes: q̄m amicus
meus venit de via ad me. ⁊ nō habeo q̄d
ponam ante illū. ⁊ ille deintus rn̄dēs di/
cat. noli mihi molestus esse. iam ostium
clausum est // ⁊ pueri mei mecū sunt ī cu
bili: nō possum surgere ⁊ dare tibi? Et il
le si ꝑseuerauerit pulsans. dico vob̄. et si
nō dabit illi surgens. eo ꝙ amicus eius
sit: ꝓpter improbitatē tn̄ eius surget: et
dabit illi quotquot habꝫ necessarios. Et
dico ego vobis // Petite ⁊ dabit̄ vob̄. q̄ri
te ⁊ inuenietis: pulsate et aperiet̄ vobis.
// Om̄is enī qui petit accipit. ⁊ qui q̄rit ī
uenit: ⁊ pulsanti aperiet̄. Quis aūt ex vo
bis pr̄em petit panem: nūquid lapidem
dabit illi? Aut piscem: nūquid pro pisce
serpentē dabit illi? Aut si petierit ouum
nūquid porrigꝫ illi scorpionē? Si ergo
vos cū sitis mali nostis bona data dare
filijs vr̄is: q̄ntomagis pr̄ vr̄ celest⁹ de ce
lo dabit sp̄m̄ bonū petentibꝫ se // Et erat
eijciens demoniū ⁊ illud erat mutum: ⁊
cū eiecisset demoniū locutus est mutus
⁊ ammirate sunt turbe. Quidā autez ex
eis dixerūt: In beelçebub pr̄icipe demo/
niorū eijcit demoniū // Et alij temptan/
tes: signn̄ de celo q̄rebant ab eo. Ip̄e au
tem vt vidit cogitatiōes eorū dixit eis:
Omne regnū in se diuisum. desolabit̄.
⁊ domus supra domū cadet. Si aūt ⁊ sa
thanas in seip̄m diuisus est: quō stabit
regnuꝫ eius? q̄r dicitis in beelçebub me
eijcere demōia? Si aūt ego ī beelçebub

A
Mat. 6. c
Ro. 8. d
Job. 19. Esa. 8.
B
Mat. 7. b. Ja. i a.
Joh. 16. f.
Mt. 9. f. et: 12. c.
Mat. 12. c.
Mar. 3. e.
Mat. 12. e.
C
Mat. 12. d.
Mar. 3. f.

eijcio demonia: filij vr̄i in quo eijciunt?
Ideo ipsi iudices vr̄i erūt. Porro si in
digito dei eijcio demonia: ꝓfecto ꝑuenit
in vos regnū dei. Cū fortis armatus cu
stodit atriū suuz: in pace sunt ea q̄ possi/
det. Si aūt fortior eo sup̄ueniēs vicerit
eum: vniūsa arma ei⁹ auferet in quibus
ꝯfidebat. ⁊ spolia ei⁹ distribuet. Qui nō
est mecū. ꝯtra me est. ⁊ q̄ nō colligit me/
Mat. 12. f cū dispergit // Cū immūdus spūs exierit
de hoīe. ambulat ꝑ loca inaquosa. q̄rens
requiē. ⁊ nō inueniēs dicit: Reuertar in
domū meā vnde exiui. Et cū venerit in/
D uenit eā scopis mundatā. Tūc vadit et
assumit septē alios spirit⁹ secū neq̄ores
se. ⁊ ingressi habitant ibi. Et fiūt nouis/
sima hoīs illi⁹ peiora prioribꝫ. Factuz est
autē cū hec diceret: extollens vocē q̄dam
mulier de turba dixit illi: Beat⁹ venter
qui te portauit. et vbera q̄ suxisti. At ille
dixit: Quinimo beati qui audiūt verbū
dei: ⁊ custodiūt illud. Turbis aūt cōcur/
Mat. 12. f. rentibꝫ cepit dicere // Generatio hec ge/
Mar. 8. c. neratio nequā est: signū querit: ⁊ signuz
nō dabit̄ ei nisi signū ione. Nā sicut fuit
ionas signū niniuitis: ita erit ⁊ fili⁹ hoīs
3. Reg. 10. generationi isti // Regina austri surget ī
2. Parli. 9. iudicio cū viris generatiōis hui⁹ ⁊ ꝯdē
nabit illos: q̄z venit a finibꝫ terre audire
sapientiā salomonis. Et ecce plus q̄ꝫ sa/
Jone. 3. lomon hic // Viri niniuite surgent ī iudi
Mat. 12. f. cio cū generatione hac ⁊ ꝯdemnabūt il/
E lam: q̄z penitentiā egerūt in p̄dicatiōe io
s. 8. c. Mat. 5. b ne. Et ecce pl⁹ q̄ꝫ iona hic // Nemo lucer/
Mar. 4. d. nam accēdit et in abscondito ponit neq̄ꝫ
sub modio sed supra candelabꝝ: vt q̄ in/
Mat. 6. e grediunt̄. lumē videāt // Lucerna corpis
tui est oculus tu⁹. Si oculus tu⁹ fuerit
simplex. totū corp⁹ tuum luciduz erit: si
autē nequā fuerit: etiā corpus tuū tene
brosum erit. Vide ḡ ne lumē q̄d in te ē
tenebre sint. Si ḡ corpus tuū totū luci
dum fuerit nō h̄ns aliquā ꝑtez tenebra
rū: erit lucidū totū: Et sicut lucerna ful/
goris illuminabit te. Et cū loqueret̄. ro
gauit illū quidaz phariseus vt prāderet
apud se. Jesus aūt ingressus recubuit.
F Phariseus autē cepit intra se reputans

dicere: quare nō baptiçat⁹ esset añ pran
dium? Et ait dn̄s ad illū // Nūc vos pha/ Mat. 23. c
risei q̄d deforis est calicis ⁊ catini mūda
tis: q̄d aūt int⁹ est vr̄m. plenū est rapina
⁊ iniquitate. Stulte: nōne qui fecit q̄d
deforis est: etiam id q̄d deintus est fecit?
Verūtamē q̄d sup̄est date elemosynam Mat. 23. d
⁊ ecce oīa mūda sunt vob // Sed ve vob
phariseis q̄ decimatis mentā ⁊ rutam ⁊
om̄e olus. ⁊ p̄teritis iudiciū ⁊ charitatē
dei. Hec aūt oportuit facere ⁊ illa non o/ Mat. 23. b
mittere // Ve vob phariseis: qui diligitis
primas cathedras in synagogis ⁊ saluta Mat. 23. c
tiones in foro // Ve vobis q̄z estis vt mo
numēta q̄ nō parent: ⁊ hoīes ambulātes G
supra nesciūt. Rn̄dens aūt quidaz ex le/
gisperitis ait illi: Magister: hec dicēs eti/ Mat. 23. a
am ꝯtumeliā nob facis. At ille ait: Et vo
bis legisp̄itis ve q̄z oneratis hoīes one/
ribꝫ q̄ portare nō possunt. ⁊ ip̄i vno digi/
to vr̄o nō tangit̄ sarcinas. Ve vob qui
edificatis monumēta ꝓphetaꝝ: p̄res aūt
vr̄i occiderūt illos. Profecto testificami
ni q̄ ꝯsentitis opibꝫ patrū vr̄oꝝ: q̄m qui
dem ip̄i eos occiderūt. vos autē edificat̄
eoꝝ sepulcra. Propterea ⁊ sapīa dei dixit Mat. 23. f
// Mittam ad illos ꝓphetas ⁊ ap̄los. et ex
illis occident ⁊ p̄sequent̄: vt inquiratur
sanguis oīm ꝓphetaꝝ qui effusus ē a cō/
stitutione mūdi a generatiōe ista: a san/
guine abel vsq̄ꝫ ad sanguinez çacharie. q̄
perijt inter altare ⁊ ede[illegible]. Ita dico vob Mat. 23. b
requiret̄ ab hac generatiōe // Ve vob le/
gisperitis qui tulistis clauem sciētie: ip̄i
nō introistis. ⁊ eos qui introibant ꝓhi/
buistis. Cū autē hec ad illos diceret. cepe
rūt pharisei ⁊ legisperiti grauiter insiste Act. 23. a
re // ⁊ os ei⁹ opprimere de multis insidiā
tes ei: ⁊ querentes aliquid capere de ore A
eius vt accusarent eum.

XII

Multis aūt turbis ꝯcurrētibꝫ ita
vt se inuicem ꝯculcarent: cepit
dicere ad discipulos suos // Attē Mt. 6. b. Mt. 8. c. Mt. 10. d. Mar. 4. d.
dite a fermēto phariseoꝝ quod est hypo
crisis // Nihil enim opertū est quod non
reueletur: neq̄ꝫ absconditū quod nō scia Mat. 12. c
tur // Quoniā que in tenebris dixistis: in
lumine dicent̄. et q̄d in aure locuti estis

in cubiculis p̄dicabit̄ in tectis. Dico au
tem vobis amic̄ meis ne terreamini ab
his qui occidūt corp⁹. ⁊ post hec non hn̄t
ampli⁹ quid faciāt // Ostendam autē vo/
bis quē timeatis. Timete eū qui postq̄
occiderit habet ptātem mittere in gehē
nam. Ita dico vob̄ hunc timete. Nōne
quinq̄ passeres veneūt dipondio: et vn⁹
ex illis nō est in obliuione corā deo // Sz
⁊ capilli capitis vr̄i om̄s numerati sunt
Nolite ergo timere: multis passeribus
pluris estis vos // Dico aūt vob̄ oīs qui/
cunq̄ ꝯfessus fuerit me corā hoīb⁹: ⁊ fili/
us hom̄is ꝯfitebit̄ illi coram angelis dei
// Qui aūt negauerit me coraz hoīb⁹: ne/
gabit̄ corā angel' dei // Et oīs qui dicit ver
bum in filiū hoīs remittet̄ illi: ei aūt qui
in sp̄m̄ scm̄ blasphemauerit nō remittet̄
// Cū autē inducent vos in synagogas. ⁊
ad magistrat⁹ ⁊ potestates: nolite sollici/
ti esse q̄liter aut quid rn̄deatis aut quid
dicatis. Sp̄ūs enī sanct⁹ docebit vos in
ip̄a hora: q̄d oporteat vos dicere. Ait aūt
ei quidā de turba. Mgr̄ dic fratri meo:
vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit
ei: Homo // quis me ꝯstituit iudicem aut
diuisorē supra vos? Dixitq̄ ad illos. Vi
dete ⁊ cauete ab oī auaricia q̄ nō in abū
dantia cui⁹ q̄ vita ei⁹ ē ex his q̄ possidet
Dixit autē sil'itudinē ad illos dicēs. Ho
minis cuiusdā diuitis vberes fructus a/
ger attulit: et cogitabat intra se dicens:
Quid faciā: q̄ non habeo quo ꝯgregem
fruct⁹ meos? Et dixit: Hoc faciam // De
struam horrea mea: ⁊ maiora faciā ⁊ illuc
ꝯgregabo oīa que nata sunt mihi ⁊ bona
mea: ⁊ dicam aīe mee: Anīa habes mlta
bona posita in annos plurimos: req̄esce
comede. bibe. epulare. Dixit autē illi de⁹
Stulte hac nocte aīam tuā repetūt a te
Que autē parasti: cui⁹ erunt? Sic est q̄
sibi thesauriçat ⁊ nō est in deū diues. Di
xitq̄ ad discipulos suos // Ideo dico vob̄
Nolite solliciti esse aīe vr̄e quid mandu
cetis neq̄ corpi quid induamini. Anīa
plus est q̄ esca. ⁊ corp⁹ plus q̄ vestimen
tum. Considerate coruos: q̄ non semi/
nant neq̄ metunt quib⁹ nō est cellariū
neq̄ horreū. ⁊ deus pascit illos. Quāto/
magis vos pluris estis illis. Quis autē
vr̄m cogitādo potest adijcere ad staturā
suā cubitū vnū? Si ergo neq̄ q̄d mini
mū est potestis: q̄d de ceteris solliciti estꝫ
// Considerate lilia quō crescūt. Non la/ Mat. 6. f.
borant neq̄ nent. Dico aūt vob̄: nec salo
mon in oī gloria sua vestiebat̄ sicut vnū
ex istis. Si autē fenum q̄d hodie est in
agro et cras in clibanū mittit̄: de⁹ sic ve/
stit: quanto magis vos pusille fidei? Et
vos nolite q̄rere quid manducetis. aut
quid bibatis. et nolite in sublime tolli.
Hec autē oīa gentes mundi q̄runt. Pa
ter autē vr̄ scit q̄m̄ his indigetis // Verū Mat. 6. g
tamē querite primū regnū dei ⁊ iusticiā
eius: ⁊ hec oīa adijcient̄ vobis. Nolite ti
mere pusillus grex: q̄ cōplacuit p̄ri vr̄o
dare vobis regnū // Vendite q̄ possidetis Mat. 9. e
⁊ date elemosynā // Facite vobis sacculos Mar. 10. c
qui nō veterascūt: thesaurū nō deficientē Mat. 6. d
in celis. Quo fur nō appropiat. neq̄ ti/
nea corrumpit // Vbi enī thesaur⁹ vester Mat. 6. e.
est. ibi ⁊ cor vestrū erit. Sint lumbi vr̄i E
precincti ⁊ lucerne ardētes in manibus
vr̄is. ⁊ vos similes hoīb⁹ expectantib⁹ do
minū suū q̄n̄ reuertat̄ a nuptijs: vt cum
venerit ⁊ pulsauerit cōfestim aperient ei
// Beati serui illi: q̄s cū venerit dn̄s inue Mat. 24. g.
nerit vigilātes. Amē dico vob̄: q̄ precin
get se ⁊ faciet illos discūbere. ⁊ trausiens
ministrabit illis. Et si venerit in secūda
vigilia. ⁊ si in tertia vigilia venerit. ⁊ ita
inuenerit: beati sunt serui illi // Hoc autē Mat. 24. f.
scitote q̄m̄ si sciret p̄familias qua hora Mar. 13. g.
fur veniret: vigilaret vtiq̄. ⁊ nō sineret
p̄fodi domū suam. Et vos estote parati:
q̄ qua hora nō putatis fili⁹ hoīs veniet.
Ait aūt ei petrus: Dn̄e ad nos dicis hāc
parabolam: an ⁊ ad oēs? Dixit autē dn̄s
// Quis putas est fidelis dispensator et Mat. 24. e
prudens: quē cōstituit dn̄s supra famili
am suā vt det illis in tp̄e tritici mensu/
ram? Beat⁹ ille seruus quē cuz venerit
dn̄s inuenerit ita facientē. Vere dico vo F
bis: q̄m̄ supra oīa que possidet cōstituet
illum. Q̄ si dixerit seru⁹ ille ī corde suo.
moram facit dn̄s meus venire ⁊ ceperit

percutere seruos ⁊ ancillas·⁊ edere et bi
bere ⁊ inebriari: veniet dñs serui illius in
die qua nō spēret ⁊ hora q̄ nescit· et diui/
det eum: partēq; eius cū infidelibus po/
Jac·4·d net/ Ille autē seruus q̄ cognouit voluta
tem dñi sui·⁊ nō se præpauit·⁊ non fecit
Osee·4· ꝑm voluntatez ei⁹: vapulabit multȝ/ qui
autē nō cognouit ⁊ fecit digna plagȝ va
pulabit paucis. Cui aūt cui multū da/
tum est multū q̄rēt ab eo: ⁊ cui cōmēda/
uerūt multū: plus petent ab eo. Ignez
veni mittere in terrā·⁊ quid volo nisi vt
G accendatur? Baptisma aūt habeo bapti
Mat·io·f çari: ⁊ quō coarter vsq; dū ꝑficiat/ Pu/
tatis q̄ pacē veni mittere in terrā? Nō
dico vobis: sed sepationē. Erūt enī ex hō
quinq; in domo vna diuisi: tres in duos
⁊ duo in tres diuidēt: pater in filiū·⁊ fi
lius in patrē suū: mater in filiā·⁊ filia in
matrē: socrus in nurū suā·⁊ nurus ī so/
Mat.io·a crū suā/ Dicebat aūt ad turbas. Cuz vi
deritis nubem orientē ab occasu· statim
dicitis nimbꝰ venit·⁊ ita fit·⁊ cū austruz
flantem: dicitȝ q̄ estus erit et fit. Hypo/
crite faciē celi ⁊ terre nostis probare· hoc
aūt tps quō nō ꝓbatis? Quid aūt ⁊ a vo
bisipsis nō iudicatis q̄ iustū est? Cū au
tē vadis cū aduersario tuo ad principez
in via: da operam liberari ab illo: ne for/
te trahat te ad iudicez: et iudex tradat te
exactori·⁊ exactor mittat te in carcerem
Mt·5·d·⁊·18·g Dico tibi: non exies inde donec etiā no/
uissimū minutū reddas. XIII
A Aderant aūt quidā ipo ī tpe nū/
ciantes illi de galileis: quoz san
guinē pilat⁹ miscuit cum sacrifi
cijs eoz. Et rñdens dixit illis: Putatis
Mt·4·e·Mar· q̄ hi galilei p̄ oībus galileis pctōres fue
i·c·Actȝ·2·d·et· rint: q̄ talia passi sunt/ Nō dico vob: sed
3·d·Apoc·2·d· nisi pēnitentiā habueritȝ· oēs sil̄r pibitȝ
sicut illi decē ⁊ octo supra q̄s cecidit tur/
ris in syloe ⁊ occidit eos. Putatis q̄ et
ipsi debitores fuerint: ꝑter oēs hoies ha
Ezech·18· Eccȝ bitantes in hierl̄m / Nō dico vobis: sed
17·Actz·3·d· si nō pēnitentiā habueritȝ: oēs similiter
pibitis. Dicebat aūt ⁊ hanc sil̄itudinez.
B Arborem fici habebat quidā plantatā in
vinea sua·⁊ venit querens fructū in illa
⁊ nō inuenit. Dixit aūt ad cultorem vi Mat·21·c
nee/ Ecce anni tres sūt ex quo venio q̄/ Mar·11·c
rens fructū in ficulnea hac·⁊ nō inuenio Daniel·4
Succide ergo illā. Et quid etiā terraz
occupat? At ille rñdens dixit illi: Domi
ne: dimitte illā ⁊ hoc anno vsq; dū fodiā
circa illā ⁊ mittam stercora. Et siquidez
fecerit fructū: sinaūt in futurū succides Mat·21·b
eam/ Erat autē docens in synagoga eoz Mar·3·a
sabbatis. Et ecce mulier q̄ habebat spīm
infirmitatis annis decē ⁊ octo· ⁊ erat icli j·14·a·
nata· nec oīno poterat sursum respicere
Quā cū videret ihesus: vocauit eaz ad se. C
⁊ ait illi: Mulier dimissa es ab infirmi/ Mt·12·b·Mr
tate tua/ Et imposuit illi manus·⁊ cōfe/ 3·g·Lc·6·a
stim erecta est·⁊ glorificabat deū. Respō
dens aūt archisynagogus indignans: q̄
sabbatȝ curasset ihesus: dicebat turbe: Sex
dies sunt in q̄bus oportet opari. In his
ergo venite ⁊ curamini: et nō in die sab/
bati. Rñdens aūt ad illū dñs dixit: Hy/
pocrite vnusquisq; vrm sabbato nō sol/ D
uit bouē suū aut asinū a p̄sepio et ducit
adaquare? Hanc aūt filiā abrae quā alli
gauit sathanas: ecce decem ⁊ octo annis
nō oportuit solui a vinculo isto die sab/
bati? Et hec cū diceret: erubescebāt oēs
aduersarij ei⁹·⁊ ois ꝑl̄s gaudebat ī oni
uersis q̄ gloriose fiebant ab eo. Dicebat
ergo. Cui simile est regnū dei·⁊ cui simi Mat·13·d
le estimabo illud/ Simile ē grano sina/ Mar·4·h
pis· q̄ acceptū homo misit in hortū suū
⁊ creuit·⁊ factū est in arborē magnā·⁊ vo
lucres celi requieuerūt in ramis ei⁹. Et
itez dixit: Cui simile estimabo regnum Mat·13·d E
dei/ Simile est fermēto q̄ acceptū mu Mat·24·g
lier abscondit ī farine sata tria: donec fer
mentaret totum/ Et ibat p ciuitates et
castella docens: ⁊ iter faciens in hierl̄m.
Dixit aūt illi quidā. Dñe: si pauci sūt qui Mat·7·c
saluāt⁹? Ipse aūt dixit ad illos. Conte Job·14·
dite intrare p angustam portam· q̄ mul
ti dico vobis q̄rent intrare ⁊ nō poterūt
Cum aūt intrauerit ptfamilias et clau/
serit ostium: incipietis foris stare· et pul
sare ad ostiū dicētes: dñe aperi nob·⁊ re
spondens dicet vob/ Nescio vos vnde si/ Mat·7·d
tis. Tunc incipietis dicere: Comedimus 25·b

mus coram te ⁊ bibim⁹. ⁊ in plateis no
stris docuisti. Et dicet vobis: Nescio vos
vnde sitis // Discedite a me oēs operarij
iniquitatis // Ibi erit fletus ⁊ stridor den
tium: cū videritis abraaz ⁊ ysaac ⁊ iacob
⁊ oēs ꝓphetas in regno dei: vos autez ex
pelli foras // Et venient ab oriente et occi
dente ⁊ aquilone ⁊ austro. ⁊ accūbent ī re
gno dei // Et ecce sunt nouissimi q̄ erant
primi. ⁊ sunt primi q̄ erāt nouissimi. In
ip̄a die accesserūt q̄dā phariseoꝝ dicētes
illi: Exi et vade hinc qꝛ herodes vult te
occidere. Et ait illis: Ite ⁊ dicite vulpi
illi. Ecce eijcio demonia et sanitates ꝑfi
cio hodie ⁊ cras. ⁊ tertia die ꝯsumor. Ele
runtamē oportet me hodie ⁊ cras ⁊ seq̄n
ti die ambulare: qꝛ nō capit ꝓphetā peri
re extra hierl'm. Hierusalē hierl'm q̄ oc
cidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos qui mittun
tur ad te. Quotiēs volui ꝯgregare filios
tuos quēadmodū auis nidū suū sub pē
nis. ⁊ noluisti. Ecce relinquet' vob' dom⁹
vr̄a deserta. Dico aūt vobis: qꝛ nō vide
bitis me donec veniat cū dicetis: benedi
ctus qui venit in noīe dn̄i. XIIII

Et factū est cū introisset iesus in
domū cuisdaz principis pharise
orū sabbato manducare panem
⁊ ipsi obseruabāt eū. Et ecce homo qui
dam hydropicus erat ante illum: Et re
spondēs iesus: dixit ad legispitos ⁊ pha
riseos dicens // Si licet sabbato curare?
At illi tacuerūt. Ipse vero apprehensum
sanauit eū ac dimisit. Et rn̄dens ad illos
dixit // Cui⁹ vr̄m asinus aut bos in puteū
cadet. ⁊ nō ꝯtinuo extrahet illum die sab
bati? Et non poterant ad hec rn̄dere illi.
// Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos parabolam
intendens quō primos accubitus elige
rent: dicens ad illos: Cū inuitatus fue
ris ad nuptias nō discūbas in primo lo
co. ne forte honoratior te sit inuitat⁹ ab
illo. ⁊ veniens is qui te ⁊ illū vocauit. di
cat tibi. da huic locū: ⁊ tūc incipias cū ru
bore nouissimū locū tenere. Sz cū voca
tus fueris. vade recumbe in nouissimo
loco: vt cū venerit qni te inuitauit dicat
tibi: Amice ascende supius. Tunc erit ti
bi gloria coram simul discumbentibus:
// qꝛ oīs qui se exaltat hūiliabit'. et qui se
hūiliat exaltabit'. Dicebat aūt ⁊ ei qui se
inuitauerat. Cū facis prandiū aut cenā
noli vocare amicos tuos neqꝫ frēs tuos
neqꝫ cognatos neqꝫ vicinos. neqꝫ diui
tes. ne forte ⁊ ipsi te reinuitent ⁊ fiat ti
bi retributio // Sed cū facis ꝯuiuiū voca
paupes debiles claudos ⁊ cecos: et beat⁹
eris: qꝛ nō hn̄t retribuere tibi. Retribu
etur enī tibi in resurrectiōe iustoꝝ. Hec
cū audisset quidā de simul dicūbentibus
dixt illi // Beatus qui māducabit panez
in regno dei. At ipse dixit ei // Homo qui
dam fecit cenā magnam. ⁊ vocauit mul
tos. Et misit seruū suū hora cene dicere
inuitatis vt venirēt. qꝛ iam parata sunt
oīa. Et ceperūt simul oēs excusare. Pri
mus dixit ei: Villam emi. et necesse ha
beo exire ⁊ videre illā. Rogo te: habe me
excusatū. Et alter dixit: Juga boum emi
quinqꝫ. ⁊ eo probare illa. Rogo te: habe
me excusatū. Et alius dixit: Vxorem du
xi. ⁊ ideo nō possum venire. Et reuersus
seruus nunciauit hec dn̄o suo. Tunc ira
tus pr̄familias dixit seruo suo: Exi cito
in plateas ⁊ vicos ciuitatis: ⁊ paupes ac
debiles ⁊ cecos ⁊ claudos introduc huc
Et ait seruus: Dn̄e: factū est vt impasti
⁊ adhuc locus est. Et ait dn̄s seruo: Exi
in vias ⁊ sepes ⁊ compelle intrare: vt im
pleatur dom⁹ mea // Dico aūt vob': qꝛ ne
mo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabit
cenam meā. Ibant aūt turbe multe cuz
eo. ⁊ cōuersus dixit ad illos // Si quis ve
nit ad me ⁊ nō odit prēm suū ⁊ mrēm ⁊
vxorez ⁊ filios ⁊ fratres ⁊ sorores. adhuc
autē ⁊ aīam suā: nō potest me⁹ esse disci
pulus // Et qui nō baiulat crucē suā ⁊ ve
nit post me: nō potest me⁹ esse discipulus
Quis enī ex vobis volens turrim edifi
care: nōne prius sedens computat sum
ptus qui necessarij sunt si habeat ad ꝑfi
ciendū: ne postq̄ꝫ posuerit fundamentuz
⁊ non potuerit perficere: om̄es qui vidēt
incipiant illudere ei dicentes: quia hic
homo cepit edificare ⁊ nō potuit cōsum
mare? Aut quis rex iturus committere

C
Mat. 23. b.
Ja. 4. c.
Tobie. 4.
D
ps. 77.
Mat. 22. a
Apoc. 19. b.
E
Mat. 6. c.
F
Mat. 10. g
Mat. 10. g. et
16. f. Mr. 8.
g. s. 9. c.
G

bellum aduersus aliũ regem: nõ sedens
prius cogitat si possit cũ decem milibus
occurrere ei. qui cũ viginti milib⁹ venit
ad se: Alioquin adhuc illo longe agente
legationẽ mittens rogat ea que pac⁹ sũt
Mat. 10. g. // Sic ergo oĩs ex vob qui nõ renunciat
j. 18. e. oĩbus que possidet: nõ potest me⁹ esse di
Mat. 5. b. scipulus // Bonũ est sal. Si autẽ sal eua/
Mar. 9. g nuerit: in quo ꝯdietur? Neq; in terram
neq; in sterquilinium vtile est: sed foras
A mittet. Qui hz aures audiẽdi audiat.
Mat. 9. b. // Erant aũt appropin/ XV
Mar. 2. d. quantes ei publicani ⁊ pctõres
vt audirent illũ. Et murmura
bant pharisei ⁊ scribe dicẽtes: qꝛ hic pec/
Mat. 18. b. catores recipit ⁊ manducat cũ illis // Et
B ait ad illos ꝑabolam istam dicẽs: Quis
ex vobis homo q̃ habet centũ oues. et si
ꝑdiderit vnã ex illis. nõne dimittit no/
nagintanouẽ in deserto et vadit ad illaz
que ꝑierat donec inueniat eã? Et cuz in
uenerit eã. imponit in hũeros suos gau
dens ⁊ veniens domũ ꝯuocat amicos et
vicinos dicens ill' // Cõgratulamini mi/
hi: qꝛ ĩueni ouẽ meã q̃ ꝑierat. Dico vob
q̃ ita gaudiuz erit ĩ celo sup vno pctõre
penitentiã agente: q̃z sup nonagĩtanouẽ
C iustis q̃ nõ indigẽt penitẽtia. Aut q̃ mu/
lier hñs drachmas decẽ: si ꝑdiderit dra/
chmam vnã. nõne accendit lucernaz et
euertit domũ ⁊ querit diligẽter donec ĩ/
neniat eam? Et cũ inuenerit cõuocat a/
micas ⁊ vicinas. dicens: Cõgratulami
ni mihi. qꝛ inueni drachmã quã ꝑdide/
ram. Ita dico vob: gaudiũ erit coraz an
gelis dei sup vno pctõre penitentiã agẽ
te. Ait aũt: Homo quidaz habuit duos
D filios. ⁊ dixit adolescẽtior ex illis pr̃i. Pa
ter. da mihi portionẽ sube q̃ me ꝯtingit
Et diuisit illis subam. Et nõ post mul/
tos dies: ꝯgregatis oĩbus adolescentior
fili⁹ ꝑegre ꝓfectus est in regionẽ lõgin/
quã ⁊ ibi dissipauit subam suã viuendo
luxuriose. Et postq̃z oĩa ꝯsummasset: fa/
cta est fames valida ĩ regione illa. et ipe
cepit egere. Et abijt ⁊ adhesit vni ciuiuz
regionis illi⁹. ⁊ misit illũ in villam suaz
vt pasceret porcos. Et cupiebat implere
ventrẽ suũ de filiquis q̃s porci manduca
bant: ⁊ nemo illi dabat. In se aũt reuer
sus dixit: Quãti mercẽnarij ĩ domo pa/
tris mei abũdant panib⁹: ego aũt hic fa
me pereo. Surgã ⁊ ibo ad pr̃em meũ et
dicã ei // Pater peccaui in celũ ⁊ coraz te.
iam nõ sum dign⁹ vocari fili⁹ tu⁹: fac me
sicut vnũ de mercennarijs tuis. Et sur
gens venit ad pr̃em suũ. Cũ aũt adhuc
longe esset: vidit illũ pr̃ ipi⁹: ⁊ misericor/
dia mot⁹ est: ⁊ accurrẽs cecidit sup collũ
eius. ⁊ osculat⁹ est euz. Dixitq; ei filius:
Pater peccaui ĩ celũ ⁊ corã te: iã nõ suz
dignus vocari fili⁹ tu⁹. Dixit aũt pater
ad seruos suos: Cito ꝓferte stolã primã
⁊ induite illũ: ⁊ date annulũ in maũ ei⁹.
⁊ calciamẽta in pedes ei⁹. Et adducite vi
tulũ saginatũ ⁊ occidite: ⁊ manducem⁹
⁊ epulemur: qꝛ hic fili⁹ me⁹ mortu⁹ erat
⁊ reuixit: perierat ⁊ inuẽtus est. Et cepe/
runt epulari. Erat autẽ fili⁹ ei⁹ senior in
agro. Et cum veniret ⁊ appropinq̃ret do
mui: audiuit symphoniã ⁊ chorũ. ⁊ voca/
uit vnũ de seruis. ⁊ interrogauit q̃d hec
essent. Isq; dixit illi: Frater tu⁹ venit. et
occidit pr̃ tuus vitulũ saginatuz: qꝛ sal/
uũ illũ recepit. Indignatus ẽ aũt ⁊ no/
lebat introire. Pr̃ g̃ illi⁹ egressus cepit
rogare illũ. At ille rñdens dixit pr̃i suo.
Ecce tot ãnis seruio tibi. ⁊ nũq̃z manda
tũ tuũ ꝑteriui. ⁊ nũq̃z dedisti mihi hedũ
vt cũ amicis meis epularer. Sz postq̃z
filius tuus hic q̃ deuorauit subam suaz
cũ meretricib⁹ venit: occidisti illi vitulũ
saginatũ. At ipe dixit illi. Fili tu semper
mecũ es. ⁊ oĩa mea tua sunt. Epulari au
tẽ ⁊ gaudere oportebat: qꝛ frat tuus hic
mortu⁹ erat. ⁊ reuixit: ꝑierat ⁊ ĩuẽt⁹ est.
XVI
Dicebat aũt ⁊ ad disci
pulos suos. Hõ quidã erat di/
ues q̃ habebat villicũ. ⁊ hic dis/
famatus ẽ apud illũ: q̃si dissipasset bona
illius. Et vocauit illũ: ⁊ ait illi. Quid h̃
audio de te // Redde rationẽ villicatiõis
tue. Iã enĩ nõ poteris villicare: Ait aũt
villicus intra se // Quid faciã: qꝛ dñs me
us aufert a me villicationẽ? Fodere nõ
valeo: mendicare erubesco. Scio q̃d fa/

ciam: vt cũ amot⁹ fuero a villicatiõe: re
cipiant me ĩ domos suas. Cõuocatꝫ ita/
q̃ singulis debitoribꝫ dñi sui. dicebat pri
mo: Quãtũ debes dño meo? At ille dixit
Centum cados olei. Dixitq̃ illi: Accipe
cautionẽ tuã. ⁊ sede cito scribe quinqua/
ginta. Deinde alio dixit: Tu vero q̃ntuꝫ
debes? Qui ait centuꝫ choros tritici. Ait
illi: Accipe litteras tuas: ⁊ scribe octogin
ta. Et laudauit dñs villicũ iniquitatis:
q̃ prudẽter fecisset: q̃ filij huius seculi
prudẽtiores filijs lucis in generatione
sua sunt. Et ego vobis dico: Facite vob̃
amicos de mãmona iniq̃tatis: vt cũ de/
feceritis: recipiãt vos in eterna taberna
cula. Qui fidelis est in mĩmo. ⁊ ĩ maio/
ri fidelis est: ⁊ q̃ in modico iniquus ẽ. et
in maiori iniqu⁹ est. Si g̃ in iniq̃ mam
mona fideles nõ fuistis: qd̃ verꝫ est quis
credet vobis? Et si in alieno fideles nõ
fuistis qd̃ vr̃m est q̃s dabit vob̃? Nemo
seruus potest duobus dñis seruire. Aut
enĩ vnum odiet. ⁊ alterꝫ diliget. aut vni
adherebit. ⁊ alterꝫ ꝯtemnet. Non potestis
deo seruire ⁊ mãmone. Audiebãt auteꝫ
oĩa hec pharisei qui erant auari: ⁊ deride
bant illũ. Et ait illis: Vos estis qui iusti
ficatis vos corã hoĩbꝫ: deus aũt nouit cor
da vr̃a. Qnia qd̃ hoĩbꝫ altũ est: abomina
tio est ante deũ // Lex ⁊ ꝓphete vsq̃ ad io/
hannem: ex eo regnũ dei euãgeliçatur. ⁊
oĩs in illud vim facit // Facili⁹ est eniꝫ ce
lũ ⁊ terrã preterire: q̃ de lege vnũ apiceꝫ
cadere // Om̃is q̃ dimittit vxorẽ suam. et
alterã ducit. mechat̃. ⁊ qui dimissaꝫ a vi
ro ducit mechatur // Homo quidã erat
diues qui induebat̃ purpura ⁊ bysso: et
epulabatur q̃tidie splendide. Et erat q̃/
dam mendic⁹ noĩe laçar⁹: qui iacebat ad
ianuam ei⁹ vlceribꝫ plenus. cupiẽs satu
rari de micis q̃ cadebãt de mensa diuitis
⁊ nemo illi dabat. Sꝫ ⁊ canes veniebãt
⁊ lingebant vlcera eius. Factũ est auteꝫ
vt moreret̃ mẽdicus: ⁊ portaret̃ ab angelis
in sinum abrae: Mortuus ẽ aũt ⁊ di/
ues. ⁊ sepult⁹ est in inferno. Eleuãs au
tẽ oculos suos cũ esset in tormentis: vi
dit abraam a longe ⁊ laçarũ in sinu eius
⁊ ipse clamans dixit: Pater abraaꝫ mise
rere mei: ⁊ mitte laçarũ vt intĩgat extre/
mũ digiti sui in aquaꝫ. vt refrigeret lin/
guam meaꝫ: q̃ crucior in hac flãma. Et
dixit illi abraam: Fili recordare q̃ rece/ ps. 77.
pisti bona in vita tua. ⁊ laçarus sil̃r ma/ B
la. Nunc aũt hic ꝯsolat̃: tu vero cruciaris
Et in his oĩbꝫ int̃ nos ⁊ vos chaos ma
gnũ firmatũ est: vt hi qui volũt hĩc trã/
sire ad vos nõ possint: neq̃ ind̃ huc trãs
meare. Et ait: Rogo ergo te pr̃: vt mit/
tas eũ in domuꝫ pr̃is mei. Habeo enim
quinq̃ frẽs: vt testet̃ illis ne ⁊ ip̃i veniãt
in hunc locũ tormentoꝝ Et ait illi abra
am: Habent moysen ⁊ ꝓphetas: audiant
illos. At ille dixit: Nõ pater abraam: sed
si quis ex mortuis ierit ad eos. penitẽti/
am agent. Ait aũt illi: Si moysen ⁊ pro
phetas nõ audiunt: neq̃ si q̃s ex mortu/
is resurrexerit credent. XVII A

Et ait ad discipulos suos // Im/ Mat. 18. a
possibile est vt nõ veniãt scanda Mar. 9. f.
la. Ve aũt illi ꝑ quem veniunt.
Vtilius est illi si lapis molaris impona
tur circa collũ eius. ⁊ proijciat̃ in mare:
q̃ vt scandaliçet vnum de pusillis istis
Attendite vobis // Si peccauerit ĩ te fra Leuit. 19.
ter tuus: increpa illũ: ⁊ si penitentiã ege Mt. 18. c. Eccl.
rit dimitte illi // Et si septies in die pec/ 19. Mt. 18. d.
cauerit in te. ⁊ septies in die ꝯuersus fu/
erit ad te dicens: penitet me: dimitte il.
li. Et dixerũt apl̃i dño. Adauge nobis fi B
dem. dixit aũt dñs // Si habueritis fidẽ Mat. 17. e. ⁊ 21.
sicut granuꝫ synapis dicetis huic arbori c. Mar. 11. e.
moro. eradicare ⁊ transplantare in ma/
re: ⁊ obediet vobis. Quis autẽ vestrũ ha
bens seruũ arantẽ aut pascentẽ boues q̃
regresso de agro dicat illi statim transi
⁊ recumbe: ⁊ nõ dicit. para q̃ cenẽ ⁊ pre/
cinge te ⁊ ministra mihi donec mãducẽ
⁊ bibam. ⁊ post h̃ tu manducab̃ ⁊ bibes?
Nunq̃d grãꝫ hꝫ seruo illi: q̃ fecit que ei
impauerat? Non puto. Sic ⁊ vos cũ fe C
ceritis oĩa que precepta sunt vob̃ dicite:
Sui inutiles sum⁹. Qd̃ debuim⁹ facere
fecimus. Et factũ est dũ iret ĩ hirl̃m trã
sibat ꝑ mediã samariã ⁊ galileã. Et cuꝫ
ingrederet̃ quoddã castellũ. occurrerũt

ei dece viri leprosi. Qui steterūt a lōge:
& leuauerūt voce dicētes. Jesu pceptor
D miserere nr̄i. Quos vt vidit: dixit: Jte
Mat.8.a ostendite vos sacerdotib⁹ // Et factuz est
Mr.i.g.s.y.c. dū irent: mūdati sunt. Un⁹ aūt ex ill' vt
vidit qz mūdat⁹ est: regressus est cū ma/
gna voce magnificans deū. Et cecidit in
faciē ante pedes ei⁹: grās agens. Et hic
erat samaritan⁹. Rēdens aūt iesus dixit
Leuit.14. // Nōne decē mūdati sunt: Et nouez vbi
sunt: Nō est inuent⁹ qui rediret: & daret
gloriā deo nisi hic alienigena. Et ait illi
Surge vade: qz fides tua te saluū fecit.
Interrogat⁹ aūt a pharisеis qn̄ veniret re
E gnū dei: rēdens eis dixit: Non veniet re
gnū dei cū obseruatiōe: necz dicent: ecce
hic aut ecce illic. Ecce enī regnū dei intra
vos est. Et ait ad discipulos suos. Ueni
ent dies qn̄ desideratis videre vnū diez
filij hoīs & nō videbitis. Et dicent vobis
Mat.24.d. // Ecce hic & ecce illic. Nolite ire: necz se/
Mar.13.e. ctemini. Nā sicut fulgur coruscans sub
celo i ea q̄ sub celo sunt fulget: ita erit fi
lius hoīs in die sua. Primū aūt oportet il
F lū multa pati: et reprobari a generatiōe
Mat.24.e. hac // Et sic̄ factū ē i diebꝫ noe: ita erit & i
i.Pe.3.d diebꝫ filij hoīs. Edebāt & bibebāt: vxores
ducebant: & dabant̄ ad nuptias: vsqz i di
em q̄ intrauit noe in arcam: & venit dilu
uium & pdidit oēs. Silr sicut factū est i
diebꝫ loth: Edebant & bibebāt: emebant
& vendebāt: plantabāt & edificabāt: qua
die aūt exijt loth a sodomis: pluit ignez
G & sulphur de celo: & oēs pdidit. Scōm
hec erit qua die filius hoīs reuelabit̄. In
illa hora qui fuerit in tecto & vasa eius i
domo: ne descēdat tollere illa: & qui in a/
Gen.19. gro silr nō redeat retro // Memores esto
Mat.16.f te vxoris loth // Quicūqz q̄sierit aiaz suā
Mar.8.g saluā facere pdet illā. Et quicūqz pdide/
rit illā: viuificabit eam. Dico vobis in il
la nocte erūt duo in lecto vno: vnus as
Mat.24.f. sumet̄ & alter relinq̄tur // Due erūt mo/
lentes in vnū: vna assumet̄ & altera reli/
quet̄. Duo i agro: vn⁹ assumet̄ & alt̄ reli
quet̄. Rēdētes dicūt illi: Ubi dñe: Qui
Mat.24.d. dixit illis // Ubicūqz fuerit corp⁹: illuc cō
gregabuntur & aquile. XVIII

D Jcebat aūt & parabolā ad illos
quoniaz oportet semp orare et
nō deficere: dicens: Judex q̄daz
erat in quadā ciuitate: qui deū nō time/
bat: & hominē nō reuerebat̄. Uidua aūt
quedā erat in ciuitate illa: & veniebat ad
eum dicens: Uindica me de aduersario
meo. Et nolebat p multū tp̄s. Post hec
autē dixit intra se. Et si deū nō timeo nec
hoīez reuereor: tñ qz molesta ē mihi hec
vidua vindicabo illā: ne in nouissimo ve
niens suggillet me. Ait aūt dñs: Audi/
te quid iudex iniq̄tatis dicit. Deus aūt
nō faciet vindictā elector⁹ suor⁹ clamau/
tium ad se die ac nocte: & patientiā habe
bit in illis: Dico aūt vob. qz cito faciet
vindictā illor⁹. Uerunt̄n fili⁹ hoīs veniēs
putas inueniet fidē in tra: Dixit aūt &
ad quosdā q̄ in se confidebāt tanq̄z iusti et
aspernabant̄ ceteros. parabolā istam dicēs
// Duo hoīes ascēdebāt i templū vt orarēt
vn⁹ pharise⁹ & alt̄ publican⁹. Pharise⁹
stans. hec apud se orabat. Deus grās ago
tibi. qz nō sum sic̄ ceteri hoīm. raptores
iniusti. adulteri: velut etiā hic publicā⁹.
Jeiuno bis in sabbato: decimas do oīa
q̄ possideo // Et publican⁹ a longe stās no
lebat nec oculos ad celū leuare: sed pcuti
ebat pect⁹ suū dicēs: Deus ꝓpitius esto
mihi pctōri. Dico vob descēdit hic iusti/
ficatus in domū suā ab illo // qz oīs qui se
exaltat hūiliabit̄: et q̄ se hūiliat exaltabit̄
// Afferebant autē ad illū & infantes vt eos
tangeret. Qd cū viderent discipuli icre
pabant illos. Jesus aūt cōuocans illos
dixit: Sinite pueros venire ad me: & no
lite vetare eos. Talium est enī regnū dei
Amen dico vobis: quicūqz nō acceperit
regnū dei sicut puer nō intrabit in illud
Et interrogauit eū q̄dā princeps dicēs
// Magr̄ bone: q̄d faciēs vitā eternā possi/
debo: Dixit autē ei iesus. Quid me dicis
bonum: Nemo bon⁹ nisi solus deus. Mā/
data nosti // Nō occides. nō mechaberis.
non furtū facies. nō falsuz testimoniuz
dices. honora patrē tuū & matrem. Qui
ait. Hec oīa custodiui a iuuētute mea
Quo audito iesus: ait ei // Adhuc vnum

Ecclē.18.
i.Tessal.5.d

Ecclē.5.

Mat.5.f.Act.3.g
Ecclē.5.

Ecclē.5
5.i.y.e.

Mat.5.h

Mat.18.c
Mar.10.b

Mat.18.d
Mar.10.b

Exo.20.
19.d.
Mat.19.c
Mar.10.c

tibi ꝺeeſt. Oīa q̄cunq; habes vende ⁊ da pauꝑib⁹: ⁊ habeb̄ thꝛeſaurū in celo: ⁊ veni ſeq̄re me. ℣is ille auditis ꝓtriſtatus eſt qꝛ diues erat valde. Videns aūt ieſus illum triſtē factū: dixit: q̄ difficile q̄ pecunias hn̄t in regnū ꝺei intrabūt. Faciliuſ eſt enī camelū p̄ foꝛame acus trāſire: q̄ diuitez intrare in regnū ꝺei. Et dixerūt qui audiebant: Et quis pōt ſaluus fieri Dit illis. Que īpoſſibilia ſunt apud homines: poſſibilia ſunt apud ꝺeū. Dit autē petrus: Ecce nos dimiſim⁹ oīa: et ſecuti ſum⁹ te. Qui dixit eis: Amē dico vobis nemo eſt q̄ reliquit ꝺomū aut pnteſ aut frēs aut vxoꝛē aut filios ꝓpter regnū ꝺei ⁊ nō recipiat multo plura in hoc tpe ⁊ in ſeculo futuro vitā eternam. Aſſumpſit aūt ieſus duodecim: ⁊ ait illis: Ecce aſcēdimus hieroſolymā: ⁊ conſummabuntur oīa q̄ ſcripta ſunt p̄ pꝛoꝑhetas de filio hoīs Tradet enī gentib⁹: ⁊ illudet: ⁊ flagellabitur ⁊ ꝯſpuet: poſtq̄ flagellauerint occident eū: ⁊ die tertia reſurget Et ipi nihil hoꝛū intellexerūt. Et erat verbum iſtud abſconditū ab eis: ⁊ nō intelligebāt que dicebant. Factū eſt aūt cuz appꝛopꝛet hiericho: cecus quidā ſedebat ſec⁹ viam mendicans. Et cū audiret turbā p̄tereuntem: interrogabat q̄d hoc eſſet. Dixerūt autē ei: q̄ ieſus naçaren⁹ trāſiret. Et clamauit dicens. Jeſu fili ꝺauid miſere mei Et q̄ p̄eteribāt increpabāt eū vt tacēret. Ipſe vero multo magis clamabat: fili ꝺauid: miſerere mei. Stans aut ihē ieſus iuſſit illū adduci ad ſe. Et cū appꝛopinquaſſet: interrogauit illū dicens Quid tibi vis faciaz: At ille dixit: Dñe vt videā. Et ieſus dixit ei: Reſpice. Fides tua te ſaluū fecit. Et ꝓfeſtim vidit: ⁊ ſeq̄bat illū magnificās ꝺeū. Et oīs plebs vt vidit: ꝺedit laudem ꝺeo. XIX

Et ingreſſus pambulabat hiericho. Et ecce vir noīe çacheus: et hic p̄inceps erat publicanoꝛum ⁊ ipe diues. Et q̄rebat videre ieſum q̄s eſſet: ⁊ nō poterat p̄ turba: qꝛ ſtatura pusillus erat. Et p̄currens aſcendit in arboꝛem ſycomoꝛ vt videret eum quia inde erat tranſitur⁹. Et cū veniſſet ad locum ſuſpiciens ieſus vidit illū: ⁊ dixit ad illū Zachee feſtinans deſcende: qꝛ hodie i ꝺomo tua oꝑtet me manere. Et feſtinās deſcendit: ⁊ excepit illū gaudens: Et cuz viderent oēs murmurabāt dicentes q̄ ad hoīem peccatoꝛez diuerſ iſſet. Stans autē çacheus dixit ad ieſum: Ecce dimidiū bonoꝛ meoꝛ dñe ꝺo paupib⁹: ⁊ ſi q̄d aliquē defraudaui reddo quadruplum. Dixit ieſus ad eū: Quia hodie ſal⁹ ꝺomui huic facta eſt: eo q̄ et ipe filius ſit abꝛae Venit enī filius hoīs querere ⁊ ſaluū facere q̄ ꝑierat. Hec illis audientibus adiciens dixit paꝛabolam: eo q̄ eſſet pꝛope hieruſalē: ⁊ qꝛ exiſtimarēt q̄ cōfeſtim regnuz ꝺei manifeſtaret. Dixit ḡ: Homo quidā nobilis abiit in regionez longinquā accipe ſibi regnū: ⁊ reuerti. Vocatz autez ꝺecem ſeruis ſuis: ꝺedit eis ꝺecem mnas: ⁊ ait ad illos: Negociamini dum venio. Ciues autē eius oderant eum: et miſerūt legationē poſt illū dicentes: Nolumus hunc regnare ſup̄ nos. Et factū eſt vt rediret accepto regno: et iuſſit vocari ſeruos quib⁹ ꝺedit pecuniam: vt ſciret q̄ntū quiſq; negociatus eſſet. Venit aūt primus dicens: Dñe: mna tua ꝺecem mnas acquiſiuit. Et ait illi. Euge bone ſerue qꝛ in modico fuiſti fidel: eris potestatem hn̄s ſupra ꝺecē ciuitates Et alter venit dicēs: Dñe: mna tua fecit quinq; mnas. Et huic ait: Et tu eſto ſup̄ quiq; ciuitates. Et alter venit dicens: Dñe: ecce mna tua quā habui repoſitaz in ſudario. Timui enī te qꝛ homo auſter⁹ es: tollis qō non poſuiſti: ⁊ metis qō nō ſeminaſti. Dixit ei: De oꝛe tuo te iudico ſue nequā. Sciebas q̄ ego homo auſterus ſum: tollens qō non poſui: ⁊ metens qō nō ſeminaui. Et quare nō ꝺediſti pecuniam meā ad menſam: ⁊ ego veniens cum vſuris vtiq; exegiſſem illud. Et aſtantibus dixit: Auferte ab illo mnam: ⁊ date illi qui ꝺecem mnas habet. Et dixerunt ei: Dñe habet ꝺecē mnas. Dico aūt vob qꝛ oī hn̄ti dabit: ⁊ abūdabit: ab eo aūt q̄ nō hz ⁊ qō hz auferet ab eo. Verūtamē

Mat. 19. b

Mat. 25. b

Mar. 13. g

Mat. 25. d.

Mt. 13. b. et. 25. e. Mar. 4. e. 8. c.

Deutro. 19.

inimicos meos illos q̄ noluerūt me re
gnare sup̄ se adducite huc: ⁊ interficite añ
me. Et his dict̄ p̄cedebat ascēdēs hiero
Mat.21.a. Mar. solymā / Et factū est cū appropinq̄asset ad
ii.a. Joh.12.b. bethphage ⁊ bethaniā ad montez q̄ vocat̄
oliueti: misit duos discip̄los suos dicēs
/ Ite in castellū qđ ꝺ vos est. In qđ in/
Mat.21.a. troeūtes inuenietz pullū asine alligatū
Mar.ii.a cui nēo vnq̄z hoim sedit. Soluite illū ⁊
E adducite Et si q̄s vos interrogauit q̄re sol
uitis sic dicetz ei: Quia dñs opam eius
desiderat. Abierūt aūt q̄ missi erāt et in
uenerūt sicē dixit illis stantē pullū. Sol
uentib aūt illis pullū: dixerūt dñi eius
ad illos. Quid soluitis pullū: At illi di/
xerūt: Quia dñs eū necessariū hz Et du
xerūt illū ad iesuz. Et iactātes vestimēta
Mat.21.a. Mar. sua supra pullū: imposuerūt iesū / Eūte
ii.b. Joh.12.b. aūt illo substernebāt vestimēta sua i via
F Et cū appropinq̄ret iā ad descēsum mō/
tis oliueti: ceperūt oēs turbe discēdētiū
gaudētes laudare deū voce magna super
oīb q̄s viderāt virtutib dicētes: Bene
dict⁹ qui venit rex in noie dñi: pax i celo
Mar.21.c. ⁊ gl'ia in excelsis / Et quidā pharisēoꝝz
de turbis dixerūt ad illuz: Magr̄ increpa
Habachuc.2. discip̄los tuos / Quib ip̄e ait: Dico vo
G b: q̄z si hi tacuerīt lapides clamabūt. Et
vt appropinq̄uit: videns ciuitatez fleuit
Naum.3. sup illā dicens: Quia si ꝓgnouisses ⁊ tu
/ Et qđā i hac die tua q̄ ad pacē tibi. nūc
aūt abscōdita sunt ab oculis tuis. Quia ve
nient dies in te ⁊ circūdabūt te inimici
tui vallo: ⁊ circūdabunt te ⁊ coangustā/
būt te vndiq̄z ⁊ ad trā p̄sternēt te ⁊ fili/
Mat.24.a. os tuos q̄ in te sunt / Et nō relinquēt i
Mar.13.a. te lapidē sup̄ lapidē: eo q̄ nō ꝓgnoueris
Mat.21.b. Mar. tps visitatiōis tue / Et ingressus i tem/
ii.d. Joh.2.d. plū cepit eiicere vendētes ⁊ ementes: di
Esa.56. Hiere. cens illis / Scriptū est: q̄z dom⁹ mea dom⁹
7. oratiōis est. Vos aūt fecistis illā spelunca
latronū. Et erat docens q̄tidie in tēplo
Mat.21.g. Mar. / Principes aūt sacerdotū ⁊ scribe ⁊ p̄nci/
12.b.f.22.a. pes plebis q̄rebāt illū pdere: ⁊ nō inueni
Jo.7.e.7.g. et.8.c. ebant q̄d facerēt illi. Dis enī ppl's suspē
sus erat audiens illum. XX
A Et factū est in vna dieꝝ docente
illo populū in tēplo ⁊ euāgeliçā
te: cōuenerunt p̄cipes sacerdotū ⁊ scri/
be cum senioribus ⁊ aiunt dicētes ad illū. Mat.21.d
/ Dic nobis in q̄ ptāte hec facis. Aut q̄s Mar.11.f.
est qui dedit tibi hanc ptātem: Rñdens
aūt iesus dixit ad illos. Interrogabo vos
⁊ ego vnum verbum. Rñdete mihi. Ba
ptismū iohānis de celo erat: an ex hoib:
At illi cogitabāt intra se dicētes: Quia
si dixerimus de celo. dicet: Quare g̃ non
credidistis illi: Si aūt dixerimus ex ho
minib plebs vniūsa lapidabit nos. Cer
ti sunt enī iohannē ꝓphetā esse. Et rñde
runt se nescire vñ esset. Et iesus ait illis
Neq̄z ego dico vobis in q̄ ptāte hec facio Mat.21.f
/ Cepit autē dicere ad plebez parabolam Mar.12.a.
hanc. Homo quidā plātauit vineam ⁊
locauit eam colonis. ⁊ ip̄e pegre fuit mꝫ
tis tpib. Et in tpe illo misit ad cultoꝛes
seruū: vt de fructu vinee darēt illi. Qui
cesum dimiserūt eum inanē. Et addidit
alterū seruū mittere. Illi aūt hunc quo
q̄z cedētes ⁊ afficiētes ꝓtumelia: dimise
runt inanē. Et addidit tertiū mittere: q̄
⁊ illum vulnerātes eiecerūt. Dixit autē
dñs vinee. Quid faciam: Mittā filium C
meū dilectū: forsitan cū hunc viderint Gen.37.
verebunt. Quē cū vidissent coloni: cogi
tauerūt intra se dicentes / Hic est hꝛes
Occidam⁹ illū: vt nr̄a fiat hereditas. Et
eiectum illum extra vineam occiderūt.
Quid ergo faciet illis dñs vinee: Veni
et ⁊ perdet colonos istos ⁊ dabit vineaz
aljs. Quo audito dixerūt illi: Absit. Jl
le autē aspiciens eos ait / Quid est g̃ hoc Mat.21.i
qđ scriptū est: lapidē quē reꝓbauerūt Mar.12.b
edificātes hic fact⁹ est in caput angul⁹? Luc.20.c
Dis qui ceciderit sup̄ illū lapidē ꝓquas
sabit: supra quē aūt ceciderit cōminuet
illū. Et q̄rebāt p̄cipes sacerdotū ⁊ scri/
be mittere in illū man⁹ illa hora ⁊ timu/
erūt ppl'm. Cognouerūt enī q̄ ad ipsos Mat.21.l.
dixerit silitudinē hanc / Et obseruantes 12.b. Joh.
miserūt insidiatoꝛes q̄ se iustos simula/ 18.c
rent: vt caperent eū i sermone. ⁊ traderēt
illū p̄incipatui ⁊ potestati p̄fidis. Et in
terrogauerūt eum dicētes / Magr̄ scimus Mat.22.a
q̄z recte dic⁹ ⁊ doces et nō accipis p̄sonaz Mr.12.a
sed viā dei in veritate doces: Licet nobis

tributū dare cesarian nō? Cōsiderans aūt dolū illoꝝ dixit ad eos. Quid me tē/ptatis? Ostēdite mihi denariū: Cuiꝰ hz imaginē ⁊ inscriptiōez? Rndētes dixēt Cesaris. Et ait illis: Reddite g̃ q̃ sunt ce saris cesari· ⁊ q̃ sunt dei deo. Et nō potu/erūt verbū eiꝰ replendere coꝝ plebe: et mirati in responso eiꝰ tacuerūt. Accesse/rūt aūt quidā saduceoꝝ· q̃ negāt esse re/surrectionē· ⁊ interrogauerūt eū dicētes /Mgr: moyses scripsit nob si fraꝰ alicuiꝰ moꝛtuꝰ fuerit hñs vxoꝛē· ⁊ hic sine liberꝫ fuerit· vt accipiat eā fraꝰ eiꝰ vxoꝛē· ⁊ suscitet semē fratri suo. Septē g̃ frēs erant ⁊ primꝰ accepit vxoꝛē ⁊ moꝛtuꝰ ē sine fi/lijs. Et sequēs accepit illā· ⁊ ipe moꝛtuꝰ est sine filio. Et tertiꝰ accepit illaz: silr et oms septē· ⁊ nō reliquerūt semē: ⁊ moꝛ/tui sunt. Nouissime oim moꝛtua ē ⁊ mu lier. In resurrectōe g̃ cuiꝰ eoꝝ erit vxoꝛ? Siquidē septē habuerūt eā vxoꝛez. Et ait illis ihesus: Filij huiꝰ seculi nubunt: ⁊ tradunt ad nuptias: illi vero q̃ digni ha bebunt seculo illo· ⁊ resurrectiōe ex moꝛ tuis: neq nubent neq ducēt vxoꝛes· ne q̃ vltra moꝛi poterūt / Eqles enī angeli sunt ⁊ filij sunt dei· cū sint filij resurrecti onis. Quia vero resurgāt moꝛtui / ⁊ moy ses oñdit secus rubū: sicut dicit dñz deū abraam ⁊ deū ysaac ⁊ deū iacob. Deꝰ aūt nō est moꝛtuoꝝ sed viuoꝝ. Oīs enī vi uunt ei. Rndentes aūt quidā scribaꝝ di xerūt ei: Mgr bñ dixisti / Et amplꝰ non audebant eū quicq̃ interrogare. Dixit aūt ad illos. Quō dicūt christū filiū esse dauid· ⁊ ipe dauid dicit ī libro psalmoꝝ / dixit dñs dño meo sede a dextris meis donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ / Dauid g̃ dñm illū vocat· ⁊ quō fi lius eiꝰ est: Audiēte aūt oī pplo dixit di/scipulis suis / Attendite a scribis qui vo lunt ambulare in stolis· ⁊ amant salutationes in foro ⁊ primas cathedras in sy nagogis· ⁊ primos discubitꝰ in conuiuijs. Qui deuoꝝāt domos viduaꝝ· simulātes longā oꝝōem. Hi accipient damnationem maioꝛē. XXI

/Espiciens aūt vidit eos q̃ mittebant mūera sua in gaçophylatiū diui tes. Vidit aūt ⁊ q̃ndā viduā paupculaz mittentē era minuta duo. Et dixit: Ve/re dico vob: qz vidua hec paup plꝰ q̃z oēs misit. Nā oēs hi ex abūdanti sibi miserūt in munera dei: hec autē ex eo q̃ deest illi oēm victū suuz quē habuit misit. Et q̃/busdā dicētiby de tēplo q̃ bonis lapidib ⁊ donis oꝛnatū esset· dixit / Hec q̃ videtz venient dies in q̃b nō relinquet lapis su pꝛa lapidē qui nō destruaꝰ / Interrogaue/rūt autē illū dicētes: Pꝛeceptoꝛ q̃n hec erūt: ⁊ qō signū cū fieri incipient? Qui dixit / Videte ne seducamini. Multi· n· venient in noie meo dicētes q̃ ego sum: ⁊ tps appꝛopinq̃uit. Nolite ire post eos. Cū aūt audieritz plia ⁊ seditiōes: nolite terreri. Oportet primū hec fieri· sed nō dū statī finis. Tūc dicebat illis / Surgz gens ꝯ gentē ⁊ regnū adūsus regnuz et terremoꝛ magni erūt p loca ⁊ pestilētie ⁊ fames: troꝛeq̃z de celo· ⁊ signa magna erūt / Oz añ hec oīa initiēt vob manꝰ su as ⁊ psequent tradētes ī synagogas ⁊ cu stodias: trahentes ad reges ⁊ pides ꝓpt nomē meū. Cōtinget aūt vob ī testimo niū. Ponite g̃ in coꝛdibꝰ vris nō pmedi tari quēadmodū rndeatz. Ego enī dabo vob os ⁊ sapiam: cui nō poterunt resiste re ⁊ ptradicere oēs adūsarij vri. Trade/mini aūt a pntib ⁊ fribꝰ ⁊ cognatz ⁊ ami cis: ⁊ moꝛte afficient ex vob. Et eritis o/dio oīb hoib ꝓpter nomen meū / Et ca pillus de capite vro nō pibit. In patien tia vra possidebitz aīas vras / Cū aūt vi deritis circūdari ab exercitu hierlm: tunc scitote q̃ appꝛopinquauit desolatio eius / Tūc q̃ in iudea sunt fugiāt ad mōtes: ⁊ q̃ in medio eiꝰ discedāt· ⁊ q̃ in regiōib nō intrēt in eā: qz dies vltiōis hi sūt· vt impleant oīa q̃ scripta sunt / Ve aūt pꝛe gnantib ⁊ nutriētib ī illꝫ diebꝫ. Erit· n· pssura magna supꝛ terrā· ⁊ ira pplo huic. Et cadēt in oꝛe gladij· ⁊ captiui ducent ī oēs gentes. Et hierlm calcabit a gētib donec impleant tpa nationū / Et erūt si gna in sole ⁊ luna ⁊ stellis: ⁊ ī terris pssu ra gentiū pꝛe confusione sonitus maris ⁊

B

Mat·24·a
Mar·13·a·
Mat·24·a
Mar·13·b·
Mt·24·a·Mr·
13·b· Eplx·5·b·
1·Cor·3·d·
Col·2·d·
L
Mat·24·b
Mar·13·b·
Mt·24·b·Mr·
13·b· Joh·15·f·
D
Mat·10·f·
Mat·24·c·
Mar·13·d
Mat·24·c
Mar·13·d
Mt·24·c·Mr·
13·d· Esa·13·
Ezech·13·
E
Esaie·13·b·
Joel·2·

fluctuũ:arescẽtibꝫ hoibꝫ ꝓ timore ⁊ exꝑ/
ctatione q̃ supueniẽt vniuſo orbi. Nam
Mat.24.d virtutes celoꝝ mouebunt// Et tũc vide
Mr.13.f. Job. bũt filiũ hois venientẽ in nube cũ ptãte
26. Eſa.3. magna ⁊ maieſtate. His aũt fieri incipi
F entibꝫ:reſpicite et leuate capita vra: qm
Mat.24.e. appropiquat redẽptio vra// Et dixit illis
Mar.13.f ſilitudinẽ:Videte ficulneã ⁊ oẽs arbores
cũ pducũt iã ex ſe fructũ:ſcitis qm ꝓpe ẽ
eſtas. Ita ⁊ vos cũ videritis hec fieri: ſci/
tote qm ꝓpe eſt regnũ dei. Amẽ dico vo
Mt.24.e. Mr. bis:qꝛ non ꝑteribit generatio hec donec
13.g G oia fiant// Celũ ⁊ terra trãſibũt:verba aũt
Mo.13.d.i. Teſ aũt mea nõ tranſibũt// Attendite aũt vo
ſal.5.a. Apoc. bis ne forte grauent corda vra in crapu
8.d. la ⁊ ebrietate ⁊ curis huiꝰ vite. ⁊ ſupue/
niat in vos repentina dies illa. Tanq̃ la
queus ſupueniet enĩ in oẽs qui ſedent
ſup faciẽ oĩs terre. Vigilate itaq̃ oĩ tpe
orantes:vt digni habeamini fugere iſta
oia q̃ futura ſunt: ⁊ ſtare aute filiuꝫ hoĩs
Erat aũt diebꝫ docens in tẽplo: noctibꝫ
vero exiens morabat in monte q̃ vocat
A oliueti. Et oĩs ꝑplis manicabat ad eum
Mt.16.a. Mr. in templo audire eum. XXII
14.a. Joh.12.a.
8.19.g.et.20.c. ¶ Appropinq̃bat aũt dies feſtus
Mt.21.g. Mr. a açymoꝝ qui dicit paſca// Et q̃re/
12.b. Jo.7.e.et bant pncipes ſacerdotũ ⁊ ſcribe
g. Joh.13.a qnõ eũ interficerẽt:timebãt vero plebẽ.
Mat.25.b. // Intrauit aũt ſathanas in iudã q̃ ꝛgno
Mar.14.b minabat ſcarioth. vnũ de duodecim// et
abiit ⁊ locut est cũ pncipibꝫ ſacerdotuꝫ
⁊ magiſtratibꝫ quẽadmodũ illũ traderꝫ
eis. Et gauiſi ſunt ⁊ pacti ſunt pecuniaꝫ
illi dare. Et ſpopondit. Et q̃rebat opor/
tunitatẽ vt traderet illũ ſine turbis. Venit
aũt dies azymoꝝ in q̃ neceſſe erat occidi
paſca. Et miſit petrũ ⁊ iohannẽ dicens:
Euntes parate nobis paſca:vt mãduce
mus. At illi dixerũt: Vbi vis paremus?
Mat.26.b Et dixit ad eos// Ecce introeuntibꝫ vob
Mar.14.b. in ciuitatẽ occurret vobis hõ quidã am
phoram aque portans. ſeqmini eũ in do/
mũ in quã intrat ⁊ dicetꝫ pfamilias do
B mus. Dicit tibi mgr: Vbi eſt diuerſoꝝ/
um vbi paſca cũ diſcipulis meis mãdu
cem: Et ipſe oñdet vobis cenaculuꝫ ma/
gnũ ſtratũ: ⁊ ibi parate. Euntes aũt inue
nerunt ſicut dixit illꝭ ⁊ parauerũt paſca.
Et cũ facta eſſet hora diſcubuit ⁊ duode
cim apli cũ eo. Et ait illis: Deſiderio de
ſideraui hõ paſca mãducare vobiſcũ aũq̃
patiar. Dico enĩ vob q̃ ex hoc nõ mãdu
cabo illud donec impleat in regno dei// Et
accepto calice grãs egit ⁊ dixit: Accipite
⁊ diuidite inter vos. Dico enĩ vob q̃ non
bibam de generatiõe vitis. donec regnũ
dei veniat// Et accepto pane grãs egit et
fregit ⁊ dedit eis dicens: Hoc eſt corpus
meũ qđ provobis datur. Hoc facite in mea
cõmemorationẽ. Similit ⁊ calicẽ poſtq̃
cenauit dicens// Hic eſt calix nouũ teſta
mentũ in sanguine meo:qui provobis fun
detur. Verũtamẽ ecce manꝰ tradentis
me mecũ eſt in mẽſa// Et quidẽ filiꝰ hoꝝ/
minis ſm qđ diffinitũ eſt vadit. Verum
tamẽ ve hoi illi p quẽ tradet// Et ipi cepe
runt q̃rere inter ſe:qs eẽt ex eis q̃ hoc fa/
cturus eſſet// Facta eſt aũt ⁊ ptentio inter
eos:quis eoꝝ videret eſſe maior. Dixit
autẽ eis// Reges gentiũ dñant eorũ:⁊ q̃
poteſtatẽ habent ſup eos benefici vocan
tur. Vos autẽ nõ ſic. Sed q̃ maior eſt in
vobis fiat ſicut minor ⁊ qui preceſſor eſt
ſicut miniſtrator// Nam quis maior eſt.
qui recũbit:an qui miſtrat: Nõne qui
recũbit: Ego aũt in medio vrm ſum ſi
cut qui miſtrat. Vos aũt eſtis q̃ mãſiſtis
mecũ in temptatiõibꝫ meis. Et ego dis/
pono vob ſicut diſpoſuit mihi pr meus
regnum:vt edatis ⁊ bibatis ſup meſam
meã in regno meo. ⁊ ſedeatis ſup thro/
nos iudicantes duodecim tribꝰ iſrl. Ait
autẽ dñs ſimõi: Simon: ecce ſathanas
expetiuit vos vt cribraret ſicut triticum
Ego autẽ rogaui pro te:vt nõ deficiat fi
des tua. Et tu aliqñ conuerſus: cõfirma
fratres tuos// Qui dixit ei: Dñe:tecum
paratus ſum ⁊ in carcerem ⁊ in mortẽ
ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. nõ can/
tabit hodie gallꝰ donec ter abneges noſ/
ſe me. Et dixit eis. Qñ miſi vos ſine ſac
culo ⁊ pera ⁊ calciamentis: nunquid ali/
quid defuit vobis: At illi dixerũt: Nihil.
Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet ſac
culũ tollat:ſimiliter ⁊ peram. Et qui nõ

habet: vendat tunicã suã ⁊ emat gladiuz
¶ Dico enĩ vobis: qm̃ adhuc hoc qđ scri-
ptũ ẽ oportet impleri in me Et cũ iniq̃s
reputat⁹ est. Etenĩ ea q̃ sunt de me: finẽ
habẽt. At illi dixerũt: Dñe: ecce duo gla-
dij hic: At ille dixit eis: Satis est ¶ Et e-
gressus ibat ſm̃ ꝓsuetudinẽ in montez
oliuaꝝ. Secuti sunt aũt illũ ⁊ discipuli
¶ Et cũ puenisset ad locũ: dixit illis. Ora
te: ne intretis in temptationẽ. Et ipse a-
uulsus est ab eis q̃ntũ iact⁹ est lapidis: ⁊
positis genib⁹ orabat dicẽs ¶ Pater si vis
transfer calicẽ istũ a me. Verũtamẽ non
mea volũtas: sed tua fiat: Apparuit autẽ
illi angelus de celo ꝓfortans eũ. Et fact⁹
in agonia, plirius orabat. Et fact⁹ est su
dor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrẽtis
in terrã ¶ Et cũ surrexisset ab oratione ⁊ ve
nisset ad discipl'os suos: inuenit eos dor-
mientes pre tristitia. Et ait illis. Quid
dormitis? Surgite orate: ne intretis in
temptationem ¶ Adhuc eo loquẽte ecce
turba. ⁊ q̃ vocabaꝫ iudas vn⁹ de duode-
cim antecedebat eos: ⁊ appropinquit ie
su. vt oscularet eum. Jesus aũt dixit il-
li: Juda. osculo filiũ hois tradis ¶ Videntes
tes aũt hi qui circa ipm erãt q̃d futurũ
erat: dixerũt ei: Dñe: si percutim⁹ in gladio
Et percussit vn⁹ ex illis seruũ principis sa-
cerdotũ. ⁊ amputauit auriculã ei⁹ dexte-
ram. Rñdens aũt iesus ait: Sinite. Usq̃
huc. Et cũ tetigisset auriculã eius sa-
nauit eũ. Dixit aũt iesus ad eos q̃ vene-
rant ad se principes sacerdotum ⁊ magi
stratus tẽpli ⁊ seniores ¶ Quasi ad latro
nem existis cũ gladijs ⁊ fustib⁹ ¶ Cum q̃
tidie vobiscũ fuerim in tẽplo: nõ extẽdi-
stis man⁹ in me: Sed hec est hora vra: ⁊
potestas tenebraꝝ ¶ Cõprehendẽtes autẽ
eũ. duxerũt ad domũ principis sacerdotũ
Petrus vero seq̃baꝫ eũ a longe ¶ Accenso
aũt igne in medio atrij ⁊ circũsedentib⁹
illis: erat petr⁹ in medio eorũ. Quẽ cum
vidisset ancilla quedã sedentez ad lumẽ
⁊ eũ fuisset intuita dixit: Et hic cum illo
erat. At ille negauit eum dicens: Mulier
nõ noui illũ. Et post pusillũ ali⁹ videns
eum dixit: Et tu de illis es. ¶ Petr⁹ vero
ait: O homo nõ sum. Et interuallo facto
quasi hore vni⁹: ali⁹ quidã affirmabat di
cens. Vere ⁊ hic cũ illo erat: nã ⁊ galile
us est. Et ait petrus. Homo: nescio q̃d
dicis. Et cõtinuo adhuc illo loquẽte cã-
tauit gallus. Et conuersus dñs respexit G
petrũ ¶ Et recordat⁹ est petr⁹ verbi dñi si Mat. 26. g.
cut dixerat: q̃ priusq̃ gallus cantet. ter Mar. 14. g.
me negabis. Et egressus foras petr⁹ fle-
uit amare. Et viri qui tenebãt illũ: illu-
debant ei cedẽtes ¶ Et velauerũt eum: ⁊ Mat. 26. g.
percutiebãt faciẽ ei⁹: ⁊ interrogauerũt eũ Mar. 14. g.
dicentes: ¶ Prophetiza. Quis est q̃ te p-
cussit? Et alia multa blasphemãtes dice Joh. 18. d
bant in eũ. Et vt fact⁹ est dies: congre-
gata sunt seniores plebis ⁊ principes sacerdotũ et
scribe. ⁊ duxerũt illũ in cõciliũ suũ. dicẽ-
tes ¶ Si tu es christus dic nobis. Et ait Mat. 26. f
illis: Si vobis dixero nõ credetis mihi Mar. 14. f.
si aũt ⁊ interrogauero nõ rñdebitis mi- Joh. 6. g
hi: neq̃ dimittetis ¶ Et hoc aũt erit filius Mat. 26. f.
hois sedens a dextris virtut⁹ dei. Dixerũt Mar. 14. g.
aũt oẽs. Tu g̃ es fili⁹ dei? Qui ait: Vos Joh. 6. g
dicitis: q̃ ego sum. At illi dixerũt ¶ Quid Mat. 26. g
adhuc desideram⁹ testimoniũ? Ipsi enĩ Mar. 14. g.
audiuimus de ore eius. XXIII A

¶ Et surgens omnis multitudo Mt. 27. a. Mr.
eorum duxerũt illũ ad pilatum 15. a. Jo. 18. e
Ceperũt autẽ illũ accusare. dicẽ
tes. Hunc inuenim⁹ subuertentẽ gẽtez
nãm: ⁊ prohibentẽ tributa dare cesari: ⁊
dicentẽ se christũ regẽ esse ¶ Pilat⁹ autez Mt. 27. b. Mr.
interrogauit eũ dicens: Tu es rex iude 15. a. Jo. 18. f
orũ? At ille rñdens ait ¶ Tu dicis: Ait au Joh. 18. g
tem pilatus ad principes sacerdotum ⁊
turbas: Nihil inuenio cause in hoc hoie:
At illi inualescebant dicẽtes: Cõmouit
pplm docens p vniuersam iudeam: incipi
ens a galilea vsq̃ huc: ¶ Pilat⁹ aũt audi-
ens galileã: interrogauit si homo galile⁹
esset: Et vt cognouit q̃ de herodis pote-
state esset remisit eum ad herodẽ: qui et
ipe hierosolymis erat illis diebꝫ: Herodes autem viso iesu: gauisus est valde. B
Erat enĩ cupiens ex multo tpe videre eũ
eo q̃ audiret multa de eo ⁊ sperabat signũ
aliq̃d videre ab eo fieri. Interrogabat
aũt eũ mult⁹ sermonib⁹. At ipe nihil illi

Mat.26.f
Mar.14.f

rīdebat/ Stabāt aūt pncipes sacerdo/
tum ⁊ scribe constanter accusantes eum
Spreuit aūt illū herodes cum exercitu
suo: ⁊ illusit indutū veste alba: ⁊ remisit
ad pilatū. Et facti sunt amici herodes et
pilat⁹ in ipa die: nā antea inimici erant
ad inuicē. Pilat⁹ aūt ꝓuocatis pncipib⁹
sacerdotū ⁊ magistratib⁹ ⁊ plebe: dixit ad
Act⁹.13.c illos/ Obtulistis mihi hunc hoiem q̄si
auertentē ppl'm ⁊ ecce ego coram vob⁹ int/
rogans nullā causam inuenio in hoie isto:
C ex his in quib⁹ eū accusatis. Sz nec herodes. Nā remisi vos ad illum: ⁊ ecce ni
hil dignū morte actū ē ei. Emēdatū g̃ il
Mat.27.b luz dimittā/ Necesse aūt habebat dimit
Mar.15.a. tere eis p diē festum vnum. Exclamauit
Mt.27.c. Mr. aūtē simul vniūsa turba dicens/ Tolle
15.b. Jo.18.g. hūc: ⁊ dimitte nob⁹ barrabā/ Qui erat p
Act⁹.3.c pter seditionē quandā factam in ciuitate
⁊ homicidiū missus in carcerē. Iterū aūt
pilatus locut⁹ est ad eos: volens dimit/
tere iesum. At illi succlamabāt dicentes
Crucifige crucifige eū. Ille autē tertio
dixit ad illos. Quid enim mali fecit iste:
Act⁹.28.c /Nullā causam mort⁹ inuenio in eo. Corri
piam g̃ illū ⁊ dimittā. At illi instabāt vo
cib⁹ magnis postulantes vt crucifigeret
D ⁊ inualescebāt voces eor. Et pilat⁹ adiu
Mt.27.c. Mr. dicauit fieri petitionē eor/ Dimisit aūt
15.c. Jo.19.g. illis eū q̃ ꝓpter homicidiū ⁊ seditionem
missus fuerat in carcerē quē petebāt. Je/
Mat.27.d. sum vero tradidit voluntati eorū/ Et cum
Mar.15.c. ducerēt eū: apprehenderūt simonē quē:
dam cyrenēsem venientē de villa: ⁊ impo/
suerūt illi crucē portare post iesum. Se/
quebat aūt illū mlta turba ppl'i ⁊ mulie
rū: q̃ plangebāt ⁊ lamentabant eū. Con
uersus aūt ad illas iesus dixit: Filie hie
rusalē: nolite flere sup me: sed super vos/
g.21.d. Sap̄.3. ipsas flete ⁊ sup filios vros. Qm̄ ecce ve
Esaie.54. Gal. nient dies in q̃bus dicēt/ Beate sterilles
4.d. E ⁊ ventres q̃ nō genuerūt: ⁊ vbera q̃ non
Apoc⁹.6.d.et.9 lactauerūt/ Tūc incipiēt dicere mōtib⁹
b. Esaie.2. cadite sup nos. ⁊ collib⁹ opite nos. Quia
Osee.10. si in viridi ligno hec faciūt in arido quid
Mat.27.d fiet: Ducebant aūt ⁊ alij duo nequā cū
Mar.15.d eo: vt interficerent. Et postq̃ venerūt in
Joh.19.c locū qui vocat caluarie. ibi crucifixerunt
eū: et latrones vnū a dextris. alterū a sini
stris. Jesus autē dicebat: Pr dimitte illis. Nō enim sciūt q̃d faciūt/ Diuidentes
vero vestimenta ei⁹ miserunt sortes. Et
stabat populus expectans: et deridebant
eū pncipes cū eis dicētes: Alios saluos
fecit: se saluū faciat. si hic est christus dei
electus/ Illudebāt aūt ei ⁊ milites acce
dentes: ⁊ acetū offerētes ei dicētes: Si
tu es rex iudeor: saluū te fac/ Erat autē
⁊ sup̄scriptio scripta sup eū lr̄is grecis ⁊
latinis ⁊ hebraicis: hic est rex iudeorum.
/Unus aūt de his qui pendebant latro
nib⁹ blasphemabat eū dicens: Si tu es
christus/ saluū fac teipm ⁊ nos. Rñdēs
autē alter increpabat eū dicens: Neq̃ tu
times deum. q̃ in eadē dānatione es. Et
nos q̃dē iuste: nā digna factis recipim⁹.
Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad
iesum: Dñe. memēto mei cū veneris in
regnū tuū. Et dixit illi iesus: Amen dico
tibi: hodie mecum eris in paradiso. Erat
aūt fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt i
vniuersam terrā vsq̃ in horā nonā/ Et
obscuratus est sol/ ⁊ velum templi scissum
est mediū. Et clamās voce magna iesus
ait. Pater/ in man⁹ tuas cōmendo spi/
ritum meū. Et hec dicens expirauit/ Vi
dens autē centurio q̃d factū fuerat: glo/
rificauit deum dicēs: Vere hic hō iustus
erat. Et omis turba eor qui simul aderāt
ad spectaculū istud. et videbant q̃ fiebāt
percutientes pectora sua reuertebantur.
Stabant autē oēs noti ei⁹ a lōge. ⁊ mu
lieres que secute eum erāt a galilea hec
videntes/ Et ecce vir noie ioseph qui
erat decurio vir bonus ⁊ iustus: hic non
cōsenserat concilio ⁊ actib⁹ eor. ab arima
thia ciuitate iudee: qui expectabat ⁊ ipse
regnū dei/ Hic accessit ad pilatum et pe
tijt corpus iesu. ⁊ depositū inuoluit i syn
done. ⁊ posuit eum in monumēto exciso
in quo nondū quisq̃ positus fuerat. Et
dies erat parasceues. ⁊ sabbatū illuceſce
bat. Subsecute autē mulieres q̃ cū eo
venerant de galilea viderūt monumētū
⁊ quēadmodū positū erat corpus ei⁹: et
reuertētes parauerūt aromata ⁊ vnguēta

Mat.27.e
Mar.15.e
Joh.18.e

Mt.27.f.g
15.f. Jo.19.g

Mat.27.g
Mar.15.g

ꝛ sabbato quidez siluerũt ꝯm mandatũ.

Una aũt sabbati XXIIII
valde diluculo venerũt ad mo/
numentũ portãtes q̃ parauerãt
aromata: ꝛ inuenerũt lapidẽ reuolutuz
a monumento: ꝛ ingresse nõ inuenerũt
corpus dñi iesu. Et factuz est dũ mente
pꝰternate essent de isto: ecce duo viri ste/
terũt secus illas in veste fulgẽti/ Cuz ti/
merent aũt ꝛ declinarẽt vultũ in terraz
dixerũt ad illas. Quid q̃ritis: viuentez
cũ mortuis? Nõ est hic: sz surrexit. Reco/
damini q̃liter locut⁹ est vob: cũ adhuc ĩ
galilea esset dicẽs: Quia oꝑtet filiũ hoĩs
tradi in manꝰ hoĩm pctoꝝ: ꝛ crucifigi: et
die tertia resurgere/ Et recordate sunt
verboꝝ eiꝰ: ꝛ regresse a monumẽto nũcia
uerũt hec oĩa illis vndecim: ꝛ ceteris oĩb⁹
Erat aũt maria magdalene ꝛ iohãna. ꝛ
maria iacobi. ꝛ cetere q̃ cũ eis erant: que
dicebant ad apl̃os hec. Et visa sunt ante
illos sicut deliramentũ verba ista: ꝛ non
crediderũt illis. Petrus aũt surgẽs cu/
curritꝛ ad monumentũ: ꝛ procũbens vi/
dit linthamina sola posita: ꝛ abiit secum
mirans qđ factũ fuerat. Et ecce duo ex
illis ibant ipa die in castelluz qđ erat in
spatio stadioꝝ sexaginta ab hierl̃m noie
emaus ꝛ ipi loq̃bant ad inuicẽ de his oĩ
bus q̃ acciderãt/ Et factũ est dũ fabula/
rent ꝛ secum quererent: et ipe iesus ap/
propinquans ibat cũ illis. Oculi aũt il/
lorũ tenebant: ne eũ agnoscerent. Et ait
ad illos: Qui sunt hi sermones q̃s ꝓfertz
ad inuicẽ ambulãtes. ꝛ estis tristes? Et
rñdens vnꝰ cui nomẽ cleophas: dixit ei
Tu solus pegrinꝰ es in hierl̃m: et nõ co/
gnouisti q̃ facta sunt in illa his diebus?
Quib⁹ ille dixit. Que? Et dixerũt. De
iesu nazareno q̃ fuit vir ꝓpheta: potens ĩ
ope ꝛ sermõe. coraꝫ deo ꝛ oĩ pl̃o. Et quõ
eũ tradiderũt summi sacerdotes ꝛ prĩci
pes nri in dãnationẽ mortz: ꝛ crucifixerũt
eum. Nos aũt sperabamꝰ: q̃ ipe esset re/
demptur⁹ isrl̃. Et nũc sup hec oĩa tertia
dies est hodie: qꝫ hec facta sunt. Sz ꝛ mu
lieres quedã ex nris terruerũt nos q̃ an
te lucẽ fuerũt ad monumentũ ꝛ non in
uento corpe eiꝰ: venerũt dicẽtes: se etiaz
visionẽ angeloꝝ vidisse: qui dicũt eũ vi
uere. Et abierũt quidã ex nris ad monu
mentũ: ꝛ ita inuenerunt sicut mulieres
dixerũt: ipm vero nõ inuenerũt. Et ipse
dixit ad eos: O stulti ꝛ tardi corde ad cre
dendũ in oĩb⁹ q̃ locuti sunt ꝓphete/ Non Actz. 14. d
ne hec oportuit pati christũ ꝛ ita intrare
in gloriã suã? Et incipiẽs a moyse et oĩ/
bus ꝓphetis: interpꝛtabat illis in oĩb⁹
scripturis q̃ de ipo erat. Et appropiqua/
uerũt castello q̃ ibant: ꝛ ipe se finxit lon/
gius ire/ Et coegerũt illũ dicẽtes: Ma/ Gen. 19.
ne nobiscũ q̃m aduespascit: ꝛ inclinata ẽ
iam dies. Et intrauit cũ illis. Et factũ ẽ E
dum recũberet cũ eis: accepit panẽ et bñ
dixit ac fregit. ꝛ porrigebat illis. Et api
sunt oculi eoꝝ: ꝛ cognouerũt eum: ꝛ ipe
euanuit ex oculis eoꝝ. Et dixerũt ad in/
uicem. Nõne corꝝ nostrũ ardens erat in
nobis. dũ loqueret̃ in via et apiret nob
scripturas? Et surgẽtes eadem hora re/
gressi sunt in hierusalẽ: ꝛ inuenerũt con
gregatos vndecim. ꝛ eos q̃ cũ illis erãt di
centes. qꝫ surrexit dñs vere ꝛ apparuit si
moni. Et ipi narrabãt q̃ gesta erãt ĩ via
ꝛ quõ cognouerũt eũ in fractiõe panis.
Dũ aũt hec loquũtur: stetit iesus ĩ me/
dio eoꝝ ꝛ dixit: Pax vob. Ego sum: noli F
te timere. Cõturbati vero ꝛ ꝓterriti eri/
stimabant se spũm videre. Et dixit eis.
Quid turbati estis: ꝛ cogitatiões ascen
dunt in corda vra? Videte manꝰ meas
ꝛ pedes: qꝛ ego ipe sum. Palpate ꝛ vide/
te: qꝛ spũs carnẽ ꝛ ossa non habet: sic me
videtis habere. Et cũ hec dixisset: ostẽdit
eis manus ꝛ pedes. Adhuc aũt illis nõ
credentib⁹ ꝛ mirantib⁹ pre gaudio dixit
Habetis hic aliquid qđ manducet̃? At il
li obtulerunt ei partem piscis assi: et fa/
uum mellis. Et cum manducasset coraꝫ
eis: sumens reliquias dedit eis. Et dixit
ad eos: Hec sunt verba que locutus sum
ad vos cum adhuc essem vobiscum: quo/
niam necesse est impleri omnia que scri
pta sunt in lege moysi et ꝓphetis et
psalmis de me. Tunc aperuit illis sen/
sum: vt itelligerẽt scripturas: ꝛ dixit eis G

Actu·17·a· //Qm̄ sic scriptū est ⁊ sic oportebat chri
stū pati ⁊ resurgere a mortuis tertia die
⁊ p̄dicare ī noīe ei⁹ penitētiā ⁊ remissio/
nē pctōꝝ in oēs gentes: incipiētibus ab
hierosolyma. Vos aūt testes estis horū.
ysa·44· //Et ego mittā ꝓmissuꝫ p̄ris mei in vos
Act·i·a· vos aūt sedete in ciuitate q̄adusq̄ indu
amini ꝟtnte ex alto. Eduxit aūt eos fo/
ras in bethaniā· ⁊ eleuatis manib⁹ suis
Mar·16·g· bn̄dixit eis//Et factū ē dū bn̄diceret illis
Aac·i·b recessit ab eis· ⁊ ferebat̄ in celum· Et ip̄i
adorantes regressi sunt in hierl'm cum
gaudio magno· ⁊ erant semꝑ in templo
laudantes et benedicētes deum. Amen.

Explicit euangeliū s̄m Lucam. Incipit
prologus in euangeliū s̄m Johannē.

h Hic est iohānes euāgeli
sta vn⁹ ex discipulis dn̄i
qui virgo a deo electus
est: quē de nuptijs volē
tem nubere vocauit de⁹
Cui virginitat̄ in h̄ du
plex testimoniuꝫ dat̄ in
euāgelio· q̄ ⁊ p̄ ceteris dilect⁹ a deo dici
tur· ⁊ huic m̄rem suā pendens ī cruce cō
mendauit dn̄s: vt virginē virgo s̄uaret
Deniq̄ manifestans in euāgelio q̄ erat
ip̄e incorruptibil' verbi op⁹ inchoans: so
lus verbū carnē factū esse· nec lumē a te
nebris cōprehensuꝫ fuisse testat̄· primū si
gnū ponens q̄d ī nuptijs fecit dn̄s· ostē
dens q̄ ip̄e erat: vt legentib⁹ demonstra
ret q̄ vbi dn̄s inuitat⁹ sit· deficere nupti
arū vinū debeat: ⁊ veterib⁹ immutat̄· no
ua oīa q̄ a christo instituunt̄ appareant.
Hoc aūt euāgeliū scripsit in asia: postea
q̄ in pathmos insula apocalypsim scri/
pserat: vt cui ī principio canonis incor/
ruptibile p̄icipiū prenotat̄ in genesi: ei
etiā incorruptibil' finis ꝑ virginē in apo
calypsi redderet̄ dicēte christo: ego sum
alpha ⁊ o. Et hic ē iohānes. q̄ sciens su/
peruenisse diē recessus sui: cōuocatis di
scipulis suis ī epheso· ꝑ multa signoꝝ ex
perimēta promens christū· descēdens in
defossum sepulture sue locuꝫ· facta orōe
posit⁹ est ad p̄res suos: tam extraneus a
dolore mortis q̄ꝫ a corruptiōe carnis in/
uenit̄ alien⁹. Tn̄ post oēs euangeliū scri
psit: ⁊ hoc virgini debebat̄. Quoꝝ tn̄ vel
scriptoꝝ tp̄is dispositio· vel libroꝝ ordīa/
tio: ideo a nob̄ ꝑ singula nō exponit̄: vt
sciendi desiderio collato ⁊ q̄rētib⁹ fruct⁹
laboris· ⁊ deo magisterij doctrina seruet̄.

Explicit prologus. Incipit Regi/
strum in euāgelium Johannis.

i In principio erat verbū ⁊c̄· te
stimoniū de christo ꝑhibet io
hannes baptista· phariseoruꝫ
leuite interrogant iohannez
Johānes iesum vidēs agnū dicit dei· ⁊
andreas petro dicit· inuenim⁹ messiam
Jesus dicit· nathanael vidi sub ficu.
Jesus vocat⁹ ad nuptias ⁊ discipuli ei⁹
de aq̄ fecit vinū· vendētes ⁊ numularios
eijcit de tēplo· dicit: soluite templū hoc.
Jesus nicodemo dicit de baptismo ⁊ a/
lijs multis· dicit qui credit in eū non di
iudicabitur· qui aūt nō credit iā diiudi/
catus est· iesus in iudea baptiçat· ⁊ iohā
nes in ennon· iohannes dicit christum
crescere· se autem minorari.
Jesus cū muliere samaritana loquitur
prophetaꝫ in patria sua sine honore esse·
reguli filium a morte suscitat.
De piscina ꝓbatica· sanat hoīem trigīta
⁊ octo annos hn̄tem infirmitatem· dice
bant iudei sanato: nō licꝫ tibi tollere gra
batū tuū sabbato· q̄cūq̄ p̄t fecerit· hec et
filius similiter facit· dicit iesus: q̄ venit
hora ⁊ nūc est q̄n mortui audiūt vocē ⁊c̄·
dicit iesus: iohānes est lucerna ardens ⁊
lucens· scrutamini scripturas· dicit moy
ses accusat vos· ⁊ si crederetis moysi cre
deretis forsitan ⁊ mihi.
De quinq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscibus· ⁊ q̄
eum regē facere voluerūt· iesus sup̄ ma
re ambulat. Operamini nō cibum q̄ pe/
rit· de māna ⁊ pane celesti loquitur: ego
sum panis qui de celo descendi· receden/
tibus ab eo discipulis vnum ex duode/
cim diabolum dicit.

Jesus in scenophegia ascēdit ad diem festum·dicit ihesu·demonū habes·de turba multi credebāt in eū·clamat ihesus:si qs sitit veniat ad me ⁊ bibat:cum ministris ⁊ nicodemo principes contendūt.

De muliere adultera·ihesus lucē mundi esse se p̄dicat·ihesus interrogat⁹ principiū se esse rn̄dit·q̄ omnis peccator⁹ suus sit· ⁊ q̄ ihesus ante abraam sit.

Cecum a natiuitate curat·ihesus dicit·in iudicium in hunc mundum veni·vt qui non vident videant.

Qui nō intrat p ostiū in ouile·dicit: ego sum pastor bonus·p̄tātem habeo ponendi aiam meā. Judei dicūt: si tu es chr̄istus dic nobis palā·ego ⁊ p̄ vnū sum⁹. sustulerūt lapides iudei vt lapidarent ie sum ⁊ exiuit de manib⁹ eor̄.

De suscitatione laçari· collegerūt principes ⁊ pharisei concilium·cayphas dicit: quia expedit vt vnus ꝛc̄.

Maria vnxit pedes ihesu·⁊ extersit capill' suis·iudas fur erat ⁊ loculos hn̄s·turba ex iudeis multa venit·nō ꝓpter ihesum sed vt laçarū videret quem suscitauit a mortuis·turba q̄ venerat ad die festū occurrit ihesu sedenti sup pullū asine· gentiles quidā rogabāt philippū·dicentes: dne venim⁹ ihesum videre·ihesus rn̄dit·ni si granū frumēti ꝛc̄·aia mea turbata est pater clarifica nomē tuū·venit vox de celo·dicit ihesus:nūc iudiciū est mūdi·⁊ ml'ti ex principib⁹ crediderūt in eū:sz ꝓpter phariseos nō cōfitebant·dicit:non veni vt iudicē mundū:sed vt saluificem.

Pedes discipulor̄ lauat dicēs·⁊ vos debetis alter alterius lauare pedes·dicit:q̄ manducat panem meum leuabit cōtra me calcaneū suum·dicit:vnus ex vobis tradet me·⁊ subiungit: cui ego intinctū panem porrexero· tūc introiuit in iudaz sathanas·mandatū nouū do vob̄ vt diligatis inuicem·dicit petro:anteq̄ gallus cantet·ter me negabis ꝛc̄.

Non turbet cor̄ vestrū·dicit:ego sum via veritas ⁊ vita.dicit philippus:dne oñde nobis patrē·si diligitis me mādata mea seruate·ego in patre meo ⁊ vos in me ⁊ ego in vobis·si quis diligit me sermōes meos seruat.

Dicit:ego sum vitis vera ⁊ p̄ me⁹ agricola est·de dilectiōe p̄cepta· si me p̄secuti sunt ⁊ vos p̄sequent̄·⁊ odio habuerūt me gratis·dicit:cū venerit paclitus. 15

Absq̄ finagogis facient vos. Nūc vado ad eum qui me misit ⁊ nemo ex vobis interrogat ꝛc̄· cum venerit paraclitus ille arguet mundum de peccato·omnia que cunq̄ habet pater mea sunt·modicū iaz ⁊ non videbitis me·vsq̄ modo non petistis quicq̄·exiui a patre meo ⁊ veni in mundum·pater mecum est. 16

Subleuatis oculis in celuz·dixit:pater venit hora clarifica filium tuum. Jesus discipulos cōmendat patri·p̄ iuste mūdus te non cognouit. 17

Egressus ihesus cum discipl'is suis trās torrentem cedron·querētibus iuda cuz cohorte ihesum rn̄dit:ego sum·abierunt retrorsum ⁊ ceciderūt in terram· captio chr̄isti·negatio petri·abiudicatio chr̄isti· ⁊ responsio eiusdem. 18

Pilatus ihesum flagellauit·uerisio·crucifixio inter duos latrones· commēdatio matris discipulo·⁊ potatio aceti·⁊ mors ⁊ sepultura. 19

Resurrectio·⁊ q̄liter appuit marie magdalene·apparens discipul' dedit eis pacē sp̄ūsanctū·post dies octo clausis ianuis apparuit discipulis ⁊ thome. 20

Postea iterum manifestauit se ad mare tyberiadis ꝛc̄·de piscatione petri·dicit petro tertio·pasce oues meas. 21

Explicit Registrum. Incipit euāgeliū sm Johānē. Ca. I

IN princi-
pio erat verbuz· ⁊ verbuz erat apud deū·et de⁹ erat verbum. Hoc erat in principio apud deum. Oīa p ip̄m facta sūt· ⁊ sine ipso factuz est nihil. Qđ

e

factū est in ipso vita erat ⁊ vita erat lux
hoīm: ⁊ lux ī tenebris lucet: ⁊ tenebre eaz
Mat. 3. a. j. 3. f nō comp̄henderunt // Fuit homo missus
a deo: cui nomē erat iohannes. Hic venit
in testimonium vt testimoniū ꝑhiberet
de lumine: vt oēs crederēt ꝑ illum Non
erat ille lux: sed vt testimoniuz ꝑhiberet
de lumine. Erat lux vera q̄ illūinat oēm
hoīem venientē in hūc mundū. In mū
do erat: ⁊ mūdus ꝑ ip̄m fact⁹ est: ⁊ mun
B dus eum nō cognouit. In ꝓpria venit. ⁊
sui eum nō receperunt. Quotq̄t autē re
ceperunt eum dedit eis ptātem filios dei
fieri his qui credunt in noīe eius. Qui
nō ex sanguinib⁹ neqꝫ ex volūtate carnis
neqꝫ ex voluntate viri: sed ex deo nati sūt
Et verbū caro factum ē: ⁊ habitauit ī no
bis. Et vidim⁹ gloriā ei⁹: gl'aꝫ q̄si vnige
niti a patre: plenū gratie ⁊ veritatis. Jo
hannes testimoniū ꝑhibet de ipso ⁊ cla
mat dicens. Hic erat quē dixi q̄ post me
venturus est. añ me fact⁹ est: qꝛ prior me
erat. Et de plenitudīe ei⁹ nos oēs accepi
mus. gr̄am ꝓ gr̄a: qꝛ lex ꝑ moysen data ē
gratia ⁊ veritas ꝑ iesum christū facta est
i. Joh. 4. c // Deum nemo vidit vnq̄ꝫ. Vnigenitus
C filius qui est in sinu p̄ris: ip̄e enarrauit
j. 5. f. // Et hoc est testimoniū iohānis: qñ mise
runt iudei ab hierosolymis sacerdotes
⁊ leuitas ad eum vt interrogarēt eum.
Tu q̄s es? Et ꝯfessus est: ⁊ non negauit
Et ꝯfessus est: qꝛ nō sum ego christ⁹. Et
interrogauerūt eū. Quid ergo? Helias
es tu. Et dixit. Non sum. Propheta es
tu? Et respondit. Nō. Dixer̄t ḡ ei: Quis
es vt responsum dem⁹ his qui miserūt
Esa. 40. Mat. nos? Quid dicis de teip̄o? Ait // Ego vox
3. a. Mar. i. a. clamātis in deserto: dirigite viam domi
Lu. 3. a. ni. sicut dixit esaias ꝓpheta. Et qui missi
fuerant erāt ex phariseis. Et interroga
D uerūt eum: ⁊ dixerūt ei. Quid ergo ba
ptiças si tu non es christus. neqꝫ helias.
neqꝫ ꝓpheta? Rñdit eis iohānes dicens
Mt. 3. e. Mr. i. // Ego baptiço in aqua: medius autē ve
b. Lu. 3. d. Act. strum stetit quē vos nescitis. Ipse est q̄
i. a. ⁊ i9. a post me venturus est: qui añ me fact⁹ est
cuius ego nō sum dignus vt soluā eius
corrigiam calciamenti. Hec in bethania

facta sunt trans iordanē vbi erat iohan
nes baptiçans. Altera die vidit iohānes
iesum venientē ad se et ait. ecce agn⁹ dei
ecce qui tollit peccata mundi. Hic ē de
quo dixi. Post me venit vir q̄ añ me fa
ctus est: quia prior me erat. ⁊ ego nescie
bam eum: Sed vt manifestetur in isra
el. ꝓpterea veni ego in aqua baptiçans:
Et testimoniū ꝑhibuit iohānes dicens
// Quia vidi spūm descendentē quasi co
lumbā de celo: ⁊ mansit sup̄ eū. ⁊ ego ne
sciebam eū: sed qui misit me baptiçare ī
aqua: ille mihi dixit: Sup̄ quez videris
spiritū descendētem ⁊ manentē sup̄ euz
hic est q̄ baptiçat in spūsancto Et ego vi
di ⁊ testimoniuz ꝑhibui. qꝛ hic est filius
dei. Altera die iterꝫ stabat iohannes: ⁊ ex
discipulis eius duo. Et respiciens iesum
ambulantē dixit. Ecce agnus dei. Et au
dierunt enm duo discipuli loquētē: ⁊ se
cuti sunt iesum. Conuersus aūt iesus ⁊
videns eos sequētes se: dicit eis: Quid
q̄ritis? Qui dixerunt ei. Rabbi. qd̄ dicit
interp̄tatum magister: vbi habitas? Di
cit eis. Venite ⁊ videte. Venerūt et vi
derunt vbi maneret: ⁊ apud eum māse
runt die illo. Hora autē erat q̄si decima
Erat añt andreas frater simonis petri.
vnus ex duob⁹ qui audierat a iohanne:
⁊ secuti fuerāt eum. Inuenit hic primū
frēm suū simonē ⁊ dicit ei. Inuenimus
messiam: qd̄ est interp̄tatum christ⁹. Et
adduxit eū ad iesum. Intuit⁹ aūt euz ie
sus dixit: Tu es simon filius iohāna: tu
vocaberis cephas: qd̄ interp̄tatur petr⁹.
In crastinū voluit exire in galileam: et
inuenit philippū. Et dicit ei iesus. Se
quere me. Erat autem philippus a beth
saida ciuitate andree ⁊ petri. Inueīt phi
lippus nathanael: ⁊ dicit ei. Quem scri
psit moyses ī lege ⁊ ꝓphete: inuenim⁹ ie
sum filiuz ioseph a naçareth. Et dixit ei
nathnael. A naçareth potest aliquid bo
ni esse. Dicit ei philippus. Veni ⁊ vide.
Vidit iesus nathanael venientem ad se
⁊ dicit deo eo. Ecce vere israelita. in quo
dolus non est. Dicit ei nathanael. Vn
de me nosti. Respondit iesus: et dixit ei:

Priusq̃ te philippus vocaret cum esses
sub ficu vidi te. Rñdit ei nathanael et
ait: Rabbi: tu es filiꝰ dei: tu es rex israel.
Rñdit iesus ⁊ dixit ei: Quia dixi tibi vi
di te sub ficu credis: maius his videbis
Et dicit ei: Amen amẽ dico vob̃: videbi-
tis celũ aptum ⁊ angelos dei ascẽdentes
⁊ descẽdẽtes supra filiũ hoĩs. II

A Et die tertia nuptie facte sunt ĩ
chana galilee. ⁊ erat mr̃ iesu ibi.
Vocatus est autẽ ⁊ iesus ⁊ disci
puli eiꝰ ad nuptias. Et deficiente vino.
dicit mr̃ iesu ad eum: Vinũ non habent
B Et dicit ei iesus Quid mihi ⁊ tibi ẽ mu
lier? Nõdum venit hora mea. Dicit mat̃
eius ministris: Quodcũq̃ dixerit vobis
facite. Erant autẽ ibi lapidee hydrie sex
posite ꝑm purificationẽ iudeoꝝ capiẽtes
singule metretas binas vel ternas. Di-
cit eis iesus: Implete hydrias aqua. Et
impleuerũt eas vsq̃ ad summũ. Et dicit
eis iesus: Haurite nunc: ⁊ ferte architri
clino. Et tulerũt. Vt aũt gustauit archi
triclinus aquã vinũ factũ. ⁊ non sciebat
vnde esset. ministri aũt sciebant q̃ hause
C runt aquã vocat sponsum architriclinus
⁊ dicit ei: Om̃is homo primũ bonũ vinũ
ponit. ⁊ cũ inebriati fuerint tũc id qd̃ de-
terius est. Tu autẽ seruasti bonũ vinum
vsq̃ adhuc. Hoc fecit initium signoꝝ ie
sus in chana galilee: ⁊ manifestauit glo-
riam suã. ⁊ crediderunt in eum discipu
D li eius. Post hec descẽdit capharnaũ ipe
⁊ mater eius ⁊ frẽs eius ⁊ discipuli eius
⁊ ibi manserũt nõ multis diebꝫ. Et ꝓpe
erat pasca iudeoꝝ. ⁊ ascendit iesus hiero
solymam ⁊ inuenit in templo vendẽtes
oues ⁊ boues ⁊ colũbas. et numularios
sedentes. Et cũ fecisset q̃si flagellum de
funiculis: oẽs eiecit de tẽplo: oues quo-
q̃ ⁊ boues. ⁊ numulariorum effudit es. ⁊
E mensas subuertit. Et his qui columbas
vendebant dixit. Auferte ista hinc: ⁊ no-
lite facere domũ patris mei domum ne-
gociationis. Recordati sũt vero discipu
li eius: quia scriptum est. çelus domus
tue comedit me. Responderunt ergo iu
dei ⁊ dixerũt ei: Quod signũ ostẽdis no
bis qꝛ hec facis? Respondit iesus ⁊ dixit F
eis. Soluite templum hoc. ⁊ in tribus Mat. 26. f.
diebꝫ excitabo illud. Dixerũt ergo iudei:
Quadraginta ⁊ sex annis edificatum est
templum hoc: ⁊ tu in tribꝫ diebꝫ excitab̃
illud? Ille autẽ dicebat de templo corpo
ris sui. Cũ ergo resurrexisset a mortuis
recordati sunt discipuli eius qꝛ hoc dice-
bat: ⁊ crediderunt scripture et sermoni
quẽ dixit iesus. Cum autẽ esset hieroso- G
lymis in pasca ĩ die festo. multi credide-
runt ĩ noĩe eius videntes signa eiꝰ q̃ faci
ebat. Ipse autẽ iesus nõ credebat semet
ipsum eis eo ꝙ ipe nosset omnes. ⁊ quia
opus ei nõ erat vt quis testimonium ꝑ
hiberet de homĩe. Ipse enĩ sciebat quid
esset in homine. III A

E Rat autẽ homo ex phariseis ni j. 7. g.
codemus nomĩe. prĩceps iudeo
rum. Hic venit ad iesum nocte ⁊ dixit ei
Rabbi: scimus quia a deo venisti magi Mat. 22. c
ster. Nemo eniꝫ potest hec signa facere q̃
tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Respõ-
dit iesus. ⁊ dicit ei: Amen amẽ dico tibi
nisi q̃s renatus fuerit denuo. non potest
videre regnum dei. Dicit ad eum nico-
demus: Quõ potest homo renasci cũ sit B
senex? Nunq̃d potest ĩ ventrem matris
sue iterato introire ⁊ renasci? Respõdit
iesus: Amen amẽ dico tibi: nisi q̃s rena-
tus fuerit ex aqua ⁊ spũsancto nõ potest
introire in regnũ dei. Qd̃ natũ est ex car
ne. caro est. ⁊ qd̃ natũ est ex spũ spũs est.
Non mireris qꝛ dixi tibi: oportet vos na
sci denuo. Spũs vbi vult spirat. ⁊ vocẽ j. 6. g.
eius audis: sed nescis vnde veniat. aut q̃
vadat. Sic est oĩs q̃ natus est ex spũ Re
spondit nicodemus ⁊ dixit ei. Quõ pñt C
hec fieri? Rñdit iesus. et dixit ei: Tu es
magister in israel et hec ignoras? Amen
amen dico tibi. qꝛ quod scimus loq̃mur
⁊ qd̃ vidimus testamur ⁊ testimonium
nr̃m nõ accipitis. Si terrena dixi vobis
⁊ non creditis. quõ si dixero vob̃ celestia
credetis. Et nemo ascẽdit ĩ celum nisi q̃ Ephe. 4. b.
descendit de celo: filius homĩs q̃ est ĩ ce-
lo. Et sicut moyses exaltauit serpentem Numeri. 21. j.
in deserto. ita exaltari oportet filiũ hoĩs: 12. e.

vt omnis qui credit in ipso non pereat: sz
i. Joh. 4. b. habeat vitã eternaz// Sic enĩ dꝰ dilexit
mundũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. vt
D oĩs q̃ credit ĩ eum nõ peat sed habeat vi
tam eternã. Nõ enĩ misit dꝰ filiũ suum
in mundũ vt iudicet mundũ: sz vt salue
tur mũdus p ipm. Qui credit ĩ eũ nõ iu
dicat. Qui autẽ nõ credit iã iudicat⁹ est:
qz nõ credit in nomĩe vnigeniti filij dei
Hoc est aũt iudiciũ. qz lux venit ĩ mũdũ
& dilexerũt hoĩes magꝭ tenebras q̃z lucez
Erant enĩ eoꝝ mala opa. Oĩs enĩ q̃ ma
E le agit odit lucẽ. & nõ venit ad lucẽ vt nõ
arguant opa eiꝰ. Qui autẽ facit veritatẽ
venit ad lucẽ vt manifestent opa eiꝰ: qz
in deo sunt facta. Post hec venit iesus &
Mat. 3. b discipuli eiꝰ in terrã iudeaz: & illic moza/
Luc. 3. a batur cũ eis & baptiçabat// Erat aũt & io
hannes baptiçans in ennon iuxta salim
Mat. 4. d qz aq̃ multe erant illic. & veniebant & ba/
Mar. i. c ptiçabant// Nõduz enĩ missus fuerat io/
hannes ĩ carcerẽ. Facta ẽ autem q̃stio ex
F discipulis iohãnis cũ iudeis de purifica
tione. Et venerũt ad iohannẽ & dixerũt
ei: Rabbi: qui erat tecũ trans iordanem
cui tu testimoniũ phibuisti ecce hic ba/
i. Joh. 4. c. ptiçat & oẽs veniũt ad eũ. Rñdit iohan/
nes & dixit: Nõ põt homo accipe quicq̃
nisi fuerit ei datũ de celo// Ipsi vos mi/
hi testimoniũ phibetis q̃ dixerim. non
sum ego christus: sed qz missus sum añ
illũ. Qui hz sponsaz sponsus ẽ. amicꝰ au
tẽ sponsi q̃ stat & audit eũ. gaudio gaudz
G ꝓpter vocẽ sponsi. Hoc g̃ gaudiũ meũ im
pletũ est. Illũ optet crescere. me aũt mi
nui. Qui de sursuz venit sup oẽs ẽ. Qui
de terra ẽ de tra ẽ. & de tra loquit: q̃ de ce/
lo venit sup oẽs ẽ. Et q̃ vidit & audiuit
hꝰ testat: & testimoniũ eius nemo accipit
// Qui autẽ accepit eiꝰ testimoniũ signa
Ro. z. a. uit: qz dꝰ verax ẽ// Quẽ enĩ misit dꝰ. ver
j. 8. c. ba dei loq̃tur. Nõ enĩ ad mẽsurã dat dꝰ
Mt. ii. g. Luc. spũ// Pr diligit filiũ & oĩa dedit i manu
io. f. j. 16. c. eiꝰ// Qui credit in filiũ hz vitã eternã: q̃
Esa. xi. aũt incredulus ẽ filio. nõ videbit vitã: sz
Abachuc. 2. Ira dei manet sup eum IIII
A
V Ergo cognouit iesus qz audi/
erũt pharisei q̃ iesus plures di
scipulos facit & baptizat q̃z iohãnes. q̃q̃z Mat. 4. d
iesus nõ baptiçaret sed discipuli eiꝰ// reli
quit iudeã & abijt itez in galileã. Opoz/
tebat autẽ eũ transire p mediã samariã
Venit ergo in ciuitatẽ samarie que dicit
sychar. iuxta predium q̃d dedit iacob io/
seph filio suo. Erat autẽ ibi fons iacob.
Jesus autẽ fatigatus ex itinere sedebat
sic supra fontẽ. Hora autẽ erat q̃si sexta Gen. 24.
// Venit mulier ꝺ samaria haurire aquã
Dicit ei iesus: Da mihi bibere. Discipu B
li enĩ eiꝰ abierant ĩ ciuitatẽ vt cibos eme
rẽt. Dicit g̃ ei mlr illa samaritana. Quõ
tu iudeus cũ sis bibere a me poscis q̃ suz
mulier samaritana? Non enĩ coutũtur
iudei samaritanis. Rñdit iesus. & dixit ei
Si scires donũ dei: et q̃s est qui dicit tu/
bi. da mihi bibere. tu forsitan petisses ab
eo. & dedisset tibi aquã viuã. Dicit ei mu
lier: Dñe. neq̃z in quo haurias habes. & j. 7. f.
puteus alt⁹ est// Unde ergo habes aquã
viuam? Numq̃d tu maior es pr̃e nr̃o ia/
cob q̃ dedit nobis puteum. & ipe ex eo bi
bit. & filij ei⁹ & pecora eius? Rñdit iesus
& dixit ei: Oĩs q̃ bibit ex aqua hac sitiet
iterũ. Qui autẽ biberit ex aqua quã ego
dabo ei. non sitiet in eternũ: sed aq̃ quam
ego dabo ei. fiet in eo fons aq̃ salientis ĩ j. 6. d
vitã eternã. Dicit ad eum mlr// Dñe da C
mihi hanc aquã. vt nõ sitiam neq̃z veni
am huc haurire. Dicit ei iesus: Uade vo
ca virũ tuũ. & veni huc. Rñdit mlr et di
xit: Nõ habeo virũ. Dicit ei iesus: Bene
dixisti: qz nõ habeo virũ. Quinq̃z enĩ vi
ros habuisti. & nũc quẽ habes nõ est tu⁹ Lu. 7. c.
vir. Hoc vere dixisti. Dicit ei mlr// Dñe
video qz ꝓphẽta es tu. Patres nr̃i in mon
te hoc adorauerũt & vos dicitis qz hiero/
solymis est locꝰ vbi adorare oportz. Di/
cit ei iesus: Mulier crede mihi: qz veni/
et hora qñ neq̃z in monte hoc. neq̃z ĩ hie/
rosolymis adorabit⁹ patrẽ. Vos adoratꝭ
q̃d nescitis: nos adoramꝰ q̃d scimꝰ: qz sa
lus ex iudeis est. Sed venit hora & nunc D
est: qñ veri adoratores adorabũt patrez
in spũ & veritate. Nam & pater tales que Col. 3. d
rit q̃ adorent eum// Spũs est deus: & eos
qui adorãt eum in spũ & veritate oportet

adorare. Dicit ei mulier. Scio qz messi as venit qui dicit̃ chr̃istus. Cũ ergo vene rit: ille: nobis nũciabit oĩa Dicit ei ieſus ego ſum q̃ loquor tecũ. Et ꝓtinuo vene runt diſcipuli ei⁹. ⁊ mirabant̃ qz cũ mu liere loq̃bat̃. Nemo tñ dixit q̃d q̃ris aut quid loq̃ris cũ ea. Reliquit g̃ hydriã ſuã mulier. ⁊ abiit in ciuitatẽ. ⁊ dicit illis ho minib⁹: Venite ⁊ videte hoĩez qui dixit mihi oĩa q̃cunq; feci. Nũquid ipe ẽ chri ſtus: Exierũt g̃ de ciuitate ⁊ veniebãt ad eum. Interea rogabãt eũ diſcipuli dicẽ tes: Rabbi. manduca. Ille aũt dixit eis. Ego cibũ habeo mãducare quẽ vos ne ſcitis. Dicebant g̃ diſcipuli ad inuicem: Nũquid aliq̃s attulit ei mãducare: Di cit eis ieſus: Meus cib⁹ eſt vt faciaz vo luntatẽ ei⁹ q̃ miſit me vt pficiã op⁹ eius Nõne vos dicitis q adhuc q̃ttuor mẽ ſes ſunt ⁊ meſſis venit: Ecce dico vobis leuate oculos vros ⁊ videte regiões: qz albe ſunt iã ad meſſem. Et q̃ metit mer cedem accipit et ꝯgregat fructũ in vitaz eternã: vt ⁊ qui ſemĩat ſimul gaudeat ⁊ qui metit. In hoc enĩ eſt verbũ veruz: qz alius ẽ qui ſemĩat: ⁊ alius eſt q̃ metit Ego miſi vos metere qđ vos non laboraſtis Alij laborauerũt. ⁊ vos in labores eoꝝ in troiſtis. Ex ciuitate aũt illa multi credi derũt in eũ ſamaritanoꝝ ꝓpter verbũ mu lieris teſtimoniũ phibentis: qz dixit mi hi oĩa q̃cunq; feci. Cũ veniſſent g̃ ad illũ ſamaritani rogauerũt eum vt ibi mane ret. Et manſit ibi duos dies. Et multo plures crediderũt ꝓpter ſmonem eius. Et mulieri dicebãt: qz nõ ꝓpter tuã loq lam credim⁹. Ipſi enĩ audiuim⁹ ⁊ ſcim⁹ qz hic eſt vere ſaluator mũdi. Poſt duꝝ os aũt dies exiit inde ⁊ abiit in galileam Ipſe enĩ ieſus teſtimoniũ phibuit: qz ꝓpheta in ſua patria honorem nõ habet. Cum g̃ veniſſet in galileã exceperũt eum galilei: cũ oĩa vidiſſent q̃ fecerat hieroſo lymis in die feſto. Et ipi enĩ venerãt ad diẽ feſtũ. Venit ergo iterꝝ in chana gali lee vbi fecit aquã vinũ. Et erat quidaz regulus cui⁹ filius infirmabat capharna um. Hic cũ audiſſet qz ieſus aduenire a iudea in galileã abiit ad eum. ⁊ rogabat eũ vt deſcenderet ⁊ ſanaret filiũ eius. In cipiebat enĩ mori. Dixit ergo ieſus ad eũ Niſi ſigna ⁊ ꝓdigia videritis nõ creditis Dicit ad eũ regulus: Dñe. deſcende priuſ q̃z moriat̃ filius me⁹. Dicit ei ieſus. Vade filius tu⁹ viuit. Credidit homo ſermoni quẽ dixit ei ieſus. ⁊ ibat. Jam aũt eo de ſcendente ſerui occurrerũt ei. ⁊ nunciaue runt dicẽtes. qz filius ei⁹ viueret. Inter rogabat ergo horã ab eis in q̃ melius ha buerit. Et dixerũt ei: qz heri hora ſeptia reliquit eũ febris. Cognouit ergo pr̃ qz illa hora erat in q̃ dixit ei ieſus: filius tu⁹ viuit. ⁊ credidit ipe ⁊ dom⁹ ei⁹ tota. Hoc iterꝝ ſecundũ ſignũ fecit ieſus cum veniſ ſet a iudea in galileam. V

Mt. 9. d. Mr. 5. d. Lu. 8. f.

2. Reg. 12.

Post hec erat dies feſtus iudeo rum. ⁊ aſcendit ieſus hieroſoly mam. Eſt aũt hieroſolymis ꝓbatica piſci na q̃ cognomiat̃ hebraice bethſaida quinq; porticus hñs. In his iacebat mltitudo magna languentiũ cecoꝝ claudoꝝ arido rũ. expectantiũ aque motũ. Angelus aũt dñi deſcẽdebat ſm tps in piſcinã. ⁊ mo uebat̃ aqua. Et qui prior deſcẽdiſſet i pi ſciuã poſt motionẽ aque. ſan⁹ fiebat a q̃ cũq; detinebat̃ infirmitate. Erat aũt qui dam hõ ibi triginta ⁊ octo ãnos habens in infirmitate ſua. Hũc cum vidiſſet ie ſus iacentẽ. ⁊ cognouiſſet qz iam multũ tps hr̃et. dicit ei: Vis ſanus fieri: Rñdit ei languidus. Dñe: hoiem nõ habeo vt cũ turbata fuerit aqua mittat me in pi ſcinam. Dũ venio enĩ ego. alius añ me deſcendit. Dicit ei ieſus / Surge tolle grabatũ tuũ ⁊ ambula. Et ſtatim ſanus factus eſt hõ ille. ⁊ ſuſtulit grabatũ ſuũ ⁊ ambulabat. Erat aũt ſabbatũ i die illo Dicebant ergo iudei illi q̃ ſanat⁹ fuerat Sabbatũ eſt: nõ licet tibi tollere graba tum tuũ. Rñdit eis: Qui me ſanũ fecit ille mihi dixit: tolle grabatũ tuũ et am bula. Interrogauerũt g̃ eũ: Quis eſt il le hõ qui dixit tibi: tolle grabatũ tuuz et ambula: Is aũt q̃ ſan⁹ fuerat effect⁹ ne ſciebat q̃s eſſet. Jeſus enim⁹ declinauit a turba ꝓſtituta in loco. Poſtea iuenit eũ

Mt. 9. b. Mar. 2. c. Lu. 5. e.

ieſus in templo·⁊ dixit illi: Ecce ſanꝰ fa/
ctus es· iam noli peccare: ne deteriꝰ tibi
aliqd cõtingat. Abijt ille homo:⁊ nuncia
uit iudeis qꝛ ieſus eſſet q̃ fecit eũ ſanuꝫ.
Propterea pſeq̃bant̃ iudei ieſuꝫ: qꝛ hec
faciebat in ſabbato. Jeſus aũt rñdit eis
Pater meꝰ vſq; modo opaꝫ⁊ ego opoꝛ
Propterea ergo magꝭ q̃rebãt eum iudei
interficere·qꝛ nõ ſolũ ſoluebat ſabbatũ
ſed⁊ pr̃em ſuũ dicebat deũ: eq̃lem ſe fa/
ciens deo. Rñdit itaq; ieſus et dixit eis.
Amen amẽ dico vobis:non põt filiꝰ a ſe
facere quicq̃: niſi qd̃ viderit pr̃em facie/
tem. Quecũq; enĩ ille fecerit: hec⁊ filius
ſilr facit. Pater enĩ diligit filiũ·⁊ oĩa de
monſtrat ei q̃ ipe facit: et maiora his de/
mõſtrabit ei opa vt vos miremini: Si/
cut enĩ pr̃ ſuſcitat mortuos⁊ viuificat:
ſic⁊ filiꝰ quos vult viuificat. Neq; enim
pater iudicat quenq̃: ſed oñe iudiciũ de/
dit filio vt oẽs honorificent filiũ ſicut ho/
norificant pr̃em· Qui nõ honorificat fili
um: nõ honorificat pr̃em q̃ miſit illum.
Amen amẽ dico vob: qꝛ q̃ verbũ meũ au
dit⁊ credit ei q̃ miſit me· habet vitã eter/
nã. Et in iudiciũ nõ venit: ſed tranſiet a
morte in vitã. Amen amẽ dico vobis: qꝛ
venit hora⁊ nũc eſt qñ mortui audiẽt vo/
cem filij dei⁊ q̃ audierint viuent. Sicut
enĩ pr̃ habet vitã in ſemetipo· ſic dedit⁊
filio hñe vitã in ſemetipo. Et ptãtem de/
dit ei iudiciũ facere: qꝛ filiꝰ hois eſt: Noli
te mirari hoc· qꝛ venit hora in q̃ oẽs qui ĩ
monumẽtis ſunt audiẽt vocẽ filij dei· et
pcedent q̃ bona fecerũt in reſurrectionẽ
vite· qui vero mala egerũt· in reſurrecti/
onẽ iudicij/ Non poſſum ego a meipo fa
cere quicq̃. Sicut audio iudico·⁊ iudi/
ciũ meũ iuſtũ eſt/ qꝛ nõ q̃ro voluntatẽ me/
am ſed voluntatẽ eiꝰ q̃ miſit me/ Si ego
teſtimoniũ phibeo de meipo: teſtimoniũ
meũ nõ eſt vꝛ. Alius eſt q̃ teſtimoniũ p/
hibet de me:⁊ ſcio qꝛ vꝛ eſt teſtimonium
eiꝰ qd̃ phibet de me. Vos miſiſtis ad io
hannẽ:⁊ teſtimonium phibuit veritati.
Ego aũt nõ ab hoie teſtimonium accipio
ſed hec dico vt ſalui ſitis. Ille erat lucer/
na ardens⁊ lucens. Vos autẽ voluiſtis
ad horã exultare in luce eiꝰ. Ego autẽ ha/
beo teſtimoniũ maiꝰ iohãne/ Opa enim ĵ.14.c
q̃ dedit mihi pr̃ vt pficiã ea· ipa opa que
ego facio teſtimoniũ phibẽt de me: quia
pr̃ miſit me. Et q̃ miſit me pr̃ ipe teſtio/
niũ phibuit de me. Neq; vocẽ eius vnq̃
audiſtis· neq; ſpeciẽ eiꝰ vidiſtis. Et ꝛbũ
eiꝰ nõ habẽt in vob manens· qꝛ quẽ mi/
ſit ille· huic vos nõ creditis. Scrutami/
ni ſcripturas· qꝛ vos putatis in ipis vitã
eternã hre. Et ille ſunt q̃ teſtimoniuꝫ phi/
bent de me:⁊ nõ vultis venire ad me vt
vitã hẽatis. Claritatẽ ab hoib non acci
pio· ſꝫ cognoui vos· qꝛ dilectionẽ dei nõ
habetis in vob. Ego veni in noie patris
mei·⁊ nõ accepiſtis me. Si alius venerit
in noie ſuo· illũ accipietis. Quõ vos po/
teſtis credere q̃ gl̃am ab inuicẽ accipitis
⁊ gl̃am q̃ a ſolo deo eſt nõ q̃ritis? Nolite
putare qꝛ ego accuſaturꝰ ſum vos apud
pr̃em. Eſt q̃ accuſat vos moyſes in q̃ vos
ſperatis. Si enĩ crederetis moyſi: crede/
retis forſitan⁊ mihi. De me eĩ ille ſcri/
ſit. Si aũt illius lr̃is nõ creditis· quõ
verb̃ meis credetis? VI

Post hec abijt ieſus trans mare
galilee q̃d̃ eſt tyberiadis. Et ſeq̃/
batur eũ multitudo magna· qꝛ videbãt
ſigna q̃ faciebat ſup̃ his qui infirmabã/
tur/ Subijt g̃ in montẽ ieſus:⁊ ibi ſede/
bat cũ diſcipulis ſuis. Erat aũt primuꝫ
paſca dies feſtus iudeoꝝ/ Cũ ſubleuaſſ
ergo oculos ieſus·⁊ vidiſſet qꝛ multitu/
do maxia venit ad eũ: dicit ad philippum
Unde emem̃ panes vt manducẽt hi:
Hoc aũt dicebat tẽptans eũ. Ipſe enim
ſciebat q̃d eſſet factur̃. Rñdit ei philip/
pus: Ducẽtoꝝ denarioꝝ panes nõ ſuffi/
ciũt eis: vt vnuſq̃ſq; modicum quid acci/
piat. Dicit ei vn̄ ex diſcipul̃ eiꝰ, andreas
frater ſimonis petri/ Eſt puer vn̄ hic q̃
habet quinq; panes hordeaceos⁊ duos
piſces. Sꝫ hec q̃d ſũt int̃ tantos? Dicit
ergo ieſus: Facite hoies diſcũbere. Erat
aũt fenũ multũ in loco. Diſcubuerũt g̃
viri nũero q̃ſi q̃nq; milia/ Accepit g̃ ie/
ſus panes·⁊ cum grãs egiſſet diſtribuit
diſcũbentibus. Similiter⁊ ex piſcibus

Mat.14.c
Mar.6.c
Lu.9.b
Mat.14.c
Mar.6.c
Lu.9.b
Mat.14.c
Mar.6.c
Lu.9.b
Mat.14.c
Mar.6.c
Lu.9.b
Ioh.1.d.
Ioh.6.d.
Ioh.8.b.

quantū volebāt. Ut aūt impleti sunt: di-
xit discipulis suis: Colligite q̄ supauerāt
fragmēta ne perant. Collegerūt ergo et
impleuerūt duodeciz cophinos fragmē-
torū ex quinqz panib⁹ hordeaceis ⁊ duo-
bus piscib⁹: q̄ supfuerūt his qui mandu-
cauerant. Illi ergo homīes cū vidissent
qd̄ iesus fecerat signū. dicebant / Quia
hic est vere ꝓpheta q̄ ventur⁹ est in mun-
dū. Jesus ergo cū cognouisset qꝛ ventu-
ri essent vt rapent eū ⁊ facerēt eum regē
/ fugit iterꝫ in montē ipse solus. Ut aūt
sero factū est: descēderūt discipuli ei⁹ ad
mare. Et cū ascendissent nauim. venerūt
trans mare in capharnaū. Et tenebre iā
facte erant ⁊ non venerat ad eos iesus.
Mare autē vento magno flante exurge-
bat. Cum remigassent ergo q̄si stadia vi-
gintiquinqz aut triginta vident iesum
/ ambulantē sup̄ mare. ⁊ ꝓximū naui fie-
ri ⁊ timuerūt. Ille aūt dicit eis. Ego sū
nolite timere. Voluerūt ergo accipe eū
in nauim: ⁊ statim nauis fuit ad terram
quā ibant. Altera die turba q̄ stabat trās
mare vidit qꝛ nauicula alia non erat ibi
nisi vna. ⁊ qꝛ nō introisset cū discipulis
suis iesus in nauim: sed soli discipuli ei⁹
abissent. Alie vero supuenerūt naues a
tyberiade iuxta locū vbi manducauerāt
panē: grās agētes deo. Cū ergo vidisset
turba qꝛ iesus nō esset ibi neqz discipuli
ei⁹: ascēderūt in nauiculas. ⁊ venerunt ca-
pharnaū q̄rētes iesum: Et cū īuenissent
eū trās mare. dixerūt ei: Rabbi. qn̄ huc
venisti? Rn̄dit eis iesus. ⁊ dixit: Amen
amen dico vobis: queritis me non quia
vidistis signa sed qꝛ māducastis ex pani-
bus. ⁊ saturati estis. Opamini nō cibuz
qui perit. sed q̄ ꝑmanet in vitā etnā quē
fili⁹ hoīs dabit vob̄. Hunc eniz pr̄ signa-
uit de⁹. Dixerūt ergo ad eū: Quid facie-
mus vt opemur opa dei? Rn̄dit iesus: ⁊
dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt credat⁹ in eū
quē misit ille / Dixerūt ergo ei: Quod g̊
tu facis signū vt videam⁹ ⁊ credam⁹ ti-
bi? Quid oparis? Patres nr̄i manduca-
uerūt māna in deserto: sicut scriptū est.
/ Panē de celo dedit eis māducare. Di-
xit ergo eis iesus: Amen amē dico vobis
nō moyses dedit vobis panē de celo: sed
pater me⁹ dat vob̄ panē de celo verꝫ. Pa-
nis enī ver⁹ est q̄ de celo descēdit: ⁊ dat vi-
tam mūdo. Dixerūt ergo ad eum: Dn̄e
semꝑ da nobis panē hūc. Dixit autē eis
iesus: Ego sum panis vite / Qui veīt ad
me. nō esuriet. ⁊ q̄ credit ī me nō sitiet ī
eternū. Sz dixi vobis: qꝛ ⁊ vidistis me ⁊
nō credidistis. Om̄e qd̄ dat mihi pr̄ ad
me veīet. ⁊ eū q̄ venit ad me nō eijciā fo-
ras / qꝛ descēdi de celo nō vt faciā volūta-
tem meā: sz volūtatem ei⁹ qui misit me.
Hec est eī volūtas ei⁹ q̄ misit me pr̄is vt
om̄e qd̄ dedit mihi nō ꝑdā ex eo: sz resu-
scitem illud ī nouissimo die. Hec ē autē
volūtas pr̄is mei q̄ misit me: vt oīs qui
videt filiū ⁊ credit in eū habeat vitā eter-
nā. ⁊ ego resuscitabo eū ī nouissimo die.
Murmurabāt ergo iudei de illo. qꝛ dixis-
set: ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdi
Et dicebāt / Nōne hic ē fili⁹ ioseph cui⁹
nos nouim⁹ pr̄em ⁊ mr̄em? Quō ergo
dicit hic: qꝛ de celo descendi? Rn̄dit ergo
iesus ⁊ dixit eis / Nolite murmurare ī in-
uicem Nemo pōt venire ad me nisi pr̄ q̄
misit me traxerit eū ⁊ ego resuscitabo eū
in nouissimo die. Est scriptū in ꝓphetis
Erūt om̄s docibiles dei. Oīs q̄ audiuit
a pr̄e ⁊ didicit venit ad me / Nō qꝛ patrez
vidit quisq̄z: nisi is q̄ est a deo: hic vidit
pr̄em. Amē amē dico vob̄ q̄ credit ī me
habet vitā eternaz. Ego sum panis vite
Patres vr̄i māducauerūt māna ī deser-
to. ⁊ mortui sunt. Hic ē panis de celo de-
scendens: vt si q̄s ex ip̄o manducauerit
nō moriat̄. Ego sum panis viu⁹ q̄ de ce-
lo descendi. Si q̄s māducauerit ex h̄ pa-
ne viuet in eternū. Et panis quem ego
dabo caro mea ē. ꝓ mūdi vita. Litigabāt
ergo iudei ad inuicē dicentes: Quō pōt
hic nob̄ carnē suā dare ad māducandū?
Dixit ergo eis iesus: Amē amē dico vo-
bis: nisi māducauerit⁹ carnē filij hoīs et
biberitis ei⁹ sanguinē: nō habebitis vitā
iu vobis / Qui māducat meā carnē ⁊ bi-
bit meū sanguinē: ⁊ habet vitā eternam
⁊ ego resuscitabo eum in nouissimo die.

Eccle. 24.
Mt. 26. d. Mr. 14. d. Lu. 22. e. s. 5. e.
Mat. 13. g. Mar. 6. a. Luce. 4. j. 7. b.
Mat. ii. g. Lu. 10. f. j. 16. c.
i. Cor. ii. c.

Caro enī mea vere est cibꝰ ⁊ sanguis me
us vere est potꝰ. Qui manducat meā car
nē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊
ego in illo. Sicut misit me viuens pr̄. ⁊
ego viuo ꝓpter pr̄em: ⁊ q̄ manducat me
⁊ ip̄e viuet ꝓpter me. Hic est panis q̄ de
celo descendit. Nō sicut māducauerunt
pr̄es vr̄i māna. ⁊ mortui sunt. Qui mā
ducat hūc panē viuet in eternū. Hec di
xit ī synagoga docēs ī capharnaū. Mul
ti ergo audiētes ex discipulis eiꝰ dixerūt
Durus est hic sermo Et q̄s pōt eū audi
re? Sciens aūt iesus apud semetipsuz.
Mat.26.f. Mr. 14.g. Lu.22.g. qꝛ murmurarent de hoc discipl̄i eiꝰ. dixit
eis. Hoc vos scādaliçat // Si g̊ videritis
Mat.26.d. filiū hoīs ascēdentē vbi erat priꝰ // Spūs
Mar.14.d. est q̄ viuificat. caro nō ꝓdest quicq̄z. Ver
ba q̄ ego locutꝰ sum vob̄ spūs ⁊ vita sūt
Sed sunt q̄dā ex vob̄ qui non credunt
Sciebat enī ab initio iesus q̄ essent cre
dentes: ⁊ q̄s traditurꝰ esset eum. Et dice
bat. Propterea dixi vob̄: qꝛ nemo pōt ve
nire ad me nisi fuerit ei datū a pr̄e meo
Ex hoc mlt̄i discipuloꝝ eiꝰ abierūt retro
⁊ iā nō cū illo ambulabant. Dixit g̊ iesus
ad duodeciz. Nūquid ⁊ vos vultꝫ abire?
Rn̄dit ergo ei simon petrꝰ: Dn̄e ad quē
Mat.16.d ibimus? Verba vite eterne habes // Et
nos credimꝰ ⁊ cognouimꝰ. qꝛ tu es chri
stus filiꝰ dei. Rn̄dit eis iesus. Nōne ego
vos duodecim elegi: ⁊ ex vob̄ vnꝰ diabo
lus est? Dicebat aūt de iuda simōis sca
riothis. Hic enī erat traditurꝰ eū cuz es
set vnus ex duodecim. VII

A Post hec autē ambulabat iesus ī
galileam. Non enī volebat in iu
deam ambulare: qꝛ q̄rebant euz
iudei interficere. Erat aūt ī ꝓximo dies
festus iudeoꝝ scenophegia. Dixerūt aūt
ad eū frēs eiꝰ. Transi hinc. ⁊ vade ī iude
am: vt ⁊ discipuli tui videant opa tua q̄
facis. Nemo quippe ī occulto quid facit
⁊ q̄rit ipse in palaz esse. Si hec facis: ma
nifesta teip̄m mundo. Neq̄z enī frēs eiꝰ
credebant in eū. Dicit g̊ eis iesus. Tem
pus meū nondū aduenit: tp̄s autē vr̄m
B semp̄ est paratū. Non pōt mūdus odis
se vos. Me aūt odit: qꝛ ego testimoniuz
ꝑhibeo de illo: qꝛ opa eiꝰ mala sunt. Vos
ascendite ad diē festū hūc. Ego enī non
ascēdam ad diē festū istū: qꝛ meū tp̄s nō
dum impletū est Hec cū dixisset. ip̄e mā
sit in galilea. Vt aūt ascēderūt frēs eius
tūc ⁊ ip̄e ascēdit ad diē festū nō manife
ste: sed q̄si in occulto. Judei ergo quere
bant eū in die festo. ⁊ dicebant: Vbi ē il
le // Et murmur multꝰ erat in turba de s.6.e.
eo. Quidaz enī dicebant qꝛ bonꝰ est: alij
autē dicebāt nō: sed seducit turbas. Ne
mo tn̄ palam loq̄bat̄ de illo ꝓpter metuz
iudeoꝝ. Jam aūt die festo mediāte ascē
dit iesus in templū ⁊ docebat. Et mira
bant̄ iudei dicētes: Quō hic lr̄as scit cū
nō didicerit? Respondit eis iesus ⁊ dixit
Mea doctrina nō est mea: sed eius q̄ mi
sit me. Si quis voluerit voluntatē eius C
facere: cognoscet de doctrina vtrū ex deo
sit: an ego a meipso loq̄r. Qui a semet
ipso loquit̄. gloriā ꝓpriā q̄rit: Qui aūt q̄
rit gloriā eius qui misit eū. hic verax est.
⁊ iniusticia in illo nō est. Nōne moyses
dedit vobis legē? Et nemo ex vobis facit
legem. Quid me q̄ritis interficere? Re j.8.f.
spondit turba ⁊ dixit // Demoniū habes:
Quis te q̄rit interficere? Rn̄dit iesus et
dixit eis: Vnū opus feci ⁊ oēs miramini
Propterea moyses dedit vob̄ circūcisio
nem: nō qꝛ ex moyse est sz ex patribꝰ. Et
in sabbato circūciditis hoīem: Si circū
cisionē accipit homo in sabbato vt non
soluat̄ lex moysi. mihi īdignamini qꝛ to Deutro.i.
tum hoīem sanū feci in sabbato? Nolite D
iudicare s̄m faciē: sed iustū iudiciū iudi
cate. Dicebant ergo quidā ex hierosoly
mis: Nōne hic est quē q̄rūt interficere?
Ecce palā loquit̄. ⁊ nihil ei dicūt. Nūq̄d
vere cognouerūt principes qꝛ hic ē chri
stus? Sed hūc scimꝰ vnde sit: christus
aūt cū venerit nemo scit vnde sit. Cla
mabat ergo iesus in tēplo docens et di
cens: Et me scitis ⁊ vnde sim scitis. et a j.8.c.
meipso nō veni // sed est verus qui misit j.8.g. E
me quē vos nescitis: Ego scio eū // ⁊ si di
xero qꝛ nescio eū. ero similis vob̄ mēdax
Sed scio eū qꝛ ab ipso suz. ⁊ ipse me mi
sit // Querebant ergo eū apprehendere. ⁊ Mt.21.g.

nemo misit in illũ manus: qꝛ nõdum venerat hora eiꝰ. De turba autẽ multi crediderũt in eũ. Et dicebãt: Christꝰ cũ venerit: nunq̃d plura signa faciet q̃ꝫ q̃ hic facit? Audierũt pharisei turbã murmurantẽ de illo hec: miserũt prĩcipes ⁊ pharisei mĩstros vt apprehẽderẽt iesum. Dixit ergo eis iesus: Adhuc modicũ tẽpus vobiscũ sum: ⁊ vado ad eũ qui me misit // Queritis me ⁊ nõ inuenietꝫ // ⁊ vbi ego sum. vos nõ potestis venire. Dixerũt ergo iudei ad semetip̃os: Quo hic iturus est. qꝛ nõ inueniemꝰ eũ? Nũquid in dispersionẽ gentiũ iturꝰ est ⁊ docturus gẽtes? Quis est hic ſmo quẽ dixit: q̃retis me ⁊ nõ inuenietꝫ. ⁊ vbi sum ego vos nõ potestis veĩre? In nouissimo aũt die magno festiuitatis stabat iesus ⁊ clamabat dicẽs Si q̃s sitit: veniat ad me et bibat // Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumĩa de ventre eiꝰ fluent aq̃ viue. Hoc aũt dixit de spũ quẽ accepturi erãt credẽtes in eum. Nõdum enĩ erat spũs datus: qꝛ iesus nondũ erat glorificatꝰ // Ex illa ergo turba cũ audissent hos sermões eius dicebant: Hic est vere ꝓpheta. Alij dicebãt Hic est christus. Quidã autẽ dicebant. Nũquid a galilea venit christus? Nõne scriptura dicit // qꝛ ex semine dauid et de bethleez castello vbi erat dauid veĩt christus? Dissensio itaq̃ꝫ facta est in turba ꝓpter eũ // Quidã aũt ex ipsis volebãt apprehendere eũ: sed nemo misit sup̃ eum manus. Venerũt ergo ministri ad pontifices ⁊ phariseos. ⁊ dixerũt eis illi. Quare nõ adduxistis illũ? Rñderũt ministri Nunq̃ꝫ sic locutꝰ est homo. sicut hic loq̃tur? Rñderũt ergo eis pharisei. Nunq̃d ⁊ vos seducti estis? Nũquid ex prĩcipibꝫ aliquis credidit in eũ: aut ex phariseis? Sed turba hec q̃ nõ nouit legẽ: maledicti sunt // Dixit nicodemꝰ ad eos: ille qui venit ad eum nocte: qui vnꝰ erat ex ip̃is Nũquid lex nr̃a iudicat hoĩem nisi prius audierit ab ip̃o ⁊ cognouerit quid faciat Rñderũt ⁊ dixerũt ei: Nam quid ⁊ tu galileus es // Scrutare scripturas et vide: qꝛ a galilea ꝓpheta nõ surgit. Et reuersi sunt vnusquisq̃ꝫ in domũ suã.

VIII

A

Iesus autẽ ꝑrexit in montẽ oliueti: ⁊ diluculo iterũ venit in tẽplum ⁊ oĩs ꝓpl's venit ad euꝫ. et sedens docebat eos. Adducũt autẽ scribe ⁊ pharisei mulierẽ in adulterio deprehẽsam ⁊ statuerũt eam in medio. ⁊ dixerũt ei: Magister: hec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autẽ moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo q̃d dicis. Hoc aũt dicebãt temptantes eũ: vt possent accusare eum. Iesus autẽ inclinans se deorsuꝫ. digito scribebat in terrã. Cũ ergo ꝑseuerarẽt interrogantes: erexit se. et dixit eis: Qui sine peccato est vestrũ primus in illaꝫ lapideꝫ mittat. Et iterꝫ se inclinans scribebat in terrã. Audiẽtes autẽ hec vnus post vnũ exibant incipiẽtes a senioribꝫ. ⁊ remãsit solus iesus. ⁊ mulier in medio stans. Erigens autez se iesus. dixit ei: Mulier. vbi sunt q̃ te accusabant. Nemo te ꝯdemnauit. Que dixit: Nemo dñe. Dixit autẽ iesus: Nec ego te ꝯdẽnabo. Vade ⁊ iam amplius noli peccare. Iterũ ergo locutꝰ est eis iesus dicẽs: Ego sum lux mũdi. Qui sequit̃ me nõ ambulat in tenebris: sꝫ habebit lumẽ vite. Dixerũt ergo ei pharisei. Tu de teip̃o testimoniũ ꝑhibes: testimoniũ tuũ nõ est verũ. Rñdit iesus ⁊ dixit eis // Et si ego testimonium ꝑhibeo de meip̃o. verum est testimoniũ meum. qꝛ scio vnde veni. ⁊ quo vado. Vos aũt ne scitis vñ venio. aut quo vado. Vos ſm carnẽ iudicatis: ego non iudico quenq̃ꝫ. Et si iudico ego: iudiciũ meũ verum est qꝛ solus nõ sum: sed ego ⁊ q̃ misit me pr̃ // Et si in lege vr̃a scriptũ est: qꝛ duorum hoĩm testimoniũ verũ est. Ego sum qui testimoniũ ꝑhibeo de meip̃o et testimoniũ ꝑhibet de me qui misit me pr̃. Dicebant ergo ei: Vbi est pr̃ tuus // Rñdit iesus. Neq̃ꝫ me scitis neq̃ꝫ pr̃em meũ. Si me sciretis forsitan ⁊ patrẽ meũ sciretis Hec verba locutꝰ est iesus in gaçophylatio docens in templo // Et nemo apprehendit eũ. qꝛ necdũ venerat hora eiꝰ. Dixit ergo iterꝫ eis iesus: ego vado ⁊ q̃ritis

B

s. 5. f.

C

Deut. 17. Mt. 18. c. Heb. 10. d. 2. Cor. 3. a

Mat. 11. g. Lu. 10. f. s. 7. d.

Mt. 21. g. Mr. 12. b. Luce. 19. g. s. 7. g.

me·⁊ in pcc̃ato vr̃o moꝛiemini. Quo
ego vado vos non potestis vẽnire. Dice
bant ergo iudei Nunquid interficiet se
metipm: qz dicit quo ego vado vos non
potestis vẽnire? Et dicebat eis: Vos de
ꝛsum estis: ego de supius sum. Vos de
mũdo hoc estis· ego nõ sum de hoc mun
do. Dixi g̃ vob: qz moꝛiemini in pcc̃is ve
stris. Si eĩ nõ crediderit͛ qz ego sum: mo
ꝛiemini in pcc̃ vr̃o. Dicebãt g̃ ei: Tu q̃s
es? Dicit eis ies̃us: Principiuz q̃ ⁊ loq̃r
vob. Multa habeo de vob loqui ⁊ iudi
Ro·z·a· care/sed q̃ me misit verax est· ⁊ ego q̃ au
diui ab eo hec loq̃r in mũdo. Et nõ ꝯgno
D uerũt qz pr̃em ei⁹ dicebat deũ. Dixit er
s·z·e· go eis ies̃us/ Cũ exaltaueritis filiuz hois
i·Jo·z·c· tũc ꝯgnoscetis qz ego sum· ⁊ a meipo fa
cio nihil: sed sic̃ docuit me pr̃ hec loquoꝛ
Et q̃ me misit· mecũ est: et nõ reliq̃t me
solũ: qz ego q̃ placita sunt ei facio semp.
Hec illo loquẽte multi crediderũt in eũ.
Dicebat g̃ ies̃us ad eos q̃ crediderunt ei
iudeos. Si vos manseritis in sermone
meo· vere discipli mei eritis· ⁊ cognosce
tis veritatez: ⁊ veritas liberabit vos. Re
spondeũt ei: Semẽ abꝛae sum⁹· ⁊ nemi
ni fuiuim⁹ vnq̃z. Quõ tu dicis· liberi eri
tis? Rñdit eis ies̃us: Amẽ amẽ dico vob
Ro·6·d· qz ois q̃ facit pcc̃m· fu⁹ est pcc̃i/ Seru⁹
aũt nõ manet in domo in eternũ. Fili⁹ au
tẽ manet in eternũ. Si g̃ vos fili⁹ libera
uerit: vere liberi eritis. Scio qz filij abꝛae
estis: sed q̃ritis me interficere: qz sermo me⁹
nõ capit in vob. Ego qõ vidi apud pr̃em
loquoꝛ: ⁊ vos q̃ vidistis apud pr̃em vr̃m
E facitis. Rñderũt ⁊ dixerunt ei: Pater nr̃
abꝛaam ẽ. Dicit eis ies̃us: Si filij abꝛae
estis: opa abꝛae facite. Nũc aũt q̃ritis me
interficere: hoĩem q̃ veritatez vob locut⁹
sum quã audiui a deo. Hoc abꝛaaz nõ fe
cit. Vos facitis opa pr̃is vr̃i. Dixerunt
itaq̃z ei: Nos ex fornicatiõe nõ sum⁹ na
ti. Vnũ pr̃em habem⁹ deũ. Dixit g̃ eis ie
sus: Si de⁹ pr̃ vester eẽt: diligeretis vtiq̃z
me. Ego enĩ ex deo pcessi ⁊ veni. Neq̃z eĩ
a meipso veni· sed ille me misit. Quare
loq̃lam meã nõ cognoscitis? Quia non
i·Joh·z·b· potestis audire sermonez meũ/ Vos ex
patre dialbolo estis· ⁊ desideria pr̃is vestri
vultis facere. Ille homicida erat ab ini
tio: ⁊ in veritate nõ stetit· qz nõ ẽ veritas
in eo. Cũ loquit͛ mendaciũ· ex pr̃ijs loq̃
tur· qz mẽdax est ⁊ pater ei⁹. Ego aũt ẽ
veritatẽ dico nõ creditis mihi. Quis ex
vobis arguet me de pcc̃o? Si veritatẽ di
co· q̃re nõ creditis mihi? Qui ex deo est
verba dei audit/ Propterea vos non au i·Jo·4·a·
ditis· qz ex deo nõ estis. Rñderũt ergo iu
dei· ⁊ dixerũt ei: Nõne bñ dicim⁹ nos· qz
samaritan⁹ es tu· ⁊ demoniũ habes? Rñ
dit ies̃us/ Ego demoniũ nõ habeo sz ho· 8·7·c·
noꝛifico pr̃em meũ ⁊ vos inhonoꝛastis me.
Ego aũt nõ quero glam meam. Est qui
q̃rat· ⁊ iudicet. Amen amẽ dico vobis: si
quis sermonẽ meũ seruauerit: moꝛtem nõ
videbit in eternũ. Dixerũt g̃ iudei: Nũc
cognouim⁹ qz demoniũ habes. Abꝛaam
moꝛtu⁹ est ⁊ pꝛphẽte· ⁊ tu dicis: si quis ser
monẽ meũ seruauerit: nõ gustabit moꝛ
tem in eternũ. Nũquid tu maioꝛ es pr̃e
nostro abꝛaam q̃ moꝛtu⁹ est? Et pꝛphẽte
moꝛtui sunt. Quem teipm facis? Rñdit
ies̃us: Si ego glorifico meipm glia mea
mihil est. Est pr̃ me⁹ q̃ glorificat me quẽ
vos dicitis· qz de⁹ noster ẽ ⁊ nõ cognoui 8·7·b·
stis eum. Ego aũt noui eũ/ Et si dixero
qz nõ scio eũ· ero similis vobis mendax
Sed scio eũ· ⁊ sermonẽ ei⁹ seruo Abꝛaã
pater vr̃ exultauit vt videret diem meum:
vidit ⁊ gauisus est. Dixerunt g̃ iudei ad
eũ: Quinq̃ginta annos nondũ habes ⁊
abꝛaam vidisti? Dixit eis ies̃us. Amẽ a
men dico vob: anteq̃z abꝛaam fieret ego
sum. Tulerũt g̃ lapides vt iacerẽt in eũ
Jesus aũt abscondit se· ⁊ exiuit de tẽplo

ET pteriens ies̃us vidit IX
hoĩem cecũ a natiuitate: ⁊ inter
rogauerũt eũ discipuli ei⁹: Rab
bi quis peccauit· hic aut pntes ei⁹ vt ce
cus nasceret? Rñdit ies̃us: Neq̃z ille pecca
uit neq̃z pntes ei⁹: sed vt manifestentur
opa dei in illo. Me oportet opari opa ei⁹ q̃
misit me donec dies ẽ. Venit noꝛ q̃n neo
põt opari. Quamdiu sum in mũdo: lux sum
mũdi. Hoc cũ dixisset expuit in terram·
⁊ fecit lutũ ex sputo: ⁊ liniuit lutũ sup o/

culos eius. ⁊ dixit ei: Vade laua in nata-
toria syloe qd̄ interp̄tat̄ missus. Abijt er
go ⁊ lauit: ⁊ venit videns. Itaq; vicini ⁊
qui viderāt eū pri⁹ qr mēdic⁹ erat. dice-
bant: Nōne hic ē qui sedebat ⁊ mendica-
bat? Alij dicebāt qr hic est. alij aūt neq̄q̄ꝫ
sed sil'is est ei⁹. Ille vero dicebat: qr ego
sum. Dicebāt ḡ ei: Quō apti sūt tibi ocu-
li? Rn̄dit: Ille hō qui d̄r iesus lutū fecit
⁊ vnxit oculos meos ⁊ dixit mihi: Vade
ad natatoriā syloe: ⁊ laua. Et abij ⁊ laui.
⁊ video. Et dixerūt ei: Vbi ē ille? Ait. ne-
scio. Adducūt eū ad phariseos q̄ cec⁹ fue-
rat. Erat aūt sabbatū qn̄ lutū fecit iesus
⁊ aperuit oculos ei⁹. Iterꝫ ergo interro-
gabant eū pharisei quō vidisset. Ille au-
tē dixit eis. Lutū mihi posuit sup̄ oculos
⁊ laui ⁊ video. Dicebāt ergo ex phariseis
quidā: Non est hic hō a deo q̄ sabbatū n̄
custodit. Alij aūt dicebant: Quō pōt hō
peccator hec signa facere? Et scisma erat
inter eos. Dicūt ergo ceco iterū: Tu q̄d
dicis de illo q̄ aperuit ocl'os tuos? Ille au-
tē dixit. qr ꝓpheta est. Nō crediderunt er
go iudei de illo qr cecus fuisset ⁊ vidisset
donec vocauerūt p̄ntes ei⁹ qui viderat.
⁊ interrogauerūt eos dicētes. Hic est fi-
lius vester quē vos dicitis qr cecus nat⁹
est. Quō ergo nūc videt? Rn̄derunt eis
parētes eius. ⁊ dixerūt. Scimus qr hic
est fili⁹ nr̄ ⁊ qr cecus nat⁹ est. Quō autez
nūc videat nescim⁹. aut quis ei⁹ aperuit
oculos nos nescim⁹. Ipsum interroga
te. Etatē habet. ipse de se loquat̄. Hec di
xerūt parētes eius. qm̄ timebāt iudeos.
Jam enī cōspirauerāt iudei: vt si q̄s eū
ꝯfiteret̄ esse christū: extra synagogam fie
ret. Propterea p̄ntes ei⁹ dixerūt. qr eta
tem habet ip̄m interrogate. Vocauerūt
ergo rursum hoīem q̄ fuerat cecus. ⁊ di-
xerūt ei. Da gloriā deo. Nos scim⁹ quia
hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille
Si pctōr est nescio. vnum scio qr cecus
cū essem modo video. Dixerūt ergo illi
Quid fecit tibi? Quō aperuit tibi ocl'os
Rn̄dit eis. Dixi vobis iam et audistis:
Quid iterū vultis audire. Nūq̄d ⁊ vos
vultis discipuli eius fieri? Maledixerūt
ergo ei. ⁊ dixerunt: Tu discipulus illius
sis nos autem moysi discipuli sumus.
Nos scimus quia moysi locutus est de⁹:
hunc autē nescimus vnde sit. Respōdit
ille homo. ⁊ dixit eis: In hoc enim mira-
bile est quia vos nescitis vnde sit: ⁊ ape-
ruit meos oculos. Scimus autez quia
peccatores deus nō audit: sed si quis dei
cultor est ⁊ voluntatem eius facit. hunc
exaudit. A seculo non est auditum: quia
quis aperuit oculos ceci nati. Nisi esset
hic a deo nō poterat facere quicq̄ꝫ. Rn̄de-
runt ⁊ dixerunt ei. In peccatis nat⁹ es
totus. ⁊ tu doces nos. Et eiecerūt eum
foras. Audiuit iesus qr eiecerunt euꝫ fo-
ras. ⁊ cū inuenisset eum dixit ei. Tu cre-
dis in filiū dei. Rn̄dit ille et dixit. Quis
est dn̄e vt credam in eū. Et dixit ei iesus
Et vidisti eū: ⁊ qui loquit̄ tecum ipse est
At ille ait: Credo dn̄e. Et ꝓcidēs adora-
uit eū. Et dixit ei iesus: In iudiciuꝫ ego
in hunc mundū veni. vt qui nō vident
videant. ⁊ qui vidēt ceci fiant. Et audie
ruut quidā ex phariseis qui cū ip̄o erāt.
⁊ dixerunt ei: Nunq̄d ⁊ nos ceci sumus?
Dixit eis iesus: Si ceci essetis nō habe-
retis peccatū. Nūc vero dicitis qr vide-
mus pctm̄ vestrū. manet. X

Amen amen dico vob̄: qui nō in-
trat p̄ ostiū in ouile ouiū: sꝫ ascē
dit aliūde. ille fur ē ⁊ latro. Qui autē in
trat p̄ ostiū. pastor est ouiū. Huic ostiari
us aperit: ⁊ oues vocē ei⁹ audiūt. Et pro
prias oues vocat noīatim et educit eas.
Et cū ꝓprias oues emiserit añ eas vadit
⁊ oues illū sequūt̄. qr sciūt vocē ei⁹. Alie-
nū aūt nō sequūt̄. sꝫ effugiūt ab eo. qr nō
nouerūt vocē alienoꝝ. Hoc ꝓuerbiū di-
xit eis iesus. Illi aūt nō cognouerūt q̄d
loqueret̄ eis. Dixit ergo eis iterū iesus:
Amen amen dico vobis. qr ego sum osti-
um ouium. Oēs quotq̄t venerūt fures
sunt ⁊ latrones: sꝫ nō audierūt eos oues
Ego sum ostiū. Per me si q̄s introierit
saluabit̄. ⁊ ingredie t̄ ⁊ egredie t̄. ⁊ pascua
inueniet. Fur nō venit nisi vt furetur ⁊
mactet ⁊ p̄dat. Ego veni vt vitam habe- 2. Cor. 9. c.
ant: ⁊ abundantius habeant. Ego sum 1. Joh. 3. c.

pastor bonus. Bon⁹ pastor aiam suā dat
p ouib⁹ suis. Mercēnari⁹ aūt ⁊ qui nō ē
pastor cui⁹ nō sunt oues ꝓprie videt lu
pum venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit ⁊
C Mt.8.g. Mar. lupus rapit ⁊ dispergit oues. Mercēna
3.b. Lu.8.e. rius aūt fugit: qz mercēnari⁹ est: ⁊ nō pti
net ad eū de ouib⁹. Ego sum pastor bon⁹
⁊ cognosco oues meas. ⁊ cognoscūt me
Mat.ii.g. mee. Sicut nouit me pr̄. ⁊ ego agnosco
Lu.io.f. pr̄em. ⁊ aiam meā pono p ouibus meis
Mat.12.b. Et alias oues habeo q̄ nō sunt ex hac oui
li ⁊ illas oportet me adducere ⁊ vocē me
am audient. ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor
D Propterea me diligit pr̄: quia ego pono
aiam meā vt iterꝝ sumā eam. Nemo tol
let eā a me: sz ego pono eā a meipo. Po
testatē habeo ponēdi eā: ⁊ ptātem habeo
iterꝝ sumendi eā. Hoc mandatū accepi a
patre meo. Dissensio iterꝝ facta est inter
iudeos ꝓpter sermones hos. Dicebant
aūt multi ex ipsis. Demoniū hz: ⁊ isanit
Quid eū auditis? Alij dicebāt: Hec ver
ba nō sunt demoniū habentis. Nunquid de
moniū pōt cecorum oculos apire? Facta
sunt aūt encenia in hierosolymis. ⁊ hye
ems erat. Et ambulabat iesus in templo i
E porticu salomonis. Circūdederūt g̃ eum
iudei. ⁊ dicebant ei: Quousq3 aiam nr̄am
tollis? Si tu es christ⁹ dic nobis palam.
Rñdit eis iesus. Loquor vob⁹ ⁊ nō credi
tis. Opa que ego facio in noie pr̄is mei
hec testimoniū phibent de me. Sed vos
nō creditis: qz non estis ex ouibus meis
Oues mee vocē meā audiūt ⁊ ego ognos
co eas. ⁊ sequunt̄ me: Et ego vitā eter
nā do eis. ⁊ nō pibūt i eternū. ⁊ nō rapi
et eas quisq3 de manu mea. Pr̄ me⁹ q̄d
F dedit mihi maius oib⁹ est. ⁊ nemo pōt ra
pere de mānu pr̄is mei. Ego ⁊ pr̄ vnum su
mus. Sustulerūt ergo lapides iudei vt
lapidarēt eū. Rñdit eis iesus. Multa bo
na opa ostendi vobis ex pr̄e meo. Propter
q̄d eor opus me lapidatis? Rñderūt ei iu
dei. De bono ope nō lapidam⁹ te. sed de
blasphemia. ⁊ qz tu homo cū sis: facis te
ipm deū. Rñdit eis iesus. Nōne scriptū
G ps.81. est in lege vra. qz ego dixi dij estis? Si
illos dixit deos ad q̄s sermo dei factus ē
⁊ nō pōt solui scriptura: quē pr̄ sanctificauit
⁊ misit in mūdū vos dicitis qz blasphe
mas qz dixi filij dei sum? Si nō facio o
pera pr̄is mei nolite credere mihi. Si
aūt facio. ⁊ si mihi nō vultis credere. opi
bus credite: vt ognoscatis ⁊ credatis. qz pr̄ Mat.12.b.
in me ē. ⁊ ego i pr̄e. Querebāt g̃ eū appre Mar.3.b.
hendere. ⁊ exiuit de manib⁹ eor. Et abijt
iterꝝ trās iordanē in eū locū vbi erat io
hannes baptizās primū. ⁊ mānsit illic Et
multi venerūt ad eū. ⁊ dicebāt: qz iohan
nes q̄dē signū fecit nullū. Oia aūt q̄cūq3
dixit iohannes de hoc: vera erāt. ⁊ mul
ti crediderunt in eum. XI
Erat aūt q̄dā languēs lazar⁹ a be
thania: de castello marie ⁊ mar
the sororꝝ ei⁹. Maria aūt erat q̄ vnxit do
minū vnguēto ⁊ extersit pedes ei⁹ capil
lis suis. cui⁹ frat lazar⁹ infirmabat. Mi
serūt g̃ sorores ei⁹ ad eū dicentes: Dñe:
ecce quē amas infirmat. Audiēs autē ie
sus dixit eis: Infirmitas hec nō ē ad mor
tē. sz p gl̃a dei vt glorificet fili⁹ dei p eam
Diligebat aūt iesus martham. ⁊ sororem
ei⁹ mariā ⁊ lazarū. Vt g̃ audiuit qz infir
mabat tūc quidē mānsit in eodē loco du
obus diebus. Deinde p⁹ hec dicit discipu
lis suis. Eam⁹ in iudeā iterꝝ. Dicūt ei di
scipuli: Rabbi nūc q̄rebant te iudei lapi
dare. ⁊ iterꝝ vadis illuc? Rñdit iesus. Nō
ne duodecim sunt horæ diei? Si q̄s ābula
uerit i die. nō offendit: qz lucē hui⁹ mū
di videt. Si aūt ābulauerit in nocte of
fendit: qz lux nō est i eo. Hec ait. ⁊ p⁹ hec Mat.9.c.
dicit eis: Lazar⁹ amic⁹ nr̄ dormit. sz va Mar.5.g.
do vt a somno excitē eū. Dixerūt g̃ disci
puli ei⁹: Dñe si dormit. salu⁹ erit: Dixe
rat aūt iesus de morte ei⁹. illi aūt puta
uerūt qz de dormitiōe somni diceret. Tūc
ergo iesus dixit eis manifeste. Lazarus
mortu⁹ ē. ⁊ gaudeo ꝓpter vos vt credatis:
qm̄ nō erā ibi. Sed eam⁹ ad eū. Dixit er
go thomas q̄ de didym⁹ ad discipulos:
Eam⁹ ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo. Venit
itaq3 iesus. ⁊ inuenit eum quattuor dies
iam in monumento habentem. Erat aūt
bethania iuxta hierosolymam q̄si stadijs
quindecim. Multi aūt ex iudeis venerāt

ad martham ⁊ mariaz vt ꝓsolarent eas de fratre suo. Martha ḡ vt audiuit qz ihesus venit occurrit illi: maria aũt domi sedebat. Dixit ergo martha ad iesum Domine si fuisses hic frater meus nõ fuisset mortuus. Sed ⁊ nũc scio qz q̃cunq; poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit illi iesus Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio qz resurget in resurrectiõe in nouissimo die. Dicit ei ihesus. Ego sum resurrectio ⁊ vita. Qui credit in me etiaz si mortuus fuerit viuet: ⁊ oĩs qui viuit ⁊ credit in me. nõ morietur in eternuz. Credis hoc: ait illi Vtiq; dñe. Ego credidi qz tu es christus filius dei viui qui in hũc mũdũ venisti. Et cũ hec dixisset. abiit ⁊ vocauit mariã sororẽ suã silentio dicens: Magister adest. ⁊ vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito: ⁊ venit ad eũ. Nõdũ enĩ venerat ihesus in castellũ: sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Judei ḡ qui erãt cũ ea in domo ꝓsolabant eã. cũ vidissent mariã qz cito surrexit ⁊ exiit. secuti sunt eã dicẽtes: Quia vadit ad monumentũ vt ploret ibi. Maria ergo cuz venisset vbi erat ihesus: videns eũ. cecidit ad pedes ei⁹. ⁊ dixit ei: Dñe si fuisses hic nõ esset mortuus frater meus. Jesus ergo vt vidit eã plorantẽ ⁊ iudeos q̃ venerãt cũ ea ploratẽs: infremuit spũ ⁊ turbauit seipm ⁊ dixit Vbi posuistis eũ: Dicũt ei Dñe veni ⁊ vide. Et lachrymatus ẽ ihesus. Dixerunt ergo iudei: Ecce quõ amabat eũ. Quidã aũt ex ipis dixerũt. Nõ poterat hic q̃ aperuit oculos ceci nati facere vt hic nõ moreretur? Jesus ḡ rursum fremens in semetipso. venit ad monumentũ. Erat aũt spelũca. ⁊ lapis suppositus erat ei. Ait ihesus: Tollite lapidẽ. Dicit ei martha sororis eius qui mortuus fuerat: Dñe iam fetet. q̃driduan⁹ est enim. Dicit ei ihesus: Nõne dixi tibi: qm̃ si credideris videbis gl̃am dei? Tulerũt ḡ lapidem. Jesus aũt eleuatis sursum oculis dixit: Pater grãs ago tibi qm̃ audisti me Ego aũt sciebam qz semp me audis. sed ꝓpter ꝓplm̃ qui circũstat dixi: vt credant qz tu me misisti. Hec cũ dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatis manus ⁊ pedes institis. ⁊ facies illius sudario erat ligata. Dixit eis ihesus: Soluite eum ⁊ sinite abire. Multi ergo ex iudeis q̃ venerant ad mariã ⁊ marthã viderãt q̃ fecit ihesus. crediderũt in eũ Quidã aũt ex ipsis abierũt ad phariseos. ⁊ dixerũt eis que fecit ihesus. Collegerũt ergo pontifices ⁊ pharisei cõciliũ. et dicebant. Quid facim⁹? Quia hic homo multa signa facit. Si dimittim⁹ eũ sic: oẽs credent in eũ. Et venient romani. ⁊ tollent nr̃m locũ ⁊ gentẽ. Vnus autem ex ipsis cayphas nomine: cum esset pontifex anni illius dixit eis. Vos nescitis quicq; nec cogitatis: qz expedit vobis vt vnus moriat homo ꝓ populo. ⁊ nõ tota gens pereat. Hoc aũt a semetipo nõ dixit sed cuz esset pontifex anni illius ꝓphetauit: qz ihesus moriturus erat ꝓ gente. Et nõ tm̃ ꝓ gente: sed vt filios dei qui erant dispersi cõgregaret in vnũ. Ab illo ergo die cogitauerũt vt interficerent eum. Jesus ergo iã nõ in palaz ambulabat apud iudeos: sz abiit in regionẽ iuxta desertũ in ciuitatẽ q̃ dicit effrem. ⁊ ibi morabat cũ discipulis suis. Prope erat pascha iudeoꝝ ⁊ ascẽderunt multi hierosolymã de regione ante pascha vt sanctificarent seipos. Querebãt ḡ ihesum ⁊ colloq̃bant ad inuicẽ in tẽplo stantes. Quid putatis. qz nõ venit ad diẽ festum istum? Dederãt aũt pontifices ⁊ pharisei mandatũ: vt si quis cognouerit vbi sit indicet: vt apprehendant eum. XII

Jesus ergo añ sex dies pasce venit bethaniam vbi lazar⁹ fuerat mortuus: quem suscitauit ihesus Fecerũt aũt ei cenam ibi. et martha ministrabat: lazar⁹ vero vn⁹ erat ex discumbentib cũ eo. Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici pciosi. ⁊ vnxit pedes ihesu. ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis suis ⁊ domus impleta est ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex discipulis ei⁹ iudas scariothis qui erat eũ traditurus. Quare hoc vnguentũ non venit trecentis denarijs ⁊ datũ est egenis? Dixit autẽ hoc

Mat. 12. b. Mar. 3. b. Mat. 26. a. Mar. 14. a. Lu. 22. a. Mat. 26. a. Mar. 14. a. Mat. 26. b. Mar. 14. a. Lu. 7. f.

nō qz ꝺe egenis ꝑtinebat ad eū:sed qz fur
erat·et loculos hīs ea q̄ mittebant ꝑz/
B tabat. Dixit g̈ ihesus. Sinite illā:vt ī diez
sepulture mee ſuet illud. Paupes enīz
semp habebitz vobiscū me aūt nō semp
Mat·xi·a· habebitis/ Cognouit g̈ turba mlta ex iu
Mar·ii·a· deis qz illic est:z venerūt nō ꝓpter ihesum
Lu·ix·d· tm̄:sed vt laçarū viderēt quē suscitauit
a mortuis. Cogitauerūt aūt pncipes sa/
cerdotū vt z laçarū interficerēt:qz mul/
tiꝓpter illū abibāt ex iudeis·z credebant
Mt·xi·a·Mar· in ihesum/ In crastinū aūt turba mlta q̄
ii·b·Lu·ix·f· venerat ad diē festū:cum audissent qz ve
nit ihesus hierosolymā·acceperūt ramos
palmaz z ꝓcesserūt obuiā ei z clamabāt
Mat·xi·a· Osanna bñdictus qui venit in noīe dñi
Zach·ix· rex israel/ Et inuenit ihesus asellū z sedit
Esa·lxii· supꝛ eū sicut scriptū est/ Noli timere filia
C sion:ecce rex tu⁹ venit sedēs supꝛ pullum
asine. Hec nō cognouerūt discipuli ei⁹
primū:sed q̄n glorificat⁹ est ihesus: tūc re
cordati sunt qz hec erāt scripta ꝺe ꝺo: et
hec fecerūt ei. Testimonium g̈ phibebat
turba q̄ erat cū eo q̄n laçarum vocauit de
monumento· z suscitauit eū a mortuis
Propterea z obuiā venit ei turba:qz au
dierūt eū fecisse b̄ signū. Pharisei g̈ di/
xerūt ad semetipos: Videtis qz nihil ꝓ/
ficim⁹? Ecce mūd⁹ tot⁹ p⁹ eū abiit. Erāt
aūt quidā gētiles ex his q̄ ascēderant vt
adorarēt in die festo. Hi g̈ accesserūt ad
philippum q̄ erat a bethsaida galilee·z ro/
gabant eū dicētes: Dñe volum⁹ ihesū vi
ꝺere. Venit philipp⁹·z dicit andree: An/
D ꝺreas rursum z philipp⁹ dixerūt ihesu. Je/
sus autē rñdit eis dicens: Venit hora vt
clarificet filius hoīs. Amen amē dico vob:
nisi granū frumēti cadens in terrā mor
tuū fuerit ipm̄ solū manet. Si aūt mor
tuū fuerit·multū fructuz affert/ Qui a/
Mt·io·g·et·i6· mat animam suam perdet eam: Et qui
f· Mr·8·g· Lu· odit aīm suā in b̄ mūdo in vitā eternaz
i7·g· custodit eā. Si q̄s mihi mīstrat:me seq̄
tur. Et vbi sum ego:illic z minister me⁹
erit. Si q̄s mihi mīstrauerit:honorifica
Mat·26·d· bit eū pr̄ me⁹/ Nūc aīa mea turbata est:
Mar·i4·d· Et q̄d dicam: Pater clarifica me ex hac
hora. Sz ꝓpterea veni in horā hanc. Pa
ter clarifica nomē tuū. Venit g̈ vox ꝺe ce
lo dicens. Et clarificaui· z iterz clarifica/
bo. Turba ergo q̄ stabat z audierat·dice/
bat tonitruū esse factū. Alij aūt dicebāt
Angelus ei locut⁹ est. Rndit ihesus·et di
xit: Nō ꝓpter me hec vox venit· sed ꝓpter
vos. Nunc iudiciū est mūdi: Nunc prin
ceps hui⁹ mūdi ei̇ciet foras Et ego si ex
altatus fuero a terra:oīa traham ad me
ipsum Hoc aūt dicebat significans qua
morte esset moriturus. Rndit ei turba.
Nos audiuim⁹ ex lege qz christ⁹ manet
in eternū. Et quō tu dicis· oportet exal/
tari filiū hoīs: Et q̄s est iste filius hoīs:
Dixit ergo eis ihesus: Adhuc modicū lu
men ī vob ē/ Ambulate dū lucē habetis Eplr·v·b·
vt nō vos tenebre cōprehēdāt. Et q̄ am i·Tessal·v·a
bulat in tenebris nescit quo vadat. Dū
lucē habetis credite in lucē:vt filij lucis
sitis. Hec locutus est ihesus· z abijt·z ab
scondit se ab eis. Cum autē tanta signa
fecisset coram eis·nō credebāt in eū·vt ser
mo esaie impleret quē dixit/ Dñe quis Esa·liii·
credidit auditui nostro·z brachium dñi
cui reuelatum est: Propterea nō ꝓte/
rant credere:qz iterū dixit esaias/ Exce/ Mt·xiꝛ·b·Mr·
cauit oculos eoꝝ z indurauit cor eoꝝ vt 4·b·Luce·8·b·
nō videant oculis· z nō intelligāt corde Act·28·d·Eli·
z cōuertant z sanem eos: Hec dixit esai/ 6·d·
as q̄n vidit gloriā eius:z locut⁹ est de eo
Tamen ex principib⁹ multi credide/
rūt in eū:sed ꝓpter pharisēos nō cōfite/
bant:vt de synagoga nō ei̇cerent. Dile/
xerūt enī gloriā hoīm magis q̄z gl̄am ꝺei
Jesus autē clamauit z dixit. Qui credit
in me:nō credit in me: sed in eū q̄ misit
me. Et qui videt me:videt eū qui misit
me. Ego lux in mūdū veni:vt oīs q̄ cre/
dit in me:ī tenebris nō maneat. Et si q̄s
audierit verba mea z nō custodierit:ego
nō iudico eū. Non enī veni vt iudicem
mundū:sed vt saluificem mundū. Qui
spernit me·z nō accipit verba mea habet
qui iudicet eum. Sermo quē locut⁹ sum
ille iudicabit eū in nouissimo ꝺie. Quia
ego ex meipso nō sum locut⁹·sed q̄ misit
me pater·ipse mihi mādatum ꝺedit quid
dicam·z quid loqr. Et scio qz mandatū

eius vita eterna ē. Que ḡ ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor. XIII

Ante diē festū pasce sciens iesus qz venit hora eius vt transeat ex hoc mundo ad patrem: cuz dilexisset suos q̄ erant in mundo. in finez dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iā misisset ī cor vt traderet eū iudas simonis scariothis. sciens qz oīa dedit ei pater in manus. 7 qz a deo exiuit. et ad deuz vadit. surgit a cena. et ponit vestimenta sua. 7 cū accepisset lintheum precinxit se deinde misit aquā in peluim. 7 cepit lauare pedes discipulorz. 7 extergere lintheo quo erat p̄cinct'. Venit ḡ ad simonē petrum. Et dicit ei petr'. Dñe tu mihi lauas pedes? Rñdit iesus. 7 dixit ei. Quō ego facio tu nescis modo: scies aūt postea Dicit ei petrus. Nō lauabis mihi pedes in eternū. Rñdit ei iesus. Si non lauero te: nō habebis p̄tem mecū. Dicit ei simon petrus. Dñe nō tm̄ pedes meos: sz 7 manus 7 caput. Dicit ei iesus. Qui lotus est nō indiget nisi vt pedes lauet: sz est mūdus tot'. Et vos mundi estis sed nō oēs. Sciebat enī q̄s nā esset qui traderet eū. Propterea dixit: nō estis mundi oēs. Postq̄ ḡ lauit pedes eorz. accepit vestimēta sua. 7 cū recubuisset iterz dixit eis: Scitis q̄d fecerim vob? Vos vocatis me magister 7 dñe 7 bene dicitis. Sum eteni. Si ergo ego laui pedes vr̄os dñs 7 magister. 7 vos debetis alter alteri? lauare pedes. Exemplū enī dedi vobis. vt quēadmodū ego feci vobis. ita 7 vos faciatis. Amen amē dico vobis: nō est seruus maior dño suo: neq̄ apl's maior est eo qui misit illū. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Nō de oībus vobis dico Ego scio quos elegerim. Sed vt adimpleatur scriptura. Qui mādūcat mecū leuabit cōtra me calcaneū suuz. Amodo dico vobis p̄iusq̄ fiat vt cū factū fuerit credatis. qz ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit si quē misero. me accipit. Qui aūt me accipit. accipit euz q̄ me misit. Cū hec dixisset iesus turbatus est spū. 7 p̄testatus est 7 dixit. Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis tradet me. Mar. 14. b. Lu. 22. c. j. 21. f.

Aspiciebant ergo ad inuicem discipuli: hesitantes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius ī sinu iesu: quē diligebat iesus. Innuit ḡ huic simon petrus 7 dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaq̄ cum recubuisset ille sup̄ pectus iesu dicit ei: Dñe quis est? Rñdit iesus. Ille est cui ego intinctum panem porrexero Et cū intinxisset panem. dedit iude simonis scariothis. Et post buccellam introiuit in eū sathanas. Et dicit ei iesus: Quod facis fac citius. Hoc aūtez nemo sciuit discumbentiū ad quid dixerit ei. Quidam enī putabant quia loculos habebat iudas. qz dixisset ei iesus. eme ea q̄ opus sunt nobis ad diē festum aut egenis vt aliquid daret. Cū ergo accepisset ille buccellā. exiuit ꝓtinuo. Erat aūt nox. Cū ergo exisset. dixit iesus: Nūc clarificatus est filius hoīs. 7 deus clarificauit eum. Si deus clarificatus est in eo. 7 deus clarificabit eum in semetipo. 7 continuo clarificabit eum. Filioli: adhuc modicum vobiscū sum. Queritis me. et sicut dixi iudeis. quo ego vado vos nō potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatum nouū do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos: vt 7 vos diligatis inuicem. In hoc cognoscent oēs: qz discipuli mei estis: si dilectionē habueritis ad inuicem. Dicit ei simon petrus: Domine q̄ vadis? Rñdit iesus. Quo ego vado nō potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dicit ei petrus: Quare non possuz te seq̄ modo. Animā meā p te ponam. Rñdit ei iesus. Animaz tuā p me pones? Amen amē dico tibi. nō cantabit gallus donec ter me neges. XIIII

Et ait discipulis suis: Non turbetur cor vestrū. Creditis in deū 7 in me credite. In domo p̄tis mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem vobis. quia vado parare vobis locum. Et si abiero et preparauero vobis locum. iterum venio et accipiam vos ad meipsum vt vbi sum ego et vos sitis. Et quo ego vado scitis 7 viaz scitis

Mat. 26. c. Mar. 14. d. Lu. 22. c.

s. 7. e.

i. Cor. 4. d. Ephe. 5. a. Phil. 3. c. i. Thessal. 4. b

B Dicit ei thomas: Dñe nescim⁹ q̄ vadis
Et quō possum⁹ viā scire? Dicit ei iesus
Ego sum via ⁊ veritas ⁊ vita. Nemove
nit ad p̄em nisi p̄ me. Si cognouissetis
me: ⁊ p̄em meū vtiq; cognouissetis Et
amodo cognoscetis eū ⁊ vidistis eū. Di
cit ei philippus: Dñe ostende nobis p̄em
Esa.45. et sufficit nobis. Dicit ei iesus. Tanto
tpe vobiscū sum ⁊ non cognouistis me:
Philippe: qui videt me: videt ⁊ patrem
L Quō tu dicis ostende nob̄ p̄em: Nō cre
dis q̄ ego in p̄e ⁊ p̄ in me est: Verba q̄
ego loquor vob̄ a meipo nō loq̄r. Pater
autē ī me manēs ipe facit opa. Nō credit;
s.5.f. q̄ ego in p̄e ⁊ p̄ in me ē: Alioquin pro
pter opa ipa credite. Amen amē dico vo
bis: qui credit ī me: opa q̄ ego facio ⁊ ipe
j.16.d. faciet ⁊ maiora hoc faciet: q̄ ego ad pa
trem vado. Et q̄cūq; petieritis p̄em ī
D noīe meo hoc faciā: vt glorificet p̄ in fi
Mat.21.d. lio. Si q̄d petieritis me in noīe meo hoc
Mar.11.e faciam. Si diligitis me mādata mea ser
j.15.b.⁊.16.f. uate. Et ego rogabo p̄em ⁊ aliud p̄aclytum dabit vob̄ vt maneat vobiscū in e
ternū spūm veritatis: quē mūdus non
potest accipe: q̄ nō videt eū: nec scit eum.
Vos aūt cognoscetis eū: quia apud vos
manebit ⁊ ī vobis erit. Nō relinquā vos
orphanos: veniā ad vos. Adhuc modicū
⁊ mūdus me iā nō videt. Vos autem vi
detis me: q̄ ego viuo ⁊ vos viuetis. In
illo die vos cognoscetis q̄ ego sum ī pa
tre meo ⁊ vos ī me et ego in vob. Qui
E habet mādata mea ⁊ seruat ea: ille ē qui
Mat.10.g.et. diligit me. Qui aūt diligit me: diliget a
18.a.et.25.f. patre meo. Et ego diligam eū: ⁊ manife
Lu.10.e stabo ei meipm. Dicit ei iudas: non ille
scariothis: Dñe q̄d factū est q̄ manife
staturus es nobis teipm ⁊ non mundo
Rñdit iesus ⁊ dixit ei. Si q̄s diligit me
sermonē meū seruabit ⁊ p̄ me⁹ diliget
eū ⁊ ad eū veniem⁹ ⁊ māsionē apud eum
faciem⁹ Qui nō diligit me sermōes me
os nō seruat. Et sermonē quem audistis
F nō est me⁹ sed eius q̄ misit me p̄ris. Hec
locut⁹ sum vobis apud vos manēs. Pa
raclyt⁹ aūt spūsc̄us quē mittet p̄ ī noīe
meo: ille vos docebit oīa ⁊ suggeret vo
bis oīa q̄cunq; dixero vobis. Pacē relin
quo vobis: pacē meā do vobis. Nō quō
mūdus dat: ego do vobis. Nō turbetur
cor vestrū neq; formidet. Audistis q̄ ego
dixi vobis: vado ⁊ venio ad vos. Si di
ligeretis me gauderetis vtiq; q̄: vado ad
p̄em: q̄ pater maior me ē. Et nunc dixi
vobis priusq; fiat: vt cū factū fuerit cre
datis. Jam nō multa loq̄r vobiscū. Ve
nit enī princeps mūdi huius ⁊ ī me non
habet quicq;. Sz vt cognoscat mūd⁹ q̄
diligo p̄em ⁊ sicut mādatum dedit mihi
p̄: sic facio. Surgite eam⁹ hinc. XV
Ego sum vitis vera ⁊ pater me⁹
agricola est: Oēm palmitē ī me
nō ferentē fructū tollet eū. ⁊ oēm
qui fert fructū purgabit eū vt fructū pl⁹
afferat. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermo
nē quē locut⁹ sum vobis: Manete ī me
⁊ ego in vobis: Sicut palmes nō potest
ferre fructū a semetipo nisi māserit ī vi
te: sic nec vos nisi in me māseritis. Ego
Ezech.17. sum vitis: vos palmites. Qui manet ī
me ⁊ ego in eo hic fert fructū multū: q̄
sine me nihil potestis facere. Si quis ī
me nō manserit: mittet foras sic palmes
⁊ arescet ⁊ colligent eū ⁊ in ignē mittet
Mat.21.d ⁊ ardet. Si māseritis ī me ⁊ verba mea
Mar.11.e in vob manserint: q̄cūq; volueritis pe
8.14.d.j.16.f tetis ⁊ fiet vob. In hoc clarificat⁹ est p̄
me⁹ vt fructū plurimū afferatis: ⁊ effici
amini mei discipli. Sicut dilexit me p̄
⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione
mea. Si p̄cepta mea seruaueritis: manebi
tis in dilectiōe mea: sic ⁊ ego p̄tis mei p̄
cepta seruaui ⁊ maneo in eius dilectione
Hec locut⁹ sum vob vt gaudiū meū in
vobis sit ⁊ gaudium vestrū impleatur
i.Cor.4.d Epist.ad Philip.2. i.Thessal.4.b i.Joh.4.c. Joh.15.
Hoc ē p̄ceptū meū vt diligatis inuicem
sicut dilexi vos. Maiorē hac dilectiōe ne
mo habet q̄ vt animā suā ponat quis p
amicis suis. Vos amici mei estis: si fece
ritis que ego precipio vobis. Jam non
dicam vos seruos: quia seruus nescit q̄d
faciat dominus eius. Vos autem dixi a
micos: q̄ oīa q̄cunq; audiui a p̄e meo
nota feci vobis. Non vos me elegistis:
sed ego elegi vos ⁊ posui vos vt eatis et

fructū afferatis·⁊ fructus vr̄ maneat: vt
qd̄cūq; petieritis p̄rem in noīe meo det
vobis. Hec mando vob vt diligatis inui
cem. Si mūdus vos odit scitote q̄ me
p̄iorē vob odio habuit. Si de mundo
fuissetis: mundus qd̄ suū erat diligeret
Quia vero de mūdo nō estis: sz ego ele
gi vos de mūdo: ꝓpterea odit vos mun
dus. Memētote sermōis mei quez ego
dixi vob. Non ē ser maior dño suo. Si
me p̄secuti sunt·⁊ vos p̄sequent̄. Si ser
monē meū seruauerūt·⁊ vr̄m seruabūt
Sz hec oīa facient vob ꝓpt̄ nomē meū q̄
nesciūt eū q̄ misit me. Si nō venissem ⁊
locut⁹ fuissem eis·pctīm nō habent Nunc
aūt excusatiōez nō hūt de pctō suo. Qui
me odit·⁊ p̄rem meū odit. Si opa non
fecissem ī eis q̄ nemo alī⁹ fecit· pctīm nō
habent. Nūc aūt ⁊ viderūt ⁊ oderūt ⁊ me
⁊ p̄rem meū. Sed vt adimpleat̄ sermo
qui ī lege eor̄ script⁹ ē: q̄ odio habuerūt
me gratis. Cū aūt venerit paraclyt⁹ quez
ego mittā vob a p̄re spūm veritatis qui
a p̄re ꝓcedit: ille testimoniū phibebit de
me. Et vos testimoniū phibebitis q̄ ab
initio mecum estis. XVI

Hec locut⁹ sum vob vt nō scāda
liçemini. Absq; synagogis faciēt
vos. Sed venit hora vt oīs qui
interficit vos arbitret̄ obsequiū se p̄stare
deo. Et hec facient vob q̄ nō nouerūt pa
trem neq; me. Sz hec locut⁹ sum vobis
vt cū venerit hora eor̄: reminiscamini q̄
ego dixi vobis. Hec aūt vob ab initio nō
dixi: q̄ vobiscū eram. Et nūc vado ad eū
qui misit me·⁊ nemo ex vob interrogat
me q̄ vadis. Sz q̄ hec locut⁹ sum vobis
tristitia implebit cor̄ vr̄m. Sz ego veri
tatē dico vobis expedit vobis vt ego va
dam. Si enī nō abiero paclyt⁹ nō veni
et ad vos. Si aūt abiero: mittā euz ad
vos. Et cū venerit: ille arguet munduz
de pctō·⁊ de iustīcia·⁊ de iudicio De pctō
quidē: q̄ nō crediderūt ī me. De iustīcia
vero q̄ ad p̄rem vado·⁊ iā nō videbitis
me. De iudicio aūt: q̄ princeps mundi
hui⁹ iā iudicat⁹ est. Adhuc multa habeo
vobis dicere: sed nō potestis portare mo
do. Cum autē venerit ille spūs veritatis
docebit vos oēm veritatē. Nō enī loq̄tur
a semetipso: sed q̄cunq; audiet loquet̄·⁊
q̄ ventura sunt annunciabit vobis. Ille
me clarificabit: q̄ de meo accipiet·⁊ ānū
ciabit vobis. Oīa q̄cūq; hz p̄·mea sunt Mat·ii·g
Propterea dixi: q̄ de meo accipiet ⁊ an Lu·io·f·
nunciabit vobis. Modicū ⁊ iā non vide D
bitis me·⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me·q̄
vado ad p̄rem: Dixerūt ḡ ex discipul' ei⁹
ad inuicē Quid est hoc q̄d dicit nob: mo
dicū ⁊ nō videbitis me·⁊ iterū modicū ⁊
videbitis me·⁊ q̄ vado ad p̄rem? Dice
bant ergo. Quid est hō q̄ dicit modicū?
Nescim⁹ quid loquit̄. Cognouit autē ie
sus q̄ volebāt eū interrogare·⁊ dixit eis:
De hō q̄ritis int' vos·q̄ dixi: modicum ⁊ E
nō videbitis me·⁊ iterū modicū ⁊ videbi
tis me. Amen amē dico vobis: q̄ plora
bitis ⁊ flebitis vos: mūdus aūt gaudebit
Vos aūt ꝓtristabimini: sed tristitia vr̄a Hiere·xi·
vertet̄ in gaudiū. Mulier cū parit tristi Ja·4·c
tiam habet: q̄ venit hora ei⁹. Cū autē pe
perit puer̄: iam non meminit p̄ssure ꝓpt̄
gaudiū: q̄ natus est homo ī mūdū. Et vos
igit̄ nūc quidē tristitiā habet̄. Iterū autē F
videbo vos·⁊ gaudebit cor̄ vr̄m: ⁊ gaudi
um' vestū nemo tollet a vobis. Et ī illo
die me nō interrogabitis quicq; Amē Mt·21·d. Mr·
amē dico vobis: si q̄d petieritis p̄rem ī no ii·e·s·14·d·
mine meo dabit vob. Usq; modo nō pe
tistis quicq; ī noīe meo. Petite ⁊ accipi
etis: vt gaudiū vr̄m sit plenū Hec in ꝓ i·Joh·i·b
uerbijs locut⁹ sum vob. Uenit hora cuz
iā nō in ꝓuerbijs loq̄r vobis: sed palā de
p̄re meo annūciabo vobis. In illo die in
noīe meo petetis. Et non dico vobis: q̄
ego rogabo p̄rem de vobis. Ipse enī pa
ter amat vos: q̄ vos me amastis·⁊ credi
distis·quia a deo exiui. Exiui a patre ⁊ ve G
ni in mundū: iterū relinquo mūdū·⁊ va
do ad patrem. Dicunt ei discipuli eius.
Ecce nunc palam loq̄ris· et ꝓuerbium
nullum dicis. Nunc scimus q̄ scis oīa·
⁊ nō opus ē tibi vt q̄s te interroget. In
hoc credim⁹: q̄ a deo existi. Rñdit eis ie
sus. Modo creditis Ecce venit hora·⁊ iā Mt·26·c· Mr·
venit vt dispgamini vnusq̄sq; in ꝓpria 14·c· Zach·13·

⁊ me solū relinq̄tis. ⁊ nō suz solus. qꝛ pr̄
mecū est. Hec locut⁹ sum vob: vt in me
pacē habeat⁊. In mūdo p̄ssuram habebi
tis. sed cōfidite. ego vici mdm. XVII

A Hec locut⁹ est iesus. ⁊ subleuatis
h oculis ī celum dixit. Pater ve/
nit hora. clarifica filium tuuz vt
filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei
ptātem oīs carnis: vt oīe qd̄ dedisti ei
B det eis vitā eternā. Hec est autem vita
eterna vt cognoscant te solū deū verum
⁊ quē misisti iesum christū. Ego te clari/
ficaui sup terrā. opus cōsummaui qd̄ de
disti mihi vt faciā. Et nunc clarifica me
tu pr̄ apud temetip̄m claritate quaz ha/
bui priusq̄z mūdus fieret apud te. Ma/
nifestaui nomē tuū hoībus quos dedisti
mihi de mūdo. Tui erāt. ⁊ mihi eos de/
disti: ⁊ sermonē meū seruauerūt. Nunc
cognouerūt qꝛ oīa que dedisti mihi abs
C te sunt. Quia verba q̄ dedisti mihi. dedi
eis. ⁊ ipsi acceperūt ⁊ cognouerunt vere
qꝛ a te exiui. ⁊ crediderūt qꝛ tu me misi/
sti. Ego ꝓ eis rogo: Nō ꝓ mundo rogo:
sed ꝓ his q̄s dedisti mihi: qꝛ tui sunt. Et
mea oīa tua sunt ⁊ tua mea sunt ⁊ clarifi
catus sum in eis. Et iā nō sum in mūdo
⁊ hi in mūdo sūt. ⁊ ego ad te venio. Pa/
ter sancte ꝟua eos in noīe tuo q̄s dedisti
D mihi: vt sint vnū: sicut ⁊ nos. Cū essem
cū eis: ego seruabā eos ī noīe tuo. Quos
dedisti mihi. ego custodiui ⁊ nemo ex eis
perijt nisi fili⁹ ꝑditiōis. vt scriptura im/
pleatur. Nūc autē ad te venio. ⁊ hec loq̄r
in mūdo vt habeant gaudiū meum im
pletū ī semetipsis. Ego dedi eis ꝟmonē
tuū. et mūdus eos odio habuit: qꝛ non
sunt de mūdo sicut ⁊ ego nō sum de mū/
do. Nō rogo vt tollas eos de mūdo: sed
E vt serues eos a malo. De mūdo nō sūt.
sicut ⁊ ego nō sum de mundo. Sctīfica
eos ī veritate. Sermo tu⁹ veritas ē. Si
cut tu me misisti in mūdū: ita ⁊ ego mi/
si eos in mdm. Et ꝓ eis ego scīfico me/
F ip̄m: vt sint ⁊ ip̄i scīficati in veritate. Nō
ꝓ eis aūt rogo tm̄. sz et ꝓ eis q̄ credituri
sūt ꝑ verbū eoꝝ ī me: vt oēs vnū sint sic
tu pr̄ ī me ⁊ ego in te: vt ⁊ ip̄i ī nob vnū
sint: vt credat mūdus qꝛ tu me misisti.
Et ego claritatē quā tu dedisti mihi: de/
di eis vt sint vnū. sic ⁊ nos vnū sumus
Ego ī eis ⁊ tu in me vt sint ꝯsummati ī
vnū. ⁊ cognoscat mūdus: qꝛ tu me misi
sti. ⁊ dilexisti eos sic ⁊ me dilexisti. Pater
q̄s dedisti mihi volo vt vbi sum ego: ⁊ il
li sint mecū: vt videāt claritatē meā quā
dedisti mihi: qꝛ dilexisti me añ ꝯstitutio/ Mat. ii. g
nē mūdi // Pr̄ iuste mūdus te nō cogno Lu. 10. f.
uit. Ego aūt te ꝯgnoui: ⁊ hi ꝯgnouerūt:
qꝛ tu me misisti. Et notū feci eis nomē
tuū. ⁊ notū faciam: vt dilectio q̄ dilexisti
me. in ip̄is sit. ⁊ ego in ip̄is. XVIII

A Hec cū dixisset iesus egressus ē Mat. 26. c.
h cū discipl'is suis trans torrentē Mar. 14. c.
cedron vbi erat hort⁹ in quez in Lu. 22. d.
troiuit ip̄e ⁊ discipl'i ei⁹. Sciebat autē ⁊
iudas q̄ tradebat eū locū: qꝛ frequēter ie
sus conuenerat illuc cum discipl'is suis.
// Iudas g̊ cū accepisset cohortē ⁊ a ponti Mat. 26. c.
ficib⁹ ⁊ phariseis mīstros: venit illuc cuz Mar. 14. c.
laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. Iesus itaq̄z sci Lu. 22. c.
ens oīa q̄ ventura erāt sup eū ꝓcessit et
dixit eis: Quē q̄rit⁊? Rn̄derūt ei. Iesuz
naçarenū. Dicit eis iesus: Ego suz. Sta
bat aūt ⁊ iudas qui tradebat eū cū ip̄is.
Ut g̊ dixit eis ego sum: abierūt retrorsū
⁊ ceciderūt in terrā. Iterū g̊ interrogauit
eos. Quē q̄rit⁊? Illi autē dixerūt: Iesuz
naçarenū. Rn̄dit iesus: Dixi vob: qꝛ ego
sum. Si g̊ me q̄rit⁊ sinite hos abire. Ut
impleret sermo quez dixit: qꝛ q̄s dedisti
mihi nō ꝑdidi ex eis quenq̄z // Simon g̊ Mat. 26. c.
petrus hn̄s gladiū eduxit eum ⁊ ꝑcussit Mar. 14. c.
pontificis seruū. ⁊ abscidit auriculā eius Lu. 22. c.
dextrā. Erat aūt nomē seruo malchus.
Dicit g̊ iesus petro. Mitte gladiū tuū ī
vaginā. Calicē quē dedit mihi pr̄ nō vis
vt bibam illū // Cohors autē ⁊ tribun⁹ et Mat. 26. f.
ministri iudeoꝝ cōprehēderūt iesuz: ⁊ li/ Mar. 14. f.
gauerūt eū ⁊ adduxerūt eū ad ānā primū Lu. 22. f.
Erat eī socer cayphe q̄ erat pontifex anni
illi⁹. Erat aūt cayphas q̄ cōsiliū dederat
iudeis. qꝛ expedit vnū hoīem mori ꝓ po/
pulo // Seq̄bat autē iesum simō petr⁹. ⁊ Mat. 26. f.
ali⁹ discipulus. Discipulus aūt ille erat Mar. 14. f.
not⁹ pontifici. ⁊ introiuit cū iesu ī atriuz Lu. 22. f.

pontificis. Petr⁹ aũt stabat ad ostiũ foris. Exiuit g̃ discipl's ali⁹ q̃ erat not⁹ pontifici: ⁊ dixit ostiarie ⁊ introduxit petrũ. Dixit g̃ petro ancilla ostiaria. Nũq̃d et tu ex discipul' es hoĩs isti⁹. Dicit ille: Nõ sum. Stabãt aũt serui et mĩstri ad prunas q̃ frig⁹ erat ⁊ calefaciebãt se. Erat aũt cũ eis ⁊ petrus stans ⁊ calefaciẽs se. Pontifex ergo interrogauit iesũ de discipul' suis ⁊ de doctrina ei⁹. Rñdit ei iesus: Ego palã locut⁹ sum mundo. Ego semp docui ĩ synagoga ⁊ in templo q̃ oĩs iudei conueniũt ⁊ in occulto locut⁹ sũ nihil. Quid me ĩterrogas? Interroga eos q̃ audierũt q̃d locut⁹ sim ipis: ecce hi sciunt q̃ dixerim ego. Hec aũt cũ dixisset unus assistens mĩstrox dedit alapã iesu dicẽs. Sic rñdes pontifici? Rñdit ei iesus. Si male locut⁹ sum testimoniũ perhibe de malo: si aũt bñ q̃d me cedis. Et misit eũ annas ligatũ ad cayphã pontificem. Erat aũt simon petr⁹ stans ⁊ calefaciens se. Dixerũt ergo ei. Nũq̃d ⁊ tu ex discipul' ei⁹ es? Negauit ille ⁊ dixit. Nõ sum. Dicit ei vn⁹ ex suis pontificis cognatus ei⁹ cui⁹ abscidit petr⁹ auriculam. Nõne ego te vidi in horto cũ illo? Iterum ergo negauit petr⁹ ⁊ statim gallus cãtauit. Adducũt ergo iesum a caypha in prætoriũ. Erat aũt mane et ipi nõ introierũt in prætoriũ vt nõ cõtaminarent' sed vt mãducarent pascha. Exiuit g̃ pilatus ad eos foras ⁊ dixit. Quã accusationẽ affertis aduersus hoĩem hũc? Rñderũt ⁊ dixerunt ei. Si nõ esset hic malefactox: non tibi tradidissẽm⁹ eũ. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eũ vos ⁊ fm legẽ vram iudicate eũ. Dixerũt ergo ei iudei: Nobis non licet interficere quẽq̃. Ut fmo iesu impleret quẽ dixit: significans q̃ morte essz moriturus. Introiuit ergo iterum in prætoriũ pilat⁹ ⁊ vocauit iesum ⁊ dixit ei. Tu es rex iudeox. Rñdit iesus. A temetipso hoc dicis an alij dixerunt tibi de me? Respondit pilat⁹. Nũquid ego iud⁹ sum? Gens tua ⁊ pontifices tradiderũt te mihi. Quid fecisti? Rñdit iesus. Regnum meũ nõ est de hoc mũdo. Si ex hoc mundo esset regnũ meuz: ministri mei vtiqz decertarẽt vt nõ traderer iudeis. Nunc aũt regnũ meũ non est hinc. Dixit itaqz ei pilatus. Ergo rex es tu? Rñdit iesus. Tu dicis: q̃ rex sum ego. Ego in hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in mũdũ vt testimoniũ phibeã veritati. Oĩis q̃ est ex veritate audit vocẽ meã. Dicit ei pilatus. Quid est veritas? Et cũ hoc dixisset iterum exiuit ad iudeos ⁊ dicit eis. Ego nullaz inuenio in eo causaz. Est aũt cõsuetudo vobis vt vnũ dimittã vob ĩ pasca. Vultis ergo dimittam vob regẽ iudeozum. Clamauerũt rursum omnes dicentes Non hunc sed barrabam. Erat autem barrabas latro. XIX

Tunc g̃ apprehẽdit pilat⁹ iesum ⁊ flagellauit. Et milites plectentes coronã de spinis imposuerunt capiti ei⁹ ⁊ veste purpurea circũdederũt eum. Et veniebãt ad eũ ⁊ dicebãt. Aue rex iudeox. Et dabãt ei alapas. Exiuit iterum pilatus foras ⁊ dicit eis. Ecce adduco vob eũ foras vt cognoscatis q̃ nullã ĩuenio in eo cãm. Exiuit ergo iesus portãs spineã coronã ⁊ purpureũ vestimẽtũ. et dicit eis. Ecce hõ. Cũ g̃ vidissent eũ pontifices ⁊ mĩstri clamabãt dicẽtes: Crucifige crucifige eũ. Dicit eis pilat⁹. Accipite eũ vos ⁊ crucifigite. Ego enĩ nõ inueio in eo cãm. Rñderũt ei iudei: Nos legem habem⁹ ⁊ fm legẽ debet mori q̃ filiuz dei se fecit. Cum g̃ audisset pilat⁹ hũc fmonẽ magis timuit. Et ingressus ẽ prætoriũ iterum ⁊ dicit ad iesum: Unde es tu? Jesus autẽ rñsum nõ dedit ei. Dicit g̃ ei pilat⁹. Mihi nõ loq̃ris? Nescis q̃ ptãtẽ habeo crucifigere te: et ptãtez habeo dimittere te? Rñdit iesus. Non haberes ptãtẽ adversum me vllam nisi tibi datũ esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi: maius peccatum habet. Et exinde querebat pilatus dimittere eum. Judei autẽ clamabant dicẽtes. Si hũc dimittz nõ es amic⁹ cesaris. Oĩis enĩ q̃ se regẽ facit prædicit cesari: Pilat⁹ aũt cũ audisset hos sermões adduxit foras iesuz ⁊ sedit p tribunali ĩ loco q̃ dicit lichostratos

G

Mat·27·b Mar·15·b

Mt·27·b·Mr·15·b·Lu·23·c

A

Mat·27·c Mar·15·c

Lu·23·a

Mat·27·c Mar·15·c Mt·27·c·Mr·15·b·Lu·23·c

B

Lu·23·a

Mt·27·b·Mr·15·a·Lu·23·a

C

Act·3·13·b.

hebraice aũt gabatha. Erat aũt parasce/
ue pasce hora q̃si sexta. & dicit iudeis. Ec/
Luce.23.c. ce rex vr̃/ Illi aũt clamabant. Tolle tol/
Mat.15.b. le crucifige eũ. Dicit eis pilat⁹: Regẽ ve
strũ crucifigaz? Rñderũt pontifices: Nõ
habemus regẽ nisi cesarẽ. Tũc ergo tra/
Mt.27.d. Mr 15.c. Lu.23.d. didit eis illuz vt crucifigeret/ Suscepe
rũt aũt iesum & eduxerũt eũ. Et baiulãs
sibi crucẽ exiuit i eum q̃ dicit caluarie lo
cum. hebraice aũt golgatha. Vbi crucifi
D xerũt eũ. & cũ eo alios duos hinc & hinc:
Mat.27.e. Lu. 23.e. Mr.15.d. mediũ aũt iesum/ Scripsit aũt & titulũ
pilatus. & posuit sup crucẽ/ Erat aũt scri
Mt.27.e. Mr. 15.d. Lu.23.e. ptum. Jesus nazarenꝰ rex iudeoz. Hũc
ergo titulũ multi iudeoz legerũt: q̃z ppe
ciuitatem erat locus vbi crucifixus ẽ ie/
sus. Et erat scriptum hebraice. grece et
latine. Dicebant ergo pilato pontifices
iudeoz. Noli scribere rex iudeorũ: sed q̃
ipse dixit: rex sum iudeoz. Rñdit pilat⁹.
Mt.27.d. Mr. 15.d. Lu.23.e. Qd̃ scripsi scripsi/ Milites ergo cũ cru/
cifixissent eũ. acceperũt vestimẽta eius. &
fecerũt q̃tuor ptes vnicuiq; militi ptez
& tunicam. Erat aũt tunica incõsutilis
desup̃ ptexta p totũ. Dixerũt g̃ ad inuicẽ
Nõ scindam⁹ eam sed sortiamur de illa
E cuius sit. Vt scriptura impleret dicens
Ps.21. /Partiti sunt vestimẽta mea sibi. & in ve
stem meã miserũt sortẽ. Et milites qui
dem hec fecerũt. Stabãt aũt iuxta crucẽ
iesu mr̃ ei⁹. & sororis mr̃is eius maria cleo
phe & maria magdalene. Cũ vidisset er/
go iesus mr̃em & discipulũ stantẽ quem
diligebat dicit mr̃i sue: mr̃: ecce fili⁹ tu⁹
Deinde dicit discipl̃o: Ecce mr̃ tua. Et
ex illa hora accepit eã discipulus in suaz.
Postea sciens iesus q̃ oia cõsummata
sunt. vt ꝓsummeret scriptura dicit. Si
tio. Vas aũt erat posituz aceto plenum.
Mt.27.f. Mr. 15.f. Lu.23.e. /Illi g̃ spongiã plenaz aceto hysopo cir/
cũponẽtes obtulerũt ori ei⁹. Cũ ergo ac
F cepisset iesus acetũ dixit: Cõsummatuz
Mt.27.f. Mr. 15.f. Lu.23.f. est/ Et inclinato capite tradidit spiritũ.
Judei ergo q̃m parasceue erat vt nõ re/
manerent in cruce corpa sabbato. Erat
enim magn⁹ dies illa sabbati rogauerunt
pilatũ vt frangerent eoz crura & tollerẽ
tur. Venerũt g̃ milites. & primi quidem
fregerũt crura & alteri⁹ qui crucifixus est
cũ eo. Ad iesum aũt cũ venissent vt vide
rũt eũ iã mortuũ nõ fregerũt ei⁹ crura:
sed vnus militũ lancea lat⁹ ei⁹ aperuit. &
ptinuo exiuit sanguis & aqua. Et q̃ vidit
testimoniũ phibuit. & verũ est testimoni
um ei⁹: Et ille scit q̃z vera dicit vt & vos
credatis/ Facta sunt enim hec vt scriptu/
ra impleret. Os nõ cõminuetz ex eo. Et
iterꝝ alia scriptura dicit/ Videbũt i quez
trãsfixerũt/ Post hec aũt rogauit pilatũ
ioseph ab armathia eo q̃ esset discipl̃s
iesu. occult⁹ aũt ppt̃ metũ iudeoz vt tol/
leret corp⁹ iesu. Et pmisit pilat⁹. Venit
ergo & tulit corp⁹ iesu. Venit aũt & nico
dem⁹ qui venerat ad iesum nocte primũ
ferẽs mixturã myrrhe & aloes q̃si libras
centũ/ Acceperũt aũt corp⁹ iesu & ligaue
rũt eũ linteis cũ aromatib⁹. sicẽ mos est
iudeis sepelire. Erat aũt i loco vbi cruci
fixus ẽ. hort⁹. & in horto monumẽtuz no
uũ in q̃ nõdũ quisq̃z posit⁹ erat. Ibi g̃ p
pter parascenen iudeoz: quia iuxta erat
monumentũ posuerũt iesum. XX

Una aũt sabbati maria magda/
V lene venit mane cũ adhuc tene/
bre essent ad monumentũ. & vi
dit lapidẽ sublatũ a monumẽto. Cucur
rit ergo & venit ad simonẽ petrũ & ad ali
um discipulũ quẽ amabat iesus. et dicit
illis: Tulerũt dñm de monumẽto: et ne
scimus vbi posuerũt eũ. Exijt g̃ petr⁹ et
ille ali⁹ discipulus: & venerũt ad monu/
mentũ. Currebant aũt duo simul. & ille
ali⁹ discipl̃s ꝓcucurrit citius petro: & ve/
nit prim⁹ ad monumẽtũ. Et cũ se inclis
nasset vidit posita linteamina: nõ tñ in
troiuit. Venit g̃ simon petr⁹ sequẽs eũ.
& introiuit in monumentũ. Et vidit lin
teamina posita & sudariũ q̃ fuerat su/
per caput ei⁹ nõ cũ linteaminib⁹ positũ
sed separatim involutũ in vnuz locum.
Tunc g̃ introiuit & ille discipl̃s qui vene
rat prim⁹ ad monumentũ. & vidit & credi
dit. Nondum enim sciebant scripturaz q̃z
oportuit euz a mortuis resurgere. Abie/
runt ergo iterũ discipuli ad semetipsos
Maria autẽ stabat ad monumẽtũ foris

Gen.2.c. Mu/ meri.9. Zach.12. Mt.27.g. Mr. 15.g. Lu.23.g.

Mt.27.g. Mr. 15.g. Lu.23.g.

Mt.28.a. Mr. 16.a. Lu.24.a.

ploꝛans. Dū ꝙ fleret inclinauit se ⁊ pſpexit in monumētū / Et vidit duos angelos in albis ſedētes vnū ad caput ⁊ vnū ad pedes: vbi poſitū erat coꝛp⁹ ieſu: Dicunt ei illi: Mulier q̄d ploꝛas? Dicit eis Quia tulerūt dn̄m meū ⁊ neſcio vbi poſuerūt eū. Hec cū dixiſſet p̄ſa eſt retroꝛſum ⁊ vidit ieſum ſtantē: ⁊ nō ſciebat qꝛ ieſus eſt. Dicit ei ieſus: Mulier q̄d ploꝛas. Quē q̄ris? Illa exiſtimās qꝛ hoꝛtolanus eſſet: dicit ei. Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū dicito mihi vbi poſuiſti eū: ⁊ ego eum tollā. Dicit ei ieſus: Maria. Cōuerſa illa dicit ei: Rabboni: qđ dr̄ mgr̄. Dicit ei ieſus: Noli me tāgere. Nōduꝫ enī aſcēdi ad p̄rem meū. Vade aūt ad frēs meos ⁊ dic eis: Aſcēdo ad p̄rem meū ⁊ p̄rem veſtr̄ ñ: deū meū ⁊ deum vr̄m. Venit maria magdalene annūcians diſcipulis qꝛ vidi dn̄m: ⁊ hec dixit mihi / Cū ergo ſero eſſet die illo vna ſabbatoꝛū ⁊ foꝛes eſſent clauſe vbi erāt diſcipuli cōgregati ꝓpter metū iudeoꝛū venit ieſus ⁊ ſtetit i medio ⁊ dixit eis: Pax vob̄: Et cum hec dixiſſet oñdit eis man⁹ ⁊ latus. Gauiſi ſunt ergo diſcipuli viſo dn̄o. Dixit ꝙ eis iterū. Pax vobiſ: Sicut miſit me p̄r ⁊ ego mitto vos. Hec cū dixiſſet inſufflauit et dicit eis: Accipite ſp̄m ſcm̄ / Quoꝛ remiſeritis peccata remittunt eis: ⁊ quoꝛ retinueritis retēta ſunt. Thomas aūt vnus ex duodecī q̄ dicit didym⁹ nō erat cū eis q̄n venit ieſus. Dixerūt ꝙ ei alij diſcipli: Vidim⁹ dn̄m. Ille aūt dixit eis: Niſi videro in manib⁹ ei⁹ fixurā clauoꝛ: ⁊ mittā digitū meū in locū clauoꝛ ⁊ mittaꝫ manū meā in latus eius nō credam. Et p⁹ dies octo iteꝛ erant diſcipuli ei⁹ intus ⁊ thomas cū eis. Venit ieſus ianuis clauſis ⁊ ſtetit in medio: ⁊ dixit eis: Pax vobis. Deinde dicit thome. Infer digituꝫ tuū huc: ⁊ vide manus meas ⁊ affer manū tuā ⁊ mitte in latus meū ⁊ noli eē incredulus ſed fidelis. Rñdit thomas ⁊ dixit: Dn̄s me⁹ ⁊ deus me⁹. Dicit ei ieſus Quia vidiſti me thoma credidiſti: beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt Multa quidem ⁊ alia ſigna fecit ieſus in ꝓſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ q̄ nō ſunt ſcripta in libꝛo hoc. Hec aūtē ſcripta ſunt vt credatiſ qꝛ ieſus eſt filius dei: ⁊ vt credētes vitā habeatis in noīe eius.

XXI

A Poſtea manifeſtauit ſe iteꝛ ieſus ad mare tyberiadis. Manifeſtauit aūt ſic. Erant ſimul ſimō petrus ⁊ thomas qui dicit didymus et nathanael q̄ erat a chana galilee: ⁊ filij zebedei: ⁊ alij ex diſcipulis ei⁹ duo. Dicit eis ſimon petrus. Vado piſcari. Dicunt ei: B Venimus ⁊ nos tecū / Et exierūt ⁊ aſcēderunt in nauim: ⁊ illa nocte nihil p̄ſendiderūt. Mane aūt iam facto ſtetit ieſus in litoꝛe: nō tamē cognouerūt diſcipuli qꝛ ieſus eſt. Dicit ꝙ eis ieſus: Pueri: nūquid pulmentariū habetiſ? Rñderūt ei Non. Dicit eis: Mittite in dexteraꝫ nauigij rete ⁊ inuenietis. Miſerūt ergo: et iam nō valebāt illud traxere p̄ multitudine piſciū. Dicit ꝙ diſcipulus ille quez C diligebat ieſus petro. Dn̄s eſt. Simon petrus cū audiſſet qꝛ dn̄s eſt tunica ſuccinxit ſe. Erat enī nudus: ⁊ miſit ſe i mare. Alij aūt diſcipuli nauigio venerunt. Non enī longe erāt a terra: ſed q̄ſi cubitis ducētis trahētes rete piſciū / Lucꝰ.24.f. Vt ꝙ deſcenderūt in terrā viderunt p̄unas poſitas ⁊ piſcē ſuppoſitū: ⁊ panē. Dicit eis ieſus: Afferte de piſcib⁹ quos p̄endiſtis D nunc: Aſcēdit ſimonpetrus ⁊ traxit rete in terrā plenū magnis piſcib⁹ centū q̄nquagintatrib⁹. Et cuz tanti eſſent: nō eſt ſciſſum rete. Dicit eis ieſus / Venite p̄ādete: Et nemo audebat diſcūbentiū iterrogare eū tu quis es ſciētes qꝛ dominus Luce.24.f. eſt / Et venit ieſus ⁊ accepit panez et dabat eis ⁊ piſcem ſimiliter. Hoc iam tertio manifeſtatus eſt ieſus diſcipulis ſuis cū ſurrexiſſet a mortuis. Cū ꝙ p̄andiſſent dixit ſimoni petro ieſus: Simō iohannis diligis me plus his? Dicit ei E Etiam dñe: tu ſcis qꝛ amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterū: Simon iohannis diligis me? Ait illi: Etiā domine tu ſcis qꝛ amo te. Dicit ei iterū Paſce agnos meos Dicit ei tertio: Simon iohannis amas me? Contriſtatuſ

est petr⁹: qꝛ dixit ei tertio amas me. ⁊ di-
xit ei: Dñe tu oīa nosti. tu scis qꝛ amo te
F Dicit ei: Pasce oues meas. Amen amē
dico tibi cum esses iunior cingebas te et
ambulabas vbi volebas. Cū aūt senue-
ris. extendes man⁹ tuas. ⁊ alius te cīget
⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit si-
gnificans qua morte clarificatur⁹ esset
deū. Et cū hoc dixisset: dicit ei. Sequere
s. iz. e. me. Cōuersus petrus vidit illū discipu
lum quē diligebat iesus sequentē. qui ⁊
recubuit in cena sup̄ pectus eius ⁊ dixit
B Dñe quis est q̄ tradet te? Hūc ergo cuz
vidisset petr⁹. dicit iesu. Dñe. hic aūt q̄d
Dicit ei iesus: Sic eū volo manere do-
nec veniaz. Quid ad te: Tu me sequere.
Exijt ergo sermo iste inter frēs. qꝛ disci
pulus ille nō morit̄. Et nō dixit ei iesus
nō morit̄. sed sic volo euz manere donec
veniam. quid ad te? Hic est discipul⁹ ille
qui testimoniuz p̄hibet de his. ⁊ scripsit
hec. Et scimus qꝛ verū est testimoniū ei⁹
Sunt aūt ⁊ alia multa q̄ fecit iesus que
si scribantur p̄ singula nec ip̄m arbitror
mundum capere posse eos qui scribendi
sunt libros.

Explicit euangeliū s̄m Johannē.
Incipit p̄fatio sancti Hieronymi
in oēs epistolas sancti Pauli.

Primū querit̄. quare p⁹
euāgelia q̄ supplemētū
legis sunt ⁊ in q̄bꝫ nob
exempla ⁊ p̄cepta viuen
di pleīssime digesta sūt:
voluerit apl's has epl'as
ad singulas ecclesias destinare. Hac au-
tem causa factū videt̄ vt scz initia nascē
tis ecclesie nouis causis existētibꝫ preue
niret ⁊ vt p̄ñtia atq̄ oriētia resecaret vi-
tia. ⁊ post futuras excluderet questiones
exēplo p̄phetaꝝ qui post editā legē moy-
si in q̄ oīa dei mandata legebant̄. nihilo-
min⁹ tñ doctrina sua rediuiua semp̄ po-
puli cōpressere peccata. et p̄pter exemplū
viuendi libros ad nr̄am etiaz memoriaz
trāsmiserūt. Deinde q̄rit̄: Cur nō āpli⁹
q̄z decē epl'as ad eccl'ias scripserit? Decē
sūt enī cū ea que d̄r ad hebreos. Nā reliq̄
quattuor ad discipl'os specialiter sūt por
recte. Ut oñderet nouū nō discrepare a
veteri testamēto. ⁊ se ꝯtra legē nō facere
moysi ad numerū primoꝝ decalogi mā-
datorū suas epl'as destinauit. ⁊ q̄t ille p̄-
ceptis a pharaōe instituit liberatos. tot
idem hic epl'is a diaboli et idolatrie s̄ui-
tute edocet acq̄sitos. Nam ⁊ duas tabu
las lapideas duoꝝ testamētoꝝ figuram
habuisse viri eruditissimi tradiderunt.
Epl'am sane q̄ ad hebreos scribit̄ quidaz
pauli nō esse ꝯtendūt. eo q̄ nō sit ei⁹ no
mine titulata. ⁊ p̄pter s̄mōis stiliq̄ distā
tiam. sed aut barnabe iuxta tertullianuz
aut luce iuxta quosdā. vel certe clemētis
discipuli apl'oꝝ ⁊ ep̄i rhomane eccl'ie post
apl'os ordinati. Quibꝫ rñdendū est. si p̄
pterea pauli nō erit. qꝛ ei⁹ non habet no
men. ḡ nec alicui⁹ erit: qꝛ nulli⁹ noīe titu
latur. Q̄d si incōueniens absurdūq̄ est
ipsius magis esse credēda est q̄ tanto do
ctrine sue fulget eloquio. Sz q̄m apud
hebreoꝝ eccl'ias q̄si destructor legis falsa
suspitione habebat̄. voluit tacito nomie
de figuris legis et veritate christi redde-
re rationē. ne odiū noīs in fronte p̄titu
lati vtilitatē excluderet lectiōis. Non est
sane mirū si eloquentior videat̄ in p̄prio
id est hebreo q̄z in p̄egrino. i. ī greco q̄ ce
tere epl'e sunt scripte s̄mone. Mouet eti
am quosdā q̄re rhomanoꝝ epl'a ī primo
sit posita: cū eā nō primo scriptaz rō ma-
nifestet? Nā hanc se p̄ficiscentē hieroso-
lymā scripsisse testat̄ cū corinthios et a-
lios iā ante vt ministeriū q̄d secū porta
turus erat colligerēt. lr̄is adhortatus sit
Ulñ ⁊ intelligi quidā volūt ita oēs epl'as
ordinatas: vt prima poneret̄: q̄uis poste
rior fuit destinata vt p̄ singl'as epl'as gra
dibꝫ ad p̄fectiora veniret̄. Rhomanoruz
nanq̄ pleriq̄ tam rudes erāt vt non in
telligerent dei se gr̄a ⁊ nō suis meritꝫ eē
saluatos. ⁊ ob hoc duo inter se p̄pl'i cōfli-
ctarent. Idciro illos indigere asserit cor
rigi: vitia gētilitatis priora cōmemorās
Corinthijs aūt iam dicit sciētie gratiaz

esse concessam. ⁊ nō tam oēs increpat q̄ꝫ cur peccātes nō increpauerūt. rep̄hēdit sicut ait: Audit̄ inter vos fornicatio. Et iterū: Cōgregatis vob̄ cuꝫ meo spū. tradere hmōi sathane. In secūda vero laudant̄. ⁊ vt magis ac mag̃ ꝓficiant cōmonent̄. Galathe vero iā nulli⁹ criminis arguūtur. nisi hoc tm̄ q̄ callidissimis pseudo apl̄is crediderūt. Ephesij sane nulla rep̄hensione. sed multa laude sūt digni. qꝛ fidē apl̄icam seruauerūt. Philippenses etiā multo mag̃ collaudant̄ qui nec audire q̄dē falsos apl̄os voluerūt. Thessalonicēses nihilomin⁹ in duab⁹ epistol̄ oī laude ꝓsequit̄: eo q̄ nō solū fidē incōcussam seruauerīt veritat̄: sed etiā in ꝑsecutiōe ciuiū fuerīt ꝯstātes inuenti. Colossenses aūt tales erāt vt cū ab apl̄o visi corꝑaliter nō fuissent hac laude digni haberent̄. Et si corꝑe inquit absens suꝫ: sed spū vobiscū sum gaudēs ⁊ videns ordinē vr̄m. De hebreis vero q̄d dicenduꝫ est: quoꝝ thessalonicēses q̄ plurimū laudati sunt imitatores facti esse dicuntur Sic̄ ipe ait: Et vos frēs imitatores facti estis eccl̄iaꝝ dei q̄ sunt ī iudea. Eadeꝫ enī passi est̄ ⁊ vos a ꝯtribulib⁹ vr̄is: q̄ et illi a iudeis. Apud ipos q̄ꝫ hebreos eadē cōmemorat dicēs: Naꝫ ⁊ vinctis cōpassi estis ⁊ rapinā bonoꝝ vr̄oꝝ cuꝫ gaudio suscepistis cognoscētes vos hr̄e meliorez ⁊ manentē substantiā.

Incipit prologus specialis in epistolam ad Rhomanos.

Rhomani sunt q̄ ex iudeis ⁊ gentib⁹ crediderunt. Hi suꝑba cōtentiōe volebant se alterutꝝ suꝑponere. Nā iudei dicebāt: Nos sumus populus dei q̄s ab initio dilexit et fouit: nos circūcisi ex genere abraam sancta descendim⁹ ex stirpe ⁊ not⁹ retro apud iudeam tm̄ de⁹. Nos de egypto signis dei ⁊ virtutib⁹ liberati. mare sicco ꝑtrāsiuim⁹ pede: cū inimicos nr̄os grauissimi fluct⁹ inuoluerēt: Nobis pluit māna dn̄s ī deserto. ⁊ q̄si filijs suis celeste pabulū ministrauit. Nos die noctuq̄ in colūna nub̄ ignisq̄ ꝑcessit. vt nob̄ in inuio iter ostenderet. Atq̄ vt cetera ei⁹ circa nos immēsa bn̄ficia taceam⁹ nos soli digni fuim⁹ dei legē accipe. ⁊ vocē dei loquētis audire eiusq̄ cognoscere volūtatē. In q̄ lege nobis ꝓmissus est christus: ad q̄s etiam ipe se venisse testat⁹ est dicēs: nō veni nisi ad oues q̄ ꝑierāt dom⁹ israel. cū vos canes poti⁹ q̄ꝫ hoīes appellauerit. Equum ne ḡ est vt idola hodie deserētes quibus ab initio deseruistis nob̄ cōparemini. et nō poti⁹ in ꝓselitoꝝ locū ex legis autoritate ⁊ consuetudine deputemini? Et hoc ipm nō merebamini. nisi qꝛ larga sꝑ dei clemētia voluit vos ad nr̄am imitatiōez admittere. Gentes etiā ecōtrario respōdebant. Quāto enī maiora erga vos dei bn̄ficia narraueritis. tanto maioris vos criminis reos esse mōstrabitis. Semꝑ enī his oībus extitistis ingrati. Nā ipis pedib⁹ q̄b⁹ ariduꝫ mare trāsist̄. ludebat̄ añ idola q̄ fecistis. ⁊ ipo ore q̄ paulo ante ob necē adūsarioꝝ dn̄o cantaueratis: simulacra vob̄ fieri poposcistis. illis oculis quib⁹ venerādo deū in nube vel igne conspicere solebat̄: simulacra intuebamini Māna quoq̄ vob̄ fastidio fuit. ⁊ semper in deserto ꝯ dn̄m murmurastis ad egyptum vñ vos manu valida eiecerat redire cupientes. Quid plura? Ita pr̄es vr̄i crebra ꝓuocatōe dn̄m irritauerūt vt oēs in heremo morerent̄: nec plus ex senioribus eoꝝ q̄ꝫ duo hoīes terrā repromissionis intrarēt. Sed q̄d antiq̄ replicamus cū etiā si illa mīme fecissetis de h̄ solo nemo vos dignos venia iudicaret q̄ dn̄m christū ꝓphetaꝝ semꝑ vobis vocib⁹ repromissum nō solū suscipe noluistis: sꝫ etiā morte pessima ꝑemistis? Quem vt nos cognouim⁹ statim credidim⁹. cū nob̄ de eo antea nō fuerit p̄dicatū. Vñ ꝓbatur q̄ idolis seruiuim⁹: nō obstinatiōi mentis: sed ignorātie deputanduꝫ. Qui enī cognitū ilico sequimur: olim vtiq̄ seq̄remur si antea cognouissem⁹. Sic autē vos de generis nobilitate iactatis q̄si nō morū imitatio magis q̄ꝫ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sctōruꝫ. Deniq̄

esau ⁊ hismael cũ de stirpe sint abrae minime tñ in filijs reputant̃. His taliter altricantib⁹ apl's se mediũ interponẽs ita partiũ dirimit q̃stiones vt neutrũ eorũ sua iusticia salutẽ meruisse ꝯfirmet: ambos vero ꝓpl'os ⁊ sciẽter ⁊ g̃uiter deliquisse. Judeos quidẽ ꝙ ꝑ ꝑuaricationẽ legꝫ deũ inhonorauerint: gentes vero ꝙ cum cognitũ de creatura creatorẽ vt deũ debuerint venerari. gl'am eius in manu facta mutauerint simulacra. Utrosq; etiaꝫ similiter veniam ꝯsecutos: eq̃les esse verissima ratione demonstrat. ꝑsertim cuꝫ in eadẽ lege ꝑdictũ sit ⁊ iudeos ⁊ gẽtes ad christi fidẽ vocãdos esse oñdat. Quãobrem vicissim eos humilians ad pacez et ꝯcordiã cohortat̃.

Explicit prologus. Incipit argumentũ

Rhomani sunt ꝑtis italie. Hi ꝑuẽti sunt a falsis apl'is ⁊ sub noĩe dñi nr̃i iesu christi ĩ legẽ ⁊ ꝓphetas erãt inducti. Hos reuocat apl's ad verã ⁊ euãgelicã fidem: scribens eis a corintho.

Explicit argumentũ. Incipit epl'a beati Pauli apl'i ad Rhomanos. Capi. I

Paulus seruus iesu christi vocatus apl's segregatus in euangeliuꝫ dei qđ ante ꝓmiserat ꝑ ꝓphetas suos in scripturꝫ sanctis de filio suo q̃ factus est ei ex semine dauid ſm carneꝫ. qui ꝑdestinat⁹ ẽ filius dei in virtute ſm spm̃ scificatiõis ex resurrectiũe mortuorũ iesu christi dñi nr̃i ꝑ quez accepimus grãm ⁊ apl'atũ ad obediendũ fidei ĩ oĩb⁹ gentib⁹ ꝓ noĩe ei⁹ in q̃b⁹ estis ⁊ vos vocati iesu christi. oĩb⁹ q̃ sunt rhome dilectis dei vocatis scis. Gr̃a vob̃ ⁊ pax a deo patre ⁊ dño nr̃o iesu christo. Primũ q̃dez grãs ago deo meo ꝑ iesum christũ ꝓ oĩbus vob̃: qꝛ fides vr̃a annũciat̃ in vniuꝛso mũdo. Testis enĩ mihi ẽ de⁹ cui ſuio in spiritu meo in euangelio filij ei⁹. ꝙ sine intermissione memoriã vr̃i facio semper in orõib⁹ meis. obsecrans si q̃ modo tandẽ aliqñ prosperꝫ iter habeã in voluntate dei veniẽdi ad vos. Desidero enĩ videre vos vt aliq̃d impartiar vob̃ gr̃e spirital' ad ꝯfirmãdos vos. id est sil' ꝯsolari in vob̃ ꝑ eã q̃ inuicẽ est fidẽ vr̃am atꝫ meam. Nolo aũt vos ignorare frẽs: qꝛ sepe ꝓposui venire ad vos. ⁊ ꝓhibit⁹ sum vsq; adhuc. vt aliquẽ fructũ habeã in vob̃ sicut ⁊ in ceteris gẽtib⁹. Grecis ac barbaris. sapiẽtib⁹ ⁊ insipiẽtib⁹ debitor suꝫ: ita q̃ qđ in me promptũ ẽ ⁊ vob̃ q̃ rome estis euãgeliçare. Nõ enĩ erubesco euãgeliũ. Virt⁹ enĩ dei ẽ in salutẽ oĩ credenti: iudeo primũ ⁊ greco. Justicia eĩ dei ĩ eo reuelat̃ ex fide ĩ fidez: sic̃ scriptũ ẽ // Just⁹ aũt ex fide viuit. Reuelat̃ enĩ ira dei đ celo sup̃ oẽm impietatẽ ⁊ iniusticiã hoĩum eoꝝ q̃ veritatẽ dei in iniusticia detinẽt: qꝛ qđ notũ est dei. manifestũ ẽ in illis. De⁹ enĩ illis manifestauit. Inuisibilia eĩ ipius a creatura mũdi ꝑ ea q̃ facta sunt ĩtellecta ꝯspiciunt̃: sempiterna q̃z ei⁹ virtus ⁊ diuĩtas: ita vt sint ĩexcusabiles. Quia cũ ꝯgnouissent deũ non sic̃ deũ glorificauerũt aut grãs egerũt: sꝫ euanuerũt ĩ cogitatiõib⁹ suis. ⁊ obscuratũ est insipiens cor eoꝝ // Dicẽtes enĩ se esse sapiẽtes. stulti facti sunt. Et mutauerũt gl'am ĩcorruptibilis dei in sil'itudinẽ imaginis corruptibilis hoĩs. ⁊ volucrũ ⁊ q̃drupedum ⁊ serpentiũ. Propter qđ tradidit illos de⁹ in desideria cordis eoꝝ in immũdiciã. vt cõtumelijs afficiant corpa sua in semetipsis. Quia cõmutauerũt veritatez dei ĩ mendaciũ. ⁊ coluerũt ⁊ seruierũt creature poti⁹ q̃z creatori. qui ẽ bñdict⁹ ĩ secula amen. Propterea tradidit illos deus in passiones ignominie. Nã femine eoꝝ immutauerũt naturalẽ vsum in eũ vsum qui ẽ ꝯtra naturã. Similiter aũt et masculi relicto naturali vsu femĩe. exarserũt in desiderijs suis in inuicẽ: masculi ĩ masculos turpitudinẽ opantes. ⁊ mercedẽ quã oportuit erroris sui in semetipis recipientes. Et sicut nõ ꝓbauerũt deum

2. Timot. i. a.

Abachuc. 2. Hebre. 10. d

i. Cor. 3. d. Eph. 4. c.

habere in noticia. tradidit illos de⁹ in re
probũ sensum vt faciãt ea q̃ nõ ꝓueniũt
repletos oĩ iniquitate. malicia. fornicati
one. auaritia. nequitia. plenos inuidia.
homicidijs. ꝓtentiõe. dolo. malignitate.
susurrones. detractores. deo odibiles. cõ
tumelioſos. superbos. elatos. inuẽtores ma
lorũ. pntibꝰ nõ obedientes. insipientes in
cõpositos. sine affectione. absq; federe. si
ne misericordia. Qui cũ iusticiam dei co
gnouissent. nõ intellexerũt: qm̃ q̃ talia a
gũt. digni sunt morte: nõ solũ qui ea fa/
ciunt: sz etiã qui ꝓsentiũt facientibꝰ. II

Propter qõ inexcusabilis es o hõ
p oĩs qui iudicas. In q̃ enĩ alter
iudicas teipm ꝓdemnas. Eadem
enĩ agis q̃ iudicas. Scim⁹ enĩ qm̃ iudi/
cium dei ẽ fm veritatẽ in eos qui talia a/
gũt. Existimas aũt hoc o hõ qui iudicas
eos q̃ talia agunt & facis ea. qz tu effugies
iudiciũ dei? An diuitias bõitatis eius &
patientie & lõganimitatis ꝓtẽnis? Ignoras
qm̃ benignitas dei ad pnĩaz te addu
cit? Scõm aũt duritiã tuã & impenitẽs
cor thesauriças tibi irã in die ire & reuela
tionis iusti iudicij dei q̃ reddit vnicuiq;
fm opa ei⁹. His quidẽ qui fm patiẽtiaz
boni opis gl'am & honorẽ & incorruptio/
nẽ q̃rentibꝰ vitã eternã. His aũt q̃ sunt
ex ꝓtentiõe & q̃ nõ acquiescũt veritati cre
dũt aũt iniq̃tati: ira & indignatio. tribu/
latio & angustia in oẽm aĩam hois opan
tis malũ: iudei primũ & greci. Gl'ia aũt &
honor & pax oĩ opãti bonũ: iudeo primuz
& greco. Nõ enĩ est acceptio ꝓsonaruz a/
pud deũ. Quicũq; enĩ sine lege peccaue/
rũt sine lege pibũt. Et quicũq; in lege pec
cauerũt p legẽ iudicabunt. Nõ enĩ audi
tores legis iusti sunt apud deũ. sz factoꝛ
res legis iustificabunt. Cũ enĩ gentes q̃
legẽ nõ hñt naturaliꝫ ea q̃ legis sunt faci
unt. eiusmõi legẽ nõ hñtes ipi sibi sunt
lex: qui ondũt op⁹ legis scriptũ in cordibꝰ
suis testimoniũ reddẽte illis ꝓscia ipoꝛ
& inter se inuicẽ cogitationũ accusantium
aut etiã defendentiũ: in die cũ iudicabit
de⁹ occulta hoĩm fm euãgeliũ meũ p ie/
sum chr̃istũ. Si aũt tu iude⁹ ꝓgnoĩaris
& requiescis in lege. & gl'aris in deo & nosti
volũtatẽ ei⁹. et ꝓbas vtiliora instruct⁹ p
legẽ: ꝓfidis teipm esse ducez cecoꝛ: lumẽ
eoꝛ qui in tenebris sunt. eruditoꝛẽ insipi
entiũ. mgm̃ infantiũ: hñtez formã scie
& veritatis in lege. Qui g̃ aliũ doces teipm
nõ doces. Qui ꝓdicas nõ furandũ furaris. Qui dicis nõ mechandũ mecharis
Qui abominaris idola: sacrilegium facis
Qui in lege gl'aris. p ꝓuaricatiõem legis
deũ inhonoraſ. Nomẽ enĩ dei ꝓpter vos blas
phematur inter gẽtes: sic scriptũ ẽ. Circũ/
cisio quidẽ ꝓdest si legẽ observes: si aũt
ꝓuaricatoꝛ legis sis. circũcisio tua ꝓputi
um facta ẽ. Si igit̃ ꝓputiũ iusticias le
gis custodiat. nõne ꝓputiũ illi⁹ in circũ/
cisionẽ reputabit̃? Et iudicabit id qđ ex
natura ẽ ꝓputiũ legẽ ꝓsumãs te. qui per
lr̃am & circũcisionẽ ꝓuaricatoꝛ legis es.
Nõ enĩ qui in maĩfesto iude⁹ est. neq; que
in maĩfesto in carne ẽ circũcisio: sed qui in
abscondito iude⁹ est. & circũcisio coꝛdis
in spiritu nõ lr̃a: cuius laus nõ ex hoĩbus
sed ex deo est. III

Quid g̃ ampli⁹ iudeo ẽ: aut q̃ vti
litas circũcisionis? Multum p
oẽm modũ. Primũ quidẽ: quia credita
sunt illis eloquia dei. Quid enĩ si quidã
illoꝛ nõ crediderũt? Numq̃d incredulitas
illoꝛ fidẽ dei euacuauit? Absit. Est autẽ Jo. 4. d. et. 8. c.
deus verax. oĩs aũt hõ mẽdax. sicut scri/ ps. iij.
ptũ est. vt iustificeris in sermõibꝰ tuis et ps. 50.
vincas cũ iudicaris. Si aũt iniq̃tas no
stra iusticiã dei cõmendat: q̃d dicemus?
Numq̃d iniquus est deus q̃ infert iram?
Scõm hoĩez dico. Absit. Alioquin quõ
iudicabit de⁹ hũc mũdũ? Si enĩ veritas
dei in meo mẽdacio abũdauit in gloriam
ipsius: q̃d adhuc & ego tanq̃ peccatoꝛ iu
dicor? & nõ sicut blasphemamur. et sicut
aiunt q̃dam nos dicere: faciam⁹ malavt
veniant bona? Quoꝛũ dãnatio iusta est.
Quid ergo? ꝓcellim⁹ eos? Nequaq̃
Causati enĩ sumus iudeos & grecos oẽs
sub peccato esse: sicut scriptuz est. Quia ps. 13.
nõ est iustus quisq̃: nõ est intelligẽs: nõ
est requirẽs deũ. Oĩes declinauerunt
simul. inutiles facti sunt: nõ est q̃ faciat

tonũ: nõ est vsq; ad vnũ. Sepulcrũ patens ẽ guttur eor: linguis suis dolose agebãt: venenũ aspidũ sub labijs eorum. Quor os maledictiõe ⁊ amaritudĩe plenũ ẽ: veloces pedes eor ad effundendũz sanguinẽ. Cõtritio ⁊ infelicitas ĩ vijs eor ⁊ viã pacis nõ cognouerũt: nõ ẽ timor dei ante oculos eor. Scimus aũt quĩ q̃cũq; lex loquit: his q̃ ĩ lege sũt loquit. Vt oẽ os obstruat ⁊ subditus fiat oĩs mũd⁹ deo qz ex opibꝫ legis nõ iustificabit oĩs caro coram illo. Per legem enĩ cognitio peccati Nũc aũt sine lege iusticia dei manifestata est testificata a lege ⁊ prophetis. Justicia autẽ dei p fidẽ iesu christi ĩ oẽs ⁊ sup oĩs q̃ credũt in eũ. Nõ enĩ est distinctio: Oẽs enĩ peccauerũt ⁊ egẽt gl'a dei. Justificati gratis p grãm ipsi⁹ p redẽptionez q̃ est in in christo iesu: quẽ proposuit de⁹ propiciatorẽ p fidẽ in sanguĩe ipsius ad oñsionẽ iusticie sue ppt remissionez pcedẽtiũ delictorũ in sustentione dei ad ostensionem iusticie ei⁹ in ꝫ tpe: vt sit ipse iustus ⁊ iustificans eũ qui ex fide ẽ iesu christi. Vbi ẽ g gloriatio tua: Exclusa ẽ. Per quã legez. Factor. Nõ. Sz p legez fidei. Arbitramur enĩ iustificari hoiem p fidẽ sine opibꝫ legis. An iudeor de⁹ tm: Nõne ⁊ gentiuz: Imo ⁊ gentiũ. Quãquidẽ vn⁹ est deus q̃ iustificat circũcisionẽ ex fide ⁊ pputiũ p fidẽ. Legẽ g destruim⁹ p fidem: Absit.

Sed legem statuim⁹. IIII

Quid g dicem⁹ inuenisse abraam patrem nrũm secũm carnẽ: Si enĩ abraam ex opibꝫ legis iustificat⁹ ẽ: habz glam sz nõ apud deũ. Quid enĩ dicit scriptura / Credidit abraã deo ⁊ reputatũ ẽ illi ad iusticiã. Ei aũt q̃ operat merces nõ imputat secm grãm sz secm debitũ. Ei vero q̃ nõ operat credẽti aũt in eũ q̃ iustificat impiũ reputat fides ei⁹ ad iusticiã secm propositũz gr̃e dei: sic ⁊ dauid dicit btitudinez hois cui de⁹ accepto fert iusticiã sine opibus. / Beati quor remisse sunt iniq̃tates ⁊ q̃rũ tecta sunt pcta. Btus vir cui non imputabit dñs pcm. Btitudo g hec ĩ circũcisione tm manet: an etiaz in preputio? Dicim⁹ enĩ qz reputata ẽ fides abrae ad iusticiã. Quõ g reputata ẽ? In circũcisione: an in pputio? Nõ in circũcisione sz in preputio. Et signũ accepit circũcisionis signaculũ iusticie fidei q̃ ẽ in pputio vt sit pr̃ oĩm credentiũ p pputiũ vt reputet ⁊ illis ad iusticiã. Et sic pr̃ circũcisionis: nõ his tm̃ q̃ sunt ex circũcisione: sed ⁊ his q̃ sectant vestigia fidei q̃ ẽ in pputio pris nri abrae. Nõ enĩ p legẽ promissio abrae aut semini ei⁹ vt hæres esset mũdi: sz p iusticiã fidei. Si enĩ q̃ ex lege hæredes sunt: exinanita ẽ fides: abolita ẽ promissio. Lex enĩ iraz operat. Vbi enĩ nõ ẽ lex, nec puaricatio. Iõ ex fide: vt secm grãz firma sit promissio oĩ semini. Nõ ei q̃ ex lege est solũ sz ⁊ ei q̃ ex fide ẽ abrae qui pr̃ est oĩm nrm: sicũ scriptũ est / Quia pr̃z multar gentiũ posui te añ deũ cui credidisti: qui viuificat mortuos ⁊ vocat ea q̃ non sunt: tanq̃z ea q̃ sunt. Qui p spem ĩ spem credidit: vt fieret pr̃ multar gentiũ secm q̃ dictũ ẽ ei / Sic erit semẽ tuũ sic stelle celi ⁊ arena maris. Et nõ infirmat⁹ est ĩ fide nec considerauit corp⁹ suũ emortuum cũ iam fere cẽtũ esset annor ⁊ emortuã vuluã sare. In repromissiõe etiã dei nõ hæsitauit diffidẽtia: sz corroborat⁹ ẽ fide: dans glam deo plenissime sciẽs qz q̃cũq; promisit de⁹ potẽs est ⁊ facere. Iõ ⁊ reputatum est illi ad iusticiã. Nõ est aũt scriptum tm̃ propter ipm: qz reputatũ ẽ illi ad iusticiam: sed ⁊ propter nos q̃bꝫ reputabit credẽtibꝫ in eũ: q̃ suscitauit iesum christũ dñz nrm a mortuis: qui tradit⁹ ẽ propter delicta nostra ⁊ resurrexit ppt iustificationez nram.

Iustificati g ex fide pacem habeam⁹ ad deũ p dñm nrm iesum christũ p quẽ habemus accessum p fidẽ in grãm istã in q̃ stamus ⁊ gloriamur in spe glie filioz dei. Nõ solum aũt sz ⁊ gloriam⁹ in tribulatiõibꝫ: sciẽtes q̃ tribulatio patiẽtiã operat / patiẽtia aũt probationẽ: probatio vero spez. Spes autẽ nõ confundit qz charitas dei diffusa ẽ ĩ cordibꝫ nrĩs p spiritũ sctm̃ q̃ datus est nobis. Et quid enĩ christus cũ adhuc infirmi essemus secm tps p impijs mortuus est: Vix enĩ p iusto q̃s moritur. Nam pro bono

B forsitan q̄s audeat mori. Cōmendat aūt
charitatē suā deꝰ in nob̄ / qm̄ si cū adhuc
pctōres essemꝰ ꝑm tp̄s christus ꝓ nobis
mortuus ē: multo igit̄ magis nūc iusti/
ficati in sanguīe ip̄iꝰ salui erimꝰ ab ira ꝑ
ip̄m. Si enī cū inimici essemꝰ reconcili
ati sumꝰ deo ꝑ mortē filij eiꝰ multo ma/
gis recōciliati salui erimꝰ in vita ipsius
Nō solū aūt sꝫ ⁊ gloriamur in deo ꝑ dn̄z
C nr̄m iesum christū: ꝑ quē nūc recōcilia/
tionē accepimꝰ. Propterea sicut ꝑ vnū
hoīem peccatū in hūc mūdū intrauit et
ꝑ peccatū mors ⁊ ita in oēs hoīes mors
ꝑtransijt in q̄ oēs peccauerunt. Vsq̄z ad
legē enī peccatū erat ī mūdo. Peccatuz
aūt nō imputabat̄: cū lex nō eēt: sꝫ regna
uit mors ab adā vsq̄z ad moysen etiaz in
eos qui nō peccauerūt in sil̄itudinē p̄ua
ricatiōis ade: qui ē forma futuri. Sꝫ nō
sicut delictū: ita ⁊ donū. Si enī vniꝰ de/
licto multi mortui sunt: multo magis
gr̄a dei ⁊ donū in gr̄a vniꝰ hoīs iesu chri
sti in plures abūdauit. Et nō sic̄ ꝑ vnuz
peccatū: ita ⁊ donū. Nā iudiciū quidez ex
D vno in ꝯdēnationē gr̄a aūt ex multꝫ de/
lictis in iustificationē. Si enī vniꝰ deli
cto mors regnauit ꝑ vnū: multo magis
abundantiā gr̄e ⁊ donatiōis ⁊ iusticie ac
cipientes in vita regnabūt ꝑ vnū iesuz
christum. Igit̄ sicut ꝑ vniꝰ delictū ī oēs
hoīes in ꝯdēnationē sic ⁊ ꝑ vniꝰ iusticiā
in oēs hoīes in iustificationez vite. Sic̄
enī ꝑ inobedientiā vniꝰ hoīs peccatores
ꝯstituti sunt multi: ita ⁊ ꝑ vniꝰ obeditio
nē iusti cōstituent̄ multi. Lex aūt subin/
trauit vt abūdaret delictū. Vbi autē a/
bundauit delictū supabūdauit ⁊ gr̄a vt
sicut regnauit pctm̄ in mortez ita et gr̄a
regnet ꝑ iusticiā in vitā eternā ꝑ iesum
christū dn̄m nr̄m. VI

A Q Vid g̊ dicemꝰ? Manebimus in
pctō vt gr̄a abūdet? Absit. Qui
enī mortui sumꝰ peccato: quō adhuc vi/
uemus in illo? An ignoratis fr̄es quia
quicūq̄z baptiçati sumꝰ in christo iesu: in
morte ip̄iꝰ baptiçati sumꝰ? Cōsepulti eī
sumꝰ cū illo ꝑ baptismū ī mortē: vt quō
christus surrexit a mortuis ꝑ gl̄am p̄tis
/ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemꝰ. Ephe. 4. c.
Si enī cōplantati facti sumꝰ sil̄itudini Col. 3. b.
mortis eiꝰ: sil̄ ⁊ resurrectōis erimꝰ. Hoc B
sciētes q̄z vetꝰ hō nr̄ simul crucifixus ē:
vt destruat̄ corpꝰ peccati: vt vltra nō ser
uiamꝰ pctō. Qui enī mortuꝰ est: iustifica
tus ē a pctō. Si aūt mortui sumus cuz
christo: credimꝰ q̄z sil̄ etiā viuemꝰ cuz il
lo: sciētes q̄ christus resurgens ex mor/
tuis iā nō morit̄ mors illi vltra nō dn̄a
bitur. Q̄ enī mortuꝰ est pctō: mortuus
est semel: q̄ autē viuit viuit deo. Ita et
vos existimate vos mortuos q̄dez eē pec
cato: viuētes aūt deo in christo iesu. Nō C
ergo regnet peccatū in vr̄o mortali cor/
pore: vt obediatꝫ cōcupiscētijs eiꝰ. Sꝫ ne
q̄z exhibeatꝫ mēbra vr̄a arma iniq̄tatꝫ pcō
sed exhibete vos deo tanq̄z ex mortuis vi
uentes: ⁊ membra vr̄a arma iusticie deo
Peccatū enī vob̄ non dn̄abit̄. Nō enim
sub lege estis sed sub gr̄a. Quid g̊? Pec
cabimus qm̄ non sumꝰ sub lege: sed sub
gratia? Absit. An nescitis qm̄ cui exhibe/
tis vos seruos ad obediendū: serui estis
eius cui obedistis siue peccati ad mortez
siue obeditionis ad iusticiā? Grās autez
deo q̄ fuistis serui peccati: obedistis autē
ex corde in eā formā doctrine in q̄ tradi/
ti estis / Liberati aūt a peccato serui facti Baruch. 4.
estis iusticie. Humanū dico: ꝓpter infir/ D
mitatē carnis vr̄e. Sicut enī exhibuistꝫ
membra vr̄a seruire immūdicie ⁊ iniq̄/
tati ad iniquitatē ita nūc exhibete mem
bra vestra seruire iusticie in sc̄ificationē.
/ Cū enī serui essetis peccati liberi fuistis Joh. 8. a.
iusticie. Quē ergo fructū habuistis tūc Ezech. 36.
in illis in q̄bꝫ nūc erubescitꝫ? Nā finis il Esa. 1.
lor̄ mors est. Nūc vero liberati a pctō: ser
ui aūt facti deo habetꝫ fructū vr̄m in sc̄i
ficationē: finē vero vitā eternā. Stipen
dia eī peccati mors gr̄a aūt dei vita eter
na in christo iesu dn̄o nostro. VII

A An ignoratis fr̄es: scientibꝫ eī le A
gē loquor: q̄z lex in hoīe dn̄at̄ q̄n
to tp̄e viuit / Naz que sub viro i. Cor. 7. d.
est mlr̄: viuēte viro alligata est legi. Si
aūt mortuꝰ fuerit vir eius soluta ē a le/
ge viri. Igitur viuente viro vocabitur

adultera. si fuerit cuz alio viro: si autem
mortuus fuerit vir ei⁹. liberata ē a lege
viri vt nō sit adultera. si fuerit cū alio vi
B ro. Itaqz frēs mei ⁊ vos mortificati estꝫ
legi ꝑ corp⁹ christi vt sitis alteri⁹. qui ex
mortuis resurrexit. vt fructificetis deo.
Cū enī essem⁹ in carne. passiones pctōꝝ
que ꝑ legē erant opabant̄ in mēbrꝫ nr̄is
vt fructificarēt morti. Nūc aūt soluti su
mus a lege mortꝫ. in q̄ detinebamur: ita
vt seruiam⁹ in nouitate spūs ⁊ nō in ve
tustate lr̄e: Quid g̊ dicemus? Lex pctm̄
est. Absit. Sed pctm̄ nō cognoui nisi ꝑ
legē. Nā ꝯcupiscētiam nesciebaz. nisi lex
Deut. 5. ⁊. 7. diceret // Nō ꝯcupisces. Occasiōe aūt ac
cepta: peccatū ꝑ mandatū opatū est ī me
oēm ꝯcupiscētiā. Sine lege enī peccatū
C mortuū erat. Ego aūt viuebā sine lege
aliqn̄. Sed cū venisset mādatū: pctm̄ re
uixit. Ego aūt mortu⁹ sum: ⁊ inuētū est
mihi mandatū qđ erat ad vitaz: hoc esse
ad mortē. Nā pctm̄ occasiōe accepta per
mandatum seduxit me ⁊ ꝑ illud occidit.
i. Timotꝫ. i. // Itaqz lex quidē scā. ⁊ mādatū scm̄ ⁊ iu
stum ⁊ bonū. Qđ g̊ bonū est: mihi factuz
est mors? Absit. Sed pctm̄ vt appareat
peccatū ꝑ bonū opatū ē mihi mortē vt fi
at sup̄ modū peccās peccatū ꝑ mandatū
Scim⁹ enī qꝛ lex spirital̄ est. Ego autez
carnalis sum: venūdat⁹ sub pctō. Qđ eī
operor nō intelligo. Nō eī qđ volo bonū
hoc ago: sꝫ qđ odio malū: illud facio. Si
aūt qđ nolo illud facio: ꝯsentio legi qm̄
bona est. Nūc aūt iā nō ego operor illud
D sed qđ habitat ī me pctm̄ Scio eī qꝛ nō
habitat ī me h̄ est ī carne mea bonū. Nā
velle adiacet mihi: ꝑficere aūt bonū non
inuenio. Nō enī qđ volo bonū hoc facio:
sed qđ nolo malū h̄ ago. Si aūt qđ no
lo illud facio: iā nō ego opor illud: sꝫ qđ
habitat ī me pctm̄. Inuenio igit̄ legem
volēti mihi facere bonū: qm̄ mihi maluz
adiacet. Cōdelector enī legi dei s̄m inte
riorē hoīem. Video autē aliā legē in mē
bris meis. repugnantē legi mētis mee:
⁊ captiuantē me ī lege peccati q̄ ē in mē
bris meis. Infelix ego hō: quis me libe
rabit de corpe mortꝫ huius? Gr̄a dei: per
iesum christum dn̄m nr̄m. Igit̄ ego ip̄e
mente s̄uio legi dei: carne autē legi pcti.

VIII

Nihil g̊ nūc dānatiōis
n est his q̄ sunt in christo iesu qui
nō s̄m carnē ambulant. Lex enī
spūs vite ī christo iesu: liberauit me a le
ge peccati ⁊ mortꝫ. Nā quod impossibile
erat legi in q̄ infirmabat̄ ꝑ carnē: de⁹ fili
um suū mittens in sil̄itudinē carnis pec
cati. ⁊ de peccato dānauit pctm̄ in carne
vt iustificatio legꝫ impleret̄ in nob̄: q̄ nō
s̄m carnez ambulam⁹: sed s̄m spm̄. Qui
enī s̄m carnē sunt. q̄ carnis sunt sapiūt.
q̄ vero s̄m spūm sūt q̄ sūt spūs sentiunt
nā prudētia carnis mors ē: prudētia aūt
spūs vita ⁊ pax. Qm̄ sapīa carnis inimi
ca ē deo. Legi enī dei nō est subiecta: nec
enī pōt. Qui aūt ī carne sunt deo place
re nō pn̄t. Vos aūt ī carne nō estis sꝫ in
spū. si tn̄ spūs dei habitat in vob̄. Si q̄s
aūt spūm christi nō hꝫ: hic nō ē ei⁹. Si
aūt christ⁹ in vob̄ est. corp⁹ q̄dē mortuuz
est ꝓpter peccatū: spūs vero viuit ꝓpt̄ iu
stificationē. Q si spūs ei⁹ q̄ suscitauit ie
sum a mortuis. habitat in vob̄ q̄ suscita
uit iesuz christū a mortuis. viuificabit ⁊
mortalia corpa vr̄a. ꝓpter inhabitantez
spiritū eius in vob̄. Ergo frēs debitores
sum⁹. nō carni vt s̄m carnē viuam⁹. Si
enī s̄m carnē vixeritis. moriemini: si au
tē spū facta carnis mortificaueritis. vi
uetis. Quicūqz enī spū dei agunt̄. hi sūt
filij dei. Nō enī accepistis spiritū s̄uitutꝫ
iterū in timore: sed accepistis spūm ado
ptionis filioꝝ dei: in q̄ clamam⁹ abba pr̄
Ipse enī spūs testimoniuz reddit spiri
tui nr̄o: q̄ sum⁹ filij dei. Si aūt filij ⁊ he
redes // heredes quidē dei: coheredes aūt i. Cor. 12. b. Hebre. 4. d.
christi: si tn̄ cōpatimur vt ⁊ conglorifice
mur. Existimo enī: q̄ nō sunt condigne
passiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gl̄am q̄ re
uelabit̄ ī nob̄ // Nā expectatio creature re Esa. 40.
uelationē filioꝝ dei expectat. Vanitati eī
creatura subiecta est nō volens: sꝫ ꝓpter
eū qui subiecit eā in spe: qꝛ ⁊ ipsa creatu
ra liberabit̄ a seruitute corruptiōis in li
bertatē glorie filioꝝ dei. Scim⁹ enim q̄
oīs creatura ingemiscit ⁊ parturit vsqꝫ

adhuc. Nō solū aūt illa sed ⁊ nosipsi pri
mitias spūs hītes· ⁊ ipsi ītra nos gemi
mus adoptionē filioꝝ dei: expectātes re/
demptiōem corpis nri. Spe enī salui fa
cti sum⁹. Spes aūt q̄ videt· non est spes
Nā qđ videt q̄s quid sperat? Si aūt qđ
nō videm⁹· speram⁹: p patientiā expecta/
mus. Similiter aūt ⁊ spūs adiuuat in/
firmitatē nr̄am. Nā quid oremꝰ sicut o/
portet· nescimꝰ: sed ipe spūs postulat pro
nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹. Qui au
tē scrutat corda: scit qđ desideret spūs q̄
fm deū postulat p sctis. Scimꝰ aūt qm̄
diligentib⁹ deū oia coopant in bonū· his
qui fm ꝓpositū vocati sunt sancti. Nam
q̄s præsciuit· ⁊ pdestinauit ꝓformes fieri
imaginis filij sui: vt sit ipe primogenitꝰ
in multis fratrib⁹. Quos aūt pdestina/
uit hos ⁊ vocauit· ⁊ q̄s vocauit hos ⁊ iusti
ficauit. Quos aūt iustificauit illos ⁊ ma
gnificauit. Quid g̃ dicemꝰ ad hæc? Si de
us p nob: quis ꝭ nos? Qui etiā p̄prio fi
lio suo nō pepcit: sed p nob oīb⁹ tradidit
illū. Quō non etiā cū illo oia nob donā
uit? Quis accusabit adūsus electos dei?
Deus q̄ iustificat. Quis est q̄ cōdēnet?
Christus iesus qui mortuꝰ est· imo qui
⁊ resurrexit: qui ē ad dexterā dei· qui etiā
interpellat p nob. Quis g̃ nos sepabit
a charitate christi? Tribulatio: an angu/
stia· an fames· an nuditas· an piculū· an
psecutio· an gladius? Sicut scriptū est
/Quia ꝓpter te mortificamur tota die:
estimati sumus sicut oues occisiōis. Sꝫ
in his oīb⁹ speram⁹· ꝓpter eū qui dilexit
nos. Certus sum enim: q̄ neq̄ mors ne/
q̄ vita· neq̄ angeli· neq̄ principatus· ne
q̄ virtutes· neq̄ instantia· neq̄ futura·
neq̄ fortitudo· neq̄ altitudo· neq̄ ꝓfun
dum· neq̄ creatura alia poterit nos sepa/
rare a charitate dei: que est in christo ie/
su domino nostro. IX

Veritatē dico in christo iesu non
mentior testimoniū mihi phi/
bente ꝓscia mea in spūsco: qm̄ tristicia mi
hi magna ē: ⁊ ꝯtinuus dolor cordi meo.
Optabam enim ego ipse anathema esse a
christo p frib⁹ meis qui sūt cognati mei
fm carnē q̄ sunt israelite: quorū adoptio
est filioꝝ· ⁊ gla ⁊ testamentū ⁊ legislatio
⁊ obsequiū ⁊ pmissa: quoꝝ pres ex quib⁹
est christꝰ fm carnē· qui ē sup oia deꝰ be/
nedictꝰ in secula amē. Nō autē q̄ excide/ B
rit verbū dei. Nō enī oes q̄ ex circūcisiōe
sunt isrl· hi sunt israelite: neq̄ qui semē
sunt abrae oes filij/ Sed ī ysaac vocabit̄ Gal· 4· d·
tibi semē· i· nō qui filij carnis hi filij dei:
sed q̄ filij sunt ꝓmissiōis· estimant̄ in se/
mine. Promissiōis enī verbum hoc est.
Secōm hūc tps veniā ⁊ erit sare filio. Non
solū aūt illa: sꝫ ⁊ rebecca ex vno cōcubitu
hīs ysaac ptis nri. Cū enī nōdū nati fu
issent· aut aliquid boni egissent aut mali
vt fm electionē ꝓpositū dei maneret· nō
ex opib⁹ sed ex vocante dictū est ei/ quia Gen· 25·
maior seruiet minori: sicut scriptum est
/Jacob dilexi: esau autem odio habui. Malachie· i·
Quid g̃ dicemꝰ? Nūquid iniqtas apud
deū? Absit. Moysi enim dicit/ Miserebor Exo· 33·
cui misert⁹ fuꝫ· ⁊ misericordiā pstabo cui
miserebor. Igit̄ nō volētis neq̄ currētis C
sed miserētis est dei. Dicit enī scriptura
pharaoni. Quia in hoc ipum excitaui te
vt ondam in te virtutē meā· ⁊ vt annū/
cietur nomē meū in vniūsa terra. Ergo
cuiꝰ vult miserek· ⁊ quem vult indurat.
Dicis itaq̄ mihi: Quid adhuc q̄ritur?
Voluntati enī eiꝰ q̄s resistit? O hō: tu q̄
es: qui rndeas deo/ Nūquid dicit figmē Esa· 45·
tū ei q̄ se finxit: qđ me fecisti sic/ An non Eccle· 38·
habet ptātem figulus luti ex eadē massa Hiere· 18·
facere aliud quidē vas ī honorē: aliud ve
ro in ꝓtumeliā? Q̄ si deꝰ volens ondere
iram ⁊ notā facere potētiā suā· sustinuit
in multa patiētia vasa ire apta in interi/
tum: vt ondēret diuitias glorie sue ī va
sa misericordie que præpauit in gloriam
Quos ⁊ vocauit nō solū ex iudeis sꝫ eti/ D
am ex gentib⁹: sicut ī osee dicit. Vocabo
nō plebē meā· plebē meā· ⁊ nō dilectā di
lectā· ⁊ nō misericordiā ꝓsecutaꝫ· miseri/
cordiā ꝓsecutā. Et erit in loco vbi dictū
est eis nō plebs mea vos: ibi vocabunt̄
filij dei viui. Esaias aūt clamat pro isra/
el· Si fuerit nūerus filioꝝ isrl tanq̄ are
na maris: reliquie salue fient. Verbum

enī ꝯsummans ⁊ abbreuians in equita-
te: qꝛ verbum breuiatū faciet dñs super
Esaie.i. terrā / Et sicut p̄dixit esaias. nisi dñs sa-
baoth reliquisset nob̄ semen sicut sodo-
ma facti essemus. et sicut gomorra simi-
les fuissemus. Quid g̊ dicem⁹? Q̄ gen-
tes que nō sectabant̄ iusticiam. apprehē-
derūt iusticiam: iusticiā autē que ex fide
est. israel vero sectando legē iusticie in le
gem iusticie non ꝑuenit. Quare? Quia
non ex fide. sed quasi ex opib⁹. Offende
runt enī in lapidē offensionis: sicut scri
ptum est. Ecce pono ī sion lapidē offen-
sionis ⁊ petram scandali: ⁊ omnis q̄ cre-
dit in eum non confundetur. X

A Fratres: volūtas quidez cordis
mei ⁊ obsecratio ad deū fit ꝓ il-
lis in salutē. Testimonium eniz
ꝑhibeo illis ꝙ emulationez quidem dei
hñt sed nō ꝓm scientiā. Ignorātes eniz
iusticiā dei ⁊ suā querētes statuere: iusti
cie dei nō sunt subiecti. Finis eniz legis
B christus. ad iusticiā oī credenti. Moyses
enī scripsit: quoniā iusticiā que ex lege ē
qui fecerit homo viuet in ea. Que autez
ex fide ē iusticia sic dicit. Ne dixeris ī cor
de tuo: q̄s ascēdet in celū. id est christū de
ducere. aut q̄s descēdet in abyssum. hoc ē
christū a mortuis reuocare. Sz quid di
cit scriptura? Prope ē verbū in ore tuo ⁊
in corde tuo. Hoc ē verbū fidei q̄d predi
camus: qꝛ si ꝯfitearis in ore tuo dñm ie-
sum. ⁊ in corde tuo credideris ꝙ deus il
lū suscitauit a mortuis. salu⁹ eris. Cor-
de enī credit̄ ad iusticiā: ore aūt confessio
fit ad salutē. Dicit eniz scriptura: Oīs q̄
C credit in illū. nō ꝯfundet̄. Nō eī ē distin
2.cor.8.b. ia.i.a ctio iudei ⁊ greci / Nam idē dñs oīm: di
Johel.2 ues in om̄is qui inuocāt illū / Om̄is enī
Mt.10.e. ⁊.24. quicūq̄z inuocauerit nomen dñi saluus
b. Mr.13.c. Ac. erit. Quō ergo inuocabūt: in quem nō
2.b crediderūt? Aut quō credēt ei. quē non
audierūt? Quō aūt audient sine p̄dican
te? Quō vero p̄dicabūt: nisi mittantur?
sicut scriptū ē. Q̄ speciosi pedes euāge-
D liçantiū pacē: euāgeliçantiū bona. Sed
nō oēs obediūt euāgelio. Esaias enī di-
Esa.53. cit / Dñe quis credidit auditui nr̄o? Er-
go fides ex auditu: audit⁹ aūt ꝑ verbum
christi. Sz dico. Nñquid nō audierūt? ps.18.
Et q̄dam / in oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ.
⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Sed di
co: Nūquid isrl̄ nō cognouit? Primus
moyses dicit: Ego ad emulationez vos
adducam in oēm gentē. in gentem insi-
pientē in irā vos mittam. Esaias aūt au
det ⁊ dicit: Inuētus sum a nō querenti
bus me. palā apparui his qui me nō in-
terrogabant. Ad isrl̄ aūt dicit: Tota die
expandi man⁹ meas ad ꝑpl̄m nō creden
tem: sed ꝯtradicētem mihi. XI

A Dico ergo: Nūquid deus repulit
n pl̄m suū? Absit. Naz ⁊ ego israe
lita sum ex semīe abraam de tri-
bu beniamin. Nō repulit de⁹ plebez suaz
quā presciuit. An nescitis in helia q̄d di-
cit scriptura: quēadmodū interpellat de 3.Reg.19.
um adūsum isrl̄ / Dñe ꝓphetas tuas oc-
ciderūt: altaria tua suffoderūt. ⁊ ego reli
ctus sum solus. ⁊ q̄rūt aīam meā. Sed
quid dicit illi diuinuz rñsum? Reliq̄ mi
hi septē milia viroꝝ: qui nō curuauerūt
genua añ baal. Sic g̊ ⁊ in hoc tp̄e reliq̄e
ꝓm electionē gr̄e dei salue facte sunt. Si
aūt gr̄a. iam nō ex opib⁹. Alioquim gra-
tia iā nō est gr̄a. Quid g̊? Q̄d q̄rebat is-
rael hoc nō est ꝯsecut⁹. electio aūt ꝯsecu
ta est: ceteri vero excecati sunt sic̄ scriptū
est. Dedit illis de⁹ spūm cōpūctiōis ocu
los vt nō videant: ⁊ aures vt nō audiāt ps.68.
vsq̄z in hodiernū diē. Et dauid dicit: Fi-
at mensa eoꝝ corā ip̄is in laqueū. ⁊ in ca
ptionē ⁊ in scandalū ⁊ in retributionē il
lis. Obscurent̄ oculi eorū ne videant. et
dorsum eoꝝ semꝑ incurua. Dico g̊. Nun
q̄d sic offenderūt vt caderēt? Absit. Sz
illoꝝ delicto. salus est gentibus vt illos
emulent̄. Q̄ si delictū illoꝝ diuitie sunt
mundi. ⁊ diminutio eoꝝ diuitie gentiū
quātomagis plenitudo eoꝝ? Vobis. n.
dico gentib⁹. q̄ꝫdiu quidē ego sum genti
um apl̄s. ministeriū meū honorificabo: si
quo modo ad emulandū prouocē carnē
meā: ⁊ saluos faciaz aliquos ex illis. Si
enī amissio eorū recōciliatio est mundi:
que assumptio nisi vita ex mortuis? Q̄

C si delibatio sancta est. ⁊ massa. Et si radix
sancta et rami. Q. si aliqui ex ramis fra-
cti sunt: tu aūt cū oleaster esses: insertus
es in illis: ⁊ soci⁹ radicis et pinguedinis
oliue fact⁹ es: noli gloriari aduersus ra-
mos. Q. si gloriaris. nō tu radicē portas
sed radix te. Dicis g̃. Facti sunt rami vt
ego inserar. Bene ꝓpter incredulitatem
fracti sunt. Tu autē fide stas. Noli altuz
sape: sed time. Si eniz de⁹ naturalib⁹ ra-
mis nō pepcit ne forte nec tibi parcat. vi
de ergo bonitatē ⁊ seueritatē dei. In eos
quidē qui ceciderūt seueritatē: in te aūt
bonitatē dei: si ꝑmāseris in bōitate. Alio-
quin ⁊ tu excideris. Sz ⁊ illi si nō ꝑman
serint in incredulitate inserent̄. Potēs
est enī de⁹ iterꝫ inserere illos. Nam ⁊ si tu
ex naturali excisus es oleastro ⁊ ꝯtra na
turā insert⁹ es in bonā oliuā: q̄ntomag̃
D hi qui ꝑm naturā inserentur sue oliue?
Nolo enī vos ignorare frēs mysterium
hoc vt nō sitis vobisipsis sapiētes: qꝛ ce-
citas ex ꝑte ꝯtingit in israel donec pleni
tudo gentiū intraret. ⁊ sic oīs isrl̄ saluus
fieret: sicut scriptū est. Veniet ex sion: q̄
eripiat ⁊ auertat impietatē ab iacob. Et
hoc illis a me testamētū: cum abstulero
peccata eoꝝ. Scdm euāgeliū quidē ini-
mici ꝓpter vos: ꝑm electionē aūt charis-
simi ꝓpter pr̄es. Sine pnīa enī sunt do
na ⁊ vocatio dei. Sicut enī aliqñ et vos
nō credidistis deo: nūc aūt misericordiaz
ꝯsecuti estis ꝓpter incredulitatē illorum
ita ⁊ isti nūc nō crediderūt in vr̄az mise
ricordiā: vt ⁊ ip̄i misericordiā ꝯsequātur
Conclusit eī de⁹ oīa in incredulitate: vt
oīm misereat̄. O altitudo diuitiaꝝ sapi
entie ⁊ scīe dei: q̄z incōprehensibilia sunt
iudicia ei⁹ ⁊ īuestigabiles vie ei⁹ // Quis
enī cognouit sensum dñi. aut q̄s consili
arius ei⁹ fuit? Aut quis prior dedit illi. ⁊
retribuetur ei? Quoniā ex ip̄o et ꝑ ip̄uz
⁊ in ip̄o sunt oīa: ipsi gloria in se
A cula amen. XII
O Obsecro itaqꝫ vos frēs ꝑ miseri-
cordiaz dei // vt exhibeatis corpa
vestra hostiā viuentē. scām. deo placentē
rationabile obsequiū vr̄m. Et nolite cō
formari huic seculo. sed reformamini in
nouitate sensus vr̄i // vt ꝓbetis q̄ sit volū Ephe. 5. c.
tas dei bona ⁊ beneplacens ⁊ ꝑfecta. Di- i. Tessal. 4. a.
co enim ꝑ grām que data est mihi oīb⁹
qui sunt inter vos. nō plus sape q̄z opor
tet sapere: sed sapere ad sobrietatē. ⁊ vni-
cuiqꝫ sicut deus diuisit mensuram fidei
// Sicut enī in vno corpe multa mem- B
bra habem⁹. oīa aūt membra nō eūdem i. Cor. 12. b.
actum hñt: ita multi vnū corp⁹ sumus Ephe. 4. a.
in christo: singuli aūt alter alteri⁹ mem-
bra. hñtes donationes ꝑm grām que da
ta est nobis differētes. Siue ꝓphetiam
ꝑm rationē fidei. Siue ministerium in
ministrando: Siue qui docet in doctrīa C
Qui exhortatur. in exhortando. Qui tri
buit. in simplicitate. Qui preest. in solli
citudine. Qui miseretur. in hilaritate.
Dilectio. sine simulatione // Odientes Esa. 7.
malum: adherētes bono // Charitate fra- Amos. 5.
ternitatis inuicem diligētes: honore in-
uicem p̄uenientes // Sollicitudine non Ephe. 4. c.
pigri: spū feruētes: dño seruiētes. Spe i. Pe. 2. c.
gaudētes: in tribulatione patiētes: ora- Luce. 12. c.
tioni instantes. Necessitatibus sanctoꝝ i. Pe. 5. b.
cōmūicantes // hospitalitatem sectantes Heb. 13. a.
Benedicite ꝑsequētibus vos. Benedici- D
te ⁊ nolite maledicere // Gaudere cū gau Mat. 5. a.
dentibus: flere cum flentibus. Idipsuz
inuicem sentientes. Non alta sapientes
sed humilib⁹ ꝯsentiētes // Nolite eē pru- Prouer. 3.
dentes apud vosmetipsos // Nulli malū Esaie. 5.
pro malo reddentes // prouidentes bona Prouer. 20.
non tm̄ coram deo sed etiam coram om
nibus hoīb⁹ // Si fieri potest quod ex vo i. P. 3. b.
bis est. cum oībus hoībus pacem haben 2. Cor. 8. d.
tes. Non vosmetipsos defendentes cha Heb. 12. c.
rissimi: sed date locū ire. Scriptum est
enī // Mihi vindictam. ⁊ ego retribuam Deut. 32.
dicit dñs. Sed si esurierit inimicus tu
us ciba illum: si sitit. potum da illi. Hoc
enī faciens carbones ignis cōgeres sup
caput eius. Noli vinci a malo: sed vince
in bono malum. XIII
O Omnis aīa potestatibus sublimi A
oribus subdita sit. Non est eniz i. Pe. 5. c.
ptās nisi a deo. Que aūt sunt a
deo ordinata sūt. Itaqꝫ qui resistit ptāti

dei ordinationi resistit. Qui aũt resistũt
ipsi sibi dãnationẽ acq̃rũt: Nã principes
nõ sunt timori boni opis sed mali. Vis
aũt nõ timere ptãtem? Bonũ fac: et ha-
bebis laudẽ ex illa. Dei enĩ mĩster ẽ tibi
in bonũ. Si aũt malũ feceris. time. Nõ
enĩ sine cã gladiũ portat. Dei enĩ mini-
B ster est: vindex ĩ iraz ei q̃ malũ agit. Jõ-
qz necessitate subditi estote: nõ solũ pro-
pter irã: sed etiã ꝓpter ꝯsciam. Ideo enĩ
⁊ tributa p̃statis. Ministri enĩ dei sunt. ĩ
Mat. 22. d. hoc ip̃m seruiẽtes // Reddite g̃ oĩbus de-
bita. Cui tributũ tributũ: cui vectigal ve-
ctigal: cui timorẽ timorẽ: cui honorez ho-
i. Joh. 3. d. norem // Nemini quicq̃z debeatis nisi vt
C inuicem diligatis. Qui enĩ diligit proxi-
Deut. 5. mũ: legẽ impleuit // Naz nõ adulterabis.
nõ occides. nõ furaberis. nõ falsum testi-
moniũ dices. nõ ꝯcupisces: ⁊ si q̃d est ali-
Gal. 5. c. ud mandatũ in hoc verbo instaurat̃ // dili-
Mat. 22. g. ges ꝓximũ tuũ sicut teip̃m. Dilectio ꝓ-
Leuit. 19. ximi malũ nõ opat̃. Plenitudo g̃ legis
Ja. 2. b. est dilectio Et hoc sciẽtes tp̃s: qz hora est
D iam nos de somno surgere. Nũc enĩ ꝓpi-
or est nr̃a salus: q̃z cũ credidim⁹. Nox pre-
cessit. dies aũt appropinq̃uit. Abijciam⁹
ergo opa tenebraꝝ ⁊ induamur arma lu-
Luc. 21. g. cis: sic vt in die honeste ambulem⁹ // Nõ
in comesationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ nõ ĩ cubi-
libus ⁊ impudicitijs nõ in ꝯtentiõe ⁊ e-
mulatione: sz induimini dñm iesuz chri-
Gal. 5. c. stum // ⁊ carnis curam ne feceritis in de-
i. Pe. 2. b. siderijs.

XIIII

A Infirmũ aũt in fide assumite nõ
in disceptatiõib⁹ cogitationum
Alius eniz credit mãducare se oĩa. Qui
aũt infirm⁹ est olus manducet. Js qui
manducat: nõ manducantẽ nõ spernat:
⁊ qui nõ mãducat: manducantẽ nõ iudi-
Ja. 4. c. cet. Deus enĩ illũ assumpsit // Tu q̃s es:
qui iudicas alienũ seruũ? Dño suo stat
aut cadit. Stabit aũt. Potens est eniz
deus statuere illũ. Nam ali⁹ iudicat diẽ
inter diẽ: ali⁹ aũt iudicat oẽz diẽ. Vnus-
quisqz in suo sensu abũdet Qui sapit di-
em. dño sapit: ⁊ qui mãducat. dño man-
B ducat. Grãs enĩ agit deo. Et q̃ nõ man-
ducat. dño nõ mãducat. ⁊ grãs agit deo

Nemo enĩ nostruz sibi viuit. ⁊ nemo si-
bi morit̃. Siue enĩ viuimus. dño viui-
mus. siue morimur. dño morimur. Si-
ue ergo viuimus. siue morimur: dñi su-
mus. In hoc enĩ christus mortu⁹ est et
resurrexit: vt ⁊ viuoꝝ ⁊ mortuorũ dñet̃.
Ja. 4. c. // Tu aũt q̃d iudicas frẽm tuuz aut tu q̃-
re spernis frẽm tuũ. Oẽs enĩ stabimus
ante tribunal christi. Scriptũ est enim
Phil. 2. b. // Viuo ego dicit dñs qm̃ mihi flectetur
C omne genu: ⁊ oĩs lingua ꝯfitebitur deo.
2. Cor. 5. b. Itaqz vnusquisqz nr̃m ꝓ se ratiõem red-
det deo. Non g̃ ampli⁹ inuicẽ iudicemus
Sed hoc iudicate magis: ne ponatis of-
fendiculũ fratri vel scandalũ. Scio ⁊ cõ-
fido in dño iesu: qz nihil cõmũe ꝑ ipsuz
nisi ei q̃ existimat quid cõmũe esse: illi cõ-
mune est. Si enĩ ꝓpter cibũ frat̃ tu⁹ cõ-
tristatur: iam nõ s̃m charitatẽ ambulas
Noli cibo tuo illũ ꝑdere: ꝓ q̃ christ⁹ mor-
tuus est: Nõ g̃ blasphemet̃ bonũ nostrũ.
D Non est enĩ regnũ dei esca ⁊ pot⁹: sz iusti-
cia ⁊ pax ⁊ gaudiũ in spũsancto Qui enĩ
in hoc seruit christo. placet deo: ⁊ ꝓbatus
est hoĩbus. Itaqz q̃ pacis sunt. sectemur
⁊ q̃ edificatiõis sunt in inuicem custodi-
amus. Noli ꝓpter escam destruere opus
dei. Omnia quidẽ sunt munda. sz malũ
est homini qui ꝑ offendiculũ manducat
Bonũ est non manducare carnẽ et non
bibere vinũ: neqz in quo frater tu⁹ offen-
ditur aut scandaliçatur aut infirmatur.
Tu fidem quaz habes penes temetip̃m
habe coram deo. Beat⁹ qui nõ iudicat se
metipsum in eo q̃ probat. Qui autẽ di-
scernit: si manducauerit dãnatus est: qz
non ex fide. Omne autem quod non est
ex fide. peccatum est.

XV

Debemus aũt nos firmiores im-
d becillitates infirmorũ sustinere
⁊ non nobis placere. Vnusquis-
qz vestrum proximo suo placeat in bonũ
ad edificationem Etenim christus non
sibi placuit: sed sicut scriptũ est // Impro-
peria improperantium tibi ceciderũt su-
per me. Quecunqz eniz scripta sunt. ad
nostram doctrinam scripta sunt: vt ꝑ pa-
tientiam ⁊ consolationem scripturaruz

spem habeam⁹. Deus aũt patientie ⁊ solatij det vobis idipsum sapere in alterutrum ſm iesum christum: vt vnanimes vno ore honorificetis deũ ⁊ patrẽ dñi nr̃i iesu christi. Propter qõ suscipite inuicem· sicut ⁊ christus suscepit vos in honorem dei. Dico enī christũ iesum ministrum fuisse circũcisionis ꝓpter veritatem dei ad ꝓfirmãdas ꝓmissiões patrũ gentes aũt super misericordia honorare deũ: sicut scriptũ est/ Propterea confitebor tibi in gentib⁹ dñe· ⁊ nomini tuo cantabo. Et iterꝝ dicit. Letamini gẽtes cum plebe ei⁹: Et iterũ/ Laudate oẽs gentes dñm ⁊ magnificate eũ oẽs ppli. Et rursus esaias ait/ Erit radix iesse· ⁊ qui exurget regere gẽtes· in eũ gentes sperabunt Deus aũt spei repleat vos oĩ gaudio et pace in credẽdo vt abũdetis in spe ⁊ virtute spũssancti. Certⁿ sum aũt frẽs mei ⁊ egoipse de vob: quoniã ⁊ ipsi pleni estis dilectione· repleti oĩ scientia· ita vt possitis alterutrũ monere. Audaciꝰ aũt scripsi vob fratres ex pte: tanq̃ in mẽoriam vos reducens: ꝓpter grãm q̃ data est mihi a deo vt sim minister christi iesu in gẽtib⁹ scificans euangeliũ dei: vt fiat oblatio gentiũ accepta ⁊ scificata in spũsctõ: Habeo igit̃ gloriã in christo iesu ad deũ Nõ enīz audeo aliq̃d loqui eoꝝ q̃ ꝑ me nõ efficit christus in obedientiã gentiuz in verbo ⁊ factȝ in virtute signoꝝ ⁊ ꝓdigioꝝ in virtute spũssancti: ita vt ab hierlm ꝑ circũitũ vsq̃z ad illyricũ repleuerim euangeliũ christi. Sic aũt ꝓdicaui euangeliũ hoc nõ vbi noiatus est christus ne sup alienũ fundamẽtũ edificarẽ: ſz sicut scriptũ est/ Quoniã quib⁹ nõ est annũciatum de eo videbũt· ⁊ qui nõ audierũt de eo intelligẽt. Propter qõ ⁊ impediebar plurimũ venire ad vos et ꝓhibitus sum vsq̃z adhuc. Nũc vero vlteri⁹ locuz nõ habens in his regionib⁹: cupiditatez aũt habens veniẽdi ad vos ex multis iaz p̃cedentib⁹ annis: cũ in hispaniã proficisci cepero· spero q̃ ꝑteriens iudeã vos· ⁊ a vobis deducar illuc· si vobis primuz ex pte fruitus fuero. Nunc igit̃ ꝓficiscar in hierusalẽ ministrare sanctis. Probauerũt enī macedonia et achaia collationez aliquã facere in paupes scoꝝ qui sunt in hierlm. Placuit enī eis ⁊ debitores sũt eoꝝ. Nam si spũalium eoꝝ ꝑticipes facti sunt gẽtiles: debent ⁊ in carnalib⁹ ministrare eis. Hoc igit̃ cũ ꝓsummauero ⁊ assignauero eis fructum hũc: ꝑ vos ꝓficiscar in hispaniã. Scio aũt: qm̃ veniens ad vos in abũdantia bñdictionis christi veniam. Obsecro ergo vos frẽs ꝑ dñm nr̃m iesum christũ ⁊ ꝑ caritatez scisp̃us vt adiuuetis me in oroĩb⁹ vr̃is ꝓ me ad deum· vt liberer ab infidelib⁹ qui sunt ĩ iudea: ⁊ obsequij mei oblatio accepta fiat in hierusalẽ sanctis: vt veniam ad vos in gaudio ꝑ voluntatez dei vt refrigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cũ oĩbus vobis· amen. XVI

A Commendo aũt vob phebẽ sororem nr̃am q̃ est in ministerio ecclesie q̃ est cenchreis vt eã suscipiatis ĩ domino digne scis· ⁊ assistatis ei in q̃cunq̃z negocio vr̃i indiguerit. Etenī ipa quoq̃z astitit multis· ⁊ mihipsi. Salutate priscam ⁊ aquilã adiutores meos ĩ christo iesu: qui pro aĩa mea suas ceruices supposuerũt: quib⁹ nõ solũ ego grãs ago: ſz ⁊ cũcte eccl'ie gentiũ· ⁊ domesticaz ecclesiam eoꝝ. Salutate ephenetũ dilectũ mihi qui ẽ primitiuꝰ eccl'ie asie in christo iesu. Salutate mariã q̃ multũ laborauit ĩ vobis. Salutate andronicũ ⁊ iuliam cognatos ⁊ cõcaptiuos meos q̃ sunt nobiles in apl'is: qui ⁊ añ me fuerũt in christo iesu. Salutate ampliatũ dilectissimum mihi in dño. Salutate vrbanũ adiutorem nr̃m ĩ christo iesu: ⁊ stachiũ dilectũ meũ. Salutate apellen ꝓbũ in christo Salutate eos q̃ sunt ex aristobuli domo Salutate herodionẽ ꝓgnatũ meũ. Salutate eos qui sunt ex narciſi domo: q̃ sunt in dño. Salutate tryphenam ⁊ tryphosam: que laborauit in dño. Salutate persidam charissimã q̃ multuz laborauit ĩ dño. Salutate rufum electũ ĩ dño ⁊ matrem eius ⁊ meam. Salutate asyncretum ⁊ phlegontaz hermen patrobã

hermam ⁊ qui cū eis sunt fratres. Salutate philologū ⁊ iuliā nereū ⁊ sororē eor ⁊ olympiadē: ⁊ oēs qui cū eis sunt sctōs Salutate inuicē in osculo sancto. Salutant vos oēs eccl'ie christi. Rogo autē vos fratres vt obseruetis eos q̄ dissensiones ⁊ offendicula p̄ter doctrinā quam vos didicistis faciunt ⁊ declinate ab illis Huiusemodi enī christo dño nr̄o non seruiūt: sed suo ventri: ⁊ p̄ dulces sermones ⁊ bñdictiōes seducūt corda innocentiū. Celestra ei obediētia in oī loco diuulgata est. Gaudeo igit̄ in vob: ⁊ volo vos sapientes esse in bono ⁊ simplices ī malo. Deus aūt pac̄ p̄terat sathanā sub pedibus vr̄is velociter. Gratia dñi nr̄i iesu christi vobiscū. Salutat vos timothe⁹ adiutor me⁹ ⁊ lucius ⁊ iason ⁊ sosipater cognati mei. Saluto vos ego tertius q̄ scripsi epl'am ī dño. Salutat vos caius hospes meus ⁊ vniuersa eccl'ia. Salutat vos erastus arcari⁹ ciuitatis ⁊ q̄rtus frater. Gratia dñi nr̄i iesu christi cū oīb⁹ vobis amen. Ei aūt q̄ potens ē vos p̄firmare iuxta euāgeliū meū ⁊ p̄dicationem iesu christi: ſm reuelationē mysteriī tpib⁹ eternis taciti q̄ nūc patefactū est p̄ scripturas p̄phetar̄ ſm p̄ceptū eterni dei ad obeditionē fidei in cūctis gentib⁹ cogniti soli sapiēti deo p̄ iesum christū: cui honor ⁊ gloria in secula seculor̄ amen.

Explicit epl'a pauli ad Rhomanos. Incipit p̄log⁹ in primā epl'am ad Corinthios

Epistola prima ad corinthios multas causas diuersasq̄ complectitur. Quarū ptē relatiōe fratrū ognouit apl's. Partim ipor corinthiorum sunt l'is indicate. Nonnullas vero p̄ officij sui cura: aut ordinat· aut emendat et variis curationib⁹ medet· diuersa infirmitate languētib⁹. Nā apud eos primū curat̄ dissensionis vitiū· q̄ multi pseudo apl'or̄ vnitatē intulerūt scindētes ecclesie· vt p̄ij nois facerent sectatores· quod his exprobrat verbis apl'us. Hoc aūt dico· quod vnusquisq̄ vestrū dicit Ego quidē sum pauli· ego autē apollo· ego vero cephe· ego aūt christi Et ob hoc quidē hor̄ se dicit facere noīm mentiōez vt multomag⁹ erubescāt id se facere sub falsor̄ apl'or̄ noīb⁹· q̄ etiā si sub pauli ⁊ petri fieret nomīe· displiceret. Secūda causa ei⁹ inducit̄ qui paterne oblitus reuerentie vrorē sibi nō erubuit facere de nouerca. Q̄ facin⁹ licet fornicationem appellauerit apl's· tñ ita cōdēnauit vt in vltionē facti autorem talis opis dialo⁹ lo iudicauerit deputandū· impsita iudicior̄ ⁊ litiū tertia q̄stione. Quarto loco matrimonior̄ iura tractant̄ his. Quinto loco virginitatis p̄filiū velut e vicino cōiungit̄. Sexto loco de escarū licentia disputat̄. Septimo atq̄ octauo loco de attondendo viris ⁊ mulieribus velādo capite· ac sacramentor̄ cōione p̄cipitur. Nono loco emulatio q̄ diūsitate donor̄ spūaliū nascebat̄: sub exemplo mēbrorū ⁊ corpis castigat̄. Decimo resurrectiōis spes multis ⁊ argumētis ⁊ rationib⁹ approbatur. Ultimo de colligendis ad necessitatem scōr̄ noīe charitatis cura· vel edificatio cultui imponit̄. Interseritur his pauca que aut (vt quibusdā videt̄) pendent ex superioribus· aut habent licet p̄cias tñ paruulas actiones.

Explicit prologus. Incipit argumentū

Corinthij sunt achaici ⁊ hi similiter a apostolo audierūt verbuz veritatis· ⁊ subū si sunt mltifarie a falsis apostolis. Quidā a philosophie verbosa eloquentia: alij secta legis iudaice inducti sunt. Nos reuocat apostolus ad veram fidem ⁊ euangelicam sapientiam scribens eis ab epl'oso per timothēum discipulum suum.

Explicit argumentum.

Incipit epistola Pauli ad Corinthios prima. Capitulum. I

Paulus vocat⁹ apl's iesu christi p volũtatem dei ⁊ sosthenes frat' eccl'ie dei q̃ est corĩthi: scĩficatis in christo iesu vocat⁹ scĩs: cũ oĩb⁹ q̃ inuocant nomẽ dñi nr̃i iesu christi in oĩ loco ipoꝝ ⁊ nr̃o: Gr̃a vob ⁊ paxa deo pr̃e nr̃o et dño iesu christo. Grãs ago deo meo semp̃ p vob in gr̃a dei q̃ data ẽ vob ĩ christo iesu qꝛ in oĩb⁹ diuites facti est⁹ ĩ illo in oĩ verbo ⁊ ĩ oĩ scĩa: sic̃ testimoniũ christi ꝯfirmatũ ẽ in vob ita vt nihil vob desit in vlla gr̃a. expectantib⁹ reuelationez dñi nr̃i iesu christi: q̃ ⁊ ꝯfirmabit vos vsq̃ in finẽ sine crimĩe: in die aduent⁹ dñi nr̃i iesu christi. Fidel' deus p quẽ vocati estis in societatez filij ei⁹ iesu christi dñi nr̃i. Obsecro aũt vos fr̃es p nomen dñi nr̃i iesu christi: vt idip̃m dicat⁹ oẽs: ⁊ nõ sint in vob scismata. Sitis aũt p̃fecti in eodem sensu. ⁊ in eadem scĩa. Significatũ est enĩ mihi de vobis fr̃es mei ab his qui sunt cloes: qꝛ ꝯtentiões sunt int' vos Hoc aũt dico: qd̃ vnusquisq̃ vr̃m dicit Ego quidem sum pauli: ego aũt apollo. ego vero cephe. ego aũt christi. Diuisus est christus? Nũquid paulus crucifixus est p vobis? aut in noĩe pauli baptiçati estis? Grãs ago deo meo q̃ neminez vestrũ baptiçaui: nisi cryspũ ⁊ caiũ: ne quis dicat q̃ ĩ noĩe meo baptiçati estis. Baptiçaui aũt ⁊ stephane domũ: ceterũ nescio si quẽ aliũ vr̃m baptiçauerim. Non enĩ misit me christ⁹ baptiçare sz euãgeliçare nõ in sapĩa v̄bi: vt nõ euacuet' crux christi. Verbũ enĩ crucis p̃eũtib⁹ quidẽ stulticia est: his aũt qui salui fiũt id ẽ nobis dei virtus est. Scriptũ est enĩ. Perdaz sapĩam sapientiũ. ⁊ prudẽtiã prudentiũ reprobabo. Vbi sapiẽs. vbi scriba. vbi inquisitor hui⁹ seculi? Nõne stulta fecit deus sapĩam hui⁹ mũdi? Nam qꝛ in dei sapientia nõ cognouit mũdus p sapiẽtiaz deum: placuit deo p stulticiã p̃dicationis saluos facere credentes. Qm̃ ⁊ iudei signa petũt. ⁊ greci sapĩam q̃rũt. Nos aũt predicam⁹ christũ crucifixũ. iudeis q̃dez scandalũ. gentib⁹ aũt stulticiã: ipsis aũt vocatis iudeis atq̃ grecis christum dei virtutem ⁊ dei sapĩam. Quia qd̃ stultuz est dei sapienti⁹ ẽ hoĩbus: et qd̃ infirmuz est dei. fortius ẽ hoĩbus. Videte enĩ vocationẽ vr̃am fr̃es: qꝛ nõ multi sapientes s̃m carnẽ. nõ multi potentes. non multi nobiles. sed q̃ stulta sunt mũdi elegit deus. vt ꝯfundat sapiẽtes. ⁊ infirma mũdi elegit deus. vt ꝯfundat fortia. ⁊ ignobilia mũdi ⁊ ꝯtemptibilia elegit deus ⁊ ea que non sunt: vt ea q̃ sunt destrueret: vt nõ gloriet' oĩs caro in ꝯspectu ei⁹. Ex ipo aũt vos estis ĩ christo iesu. q̃ fact⁹ ẽ nob sapĩa ⁊ iusticia ⁊ scĩficatio ⁊ redẽptio: vt quẽadmodũ scriptũ ẽ/ qui gloriat'. ĩ dño glorietur. 2. Cor. 10. d. Hiere. 9.

II

Et ego cuz venissem ad vos fr̃es veni nõ in sublimitate sermõis aut sapĩe annũcians vobis testimoniuz christi. Nõ enĩ iudicaui me scire aliquid inter vos nisi iesuz christũ. ⁊ hũc crucifixum. Et ego ĩ infirmitate ⁊ timore ⁊ tremore multo fui apud vos et sermo me⁹ ⁊ p̃dicatio mea: nõ in p̃suasibilib⁹ hũane sapĩe verbis: sed in ostẽsione spũs ⁊ virtutis: vt fides vr̃a nõ sit in sapĩa hoĩum sed in virtute dei. Sapĩam aũt loq̃mur inter p̃fectos. Sapĩam vero nõ hui⁹ seculi neq̃ principuz hui⁹ seculi q̃ destruuntur. sed loq̃mur dei sapĩam ĩ mysterio q̃ abscõdita est: quã p̃destinauit de⁹ añ secula in gloriã nr̃am: quã nemo principũ huius seculi cognouit. Si enĩ ꝯgnouissent nunq̃ dñm gl'ie crucifixissent. Sic̃ scriptum ẽ/ q̃ oculus nõ vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit: que prepauit deus his qui diligũt illum. Nobis autẽ reuelauit deus p spũm suum. Spũs enĩ oĩa scrutat': etiã p̃funda dei. Quis enĩ scit hoĩum que sunt hoĩs nisi spũs hoĩs qui in ipo est? Ita ⁊ q̃ dei sunt nemo cognouit nisi spũs dei. Nos autẽ nõ spiritum huius mũdi accepim⁹. sed Esa. 64.

spiritū qui ex deo ē: vt sciam⁹ q̄ a deo do/
nata sunt nob: q̄ & loquimur nō i doctis
hūane sapiētie verbis: sed i doctrīa spūs
spūalib⁹ spūalia cōparantes. Animalis aūt ho
mo nō p̄cipit ea q̄ sunt spūs dei. Stulti
cia enī est illi: & nō pōt intelligere q̄z spi/
ritualiter examinat̄. Spūalis autē iudi
cat oīa: & ipe a nemine iudicatur: sic̄ scri/
ptū est/ Quis enī cognouit sensum dn̄i Ro. ii. d.
aut q̄s instruxit eū: Nos aūt sensuz chri
sti habemus. IIII

A Ego frēs nō potui vob̄ loqui
q̄si spūalib⁹: sed q̄si carnalibus.
Tanq̄z puulis in christo lac vob̄ potū de
di nō escaz. Nonduz enī poteratis: sz nec
nūc quidē potestis. Adhuc enī carnales
estis. Cū enī sit inter vos ęlus & cōten
tio: nōne carnales estis & sm hoiem am/
bulatis: Cū enī quis dicat: ego quidem
sum pauli. alius aūt. ego apollo. nonne
hoies estis: Quid igit̄ est apollo: Quid
vero paulus: Ministri ei⁹ cui credidistis
B Et vnicuiq̄ sic̄ dn̄s dedit. Ego plantaui
apollo rigauit: sed de⁹ nūc incremētuz de
dit. Itaq̄z neq̄ qui plantat ē aliq̄d: neq̄
qui rigat: sz qui incremētū dat de⁹. Qui
plantat aūt & q̄ rigat. vnū sunt. Unus q̄s
q̄z aūt p̄priā mercedē accipiet sm suū la/
borē. Dei enī sum⁹ adiutores. Dei agri/
cultura estis: dei edificatio estis. Dcōm
grām dei q̄ data est mihi: vt sapiēs ar/chi
tectus fundamētū posui: alī⁹ aūt superedi
ficat. Unusquisq̄z aūt videat quō super/
edificet/ Fundamentū enī aliud nemo
2. Timoth. 2. c. pōt ponere p̄ter id qđ positū ē qđ ē chri/
C stus ihesus. Si q̄s aūt superedificat sup̄a
fundamentū hoc aurū argentū lapides
p̄ciosos ligna fenū stipulā: vniuscuiusq̄z
opus manifestū erit. Dies enīz dn̄i decla/
rabit: q̄z in igne reuelabit̄. & vniuscuius/
q̄z opus q̄le sit. ignis p̄babit. Si cui⁹ o/
pus mānserit. qđ superedificauit mercedez
accipiet. Si cui⁹ opus arserit detrimen
tū patiet̄. ipe aūt salu⁹ erit. sic tn̄ q̄si per
2. Cor. 6. d. ignē/ Nescitis q̄z templū dei estis: & spūs
Col. 2. d. dei habitat in vob̄: Si quis aūt tēplum
dei violauerit. disp̄det illum deus. Tem
plū enī dei sanctū est. qđ estis vos. Nemo
se seducat. Si quis videt̄ inter vos sapi
ens esse in hoc seculo: stult⁹ fiat vt sit sa/ Ro. i. c.
piens/ Sapia enī hui⁹ mūdi stultīcia ē
apud deū. Scriptū est enī: Cōprehēdaz
sapiētes in astutia eoz. Et iterz: Dn̄s no
uit cogitatiōes sapiētiū. q̄m vane sunt.
Nemo itaq̄z gloriet̄ in hoīb⁹. Oīa. n. vīa
sunt: siue paulus siue apollo siue cephas/
siue mūdus siue vita siue mors siue p̄se
sentia siue futura. Oīa enī vīa sunt: vos
aūt christi: christus aūt dei. IIII

A/Sic nos existimet hō vt mini/ 1. Timoth. 3. c.
stros christi: & dispensatores mi 2. Cor. 6. d.
nisterioz dei Hic iā q̄rit̄ inter di et. ii. c.
spensatores: vt fidel⁹ quis inueniat̄. Mi/ Ephe. 3. a.
hi aūt p minimo est vt a vobis iudicer:
aut ab hūano die. Sed neq̄z meipm iu/
dico. Nihil enī mihi ꝓscius sum: sed nō
in hoc iustificat⁹ sum. Qui autez iudicat
me: dn̄s est. Itaq̄z nolite añ tps iudica/
re: quoadusq̄z veniat dn̄s qui & illūiabit
abscondita tenebraz. & manifestabit cōsi
B lia cordiū: & tunc laus erit vnicuiq̄z a deo
Hec aūt frēs transfiguraui in me & apol/
lo p̄pter vos: vt in vob̄ discatis: ne sup̄a
q̄z scriptū est vnus aduersus alterz infle
tur p alio Quis enī te discernit: Quid
aūt habes qđ nō accepisti: Si autē acce
pisti qđ gloriaris q̄si nō acceperis: Jam
saturati estis. iā diuites facti estis. Sine
nobis regnatis. Et vtinā regnetis. vt & 1. c.
nos vobiscum regnem⁹. Puto enī q̄ de
us nos ap̄los nouissimos ostēdit tanq̄z
morti destinatos: q̄z spectaculuz facti su/
mus mundo & angelis & hominib⁹. Nos
stulti ꝓpter christum. vos autē p̄udētes
in christo. Nos infirmi: vos autez fortes
Vos nobiles: nos autez ignobiles. Usq̄
q̄z in hanc horam & esurimus et sitimus
& nudi sumus & colaphis cedimur et in
stabiles sumus. & laboramus operantes
manibus nostris. Maledicimur. & bene
dicimus. Persecutionem patimur & su
stinemus. Blasphemamur & obsecram⁹
tanq̄z purgamēta hui⁹ mūdi facti sum⁹
omniuz peripsima vsq̄z adhuc. Non vt
confundam vos hec scribo: sed vt filios
meos charissimos moneo. Nam si dece

milia pedagogoꝝ habeatis in christo sed
nō multos patres. Naz in christo iesu p
euangeliuz ego vos genui/ Rogo ḡ vos
imitatores mei estote sicut ⁊ ego christi
Ideo misi ad vos timotheū qui est filiꝰ
meus charissimꝰ ⁊ fidelis in dño: q̄ vos
cōmonefaciat vias meas q̄ sunt in chri
sto iesu: sicut vbiqz in oī ecclesia doc: o
Tanqz nō venturꝰ sim ad vos: sic inflati
sunt quidā. Veniam autē ad vos cito si
dñs voluerit ⁊ cognoscā nō sermonē eo
rū qui inflati sunt sed virtutez. Nō enī ī
sermone ē regnū dei sed in ꝟtute. Quid
vultis: in virga veniam ad vos: an ī cha
ritate ⁊ spiritu mansuetudinis: V

OOmnino audit int' vos fornicatō
talis, fornicatio q̄lis nec inter
gentes: ita vt vxorē ptis sui alı/
quis habeat. Et vos inflati estis: et non
magis luctū habuistis: vt tollat de me/
dio vr̄m qui hoc opus fecit. Ego quidez
absens corpe: ꝑsens aūt spū: iam iudica/
ui vt ꝑsens eū qui sic opat' est in nomīe
dñi nr̄i iesu christi: congregatis vob ⁊ meo
spiritu cū ꝟtute dñi iesu. tradere huius
modi hoiem sathane in interitū carnis.
vt spūs saluus sit ī die dñi nr̄i iesu chri/
sti. Nō est bona gloriatio vr̄a/ Nescit, q̄
modicū fermentū totā massaz corrum/
pit: Expurgate vetus fermentū: vt sitis
noua cōsperſio sicut estis azymi. Etenim
pasca nr̄m immolatꝰ est christus. Itaqz
epulemur: nō in fermēto veteri: neqz in
fermento malicie ⁊ nequitie: sed in azy/
mis sinceritatis ⁊ veritatis. Scripsi vob
in epla: ne commisceamini fornicarijs.
Nō vtiqz fornicarijs huius mundi: aut
auaris. aut rapacibus. aut idolis seruē
tibus: alioquin debueratis de hoc muudo
exisse. Nūc aūt scripsi vob nō cōmisceri.
Si is q̄ frater noīat' inter vos. est forni
cator. aut auarꝰ. aut idolis seruiens. aut
maledicus. aut ebriosus. aut rapax: cum
huiusmodi nec cibū sumere. Quid enī
mihi de his q̄ foris sunt iudicare: Nōne
de his qui intꝰ sunt vos iudicatis: Nam
eos qui foris sunt deus iudicabit. Aufer
te malū ex vobisipsis. VI

A Audet aliquis vestrū habens ne A
gociū aduersus alterū iudicari a/
pud iniquos: et nō apud scōs:
An nescitis: qm̄ sancti de hoc mūdo iudi
cabunt: Et si in vob iudicabit mundus
indigni estis qui de minimis iudicetis: B
Nescitis qm̄ angelos iudicabim⁹: q̄nto
magis secularia: Secularia igitur iudi
cia si habueritis. ꝓtemptibiles qui sunt
in ecclesia illos ꝓstituite ad iudicandū
Ad verecūdiam vestrā dico. Sic non est
inter vos sapiens quisqz qui possit iudi/
care inter frēm suū: sed frat' cū fratre iu
dicio ꝓtendit. ⁊ hoc apud infideles. Jaz
quidē oīno delictuz est in vob. q̄ iudicia
habetis int' vos. Quare nō magis iniu/
riam accipitis: Quare nō magis fraudez
patimini: Sz vos iniuriā facitis et frau/ C
datis. ⁊ hec fratribꝰ. An nescitis qz iniq̄ re/
gnū dei nō possidebūt: Nolite errare ne/
q̄ fornicarij. neqz idolis seruiētes. neqz
adulteri. neqz molles. neqz masculoꝝ cō
cubitores. neqz fures. neqz auari. neqz e/
briosi. neqz maledici. neqz rapaces regnū
dei possidebūt. Et hec aliqñ quidē fuistis
sed abluti estis. sed sc̄ificati estis. sz iustifi
cati estis: in noīe dñi nr̄i iesu christi. ⁊ in
spiritu dei nr̄i. Oīa mihi licent: sed nō
oīa expediūt. Oīa mihi licent: sz ego sub
nullius redigar ptāte. Esca ventri. ⁊ ve/
ter escis: deus aūt ⁊ hunc ⁊ hanc destru/
et. Corpus aūt nō fornicationi sed dño.
⁊ dñs corpori. Deus vero ⁊ dñm suscita/ D
uit. ⁊ nos suscitabit p virtutē suā. Nescı/
tis qm̄ corpora vestra membra sunt chri
sti: Tollens ergo membra christi: faciaz
membra meretricis: Absit. An nescitis
quoniā qui adhæret meretrici. vnū cor/
pus efficitur: / Erunt enī inquit duo in Gen. 2.
carne vna. Qui aūt adhæret dño: vnus Ephe. 5. d.
spirit⁹ est. Fugite fornicationez. Omne Mat. 19. b.
enī pctm̄ qcūqz fecerit homo. extra cor/ Mar. 10. a.
pus est: qui aūt fornicat. in corp⁹ suum
peccat/ An nescitis qm̄ membra vr̄a tem/ 8. 3. c.
plū sunt spūssancti qui in vobis est quez 2. Cor. 6. d.
habetis a deo. ⁊ nō estis vestri/ Empti enī j. 7. c.
estis precio magno: glorificate ⁊ portate i. Pe. i. d.
deum in corpore vestro.

A De quibꝫ aũt scripsistis VII
bo mihi: bonũ est homini mulierez
nõ tangere. Propter fornicatiõnẽ aũt vnusquisqꝫ suã vxorẽ habeat et
vnaqueqꝫ suũ virũ habeat. Uxori vir debitum reddat: similiter aũt ⁊ vxor viro.
Mulier sui corpis ptãtem nõ habet: sed
vir· sil'r aũt ⁊ vir sui corpis ptãtez nõ habet· sed mulier. Nolite fraudare inuicez
nisi forte ex consensu ad tps vt vacetis
orõni· ⁊ itez reuertimini in idipm ne tẽptet vos sathanas ꝓpter incõtinentiam
vestram. Hoc aũt dico sm indulgentiaz· ⁊
nõ sm imperiũ. Uolo aũt oẽs vos homines esse sicut meipm. Sed vnusqsqꝫ
ꝓpriũ bonũ habet ex deo: ali⁹ quidẽ sic· alius vero sic. Dico aũt nõ nuptis ⁊ viduis: bonũ est illis si sic pmanserint sicut ⁊
ego. Q; si nõ se ꝯtinent· nubant. Melius
est enĩ nubere qꝫ vri. His aũt q̃ mrimonio iũcti sũt ꝓcipio nõ ego sed dñs vxorem a viro nõ discedere. Q; si discesserit
B manere innuptã· aut viro suo reconciliari. Et vir vxorẽ nõ dimittat. Nã ceteris
dico ego nõ dñs. Si q̃s frat' vxorẽ habz
infidelẽ· ⁊ hec cõsentit habitare cũ illo: nõ
dimittat illã. Et si q̃ mulier fidelis habz
virũ infidelẽ· ⁊ hic cõsentit habitare cũ illa· nõ dimittat virũ. Sctificat⁹ est enim
vir infidel' p mulierẽ fidelẽ· ⁊ sctificata est
mulier infidel' p virũ fidelẽ. Alioqn filij
vri immũdi essent: nunc aũt sancti sunt
Q; si infidelis discedit· discedat. Nõ enĩ
seruituti subiect⁹ est frat' vel soror i' eiusmodi. In pace aũt vocauit vos de⁹. Unde
enĩ scis mulier si virũ saluũ facies? Aut
vnde scis vir si mulierẽ saluã facies? Ni
si vnicuiqꝫ sicut diuisit dñs. Unũquẽqꝫ
sicut vocauit deus ita ambulet· ⁊ sicut i
oĩbus ecclesijs doceo. Circũcisus aliqs
C vocat⁹ est: nõ adducat ꝓputiũ. In ꝓputio aliqs vocat⁹ est· nõ circũcidat. Circũcisio nihil est ⁊ ꝓputiũ nihil est: sed
Epist·4·a· obseruatio mandatoꝝ dei. Unusquisqꝫ
in q̃ vocatione vocat⁹ est: in ea pmaneat
Seruus vocat⁹ es· nõ sit tibi cure: Sz
⁊ si potes fieri liber: magis vtere. Qui enĩ
in dño vocat⁹ est seruus: libertus ẽ dñi.
Similiter qui liber vocatus est: seruus
est christi. Precio empti estis: nolite fieri serui hominũ. Unusquisqꝫ ergo i quo
vocatus ẽ frater· in h̃ pmaneat apud deum. De virginibꝫ aũt ꝓceptũ dñi nõ habeo: consiliũ autẽ do tanqꝫ misericordiã
ꝓsecutus a deo: vt sim fidelis. Existimo
enĩ hoc bonũ esse ꝓpter instãtez necessitatẽ: qm̃ bonũ est homini sic esse. Alligatus
es vxori: noli q̃rere solutionẽ. Solutus
es ab vxore: noli q̃rere vxorẽ. Si aũt acceperis vxorem· nõ peccasti· ⁊ si nupserit
virgo· nõ peccauit. Tribulationẽ tñ carnis habebũt hmõi. Ego autẽ vobis parco. Hoc itaqꝫ dico frẽs. Tempꝰ breue ẽ
Reliquũ est: vt et qui hñt vxores tanqꝫ
nõ hñtes sint· ⁊ qui flent: tanqꝫ nõ flentes: ⁊ qui gaudẽt tanqꝫ nõ gaudẽtes· ⁊ q̃
emunt· tanqꝫ nõ possidẽtes: ⁊ qui vtuntur hoc mũdo· tanqꝫ nõ vtantur. Prætetrit enĩ figura huius mundi. Uolo autẽ
vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est· sollicitus est que dñi sunt: quomõ
placeat deo. Qui autem cũ vxore est· sollicitus est que sunt mundi: quõ placeat
vxori: ⁊ diuisus est. Et mulier innupta
⁊ virgo cogitat que dñi sunt: vt sit sancta corpe ⁊ spiritu. Que autẽ nupta est·
cogitat que sunt mũdi: quõ placeat viro
Porro hoc ad vtilitatẽ vestram dico· non
vt laqueũ vobis iniciam: sed ad id qd̃ honestum est· ⁊ qd̃ facultatem præbeat· sine
impedimento dñm obsecrandi. Si quis
autẽ turpem se videri existimat sup virgine sua q̃ sit supadulta ⁊ ita oportet fieri: quod vult faciat. Nõ peccat si nubat
Nam qui statuit in corde suo firmus nõ
habens necessitatem: potestatẽ autez habens sue voluntatis· ⁊ hoc iudicauit in corde suo seruare virginem suam· bñ facit.
Igit̃ ⁊ qui mrimonio iungit virginẽ suam· bene facit· ⁊ qui nõ iũgit· melius fa- Ro·7·a·
cit. Mulier alligata est legi: q̃nto tempe
vir eius viuit. Q; si dormierit vir ei⁹ liberata est a lege. Cui autem vult nubat
tñ in dño. Beatior autẽ erit: si sic pmanserit sm meũ consiliũ. Puto autez q̃ et
ego spiritum dei habeam.

A De his aũt q̃ idolis VIII
d sacrificant̃ scimus: q̃ oẽs sciam
habem⁹. Scientia inflat: chari-
tas vero edificat. Si q̃s aũt se existimat
scire aliq̃d: nõdum cognouit quẽadmo
B duz oporteat eũ scire. Si q̃s aũt diligit
deũ: hic cognit⁹ est ab eo. De escis autez
q̃ idolis immolant̃ scim⁹: q̃ nihil ẽ ido-
lũ in mũdo: ⁊ q̃ nullus de⁹ nisi vn⁹. Naz
⁊ si sunt q̃ dicant̃ dij. siue ĩ celo siue ĩ ter
ra: siquidẽ sunt dij mlti ⁊ dñi multi: no
bis tñ vn⁹ deus pr̃ ex q̃ oĩa. ⁊ nos in illo
C ⁊ vnus dñs iesus christ⁹ ꝑ quẽ oĩa: ⁊ nos
ꝑ ip̃m. Sz nõ in oĩbꝫ est scĩa. Quidã au
tẽ cũ ꝯscĩa vsq̃z nũc idoli. q̃si idolotitum
manducãt. ⁊ ꝯscĩa ip̃oꝝ cũ sit infirma pol
luitur. Esca aũt nos nõ commẽdat deo.
Neq̃z enĩ si mãducauerim⁹ abũdabim⁹
neq̃z si non mãducauerim⁹. deficiemus
D Videte aũt: ne forte hec licẽtia vr̃a offen
diculuz fiat infirmis. Si q̃s enĩ viderit
eum q̃ habet sciaz ĩ idolio recũbente nõ
ne ꝯscĩa ei⁹ cũ sit infirma edificabitur ad
manducanduz idolotita? Et ꝑibit infir
mus in tua ꝯscĩa frater: ꝓpter quem chri
stus mortu⁹ est. Sic aũt peccãtes in fra
tres ⁊ ꝑcutiẽtes ꝯsciam eoꝝ infirmaz in
christo peccetis. Quapropter si esca scã-
daliçat frẽm meũ. nõ mãducabo carnez
in eternũ: ne frẽm meũ scãdaliçẽ. IX
A Non sum liber? Nõ sum apl̃us?
n Nõne christuz iesum dñm nr̃m
vidi? Nõne op⁹ meuz vos estis
in dño? Et si alijs nõ sum apl̃s: sz tñ vo-
bis sum. Nã signaculũ apostolatus mei
vos estis ĩ dño. Mea defensio apud eos
qui me interrogãt. hec ẽ. Nunq̃d nõ ha-
bemus ptãtem manducandi ⁊ bibendi?
Nunq̃d nõ habem⁹ ptãtem sororẽ muli
erculam circũducẽdi: sicut ⁊ ceteri apl̃i ⁊
frẽs dñi ⁊ cephas. Aut solus ego ⁊ barna
B bas nõ habem⁹ ptãtez hoc opãdi? Quis
militat suis stipendijs vnq̃z? Quis plã-
tat vineã: ⁊ de fructu ei⁹ nõ edit? Quis
pascit gregẽ. ⁊ de lacte gregis nõ mandu
cat? Nunquid ꝑm hoĩem hec dico? An et
lex hec nõ dicit? Scriptũ est eniz in lege
moysi. Nõ alligabis os boni trituranti:
Nunquid de bobꝫ cura est deo? An ꝓpter
nos vtiq̃z hoc dicit. Nã ꝓpter nos vtiq̃z
scripta sunt: qm̃ debet in spe qui arat ara
re. ⁊ qui triturat in spe fruct⁹ ꝑcipiendi.
Si nos vobis spiritualia seminauim⁹:
magnũ est si nos carnalia vr̃a metam⁹?
Si alij ptãtis vr̃e ꝑticipes sunt: q̃re nõ
potius nos? Sed nõ vsi sum⁹ hac ptãte
Sz oĩa sustinem⁹: ne q̃d offendiculũ de
mus euãgelio christi. Nescitis qm̃ qui ĩ C
sacrario opant̃: que d̃ sacrario sunt edũt
Et q̃ altario deꝑuiũt cũ altario ꝑticipãt
Ita ⁊ dñs ordiuauit his q̃ euãgeliũ an-
nũciãt: de euãgelio viuere. Ego aũt nul-
lo horũ vsus sum. Non scripsi autez hec
vt ita fiant ĩ me. Bonũ est enĩ mihi ma
gis mori: q̃z vt gloriã meam q̃s euacuet.
Nam ⁊ si euãgeliçauero nõ est mihi glo
ria. Necessitas enĩ mihi incũbit. Ve enĩ
mihi est: si nõ euãgeliçauero. Si enim
volens hoc ago. mercedẽ habeo: si aũt in
uitus. dispẽsatio mihi credita est. Que
est ergo merces mea? Vt euãgeliũ ꝑdi-
cans. sine sumptu ponã euãgeliũ vt nõ
abutar ptãte mea in euãgelio. Nã cuz li
ber essem ex oĩbus oĩm me seruũ feci: vt
plures lucrifacerẽ. Et factus suz iudeis D
tanq̃z iudeus: vt iudeos lucrarer. His q̃
sub lege sunt. quasi sub lege essez cũ ip̃e
nõ essem sub lege: vt eos qui sub lege e-
rant lucrifacerẽ. His q̃ sine lege erãt tã-
q̃z sine lege essem: cũ sine lege dei non es
sem. sed in lege essez christi: vt lucriface-
rem eos q̃ sine lege erãt. Fact⁹ suz infir
mis infirmus: vt infirmos lucrifacerez
Oĩbus oĩa fact⁹ sum: vt om̃s facerẽ sal-
uos. Oĩa aũt facio ꝓpter euangeliuz. vt
ꝑticeps ei⁹ efficiar. Nescitis q̃ hi qui in
stadio currũt. om̃s quidẽ currũt: sed vn⁹
accipit brauium. Sic currite: vt comp̃- Phil. 3. c.
hendatis. Omnis enĩ qui in agone con
tendit ab oĩbus se abstinet. ⁊ illi quidez
vt corruptibilem coronam accipiãt: nos
autem incorruptam. Ego igit̃ sic curro
non quasi in incertum: sic pugno non q̃
si aerem verberans. Sed castigo corpus
meũ. ⁊ in seruitutẽ redigo: ne forte cum
alijs ꝑdicauerim. ipse reprobus efficiar

A Nolo enī vos ignorare frēs X
n qm̄ p̄res nr̄i omēs sub nube fu
erūt ⁊ oēs mare transierunt. et
oēs in moyse baptiçati sunt in nube ⁊ in
mari. Et oēs eandē escā spiritalē mādu
cauerūt. ⁊ oēs eundē potū spiritalē bibe/
rūt. Bibebant aūt de spiritali ꝯsequente
B eos petra: petra aūt erat christus. Sed
Numeri.20. nō in pluribꝫ eoꝝ bn̄placitū est deo/ Nā
prostrati sunt in deserto. Hec aūt ī figu
ra facta sunt nr̄i vt nō simus cōcupiscē/
tes maloꝝ: sicut ⁊ illi cōcupierunt. Neqꝫ
idolatre efficiamini sicut quidā ex ipsis
Exo.32. quēadmodū scriptuꝫ est/ Sedit popul⁹
manducare ⁊ bibere. ⁊ surrexerūt ludere
Numeri.25. /Neqꝫ fornicemur sicut quidā ex ip̄is for
nicati sunt: ⁊ ceciderūt vna die viginti/
Numeri.21. tria milia/ Neqꝫ tēptem⁹ xp̄m sicut q̄dā
Hiere.8. eoꝝ temptauerūt ⁊ a serpentibꝫ p̄ierūt.
Neqꝫ murmuraueritis sicut quidā eoꝝ
murmurauerūt. ⁊ p̄ierūt ab extermina
tore. Hec aūt oīa in figura ꝯtingebāt ill'
Esa.37.⁊.38. /scripta sunt aūt ad correptiōem nostrā
in quos fines seculoꝝ deuenerūt. Itaqꝫ
C q̄ se existimat stare: videat ne cadat. Tē/
ptatio vos non apprehendat nisi hūana
Fidelis aūt de⁹ est: qui nō patiet' vos tē/
ptari supra id q̄d potestis: sed faciet etiā
cū temptatiōe prouētū: vt possitis susti/
nere. Propter q̄d charissimi mihi. fugi
te ab idoloꝝ cultura. Vt prudētibus lo/
quor. vosipsi iudicate q̄d dico. Calix bn̄/
dictionis cui bn̄dicimus: nōne cōicatio
sanguinis christi est? Et panis quē fran
gimus: nonne p̄ticipatio corp̄is dn̄i est?
Quoniā vn⁹ panis ⁊ vnū corp⁹ mlti su
mus: oēs q̄ de vno pane ⁊ de vno calice
p̄ticipamus. Videte isrl' s̄m carnē. Non
ne qui edūt hostias: p̄ticipes sunt altar̄?
Quid g̊? Dico q̄ idolis immolatū sit a/
liq̄d. aut q̄ idolū sit aliq̄d? Sꝫ q̄ immo
lant gētes demonijs immolāt. ⁊ nō deo.
Deut.32. /Nolo aūt vos socios fieri demoniorū.
D Non potestis calicē dn̄i bibere. ⁊ calicem
demoniorū: nō potestis mense dn̄i parti
cipes esse. ⁊ mense demonioꝝ. An emu/
lamur dn̄m? Nunquid fortiores illo su/
mus? Om̄ia mihi licent: sꝫ nō oīa expe/
diunt. Oīa mihi licent: sed nō oīa edifi
cant/ Nemo q̄d suū est q̄rat. sed q̄d alte
rius. Om̄e q̄d in macello venit. mandu
cate: nihil interrogātes ꝓpter ꝯsciētiaꝫ
Dn̄i est terra ⁊ plenitudo ei⁹. Si q̄s vo
cat vos infideliū ad cenā. ⁊ vultis ire: oē
q̄d vob̄ apponit' manducate: nihil inter/
rogātes ꝓpter cōsciaꝫ. Si q̄s aūt dixerit
hoc immolatū est idolis: nolite māduca
re ꝓpter illū q̄ indicauit. ⁊ ꝓpter ꝯsciam.
Consciam aūt dico: nō tuā sed alterius.
Vt q̄d eniꝫ libertas mea iudicat' ab alie/
na ꝯscia? Si ego cū gr̄a participo: quid
blasphemor pro eo q̄ grās ago? Siue g̊
māducatis siue bibitis. vel aliud q̄d faci
tis: oīa in gl'am dei facite. Sine offensi/
one estote iudeis ⁊ gētibꝫ ⁊ eccl'ie dei: sic
⁊ ego p̄ oīa oībꝫ placeo: nō q̄rens q̄d mi/
hi vtile est: sed q̄d multis vt salui fiant.
XI
Imitatores mei estote:
sicut ⁊ ego christi. Laudo autem
vos frēs q̄ p̄ oīa mei memores
estis: ⁊ sicut tradidi vobis p̄cepta mea te
netis. Volo aūt vos scire: q̄ oīs viri ca/
put christus est: caput autē mulier̄ vir
caput vero christi de⁹. Omnis vir orans
aut prophetans velato capite: deturpat
caput suum. Omnis autem mulier o/
rans aut prophetans non velato capite
deturpat caput suum. Vnū est eniꝫ ac si
decaluetur. Nam ⁊ si nō velatur mulier
tondeat'. Si vero turpe ē mulieri tonde
ri aut decaluari: velet caput suū: Vir qui
dem nō debet velare caput suū: qm̄ ima/
go ⁊ gloria dei est: mulier aūt gloria viri
est. Non enī vir ex muliere est: sed muli
er ex viro. Etenī nō est creat⁹ vir ꝓpter
mulierem: sed mulier ꝓpter virū. Ideo
debet mulier velamen habere sup̄ caput
suum. ⁊ ꝓpter angelos. Verūtamen ne/
qꝫ vir sine muliere. neqꝫ mulier sine vi/
ro in domino. Nam sicut mulier de viro
ita ⁊ vir p̄ mulierem. Omnia aūt ex deo
Vosipsi iudicate: decet mulierez non ve/
latam orare deum? Nec ipsa natura do/
cet vos. Q̄ vir quidem si comam nutri
at. ignominia est illi: mlier vero si comā
nutriat gloria est illi: quoniā capilli pro

velamie ei dati sunt. Si quis aũt vide
tur ꝓtētiosus esse· nos talē ꝓsuetudinē
nō habemus neq; eccl'ia dei. Hoc aũt p̄
cipio nō laudās q nō in melī⁹ sed in de
terius ꝓuenitis ꝙmū quidē ꝓuenien
tibꝫ vobis in ecclīam audio scissuras es
se inter vos ⁊ ex pte credo. Nā oꝑtet ⁊
hæreses esse: vt ⁊ q̄ ꝓbati sūt manifesti fi
ant in vobis. Cōuenientibꝫ ergo vobis
in vnū· iam nō est dn̄icaꝫ cenā māduca
re. Unusquisq; n· suā cenam p̄sumit ad
māducandū. Et alī⁹ quidē esurit· alius
aũt ebrī⁹ ē. Numq̄d domos nō habetꝫ ad
māducandū ⁊ bibēdū? Aut eccl'iaꝫ dei cō
tēnitis ⁊ ꝓfunditis eos q̄ nō hn̄t? Quid
dicā vobis. Laudo vos? in hoc nō laudo.
Ego enī accepi a dn̄o qđ ⁊ tradidi vobis
qm̄ dn̄s iesus in q̄ nocte tradebat· acce
pit panē· ⁊ gr̄as agēs fregit ⁊ dixit. Acci
pite ⁊ māducate. Hoc est corp⁹ meū qđ
ꝓ vobis tradetur. Hoc facite in meaꝫ
cōmemoratōez. Similiter ⁊ calicē· post
q̄ cenauit dicēs: Hic calix nouū testamē
tū est ī meo sanguine. Hoc facite q̄tiens
cūq; bibetis ī meā cōmemoratōez. Quo
tienscūq; enī māducabitis panē hūc· et
calicē bibetis mortē dn̄i annūciabitꝫ do
nec veniat. Itaq; quicūq; manducaue
rit panē· ⁊ biberit calicē dn̄i indigne· re⁹
erit corpis ⁊ sanguinis dn̄i. Probet aũt
semetipm homo· ⁊ sic de pane illo edat ⁊
de calice bibat. Qui enī manducat ⁊ bi
bit indigne: iudicium sibi māducat ⁊ bi
bit: nō diiudicās corpus dn̄i. Ideo inter
vos multi infirmi ⁊ imbecilles· ⁊ dormi
unt multi. Q si nosmetipos diiudicare
mus: nō vtiq; iudicaremur. Dū iudica
mur aũt a dn̄o corripimur vt nō cū hoc
mundo damnemur. Itaq; fratres mei
cū ꝓuenitis ad māducandū inuicē expe
ctate. Si quis esurit· domi manducet·
vt nō in iudiciū cōueniatis. Cetera aũt
cum venero disponā. XII

De spiritalibꝫ aũt nolo vos igno
rare fratres. Scitis aũt qm̄ cū
gētes essetis· ad simulacra mu
ta, put ducebamī· eūtes Ideo notū vob
facio: q̄ nemo in spiritu dei loquens di
cit anathema iesu. Et nemo p̄t dicere
dn̄s iesus: nisi in spū sancto· Diuisiones
vero gr̄aꝫ sūt· idē aũt spūs Et diuisiōes
mīstrationū sūt· idē aũt dn̄s. Et diuisi
ones opationū sūt· idē vo deus q̄ opera
tur oīa in oīb⁹. Unicuiq; aũt datur mani
festatio spūs· ad vtilitatē. Alī quidē per
spm̄ datur sermo sapie· alī aũt ſm̄o scien
tie ſm̄ eūdē spm̄. Alteri fides in eodē
spū· alī gr̄a sanitatū in vno spū Alī ope
ratio virtutū· alī ꝓphetia · alī discretio
spūum· alī genera linguarū· alī interp̄
tatio sermonū. Hec aũt oīa opat vnus
atq; idē spūs, diuidēs singul' put vult·
Sic enī corpus vnū ē et mēbra habet Ro·12·b·
multa: oīa aũt mēbra corpis cū sint ml'
ta· vnū tn̄ corp⁹ sūt: ita ⁊ chr̄ist⁹. Etenim Eph̄·4·a·
in vno spū oēs nos in vnū corp⁹ bapti
zati sumus· sive iudei· sive gētiles· sive
serui sive liberi· et oēs in vno spū potati
sumus. Nā ⁊ corpus nō est vnū mēbrū
sed multa. Si dixerit pes· qm̄ nō sum ma
nus nō sū de corpe: nū ideo nō est de cor
pore? Et si dixerit auris· qm̄ nō sum ocu
lus· non sum de corpe: num ideo est de
corpore? Si totum corpus oculus: vbi
auditus? Si totum auditus: vbi odora
tus? Nūc aũt posuit deus mēbra: vnum
quodq; eor ī corpe sicut voluit. Q si es
sent oīa vnū mēbr: vbi corp⁹? Nūc aũt
multa quidē mēbra: vnū aũt corp⁹. Nō
pōt aũt oculꝰ dicere manui· opa tua nō
indigeo: aut iterꝫ caput pedibꝫ: non estis
mihi necessarij. Sꝫ multomagis q̄ vi
dent mēbra corpis infirmiora ēe: neces
sariora sūt Et q̄ putam⁹ ignobiliora mē
bra esse corpis. his honorē abūdantiorē
circūdam⁹. Et q̄ inhoneſta sūt nr̄a· abun
dātiorē honestatē hn̄t. Honesta aũt nr̄a
nulli⁹ egēt. Sed deus tpauit corpus ei
cui deerat abūdantiorē tribuendo hono
rem: vt nō fit scisma in corpe: sꝫ in idipꝫ
p̄ inuicē sollicita sint mēbra. Et si quid Ro·8·b·
patit vnū mēbrū· cōpatiunt oīa mēbra. Heb·4·d·
Sive gloriat vnū membrū ꝓgaudent
oīa membra. Vos aũt estis corpus chr̄i
sti· et membra de mēbro. Et quosdā qui
dem posuit deus in ecclesia, primuꝫ apo

stolos·secūdo ꝓphetas·tertio doctores·
deinde virtutes·exinde gr̄as curationū:
opitulatōes·gubernatūes genera lingua
rum·interp̄tatōnes sermonnz Nunq̄d
oēs apl'i: Nunq̄d omēs ꝓphete: Nunq̄d
oēs doctores Nunq̄d omnes virtutes:
Nunq̄d oēs gr̄am hn̄t curatōnuz: Nū/
q̄d oēs liguis loquūt̄: Nūq̄d oēs int̄pre
·i·14·a· tāt̄/ Emulami aūt charismata meliora·
Et adhuc excellentiorez viam vobis de/
monstro·

XIII

A Si liguis hoīuz loq̄r ⁊ angelorū
charitatatē aūt nō habeā: fact⁹
sū velut es sonās aut cymbaluz
tinniēs· Et si habuero ꝓphetiā: et noue
rim mysteria oīa·et oēm scientiā· ⁊ si ha
buero oēm fidē ita vt mōtes trāsferam:
charitatē aūt non habuero nihil sum·
B Et si distribuero in cibos pauperū om̄s
facultates meas: ⁊ si tradidero corp⁹ me
um ita vt ardeā: charitatē aūt nō habue
ro nihil mihi ꝓdest· Charitas patiēs ē:
·s·10·d· benigna ē/ Charitas nō emulat̄·nō agit
ꝑperā·nō inflat̄·nō est ambitiosa: nō q̄/
rit q̄ sua sunt· Non irritatur·nō cogitat
maluz: nō gaudet sup̄ inq̄tate: ꝯgaudet
C aūt veritati Oīa suffert·oīa credit·omīa
sperat·oīa sustinet· Charitas nūq̄z exci/
dit· Siue ꝓphetie euacuabunt̄: siue lin/
gue cessabūt: siue scīa destruet̄· Ex parte
enī cognoscim⁹: ⁊ ex parte ꝓphetam⁹ Cū
aūt venerit q̄d ꝑfectū est· euacuabit̄ q̄d
ex parte ē· Cum essez ꝑuulus· loq̄bar vt
paruulus·sapiebam vt paruulus· cogi/
D tabam vt paruulus· Qn̄ aūt factus suz
vir: euacuaui q̄ erant paruuli· Videm⁹
nūc ꝑ speculū in enigmate: tūc aūt facie
ad faciez· Nūc cognosco ex parte: tūc aūt
cognoscā sicut ⁊ cognit⁹ suz· Nunc autē
manēt fides spes caritas·tria hec· Ma/
ior aūt hoꝝ est charitas·

XIIII

A Sectamini charitatē: emulamini
spiritalia: magis aūt vt ꝓphete/
·s·12·d· tis/ Qui enī loquit̄ lingua non
hoīb⁹ loquit̄·sz deo Nemo eī audit· Spi
rit⁹ aūt loq̄t̄ mysteria· Nā q̄ ꝓphetat: hoī
bus loquit̄ ad edificatōez ⁊ exhortatōem
et ꝯsolatōez· Qui loquit̄ lingua semet/
ip̄m edificat: q̄ aūt ꝓphetat·eccīaz dei edi
ficat· Volo aūt oēs vos loq̄ linguis·ma
gis aūt ꝓphetare· Nā maior est qui ꝓphe/
tat q̄z qui loquit̄ linguis·nisi forte inter
pretet̄ vt eccīa edificatōez accipiet Nūc
aūt frēs si venero ad vos linguis loquēs
quid vobis ꝓdero: nisi vobis loquar aut
in reuelatōe·aut in scīa·aut in prophetia·
aut in doctrina· Tn̄ q̄ sine aīa sunt vocez
dantia·siue tibia·siue cithara·nisi distin
ctionē sonituū dederint·q̄uo sciet̄ id q̄d
canit̄ aut q̄d cithariçat̄: Etenī si incertā
vocē det tuba·q̄s parabit se ad bellum:
Ita et vos ꝑ linguā nisi manifestū ser/
monē dederitis: q̄uo sciet̄ id q̄d dicitur:
Eritis enī in aera loquētes· Taz multa
vtputa genera linguaꝝ sūt in h̄ mundo
⁊ nihil sine voce ē· Si ergo nesciero vir
tutē vocis·ero ei cui loquor barbar⁹: et
qui loquit̄ mihi barbar⁹· Sic ⁊ vos q̄m
emulatores estis spirituū ad edificatōez
ecclesie: q̄rite vt abūdetis· Et ideo q̄ loq̄
tur lingua·oret vt interp̄tet̄· Nā si orez
lingua·spūs me⁹ orat: me⁹ aūt mea sine
fructu ē· Quid ḡ est: Orabo spū: orabo ⁊
mēte· Psallā spū: psallā ⁊ mēte· Ceterū
si bn̄dixeris spū: q̄s supplet locū idiote:
Q̄uo dicet amē sup̄ tuā bn̄dictiōz: Qm̄
quid dicas nescit· Nā tu quidē bn̄ gr̄as
agis: sed alter nō edificat̄· Gr̄as ago deo
meo ꝙ oīm vr̄m lingua loq̄r· Sz in ec/
clesia volo q̄nq̄z v̄ba sensu meo loq̄ vt ⁊
alios instruā: q̄z decē milia verboꝝ in lin/
gua· Frēs nolite pueri effici sensib⁹ sed
malicia ꝑuuli estote: sensib⁹ autē ꝑfecti
estote· In lege enī scriptū ē: Qm̄ ī alijs
linguis ⁊ ī labijs alijs loq̄r ꝓpl'o huic: et
nec sic exaudiēt me dicit dn̄s· Itaq̄z lin/
gue in signū sūt nō fidelib⁹·sz in fidelib⁹
ꝓphetie āt nō īfidelib⁹·sz fidelib⁹· Si er
go ꝯueniat vniuersa eccīa in vnū et oēs
linguis loquant̄: intrēt autē idiote aut
infideles·nōne dicent: q̄d insanitis: Si
aūt oēs ꝓphetēt·intret aūt q̄s īfidelis vl'
idiota ꝯuincit̄ ab oīb⁹: diiudicat̄ ab oīb⁹
Occulta enī cordis ei⁹ manifesta fiunt:
et ita cadēs in faciē adorabit deū ꝓnunci
ans ꝙ vere deus in vobis sit· Quid er/

go est fratres? Cũ ꝯuenitis vnusquisq̃ vestrũ psalmũ hẽt. doctrinã hẽt. apocalypsim hẽt. linguã habet. interp̃tatõez hẽt oĩa ad edificatõez fiãt. Siue lingua q̃s loquit̃. ꝟm duos: aut vt multũ tres: ⁊ ꝑ partes ⁊ vn⁹ interp̃tet̃. Si aũt non fuerit interpres. taceat in eccĩa: sibi aũt loq̃tur et deo. Prophete autẽ duo aut tres dicãt: ⁊ ceteri diiudicẽt. Qd̃ si alij reuelatũ fuerit sedẽti: prior taceat. Potestis enĩ oẽs ꝑ singulos ꝓphetare vt omẽs discãt ⁊ oẽs exhortent̃. Et spũs ꝓphetaꝝ ꝓphetis subiect⁹ est. Nõ enĩ dissensiõis ẽ deus sed pacis: sicut ⁊ in omĩbꝫ ecclesijs sanctoꝝ doceo. Mulieres in ecclesijs taceãt. Nõ enĩ ꝑmittit̃ eis loqui sed subditas esse: sicut ⁊ lex dicit. Si q̃d aũt volũt discere: domi viros suos interrogẽt Turpe ẽ enĩ mulieri loq̃ ĩ eccl̃ia. An a vobis verbũ dei ꝓcessit: aut in vos solos ꝑuenit? Si q̃s videt̃ ꝓpheta esse. aut spiritualis: cognoscat q̃ scribo vobis: qꝛ dñi sũt mãdata. Si q̃s aũt ignorat. ignorabit̃. Itaq̃ frẽs emulamĩ ꝓphetare. ⁊ loq̃ linguis nolite ꝓhibere. Oĩa aũt honeste et ꝟm ordinẽ fiãt in vobis.

Geñ. 3.

Job. 19.

XV

Notũ aũt vobis facio frẽs euangeliũ qd̃ p̃dicaui vobis qd̃ ⁊ accepistis. in q̃ ⁊ statis. ꝑ qd̃ et saluamĩ. q̃ rõe p̃dicauerim vobis si tenetꝫ: nisi frustra credidistis. Tradidi enĩ vob̃ imp̃mis qd̃ ⁊ accepi qm̃ christ⁹ mortu⁹ est ꝓ peccatis nr̃is ꝟm scripturas: ⁊ qꝛ sepult⁹ ẽ. ⁊ qꝛ resurrexit tertia die ꝟm scripturas. ⁊ qꝛ visus ẽ cephe: ⁊ post h̃ vndecim. Deinde visus ẽ plusq̃ q̃ngẽtis fratribꝫ simul: ex quibꝫ mlti manẽt vsq̃ adhuc: quidã aũt dormierũt. Deinde vis⁹ est iacobo: deinde apl̃is oĩbꝫ. Nouissime aũt oĩm. tanq̃ abortiuo visus est ⁊ mihi Ego enĩ sũ mĩm⁹ apl̃oꝝ. q̃ nõ sũ dignus vocari apl̃s: qm̃ ꝑsecut⁹ sum eccl̃iaꝫ dei. Gr̃a aũt dei sũ id qd̃ sũ. ⁊ gr̃a eius in me vacua nõ fuit: sꝫ abũdanti⁹ illis oĩbꝫ laboraui. Nõ ego aũt: sꝫ gr̃a dei mecũ. Siue. n. ego siue illi: sic p̃dicauim⁹ et sic credidistis. Si aũt christ⁹ p̃dicat̃ ꝙ resurrexit a mortuis: q̃uo quidã dicũt in vobis qm̃ resurrectio mortuoꝝ nõ est? Si autem resurrectio mortuoꝝ nõ est. neq̃ christ⁹ resurrexit: Si aũt christ⁹ non resurrexit inanis ẽ p̃dicatio nr̃a: inanis est et fides vr̃a. Inueniũ aũt ⁊ falsi testes dei: qm̃ testimoniũ dixim⁹ adũsus deũ ꝙ suscitauerit christũ quẽ nõ suscitauit: si mortui nõ resurgũt. Nã si mortui nõ resurgũt neq̃ christ⁹ resurrexit. Q si christus nõ resurrexit vana est fides vestra. Adhuc enĩ estis in pctĩs vr̃is. Ergo ⁊ q̃ dormierũt in christo perierũt. Si in hac vita tm̃ ĩ christo sperãtes sum⁹ miserabiliores sum⁹ oĩbꝫ hoĩbꝫ. Nũc aũt christus resurrexit a mortuis p̃mitie dormiẽtiũ. qm̃ quidẽ ꝑ hoĩez mors ⁊ ꝑ hoĩez resurrectio mortuoꝝ. Et sicut in adã oẽs moriunt̃: ita et ĩ christo oẽs viuificabũt̃ Vn⁹ quisq̃ aũt ĩ suo ordine: p̃mitie christus. Deinde hi q̃ sũt christi q̃ in aduẽtũ eius crediderũt. Deinde finis cũ tradiderit regnũ deo ⁊ p̃ri: cũ euacuauerit oẽz p̃ncipatũ ⁊ ptãtez ⁊ ꝟtutẽ. Oportet aũt illuꝫ regnare: donec ponat oẽs inimicos sub pedibꝫ ei⁹. Nouissime aũt ĩmica d̃struet̃ mors. Oĩa enĩ subiecit sub pedibꝫ eius. Cũ aũt dicat oĩa subiecta sũt ei: sine dubio p̃ter eũ q̃ subiecit ei oĩa. Cũ aũt subiecta fuerint illi⁹ oĩa tũc ⁊ ip̃e fili⁹ subiectus erit illi q̃ subiecit sibi oĩa: vt sit de⁹ oĩa in oĩbꝫ. Alioquin q̃d faciẽt q̃ baptiçãtur ꝓ mortuis? Si oĩno mortui nõ resurgũt: vt q̃d ⁊ baptiçant̃ ꝓ illis? Vt q̃d et nos ꝑiclitamur omĩ hora? Quotidie morior ꝓpter vr̃am gloriã frẽs: quã hẽo in christo iesu dño nr̃o. Si ꝟm hoĩez ad bestias pugnaui ephesi: q̃d mihi ꝓdest si mortui nõ resurgũt. Mãducem⁹ et bibamus: cras enĩ moriem̃. Nolite seduci Corrũpũt mores bonos colloq̃a mala. Euigilate iusti: ⁊ nolite peccare. Ignorantiã enĩ dei quidã hñt. Ad reuerẽtiaꝫ vobis loq̃r. Sꝫ dicit aliq̃s: Q̃uo resurgũt mortui? Quali aũt corpe venient? Insipiẽs tu: qd̃ semĩas nõ viuificat̃ nisi prius moriat̃. Et q̃d semĩas? Non corp⁹ quod futurum est seminas: sed nudum granũ: vtputa tritici. aut alicui⁹ ceteroꝝ

Gal. i. c. Act. 22. b.

Esaie. 22. ⁊. 56.

Deus aũt dat illi corpus sicut vult et vnicuiq; seminũ ppriũ corpus. Nõ omis caro eadẽ caro: sed alia hoim · alia pecor· alia volucrũ, alia aũt pisciũ. Et corpa celestia ⁊ corpa terrestria. Sed alia quidẽ celestiũ gloria: alia aũt terrestrium. Alia claritas solis · alia claritas lune. ⁊ alia claritas stellaruz. Stella enĩ a stella differt in claritate: sic ⁊ resurrectio mortuorũ. Seminat̃ in corruptõe: surget in incorruptõe. Seminat̃ in ignobilitate: surget in glia. Semiat̃ in in firmitate: surget in virtute. Semiat̃ corp̃ aiale· surget corp̃ spũale. Si ẽ corp̃ aiale· ẽ ⁊ spirituale: sicut scriptũ ẽ. Factus ẽ primus hõ adã in aiaz viuẽtez: nouissim⁹ adã in spũm viuificantẽ. sz nõ prius qđ spũale est: sed qđ animale: deinde quod spũale. Primus homo đ terra terren⁹ · secũdus homo đ celo celestis. Qualis terrenus tales ⁊ terreni: ⁊ qualis celestis: tales ⁊ celestes. Igit̃ sicut portauim⁹ imaginez terreni · portem⁹ ⁊ imaginẽ celestis. Hoc aũt dico frẽs: qr caro ⁊ sanguis regnum dei possidere nõ pñt: neqz corruptio ĩ corruptelaz possidebit. Ecce mysteriuz vob dico. Oẽs quidẽ resurgem⁹: sed nõ oẽs immutabimur. In momento · in ictu oculi · in nouissima tuba. Canet enĩ tuba: et mortui resurgẽt incorrupti · ⁊ nos immutabim̃. Oportet enĩ corruptibile hoc induere icorruptõez: ⁊ mortale hoc induere imortalitatẽ. Cũ aũt mortale hoc induerit imortalitatẽ tũc fiet sermo q̃ scriptus est: Absorta est mors in victoria. Ubi est mors victoria tua? Ubi ẽ mors stimul⁹ tuus? Stimulus aũt mortis peccatũ ẽ virtus vero peccati lex. Deo aũt gras: q̃ dedit nobis victoriã p dñm nr̃m iesum christum. Itaqz frẽs mei dilecti: stabiles estote et imobiles: abundãtes in omni ope dñi semp scientes q labor vester nõ est inanis in domino. XVI

D 2. Cor. 9. b. Hiere. 12. puer 22. Gal. 6. b. Gen. i. i. Joh. 3. b.

De collectis aũt que fiũt in scõs sicut ordinaui in ecclesijs galatie: ita et vos facite p vnaz sabbati. Unusquisqz vrm apud se reponat recondẽs quod ei bene placuerit: vt nõ cũ venero tũc collecte fiãt. Cũ aũt psens fuero · quos pbaueritis p epl̃as hos mittã pferre gratiã vraz in hierlm. Q si dignũ fuerit vt ego eam: mecũ ibunt. Veniam aũt ad vos: cũ macedoniã ptrãsiero. Nã macedoniã ptrãsiuo. Apud vos autem forsitan manebo · vel etiã hyemabo vt vos me deducatis quocũqz iero. Nolo. n. vos modo in trãsitu videre. Spero enĩ me aliqntulũ tpis manere apud vos: si dñs pmiserit. Permanebo autez epheſi vsqz ad pentecosten. Ostiũ enim mihi aptum ẽ magnũ et euidẽs: et adũsarij multi. Si aũt venerit timotheus: videte vt sine timore sit apud vos. Opꝰ enĩ dñi opat̃ sicut ⁊ ego. Ne qs ergo illũ spernat. Deducite aũt illũ in pace: vt veniat ad me. Expecto enĩ illũ cũ fratrib⁹. De appollo aũt fratre vobis notũ facio quoniã multũ rogaui euz vt veniret ad vos cũ fratrib⁹ · et vtiqz nõ fuit voluntas eius vt nũc veniret. Veniet aũt cum ei vacuũ fuerit. Vigilate state in fide viriliter agite ⁊ confortamini: oia enĩ vra in charitate fiãt. Obsecro aũt vos fratres · nostis domũ stephane: et fortunati ⁊ achaici · qm̃ sunt primitie achaie · ⁊ in ministerium sanctorũ ordinauerũt seipos vt ⁊ vos subditi sitis eiusmodi · et omni cooperanti et laboranti. Gaudeo aũt in psentia stephane et fortunati et achaici: qm̃ id qđ vobis deerat: ipi suppleuerũt. Refecerũt enĩ et meũ spũm et vrm. Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt. Salutant vos omnes ecclesie asie. Salutat vos in dño multũ aquila: ⁊ prisca cũ domestica sua ecclesia: apud quos ⁊ hospitor. Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicẽ in osculo sancto. Salutatio mea: manu pauli. Si qs nõ amat dominũ nr̃m iesuz christum: sit anathema maranatha. Gratia dñi nr̃i iesu christi vobiscum. Charitas mea cum omnib⁹ vobis in christo iesu. Amen.

Explicit epistola ꝑ Pauli ad Corinthios prima. Incipit prologus in secundã epistolam ad Corinthios.

In secunda ad Corinthios epistola q̃si in parte supiori post tribulationũ suarũ relatões reddit causas q̃re ad eos scd̃o nõ ierit: qm̃ ñ leui mutatõe ꝯsilij fecisse se asserit: sz ne aduẽtu suo tristiciã incurreret: cũ ĩ pctõ ꝑmanere discipulos reperisset. Deinde post agnitos fructꝰ pnĩe recõciliat eũ ecclesie. quẽ in p̃ma ꝓpter fornicationẽ a consortio scõꝝ iusserat amoueri. Tertio cõtra speudo apl'os officij sui dignitatẽ tuet̃. ⁊ noui testamẽti ministros. tanto anteire gr̃a oñdit: q̃to euãgeliuz est lege p̃stãtiꝰ. Immorat̃ etiã ĩ cã illa plurimũ quã breuit̃ ĩ p̃ma ꝯtigerat vt ꝓmpto ac libẽti aĩo necessaria p̃sentꝫ vite nõ habẽtibꝫ largiãt̃: ⁊ vtilitatẽ spũalis cõmertij cõmutẽt p̃sentia cũ futurꝫ. atq̃ abũdantia sua scõꝝ inopiã suppleãt. vt vicissim eoꝝ inopia scõꝝ abũdãtia suppleat̃. In fine repetit qd̃ supius cõtra speudo apostolos egerat ⁊ iactationẽ eoꝝ p̃dicatõesq̃ de se gloriosas vel collata antiq̃tate generis. vel catalogo iniuriarum ac periculorũ suoꝝ euacuat. dicitq̃ eos oparios subdolos q̃ ad imitationẽ sathane transfigurẽt̃ in apl'os christi. sub p̃dicationis spe lucra pecuniaria queq̃ sectantes.

Incipit argumentũ.

Post actã a corĩthijs pnĩaz ꝯsolatoriã scribit eis epl'az apostolus a troade ꝑ titũ. ⁊ collaudãs eos. hortat̃ ad meliora: contristatos quidem eos: sed emendatos ostendens.

Explicit argumeutuz. Incipit epistola Pauli ad Corinthios secũda. Cap̃. I

Paulus apostolus christi iesu ꝑvolũtatẽ dei ⁊ timotheꝰ frater ecclesie dei q̃ est corinthi cũ oĩbꝫ sanctꝫ qui sũt in vniuersa achaia: Gratia vob̃ et pax a deo patre nostro ⁊ dño iesu christo. Benedictus deus et pater dñi nr̃i iesu christi. pater misericordiarũ ⁊ deꝰ totius ꝯsolatõis. qui cõsolat̃ nos in omĩ tribulatione nostra: vt possimꝰ ⁊ ipsi consolari eos qui in oĩ p̃ssura sũt ꝑ exhortatõnem qua exhortamur ⁊ ipsi a deo: qm̃ sicut abũdant passiões christi ĩ nob̃. ita ⁊ ꝑ christũ abũdat ꝯsolatio nr̃a. Siue ãt tribulamur ꝓ vr̃a exhortatiõe et salute. siue ꝯsolam̃ ꝓ vr̃a ꝯsolatiõe siue exhortamur ꝓ vr̃a exhortatiõe et salute. q̃ opat̃ tolerãtiã earũdẽ passionũ q̃s ⁊ nos patimur vt spes nr̃a firma sit ꝓ vobis. scientes qm̃ sicut socij passionum estis: sic eritis ⁊ ꝯsolatõis. Nõ enĩ volumꝰ ig̃rare vos fratres d̃ tribulatiõe nr̃a q̃ facta est ĩ asia qm̃ sup̃ modũ g̃uati sumꝰ sup̃ vtutẽ: ita vt tederet nos etiaz viuere. Sed ipi iu nobisipsis respõsũ mortꝫ habuimꝰ vt non simꝰ fidẽtes in nob̃. sed in deo q̃ suscitat mortuos: q̃ de tãtis ꝑiculis nos eripuit ⁊ eruit: ĩ quẽ spamꝰ: qm̃ ⁊ adhuc eripiet. adiuuãtibꝫ vobis ĩ oratiõe ꝓ nobis: vt ex multarũ ꝑsonis faciez eiꝰ q̃ in nob̃ est donatiõis. ꝑ multos gr̃e agãtur ꝓ nobis. Nã gl'ia nr̃a b̃ est testimoniũ ꝯsciẽtie nr̃e. ꝙ ĩ simplicitate cordis ⁊ sinceritate dei. et nõ in sapĩa carnali. sed ĩ gr̃a dei ꝯuersati sumꝰ inb̃ mũdo. abũdãtius autẽ ad vos. Non enĩ alia scribimꝰ vob̃ q̃ que legistis ⁊ cognouistis. Spero autem ꝙ vsq̃ in finẽ cognoscetis. sic ⁊ cog̃uististis nos ex ꝑte: q̃ gl'ia vr̃a sumꝰ. sic ⁊ vos nr̃a ĩ die dñi nr̃i iesu christi. Et hac ꝯfidẽtia volui priꝰ venire ad vos vt scd̃az gratiã haberetis ⁊ ꝑ vos trãsirẽ in macedoniã. ⁊ iteꝝ a macedonia venirẽ ad vos et a vobis deduci in iudeã. Cũ g̃ hoc voluissez: nũquid leuitate vsus suz? Aut q̃ cogito s̃m carnẽ cogito. vt sit apud me: est et nõ? Fidelis aũt deꝰ. q̃ s̃mo noster qui fuit apud vos. nõ ẽ in illo. est ⁊ non sed ẽ in illo est. Dei enĩ filius iesus christus q̃ in vobis ꝑ nos p̃dicatus ẽ. ꝑ me ⁊ siluanũ et timotheũ: nõ fuit in illo est et nõ: sz est in illo fuit. Quotq̃t enĩ ꝓmissiones dei sunt: in illo est. Ideo ⁊ per ip̃m amẽ deo ad gl'iaz vestrã. Qui autẽ cõfir-

mat nos vobiscū in christo: et qui vnxit
nos deus. et qui signauit nos ⁊ dedit pi
gnus spūs ī cordibꝫ nostris. Ego autez
testem deū inuoco in animā meā. ꝙ par
cens vobis nō veni vltra corinthū: non
qꝛ dñam̄ fidei vr̄e. sed adiutores sumus
gaudij vr̄i. Nam fide statis. II

A Statui aūt hoc ip̄m apud me: ne
iterū in tristicia venirē ad vos.
Si enī ego ꝯtristo vos: et q̄s ē
q̄ me letificet nisi q̄ ꝯtristat̄ ex me. Et h̄
ip̄m scripsi vobis vt nō cū venero tristi
ciā sup̄ tristiciā habeaz de quibꝫ oportue
rat me gaudere: ꝯfidēs in oībꝫ vobis. qꝛ
B meū gaudiū oīm vr̄m ē. Nā ex multa tri
bulatōe et angustia cordis scripsi vobis
p̄ multas lachrymas: nō vt ꝯtristemini:
sed vt sciatis quā charitatē habeā abun
dantius in vobis. Si q̄s aūt ꝯtristauit
me. nō me ꝯtristauit: sed ex p̄te: vt ñ one
rem oēs vos. Sufficit illi q̄ eiusmodi ē
obiurgatio hec q̄ fit a pluribꝫ. ita vt ecō
trario magis donet̄ ⁊ ꝯsolemini: ne for
te abūdātiori tristicia absorbeat̄ qui eius
modi ē. Propter qd̄ obsecro vos: vt cō
firmetis ī illū charitatē. Ido enī et scri
psi vobis vt cog̊scā exp̄imētū vr̄m: an in
oībꝫ obediētes sitis. Cui aūt aliq̄d dona
C stis: ⁊ ego. Nam ⁊ ego qd̄ donaui si q̄d do
naui p̄pter vos in p̄sona christi: vt non
circūueniam̄ a sathana. Non enī ignora
mus cogitatōes eiꝰ. Cū venissez aūt tro
adē p̄pter euāgeliū christi: vt ostiū mihi
ap̄tū eēt ī dño: nō habui req̄ez spūi meo
eo ꝙ nō īuenerim titū frēz meū: sz vale
D faciēs eis. p̄fectꝰ sū in macedoniā. Deo
aūt gr̄as q̄ semp̄ triūphat nos ī christo
iesu et odorē noticie sue manifestat per
nos in oī loco: qꝛ christi bonꝰ odor sumꝰ
deo in his q̄ salui fiūt: ⁊ in his q̄ pereūt.
Alijs quidē odor mortis in mortē: alijs
aūt odor vite ī vitā. Et ad h̄ q̄s tā idone
neꝰ? Nō enī sumꝰ sic̄ plurimi adulteran
tes verbū dei. sz ex sinceritate sicut ex deo
corā deo in christo loquimur. III

A Incipimus iterꝫ nosmetip̄os cō
mendare. Aut nūquid egemus
sicut quidā cōmendaticijs epi
stolis ad vos: aut ex vobis? Epl̄a nostra
vos estis scripta in cordibꝫ nr̄is. q̄ scit̄ et
legit̄ ab oībꝫ hoībꝫ: manifestati: qm̄ epl̄a
estis christi ministrata a nobis. ⁊ scripta
nō atramēto sz spū dei viui: nō in tabul̄
lapideis: sed ī tabulis cordis carnalibus
Fiduciā aūt talē habemꝰ p̄ christū ad de Heb. 4. d.
um: nō ꝙ sufficiētes simꝰ cogitare aliq̄d
a nobis q̄si ex nobis: sed sufficientia nr̄a
ex deo ē. Qui ⁊ idoneos nos fecit mini
stros noui testamēti: nō lr̄a: sz spū. Litte
ra enim occidit: spūs aūt viuificat. Q si
ministratio mortis litteris d̄formata in
lapidibꝫ: fuit in gl̄ia ita vt nō possent in
tendere filij isrl̄ in faciē moysi p̄pter glo
riā vultꝰ eius q̄ euacuat̄ qūo nō magis
mīstratio spūs erit in gl̄ia? Nā si mīstra
tio dānatōis in gl̄ia ē. multomag̊ abun
dat mīsteriū iusticie in gl̄ia. Nā nec glo
rificatū ē qd̄ claruit ī hac p̄te: p̄pter excel
lentē gl̄iaz. Si enī qd̄ euacuat̄. p̄ gl̄iam
est: multomagis qd̄ manet in gl̄ia ē. Ha
bētes igit̄ talē spez multa fiducia vtim̄.
Et nō sicut moyses ponebat velamē su
per faciē suā vt nō intēderent filij israel
in faciē eius qd̄ euacuat̄: sz obtusi sunt
sensus eorꝫ. Vsqꝫ in hodiernū diē idip̄m
velamē in lectōe veter̄ testamēti manet
nō reuelatū: qd̄ in christo euacuat̄: sz vs
qꝫ in hodiernū diē cū legit̄ moyses. vela
men positū ē sup̄ cor eorū. Cum aūt con
uersus fuerit ad deū. auferetur velamē
Dñs aūt spūs ē. Vbi aūt spūs dñi ibi li
bertas. Nos vero oēs reuelata facie glo
riā dñi speculantes: in eandē imaginem
transformamur a claritate in claritatez
tanq̄z a domini spiritu. IIII

A Ideo h̄ntes hāc ammīstratiōez
iuxta qd̄ misericordiā ꝯsecuti su
mus: nō deficimꝰ. sed abdicamꝰ
occulta de decoris. nō ambulātes ī astu
tia. neqꝫ adulterātes verbū dei. sz in ma
nifestatōe veritatis cōmēdātes nosme
ip̄os ad oēm conscientiā hoīm coraz de t
Q si etiā opertū ē euangeliū nr̄m: ī his
qui pereūt ē opertū: in quibꝫ deus huius
seculi excecauit mētes infideliū. vt non
fulgeat illuminatio euāgelij glorie chri

ſit qui eſt imago dei. Nō ei nosmetipos
p̄dicam⁹: ſz ihesū christū dñm nr̄m. Nos
aūt seruos vros p ihesuz: qm̄ de⁹ q̄ dixit
d̄ tenebris lucē splēdescere. ipe illuxit in
cordib⁹ nostris ad illuminatōez scientie
claritatis dei in facie christi iesu. Habe/
mus aūt thesaurū istuz in vasis fictili/
bus: vt sublimitas sit virtutis dei: et nō
ex nobis. In oīb⁹ tribulatōez patimur:
sed nō angustiamur. Aporiamur: ſz non
destituimur. Persecutōez patim̄: sed nō
derelinquimur. Humiliamur: ſz nō con
fundimur. Deiscimur: ſz nō perim⁹. Sē
per mortificatōez iesu christi in corpe no
stro circūferētes: vt et vita iesu manife/
stet in corpib⁹ nr̄is. Semp enī nos qui
viuimus in morte tradimur ꝓpter iesū
vt et vita iesu manifestetur in carne nr̄a
mortali. Ergo mors in nobis opat: vita
aūt in vobis. Hñtes aūt eundē spūm fi
dei ſicut scriptū est/credidi ꝓpter qd̄ lo/
cutus sū. et nos credim⁹: ꝓpter qd̄ et loq
mur: sciētes qm̄ q̄ suscitauit ihesuz. et nos
cū iesu suscitabit. et cōstituet vobiscum
Oia enī ꝓpter vos: vt gratia abūdās p
multos in gratiarū actōe abūdet in glo/
riā dei. Propter qd̄ nō deficim⁹. Sed li
cet is qui foris ē noster hō corrūpat: tn̄
is qui intus ē renouat de die in diē. Id
enī q̄d in p̄nti ē momētaneū et leue tri/
bulatōis nr̄e: supd̄ modū in sublimitate
eternū glie pōdus opat in nobis: nō ptē/
plātib⁹ nobis q̄ vident: ſz q̄ nō videtur.
Que enī vident: tpa lia sunt. que autez
non vident: eterna sunt. V

Scimus enī: qm̄ ſi terrestris do/
mus nostra huius habitationis
dissoluat: q̄ edificatiōem ex deo
habemus domū nō manufactā: ſz eternā
in celis. Nam et in hoc ingemiscim⁹ ha/
bitationē nr̄am que de celo ē supindui
cupiētes: ſi tn̄ vestiti et nō nudi inuenia/
mur. Nā et q̄ sum⁹ in hoc tabernaculo. in
gemiscimus grauati: eo q̄ nolum⁹ expo
liari. ſz supuestiri: vt absorbeat qd̄ mor/
tale ē a vita. Qui aūt efficit nos in hoc
ipm̄ deus. q̄ dedit nobis pign⁹ spūs. Au
dētes igit semp et sciētes: qm̄ dū sumus
in hoc corpe. pegrinamur a dño. ꝑ fi/
dem enī ambulam⁹ et nō p speciem. Aude/
mus aūt et bonā volūtate habem⁹ magis
pegrinari a corpe et p̄sentes esse ad dñm
et ideo ꝓtendim⁹ siue absentes siue pre/
sentes placere illi/ Oēs enī nos mani/ Ro. 14. c.
festari oportet añ tribunal christi: vt re/
ferat vnusq̄sq; ꝓpria corpis ꝓut gessit ſi
ue bonū siue malū. Scientes ergo timo
rē dñi hoīb⁹ suademus. deo aūt manife
sti sum⁹. Spero aūt et in ꝓscientijs vris
manifestos nos esse. Nō iter cōmenda/
mus nos vobis: ſz occasiōez dam⁹ vobis
gloriādi p nobis: vt habeat⁹ ad eos q̄ in fa
cie gloriant⁹ et nō in corde. Siue enī me
te excedim⁹ deo: siue sobrij sum⁹ vobis
Charitas enī christi urget nos estiman
tes hoc: qm̄ ſi vn⁹ p oīb⁹ mortu⁹ ē: g̈ oēs
mortui sūt. Et p oīb⁹ mortu⁹ ē christus
vt et q̄ viuūt: iā nō sibi viuāt. ſz ei q̄ p ipis
mortuus ē et resurrexit. Itaq; nos ex hō
neminē nouim⁹ ſm carnē Et ſi ꝓgnoui
mus ſm carnē christū: ſz nūc iā nō noui
mus. Si qua g̈ in christo noua creatu/
ra: vetera trāsierūt/ecce facta sūt oia no/ Esaie. 43.
ua. Oia aūt ex deo q̄ nos reconciliauit ſi/ Apoc. 21. a.
bi p christū: et dedit nobis misteriū recō
ciliatōis. Qm̄ quidē de⁹ erat in christo
mundū reconciliās sibi: nō reputās illis
delicta ipor: et posuit in nobis verbū re
cōciliatōis. Pro christo ergo legatione
fungim̄ tāq; deo exhortāte p nos. Obse
cram⁹ p christo. reconciliamini deo. Eum q̄
nō nouerat pctm̄ p nobis peccatū fecit
vt nos efficerem̄ iusticia dei in ipo. VI

Hortamur aūt et exhortamur ne A
in vacuum gr̄am dei recipiatis.
Ait enī/ Tpe accepto exaudiui Esaie. 49.
te et in die salutis audiui te. Ecce nūc
tempus acceptabile: ecce nunc dies sa/ B
lutis. Nemini dantes vllam offensio/
nē: vt nō vituper⁹ ministeriū nr̄m/ ſz in i. Cor. 4. a.
omīb⁹ exhibeamus nosmetipos sicut dei ſ. ii. c. i. Timot.
ministros. In multa patiētia. in tribu/ 3. c.
latōib⁹. in necessitatib⁹. in angustijs. in
plagis. in carceribus. in seditōib⁹. in labo/
ribus. in vigilijs. in ieunijs. In castita
te. in sciētia. in longanimitate. in suaui/

tate·in spūsancto·in charitate non ficta
in verbo veritatis·in virtute dei·Per ar
ma iusticie·a dextris et a sinistris. Per
gloriā et ignobilitatē:ꝑ infamiā ⁊ bonaꝫ
famā. Ut seductores et veraces: sicut q̄
ignoti ⁊ cogniti. Quasi moriētes ⁊ ecce
viuim⁹:vt castigati ⁊ nō mortificati:q̄si
tristes·semꝑ aūt gaudētes·sicut egētes
multos aūt locupletantes:tanq̄ꝫ nihil
hn̄tes ⁊ oīa possidentes. Os nr̄m patet
ad vos o corinthij:cor nr̄m dilatatū est.
Nō angustiamī in nobis:angustiamini
aūt in visceribꝫ vr̄is. Eandē aūt haben
tes remuneratōeꝫ:tanq̄ꝫ filijs dico:dila
tamini ⁊ vos. Nolite iugū ducere cū in
fidelibꝫ. Que enī ꝑticipatio iusticie cuꝫ
iniq̄tate:aut q̄ societas luci ad tenebras
Que aūt ꝯuentio christi ad belial? Aut
que pars fideli cū infideli? Qui aūt con
sensus tēplo dei cū idolis. Vos enī estis
tēplū dei viui·sicut dicit deus:qm̄ inha
bitabo in illis ⁊ inambulabo inter eos:et
ero illoꝝ deus·et ipi erūt mihi populus
Propter quod exite de medio eoꝝ· et se
paramini dicit dn̄s:⁊ īmundū ne tetige
ritis:et ego recipiā vos·⁊ ero vobis in
patrē·et vos eritis mihi in filios et fili
as·dicit dn̄s omnipotens. VII

Has ergo habentes ꝓmissiones
charissimi mūdem⁹ nos ab oī
inquinamēto carnis ⁊ spūs ꝑfi
ciētes sanctificatōeꝫ in timore dei. Capi
te nos. Neminē lesim⁹:neminē corrūpi
mus:neminē circūuenim⁹. Nō ad cōdē
nationē vr̄am dico. Predixim⁹ enim q̄
in cordibꝫ nr̄is estis ad cōmoriendū ⁊ ad
conuiuendū. Multa mihi fiducia ē apd̄
vos:multa mihi gloriatio ꝓ vobis. Re
pletus suꝫ ꝯsolatōe:suꝑabundo gaudio
in omī tribulatōne vr̄a. Nā ⁊ cū venisse
mus in macedoniā nullā requiē habuit
caro nr̄a:sꝫ oēꝫ tribulatōeꝫ passi sumus.
Foris pugne:intus timores. Sꝫ qui cō
solat̄ hoīes·ꝯsolatus est nos de⁹ in aduē
tu titi. Nō solū aūt in aduētu ei⁹: sꝫ etiā
in ꝯsolatōe qua ꝯsolatus ē in vobis refe
rens nobis vr̄m desideriū·vr̄m fletum·
vestrā emulatōeꝫ ꝓ me:ita vt magꝫ gau
derem. Quoniā et si ꝯtristaui vos ī epi
stola non me penitet. Et si peniteret vi
dens q̄ epl̄a illa ⁊ si ad horā vos ꝯtrista
uit:nuc gaudeo nō qꝛ ꝯtristati estis·sed
qꝛ ꝯtristati estis ad pn̄iaꝫ. Cōtristati enī
estis s̄m deū vt ī nullo detrimētū patia
mini ex nobis. Que enī s̄m deum tristi
tia est penitētiā in salutē stabilē opat̄:se
culi aūt tristicia mortē opat̄. Ecce enī h̄
ipm̄ s̄m deū ꝯtristari vos· quātā in vo
bis opat̄ sollicitudinē:sed defensiōeꝫ·sed
indignationē·sed timorē·sed desideriuꝫ
sed emulationē·sꝫ vindictā. In oībꝫ ex
hibuistis vos in contaminatos esse ne
gocio. Igit̄ ⁊ si scripsi vobis:non ꝓpter
eū qui fecit iniuriā·nec ꝓpter eū qui pas
sus ē.sed ad manifestādaꝫ sollicitudineꝫ
nr̄aꝫ quā habem⁹ ꝓ vobis corā deo Ido
ꝯsolati sumus. In ꝯsolatiōe aūt nostra
abūdantius magis gauisi sum⁹ suꝑ gau
dio titi·qꝛ refect⁹ ē spūs ei⁹ ab oībꝫ vob
Et si q̄d apud illū de vobis gl̄iat⁹ sū nō
suꝫ ꝯfusus:sed sicut oīa vobis in verita
te locuti sum⁹·ita ⁊ gl̄iatio nr̄a q̄ fuit ad
titū veritas facta ē. Et viscera eius abū
danti⁹ in vobis sunt: reminiscētis oīm
vr̄m obediētiā:quō cū timore ⁊ tremo
re excepistis illum. Gaudeo q̄ in omni
bus confido in vobis. VIII

Notaꝫ aūt facim⁹ vobis fratres
gr̄am dei que data ē in ecclesijs
macedonie:⁊ q̄ in multo experi
mento tribulatōis abūdātia gaudij ipo
rum fuit·et altissima pauꝑtas eoꝝ abū
dauit in diuitias simplicitatis eorum.
Quia s̄m virtutē testimoniuꝫ illis red
do ⁊ suꝑ v̄tutē volūtarij fuerūt:cū mul
ta exhortatōe obsecrātes nos gr̄am ⁊ cō
municatōeꝫ mīsterij q̄d fit in scōs. Et n̄
sicut sperauim⁹:sꝫ semetipos dederūt:ꝑ
mū dn̄o·deinde nobis ꝑ volūtatem dei:
ita vt rogarem⁹ titū vt quēadmodū ce
pit ita ⁊ ꝑficiat in vobis etiaꝫ gr̄am istā.
Sed sicut in oībꝫ abūdatis fide ⁊ s̄mo
ne ⁊ sciētia ⁊ oī sollicitudine: insuper et
charitate vr̄a in nos· vt ⁊ in hac gratia
abūdetis. Nō quasi imperās dico:sed ꝑ
alioꝝ sollicitudinē etiā vr̄e charitatꝫ in

C
Ecc̄ꝫ·iꝫ·Gal̄·5·a·Act̄ꝫ·15·a·
D
i·Cor̄ꝫ·3·c·et 6·d·
A
B
i·Pe·2·c·Ja·5·c·
D
A
B

Ro.10.c. Ja.1.a. geniū bonū cōprobās/. Scitis enī grāz dñi nr̄i iesu christi: qm̄ ꝓpter vos egen⁹ factus ē cū esset diues: vt illi⁹ inopia vos diuites essetis. Et ꝯsiliū in hoc do. Hoc eī vobis vtile ē: q̄ nō solū facere sz et velle cepistis ab anno priore. Nunc vero ⁊ facto ꝑficite. vt quēadmodū ꝓmpt⁹ ē animus volūtatis: ita sit ⁊ ꝑficiēdi ex eo qd̄ habetis. Si enī voluntas ꝓmpta ē: ꝑm id qd̄ hēt. accepta ē. nō ꝑm id qd̄ nō hēt. Nō enī vt alijs sit remissio: vobis autez tribulatio: sz ex eq̄litate in pn̄ti tpe. vr̄a abūdantia illoꝝ inopiā suppleat. vt ⁊ illoꝝ abūdātia vr̄e inopie sit supplemētū vt fiat equalitas sicut scriptum ē: Qui multū. nō abūdauit. ⁊ qui modicū non minorauit. Grās aūt ago deo q̄ dedit eādem sollicitudinē ꝓ vobis in corde titi: qm̄ exhortationē quidē suscepit: sz cū sollicitor esset. sua volūtate ꝓfect⁹ ē ad vos Misim⁹ etiā cū illo fratrem nr̄m: cuius laus ē in euāgelio ꝑ oēs ecclesias. Non solū aūt. sed et ordinatus est ab ecclesijs comes ꝑegrinatōis nostre in hāc grām que ministrat̄ a nobis ad dñi gloriā ⁊ destinatā volūtatē nostrā. Deuitātes hoc ne q̄s nos vituperet in hac plenitudine que ministrat̄ a nobis in dñi gl̄iaz/ Prouidemus enī bona: nō solū corā deo: sed etiā corā hoībꝫ. Misim⁹ aūt cū illis frēz nr̄m quē ꝓbauim⁹ in multis sepe sollicitū esse. nūc aūt multo sollicitiorē: ꝯfidētia multa in vos: siue ꝓ tito q̄ est socius meus. ⁊ in vobis adiutor: siue frēs nr̄i apl̄i eccl̄iaꝝ gl̄ie christi. Ostēsionē g̃ q̄ ē charitatis vr̄e ⁊ nr̄e gl̄ie ꝓ vobis: ī illos ostēdite in faciē ecclesiarū.

IX

Nam de ministerio qd̄ fit in sanctos: ex abūdanti est mihi scribere vobis. Scio enī ꝓmptū animum vr̄m ꝓ quo de vobis glorior apud macedones: qm̄ et achaia parata est ab āno p̄terito. et vr̄a emulatio ꝓuocauit plurimos. Misimus aūt fratres: vt ne quod gloriamur de vobis euacuet̄ ī hac ꝑte: vt quēadmodū dixi parati sitis: ne cū venerint macedones mecū. et īuenerint vos imparatos: erubescam⁹ nos vt nō dicamus vos in hac substantia. Necessariū ergo existimaui rogare fratres vt p̄ueniant ad vos. ⁊ p̄parēt repromissam bn̄dictionē hāc paratā eē. sic quasi bn̄dictionē: nō q̄si auariciā. Hoc aūt dico/ Qui parce seminat parce et metet. et qui seminat in benedictōibꝫ. de bn̄dictōibꝫ et metet. Unusquisqꝫ ꝓut destinauit in corde suo nō ex tristitia aut ex necessitate/ Hilarē enī datorē diligit deus Potēs est aūt de⁹ oēz gratiā abūdare facere in vobis vt in omnibꝫ semꝑ omnē sufficiētiā habentes abundetis in omne opus bonū: sicut scriptū ē/ Dispersit dedit pauperibꝫ iusticia eius manet in seculū seculi. Qui aūt āministrat semē seminātī. ⁊ panē ad māducandū p̄stabit. Et multiplicabit semē vr̄m. et augebit incremēta frugū iusticie vr̄e: vt in oībꝫ locupletati abūdetis in omnē simplicitatē: q̄ opat̄ ꝑ nos gratiaꝝ actionem deo Quoniā misteriū hui⁹ officij nō solum supplet ea que desūt sanctis. sz etiā abūdat ꝑ multas gratiaꝝ actōes in dño per ꝓbationē misterij hui⁹: glorificātes deū in obediētia ꝯfessionis vr̄e in euangelio christi ⁊ simplicitate cōicatōis vr̄e in illos ⁊ in oēs. et in ip̄oꝝ obsecratione pro vobis. desiderātiū vos ꝓpter eminētez grām dei in vob̄. Gratias ago deo super inenarrabili dono eius.

X

Ipse aūt ego paul⁹ obsecro vos ꝑ mansuetudinē ⁊ modestiam christi: qui in facie quidē humilis sum inter vos: absens autē confido in vobis. Rogo aūt vos ne presens audeā ꝑ eam confidentiā qua existimor audere in quosdā: qui arbitrant̄ nos tanq̄ ꝑm carnē ambulem⁹. In carne enī ambulātes: nō tn̄ ꝑm carnē militam⁹. Naz arma militie nostre nō carnalia sūt: sed potentia deo ad d̄structionē monitionū ꝯsilia destruētes et oēm altitudinē extollentē se aduersus scientiā dei. ⁊ in captiuitatē redigētes oēm intellectū in obsequiū christi. ⁊ in ꝓmptu habētes vlcisci oēm inobediētiā: cum impleta fuerit vestra obedientia. Que ꝑm faciem sunt vi

B

ꝓu.22.i. Cor. 15.d. Gal.6.b. Hiere.12.

C

Ecc.35.

ps.cxi.

D

A

B

dete. Si quis ꝯfidit christi esse hoc cogi
tet iterũ apud se: qꝛ sicut ⁊ ipe christi est.
C ita ⁊ nos. Nã ⁊ si ampli⁹ aliq̃d gloriatus
fuero de ptãte nr̃a quã dedit nob̃ dñs in
edificationẽ ⁊ nõ in destructionẽ vr̃am
nõ erubescã. Ut aũt non existimer tanq̃z
terrere vos ꝑ epl'as: qm̃ q̃dẽ epl'e inq̃unt
graues sunt ⁊ fortes: pñtia aũt corpo/
ris infirma. ⁊ sermo ꝯtẽptibilis h̃ cogi/
tet q̃ eiusmodi ẽ: qꝛ q̃les sumus verbo ꝑ
epl'as absentes: tales ⁊ pñtes ĩ facto Nõ
enĩ audem⁹ inserere aut cõparare nos q̃
busdã q̃ seipos cõmẽdãt sꝫ ipi ĩ nob̃ nos/
metipos metiẽtes. ⁊ cõparãtes nosmet
Eph. 4. a. ipos nobis // Nos aũt nõ ĩ immẽsuꝫ glo
Apoc. 21. c. riabimur: sꝫ ꝟm mẽsurã regule q̃ mẽsus
ẽ nobis deus mẽsurã ꝑtingendi vsq̃z ad
D vos Nõ eĩ q̃si nõ ꝑtigẽtes ad vos supex
tẽdim⁹ nos. Usq̃z ad vos enĩ ꝑuenim⁹
in euãgelio christi: nõ in ĩmensuꝫ gloriã
tes in alienis laboribꝫ Spez aũt hñtes
crescẽtis fidei vr̃e. in vobis magnifica
ri ꝟm regulã nr̃am ĩ abũdantia: etiã ĩ illa
que vltra vos sunt euãgeliçare nõ ĩ alie
na regula ĩ his que ꝑparata sunt gloria
i. Cor. 1. d. ri // Qui aũt gloriat̃ in dño glorie t̃. Non
Hiere. 9. enĩ qui seipm cõmendat ille ꝓbatus ẽ:
sꝫ quẽ deus commendat. XI
A Utinã sustineretis modicũ quid
insipiẽtie mee: sed et supporta/
te me. Emulor enĩ vos dei emu
latione despõdi enĩ vos vni viro v̄ginẽ
castã exhibere christo. Timeo autẽ ne si/
cut serpẽs seduxit euã astutia sua ita cor
rũpant̃ sensus vr̃i. ⁊ excidãt a simplicita
te que ẽ in christo iesu. Nã si is qui venit
aliũ christũ ꝑdicat quẽ nõ ꝑdicauimus
aut aliũ spm̃ accipitis quẽ nõ accepistis
aut aliud euãgeliũ q̃d nõ recepistis: re/
cte pateremini. Existimo eniꝫ nihil me
minus fecisse a magnis apl'is. Nã et si
imperitus sermone: sꝫ nõ sciẽtia. In oĩ/
bus aũt manifestus suꝫ vobis. Aut nũ/
quid peccatũ feci meipm humilians: vt
B vos exaltemini? Qm̃ gratis euãgelium
dei euãgeliçaui vobis. alias ecclesias ex
poliaui accipiẽs stipendiũ ad ministeriũ
vestrũ. et cũ essem apud vos et egerem
nulli onerosus fui. Naꝫ q̃d mihi deerat
suppleuerũt fratres qui venerũt a mace
donia ⁊ in oĩbꝫ sine onere me vobis ser/
uaui et seruabo. Est veritas christi ĩ me:
qm̃ hec gloriatio nõ infringet̃ in me ĩ re
gionibꝫ achaie Quare? Quia nõ diligo
vos: Deus scit. Quod aũt facio: ⁊ faciã.
vt amputẽ occasionẽ eoꝝ. qui volũt oc/
casionẽ: vt in q̃ gloriant̃ ĩueniant̃ sicut
et nos. Naꝫ eiusmodi pseudo apl'i sunt
oparij subdoli: trãsfigurãtes se ĩ aposto
los christi. Et nõ mirũ: Ipe enim satha
nas trãsfigurat se in angelum lucis Nõ
est ergo magnum si mĩstri ei⁹ transfign
rent̃ velut mĩstri iusticie quoꝝ finis erit
ꝟm opa ipoꝝ. Iteruꝫ dico: ne q̃s me pu
tet insipiẽtẽ esse. Alioquin velut insipiẽ
tem accipite me: vt et ego modicũ quid
glorier. Q̃d loquor nõ loq̃r ꝟm deũ. sꝫ q̃
si ĩ insipiẽtia: ĩ hac substãtia glorie. Qm̃
multi gloriant̃ ꝟm carnẽ. ⁊ ego gloriabor
Libẽter enĩ suffertis insipiẽtes: cũ sitis
ipsi sapientes. Sustinetis enĩ si q̃s vos
in seruitutẽ redigit. si q̃s deuorat. si quis
accipit. si quis extollit̃. si q̃s in faciez vos
cedit. Scdm ignobilitatẽ dico: q̃si nos
infirmi fuerim⁹ in hac ꝑte. In quo quis
audet. ĩ insipiẽtia dico. audeo ⁊ ego He
brei sũt et ego: Israelite sũt. ⁊ ego. Se/
men abrae sunt et ego // Ministri christi i. Cor. 4. a.
sunt et ego. Ut minus sapiẽs dico. plus s. 6. a.
ego: In laboribꝫ plurimis. in carceribꝫ i. Timo. 3. c.
abũdantius. in plagis supra moduꝫ. in
mortibꝫ frequẽter. A iudeis quinquies
quadragenas vna minus accepi. Ter
virgis cesus suꝫ. semel lapidatus sũ. ter
naufragium feci. Nocte ⁊ die in ꝓfundo
marꝫ fui. In itineribꝫ sepe. periculis flu
minũ. periculis latronũ. periculis ex ge/
nere. periculis ex gẽtibus. periculis in ci
uitate. periculis in solitudine. periculis
in mari. periculis in falsis fratribꝫ // In 2. Thessal. 3. b.
labore ⁊ erũna. in vigilijs multis. In fa Deut. 28.
me ⁊ siti. in ieiunijs multis. In frigore
et nuditate. ꝑter illa que extrinsec⁹ sunt
instãtia mea q̃tidiana. sollicitudo omni
um ecclesiarũ. Quis infirmat̃. ⁊ ego nõ
infirmor? Quis scãdaliçatur ⁊ ego non

vror: Si gloriari oportet. que infirmita
tis mee sunt gloriabor. Deus et pater dñi
nr̄i iesu christi scit q̄ est bñdictus ī secula q̄
non mentior. Damasci p̄positus gentis
arethe regis custodiebat ciuitatē dama-
scenorū vt me cōprehēderet / et per fene
strā in sporta dimissus sum per murum
et sic effugi manus eius.

XII

Si gloriari oportet: non expedit
quidē. Veniā aūt ad visiones et
reuelatōes dñi. Scio hoīem in
christo ante annos quattuordecim siue
in corpe siue extra corpus nescio: deus scit:
raptū huiusmodi vsq̄ ad tertiū celum.
Et scio huiusmodi hominē siue in cor-
pore siue extra corpus nescio deus scit: qm̄
raptus est in paradisum. et audiuit ar-
cana verba que non licet homini loqui.
Pro huiusmodi gloriabor. p me aūt ni-
hil nisi in infirmitatib̄ meis. Nam et si
voluero gloriari: non ero insipiēs. Ve-
ritatē eniz dicā. Parco aūt: ne quis me
existimet supra id quod videt in me. aut
audit aliq̄d ex me. Et ne magnitudo re
uelationū extollat me: datus ē mihi sti-
mulus carnis mee angelus sathane qui
me colaphiçet. Propter qd̄ ter dñm ro
rogaui vt discederet a me: et dixit mihi
/ Sufficit tibi gratia mea. Nam virtus
in infirmitate p̄ficit. Libenter igit̄ gloria
bor in infirmitatib̄ meis: vt inhabitet
in me virtus christi. Propter quod pla
ceo mihi in infirmitatib̄ meis: in cōtu-
melijs. in necessitatib̄. in p̄secutionib̄.
in angustijs p christo. Cuz enī infirmor
tūc potēs suz. Factus sum insipiēs: vos
me coegistis. Ego enī a vobis debui cō-
mendari. Nihil enī minus feci ab his q̄
sunt supra modū apl̄i. Taz et si nihil suz
signa tñ apostolatus mei facta sunt sup
vos in omni patiētia. in signis et p̄digijs
et virtutib̄. Quid est enī quod minus
habuistis p̄ ceteris ecclesijs: nisi qd̄ ego
ip̄e nō grauaui vos? Donate mihi hāc
iniuriā. Ecce tertio hoc paratus sum ve
nire ad vos et nō ero grauis vobis. Nō
enī quero que vr̄a sunt sed vos. Nec enī
debent filij parētib̄ thesauriçare. sz parē-
tes filijs Ego aūt libentissime impēdam
et supimpēdar ego ip̄e p aīab̄ vestris. li
cet plus vos diligēs. minus diligar. Sz
esto. Ego vos nō grauaui: sed cū essem
astutus dolo vos cepi. Nūquid p aliquē
eoruz quos misi ad vos circūueni vos.
Rogaui titū et misi cū illo fratrē. Nun-
quid titus vos circūuenit? Nōne eodez
spū ambulauimus? Nōne eisdē vestigijs?
Olim putatis q̄ excusemus nos apud
vos? Corā deo ī christo loquimur. Oīa
enī charissimi p̄pter edificationē vr̄am:
Timeo enī ne forte cū venero. non q̄les
volo inueniā vos. et ego inueniar a vo-
bis qualē nō vultis: ne forte ɔtentiones
emulatōes. aīositates. dissensiones. de
tractōes. susurratōes. inflatōes. seditio
nes sint īter vos. Ne iterū cū venero hūi
liet me deus apud vos et lugeā multos
ex his qui ante peccauerunt et non ege-
runt penitentiam super immundicia et
fornicatione et impudicitia quam ges-
serunt.

XIII

Ecce tertio hoc venio ad vos / vt
in ore duoꝝ vel triū testium sta-
bit omne verbū. Predixi enī et p̄
dico. vt p̄ñs vobis. et nūc absens his qui
ante peccauerūt et ceteris oīb̄: qm̄ si ve-
nero iterū nō p̄cā. An exp̄imētū q̄rit̄ ei
qui in me loquit̄ christus? Qui in vobis
nō infirmat̄. sz potēs ē in vobis. Nā et si
crucifixus ē ex infirmitate: sz viuit ex vir
tute dei. Nā et nos infirmi sumus in illo.
sed viuemus in eo ex virtute dei in vob̄
Vosmetip̄os tēptate: si estis in fide. ip̄i
vos probate. An nō cognoscit̄ vosmet
ip̄os: qz christus iesus in vobis est? Nisi
forte reprobi estis. Spero aūt q̄ cogno
scitis: qz nos non sumus reprobi. Ora-
mus aūt deū vt nihil mali faciatis: non
vt nos p̄bati parcamus. sed vt vos qd̄
bonū est faciatis. Nos aūt vt reprobi si-
mus. Nō possumus. n. aliquid aduersus
veritatē. sed p veritate. Gaudemus. n. qm̄
nos īfirmi sumus. vos aūt potentes estis.
Hoc et oramus: vr̄az ɔsūmatōez. Ido enī
hec absens scribo: vt nō p̄ñs durius agā
s̄m potestatē quam dominus dedit mihi

Deut. 17. Mat. 18. c. Heb. 10. d. Joh. 8. c.

D in edificationē ⁊ nō in destructionē. De
cetero fratres gaudete: ꝑfecti estote: ex-
Mat. 5. a hortamini: idipm sapite / Pacē habete ⁊
deus pacis ⁊ dilectōis erit vobiscū. Sa
lutate inuicem in osculo sancto. Salu-
tāt vos omnes sancti. Gratia dñi nr̄i ie
su christi. ⁊ charitas dei. ⁊ cōicatio sancti
spūs. sit cum omnibus vobis. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Corinthios
secunda. Incipit argumentum in epi-
stolam ad Galathas.

Galathe sunt greci. Hi vbuz
veritatis primuz ab apostolo-
acceperūt. sed post discessum
eius tēptati sunt a falsis apo
stolis. vt in legem et circūcisionem ver
terentur. Hos apostolus reuocat ad fi
dem veritatis: scribens eis ab epheso.

Explicit argumentum Incipit epistola
Pauli ad Galathas. Capitulum. I

A Paulus apo-
stolus nō ab hominibꝫ ne
q ꝑ hoīem sed ꝑ iesum
christū ⁊ deū patrē q̄ su
scitauit eum a mortuis
et qui mecū sūt omnes fratres: ecclesijs
galathie. Gratia vobis et pax a deo pr̄e
nostro et domino iesu christo: qui dedit
semetipm ꝓ peccatis nostris vt eriperet
nos de presenti seculo nequā ꝟm volun
tatē dei ⁊ patris nr̄i. cui ē gloria in secula
B seculorū amen. Miror ꝙ sic taz cito trās
ferimini ab eo q̄ vos vocauit in gratiaz
christi in aliud euāgeliū: quod non ē ali
ud nisi sūt aliq̄ qui vos ꝯturbāt: ⁊ volūt
conuertere euangeliū christi. Sed licet
nos aut angelus de celo euāgeliçet vo-
bis preter q̄z quod euāgeliçauimus vo
bis. anathema sit. Sicut prediximus et
nunc iterū dico: si quis vobis euāgeli-
çauerit ꝑter id qd̄ accepistis: anathema
sit. Modo enī hoībꝫ suadeo an deo? An
quero hominibꝫ placere? Si adhuc ho-
minibus placerē christi seruus nō essez
C Notū enī vobis facio fratres euangeliū
quod euangeliçatū est a me: quia nō est
ꝟm hoīem. Neq̄z eniz ego ab hoīe accepi
illud neq̄z didici: sed ꝑ reuelationē iesu
christi. Audistis eī ꝯuersatōz meā aliqñ
in iudaismo qm̄ supra modum ꝑseque
bar ecclesiā dei: et expugnabā illā: ⁊ pro-
ficiebā in iudaismo supra multos coeta
neos meos in genere meo. abūdantius
emulator existēs paternarū meaꝝ tradi
tionū / Cū autē placuit ei qui me segre- i. Cor. 15. b. Act. 9. a. et 22. b.
gauit ex vtero matris mee ⁊ vocauit ꝑ
gr̄am suā vt reuelaret filiū suū in me vt
euāgeliçarem illū in gentibꝫ: ꝯtinuo nō
acquieui carni ⁊ sanguini Neq̄z veni hie
rosolymā ad antecessores meos apl'os:
sed abij in arabiā ⁊ iterū reuersus sum
damascū. Deinde post annos tres veni
hierosolymā videre petrū et māsi apud
eū diebꝫ quindecim. Aliū aūt apl'oꝝ vi-
di neminē nisi iacobū fratrē dñi. Que
aūt scribo vobis: ecce corā deo qꝛ nō mē-
tior. Deinde veni in ꝑtes syrie ⁊ cilicie.
Erā aūt ignotꝰ facie ecclesijs iudee. que
erāt in christo. Tantū aūt auditū habe-
bāt: qm̄ qui ꝑsequebatur nos aliqñ. nūc
euāgeliçat fidē quā aliqñ expugnabat. ⁊
in me clarificabant deum. II

A Deinde post annos quattuorde-
cim iterū ascēdi hierosolymam
cum barnaba assumpto et tito.
Ascendi aūt ꝟm reuelationē et cōtuli cū
illis euāgeliū quod ꝑdico in gētibꝫ. Se
orsuz aūt his qui videbant̄ aliquid esse
ne forte ī vacuū currerē aut cucurrissez
Sed neq̄z titus qui mecū erat. cuz esset
gētilis cōpulsus ē circūcidi: sed propter
subintroductos falsos fratres qui sub-
introierūt explorare libertatē nr̄az quaz
habemus in christo iesu: vt nos in serui
tutē redigerēt. Quibꝫ neq̄z ad horā cessi
mus subiectioni: vt veritas euāgelij ꝑ-
maneat apud vos. Ab his aūt qui vide
bant̄ esse aliquid. quales aliqñ fuerīt ni
hil mea interest / Deus enī ꝑsonā hoīs
nō accipit. Mihi enī qui videbant̄ esse
aliquid nihil contulerūt. sed ecōtra cuz
vidissent ꝙ creditū est mihi euāgeliū ꝑ
putij. sicut ⁊ petro circūcisionis: qui enī

B Ro. 2. b. Eph. 6. b. Col. 3. a. Act. 10. c. Ja. 2. b.

opatus est petro in apostolatū circūcisio
nis. opatus est ⁊ mihi inter gētes. et cū
cognouissent grām q̄ data ē mihi. iaco/
bus et cephas ⁊ iohānes q̄ videbant̄ co
lūne esse dextras d̄derūt mihi ⁊ barnabe
societatis: vt nos in gētes. ipi aūt in cir
cūcisionē: tm̄ vt pauperū memores esse
mus. Qd̄ etiā sollicit⁹ fui h̄ ip̄m facere.
Cū aūt venisset petrus antiochiā: in fa/
ciem ei restiti. qr rep̄hensibilis erat. Pri
us enī q̄ venirēt quidā a iacobo. cū gēti/
tib⁹ edebat. Cū aūt venissent subtrahe/
bat ⁊ segregabat se: timēs eos q̄ ex circū
cisione erāt. Et simulatōi eius cōsense/
rūt ceti iudei ita vt ⁊ barnabas duceret̄
ab eis in illā simulatōez. Sz cū vidissez
q̄ nō recte ambularēt ad veritatē euāge
lij: dixi cephe corā oīb⁹: Si tu cū iudeus
sis. gētiliter viuis ⁊ nō iudaice. qūo gen
tes cogis iudaiçare? Nos natura iudei
et nō ex gētib⁹ pctōres. Scientes aūt q̄
nō iustificat̄ hō ex opib⁹ legis. nisi p fidē
iesu christi. ⁊ nos in christo iesu credim⁹
vt iustificemur ex fide christi ⁊ nō ex opi
bus legis. Propter qd̄ ex opibus legis
nō iustificabit̄ oīs caro. Q si querentes
iustificari in christo. inuenti sum⁹ et ipsi
peccatores nunquid christus peccati mi
nister est? Absit. Si enī que destruxi ite
rū hec reedifico: p̄uaricatōez me ꝯstituo.
Ego enī p legē legi mortu⁹ sū vt deo vi
uam. Christo ꝯfixus sū cruci. Viuo au/
tē iam nō ego: viuit v̄o in me christ⁹. Q
aūt nūc viuo in carne. in fide viuo filij
dei. qui dilexit me ⁊ tradidit seip̄m p me
Nō abijcio grām dei. Si enī p legē iusti
cia: q̄ grat̄ christ⁹ mortu⁹ est. III

O Insensati galathe: q̄s vos fasci/
nauit nō obedire veritati? Aū q̄
rū oculos christ⁹ iesus p̄script⁹
ē: ⁊ ī vobis crucifix⁹. Hoc solū a vob̄ vo/
lo discere: ex opib⁹ legis sp̄m accepistis.
an ex auditu fidei? Sic stulti estis vt cū
sp̄ū ceperitis. nūc carne ꝯsūmamini. Tā
ta passi estis sine cā. si tn̄ sine cā. Qui er
go tribuit vobis sp̄ūm ⁊ opat̄ v̄tutes in
vobis. ex opib⁹ legis. an ex auditu fidei?
Sicut scriptū ē // abraā credidit deo. ⁊ re
putatū est illi ad iusticiā. Cognoscite er/
go: qr qui ex fide sunt: hi sunt filij abrae.
Prouidēs aūt scriptura. qr ex fide iusti/
ficat gētes de⁹. p̄nūciauit abrae qr bene/
dicent̄ in te oēs gētes. Igit̄ q̄ ex fide sūt
bn̄dicent̄ cū fideli abraā. Quicūqz enim
ex opib⁹ legis sunt. sub maledicto sunt.
Scriptū ē enī // Maledictus oīs qui nō
p̄manserit in oīb⁹ q̄ scripta sūt ī libro le/
gis. vt faciat ea. Qm̄ autē in lege nemo
iustificat̄ apud deū. manifestū est // qr iu/
stus ex fide viuit. Lex aūt nō ē ex fide: sz
qui fecerit ea. viuet in illis. Christ⁹ nos
redemit de maledicto legis. factus p no
bis maledictū. qr scriptū est // maledict⁹
oīs qui pēdet in ligno: vt in gētib⁹ bn̄di
ctio abrae fieret in christo iesu vt pollici
tationē sp̄ūs accipiam⁹ p fidē // Frēs s̄m
hoīem dico tn̄ hoīs ꝯfirmatū testamētū
nemo sp̄nit aut sup̄ordinat Abrae dicte
sunt p̄missiones. ⁊ semini ei⁹. Nō dicit
⁊ seminib⁹ quasi in multis. sz q̄si in vno
et semini tuo qui ē christ⁹. Hoc autē di/
co testamētū ꝯfirmatū a deo q̄ post qua/
dringētos ⁊ triginta ānos facta ē lex. nō
irritū facit ad euacuandā p̄missionem.
Nā si ex lege hereditas: iā nō ex promissi
one. Abrae aūt p repromissionē donauit
deus. Quid igit̄ lex? Propter trāsgressi/
onem posita ē: donec veniret semē, cui p
miserat: ordinata p angelos ī manu me
diatoris. Mediator aūt vnius nō ē. de
us autem vnus est. Lex ergo aduersus
p̄missa dei? Absit. Si enī data eēt lex q̄
posset viuificare: vere ex lege eēt iusticia.
Sed conclusit scriptura omnia sub pec
cato: vt p̄missio ex fide iesu christi daret̄
credētibus. Prius autem q̄ veniret fi/
des sub lege custodiebamur. ꝯclusi in eā
fidē que reuelāda erat. Itaqz lex pedago
gus noster fuit in christo vt ex fide iusti/
ficemur. At vbi venit fides: iam non su
mus sub pedagogo. Omnes enim filij
dei estis per fidem que est in christo iesu
// Quicunqz enim in christo baptiçati
estis: christum induistis. Non est iu/
deus neqz grecus: non est seruus ne/
qz liber: non est masculus neqz femina

B

Deut. 27.

Abachuc. 2.

Deut. 21.

Heb. 9. c.

C

D

Ro. 6. a.

Omnes enī vos vnū estis in christo ie
su. Si aūt vos christi: ḡ semē abrae estis
ſm ꝓmissionem hæredes. IIII

A Dico aūt. Quāto tpe hæres ꝑuu
lus est. nihil differt a seruo cum
sit dñs oī m: ſz sub tutoribus ⁊
actoribꝫ ē vsqꝫ ad p̄finitū tps a p̄re Ita ⁊
nos cū essem⁹ ꝑuuli sub elemētis mūdi
i. Timot. i. b. eramus seruiētes // At vbi venit plenitu
do tpis. misit de⁹ filiū suū factū ex mulie
re factū sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt
redimeret. vt adoptōez filioꝝ recipem⁹
Qm̄ aūt estis filij dei: misit de⁹ spm̄ filij
sui in corda vr̄a clamātez. abba pat̄. Ita
qꝫ iam nō ē seru⁹: ſz fili⁹. Q̄ si fili⁹ ⁊ hæres
B ꝑ deū. Sz tūc quidē ignorātes deuz his
qui natura nō sūt dij. seruiebatis. Nūc
aūt cū cognoueritis deū. imo cogniti si
tis a deo: qūo ꝯuertimī iteꝝ ad infirma
et egena elemēta q̄bꝫ denuo seruire vul
tis? Dies obseruatis ⁊ mēses ⁊ tpa ⁊ an
nos. Timeo vos: ne forte sine cā labora
uerim ī vobis Estote sic̄ ego: qꝛ et ego si
cut vos. Frēs obsecro vos: nihil me lesi
stis. Scitis aūt qꝛ ꝑ infirmitatē carnis
euāgeliçaui vob̄ iā pridē: ⁊ tēptatōez ve
strā in carne mea non spreuistis neqꝫ re
spuistis ſz sicut angelū dei excepistis me
C sicut christū iesū. Ubi ē ḡ beatitudo vr̄a?
Testimoniū enī ꝑhibeo vobis. qꝛ si fieri
posset oculos vr̄os eruissetis ⁊ dedissetꝫ
mihi. Ergo inimic⁹ vobis fact⁹ sū veruz
dicēs vobis? Emulant̄ vos nō bene: sed
excludere vos volūt: vt illos emulemī.
Bonū aūt emulamī in bono semp. ⁊ nō
tm̄ cū p̄ñs suz apud vos. Filioli mei q̄s
iteꝝ ꝑturio donec formet̄ christ⁹ ī vobis
Vellē aūt esse apud vos mō et mutare
vocē meā: qm̄ ꝯfundor in vobis. Dicite
mihi: q̄ sub lege vultis eē. Legē nō legi
Geñ. ri. stis // Scriptū ē enī: qm̄ abraam duos fi
lios habuit. vnū de ancilla. ⁊ vnū de libe
ra. Sz qui de ancilla ſm carnē natus ē.
qui aūt de libera: ꝑ reꝓmissionem. Que
sunt ꝑ allegoriā dicta. Hec. n. sunt duo
D testamēta. Unū quidē in mōte sina ī ser
uitutem generās. que ē agar. Sina enī
mons ē in arabia qui ꝯiunct⁹ ē ei. q̄ nūc
est hierusalē. ⁊ seruit cū filijs suis. Illa
aūt q̄ sursuz ē hierl'm libera ē que ē mat̄
nr̄a. Scriptū ē enī // Letare sterilis que Sap. 3. Esaie
nō paris: erūpe ⁊ clama q̄ non ꝑturis qꝛ 54. Luce. 23. d.
multi filij deserte magis qꝫ ei⁹ q̄ hēt viꝝ
Nos aūt frēs ſm ysaac ꝓmissionis filij
sumus. Sed quō tūc is qui ſm carnez
natus fuerat ꝑsequebat̄ eū qui ſm spm̄
ita et nūc. Sz quid dicit scriptura // Eij Geñ. ri.
ce ancillā ⁊ filiū eius. Nō eniz hæres erit
filius ancille: cū filio libere Itaqꝫ fratres
nō sum⁹ ancille filij sed libere. qua liber
tate nos christus liberauit. V

A State: ⁊ nolite iterū iugo serui 2. Cor. 6. c.
tutis ꝯtineri. Ecce ego paul⁹ di Act. 15. a.
co vobis: qm̄ si circūcidamī chri Eccle. 13.
stus vobis nihil ꝓderit. Testificor autez
rursus oī hoī circūcidēti se: qm̄ debitor ē
vniuerse legis faciende. Euacuati estis
a christo. q̄ in lege iustificamī a gr̄a excidi
stis. Nos enī spū ex fide spē iusticie expe
ctamus. Nā in christo iesu neqꝫ circum
cisio aliquid valet neqꝫ p̄putiū: sed fides
que ꝑ charitatē opat̄. Currebatis bene. B
Quis vos impediuit v̄itati nō obedire?
Nemini ꝯsenseritis. Persuasio hæc non
est ex eo q̄ vocat vos. Modicū fermētuz i. Cor. 5. b.
totā massaz corrūpit Ego ꝯfido in vobis
in dño q̄ nihil aliud sapietis. Qui autē
ꝯturbat vos: portabit iudiciū. quicūqꝫ ē
ille. Ego aūt fratres si circūcisionem ad
huc p̄dico: quid adhuc ꝑsecutōz patior? C
Ergo euacuatū ē scādalū crucis. Utinā
abscindant̄ qui vos ꝯturbant. Vos enī
in libertatē vocati estis fratres: tantum
ne libertatē in occasionē detis carnis: ſz
ꝑ charitatē spūs seruire inuicē. Oīs enī
lex ī vno ſmone implet̄ // diliges ꝓximū Leuit. 19. Mt.
tuū sic̄ teip̄m. Q̄ si īuicē mordetis et co 22. g. Mar. 12.
meditis: videte ne ab inuicē ꝯsumamī. e. Lu. 10. g. Ro.
Dico aūt in christo. Spū ambulate // et 13. c. Ja. 2. b.
desideria carnis nō ꝑficietis. Caro eniz Ro. 13. d.
ꝯcupiscit adūsus spūm: spūs aūt adūs⁹ i. Pe. 2. b.
carnē. Hec enī sibi inuicē aduersant̄ vt D
nō q̄cūqꝫ vultis illa faciatis. Q̄ si spiritu
ducemī nō estis sub lege. Maīfesta sūt
āt opa carnis q̄ sūt fornicatio. īmūdicia
īpudicitia luxūia idoloꝝ ſuitus veneficia

inimicitie. ꝯtentōes. emulatōes. ire. ri-
xe. dissensiōes. secte. inuidie. homicidia.
ebrietates. comesatiōes. ⁊ his similia. q̄
p̄dico vobis sicut p̄dixi: qm̄ q̄ talia agūt
regnū dei nō ꝯsequent̄. Fruct⁹ aūt spūs
est charitas. gaudiū. pax. patientia. beni-
gnitas. bonitas. lōganimitas. māsuetu-
do. fides. modestia. cōtinentia. castitas.
Aduersus hmōi nō ē lex. Qui aūt sunt
christi: carnē suā crucifixerūt cū vitijs ⁊
concupiscentijs. VI

Si spū viuim⁹ spū ambulemus
Nō efficiamur inanis glorie cu
pidi inuicē ꝓuocātes: inuicē in
uidentes. Fratres et si p̄occupat⁹ fuerit
homo in aliquo delicto. vos qui spūales
estis hmōi instruite in spū lenitatis. ꝯsi
derās teip̄m. ne ⁊ tu tempteris. Alter al
terius onera portate: ⁊ sic adimplebitis
legē christi. Nā si q̄s existimat se aliq̄d eē
cū nihil sit: ip̄e se seducit. Op⁹ aūt suuz
ꝓbet vnusquisq̄z ⁊ sic in semetip̄o tātuz
gloriā habebit et nō in altero. Vnusq̄sq̄z
enī onus suū portabit. Cōmunicet autē
is qui cathetiçat̄ verbo: ei q̄ se cathetiçat
in oīb⁹ bonis. Nolite errare: deus nō irri
detur. Que enī seminauerit homo: hec ⁊
metet. Qm̄ si seminat in carne sua: de
carne ⁊ metet corruptōem. qui aūt semi
nat in spū: de spū metet vitā et̄naz. Bo
nū aūt faciētes nō d̄ficiamus: tp̄e enim
suo metemus nō deficiētes. Ergo dum
tempus habemus. op̄emur bonū ad om
nes: maxime autez ad domesticos fidei.
Videte qualib⁹ litteris scripsi vob̄ mea
manu. Quicūq̄z enī volūt placere ī car-
ne. hi cogūt vos circūcidi: tantū vt cru-
cis christi p̄secutōez nō patiant̄. Neq̄z eī
qui circūcidunt̄. legē custodiūt. sz volūt
vos circūcidi. vt in carne vestra glorient̄
Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dn̄i
nr̄i iesu christi. per quē mihi mund⁹ cru
cifixus ē. et ego mundo. In christo eniz
iesu neq̄z circūcisio aliquid valet neq̄z p̄
putium: sed noua creatura. Et quicūq̄z
hanc regulam secuti fuerint: pax sup̄ il-
los et misericordia ⁊ super israel dei. De
cetero nemo mihi molestus sit. Ego eī
stigmata domini iesu in corpore meo por
to. Gratia dn̄i nostri iesu christi cuz spi-
ritu vestro fratres. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Galathas
Incipit argumētū ī epl̄az ad Ephesios.

Ephesij sūt asiani. Hi acce
pto verbo veritatis. persti-
terūt in fide. Hos collau-
dat apl̄s: scribēs eis a rho-
ma de carcere per tychicuz diaconem.

Explicit argumentum. Incipit episto-
la Pauli ad Ephesios. Capitulum I

Paulus apo
stolus christi iesu per
voluntatē dei: omib⁹
sanctis qui sūt ephe-
si et fidelibus in chri
sto iesu: Gratia vob̄
et pax a deo patre nostro et domino iesu
christo. Benedictus deus et pater domi
ni nostri iesu christi qui benedixit nos in
omni benedictōe spūali in celestibus in
christo. sicut elegit nos in ip̄o ante mū-
di constitutōez: vt essemus sancti ⁊ īma
culati in ꝯspectu eius in charitate. Qui
predestinauit nos in adoptionē filioruz
p̄ iesum christū in ip̄m s̄m ꝓpositū volū
tatis sue in laudē glorie gratie sue: ī qua
gratificauit nos in dilecto filio suo: in q̄
habemus redemptionē p̄ sanguinē eius
remissionē pctōꝝ s̄m diuitias gratie ei⁹
que super abūdauit in nobis in omī sa-
pientia et prudētia: vt notū faceret no-
bis sacramentū volūtatis sue s̄m bene-
placitū eius quod proposuit in eo in dis
pensatione plenitudinis temporum in-
staurare omīa in christo que in celis ⁊ q̄
in terra sūt in ip̄o. In q̄ etiā nos sorte
vocati sum⁹ p̄destinati s̄m ꝓpositū eius
qui op̄at̄ oīa s̄m consiliū volūtatis sue:
vt simus in laudē glorie eius nos q̄ au-
te sperauimus in christo. In quo et vos
cū audissetis verbū veritatis euāgelium
salutis vr̄e: in q̄ ⁊ credētes signati estis

spū ꝓmissiōis sancto. q̄ est pign⁹ heredi-
tatis nr̄e in redēptōez acquisitōis in lau
dē gl'ie ip̄i⁹. Propterea et ego audiēs fi
dē vr̄az q̄ ē in christo iesu. ⁊ dilectiōez in
omnes sanctos: nō cesso gr̄as agēs ꝓ vo
bis memoriā vr̄i faciēs in orōib⁹ meis.
D vt deus dn̄i nostri iesu christi pater gl'ie
det vobis spūm sap̄ie et reuelatōnis in
agnitōez ei⁹ illuīatos oculos cordis vr̄i:
vt sciatis q̄ sit spes vocatōis ei⁹: ⁊ q̄ diui
tie glorie hereditatis ei⁹ in scīs. ⁊ q̄ sit su
pereminēs magnitudo virtutis eius in
nos q̄ credim⁹ ꝟm opatōez potētie ꝟtu-
tis ei⁹ quā opat⁹ ē in christo suscitās illū
a mortuis. ⁊ ꝯstituēs ad dexteram suam
in celestib⁹ supra oēm principatū ⁊ ptā-
tem et virtutē et dn̄ationez. ⁊ oē nomē
qd̄ noīat̄ nō solū in hoc seculo. sz etiaz in
futuro. et oīa subiecit sub pedib⁹ ei⁹. Et
ip̄m dedit caput supra oēm eccīaz que ē
corpus ip̄ius. et plenitudo ei⁹ qui omīa
A in omīb⁹ adimplet̄. II
Et vos ꝯuiuificauit cuz essetis
mortui delictis et pctīs vr̄is in
quib⁹ aliqn̄ ambulastis ꝟm seculū mun
di huius ꝟm p̄ncipē ptātis aeris hui⁹.
spūs qui nūc opat̄ in filios diffidētie: in
quib⁹ ⁊ nos oēs aliqn̄ ꝯuersati sum⁹ ī de
siderijs carnis nostre faciētes volūtatē
B carnis ⁊ cogitationū. ⁊ eram⁹ natura fi-
lij ire sicut ⁊ ceteri. De⁹ aūt q̄ diues ē in
misericordia ꝓpter nimiā charitatē suaz
qua dilexit nos: ⁊ cū essem⁹ mortui pec-
catis ꝯuiuificauit nos ī christo cui⁹ gr̄a
estis saluati ⁊ ꝯresuscitauit ⁊ ꝯsedere fec̄
in celestib⁹: ī christo iesu vt oñderet in se
culis supueniētib⁹ abūdantes diuitias
gratie sue in bonitate sup nos ī christo ie
su Gratia enī estis saluati ꝑ fidē ⁊ h̄ non
ex vobis. Dei enī donū est: nō ex opib⁹:
vt ne q̄s glorie t̄. Ip̄i⁹ enī sum⁹ factura:
C creati in christo iesu in opib⁹ bonis. q̄ p̄-
parauit de⁹ vt ī illis ambulem⁹. Propt̄
qd̄ memores estote ꝙ aliqn̄ vos q̄ gen-
tes eratis in carne q̄ dicebamī p̄putium
ab ea q̄ dicit̄ circūcisio in carne manufa-
cta: q̄ eratis illo ī tp̄e sine christo aliena-
ti a ꝯuersatōe isrl̄ ⁊ hospites testamētoꝝ
ꝓmissiōis spez nō hn̄tes. ⁊ sine deo ī hoc
mūdo. Nūc aūt ī christo iesu vos q̄ aliqn̄
eratis lōge: facti estis ꝓpe ī sanguīe chri-
sti. Ip̄e enī ē pax nr̄a q̄ fecit vtraqz vnuz
et mediū parietē macerie soluēs īimici-
tias in carne sua: legē mādatoꝝ decretis
euacuās vt duas condat in semetip̄o in
vno nouo hoīe faciēs pacē. vt recōciliet
ambos in vno corpe deo ꝑ crucē interfi-
ciens inimicitias in semetip̄o / ⁊ veniēs Lu. 2. b.
euāgeliçauit pacē vobis q̄ lōge fuistis. ⁊
pacē his q̄ ꝓpe: qm̄ p̄ ip̄m habem⁹ accessū Heb. 4. d.
ambo in vno spū ad patrē. Ergo iam nō
estis hospites ⁊ aduene: sz estis ciues san
ctoꝝ ⁊ domestici dei: supedificati sup fun
damētū apl'oꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ ip̄o sūmo āgu-
lari lapide christo iesu: in q̄ oīs edificatō
cōstructa crescit in templū sanctū in do
mino. In quo et vos edificamini in ta-
bernaculū dei in spiritusancto. III
Huius rei gratia ego paul⁹ vin-
h ctus christi iesu ꝓ vobis gētib⁹:
si tn̄ audistis dispensatōem gr̄e
dei q̄ data ē mihi in vobis: qm̄ ꝟm reue-
latōez notū mihi factū ē sacramētū. sic
supra scripsi in breui ꝓut potestis legen
tes ītelligere prudētiaz meā in misterio
christi: qd̄ alijs generatōib⁹ nō ē agnitū
filijs hoim. sicuti nūc reuelatū ē sanctis
apl'is ei⁹ ⁊ ꝓphetis in spū: esse gētes cohe
redes ⁊ cōcorpales ⁊ cōpticipes ꝓmissio
nis ī christo iesu ꝑ euāgeliū / cui⁹ factus i. Cor. 4. a.
sū ego mister ꝟm donū gr̄e dei q̄ data est
mihi ꝟm opatōez ꝟtutis ei⁹. Mihi eniz
oīm sanctoꝝ mīmo data ē gratia hec: in
gētib⁹ euāgeliçare īuestigabiles diuitias
christi ⁊ illūiare oēs q̄ sit dispēsatio sacra
mēti abscōditi a seculis in deo q̄ oīa crea
uit: vt īnotescat p̄ncipatib⁹ ⁊ ptātib⁹ in
celestib⁹ ꝑ ecclesiā multiformis sap̄ia dei
ꝟm p̄finitōez seculorū quā fecit ī christo
iesu dn̄o nostro: in quo habemus fiduci
am et accessuz ꝯfidētia ꝑ fidē eius. Pro
pter qd̄ peto ne deficiat̄ in tribulatiōb⁹
meis ꝓ vob: q̄ ē gl'ia vr̄a. Huius rei gr̄a
flecto genua mea ad pr̄ez dn̄i nostri iesu
christi ex q̄ oīs pat'nitas ī cel' ⁊ ī t'ra noīat̄
vt det vobis ꝟm diuitias gl'ie sue ꝟtutē

corroborari p spm̃ ei⁹ in interiorē hoīe chri
stū hītare p fidē in cordib⁹ vr̄is in charita
te radicati ⁊ fundati/vt possitis cōprehen
dere cū oīb⁹ scīs q̄ sit latitudo ⁊ longitu/
do ⁊ sublimitas ⁊ profundū. Scire etiam
supeminētē scie charitatē christi: vt im
pleamī in oēz plenitudinē dei. Ei autē q̄
potēs ē oīa facere superabūdanr q̄z petim⁹
aut intelligim⁹ ſm vtutē q̄ operr in no
bis: ipi gl'ia in eccl'ia ⁊ in christo iesu in oēs
gr̄ationes seculi seculoz Ameu. IIII

Obsecro itaq; vos ego vinct⁹ in
dño: vt digne ambuletis voca/
tōe q̄ vocati estis: cū oi hūilita/
te ⁊ mānsuetudine: cū patiētia supportan
tes inuicē in charitate. Sollicīti seruare
vnitatē spūs in vinculo pacis. Unū cor
pus ⁊ vnus spūs: sicut vocati estis in vna
spe vocatōis vr̄e. Unus dñs: vna fides
vnū baptisma. Un⁹ deus ⁊ pater oīm q̄
sup oēs ⁊ p oīa ⁊ in oīb⁹ nobis/Unicui
q; aūt nr̄m⁹ data ē gr̄a ſm mensurā dona
tōis christi. Propter qđ dicit/Ascēdēs
in altū captiuā duxit captiuitatē: dedit
dona hoīb⁹. Q aūt ascendit quid ē nisi
q⁹ et descendit primū in inferiores ptes
terre/Qui descendit: ipe est ⁊ qui ascen/
dit sup oēs celos vt adimpleret oīa. Et
ipe dedit quosdā quidē aplos: quosdam
aūt pphetas: alios vo euāgelistas: alios
aūt pastores ⁊ doctores ad consūmatōez
sanctoz in opus ministerij in edificatōz
corpis christi: donec occurramus oēs in
vnitatē fidei ⁊ agnitōis filij dei/in virū
pfectū: in mēsurā etatis plenitudīs chri
sti. vt iam nō simus puuli fluctuātes: et
circūferamur oī vēto doctrine in neq̄tia
hoīm: in astutia ad circūuentōez errōris
Ueritatē aūt faciētes in charitate cresca
mus in illo p oīa qui est caput christ⁹ ex
quo totū corpus cōpactū ⁊ cōnexū p oēz
iūcturam sūministratōis ſm operatōem
in mensurā vnius cuiusq; mēbri augmē
tum corpis facit: in edificatōez sui in cha/
ritate. Hoc igit dico ⁊ testificor in domi/
no/vt iaz nō ambuletis sicut gētes am
bulāt in vanitate sensus sui: tenebr̄ ob
scuratū hītes intellectū: alienati a vita
dei p ignorantiā q̄ est in illis p̄pter ceci/
tatē cordis ipoz: qui desperantes semet/
ipos tradiderūt impudicitie in operatōez
immūditie oīs: in auariciā. Vos aūt nō
ita didicistis christū: si tn illū audistis ⁊
in ipo edocti estis sicut est veritas in iesu.
Deponite vos ſm pristinā conuersatio/
nem veterē hoīem q̄ corrūpit ſm deside/
ria errōris. Renouamini aūt spū mētis
vestre: et induite nouū hoīem qui ſm de
um creatus ē in iusticia ⁊ sanctitate veri
tatis/Propter qđ deponētes mēdatiuz i Pe.2.a Col.3
loquimini veritatē vnusq̄sq; cū proximo b Ro.6.a Heb
suo: q̄m sumus inuicē membra/Iracsci/ 12.a Col.3.b.
mini et nolite peccare. Sol nō occidat Ps.4. D
sup iracundiā vestrā. Nolite locum dare
diabolo. Qui furabat iam nō furet: ma/ Ja.4.b.
gis aūt laboret operando manib⁹ suis qđ i Pe.4.a
bonū ē: vt habeat vnde tribuat necessita
tē patiēti. Oīs sermo mal⁹ ex ore vestro
nō procedat: sed si quis bonus ad edificati
onem fidei: vt det gratiā audientib⁹. Et
nolite pristare spūmsanctū dei in quo
signati estis in die redēptōis. Oīs ama
ritudo et ira et indignatio et clamor et
blasphemia tollat a vobis: cū omni ma/
licia/Estote aūt inuicē benigni: miseri/ Col.3.b.
cordes: donātes inuicē: sicut et deus in
christo donauit vobis. V

Estote ergo imitatores dei si/ A
cut filij carissimi: ⁊ ambulate in i Cor.4.b.
dilectione sicut ⁊ christus dile Phil.3.c.
xit nos et tradidit semetipm pro nobis i Joh.4.d.
oblationē et hostiā deo in odorē suauita Joh.13.g.
tis/Fornicatio aūt ⁊ oīs īmunditia aut Ja.1.c.
auaricia nec nomen⁹ in vobis: sic decet san
ctos: aut turpitudo aut stultiloquiū aut
scurrilitas q̄ ad rem nō pertinet: sz magis
gr̄arū actio. Hoc enī scitote intelligētes: B
q⁹ oīs fornicator aut īmund⁹ aut auar⁹
qđ ē idolorū seruit⁹: nō hēt hereditatem
in regno christi ⁊ dei. Nemo vos seducat
inanib⁹ verbis: p̄pter hec enīm venit ira dei
in filios diffidētie. Nolite ergo effici pti
cipes eorū/Eratis enim aliquando tenebre Joh.12.e
nunc aūt lux in dño. Ut filij lucis ambu/
late. Fructus enī lucis ē in omī bonitate
et iusticia et veritate. Probantes quid

sit bñplacitũ deo. Et nolite cõicare opi-
bus ĩfructuosis tenebraꝝ: magis aũt re
darguite. Que·n in occulto fiũt ab ipis
turpe est ⁊ dicere. Oĩa aũt q̃ arguunt̃·a
lumine manifestãtur Oẽ enĩ qd̃ mani-
fastat̃ lumẽ est. Propter qd̃ dicit. Sur
C ge q̃ dormis ⁊ exurge a mortuis: et illũia
Col·4·b· bit te christꝰ // Videte itaq; frẽs q̃uo cau
te ambuletis: nõ quasi insipiẽtes sed vt
sapiẽtes: redimẽtes tps· quoniam dies
mali sũt. Propterea nolite fieri impru-
Ro·12·a· dentes // sed intelligẽtes q̃ sit volũtas dei
Thessal·4·a· Et nolite inebriari vino in q̃ est luxuria
sed implemini spũsancto· loquẽtes vob̃
metipis in psalmis· hymnis et canticis
spiritalib̃ cãtãtes ⁊ psallẽtes in cordib̃
vestris dño: grãs agẽtes semp̃ ꝓ oĩb̃ in
noĩe dñi nr̃i iesu christi deo ⁊ patri Sub
Col·3·c· iecti inuicẽ: in timore christi // Mulieres
i·Pe·3·a· viris suis subdite sint sicut dño: qm̃ vir
caput est mulieris sicut christus caput ẽ
D ecclesie: ipe saluator corpis eius. Sed si
cut ecclesia subiecta est christo: ita ⁊ mu-
Col·3·c· lieres viris suis ĩ oĩb̃. Viri diligite vxo
res vr̃as sicut ⁊ christꝰ dilexit eccl̃iam: et
seip̃m tradidit ꝓ ea vt illũ sanctificaret:
mũdans eã lauacro aque in verbo vite:
vt exhiberet ipe sibi gloriosaz eccl̃iaz nõ
hñtez maculã aut rugã aut aliq̃d hmõi·
sed vt sit sancta ⁊ ĩmaculata. Ita et viri
debẽt diligere vxores suas: vt corpa sua
Qui suã vxorẽ diligit: seip̃m diligit. Ne
mo enĩ vnq̃z carnẽ suã odio habuit: sed
nutrit ⁊ fouet eã sicut et christus eccl̃iaz
qꝛ mẽbra sumus corpis eiꝰ de carne eius
Gen·2·2; Esdre 4·Mt·19·b Mar·10·a. i·Cor·6·d· et de ossib̃ eiꝰ // Propter h̃ relinquet hõ
patrẽ ⁊ matrẽ suã: et adherebit vxori sue
et erũt duo in carne vna. Sacramẽtuz
hoc magnũ est. Ego aũt dico in christo
et in eccĩa. Veruntñ et vos singuli vnꝰ
quisq; vxorẽ suã sicut seip̃m diligat: vxor
A aũt timeat virũ suum. VI
Col·3·d· Exo·20·Mat· 19·e·Lu·13·d Mar·10·c· Eccl·3· Filij obedite parẽtib̃ vr̃is ĩ do-
mino. Hoc enĩ iustũ ẽ // Hono-
ra pr̃ez tuũ ⁊ matrẽ tuã: quod ẽ
mãdatũ primũ in ꝓmissiõe: vt bñ sit ti-
bi· ⁊ sis longeuꝰ sup̃ terrã. Et vos pr̃es
nolite ad iracũdiã ꝓuocare filios vr̃os:
sed educate illos in disciplina ⁊ correpti
one dñi // Serui obedite dñis carnalib̃ Col·3·d· i·Pe·2·c·
cũ timore ⁊ tremore· in simplicitate cor
dis vr̃i sicut christo: non ad oculũ serui
entes q̃si hoĩb̃ placẽtes: sed vt serui chri
sti faciẽtes volũtatẽ dei ex aĩo cũ bona vo
lũtate seruiẽtes sicut dño: ⁊ nõ hoĩb̃: sci
entes qm̃ vnusq̃sq; qd̃cũq; fecerit bonũ B
hoc recipiet a dño siue ꝑuꝰ siue liber. Et Leui·19·Ro·2·b·Col·3·d· Act·10·c·Ja·b·1·Pe·1·c·
vos dñi eadẽ facite illis remittẽtes mi-
nas: sciẽtes qꝛ ⁊ illoꝝ ⁊ vr̃ dñs ẽ ĩ celis // ⁊
ꝑsonaꝝ acceptio nõ est apud deũ. De ce- Col·3·b·
tero fratres ꝯfortamĩ in dño: ⁊ in poten
tia v̄tutis eiꝰ // Induite vos armaturaz
dei vt possitis stare adũsus insidias dia-
boli: qm̃ nõ est nobis colluctatio adũsus
carnẽ ⁊ sanguinẽ: sz aduersus p̃ncipes ⁊
ptãtes: aduersus mundi rectores tene-
brarũ haꝝ· ꝯtra spiritalia neq̃tie ĩ celesti
bus. Propterea accipite armaturaz dei
vt possitis resistere ĩ die malo: ⁊ in oĩb̃
ꝑfecti stare. State ergo succincti lũbos
vr̃os in v̄itate· ⁊ induti loricã iusticie: ⁊
calciati pedes in p̃paratõez euãgelij pa- Esaie·59· i·Thessal·5·b·
cis // In oĩb̃ sumẽtes scutũ fidei in quo
possitis oĩa tela nequissimi ignea extin-
guere ⁊ galeã salutis assumite· ⁊ gladiũ
spũs qd̃ ẽ verbũ dei· ꝑ oẽm oratõez ⁊ ob
secratõez orãtes oĩ tpe in spũ· ⁊ in ipo vi
gilãtes in oĩ instãtia ⁊ obsecratõe ꝓ oĩb̃
sanctis ⁊ ꝓ me vt det̃ mihi sermo in apti
one oris mei cũ fiducia notũ facere my-
steriũ euãgelij: ꝓ q̃ legatõe fungor in ca
tena ista: ita vt in ipo audeã ꝓut oportz
me loqui. Vt aũt ⁊ vos sciat̃ q̃ circa me
sũt: quid agã oĩa vobis nota faciet tychi
cus charissimus frater et fidelis mĩster
in dño· quẽ misi ad vos in hoc ip̃m vt co
gnoscatis que circa nos sũt: et ꝯsoletur
corda vestra. Pax fratrib̃: ⁊ charitas cũ
fide a deo patre nostro et domino iesu
christo. Gratia cum omnibus qui dili-
gunt dominum nostrum iesum christũ
in incorruptione. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Ephesios
Incipit argumentum in epistolã ad
Philippenses.

Ad Philippenses

Philippēses sunt macedo-
nes. Hi accepto verbo ve-
ritatis pstiterūt i fide: nec
receperūt falsos apostolos
Hos collaudat apl's: scri-
bēs eis a roma d carcere p epaphroditū

Explicit argumētū. Incipit epl'a
Pauli ad philippenses. Cap. I

Paulus et
thimotheus serui
iesu christi: omib
sanctis i christo ie
su q sūt philippis
cū epis ⁊ dyacōib
Gr̄a vobis et pax
a deo pr̄e nr̄o ⁊ dn̄o iesu christo. Gratias
ago deo meo in oī memoria vr̄i sp in cū
ctis orōib meis p oīb vobis cū gaudio
dep̄catōez faciēs sup cōicatōe vr̄a i euan
gelio christi a p̄ma die vsq nūc: ꝯfidens
hoc ip̄m: qr q cepit i vobis opus bonuz.
pficiet vsq in diē christi iesu. Sicut est
mihi iustū h̄ sentire p oīb vobis: eo q
habeā vos i corde ⁊ in vinculis meis et
in defensiōe ⁊ ꝯfirmatōe euāgelij: socios
gaudij mei oēs vos esse. Testis eni mi-
hi ē de' qūo cupiā oēs vos esse i visceri-
bus iesu christi. Et h̄ oro: vt charitas ve
stra magis ac magis abūdet i oī scia ⁊ in
oī sensu: vt pbetis potiora vt sitis since
res ⁊ sine offensa i diē christi: repleti fru
ctu iusticie p iesū christū in gloriā et lau
dē dei. Scire aūt vos volo frēs: qr q cir
ca me sūt magis ad pfectū venerūt euā
gelij: ita vt vincula mea maīfesta fierēt
in christo in oī p̄torio ⁊ i ceteris oīb: vt
plures e frīb in dn̄o ꝯfidētes i vinculis
meis. abūdāti' auderēt sine timore vbū
dei loq. Quidā quidē ⁊ ppter īuidiā ⁊ cō
tentōez: quidā aūt ⁊ ppter bonā volūta
tē christū p̄dicāt. Quidā ex charitate: sci
entes qm̄ in defensiōe euāgelij positus
suz. Quidā aūt ex ꝯtētōe christū annūci
ant nō sincere. existimātes p̄ssurā se su-
scitare vinculis meis. Quid eni? Duz
omī mō siue p occasionē siue p veritatē
christus ānunciet ⁊ in h̄ gaudeo: sed et
gaudebo. Scio eniz qr hoc mihi pueni-
et ad salutē. p vr̄az oratōez ⁊ subm̄istra-
tionē spūs iesu christi. s̄m expectatōez et
spem meā qr in nullo ꝯfundar. sz in oī fi
ducia sic semp ⁊ nūc magnificabit̄ chri-
stus i corpe meo: siue p vitā siue p mor-
tē. Mihi eni viuere christ' est ⁊ mori lu
crū. Qr si viuere in carne. h̄ mihi fruct'
opis est / ⁊ qu id eligā ignoro: coartor au 2. Reg. 24.
tē e duob desideriū h̄ns dissolui: ⁊ esse Daniel. 13.
cū christo multo magis meli' pmanere D
aūt in carne. necessariū ppter vos. Et h̄
ꝯfidens scio. qr manebo ⁊ pmanebo oīb
vobis ad pfectū vr̄m ⁊ gaudiū fidei: vt
gratulatio vr̄a abūdet i christo iesu i me
p meū aduentū iter ad vos. Tm̄ digne
euāgelio christi ꝯuersami vt siue cū ve-
nero ⁊ videro vos. siue absens audiam
de vobis. qr statis in vno spū vnanimes
collaborātes fidei euāgelij: ⁊ i nullo ter-
reamini ab aduersarijs q est illis causa
pditōis: vobis aūt salutis. Et hoc a deo:
Quia vobis donatū est p christo nō so-
lū vt i eū credatis: sz vt etiā p illo patia
mini: idē certamē h̄ntes q̄le et vidistis
in me: ⁊ nūc audistis de me. II

Si qua ergo cōsolatio in christo A
si quod solatiuz charitatis. si q
societas spūs. si qua viscera mi
seratōis: implete gaudiū meū. vt idem
sapiatis eandē charitatē h̄ntes: vnani-
mes: idip̄m sentiētes. Nihil p cōtentio-
nem neq p inanez gloriā: sed in humili
tate supiores sibi inuicē arbitrātes: nō
que sua sunt singuli ꝯsiderātes sed ea q
alior. Hoc eni sentite in vobis: qd ⁊ in
christo iesu: Qui cū i forma dei esset. nō
rapinā arbitrat' ē esse se eq̄lez deo: sed se
metip̄m exinaniuit formā serui accipiēs
in similitudinē hoīm fact' et habitu in-
uētus vt hō hūiliauit semetip̄m factus
obediēs vsq ad mortē mortē aūt crucis
Propter qd ⁊ deus exaltauit illū ⁊ dona Heb. 2. c.
uit illi nomē quod est sup̄ om̄e nomen B
/ vt in noīe iesu oē genu flectat̄ celestiū Ro. 14. b.
terestriū ⁊ infernor: ⁊ oīs lingua ꝯfitea
tur qr dn̄s iesus christ' in gl'ia ē dei p̄ris

Itaq; carissimi mei sic sp obedistis: non
in pñtia mei tm̃. sed multomagis nunc
in absentia mea cũ metu et tremore ve/
strã salutẽ opami. Deꝰ est enĩ q̃ opat in
vobis. et velle et pficere p bona volũtate
Oia aũt facite sine murmuratõibꝫ et hę
sitatõibꝫ: vt sitis sine querela et simpli/
ces filij dei sine reprehensione in medio
natõnis prauę et peruerse: inter qs luce
tis sicut lumiaria in mũdo vbũ vite pti/
nẽtes ad gl̃iaz meã in die christi: qꝛ nõ in
vacuũ cucurri neq; in vacuuz laborani.
Sz et si emulor sup sacrificiũ et obsequiz
fidei vẽe: gaudeo et pgratulor oĩbꝫ vob.
Idipm aũt et vos gaudete: et pgratula/
mini mihi. Spero aũt in dño iesu. timo
theũ me cito mittere ad vos. vt et ego bo
no aĩo sim cognitis q̃ circa vos sũt. Ne/
minẽ. n. habeo tã pnanimẽ q̃ sincera affe
ctõe p vobis sollicit⁹ sit. Oẽs enĩ q̃ sua
sũt q̃runt: nõ q̃ iesu christi. Exprimẽtuz
aũt ei⁹ pgnoscite. qm̃ sic pt̃i filiꝰ mecuz
seruiuit in euãgelio. Hũc igit spero me
mittere ad vos: mox vt videro q̃ circa
me sũt. Cõfido aũt in dño: qm̃ et ipe veniã
ad vos cito. Necessariuz aũt existimaui
epaphroditũ frẽz et copatorẽ et cõmilito
nẽ meũ. vr̃m aũt aplm̃. et mistrũ necĩta
tis mee. mittere ad vos: qm̃ quidẽ oẽs
vos videbat: et mest⁹ erat pterea q̃
audieratis illũ infirmatũ. Nã et infirma/
tus ẽ vsq; ad mortẽ: sz de⁹ miserꝫ ẽ ei⁹:
Nõ solũ aũt ei⁹: vez etiã et mei: ne tristi/
ciã sup tristiciã hãz. Festinãtius g̃ misi
illũ: vt viso illo iterꝫ gaudeatis: et ego si
ne tristicia sim. Excipite itaq; illũ cũ oĩ
gaudio in dño: et eiusmodi cum honore
habete: qm̃ pter opus christi vsq; ad
mortẽ accessit. tradẽs aĩam suam: vt im
pleret id quod ex vobis deerat erga me
um obsequium. III

De cetero frẽs mei gaudete in do
mio: eadẽ vobis scribere mihi
q̃dẽ nõ pigrũ: vob aũt necariũ.
Videte canes. videte malos opa/rios:
videte circũcisio
nẽ. Nos enĩ sum⁹ circũcisio
q̃ spũ deuim⁹ deo: et gloriam̃ in christo iesu
et nõ in carne fiduciã hãtes: q̃q; et ego ha
bẽã confidẽciaz in carne. Si quis alius vi/
det confidere in carne: ego magis circũci/
sus octaua die ex genere isrl̃ de tribu ben
iamin/ hebre⁹ ex hebreis: fm legẽ phari/ Act. 23. a.
seus fm emulatõez psequẽs ecclĩaz dei:
fm iusticiã q̃ in lege e⁹ uersat⁹ sine q̃re/
la. Sz q̃ mihi fuerũt lucra: hec arbitra/
tus sũ pter christũ detrimẽta. Verũtn̄
existimo oĩa detrimẽtũ esse pter eminẽ
tẽ sciaz iesu christi dñi mei: pter quem
oĩa detrimẽtũ feci et arbitror vt stercora
vt christũ lucrifaciã: vt et iueniar in illo n̄
hns meã iusticiã q̃ ex lege ẽ. sz illã q̃ ex fi
de est christi iesu: q̃ ex deo ẽ iusticia in fide
ad cognoscẽdũ illũ. et potẽ resurrectõis
eius et societatẽ passiõis illi⁹: figuratus
moꝛti eius: si quo mõ occurrã ad resur/
rectõez q̃ est ex mortuis: nõ q̃ iã acceperi
aut iã pfectus sim. Sequor aũt si q̃ mo
cõprehẽdaz in q̃ et cõprehẽsus sum a chri/
sto iesu. Frẽs ego me nõ arbitror comp
hẽdisse. Unũ aũt: q̃ quidẽ retro sũt obli
uiscẽs. ad ea vo q̃ sũt poꝛa extẽdens me
ipm: ad destinatũ pseq; ad brauiũ supne
vocatõis dei in christo iesu. Quicũq; er
go pfecti sum⁹ hoc sentiam⁹: et si q̃d aliter sa/
pitis: et hoc vobis deꝰ reuelabit. Verumtn̄
ad q̃d puenim⁹: vt idẽ sapiamus: et in ea
dẽ permaneam⁹ regula/ Imitatores mei i. Corin. 4. c.
estote frẽs et obseruate eos q̃ ita ãbulãt Ephe. 5. a.
sicut habetis formã nr̃az. Multi enĩ am i. Tessal. 3. b.
bulãt q̃s sepe dicebã vobis. nunc aũt et Job. 13. c.
flens dico inimicos crucis christi: q̃r finis
interit⁹. quoꝝ deꝰ uẽter ẽ: et gl̃ia in confu/
one ipoꝝ q̃ terrena sapiũt. Nostra autez
cõuersatio in celis est/ Unde etiã saluato Gen. 48. c. 49. g.
rem expectam⁹ dñm nr̃m iesum christũ Esaie. 19.
qui reformauit corpus humilitatis nr̃e 4. Reg. 17.
cõfiguratũ corpi claritatis sue: fm opa/
tionẽ virtutis sue qua etiaz possit subiji/
cere sibi omnia. IIII

Itaq; frẽs mei charissimi et desi/
deratissimi: gaudiũ meuz et coro
na mea: sic state in dño charissi/
mi. Euchodiã rogo et synticẽ deprecor id
ipm sape in dño. Etiaz rogo te germa
ne cõpar: adiuua illas q̃ mecũ laborave/
runt in euangelio cũ clemente et ceteris

adiutoribus meis/quorũ nomina sunt in libro vite. Gaudete in dño semp. iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit oĩbꝫ hominibꝫ. Dñs enĩ ꝓpe ẽ/Nihil solliciti sitis sed in omni oratione et obsecratione cũ gratiaꝝ actõe petitiões vestre innotescant apud deũ. Et pax dei que exuperat omnẽ sensuꝫ custodiat corda vestra et intelligẽtias vestras in christo iesu. De cetero fratres quecũqꝫ sunt vera. quecũqꝫ pudica. quecũqꝫ iusta. quecunqꝫ sancta. quecunqꝫ amabilia. quecũqꝫ bone fame. si qua virtꝰ. si q̃ laus discipline. hec cogitate: que ⁊ didicistis et accepistis ⁊ audistis ⁊ vidistis ĩ me Hec agite et deus pacis erit vobiscũ. Gauisꝰ sum aũt in dño vehemẽter: qm̃ tandem aliqñ refloruistis ꝓ me sentire sicut ⁊ sentiebatis. Occupati aũt eratis. Nõ quasi propter penuriã dico. Ego enĩ didici in quibꝫ sum sufficiẽs esse. Scio ⁊ hũiliari: scio et abũdare: Ubiqꝫ et in oĩbus institutus suꝫ. et satiari et esurire. ⁊ abũdare ⁊ penuriã pati. Oĩa possuꝫ: in eo q̃ me confortat. Veruntñ bene fecistis: cõmunicãtes tribulatõi mee. Scitis aũt et vos philippenses q̃ in principio euãgelij qñ profectus suꝫ a macedonia nulla mihi ecclesia cõmunicauit in ratione dati et accepti. nisi vos soli: qꝛ et thessalonicã semel et bis in vsuꝫ mihi misistis Nõ qꝛ quero datũ. sed requiro fructum abundãtem in ratõe vestra. Habeo autẽ oĩa. et abũdo. Repletus suꝫ acceptis ab epaphrodito. que misistis in odorẽ suauitatis/hostiã acceptã placentẽ deo Deus autem meus impleat omne desiderium vr̃m ſm diuitias suas in gloria in christo iesu. Deo aũt ⁊ patre nr̃o gloria in secula seculoꝝ amen. Salutate oẽm scm̃ ĩ christo iesu. Salutãt vos q̃ mecuꝫ sũt frẽs. Salutãt vos oẽs sancti: maxĩe aũt q̃ de cesaris domo sũt Gratia dñi nostri iesu christi c ũ spiritu vestro. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Philippenses. Incipit argumentum in epistolam ad Colossenses.

c Colossenses. et hi sicut laodicenses sunt asiani. et ipi preuenti erant a pseudo apostolis Nec ad hos accessit ipe apostolus: sed et hos ꝑ epl'aꝫ corrigit. Audierant enĩ verbũ ab archippo: q̃ ⁊ ministeriũ in eos accepit. Ergo apostolus iam ligatus scribit eis ab epheso ꝑ tychicum diaconem et onesimum acolythum.

Explicit argumentum. Incipit epistola Pauli ad Colossenses. Capitulũ I

p Paulus apostolus iesu christi ꝑ voluntatẽ dei et timotheꝰ frater his qui sũt colossis sanctis et fidelibus fratribꝫ in christo iesu: Gratia vobis et pax a deo patre nostro. Gratias agimus deo et patri dñi nostri iesu christi semp ꝓ vobis orãtes: audientes fidẽ vr̃am in christo iesu et dilectionẽ quã habetis in sanctos oẽs ꝓpter spem que reposita est vobis in celis: quã audistis in verbo veritatis euãgelij qđ ꝑuenit ad vos sicut et in vniuerso mũdo est. ⁊ fructificat ⁊ crescit sicut in vobis ex ea die qua audistis et cognouistis gratiam dei in veritate: sicut didicistis ab epapha charissimo conseruo nostro. qui ẽ fidelis ꝓ vobis minister christi iesu. Qui etiaꝫ manifestauit nobis dilectionẽ vr̃am in spũ. Ideo et nos ex qua die audiuimꝰ. nõ cessamꝰ ꝓ vobis orãtes ⁊ postulãtes vt impleamini agnitõe volũtatis eiꝰ in oĩ sapiẽtia et intellectu spiritali. vt ambuletis digne deo ꝑ oĩa placẽtes in oĩ ope bono fructificãtes et crescẽtes in scĩa dei: in oĩ ꝟtute ꝯfortati ſm potẽtiã claritatis eiꝰ. in oĩ patiẽtia ⁊ lõganimitate cũ gaudio gr̃as agẽtes deo ⁊ patri: qui dignos nos fecit in partem sortis sanctoꝝ in lumĩe. Qui eripuit nos de potestate tenebraꝝ. ⁊ trãstulit in regnũ filij dilectõis sue/in quo habemꝰ redẽptõeꝫ et remissionẽ pctõꝝ. Qui est imago dei inuisibilis primogenitus oĩs creature: qm̃ in ipso condita

Eph. i. h.

sunt vniuersa in celis et in terra visibi-
C lia ⁊ inuisibilia. Siue throni siue dña-
tões siue p̄ncipatus siue ptātes: oīa per
ip̄m ⁊ in ipo creata suut. Et ip̄e ē añ oēs
et oīa in ip̄o ꝯstant. Et ip̄e est caput cor-
poris eccl̄ie: q̄ est p̄ncipiū primogenit⁹ ex
mortuis. vt sit in oīb⁹ ip̄e primatum te
nēs. Quia in ip̄o cōplacuit oēz plenitu-
dinē inhabitare ⁊ ꝑ eū recōciliari oīa in
ip̄m pacificās ꝑ sanguinē crucis ei⁹: siue
que in terris siue q̄ in celis sunt. Et vos
cū essetis aliqñ alienati et inimici sensu
in opib⁹ malis: nūc aūt reconciliauit in
corpe carnis eius ꝑ mortē. exhibere vos
sanctos et īmaculatos ⁊ irrep̄hensibiles
corā ip̄o: si tñ ꝑmanetis in fide fundati
et stabiles ⁊ īmobiles a spe euangelij qđ
audistis: qđ p̄dicatū ē in vniuersa crea-
D tura q̄ sub celo ē: cui⁹ fact⁹ suz ego pau-
lus mister: q̄ nūc gaudeo in passionibus
ꝓ vobis: ⁊ adimpleo ea q̄ desūt passionū
christi in carne mea ꝓ corpe ei⁹ qđ est ec
clesia. Cui⁹ fact⁹ suz ego minister ꝟm di
spensatōez dei q̄ data ē mihi in vobis vt
impleā verbū dei: mysteriū qđ absconditū
fuit a seculis ⁊ generatōib⁹. nūc autē
maīfestatū ē sanctis ei⁹ quib⁹ voluit de⁹
notas facere diuitias gl̄ie sacramēti hu
ius in gētib⁹ qđ ē christ⁹ ī vobis spes gl̄e
quē nos ānūciauim⁹ corripiētes oēz hoīez
et docētes in oī sapīa vt exhibeam⁹ oēm
hoīem ꝑfectū in christo iesu in q̄ ⁊ laboro
certando ꝟm opationē eius quā operat̄
in me in virtute. II

A Volo enī vos scire qualē sollici-
tudinē habeā ꝓ vobis ⁊ ꝓ his q̄
sunt laodicie ⁊ quicūq̄z non vi-
derūt faciē meā in carne: vt ꝯsolent̄ cor-
da ip̄oꝝ instructi in charitate. et in om̄s
diuitias plenitudinis intellect⁹ in agni
tione mysterij dei ⁊ patris et christi iesu
in quo sunt oēs thesauri sapīe ⁊ scientie
absconditi. Hoc aūt dico: vt nemo vos
B decipiat in sublimitate sermonū. Nam
et si corpe absens sum: sed spiritu vobis
cū sum gaudēs et vidēs ordinē vestrū. ⁊
firmamentū ei⁹ q̄ in christo est fidei vr̄e
sicut ergo accepistis iesuz christuz dñm
nostrū. in ip̄o ambulate: radicati et sup-
edificati in ip̄o. ⁊ confirmati in fide sicut
et didicistis: abūdantes in illo in gratia
rū actione: Videte ne q̄s vos decipiat ꝑ
philosophiā ⁊ inanē fallaciā ꝟm traditio
nem hoīm: ꝟm elemēta mūdi ⁊ non ꝟm
christū. Quia in ip̄o inhabitat oīs ple-
nitudo diuinitatis corpaliter: ⁊ estis in
illo repleti q̄ ē caput oīs p̄ncipat⁹ ⁊ ptā-
tis. In quo ⁊ circūcisi estis circūcisione
nō manufacta in expoliatōne corpis car
nis: sed in circūcisione christi ꝯsepulti ei
in baptismo: in q̄ ⁊ resurrexistis ꝑ fidem
opatōis dei q̄ suscitauit illū a mortuis.
Et vos cū mortui essetis in delictis et p̄
putio carnis vr̄e ꝯuiuificauit cuz illo do
nās vobis oīa delicta: delēs qđ aduersus
nos erat chirographū decreti qđ erat cō
trariū nobis. Et ip̄m tulit de medio affi
gēs illud cruci. ⁊ expoliās p̄ncipat⁹ ⁊ ptā
tes. traduxit ꝯfidēter palā triūphās illos
in seip̄o. Nemo g̃ vos iudicet in cibo aut
in potu aut in ꝑte diei festi aut neome-
nie: aut sabbatoꝝ q̄ sūt vmbra futurorū
corp⁹ aūt christi. Nemo vos seducat vo
lēs in hūilitate ⁊ religiōe angeloꝝ q̄ nō
vidit. ambulās frustra inflat⁹ sensu car-
nis sue: ⁊ nō tenēs caput ex q̄ totū corp⁹
ꝑ nexus ⁊ ꝯiūctōes subministratū ⁊ cōstru
ctū crescit in augmētū dei. Si g̃ mortui
estis cū christo ab elemētis hui⁹ mundi
q̄d adhuc tanq̄z viuētes mđo decernit̄:
Ne tetigeritis: neq̄z gustaueritis: neq̄z cō
trectaueritis: q̄ sūt oīa ī interitu ip̄o vsu
ꝟm p̄cepta et doctrinas hoīm: q̄ sūt rati
onē quidē habētia sapīe in sup̄stitiōe et
hūilitate ⁊ nō ad ꝑcendū corpi nō in ho
nore aliq̄ ad saturitatē carnis. III

Igitur si cōsurrexistis cū christo
que sursuz sunt querite vbi chri
stus est in dextra dei sedēs q̄ sur
sum sūt sapite: non q̄ sup terrā. Mortui
enī estis. et vita vr̄a abscōdita est cū chri
sto in deo: cū aūt christ⁹ apparuerit vita
vestra: tūc et vos apparebitis cū ip̄o ī glo
ria. Mortificate ergo mēbra vr̄a q̄ sunt
sup terrā. fornicationez. īmundiciā. libi-
dinē. cōcupiscētiam malā: ⁊ auariciam:

Mat. 24. a.
Mar. 13. b.
Lu. 21. b.
1. Cor. 3. b.
Eph. 5. b.

que est simulacrorũ seruitus: ꝓpter que
venit ira dei sup̄ filios incredulitatis in
quibꝫ ambulastis aliqñ cũ viueretis in
illis // Nũc aũt deponite et vos omĩa: irã
indignationẽ · maliciã · blasphemiã · tur-
pem sermonẽ de ore vestro // Nolite men
tiri inuicẽ: expoliantes vos veterem ho-
minẽ cũ actibus suis · et innuentes no-
uum eũ qui renouat̃ in agnitionem dei
s̃m imaginẽ eius q̃ creauit eũ: vbi nõ ẽ
gẽtilis · iudeus: circũcisio ⁊ p̃putiũ · bar
barus et scyta · seruꝰ ⁊ liber: sꝫ oĩa ⁊ in oĩ-
bus christꝰ // Induite vos ergo sicut ele-
cti dei sancti et dilecti viscera misericor-
die · benignitatẽ · humilitatẽ · modestiam
patientiam // supportãtes inuicẽ ⁊ donan
tes vobismetip̄is si q̃s aduersus aliquẽ
hẽt querelã: sicut ⁊ dñs donauit vob̄: ita
et vos. Sup̄ oĩa aũt hec charitatẽ habe
te qd̄ ẽ vinculũ p̄fectõis: ⁊ pax christi ex
ultet in cordibꝫ vr̃is: in q̃ ⁊ vocati estis in
vno corp̄e · ⁊ grati estote. Verbũ christi
habitet in vobis abũdanter · in oĩ sapĩa
docẽtes et cõmonentes vosmetip̄os in
psal nis et hymnis ⁊ cãticis spũalibus
in gr̃a cantãtes in cordibꝫ vr̃is deo. Oẽ
quodcũq̃ facitis in verbo aut in op̄e: oĩa
in noĩe dñi nostri iesu christi: gr̃as agen
tes deo ⁊ patri p̄ ip̄m // Mulieres subdi
te estote viris: sicut oportet in dño. Vi-
ri, diligite vxores vr̃as ⁊ nolite amari eẽ
ad illas // Filij obedite parẽtibꝫ p̄ oĩa: hoc
enĩ placitũ est in dño. Patres nolite ad
indignatõez ꝓuocare filios vr̃os vt nõ
pusillo aĩo fiãt // Serui obedite p̄ omĩa
dñis carnalibꝫ: nõ ad oculũ seruiẽtes q̃si
hoĩbꝫ placẽtes: sꝫ in simplicitate cordis
timẽtes dñm. Qd̄cũq̃ facit̃ · ex aĩo opa
mini · sicut dño et nõ hoĩbꝫ scientes ꝙ a
dño accipietis retributionẽ hereditatis
Dño christo seruite. Qui enĩ iniuriã fa
cit: recipiet id qd̄ inique gessit // Et nõ ẽ
p̄sonarũ acceptio apud deũ. IIII

Domini · qd̄ iustũ est ⁊ equũ ser-
uis p̄state: sciẽtes q̃m et vos do
minũ habetis ĩ celo. Oratõi in
state vigilãtes ĩ ea ĩ gr̃aꝝ actõe: orãtes si
mul ⁊ ꝓ nobis · vt deꝰ ap̄iat nob̄ ostiñ ser
monis ad loquẽdũ mysteriũ christi: ꝓpt̃
quod etiã vinctꝰ suꝫ · vt manifestẽ illud
ita vt oportet me loqui // In sapĩa ãbula
te ad eos q̃ forꝫ sũt: tp̄s redimẽtes. Ser
mo vester semp̄ in gr̃a sale sit ꝯditus · vt
sciatis q̃uo oporteat vos vnicuiq̃ rñde-
re. Que circa me sũt · oĩa vobis nota fa-
ciet tychicus charissimꝰ frater ⁊ fidelis
mĩster ⁊ ꝯseruꝰ in dño: quẽ misi ad vos
ad h̄ ip̄m vt cognoscat q̃ circa vos sũt · et
ꝯsolet̃ corda vr̃a cũ onesimo charissimo
et fideli fratre q̃ ex vobis est: q̃ oĩa q̃ hic
agunt̃ nota faciẽt vobis. Salutat vos
aristarchus cõcaptiuꝰ meꝰ // et marcꝰ con
sobrinus barnabe: de quo accepistis mã
data. Si venerit ad vos suscipite illum
Et iesus qui dicit̃ iustꝰ · q̃ sũt ex circũcisi
one. Hi soli sũt adiutores mei in regno
dei: q̃ mihi fuerũt solatio. Salutat vos
epaphras q̃ ex vobis ẽ seruus christi ie-
su · semp̄ sollicitꝰ ꝓ vobis in oratõibꝫ: vt
stetis p̄fecti ⁊ pleni in omĩ volũtate dei
Testimoniũ enĩ illi p̄hibeo ꝙ hẽt mltuꝫ
laborẽ ꝓ vobis ⁊ ꝓ his q̃ sũt laodicie ⁊ q̃
hierapoli. Salutat vos lucas medicus
charissimꝰ: et demas. Salutate frẽs q̃
sunt laodicie · ⁊ nymphã ⁊ q̃ in domo eiꝰ
est ecclesiã. Et cũ lecta fuerit apud vos
epl̃a hec: facite vt ⁊ in laodicensiũ eccl̃ia
legat̃: et ea que laodicẽsium est vobis le
gat̃ Et dicite archippo Vide mĩsterium
qd̄ accepisti in dño: vt illd̄ impleas. Sa
lutatio mea manu pauli. Memores esto
te vinculoꝝ meorum. Gratia dñi nostri
iesu christi vobiscum. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Colossen-
ses. Incipit argumentum in epistolam
ad Thessalonicenses primam.

Thessalonicẽses sunt macedo
nes: qui accepto ꝟbo ꝟitatis
p̄stiterũt ĩ fide: etiã in p̄secu-
tione ciuiũ suorũ. Preterea
nec receperũt falsos apl̃os: nec ea que a
falsis apl̃is dicebantur. Hos collaudat
apl̃s scribẽs eis ab athenis: p̄ thychicuꝫ
diaconem · et onesimũ acolythum.

Explicit argumentum

Incipit epistola Pauli ad Thessalonicenses prima. Capitulum. I

A Paulus et siluanus ⁊ timotheus: ecclesie thessalonicensiuz in deo patre nostro ⁊ domino iesu christo. gr̃a vobis et pax. Gratias agim⁹ deo semp̄ pro omnib⁹ vobis. memoriã vr̃i faciẽtes in orationib⁹ nr̃is sine intermissione: memores opis fidei vr̃e ⁊ laboris ⁊ charitatis et sustinentie spei dñi nr̃i iesu christi: ante deũ et patrẽ nr̃m. Sciẽtes frẽs dilecti a deo electionẽ vr̃am: qꝛ euangeliũ nostrũ nõ fuit ad vos in sermone tãtuz sed ⁊ in virtute ⁊ in spũsancto ⁊ in plenitudine multa: sicut scitis q̃les fuerimus in vobis ꝓpter vos. Et vos imitatores nr̃i facti estis ⁊ dñi: excipiẽtes verbũ ĩ tribulatione multa cũ gaudio spũssancti: ita vt facti sitis forma oĩb⁹ credẽtib⁹ in macedonia et in achaia. A vobis enĩ diffamat⁹ est sermo dñi: nõ solũ in macedonia ⁊ in achaia: sed in oĩ loco fides vr̃a q̃ est ad deũ ꝓfecta ẽ: ita vt nõ sit nobis necesse quicq̃ loq̃. Ip̄i enĩ de nobis annũciant qualẽ introitũ habuerim⁹ ad vos. ⁊ qũo ꝯuersi estis ad deũ a simulacris seruire deo viuo ⁊ vero: ⁊ expectare filiũ ei⁹ de celis quẽ suscitauit ex mortuis iesuz. qui eripuit nos ab ira ventura. II

A Nam ⁊ ip̄i scitis frates introituz nr̃m ad vos qꝛ nõ inanis fuit sz ante passi multa ⁊ ꝯtumelijs affecti sicut scitis in philippis: fiduciã habuim⁹ in deo nr̃o loqui ad vos euãgeliũ dei in multa sollicitudine. Exhortatio. n. nostra nõ de errore neq̃ de ĩmũdicia neq̃ in dolo: sed sicut ꝓbati sumus a deo vt crederet̃ nobis euãgeliũ ita loq̃mur nõ quasi hoĩb⁹ placẽtes: sz deo qui ꝓbat corda nr̃a. Neq̃ enĩ aliqñ fuim⁹ in sermõe adulatõis sicut scitis: neq̃ in occasione auaricie. de⁹ testis ẽ: nec querẽtes ab hoĩbus gloriã neq̃ a vobis neq̃ ab alijs cũ possem⁹ vobis oneri esse vt christi apl̄i. Sed facti sum⁹ ꝑuuli in medio vr̃m tã q̃ si nutrix foueat filios suos: ita desiderantes vos cupide. volebamus tradere vobis: nõ solũ euãgeliũ dei. sed etiã animas nr̃as. qm̃ charissimi nob̄ facti estis. Memores enĩ facti estis frẽs labor⁹ nr̃i et fatigationis: nocte et die opantes: ne quẽ vr̃m grauarem⁹. p̄dicauim⁹ in vob̄ euangeliũ dei. Vos testes estis. et deus: q̃ sancte ⁊ iuste et sine querela vobis q̃ credidistis affuim⁹ sicut scitis q̃liter vnũ quẽq̃ vr̃m sicut pater filios suos dep̄cãtes vos ⁊ consolãtes. testificati sumus vt ambularetis digne deo qui vocauit vos in suũ regnũ ⁊ gloriã. Ideo et nos gratias agim⁹ deo sine ĩtermissione: qm̃ cũ accepissetis a nobis verbũ audit⁹ dei. accepistis illud nõ vt verbum hoĩm: sed sicut ẽ vere verbũ dei: qui opat̃ in vobis qui credidistis. Vos enĩ imitatores facti estis frẽs ecclesiarũ dei que sũt in iudea in christo iesu: qꝛ eadez passi estis et vos a ꝯtribulib⁹ vr̃is sicut ⁊ ip̄i a iudeis qui ⁊ dñm occiderũt iesuz ⁊ ꝓphetas. et nos ꝑsecuti sũt: ⁊ deo nõ placẽt. ⁊ oĩbus hoĩb⁹ aduersaut̃. ꝓhibẽtes nos gẽtibus loqui vt salui fiãt. vt impleant peccata sua sp̄. Peruenit enĩ ira dei sup̄ illos vsq̃ in finẽ. Nos aũt fratres desolati a vob̄ ad tp̄s hore. aspectu: nõ corde abũdanti⁹ festinauim⁹ faciẽ vestrã videre cũ multo desiderio: qm̃ voluimus venire ad vos. ego quidẽ paulus et semel ⁊ iterũ: sz impediuit nos sathanas. Que est eniz nr̃a spes aut gaudiũ aut corona glorie? Nõne vos ante dominũ nostrũ iesum christum in aduentu eius? Vos enim estis gloria nostra et gaudium. III

Propter quod non sustinentes amplius. placuit nobis remanere athenis solis. et misim⁹ timotheũ fratrẽ nostrũ et ministrũ dei in euãgelio christi ad confirmãdos vos et exhortandos ꝓ fide vr̃a: vt nemo moueat̃ in tribulatõib⁹ istis? Ip̄i enĩ scitis q̃ ĩ hoc positi sumus. Nã et cũ apud vos essem⁹ predicebamus vobis passuros nos tribulationes: sicut et factum est et scitis.

Propterea et ego amplius nō sustinēs
nisi ad cognoscendū fidē vr̄am: ne forte
tēptauerit vos is qui tēptat: ⁊ inanis fi
at labor noster. Nunc aūt veniēte timo-
theo ad nos a vobis et annūciante nob̄
fidē et charitatē vr̄am: ⁊ qꝛ memoriā no
stri habetis bonā. semp̄ desiderātes nos
videre sicut et nos q̄z vos. ideo ꝯsolati
sumus fratres in vobis. in oī necessita-
te ⁊ tribulatione nostra p̄ fidē vr̄am: qm̄
nūc viuimus. si vos statis in dño. Quā
enī gratiarū actiōez possumus deo retri
buere p̄ vobis in oī gaudio q̄ gaudem⁹
p̄pter vos ante deum nr̄m: nocte ac die
abūdantius orātes vt vidideam⁹ faciez
vestrā et compleam⁹ ea que desunt fidei
vestre. Ip̄e aūt deus et pater noster et
dñs iesus christus dirigat viā nostrā ad
vos. Vos aūt dñs multiplicet: ⁊ abun-
dare faciat charitatē vr̄am in inuicē ⁊ in
oēs: quēadmodū ⁊ nos in vobis ad con
firmāda corda vr̄a sine querela in sancti
tate ante deū et patrē nostrū in aduētu
dñi nostri iesu christi cuz omnibus san-
ctis eius. Amen. IIII

De cetero ergo fratres rogam⁹
vos et obsecram⁹ in dño iesu:
vt quēadmodū accepistis a no-
nobis qūo oporteat vos ambulare ⁊ pla
cere deo: sic et ambuletis. vt abundetis
magis. Scit⁹ enī q̄ p̄cepta dederim vob̄
p̄ dñm iesuz. Hec ē enī volūtas dei san-
ctificatio vestra. vt abstineatis vos a for
nicatōe. vt sciat vnusquisq̄z vr̄m vas su
um possidere in sanctificatione ⁊ honore
nō in passione desiderij sicut ⁊ gentes q̄
ignorāt deū. Et ne quis sup̄grediat̄ ne-
q̄z circūueniat in negocio fratrē suū: qm̄
vindex est dñs de his oīb̄ sicut p̄dixim⁹
vobis et testificati sum⁹. Nō enim voca
uit nos deus in īmundiciā: sed in sancti
ficationē. Itaq̄z q̄ hec spernit: nō hoīem
spernit. sz deū: q̄ etiā dedit sp̄m suum san
ctū in nobis. De charitate aūt fraterni
tatis nō necesse habuim⁹ scribere vobis
Ip̄i enī vos a deo didicistis: vt diligatis
inuicē. Etenī illud facitis in oēs fratres
in vniuersa macedonia. Rogam⁹ autez
vos fratres vt abūdetis magis: ⁊ operā
detis vt quieti sitis: et vt vr̄m negociuz
agatis. et opemini manib̄ vestris sicut
p̄cepimus vobis: et vt honeste ambule
tis ad eos q̄ foris sunt. ⁊ nullius aliquid
desideretis. Nolum⁹ aūt vos ignorare
frēs de dormiētib̄ vt nō ꝯtristemini sic
et ceteri qui spem nō hn̄t. Si enī credi-
mus q̄ iesus mortu⁹ ē ⁊ resurrexit ita ⁊
deus eos qui dormierūt p̄ iesū adducet
cū eo. Hoc enī vobis dicim⁹ in v̄bo dñi
qꝛ nos q̄ viuim⁹. qui residui sum⁹ in ad
uētu dñi nō p̄ueniem⁹ eos qui dormie-
rūt. Qm̄ ip̄e dñs ī iusso ⁊ in voce archā
geli ⁊ in tuba dei descēdet de celo et mor
tui qui in christo sūt resurgēt p̄mi. De-
inde nos qui viuimus q̄ relinq̄mur si-
mul rapiemur cū illis in nubib̄ obuiaz
christo ī aera. ⁊ sic sp̄ cū dño erim⁹. Ita-
q̄z ꝯsolamini inuicē in verbis istis. V

De temporib̄ aūt et momentis
fratres nō indigetis vt scriba-
mus vobis. Ip̄i enī diligenter
scitis qꝛ dies dñi sicut fur ī nocte ita ve
niet. Cū enī dixerint pax ⁊ securitas: tūc
repētin⁹ eis sup̄ueniet interit⁹ sicut do-
lor ī vtero habētis. ⁊ nō effugient. Vos
aūt frēs nō estis ī tenebris. vt vos dies
ille tanq̄z fur cōprehēdat. Oēs enī vos
filij lucis estis. ⁊ filij diei. Nō sumus no
ctis neq̄z tenebrarū. Igit̄ nō dormiam⁹
sicut ⁊ ceteri: sz vigilem⁹ ⁊ sobrij simus.
Qui enī dormiūt: nocte dormiūt. ⁊ qui
ebrij sunt nocte ebrij sūt. Nos aūt q̄ di-
ei sum⁹ sobrij simus. induti loricā fidei
et charitatis ⁊ galeā spem salutis: qm̄ n̄
posuit nos deus in irā: sed in acquisitio
nē salutis p̄ dñm nostrū iesū christū qui
mortu⁹ ē p̄ nobis. vt siue vigilem⁹ siue
dormiam⁹: simul cū illo viuam⁹. Propt̄
qd̄ ꝯsolamī inuicē: et edificate alterutꝝ
sicut ⁊ facitis. Rogam⁹ aūt vos fratres
vt noueritis eos qui laborāt inter vos:
et p̄sunt vobis in dño: ⁊ monēt vos. vt
habeatis illos abundātius in charitate
p̄pter opus illoꝝ. ⁊ pacē habete cum eis
Rogamus aūt vos fratres: corripite iu
quietos cōsolamini pusillanimes. susci

Ro. 13. d.
Apoc. 3. a.
2. Pe. 3. c.
Esa. 59.
Eph. 6. c.

ipite infirmos · patientes estote ad oēs.
Videte ne quis malū ꝓ malo alicui red
D dat: sed semꝑ qd̄ bonū ē sectamī in inui/
Eccl. 18. cem et in oēs // Semꝑ gaudete: sine iter
Lu. 18. c. missione orate: in oib⁹ gr̄as agite. Hec
est eī volūtas dei ī christo iesu: in oīb⁹ vo
bis. Spūm nolite extinguere. ꝓphetias
nolite spernere. Oīa aūt ꝓbate: qd̄ bonū
est tenete: ab oī specie mala abstinete vos
Ipe aūt deus pacis sanctificet vos ꝑ oīa
vt integer spūs vester et aīa ⁊ corp⁹ sine
querela in aduētu dñi nr̄i iesu christi ser
uet̄. Fidelis est qui vocauit vos: qui etiā
faciet. Fr̄es: orate ꝓ nob̄. Salutate fra/
tres oēs ī osculo scō. Adiuro vos ꝑ dñm
vt legat̄ epl̄a hec oīb⁹ sanctis fratribus
Gr̄a dñi nr̄i iesu christi vobiscuz. Amen

Explicit epl̄a pauli ad Thessalonicenses
prima. Incipit argumētū in epl̄az scd̄az

Ad thessalonicenses secundaz
scribit epl̄am apl̄us: et notuz
facit eis de tp̄ib⁹ nouissimis
⁊ de aduersarij deiectōe. Scri
bit hanc epistolam ab athenis per tytum
diaconem et onesimum acolytum.

Explicit argumētū. Incipit epl̄a Pau/
li ad Thessalonicenses secūda. Cap. I

A Paulus et sil
uanus et timotheus: ec
clesie thessalonicensiuz
in deo patre nostro ⁊ do
mīo iesu christo: gratia
vobis ⁊ par a deo patre nostro ⁊ dño iesu
B christo. Gratias agere debemus semper
deo ꝓ vobis fr̄es. ita vt dignū est qm̄ su
percrescit fides vr̄a ⁊ abundat charitas
vniuscuiusqz vr̄m in inuicē ita vt ⁊ nos/
ipi in vobis gloriemur in ecclesijs dei ꝓ
patiētia vr̄a ⁊ fide et in oīb⁹ ꝑsecutiōib⁹
vestris et tribulatōnib⁹ quas sustinetis
in exemplū iusti iudicij dei: vt digne ha
C beamini in regno dei ꝓ quo et patimini
si tn̄ iustū est apud deū retribuere retri/
butionem his qui vos tribulāt: ⁊ vobis
qui tribulamini requiem nobiscū in re/
uelatione dñi iesu de celo cum angelis
virtutis eius in flāma ignis dantis vin
dictā his qui nō nouerunt deū. et q̄ non D
obediunt euangelio dñi nostri iesu chri/
sti. Qui penas dabūt in interitu eternas
a facie dñi ⁊ a gloria virtutis eius: cū ve
nerit glorificari in sanctis suis. ⁊ āmira/
bilis fieri in oībus qui crediderūt: quia
creditū est testimoniū nostrum sup̄ vos
in die illo. In quo etiā oramus semꝑ ꝓ
vobis. vt dignet̄ vos vocatione sua deus
et impleat oēm voluntatē bonitatis sue
et opus fidei in virtute: vt clarificet̄ no
men dñi nostri iesu christi ī vobis: ⁊ vos
in illo: ꝑm gratiam dei nostri et domini
iesu christi. II A

Rogamus aūt vos fr̄es ꝑ aduen
tum dñi nostri iesu christi ⁊ no/
stre congregatōis in ip̄m vt nō
cito moueamini a vestro sensu neqz ter/
reamini neqz ꝑ spiritū neqz ꝑ sermonez B
neqz ꝑ epl̄am tanqz ꝑ nos missam: quasi Mat. 24. a.
instet dies dñi // Ne quis vos seducat vl Mar. 13. b.
lo modo. Quoniā nisi venerit dissensio Lu. 21. b.
primum: ⁊ reuelatus fuerit homo pecca Eph. 5. b.
cati filius ꝑditiōis. qui aduersat̄ ⁊ extol i. Cor. 3. d.
litur supra omne qd̄ dicit̄ deus aut qd̄ Col. 2. d.
colit̄: ita vt in templo dei sedeat: osten/
dens se tanqz sit deus. Non retinetis ꝙ
cum adhuc essem apud vos: hec dicebaz
vobis. Et nunc quid detineat scitis: vt
reueletur in suo tempore. Nam myste/
rium iam opatur iniquitatis tantū vt C
qui tenet. nunc teneat: donec de medio Esa. 11.
fiat // Et nūc reuelabit̄ ille iniquus quez
dominus iesus interficiet spū oris sui:
et destruet illustratione aduentus sui:
eum cuius est aduentus ꝑm opationez
sathane in omī virtute ⁊ signis et prodi
gijs mendacib⁹ et in omī seductōe iniq̄/
tatis his qui pereunt: eo ꝙ charitatem
veritatis nō receperunt vt salui fierent
Ideo mittet illis deus opationē error⁹ D
vt credāt mēdacio: vt iudicent̄ oēs qui
nō crediderūt v̄itati. sed ꝯsenserūt iniq̄
tati. Nos aūt debem⁹ gratias agere deo
semper pro vobis fratres dilecti a deo: ꝙ
elegerit nos deus primitias in salutem

in sanctificatiõe spũs ⁊ in fide veritatis in qua et vocauit vos ꝑ euangeliũ nr̃m in acquisitõne glorie dñi nr̃i iesu christi Itaqꝫ frẽs state ⁊ tenete traditiones q̃s didicistis. siue ꝑ ſmonẽ siue ꝑ epl'am nostrã. Ipse aũt dñs noster iesus christ⁹ ⁊ deus ⁊ pater noster q̃ dilexit nos. ⁊ dedit consolationẽ eternã et spem bonã in gr̃a exhortet̃ corda vestra et ꝯfirmet in omni opẽ ⁊ sermone bono. III

De cetero frẽs orate ꝓ nob̃ vt ſmo dei currat ⁊ clarificet̃ sicut ⁊ aput vos: et vt liberem̃ ab importunis ⁊ malis hoĩbus. Non. n. omniũ est fides. Fidelis aũt deus ẽ q̃ cõfirmabit vos: ⁊ custodiet a malo. Confidim⁹ autẽ de vobis frẽs in dño: qm̃ quecunqꝫ p̃cipim⁹. ⁊ facitis. ⁊ faciet̃. Dominus aũt dirigat corda vr̃a in charitate dei. et patiẽtia christi. Denũciam⁹ autez vobis frẽs in noĩe dñi nostri iesu christi vt subtrahatis vos ab oĩ fratre ambulãte inordinate ⁊ nõ ſm traditõez quaz acceperũt a nobis. Ipi enĩ scit̃ quẽadmodũ oporteat imitari nos: qm̃ nõ inquieti fuim⁹ inter vos neqꝫ gratis panẽ mãducauim⁹ ab aliquo / sed in labore ⁊ fatigatione nocte ac die opantes: ne quem vestrũ grauaremus. Nõ quasi nõ habuerimus ptãtez: sꝫ vt nosmetipos formãdarem⁹ vobis ad imitandũ nos. Nã et cũ essemus apud vos. hoc denũciabam⁹ vobis: qm̃ si q̃s nõ vult opari: nec mãducet. Audiuim⁹ enĩ inter vos quosdã ambulãtes inquiete. nihil opantes: sed curiose agẽtes. His aũt qui eiusmodi sũt denunciamus et obsecram⁹ in dño iesu christo: vt cũ silẽtio opantes suũ panem mãducẽt / Vos aũt fratres nolite deficere bñfaciẽtes. Q. si quis nõ obedierit verbo nostro: ꝑ epl'am hũc notate: et nõ cõmisceamĩ cũ illo vt confundat̃. Et nolite quasi inimicũ existimari: sed corripite vt fratrẽ. Ipe aũt deus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus sit cũ omnib⁹ vobis. Salutatio mea manu pauli. quod est signũ in omĩ epistola. Ita scribo. Gr̃a domini nostri iesu christi cum omnibus vobis. Amen

Explicit epistola Pauli ad Thessalonicenses secũda. Incipit argumẽtum in epistolam ad Thimotheum primam.

Timotheũ instruit ⁊ docet de ordinatione epatus ⁊ diaconij. ⁊ oĩs ecciastice discipline scribẽs eis a laodicia ꝑ tychicũ diaconẽ

Explicit argumentuz. Incipit epistola Pauli ad Timotheũ p̃ma. Capl'm I

Paulus apostolus iesu christi ſm imperiũ dei saluator̃ nostri et christi iesu spei nostre: timotheo dilecto filio ĩ fide gratia et misericordia et pax a deo pr̃e ⁊ christo iesu dño nostro. Sicut rogaui te vt remaneres ephesi cũ irẽ in macedoniaz vt denũciares quibusdã ne aliter docerẽt neqꝫ intẽderẽt fabulis ⁊ genealogijs interminatis: q̃ questiones p̃stant mag̃ q̃ꝫ edificatõez dei q̃ est in fide. Finis autẽ p̃cepti ẽ charitas: de corde puro. ⁊ ꝯscia bona. et fide nõ ficta. A quib⁹ quidaz aberrãtes ꝯuersi sũt in vaniloquiũ: volentes esse legis doctores: nõ intelligentes neqꝫ que loquũt̃. neqꝫ d̃ quib⁹ affirmãt Scimus aũt qꝛ bona ẽ lex si q̃s ea legitime vtat̃: sciẽtes hoc: qꝛ lex iusto nõ ẽ posita: sꝫ iniustis ⁊ nõ subditis / impijs ⁊ peccatorib⁹. sceleratis ⁊ ꝯtamĩatis. patricidis et matricidis homicidis. fornicarijs masculoꝝ cõcubitorib⁹. plagiarijs. mendacib⁹ et ꝑiuris: ⁊ si quid aliud sane doctrine aduersat̃: q̃ est ſm euãgeliũ gl'e beati dei qd̃ creditũ ẽ mihi Gratias ago ei qui me ꝯfortauit in christo iesu dño nr̃o qꝛ fidelẽ me existimauit ponẽs in mĩsterio. Qui pri⁹ blasphem⁹ fui ⁊ ꝑsecutor ⁊ ꝯtume liosus: sꝫ misericordiã dei ꝯsecut⁹ sum: qꝛ ignorãs feci ĩ incredulitate. Superabũdauit aũt gr̃a dñi nostri cũ fide ⁊

Ro. 7. c.
Gal. 4. a.
Exo. 20. et. 21.
Leui. 18.
1. Cro. 6. c.

dilectõne que est in christo iesu. Fidelis
sermo ⁊ oi acceptõe dign⁹: qz christus ie
sus venit in hũc mundũ pctores saluos
facere: quorũ prim⁹ ego sũ. Sz ideo mi
sericordiã ꝓsecut⁹ sũ: vt in me ꝓmo ostẽ
deret christ⁹ iesus oẽm patiẽtiã ad ifor
mationẽ eor q̃ crediturꝰ sũt illi in vitaz
eternã. Regi aũt seculoꝝ ĩmortali inuisi
bili soli deo honor ⁊ gl'ia: in secula seculo
rum amen. Hoc ꝓceptuz cõmendo tibi
fili timothee ſm ꝓcedẽtes in te ꝓphetias
vt milites in illis bonã militiã hñs fidẽ
et bonã conscientiã. Quã quidẽ repellẽ
tes circa fidẽ naufragauerũt: ex quib⁹ est
hymeneus ⁊ alexander quos tradidi sa
thane vt discãt non blasphemare. II

A Obsecro igit⁹ primũ oĩm fieri ob
secrationes orationes postulatiões
gratiaꝝ actões ꝓ oĩb⁹ hoĩb⁹ ꝓ
regib⁹ ⁊ oĩb⁹ q̃ in sublimitati ꝓstitute sũt
vt quietã ⁊ trãquillã vitã agam⁹ in omĩ
B pietate et castitate. Hoc enĩ bonũ ẽ ⁊ ac
ceptũ coram saluatore nr̃o deo: q̃ oẽs hoies
vult saluos fieri: ⁊ ad agnitionẽ veritatis
venire. Vn⁹ enĩ deus vn⁹ ⁊ mediator dei
et hoĩm hõ christ⁹ iesus: qui dedit redem
tionẽ semetipm ꝓ oĩb⁹. Cui⁹ testimoni
um temporib⁹ suis confirmatũ est: in q̃
C positus sũz ego ꝓdicator ⁊ apl's. Veritatẽ
dico nõ mẽtior: doctor gentiũ in fide et
veritate. Volo ergo viros orare in oĩ lo
co: leuãtes puras man⁹ sine ira ⁊ disce
ptatione. Similiter et mulieres in ha
bitu ornato cũ verecũdia et sobrietate or
nãtes se: nõ in tortis crinibus aut auro
aut margaritis vel veste ꝓciosa. Sz q̃ decet
mulieres ꝓmittẽtes pietatẽ ꝑ opa bona
D Mulier in silẽtio discat: cũ oĩ subiectõe
Docere autem mulieri non ꝓmitto ne
q3 dñari in virũ: sed eẽ ĩ silẽtio. Adã enĩ
prim⁹ format⁹ ẽ deinde eua. et adã nõ est
seduct⁹ mulier aũt seducta in ꝓuaricatõ
ne fuit. Saluabit̃ aũt ꝑ filioꝝ generatõz
si ꝑmãserit in fide ⁊ dilectiõe ⁊ sanctifi
catione cum sobrietate. III

A Fidelis sermo. Si q̃s episcopa
tũ desiderat bonũ op⁹ desiderat
Ad Titũ .i. b. I Oportet enĩ epm irrepr̃hensibi
lem esse. vnius uxoris virũ: sobriũ. orna
tum. pudẽtez. pudicũ. hospitalẽ. doctorẽ
nõ vinolentũ. nõ ꝓcussorẽ sed modestũ.
nõ litigiosũ. nõ cupidũ sz sue domui bñ
ꝓpositũ. filios habentẽ subditos cũ oĩ ca
stitate. Si q̃s aũt domui sue ꝓesse nescit
quõ eccl'ie dei diligẽtiã habebit: Nõ neo
phitũ. ne in superbiã elatus in iudiciũ in
cidat diaboli. Oportet aũt ⁊ illũ testimo
niũ habere bonũ ab his q̃ foris sũt: vt nõ
C in opprobriũ incidat ⁊ in laqueũ diaboli
Diacones similiter pudicos. non bilin
gues. nõ multo vino deditos. nõ turpe
lucꝝ sectãtes: hñtes mysteriũ fidei in cõ
sciẽtia pura. Et hi aũt ꝓbent̃ primum: ⁊ i. Cor. 4. a.
sic mĩstrẽt nullũ crimẽ hñtes. Mulieres 2. Cor. 6. a
similiter pudicas: nõ detrahẽtes. sobri et ti. c.
as. fideles in oĩb⁹. Diacones sint vnius
D uxoris viri: q̃ filijs suis bñ ꝓsint. et suis
domib⁹. Qui enĩ bñ mĩstrauerint. gra
dũ bonũ sibi acquirẽt. ⁊ multã fiduciã in
fide q̃ est in christo iesu. Hec tibi scribo
fili timothee sperãs me venire ad te cito.
Si aũt tardauero. vt scias quõ oportet
at te in domo dei conuersari q̃ est eccl'ia dei
viui: columna ⁊ firmamentũ veritatis.
Et manifeste magnũ ẽ pietatis sacramẽ
tũ q̃ manifestatũ ẽ in carne. iustificatuz
est in spũ: apparuit angelis. ꝓdicatũ ẽ gẽ
tib⁹. creditũ ẽ in mũdo. assũptũ ẽ in gl'ia

A Spiritus aũt manifeste IIII 2. Timo. 3. a.
dicit: q̃ in nouissimis tpib⁹ dis 2. Petr. 2. a.
cedẽt quidã a fide: attendentes
spiritib⁹ erroris ⁊ doctrinis demoniorum
in hypocrisi. loquẽtium mẽdaciũ ⁊ caute
riatã habentiũ suã ꝓscientiã. ꝓhibentium
nubere: abstinere a cibis quos deus crea
B uit ad percipiendũ cũ gratiarũ actõe fide
libus: et his qui cognouerũt veritatem
Quia oĩs creatura dei bona est: et nihil
reiiciendũ q̃ cũ gratiarũ actiõe ꝓcipit̃.
sanctificat̃ enĩ ꝑ verbũ dei et orationem
Hec ꝓponẽs fratrib⁹ bon⁹ eris minister 2. Timo. 2. a.
christi iesu: enutrit⁹ verbis fidei ⁊ bone do
ctrine quã assecut⁹ es. Ineptas autẽ et
L anules fabulas deuita. Exerce aũt teipm
ad pietatẽ. Nã corpal' exercitatio ad mo
dicũ vtilis ẽ. Pietas aũt ad oĩa vtilis ẽ.

ꝓmissionē habēs vite·que nūc est et future. Fidelis sermo: ⁊ oī acceptōe dign⁹ In hoc enī laboram⁹ ⁊ maledicimꝰ qꝛ speram⁹ in deū viuū q̄ ē saluatoꝛ oīm hoīm maxime fideliū. Precipe hec ⁊ doce. Nemo adolescētiā tuā ꝓtēnat/ sz exemplum esto fideliū·i ꝛbo·i cuersatōe·i charitate in fide·i castitate. Dū venio attēde lectioni exhoꝛtatōi ⁊ doctrine. Noli negligere gr̄az q̄ in te ē q̄ data ē tibi p ꝓphetiā cū impositōe manuū ꝑsbiterij. Hec meditare in his esto vt ꝓfect⁹ tu⁹ manifest⁹ sit oīb⁹ attēde ei tibi ⁊ doctrine: insta ē illꝭ. Hoc enī faciēs·⁊ teipm saluum facies: et eos qui te audiunt. V

Seniorē ne increpaueris·sed obsecra vt patrē. Juuenes vt frēs. anus vt matres: iuuēculas vt soꝛoꝛes in oī castitate. Uiduas honoꝛa: q̄ vere vidue sūt. Si q̄ aūt vidua filios aut nepotes hēt discat ꝓmū domū suaz regere ⁊ mutuā vicē reddere parētibus Hoc·n·acceptū ē coꝝ deo. Que aūt ꝛe vidua ē ⁊ desolata spet in deū: ⁊ instet obsecratōib⁹ ⁊ oꝛatōib⁹ nocte ⁊ die. Nā q̄ in delitijs ē: viuēs mortua ē. Et hoc ꝓcipe: vt irreꝓhēsibiles sint. Si q̄s aūt suoꝝ ⁊ maxime domesticoꝝ curā nō hz fidē negauit et ē infideli deterioꝛ. Uidua eligat nō minus sexaginta ānoꝝ q̄ fuerit vnius viri vxoꝛ: in opib⁹ bonis testimoniū hñs: si filios educauit·si hospitio recepit si scōrū pedes lauit·si tribulatōez patiētib⁹ sūministrauit·si oē op⁹ bonū subsecuta ē. Adolescētioꝛes aūt viduas deuita. Cū·n· luxuriate fuerīt in christo nubere volūt hñtes dānatōez: qꝛ ꝓmā fidē irritā fecerūt. Simul aūt ⁊ ociose discūt circūire domos: nō solū ociose sz ⁊ ꝛbose ⁊ curiose: loquētes q̄ nō oꝛtet. Uolo aūt iunioꝛes nubere. filios ꝓcreare mꝛesfamilias eē nullā occasiōez dare aduersario maledicti gr̄a Jaz·n·q̄dā ꝓuse sūt retro post sathanaz. Si q̄s fidel' hz viduas sūministret illis vt nō gr̄auet eccl'ia·vt his q̄ ꝛe vidue sūt sufficiat Qui bñ ꝓsūt ꝑbi duplici honoꝛe digni habeāt maxie q̄ laboꝛāt in ꝛbo et doctrina. Dic·n·scriptura/ Nō alligab⁹ os bouī triturāti ⁊ dign⁹ ē opari⁹ mercede sua. Adūsus ꝑsbyteꝝ accusatōez noli recipe nisi sub duob⁹ aut trib⁹ testib⁹ ꝓbec cātes coram oīb⁹ argue: vt ⁊ ceteri timoꝛē habeāt. Testoꝛ coram deo ⁊ christo iesu et electis āgelis ei⁹· vt h̄ custodias sine ꝓiudicio: nihil faciēs in altaz ꝓtē declinando. Man⁹ cito nemī ipposueris neq̄ cōicaueris pctis alienis. Teipm castū custodi. Noli adhuc aquā bibere: sz modico vino vtere ꝓpt̄ stomachū tuū ⁊ freq̄ntes tuas infirmitates. Quoꝝūdā hoīm pcta māifesta sūt p̄cedētia ad iudiciū: quoꝝūdā āt ⁊ subsequunt. Sil'r ⁊ facta bona manifesta sūt ⁊ q̄ aliter se hñt absc̄odi nō pōt. VI

Quicūq̄ sūt sub iugo serui dnos suos oī honoꝛe dignos arbitrent ne nomē dñi ⁊ doctrina blasphemet. Qui aūt fideles hñt dnos nō ꝓtēnāt qꝛ frēs sūt: sz magis seruiant qꝛ fideles sūt ⁊ dilecti·qꝛ bñficij ptcipes sūt hec doce ⁊ exhoꝛtare. Si q̄s aliter docet·⁊ nō acq̄escit sanis ꝛmonib⁹ dñi nr̄i iesu christi: ⁊ ei q̄ sm pietatē ē doctrine: supbus nihil sciens: sz languēs circa q̄stiones ⁊ pugnas ꝛbox: ex q̄b⁹ oriūt inuidie ꝓtētones blasphemie suspitōes male ꝓflictatōes hoīm mēte coꝛruptoꝝ ⁊ q̄ a ꝛitate ꝓuati sūt: existimātiū q̄stū eē pietatē/ Est aūt q̄stus magn⁹: pietas cū sufficiētia·nihil·n·intulim⁹ Ecc̄s·5· Job·i· in hūc mūdū· haud dubiū qꝛ nec auferre q̄d possum⁹. Hñtes aūt alimēta ⁊ q̄b⁹ tegamur: his ꝓtēti sim⁹. Nā q̄ volūt diuites fieri·incidūt in tēptatōez ⁊ in laqueū diaboli·⁊ desideria multa ⁊ inutilia ⁊ nociua: q̄ mergūt hoīes in interitū ⁊ pditiōez. Radix·n·oīm malox ē cupiditas quā q̄dā appetētes errauerūt a fide ⁊ inseruerūt se doloꝛib⁹ multis. Tu aūt ō hō dei hec fuge/ Sectare ꝛo iustitiā·pietatē·fidē·charitatē·patiētiā·māsuetudiez Certa bonū certamē fidei: appḥende vitā eternā·in q̄ vocat⁹ es ⁊ ꝓfessus bonā ꝓfessionē coram multis testib⁹. Precipio tibi coraz deo q̄ iustificat oīa ⁊ christo iesu q̄ testimoniū reddidit sub pōtio pilato bonā ꝓfessionē·vt serues mādatū sine macula irreꝓhensibile·vsq̄ in aduētū dñi nr̄i iesu

christi: quē suis tpibꝫ ostēdet btūs ⁊ solꝰ
Apoc. 19. c. potēs / rex regū ⁊ dñs dñantiū: q̄ solꝰ hꝫ
īmortalitatē ⁊ lucē habitat īaccessibilē:
quē nullꝰ hoīm vidit: sꝫ nec videre pōt.
cui honor ⁊ īperiū sempitnū. amē. Diui/
tibꝫ huiꝰ seculi p̄cipe nō sublime sape. ne
qꝫ spare in incerto diuitiarū: sꝫ in deo vi
uo q̄ p̄stat nob oīa abūde ad fruēduꝫ: bñ
agere. diuites fieri in bonis opibꝫ. facile
tribuere. cōicare: thesauriçare sibi funda
mētū bonū ī futurū vt app̄hēdant bonā
vitā. O timothee depositū custodi deui/
tās ꝓphanas vocū nouitates ⁊ oppositi/
ones falsi noīs scie quā q̄dā ꝓmittētes
cira fidē exciderūt. Gr̄a tecū. Amen.

Explicit epl'a Pauli ad Timotheū pri/
ma. Incipit argumētū ī epl'am secūdā

Item timotheo scribit de exhor/
tatione martyrij et omni regu
la veritatis: et quid futurum sit
temporibus nouissimis. et de sua passio
ne: scribens ei ab vrbe rhoma.

Explicit argumētū. Incipit epl'a Pau/
li ad Timotheū secunda. Capitulū I

A Paulus aposto
p lus iesu christi p volūtatē
dei ꝑm ꝓmissionē vite q̄ ē
in christo iesu: timotheo
charissimo filio: gr̄a ⁊ misericordia ⁊ pax
Roma. i. a deo p̄re nr̄o ⁊ christo iesu dño nr̄o Gra
tias ago deo meo: cui seruio a ꝓgenito/
ribꝫ meis in ꝯscīa pura: q̄ sine intmissio
ne habeā tui memoriā in oratōibꝫ meis
nocte ac die desiderans te videre. Me/
B mor lachrymaꝝ tuaꝝ: vt gaudeo imple/
ar. Recordationē accipiēs eiꝰ fidei q̄ ē in
te nō ficta: q̄ ⁊ habitauit p̄mum in auia
tua loide ⁊ matre tua eunice: certꝰ sū āt
q̄ et in te. Propter quā cām āmoneo te
vt resuscites gr̄am dei q̄ est inte p impo/
sitionē manuū mearū. Nō enī dedit no
C bis deus spūm timoris sed virtutis ⁊ di
lectōis et sobrietatꝭ. Noli itaqꝫ erubesce
re testimoniū dñi nr̄i neqꝫ me vinctum
eiꝰ sꝫ collabora euāgelio ꝑm virtutē dei.
qui nos liberauit ⁊ vocauit vocatōe sua
sancta / nō ꝑm opa nr̄a. sꝫ ꝑm p̄positū su/ ad Titū. 3. b.
um ⁊ gr̄am q̄ data ē nobis ī christo iesu
ante tpa secularia. Maīfestata ē aūt nūc
p illumīationē saluatorꝭ nr̄i iesu christi.
q̄ destruxit quidē mortē illuīauit aūt vi D
tā ⁊ incorruptionē p euāgeliū: in q̄ posi/
tus sū ego p̄dicator ⁊ apl's ⁊ mgr̄ gētiuꝫ
ob quā cām etiā hec patior: sꝫ non ꝯfun/
dor. Scio. n. cui credidi: ⁊ certꝰ sū qꝛ po/
tēs ē depositū meū ꝑuare in illū diē For
mā habe sanoꝝ ꝟboꝝ q̄ a me audisti ī fide
et dilectōe ī christo iesu. Bonū depositū
custodi p spm̄scm̄ q̄ habitat ī nob. Scis
eī h̄ q̄ auersi sūt a me oēs q̄ in asia sunt
ex q̄bꝫ ē philetꝰ ⁊ hermogenes. Det mi/
sericordiaꝫ dñs onesifori domui qꝛ sepe
me refrigerauit. ⁊ catenā meā nō erubu
it. sꝫ cū rhomā venisset sollicite me quesi
uit ⁊ īuenit. Det illi dñs īuenire miseri
cordiā a deo in illa die. Et quanta ephesi
mīstrauit mihi: tu melius nosti. II A

Tu ergo fili miꝯfortare in gr̄a q̄
est ī christo iesu: ⁊ q̄ audisti a me
p multos testes hec cōmenda fi
delibꝫ hoībꝫ: q̄ idonei erūt ⁊ alios docere.
Labora sic bonꝰ miles christi iesu. Nemo
militās deo. īplicat se negocijs seculari/
bus vt ei placeat cui se ꝓbauit. Nā et q̄
certat ī agone nō coronabit nisi q̄ legiti i. Cor. 9. b.
me certauerit / Laborātē agricolā oportꝫ B
p̄mū de fructibꝫ accipe. Intellige q̄ di/
co: dabit enī tibi dñs ī oībꝫ intellectum.
Memor esto dñm iesū christū resurre/
xisse a mortuis ex semīe dauid ꝑm euan/
geliū meū in q̄ laboro vsqꝫ ad vincula q̄
si male opans: sꝫ ꝟbū dei nō ē alligatuꝫ.
Ideo oīa sustineo ꝓpter electos vt ⁊ ip̄i
salutē ꝯsequant q̄ ē ī christo iesu cū gl'ia
celesti. Fidelis ꝑmo. Nā si cōmortui su/
mus. ⁊ ꝯuiuemꝰ: si sustinebimꝰ ⁊ conre
gnabimꝰ: si negauerimus ⁊ ille negabit
nos. si nō credimꝰ: ille fidel' ꝑmanet ne/
gare seip̄m nō pōt. Hec cōmone testifi/
cans corā deo. Noli ꝯtēdere ꝟbis: ad ni/ C
hil enī vtile ē nisi ad subuersionē audiē
tiū. Sollicite aūt cura teip̄m ꝓbabilē ex
hibere deo. opariū inꝯfusibilē recte tra/

ctantē verbū vitatis. Prophana ãt ⁊ va
niloqa vcuita. Multū enī ꝓficiūt ad im/
pietatē: ⁊ ſmo eoꝝ vt cancer ſerpit. Ex q̄
bus ē hymeneus ⁊ philet⁹: qui a vitate
exciderūt dicētes reſurrectionē iaz factā
⁊ ſubuerterūt quorūdā fidē. Sz firmū
fundamentū dei ſtat: hñs ſignaculū hoc
Cognouit dñs q̄ ſūt ei⁹. ⁊ diſcedat ab in
iquitate oīs qui inuocat nomē dñi. In
magna aũt domo nō ſolū ſūt vaſa aurea
⁊ argētea. ſz ⁊ lignea ⁊ fictilia: ⁊ quedā q̄/
dē in honorē: quedā aũt in ꝯtumeliā. Si
quis g̃ emūdauerit ſe ab iſtis. erit vas in
honorē ſcificatū: ⁊ vtile dño. ad oē op⁹ bo
nū paratū. Juuenilia aũt deſideria fu/
ge. ſectare iuſticiā. fidē. ſpem. charitatē.
et pacē cū his qui inuocāt dñm ō corde
puro. Stultas aũt ⁊ ſine diſciplina q̄/
ſtiões vcuita: ſciēs q̄ generāt lites. Ser
uū aũt dñi nō oꝑtet litigare: ſz māſue
tū eſſe ad oēs. docibilē. patientē cū mo/
deſtia corripientē eos qui reſiſtūt vitati
ne q̄n⁹ det⁹ illis pniaz ad cogſcēdā vita
tē. ⁊ reſipiſcāt a diabolī laqueis a quo ca
ptiui tenent ad ipius volūtatē. III

Hoc aũt ſcito q̄ in nouiſſimis di
hj ebus inſtabūt tpa periculoſa et
erūt hoīes ſeipos amātes: cupi/
di. elati. ſuꝑbi. blaſphemi. parētib⁹ non
obediētes ingrati. ſcelesti. ſine affectiõe
ſine pace. criminatores. incõtinētes. īmi/
tes ſine benignitate. pditores. proterui
tumidi. et voluptatū amatores magis q̄
dei: habētes ſpēm quidē pietatis. virtu
tē aũt ei⁹ abnegātes. Et hos deuita. Ex
his enī ſūt qui penetrāt domos. ⁊ captu/
uas ducūt mulierculas oneratas pcis
que ducunt varijs deſideriis. ſp̄ diſcen/
tes ⁊ nūq̄ ad ſciam vitatis puenientes
Quēadmodū iamnes ⁊ mābres reſtite
rūt moyſi. ita ⁊ hi reſiſtunt vitati. hoīes
corrupti mēte. reprobi circa fidē: ſz vltra
nō ꝓficiēt. Jnſipiētia enī eoꝝ māifeſta
erit oīb⁹: ſicⁱ ⁊ illoꝝ fuit. Tu aũt aſſecut⁹
es meā doctrinā: inſtitutionē. ꝓpoſitū fi
dē lõganimitatē. dilectiõez. patiētiā. ꝑſe/
cutiões. paſſiões. q̄lia mihi facta ſūt anti
ochie. iconij. liſtris: q̄les ꝑſecutiones ſu
ſtinui: et ex oīb⁹ me eripuit dñs. Et oēs
qui pie volūt viuere ī chriſto ieſu ꝑſecu
tionē patient. Mali aũt hoīes ⁊ ſeducto
res ꝓficiūt ī pēis: errātes et in errorez
mittētes. Tu vo pmane i his q̄ didiciſti
et credita ſūt tibi: ſciēs a q̄ didiceris. Et
q̄ ab infantia ſacras līas noſti: q̄ te pñt
inſtruere ad ſālutē p fidē que ē ī chriſto
ieſu. Oīs enī ſcriptura dīnit⁹ inſpirata
vtil⁹ ad docēdū. ad arguēdū. ad corripiē
dū. ad erudiēdū in iuſticia: vt ꝑfect⁹ ſit
homo dei ad omne opus bonū inſtruct⁹

Teſtificor coram deo et ieſu IIII
chriſto qui iudicaturus ē viuos
et mortuos. et p aduentū ipius
et regnū eius: ꝑdica verbū. inſta oportu
ne ĩportune: argue. obſecra. ĩcrepa in oī
patiētia et doctrina. Erit enī tps cū ſanā
doctrinā nō ſuſtinebūt: ſed ad ſua deſide
ria coaceruabūt ſibi magiſtros purien
tes auribus: et a veritate quidē auditū aũ
tent: ad fabulas aũt puertent. Tu vero
vigila. in oīb⁹ labora. op⁹ fac euangeliſte
miniſterium tuū imple: ſobrius eſto. Ego
enī iam delibor. et tps reſolutõis mee in
ſtat. Bonū certamē certaui. curſum cõſū/
maui. fidē ſeruaui. Jn reliquo repoſita ē
mihi corona iuſticie: quam reddet mihi
dñs in illa die iuſtus iudex. Nõ ſolū aũt
mihi ſed et his qui diligūt aduentū ei⁹.
Feſtina ad me venire cito. Demas enim
me reliquit diligēs hoc ſeculum et abijt
theſſalonicā: creſcēs in galatiā. tit⁹ ī dal/
maciā: lucas eſt mecū ſolus. Marcū aſ/ Col. 4. c.
ſume et adduc tecum: eſt enī mihi vtilis C
in miniſterio. Tychicū aũt miſi epheſum
Penulā quā reliqui troade apd carpum
veniēs affer tecū. libros maxime aũt et
membranas. Alexāder erari⁹ multa mala
mihi oſtendit: reddet illi dñs ſm opa eius
quē et tu deuita. Valde enī reſtitit verbis
nris. In prima mea defenſione nemo
mihi affuit: ſz oēs me dereliqrūt. nō illis
imputet. Dñs aũt mihi aſtitit ⁊ cofortā/
uit me. vt p me pdicatio impleat. ⁊ audi
ant oēs gētes. et liberatus ſum de ore le
onis. Liberauit me dñs ab omni opere
malo: et ſaluum faciet in regnum ſuum

celeste: cui gloria in secula secolorꝝ. Amē
Saluta priscā ⁊ aquilā et onesifori do-
mū. Erastꝰ remāsit corīthi trophimuz
aūt reliq̄ īfirmū myleti. Festina añ hye-
mē venire. Salutāt te eubolꝰ ⁊ pudēs ⁊
linꝰ ⁊ claudia ⁊ frēs oēs. Dñs iesus chri
stus cū spū tuo. Gratia vobiscū. Amen

Explicit epl'a pauli ad timotheū secūda
Incipit argumētū in epl'am ad Titum

Titū cōmonefac̄ ⁊ īstruit de ꝯsti-
tutōe p̄sbyterij ⁊ ꝺ spūali ꝯuersa-
tōe ⁊ hereticꝫ vitādis q̄ traditio
nibꝫ iudaicꝫ credūt: scribēs ei a nicopoli

Explicit argumentū. Incipit epistola
Pauli ad Titum. Capitulum I

A Paulus ser-
uus dei: apl's āt iesu
christi. ꝟm fidez ele-
ctorꝝ dei: ⁊ agnitōez
veritatis: q̄ ꝟm pieta
tē ē in spem vite eter
ne: quā ꝓmisit q̄ nō mētit̄ deꝰ añ tp̄a se-
cularia māifestauit āt tp̄ibꝫ suis ꝟbū su
um ī p̄dicatōe q̄ credita ē mihi ꝟm p̄ce-
ptum saluatorꝫ nr̄i dei: tito dilecto filio
ꝟm cōez fidē: gr̄a ⁊ pax a deo p̄re ⁊ christo
B iesu saluatore nr̄o Huiꝰ rei gr̄a reliq̄ te
crete vt ea q̄ desūt corrigas. ⁊ ꝯstituas p̄
ciuitates p̄sbyteros sic̄ ⁊ ego disposui ti-
bi. si q̄s sine crimīe ē vniꝰ vxoris vir: fili
os hñs fideles ñ ī accusatōe luxurie aut
i. Timo. 3. a. nō subditos // Oportet. n. ep̄m sine crimi
ne eē sicut dei dispēsatorē: nō sup̄bū. nō
iracūdū. nō vinolentū. nō p̄cussorē. nō
turpꝫ lucri cupidū: sꝫ hospita lē. benignū
sobriū. iustū. scm̄. ꝯtinētē. āplectentē eū
q̄ ꝟm doctrinā ē fidelē ꝟmonē: vt potēs
sit exhortari ī doctrina sana: ⁊ eos q̄ ꝯdi-
C cūt arguere. Sūt enī multi etiā īobedi
entes vaniloq̄ ⁊ seductores maxīe q̄ ꝺ cir
cūcisiōe sūt q̄s oportet redargui: q̄ vniu
sas domos subuertūt. docētes q̄ nō opor
tet turpis lucri gr̄a. Dixit q̄dā ex illis ꝓ-
prius ip̄orꝝ ꝓp̄ha. Cretēses sp̄ mēdaces:
male bestie: vētris pigri. Testimoniū hꝰ
verū est. Quā ob cām īcrepa illos dure
vt sane sint ī fide: nō intēdētes iudaicꝫ
fabulis ⁊ mādatis hoīm auersantiū se a
veritate. oīa mūda mūdis: coinq̄natꝫ āt
et īfidelibꝫ nihil ē mūdū sꝫ inq̄nati sūt
eorꝝ et mēs ⁊ ꝯscīa. Cōfitent̄ se nosse de
um factis aūt negāt cū sint aboīati ⁊ īcre
dibiles ⁊ ad oē opus bonū reprobi. II

A Tu aūt loq̄re que decent sanā do
ctrinā. Senes vt sobrij sint: pu
dici. prudētes. sani in fide. ī dile
ctione. in patiētia. Anus sil'r in habitu
sancto nō crimīatrices: nō multo vino
ꝟuiētes bñ docētes vt prudētiā doceāt.
B Adolescentulas. vt viros suos amēt. fi
lios suos diligāt: prudētes. castas. sobri
as. domꝰ curā hñtes benignas. subditas
virꝫ suis vt nō blasphemet̄ ꝟbū dei. Iu
uenes sil'r hortare vt sobrij sint. In oībꝫ
teip̄m p̄be exemplū bonorꝝ operꝝ ī doctri-
na. ī integritate. in grauitate. Verbum
C sanū irrep̄hensibile vt his q̄ ex aduerso
est vereat̄ nihil hñs malū dicere de nob
// Seruos dñis suis subditos esse: in oī
bus placētes: nō ꝯtradicētes: nō fraudā
tes: sꝫ ī oībꝫ fidē bonā oñdētes: vt doctri
nā saluatoris nr̄i dei ornēt ī omībꝫ Appa
ruit enī gr̄a dei ⁊ saluatorꝫ nr̄i. oībꝫ hoībꝫ
erudiēs nos: vt abnegātes īpietatē ⁊ se-
cularia desideria sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viua
mus in hꝰ seculo: expectātes beatā spez ⁊
aduētū gl'ie magni dei ⁊ saluatorꝫ nr̄i ie
su christi q̄ dedit semetip̄m ꝓ nobis vt
nos redimeret ab oī iniq̄tate. ⁊ munda
ret sibi ꝓpl'm acceptabilē sectatorē bono
rū operꝝ. Hec loq̄re ⁊ exhortare. ⁊ argue
cū oī imperio. Nemo te ꝯtēnat. III

A Admone illis p̄ncipibꝫ ⁊ ptātibꝫ
subditos esse: dicto obedire ad
omne opꝰ bonū paratos esse ne
B minē blasphemare. nō litigiosos esse sꝫ
modestos omnē ostēdentes mansuetu
dinē ad oēs hoīes. Eramus enī aliq̄n̄ et
nos insipiētes ⁊ īcreduli. errātes. ꝟuien
tes ꝺsiderijs ⁊ voluptatibꝫ varijs: ī mali
cia ⁊ inuidia agētes: odibiles odiētes in
uicē. Cū aūt benignitas ⁊ hūanitas ap-
paruit saluatoris nostri dei // non ex opi-

Eph. 6. a. Col. 3. d. i. Pe. 2. c.

2. Timo. 1. c.

bus iusticie q̄ fecim⁹ nos sed ꝟm miseri cordiā suā saluos nos fecit ꝑ lauacrū re generatōis et renouatōis spūssci quē ef fudit in nos abūde ꝑ iesū christū salua torē nr̄m: vt iustificati gr̄a ipi⁹ heredes si mus ꝟm spem vite eterne. Fidelis ꝟmo est. Et de his volo te ꝯfirmare: vt curēt bonis operibus p̄esse q̄ credūt deo. Hec sūt bona ⁊ vtilia hoīb⁹. Stultas autē q̄ stiones et genealogias et ꝯtentiones et pugnas legis deuita. Sūt enī inutiles et vane. Hereticū hoīem post vnā et se cūdā correptionē deuita sciēs q̄ subuer sus est qui eiusmodi ē et delinquit cum sit ꝓprio iudicio cōdēnatus. Cuz misero ad te arthemā autychicū: festīa ad me ve nire nicopolim. Ibi enī statui hyemare Zenam legisperitū et apollo sollicite pre mitte: vt nihil illis desit. Discāt autē et vestri bonis opib⁹ preesse ad vsus neces sarios vt non sint infructuosi. Salutāt te qui mecuz sunt omnes. Saluta eos qui nos amant in fide. Gratia dei cum omnibus vobis. Amen.

Explicit epl'a Pauli ad Tituz. Incipit argumētū in epl'am ad Philemonem:

Philemoni familiares literas facit pro onesimo seruo ei⁹: scribens eis ab vrbe. Rhoma de carcere per suprascriptum onesimum.

Explicit argumentuz. Incipit epistola Pauli ad Philemonem. Capitulū I

Paulus vinctus christi iesu et timotheus frater. philemoni dilecto adiutori nostro. ⁊ appie sorori charissime ⁊ archippo cōmilitoni nostro. ⁊ ecclesie que in domo tua est: gartia vobis ⁊ pax a deo patre nostro ⁊ domino iesu christo Gratias ago deo meo semꝑ memoriā tui faciens in oratōib⁹ meis audiens charitatem tuā et fidē quē hēs in dño iesu ⁊ in omnes sanctos: vt cōicatio fidei tue euidens fiat in agnitiōe oīs opis boni ī christo iesu. Gaudiū enī magnū habui ⁊ cōsolationē in charitate tua: q̄ viscera sanctoꝝ requieuerūt ꝑ te frater. Propter quod multā fiduciā hñs in christo iesu imperādi tibi q̄d ad rem ꝑtinet: ꝓpt̄ charitatē magis obsecro cū sis talis vt paulus senex: nūc āt ⁊ vinct⁹ iesu christi: obsecro te ꝑ meo filio quē genui in vinculis onesimo qui tibi aliqñ inutilis fuit: nūc aūt ⁊ mihi et tibi vtilis. quez remisi tibi. Tu aūt illū vt mea viscera suscipe. Quē ego voluerā mecū detinere: vt ꝑ te mihi ministraret in vinculis euangelij. Sine aūt consilio tuo nihil volui facere: vti ne velut ex necessitate bonum tuum esset. sed voluntariū. Forsitan enī ideo discessit ad horā ad te. vt in eternū illū recipies: iam nō vt seruum. sed ꝓ seruo charissimū fratrē: maxime mihi. Quāto aūt magis tibi: et in carne ⁊ in dño. Si ergo hēs me. sociū: suscipe illuz sicut me. Si autē aliq̄d nocuit tibi aut debet: hoc mihi imputa: Ego paulus scripsi mea manu. ego reddā vt non dicā tibi. q̄ ⁊ teip̄m mihi debes. Ita frater ego te fruar in domino: refice viscera mea in christo. Confidens in obediētia tua scripsi tibi: sciens qm̄ et super id quod dico facies. Simul et para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vob. Salutat te epaphras cōcaptiuus meus in christo iesu: marcus. aristarchus. demas et lucas adiutores mei Gratia domini nostri iesu christi cū spiritu vestro. Amen.

Explicit epl'a Pauli ad Philemonem Incipit argumētū ī epl'az ad Hebreos.

Imprimis dicendū est cur apostolus paul⁹ in hac epl'a scribenda nō seruauerit morem suum vt vel vocabulū nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hec cā est: q̄ ad eos scribens qui ex circumcisione crediderant quasi gentium apostolus et non

hebreorũ: sciẽs q̃z eorum superbiã suãq̃z humilitatẽ ip̃e demonstrãs meritũ officij sui noluit anteferre. Naz simili modo etiam iohannes apostolus ꝓpter humilitatẽ in epl'a sua nomẽ suũ eadez ratione non p̃tulit. Hãc ergo epl'am ferr̃ apl's ad hebreos ꝯscriptam hebraica lingua misisse: cuius sensuz et ordinẽ retinẽs lucas euãgelista post excessum apostoli pauli greco sermone composuit.

Explicit argumẽtum. Incipit epistola Pauli ad Hebreos. Capitulũ I

A Multipharie multisq̃z modis olim deus loquẽs patribus in ꝓphetis: nouissime diebus istis locutus est nob̃ in filio quẽ ꝯstituit heredẽ vniuersorũ: ꝑ quẽ fecit ⁊ secula // Qui cũ sit splẽdor glorie et figura substãtie eius: portãsq̃z oĩa verbo v̄tutis sue. purgationẽ peccatoꝝ faciens sedet ad dexterã maiestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus. quãto differentius p̃ illis nomen hereditauit: Cui enĩ dixit aliq̃n angeloꝝ // filius meus es tu. ego hodie genui te? Et rursum // Ego ero illi in patrẽ. ⁊ ip̃e erit mihi in filium Et cũ iterũ introducit primogenitũ in orbem terre dicit Et adorẽt eũ oẽs angeli dei. Et ad angelos quidez dicit // Qui facit angelos suos spũs: ⁊ mĩstros suos flãmaz ignis. Ad filiũ aũt // Thronus tuus deus in seculũ seculi: virga equitatis virga regni tui. Dilexisti iusticiã et odisti iniquitatẽ ꝓpterea vnxit te deus. deus tu⁹ oleo exultatõis p̃ ꝑticipib̃ tuis // Et tu in principio dñe terram fundasti: et opa manuũ tuarũ sunt celi. Ip̃i ꝑibũt tu aũt ꝑmanebis: et oẽs vt vestimẽtuz veterascẽt Et velut amictũ mutabis eos et mutabunt̃ tu aũt idẽ ip̃e es et ãni tui nõ deficiẽt. Ad quẽ aũt angeloꝝ dixit aliquando // sede a dextris meis: quoadusq̃z ponã inimicos tuos scabellã pedũ tuoꝝ Nõne omnes sunt amministratorij spiritus in ministeriũ missi propter eos q̃ hereditatem capiunt salutis. II

B Sap. 7. Ecc. 47. Lu. 3. e. ps. 2. 2. Reg. 7. C ps. cxi. ps. 44 ps. 101. D ps. 109.

A Propterea abũdantius oportet obseruare nos ea que audiuim⁹ ne forte pereffluamus. Si enĩ qui per angelos dictus est sermo. fact⁹ ẽ firmus et si oĩs p̃uaricatio et inobedientia accepit iustã mercedis retributionẽ q̃uo nos effugiemus si tantã neglexerimus salutẽ? Que cũ initium accepisset enarrãdi ꝑ dñm ab eis qui audierũt in nos confirmata ẽ: contestãte deo signis et portentis et varijs virtutib̃ et spiritussancti distributõib̃ s̃m suã voluntatem. Non enĩ angelis subiecit deus orbem terre futurũ: de quo loquimur. Testatus est aũt in quodã loco quis dicẽs. // Quid est hõ q̃ memor es ei⁹: aut fili⁹ homĩs q̃m visitas eũ? Minuisti eũ paulominus ab angelis: gl'ia et honore coronasti eũ et ꝯstituisti euz sup̃ opa manuum tuaꝝ. Oĩa subiecisti sub pedibus ei⁹ In eo enĩ q̃ omnia ei subiecit: nihil dimisit non subiectũ ei. Nunc autem nec dum videmus omnia subiecta ei. Eum autem qui modico q̃z angeli minorat⁹ est videmus iesum ꝓpter passionẽ mortis gloria ⁊ honore coronatã vt gr̃a dei ꝑ omnibus gustaret mortẽ. Decebat enĩz eum propter quẽ oĩa et per quem omĩa qui multos filios in gloriam adduxerat autorem salutis eoꝝ per passionem consummari. Qui enĩ sanctificat et qui sanctificãtur ex vno omnes. Propter quã causam nõ ꝯfundit̃ fratres eos vocare. dicẽs // Nunciabo nomen tuum fratrib̃ meis: ĩ medio ecclesie laudabo te. Et iterum. Ego ero fidens in eum. Et iteruz // Ecce ego et pueri mei: quos dedit mihi deus. Quia ergo pueri cõicauer̃t carni ⁊ sanguini: ⁊ ip̃e similiter ꝑticipauit eisdem // vt ꝑ mortẽ destrueret eũ qui habebat mortis imperium. id est diabolũ: et liberaret eos qui timore mortis ꝑ totã vitã obnoxij erãt seruituti. Nusq̃z. n. angelos apprehẽdit: s̃z semẽ abrae apprehendit. Unde debuit ꝑ omnia frib̃ similari: vt misericors fieret ⁊ fidelis põtifex

B ps. 8. C Phil. 2. a. ps. 21. Mat. 28. b. D Esa. 8. Osee. 13.

ad deū: vt repropitiaret delicta ꝓpl'i In eo enī in q̄ passus ē ipe et tēptat' potēs est et eis qui temptant' auxiliari. III

Vnde fratres sancti· vocatōis celestis ꝑticipes· ꝯsiderate apl'um ⁊ pontificem cōfessionis nostre iesum: qui fidelis ē ei qui fecit illū sicut et moyses in oī domo ei'. Amplioris· n· glorie iste ꝑ moyse dign' habitus ē: quā to ampliorē honorē hēt dom': q̄ fabricauit illā. Oīs enī nanq̄ domus fabricat' ab aliquo. Qui aūt oīa creauit: deus est // Et moyses quidē fidelis erat ī tota domo eius tanq̄ famulus ī testimonium eoꝝ q̄ dicēda erāt. Christ' vo tanq̄ fili' in domo sua. Que dom' sumus nos si fiduciā ⁊ gl'iaz spei vsq̄ ad finē firmā retineam'. Quapropter sic dicit spūssanctus // Hodie si vocē eius audieritis nolite obdurare corda vr̄a: sicut in exacerbatōe s̄m diē tēptatōis in deserto. Vbi tēptauerūt me pr̄es vr̄i: ꝓbauerūt ⁊ viderūt opa mea quadraginta ānis. Propter qd̄ infensus fui generatōi huic: et dixi: semꝑ errāt corde // Ipi autem nō cognouerūt vias meas: quib' iurauī ī ira mea si iutroibūt ī requiē meaz. Videte fratres ne forte sit in aliq̄ vr̄m cor malū incredulitatis discedēdi a deo viuo. Sz adhortamī vosmetipos ꝑ singulos dies donec hodie cognominat': vt nō obduret' quis ex vobis fallacia pcti. Participes enī christi effecti sum': si tn̄ initium substātie ei' vsq̄ ad finē firmū retineamus dū dicit'· hodie si vocē ei' audieritis nolite obdurare corda vr̄a: quēadmodū ī illa exacerbatione. Quidā enī audiētes exacerbauerūt: sz nō vniuersi qui ꝓfecti sūt ab egypto ꝑ moysen. Quib' aūt infensus ē q̄draginta ānis. Nōne illis qui peccauerūt: quorū cadauera ꝓstrata sūt in deserto? Quib' aūt iurauit nō intro ire in requiē ipius: nisi illis qui incredu li fuerūt? Et videm' quia non potuert introire in requiem ipsius propter īcredulitatem. IIII

Timeam' ergo: ne forte relicta pollicitatione introeūdi ī requiē eius existimet' aliq̄s ex nobis deesse. Etenim et nobis nunciatū est quemadmodū et illis: sed nō profuit illis sermo audit' non admixtus fidei ex his que audierūt Ingrediemur enī in requiē qui credidimus: quēadmoduz dixit: Sicut iurauī in ira mea: si introibūt in requiē meam Et quidē opib' ab institutōe mūdi ꝑfectis· dixit· n· in quodam loco de die septima sic // Et requieuit deus die septima ab oīb' opib' suis. Et in isto rursuz Si introibūt in requiē meā. Qm̄ ergo sup est introire quosdā in illā: et hi quib' prioribus annūciatū est· nō introierūt propter incredulitatē· iterū terminat diem quendā hodie in dauid dicēdo: post tātū tpis sicut supra dictū est: hodie si vocem ei' audieritis nolite obdurare corda vr̄a Nam si eis ies' requiem ꝑstitisset: nūq̄ de alia loqueret' post hac die. Itaq̄ relinquitur sabbatissimus populo dei. Qui enī ingressus est in requiem eius· etiam ipe requieuit ab opib' suis sicut ⁊ a suis deus. Festinem' ergo ingredi in illā requiē· vt ne in idipm quis incidat incredulitatis exemplū. Viuus est enī sermo dei et efficax et penetrabilior omī gladio ancipiti: et ꝑtingēs vsq̄ ad diuisionem anime ac spūs· cōpagū q̄z ac medularū: et discretor cogitationū et intentionuz cordis· Et nō est vlla creatura inuisibil' in conspectu eius: oīa aūt nuda ⁊ aperta sunt oculis eius· ad quem nobis sermo Habētes ergo pontificē magnū qui penetrauit celos iesum filiū dei teneamus spei nostre confessionē. Nō enī habem' pontificē qui nō possit cōpati infirmitatibus nostris: tēptatū aūt ꝑ oīa pro similitudine absq̄ peccato. Adeam' ergo cuz fiducia ad thronū gratie eius: vt misericordiā cōsequamur· ⁊ gratiā inueniam' in auxilio oportuno. V

Omnis nanq̄ pōtifex ex hoībus assūpt' ꝓ homīb' ꝯstituit' in his q̄ sūt ad deū vt offerat dona ⁊ sacrificia ꝓ peccatis. Qui condolere possit his qui ignorāt ⁊ errāt: qm̄ ⁊ ipe circundatus est infirmitate: ⁊ propterea debet

B Gen̄·2. j·io·c. C D Eccl̄·15. ps·33. j·8·a. Ro·8·b. 1·Cor̄·12·b. 2·Cor̄·3·c. Eph̄·2·b. A

quēadmodum ꝓ ꝓplo·ita etiā ⁊ ꝓ semet
B ipo offerre ꝓ peccatis. Nec quisq̄ sumit
sibi honorez: sed qui vocatur a deo tanq̄
aaron. Sic et christus non semetipsuz
clarificauit vt pōtifex fieret·sed qui locu
ps·2· tus est ad eū/ Filius meus es tu·ego ho
die genui te. Quēadmodum et in alio
ps·ioꝯ· loco dicit/ Tu es sacerdos in eternum:
C ſm ordinē melchisedech. Qui in diebꝫ
carnis sue p̄ces supplicatōesq̄ ad eū qui
qui possit illū saluū facere a morte·cum
clamore valido et lachrymis offerēs: ex
auditus ē ꝓ sua reuerētia. Et quidē cuz
esset filius dei: didicit ex his que passus
est obedientiā·et consūmatus factus est
oībꝫ obtēperātibꝫ sibi causa salutis eter
ne appellatus a deo pontifex iuxta ordi
D nem melchisedech. De quo nobis gran
dis sermo et interp̄tabilis ad dicendū:
qm̄ imbecilles facti estis ad audiendum
Etenī cū deberetis magistri esse ꝓpter tē
pus: rursum indigetis vt vos doceamī
que sint elemēta exordij ſmonū dei: ⁊ fa
cti estis quibꝫ lacte opꝰ sit·nō solido cibo
Oīs enī qui lactis est ꝑticipes: expers ē
sermonis iusticie: Paruulꝰ enī ē. Per
fectoꝝ aūt ē solidus cibꝫ: eoꝝ q̄ ꝓ ipa con
suetudine exercitatos habent sensus ad
discretionem boni ac mali VI
A Quapropter intermittētes incho
ationis christi sermonē·ad ꝑfe
j·io·d· ctionē feramur/ nō rursum ia
ciētes fundamentū penitentie ab opibꝫ
mortuis et fidei ad deū·baptismatū do
ctrine·impositionis q̄z manuū·ac resur
rectōis mortuoꝝ·et iudicij eterni. Et hꝰ
faciemus: siquidē ꝑmiserit deꝰ. Impossi
bile enī ē eos qui semel sūt illumīati·gu
stauerūt etiā donū celeste·et ꝑticeps fa
cti sūt spūssancti: gustauerūt nihilomi
nus bonū dei verbū virtutesq̄ seculi vē
turi·et ꝓlapsi sunt: rursus renouari ad
penitētiam: rursuz crucifigētes sibimet
B ipis filiū dei et ostētui habentes. Terra
enī sepe venientē sup̄ se bibēs imbrem
et germinās herbā oportunā illis a qui
bus colit̄ accipit benedictionē a deo·ꝓfe
rens aūt spinas ac tribulos reꝓba est et
maledicto ꝓxima: cuiꝰ consūmatio in cō
bustionē. Cōfidimus aūt de vobis dile
ctissimi meliora et viciniora saluti: tam
et si ita loquimur. Nō enī iniustus deus
vt obliuiscat̄ opis vr̄i ⁊ dilectōis quam
ostēdistis in noīe ipius: qui mīstratꝫ san
ctis·et ministratis. Cupimus aūt vnū
quēq̄ vestrū eandē ostentare sollicitudi
nem ad expletionē spei vsq̄ in finem vt
nō segnes efficiamini: verū imitatores
eoꝝ qui fide et patiētia hereditabūt pro
missiones. Abrae nāq̄ ꝓmittēs deꝰ: qm̄
neminē habuit ꝑ quē iuraret maiorem
iurauit ꝑ semetip̄m dicēs·nisi benedicēs
benedicā te·et multiplicās multiplica
bo te: et sic longanimiter ferēs adeptus
est repromissionē. Hoīes enī ꝑ maiorez
sui iurāt: et oīs ꝯtrouersie eorū finis ad
cōfirmationē ē iuramentū. In q̄ abun
dantius volēs deus ostēdere pollicita
tiones heredibꝫ īmobilitatē ꝯsilij sui in
terposuit iusiurādū: vt ꝑ duas res īmo
biles quibꝫ impossibile est mētiri deum
fortissimū solatiū habeamꝰ q̄ ꝯfugimus
ad tenendā ꝓpositā spem: quam sicut au
chorā habemus aīe tutā ac firmā et ince
dentē vsq̄ ad interiora velaminis: vbi p̄
cursor ꝓ nobis introiuit iesus ſm ordi
dinem melchisedech: pontifex factus in
eternum. VII
A Hic enī melchisedech rex salē sa Gen·14·
h cerdos dei summi qui obuianit
abrae regresso a cede regū·et be
nedixit ei: cui et decimas oīum diuisit
abraam: primū quidez qui interp̄tat̄ rex
iusticie: Deinde aūt et rex salē· quod est
rex pacis: sine patre·sine matre·sine ge
nealogia: neq̄ initiū dierū neq̄ finez vi
te hn̄s: assimilatus aūt filio dei manet
sacerdos imꝑpetuū. Intuemini aūt q̄n
tus sit hic: cui et decimas dedit de p̄ci
puis abraā patriarcha. Et quidē ꝺ filijs
leui sacerdotium accipiētes: mandatuz
hn̄t decimas sumere a ꝓplo ſm legez·id
est a frībꝫ suis: q̄q̄q̄ ⁊ ipi exierint ꝺ lūbis
abrae. Cuius aūt generatio nō ānume
ratur in eis: decimas sumpsit ab abra
am·et hunc qui habebat repromissiōes

benedixit. Sine vlla aūt contradictiōe quod minus est a meliore benedicitur. Et hic quidē decimas moriētes homīes accipiunt: ibi aūt ꝯtestat̄ q̄ viuit. Et vt ita dictū sit: ꝑ abraā et leui qui decimas accepit. decimatus est. Adhuc enī ī lumbis patris erat: qñ obuiauit ei melchisedech. Si ergo ꝯsūmatio ꝑ sacerdotiū leuiticū erat: ꝓpl's enī sub ipo legē accepit: quid adhuc necessariū fuit ꝑm ordinem melchisedech aliū surgere sacerdotem ⁊ nō ꝑm ordinē aaron dici? Trāslato eniz sacerdotio: necesse est vt et legis translatio fiat. In q̄ enī hec dicunt̄. de alia tribu est. de qua nullus altario presto fuit Manifestū est enī ꝙ ex iuda ortus sit dominus noster: in qua tribu nihil d̄ sacerdotib⁹ moyses locut⁹ est. Et amplius adhuc manifestū est. si ꝑm similitudinem melchisedech exurgat ali⁹ sacerdos qui nō ꝑm legē mādati carnalis factus ē: sed ꝑm virtutē vite insolubilis. Contestat̄ enī: qm̄ tu es sacerdos in eteruū ꝑm ordinē melchisedech. Reprobatio quidē fit ꝑcedētis mādati: ꝓpter infirmitatem eius ⁊ inutilitatē. Nihil enī ad ꝑfectum adduxit lex. Introductio vero melioris spei ꝑ quā ꝓximamus ad deū. Et quātū est: non sine iureiurando? Alij quidem sine iureiurando sacerdotes facti sunt: Hic aūt cū iureiurādo ꝑ eū qui dixit ad illū // Jurauit dñs ⁊ nō penitebit eum: tu es sacerdos in eternū. In tantū melioris testamēti sponsor factus est iesus Et alij quidē plures facti sūt sacerdotes idcirco ꝙ morte ꝓhiberent̄ permanere: hic aūt eo ꝙ maneat in eternū sempiternū hēt sacerdotiū. Vñ et saluare in ꝑpetuū pōt accedēs ꝑ semetipm̄ ad deū: semper viuēs ad interpellandū ꝓ nobis. Talis enī decebat vt nobis esset pōtifex: sanctus. innocēs īpollutus segregat⁹ a peccatorib⁹ ⁊ excelsior celis fact⁹. Qui non hēt necessitatē quotidie quēadmodū sacerdotes prius ꝓ suis delictis hostias offerre: deinde ꝓ ꝓpl'i. Hoc enī fecit semel se offerēdo. Lex enī constituit homines sacerdotes infirmitatē habentes sermo aūt iurisiurādi qui post legē est filium in eternum perfectum.

VIII

Capitulū aūt sup̄ ea que dicunt̄ // Talē habem⁹ pontificē: qui cōsedit in dextra sedis magnitudinis in celis sanctoꝝ minister. et tabernaculi veri: qd̄ fixit de⁹ et nō homo. Omīs enī pōtifex ad offerendū munera et hostias ꝯstituit̄. Vñ necesse est ⁊ hūc habere aliquid qd̄ offerat. Si ergo esset sup̄ terrā nec esset sacerdos cū essent qui offerrēt ꝑm legē munera q̄ exēplari ⁊ vmbre deseruiūt celestiū. sicut responsuz est moysi cū cōsūmaret tabernaculū // Vide inquit omīa facito ꝑm exemplar qd̄ tibi ostensum ē in mōte. Nūc aūt meli⁹ sortitus est ministeriū quāto ⁊ melioris testamēti mediator ē. qd̄ in melioribꝫ reꝓmissionibꝫ sancitū ē. Nā si illud pri⁹ culpa vacasset. nō vtiq̄ secūdi locus inquireret̄. Vituperās enī eos dicit: Ecce dies veniēt dicit dñs: et ꝯsūmabo super domum israel. et sup̄ domū iuda testamentū nouū: nō ꝑm testamētū qd̄ feci patribus eoꝝ in die qua apprehēdi manū eorum vt educerem illos de terra egypti: qm̄ ipi nō ꝑmāserūt in testamēto meo: et ego neglexi eos dicit dominus Quia hoc est testamentū qd̄ disponam domui israel post dies illos dicit dñs. dando leges meas in mentē eoꝝ et in corda eorū superscribam eas // et ero eis in deum. et ipsi erunt mihi in populum // Et nō docebit vnusquisq̄ ꝓximū suum. et vnusquisq̄ fratrem suū. dicens: cognosce dominū: qm̄ omnes sciēt me a minore vsq̄ ad maiorē: quia propitius ero iniquitatibus eorū: et peccatorū eoꝝ iam non memorabor. Dicēdo aūt nouum: veterauit pri⁹. Quod aūt antiquat̄ et senescit: prope interitum est.

IX

Habuit quidem ⁊ prius iustificationes culture: et sanctū seculare. Tabernaculū enim factū est primum: in quo erant cādelabra ⁊ mēsa et ꝓpositio panū que dicit̄ sancta: post velamentū autez secundum tabernaculū qd̄ dicit̄ sancta sanctorū: aureuz hñs

A s.4.b.

B

Exo.25. Act.7.c.

C

D

Esa.43. Apoc.21.b. Hiere.31.

A

thuribulū et arcā testamenti circūtectā
ex omī ꝑte auro in qua vrna aurea hñs
māna ⁊ virga aaron q̄ fronduerat. ⁊ ta/
bule testi: sup q̄ erant cherubin gl'ie ob
umbrātia ꝓpitiatoriū: de quibꝫ nō ē mō
dicēduz ꝑ singula. His vero ita cōpositis
in priori quidē tabernaculo semꝑ introi
bāt sacerdotes sacrificioꝝ officia ꝯsūmā
tes. in secūdo aūt semel in āno solꝰ pon/
tifex nō sine sanguine quez offerret pro
sua et ꝓpl'i ignorātia: hoc significāte spū
sancto: nōdū ꝓpalatā esse sanctoꝝ viam
adhuc priore tabernaculo hñte statum.
B Que ꝑabola ē tꝑis instātz: iuxta quā mu
nera ⁊ hostie offerunt. q̄ nō pñt iuxta cō
scientiā ꝑfectū facere seruientē: solūmo
do in cibis ⁊ in potibꝫ et ⁊ ī varijs baptis
matibꝫ et iusticijs carnis vsq̄ ad tempꝰ
correctōis impositis. Christꝰ aūt assistēs
pōtifex futuroꝝ bonoꝝ ꝑ amplꝰ ⁊ ꝑfecti
us tabernaculū nō manufactū: id ē non
huiꝰ creatōis. neq̄ ꝑ sanguinē hircoruz
aut vituloꝝ. sz ꝑ ꝓpriū sanguinē introi/
uit semel in scā: eterna redēptōe inuēta
Si enī sanguis hircoꝝ et tauroꝝ ⁊ cinis
vitule aspsus. inq̄natos scīficat ad emū/
i. Joh. i. d. Apo dationem carnis: quātomagis sanguis
i. b. i. Pe. i. d. christi qui ꝑ spiritum scm̄ semetipm̄ ob
tulit īmaculatū deo. emūdauit ꝯsciētiaz
nr̄am ab opibꝫ mortis ad ꝟuiēdū deo vi/
C uēti: Et ideo noui testī mediator est: vt
morte intercedēte in redēptōez eaꝝ p̄ua
ricationū q̄ erāt sub p̄ori testamēto reꝓ
missionē accipiāt q̄ vocati sūt eterne he/
reditatis. Ubi enī testamētū ē mors ne
Gal. 3. b. cesse ē intercedat testatoris// Testamētum
enī ī mortuis ꝯfirmatū ē. Alioq̄n nōdū
valet: dū viuit q̄ testatꝰ ē. Vñ nec p̄mū
quidē sine sanguine dedicatū est. Lecto
enī oī mādato legis a moyse vniuse po/
pulo: accipiēs sanguinē vituloꝝ ⁊ hircoꝝ
cū aqua ⁊ lana coccinea ⁊ hysopo: ipm̄ q̄z
Mt. 26. c. Mr. librū ⁊ oēm ꝓpl'm aspsit dicēs// Hic san/
14. c. Lu. 22. b. guis testī q̄d mādauit ad vos deꝰ. Etiaz
i. Cor. 11. c. tabernaculū ⁊ oīa vasa misterij sanguīe
D similiter aspsit. Et oīa pene in sanguine
i. Joh. i. d. Apo ꝟm legē mūdant// ⁊ sine sanguinis effu/
i. b. i. Pe. i. d. sione nō fit remissio. Necesse est ergo ex

emplaria quidē celestiū his mūdari: ipa
aūt celestia melioribꝫ hostijs q̄z istis Nō
enī ī manufacta scā iesus ītroijt exēpla/
ria veroꝝ: sz in ipm̄ celū: vt appareat nūc
vultui dei ꝑ nob. Neq̄ vt sepe offerat se
metipm̄: quēadmodū pōtifex ītrat ī scā
ꝑ singulos ānos ī sanguine alieno: Alio
quin oportebat eū frequēter pati ab ori/
gine mūdi. Nūc aūt semel in ꝯsūmatōe
seculoꝝ ad destitutionē pctī ꝑ hostiā suā
apparuit. Et quēadmodū statutū ē hoī/
bus semel mori. post hꝫ aūt iudiciū// sic et Ro. 5. b.
christꝰ semel oblatꝰ ē ad multoꝝ exhau/ i. Pe. 3. d.
rienda pctā. scdo sine pctō apparebit oī
bus expectātibꝫ se in salutem. X A

V. Vmbram enī hñs lex futuroꝝ bo
norū nō ipam imaginē rerū: per
singulos ānos eisdē ipis hostijs
quas offerūt indesinēter: nunq̄z pōt ac/
cedentes ꝑfectos facere. Alioquin cessas
sent offerri: ideo q̄ nullā haberent vltra
conscientiā peccati cultores semel mun
dati. Sed in ipis cōmemoratio pctōꝝ ꝑ
singulos annos fit// Impossibile enī est Leuit. 9.
sanguine tauroꝝ et hircoꝝ auferri pctā.
Ideo ingrediēs mūdū dicit// Hostiā et Ps. 39.
oblationē noluisti: corpus autez aptasti
mihi. Holocaustomata ⁊ pro peccato nō
tibi placuerūt. Tūc dixi: Ecce venio In
capiti libri scriptum est de me: vt faciam
deus voluntatem tuā. Superius dicēs
quia hostias et oblationes ⁊ holocausto
mata et pro peccato noluisti. nec placita
sunt tibi que scdm̄ legem offeruntur
tunc dixi: ecce venio. vt faciam deus vo/
luntatē tuam: aufert primum vt sequēs B
statuat. In qua volūtate sanctificati su/
mus per oblationē corporis christi iesu
semel. Et oīs quidē sacerdos p̄sto ē quo
tidie ministrans. et easdem sepe offerēs
hostias que nō pñt auferre peccata. Hic
aūt vnā ꝓ peccatis offerēs hostiā in sem
piternū sedet in dextera dei. de cetero ex/
pectans donec ponātur inimici eius sca/
bellum pedū eius. Vna enim oblatione
consūmauit in sempiternum sanctifica
tos. Contestat aūt nos ⁊ spiritussanctꝰ.
Postq̄z enim dixit: Hoc autez testm̄ q̄d

testabr ad illos post dies illos dicit dñs
minus dabo leges meas i cordib eor. t
in mētib eor iupscribā eas t pcōr et
iniqtatū eor iā nō recordabr amplius.
Vbi aūt hor remissio iā nō ē oblatio p
pctō. Hñtes itaq frēs fiduciā in introi
tu scōr in sanguine christi quā initiauit
nobis viā nouā t viuētē p velamē id est
carnē suā t sacerdotē magnū sup domū
dei accedam cū vero corde i plenitudie
fidei aspsi corda a psciētia mala t abluti
corpus aqua mūda teneam spei nre cō
fessionē indeclinabilē. Fidelis n ē q rep
misit. Et psiderem inuicē in puocatōr
charitatis t bonor operū nō deserentes
collectionē ntam sicut psuetudinis ē q
busdā sed psolātes t tāto magis quāto vi
deritis appropinquātez diē. Voluntarie
enī peccātib nobis post acceptā noticiā
veritatis iā nō relinquit p pctis hostia
terribilis aūt quedā expectatio iudicij t
ignis emulatio q psūptura ē aduersarios
Irritā qs faciens legē moysi sine vlla
miseratōe duob vel trib testib moritr
quātomagis putatis deteriora mereri
supplicia qui filiū dei pculcauerit t san
guinē testamēti pollutū duxerit in quo
sanctificat ē t spūi gre ptumeliā fecerit.
Scim enī qui dixit mihi vindictaz et
ego retribuā. Et iterū qr iudicabit dñs
pplm suū. Horrēdū ē incidere in manr
dei viuētis. Rememorami aūt pristinos
dies in quib illumiati magnū certamē
sustinuistis passionū t in altero quidez
opprobrijs t tribulatōib spectaculuz fa
cti i altero aūt socij taliter quersantiuz
effecti. Nā et vinctis cōpassi estis et ra
pinā bonor vror cū gaudeo suscepistis
cognoscētes vos habere meliorē et ma
nentē substantiā. Nolite itaq amittere
confidentiā vrām que magnam hēt re
munerationē. Patiētia enī vobis neces
saria est vt volūtatē dei faciētes repor
tis pmissiōez. Adhuc enī modicū aliqn
tulūq q vēturus ē veniet t nō tardabit
iust aūt me ex fide viuit. Q si subtra
xerit se nō placebit aīe mee. Nos aūt nō
sum subtractiōis filij in pditōez sed fi
dei in acquisitionē aīe. XI

Est aūt fides sperādarū subā re
rū argumētū nō apparētiū In
hac enī testimoniū psecuti sunt
senes Fide intelligim aptata eē secu
la verbo dei vt ex inuisibilib visibila fie
rēt Fide plurimā hostiā abel qz cayn ob
tulit deo p quā testimoniū psecut ē es
se iustus testimoniū phibēte muneribz
eius deo et p illā defunct adhuc loquit
Fide enoch trāslatus ē ne videret mor
tē et nō inueniebar qr trāstulit illū dñs
Ante trāslationē enī testimoniū habuit
placuisse deo Sine fide aūt impossibile
est placere deo. Credere enī oportet acce
dentē ad deū qr ē t inquirētib se remu
nerator sit Fide noe respōso accepto de
his que adhuc nō videbant metuēs ap
tauit arcā in salutē dom sue p quā dāna
uit mundū et iusticie q p fidē est hres
est institutus Fide q vocat abraā obedi
uit in locū exire quē acceptur erat in hr
reditatē t exijt nesciens q iret. Fide de
moratus est in terra repromissionis tā
qz in aliena in casulis habitādo cū ysa
ac t iacob coherediby repromissiōis eius
dem. Expectabat enī fundamēta hūtem
ciuitatē cuius artifex t pditor deus Fide
et ipa sara sterilis virtutē in pceptōe se
minis accepit etiā pter tps etatis qm fi
delē credidit esse eum qui repromiserat.
Propter qō t ab vno orti sūt t hoc em
tuo tanqz sidera celi in multitudinē et
sicut arena q ad oram maris innumera
bilis. Juxta fidē defuncti sūt oēs isti nō
acceptis repromissionib sed a lōge eas
aspiciētes et salutantes t pfitētes qr pe
grini et hospites sunt sup terrā. Qui n
hoc dicūt significāt se patriā inquirere.
Et siquidē ipius meminissent de q exie
runt habebāt vtiqz tps reuertēdi Nunc
aūt meliorē appetūt id ē celestē. Jdo nō
pfundit deus vocari deus eor. Parauit
enī illis ciuitatē Fide obtulit abraā ysa
ac cū temptaretur et vnigenitū offere
bat in quo susceperat repromissiones ad
quē dictum est qr in ysaac vocabit tibi se
men arbitrans qr t a mortuis suscitare

A

Geñ i.

Geñ 4.

Geñ 5. Sap. 4. Eccl. 44.

B

i. Machab. 2.

Geñ 6.

Geñ 12. t 13.

Geñ 21.

C

Geñ 22.

potēs est deus. Unde eū et in parabolaz
Geñ.27. accepit // Fide: ⁊ de futuris benedixit ysa/
Geñ.48.⁊.49. ac iacob et esau // Fide: iacob moriēs sin/
gulos filioꝝ ioseph bñdixit: et adorauit
Geñ.50. fastigiū virge ei⁹ // Fide: ioseph moriens
de profectione filioꝝ isrl' memoratus est
Exo.2. et de ossibꝫ suis mādauit // Fide: moyses
natus occultatus est mēsibꝫ tribꝫ a parē
tibꝫ suis eo ꝙ vidissent elegantē infan/
tem: et nō timuerūt regis edictū. Fide
moyses grādis factus negauit se esse fi
liū filie pharaonis: magis eligēs affligi
cū populo dei: q̄ꝫ tp̄alis peccati hr̄e iocu/
ditatē: maiores diuitias estimās thesau
ro egyptioꝝ improperiū christi. Aspicie
bat enī in remunerationē Fide reliquit
D egyptū: nō veritus aīositatē regis Inui
Exo.12. sibilē enim tanq̄ꝫ vidēs sustinuit // Fide:
celebrauit pasca et sanguinis effusionez
ne qui vastabat primitiua tangeret eos
Exo.15. // Fide: transierūt mare rubrū tanq̄ꝫ per
aridā terraz: qd̄ experti egyptij deuorati
Josue.6. sunt // Fide: muri hiericho corruerūt cir/
Josue.2.⁊.6. cūitu dierū septē // Fide: raab meretrix n̄
perijt cū incredulis excipiens exploratores cū pace. Et quid adhuc dicam? De/
ficiet enī me tempus enarrantē: de gede
on. barach. samson. iepte. dauid. samuel
et ꝓphetis: qui ꝑ fidē vicerūt regna. opa
ti sunt iusticiā. adepti sunt repromissio/
nes. Obturauerūt ora leonū. extinxerūt
impetū ignis. Effugauerunt aciem gla
dij conualuerunt de infirmitate: fortes
facti sunt in bello. Castra verterunt exte
Mat.27.f. rorū // acceperūt mulieres de resurrectōe
mortuos suos Alij aūt distenti sūt non
suscipiētes redemptionem: vt meliorez
inuenirēt resurrectionem. Alij vero lu/
dibria ⁊ verbera expti. insup̄ ⁊ vincula et
carceres: lapidati sunt. secti sunt. tēpta/
ti sunt. in occisione gladij mortui sunt
Mat.3.a. // Circūierunt in melotis. ī pellibꝫ capri/
Mar.1.a. nis: egētes: angustiati. afflicti: quibꝫ di/
gnus non erat mūdus. in solitudinibꝫ
errantes. in montibꝫ et speluncis. in ca
uernis terre. Et hi omēs testimonio fi/
dei ꝓbati. nō acceperūt repromissionem
deo ꝓ nobis melius aliq̄d ꝓuidente: vt
nō sine nobis ꝯsūmarent̄. XII A
I Deoq̄ꝫ et nos tantā hñtes im/
positā nubē testiū // deponētes oē Eph.4.c.
pondus et circūstans nos pecca/ Col.3.b.
tū ꝑ patientiā curram⁹ ad ꝓpositū nob̄ i.Pe.2.a.
certamen. aspiciētes in autorē fidei ⁊ cō Hiere.17.
sūmatorē iesum: qui ꝓposito sibi gaudio
sustinuit crucē. confusione contempta
atq̄ꝫ in dextera sedis dei sedet. Recogita
te enī eū qui talē sustinuit a peccatoribꝫ
aduersus semetip̄m contradictionē: vt
ne fatigemī animis vr̄is deficiētes. Nō/
dum enī vsq̄ꝫ ad sanguinē restitistis ad/
uersus peccatum repugnātes. et obliti
estis ꝯsolatōis q̄ vobis tanq̄ꝫ filijs loq̄t̄ Prou.3.
dicēs // Fili mi no li negligere disciplinā
dñi. neq̄ꝫ fatigeris dum ab eo argueris B
Quē enī diligit dñs: castigat. flagellat
aūt oēm filiū quē recipit. In disciplina
ꝑseuerate. Tanq̄ꝫ filijs vobis offert se de
us. Quis enī filius quē nō corripit pa/
ter? Q. si extra disciplinā estis. cuius ꝑ/
ticipes facti sunt oēs ergo adulteri ⁊ nō
filij estis. Deinde patres quidez carnis
nr̄e eruditores habuim⁹ ⁊ reuerebamur
eos. Nō multomagis obtēperabim⁹ pa
tri spirituū ⁊ viuem⁹? Et ille quidez in
tp̄e paucorū dieꝝ s̄m voluntatem suam
erudiebāt nos: hic aūt ad id quod vtile
est in recipiēdo sanctificationē ei⁹. Oīs
aūt disciplina in presenti quidem videt̄
nō esse gaudij: sed meroris. postea autez
fructū pacacissimū exercitatis ꝑ eā red/
det iusticie. Propter qd̄ remissas man⁹ C
et soluta genua erigite ⁊ gressus rectos
facite pedibꝫ vr̄is. vt nō claudicās quis
erret: magis autē sanet̄ // Pacē sequimi/ Ro.12.d.
ni cū omībꝫ ⁊ sanctimoniā: sine q̄ nemo
videbit deū. Cōtēplātes ne q̄s desit gr̄e
dei: ne q̄ radix amaritudīs sursū germi/
nās impediat et ꝑ illā inquinent̄ multi
// Ne q̄s fornicator aut ꝓphanus vt esau Geñ.25.
q̄ ꝓpter vnā escā vendidit p̄mitiua sua.
Scitote enī qm̄ et postea cupiēs heredi
tare bñdictionē reprobatus est // Nō enī Geñ.27.
inuenit penitētie locū: q̄ꝫq̄ꝫ cū lachrymis
inquisisset eā. Non enī accessistis ad tra
ctabilē ⁊ accessibilē ignem ⁊ turbinem ⁊

caliginē ⁊ ꝓcellam ⁊ tube sonū ⁊ vocem
verboꝝ: quaꝫ qui audierūt excusauerunt
se ne eis fieret verbū. Nō enī portabant
qđ dicebat̄: ⁊ si bestia tetigerit montē la
pidabit̄. Et ita terribile erat qđ videba-
tur. Moyses dixit: Exterrit⁹ suꝫ ⁊ treme
būdus. Sꝫ accessistis ad sion montez ⁊
ciuitatē dei viuētis hirl'm celestē ⁊ mul
toꝝ miliū angeloꝝ frequētiaꝫ ⁊ ecclesiaꝫ
primitiuoꝝ q̄ cōscripti sunt in cel': ⁊ iudi
cē oīm deū ⁊ spm̄ iustoꝝ ꝑfectorū ⁊ testa
mēti noui mediatorē iesuꝫ ⁊ sanguinis
aspersionē meli⁹ loquētē q̄ꝫ abel Videte
ne recusetꝫ loquentē: Si enī illi nō effu
gerūt recusantes eū q̄ sup terrā loq̄bat̄
multomagꝫ nos q̄ de cel' loquentez nob
auertim⁹: cui⁹ vox mouit terraꝫ tūc nūc
aūt repromittit dicens: Adhuc semel et
ego mouebo nō solū terrā sꝫ ⁊ celū. Qđ
aūt adhuc semel dicit: declarat mobiliū
translationē tanq̄ꝫ factoꝝ: vt maneāt ea
q̄ sunt immobilia. Itaq̄ꝫ regnū īmobile
suscipiētes habem⁹ grām: ꝑ quā ꝯuiam⁹
placētes deo cū metu ⁊ reuerētia. Eteī
deus nr̄ ignis ꝯsumens est. XIII

Charitas fraternitatis maneat
in vobis. ⁊ hospitalitatez nolite
obliuisci. Per hanc enī placue-
runt quidā angel' hospitio receptis. Me
mentote vinctoꝝ tanq̄ꝫ simul vincti: et
laborantiū tanq̄ꝫ ⁊ ipi in corpe morātes
Honorabile ꝯnubium in oībꝫ: ⁊ thorus
immaculatus. Fornicatores enī ⁊ adul-
teros iudicabit de⁹. Sint mores sine a-
uaricia. cōtenti presentibꝫ. Ipse eī dixit
Nō te deseram neq̄ꝫ derelinquam: ita vt
ꝯfidenter dicam⁹. Dn̄s mihi adiutor ē:
nō timebo q̄d faciat mihi homo. Memē
tote prepositoꝝ vr̄oꝝ q̄ vobis locuti sūt
verbū dei: quoꝝ intuētes exitū ꝯuersati-
onis. imitamini fidē. Iesus christus he-
ri ⁊ hodie: ipse ⁊ in secula. Doctrinis va
rijs ⁊ ꝑegrinis nolite abduci Optimū ē
enī gr̄a stabilire cor: nō escis q̄ nō ꝓfue-
runt ambulantibꝫ in eis. Habem⁹ alta-
re: de quo edere nō hn̄t ptātem q̄ taber-
naculo deseruiūt Quoꝝ enī aīaliū infer
tur sanguis ꝑ peccato in sancta ꝑ ponti-
ficem: hoꝝ corpa cremantur extra castra
Propter qđ ⁊ iesus vt scīficaret ꝑ suuꝫ
sanguinē ꝑpl'm extra portā passus est Ex
eamus igit̄ ad eū extra castra. improperi
um ei⁹ portātes. Nō enī habem⁹ hic ma
nentē ciuitatē: sed futurā inq̄rim⁹. Per
ip̄m g̊ offeram⁹ hostiā laudis sp deo id ē
fructū labioꝝ ꝯfitentiū nomini ei⁹. Bn̄
ficientie aūt ⁊ cōmūionis nolite obliui
sci. Talibꝫ enī hostijs ꝓmeret̄ de⁹. Obedi
te prepositꝫ vr̄is: ⁊ subiacete eis. Ipi enī
ꝑuigilant q̄si rōem ꝑ aīabꝫ vr̄is redditu
ri: vt cū gaudio hoc faciant: ⁊ nō gemen
tes. Hoc enī nō expedit vob. Orate pro
nobis. Cōfidim⁹ enī qꝛ bonā ꝯsciam ha
bem⁹ in oībꝫ bene volētes ꝯuersari. Am-
plius aūt depcor vos hoc facere: quo cele
rius restituar vob. De⁹ aūt pacis q̄ edu
xit de mortuis pastorē magnū ouiū ī san
guine testamēti eterni dn̄m nr̄m iesum
christū. aptet vos in oī bono vt faciatꝫ ei⁹
voluntatē: faciēs in vob qđ placeat corā
se ꝑ iesum christū: cui est gl'ia in secl'a se-
culoꝝ Amē. Rogo aūt vos frēs vt suffe
ratis verbū solacij. Eteni ꝑ paucꝫ scripsi
vob. Cognoscite frēm vr̄m timotheū di
missuꝫ: cū q̄ si celeri⁹ venerit videbo vos
Salutate om̄s prepositos vr̄os: ⁊ om̄s
sanctos. Salutant vos de italia fratres
Gratia cum oībus vobis Amen.

Explicit epistola Pauli ad Hebreos.
Incipit prefatio beati hieronymi p̄sby-
teri in librum Actuum apostolorū.

Canit psalmista: ambulabunt
de virtutibꝫ in v̄tutes. Post
apl'i pauli epl'as dudū vobis
vno volumine translatas dō-
non ⁊ rogatiōe charissimi. actus apl'orū
cōpellitis vt trāsferam ī latinū: quē libꝝ
nulli dubium est a luca antiocheno arte
medico (qui postea inseruiens paulo apo
stolo christi fact⁹ est discipl's) fuisse editū
Ceruices premit imposita sepius onerꝫ
magnitudo: qꝛ studia inuidoꝝ rep̄hensi-
one digna putant ea q̄ scribim⁹. Illorū
nunq̄ꝫ odio ⁊ detractione. iuuante chri-

sto meum silebit eloquium.

Actus apostolorum nudā quidē videntur sonare historiā: ⁊ nascētis ecclesie infantiā texere: sed si nouerimus scriptorē eorū lucam esse medicū. cuius laus est in euangelio: aīaduertimus ꝑiter oīa verba illius anime languentis esse medicinam.

Item alius prologus.

Lucas antiochensis natione syrus cuius laus in euangelio canit: apud antiochiā medicine artis egregius: ⁊ apl'orum christi discipulus fuit: postea vsq; ad cōfessionē paulū secutus apl'm. sine crimine in virginitate ꝑmanēs. deo maluit seruire. Qui septuagīta ⁊ q̄ttuor ānos etatis agens in bithynia obijt plenus spūsctō: q̄ instigante in achaie ꝑtibus euāgeliuz scribens grecz fidelibus incarnationez dñi fideli narratōe oñdit: eundēq; ex stirpe dauid descendisse monstrauit. Cui nō immerito scribendorum actuū apl'icoruz ptās in ministerio dat: vt deo in deū pleno. et filio ꝑditiōis extincto. oratione ab apl'is facta. sorte dñice electiōis numerus cōpleretur. Sicq; paulus ꝯsummationē apostolicis actibus daret: quē diu ꝯ stimuluz calcitrantē dñs elegisset. Qd legentibus ⁊ req̄rentibus deū breui potius volui oñdere sermone: q̄ꝫ ꝓlixius aliq̄d fastidiētibus ꝓdidisse: sciens q̄ opantē agricolā oporteat primū de suis fructibus edere Quē ita diuina subsecuta est gr̄a vt nō soluz corpibus. sed etiā aīabus eius ꝓficeret medicina.

Incipit liber actuum apl'orum beati Luce euangeliste. Capl'm I

A i. Esdre. 7. Mat. 5. c. Ja. i. d. Ro. 2. c.

Primū quidem sermonē feci de oībus o theophile q̄ cepit iesus facere ⁊ docere vsq; in diē q̄ precipiens apl'is ꝑ spiritū sanctū q̄s elegit assumptus est. Quibus et ꝑbuit seipm viuū post passionē suam in multis argumētis. ꝑ dies q̄dragīta apparens eis: ⁊ loquēs de regno dei. Et cōuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederent. sed expectarēt ꝓmissionē patris quā audistis inquit ꝑ os meū / q̄r iohannes quidē baptiçauit aqua: vos aūt baptiçabimini spūsancto nō post mltos hos dies. Igit qui cōuenerant interrogabāt euz dicentes. Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel? Dixit aūt eis: Non est vr̄m nosse tempora vel momēta que pater posuit in sua ptāte: sed accipietis virtutē supuenientis spūssancti in vos: / ⁊ eritis mihi testes in hierusalē ⁊ ī omni iudea ⁊ samaria ⁊ vsq; ad vltimū terre. Et cū hec dixisset / videntibus illis eleuatus est: ⁊ nubes suscepit eū ab oculis eorū. Cunq; intuerent in celū euntez illum / ecce duo viri astiterūt iuxta illos ī vestibus albis: qui ⁊ dixerunt: Viri galilei quid statis aspiciētes in celū? Hic iesus qui assumptus est a vob in celū: sic veniet quēadmodū vidistis eum euntē in celū Tunc reuersi sunt hierosolymā a mōte qui vocatur oliueti qui est iuxta hierusalem sabbati hñs iter / Et cū introissent in cenaculū ascenderūt vbi manebat petrus ⁊ iohannes ⁊ iacobus ⁊ andreas philippus ⁊ thomas bartholomeus ⁊ matthaeus: iacob alphei ⁊ simon çelotes ⁊ iudas iacobi / Hi oēs erant ꝑseuerātes vnanimiter in oratione cū mulieribus ⁊ maria matre iesu ⁊ fratribus eius. In diebus illis exurgens petrus in medio fratruz dixit Erat aūt turba hoīm simul sere centuz viginti. Viri frēs: oportet impleri scripturā quā predixit spūsscūs: ꝑ os dauid de iuda qui fuit dux eorum qui cōprehenderunt iesum qui cōnumeratus erat in nobis: ⁊ sortitus est sortem ministerij huius Et hic quidē possedit agruz de mercede iniquitatz: ⁊ suspensus crepuit medius: ⁊ diffusa sunt oīa viscera eius. Et notū factum est oībus habitantibus hierusalem ita vt appellaret ager ille lingua eorum acheldemach. h̄ ē ager sanguinis. Scriptum est enī in libro psalmorum / Fiat cō-

ī. ii. b. et. 19. a

Luc. 24. g. ī. 12. c. ⁊ 10. d. Mr. 16. g. Apoc. 11. c.

Jo. 20. c.

Mat. 10. a Mar. 3. d. Luce. 6. c.

Judith. 5.

C

D Ps. 108.

moratio eorum deserta: et non sit qui inhabitet in ea. Et episcopatum eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intrauit et exiuit inter nos dominus iesus incipiens a baptismate iohannis. vsque in diem qua assumptus est a nobis testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis. Et statuerunt duos: ioseph qui vocabatur barsabas. qui cognominatus est iustus: et matthiam. Et orantes dixerunt: Tu domine qui corda nosti omnium: ostende quem elegeris ex his duobus vnum accipere locum ministerij huius et apostolatus: de quo preuaricatus est iudas vt abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis. Et cecidit sors super matthiam: et annumeratus est cum vndecim apostolis. II

Et dum complerentur dies pentecostes erant omnes pariter in eodem loco. Et factus est repente de celo sonus. tanquam aduenientis spiritus vehementis et repleuit totam domum vbi erant sedentes Et apparuerunt illis dispertite lingue tanquam ignis. seditque supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui varijs linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in hierusalem habitantes iudei viri religiosi: ex omni natione que sub celo est. Facta autem hac voce conuenit multitudo et mente confusa est: quoniam audiebat vnusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes et mirabantur dicentes Nonne ecce omnes isti qui loquuntur galilei sunt? Et quomodo nos audiuimus vnusquisque linguam nostram in qua nati sumus? Parthi et medi et elamite. et qui habitant mesopotamiam. iudeam et cappadociam. pontum et asiam. phrygiam et pamphiliam. egyptum et partes libye. que est circa cirenen. et aduene romani. iudei quoque et proseliti chretes et arabes: audiuimus eos loquentes nostris linguis magnalia dei. Stupebant autem omnes: et mirabantur adinuicem dicentes. Quid nam vult hoc esse? Alij autem irridentes dicebant: quia musto pleni sunt isti Stans autem petrus cum vndecim eleuauit vocem suam: et locutus est eis. Viri iudei et qui habitatis hierusalem vniuersi: hoc vobis notum sit: et auribus percipite verba mea Non enim sicut vos estimatis hi ebrij sunt cum sit hora diei tertia. Sed hoc est quod dictum est per prophetam iohel. Et erit in nouissimis diebus dicit dominus effundam de spiritu meo super omnem carnem. Et prophetabunt filij vestri et filie vestre: et iuuenes vestri visiones videbunt et seniores vestri somnia somniabunt: Et quidem super seruos meos et ancillas meas in diebus illis effundam de spiritu meo et prophetabunt: et dabo prodigia in celo sursum. et signa in terra deorsum: sanguinem et ignem et vaporem fumi. Sol conuertetur in tenebras et luna in sanguinem: antequam veniet dies domini magnus et manifestus Et erit omnis quicumque inuocauerit nomen domini saluus erit. Viri israelite. audite verba hec. Iesum nazarenum virum approbatum a deo in vobis virtutibus et prodigijs et signis que fecit deus per illum in medio vestri sicut scitis. hunc definito concilio et prescientia dei traditum per manus iniquorum. affigentes interemistis. Quem deus suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. Dauid enim dicit in eum. Prouidebam dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est mihi ne commouear. Propter hoc letatum est cor meum et exultauit lingua mea: insuper et caro mea requiescet in spe. Quoniam non dereliques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vite: replebis me iocunditate cum facie tua Viri fratres: liceat audenter dicere ad vos de patriarcha dauid quoniam defunctus est. et sepultus est. et sepulcrum eius est apud nos vsque in hodiernum diem. Propheta igitur cum esset et sciret quia iureiurando iurasset illi deus de fructu lumbi eius sedere super sedem eius: prouidens locutus est de resurrectione christi: quia neque derelictus est in inferno. neque caro eius vidit corruptionem. Hunc iesum resuscitauit deus cuius omnes nos testes sumus. Dextera igitur dei exaltatus. et promissione spiritus sancti accepta a patre. effudit hoc donum quod vos videtis et auditis Non enim dauid ascendit in celos. Dicit autem ipse. Dixit dominus domino meo: sede a dextris

Iohel. 2. Esa. 44. Iohel. 2. et 3. Mat. 10. e. et 24 b. Iohel. 2. Ro. 10. c. j. 5. d. j. 10. d. C ps. 15. s. i. a. j. 10. d. ps. 109.

meis. Donec ponam inimicos tuos sca
bellū pedū tuoꝝ. Certissime sciat ḡ om̄is
domus isrl̄: qꝛ ⁊ dn̄m eū ⁊ christū fecit de
D us hūc iesum quē vos crucifixistis. His
aūt auditis cōpuncti sunt corde. et dixe/
runt ad petruꝫ ⁊ ad reliq̄s apl̄os: Quid
Mt.4.e. Mar. faciem⁹ viri frēs// Petrus aūt ad illos:
i.c. Luce.13.a. penitentiā inquit agite. ⁊ baptiçet̄ vnus
Apoc.2.d. quisq̄ vr̄m in noīe iesu christi in remis
sionē pctōꝝ vr̄oꝝ: ⁊ accipietis donū spūs
sancti. Vobis enī est repromissio ⁊ filijs
vestris: ⁊ oībus q̄ longe sunt q̄scunq̄ ad
uocauerit dn̄s de⁹ nr̄. Alijs etiaꝫ verbis
plurimis testificat⁹ est: ⁊ exhortabat̄ eos
dicēs: Saluamini a generatiōe ista pra
ua. Qui ḡ receperūt sermonē ei⁹ bapti/
çati sunt: ⁊ apposite sunt in die illa anīe
circiter tria milia. Erant aūt ꝑseuerātes
in doctrina apl̄oꝝ ⁊ cōicatiōe fractionis
panis ⁊ orōib⁹. Fiebat aūt oī anīe timor
Multa quoq̄ ꝓdigia ⁊ signa ꝑ apl̄os in
hierusalē fiebant: ⁊ met⁹ erat magn⁹ in
j.4.d. vniuersis// Oēs etiā qui credebāt erant
pariter: ⁊ habebāt oīa cōmunia. Posses
siones ⁊ substātias vendebant: ⁊ diuide
bant illa oīb⁹ ꝓut cuiq̄ op⁹ erat. Quoti
die quoq̄ ꝑdurātes vnanimiter ī tēplo
⁊ frangētes circa domos panē sumebāt
cibū cū exultatiōe ⁊ simplicitate cordis:
collaudātes deū et hn̄tes grām ad oēm
plebem. Dn̄s autē augebat qui salui fie
bant quotidie in idipsum. III
A Petrus aūt ⁊ iohānes ascēdebāt
in templū: ad horā orōis nonaꝫ
j.14.b. // Et quidā vir qui erat claudus
ex vtero mr̄is sue baiulabat̄ quem pone
bant q̄tidie ad portā templi q̄ dicit̄ speci/
osa: vt peteret elemosynā ab introeunti
bus in templū. Is cū vidisset petrū ⁊ io
hannē incipiētes introire in templū ro
gabat vt elemosynam accipet. Intuens
aūt in eū petr⁹ cū iohāne dixit: Respice
in nos. At ille intendebat ī eos: sperans
se aliq̄d accepturū ab eis. Petrus autē
dixit: Argentū ⁊ auꝝ nō est mihi: q̄d au
j.9.d. tē habeo hoc tibi do// In noīe iesu christi
naçareni surge ⁊ ambula. Et apprehēsa
manu eius dextera alleuauit eū: ⁊ proti/
nus cōsolidate sunt bases ei⁹ et plante.
Et exiliens stetit ⁊ ambulabat: ⁊ ītrauit
cū illis in templū: ambulans ⁊ exiliēs ⁊
laudans deū. Et vidit oīs ꝑpl̄s eū ambu
lantez ⁊ laudantē deū. Cognoscebāt au/
tem illū. ꝙ ipse erat qui ad elemosynam
sedebat ad speciosaꝫ portā templi. Et im
pleti sunt stupore. ⁊ extasi: in eo q̄d conti
gerat illi. Cū tenerent aūt petrū ⁊ iohā
nem: Cucurrit oīs ꝑpl̄s ad eos ad porti
cū que appellat̄ salomōis stupentes. Vi
dens aūt petr⁹ rn̄dit ad populum: Viri
israelite q̄d miramini in hoc. aut nos q̄d
intuemini: q̄si nr̄a virtute aut ptāte fe/
cerimus hūc ambulare? Deus abraam
⁊ deus ysaac ⁊ deus iacob: deus patꝝ no/
strorū glororificauit filiū suū iesuꝫ: quez
vos quidē tradidistis ⁊ negastis añ faci/
em pilati iudicāte illo dimitti// Vos au
tem sanctū ⁊ iustū negastis: ⁊ petistis vi
rū homicidam donari vobis: autorez ve/
ro vite interfecistis. Quez deus suscita/
uit a mortuis: cui⁹ nos testes sum⁹. ⁊ in
fide noīs eius hūc quē vos videtis ⁊ no
stis ꝯfirmauit nomē eius: ⁊ fides q̄ ꝑ eū
est dedit integram sanitatē istā in cōspe/
ctu oīm vr̄m. Et nūc fratres scio quia ꝑ
ignorantiā fecistis: sicut et principes vr̄i
Deus aūt qui prenūciauit ꝑ os oīm ꝓ/
phetaꝝ pati christuꝫ suum: sic impleuit.
// Penitemini igit̄ ⁊ cōuertimini vt dele
ant̄ peccata vr̄a. vt cū venerint tpa refri/
gerij a ꝯspectu dn̄i ⁊ miserit eū qui p̄di/
catus est vob̄ iesum christū: quē oportet
quidē celū suscipe vsq̄ in tpa restitutio
nis oīm que locut⁹ est de⁹ ꝑ os scōꝝ suo
rū a seculo ꝓphetaꝝ. Moyses quidez di/
xit// Quoniā ꝓphetaꝫ suscitabit vob̄ dn̄s
deus vr̄ de fratrib⁹ vr̄is: tanq̄ meipsum
audietꝫ iuxta oīa q̄cūq̄ locut⁹ fuerit vo
bis. Erit aūt oīs aīa q̄ n̄ audierit ꝓphetā
illū exterminabit̄ de plebe. Et oēs ꝓphe/
te a samuel ⁊ deinceps: qui locuti sūt an
nunciauerunt dies istos. Vos estis filij
ꝓphetaꝝ ⁊ testamēti: q̄d disposuit de⁹ ad
patres vestros dicens ab abraam// Et in
semine tuo bn̄dicent̄ om̄s familie terre
Vobis primū deus suscitās filiū suum

B
C
Mat.27.b. Mar.15.b. Luc.23.c. Joh.18.g.
D
Ecc.17. Ezech.18. Mat.4.e. Mr.1.c. Luc.13.a. Apoc.2.d.
Deut.18.
Gen.12.

misit eum bñdicentē vobis: vt ꝯuertat se vnusquisq; a nequicia sua. IIII

A Loquentib; aūt illis ad populū supuenerūt sacerdotes ⁊ magistratus templi ⁊ saducei: dolētes ꝙ docerēt ppl'm ⁊ annūciarēt in iesuz resurrectionē ex mortuis. ⁊ iniecerunt in eos manus: ⁊ posuerūt eos in custodiaz in crastinū. Erat autē iam vespa. Multi autē eorū qui audierāt verbuz crediderūt ⁊ fact⁹ est numerus eoꝝ quiq; milia. Factum est aūt in crastinū vt ꝯgregarētur principes eoꝝ ⁊ seniores et scribe in hierusalem: ⁊ annas princeps sacerdotum ⁊ cayphas ⁊ iohānes. ⁊ alexāder. ⁊ quot quot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos ī medio interrogabāt: In qua vtute aut in q̄ noīe fecistis hoc vos? Tūc replet⁹ spūscō petrus. dixit ad eos. Principes ppl'i ⁊ seniores isrl' audite: si nos hodie diiudicamur in bñfacto hoīs infirmi in q̄ iste saluus fact⁹ est. notū sit oībus vob ⁊ oī plebi isrl' qꝛ in noīe domini nr̄i iesu christi naçareni quē vos crucifixistis quē deus suscitauit a mortuis. in hoc ipe astat corā vob san⁹ // Hic ē lapis qui reprobat⁹ est a vob edificantib; qui factus est in caput anguli: ⁊ nō est ī alio aliq̄ salus. Nec enī aliud nomen est sub celo datū hoībus in q̄ oporteat nos saluos fieri. Vidētes aūt petri ꝯstantiam ⁊ iohānis: cōperto ꝙ hoīes essent sine litteris ⁊ idiote āmirabant. ⁊ ꝯgnoscebant eos: qm̄ cū iesu fuerāt. Hoīem quoq; videntes stantē cū eis qui curatus fuerat nihil poterāt ꝯtradicere. Jusserūt autez eos foras extra ꝯciliū secedere: ⁊ cōferebant ad inuicē dicētes: Quid faciemus hoīb; istis? Qm̄ quidē notū signū factū est ꝑ eos oīb; habitantib; hirl'm. Manifestū ē: ⁊ nō possum⁹ negare. Sz ne amplius diuulget in ppl'm: cōminemur eis ne vltra loquant in noīe hoc vlli hoīum Et vocātes eos: denūciauerunt ne oīno loq̄rent neq; docerent in noīe iesu // Petrus vero ⁊ iohannes rñdentes dixerūt ad eos. Si iustuz est in cōspectu dei vos potius audire q̄z deū. iudicate. Nō enim possumus q̄ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ non loqui. At illi comminātes dimiserūt eos: nō inueniētes quō punirēt eos ꝓpter populū qꝛ oēs clarificabant id qd̄ factū fuerat in eo qd̄ acciderat. Annorū enī erat ampli⁹ q̄draginta homo in q̄ factuz fuerat signū istud sanitat⁹. Dimissi autē venerūt ad suos. ⁊ annūciauerūt eis q̄nta ad eos principes sacerdotum ⁊ seniores dixissent. Qui cū audissent: vnanimiter leuauerūt vocē ad deū ⁊ dixerūt. Domine tu q̄ fecisti celū ⁊ terrā mare ⁊ oīa q̄ ī eis sunt: qui spūscō ꝑ os pr̄is nr̄i dauid pueri tui dixisti // Quare fremuerūt gentes: ⁊ ppl'i meditati sunt inania. Astiterūt reges terre ⁊ principes ꝯuenerūt ī vnuz adūsus dñm ⁊ adūsus christū eius. Cōuenerunt enī vere in ciuitate ista aduersus scm̄ puerū tuū iesum quē vnxisti: herodes ⁊ ponti⁹ pilatus cū gentib; et populis isrl': facere q̄ man⁹ tua ⁊ ꝯsiliū tuū decreuerūt fieri Et nūc dñe respice ī minas eoꝝ: ⁊ da seruis tuis cū oī fiducia loqui verbū tuū in eo ꝙ manū tuā extendas ad sanitates ⁊ signa ⁊ ꝓdigia fieri ꝑ nomē sancti filij tui iesu. Et cū orassent motus est loc⁹ in quo erāt ꝯgregati // Et repleti sunt oēs spūscō: ⁊ loq̄bant verbū dei cū fiducia // Multitudinis aūt credētium erat cor vnū et aīa vna: nec quisq̄z eoꝝ que possidebat aliq̄d suū eē dicebat: // sed erant illis oīa cōmūia. Et virtute magna reddebāt apl'i testimoniū resurrectiōis iesu christi dñi nr̄i: ⁊ gratia magna erat in oīb; illis. Neq; enī q̄sq̄z egēs erat inter illos. Quotq̄t enī possessores agrorū aut domoꝝ erant // vendētes afferebant p̄cia eoꝝ q̄ vendebāt. ⁊ ponebant ante pedes apl'oꝝ // Diuidebat aūt singulis ꝓut cuiq; opus erat // Joseph autē q̄ cognominat⁹ est barsabas ab apostolis. qd̄ est interp̄tatum fili⁹ ꝯsolatiōis. leuites. cyprius genere cū haberet agrū vendidit eum: ⁊ attulit p̄ciū ⁊ posuit ante pedes apostolorū. V

B Vir autē quidā noīe ananias cū saphyra vxore sua vendidit agꝝ ⁊ fraudauit de precio agri conscia vxore

ps. 2.

D s. 2. a. ⁊ j. 19. a

Hiere. 32. Ezech. 6. i. Me 3. b. Esa. 7. Amos 5. ps. 95. Prou. 17. Ro. 12. d. s. 2. d.

Deut. 15.

Tobie. i. s. i. a.

A

sua: ⁊ afferens ꝑtem quādam: ad pedes
apl'orum posuit. Dixit autē petr⁹ ad ana
niam: Anania cur temptauit sathanas
cor tuū mentiri te spiritui sancto: ⁊ frau
dare de precio agri? Nōne manens tibi
manebat: ⁊ venundatum in tua erat po
testate? Quare posuisti in corde tuo hāc
rem? Nō es mētitus hoīb⁹ sed deo. Au
diens autē ananias hec verba: cecidit et
expirauit. Et factus est timor magn⁹ su
per om̄es qui audierūt. Surgētes autē
iuuenes amouerūt eum: ⁊ efferētes se
pelierūt. Factū est autē quasi horaꝝ triū
spaciū: ⁊ vxor ip̄ius nesciens qd̄ factum
fuerat introiuit. Dixit autem ei petrus
Dic mihi mulier: si tanti agrū vendidi
stis? At illa dixit: Etiā tanti. Petr⁹ autē
ad eam. Quid vtiq; ꝯuenit vobis tem
ptare spm̄ dn̄i? Ecce pedes eoꝝ qui sepe
lierūt virū tuū ad hostiuz: ⁊ efferent te.
B Confestim cecidit ante pedes ei⁹: ⁊ expi
rauit. Intrātes aūt iuuenes inuenerūt
illā mortuā ⁊ extulerūt ⁊ sepelierūt ad vi
rū suū. Et fact⁹ est timor magn⁹ in vni
uersa eccl'ia ⁊ in oēs q̄ audierūt hec. Per
man⁹ autē apl'oꝝ fiebant signa ⁊ ꝓdigia
multa in plebe. Et erāt vnanimiter oēs
in porticu salomonis. Ceteroꝝ autē nēo
audebat se ꝯiungere illis: sed magnifica
bat eos ppl's. Magis autez augebat̄ cre
dentiū in dn̄o multitudo viroꝝ ac mu
lierū: ita vt in plateas eijcerēt infirmos
⁊ ponerēt in lectulis ac grabat̄; vt veniē
te petro saltē vmbra illi⁹ obūbraret quē
q̄ illoꝝ ⁊ liberarent̄ oēs ab infirmitatib⁹
suis. Cōcurrebat aūt ⁊ multitudo vici
naꝝ ciuitatū hirl'm. afferētes egros ⁊ ve
xatos a spiritib⁹ immūdis: q̄ curabātur
oēs. Exurgens autē prīceps sacerdotuz
⁊ oēs qui cū illo erāt q̄ est heresis saduce
orū repleti sunt ꝛelo: ⁊ iniecerūt manus
in apl'os ⁊ posuerūt eos in custodia pub
j.12.a. lica // Angl's autē dn̄i ꝑ noctez apiens ia
nuas carceris ⁊ educens eos dixit. Ite:
⁊ stantes loq̄mini in tēplo plebi oīa ver
ba vite hui⁹. Qui cū audissent intraue
runt diluculo in tēplum: ⁊ docebāt. Ad
ueniens autē princeps sacerdotū et qui
cum eo erāt. cōuocauerūt ꝯciliuz. et oēs
seniores filioꝝ isrl' ⁊ miserūt ad carcerez C
vt adducerent̄. Cum autē venissent mi
nistri ⁊ apto carcere nō inuenissent illos
reuersi nunciauerūt dicētes // Carcerez j.12.a.⁊.16.c.
q̄dem inuenim⁹ clausum cū oī diligen
tia: ⁊ custodes stātes añ ianuas: apiētes
autē neminē intus inuenim⁹. Ut autez
audierūt hos s̄mones magistrat⁹ tēpli ⁊
principes sacerdotū: ambigebāt de illis
q̄d nā fieret. Aduenīēs autē quidā nūci
auit eis: qꝛ ecce viri q̄s posuistis in carce
rem sunt in tēplo stātes: ⁊ docētes ppl'm
Tunc abijt magistrat⁹ cuz mīstris ⁊ ad
duxit illos sine vi. Timebant enī ppl'm
ne lapidarent̄. Et cuz adduxissent illos
statuerūt in ꝯcilio. Et interrogauit eos Mar.7.c.
princeps sacerdotū dicēs // Precipiēdo
p̄cepim⁹ vob̄ ne doceret̄ in noīe isto. ⁊ ec
ce replestis hirl'm doctrina vr̄a: ⁊ vultis
inducere sup̄ nos sanguinez hoīs istius s.4.b.
// Rn̄dens autē petr⁹ ⁊ apl'i dixerūt: Obe
dire oportet deo mag̃ q̄ hoīb⁹: de⁹ patrū
vr̄oꝝ suscitauit iesum: quē vos interemi
stis suspendētes in ligno. Hūc principez
⁊ saluatorē deus exaltauit dextera sua ad
dandā pn̄iaz israel ⁊ remissionē pctōꝝ: ⁊
nos sum⁹ testes hoꝝ v̄boꝝ ⁊ spūsscūs quē
dedit de⁹ oībus obediētib⁹ sibi. Hec cuz D
audissent dissecabant̄ ⁊ cogitabāt inter j.22.a.
ficere illos // Surgens aūt quidā in con
cilio phariseus nomīe gamaliel legisdo
ctor honorabilis vniu̇se plebi iussit foras
ad breue homīes fieri. Dixitq; ad illos. s.2.b.
// Viri israelite: attēdite vobis sup̄ hoīb⁹
istis: quid acturi sitis. Ante hos enī dies
extitit theodas dicens se esse aliquē: cui
cōsensit numerus viroꝝ circiter q̄drin
gentoꝝ: q̄ occisus est ⁊ oēs qui credebāt
ei dissipati sūt: ⁊ redacti ad nihilū. Post
hunc extitit iudas galile⁹ in dieb⁹ profes
sionis: ⁊ auertit ppl'm post se. Et ipse pe
rijt: ⁊ oēs quotq̄t ꝯsenserūt ei dispsi sūt
Et nunc itaq; dico vob̄: discedite ab hoī
bus istis: ⁊ sinite illos. Quoniā si est ex
hoībus cōciliū hoc aut opus. dissoluetur
si vero ex deo est nō poteritis dissoluere
ne forte ⁊ deo repugnare videami. Con

senserunt autē illi: ⁊ ꝯuocātes apl'os ce-
sis denūciauerūt ne oīno loq̄rent̄ in no
mine iesu: ⁊ dimiserūt eos. Et illi quidē
ibant gaudētes a cōspectu cōcilij: qm̄ di-
gni habiti sunt ꝓ noīe iesu cōtumeliam
pati. Omni autem die nō cessabant in
templo ⁊ circa domos docētes: ⁊ euange
licantes christum iesum. VI

In diebꝫ autē illis crescente nu-
mero discipuloꝝ: factū est mur
mur grecoꝝ adūsus hebreos eo
ꝙ despicerent̄ in ministerio q̄tidiano vi
due eoꝝ. Cōuocantes aūt duodecī mul
titudinē discipuloꝝ dixerūt: Nō ē equū
nos derelinq̄re verbū dei: ⁊ mīstrare mē
sis. Cōsiderate g̃ frēs viros ex vob̄ boni
testimonij septem plenos spūscō ⁊ sapi
entia: quos ꝯstituam⁹ sup̄ hoc op⁹. Nos
vero orōni ⁊ mīsterio verbi instātes eri-
mus. Et placuit sermo corā oī multitu
dine. Et elegerūt stephanū virū pleuū
fide ⁊ spūscō: ⁊ philippū ⁊ prochoꝝ ⁊ nica
norem ⁊ thimonē ⁊ parmenā ⁊ nicolaū
aduenā anthiocenū. Hos statuerūt an
te ꝯspectū apl'orū ⁊ orātes imposuerunt
eis man⁹. Et verbū dn̄i crescebat: ⁊ mul
tiplicabat̄ nūer⁹ discipl'oꝝ ī hirl'm valde
Mlta ec̄ turba sac̄dotū obediebat fidei.
Stephanus autē plenus gr̄a ⁊ fortitu
dine faciebat prodigia ⁊ signa magna in
populo. Surrexerūt autē quidam de sy
nagoga que appellat̄ libertinoꝝ ⁊ cyrenē
sium ⁊ alexandrinorum. ⁊ eorū qui erāt
a cilicia ⁊ asia disputātes cū stephano: ⁊
nō poterant resistere sapiētie ⁊ spiritui q̄
loq̄batur: ꝓpter qd̄ redarguerent̄ ab eo
cum oī fiducia. Tūc summiserūt viros
qui dicerēt se audiuisse eū dicētem ꝟba
blasfemie in moysen ⁊ deū. Cōmouerūt
itaq̄ plebem ⁊ seniores ⁊ scribas ⁊ ꝯcur-
rentes rapuerūt eum ⁊ adduxerūt in cō
ciliuz: ⁊ statuerūt falsos testes q̄ dicerēt.
Homo iste non cessat loq̄ verba adūsus
locū scm̄ ⁊ legē. Audiuim⁹ enī eū dicētē
qm̄ iesus naçaren⁹ hic destruet locū istū
⁊ mutabit traditiōes: q̄s tradidit nobis
moyses. Et intuētes eū oēs q̄ sedebant
in ꝯcilio viderūt faciē eius tanq̄ faciem
angeli. Dixit autē princeps sacerdotū: si
hec ita se haberent? Qui ait. VII

Viri frēs ⁊ p̄res audite. De⁹ glo
rie apparuit p̄ri nr̄o abrae cuz es
set in mesopotamia priusq̄ mo-
raret̄ in carran. ⁊ dixit ad illū: Exi de ter
ra tua ⁊ de cognatiōe tua: ⁊ veni in terrā
quā monstrauero tibi. Tunc exijt de t̄ra
chaldeoꝝ: ⁊ habitauit in carran. Et inde
postq̄ mortu⁹ est p̄r eius trāstulit illum
in terrā istā: in qua nunc vos habitatis
Et nō dedit illi hereditatē in ea nec pas-
sum pedis: sed repromisit dare illi eam
in possessionē ⁊ semini ei⁹ post ip̄m cum
nō h̄ret filiū. Locutus est aūt ei deus: q̄r
erit semē eius accola ī terra aliena: ⁊ ser-
uituti eos subijcient ⁊ male tractabunt
eos annis q̄dringētis: ⁊ gentē cui serui-
erint iudicabo ego dicit dn̄s. Et post hec
exibūt: ⁊ seruiēt mihi in loco isto. Et de-
dit illi testamentū circūcisionis. ⁊ sic ge
nuit ysaac: ⁊ circūcidit eum die octauo ⁊
ysaac iacob: et iacob duodecim patriar-
chas. Et patriarche emulantes ioseph Gen̄. 37.
vendiderūt in egyptū: ⁊ erat de⁹ cum eo.
Et eripuit eū ex oībꝫ tribulatiōibꝫ eius:
⁊ dedit ei gr̄am ⁊ sapiētiam in conspectu
pharaonis reg̃ egyptioꝝ: ⁊ ꝯstituit eū p̄
positum sup̄ egyptū ⁊ sup̄ oēm domum
suā. Venit autē fames in vniūsam egy-
ptum ⁊ chanaan ⁊ tribulatio magna: et
nō inueniebāt cibos p̄res nr̄i. Cū audis Gen̄. 42.
set autē iacob esse frumentuz in egypto
misit p̄res nr̄os primū. ⁊ in secundo co- Gen̄. 45.
gnitus est ioseph a fratribꝫ suis. ⁊ mani
festatū est pharaoni gen⁹ eius. Mittens
aūt ioseph accersiuit iacob p̄rem suuz et
oēm cognationē suā in aīabꝫ septuagin-
taquinq̄. Et descēdit iacob in egyptū ⁊ Gen̄. 49.
defunctus est ip̄e ⁊ p̄res nr̄i. Et trāslati
sunt in sichem: et positi sunt in sepulcro
qd̄ emit abraaz p̄cio argēti a filijs emor
filij sichem. Cū autē appropinq̄ret tp̄us
ꝓmissiōis quā ꝯfessus erat de⁹ abrae cre
uit populus ⁊ multiplicat⁹ est in egypto
quoadusq̄ surrexit alius rex in egypto
qui nō sciebat ioseph. Hic circūueniēs
genus nr̄m afflixit patres nr̄os. vt expo-

nerent infantes suos ne viuificarentur
Eodem tpe natus est moyses: ⁊ fuit gra
tus deo qui nutrit⁹ est trib⁹ mensib⁹ in
domo patris sui. Exposito aūt illo sustu
lit eum filia pharaonis: ⁊ nutriuit eum
sibi in filiū. Et erudit⁹ est moyses omni
sapientia egyptioꝝ: ⁊ erat potens in ver/
bis ⁊ in opibus suis. Cū autē impleret
ei quadraginta annoꝝ tps: ascēdit ī cor
eius vt visitaret fratres suos filios isrl
Et cū vidisset quendā iniuriā patientē
vindicauit illū: ⁊ fecit vltionē ei q̄ iniu/
riaz sustinebat ꝑcusso egyptio. Existima
bat autē intelligere fratres: qm̄ deus per
manū ipsius daret salutem illis. At illi
nō intellexerūt. Sequēti vero die appa/
ruit illis litigantib⁹ ⁊ recōciliabat eos in
pace dicens: Viri frēs estis. Vt q̄d noce
tis alterutrū? Qui aūt iniuriā faciebat
Luce.12.b. ꝓximo: repulit eū dicēs // Quis te consti
Exo.2. tuit pricipem ⁊ iudicē sup nos? Nūquid
interficere me tu vis: quēadmodum in
terfecisti heri egyptiū? Fugit autē moy/
ses in verbo isto: ⁊ fact⁹ est aduena in ter
ra madian: vbi generauit filios duos.
Et expletis ānis q̄draginta: apparuit il/
li in deserto montis sina angl'us in igne
flamme rubi. Moyses aūt videus āmi/
ratus est visum. Et accedēte illo vt cōsi
deraret. facta est ad eum vox dñi dicens
Ego sum de⁹ patruz tuoꝝ. de⁹ abraaz. de⁹
ysaac. ⁊ deus iacob. Tremefact⁹ autem
moyses: nō andebat ꝯsiderare. Dixit au
Exo.3. Josue 5 tē illi deus // Solue calciamēta pedū tu/
orū: locus enī in quo stas terra sancta ē.
Videns vidi afflictionē ꝑpl'i mei qui est
in egypto: ⁊ gemitū eoꝝ audiui ⁊ descen
C di liberare eos. Et nūc veni ⁊ mittam te
in egyptū. Hunc moysen quē negauerūt
dicētes quis te ꝯstituit principez ⁊ iudi/
cem: hūc deus principem ⁊ redemptorē
misit cū manu angeli q̄ apparuit illi ī ru
bo. Hic eduxit illos faciens ꝓdigia ⁊ si/
gna in terra egypti ⁊ in rubro mari: ⁊ in
deserto annis q̄dragīta. Hic est moyses
Deut.18. qui dixit filijs isrl // Prophetā suscitabit
vobis deus de fratribus vr̄is: tanq̄z me/
ipsum audietis. Hic est qui fuit in eccle
sia in solitudine cum angelo qui loq̄ba/
tur ei in monte sina ⁊ cū patribus vr̄is
qui accepit verba vite dare vobis. Cui
noluerūt obedire patres vestri: sed repu
lerūt ⁊ auersi sunt cordibus suis in egy/
ptum: dicētes ad aaron. Fac nobis deos
qui p̄cedant nos // Moysi enī huic qui e/ Exo.32.
duxit nos de terra egypti: nescimus q̄d
factum sit ei. Et vitulum fecerūt in die
bus illis: ⁊ obtulerūt hostiaz simulacro:
⁊ letabātur in opibus manuum suaruz
Cōuertit autem deus: ⁊ tradidit eos ser
uire militie celi: sicut scriptum est in li/
bro ꝓphetarū. Nūquid victimas aut ho/
stias obtulistis mihi annis q̄draginta ī
deserto domus israel? Et suscepistis ta/
bernaculū moloch ⁊ sidus dei vr̄i rem/
pham. figuras q̄s fecistis adorare eas: et
transferam vos trans babylonē // Taber Exo.25.
naculū testimonij fuit cū patrib⁹ vestris
in deserto sicut disposuit illis de⁹ loquēs
ad moysen: vt faceret illud s̄m formam
quā viderat. Qd̄ ⁊ induxerūt suscipien/
tes p̄res vestri cū iesu in possessionē gen
tium: q̄s expulit de⁹ a facie patrū vr̄oruz
vsq̄z in dieb⁹ dauid. Qui inuenit gratiā
ante deū: ⁊ petijt vt inueniret tabernacu
lum deo iacob. Salomon autē edifica/
uit illi domū. Sed nō excelsus in manu
factis habitat: sicut ꝑ ꝓphetaz dicit // Ce/ Esa.66.
lum mihi sedes est: terra autē scabelluz
pedum meoꝝ. Quaz domū edificabitis
mihi dicit dñs: aut quis locus requieti
onis mee est? Nōne man⁹ mea fecit hec
omnia? Dura ceruice ⁊ incircūcisi cordi
bus ⁊ aurib⁹. vos semꝑ spirituiscō resti/
tistis: sicut p̄res vr̄i ita ⁊ vos. Quē pro/
phetarū nō sunt ꝑsecuti p̄res vestri? Et
occiderūt eos qui p̄nūciabant de aduen
tu iusti: cui⁹ vos nunc ꝓditores ⁊ homi/
cide fuistis: qui accepistis legē in disposi
tione angeloꝝ ⁊ nō custodistis // Audien E.6.D.
tes aūt hec dissecabantur cordib⁹ suis: ⁊
stridebant dentib⁹ in eū. Cū autez esset
plenus spiritusancto. intēdens in celuz
vidit gloriā dei // ⁊ iesum stantē a dextris Mar.16.6.
virtutis dei. Et ait: Ecce video celos a/
pertos ⁊ filiū hoīs stantē a dextr⁹ virtut⁹

dei. Exclamãtes autẽ voce magna continuerũt aures suas: & impetum fecerunt vnanimiter in eũ. Et eiscientes eum extra ciuitatem lapidabãt: & testes deposuerũt vestimẽta sua secus pedes adolescẽtis: qui vocabat saulus. Et lapidabãt stephanũ inuocãtem & dicẽtem: Dñe ihesu suscipe spiritũ meũ. Positis autẽ genubus: clamauit voce magna dicens: Domine: ne statuas illis hoc peccatũ. Et cũ hoc dixisset obdormiuit in dño

VIII

Saulus aũt erat cõsentiens neci eius. Facta est aũt in illa die pse/cutio magna in ecclesia que erat hierosolymis: & oẽs dispersi sunt p regiones iudee & samarie: preter aplos. Curauerũt autẽ stephanũ viri timorati: et fecerunt planctũ magnũ sup eũ. Saulus vero deuastabat ecclesiã p domos intrans & trahens viros ac mulieres: tradebat in custodiã. Igit qui dispersi erãt pertransibãt euangelizãtes verbũ dei. Philippus autẽ descẽdens in ciuitatez samarie predicabat illis christum. Intendebant aũt turbe his que a philippo dicebant vnanimiter audiẽtes & videntes signa que faciebat. Multi enĩ eorz qui habebant spũs immũdos: clamantes voce magna exibant. Multi aũt paralytici et claudi curati sunt. Factũ est g gaudium magnũ in illa ciuitate. Erat aũt quidam noie simon qui añ fuerat in ciuitate magus seducens gentẽ samarie dicens se esse aliquẽ magnũ: cui auscultabant oĩs a minimo vsqz ad maximũ dicẽtes: hic est virtus dei que vocat magna. Attendebant aũt eum: ppter qõ multo tpe magicis suis dementasset eos. Cũ vero credidissent philippo euãgelizãti de regno dei: in nomine ihesu christi baptizabãtur viri ac mulieres. Tunc simon & ipse credidit: & cum baptizatus esset adhrebat philippo. Videns etiã signa & virtutes maximas fieri: stupens ammirabat. Cuz autem audissent apostoli qui erãt in hierosolymis qz recepisset samaria verbuz dei: miserũt ad eos petrum & iohannem Qui cũ venissent orauerũt pro ipsis: vt accipẽt spm̃sanctũ. Nõdum enĩ in quẽqz illorum supuenerat: sed baptizati tm̃ erant in noie dñi ihesu Tũc imponebant manus sup illos & accipiebãt spm̃sanctũ Cum vidisset aũt simon qz p impositionem man' apl'oz daret spũlcus obtulit eis pecuniam dicẽs: Date & mihi hãc potestatem: vt cuicũqz imposuero man' accipiat spiritũsc̃m. Petrus autẽ dixit ad eum: Pecunia tua tecũ sit in pditiõem quoniã donũ dei existimasti pecunia possideri. Nõ est enim tibi pars neqz sors ĩ sermõe isto. Cor eĩ tuũ nõ ẽ rectũ coramz deo. Penitẽtiam itaqz age ab hac nequicia tua: & roga deuz si forte remittat tibi hec cogitatio cordis tui. In felle ei amaritudinis & obligatione iniqtatis video te esse. Rñdens aũt simon dixit: Precamini vos pro me ad dñm vt nihil veniat sup me hoz que dixistis. Et illi quidẽ testificati & locuti verbũ dei redibãt hierosolymam: & multis regiõibz samaritanorũ euãgelizabãt. Angelus aũt dñi locutus est ad philippuz dicẽs: Surge et vade ↄtra meridianũ ad viam q̃ descendit ab hierl'm in gazã: hec est deserta. Et surgens abijt Et ecce vir ethiops eunuchus potẽs candacis regine ethiopuz q̃ erat sup oẽs gazas eius venerat adorare in hierl'm & reuertebat sedẽs sup̃ currum suum. legensqz esaiã pphetam. Dixit autẽ spũs philippo. Accede: & adiũge te ad currum istum. Accurrens aũt philippus: audiuit eũ legẽtem esaiam pphetam & dixit: Putasne intelligis q̃ legis? Qui ait: Et quõ possum: si nõ aliqs ostẽderit mihi? Rogauitqz philippũ vt ascẽderet: & sederet secum. Locus autem scripture quã legebat erat hic. Tanqz ouis ad occisiõem ductus ẽ: & sicut agnus coram tondẽte se sine voce. sic nõ aperuit os suum. In humilitate iudiciuz eius sublatum est: Generatiõem eius qs enarrabit? Quoniã tollet de terra vita eius. Rñdens autem eunuchus dixit philippo: Obsecro te de quo pphta dicit hoc? De se an de alio aliquo? Aperiens autẽ philippus os suũ: & incipiens a scriptu/

Esa. 53.

ra ista: euangeliçauit illli iesuz. Et dum
irent per viam: venerunt ad quãdam a-
j.io.d. quaz. Et ait eunuchus. Ecce aq̃ // Quis
prohibet me baptiçari? Dixit autẽ phi-
lippus: Si credis ex toto corde licet Et
rñdens ait: Credo filium dei esse iesum
christum. Et iussit stare currum. Et de-
scenderũt vterq; in aquam philippus ⁊
eunuchus: ⁊ baptiçauit eum. Cum aũt
ascendisset de aqua spũs dñi rapuit phi
lippum: et amplius nõ vidit eum eunu
chus. Ibat enim ꝑ viam suam gaudẽs
Phillippus autem inuẽtus est in aço-
to: ⁊ pertransiens euangeliçabat ciuita-
A tibus cunctis donec veniret cesaream.

j.22.a. IX

Saulus autẽ adhuc
spirans minarũ ⁊ cedis in disci
pulos dñi accessit ad principem
sacerdotum. et petijt ab eo epistolas in
s.8.a. damascum ad synagogas // vt si quos in
uenisset huiꝰ vie viros ac mulieres vin
ctos ꝑduceret in hierusalem. Et cũ iter
faceret: contigit vt appropinq̃ret dama-
sco. Et subito circũfulsit eũ lux de celo: ⁊
cadens in terram audiuit vocem dicen-
j.22.b.i. Cor. tez sibi // Saule saule q̃d me ꝑsequeris?
15.b. Gal. i.c. Qui dixit: Quis es dñe? Et ille. Ego
sum iesus quem tu ꝑsequeris. Durum
est tibi ꝯtra stimulum calcitrare. Et tre-
mens ac stupẽs dixit. Dñe quid me vis
facere? Et dñs ad eum. Surge ⁊ ingre-
dere ciuitatem: ⁊ ibi dicet̃ tibi quid te o-
porteat facere. Viri autẽ illi qui comita-
bant̃ cum eo stabant stupefacti: audien-
tes quidẽ vocẽ neminem aũt videntes.
Surrexit autez saulus de terra: aptisq;
oculis nihil videbat. Ad manus autem
illũ trahentes. introduxerũt damascum
Et erat ibi tribꝫ diebꝫ nõ videns: ⁊ non
B manducauit neq; bibit. Erat aũt q̃dam
discipulus damasci noĩe ananias. Et di
xit ad illũ in visu dñs. Anania. At ille ait
Ecce ego dñe. Et dominꝰ ad eum Sur
ge ⁊ vade in vicum qui vocatur rectꝰ: et
quere in domo iude. saulũ nomĩe thar-
sensem. Ecce enim orat. Et vidit viruz
ananiam nomĩe introeuntez ⁊ imponẽ-
tem sibi manus vt visum recipiat. Re-
spondit autem ananias: Domine audi-
ui a multis de viro hoc quãta mala fece-
rit sanctis tuis in hierusalez: Et hic ha
bet potestatem a principibꝫ sacerdotum:
alligandi omnes qui inuocant nomẽ tu
um. Dixit autem ad eum dñs. Vade q̃-
niam vas electionis est mihi iste: vt por
tet nomen meum coram gentibꝫ ⁊ regi
bus ⁊ filijs israel. Ego enim ostẽdam il-
li: quãta oporteat eum pro nomine meo
pati. Et abijt ananias ⁊ introiuit in do-
mum: ⁊ imponẽs ei manus dixit. Sau-
le frater dominus misit me iesus. q̃ ap-
paruit tibi in via qua veniebas: vt vide
as ⁊ implearis spiritusancto. Et confe-
stim ceciderunt ab oculis eiꝰ tanq̃ squa
me: ⁊ visum recepit. Et surgens bapti-
çatus est: ⁊ cum accepisset cibum cõfor-
tatus est. Fuit autem cum discipulis q̃
erant damasci per dies aliquot. Et con-
tinuo ingressus ĩ synagogas predicabat
iesum: quoniam hic est filius dei. Stu-
pebant autem omnes qui eũ audiebãt:
⁊ dicebant: Nonne hic est qui expugna-
bat in hierusalem eos qui inuocabant
nomẽ istud? Et huc ad hoc venit: vt vin
ctos illos duceret ad principes sacerdo-
tum. Saulus autem multo magis cõ-
ualescebat ⁊ cõfundebat iudeos qui ha-
bitabant damasci. affirmans quoniam
hic est christus. Cum autez implerẽtur
dies multi cõcilium fecerũt in vnum iu
dei vt eum interficerent. Note aũt facte
sunt saulo insidie eorum Custodiebant
autem ⁊ portas die ac nocte vt euz inter
ficerent // Accipiẽtes autez eum discipu- 2. Cor. ii.d.
li nocte ꝑ murũ dimiserũt eũ: summit-
tentes in sporta. Cum autem venisset in
hierusalem temptabat se iungere disci-
pulis. ⁊ omẽs timebãt eum: non creden
tes ꝙ esset discipulus. Barnabas autez
apprehensum illum duxit ad apostolos:
⁊ narrauit illis quõ in via vidisset dñm
⁊ quia locutus est ei: et quõ in damasco
fiducialiter egerit in noĩe iesu. Et erat
cum illis intrans ⁊ exiens in hierl̃m fi-
ducialiter agens in noĩe dñi. Loquebat̃
quoq; gentibꝫ ⁊ disputabat cum grecis

illi aũt querebãt occidere eum. Qđ cuz cognouissent frẽs·deduxerũt eũ cesareã ⁊ dimiserũt tharsum. Ecclesia quidez ꝑ totam iudeã ⁊ galileã ⁊ samariã habebat pacem ⁊ edificabatur ambulans in timore dñi ⁊ cõsolatiõe sanctispũs replebat. Factum est aũt vt petrus dum transiret vniuersos deueniret ad scõs qui habitabant lydde. Inuenit aũt ibi hoĩem quẽdam noĩe enean·ab annis octo iacẽtem in grabato:qui erat paralyticus. Et ait illi petrus. Enea:sanet te dñs iesus christus/. Surge·⁊ sterne tibi. Et continuo surrexit. Et viderũt eum om̃es qui habitabãt lydde ⁊ sarone·qui cõuersi sunt ad dominum. In ioppe autem fuit quedam discipula nomĩe thabita:q̃ interp̃tata dicitur dorcas. Hec erat plena operibus bonis ⁊ elemosynis quas faciebat Factum est autẽ in diebꝫ ill':vt infirmata moreretur. Quã cum lauissent:posuerunt eam in cenaculo. Cum autez prope esset lydda ab ioppe:discipuli audientes quia petrus esset in ea:miserunt duos viros ad eum·rogantes:ne pigriterꝫ venire vsq̃z ad nos. Exurgens aũt petrꝰ venit cum illis. Et cuz aduenisset:duxerũt illũ in cenaculũ·⁊ circũsteterũt illuz om̃es vidue flentes ⁊ ostendentes ei tunicas ⁊ vestes quas faciebat illis dorcas Eiectis autem omĩbus foras:petrus ponens genua orauit: ⁊ cõuersus ad corpꝰ dixit. Thabita surge. Et illa aperuit oculos·⁊ visu petro resedit. Dans autẽ illi manum erexit eam·⁊ cũ vocasset scõs et viduas·assignauit eam viuã. Notũ aũt factum est ꝑ vniuersam ioppen·⁊ crediderunt multi in dño. Factũ est autez vt dies mltos moraret in ioppe apud simonem quendam coriarium. X

Vir autẽ quidam erat in cesarea noĩe cornelius centurio cohortꝫ que dicitur italica· religiosus et timẽs deum cum omni domo sua:faciẽs elemosynas mltas plebi ⁊ deprecans deum semper. Is vidit in visu manifeste quasi hora diei nona angelum dei introeuntem ad se ⁊ dicentẽ sibi: Corneli. At ille intuens eũ:timore correptus dixit: Quis es dñe? Dixit autẽ illi/ Oratiões tue ⁊ elemosyne tue ascenderunt in memoriam in cõspectu dei/ Et nunc mitte viros in ioppen·⁊ accersi simonem quẽdam qui cognominatur petrus. Hic hospitatur apud simonẽ quendaz coriariũ cuius est domus iuxta mare. Hic dicet tibi:quid te oporteat facere. Et cũ discessisset angelus qui loquebat illi: vocauit duos domesticos suos·⁊ militem metuentem dñm ex his q̃ illi parebant. Quibus cum narrasset omnia:misit illos in ioppen. Postera autẽ die iter illis faciẽtibus ⁊ appropinquãtibus ciuitati:ascẽdit petrus in superiora vt oraret circa horam sextam. Et cũ esuriret voluit gustare. Parantibꝫ autẽ illis:cecidit super eũ mentis excessus. Et vidit celum apertuz ⁊ descendens vas quoddam velut linteum magnũ quattuor initijs summitti de celo in terrã in quo erant oĩa q̃drupedia ⁊ serpentia terre ⁊ volatilia celi. Et facta est vox ad eũ. Surge petre:occide et manduca. Ait autẽ petrus. Absit domĩe quia nunq̃z manducaui om̃e cõmune ⁊ immundũ. Et vox iterũ secundo ad eũ. Quod deꝰ purificauit:tu cõmune ne dixeris. Hoc factũ est ꝑ te. Et statim receptum est vas in celũ. Et duz intra se hesitaret petrus quid nam esset visio quã vidisset:ecce viri qui missi erãt a cornelio inquirẽtes domũ simonis· astiterũt ad ianuam. Et cuz vocassent:interrogabant·si simon qui cognoĩatur petrus illic haberet hospitiũ Petro autẽ cogitante de visione:dixit spũs ei:Ecce viri tres querũt te. Surge itaq̃z ⁊ descende· ⁊ vade cum eis nihil dubitans:q̃z ego misi illos. Descendens autẽ petrus ad viros dixit:Ecce ego sum quẽ queritꝫ. Que cã est ꝓpter quã venistis? Qui dixerũt. Cornelius centurio vir iustus ⁊ timẽs deuz ⁊ testimoniũ habens ab vniuersa gente iudeorũ/responsuz accepit ab anglo scõ accersiri te ĩ domũ suã·⁊ audire ꝟba abs te. Introducens g̃ eos recepit hospitio. Sequẽti autẽ die surgens·ꝓfectꝰ est cũ

Tobie·ir·

j·ii·a·

Luce·r·d·

illis ⁊ quidam ex fratribꝫ ab ioppe comitati sunt eū. Altera aūt die introiuit cesaream. Cornelius vero expectabat illos cōuocatis cognatis suis ⁊ necessarijs amicis. Et factū est cū introisset petr⁹ obuius venit ei cornelius ⁊ procidens ad pedes eius adorauit eū. ℣ Petrus vero eleuauit eum dicens. Surge: ⁊ ego ipse homo sum. Et loquens cū illo intrauit: et inuenit multos q̄ cōuenerāt. dixitq; ad illos: Vos scitis quō abominatū sit viro iudeo cōiungi aut accedere ad alienigenam. Sed mihi oīdit d⁹ neminem cōmunē aut immūdū dicere hoīem propter qđ sine dubitatiōe veni accersitus. Interrogo ergo quā ob causaz accersistis me. Et cornelius ait: A nudiusq̄rta die vsq; ad hanc horaz orans eram hora nona in domo mea ⁊ ecce vir stetit ante me in veste candida ⁊ ait / Corneli exaudita est oratio tua ⁊ elemosyne tue commemorate sunt in cōspectu dei. Mitte g̈ in ioppen ⁊ accersi simonez q̄ cognominatur petr⁹: hic hospitat in domo simōis corziarij iuxta mare. Confestim g̈ missi ad te ⁊ tu bñ fecisti veniēdo. Nunc g̈ oēs nos in ꝓspectu tuo adsum⁹: audire oīa q̄cunq; tibi ꝓcepta sunt a dño. Aperiens aūt petrus os suū dixit / In veritate cōperi ⁊ nō est ꝓsonaz acceptor d⁹: sed in omni gente qui timet eū ⁊ opat iusticiā acceptus est illi. Verbū misit deus filijs isrl annūcians pacē p ihesum christū: hic est oīm dñs. Vos scitis qđ factū est verbum p vniuersam iudeā / Incipiens ei a galilea post baptismū quod predicauit iohannes ihesum a nazareth quō vnxit eum deus spūsc̄ ⁊ virtute qui ptransijt benefaciendo ⁊ sanando oēs oppressos a diabolo: quoniā deus erat cum illo / Et nos testes sum⁹ oīm que fecit in regiōe iudeorū ⁊ hierlm: quē occiderūt suspendentes in ligno / Hunc deus suscitauit tertia die ⁊ dedit eū manifestū fieri non omni populo: sed testibꝫ ꝓordinatis a deo nobis q̄ mādducauim⁹ ⁊ bibim⁹ cuz illo postq̄ resurrexit a mortuis. Et ꝓcepit nobis ꝓdicare pplo ⁊ testificari: quia ipse est q̄ cōstitutus est a deo iudex viuoz ⁊ mortuorū. Huic omnes ꝓphete testimoniū ꝓhibent remissionem peccatoz accipe per nomen eius: oīm qui credūt in eū. Adhuc loquēte petro verba hec cecidit spūs sanct⁹ sup omnes qui audiebant verbū. Et obstupuerūt ex circūcisione fideles qui venerant cum petro: quia ⁊ in nationes gēs spūsancti effusa est. Audiebant enī illos loquētes linguis ⁊ magnificātes deū. Tūc rndit petr⁹ / Nūquid aquaz quis ꝓhibere pōt vt nō baptiçentur hi qui spūsanctū acceperunt sicut ⁊ nos: Et iussit eos baptiçari in noīe dñi ihesu christi. Tūc rogauerūt eum: vt maneret apud eos aliquot dieb⁹.

XI

Audierūt aūt apli ⁊ frēs q̄ erant in iudea: qm̄ ⁊ gentes receperūt verbum dei. Cum autē ascendisset petrus hierosolymam disceptabant aduersus illū qui erant ex circumcisiōe dicentes: Quare introisti ad viros ꝓputium habentes ⁊ manducasti cum illis: Incipiens autez petrus: exponebat illis ordinem dicens / Ego eram in ciuitate ioppe orans ⁊ vidi in excessu mētis mee visionem: descendens vas quoddā velut linteum magnum quattuor initijs summitti de celo ⁊ venit vsq; ad me. In quod intuens considerabam: et vidi q̄drupedia terre ⁊ bestias ⁊ reptilia ⁊ volatilia celi. Audiui autem ⁊ vocem dicentem mihi. Surge petre: occide et manducа. Dixi autem. Nequaq̄ dñe: qz cōmune aut immūdum nunq̄ introiuit in os meum. Rndit autem vox secundo de celo. Que deus mūdauit: tu ne cōmūe dixeris. Hoc autem factū est p ter ⁊ recepta sunt oīa rursum in celū. Et ecce viri tres confestim astiterūt in domo in qua eram missi a cesarea ad me. Dixit autez spūs mihi: vt irem cū illis nihil hesitās. Venerūt autem mecū ⁊ sex frēs isti: ⁊ ingressi sumus in domū viri. Narrauit autem nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantē ⁊ dicentez sibi: Mitte in ioppen: et accersi simonem qui cognominat petrus: qui loquet tibi verba

Tobie. 12.

Leuit. 19. Ro. 2. b. Eph. 6. b. Col. 3. d. 1. Pe. 1. c. Ja. 2. b.

Esa. 61.

Esa. 43. 8. 1. a.

8. 2. b.

8. 8. d.

8. 10. a.

in quibus saluus eris tu & vniuersa domus tua. Cum autẽ cepissem loqui: cecidit spiritussctũs sup eos: sicut & in nos in initio. Recordatus sum aũt verbi domini: sicut dicebat Johãnes quidẽ baptizauit aqua: vos autez baptizabimini spiritusancto. Si ergo eandẽ grãm dedit illis deus sicut & nobis q̃ credidim⁹ in dominũ iesum christũ: ego quis eram qui possem phibere deum? His auditis tacuerũt & glorificauerũt deum dicẽtes. Ergo & gentib⁹ penitentiã dedit deus ad vitam. Et illi quidẽ qui dispersi fuerant a tribulatiõe que facta fuerat sub stephano: pambulauerũt vsqz phenicẽ & cypꝛũ & antiochiam. nemini loquẽtes verbuz nisi solis iudeis. Erant autẽ quidam ex eis viri cypꝛij & cyrenei: q̃ cũ introissent antiochiam loq̃bant & ad grecos annunciantes dñm iesum. Et erat manus dñi cũ eis: multusqz numer⁹ credentiũ conuersus est ad dñm. Peruenit aũt ꝛmo ad aures ecclesie q̃ erat hierosolymis super istis: & miserũt barnabam vsqz ad antiochiam. Qui cũ peruenisset & vidisset grãm dei: gauisus est & hortabat⁹ omis in ꝓposito cordis pmanere in dño: qz erat vir bon⁹ & plen⁹ spũsc̃o & fide. & apposita est multa turba dño. Profect⁹ est autez tharsum vt q̃reret saulũ: quẽ cũ inuenisset pduxit antiochiã. Et annũ totũ conuersati sunt ibi in eccl'ia: & docuerũt turbam multaz. ita vt cognoiarent⁹ primuz antiochie discipuli christiani. In his aũtẽ dieb⁹ supuenerũt ab hierosolymis ꝓphete antiochiã: & surgens vn⁹ ex eis nomine agabus significabat per spm̃: famẽ magnã futurã in vniuerso orbe terrarũ que facta est sub claudio. Discipuli aũt put quisqz habebat: ꝓposuerũt i ministerium mittere habitantib⁹ in iudea frib⁹ qõ & fecerũt mittẽtes ad seniores p manus barnabe & sauli.

XII

Eodem autez tpe misit herodes rex manus: vt afflingeret q̃sdam de ecclesia. Occidit aũt iacobuz fratrẽ iohãnis gladio: videns aũt quia placeret iudeis apposuit apphendere & petrum. Erant autẽ dies azymoꝛ. Quẽ cum apphendisset misit in carcerẽ: tradensqz quattuoꝛ q̃ternionib⁹ militum ad custodiendũ eũ: volens post pascha pducere eũ populo. Et petrus quidez seruabatur in carcere: oratio autez fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deũ pro eo. Cũ autẽ ꝓductur⁹ eũ esset herodes: i ipa nocte erat petrus dormiens inter duos milites vinctus catenis duab⁹ & custodes ante ostiũ custodiebant carcerẽ. Et ecce angelus dñi astitit & lumẽ refulsit i habitaculo: percussoqz latere petri excitauit eum dicens: Surge velociter. Et ceciderunt catene de manib⁹ ei⁹. Dixit autem angelus ad eũ: Precingere: & calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi Circũda tibi vestimentum tuũ. & sequere me. Et exiens sequebat⁹ eum. & nesciebat quia verum est q̃ fiebat p angelum. Existimabat autẽ se visum videre. Trãseuntes autẽ primã & secundã custodiã venerũt ad portam ferream q̃ ducit ad ciuitatem. que vltro aperta est eis. Et exeuntes ꝓcesserũt vicum vnũ: & ꝓtinuo discessit angelus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio vere quia misit dñs angelum suum. & eripuit me de manu herodis & de omni expectatiõe plebis iudeoꝛũ. Consideransqz venit ad domũ marie matris iohannis qui cognominat⁹ est marcus: vbi erant multi congregati & orãtes. Pulsante aũt eo ad ostium ianue: pcessit puella ad videndu noie rhode. Et vt cognouit vocẽ petri p gaudio non aperuit ianuã: sed intro curens nunciauit stare petrum ante ianuam. At illi dixerunt ad eaz: Insanis. Illa aũt affirmabat sic se habere. Illi autẽ dicebant: Angelus eius est. Petrus autẽ pseuerabat pulsans. Cũ autẽ aperuissent ostiũ: viderũt eum & obstupuerunt Annuens aũt eis manu vt tacerẽt: narrauit quõ dñs eduxisset eum de carcere. Dixitqz: Nunciate iacob⁹ et fratrib⁹ hec. Et egressus abijt in alium locuz. Facta autem die: erat non parua turbatio inter milites quid nam factũ esset de petro

s. y. e. j. 16. c. Luce. 2. b.

Geñ. 28. Daniel. 3. Luce. 15. d.

Herodes aũt cũ requisisset eũ ⁊ non inuenisset inquisitiõe facta de custodibus iussit eos duci: descẽdensq; a iudea in cesaream: ibi cõmorat⁹ est. Erat aũt iratus tyriis et sidonijs. At illi vnanimes venerũt ad eu⁹: ⁊ psuaso blasto qui erat sup cubiculũ regis postulabãt pacẽ: eo q alerẽtur regiões eor ab illo. Statuto aũt die herodes vestit⁹ veste regia sedit p tribunali ⁊ cõtionabatur ad eos. Populus aũt acclamabat dei voces ⁊ nõ hois. Cõfestim autẽ pcussit eu⁹ angelus dñi eo q nõ dedisset honorẽ deo: ⁊ psumptus a vermib⁹ expirauit. Verbu⁹ autẽ dñi crescebat ⁊ multiplicabat. Barnabas autẽ ⁊ saulus reuersi sunt ab hierosolymis expleto ministerio: assumpto iohãne qui cognominatus est marcus. XIII

Erãt aũt in ecclesia q̃ erat antiochie pphete ⁊ doctores: ĩ quib⁹ barnabas ⁊ simon qui vocabat niger ⁊ lucius cyrenensis ⁊ manahen q̃ erat herodis tetrarche collactane⁹ ⁊ saulus. Ministrantib⁹ aũt illis dño ⁊ ieiunãtibus dixit illis spũs scũs. Segregate mihi saulũ ⁊ barnabã in opus ad quod assumpsi eos. Tũc ieiunãtes ⁊ orãtes imponẽtesq; eis man⁹ dimiserũt illos. Et ipsi quidẽ missi a spũsancto abierunt seleuciam: ⁊ inde nauigauerũt cyprũ. Et cum venissent salaminã pdicabant verbũ dei in synagogis iudeorũ. Habebant aũt ⁊ iohãnem in ministerio. Et cũ pambulassent vniuersã insulam vsq; ad paphũ: inuenerũt quẽdam virũ magũ pseudo pphetã iudeũ cui nomẽ erat barieu: q̃ erat cũ procõsule sergio paulo viro prudente. Hic accersit⁹ barnaba ⁊ paulo: desiderabat audire verbu⁹ dei. Resistebat autẽ illis elymas magus: sic enĩ interpretatur nomẽ eius: q̃rens auertere pconsulẽ a fide. Saulus autẽ qui ⁊ paul⁹ repletus spũscõ intuẽs in eũ dixit. O plene oi dolo ⁊ oi fallacia fili diaboli inimice oĩs iusticie: nõ desines subuertere vias dñi rectas. Et nũc ecce man⁹ dñi sup te ⁊ eris cecus nõ videns solez vsq; ad tempus. Et cõfestim cecidit in eũ caligo ⁊ tenebre: ⁊ circũiens querebat qui ei manũ daret. Tũc procõsul cum vidisset factũ: credidit: admirans sup doctrina dñi. Et cũ a papho nauigasset paulus ⁊ qui cum eo erãt: venerũt pergen pamphylie. Johãnes autẽ discedens ab eis reuersus est hierosolymã. Illi vro pertranseuntes pergen venerũt antiochiã pisidie: ⁊ ingressi synagogam die sabbatorum sederũt. Post lectionẽ autẽ legis ⁊ pphetarum: miserũt principes synagoge ad eos dicẽtes: Viri fratres: si quis est in vobis sermo exhortatiõis ad plebẽ dicite. Surgens autez paulus ⁊ manu silentium indicẽs ait: Viri israelite et q̃ timetis deum audite. Deus plebis israel elegit patres nostros ⁊ plebem exaltauit cum essent incole in terra egypti: et ĩ brachio excelso eduxit eos ex ea ⁊ p quadraginta annorum tempus mores eor sustinuit in deserto. Et destruens gẽtes septem in terra chanaan sorte distribuit eis terram eorum: quasi post quadringentos ⁊ quinq̃ginta ãnos ⁊ post hec dedit iudices vsq; ad samuel pphetam. Et exinde postulauerũt regem ⁊ dedit illis saul filium cis virum de tribu beniamin annis quadraginta. Et amoto illo suscitauit illis dauid regem: cui testimoniũ perhibens dixit: Inueni dauid filiũ iesse virum fm cor meum: qui faciet oĩs voluntates meas. Huius deus ex semine fm promissionem eduxit israel saluatorem iesum: predicante iohãne añ faciem aduẽtus eius baptismum penitẽtie omni pplo israel. Cum impleret autem cursum suum ⁊ dicebat: Quẽ me arbitramini esse: nõ sum ego: sed ecce venit post me: cuius nõ sum dignus calciamẽta pedũ soluere. Viri frẽs: filij generis abrahe ⁊ qui ĩ vob timẽt deũ: vob verbũ salutis hui⁹ missum est. Qui enim habitabant hierusalẽ ⁊ principes eius hũc ignorantes ⁊ voces pphetaru⁹ q̃ p oĩe sabbatũ legunt: iudicãtes impleuerũt. Et nullã cãm mort⁹ inuenientes ĩ eo: petierũt a pilato vt interficerẽt eũ. Cũq; pfecissent oĩa q̃ de eo scripta erant: deponẽtes eum

de ligno posuerũt eum in monumento: Deus aũt suscitauit eũ a mortuis tertia die: qui visus est p dies multos his qui simul ascenderant cum eo de galilea in hierusalẽ: qui usq; nũc sunt testes ei ad plebem. Et nos vobis annunciamus eam que ad patres nr̃os repromissio facta est: qm̃ hanc de' adimpleuit filijs vestris resuscitans iesum. sicut & in psalmo secũdo scriptum est. Filius meus es tu ego hodie genui te. Q aũt suscitauit eũ a mortuis. amplius iam nõ reuersuruz in corruptiõem ita dixit: Quia dabo vobis sancta dauid fidelia. Ideoq; & alias dicit. Nõ dabis sanctũ tuũ videre corruptionem Dauid enĩ in sua generatione cũ amministrasset voluntati dei: dormiuit & appositus est ad pres suos. et vidit corruptiõem. Quẽ vero de' suscitauit a mortuis: nõ vidit corruptiõem. Notuz igitur sit vobis viri frẽs: quia p hũc vobis remissio peccatorũ annũciatur ab oĩbus: quibz nõ potuistis in lege moysi iustificari. In hoc oĩs qui credit iustificat. Videte g̃ ne supueniat vob qõ dictum est in pphetis. Videte ptemptores & admiramini & disperdimini: q; opus operor ego in diebz vr̃is: opus qõ nõ creditis si qs enarrauerit vobis. Exeuntibus aũt illis: rogabãt vt sequẽti sabbato loquerentur sibi verba hec. Cumq; dimissa esset synagoga. secuti sunt multi iudeoz & colentiũ deũ aduenaz pauluz & barnabã: qui loquẽtes suadebant eis vt pmanerent in gratia dei. Sequenti vero sabbato pene vniuersa ciuitas conuenit audire verbũ dei. Videntes aũt turbas iudei repleti sunt ẓelo: & cõtradicebãt his q̃ a paulo dicebant blasphemãtes. Tunc cõstanter paulus & barnabas dixerũt. Vobis oportebat primũ loqui verbũ dei: sed qm̃ repellitz illud. & indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cõuertimur ad gẽtes. Sic enĩ nob precepit dñs. Posui te in lucẽ gentiũ: vt sis in salutẽ vsq; ad extremũ terre. Audientes aũt gẽtes gauise sunt: & glorificabãt verbũ dñi: et crediderũt quotq; erant pordinati ad vitaz eternam. Disseminabat aũt verbuz dñi p vniuersam regionẽ. Judei aũt cõcitauerũt mlieres religiosas et honestas. et primos ciuitatis: & ercitauerũt psecutionem in paulũ & barnabã. & eiecerũt eos de finibz suis. At illi excusso puluere pedũ in eos venerũt iconiuz. Discipuli q̃z replebant gaudio & spũsco. Mt. io. c. Mr. 6. b. Luc. 9. a.

XIIII

Factũ est autẽ in iconio vt simul introirent synagogã iudeorum & loquerent: ita vt crederet iudeoruz & greco copiosa multitudo. Qui vero increduli fuerũt iudei: suscitauerũt & ad iracũdiam cõcitauerũt aias gentiũ aduersus frẽs. Multo igit tpe demorati sunt fiducialiter agẽtes in dño: testimonium phibente verbo gratie sue: dãte signa & prodigia fieri p manus eorũ. Diuisa est autẽ multitudo ciuitatis: & quidam quidem erant cum iudeis: quidaz vero cũ apostolis. Cũ autẽ factus esset impetus gentiliũ & iudeoz cum principibz suis vt contumelijs afficerent & lapidarent eos: intelligẽtes confugerunt ad ciuitates lycaonie lystram & derben & vniuersam in circuitu regionẽ: & ibi euãgelizantes erant. Et cõmota est oĩs multitudo in doctrina eoz: paulus aũt & barnabas morabant lystris. Et quidaz vir lystris infirmus pedibz sedebat claudus ex vtero mr̃is sue: qui nũq; ambulauerat. Hic audiuit paulũ loquentem. Qui intuitus eũ & videns q̃ fidẽ habet vt salus fieret: dixit magna voce. Surge sup pedes tuos rectus. Et exiliuit: & ambulabat. Turbe aũt cũ vidissent quod fecerat paulus: leuauerũt vocẽ suã lycaonice dicentes. Dij similes facti hoĩbus descenderũt ad nos. Et vocabant barnabã iouẽ paulum vero mercuriũ: quoniã ipe erat dux verbi. Sacerdos quoq; iouis qui erat ante ciuitatez: tauros & coronas añ ianuas afferens cũ pplis: volebat sacrificare. Q̃ vbi audierunt apli barnabas & paulus conscissis tunicis suis exilierũt in turbas: clamantes et dicentes. Viri quid hec facitis? Et nos mortales sum' similes vobis hoĩes. annũciantes vobis

A

B

C

ps·145· ab his vanis cōuerti ad deū viuum / qui
Apoc·14·b· fecit celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ oīa que in eis
sunt: q̄ in p̄teritꝫ generationibꝫ dimisit
oēs gentes ingredi vias suas. Et quidē
nō sine testimonio semetip̄m reliq̄t bñ
faciens: de celo dans pluuias et tp̄a fru
ctifera implens cibo ⁊ leticia corda eorū
Et hec dicētes vix sedauerūt turbas ne
sibi immolarēt. Supuenerūt aūt q̄daꝫ
ab antiochia ⁊ iconio iudei. et persuasis
turbis lapidātes paulū traxerunt extra
D ciuitatē estimātes eū mortuuꝫ esse. Cir
cūdantibꝫ autē eū discipulis. surgens in
trauit ciuitatez. ⁊ postera die ꝓfectus est
cū barnaba in derben. Cūq̄ euangeliças
sent ciuitati illi. ⁊ docuissent multos: re
uersi sunt lystrū ⁊ iconiā ⁊ antiochiā cō
firmātes aīas discipuloꝝ exhortātesq̄ vt
Luce·24·d· ꝑmanerēt in fide / ⁊ qm̄ ꝑ multas tribu
lationes oportet nos intrare in regnuꝫ
dei. Et cū ꝯstituissent illis ꝑ singulas ec
clesias p̄sbyteros ⁊ orassent cū ieiunatio
nibꝫ: cōmendauerūt eos dño in quē cre
diderūt. Trāseūtesq̄ pisidiā venerūt in
pamphyliā: ⁊ loquētes verbū dñi in per
gen. descenderūt in nataliā ⁊ inde naui
gauerūt antiochiā: vñ erant traditi gr̄e
dei in opus q̄d cōpleuerūt. Cū autez ve
nissent ⁊ ꝯgregassent ecclesiā: retulerūt
quāta fecisset deus cū illis: ⁊ q̄ aperuissꝫ
gentibꝫ ostium fidei. Morati sunt autē
tp̄s nō modicū cū discipulis. XV
A Et quidā descendentes de iudea
Eccle·13· docebant frēs / q̄ nisi circūcida
2·Cor·6·c· mini ſm morē moysi nō potestꝫ
Gal·5·a· saluari. Facta g̃ seditione non minima
paulo et barnabe aduersus illos: statue
rūt vt ascenderēt paulus ⁊ barnabas ⁊
quidā alij ex alijs ad apl'os. ⁊ p̄sbyteros
in hierl'm: sup̄ hac q̄stione. Illi g̃ dedu
cti ab ecclesia ꝑtrāsibāt phenicē ⁊ sama
riam narrātes ꝯuersionē gentiū: et faci
ebant gaudiū magnū oībus fratribus.
Cum aūt venissent hierosolymā susce
pti sunt ab ecclesia ⁊ ab apl'is ⁊ senioribꝫ
annunciātes quāta deus fecisset cū illis
Surrexerūt autē quidā de heresi phari
seorū qui crediderūt dicētes: quia opor
tet circūcidi eos: p̄cipe quoq̄ ſuare legē
moysi. Cōuenerūtq̄ apl'i ⁊ seniores vi
dere de verbo hoc. Cū autē magna conq̄
sitio fieret: surgens petrus. dixit ad eos:
Viri fratres vos scitis qm̄ ab antiquis
diebꝫ deus in nob̄ elegit ꝑ os meuꝫ au
dire gentes verbū euangelij et credere:
Et qui nouit corda deus. testimoniū ꝑ
hibuit dans illis sp̄m̄sanctū sicut et no
bis: ⁊ nihil discreuit inter nos ⁊ illos fi
de purificans corda eorū. Nunc ergo q̄d
temptatis deum. imponere iugum sup̄
ceruices discipuloruꝫ: q̄d neq̄ nos neq̄
patres nostri portare potuimus? Sꝫ ꝑ
gratiā dñi iesu christi credimus saluari
quēadmodū ⁊ illi. Tacuit autē oīs mul
titudo ⁊ audiebant barnabā et paulum
narrantes quāta deus fecisset signa ⁊ ꝓ
digia in gentibꝫ ꝑ eos. Et postq̄ tacue
runt rñdit iacobꝫ dicens: Viri frēs audi
te me: simon narrauit quēadmoduꝫ pri
mū deus visitauit sumere ex gentibus
populū nomini suo: vt huic ꝯcordāt ver
ba ꝓphetarū sicut scriptuꝫ est. Post hec
reuertar ⁊ reedificabo tabernaculum da
uid q̄d decidit. ⁊ diruta eius reedificabo.
⁊ erigam illud: vt req̄rant ceteri hoīum
dñm: ⁊ oēs gentes sup̄ q̄s inuocatuꝫ est
nomē meū dicit dñs faciens hec. Notuꝫ
a seculo est dño opus suuꝫ. Propter q̄d
ego iudico nō inq̄etari eos q̄ ex gentibꝫ
ꝯuertunt ad deuꝫ: sed scribere ad eos vt
abstineant se a cōtaminationibꝫ simula
crorū. ⁊ fornicatione. ⁊ suffocatis et san
guine. Moyses eniꝫ a tp̄ibus antiquis
habet in singulis ciuitatibꝫ qui euꝫ p̄di
cent in synagogis: vbi ꝑ om̄e sabbatū le
gitur. Tunc placuit apostolis et senioribus
cum omni ecclesia eligere viros ex
eis ⁊ mittere antiochiam cum paulo et
barnaba: iudam qui cognominabat̄ bar
sabas ⁊ syram. viros primos in fratribꝫ
scribentes ꝑ manus eorū. Apostoli et se
niores fratres: his qui sunt antiochie ⁊
syrie ⁊ cilicie fratribꝫ ex gentibꝫ salutem
Qm̄ audiuim⁹. q̄ quidā ex nob̄ exeūtes
turbauerūt vos verbis euertentes aīas
vr̄as: quibus nō mandauimus: placuit

nobis collectis in vnum eligere viros. ⁊ mittere ad vos cũ charissimis nostris barnaba ⁊ paulo: hoĩbꝫ qui tradiderunt aĩas suas ꝑ nomĩe dñi nr̃i iesu christi. Misimus g̃ iudã ⁊ sylam: qui ⁊ ipsi vob̃ verbis referent eadẽ. Visum est enĩ spirituisancto et nob̃ nihil vltra imponere vob̃ oneris q̃ꝫ hec necessaria: vt abstineatis vos ab immolatis simulacroꝝ ⁊ sanguine ⁊ suffocato et fornicatiõe. a q̃bus custodiẽtes vos bñ agetis. Valete. Illi ergo dimissi descẽderũt antiochiaꝫ. ⁊ cõgregata multitudine tradiderũt epl̃aꝫ. Quã cũ legissent: gauisi sunt sup̄ ꝯsolatione. Judas autẽ ⁊ sylas ⁊ ip̃i cũ essent ꝓphete verbo plurimo ꝯsolati sunt frẽs. ⁊ cõfirmauerũt. Facto aũt ibi aliquãto tp̄e: dimissi sunt cũ pace a fratribꝫ ad eos qui miserãt illos. Visum est aũt syle ibi remanere: iudas aũt solus abijt hierl̃m Paulus autẽ et barnabas demorabant̃ antiochie docẽtes ⁊ euãgeliçantes cum alijs pluribꝫ verbũ dñi. Post aliq̃t autẽ dies dixit ad barnabam paulus: Reuertentes visitem⁹ frẽs ꝑ vniuersas ciuitates in quibꝫ p̃dicauim⁹ verbuꝫ dñi: quõ se habeant. Barnabas aũt volebat secuꝫ assumere ⁊ iohannẽ: qui cognoĩabatur marcus. Paulus aũt rogabat euꝫ: vt q̃ discessisset ab eis de pamphilia et nõ eẽt cũ eis. in opus nõ debere recipi. Facta ẽ aũt dissensio. ita vt discederẽt ab inuicẽ ⁊ barnabas quideꝫ assumpto marco nauigaret cyprũ. Paulus vero electo syla ꝓfect⁹ est: tradit⁹ gr̃a dei a fratribꝫ. Perambulabat aũt syriã ⁊ cilitiã ꝯfirmãs ecclesias: p̃cipiens custodire p̃cepta apl̃oꝝ ⁊ seniorum.

XVI

Peruenit aũt in derben ⁊ lystraꝫ. Et ecce discipulus quidaꝫ erat ibi noĩe timotheus: fili⁹ mulier⁹ vidue fidelis. pr̃e gentili. Huic testimoniũ bonũ reddebant qui ĩ lystris erãt ⁊ iconio frẽs. Hũc voluit paulus secũ ꝓficisci. et assumens circũcidit euꝫ ꝓpter iudeos q̃ erant in illis locis. Sciebant enĩ om̃s q̃ pr̃ ei⁹ erat gentil̃. Cũ aũt ꝑtransirent ciuitates: tradebãt eis custodire dogmata q̃ erant decreta ab apl̃is ⁊ senioribꝫ q̃ erãt hierosolymis. Et ecclesie quidẽ cõfirmabant̃ fide. ⁊ abundabant numero quotidie. Transeũtes aũt phrygiã ⁊ galacie regionẽ: vetati sunt a spũsco loqui verbũ dei in asia. Cũ venissent aũt ĩ mysiam temptabant ire in bithyniã: ⁊ non ꝑmisit eos spũs iesu. Cũ aũt ꝑtrãsissent mysiam descẽderũt troadeꝫ: ⁊ visio ꝑ noctem paulo ostensa est. Vir macedo quidam erat stans: ⁊ dep̃cans eũ et dicens: Transiens in macedoniaꝫ adiuua nos. Vt autẽ visum vidit: statim quesiuim⁹ proficisci in macedoniã: certi facti q̃ vocasset nos deus euãgeliçare eis Nauigãtes autẽ a troade recto cursu venim⁹ samothraciam: ⁊ sequenti die neapolim: ⁊ inde philippis. q̃ est prima ꝑtis macedonie ciuitas colonia. Eramus aũt in hac vrbe diebus aliquot ꝯsistentes. Die autem sabbatorũ egressi sum⁹ foras portã iuxta flumen. vbi videbat̃ oratio esse. et sedentes loq̃bamur mulieribꝫ q̃ conuenerant. ⁊ quedaꝫ mulier noĩe lydia purpuraria ciuitatis thiatirenoꝝ colens deum audiuit: cui⁹ dñs aperuit cor intẽdere his q̃ dicebant̃ a paulo. Cũ aũt baptiçata esset ⁊ dom⁹ eius: dep̃cata est dicens Si iudicastis me fidelẽ dño esse introite in domũ meam ⁊ manete. Et coegit nos. Factũ est aũt euntibꝫ nobis ad orationẽ puellã quandã hñtem spm̃ phitonẽ obuiare nobis. que questũ magnuꝫ prestabat dñis suis diuinãdo. Hec subsecuta paulũ ⁊ nos clamabat dicẽs. Isti hoĩes serui dei excelsi sunt q̃ annunciãt vobis viã salutis. Hoc aũt faciebat mlt̃is diebus. Dolens aũt paulus. ⁊ cõuersus spiritui dixit. Precipio tibi in noĩe iesu christi exire ab ea. Et exijt eadem hora. Videntes autẽ dñi ei⁹. q̃ exiuit spes questus eorũ: apprehendẽtes paulum et sylam ꝑduxerunt in forũ ad principes: ⁊ offerentes eos magistratibꝫ dixerũt Hi hoĩes cõturbant ciuitatẽ nostraꝫ cũ sint iudei. ⁊ annunciant morẽ quẽ non licet nobis suscipere neq̃ꝫ facere cũ simus romani. Et cucurrit plebs aduersus eos. ⁊

Gen. 18.
1. Reg. 28.

magistratus scissis tunicis eorum iusserunt eos virgis cedi. Et cum multas plagas eis imposuissent miserunt eos in carcerem: precipientes custodi vt diligenter custodiret eos. Qui cum tale preceptum accepisset misit eos in interiorem carcerem: et pedes eorum strinxit ligno. Media autem nocte paulus et sylas adorantes laudabant deum. et audiebant eos que in custodia erant. Subito vero terremotus factus est magnus: ita vt mouerentur fundamenta carceris. Et statim aperta sunt omnia ostia. et vniuersorum vincula soluta sunt. Expergefactus autem custos carceris et videns ianuas apertas carceris euaginato gladio volebat se interficere: estimans fugisse vinctos. Clamauit autem paulus voce magna dicens: Nihil tibi mali feceris. Vniuersi enim hic sumus. Petitoque lumine introgressus est: et tremefactus procidit paulo et syle ad pedes: et producens eos foras. ait. Domini: quid me oportet facere vt saluus fiam? At illi dixerunt. Crede in dominum iesum: et saluus eris tu et domus tua. Et locuti sunt ei verbum domini: cum omnibus qui erant in domo eius. Et tollens eos in illa hora noctis lauit plagas eorum. et baptizatus est ipse et omnis domus eius continuo. Cumque perduxisset eos in domum suam apposuit eis mensam: et letatus est cum omni domo sua credens deo. Et cum dies factus esset miserunt magistratus lictores dicentes: Dimitte homines illos. Nunciauit autem custos carceris verba hec paulo: quia miserunt magistratus. vt dimittamini. Nunc igitur exeuntes ite in pace. Paulus autem dixit eis: Cesos non publice indemnatos homines romanos miserunt in carcerem et nunc occulte nos eijciunt? Non ita: sed veniant et ipsi nos eijciant. Nunciauerunt autem magistratibus lictores verba hec: Timueruntque audito quod romani essent: et venientes deprecati sunt eos: et educentes rogabant vt egrederentur de vrbe. Exeuntes autem de carcere. introierunt ad lidiam: et visis fratribus consolati sunt eos et profecti sunt.

s. 5. c. et. 12. b.

D

A

XVII

Cum autem perambulassent amphipolim et appolloniam venerunt thessalonicam: vbi erat synagoga iudeorum. Secundum consuetudinem autem paulus introiuit ad eos: et per sabbata tria disserebat eis de scripturis adaperiens et insinuans. quia christum oportuit pati et resurgere a mortuis. et quia hic est iesus christus quem ego annuncio vobis. Et quidam ex eis crediderunt et adiuncti sunt paulo et syle: et de colentibus gentilibusque multitudo magna et mulieres nobiles non pauce. Zelantes autem iudei assumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba facta concitauerunt ciuitatem. et assistentes domui iasonis querebant eos producere in populum. Et cum non inuenissent eos trahebant iasonem. et quosdam fratres ad principes ciuitatis clamantes: quoniam hi qui vrbem concitant et huc venerunt quos suscepit iason. et hi omnes contra decreta cesaris faciunt regem alium dicentes esse iesum. Concitauerunt autem plebem et principes ciuitatis audientes hec. Et accepta satisfactione a iasone et a ceteris dimiserunt eos. Fratres vero confestim per noctem dimiserunt paulum et sylam in beroam. Qui cum venissent in synagogam iudeorum introierunt. Hi autem erant nobiliores eorum qui sunt thessalonice que susceperunt verbum cum omni auiditate: quotidie scrutantes scripturas si hec ita se haberent. Et multi quidem crediderunt ex eis et mulierum gentilium honestarum et viri non pauci. Cum autem cognouissent in thessalonica iudei. quia et beroe predicatum est a paulo verbum dei: venerunt et illuc commouentes et turbantes multitudinem. Statimque tunc paulum dimiserunt fratres: vt iret vsque ad mare. Sylas autem et timotheus remanserunt ibi. Qui autem deducebant paulum. perduxerunt eum vsque ad athenas. et accepto mandato ab eo ad sylam et timotheum vt quam celeriter venirent ad illum. profecti sunt: Paulus autem cum athenis eos expectaret: incitabatur spiritus eius in ipso videns idolatrie deditam ciuitatem. Disputabat igitur in synagoga cum iudeis et colentibus et in foro per omnes dies ad eos que audierant. Quidam autem epicurei et stoici philosophi disserebant cum eo: et quidam dicebant

Luce. 24. g.

Joh. 18. g.

D

A

C Quid vult seminiuerbius hic dicere? Alij vero: nouoꝝ demonioꝝ videt̃ annũciator esse: qꝛ iesuꝫ ⁊ resurrectionẽ annũciabat eis. Et apprehensuꝫ eũ ad ariopagum duxerũt dicẽtes: Possumus scire q̃ est hec noua q̃ a te dicit̃ doctrina? Noua enĩ quedã infers auribꝫ nr̃is. Volumus g̃ scire q̃d nam velint hec esse. Athenienses aũt oẽs ⁊ aduene hospites ad nihil aliud vacabãt: nisi aut dicere aut audire aliq̃d noui. Stans aũt paulꝰ ĩ medio ariopagi ait: Viri athenienses ꝑ oĩa q̃si supsticiosos vos video. Preteriens enĩ ⁊ videns simulacra vestra: inueni ⁊ araꝫ in qua scriptum erat: Ignoto deo. Quod ergo ignorantes colitis: hoc ego annuncio vobis. Deus q̃ fecit munduꝫ ⁊ oĩa que in eo sunt: hic celi ⁊ terre cum sit dñs nõ in manufactis templis habitat: nec manibꝫ hũanis colit̃ indigẽs aliquo: cũ ipe det oĩbus vitã ⁊ inspiratiõeꝫ ⁊ om̃ia: fecitqꝫ ex vno om̃e genus hoĩm. inhabitare sup̄ vniuersam faciem terre definiens statuta tp̄a ⁊ termĩos habitationis eoꝝ. querere deum. si forte attrectent eũ aut inueniant: q̃uis non longe sit ab vnoquoqꝫ nr̃m. In ipso enim viuimus ⁊ mouemur ⁊ sumꝰ. sicut ⁊ q̃daꝫ vr̃oꝝ poetaꝝ dixerũt. Ipsius enĩ ⁊ genꝰ sumꝰ. Genus g̃ cũ simus dei. nõ debemꝰ estimare auro ⁊ argento aut lapidi. sculpture artis ⁊ cogitatiõis hoĩs diuinum esse simile. Et tp̄a quidem huiꝰ ignorãtie despiciens deus: nũc annũciat hominibꝫ vt om̃s vbiqꝫ penitentiaꝫ agant eo q̃ statuit diem in quo iudicaturꝰ est orbem in equitate in viro in quo statuit fidem p̄bens oĩbus: suscitans eũ a mortuis. Cũ audissent aũt resurrectionẽ mortuoꝝ: quidã quidẽ irridebant: quidã vero dixerũt. Audiamus te de hoc iterum. Sic paulus exiuit de medio eoꝝ. Quidã vero viri adherẽtes ei crediderunt: in quibꝫ ⁊ dionysiꝰ ariopagita et mlr̃ noĩe damaris. ⁊ alij cũ eis.

XVIII

A Post hec egressus ab athenis venit corinthũ. ⁊ inueniens quẽdam iudeũ noĩe aquilã pontiscum genere qui nuper venerat ab italia ⁊ priscillã vxorẽ eiꝰ: eo q̃ p̄cepisset claudius discedere oẽs iudeos a roma. accessit ad eos: et qꝛ eiusdeꝫ erat artis. manebat apud eos: ⁊ op̄abatur. Erant autem scenofactorie artis. Et disputabat in synagoga ꝑ om̃e sabbatũ. interponens nomẽ dñi iesu: suadebatqꝫ iudeis ⁊ grecis. Cũ venissent aũt de macedonia sylas ⁊ timotheus: instabat verbo paulus testificans iudeis esse christũ iesum. Cõtradicẽtibꝫ autẽ eis ⁊ blasphemantibꝫ. excutiẽs vestimenta sua. Dixit ad eos: Sanguis vester super caput vestrũ. Mundus ego ex hoc ad gentes vadam. Et migrans indẽ intrauit in domũ cuisdã nomĩe titi iusti colẽtis deũ: cuius domus erat cõiuncta synagoge. Crispus aũt archisynagogus credidit dño cũ omni domo sua. ⁊ multi corinthioꝝ audiẽtes credebãt ⁊ baptizabant̃. Dixit aũt dñs nocte ꝑ visioneꝫ paulo. Noli timere: sed loquere et ne taceas. Propter q̃d ego sum tecũ: ⁊ nemo apponet̃ tibi vt noceat te: q̃m ꝓpl̃s ẽ mihi multꝰ in hac ciuitate. Sedit aũt ibi annũ ⁊ sex mẽses: docens apud eos verbũ dei. Gallione aũt ꝓcõsule achaie: insurrexerũt vno aĩo iudei in paulũ: ⁊ adduxerũt eũ ad tribunal dicẽtes: qꝛ cõtra legẽ hic ꝑsuadet hoĩbus colere deũ. Incipiẽte aũt paulo aperire os. dixit gallio ad iudeos. Si quidẽ esset iniquũ aliq̃d aut facinꝰ pessimũ o viri iudei. recte vos sustinerẽ: si vero q̃stiones sunt de v̄bo et noĩbꝫ legis vr̃e: vosipsi videritꝫ. Iudex ego horũ nolo esse. Et minauit eos a tribunali. Apprehẽdẽtes aũt oẽs sosthenẽ principem synagoge ꝑcutiebant eũ ante tribunal ⁊ nihil eoruꝫ gallioni cure erat. Paulus vero cũ adhuc sustinuisset dies multos: fratribꝫ valefaciens nauigauit in syriã. ⁊ cũ eo priscilla ⁊ aquila: qui sibi totõderat ĩ cenchris caput. Habebat eĩ votum. Deuenitqꝫ ephesum. ⁊ illos ibi reliquit. Ipse vero ingressus synagogaꝫ disputabat cum iudeis. Rogantibꝫ autem eis vt ampliori tẽpore maneret: nõ consensit. sed valefaciens ⁊ dicens: iteꝝ

reuertar ad vos deo volente. ꝓfectus est
D ab epheso. Et descēdens cesareaz ascēdit
⁊ salutauit ecclesiā. ⁊ descēdit antiochiaz
Et facto ibi aliquāto tpe. ꝓfect⁹ est ꝑam
bulans ex ordine galatiā regionē ⁊ phry
giam. ꝯfirmans oēs discipulos. Jude⁹
aūt quidā apollo noīe. alexandrin⁹ gene
re. vir eloquens deuenit ephesum. potēs
in scripturis. Hic erat edoctus viā dñi
⁊ feruens spū loquebat̄. ⁊ docebat diligē
ter ea que sunt iesu. sciēs tm̄ baptisma
iohannis. Hic ḡ cepit fiducialiter agere
in synagoga. Quē cū audissent priscilla
⁊ aquila assumpserūt eū. ⁊ diligenti⁹ ex
posuerūt ei viam dñi. Cū autē vellet ire
achaiam: exhortati frēs scripserunt disci
pulis vt suscipent eū. Qui cuz venisset
ꝯtulit multū his q̄ crediderūt Clehemē
ter enī iudeos reuincebat: publice osten
dens ꝑ scripturas esse christum iesum.

A Factum est aūt cum XIX
apollo esset corinthi: vt paulus
ꝑagratis supioribus ꝑtibus ve
niret ephesum. ⁊ inueniret quosdam di
scipulos. Dixitq; ad eos. Si spm̄sctm̄
accepistis credentes? At illi dixerunt ad
euz. Sed neq; si spūsscūs est audiuim⁹
Ille vero ait: In quo ḡ baptiçati estis?
Qui dixerūt: In iohannis baptismate
s.i.a.et.ii.b. // Dixit aūt paulus: Johannes baptiça
uit baptismo penitētie ꝑplm̄. dicens: in
eum q̄ venturus esset post ipm̄ vt crede
rent: hoc est in iesum. His auditz bapti
çati sunt in noīe dñi iesu. Et cū imposu
s.2.a.et.4.d isset illis man⁹ paulus // venit spūssctūs
sup eos ⁊ loq̄bant̄ linguis. ⁊ ꝓphetabāt.
Erant aūt oēs viri fere duodecim. In
trogressus aūt synagogaz cū fiducia lo
quebat̄ ꝑ tres menses: disputans ⁊ sua
dens de regno dei. Cū aūt quidā indura
rentur ⁊ nō crederēt maledicētes viam
dñi corā multitudine: discedēs ab eis se
gregauit discipulos: q̄tidie disputans in
schola tyrāni cuiusdam. Hoc aūt factuz
est ꝑ bienniū: ita vt oēs qui habitabāt ī
asia audirēt verbū dñi iudei atq; gētiles
Virtutesq; nō modicas quasibet facie
bat deus ꝑ manū pauli: ita vt etiā super

languidos deferrent̄ a corpe ei⁹ sudaria
⁊ semicinctia ⁊ recedebāt ab eis languo
re. ⁊ spūs nequaz egrediebantur. Tem
ptauerūt aūt quidā ⁊ de circūeuntib⁹ iu
deis exorcistis inuocare sup eos qui ha
bebant spūs malos nomē dñi iesu. dicē
tes: Adiuro vos ꝑ iesum quē paulus ꝑ
dicat. Erant aūt cuiusdā iudei noīe sce
ne principis sacerdotū septez filij: q̄ hoc
faciebant. Rñdens aūt spūs nequā di
xit eis: Jesuz noui. ⁊ paulū scio. Vos au
tem qui estis? Et insiliens homo in eos
in quo erat demoniū pessimū et dñatus
amboꝝ. inualuit ꝯtra eos: ita vt nudi et
vulnerati effugerent de domo illa. Hoc
autē notū factū est oībus iudeis atz gē
tilib⁹ qui habitabant ephesi. ⁊ cecidit ti
mor sup oēs illos. ⁊ magnificabatur no
men dñi iesu. Multiq; credentiū venie
bant ꝯfitentes ⁊ annūciantes act⁹ suos
Multi aūt ex eis qui fuerant curiosa se
ctati. ꝯtulerūt libros ⁊ cōbusserunt eos
corā oībus. ⁊ cōputatis ꝑcijs illoꝝ inue
nerunt pecuniā denarioꝝ quinquagīta
miliū. Ita fortiter crescebat verbuz dei
⁊ ꝯfirmabat̄. His autē expletis ꝓposuit
paul⁹ in spū trāsita macedonia ⁊ achaia
ire hierosolymā dicens: qm̄ postq̄ fue
ro ibi: oportet me ⁊ romam videre. Mit
tens aūt in macedoniam duos ex mini
strantib⁹ sibi thimotheū ⁊ erastū: ipse re
mansit ad tps in asia. Facta est autē illo
tpe turbatio nō minima de via dñi. De
metrius enī quidā noīe argētari⁹ faciēs
edes argenteas diane ꝑstabat artificib⁹
nō modicū questū: quos ꝯuocans ⁊ eos
qui eiusmodi erant opifices. dixit: Viri
scitis q̄z de hoc artificio est nobis acquisi
tio. ⁊ videtz ⁊ auditis. q̄z non solū ephesi
sed pene toti⁹ asie paul⁹ hic suadēs auer
tit multā turbā. dicens: qm̄ nō sunt dij
qui manib⁹ fiūt. Nō solū aūt hec ꝑiclita
bit̄ nob̄ pars in redargutionē venire: sed
⁊ magne diane templū in nihiluz repu
tabit̄. ⁊ destrui incipiat maiestas ei⁹ quā
tota asia et orb̄ colit. His auditz repleti
sūt ira ⁊ exclamauerūt dicētes: Magna di
ana ephesioꝝ. Et impleta ē ciuitas tota

confusione: et impetuz fecerũt vno aĩo
in theatrũ rapto gaio et aristarcho mace
donibꝫ comitibꝫ pauli. Paulo aũt volẽ-
te intrare in ꝓplm̃ nõ ꝑmiserũt discipl̃i
Quidã aũt ⁊ de asie p̃ncipibꝫ qui erant
amici eius miserũt ad eum: rogãtes ne
se daret in theatrũ. Alij aũt aliud clama
bant. Erat enĩ ecclesia confusa: ⁊ plures
nesciebant q̃ ex causa conuenissent. De
turba aũt detraxerũt alexandrũ ꝓpellen
tibus eũ iudeis. Alexander autẽ manu
silentio postulato: volebat reddere ratio
nem ꝓpl̃o. Quẽ vt cognouerũt iudeuz
esse: vox facta est vna oĩm quasi ꝑ horas
duas clamãtiũ: Magna diana ephesioꝝ
Et cũ sedasset scriba turbas. dixit: Viri
ephesij: quis enĩ est hoĩm q̃ nesciat ephe
siorũ ciuitatẽ cultricẽ esse magne diane
iouisq̃ prolis? Cũ ergo his ꝯtradici nõ
possit: oportet vos sedatos esse. et nihil
temere agere. Adduxistis eĩ hoĩes istos:
neq̃ sacrilegos neq̃ blasphemãtes deaz
vestarm. Q si demetrius et qui cuz eo
sunt artifices habent aduersus aliquez
causam: conuẽtus forenses aguntur. et
procõsules sunt: accusent inuicẽ. Si q̃d
aũt alterius rei queritis: in legitima ec
clesia poterit absolui. Nã ⁊ periclitamur
argui seditõis hodierue: cum nullus ob
noxius sit de quo possumus reddere ra-
tionẽ concursus istius. Et cum hec dixis
set: dimisit ecclesiam. XX

Postq̃ aũt cessauit tumult⁹: vo-
catis paulus discipulis ⁊ exhor
tatus eos valedixit. ⁊ ꝓfect⁹ est
vt iret in macedoniã. Cũ aũt ꝑambulas
set ꝑtes illas ⁊ exhortat⁹ eos fuisset mul
to sermone. venit ad greciã: vbi cũ fuis-
set mẽses tres: facte sunt illi insidie a iu
deis nauigaturo in syriam: habuitq̃ cõ-
silium vt reuerteret̃ ꝑ macedoniaz. Co
mitatus est aũt eũ sosipater pyrrhi bero
ensis: thessalonicensium vero aristarch⁹
et secundus ⁊ gaius derbeus et timothe
us: asiani vero tychicus et trophimus.
Hi cũ p̃cessissent sustinuerũt nos troa-
de: nos vero nauigauim⁹ post dies acy-
morũ a philippis. et venim⁹ ad eos troa
dem in diebus quinq̃: vbi demorati su
mus diebꝫ septẽ. Vna aũt sabbati cũ cõ
uenissemus ad frangendũ panẽ: paulus
disputabat cũ eis ꝓfectur⁹ in crastinuz:
protraxitq̃ sermonẽ vsq̃ in mediam no
ctem. Erãt aũt lampades copiose in ce-
naculo vbi eramus ꝯgregati. Sedens
aũt quidã adolescẽs nomine eutychus
sup̃ fenestrã. cũ mergeret̃ somno graui
disputãte diu paulo: ductus somno ce-
cidit de tertio cenaculo deorsum. et sub
latus est mortuus. Ad quẽ cũ descendis
set paulus incubuit sup̃ eũ: ⁊ cõplexus
dixit: Nolite turbari. Anima enĩ ip̃ius 3. Reg. 17.
in ip̃o est. Ascendẽs aũt frangẽsq̃ panẽ 4. Reg. 4.
⁊ gustãs. statimq̃ allocut⁹ est vsq̃ in lu
cem et sic ꝓfectus est. Adduxerũt autez
puerũ viuentẽ. ⁊ ꝯsolati sunt nõ mini-
me. Nos aũt ascendẽtes nauẽ nauigaui
mus in asson. inde suscepturi paulum.
Sic enĩ disposuerat: ip̃e ꝑ terrã iter fa-
cturus. Cũ aũt ꝯuenissem⁹ in asson: as
sumpto eo venimus mytilenẽ. Et inde
nauigãtes sequẽti die venimus contra
chium: et alia die applicuim⁹ samũ. ⁊ se
quẽti die venimus myletũ. Proposue
rat enĩ paulus trãsnauigare ephesuz: ne
qua mora illi fieret in asia Festinabat eĩ
si possibile sibi esset: vt diẽ pẽtecosten fa
ceret hierosolymis. A myleto autẽ mit
tens ephesum vocauit maiores natu ec
clesie: qui cũ venissent ad euz ⁊ simul es
sent: dixit eis: Vos scitis a p̃ma die qua
ingressus suz in asiam qualiter vobiscũ
ꝑ omne tp̃s fuerim seruiens dño cũ oĩ
humilitate ⁊ lachrymis ⁊ tẽptatõnibꝫ q̃
mihi acciderũt ex insidijs iudeorũ: q̃uo
nihil subtraxerim vobis vtiliũ. quo mi
nus annũciarẽ vobis ⁊ docerem vos pu
blice ⁊ ꝑ domos: testificãs iudeis atq̃ gẽ
tilibus in deũ pn̄iam ⁊ fidẽ in dñm no-
strũ iesum christũ. Et nũc ecce ego alli
gatus spũ. vado in hierl̃m: que in ea vẽ
tura sũt mihi ignorãs nisi q̃ spũsscũs
ꝑ oẽs ciuitates mihi ꝓtestat̃ dicẽs: q̃m
vincula ⁊ tribulatões hierosolymis me
manent. Sz nihil horũ vereor nec facio
animã meã p̃ciosiorẽ q̃ me dũmodo cõ

summez cursum meū et ministeriū ver
bi qđ accepi a dño iesu testificari euāge
lium gr̄e dei. Et nūc ecce ego scio qꝛ am
plius nō videbitis faciē meā: vos oēs ꝑ
quos trāsiui p̄dicās regnū dei Quapro
pt̄ ꝯtestor vos hodierna die. qꝛ mūd⁹ sū
a sanguine oīm. Nō enī subterfugi quo
minus annunciarē omne ꝯsiliū dei vo
bis. Attēdite vobis ⁊ vniuerso gregi in
quo vos spūssanctus posuit epōs rege
re ecclesiā dei: quaꝫ acquisiuit sanguine
suo. Ego scio qm̄ intrabūt post discessio
nē meā lupi rapaces in vos: nō parcen
tes gregi. Et ex vobisip̄is exurgēt viri lo
quētes ꝑuersa: vt abducant discipulos
post se. Propter qđ vigilate memoria re
tinētes: qm̄ ꝑ trienniū nocte ⁊ die nō ces
saui cū lachrymis monēs vnumquēqꝫ
vestrū. Et nunc cōmendo vos deo ⁊ ver
bo gratie ip̄ius: qui potēs est edificare et
dare hereditatē in sanctificatis oībꝫ. Ar
gentū ⁊ aurū aut vestē nullius cōcupiui
sicut ip̄i scitis: qm̄ ad ea q̄ mihi op⁹ erāt
⁊ his qui mecū sunt: ministrauerūt ma
nus iste. Oīa oñdi vobis: qm̄ sic laboran
tes oportet suscipe īfirmos. ac meminis
se verbi dñi iesu: qm̄ ip̄e dixit: Beatius
est magis dare q̄ꝫ accipe. Et cū hec dixis
set: positis genubꝫ suis orauit cū oībꝫ il
lis. Magn⁹ aūt flet⁹ fact⁹ est oīm: ⁊ ꝓcū
bentes sup̄ collū pauli osculabant̄ eū do
lētes maxime in verbo qđ dixerat. quo
niā ampli⁹ faciē ei⁹ nō essent visuri. Et
deducebāt eum ad nauem. XXI

Cum aūt factū esset vt nauiga
rem⁹ abstracti ab eis: recto cur
su venimus choū et sequēti die
rhodū: et inde patharā. Et cum inuenis
semus nauem trāsfretantē in phenicem
ascendētes nauigauīmus. Cū apparuis
semus aūt cypro relinquētes eā ad sini
strā nauigauim⁹ in syriā et venimus ty
rū. Ibi enī nauis expositura erat onus.
Inuentis aūt discipulis māsim⁹ ibi die
bus septē. Qui paulo dicebāt ꝑ spūm:
ne ascenderet hierosolymā. Et expletis
diebꝫ ꝓfecti ibam⁹. deducētibꝫ nos oībꝫ
cū vxoribꝫ et filijs vsqꝫ foras ciuitatem
et positis genubꝫ in litore orauimus Et
cum valefecissemus inuicē ascēdim⁹ na
uē: illi āt redierūt ī sua. Nos vo nauiga
tōe explicita a tyro descēdim⁹ ptolomai
dā ⁊ salutatis frībꝫ māsim⁹ die vna apđ
illos. Alia aūt die ꝓfecti venim⁹ cesareā
Et intrātes domū philippi euāgeliste q̄
erat vnus de septē: mansimus apud eū
Huic aūt erāt q̄ttuor filie virgines pro
phetantes. Et cū moraremur ꝑ dies ali
quot supuenit quidā vir a iudea ꝓpheta
noīe agabus. Is cū venisset ad nos tulit
çonā pauli. et alligās sibi pedes ⁊ man⁹
dixit: Hec dicit spūsscūs. Virū cui⁹ ē ço
na hec sic alligabūt in hierl'm iudei. ⁊ tra
dēt in manns gētiū. Qđ cū audissemus
rogabamus nos. et q̄ loci illi⁹ erant: ne
ascēderet hierosolymā. Tūc rñdit paul⁹
et dixit: Quid facitis flētes et affligētes
cor meū. Ego aūt nō solū alligari: sed ⁊
mori in hierl'm paratus sū ꝓpter nomē
dñi iesu. Et cū ei suadere nō possemus:
quieuimus dicentes: Dñi volūtas fiat.
Post dies aūt istos p̄parati ascendeba
mus in hierl'm. Venerūt āt quidā ex di
scipulis a cesarea nobiscū: adducētes se
cū apud quē hospitaremur iasonē quen
dā cypriū antiquū discipulū. Et cum ve
nissemus hierosolymā: libēter excepert
nos frēs. Sequēti aūt die ītroibat pau
lus nobiscū ad iacobū: oēsqꝫ collecti sūt
seniores. Quos cū salutasset: narrabat
ꝑ singula que deus fecisset in gentibus
ꝑ ministeriū illius. At illi cū audisseut:
magnificabāt deū dixeruntqꝫ ei: Vides
frater quot milia sunt in iudeis qui cre
diderunt: et oēs emulatores sunt legis
Audierūt aūt de te: qꝛ discessionē doceas
a moyse eoꝝ qui ꝑ gētes sūt iudeorū: di
cēs nō debere eos circūcidere filios suos
neqꝫ ꝟm ꝯsuetudinē īgredi. Quid ergo
est? Vtiqꝫ oportet ꝯuenire multitudiēꝫ
Audiēt enī te supuenisse. Hoc ergo fac
quod tibi dicimus: Sūt nobis viri q̄t
tuor votū hñtes sup̄ se. His assūptis scī
fica te cū illis. ⁊ impēde in illis vt radāt
capita: et sciēt oēs. qꝛ que de te audierūt
falsa sunt. ꝫ ambulas ⁊ ip̄e custodiēs le

gem. De his aũt qui crediderũt ex gẽti
bus nos scripsim us indicãtes: vt absti/
neãt se ab idolis imolato ⁊ sanguine et
suffocato ⁊ fornicatõe. Tũc paulus assũ
ptis viris postera die purificatus cũ illꝭ
intrauit in tẽplũ: annunciãs expletionez
dieꝝ purificatõis: donec offerret ꝓ vno
q̃z eoꝝ oblatio. Dũ aũt sep tẽ dies ꝯsum
marent hi q̃ de asia erãt iudei cum vidis
sent eũ in tẽplo ꝯcitauerũt oẽm ꝑplm ⁊
iniecerũt ei manꝰ clamãtes: Viri israeli
te adiuuate. Hic ẽ hõ q̃ aduersus ꝑplm
et legẽ ⁊ locũ hũc oẽs vbiq̃z docẽs: insu
per ⁊ gẽtiles induxit in tẽplũ: ⁊ violauit
scm̃ locũ istum. Viderant ei trophimũ
ephesiũ i ciuitate cũ ipo: quẽ estimauerẽt
qm̃ in tẽplũ introduxisset paulus. Cõ/
motaq̃z ẽ ciuitas tota ⁊ facta est ꝯcursio
ꝑplí. Et apphẽdẽtes paulũ trahebãt euz
extra tẽplũ ⁊ statim clause sũt ianue. Que
rẽtibꝰ aũt eũ occidere: nũciatũ est tribu/
no cohortis q̃ tota cõfunditur hierlm.
Qui statim assũptis militibꝰ ⁊ cẽturioni/
bus decurrit ad illos. Qui cũ vidissent
tribunũ et milites: cessauerunt ꝯcutere
paulũ. Tũc accedẽs tribunꝰ apprehẽdit
eũ ⁊ iussit alligari catenis duabꝰ ⁊ iterro
gabat q̃s eẽt ⁊ q̃d fecisset. Alíj aũt aliud
clamabãt i turba. Et cũ nõ posset certuz
cognoscere ꝓ tumultu: iussit duci eũ i ca
stra. Et cũ venisset ad gradus: ptigit vt
portaret a militibꝰ ꝑ vim ꝑplí. Sequeba
tenim multitudo ꝑplí clamãs: tolle eũ
Et cũ cepisset iduci in castra paulꝰ dicit
tribuno: Si licet mihi loq̃ aliq̃d ad te:
Qui dixit ei grece: nosti: Nõne tu es egy
ptius q̃ ante hos dies tumultũ ꝯcitasti: et
eduxisti in desertũ q̃ttuor milia viroꝝ sicca
riorũ: Et dixit ad eũ paulus. Ego homo
sũ quidẽ iudeꝰ a tharso cilicie: nõ igno/
te ciuitatis municeps. Rogo aũt te ꝑmit
te mihi loq̃ ad ꝑplm Et cũ ille ꝑmisisset
paulus stãs in gradibꝰ annuit manu ad
plebẽ et magno silẽtio facto allocutꝰ ẽ
lingua hebrea dicẽs: XXII

Viri fratres ⁊ patres: audite quã
ad vos nũc reddo rationẽ. Cuz
audissent aũt q̃ hebrea lingua loquitur
ad illos magis ꝑstiterũt silẽtiũ. Et dixit
Ego sum vir iudeus natus tharso cili/
cie: nutritus autẽ i ista ciuitate secus pe
des gamalielis eruditus iuxta veritatez
paterne legis: emulatoꝛ legis sic et vos
oẽs estis hodie/ q̃ hãc viã psecutus sum s.8.a.et.9.a.
vsq̃z ad mortẽ alligãs ⁊ tradẽs in custo/
dias viros ac mulieres sicut ꝓnceps sa/
cerdotũ mihi testimoniũ reddit et oẽs
maiores natu: a quibꝰ ⁊ epl'as accipiens B
ad frẽs damascũ ꝓgebã vt adducerẽ in/
de vinctos in hierlm vt punirent. Fa/
ctũ ẽ autẽ eunte me ⁊ appropinquãte da
masco media die: subito de celo circũful
sit me lux copiosa et decidẽs in terrã au
diui vocẽ dicẽtẽ mihi/ Saule saule: q̃d s.9.a.i.Cor.
me psequeris: Ego autẽ rñdi. Quis es i.5.b.Gal.1.c.
dñe. Dixitq̃z ad me. Ego sum iesus naza/
renus: quẽ tu pseqris. Et q̃ mecũ erant
lumẽ quidẽ viderũt: vocẽ autẽ nõ audie
runt eius q̃ loquebat mecum. Et dixi:
Quid faciã dñe? Dñs aũt dixit ad me.
Surgẽs vade damascũ ⁊ ibi tibi dicet
de oĩbꝰ q̃ te oportet facere. Et cuz non
viderẽ ꝓ claritate lumis illius: ad manũ
deductus a comitibus veni damascum
Ananias aũt quidã vir ꝑm legẽ testimo
niũ hñs ab oĩbꝰ cohabitãtibꝰ iudeis: ve
niẽs ad me ⁊ stãs dixit mihi: Saule fra
ter respice. Et ego eadẽ hora respexi in eũ C
At ille dixit: Deus patruz nr̃oꝝ ꝓordi
nauit te vt cognosceres voluntatẽ eius: et
videres iustum et audires vocẽ ex ore eiꝰ
qz eris testis illius ad oẽs homies eoꝝ q̃
vidisti et audisti. Et nunc q̃d moraris?
Exurge et baptiçare: et ablue pctã tua
inuocato noĩe ipius. Factũ ẽ aũt reuer/
tẽti mihi in hierlm: ⁊ orãti in tẽplo: fie/
ri me in stupore mẽtis ⁊ videre illũ dicẽ
tem mihi: Festina ⁊ exi velociter hierlm
qm̃ nõ recipiẽt testimoniũ tuum de me
Ego dixi. Dñe ipi sciũt qz ego erã ꝯclu/
dẽs in carcerẽ et cedẽs ꝑ synagogas eos
qui credebãt in te/ Et cũ funderet san/ s.7.d.
guis stephani testis tui ego stabã ⁊ con/
sentiebã: et custodiebã vestimẽta interfi
cientiũ illũ. Et dixit ad me. Vade: quo/
niã ego in nationes longe mittã te. Au

diebāt autē eū vsq̄ ad hoc verbū. ⁊ leua
D uerunt vocē suā dicētes. Tolle de terra
hu iuscemodi. Nō enī fas est eū viuere.
Vociferātib⁹ aūt eis ⁊ ꝓiicientib⁹ vesti-
mēta sua. et puluerē iactātib⁹ in aerem:
iussit tribunus induci eū in castra ⁊ fla-
gellis cedi et torq̄ri eum: vt sciret ꝓpter
quā cām sic acclamarēt ei Et cū astrin-
xisset eum loris dixit astāti sibi cēturio-
ni paulus: Si hoīem romanū et indem
natū licet vobis flagellare? Quo audi-
to cēturio accessit ad tribunū: ⁊ nuncia-
uit ei. dicēs: Quid acturus es? Hic enī
homo ciuis romanus ē. Accedēs autē
tribunus dixit illi. Dic mihi si tu roma
nus es? At ille dixit. Etiā. Et rn̄dit tri-
bunus. Ego multa sūma ciuilitatē hāc
consecutus suꝫ. Et paulus ait: Ego aūt
et natus suꝫ. Protinus ergo discesserūt
ab illo qui eū torturi erāt Tribun⁹ q̄ꝫ ti
muit postq̄ꝫ resciuit q̄ꝛ ciuis romanus
esset. ⁊ q̄ꝛ alligasset eū. Postera aūt die
volēs scire diligētius qua ex cā accusare
tur a iudeis soluit eū. ⁊ iussit sacerdotes
conuenire ⁊ oē ꝯciliū: et producēs pau-
lum statuit inter illos. XXIII
A Intendēs aūt in cōciliū paulus
ait. Viri fratres: ego oī ꝯscīa bo
na ꝯuersatus sum ante deū vs-
q̄ꝫ in hodiernū diē. Princeps autē sacer
dotū ananias p̄cepit astāti b⁹ sibi ꝑcute-
re os eius. Tūc paul⁹ dixit ad eū: Per-
cutiet te deus paries dealbate. Et tu se-
dēs iudicas me ꝟm legē: ⁊ ꝯtra legem iu
bes me ꝑcuti? Et qui astabāt dixerunt.
Sūmuꝫ sacerdotē dei maledicis? Dixit
aūt paulus. Nesciebā fratres. q̄ꝛ p̄nceps
Exo. 22. est sacerdotū. Scriptū ē enī. Principē
ꝓpl'i tui nō maledices. Sciēs aūt paul⁹
q̄ꝛ vna ꝑs esset saduceorū ⁊ altera phari
Phil. 3. a. seoꝝ exclamauit in cōcilio. Viri fratres
ego phariseus sum: filius phariseorum
De spe et resurrectiōe mortuorū ego iu
dicor. Et cū hec dixisset: facta ē dissensio
inter phariseos et saduceos et soluta est
Mat. 22. d. multitudo. Saducei aūt dicūt nō esse
resurrectionē mortuorū. neq̄ꝫ angelum
neq̄ꝫ spūm: pharisei aūt vtraq̄ꝫ confiten

tur. Factus ē aūt clamor magnus et ex-
urgētes quidā phariseoꝝ. pugnabāt di- B
cētes: Nihil mali inuenimus in homīe
isto. Quid si spūs locut⁹ est ei aut ange
lus? Et cū magna dissensio facta esset: ti
mēs tribunus ne discerperet paulus ab
ip̄is: iussit milites descēdere ⁊ rape eum
de medio eorū: ac deducere eū in castra.
Sequēti aūt nocte assistēs ei dn̄s. ait: j. 27. c.
Cōstans esto. Sicut enī testificatus es
de me in hierl'm: sic te oportet ⁊ rome te
stificari. Facta aūt die collegerūt se q̄dā
ex iudeis et deuouerūt se dicentes neq̄ꝫ
māducaturos neq̄ꝫ bibituros. donec oc
ciderēt paulū. Erāt aūt plus q̄ꝫ quadra
ginta viri qui hāc ꝯiurationē fecerant:
qui accesserūt ad principē sacerdotū ⁊ se
niores. et dixerūt: Deuotione deuoui-
mus nos nihil gustaturos: donec occi-
damus paulū. Nūc ergo vos notū faci-
te tribuno cū cōcilio: vt ꝓducāt illuꝫ ad
vos tanq̄ꝫ aliquid certius cognituri de
eo. Nos vero priusq̄ꝫ appropiet parati su C
mus interficere illū. Q cū audisset fili
us sororis pauli insidias: venit et intra-
uit in castra: nūciauitq̄ꝫ paulo. Vocans
aūt paulus ad se vnū ex centurionibus
ait: Adolescentē hūc adduc ad tribunuꝫ
Habet enī aliquid indicare illi. Et ille q̄
dem assumens eū: duxit ad tribunū. et
ait: Vinctus paulus rogauit me hunc
adolescentē ꝑducere ad te: hn̄tem aliq̄d
loqui tibi. Apprehēdens aūt tribunus
manū illius secessit cū eo seorsū: ⁊ inter
rogauit illuꝫ. Quid ē q̄d hēs indicare
mihi? Ille aūt dixit. Iudeis ꝯuenit ro-
gare te vt crastina die ꝓducas paulū in
conciliū. quasi aliquid certius inquisi-
turi sint de illo: tu vero ne credideris ill'
Insidiant enī ei ex eis viri amplius q̄ꝫ
quadraginta: qui se deuouerūt nō man
ducare neq̄ꝫ bibere donec interficiāt eū:
et nūc parati sunt expectātes ꝓmissum
tuū. Tribunus igit dimisit adolescētē
precipiēs ei ne cui loqueret: q̄m hec no-
ta sibi fecisset. Et vocatis duob⁹ centuri
onib⁹. dixit illis: Parate milites ducen
tos vt eant vsq̄ꝫ cesaream. ⁊ equites se

ptuaginta et lancearios ducentos a ter
tia hora noctis et iumēta p̄parate: vt im
ponētes paulū. saluū p̄ducerēt ad felicez
p̄sidē. Timuit enī ne forte raperēt eū iu
dei ⁊ occiderēt: ⁊ ip̄e postea calūniā susti
neret: tanq̄ acceptur⁹ pecuniā: scribēs ei
epl'az ꝯtinētez hec: Claudius lysias: opti
mo p̄sidi felici salutē Virū hūc cōprehē
suz a iudeis. ⁊ incipientē interfici ab eis
sup̄ueniens cū exercitu eripui: cognito.
qz roman⁹ ē: volēsq̄ scire cām quā obij
ciebāt illi deduxi eū in ꝯcilio eoꝝ. Quez
inueni accusari de q̄stionib⁹ legis ip̄oꝝ:
nihil vero dignū morte aut vinculis ha
bentē crimē. Et cū mihi p̄latū eēt de insi
dijs quas parauerāt illi. misi eū ad te de
nūciās et accusatorib⁹ vt dicāt apud te.
Vale. Milites vero s̄m p̄ceptum sibi as
sumētes paulū duxerūt p̄ noctē in anti
patridē. ⁊ postera die dimissis equitibus
vt cū eo irēt: reuersi sūt ad castra. Qui cū
venissent cesareā ⁊ tradidissent epl'am p̄
sidi. statuerūt añ illū ⁊ paulū. Cū legis
set aūt ⁊ īterrogasset de q̄ p̄uincia eēt. et
cognoscēs qz de cilicia: audiā te inq̄t cuz
accusatores tui venerint. Jussitq̄ in p̄
torio herodis custodiri eum. XXIIII

Post q̄nq̄ aūt dies descēdit p̄n
ceps sacerdotū ananias cū seni
orib⁹ quibusdā et tertullo quo
dā oratore: q̄ audierūt p̄sidē adūsus pau
lum. Et citato paulo: cepit accusare ter
tullus. dicēs: Cū in multa pace agam⁹
p̄ te: ⁊ multa corrigātur p̄ tuā p̄uidētiā
semp̄ ⁊ vbiq̄ suscipim⁹ optime felix cuz
oī gratiaꝝ actiōe. Ne diuti⁹ aūt te p̄tra
ham: oro breuiter audias nos p̄ tua cle
mētia. Inuenim⁹ hūc hoīez pestiferū et
concitātez seditiōez omīb⁹ iudeis in vni
uerso orbe ⁊ autorē seditōis secte naçare
noꝝ: qui etiā templū violare conat⁹ est
quē ⁊ apprehensuz voluim⁹ s̄m legē nr̄az
iudicare. Sup̄ueniēs aūt tribun⁹ lysi
as cū vi magna eripuit eū de manib⁹ no
stris iubens accusatores ei⁹ ad te venire
a quo poteris ip̄e iudicās de omīb⁹ istis
cognoscere: de quib⁹ nos accusam⁹ eum
Adiecerūt aūt ⁊ iudei. dicētes hec ita se
habere. Rn̄dit aūt paulus annuēte sibi
p̄side dicere. Ex multis ānis te esse iudi
cem gēti huic sciēs: bono aīo p̄ me satis
faciā. Potes enī cognoscere qz nō plus
sunt mihi dies q̄ duodecim ex q̄ ascēdi
adorare in hierl'm. ⁊ neq̄ in tēplo inue
nerūt me cū aliquo disputantē. aut con
cursuz facientē turbe neq̄ in synagogis
neq̄ ī ciuitate. neq̄ p̄bare p̄nt tibi de q̄
bus nūc me accusant. Cōfiteor aūt h̄ ti
bi q̄ s̄m sectā quā dicūc heresim sic d̄ser
uio patri et deo meo: credens oīb⁹ q̄ in
lege ⁊ p̄phetis scripta sunt: spem habēs
in deū quā ⁊ hi ip̄i expectāt resurrectōez
futurā iustoꝝ ⁊ iniquoꝝ. In h̄ ⁊ ip̄e stu
deo sine offendiculo ꝯsciaz hr̄e ad deū: ⁊
ad hoīes semp̄. Post annos aūt plures
elemosynas factur⁹ in gētez meā veni: ⁊
oblatiōes ⁊ vota: in q̄b⁹ īuenerūt me pu
rificatū in tēplo: nō cū turba neq̄ cū tu
multu. Et apprehēderūt me: clamātes
et dicētes. Tolle inimicū nr̄m. Quidaz
aūt ex asia iudei q̄s oportebat apud te p̄
sto esse ⁊ accusare si q̄d haberēt aduersuz
me: aut hi ip̄i dicāt si q̄d inuenerūt ī me
iniq̄tatis cum stem in ꝯcilio: nisi de vna
hac solūmodo voce q̄ clamaui inter eos
stās: qm̄ de resurrectiōe mortuoꝝ ego iu
dcior hodie a vobis. Distulit aūt illos fe
lix: certissime sciēs de via hac. dicēs: Cū
tribunus lysias descēderit audiam vos
Jussitq̄ cēturioni custodire eū ⁊ hr̄e re
quiē: nec quēq̄ de suis p̄hibere mīstrare
ei. Post aliq̄t aūt dies veniēs felix cum
drusilla vxore sua q̄ erat iudea vocauit
paulū. ⁊ audiuit ab eo fidē q̄ ē ī christū ie
suz. Disputāte aūt illo de iusticia ⁊ casti
tate ⁊ de iudicio futuro: tremefact⁹ felix
rn̄dit. Qd̄ nūc attinet. vade: tp̄e āt opor
tuno accersiā te: sil' ⁊ sperans q̄ pecunia
ei daret̄ a paulo: p̄pter qd̄ ⁊ frequēter ac
cersiēs eū loq̄bat̄ cū eo. Biennio aūt ex
pleto: accepit successorē felix portiū festū
Volēs aūt gr̄am p̄stare iudeis felix: reli
quit paulū vinctū. XXV

Festus ergo cū venisset in p̄uin
ciam post triduū ascēdit hiero
solymā a cesarea Adieruntq̄ eū

principes sacerdotũ ⁊ primi iudeorũ ad uersus paulũ ⁊ rogabãt eũ postulantes gratiam aduersus eũ vt iuberet pduci eum in hierlm: insidias tẽdentes vt interficerẽt eũ in via. Festꝰ aũt rndit seruari q̃dem paulũ in cesarea: se aũt maturꝰ pfecturũ. Qui ergo ĩ vobis ait potẽtes sũt descẽdentes simul si qd ẽ ĩ viro crimen accusent eũ. Demorat⁹ aũt inter eos dies nõ amplꝰ q̃z octo aut decẽ descẽdit cesareã: ⁊ altera die sedit p tribunali ⁊ iussit paulũ adduci. Qui cũ pductꝰ eẽt: circũsteterũt eũ q̃ ab hierosolyma descẽderãt iudei multas ⁊ graues causas obiicientes q̃s nõ poterãt pbare: paulo rationẽ reddẽte: qm̃ neq; in legẽ iudeoꝝ neq; in tẽplũ neq; in cesarẽ q̃q; peccaui. Festꝰ aũt volẽs gratiã pstare iudeis: rndẽs paulo dixit: Vis hierosolymã ascẽdere ⁊ ibi de his iudicari apud me? Dixit autem paulus. Ad tribunal cesaris sto: ibi me oportet iudicari. Judeis non nocui: sicut tu melius nosti. Si eniz nocui aut dignũ morte aliquid feci: nõ recuso mori. Si vero nihil est eoꝝ que hi accusant me: nemo põt me illis donare. Cesarez appello. Tũc festus cũ psilio locutus rndit. Cesarẽ appellasti: ad cesarẽ ibis. Et cũ dies aliq̃t trãsacti essent. agrippa rex et bernice descẽderũt cesareã ad salutandũ festũ. Et cũ dies plures ibi morarẽt festus regi idicauit de paulo. dicẽs: Vir quidã est derelictus a felice vinctꝰ: de q̃ cũ essem hierosolymis adierũt me pncipes sacerdotũ ⁊ seniores iudeoꝝ postulãtes aduersus illũ damnationem. Ad q̃s rndi: q̃z nõ ẽ romanis psuetudo donare aliquẽ hoĩem priusq̃z is qui accusatur psentes habeat accusatores: locumq; defendẽdi accipiat ad abluenda crimina q̃ ei obiciunt. Cũ ergo huc conuenissent sine vlla dilatione in sequẽti die sedens p tribunali iussi adduci virũ. De q̃ cum stetissent accusatores nullã cãm deferebant de quib⁹ ego suspicabar malũ: questiones vero quasdã de sua supstitiõe habebãt aduersus eũ: et de quodam iesu defuncto quẽ affirmabat paulus viuere. Desitãs aũt ego ꝺ huiusmodi questiõe dicebã. si vellet ire hierosolymã: ⁊ ibi iudicari de istis. Paulo aũt appellante vt seruaret augusti cognitioni: iussi seruari eũ donec mittã eũ ad cesarẽ. Agrippa ãt dixit ad festũ. Volebã ⁊ ipe hoĩem audire. Cras inquit audies eum. Altera aũt die cũ venisset agrippa ⁊ bernice cũ multa ambitione: et introissent in auditoriũ cũ tribunis ⁊ viris principalib⁹ ciuitatis iubẽte festo adductus est paulus. Et dixit festꝰ: Agrippa rex ⁊ oẽs q̃ simul adestis nobiscũ viri: videtis hũc hoĩem de quo oẽs multitudo iudeoꝝ interpellauit me hierosolymis petentes ⁊ acclamãtes: nõ oportere eũ viuere amplius. Ego vero cõperi nihil dignũ morte eum admisisse. Ipo aũt hoc appellãte: ad augustũ iudicaui mittere. De q̃ quid certũ scribã dño nõ habeo. ppter qꝺ pduri eum ad vos: ⁊ maxime ad te rex agrippa: vt interrogatõe facta habeã qd scribã. Sine rõne enĩ mihi videt mittere vinctũ: et causas eius nõ significare.

XXVI

Agrippa vero ad paulũ ait. Permittit tibi loqui pro temetipo. Tũc paulus extẽta manu cepit rationẽ reddere. De oĩb⁹ quib⁹ accusor a iudeis rex agrippa estimo me beatum apud te: cũ sim defensurꝰ me hodie: maxime te sciẽte oĩa q̃ apud iudeos sũt psuetudines ⁊ q̃stiones: ppter qꝺ obsecro patiẽter me audias. Et quidẽ vitaz meã a iuuẽtute q̃ ab initio fuit in gẽte mea in hierosolymis nouerũt oẽs iudei: pscientes me ab initio si velint testimoniũ phibere: qm̃ fm certissimã sectaz nre religionis vixi phariseus. Et nũc in spe que ad pmissiõis facta ẽ a deo sto iudicio subiectꝰ: in q̃ duodecim trib⁹ nostre nocte ⁊ die deseruiẽtes sperãt deuenire. De qua spe accusor a iudeis rex. Quid incredibile iudicat apud vos si deus mortuos suscitat? Et ego quidẽ estimauerã me aduersus nomen iesu nazareni debere multa cõtraria agere qꝺ feci hierosolymis. Et multos sanctoꝝ ego in carceribus inclusi a principib⁹ sacerdo-

tum potestate accepta: et cū occiderent̄
detuli sententiā Et ꝑ oēs synagogas fre
quenter puniēs eos. cōpellebaz blasphe/
mare: et amplius insaniens in eos. ꝑse/
quebar vsqꝫ in exteras ciuitates. In q̄/
bus dum irem damascū: cū ptāte et per
missu principū sacerdotū: die media in
via vidi rex de celo supra splendorē solis
circūfulsisse me lumē. et eos qui mecuz
simul erāt oēsqꝫ nos cū decidissem⁹ ī ter
rā audiui vocez loquentē mihi hebraica
lingua. Saule saule quid me ꝑseq̄ris?
Durū est tibi ꝯtra stimulum calcitrare?
Ego aūt dixi: Quis es dn̄e? Dominus
aūt dixit: Ego sum iesus naçaren⁹ quez
tu ꝑsequeris. Sed exurge: et sta supra
pedes tuos. Ad hoc enī apparui tibi ⁊ cō/
stituā te mīstrū ⁊ testē eoꝝ q̄ vidisti: ⁊ eo
rū quibꝫ apparebo tibi: eripiēs te d̄ ꝓplis
et gētibꝫ in q̄s nūc ego mitto te aperire
oculos eoꝝ vt ꝯuertant̄ a tenebris ad lu
cē. et de ptāte sathane ad deū. vt accipi/
ant remissionē peccatoꝝ ⁊ sortē inter san
ctos ꝑ fidē q̄ ē in me. Vn̄ rex agrippa nō
fui incredulus celesti visioni: sꝫ his qui
sunt damasci primū ⁊ hierosolymis ⁊ in
omnē regionē iudee. ⁊ gētibꝫ annuncia/
bam. vt pn̄iam agerēt ⁊ ꝯuerterent̄ ad
deū: digna penitētie opa faciētes. Hac
ex causa me iudei cū essez in tēplo cōpre/
hēsuz tēptabāt volētes me interficere.
Auxilio aūt adiut⁹ dei vsqꝫ in hodiernuz
diē sto testificās minori atqꝫ maiori: ni/
hil extra dicēs q̄ꝫ ea q̄ ꝓphete locuti sunt
futura esse ⁊ moyses: si passibilis christ⁹
si prim⁹ ex resurrectōe mortuoꝝ lumen
annūciatur⁹ ē populo ⁊ gentibꝫ. Hec lo
quēte eo ⁊ rationē reddēte fest⁹ magna
voce dixit: Insanis paule. Multe te lr̄e
ad insaniā ꝯuertūt Et paul⁹: nō insanio
inquit optime feste: sꝫ vitatis ⁊ sobrieta
tis verba eloquor. Scit enī de his rex:
ad quē ⁊ ꝯstāter loquor. Latere enī eum
nihil hoꝝ arbitror. Neqꝫ enī in angulo
quicq̄ꝫ hoꝝ gestū est. Credis rex agrippa
ꝓphetis? Scio qꝛ credis. Agrippa autez
ad paulū. In modico suades me christi
anū fieri. Et paul⁹. Opto apud deū ⁊ in
modico ⁊ in magno: nō tm̄ te. sꝫ etiā oēs
qui audiunt hodie fieri tales q̄lis ⁊ ego
sum: exceptis vinculis his. Et exurrexit
rex ⁊ preses et bernice et qui assidebant
eis. Et cū secessissent. loquebant̄ ad in/
uicē dicētes: qꝛ nihil morte aut vinculis
dignū quid fecit homo iste. Agrippa aūt
festo dixit. Dimitti poterat homo hic: si
nō appellasset cesarem.

XXVII

Vt aūt iudicatū est nauigare eū
in italiā ⁊ tradi paulū cū reliq̄s
custodijs cēturioni nomīe iulio
cohortis auguste: ascēdentes nauem ha
drumetinā incipientem nauigare circa
asie loca sustulim⁹ ꝑseuerāte nobiscum
aristarcho macedone. thessalonicēse. Se
quēti aūt die venim⁹ sidonē. Humane
aūt tractās iulius paulū ꝑmisit ad ami
cos ire: ⁊ curā sui agere Et inde cū sustu
lissemus subnauigauim⁹ cyprū ꝓpterea
q̄ essent vēti cōtrarij. Et pelagus cilicie
et pāphylie nauigantes venim⁹ lystram
que est lytie: ⁊ ibi inueniēs cēturio nauē
alexandrinā nauigantē in italiā: trāspo/
suit nos in eā. Et cū multis diebꝫ tarde
nauigaremus et vix deuenissem⁹ cōtra
gnydū: ꝓhibente nos vēto adnauigaui
mus crete iuxta salomonē. Et vix iuxta
nauigātes venim⁹ in locū quēdaz qui vo
cat̄ boniport⁹: cui iuxta erat ciuitas tha/
lassa. Multo aūt tꝑe ꝑacto ⁊ cū iam nō
esset tuta nauigatio eo q̄ ieiuniū iam ꝑ
terisset: ꝯsolabat̄ eos paulus dicens eis
Viri: video qm̄ cū īiuria ⁊ multo dāno
nō solū oner⁹ ⁊ nauis: sꝫ etiā animaꝝ nr̄a
rum incipit esse nauigatio. Cēturio aūt
gubernatori ⁊ nauclero magis credebat
q̄ꝫ his que a paulo dicebāt̄. Et cū aptus
portus nō esset ad hyemādum plurimi
statuerūt consiliū nauigare inde si quo
modo possent deueniētes phenicem hye
mare portū crete respiciētem ad affricū
et ad chorū. Aspirāte aūt austro estiman
tes ꝓpositū se tenere: cū sustulissent de
asson legebant cretam Non post multū
aūt misit se contra ipam ventus typho/
nicus qui vocat̄ euroaquilo. Cunqꝫ ar
repta esset nauis: ⁊ non posset conari in

ventū: data naue flatibꝫ ferebamur In
insulā aūt quandā decurrētes que voca
tur cauda: potuim⁹ vix obtinere scapham
Qua sublata adiutoriis vtebant accin
gētes naue: timētes ne in syrtym inci
derēt sūmisso vase sic ferebant. Cras
tida aūt nobis tēpestate iactatis: sequēti die
iactū fecerūt: et tertia die suis manibus
armamēta nauis piecerūt. Necꝫ aūt so
le necꝫ sideribꝫ apparētibꝫ p plures dies
et tēpestate nō exigua imminēte: iam ablata
erat spes oīs salutis nre. Et cū multa ie
iunatio fuisset: tūc stās paulus in medio
eorū dixit: Oportebat quidē o viri audi
te me nō tollere a creta: lucriqꝫ facere in
iuriā hāc et iacturā. Et nūc suadeo vob
bono animo esse. Amissio enī nulli⁹ anime
erit ex nobis p̄terqꝫ nauis. Astitit enim
mihi hac nocte angel⁹ dei cuius sum ego
et cui deseruio dicēs: Ne timeas paule
cesari te oportet assistere. Et ecce dona
uit tibi de⁹ oēs q̄ nauigāt tecū. Propt
qō bono animo estote viri. Credo enī deo:
qr sic erit quēadmodū dictū ē mihi. In
insulā aūt quandaꝫ oportet nos deueni
re. Sz postea q̄ quartadecima nox sup
uenit: nauigātibꝫ nobis in hadria circa
mediaꝫ noctē suspicabant naute appare
re sibi aliquā regionē. Qui ⁊ sūmitten
tes bolidē. inuenerūt passus viginti. ⁊ pu
sillū inde sepati inuenerūt pass⁹ q̄ndecim
Timētes aūt ne in aspera loca incidere
mus: de puppi mittētes anchoras q̄ttuor optabāt die fieri. Nautis vero querē
tibꝫ fugere de naui: cū misissent scapham
in mare sub obtētu q̄si inciperēt a prora
anchoras extēdere: dixit paul⁹ centurioni
⁊ militibꝫ. Nisi hi in naui mānserint: vos
salui fieri nō potestis. Tūc absciderunt
milites funes scaphe: et passi sūt eā exci
dere. Et cum lux inciperet fieri rogabat
paulus oēs sumere cibū dicēs. Quarta
decima die hodie expectātes ieiunij per
manetis: nihil accipiētes. Propter qō
rogo vos accipe cibuꝫ p salute vra quia
nullius vestrum capillus de capite peri
bit. Et cū hec dixisset: sumens panē gras
egit deo in conspectu oīm: et cū fregisset
cepit mānducare. Animequiores autem
facti oēs: et ipi assūpserūt cibū. Eramus
vero vniuerse anime in naui ducente se
ptuaginta sex. Et satiati cibo alleuiabāt
nauē: iactātes triticū in mare. Cum aūt
dies factus esset terrā non agnoscebāt:
sinū vero quendā considerabāt habētez
litus: in quē cogitabant si possent ejcere
nauē. Et cū anchoras sustulissent cōmit
tebāt se mari. simul laxantes iuncturas
gubernaculorū: et leuato artemone flā
aure flatū tēdebāt ad litus. Et cum inci
dissemus in locū bithalassuz impegerūt
nauē: et prora quidē fixa manebat īmo
bilis. puppis vero soluebat a vi maris.
Militū aūt consiliū fuit vt custodias occi
derēt ne qs cū enatasset effugeret: centu
rio aūt volens seruare paulū prohibuit fi
eri. Jussitqꝫ eos qui possent natare emit
tere se primos et euadere et ad terram
exire: et ceteros alios in tabulis ferebāt
quosdam super ea que de naui erant Et
sic factum est: vt omnes anime euade
rent ad terram.

XXVIII

Et cū euasissemus tunc cogno
uimus quia mytilene insula vo
catur. Barbari vero pstabāt
nō modicā hūanitatē nob. Accēsa enī py
ra reficiebāt nos oēs: propter imbrē q̄ imi
nebat et frigus. Cū congregasset aūt pau
lus sarmentoꝝ aliquantā multitudinē
et imposuisset sup ignē: vipa a caloꝛe cū
processisset invasit manū eius. Ut vero vi
derūt barbari pendentez bestiā de manu
eius: ad invicē dicebāt. Utiqꝫ homicida
est homo hic: qui cū euasit de mari vltio
nō sinit eū viuere. Et ille quidē excutiēs
bestiā in ignē. nihil mali passus est. At il
li existimabant eū in tumoꝛē q̄uertēduz
et subito casurū ⁊ mori. Diu aūt illis ex
pectātibꝫ ⁊ videntibꝫ nihil mali in eo fie
ri: quertentes se dicebāt eū eē deū. In lo
cis aūt illis erant predia principis insu
le noīe publij: qui nos suscipiēs. triduo
benigno exhibuit. Contigit autez patrē
publij febribus et dissenteria vexatū iace
re. Ad quē paulus intrauit: et cū oraſſet
et imposuisset ei manus saluauit eum.

Quo facto oēs qui in insula habebant infirmitates accedebāt et curabantur. Qui etiā multis honoribꝫ nos honorauerūt: et nauigantibꝫ imposuerūt q̄ necessaria erāt. Post mēses aūt tres nauigauimꝰ in naui alexandrina q̄ in insula hyemauerat: cui erat insigne castrorum Et cū venissemus siracusaꝫ · māsimꝰ ibi triduo. Inde circūlegētes deuenimꝰ regiū: et post vnū diē flante austro secūda die venimus putheolos: vbi inuētis frībus rogati sumꝰ manere apud eos dies septē: ⁊ sic venimꝰ romā. Et inde cū audissent fratres occurrerunt nobis vsq̄ ad appij forū · ⁊ tribꝫ tabernis. Quos cuꝫ vidisset paulus grās agēs deo accepit fiduciā. Cū aūt venissemus romā ꝑmissum est paulo ꝑmanere sibimet : cū custodiēte se milite · post tertiū aūt diē cōuocauit primos iudeoꝝ. Cūq̄ venissent dicebat eis: Ego viri frēs nihil aduersus plebē faciēs aut morē paternū : vinctꝰ ab hierosolymis traditꝰ sum in manus romanoꝝ: q̄ cū interrogationē de me habuissent voluerunt me dimittere : eo q̄ nulla esset cā mortis in me: Cōtradicētibus aūt iudeis coactus suꝫ appellare cesarē: nō quasi gentē meā hn̄s aliq̄d accusare. Propter hanc igit̄ cām rogaui vos videre et alloqui. Propter spem eni isrl̄ catena hac circūdatus sū At illi dixerūt ad eū: Nos neq̄ lr̄as accepimꝰ de te a iudea: neq̄ adueniēs aliq̄s fratrū nūciauit aut locutus est q̄d de te malū. Rogamꝰ aūt a te audire que sentis. Nā de secta hac notū est nobis: qꝛ vbiq̄ ei ꝯtradicit̄. Cū constituissent aūt illi diē venerūt ad euꝫ in hospitiū plurimi · quibꝫ exponebat testificās regnū dei suadēsq̄ eis de iesu ex lege moysi ⁊ ꝓphetis a mane vsq̄ ad vesperā. Et quidā credebāt his que dicebātur: quidā vero nō credebāt. Cūq̄ inuicem nō essent ꝯsentiētes: discedebāt dicēte paulo vnū verbū. Quia bene spūssanctus locutus ē ꝑ esaiā ꝓphetā ad patres vr̄os dicēs / Vade ad ꝓplum istū et dic: Aure audietis ⁊ nō intelligetis: ⁊ videtes videbitis ⁊ nō ꝑspicietis. Incrassatū est enī cor ꝓpl̄i huius et auribꝫ grauiter audierūt et oculos suos cōpresserūt ne forte videāt oculis et auribꝫ audiant et corde intellgāt: et ꝯuertant̄ ⁊ sanem eos Notū ergo sit vob: q̄m gētibꝫ missū est hoc salutare dei: ⁊ ip̄i audiēt Et cū hec dixisset: exierūt ab eo iudei multā hn̄tes inter se questionē. Māsit aūt biēnio toto in suo ꝯductu: ⁊ suscipiebat oēs q̄ ingrediebant̄ ad eū: p̄dicās regnū dei · ⁊ docēs que sunt de domino iesu christo cuꝫ omni fiducia sine prohibitione.

Explicit liber actuū apl̄oꝝ. Incipit prologus in septē epistolas canonicas.

Non ita est ordo apud grecos qui integre sapiunt fidēq̄ rectā sectant̄ epl̄aꝝ septem · que canonice nūcupant̄ sicut in latinis codicibus inuenit̄ vt qꝛ petrus ē primus in ordine apl̄oꝝ: prime sint etiā eiꝰ epl̄e in ordine ceteraꝝ. Sꝫ sicut euāgelistas dudū ad veritatis lineā correximꝰ: ita has ꝓprio ordini deo iuuāte reddidimꝰ. Est enī prima eaꝝ vna iacobi: due petri: tres iohānis · et iude vna · Que si sicut ab eis digeste sūt ita q̄ꝫ ab interp̄tibꝫ fideliter in latinū verterent̄ eloquium · nec ambiguitatē legētibꝫ facerēt · nec sermonū sese varietas impugnaret : illo p̄cipue loco vbi de vnitate trinitatis in prima iohānis epl̄a positū legimꝰ: in qua etiā ab infidelibꝫ trāslatoribꝫ multū erratū esse a fidei veritate cōperimus · trium tm̄mo do vocabula · hoc est aque sanguinis ⁊ spiritus in ip̄a sua editione ponētibꝫ: et patris verbiq̄ ac spūs testimoniū omittētibꝫ: in quo maxime et fides catholica roborat̄: ⁊ p̄ris et filij ⁊ spūssancti vna diuinitatis substantia cōprobat̄. In ceteris vero epl̄is quantū a nostra aliorū distet editio: lectoris prudentie derelinq̄. Sꝫ tu virgo christi eustochiū dum a me impensius scripture veritatē inquiris: meam quodāmodo senectutē inuidorum dentibus corrodendam exponis: qui me falsariū corruptorēq̄ sanctarum ꝓnun-

Ca. 6. Mat. 13. Mar. 4. b. Ca. 8. b. Joh. 5.

ciāt scripturarū. Sz ego in tali ope nec emulorum meorū inuidentiā ptimesco nec sancte scripture veritatem poscentibus denegabo.

Explicit prologus in septē epistolas canonicas. Incipit argumentū in easdez.

Iacobꝰ petrꝰ iohānes et iudas septē epl'as ediderunt tam mysticas q̄z succinctas et breues pariter ac longas: breues in verbis longas in sententijs vt rarus sit qui non in earum cecutiat lectione.

Explicit argumētū in septē epl'as canonicas. Incipit argumentum in epistolā canonicam beati iacobi apostoli.

Iacobꝰ apl'us scm̄ instruit cleruz de cultura celestiū p̄ceptoꝝ ⁊ regula catholice obseruātie ⁊ d̄ inuicte patiētie maiestate et de reuelatiōe plurimoꝝ: ⁊ de mendatio magistrorum

Explicit argumentuz. Incipit epistola canonica beati Jacobi apl'i. Capl'm. I

A Iacobus dei et dñi nostri iesu christi seruus: duodecim tribubꝰ q̄ sunt in dispsione salutez. Omne gaudiū existimate frēs mei cuz in tēptatiōes varias incideritis sciētes q̄ ꝓbatio fidei vr̄e patientiam operatur

Ro. 5. a. // Patientia aūt opꝰ pfectū habeat: vt sitis pfecti ⁊ integri in nullo deficientes.

Ro. 10. c. 2. Cor. 8. b. // Si quis autē vr̄m idiget sapīa postulet a deo q̄ dat oībꝰ affluēter ⁊ nō īpropērat ⁊ dabit̄ ei. Postulet aūt ī fide nihil hesitās. Qui enī hesitat similis ē fluctui maris q̄ a vēto mouet̄ ⁊ circūfert̄. Non ergo estimet homo ille q̄ accipiat aliq̄d a dño. Vir duplex aīo incōstās ē in oībus vijs suis. Glorie aūt frater humilis in exaltatiōe sua: diues aūt in humilitate

B

Ecc. 14. Esa. 40. i. Pe. i. d. sua: qm̄ sicut flos feni trāsibit // Exortus enī est sol cū ardore et arefecit fenū et flos eius decidit ⁊ decor vultus eiꝰ depe rijt. Ita et diues in itineribꝰ suis marcescet // Beatꝰ vir qui suffert tēptationē qm̄ cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite quā repromisit deꝰ diligentibꝰ se. Nemo cū tēptat̄ dicat: qm̄ a deo tēptat̄. Deus enī intēptator maloꝝ est Ipe aūt neminē tēptat. Vnusquisq̄z vero temptat̄ a ꝯcupiscētia sua abstractꝰ ⁊ illectꝰ. Deinde ꝯcupiscētia cū concepit parit pctm̄ pctm̄ vero cū ꝯsūmatum fuerit generat mortē. Nolite itaq̄z errare frēs mei dilectissim. Omne datū optimū ⁊ oē donuz pfectū desursum est descēdēs a patre luminū: apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Voluntarie enī genuit nos verbo veritatis vt simus initiū aliquid creature eius. Scitis fratres mei dilectissimi // Sit aūt oīs homo velox ad audiēdū: tardus aūt ad loquendum et tardus ad irā. Ira enī viri iusticiam dei nō opatur // Propter q̄d abijciētes oēm īmundiciā et abūdantiā malicie in mansuetudine suscipite insitum verbū: q̄d pōt saluare aīas vr̄as // Estote aūt factores verbi et non auditores tantū fallētes vosmetipos. q̄z si quis auditor est verbi ⁊ nō factor hic cōpabit̄ viro ꝯsiderāti vultū natiuitatis sue in speculo. Cōsiderauit enī se ⁊ abijt: ⁊ statim oblitus est qualis fuerit // Qui aūt pspexerit in lege pfecte libertatis ⁊ pmanserit in ea nō auditor obliuiosus factꝰ: sed factor opis: hic beatꝰ in facto suo erit // Si quis aūt putat se religiosū esse nō refrenās linguā suā sed seducens cor suū huius vana est religio. Religio mūda ⁊ immaculata apud deū et patrē hec est: visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatōe eorū: ⁊ īmaculatū se custodire ab hꝰ seculo.

Job. 5. C Prou. 17. Ecc. 7. et 22. Eph. 5. a. Ecc. 5. D Ro. 2. c. Mat. 7. g. i. Esdre. 7. Act. 1. a. Mat. 5. c. i. Pe. 3. c. A

Fratres mei: nolite in pso II narū acceptione habere fidē dñi nostri iesu christi glorie. Eteniz si introierit in conuētū vestrū vir aureū annulū habens in veste candida introierit aūt ⁊ paup in sordido habitu: ⁊ intēdatis in eum qui indutus est veste p̄clara et dixeritis ei: tu sede hic bene: paupi aūt dicatis tu sta illic aut sede sub scabel

lo pedū meorum: nonne iudicatis apud
vosmetipos. et facti estis iudices cogita
tionū iniquarū? Audite fratres dilectis
simi. Nōne deus elegit paupes in hoc mū
do. diuites in fide ⁊ heredes regni: qd re
promisit deus diligētibus se? Vos aūt ex
honorastis pauperē: Nōne diuites p po
tentiā opprimūt vos et ipi trahunt vos
ad iudicia? Nōne ipi blasphemāt bonum
nomē quod inuocatū ē sup vos? Si tn
legē pficitis regalez sm scripturas / dili
ges proximū tuū sicut teipm. bn facitis
/ si aūt psonā accipitis. pctm opamī: re
darguti a lege quasi trāsgressores. Qui
cūqz aūt totā legez seruauerit. offendat
aūt in vno. factus est omniū reus. Qui
enī dixit: nō mechaberis dixit ⁊ non occi
des. Q si nō mechaberis occides aūt: fa
ctus es trāsgressor legis / Sic loquimi
ni et sic facite: sicut p legē libertatis inci
pientes iudicari. Iudiciū enī sine mise
ricordia illi: qui nō facit misericordiam.
Superaltet autē misericordia iudicio.
Quid pderit frēs mei si fidē qs dicat se
hre: opa aūt nō habeat. Nūquid poterit
fides saluare eum: Si aūt frater ⁊ soror
nudi sint ⁊ indigeāt victu quotidiano:
dicat aūt aliqs ex vobis illis. ite in pace
calefacimī ⁊ saturamī. nō dederitis aūt
eis q necessaria sūt corpi. qd proderit?
Sic ⁊ fides si nō habeat opa: mortua est
in semetipa. Sz dicet qs: Tu fidē habes
et ego opa habeo. Ostēde mihi fidē tuā
sine opibus. ⁊ ego estendā tibi ex opibus fi
dem meā. Tu credis qm vnus est deus
benefacis. Et demones credūt ⁊ ꝯtremi
scūt. Vis aūt scire o homo inanis: qm fi
des sine opibus ociosa est? Abraā pater no
ster nōne ex opibus iustificat⁹ est. offerens
ysaac filiū suū sup altare? Vides qm fi
des coopabat opibus illi⁹. ⁊ ex opibus fides
ꝯsūmata ē? Et suppleta est scriptura di
cens / Credidit abraā deo et reputatum
est illi ad iusticiā. ⁊ amicus dei appellat⁹
est. Videtis qm ex operibus iustificat ho
mo. et nō ex fide tantum. Similliter et
raab meretrix: nōne ex opibus iustificata
est suscipiens nūcios et alia via eijciēs?

Sicut enī corpus sine spū mortuuz est:
ita fides sine opibus mortua est. III

Nolite plures magistri fieri fra
tres mei scientes qm maius iu
dicium sumitis. In multis enī
offendimus oēs / Si quis in verbo non
offendit. hic pfectus est vir. Potest etiā
freno circūducere totū corpus. Si autē
equis frena in ora mittimus ad consen
tiendū nobis omne corpus illoꝝ circū
ferimus. Et ecce naues cū magne sint
et a ventis validis minent: circūferunt
aūt a modico gubernaculo vbi impetus
dirigentis voluerit. Ita et lingua modi
cuz quidē membrū est et magna exaltat
Ecce quātus ignis qz magnā siluā incē
dit? Et lingua ignis ē. vniuersitas iniq
tat. Lingua ꝯstituit in mēbris nris que
maculat totū corpus. et inflāmat rotaz
natiuitatis nostre inflāmata a gehenna
Oēs enī natura bestiarū et volucrū et
serpentiū et ceterorū domant et domita
sunt a natura humana: linguā aūt nul
lus hoīm domare pōt. Inquietū maluz
plena veneno mortifero. In ipa benedi
cimus deū et patrē. ⁊ in ipa maledicim⁹
hoīes qui ad imaginē ⁊ similitudinē dei
facti sunt. Ex ipo ore pcedit benedictio
et maledictio. Non oportet fratres mei
hec ita fieri. Nūquid fons de eodem fora
mine emanat dulcē ⁊ amarā aquā? Nū
quid potest fratres mei ficus vuas face
re: aut vitis ficus? Sic neqz salsa dulcē
potest facere aquam. Quis sapiens ⁊ di
sciplinatus inter vos? Ostendat ex bo
na conuersatione opationē suā in man
suetudine sapientie: Q si celū amarum
habetis. et ꝯtētiones sint in cordibus ve
stris nolite gloriari ⁊ mēdaces eē aduer
sus veritatem. Non est enī ista sapientia
desursum descendens a patre luminū. sz
terrena aīalis diabolica. Vbi enī çelus ⁊
cōtentio. ibi inconstantia et omne op⁹
prauum. Que autem desursum est sapi
entia. primum quidem pudica est. dein
de pacifica modesta. suadibilis. bonis
consentiens. plena misericordia et fru
ctibus bonis: iudicans sine simulatiōe.

Leui. 19. Ro. Eph. 6. b. Act. 3. d. Act. 1. Me. 1. c. C a. i. d. D Gen. 15. Gal. 3. a. Ro. 4. a. Josue. 2. A Ecc. 19. et 25. B C D

Fructus autem iusticie in pace semina
tur facientibus pacem. IIII

A Unde bella et lites in vobis. Nõ
ne ex concupiscẽtijs vr̃is: q̃ mi
litãt in mẽbris vr̃is? Cõcupisci
tis ⁊ nõ habetis: occiditis ⁊ çelatis. ⁊ nõ
potestis adipisci. Litigatis ⁊ belligeratis
et nõ habetis ꝓpter quod nõ postulatis.
Petitis et nõ accipitis: eo ꝙ male peta
B tis: vt in ꝯcupiscentijs vr̃is insumatis.
Adulteri: nescitis qꝛ amicitia hui⁹ mun
di inimica est dei? Quicũq; ergo volue
rit amicus esse seculi huius. inimic⁹ dei
ꝯstituit̃. An putatis qꝛ inaniter scriptu
ra dicat: ad inuidiã ꝯcupiscit spũs q̃ ha
bitat in vobis? Maiorẽ aũt dat gratiaꝫ.
Propter quod dicit: Deus sup̃bis resi
Eph̃. 4. d. stit. humilib⁹ aũt dat gr̃am // Subditi g̃
1. Pe. 5. c. estote deo. resistite aũt diabolo: ⁊ fugiet
a vobis. Appropiate deo ⁊ appropinq̃bit
C vobis. Emũdate man⁹ peccatores. ⁊ pu
Hiere. 31. rificate corda duplices aĩo // Miseri esto
Joh. 16. e te ⁊ lugete ⁊ plorate: risus vester ĩ luctũ
1. Pe. 5. c. ꝯuertat̃. ⁊ gaudiũ in merorẽ // Humilia
Hiere. 13. mini in ꝯspectu dñi. et exaltabit vos No
lite detrahere alterutruꝫ frẽs mei. Qui
detrahit fratri aut qui iudicat fratrẽ su
um: detrahit legi ⁊ iudicat legẽ. Si aũt
iudicas legẽ: nõ es factor legis: sꝫ iudex
Unus est enĩ legislator ⁊ iudex: qui põt
Ro. 14. a. et. b. ꝑdere ⁊ liberare // Tu autẽ q̃ es q̃ iudicas
D ꝓximũ tuũ? Ecce nũc qui dicitis. hodie
aut crastino ibim⁹ in illã ciuitatẽ. ⁊ facie
mus ibi quidẽ annũ ⁊ mercabimur ⁊ lu
crũ faciem⁹: qui ignoratis q̃d erit in cra
stinũ. Que ẽ enĩ vita vr̃a? Vapor est ad
modicũ parẽs. ⁊ deinceps exterminabit̃
ꝓ eo vt dicatis: si dñs voluerit. ⁊ si vixe
rimus. faciem⁹ h̃ aut illud. Nunc aũt ex
Luce. 1. f. ultatis in sup̃bijs vr̃is. Oĩs exultatio
talis maligna est // Sciẽti igit̃ bonũ face
re ⁊ nõ faciẽti peccatũ est illi. V

A Agite nũc diuites: plorate vlulã
tes in miserijs vr̃is q̃ adueniẽt
vobis. Diuitie vestre putrefa
cte sunt. ⁊ vestimenta vestra a tineis co
mesta sunt. Aurũ et argentũ vestrũ eru
ginauit et erugo eoꝝ in testimoniũ vo
bis erit. et manducabit carnes vestras
sicut ignis. Thesauricastis vobis iraꝫ in
nouissimis diebus. Ecce merces opera
riorum qui messuerunt regiones ve
stras que fraudata est a vobis. clamat et
clamor eorum in aures dñi sabaoth in
troiuit. Epulati estis sup̃ terram. ⁊ in lu B
xurijs enutristis corda vestra. In die oc
cisionis adduxistis ⁊ occidistis iustũ. et
nõ restitit vobis. Patientes igit̃ estote
fratres vsq; ad aduentũ dñi. Ecce agri
cola expectat preciosuꝫ fructũ terre. pati
enter ferens donec accipiat tẽporaneũ ⁊
serotinũ. Patiẽtes igit̃ estote et vos et
confirmate corda vestra: qm̃ aduentus
dñi appropinq̃bit. Nolite ĩgemiscere fra
tres in alterutrũ. vt nõ iudicemĩ. Ecce
iudex ante ianuã assistit // Exemplũ acci ꝓu. 24. Joh. 13.
pite fratres exitus mali ⁊ longanimita c. 1. Timo. 4. c.
tis ⁊ laboris et patiẽtie ⁊ ꝓphetas. q̃ locu
ti sunt in noĩe dñi. Ecce beatificam⁹ eos C
qui sustinuerũt. Sufferẽtiam iob audi
stis. ⁊ finẽ dñi vidistis: qm̃ misericors ẽ
dñs et miserator. Ante oĩa aũt frẽs mei
nolite iurare: neq; ꝑ celũ neq; ꝑ terram
neq; aliud quodcũq; iuramentuꝫ // Sit
aũt sermo vester. est est. nõ nõ: vt nõ sub Mat. 5. f.
iudicio decidatis // Tristat̃ aũt aliquis ve
strum: oret equo aĩo ⁊ psallat. Infirmat̃ 2. Cor. 7. c.
quis in vobis inducat p̃sbyteros eccle 1. Pe. 2. c.
sie. et orent sup̃ eũ. vnguẽtes eũ oleo in
nomĩe dñi. Et oratio fidei saluabit infir D
mũ et alleuiabit eũ dñs. et si in pctis sit
remittẽtur ei. Cõfitemini ergo alteru
trũ peccata vestra ⁊ orate ꝓ inuicẽ vt sal
uemini. Multũ enĩ valet dep̃catio iusti
assidua // Helias hõ erat similis nob̃ pas 3. Regũ. 17. et
sibilis. et oratione orauit vt nõ plueret 18. Luce. 4. d.
super terram et non pluit annos tres ⁊
mẽses sex. Et rursum orauit. et celũ de
dit pluuiã. et terra dedit fructum suum.
Fratres mei. si quis ex vobis errauerit
a veritate ⁊ ꝯuerterit q̃s euꝫ. scire debet:
qm̃ qui conuerti fecerit peccatoreꝫ ab er
rore vie sue: saluabit animã eius a mor
te. et operit multitudinẽ peccatorum.

Explicit epl̃a beati Jacobi apostoli.

Incipit argumentum in epistolā beati Petri primam.

OIscipulos saluatoris inuicti to to orbe diffusos et peregrinos in hoc seculo monstrat. ⁊ preterite vite penitere suadet. et in nouā vitā pro ficere tota cū sollicitudine exhortatur si mō petrus filius iohānis. puincie galilee vico bethsaida frater andree apostoli.

Explicit argumentum. Incipit epla beati petri apli prima. Capitulū. I

PEtrus aposto lus iesu christi. electis ad/ uenis dispsionis ponti ga latie cappadotie asie et bi/ thynie fm pscientiā dei patris in sancti/ ficationē spūs. in obedietiā ⁊ aspsionem sanguinis iesu christi: gra vobis et pax multiplicetur. Benedictus de⁹ ⁊ pater dñi nostri iesu christi q̄ fm misericordiā suā magnā regenerauit nos in spem vi uam p resurrectionē iesu christi ex mor tuis in hereditatē incorruptibilē ⁊ incō/ taminatā et imarcessibilē pseruatā in ce lis. in vobis qui in virtute dei custodimi p fidē in salutē paratā reuelari ī tpe no/ uissimo. In quo exultabitis/ modicum nūc si oportet ptristari in varijs tēptati/ onibus vt pbatio vre fidei multo pciosior sit auro qđ p ignē pbat. inueniat in lau dē ⁊ gloriā et honorē in reuelatōne iesu christi: quē cū nō videritis diligitis. In quē nūc q̄z nō vidētes creditis. credētes aūt exultabitis leticia inenarrabili ⁊ glo rificata: reportātes finē fidei vestre salu tē aiaꝝ vestrarū. De qua salute exquisie rūt atq; scrutati sunt pphete. q̄ de futura in vobis gra pphetauerūt. scrutantes in qđ vel quale tēpus significaret ī eis spi/ rit⁹ christi pnunciās eas q̄ in christo sūt passiones ⁊ posteriores glorias. quib⁹ re uelatū est. qz nō sibimetipis. vobis autē mistrabāt ea q̄ nūc nūciata sūt vobis p eos q̄ euāgeliçauerūt vobis spūsco mis/ so de celo: in quē desiderāt angeli pspice re. Propter qđ succincti lūbos mētis vre sobrij pfecti spate in eā q̄ offert vob gra z in reuelatione iesu christi. q̄si filij obedi ētie nō pfigurati prioribus ignorātie vre de sideriis. sz fm eū q̄ vocauit vos scm: vt ⁊ ipi in omni uersatione sancti sitis. qm scriptū est/ sancti eritis. qm ego sanctus sum/ Et si patrē inuocatis eū qui sine ac ceptōe pson iudicat fm vnuscuiusq; opus in timore incolatus vri tpe uer/ samini. Scientes q⁹ nō corruptibilibus auro vel argēto redēpti estis de vana vra pūsatiōe patrne traditiōis /sz pcioso san guine quasi agni imaculati christi et in/ contaminati. pcogniti quidē ante mūdi constitutionem: manifestati aūt nouissi mis temporibus ppter vos qui p ipm fide les estis in deo qui suscitauit eum a mor tuis. ⁊ dedit ei gloriā. vt fides vra ⁊ spes esset in deo. Animas vras testificātes in obedietie charitatis ī fraternitatis amore simplici ex corde inuicē diligite attētius renati nō ex semine corruptibili: sz incor ruptibili p verbū dei viui ⁊ pmanētis in eternū/ qz omis caro vt fenū. ⁊ omis glia ei⁹ tanq; flos feni/ Exaruit fenū et flos ei⁹ decidit: verbū aūt dñi manet in eternū. Hoc est autem verbum quod euange/ liçatum est in vos. II

DEponētes igit omem malicia et omem dolū et simulatiōes ⁊ inui dias ⁊ omes detractiones: sic mo/ do geniti infantes rationabiles ⁊ sine do lo lac concupiscite vt in eo crescatis ī sa lutē: si tū gustatis q̄m dulcis ē dñs. Ad quez accedentes lapidē viuū ab hoibus quidē reprobatū. a deo aūt electū ⁊ hono rificatū. et ipi tanq; lapides viui supedi ificamini domo spirituales in sacerdotiū sanctū offerentes spiritales hostias acce ptibiles deo per iesum christum. Pro/ pter quod continet scriptura/ Ecce po/ no in sion lapidem sūmū angularem p/ batū electū pciosum. et qui crediderit in eum non cōfundetur/ Vobis igit ho nor credētib⁹: nō credētib⁹ aūt lapis quē reprobauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli ⁊ lapis offensionis ⁊

C

Leui. ii. Leui. xix. Deu. io. 2. pal. 19. Col. 3. d. Ja. 2. b. Act. 10. c. Ro 2. b. Eph. 5. b.

D

Heb. 9. b. i. Joh. 1. d. Apoc. 1. b.

Esa. 40. Esa. 40. Ecc. 14. Jacobi. i. b.

A

Eph. 4. c. Col. 3. b. Heb. 12. a. Hiere. 17.

Esa. 28.

Mt. 21. g. Mr. 12. b. Lu. 20. c. Act. 4. b.

petra scandali: his qui offendunt verbo
Exo. 19. nec credūt in quo ⁊ positi sūt // Vos aūt
gen⁹ electū. regale sacerdotiū. gens san-
cta. ꝓpl'us acquisitiōis: vt virtutes ānū-
cietis eius qui de tenebris vos vocauit
Osee. 2. in āmirabile lumē suū. Qui aliqñ non
ꝓpl'us dei. nūc aūt ꝓpl'us dei: q̄ nō ꝯsecuti
misericordiā: nūc aut misericordiā cōse-
Deut. 10. cuti // Charissimi obsecro vos tanq̄ ad-
Ro. 13. d. nenas ⁊ peregrinos abstinere vos a car-
Gal. 5. c. nalib⁹ desiderijs que militāt aduersus
aīam: ꝯuersationē vestrā inter gētes ha
bentes bonā: vt in eo qđ detractāt de vo-
bis tanq̄ de malefactorib⁹: ex bonis opi-
C bus vos ꝯsiderantes. glorificēt deum in
Ro. 13. a. die visitatiōis // Subiecti igit̄ estote oī
humane creature ꝓpter deū. Siue regi
quasi p̄cellēti. siue ducibus tanq̄ ab eo
missis: ad vindictā malefactorum: lau-
dem vero bonorum. Quia sic est volun-
tas dei. vt benefaciētes obmutescere fa-
ciatis imprudentiū hominū ignorātiaꝫ
Quasi liberari. ⁊ nō quasi velamē hñtes
Ro. 12. c. malicie libertatē. sed sicut ſui dei // Oēs
honorate. fraternitatē diligite. Deuꝫ ti
Eph. 6. a. Col. mete: regē honorificate // Serui subditi
3. d. Titū. 2. c. estote in oī timore dñis. nō tm̄ bonis et
2. Cor. 7. c. modestis: sed etiā discholis // Hec est enī
Jacobi. 5. c. gr̄a: si ꝓpter dei ꝯsciam sustinet quis tri-
D sticias patiens iniuste. Que enī est gra
tia: si peccantes ⁊ collaphiçati suffertis?
Sed si benefacientes patienter sustine
tis: hec est gratia apud deū. In hoc eniꝫ
vocati estis: quia et christus passus est ꝓ
nobis: vobis relinquēs exemplū vt seq̄
1. Joh. 3. a. mini vestigia eius // Qui peccatū non fe
Esa. 53. cit nec inuētus est dolus in ore ei⁹. Qui
cū maledicerēt nō maledicebat: cū pate
Esa. 53. rēt. nō cōminabat̄. Tradebat aūt iudicā
ti se iniuste // Qui peccata nostra ipe per-
tulit in corpore suo super lignū. vt pecca
tis mortui iusticie viuamus: cuius liuo
re sanati estis. Eratis enī sicut oues er-
rātes: sed conuersi estis nūc ad pastoreꝫ
A et episcopū aīaꝝ vestrarū: III
Col. 3. c. // Similit ⁊ mlieres subdite sint
Eph. 5. c. viris suis: vt ⁊ si qui nō credūt
verbo ꝑ mulierū ꝯuersationē sine verbo
lucrifiant. considerantes in timore san
ctam ꝯuersationē vestrā. Quarū si non
sit extrinsecus capillatura aut circūda-
tio auri aut indumenti vestimētoꝝ cul-
tus: sed qꝛ abscōditus est cordis. homo
in incorruptibilitate quieti et modesti
spūs qui est in ꝯspectu dei locuplex. Sic
enī aliqñ et sancte mulieres sperātes in
deo ornabāt se subiecte ꝓprijs virꝫ. sicut
sara obediebat abrae dñm eū vocās: cui⁹
estis filie benefaciētes: ⁊ nō ꝑtinētes vl-
lam ꝑturbationē. Viri similiter cohabi
tantes ſm sciam. quasi infirmiori vascu
lo muliebri īparciētes honorē tanq̄ cohe
redib⁹ gr̄e vite: vt nō impediant̄ orōnes
vr̄e // In fide aūt oēs vnanimes cōpati-
entes fraternitatis amatores misericor
des. modesti. humiles. nō reddētes ma-
lū ꝓ malo. nec maledictū ꝓ maledicto:
sed ecōtrario bñdicētes: qꝛ in hoc vocati
estis vt bñdictionē hereditate possideatꝫ
// qui enī vult vitā diligere. ⁊ dies vide-
re bonos: coerceat linguā suā a malo. et
labia eius ne loquant̄ dolū. Declinet āt
a malo et faciat bonū. inquirat pacē ⁊ se-
quat̄ eā. qꝛ oculi dñi sup iustos. ⁊ aures
eius in p̄ces eoꝝ: vultus aūt dñi supfaci
entes mala. Et q̄s ē qui vobis noceat: si
boni emulatores fueritis? // Sꝫ ⁊ si quid
patimini ꝓpter iusticiā. beati. Timorem
aūt eoꝝ ne timueritis vt nō ꝯturbemini
Dñm aūt christū sanctificate in cordib⁹
vr̄is: parati semp ad satisfactiōeꝫ oī poscē
ti vos rationē de ea que in vobis est spe:
sed cū modestia et timore ꝯscientiā ha-
bētes bonā. vt in eo qđ detrahūt de vob
ꝯfundant̄ qui calūniant̄ vr̄am bonaꝫ in
christo ꝯuersationē. Melius est enī vt be
nefaciētes si volūtas dei velit pati q̄ ma
lefacientes // qꝛ et christus semel pro pec-
catis nostris mortuus est iustus pro in-
iustis: vt nos offerret deo mortificatos
quidē carne: viuificatos autem spiritu.
In quo et his qui in carcere erant spiri
tu veniens predicauit // qui increduli fu
erāt aliqñ qnando expectabant dei pati-
entiam in diebus noe cuꝫ fabricaretur
arca: in qua pauci id ē octo anime salue

B
Pū. 20. Ro. 12. d. Ps. 96.
C
Ps. 33. Jacobi. 1. d.
Mat. 5. a.
D
Heb. 9. d. Ro. 5. b.
Mat. 24. c. Luce. 17. f.

facte sūt ꝑ aquā. Quet vos nunc similis forme saluos facit baptisma: nō carnis dēpositio sordiū: sed ꝯscie bone interrogatio in deum: per resurrectionē iesu christi a mortuis qui est in dextra dei: deglutiens mortē vt vite eterne heredes efficeremur ꝓfectus in celuz subiectis sibi angelis ⁊ potestatib⁹ et virtutib⁹. IIII

Christo igit̄ passo in carne. ⁊ vos eadē cogitatione armamini: qꝛ qui passus ē in carne desijt a peccatis vt nō iam desiderijs hominū. sz voluntate dei quod reliquū est in carne viuat tpis. Sufficit eni ꝑteritū tempus ad volūtatem gentiū consūmandā his q̄ ambulauerūt in luxurijs. desiderijs vinolētijs. comesatōib⁹ potatōib⁹. ebrietatib⁹. et illicitis idoloꝝ cultib⁹. In q̄ āmirāt̄ nō ꝯcurrētib⁹ vobis in eādez luxurie ꝯfusionē blasphemātes qui reddēt rationem ei qui paratus est iudicare viuos ⁊ mortuos. Propter hoc enim ⁊ mortuis euāgeliçatū est: vt iudicent̄ q̄dez ꝟm homines in carne: viuāt aūt ꝟm deū ī spū: Oīm aūt finis appropinq̄bit Estote itaq̄ prudētes ⁊ vigilate in oratiōib⁹: ante oīa aūt mutuā in vobismetipis charitatem ꝯtinuā hn̄tes. qꝛ charitas opit multitudinē peccatoꝝ. Hospitales inuicē: sine murmuratōe. Unusquisq̄ sicut accepit gratiā. in alterutrū illā āministrātes sicut boni dispēsatores multiformis gr̄e dei. Si quis loquit̄: quasi sermones dei Si quis ministrat tanq̄z ex v̄tute quaz āministrat deus vt in omib⁹ honorificet̄ deus ꝑ iesum christū: cui est gloria et imperiū in secula seculoꝝ amē. Charissimi nolite ꝑegrinari in feruore qui ad temptationē vobis sit: quasi noui aliquid vobis ꝯtingat. sed coīcantes christi passionib⁹ gaudete: vt et in reuelatione glorie eius gaudeatis exultātes. Si exprobramini in noīe christi: beati eritis: qm̄ qd̄ ē honoris glorie et virtutis dei. et qui est eius spūs sup̄ vos requiescet. Nemo āt vr̄m patiat̄: quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienoꝝ appetitor. Si āt vt christianus. non erubescat glorificet aūt deū in isto noīe: qm̄ tp̄s est vt incipiat iudiciū a domo dei. Si aūt p̄mū a nobis: quis finis eoꝝ qui nō credūt dei euāgelio? Et si iustus quidē vix saluabitur impius ⁊ peccator vbi parebūt? Itaq̄z ⁊ hi qui patiunt̄ ꝟm voluntatem dei: fideli creatori cōmendēt animas suas in benefactis.

V

Seniores ergo qui in vobis sūt obsecro consenior et testis christi passionum: qui ⁊ eius que in futuro reuelāda est: glorie cōmunicator Pascite qui in vobis est gregem dei: ꝓuidentes nō coacte sed spontanee ꝟm deum: neq̄z turpis lucri gratia: sed voluntarie: neq̄z vt dominātes in cleris. sz forma facti gregis ex animo. ⁊ cum apparuerit princeps pastoruz percipietis īmarcessibilem glorie coronam. Similiter adolescentes subditi estote senioribus. Om̄s. n. inuicem humilitatem insinuate: qꝛ dn̄s sup̄bis resistit: humilib⁹ autē dat gratiam. Humiliamini igitur sub potenti manu dei. vt vos exaltet in tempore visitationis. omnem sollicitudinē vestram ꝓijcientes in eum: qm̄ ipi cura est de vobis. Sobrij estote ⁊ vigilate qꝛ aduersari⁹ vester diabolus tanq̄z leo rugiens circūit: querens quē deuoret Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei que in mūdo est vestre fraternitati fieri. Deus autem omnis gratie qui vocauit nos in eternā suā gloriā in christo iesu modicum passos: ipe perficiet. confirmabit. solidabitq̄z. Ipsi gloria ⁊ imperium: in secula seculoꝝ amen. Per siluanum fidelem fratrem vobis vt arbitror breuiter scripsi obsecrans ⁊ contestans hanc esse veram gratiam dei in qua statis. Salutat vos ecclesia que est in babylone collecta. et marcus fili⁹ meus. Salutate inuicem in osculo sancto. Gratia vobis omnibus qui estis in christo iesu. Amen.

Explicit epistola beati Petri apostoli prima. Incipit argumentuz in epistolam secundam.

Ja. 4. c.
Hiere. 13.
Lu. 12. c.
Ro. 12. c.

Simon petrus ꝑ fidē huic mundo sapiētes mortuos esse declarat: eisdemq; pietatis quāta sit magnitudo luce ipa clarius manifestat.

Explicit argumentuz. Incipit epistola secunda beati Petri apostoli. Capl'm I

A Simon petrus seruus et apl's iesu christi: his q̄ coequalē nobiscū sortiti sunt fidē in iusticia dei nostri et saluatoris iesu christi Gratia vobis et pax adimpleat' in cognitiōe dei et christi iesu dñi nostri. Quō omīa nobis diuine virtutis sue que ad vitaz et pietatē donata sūt ꝑ cognitionē eius qui vocauit nos ꝓpria gloria et virtute. ꝑ quē maxima ⁊ p̄ciosa nobis ꝓmissa donauit. vt ꝑ hoc efficiamī diuine cōsortes nature: fugiētes eius que in mundo est

B concupiscētie corruptionē. Vos aūt curā oēm subinferentes ministrate in fide vestra virtutē: in virtute aūt sciaz: in scientia aūt abstinētiā: ī abstinētia autē patiētiam: in patiētia aūt pietatez: in pietate autem amorē fraternitatis in amore aūt fraternitatis charitatē. Hec eniz si vobiscum assint ⁊ superēt: nō vacuos nec sine fructu vos ꝯstituent in dñi nostri iesu christi cognitione. Cui enī non presto sunt hec: cecus est et manu tēptās obliuionē accipiēs purgatōis veterū suorum delictoꝝ. Quapropter fratres ma-

C gis satagite: vt ꝑ bona opa certā vestraz vocationē et electionē faciatis. Hec enī faciētes non peccabitis aliquando. Sic enī abūdanter ministrabit' vobis introitus in eternū regnū dñi ⁊ saluatoris nostri iesu christi. Propter qd̄ vos incipiā semꝑ cōmonere de his. et quidē sciētes et confirmatos vos in p̄nti veritate. Iustū aūt arbitror q̄ꝫdiu suz in hoc tabernaculo suscitare vos in cōmonitione: certus ꝙ velox est d̄positio tabernaculi mei ſm ꝙ ⁊ dñs noster iesus christus significauit mihi. Dabo aūt opam et frequē-

D ter hr̄e vos post obitū meū: vt horū oīm memoriā faciatis. Non enī indoctas fabulas secuti notā fecimus vobis domini nostri iesu christi v̄tutē ⁊ prescientiā sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiēs enī a deo patre honorem ⁊ gloriā voce delapsa ad eū huiuscemodi a magnifica gloria // hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui. ipm audite. Et hanc vocez nos audiuimus de celo allatam cum essemus cum ipso in monte sancto. E habemus firmiorez ꝓpheticū sermonem cui benefacitis attendentes quasi lucerne lucenti in caliginoso loco donec dies elucescat et lucifer oriatur in cordibus vestris. hoc primuz intelligētes ꝙ omnis prophetia scripture ꝓpria interpretatione non fit. Nō enī voluntate humana allata est aliquādo prophetia sed spiritusancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. II

Esa. 42. Mat. 3. g. et. 17. b. Mar. 1. b. Luce. 3. e.

A Fuerunt vero et pseudo ꝓphete in populo: sicut ⁊ in vobis erūt magistri mendaces: qui introducēt sectas ꝑditionis: et eum qui emit eos deū negant. superducentes sibi celerem perditionem. Et multi sequentur eorum luxurias per quos via veritatis blasphemabitur. et in auaricia fictis verbis de vobis negociabuntur. Quib; iudiciū iam olim non cessat. et perditio eorum non dormitat. Si enī deus angelis peccātib; nō pepcit. sed rudentib; inferni detractos in tartarū tradidit cruciandos in iudiciū reseruari: et originali mūdo nō pepercit. sed octauū noe iusticie preconē custodiuit diluuiū mūdū impiorū inducēs. et ciuitates sodomoꝝ et gomorreoꝝ in cinerem redigēs euersiōe dānauit exemplū eoꝝ q̄ impie acturi sūt ponēs // et iustū loth oppressū a nephādoꝝ iniuria ac luxuriosa ꝯuersatiōe eripuit. Aspectu enī et auditu iust⁹ erat habitans apud eos qui de die in diē animam iustam iniquis opib; cruciabant. // Nouit deus pios de temptatione eripere: iniquos vero in diez iudicij reseruare cruciandos. Magis āt eos qui post carnem in concupiscentia immunditie ambulant. dominationemq; contēnūt:

B

Gest. 19.

Ps. 36.

audaces sibi placētes sectas nō metuūt introducere blasphemātes. Ubi angeli fortitudine et virtute cū sint maiores: nō portāt aduersum se execrabile iudicium. Hi vero velut irrationabilia pecora naturaliter in captionē et in pniciez his q̄ ignorāt blasphemātes in corruptōe sua pibūt: pcipiētes mercedē iniusticie. Uoluptatē existimātes diei dlitias coinquinatōis et macule. delicijs affluētes in cōuiuijs suis luxuriātes vobiscū: oculos hn̄tes plenos adulterij et incessabilis delicti: pelliciētes aīas instabiles: cor exercitatū in auaricia hn̄tes. maledictiōis filij derelinquētes rectā viā errauerunt secuti viā balaā ex bosor: qui mercedem iniquitatis amauit: correptionē vero habuit sue vesanie. Subiugale mutū aīal in homīs voce loquens: phibuit pphete insipiētiā. Hi sūt fontes sine aqua. ⁊ nebule turbinib⁹ exagitate quib⁹ caligo tenebrarū reseruat. Supbia enī vanitat⁹ loquētes pelliciūt in desiderijs carnis luxurie eos qui paululū effugiūt. q̄ i errore ꝯuersati libertatē illis pmittētes cuz ipi serui sint corruptiōis. A q̄ enī q̄s superat⁹ ē huius ⁊ seru⁹ ē. Si enī refugiētes coinq̄natiōis mūdi in cognitōe dn̄i nr̄i ⁊ saluatoris iesu christi. his rurs⁹ implicati supant: facta sūt eis posteriora deteriora prioribꝫ. Meli⁹ enī erat illis nō cognoscere viā iusticie: q̄ꝫ post agnitiōez retrorsum ꝯuerti ab eo quod illis traditum est sancto mandato. Contingit enī eis illud veri prouerbij. Canis reuers⁹ ad suum vomitum et sus lota in volutabro luti.

III

Hanc ecce vobis charissimi secūdaz scribo epl'am in quib⁹ vr̄am excito in cōmonitione sinceraz mentē. vt memores sitis eoꝝ que p̄dixi verborū a sanctis pphetis ⁊ apl'oꝝ vestrorum preceptoruz domini et saluatoris. Hoc primū sciētes q̄ veniēt in nouissimis dieb⁹ in deceptōe illusores iuxta pprias ꝯcupīas ambulātes. dicētes: Ubi est pmissio aut aduentus eius? Ex quo enī pr̄es dormierūt omīa sic pseuerāt ab initio creature. Latet enim eos h̄ volētes q̄ celi erāt prius et terra de aqua ⁊ p aquā ꝯsistēs dei vbo p que ille tūc mūdus aqua inundat⁹ perijt. Celi aūt qui nūc sūt et terra eodē verbo repositi sunt igni seruati in die iudicij: pditiōis īpiorū hoīm. Unum vero hoc nō lateat vos charissimi: q2 vnus dies apud dn̄m sic mille anni. et mille anni sicut dies vn⁹. Nō tardat dn̄s pmissionē suā sicut quidam existimāt: sed patiēter agit ppt vos nolēs aliquos perire sꝫ oēs ad pniam reuerti. Adueniet aūt dies dn̄i vt fur: in q̄ celi magno īpetu trāsient: elemēta vero calore soluent: terra aūt ⁊ que in ipa sūt opa. exurent: Cū igit hec oīa dissoluēda sint quales oportet vos esse in sanct⁹ cōuersatiōib⁹ ⁊ pietatib⁹ expectātes ⁊ ppe rantes in aduentū diei dn̄i: p quem celi ardētes solueut ⁊ elemēta ignis ardore tabescēt? Nouos vero celos ⁊ nouā terram et pmissa ipius expectamus in quibus iusticia habitat. Propter qd charissimi hec expectantes. satagite īmaculati et inuiolati ei inueniri in pace ⁊ dn̄i nr̄i iesu christi longanimitatē salutē arbitramini. sicut et charissimus frater noster paulus sm datā sibi sapiētiā scripsit vobis. sicut et in oīb⁹ epl'is. loquens in eis de his in quib⁹ sunt quedā difficilia ītellectu. que indocti et instabiles deprauāt sicut et ceteras scripturas ad suā ipoꝝ pditionē. Uos igitur: fratres prescientes custodite ne insipientiuz errore traducti excidatis a propria firmitate. Crescite vero in gratia et in cognitione dn̄i nostri et saluatoris iesu christi. Ipi gloria et nūc et in diē eternitatis. Amen.

Explicit epistola beatri Petri apostoli secunda. Incipit argumentum in epistolam beati iohannis a postoli primam.

Rationez verbi et q̄ de⁹ ipe sit charitas manifestat. et susurrones fratrū: nec deum scire. nec pios fieri posse. eo vsq̄ dissertat vt esse comprobet homicidas. eo q̄ odium sit interfectionis occasio.

Etplicit argumentū.

Esa. 28. Hier. 48.

Timo. 4. a. Timo. 3. a.

i. Thessal. 5. a. Apoc. 3. a.

Esa. 65. ⁊. 66. Apoc. 21. a.

Incipit epistola beati Johannis apostoli prima. Capitulum I

A Quod fuit ab initio · quod audiuim⁹ quod vidimus oculis nostris qđ psperim⁹ · et manus nře ꝓtrectauerūt de verbo vite: et vita manifestata est · vidimus ⁊ testamur ⁊ annūciam⁹ vob vitaz eternā q̄ erat apud patrē · ⁊ apparuit nobis. B Quod vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ annūciamus vobis · vt et vos societatem habeatis nobiscū et societas nra sit cū pre et cū filio eius iesu christo. Joh. 16. f. C Et hec scribimus vobis / vt gaudeatis ⁊ gaudeū vestrū sit plenū. Et hec ē annūciatio quaz audiuim⁹ ab eo ⁊ annūciam⁹ vobis: qm̄ deus lux ē · ⁊ tenebre in eo nō sūt vlle. Si dixerim⁹ qm̄ societatē habem⁹ cū eo · et in tenebris ambulam⁹: mētimur ⁊ veritatē nō facimus. D Si aūt in luce ambulamus sic et ipe ē in luce societatē habemus ad inuicē / ⁊ sanguis iesu christi filij eius emūdat nos ab oī peccato. Hob. 9. b. Apoc. 1. b: Si dixerim⁹ qm̄ peccatū nō habemus · ipi nos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est. Si ꝓfitemur pctā nra fidelis ē ⁊ iust⁹ vt remittat nobis pctā nra · ⁊ emūdat nos ab oī iniquitate. Si dixerimus qm̄ nō peccauimus: mendacē facimus eum · ⁊ verbū eius nō est in nobis. II

A Filioli mei · hec scribo vob vt nō peccetis. Sz et si qs peccauerit aduocatū habem⁹ apud prem iesum christū iustū. Et ipe ē ꝓpitiatio ꝓ pctis nris: nō ꝓ nostris aūt tm̄ sz etiā ꝓ totius mūdi. Et in hoc scim⁹ qm̄ cognouimus eū: si mādata eius obseruamus / Qui dicit se nosse eū · ⁊ mandata eius nō custodit: mēdax est · ⁊ in h̄ vitas nō ē Qui aūt seruat verbū ei⁹ · vere in h̄ charitas dei pfecta ē. Jn hoc scimus qm̄ in ipo sumus. Qui dicit se in christo manere: debet sicut ille ambulauit ⁊ ipe ambulare. B Charissimi · nō mādatū nouū scribo vob: sz mādatū vetus qđ habuistis ab initio. Mādatū vet⁹ ē · verbuz qđ audistis Iterū mandatū nouū scribo vobis · qđ verū est ⁊ in ipo et in vobis: qz tenebre trā sierūt ⁊ verū lumē iā lucet / Qui dicit se in luce ee · ⁊ frēm suū odit: in tenebris ē vsq̄ adhuc. Joh. 13. B Qui diligit frēm suū: in lumine manet · ⁊ scandalū in eo nō ē / Qui āt odit frēm suū: in tenebris ē · ⁊ in tenebris ambulat · et nescit q̄ eat: qz tenebre obcecauerūt oculos ei⁹. j. 4. D Scribo vobis filioli qm̄ remittunt vobis pctā ꝓpter nomē eius. j. 3. C Scribo vobis pres · qm̄ cognouistis eū q̄ ab initio ē. Scribo vobis adolescētes: qm̄ vicistis malignū. Scribo vobis infantes: qm̄ cognouistis prem. Scribo vobis iuuenes: qm̄ fortes estis · ⁊ verbū dei manet in vobis · ⁊ vicistis malignū Nolite diligere mūdū · neq̄ ea q̄ in mūdo sūt. Si qs diligit mūdū: nō ē charitas pris in eo. Qm̄ oe qđ ē in mūdo ꝓcupiscētia carnis ē ⁊ ꝓcupia oculoz · ⁊ superbia vite q̄ nō est ex pre sz ex mūdo est. C Et mūdus trāsit ⁊ ꝓcupia eius. Qui aūt facit voluntatē dei: manet in eternum. Filioli nouissima hora ē. Et sicut audistis quia antichristus venit: nūc antichristi multi facti sūt. Vnde scimus qz nouissima hora ē Ex nobis ꝓdierūt: sz nō erant ex nobis Nā si fuissent ex nobis pmānissent vtiq̄ nobiscū. Sz vt manifesti sint: qm̄ non sūt oēs ex nobis. D Sz vos vnctionē habetis a sco · ⁊ nostis oia. Nō scripsi vobis quasi ignorātibz veritatē: sz q̄si scientibz eā ⁊ qm̄ oe mēdaciū ex veritate nō ē Quis est mendax nisi is q̄ negat quoniā iesus nō ē christus? Hic ē antichrist⁹ q̄ negat prem ⁊ filiū. Jo. 13. Jo. 4. D Jo. 4. D: Jo. 13. B Jo. 4. D Jo. 3. C Jo. 4. D Jo. 4. D Jo. 4. D

cõfundamur ab eo in aduẽtu eĩ⁹. Si scitis qm̃ iustus ẽ: scitote qm̃ te ois qui facit iustic̃ã: ex ipo natus est. III

Videte qualẽ charitatẽ dedit nobis pater: vt filij dei noiemur ⁊ sim⁹. Propter hoc mũd⁹ nõ nouit nos: qz nõ nouit eũ. Charissimi nũc filij dei sum⁹: ⁊ nõdũ apparuit q̃d erim⁹. Scim⁹ qm̃ cũ apparuerit: similes ei erimus: quoniã videbimus eũ sicuti ẽ. Et ois q̃ hẽt hãc spem in eo: sc̃ificat se sicut et ille sanct⁹ ẽ. Ois q̃ facit peccatũ: ⁊ iniquitatẽ facit. Et peccatũ est iniq̃tas. Et scitis qz ille apparuit vt peccata tolleret et peccatũ in eo nõ est. Ois q̃ in eo manet nõ peccat. Et ois q̃ peccat nõ vidit eum nec cognouit eũ. Filioli nemo vos seducat. Qui facit iustic̃ã iust⁹ ẽ: sicut et ille iustus est. Qui facit peccatũ ex diabolo ẽ qm̃ ab initio diabol⁹ peccat. In hoc apparuit filius dei: vt dissoluat opera diaboli. Ois qui nat⁹ ẽ ex deo peccatum nõ facit quoniã semẽ ipius in eo manet: ⁊ nõ potest peccare: quoniã ex deo nat⁹ ẽ. In hoc manifesti sunt filij dei ⁊ filij diaboli. Ois qui nõ ẽ iust⁹ nõ est ex deo: ⁊ qui nõ diligit frẽm suũ. Quoniã hec ẽ annũciatio quã audistis ab initio vt diligatis alter utruz. Nõ sicut cayn q̃ ex maligno erat: et occidit fratrẽ suũ. Et ꝓpter quid occidit eũ? Qm̃ opa ei⁹ maligna erãt: fratr̃ aũt ei⁹ iusta. Nolite mirari frẽs si odit vos mũdus. Nos scimus qm̃ trãslati sumus de morte ad vitã: quoniã diligim⁹ frẽs. Qui non diligit: manet in morte. Ois q̃ odit fratrẽ suũ: homicida est. Et scitis quoniã ois homicida nõ hẽt vitaz eternã in se manẽtem. In hoc cognouimus charitatẽ dei: quoniã ille aiaz suã p nob⁹ posuit: ⁊ nos debem⁹ p frib⁹ aias ponere. Qui habuerit substãtiã huj⁹ mũdi: ⁊ viderit fratrẽ suũ necesse hẽe: ⁊ clauserit viscera sua ab eo: q̃o charitas dei manet in eo? Filioli mei: nõ diligamus verbo neq; lingua: sz ope ⁊ veritate. In hoc cognoscim⁹ qm̃ ex veritate sum⁹: ⁊ in cõspectu ei⁹ suadebimus corda nr̃a. Qm̃ si reprehenderit nos cor nostrũ: maior est deus corde nostro: et nouit omnia. Charissimi si cor nr̃m nõ reprehenderit nos: fiduciã habemus ad deũ: et quicquid petierimus accipiemus ab eo quoniã mandata eius custodimus: et ea que sũt placita coram eo facim⁹. Et hec est mandatũ ei⁹ vt credam⁹ in nomine filij ei⁹ ihesu christi: ⁊ diligam⁹ alterutrũ sicut dedit mandatũ nobis. Et q̃ seruat mãdata ei⁹ in illo manet: ⁊ ipe in eo. Et in hoc scimus qm̃ manet in nob⁹ de spũ quẽ dedit nobis. IIII

Charissimi nolite oi spũi credere: sz probate spũs si ex deo sint qm̃ multi pseudo ꝓphete exierũt in mundum. In hoc cognoscit spũs dei. Ois spũs q̃ confitet ihesũ christũ in carne venisse: ex deo est. Et ois spũs q̃ solũit ihesũ ex deo nõ est: ⁊ hic ẽ antichrist⁹ de q̃ audistis quoniã venit: ⁊ nũc iam in mũdo ẽ. Vos ex deo estis filioli: ⁊ vicistis eum quoniã maior ẽ qui in vobis est: q̃z q̃ in mũdo. ipi de mũdo sũt: ideo de mũdo loquunt: ⁊ mũdus eos audit. Nos ex deo sumus. Qui nouit deũ audit nos q̃ nõ est ex deo nõ audit nos. In hoc cognoscimus spũm veritatis ⁊ spũm errorꝭ. Charissimi diligam⁹ nos inuicẽ: qz charitas ex deo est. Et ois qui diligit: ex deo nat⁹ est: et cognoscit deũ. Qui nõ diligit: nõ nouit deũ: qm̃ de⁹ charitas ẽ. In hoc apparuit charitas dei in nobis: quoniã filium suum vnigenitũ misit deus in mundum vt viuamus p eum. In hoc est charitas: nõ quasi nos dilexerim⁹ deum: sed quoniã ipe prior dilexit nos et misit filium suũ ꝓpitiationẽ pro peccatis nostris. Charissimi si deus dilexit nos: ⁊ nos debem⁹ alterutrũ diligere. Deũ nemo vidit vnq̃. Si diligamus inuicem: de⁹ in nobis manet et charitas eius in nobis perfecta est. In hoc cognoscim⁹ quoniã in eo manemus ⁊ ipe in nobis: quoniã de spũ sancto suo dedit nobis. Et nos vidim⁹ et testificamur: quoniã pater misit filiũ suũ saluatorẽ mũdi. Quisq̃s ꝓfess⁹ fuerit qm̃ ihesus est filius dei: deus in eo manet: et ipe in deo. Et nos cognouim⁹ ⁊ credidim⁹ charitati quã habet de⁹ in nobis

Joh⁹ 16 f.
Joh⁹ 15 c. j 4 c.
A
Joh⁹ 8 f.
s i a Joh⁹ 8 f.
B
Joh⁹ 3 c.
C
i Cor 4 d
Eph⁹ 5 a
Phil⁹ 3 c
i Thessal 4 b
Joh⁹ 13 g
Joh⁹ 7 f
Joh⁹ 3 f

D Deus charitas est: et qui manet in charitate in deo manet: et deus in eo. In hꝫ pfecta ē charitas dei nobiscū: vt fiduciaz habeamus in die iudicij: qz sicut ille est et nos sum⁹ in hoc mūdo. Timor non est in charitate: sz pfecta charitas foras mittit timorē: qm timor pnā hēt. Qui aūt timet nō est pfect⁹ in charitate. Nos ergo diligamus deū: qm deus prior dilexit nos. S.2.q. S.2.b. Si qs dixerit: qm diligo deū et fratrē suū odierit: mēdax est. Qui enim nō diligit fratrē suū quē videt: deū quē nō videt qūo pōt diligere? Et hoc mādatuz habemus a deo: vt qui diligit deū diligat et fratrem suum. Jo.iz.g.i.Cor 4.d. Eph.5.a. Phil.3.c. i.Thessal.4.h.

A V Omnis q̄ credit qm iesus ē christus: ex deo natus est. Et omnis qui diligit euz qui genuit: diligit et eum qui natus est ex eo. In hoc cognoscim⁹ qm diligim⁹ natos dei cum deū diligamus: et mādata eius faciam⁹. Hec enī est charitas dei vt mādata eius

B custodiamus: ⁊ mādata eius grauia nō sunt. i.Cor.15.d. Quoniā omne qđ natū est ex deo vincit mūdū: et hec ē victoria que vincit mūdū: fides nostra. Quis est autē q̄ vincit mundū: nisi qui credit qm iesus est filius dei? Hic ē qui venit p aquā et sangui nē iesus christus. Nō in aqua solum: sed in aqua et sanguine. Et spūs ē qui testificatur: qm christus est veritas. Qm tres sunt qui testimoniū dant in celo: pater: verbū ⁊ spūssanct⁹: et hi tres vnū sunt. Et tres sūt qui testimonium dant in terra: spūs: a qua et sanguis: et hi tres vnū sūt. Si testimoniū hoium

C accipim⁹: testimoniū dei maius ē. Qm hoc est testimoniū dei qđ maius ē: qm testificatus ē de filio suo. Qui credit in filiū dei: hēt testimoniū dei in se. Qui nō credit filio: mendacē facit eū qz non credit in testimoniū qđ testificatus ē deus de filio suo. Et hoc ē testimoniū qm vitā eternā dedit nobis de⁹: ⁊ hec vita in filio ei⁹ ē. Qui hēt filiū dei: hēt vitā: q̄ nō hēt filiū dei: vitā nō hēt. Hec scribo vob vt sciatis qm vitā habetis eternā: q̄ creditis in nomīe filij dei. Et hec est fiducia Joh.3.f. quā habemus ad deū: qz quodcūq; petierimus sm volūtatez eius audit nos. Et scimus: quia audit nos: quicquid petierimus. Scimus: qm habem⁹ petitiones quas postulamus ab eo. Qui scit frēm suum peccare peccatū non ad mortē: petat et dabit ei vita peccāti nō ad mortē. Est peccatū ad mortē: ñ pro illo dico vt roget qs. Omnis iniquitas peccatū est et est peccatū ad mortem. Scimus qz oīs qui natus est ex deo nō peccat: sed generatio dei conseruat eum: et malignus non tanget eum. Scimus: qm ex deo sumus: et mūdus totus in maligno positus est. Et scimus: quoniā filius dei venit et dedit nobis sensum: vt cognoscamus deum verum: ⁊ simus in vero filio eius. Hic est verus deus et vita eterna. Filioli: custodite vos a simulacris.

Explicit epistola beati iohannis apostoli prima. Incipit argumentum in epistolam eiusdem secundam.

V Nscz adeo ad sanctā feminam scribit: vt eādē dñam nō dubitet līis apellare: eiusdēcz filijs testimoniū q̄ ambulēt in veritate phibet.

Explicit argumentū. Incipit epla beati Johannis apli secunda. Capitulū I

A S Enior: electe dñe et natis eius quos ego diligo in veritate: et nō ego solus: sed ⁊ omnes qui cognouerūt veritatē p̄pter veritatē q̄ pmanet in vob: ⁊ vobiscū erit in eternū. Sit vobiscū gra misericordia pax a deo pre: et a christo iesu filio patris in veritate ⁊ charitate. Gauisus sum valde: qm inueni de filijs tuis ambulātes in veritate: sic mandatū accepim⁹ a pre. Et nūc rogo te dña nō tanqz mādatū nouū scribēs tibi: sed quod habuimus ab initio vt diligam⁹ alterutrū. Et hec est charitas vt ambulem⁹ sm mādata ei⁹. Hoc enī est mādatū: vt quēadmodum audistis ab initio in eo ambuletis: qm multi seductores

exierunt in mundū qui nō ꝯfitent̄ iesuz christū venisse in carnē. Hic est seductor ⁊ antichristus. Videte vosmetipos ne ꝑdatis q̄ opati estis: sed vt mercedem plenā accipiatis. Omis q̄ recedit ⁊ nō ꝑmanet ī doctrina christi. deū nō habet. Qui ꝑmanet in doctrina: hic prēm ⁊ filiū habet. Si quis venit ad vos ⁊ hanc doctrinam nō affert: nolite recipe eū in domū nec aue ei dixeritis. Qui eī dicit illi aue: cōmunicat opibꝫ eiꝰ malignis. Ecce p̄dixi vobis vt in die dñi nō cōfundamini. Plura habens vobis scribere: nolui per cartham ⁊ attramentū. Spero eniz me futurum apud vos. ⁊ os ad os loqui/ vt gaudium vestrum plenū sit. Salutant te filij sororis tue electe.

Explicit epl'a btī Johānis apl'i secunda
Incipit argumētū ī epl'az eiusdē tertiā.

Gaiuz pietatꝫ cā extollit atq; vt in ipsa pietate maneat exhortatur: diotrepem impietatis ⁊ suꝑbie causa obiurgat: demetrio aūt bonū testimonium ꝑhibet cū fratribꝫ vniuersis.

Explicit argumentū. Incipit epl'a beati Johannis apostoli tertia. Capitulū I

Senior: gaio charissimo quem ego diligo in veritate. Charissime. de oībus orationē facio ꝓspere te ingredi ⁊ valere sicut prospere agit anīa tua. Gauisus sum valde venientibꝫ fratribus ⁊ testimoniū ꝑhibentibꝫ veritati tue: sicut tu in veritate ambulas. Maiorem hoꝝ nō habeo gr̄am: q̄ꝫ vt audiā filios meos in veritate ambulare. Charissime. fideliter facis quicq̄d oparis in frēs ⁊ hoc in ꝑegrinos qui testimoniū reddiderūt charitati tue in conspectu ecclesie: quos bñfacies deducēs digne deo. Pro noīe enī eius profecti sunt: nihil accipiētes a gentilibꝫ. Nos ergo debemꝰ suscipere huiusmodi. vt cooꝑatores simus veritatis. Scripsissem forsitan eccl'ie: sed is qui amat primatuz gerere in eis diotrepes nō recipit nos. Propter hoc si venero cōmoneam eiꝰ opa q̄ facit: verbis malignis garriens in nos. Et q̄si nō ei ista sufficiant. neq; ipse suscipit fratres. ⁊ eos qui suscipiūt prohibet ⁊ de ecclesia eijcit. Charissime. noli imitari malum: sed qd̄ bonū est. Qui bene facit. ex deo est. q̄ male facit nō videt deū. Demetrio testimoniū redditur ab oībus ⁊ ab ipsa veritate sed ⁊ nos testimoniū ꝑhibemus. ⁊ nosti qm̄ testimoniū nostrū veruz est. Multa habui tibi scribere. sed nolui ꝑ attramētum ⁊ calamum scribere tibi. Spero autem protinꝰ te videre: ⁊ os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta tu amicos nominatim.

Explicit epl'a beati Johānis apl'i tertia.
Incipit argumētū ī epl'az btī Jude apl'i

Iudas apostolus. frēs de corruptoribꝫ vie veritatꝫ ita informat vt illicitū esse dissertet de subiugo semel erutos seruitutis denuo operā suam officijs nouare seruilibus.

Explicit argumentum. Incipit epistola beati iude apostoli. Capitulū I

Iudas iesu christi seruus. frater autē iacobi. his q̄ sūt in deo pr̄e dilectis. et christo iesu ꝯseruatis ⁊ vocatis. Misericordia vobis. ⁊ pax ⁊ charitas adimpleatur. Charissimi. omnē sollicitudinez faciens scribendi vobis de cōmuni vestra salute necesse habui scribere vobis deꝑcans supercertari semel tradite scīs fidei. Subintroierunt enī quidā hoīes qui olim p̄scripti sunt in hoc iudiciuz impij dñi nr̄i gratiā transferētes in luxuriā ⁊ solū dñatorem ⁊ dñm nr̄m iesum christū negantes. Cōmonere aūt vos volo scientes se

mel omnia: quoniã ieſus populũ de terra egypti ſaluans. ſecũdo eos qui nõ crediderunt pdidit. Angelos vero qui non ſeruauerũt ſuum principatũ: ſed dereliquerũt ſuũ domicilĩ: in iudiciũ magni dei vinculis eternis ſub caligine refuauit. Sicut ſodoma ⁊ gomorra et finitime ciuitates ſili modo erfornicate. ⁊ abeuntes poſt carnẽ alterã: facti ſunt exemplum ignis eterni penã ſuſtinẽtes. Similiter ⁊ hi carnẽ quidẽ maculant. dñationem autẽ ſpernũt. maieſtatem autem blaſphemant. Cũ michael archangelus cũ diabolo diſputans altercaret de moyſi corpe/nõ eſt auſus iudiciũ iferre blaſphemie. ſed dixit: Imperet tibi deus. Hi autẽ quecũq; quidem ignorant blaſphemant: q̃cunq; aũt naturaliter tanq; muta animalia norunt: in his corrumpunt. Ve illis q̃ in via cayn abierunt: ⁊ errore baalam mercede effuſi ſunt. ⁊ in cõtradictione chore abierũt. Hi ſunt in epulis ſuis macule cõuiuantes. ſine timore. ſemetipſos paſcentes. nubes ſine aqua q̃ a ventis circũferuntur. arbores autũnales infructuoſe. bis mortue. eradicate. fluctus feri maris. deſpumãtes ſuas cõfuſiones: ſidera errantia. quib; pcella tenebrarũ ſeruata eſt in eternuz. Prophetauit autẽ et de his ſeptimus ab adam enoch dicens/ Ecce venit dñs in ſanctis milibus ſuis facere iudiciũ cõtra omnes ⁊ arguere omẽs impios de omnib; operibus impietatis eorũ quib; impie egerunt. ⁊ de omnib; duris que locuti ſunt contra deum peccatores impij. Hi ſunt murmuratores queruloſi. ſm de ſideria ſua ambulantes ⁊ os eorũ loquitur ſuperbiam: mirantes pſonas queſtus cauſa. Vos autem chariſſimi memores eſtote verborũ que predicta ſunt ab apoſtolis domini noſtri ieſu chriſti. qui dicebant vobis/ Quoniã in nouiſſimis temporibus veniẽt illuſores ſm de ſideria ſua ambulantes in impietatib;. Hi ſunt qui ſegregant ſemetipſos: animales: ſpũm nõ habentes. Vos aũt chariſſimi ſuperedificantes voſmetipos ſanctiſſime nre fidei: in ſpiritu ſancto orantes. voſmetipos in dilectione dei ſeruate: expectantes miſericordiã dñi nri ieſu chriſti in vitã eternã: Et hos quidẽ arguite iudicatos. illos vero ſalutate de igne rapiẽtes. Aliis autez miſeremini i timore. odiẽtes ⁊ eaz q̃ carnalis eſt maculatã tunicã. Ei aũt qui potens eſt vos ꝓſeruare ſine pctõ. ⁊ ſtituere añ cõſpectũ gle ſue immaculatos i exultatione. in aduẽtu dñi nri ieſu chriſti: ſoli deo ſaluatori noſtro. p ieſum chriſtũ dñm nrm gloria ⁊ magnificentia. imperium ⁊ poteſtas ante omia ſecula. ⁊ nũc ⁊ in omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Zach. 3. Eccle. 21.

L

2. Pe. 2. d.

Eſa. 3. Mat 24. d. Apoc. 1. b.

D

1. Timoth. 4. a. 2. Timoth. 3. a. 2. Pe. 3. a.

Explicit epla bti Jude apli. Incipit prologus i apocalypſim bti Johannis apli

OMnes qui pie volũt viuere in chriſto: ſicut ait apls: ꝓſecutionẽ patiẽtur. iuxta illud: Fili accedens ad ſeruitutẽ dei: ſta in timore. ⁊ prepara aiaz tuã ad temptationem. Temptatio nanq; eſt vita hois ſup terrã. Ne aũt fideles deficiant in his: cõſolatur eos dñs atq; cõfirmat dicens: Ego vobiſcuz ſum vſq; ad conſummationẽ ſeculi. et nolite timere puſillus grex. Propterea videns de⁹ pater tribulatiões quas paſſura erat eccleſia ab apls fundata ſupra petrã chriſtuz vt minus timeaẽ. diſpoſuit vna cuz filio ⁊ ſpũſancto eas reuelare. Reuelauit aũt tota trinitas chriſto ſm humanitatem Chriſtus vero iohanni p angelum. Johannes eccleſie. de q̃ reuelatiõe hunc librum cõpoſuit. Unde ⁊ liber iſte apocalypſis dicit. id eſt reuelatio: qz hic cõtinentur que deus reuelauit iohanni ⁊ iohannes eccleſie q̃nta ſcilicet eccleſia paſſa ſit in tempore primitiuo. ⁊ nũc patiaẽ. ⁊ nouiſſime temporibus antichriſti: paſſura ſit quãdo tãta erit tribulatio vt ſi fieri poſſet etiam moueanẽ electi. Et que p his ⁊ nũc ⁊ in futuro premia ſit ſuſceptura. vt quos denunciata ſupplicia terrent. p miſſa premia letificẽt. Ideo iſte liber in/

ter reliquas scripturas noui testamenti
ꝓphetie noīe censeť que alijs est excellen
tior ꝓphetis. Sicut enī nouū testamen/
tū prestat veteri·euangeliū legi·ita hec ꝓ
phetia ꝓphetijs veter̄ testam̄ti: qꝛ de chri
sto ⁊ eccl̄ia magna ex ꝑte iam adimpleta
sacramēta denūciat. Vel etiā ideo: qꝛ cū
alijs vnipharia: isti tripharia data est ꝓ/
phetia simul·scz ꝑterito ⁊ presenti ⁊ futu
ro. Ad cui⁹ ꝯfirmandā autoritatē occur
rit iam autoritas mittētis deferētis ⁊ ac
cipientis. Mittentis·s·trinitatis· ⁊ defe
rentis·s·angeli·⁊ accipiētis·s·iohannis
Cū aūt iohāni hec in visione fuerūt re/
uelata·⁊ sint tria genera visionuz·sub q̄
genere cōtineať videndū est. Visio eniz
alia corꝑalis·qñ videlicet corꝑalib⁹ ocul̄
aliquid videm⁹. Alia spūalis seu imagi/
naria cū videlicet dormiētes vel vigilā/
tes imagines reꝝ cernim⁹ quib⁹ aliquid
significať·sic̄ vidit pharao spicas ⁊ moy/
ses rubū ardere: ille dormiens·iste vigi/
lans. Alia intellectualis· qñ videlicz spi
rituscō reuelante intellectui mētis veri/
tate mysteriorū sicut est capim⁹·quō vi/
dit iohannes q̄ in hoc libro referuntur.
Nō enī figuras tm̄ spū vidit: sed ⁊ eaꝝ si
gnificata mēte intellexit. Vidit aūt iohā
nes ⁊ scripsit in pathmos insula relega/
tus a domitiano ī exilio principe impijs/
simo·hac eū ad scribenduz cōpellente cā
qꝛ dū exul teneret̄ a domitiano in path/
mos insula ī ecclesijs quib⁹ ꝑerat multa
pullularūt atqꝫ inoleuerūt vitia atqꝫ di
uerse hereses. Erant enī quidaz heretici
ibi dicētes christū nō fuisse añ mariā·qꝛ
tꝑaliter de ea nat⁹ erat·q̄s iohānes ī prī/
cipio euāgelij sui redarguit dicens. In
principio erat verbū. Et ī hoc libro cū di
cit·alpha ⁊ o·i·principium ⁊ finis. Dice
bant etiā quidā ecclesiā pondere tribula
tionū ante finē seculi desiturā·⁊ ꝑ labore
nō premiū eternū suscepturā. Hoꝝ ḡ er
rores volens destruere iohannes: oñdit
christū principiū esse ⁊ finem. Vñ esaias
Ante me nō est format⁹ de⁹·⁊ post me ñ
erit. Et ecclesiā ꝑ exercitiū tribulationū
nō desinere·sed ꝓficere. et ꝑ his brauiuz
eternū recipere. Scribit aūt iohānes se
ptem eccl̄ijs asie·⁊ eaꝝ septē ep̄is de p̄di
ctis instruens: ⁊ ī eis ꝑ eā totā generalē
eccl̄iam docēs. Est itaqꝫ materia iohānis
in hoc ope stat⁹ specialiť asiane eccl̄ie: nec
nō ⁊ toti⁹ videlicz q̄ in p̄nti patiať·⁊ ī fu
turo receptura sit. Intētio vero eius ē
monere ad patiētiā q̄ ꝯuāda est. Cum qꝛ
breuis labor·tū qꝛ p̄miū magnū. Mod⁹
tractandi talis: primo p̄mittit prologuz
⁊ salutationē: vbi reddit auditores beni/
gnos ⁊ attentos·q̄ p̄misso accedit ad nar
rationē. Ante narrationē vero ostendit
christū esse ab eterno sine p̄cipio ⁊ fine
Inducens ip̄m loquentē: Ego sum al/
pha ⁊ o·i·principiū ⁊ finis. Postea acce
dens ad narrationē distinguit septem vi
siones: quib⁹ termīatis iste liber cōsum/
matur Premittit aūt ꝓlogū dicēs: Apo
calypsis iesu christi·subaudis hic ē·sic̄ ī
alijs: visio esaie hec ē·⁊ parabole salomo/
nis sunt hec.

Itez ali⁹ prologus in Apocalypsim.

Iohannes apl̄s et euāgelista
a christo elect⁹ atqꝫ dilectus·
in tāto amore dilectiōis vbe/
rior habit⁹ est·vt ī cena supra
pectus ei⁹ recūberet·⁊ ad crucē astanti so
li mr̄em ꝓpriā cōmēdasset·vt quē nube/
re volētem ad amplexū virginitat̄ asci/
uerat·ip̄i etiā custodiēdā virginē tradi/
disset. Hic itaqꝫ cū ꝓpter verbū dei et te/
stimoniū iesu christi in pathmos insulā
sortiret̄ exiliū·illic ab eodē apocalypsis ꝑ
ostensa describit̄: vt sicut in principio ca
nonis·id ē libri geneseos·incorruptibile
principiū p̄notať: ita etiaz incorruptibil̄
finis ꝑ virginē in apocalypsi redderetur
dicētis: Ego sum alpha ⁊ o·initiū ⁊ finis
Hic est iohannes·q̄ sciens suꝑuenisse si
bi diē egressiōis de corꝑe: ꝯuocat̄ ī ephe/
so discipulis descēdit in defossum sepul
ture sue locuz: orōneqꝫ cōpleta reddidit
spm̄·tā a dolore mortis fact⁹ extrane⁹ q̄ꝫ
a corruptiōe carnis noscit̄ alien⁹. Cuius
tñ scripture dispositio vel libri ordinatio
ideo a nobis ꝑ singula nō exponitur: vt

nescientibus inquirendi desideriuz col/
locetur. ⁊ querētibus laboris fructus et
deo magisterij doctrina seruetur.

Explicit prologus. Incipit argumentū

Apocalypsis Johannis tot ha
bet sacramenta quot verba. Pa/
rum dixi. et pro merito volumi
nis laus om̄is inferior est. In verb̄ sin/
gulis multiplices latent intelligentie.

Explicit argumentū. Incipit liber apo/
calypsis bti Johānis apl'i. Capl'm I

A Apocalypsis
iesu christi quam dedit
illi deus palā facere ser/
uis suis que oportet fie
ri cito: et sig̃ficauit mit/
tens ꝑ angelum suum
seruo suo iohanni qui testimoniū perhi
buit verbo dei: et testimoniuz iesu christi
quecūqz vidit. Beatus qui legit ⁊ audit
verba ꝓphetie hui⁹: et ſuat ea q̄ in ea scri
pta sunt. Tempus enī prope est. Johan
B nes septem ecclesijs q̄ sunt in asia. Gra
tia vobis ⁊ pax ab eo qui est ⁊ qui erat et
qui ventur⁹ est: et a septē spiritib⁹ qui in
cōspectu throni ei⁹ sunt. ⁊ a iesu christo
qui est testis fidelis primogenit⁹ mortu
Heb. 9. b. orū ⁊ prīceps regū terre // qui dilexit nos
i. Joh. i. d. et lauit nos a pēccatis nr̄is in sanguine
suo. ⁊ fecit nos regnū et sacerdotes deo
et pr̄i suo. Ipsi gl'a et imperiū in secula
Esa. 3. Mt. 24. seculoꝝ. Amen // Ecce venit cū nubib⁹. et
d. Jude. i. c. videbit eū oīs oculus. et q̄ eū pupugerūt
Et plangent se sup̄ eū omēs trib⁹ terre
j. 22. c. etiā amen // Ego sum alpha ⁊ o. prīcipiū
et finis. dicit dn̄s de⁹ qui est et q̄ erat ⁊ q̄
venturus est omnipotēs. Ego iohānes
C frater vr̄ ⁊ particeps in tribulatiōe ⁊ re/
gno ⁊ patientia in iesu christo fui in in/
sula que appellat̄ pathmos ꝓpter verbuz
j. 4. a. dei et testimoniū iesu // Fui in spū in dn̄i/
ca die. Et audiui post me vocē magnam
tanq̄z tube dicentis. Qd̄ vides scribe ī li/
bro. et mitte septem ecclesijs q̄ue sunt ī
asia epheso ⁊ smyrne et pergamo et thi/
atyre et sardis et philadelphie et laodi/
tie. Et cōuersus sum vt viderē vocem q̄
loquebat̄ mecū. Et cōuersus vidi septez
candelabra aurea. et in medio septē can/
delabrorū aureoꝝ similez filio homīs ve/
stitum podere. et p̄cinctum ad māmillas
çona aurea. Caput autem eius ⁊ capilli
erāt candidi tanq̄z lana alba: et tanq̄z nix
// Et oculi ei⁹ velut flāma ignis: et pedes j. 2. e. et. 19. c.
eius similes aurichalco sicut in camino D
ardenti. Et vox illi⁹ tanq̄z vox aquaꝝ mlt/
tarum. ⁊ habebat ī dextera sua stellas se/
ptem // Et de ore eius gladi⁹ vtraqz par/ j. 19. c.
te acut⁹ exibat // et facies ei⁹ sicut sol lucz Mat. 17. a.
in virtute sua. Et cum vidissem eū: ceci/
di ad pedes ei⁹ tanq̄z mortu⁹. Et posuit
dexteram suā super me dicēs. Noli time/
re // Ego sum primus et nouissim⁹ et vi Esa. 44. j. 22. c.
uus: et fui mortuus: et ecce sum viuens
in secula secl'oꝝ: et habeo claues mortis Esa. 22. j. 3. b.
et inferni. Scribe ergo q̄ vidisti ⁊ q̄ sunt Job. 12.
et q̄ oportet fieri post hec. Sacramentuz
septem stellarū q̄s vidisti in dextera mea
et septem candelabra aurea: septez stelle
angeli sunt septē ecclesiarū: et cādelabra
septem: septem ecclesie sunt. II A

Et angelo ephesi ecclesie scribe:
Hec dicit qui tenet septem stel/
las in dextera sua qui ambulat ī
medio septem candelabrorū aureorum
Scio opera tua et laborem ⁊ patientiaz
tuam. ⁊ qz nō potes sustinere malos. Et
temptasti eos qui se dicunt apostolos es
se ⁊ non sunt: et inuenisti eos mēdaces.
Et patientiā habes: et sustinuisti ꝓpter
nomen meum: et non defecisti. Sed ha
beo aduersum te pauca. q̄ charitatē tuā
primaz reliquisti. Memor esto itaqz vn/
de exciderīs // ⁊ age penitētiā ⁊ prima ope/ j. 3. a.
ra fac. Sinautē: venio tibi ⁊ mouebo cā/
delabrum tuū de loco suo // nisi penitenti Luc. 13. a.
am egeris. Sz hoc habes. qz odisti facta
nicolaitarum: que ⁊ ego odi. Qui habet
aurem audiat: quid spiritus dicat eccle/
sijs. Vincenti dabo edere de ligno vite: B
quod est in paradiso dei mei. Et angelo

smyrne ecclesie scribe: Hec dicit primus
7 nouissimus: qui fuit mortuus 7 viuit.
Scio tribulationē tuā 7 pauptatez tuaz
sed diues es 7 blasphemaris ab his qui
se dicunt iudeos esse 7 nō sunt: sed sunt
synagoga sathane. Nihil horuz timeas q̄
passurus es. Ecce missurus est diabolus
aliquos ex vob̄ in carcerē vt temptemini
7 habebitis tribulationē diebꝰ decē Esto
fidelis vsq̄ ad mortē: 7 dabo tibi coronā
vite Qui habet aurē audiat: quid spiritꝰ
dicat ecclesijs // Qui vicerit nō ledetur a
morte secunda. Et angelo pergami eccle
sie scribe. Hec dicit qui habet rhomphā
ex vtraq̄ pte acutam. Scio vbi habitas
vbi sedes est sathane: 7 tenes nomē me
um 7 nō negasti fidem meā. Et in diebꝰ
illis antipas testis meꝰ fidelis qui occi
sus est apud vos: vbi sathanas habitat.
Sed habeo aduersus te pauca: q2 habes
illic tenētes doctrinam balaam qui doce
bat balac mittere scandalū coram filijs is
rael edere 7 fornicari: ita habes 7 tu tenē
tes doctrinā nicolaitarū. Similiter pe
nitentiā age: si quo minus. Veniam ti
bi cito 7 pugnabo cū illis in gladio oris
mei. Qui hz aurez audiat: quid spūs di
cat ecclesijs. Vincenti dabo mānā absco
ditū: 7 dabo illi calculū candidū. 7 in cal
culo nomen nouū scriptū: q̄ nemo scit
nisi qui accipit. Et angelo thiatyre eccle
sie scribe: Hec dicit filiꝰ dei // qui hz oculos
tanq̄ flāmam ignis 7 pedes eiꝰ similes
auricalco: Noui opera tua 7 fidē 7 cha
ritatem tuā 7 ministeriū 7 patientiaz tu
am: 7 opa tua nouissima plura prioribꝰ.
Sed habeo aduersus te pauca: q2 permit
tis mulierē hiezabel que se dicit ꝓphetē
docere: 7 seducere seruos meos: fornica
ri 7 manducare de idolotitis // Et dedi il
li tempus vt penitentiam ageret: 7 non
vult penitere a fornicatiōe sua. Ecce ego
mitto eam in lectū et qui mechant cuz
ea in tribulatiōe maxima erunt // nisi pe
nitentiam ab operibus suis egerint: 7 fi
lios eius interficiam in mortez: et scient
omnes ecclesie quia ego sum scrutans
renes 7 corda: 7 dabo vnicuiq̄ vestrū sm
opera sua. Vobis aūt dico 7 ceteris qui Actu.3.d.
thiatyre estis quicūq̄ nō habent doctri
nam hanc 7 qui nō cognouerūt altitudi
nem sathane quēadmodū dicūt: nō mit
tam sup̄ vos aliud pondus: tm̄ id q̄d ha
betis tenete donec veniam. Et qui vice
rit 7 custodierit vsq̄ in finē opa mea: da
bo illi ptātem sup̄ gentes // 7 reget eas in j.is.c.
virga ferrea 7 tanq̄z vas figuli cōfringē ps.2.
tur: sicut et ego accepi a patre meo: 7 da
bo illi stellaz matutinā. Qui habet aurez
audiat: quid spiritus dicat ecclesijs.

Et angelo ecclesie sardis III A
scribe. Hec dicit qui habet septez
spūs dei: 7 septem stellas. Scio
opera tua: quia nomē habes q̄ viuas: et
mortuus es. Esto vigilans: 7 confirma
cetera que moritura erant. Nō enim inue
nio opa tua plena coram deo meo. In mē
te ergo habe q̄liter eccepis 7 audieris et
serua: 7 penitentiā age // Si ergo nō vigi i.Thessal.5.a.
laueris veniam ad te tanq̄z fur 7 nescies 2.Pe.3.c.
qua hora veniam ad te. Sed habes pau
ca noīa in sardis qui nō inquinauerunt
vestimēta sua: 7 ambulabūt mecū in albis B
q2 digni sunt // Qui vicerit sic vestiet̄ ve s.2.b.
stimentis albis: 7 nō delebo nomen eius
de libro vite: 7 cōfitebor nomen eiꝰ coram
patre meo 7 coram angelis eiꝰ. Qui ha
bet aurē audiat: quid spūs dicat ecclesijs
Et angelo philadelphie ecclesie scribe.
Hec dicit scūs 7 verus qui habet clauez s.i.d. Esa.22.
dauid: qui aperit 7 nemo claudit: claudit Job.12.
7 nemo aperit. Scio opa tua: Ecce dedi
coram te ostiū aptuz q̄ nemo pōt clau
dere: q2 modicam habes virtutē: 7 serua
sti verbū meū 7 nō negasti nomē meuz
Ecce dabo de synagoga sathane q̄ dicūt
se iudeos esse 7 non sunt: sed mentiunt.
Ecce faciā illos vt venient 7 adorent an
te pedes tuos. 7 scient quia ego dilexi te
Quoniā seruasti verbū patiētie mee: et C
ego seruabo te ab hora temptatiōis q̄ ven
tura est in orbem vniuersum temptare
habitantes in terra. Ecce venio cito. Te
ne quod habes vt nemo accipiat coronā
tuam. Qui vicerit faciam illū columnā
in templo dei mei: 7 foras nō egredietur

amplius. Et scribam sup eum nomē dei
mei ⁊ nomen ciuitatis dei mei noue hie
rusalem. q̄ descendit de celo a deo meo: et
nomen meū nouū. Qui habet aurez au
diat: q̄d spūs dicat ecclesijs. Et anglo la
oditie ecclesie scribe. Hec dicit amen te/
stis fidelis ⁊ verus: qui est principiū cre/
D ature dei. Scio opa tua: qr neq; frigid⁹
es neq; calidus. vtinā frigidus esses aut
calidus: sed qr tepidus es. ⁊ nec frigidus
nec calidus. incipiam te euomere ex ore
meo: qr dicis q̄ diues sum ⁊ locupletat⁹
⁊ nullius egeo: ⁊ nescis qr tu es miser et
miserabilis. ⁊ paup ⁊ cec⁹ ⁊ nudus. Sua
deo tibi emere a me aurū ignitū ꝓbatuz
vt locuples fias: ⁊ vestimētis albis indu
aris. vt nō appareat ꝯfusio nuditatꝫ tue
⁊ collyrio inunge oculos tuos vt videas
Ego quos amo. arguo ⁊ castigo. Emula
re ergo: ⁊ penitentiā age. Ecce sto ad osti
um ⁊ pulso. Si quis audierit vocē meā
⁊ aperuerit mihi ianuā intrabo ad illum
⁊ cenabo cū illo: ⁊ ipe mecū. Qui vicerit
dabo ei sedere mecū in throno meo: sic ⁊
ego vici ⁊ sedi cuz patre meo in throno
eius. Qui habet aurem audiat: quid spi
ritus dicat ecclesijs. IIII
A Post hec vidi: ⁊ ecce ostiū apertū
in celo: ⁊ vox prima quaz audiui
tanq̄ tube loquētis mecū dicens: Ascen
de huc: ⁊ ostendā tibi q̄ oportet fieri cito
s. sic. / Post hec statim fui in spū. Ecce sedes
posita erat in celo ⁊ supra sedem sedens.
Et qui sedebat silis erat aspectui lapidis
B iaspidis ⁊ sardinis: ⁊ iris erat in circum/
itu sedis silis visioni smaragdine. Et in
circūitu sedis sedilia vigintiq̄ttuor: ⁊ su/
pra thronos vigintiq̄ttuor seniores sedē
tes circūamicti vestimētis albis. ⁊ in ca/
pitibꝫ eoꝝ coronas aureas. Et de throno
C ꝓcedebant fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua: ⁊
septem lampades ardētes añ thronuz q̄
sunt septē spūs dei. Et in cōspectu sedis
tanq̄ mare vitreū simile crystallo: et in
medio sedis ⁊ in circūitu sedis quattu/
or aīalia plena oculis añ ⁊ retro. Et aīal
primū simile leoni ⁊ secūdū simile vitu
lo: ⁊ tertiū aīal hn̄s faciem q̄si hoīs: ⁊ q̄r/
tum aīal simile aquile volanti. Et q̄ttu/
or aīalia singula eoꝝ habebāt alas senas
⁊ in circūitu et intus plena sunt oculis. D
Et requiē nō habebāt die ac nocte dicē/ Esa. 6.
tia / sanctus scūs scūs dn̄s de⁹ om̄ipotēs
qui erat ⁊ q̄ est ⁊ q̄ ventur⁹ est. Et cuz da/
rent illa aīalia glam ⁊ honorē ⁊ bn̄dictio
nem sedenti sup thronū viuenti ī secula
seculoꝝ: ꝓcedebant vigintiq̄ttuor senio/
res añ sedentē in throno ⁊ adorabāt vi/
uentē in secula seculoꝝ: ⁊ mittebāt coro/
nas suas añ thronū dicētes: Dignus es
dn̄e de⁹ nr̄ accipe glam ⁊ honorē ⁊ virtu/
tem: qr tu creasti oīa: ⁊ ꝓpter voluntatez
tuam erant ⁊ creata sunt. V
A Et vidi in dextera sedētis sup ra
thronū librū scriptū intus et fo
ris signatū sigillis septez. Et vi
di angelū fortem ⁊ p̄dicātez voce magna
Quis est dign⁹ aperire librū ⁊ soluere si
gnacula ei⁹: Et nemo poterat neq; ī celo
neq; in terra neq; subtus terraz aperire
librū: neq; respicere illuz. Et ego flebam
B multū: qm̄ nemo dign⁹ inuētus est ape/
rire librū: nec videre eū. Et vn⁹ de senio
ribꝫ dixit mihi. Ne fleueris. Ecce vicit
leo de tribu iuda radix dauid aperire li/
brum ⁊ soluere septē signacula eius. Et
vidi ⁊ ecce in medio throni et q̄ttuor aīa
lium ⁊ in medio senioꝝ agnū stantē tan
q̄ occisum hn̄tem cornua septē et ocu/
los septē: qui sunt septē spūs dei missi in
oēm terrā. Et venit: et accepit de dextera
sedentis in throno librū / Et cū aperuis/ j. 6. a.
C set librū. q̄ttuor aīalia ⁊ vigintiq̄ttuor se
niores ceciderūt corā agno hn̄tes singu
li citharas ⁊ phialas aureas plenas odo
ramentoꝝ que sunt orōes scōꝝ: et canta/
bant canticū nouuz dicentes: Dign⁹ es
dn̄e accipe librū et apire signacula eius j. 7. d.
/ q̄niā occisus es. ⁊ redemisti nos deo in
sanguine tuo ex om̄i tribu ⁊ lingua ⁊ po
pulo. et natione: et fecisti nos deo nr̄o re
gnum et sacerdotes ⁊ regnabim⁹ super
D terrā. Et vidi: et audiui vocem angeloꝝ
multorum in circumitu throni et aīali/
um et senioꝝ / et erat numerus eoꝝ mi/ Job. 25. Daniel. 7.
lia miliū dicentiuz voce magna / Dign⁹ Zach. 9.

est agnus qui occisus est accipe virtutez
⁊ diuinitatē ⁊ sapiam: et fortitudinē ⁊ ho
norem ⁊ gloriā et benedictiōem. Et om
nem creaturā que in celo est ⁊ sup terraz
et sub terra. ⁊ que sunt in mari ⁊ q̄ in eo.
om̄es audiui dicētes sedenti in throno
⁊ agno: Benedictio et honor ⁊ gl'a ⁊ pote
stas in secula seculoꝝ. Et q̄ttuor anīalia
dicebant amen. Et vigintiq̄ttuor senio
res ceciderūt in facies suas: ⁊ adoraue
rūt viuentē in secula seculoꝝ. VI

A Et vidi q̄ aperuisset agnus vnū
de septem sigillis: ⁊ audiui vnū
de quattor aīalib⁹ dicēs tanq̄z vo
cem tonitrui. Veni et vide. Et vidi: ⁊ ec
ce equus alb⁹. ⁊ qui sedebat sup illū ha
bebat arcuz. et data est ei corona: ⁊ exiuit
vincens vt vinceret. Et cū aperuisset si
gillum secundū audiui secundū animal
dicens: Veni ⁊ vide. Et exiuit ali⁹ equ⁹
rufus. et qui sedebat sup illū datuz est ei
vt sumeret pacē de terra. et vt inuicez se
interficiant et dat⁹ est ei gladius magn⁹
8.5.b. B // Et cū aperuisset sigillū tertium: audiui
tertiū anīal dicens. Veni ⁊ vide. Et ec
ce equus niger: et qui sedebat sup illuz
habebat staterā in manu sua. Et audiui
tanq̄z vocem in medio quattuor aīaliuz
dicentiū: Bilibris tritici denario vno: et
tres bilibres hordei denario vno: ⁊ vinū
et oleum ne leseris Et cū aperuisset sigil
lum quartū audiui vocē quarti aīalis di
centis: Veni ⁊ vide. Et ecce equus palli
dus: et qui sedebat sup eum nomen illi
mors: et infern⁹ sequebat̄ euz. Et data ē
illi ptās sup quattuor ptes terre. ⁊ inter
C ficere gladio fame ⁊ morte ⁊ bestijs terre
Et cū apernisset sigillū quintū: vidi sub
tus altare aīas interfectoꝝ ꝓpter verbuz
dei: et ꝓpter testimoniū q̄d habebant. Et
j.19.a. clamabant voce magna dicentes // Vsq̄z
quo dn̄e scūs et verus nō iudicas ⁊ non
vindicas sanguinē nostrū de his qui ha
bitant in terra: Et date sunt illis singu
le stole albe: et dictū est illis. vt requiesce
rent adhuc temp⁹ modicū donec cōple
antur cōserui eoꝝ et fratres eoꝝ qui in
terficiendi sunt sicut ⁊ illi. Et vidi cum
aperuisset sigillū sextuz // et ecce terremo Mat.27.f.
tus magn⁹ factus est. Et sol factus ē ni D
ger tanq̄z saccus cilicin⁹: et luna tota fa
cta est sicut sanguis: et stelle de celo ceci
derunt sup terrā sicut ficus emittit gros
sos suos cuz a vento magno mouet̄. Et
celū recessit sicut liber inuolut⁹: ⁊ omnis
mons ⁊ insule de locis suis mote sūt. Et
reges terre ⁊ principes ⁊ tribuni et diui
tes ⁊ fortes ⁊ oīs seruus ⁊ liber abscōde
runt se in spelūcis ⁊ in petris montium.
// ⁊ dicūt montib⁹ ⁊ petris cadite sup nos j.9.b. Esa.2.
⁊ abscōdite nos a facie sedentis sup thro Luc.23.e.
nū et ab ira agni: qm̄ venit dies magn⁹ Osee.10.
ire ipsoꝝ. Et q̄s poterit stare? VII

A Post hec vidi quattuor angelos
stantes sup q̄ttuor angulos ter
re. tenētes quattuor ventos ter
re ne flarent sup terram: neq̄z sup mare
neq̄z in vllam arborē. Et vidi alteꝝ ange
lumt ascendentē ab ortu solis hn̄tem si
gnum dei viui: et clamauit voce magna
quattuor angel' q̄b⁹ datū est nocere ter
re ⁊ mari dicens // Nolite nocere terre et j.9.a. Ezech.9.
mari neq̄z arborib⁹ quoadusq̄z signemus Exo.10.
seruos dei nr̄i in frontib⁹ eoꝝ. Et audiui B
numerū signatoꝝ: centū q̄dragintaquat j.19.a.
tor milia signati ex oī tribu filioꝝ israel.
Ex tribu iuda: duodecim milia signati.
Ex tribu ruben: duodecim milia signati
Ex tribu gad: duodeciz milia signati. Ex
tribu aser: duodecim milia signati. Ex
tribu neptalim: duodecim milia signati
Ex tribu manasse: duodeciz milia signa
ti. Ex tribu symeon: duodecim milia si
gnati. Ex tribu leui: duodecim milia si
gnati. Ex tribu ysachar: duodeciz milia C
signati Ex tribu çabulon: duodecim mi
lia signati. Ex tribu ioseph: duodeciz mi
lia signati. Ex tribu beniamin: duodeciz
milia signati. Post hec vidi turbam ma
gnam quaz dinūerare nemo poterat ex
oībus gentib⁹ et tribub⁹ et ꝓpl'is ⁊ liguis
stantes ante thronuz et in cōspectu agni
amicti stolis albis: et palme in manibus
eoꝝ. Et clambant voce magna dicētes.
Salus deo nostro: qui sedet super thro
num et agno. Et om̄s angeli stabant in

circũitu throni ⁊ seniorum et quattuor
animaliũ: et ceciderũt in cõspectu throni in
facies suas: ⁊ adorauerũt deũ dicentes.
D amen. Benedictio ⁊ claritas et sapientia
⁊ grãrum actio: honor et virtus et fortitudo
deo nr̃o: in secula seculorum Amen. Et re-
spondit vn⁹ de senioribus ⁊ dixit mihi. Hi
qui amicti sunt stolis albis qui sũt ⁊ vn
de venerũt? Et dixi illi. Dñe mi tu scis.
Et dixit mihi: Hi sunt qui venerunt de
tribulatione magna: et lauerunt stolas
s.5.t. suas ⁊ dealbauerũt eas in sanguĩe agni
Ideo sunt ante thronũ dei: ⁊ seruiũt ei
die ac nocte in tẽplo eius: et qui sedet in
Esa.25. throno habitabit sup illos. Non esurient
Hiere.31. neq; sitient ampli⁹: neq; cadet super
i.21.a. illos sol neq; vllus estus: qm̃ agn⁹ qui
in medio throni est reget illos: et deducet
eos ad vite fontes aquarum: ⁊ absterget
deus oẽm lachrymã ab oculis eorum.

A ET cũ aperuisset sigillũ VIII
c septimũ: factũ est silentium ĩ celo
q̃si media hora. Et vidi septẽ an
gelos stantes in ꝓspectu dei: ⁊ date sunt
illis septem tube. Et ali⁹ angelus venit
⁊ stetit ante altare hñs thuribulũ aure-
um: ⁊ data sunt illi incensa multa: vt da
ret de orõibus scõrum oĩm sup altare aureũ
B qđ est ante thronũ dei. Et ascẽdit fumus
incensorum de orõibus scõrum de manu angeli:
coram deo. Et accepit angelus thuribulum
aureũ: ⁊ impleuit illud de igne altaris: ⁊
misit in terrã: ⁊ facta sunt tonitrua ⁊ vo
ces ⁊ fulgura ⁊ terremotus magn⁹: et se
ptem angeli q̃ habebant septẽ tubas pre
parauerũt se vt tuba canerẽt. Et primus
angelus tuba cecinit. Et facta est grãdo
⁊ ignis mixta in sanguĩe: et missum est in
c terram. Et tertia ps terre: cõbusta est: et
tertia ps arborum concremata est. ⁊ oĩe se
num viride cõbustũ est. Et secũdus an-
gelus tuba cecinit: ⁊ tanq̃ mons magn⁹
igne ardens missus est in mare. Et facta
est tertia ps maris sanguis: ⁊ mortua est
tertia ps creature eorum q̃ habebãt aĩas in
D mari: ⁊ tertia ps nauiũ interiit. Et terti
us angelus tuba cecinit ⁊ cecidit de celo
stella magna ardens tanq̃ facula. Et ce-
cidit in tertiã ptem fluminũ ⁊ in fontes
aquarum: ⁊ nomẽ stelle dicit̃ absinthium. Et
facta est tertia ps aquarum in absinthium: ⁊
multi hoĩm mortui sũt de aquis: qm amare
facte sunt. Et quart⁹ angls cecinit: et
pcussa est tertia ps solis ⁊ tertia ps lune
⁊ tertia ps stellarũ: ita vt obscurarẽt ter-
tia ps eorum: ⁊ diei non luceret ps tertia et
noctis similiter. Et vidi: ⁊ audiui vocem
vn⁹ aquile volantis p mediũ celi: dicẽtis
voce magna. Ve ve ve habitantibus ĩ ter-
ra de ceteris vocibus trium angelorum
qui erant tuba canituri. IX

A ET quint⁹ angelus tuba cecinit:
c ⁊ vidi stellam de celo cecidisse in
j.20.a. terram: ⁊ data est ei clauis putei
abyssi. Et aperuit puteũ abyssi ⁊ ascẽdit
j.14.c.7.19.a. fumus putei sicut fum⁹ fornacis magne
⁊ obscuratus est sol ⁊ aer de fumo putei.
Et de fumo putei exierũt locuste ĩ terrã: ⁊
data est illis potestas sic̃ hñt ptãtem scor-
piones terre. Et ꝓceptũ est illis ne lede
Ero.10. Ezech. rent fenum terre neq; oĩe viride: neq; o-
9.5.7.a. mnem arborẽ: nisi tm̃ hoĩes qui non hñt
B signũ dei in frontibus suis. Et datum est ill'
ne occiderẽt eos: sed vt cruciarẽt mensi-
bus quinq;. Et cruciat⁹ eorum vt cruciat⁹
s.6.d. Esa. scorpij: cũ pcutit hoĩem. Et in diebus illis
Osee.10. Luc. q̃rent hoĩes mortẽ ⁊ nõ inueniẽt eã: ⁊ de-
23.e. Sap.16. siderabunt mori: et fugiet mors ab eis.
Et silitudines locustarum siles equis pa-
ratis in ꝓliũ: ⁊ sup capita earum tanq̃ coro-
ne siles auro: ⁊ facies earum sicut facies ho-
minum. Et habebant capillos sicut capil-
los mulierum: ⁊ dentes earum sicut den
tes leonum erant. Et habebant loricas
sicut loricas ferreas: ⁊ vox alarum earum
sicut vox curruum equorum multorum curren
tium in bellũ. Et habebant caudas simi
les scorpionibus: ⁊ aculei erãt in caudis ea-
rum: ⁊ potãs earum nocere hoĩbus mẽsibus quin-
q;. Et habebãt sup se regẽ angelũ abyssi
cui nomẽ hebraice abaddon: grece autem
appollion: ⁊ latine hñs nomen exterminans.
C Ve vnum abiit: ⁊ ecce veniũt adhuc
duo ve post hec. Et sext⁹ angelus tuba ce
cinit ⁊ audiui vocẽ vnã de q̃ttuor cornibus
altaris aurei qđ est ad oculos dei: dicente

sexto angelo q̃ habebat tubã: Solue q̃tuor angelos q̃ alligati sũt i flumine magno eufratẽ. Et soluti sũt q̃tuor angeli q̃ pati erãt in horã & diẽ & mẽsem & annũ vt occiderẽt tertiã ptẽ hoim. Et nũerus equestris exercit⁹ vicies milies dena milia. & audiui nũez eoz. Et ita vidi equos in visiõe & q̃ sedebãt sup eos. hẽbãt loricas igneas & hyacinthinas & sulphureas & capita eq̃z erãt tanq̃z capita leonũ. & de ore eoz ꝓcedit ignis & fumus & sulphur Et ab his tribz plagis occisa ẽ tertia ps hoim: de igne & de fumo & sulphure q̃ procedebãt ex ore ipoz. Potãs enĩ eq̃z in ore eoz est. & in caudis eoz. Nã caude eoz similes serpentibz hñtes capita. et in his nocent. Et ceteri hoies q̃ nõ sunt occisi in his plagis neq̃z pniam egerũt de opibz manuũ suaz vt nõ adorarẽt demonia et simulacra aurea & argẽtea & erea et lapidea & lignea. q̃ neq̃z videre pñt neq̃z audire neq̃z ambulare. & nõ egerũt pniam ab homicidijs suis. neq̃z a veneficijs suis neq̃z a fornicatõe sua. neq̃z a furtis suis. X

A Et vidi aliũ angelũ fortẽ descendentẽ de celo amictũ nube. & iris in capite ei⁹. Et facies eius erat vt sol. & pedes ei⁹ tanq̃z colũna ignis. Et hẽbat in mãu sua libellũ aptuz. et posuit pedẽ suũ dextrũ sup mare: sinistz aũt sup terrã. et clamauit voce magna quẽadmodũ cũ leo rugit. Et cuz clamasset: locuta sunt septẽ tonitrua voces suas. Et cũ locuta fuissent septẽ tonitrua voces suas. & ego scriptur⁹ erã. Et audiui vocẽ de celo dicentẽ mihi: Signa q̃ locuta sũt septem tonitrua. & noli ea scribere / Et angel⁹ quẽ vidi stantẽ sup mare et sup t̃rã leuauit manũ suã ad celũ. & iurauit p viuentẽ in secla seclor̃ q̃ creauit celũ & ea q̃ in eo sũt. & terrã & ea q̃ in ea sunt. & mare & ea q̃ in eo sunt. q̃ tps nõ erit amplius: sz in diebz vocis septimi angeli cuz ceperit tuba canere. ꝓsummabit mysteriũ dei: sicut euãgelizauit p seruos suos ꝓphetas. Et audiui vocẽ de celo iterz loquẽtẽ mecũ. & dicẽtẽ: Vade & accipe libz aptuz de manu angli stantis supra mare & sup terram. Et abij ad angelũ dicẽs ei vt daret mihi libellũ. & dixit mihi: Accipe libz. & devora illũ. et faciet amaricari ventrẽ tuũ. sed in ore tuo erit dulce tanq̃z mel / Et accepi libellũ de manu angeli et devoraui illũ. & erat i ore meo tanq̃z mel dulce. Et cũ devorassem eũ amaricat⁹ ẽ venter meus. Et dixit mihi. Oportet te iterz ꝓphetare gẽtibz & ꝓplis & liguis & regibz multis. Ezech.3.

XI

A Et datus est mihi calamus silis virge. & dicũ est mihi Surge & metire templũ dei et altare. & adorantes in eo. Atriũ aũt qđ est foris templi ejice foras. & ne metiaris illud: q̃m datũ est gentibz. Et ciuitatẽ sanctam calcabũt mẽsibz q̃draginta duobz. Et dabo duobz testibz meis. & ꝓphetabũt diebz mille ducẽtis sexaginta amicti saccis. Hi sunt due olive & duo candelabra in cõspectu dñi terre stantes. Et si quis voluerit eos nocere. ignis exiet de ore eorum. & devorabit inimicos eoz. & si quis B voluerit eos ledere. sic oportet eũ occidi Hi hñt ptãtem claudendi celũ ne pluat diebz ꝓphetie illorũ. & ptãtem hñt sup aquas vertẽdi eas in sanguinẽ. & percutere terraz oi plaga q̃tiens cunq̃z voluerint / Et cũ finierint testimoniũ suũ. bestia q̃ Daniel.7. ascẽdit de abysso faciet adũsus eos bellũ & vincet illos. et occidet eos. Et corpora eorũ iacebũt in plateis ciuitatis magne q̃ vocat spiritaliter sodoma et egyptus. vbi et dñs eorũz crucifixus est. Et videbũt de tribubz & populis et linguis et gẽtibus corpa eoz p tres dies & dimidiuz. et corpa eoz nõ sinent poni i monumentis. Et inhabitãtes terrã gaudebũt sup C illos & iocabunt. & mũera mittẽt inuicẽ q̃m hi duo ꝓphete cruciauerũt eos q̃ habitabant sup terrã / Et post dies tres et Ezech.37. dimidiũ spũs vite a deo intrauit in eos. Et steterunt super pedes suos. et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos. Et audierunt vocem magnaz de celo dicentem eis: Ascẽdite huc / Et ascen Actu.1.b. derunt in celũ in nube. et viderunt illos Luc.24.g. inimici eoz. Et illa hora fact⁹ est tremotus magnus. & decima ps ciuitatis cecidit

Et occisa sunt in terremotu noīa hoīm
septē milia. ⁊ reliqui in timorē sūt missi
D ⁊ dederūt glam deo celi. Ue secūdū abijt
⁊ ecce ve tertiū veniet cito. Et septimus
angelus tuba cecinit. ⁊ facte sunt voces
magne ī celo dicētes. Factū est regnum
hui⁹ mundi dñi nr̄i ⁊ christi ei⁹. ⁊ regna
būt in secula secl'or. amē. Et vigītiq̄ttu/
or seniores q̄ in ꝯspectu dei sedēt ī sedib⁹
suis ceciderūt in facies suas. ⁊ adoraue/
rūt deū dicētes: Grās agim⁹ tibi dñe de
us nr̄ oīpotens q̄ es ⁊ q̄ eras ⁊ q̄ ventur⁹
es: qr̄ accepisti virtutē tuā magnaz et re
gnasti. Et irate sunt gētes. ⁊ aduenit ira
tua. ⁊ tp̄s mortuoruz iudicari. ⁊ reddere
mercedē suis tuis ꝓphetis ⁊ scīs ⁊ timen
tib⁹ nomē tuū: pusillis ⁊ magnis. ⁊ exter
minādi eos q̄ corrupūt terrā Et aptum
est templū dei ī celo. ⁊ visa ē arca testamē
ti ei⁹ in tēplo ei⁹. Et facta sunt fulgura ⁊
voces ⁊ tremot⁹ ⁊ grādo magna. XII
A Et signū magnū apparuit ī celo:
Mulier amicta sole: ⁊ luna sub
pedib⁹ ei⁹. et in capite ei⁹ corona
stellar̄ duodecim. Et in vtero hñs ⁊ cla
mabat parturiēs ⁊ cruciat̄ vt pariat. Et
visum est aliud signū ī celo. Et ecce dra
co magn⁹ rufus hñs capita septez ⁊ cor/
nua decē. ⁊ in capitib⁹ suis septem diade
mata. ⁊ cauda ei⁹ trahebat tertiā ptē stel
B larū celi. ⁊ misit eas in terram. Et draco
stetit añ mulierē q̄ erat paritura vt cū pe
perisset filiū ei⁹ deuoraret. Et pepit filiū
masculū. qui rectur⁹ erat oēs gentes in
virga ferrea. Et rapt⁹ est filius ei⁹ ad de
um ⁊ ad thronū ei⁹. ⁊ mulier fugit ī soli
tudinē vbi habebat locū paratū a deo: vt
ibi pascat eā dieb⁹ mille ducent⁹ sexagin
ta. Et factū est preliū magnuz in celum:
C Michael ⁊ angeli ei⁹ p̄liabant̄ cū draco/
ne. ⁊ draco pugnabat ⁊ angeli ei⁹ ⁊ non
valuerūt neq̄ loc⁹ inuētus est eorū am
plius ī celo. Et ꝓiectus est draco ille ma
gnus: serpens antiqu⁹ qui vocat̄ diabol⁹
⁊ sathanas. q̄ seducit vniūsum orbē et ꝓ
iectus est in terrā. ⁊ angeli ei⁹ cū illo mis
si sunt. Et audiui vocē magnā in celo di
centē: Nunc facta est salus ⁊ virtus ⁊ re/
gnum dei nr̄i ⁊ ptās christi eius: qr̄ proie
ctus est accusator fratrū nr̄or̄ qui accusa
bat illos añ cōspectū dei nostri die ac no
cte ⁊ ipsi vicerūt eū ꝓpter sanguinē agni
⁊ ꝓpter verbū testimonij sui. ⁊ nō dilexe/
runt aīas suas vsq̄z ad mortē. Propte/
rea letamini celi ⁊ qui habitatis in eis.
Ue terre ⁊ mari. qr̄ descēdit diabolus ad
vos hñs iram magnā sciens q̄ modicuz
tp̄s habet. Et postq̄z vidit draco q̄ ꝓiect⁹
esset in terrā ꝑsecut⁹ est mulierē q̄ pepit
masculuz. Et date sunt mulieri ale due
aquile magne vt volaret in desertū in lo
cum suū vbi alit̄ ꝑ tp̄s ⁊ tp̄a ⁊ dimidiuz
tp̄is a facie serpent⁹. Et misit serpens ex
ore suo post mulierē aquā tanq̄z flumen
vt eā faceret trahi a flumīe. Et audiuit
terra mulierē ⁊ aperuit terra os suū ⁊ ab
sorbuit flumē q̄d misit draco de ore suo
Et irat⁹ est draco in mulierē. ⁊ abijt face
re p̄liū cū reliq̄s de semīe ei⁹ q̄ custodiūt
mandata dei. ⁊ hñt testimoniū iesu chri
sti. Et stetit sup̄ arenā maris. XIII
A Et vidi de mari bestiā ascendētez
hñtem capita septē ⁊ cornua de/
cem. ⁊ sup̄ cornua ei⁹ decē diade
mata. ⁊ sup̄ capita eius noīa blasphemie
Et bestia quā vidi. similis erat pardo: et
pedes eius sicut pedes vrsi. ⁊ os ei⁹ sicut
os leonis. Et dedit illi draco virtutē suā
⁊ ptātem magnā. Et vidi vnū de capiti/
bus suis q̄si occisum in mortem ⁊ plaga
mortis eius curata est. Et ammirata est
vniuersa terra post bestiam. Et adoraue
B runt draconem qui dedit ptātem bestie.
⁊ adorauerunt bestiam dicētes. Quis si
milis bestie ⁊ q̄s poterit pugnare cuz ea?
Et datū est ei os loquens magna ⁊ blas
phemias. ⁊ data est ei ptās facere mēses
quadragintaduos. Et aperuit os suū in
blasphemias ad deū blasphemare nomē
eius ⁊ tabernaculū eius ⁊ eos qui in ce/
lo habitant. Et est datum illi bellum fa/
cere cum sanctis: ⁊ vincere eos. Et data
est illi potestas in omnē tribum ⁊ ꝓpl'um
⁊ linguā ⁊ gentē. ⁊ adorauerūt eam oēs
qui inhabitabāt terrā/ quor̄ nō sūt scri/ j. ro. d. Phil. 4. a.
pta noīa in libro vite agni qui occisus est

C ab origine mūdi. Si quis hz aurē audi/
at Qui in captiuitatē duxerit: in captiui
tatē vadet/ qui in gladio occiderit opor/
tet eū gladio occidi. Hic est patiētia et fi
des scōꝝ. Et vidi aliā bestiaz ascendentez
de terra ⁊ hēbat cornua duo sil'ia agni.
Et loq̄bat̄ sicut draco Et ptātem prioris
bestie oēm faciebat in ꝯspectu ei⁹. et fecit
terrā ⁊ habitātes in ea adorare bestiam
primā. cui⁹ curata est plaga mortꝫ. Et fe
cit signa magna vt etiā ignē faceret d̄ ce
D lo descēdere in terrā in ꝯspectu hoīm. Et
seduxit habitātes in t̄ra ꝓpt̄ signa q̄ data
sunt illi facere in ꝯspectu bestie dicēs ha
bitantib⁹ in t̄ra vt faciāt imaginez bestie
q̄ hz plagā gladij ⁊ vixit. Et datuz est illi
vt daret spm̄ imagini bestie. ⁊ vt loq̄tur
imago bestie. ⁊ faciet vt quicūq̄z nō ado/
rauerit imaginem bestie. occidatur. Et
faciet oēs pusillos ⁊ magnos ⁊ diuites
⁊ paupes ⁊ liberos ⁊ ꝑuos hr̄e characte/
rem ī dextera māu aut in frontib⁹ suis. ⁊
ne q̄s posset emere aut vendere. nisi qui
habeat characterez. aut nomē bestie. aut
numeꝝ noīs ei⁹. Hic sapīa est. Qui ha/
bet intellectū cōputet nūeꝝ bestie. Nūe/
rus enī hoīs est ⁊ nūer⁹ ei⁹ sexcenti sexa/
gintasex. XIIII
A Et vidi. ⁊ ecce agn⁹ stabat supra
montē sion. ⁊ cū eo centū q̄dra/
gintaq̄ttuor milia hn̄tes nomē ei⁹ ⁊ no/
men p̄tis ei⁹ scriptū in frontib⁹ suis. Et
audiui vocē de celo tanq̄z vocē aq̄ꝝ mul/
tarū ⁊ tanq̄z vocē tonitrui magni. ⁊ vocē
quā audiui sicut citharedoꝝ cithariçan/
tiū in citharis suis. Et cantabāt q̄si can/
ticū nouū añ sedē ⁊ ante q̄ttuor aīalia et
seniores: ⁊ nemo poterat dicere canticuz
nisi illa centū q̄dragītaq̄ttuor milia qui
empti sūt de terra Hi sūt q̄ cū mulierib⁹
nō sunt coinq̄nati. virgīes eī sūt. Hi se/
quunt̄ agnū q̄cūq̄z ierit. Hi empti sūt ex
oīb⁹ primitie deo ⁊ agno. ⁊ in ore eoꝝ nō
B est inuentū mendaciū. Sine macula eī
sunt añ thronū dei. Et vidi alteꝝ angl'm
volantē ꝑ mediū celū hn̄tem euāgeliuz
eternū vt euāgeliçaret sedētib⁹ sup ter/
ram ⁊ sup omnē gentē ⁊ tribū ⁊ linguaz
⁊ populuz. dicens magna voce/ Timete ps. 33.
dn̄m. ⁊ date illi honorē: qꝛ venit hora iudi
cij eius. ⁊ adorate eū/ qui fecit celū ⁊ ter/ ps. 145.
ram. ⁊ mare ⁊ fontes aquaꝝ. Et alius an Act. 14. c.
gelus secut⁹ est dicens/ Cecidit. cecidit j. 18. a. Hiere. 51
babylon illa magna. que a vino ire for/ Esa. 21.
nicatiōis sue potauit oēs gentes. Et ter
tius angelus secut⁹ est illos. dicens vo/
ce magna. Si quis adorauerit bestiam ⁊
imaginē ei⁹. ⁊ accepit characterē ī fronte
sua aut in māu sua. hic bibet de vino ire
dei qd̄ mixtū est mero in calice ire ip̄ius.
Et cruciabit̄ igne ⁊ sulphure in cōspectu C
angeloꝝ scōꝝ. ⁊ añ ꝯspectum agni/ Et fu s. 9. a. et j. 19. a.
mus tormētoꝝ eoꝝ descēdet in secula se/
culoꝝ. Nec hn̄t requiem die ac nocte q̄
adorauerūt bestiā ⁊ imaginē ei⁹: ⁊ si quis
accepit characterem noīs ei⁹. Hic patiē
tia scōꝝ est qui custodiūt mādata dei ⁊ fi
dem iesu. Et audiui vocē de celo dicentē
mihi. Scribe. Beati mortui q̄ in domīo
moriunt̄. Amodo iā dicit spūs vt requi
escant a laboribꝫ suis. Opa enī illoruz se
quūtur illos. Et vidi. ⁊ ecce nubē candi/
dam. ⁊ sup nubem sedentē sil'em filio ho
minis hn̄tē in capite suo coronā aureaz
⁊ in manu sua falcem acutā. Et alius an D
gel⁹ exiuit de tēplo. clamās voce magna
ad sedentē sup nubē. Mitte falcē tuam ⁊
mete: qꝛ venit hora vt metatur. qm̄ aruit
messis terre. Et misit q̄ sedebat sup nu/
bem falcē suā ī terra: ⁊ messuit eā. Et ali⁹
angelus exiuit de tēplo qd̄ est in celo ha/
bens ⁊ ip̄e falcem acutā. Et alius angl's
exiuit de altari q̄ hēbat ptātez supra ignē
⁊ clamauit voce magna ad eū q̄ habebat
falcem acutā dicēs: Mitte falcē tuā acu/
tā. ⁊ vindemia botros vinee t̄re: qm̄ ma
ture sunt vue ei⁹. Et misit angelus falcē
suā acutā in terrā. ⁊ vindemiauit vineaz
terre. ⁊ misit in lacum ire dei magnum
Et calcatus est lac⁹ extra ciuitatē. ⁊ exiuit
sanguis de lacu vsq̄z ad frenos equoꝝ ꝑ
stadia mille sexcenta. XV
A Et vidi aliud signuz in celo ma/
gnuz ⁊ mirabile: angelos septez
habentes plagas septem nouissi
mas: quoniā ī illis ꝯsummata est ira dei

Et vidi tanq̄ mare vitreum mixtū igne
⁊ eos qui vicerūt bestiā ⁊ imaginē eius.
⁊ numeruz noīs ei⁹ stantes supra mare
vitreū hn̄tes citharas dei. ⁊ cantātes cā-
ticum moysi serui dei. ⁊ canticū agni di-
C centes. Magna et mirabilia sūt opa tua
dn̄e de⁹ oīpotens: iuste ⁊ vere sūt vie tue
dn̄e rex seculorū. Quis nō timebit te do
mine. ⁊ magnificabit nomē tuū? Quia
solus pius es: qm̄ oēs gentes venient ⁊
adorabūt ī cōspectu tuo: qm̄ iudicia tua
manifesta sunt. Et post hec vidi. ⁊ ecce a-
pertū est templū tabernaculi testimonij
D in celo. Et exierūt septē angeli hn̄tes se-
ptem plagas de tēplo. vestiti lapide mū-
do ⁊ candido: ⁊ p̄cincti circa pectora çonis
aureis. Et vnū de q̄ttuor aīalib⁹ dedit se
ptem augelis septē phialas aureas ple-
nas iracūdie dei viuētis in secula seculo
rū. Et impletū est tēplū dei fumo a ma-
iestate dei ⁊ de virtute eius. ⁊ nemo pote
rat introire in tēplū. donec ꝯsummaren
tur septē plage septē angelor̄. XVI
A Et audiui vocē magnam de tem
plo dicentē septē angel'. Ite et
effundite septez phialas ire dei
in terraz. Et abijt prim⁹ angelus ⁊ effu-
dit phialam suā in terrā. ⁊ factū est vul-
nus seuū ⁊ pessimū in hoīes q̄ habebant
characterez bestie. ⁊ in eos q̄ adorauerūt
bestiam ⁊ imaginē eius. Et secūdus an-
gelus effudit phialam suā in mare. ⁊ fa-
ctus est sanguis tanq̄ mortui. ⁊ oīs aīa
viuens mortua ē in mari. Et terti⁹ effu
dit phialam suā sup̄ flumina ⁊ sup̄ fon-
tes aquar̄. ⁊ fact⁹ est sanguis. Et audiui
B angelū aquar̄ dicentē: Iustus es dn̄e q̄
es ⁊ qui eras scūs: qui h̄ iudicasti: q̄r san-
guinē scōr̄ ⁊ ꝓphetar̄ effuderūt. ⁊ sangui
nem eis dedisti bibere. Digni eniz sunt.
Et audiui alter̄ dicentē. Etiā dn̄e de⁹ oī
potens: vera ⁊ iusta iudicia tua. Et q̄rtus
angelus effudit phialaz suā in solē ⁊ da-
tum est illi estu affligere hoīes ⁊ igni. Et
estuauerūt hoīes estu magno. ⁊ blasphe-
mauerūt nomē dei hn̄tis ptātem super
has plagas. neq̄z egerūt pn̄iam vt darēt
illi gloriaz. Et quintus angelus effudit
phialam suam sup̄ sedem bestie: ⁊ factuz
est regnū ei⁹ tenebrosuz. ⁊ cōmāducaue-
rūt līguas suas p̄ dolore. ⁊ blasphemaue
runt deū celi p̄ doloribꝫ ⁊ vulneribꝫ suis
⁊ nō egerunt pn̄iam ex opibus suis. Et
sextus angelus effudit phialam suā ī flu
mē illud magnū eufratē. ⁊ siccauit aquā
eius vt preparet̄ via regibꝫ ab ortu solis
Et vidi de ore draconis ⁊ de ore bestie et
de ore pseudo ꝓphete exire spūs tres im-
mundos in modū ranaruz. Sunt eniz
spūs demoniorū facientes signa. ⁊ proce
dūt ad reges toti⁹ terre ꝯgregare illos ī
preliū ad diē magnū omnipotentis dei.
Ecce venio sicut fur. Btūs qui vigilat
⁊ custodit vestimēta sua ne nud⁹ ambu-
let ⁊ videant turpitudinē ei⁹. Et ꝯgrega
bit illos in locum qui vocat̄ hebraice her
magedon. Et septimus angelus effudit
phialam suā in aerē. ⁊ exiuit vox magna
de templo a throno dicens: Factum est
Et facta sunt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua
⁊ terremot⁹ fact⁹ est magn⁹ q̄lis nunq̄z
fuit ex q̄ hoīes fuerūt sup̄ terrā tal' terre
mot⁹ sic magn⁹. Et facta est ciuitas ma-
gna in tres ptes: ⁊ ciuitates gētiū cecide
rūt. Et babylon magna veīt ī memoriā
añ deū: dare illi calicē vini indignatiōis
ire ei⁹. Et oīs insula fugit. ⁊ mōtes non
sunt inuēti. Et grando magna sic talen
tū descēdit de celo ī hoīes ⁊ blasphemaue
rūt hoīes deū ꝓpter plagā grādinis: qm̄
magna facta est vehemēter. XVII
A Et venit vnus de septem angel'
qui habebant septē phialas. ⁊ lo
cutus est mecum dicens: Veni
⁊ ostendam tibi damnationē meretricis
magne que sedet sup̄ aquas multas cuz
qua fornicati sunt reges terre: ⁊ inebria
ti sunt q̄ inhabitāt terrā de vino ꝓstitu-
tionis ei⁹. Et abstulit me in spū ī desertū
Et vidi mulierē sedentē sup̄ bestiā cocci
neā plenā noīb⁹ blasphemie hn̄tē capita
septē ⁊ cornua decē. Et mulier erat circū
data purpura ⁊ coccino ⁊ inaurata auro
et lapide precioso ⁊ margaritis. habens
poculum aureū in manu sua plenū abo-
minatione ⁊ immūdicia fornicatiōis ei⁹

C
D
s.3.a.1. Thessal.
5.a.2. Pe.3.c.
Mat.24.g.
Luc.12.e.
2. Cor.5.a
A
B

Et in fronte ei⁹ nomẽ scriptum mysteri
um babylon magna:mater fornicatõnũ
⁊ abominationũ terre. Et vidi mulierẽ
ebriam de sanguine scõrum ⁊ de sanguine
martyrũ ihesu. Et miratus sum cum vide
rem illã admiratõe magna. Et dixit mi
hi angelus: Quare miraris? Ego dicã
tibi sacrm mulieris ⁊ bestie q̃ portat eã
C q̃ habet capita septẽ ⁊ cornua decẽ. Be
stia quã vidisti fuit ⁊ nõ est et ascensura
est de abysso ⁊ in interitũ ibit ⁊ mirabũ
tur inhabitãtes terrã quor nõ sunt scri
pta noĩa i libro vite a cõstitutiõe mũdi
videntes bestiã que erat ⁊ nõ est. Et hic ẽ
sensus qui hz sapiam. Septẽ capita se
ptem mõtes sunt:sup q̃s mlr sedet ⁊ re
ges septẽ sunt. Quinq; ceciderũt vn⁹ ẽ
⁊ alius nõdũ venit. Et cũ venerit oportz
illũ breue tpm manere. Et bestia q̃ erat ⁊
nõ est ⁊ ipa octaua est ⁊ de septẽ est. Et i
interitũ vadet. Et decẽ cornua q̃ vidisti
decẽ reges sũt q̃ regnũ nõdũ acceperũt
D sed ptãtem tanq; reges vna hora accipi
ent post bestiã. Hi vnũ cõsiliũ hñt ⁊ vir
tutem ⁊ ptãtem suã bestie tradẽt. Hi cũ
agno pugnabũt ⁊ agn⁹ vincet illos / qm̃
1.c. Timoth.6.d. dns dnor est ⁊ rex regũ ⁊ q̃ cum illo sunt
vocati ⁊ electi et fideles. Et dixit mihi:
Aquas q̃s vidisti vbi meretrix sedet pli
sunt ⁊ gentes ⁊ lingue ⁊ decẽ cornua q̃ vi
disti in bestia hi odient fornicariã ⁊ deso
latam facient illã ⁊ nudã ⁊ carnes eius
manducabũt ⁊ ipam igni cõcremabunt
Deus enĩ dedit in cordibus eor vt faciant
qđ placitũ est illi vt dent regnũ suum be
stie donec psumment verba dei. Et muli
er quã vidisti est ciuitas magna q̃ habet
regnũ sup reges terre. XVIII
A Et post hec vidi aliũ angelũ descẽ
dentẽ de celo hñtem ptãtem ma
gnã ⁊ terra illũiata est a gl̃ia ei⁹
Et exclamauit in fortitudie dicens / Ce
cidit cecidit babylon magna ⁊ facta ẽ ha
bitatio demõior ⁊ custodia oĩs spũs im
mũdi ⁊ custodia oĩs volucris immũde
⁊ odibilis:qr de vino ire fornicatiõis ei⁹
biberũt oẽs gentes. Et reges terre cũ il
la fornicati sũt ⁊ mercatores terre devir
tute delitiar eius diuites facti sunt. Et
audiui aliã vocem de celo dicẽtem: Exite
de illa pl̃s meus ⁊ ne pticipes sitis deli
ctorũ ei⁹ ⁊ de plagis eius non accipiatis
Quoniã puenerũt pcta eius vsq; ad ce
lum ⁊ recordat⁹ est dns iniquitatũ eius
Reddite illi sicut ⁊ ipa reddidit vobis ⁊
duplicate duplicia sm opa ei⁹. In pocu
B lo quo miscuit vob miscete illi duplum
/ Quãtum glorificauit se ⁊ in delitijs fu
Deut.25. it tantũ date illi tormentũ ⁊ luctũ qr in
corde suo dicit / Sedeo regina ⁊ vidua
Esa.47. nõ sum ⁊ luctũ nõ videbo. Ideo in vna
die venient plage ei⁹ mors ⁊ luctus ⁊ fa
mes ⁊ igne cõburet⁹ qr fortis est dn⁹ q̃ iu
dicabit illã. Et flebũt ⁊ plangẽt se sup il
lam reges terre q̃ cũ illa fornicati sunt ⁊
in delitijs vixerũt cũ viderit fumũ incẽ
dij ei⁹ longe stãtes ppter timorẽ tormẽ
torũ ei⁹ dicentes / Ve ve ciuitas illa ma
Hiere.51. gna babylon ciuitas illa fortis: qm̃ vna
hora venit iudiciũ tuũ. Et negociatores
C terre flebũt ⁊ lugebũt sup illã: qm̃ mer
ces eor nemo emet amplius: merces au
ri ⁊ argenti ⁊ lapidis pcioſi ⁊ margarite
⁊ byssi ⁊ purpure ⁊ serici ⁊ cocci ⁊ omne li
gnũ tinũ ⁊ oĩa vasa ebris ⁊ oĩa vasa de
lapide pcioso ⁊ eramento ⁊ ferro ⁊ mar
more. Et cynnamomũ ⁊ amomũ ⁊ odo
ramentor ⁊ vnguẽti ⁊ thuris ⁊ vini et
olei ⁊ simile ⁊ tritici ⁊ iumẽtor ⁊ ouiuz ⁊
equor ⁊ rhedar ⁊ mãcipior ⁊ aiar hoim.
Et poma desiderij aie tue discesserunt a
te ⁊ oĩa pinguia ⁊ pclara perierunt a te ⁊
amplius illa iã nõ inuenietur mercatores
hoim. Qui diuites facti sunt ab ea longe
stabũt ppter timorẽ tormẽtor eius flen
tes ac lugẽtes ⁊ dicẽtes / Ve ve ciuitas il
Hiere.51. la magna q̃ amicta erat bysso ⁊ purpura
⁊ cocco ⁊ deaurata est auro ⁊ lapide prec
oso ⁊ margaritis: qm̃ vna hora destitute
sunt tãte diuitie ⁊ oĩs gubernator ⁊ oẽs
D q̃ in locũ nauigãt ⁊ naute et qui in mari
operantur longe steterũt et clamauerũt
videntes locum incendij eius dicentes
Que simil ciuitati huic magne? Et mi
serunt puluerem super capita sua et cla
mauerunt flentes et lugentes dicẽtes:

Ve ve ciuitas illa magna: in q̃ diuites facti sunt oēs qui hēbant naues in mari de pciis ei⁹: qm̃ vna hora desolata est. Exulta sup eā celum ⁊ sancti apli ⁊ pphete: qm̃ iudicauit deꝰ iudiciū vrm de illa. Et sustulit vn⁹ angl⁹ fortis lapidē q̃si molarem magnum ⁊ misit in mare dicens
Hiere. 51. /Hoc impetu mittet babylon ciuitas illa magna. ⁊ vltra iā nō inuenietur. Et vox citharedoꝝ ⁊ muscoꝝ ⁊ tibia canentiū ⁊ tuba nō audiet in te amplius. ⁊ oīs artifex oīsq; ars nō inueniet in te amplius. ⁊ vox mole nō audiet in te amplius. Et lux lucerne nō lucebit in te amplius. ⁊ vox sponsi ⁊ sponse nō audiet adhuc in te: quia mercatores tui erant principes terre. quia in veneficijs tuis errauerūt oēs gentes. Et in ea sanguis pphetaꝝ ⁊ scoꝝ inuentus est: et oīm qui interfecti sunt in terra. XIX

A Post hec audiui q̃si vocē magnā p tubaꝝ multaꝝ in celo dicentiuꝫ alla. Laus ⁊ gloria ⁊ virtus deo nro. est. quia vera ⁊ iusta iudicia sunt ei⁹: q̃
s. 6. c. iudicauit de meretrice magna / q̃ corrupit terraꝫ in pstitutiōe sua: ⁊ vindicauit sanguinē seruoꝝ suoꝝ de manibꝫ ei⁹. Et
s. 9. a. ⁊ 14. c. iterū dixerūt alla / Et fumus ei⁹ ascendit in secula seculoꝝ. Et ceciderūt seniores viginti q̃tuoꝝ ⁊ q̃tuoꝝ aīalia: ⁊ adorauerūt deū sedentē sup thronū: dicētes amē alla. Et vox de throno exiuit dicens Laudē dicite deo nro oēs sancti ei⁹. ⁊ qui timetis deū pusilli ⁊ magni. Et audiui q̃si vocē turbe magne ⁊ sicut vocē aquaruꝫ multaꝝ ⁊ sicut vocē tonitruoꝝ magnoꝝ dicentiū alla: quia regnauit dñs deus nr̃
B omnipotens. Gaudeam⁹ ⁊ exultem⁹ et demus gloriā ei: quia venerūt nuptie agni et uxor ei⁹ preparauit se. Et datū est illi vt cooperiat se byssino splendenti et candido Byssinū enī iustificatiōes sunt scoꝝ. Et
Mat. 22. a. dixit mihi: Scribe / beati q̃ ad cenā nuptiarū agni vocati sunt. Et dixit mihi. Hec
Lu. 14. d. verba dei vera sūt. Et cecidi ad pedes ei⁹
j. 22. b. vt adorarem eū. Et dixit mihi / Vide ne feceris. Cōseruus tu⁹ sum. ⁊ fratrū tuoꝝ hītiū testimoniū ihesu. Deum adora
C Testimoniū enī ihesu ē spūs pphetie. Et vidi celū apertū. ⁊ ecce equus albus. ⁊ q̃ sedebat sup eū vocabat fidelis ⁊ verax. ⁊ cū iusticia iudicat ⁊ pugnat / Oculi autē s. 1. c. 2. c. ei⁹ sicut flāma ignis. ⁊ in capite eius diadēmata multa. hīns nomē scriptū q̃ nemo nouit nisi ipse / Et vestit⁹ erat veste Esa. 63. aspersa sanguine. ⁊ vocabat nomē ei⁹ verbum dei. Et exercit⁹ qui sunt in celo sequebantur eū in equis albis. vestiti byssino
s. 1. d. albo ⁊ mūdo / ⁊ de ore ei⁹ pcedit gladius ex vtraq; pte acutus. vt in ipo percutiat gentes / Et ipe reget eas in virga ferrea ps. 2. ⁊ calcat torcular vini furoris ire dei oīpotentis. ⁊ habet in vestimēto et in femore suo scriptū / Rex regū ⁊ dñs dñantium. i. Timoth. 6. d. Et vidi vnū angelū stantē in sole. et clamauit voce magna dicēs oibꝫ auibꝫ q̃ volabant p mediū celi. Venite ⁊ cōgregamini ad cenā magnā vt māducetis carnes regū ⁊ carnes tribunoꝝ ⁊ carnes fortiū ⁊ carnes equoꝝ ⁊ sedētiū in ipis. ⁊ carnes oīm liberoꝝ ⁊ seruoꝝ ⁊ pusilloꝝ ⁊ magnorū. Et vidi bestiā ⁊ reges terre ⁊ exercit⁹ eoꝝ cōgregatos ad faciendū pliū cuz illo q̃ sedebat i equo. ⁊ cū exercitu ei⁹. Et apphensa est bestia ⁊ cū ea pseudo pphēta. ⁊ qui fecit signa coraz ipo q̃bꝫ seduxit eos qui acceperūt characterē bestie. ⁊ qui adorauerūt imaginē ei⁹. Viui missi sūt hi duo i stagnū ignis ardētis ⁊ sulphuris. ⁊ ceteri occisi sunt i gladio sedētis sup equū qui pcedit de ore ipius. ⁊ oēs aues saturate sunt carnibꝫ eoꝝ. XX

A Et vidi angelum descendentem de celo hītez clauem abyssi ⁊ catenam magnā in manu sua. Et
apphensit draconem. serpentem antiquum qui est diabolus ⁊ sathanas. ⁊ ligauit eū p annos mille. ⁊ misit eū in abyssum. ⁊ clausit ⁊ signauit sup illum vt nō seducat amplius gentes. donec consummētur mille anni. ⁊ post hoc oportet illū
D solui modico tpe. Et vidi sedes. ⁊ sederūt sup eas. ⁊ iudiciū datū est illis. Et aīas decollatoꝝ pter testimoniū ihesu ⁊ propter verbū dei. ⁊ q̃ nō adorauerūt bestiaz neq; imaginē ei⁹: nec acceperūt characterem ei⁹ in frontibꝫ aut in manibꝫ suis: ⁊

vixerūt ⁊ regnauerūt cū christo mille an
nis. Ceteri mortuoꝝ nō vixerunt donec
ꝯsummenť mille anni. Hec est resurre-
ctio prima. Beat⁹ ⁊ scūs: qui hꝫ ꝑtē in re
surrectione prima. In his secūda mors
nō habet ꝑtātem. sed erūt sacerdotes dei
⁊ christi. ⁊ regnabūt cū illo mille annis.
C Et cuꝫ consummati fuerint mille anni.
soluet sathanas de carcere suo ⁊ exibit. ⁊
seducet gentes q̄ sunt sup̄ q̄ttuor angu-
los terre gog ⁊ magog. ⁊ cōgregabit eos
in preliū. quoꝝ numerus est sicut arena
maris. Et ascēderūt sup̄ latitudinē ter-
re. ⁊ circūierūt castra scōꝝ ⁊ ciuitatē dile
ctam. Et descēdit ignis a deo de celo. ⁊ de
uorauit eos ⁊ diabolus q̄ seducebat eos
missus est in stagnuꝫ ignis ⁊ sulphuris
vbi ⁊ bestia ⁊ pseudo ꝓphete cruciabunť
die ac nocte in secula seculoruꝫ. Et vidi
thronū magnū candidū et sedentez sup̄
eū a cui⁹ cōspectu fugit terra ⁊ celū. ⁊ lo-
D cus nō est inuētus ab eis. Et vidi mor-
tuos magnos ⁊ pusillos stantes in con
spectu throni. ⁊ libri apti sunt. ⁊ alius li-
ber aptus est q̄ est vite ⁊ iudicati sūt mor
tui ex his q̄ scripta erāt in libris ꝟm opa
ip̄oꝝ. Et dedit mare mortuos qui in eo
erant. ⁊ mors ⁊ infern⁹ dederūt mortuos
suos q̄ in ip̄is erāt ⁊ iudicatū ē de singu-
lis ꝟm opa ip̄oꝝ. Et infern⁹ ⁊ mors mis-
si sunt in stagnū ignis. Hec est mors se-
cunda. Et q̄ nō inuētus est in libro vite
script⁹. missus ē ī stagnū ignis. XXI
A Et vidi celū nouū ⁊ terrā nouaꝫ
Primū enī celuꝫ ⁊ prima terra
abijt. ⁊ mare iam nō est. Et ego
iohannes vidi sanctā ciuitatē hierusalē
nouam descēdentē de celo. a deo parataꝫ.
sicut sponsam ornatā viro suo. Et audi-
ui vocē magnā de throno dicentē: Ecce
tabernaculū dei cū hominibus. ⁊ habitabit
cū eis. Et ipsi ꝓpl's ei⁹ erunt. ⁊ ipse deus
cū eis. erit eorū deus. Et absterget deus
omnē lachrymam ab oculis eoꝝ. ⁊ mors
vltra non erit neq̄ luctus neq̄ clamor
neq̄ dolor erit vltra. que prima abierūt.
Et dixit qui sedebat in throno. Ecce no
ua facio om̄ia. Et dixit mihi. Scribe: qꝛ
hec verba fidelissima sunt ⁊ vera. Et dixit
mihi. Factū est. Ego sum alpha ⁊ o. ini- B
tium et finis. Ego sitienti dabo de fonte
aque viue gratis. Qui vicerit possidebit
hec. Et ero illi deus ⁊ ille erit mihi filius Esa. 43.
Timidis autē ⁊ incredulis ⁊ execratis ⁊ Heb. 8. d.
homicidis ⁊ fornicatoribus ⁊ veneficis ⁊
idolatris ⁊ omnib⁹ mendacib⁹. pars illo
rum erit in stagno ardēti igne ⁊ sulphu
re. quod est mors secunda. Et venit vn⁹
de septem angelis hn̄tibus phialas ple-
nas septē plagis nouissimis ⁊ locut⁹ est
mecum dicens: Veni ⁊ ostendā tibi spō
sam vxorem agni. Et sustulit me in spū
in montē magnū ⁊ altum. ⁊ on̄dit mihi
ciuitatem scām hierusalē descendentē de
celo habentē claritatē dei. Et lumē eius
simile lapidi precioso tanq̄ꝫ lapidi iaspi-
dis. sicut crystallum. Et habebat murū
magnū ⁊ altum habentes portas duode
cim. ⁊ in portis angulos duodecim. ⁊ no
mina inscripta q̄ sunt noīa duodecī tri-
buū filioꝝ isrl'. Ab oriēte porte tres. ⁊ ab C
aq̄lone porte tres. ⁊ ab austro porte tres
⁊ ab occasu porte tres. ⁊ murus ciuitatis
habens fundamēta duodecim. ⁊ in ipsis
duodecim noīa duodecim apl'oꝝ ⁊ agni
Et qui loq̄bať mecū habebat mēsuram
arundineā aureā vt metireť ciuitatem ⁊
portas ei⁹ ⁊ murū. Et ciuitas in quadro
posita est ⁊ longitudo ei⁹ tanta est q̄nta ⁊
latitudo. Et mensus est ciuitatē de arū- Job. ii.
dine aurea ꝑ stadia duodecī milia. ⁊ lon Ephe. 3. d.
gitudo ⁊ altitudo et latitudo eius eq̄lia
sunt. Et mensus est muros ei⁹ centū q̄- 2. Cor. 10. c.
dragintaq̄ttuor cubitoꝝ. mensura hoīs Ephe. 4. a.
que ē angeli. Et erat structura muri ei⁹
ex lapide iaspide: ip̄a vero ciuitas aurum
mundū. sil'e vitro mūdo. ⁊ fundamenta
muri ciuitatꝫ oī lapide p̄cioso ornata. Et
fundamētū primū iaspis. secūdū saphy-
rus. tertiū calcedone⁹. quartū smaragd⁹
quintum sardonix. sextum sardius. septi
mū chrysolitus. octauuꝫ berillus. nonuꝫ D
topaçius. decimum chrysopassus. vnde
cimū hyacinthus. duodecimū amethi-
stus. Et duodecim porte. duodeciꝫ mar-
garite sūt ꝑ singl'as. Et singl'e porte erāt Tobie. 13.

ex singulis margaritis. ⁊ platea ciuitatis
aurū mundū tanq̄ vitrū plucidū. Et tē
plum nō vidi in ea. Dn̄s enī deus oīpo-
Esa.60. tens templū illi⁹ est ⁊ agnus. Et ciuitas
nō eget sole neq̄ luna. vt luceant in ea.
Nam claritas dei illuminabit eam. ⁊ lu-
cerna eius est agn⁹. Et ambulabūt gen-
tes in lumine ei⁹. ⁊ reges terre afferent
Esa.60. gl'am suā ⁊ honorē in illā. Et porte ei⁹ nō
claudent̄ p diē. Nox enī non erit illic. Et
afferent gloriā ⁊ honorē gentiū in illam.
Nō intrabit in eā aliq̄d coinquinatum.
aut abomīationē faciēs ⁊ mendaciū nisi
q̄ scripti sunt ī libro vite agni. XXII

A Et ostendit mihi fluuiū aque vi
ue splendidū tanq̄ crystalluz p-
Gal.5.d. cedentem de sede dei ⁊ agni. In
Ezech.47. medio platee eius. ⁊ ex vtraq̄ pte flumi
nis lignū vite afferens fruct⁹ duodecim
p menses singulos reddens fructū suū
⁊ folia ligni ad sanitatē gentiuz. Et om̄e
maledictuz non erit amplius: sed sedes
dei ⁊ agni in illa erūt. ⁊ serui eius s̄uient
B illi. Et videbūt faciē eius. ⁊ nomen eius
Esa.60. in frontib⁹ eorū. Et nox vltra non erit.
⁊ nō egebūt lumīe lucerne neq̄ lumine
solis. qm̄ dn̄s deus illuminabit illos. et
regnabūt in secula seculorū. Et dixit mi
hi: Hec verba fidelissima sunt ⁊ vera. Et
dn̄s deus spirituū p̄phetar̄ misit angelū
suum on̄dere seruis suis q̄ oportet fieri
cito. Et ecce venio velociter. Beat⁹ q̄ cu-
stodit verba p̄phetie libri hui⁹. Et ego io
hannes qui audiui ⁊ vidi hec. Et postq̄
audissem ⁊ vidissem: cecidi vt adorarez
ante pedes angeli qui mihi hec ostende-
s.19.b. bat. Et dixit mihi. Vide ne feceris. Cō-
seruus enī tuus sum ⁊ fratrū tuor̄ p̄phe
tarū. ⁊ eor̄ qui seruāt verba p̄phetie libri
C huius. Deum adora. Et dixit mihi: Ne
signauer̄ verba p̄phetie libri hui⁹. Tem
pus enī prope est. Qui nocet noceat ad-
huc. ⁊ qui in sordib⁹ est. sordescat adhuc
i.Joh.3.b. Et qui iustus iustificet̄ adhuc. ⁊ sanct⁹
sanctificet̄ adhuc. Ecce venio cito. ⁊ mer
ces mea mecuz est reddere vnicuiq̄ s̄m
Esa.44. opera sua. Ego sum alpha ⁊ o. primus ⁊
s.1.d. nouissimus. principiū ⁊ finis. Beati qui
lauant stolas suas in sanguīe agni vt sit
potestas eorū in ligno vite ⁊ p portas in-
trent ciuitatem. Foris canes ⁊ venefici ⁊
impudici ⁊ homicide ⁊ idolis seruientes
⁊ om̄is qui amat ⁊ facit mendaciuz. Ego
iesus misi angelum meū testificari vob̄
hec in ecclesijs. Ego sum genus et radix
dauid. stella splēdida ⁊ matutina. Et spi
ritus ⁊ sponsa dicunt veni. Et qui audit
dicat veni. Et qui sitit veniat. ⁊ qui vult Esa.55
accipiat aquam vite gratis. Contestor
enim omni audienti verba prophetie li-
bri h⁹. Si quis apposuerit ad hec. appo-
net deus sup illum plagas scriptas in li
bro isto. ⁊ si quis diminuerit de verbis li
bri p̄phetie huius. auferet de⁹ ptem eius
de libro vite: ⁊ de ciuitate sancta. ⁊ de his
que scripta sunt in libro isto. Dicit q̄ te-
stimoniū p̄hibet istorū. Etiam venio ci-
to. amen. Veni dn̄e iesu. Gratia dn̄i no
stri iesu christi cū omnib⁹ vobis. Amen.

Explicit liber apocalypsis.

Biblia quem retinet sequit̄ nunc metricus ordo.
Generat. exodus. leui. numer. quoq̄ deutro.
Josue. iudicū. ruth. reges ⁊ paralipon.
Esdre. neemias. esdras. tobiaq̄. iudith.
Hester. iob. psallit. prouerbia. ecclesiastes.
Cantica sunt sapientis. ecclesiasticus ⁊ esaias.
Hieremia. threna. baruch. eçech. danielis.
Oseeq̄. iohel. amos. abdiaq̄ ionas.
Micheas. naum. abachuc. sophoni. aggeus.
Zacharia. malachi. machabeor. quoq̄ duo.
Matth. mar. lucq̄ iohā. roman. corinth. galath. ephe
Phil. colo. thessal. timoth. titusq̄ deinde philemon.
Hebreos. actus. iacobus. petrus ⁊ iohannes.
Jude canonica. finem tenet apocalypsis.

Fontibus ex grecis hebreor̄ quoq̄ libris.
Emendata satis ⁊ decorata simul.
Biblia sum presens superos ego testor ⁊ astra.
Est impressa nec in orbe mihi similis.
Singula queq̄ loca cū concordantibus extant.
Orthographia simul q̄ bene pressa manet.

M.CCCCLXXXVI

Dñica·i·

Ominica prima in aduentu dñi. Epla. Ro·13· Scientes p qz hora est·finis·sed induimini dñm ihesum christū. Euangelium. Math·21· Cum appropinquassz hiero·finis· benedict⁹ qui venit in noie dñi. Epla Jacobi·5· Patientes estote·finis·quoniā misericors est dñs ⁊ miserator. Euangeliū. Math·3· Clenit iohannes baptista·finis·pfitētes pctā sua.

Feria·4·

Epistola ad Titū·2· Loqre q̄ decet sanā doctrinā·finis· vt doctrinā saluatoris nri ornent in oīb⁹. Euan·Lu·3· Dicebat iohānes ad turbas·finis·euangelizabat pplo. Epistola. Ro·15· Quecunqz scripta sunt·finis·virtute spūssancti. Euāge·Lu·21· Erunt signa in sole et luna·⁊ i terris·finis·verba aūt mea nō trāsibūt.

Feria·6·

Dñica·2·

Epla·1· Thessalo·2· Frēs. Ipsi scitis introitū nostruz·finis· in christo iesu dño nro. Euāgeliū Math·11· Amen dico vobis. Non surrexit inter natos·finis·q̄ hz aures audiēdi audiat. Epistola·2· Cor·3·⁊·4· Nos vero oēs reuelata facie·finis· nō enī nosmetipsos p̄dicam⁹ sed iesum christum dñm nr̄m. Euāgeliū. Luce·13· Nolite solliciti esse anīe quid manducetis·finis·⁊ hec oīa adijcient vob. Epistola·1· Cor·4· Sic nos existimet homo finis·laus erit vnicuiqz a deo. Euange. Math·11· Cū audisset iohānes in vinculis·finis·qui prepabit viā añ te. In q̄t tuor tpibus. Prophetia Esaie·2· Erit in nouissimis diebus·finis·venite ⁊ ambulemus in lumīe dei nri. Epla Esaie·7· Locutus est dñs ad achaz dicēs·finis·et eligere bonū. Euan·Lu·1· Missus est angelus gabriel·finis·fm verbū tuū. Epla Esaie·11· Hec dicit dñs. Egredier virga de radice·finis·cinctoriū renuz ei⁹. Euā. Luce·1· Exurgens maria abijt in montana·finis·in deo salutari meo. In q̄ttuor tpibus Prophetia Esa·15· Clamabunt ad dñm·finis·⁊ sanabit eos dñs de⁹ nr̄. Prophetia Esa·35· Letabit deserta·finis· dicit dñs oīpotens. Prophetia Esa·40· Sup montē excelsuz·finis·de⁹ nr̄. Prophetia Esa·45· Hec dicit dñs de⁹ christo meo cyro·finis·ego dñs creaui eū. Prophetia Daniel·3· Angelus dñi descendit finis·in fornace dicētes. Epla·2· Thessalo·2· Frēs. Rogam⁹ vos p aduentū·finis· aduētus sui. Euan·Lu·3· Anno quintodecimo·finis·salutare dei nr̄i. Epistola Phili·4· Gaudete in dño semp·finis·ītelle. xc. ī christo iesu dño nro. Euan·Joh·1· Miserunt iudei ab hierosolymis·finis·vbi erat iohānes baptiçans. Epla. Zach· 2· Hec dicit dñs. Lauda ⁊ letare·finis·habitaculo scō suo. Euan·Joh·1· Johānes testimoniū phibet·finis· ipse enarrauit.

Feria·4·

feria 6. b

Epistola·2· Pe·3· Charissimi. Unū l̄b nō lateat vos·finis·in pace. Euā·Marpio. Fuit iohānes ī deserto·finis baptiçabit vos spūsancto. Prophetia Esa· 62· Propter sion nō tacebo· finis·qz cōplacuit dño in te. Epistola·Ro·1· Paul⁹ seruus iesu christi· finis·iesu christi dñi nri. Euangeliū Math·1· Cū esset desponsata·finis·ipse enī saluū faciet pplm suū a peccatis eor⁹. Prophetia Esa·9· Populus qui ambulabat·finis·amodo vsqz in sempiternū. Epistola ad Titum·2· Apparuit gratia dei·finis· et exhortare in christo iesu dño nro. Euan·Luc·2· Exijt edictū a cesare augusto·finis·et in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. Prophetia Esa·61· Hec dicit dñs. Spūs dñi super me·finis·deo nro. Epla ad Titū·3· Apparuit benignitas·finis· in christo iesu domino nro. Euan·Lu·2· Pastores loquebant·finis·sicut dictū est ad illos. Prophetia Esa·52· Hec dicit dñs. Propter hoc sciet pplus·finis·salutare dei nri. Epistola ad Heb·1· Multipharie multisqz finis·⁊ anni tui nō deficiēt. Euā· Joh·1· In principio erat verbū·finis·plenum gra ⁊ veritate. Epla Actu·6· In diebus illis. Stephan⁹ plen⁹ gra·vsqz ibi·spūi qui loqbat ⁊ sequit·⁊ Audiētes aūt hec· finis·obdormiuit in dño. Euā·Math· 23· Dicebat iesus turbis iudeor⁹ ⁊ principibus sacerdotuz: Ecce ego mitto ad vos· finis· benedictus qui venit in noie dñi.

Feria·6· quarta a Sndm Vide ī ordine mittor fio Sancto et igni. martyr·3·

In vigilia nati·christi.

In gallicantu

In aurora

Propter sion nr̄.

In summa missa Spūsancti xte.

In festo Stephani

Epistola Eccle·15· Qui timet deuz·finis·hereditauit illū dñs de⁹ nr̄. Euang.

Johannis euangeliste

Dñica quinta post octᵃˢ epyphanie. Epla Induti nō Gradᵘᵐ Introgressus est ut supra. Sequentia sancti euangelii secundum Matheum. In illo tempore. Dixit ihesus discipulis suis. Finis a regno dei.

Innocentum. Joh. 21. Dixit ihesus petro. Sequere me. finis. qz verū est testimoniū eius Epla Apoc. 14. Vidi supra mōtē sion. finis. añ thronū dei. Euā. Mat. 2. Angel' dñi apparuit in somnis ioseph. finis. et noluit cōsolari qz nō erat. Epla ad Gal. 4. Frēs Quāto tpe hæres. finis. q si filius et hæres per deū. Euā. Lu. 2. Erant ioseph et maria. finis. et gratia dei erat in illo. Epla Gal. 3 Frēs. Priusq; veniret fides. finis. vsq; ad pfectū tēpus a pre. Euan. Lu. 2. Postq; consummati sunt. finis. pertusq; in vtero cōcipetur. Epla Ro. 3. Quid enim q; cunq; lex loquit. finis. q et fide ē ihesu christi dñi nri. Euan. Mat. 2. Defuncto herode. finis. qm nazarē vocabit. Epla Esa. 60. Surge illuminare hierlm. finis. et laudē dño annūciantes. Euan. Mat. 2. Cū natus esset ihesus in bethleem iude. finis. p alia via reuersi sunt in regionem suā Epla Ro. 12. Obsecro vos p misericordiaz dei. finis. mēbra in christo ihesu dño nro. Euā. Lu. 2. Cū factus esset ihesus annoz duodecī. finis. apud deū et hoies.

Feria. 4. Epla Ro. 6. Frēs Nō regnet peccm. finis. serui facti estis iusticie p ihesuz christū dñz nrm. Euā. Ioh. 1. Vidit iohānes ihesuz finis. hic ē filius dei Epla 2. Thessal. 3. F. nolite deficere. finis. cū oib vob. Euā. Mat. 4. Cū audisset ihesus q ioh. finis. regnū celoz. Epla Esa. 11. In die illis dicet esa. Confitebor tibi me. honorifi. te. sequit Esa. 12. Haurite aquas de fontib salutis. finis vniuersa terra. dic. d. ops. Euā. Mat. 3. Venit ihesus a galilea. finis. in q mihi cōplacui.

Dñica. i. p octᵃˢ epyphie Epistola Ro. 12. Frēs. Dñtes donationes. finis. sz humilib psentientes. Euan. Joh. 2. Nuptie facte sunt. finis credidērūt in eū discipuli ei. Epla Col. 1. Audistis dispensationē. finis. in christo ihesu dño nro. Euan. Mat. 6. Egressus ihesus abiit in patriā. finis. pter incredulitatē illoz. Epla 1. Timoth. 4. Fidelis sermo et oī acceptiōe dignus. In hoc enī. finis. et eos qui te audiunt. Euā. Lu. 4. Regressus est ihesus in virtute spūs. finis. q. pcedebāt de oze ipi. Epla Ro. 12. Frēs nolite prudētes esse. finis. sz vince in bono malū. Euā. Math. 8. Cū descendisset ihesus de monte. finis. et sanat' est puer in illa hora.

Feria. 4 Epla 1. Timoth. 1. Fidel' sermo et oī acceptiōe dignus qz christ' ihesus venit in hūc mundū. finis. in secula seculoz amen. Euan. Mar. 3. Introiuit ihesus in synagogā. finis. et restituta est manus illi.

Feria. 5. Epistola 1. Cor. 7. Bonū est hoī mulierē nō tangere. finis. meli' est enī nubere qz vri. Euā. Lu. 5. Cū esset ihesus in vna ciuitatū. finis. et curabant ab infirmitatibus suis. Epistola Ro. 13. Nemini qcq; debeatis. finis. plenitudo ḡ legis est dilectio. Euan. Mat. 8. Ascēdente ihesu in naviculā. finis. et mare obediūt ei.

Feria. 4 Epla Ro. 5. Sicut p vnū hoīs. finis. p ihesum christū dñm nrm. Euan. Luc. 9. In illo tpe factū est ambulātib discipulis i via finis. aptus est regno dei.

Feria. 6. Epla Col. 4. Orationi instate vigilātes. finis. rūde rei in christo ihesu dño nro. Euā. Mar. 10. Offerebant ihesu puulos. finis. benedicebat eos.

Dñica. 4 Epla Col. 3. Induite vos sicut electi dei. finis. p ihesum christū dñm nostrum. Euan. Mat. 11. Videns ihesus dixit. finis. et onus meum leue.

Feria. 4 Epla 1. Cor. 1. Videte vocationē vrām. finis. qui gloriat in dño glorietur. Euan. Mar. 10. Offerebāt ihesu puulos. finis. benedicebat eos.

Feria. 6. Epistola 1. Thessalo. 4. Frēs. De caritate fraternitatis. finis. et vt nullius aliquid desideretis. Euan. Math. 21. Dixit ihesus principib sacerdotū. finis. audiendi audiat.

Dñica in. 7a. Epistola 1. Cor. 9. Nescitis q hi qui in stadio currūt. vsq; ipe reprobus efficiar. sequit. 1. Cor. 10. Nolo enim vos ignorare. finis. petra aūt erat christus Euan. Math. 20. dixit ihesus. d. s. palvlaz hanc. finis. pauci vero electi.

Feria. 4 Epistola Heb. 4. Festinem' ingredi in illā requiem. finis. p ihesum christū dñm nostrum Euan. Mar. 9. Egressus ihesus' et discipuli finis. qui me misit.

Feria. 6. Epistola 2. Cor. 3. Fratres. Dñs spūs est. sequit. 2. Cor. 4. Ideo habentes. finis. coram deo in christo ihesu domino nostro. Euan. Lu. 9. Factum est dū complerent dies assūptiōis ihesu. finis. et abierūt in aliud castellum.

Epistola·2·Cor·ii·Frēs Libenter sufferti
tis insipiētes·vsq; i me virt⁹ christi. seq
tur·12. Si gl'ari oportet non expedit. finis
vt inhabitet i me virt⁹ christi. Euā·Lu·
8. Cū turba pluria q̄ueniret. finis. affert
in patiētia Epistola ℣eb·12·Frēs. Re/
cogitate dñm iesum. finis. q viuemus i
christo iesu dño nr̄o Euā·Mat·12. Dixit
iesus phariseis. Qui nō est. finis. ex ver
bis tuis q̄dēnaberis Epl'a·1. Thessalo·2
Frēs. Nos desolati a vob. finis. q gaudi/
um i christo iesu dño nr̄o. Euan. Lu·17.
Interrogat⁹ iesus a phariseis. finis. aplz.
die sua. Epl'a·1. Cor·13. F. Si linguis
hoim loq̄r. finis. maior aūt hor̄ est chari
tas. Euā·Lu·18. Assumpsit iesus duode
cim disci. finis. dedit laudē deo Episto.
Joel'·2. ℣ec dicit dñs. Conuertimi ad
me. finis. dicit dñs ops. Euan. Mat·6.
Dixit iesus di. s. Cuz ieiunatis. finis. ibi
est. q cor tuū Epl'a Esa·38. In dieb⁹ ill'.
Egrotauit ezechias. finis. q pregā eā di
cit dñs ops. Euan. Mat 8. Cū ora; nō
eritis. finis. anteq̄ petatis eū. Epistola
Esa·58. ℣ec dicit dñs de⁹. Clama ne ces
ses. finis. q misericors sum dñs de⁹ tu⁹
Euan. Mat·5. Dixit iesus di. s. Audistis
q̄ dictū est antiq̄s. Diliges. finis. in ab/
scondito reddet tibi Epl'a Esa·58. ℣ec
dicit dñs de⁹. Si abstuleris de medio. fi
nis. os enī dñi locutū est. Euā. Mar·6.
Cū sero esset factum. finis. salui fiebant.
Epl'a·2·Cor·6. Frēs ℣ortamur vos. fi
nis. q oīa possidētes. Euā. Matt·4. Du/
ctus est iesus. finis. q mīstrabāt ei. Epi
stola Ezech·34. ℣ec dicit dñs de⁹. Ecce
ego ipse. finis. et iusticia dicit do. omps.
Euā. Mat·23. Dixit iesus di. s. Cū vene/
rit filius. fi. in vitā et̄nā. Epl'a Esa·55.
In dieb⁹ illis. Locut⁹ ē esaias pphēta. d.
Querite. finis. misi illud dicit dñs ops.
Euan. Matt·21. Cuz intrasset iesus hie/
rosolymā. finis. de regno dei ℣ophe
tia. Exo·24. In dieb⁹ illis. Dixit dñs ad
moysen. Ascende ad me in montē. finis
q q̄dragīta noctib⁹. Epl'a·3. Reg·19. In
dieb⁹ illis. Uenit helias. finis ad montē
dei oreb. Euā. Matt·12. Accesserūt ad ie/
sum scribe. finis. ipe me⁹ frater q soror et
mater est. Epl'a. Ezech·18. Fact⁹ est ser/
mo domini ad me dicēs. Quid ē q̄ inter
vos. finis. vita viuet ait dñs ops. Euā.
Joh·8. Dicebat iesus ad eos. finis. ꝓba
dei audit. Aliud Euā. Mat·12. Egressus
iesus secessit in ptes tyri. finis. ex illa ho/
ra. Epl'a Ezech·18. ℣ec dicit dñs. Ani
ma q̄ peccauerit. finis. et nō morie. dicit
dñs oipotens. Euan. Jo·5. Erat dies fe
stus. finis. qui fecit eū sanū. ℣ophe/
tia Deutro·26. In dieb⁹ illis. Locutus
est moyses ad dñm dicēs. Respice. finis
sic locut⁹ est tibi. Secūda pphetia Deu
tro·ii. In dieb⁹ illis. Dixit moyses filijs
isr'. Si custodieritis. fi. sic locut⁹ ē vob
dñs de⁹ vr̄. Tertia pphetia·2. Machab·i.
In dieb⁹ illis. Oīem faciebāt sacerdo
tes. finis. in tpe malo dñs de⁹ vr̄. Quar
ta pphetia. Eccle·36. Miserere nr̄i de⁹ oi/
um. finis. mirabilia tua dñe de⁹ nr̄. Epi
stola·1. Thessal'·5. Frēs. Rogam⁹ vos. fi/
nis. iesu christi seruet. Euā. Matth·17.
Assumpsit iesus petr̄ q iacobū q iohānē
finis. a mortuis resurgat. Dñica·2·in
q̄dragesima Epl'a·1. Thessal'·4. Frēs Ro
gamus vos. finis. in sc̄ificatiōem in chri
sto iesu dño nr̄o. Euan. Mar·15. Egres/
sus iesus secessit in ptes tyri. finis. ex illa
hora. Epl'a Daniel'·9. In dieb⁹ ill'. Ora/
uit daniel. finis. q sup pp'm tuū dñe de⁹
noster. Euan. Jo·8. Dixit iesus turb⁹ iu
deorū. Ego vado. finis. facio semp Epi
stola·3. Reg·17. Factus est sermo dñi ad
heliam. finis. in manu helie. Euā. Matt·
23. Locut⁹ est iesus ad turbas. finis. exal
tabitur Epl'a ℣ester·13. In dieb⁹ ill'.
Orauit mardochēus ad dñm. finis. q ne
claudas ora canentiuz. Euan. Matt·20.
Ascendens iesus hierosolymā. finis. in
redemptionē p' mult; Epl'a ℣iere·17.
℣ec dicit dñs de⁹. Maledict⁹ hō. finis.
adinuentionū suar̄ dicit dñs oipotens.
Euan. Luc·16. Dixit iesus di. s. parabolam
hanc. ℣omo quidā erat dives. finis. cre
dent ei. Aliud euan. Jo·5. ℣ō possuz ego
a meipso facere. finis. quō verbis meis
creditis. Epl'a Gen·37. In dieb⁹ illis.

Sabbato in 60.
Feria·4.
Feria·6.
Sabbato in 50.
Feria·4 in ca/
pite ieiunij
Feria·5.
Feria·6.
Sabbato
Dñica In/
uocauit
Feria·2.
Feria·3.
Feria·4.
Feria·5.
Sabbato
Dñica·2·in
q̄dragesima
Feria·2.
Feria·3.
Feria·4.
Feria·5.
Feria·6.

Dixit ioseph fribꝫ suis finis et reddere
pri suo. Euã Mat 21 Dicebat iesꝰ turb
iudeoꝝ paravlã hanc: Hõ erat pfamili
Sabbato as finis eũ habebãt Epla Gen 27 In
diebꝫ illis Dixit rebecca finis benedictio
tua. Euã Lu 15 Dicebat iesus turbꝫ iu
deoꝝ. Hõ quidã habuit duos filios finis
Oculi 7 inuẽtus est. Dñica tertia. Epistola
Eplesi 5 Frẽs. Estote imitatores dei. fi
nis 7 iusticia 7 veritate. Euã Lu ii Erat
iesus eijciens demoniũ 7 illud erat mu
Feria 2 tũ finis 7 custodiũt illud. Epla 4 Re
5 In diebꝫ illis. Naamã princeps finis
dñis dꝰ israel. Euã Lu 4 Dixerũt pha
risei ad iesum finis p mediũ illorũ ibat
Feria 3 Epla 4 Reg 4 In diebꝫ illis. Mulier quedã clamabat ad heliseũ pplexaz di
cens: Seruus tuꝰ finis viuit de reliq.
Euan Mat 18 Respiciẽs iesus discipu
los suos dixit simoni petro finis sed vsq
Feria 4 septuagies septies. Epla Exod 20
Hec dicit dñs dꝰ. Honora pꝛem finis
fuerit nobis mei. Euã Mat 15 Accesserũt
ad iesum ab hierosolymis scribe 7 phari
Feria 5 sei finis nõ coinquinat hoiem. Epla
Hiere 7 In diebꝫ illis. Factũ est verbũ
dñi ad me dicens finis vsq in seculũ di
cit dñs oipotens. Euã Lu 4 Surgens
iesus de synagoga finis. euãgelizare re
gnũ dei. Aliud Euan Jo 6 Dixit iesus
turbis iudeoꝝ. Operamini nõ cibũ finis
Feria 6 nõ fitiet vnq Epla Numeri 20 In di
ebus illis: Cõuenerũt filij israel aduꝛsus
moysen 7 aaron finis 7 sc̃ificatꝰ est i eis.
Euan Joh 4 Venit iesus in ciuitatez
samarie finis hic est vere saluator mũdi
Sabbato Epla Danielꝫ 13 Erat vir i babylone
finis in die illa. Euan Joh 8 Perrexit
Letare iesus in montẽ finis noli peccare. Dñi
ca q̃rta. Epistola Gal 4 Frẽs. Scriptũ
est qm̃ abrahaz finis christꝰ nos liberauit.
Euan Joh 6 Abijt iesus trans mare fi
Feria 2 nis q̃ venturꝰ est in mũdum. Epla 3
Regũ 3 In diebꝫ illis. Venerunt due
mulieres finis ad faciendum iudicium.
Euan Joh 2 Prope erat pasca iudeoꝝ
Feria 3 finis q̃d esset in hoie. Epla Exo 32 In
diebꝫ illis. Locutꝰ est dñs ad moysen fi
nis miserꝰ est pplo suo dñs deus noster.
Euan Joh 7 Jam die festo mediante
finis crediderunt in eum. Prophetia Feria 4
Ezech 36 Hec dicit dñs dꝰ. Sanctifica
bo nomẽ finis ego ero vob in deuz dicit
dñs oipotens. Epla Esa i Hec dicit do
minꝰ deus. Lauamini finis lona tre co
medetis dicit dñs ops. Euang Joh 9
Preteriens iesus vidit finis adorauit
eũ. Epla 4 Reg 13 In diebꝫ illis He Feria 5
liseus egrotabat finis sup pedes suos.
Euan Lu 7 Ibat iesus in ciuitatẽ finis
plebem suã. Aliud euan Joh 5 Dixit ie
sus turbis iudeoꝝ. Pater meus vsq mo
do operatur finis sed trãsit a morte ad vi
tam. Epla 3 Reg 17 In diebus illis: Feria 6
Egrotauit filiꝰ mulieris finis i ore tuo
verũ est. Euan Joh ii Erat quidaz lan
guens finis crediderunt in eũ. Epla Sabbato
Esa 49 Hec dicit dñs. In tpe placito
finis nõ obliuiscar tui dicit dñs omps.
Euan Joh 8 Dicebat iesus turbis iu
deoꝝ. Ego sum lux mũdi finis venerat
hora eiꝰ. Dñica quinta in passiõe dñi. Judica
Epla Heb 9 Frẽs. Christꝰ assistẽs pon
tifex finis et ne hereditatz in christo iesu
dño nro. Euan Johã 8 Dicebat iesus
turbis iudeoꝝ 7 principibꝫ sacerdotum.
Quis ex vob arguet me finis 7 exiuit de
templo. Epla Jone 3 In diebꝫ illis Feria 2
Factũ est verbuz dñi ad ionã scdo finis
plo suo dñs dꝰ nr̃. Euan Joh 7 Mi
serũt pncipes 7 pharisei finis credẽtes
in eũ. Epla Daniel 14 In diebꝫ illis. Feria 3
Congregati sunt babylonij finis de la
cu leonũ. Euan Joh 7 Ambulabat ie
sus in galileã finis pter metũ iudeoꝝ.
Epla Leuit 19 In diebꝫ illis. Locutꝰ Feria 4
est dñs ad moysen d. Ego dñs deus vr̃ fi
ego enim sum dñs deus vr̃. Euan Joh 10
Facta sunt encenia finis qz in me est pr̃
7 ego in pre. Epla Danielis 3 In di Feria 5
ebꝫ illis. Orauit daniel finis sup orbz
terraꝝ dñe deus nr̃. Euã Lu 7 Rogabat
iesum quidã pharisꝰ finis vade i pace
Aliud euan Joh 7 Cuz audissent q̃daz
de turba simones iesu dicebãt. hic est fi
nis in domũ suã. Epistola Hiere 17 Feria 6

† hiere. 18. Dixerūt impij. hō. furoris nri dō dñm nr̄m

In diebus illis dixit hieremias. Domine oēs qui te. finis. ꝓtere eos dñe dē nr̄. Euan. Joh. ii. Collegerūt pontifices. finis. cū discipulis suis. Epla Zach. io Hec dicit dñs. Exulta satis. finis. et saluabit eos dñs deus eor. Euan. Joh. 17. Subleuatis ihesus oculis. finis. Tego in ipsis. Aliud euan. Joh. 6. Amen amē dico vobis. nisi māducaueritis. finis. cum esset vnus ex duodecim. Dñica sexta. Epistola Phil. 2. Frēs. Hoc sentite ī vobis. finis. ihesus christus in glia est dei patris. Passio. Matth. 26. Dixit ihesus discipulis. Scitis q̄ p̄ biduū fiet. Mat. 27. Mane aūt facto. finis. lapidē cū custodibus. Eodem die euangeliū. Mar. ii. Cū appropinq̄ret ihesus hierosolymis. finis. osanna in excelsis. Epla Esa. 50. In dieb illis dixit esaias. Dominꝰ dē. finis sup dñm dēū suum. Euan. Joh. 12. Ante sex dies pasce. finis. abscondit se ab eis.

Epla Iere. ii. In diebus illis dixit hieremias: Domine demonstrasti mihi finis. causam meam domine deus meus.

Passio. Mar. 14. Erat aūt pasca. seq̄tur. i. Et cōfestim mane. finis. ad ostium monumenti Ꝓphetia Esa. 62. Hec dicit dñs. Dicite filie sion. sequitur. 63. Quis est iste q̄ venit de edom. finis. que reddidit nob dñs dē nr̄. Epistola Esa. 53. In dieb illis dixit esaias. Dñe quis credidit auditui nostro. finis vt nō perirent dicit dominꝰ oīpotens. Passio Luce. 22. In illo tpe. Appropinq̄bat dies festus. sequit. 23. Et surgens oīs multitudo. finis. posit fuerat In cena domini Epistola. i. Cor. ii. Frēs. Cōuenientib vob in vnū. finis. vt nō cū hoc mūdo dānemur. Euan. Joh. 13. In illo tpe. Añ diē festū pasce. finis. ita et vos faciatis.

In parasceue Ꝓphetia Osee. 6. In tribulatione sua mane. finis. et sciam dei plusq̄ holocausta. Ꝓphetia Exodi. 12. Dixit dominꝰ ad moysen et aaron in terra egypti. Mensis iste. finis. est enī phase id est transitus dñi. Passio. Joh. 18. Egressus ihesus cū d. s. trans torrentē. sequit. 19. Tūc q̄ apprehendit. finis. posuerūt ihesum. In vigilia pasce. Ꝓphetia. Gen. i. In pncipio creauit dē. sequit. 2. Igit̄ pfecti sunt celi. finis. ope q̄ patrauit. Ꝓphetia Exo. 14. Factū est in vigilia. finis. is. carnem hoc dño et dixerunt. Ꝓphetia Esa. 4. Apprehendēt septem mulieres. finis. a turbie et a pluuia. Ꝓphetia Esa. 55. Hec est hereditas seruoꝝ domini. finis. ad q̄ misi illud dicit dominus ops. Epla Col. 3 Frēs. Si ꝓsurrexistis cum christo. finis cū ipo in gloria. Euan. Mat. 28. Vespe aūt sabbati. finis ecce p̄dixi vobis. In festo pasce. Epla i. Cor. 5. Expurgate vet̄ fermentū. finis sinceritatis et veritatis. Euan. Mar. 16. Maria magdalene. finis. sicut dixit vob.

Epla Actꝝ. 10. In dieb illis. Stans petrus in medio. finis. q̄ credūt in eum. Euan. Lu. 24. In illo tpe. Duo ex discipulis. finis. in fractione panis. Epla. Actu. 13. In dieb illis. Surgens paul̄ finis. resuscitans ihesum christū dñm nostrū. Euan. Lu. 24. Stetit ihesus ī medio discipuloꝝ suoꝝ. finis. in omnes gētes.

Epla Actu. 3. In dieb illis Aperiens petrus suū. finis. pctā vra. Euā. Joh. 21. In illo tpe. Manifestauit se iterū ihesus. finis. resurrexisset a mortuis. Epistola Actu. 8. In dieb illis. Angl̄s dñi locutus est. finis. nomen dñi nr̄i ihesu christi. Euan. Joh. 20. In illo tpe. Maria stabat. finis. et hec dixit mihi Epla. i. Pe. 3. Charissimi christꝰ semel p pctis nr̄is finis. qui est in dextera dei. Euā. Mat. 28 In illo tpe. Undecim discipuli abierūt. finis. vsq̄ ad ꝓsummatōne seculi. Epistola. i. Pe. 2. Charissimi. Deponentes oēm ma. finis. nūc aūt misericordiā ꝓsecuti. Euā. Joh. 20. In illo tpe. Thna autem sabbati. finis a mortuis resurgere.

Dominica prima post pasca Epla. i. Joh. 5. Omne q̄ natū est ex deo. finis hz testimoniū dei in se. Euan. Jo. 20. In illo tpe. Cū sero esset. finis. vitā habeatis in noīe ei. Epla ad Heb. 13. F. Obedite ꝓpositis vr̄is. finis. in secula seculoꝝ amen. Euan. Mar. 16. In illo tpe. Surgens ihesus prima sabbati. finis nūciaue

Sabbato

Palmarum

Feria. 2.

Feria. 3.

Feria. 4.

Feria. 5.

Feria. 6.

Sabbato

Pasca

Feria. 2.

Feria. 3.

Feria. 4.

Feria. 5.

Feria. 6.

Sabbato

In octaua pasce

Feria. 4.

lrio 4 Surrexit moyses dux. finis. dsq̄ rōmpleuit.

Feria.6. runt ceteꝛ Epistola.i.Timoth.6.Charissime diuitib⁹ huiꝰ seculi precipe. finis gꝛa tecū amē. Euā. Mat. vlti. In illo t. Crierūt mulieres cito. finis. vsqꝫ in hodiernū diē. ℣ Epla Zach. 12. Hec dic dominus. Effundā supꝛ domū dauid. vsqꝫ. menstruate. et sequit. 13. Et dicet ei qd sunt plage. finis. ⁊ dispersit oues gregis. Euan. Joh. 19. In illo tpe. Rogauerūt iudei pilatū. finis. videbūt in quē transfixerūt. Epistola. i. ℟e. 2. Charissimi. Christus passus est pꝛo nobis. finis. ⁊ episcopum aiaꝛ vꝛaꝛ. Euang. Johan. 10 In illo tpe dixit i. pha. Ego sum pastoꝛ bonus. finis. ⁊ vnꝰ pastoꝛ. Epla. i. ℟e. i. Charissimi. Scietes qꝝ nō coꝛruptibilibus. finis. manet in eternū. Euā. Lu. 24 In illo tpe. Una sabbati. finis. qđ factū fuerat. Epistola Ro. 15. Frēs. Certus sum ego ipse de vob. finis. habeo igit gloriā ad deū in christo iesu dño nꝛo. Euā. Mat. 9. Accesserūt ad iesum discipuli iohannis d. Quare nos ⁊ pharisei. finis. ⁊ amb⁹ ꝓseruantur. Epistola. i. ℟e. 2. Charissimi obsecro vos tanꝫ aduenas finis. hec est enī gꝛa in christo iesu domino nꝛo. Euan. Joh. 16. In illo t. d. i. d. suis. Modicū ⁊ iam nō videbitis me. finis. ⁊ gaudiū vꝛm nemo tollet a vobis. Epistola. i. Jo. 2. Charissimi. Hec scribo vobis. finis. iā lucet per iesum christū dñm nꝛm. Euan. Joh. 3. In illo tpe. Facta ē qstio ex discipulis. finis. manet sup eum.

Feria.6. Epla Col. 2. Frēs. Dico vob⁹ vt nemo finis. sicut ⁊ didicistis. iesu christi dñi nostri. Euan. Joh. 12. In illo tpe. di. iesus turbis. Ego lux in mundū veni. finis. sicut dixit mihi pꝛ sic loqꝛ. Epla Ja. i. Charissimi. Omne datū optimum. finis qđ pōt saluare aias vꝛas. Euan. Jo. 16. In illo tpe di. i. d. s. Vado ad eum q̄ me misit. finis. qꝛ de meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. Epla. i. Thessalo. 5. F. Dēs enī vos filij lucis estis. finis. sic ⁊ facitis in christo iesu dño nꝛo. Euan. Joh. 17. In illo tpe. Respiciens iesus in discipulos suos. finis. ⁊ ego in ipsis. Epistola i. Thessalo. vlt. F. De tpib⁹ ⁊ mometis.

Dñica.2. post pasca

Feria.4.

Dñica.3.

Feria.4.

Feria.6.

Dñica.4.

Feria.4.

In solēnitate lancee ⁊ clauoꝝ

finis. ⁊ filij diei. Euan. Jo. 13. Filioli adhuc modicū vobiscū sum. finis. sequeris aūt postea. Epistola Ja. i. Charissimi Estote factoꝛes verbi ⁊ nō audit⁹ finis. ab hoc seculo. Euā. Joh. 16. In illo t. d. i. dis. s. Amen amen dico vob⁹ si qđ petieritis. finis. qꝛa deo existi. Epla Ja. 5. Confitemini alterutrū. finis. multitudinē peccatoꝝ. Euan. Lu. 11. In illo tpe di. ie. d. suis. Quis vꝛm habet amicū. finis. petētibus se. Epistola. i. Timoth. 2. Charissimi. Volo q̄ viros oꝛare. finis. cuz sobrietate. Euan. Mat. 7. Nolite dare sanctū canib⁹. finis. hec est enī ler ⁊ ꝓphete.

Dñica.5. Rogationum.

Feria.2. rogationum

Feria.3. rogationum

In vigilia ascensionis

Epistola Epīe. 4. Frēs. Unicuiq; nostrum. finis. etatis plenitudinis christi. Euan. Joh. 17. In illo tpe. Subleuatꝫ iesus oculis. finis. ⁊ ego ad te vnio.

In ascensione domini

Epistola Actꝝ. i. ℟eimū quidē sermonē finis. euntē in celū Euan. Mat. 16. In illo tpe. Recūbentib⁹ vndecim discipulis. finis. sequentib⁹ signis.

Feria.6.

Epla Actꝝ. 4. Multitudinis credentiū. finis. put cuiq; opꝰ erat. Euan. Lu. 24. Hec sunt verba q̄ locutus sum. finis. bñdicētes deū.

Dñica infra octꝫ. ascēsionis

Epla. i. ℟e. 4. Charissimi. Estote prudentes. finis. honorificet deꝰ ꝑ iesum christū dominū nꝛm. Euan. Jo. 15. In illo tpe die. di. suis. Cū venerit paracl⁹. finis. 16. qꝛ ego dixi vob.

Feria.4.

Epla Heb. 2. F. Clidem⁹ iesum. vsqꝫ. 7 eis q̄ temptat auxiliari. ⁊ sequit. 3. Unde frēs. finis. cōfessionis nꝛe iesum christū dñm nꝛm. Euan. Joh. 15. In illo tpe dixit ie. di. s. Si manseritis in me. finis. ⁊ gaudiū vꝛm impleat Epistola. i. Cor. 7. F. Unusquisq; in q̄ vocatione. finis. maneat apud deū. Euā. Jo. 16. Respondit iesus. d. s. d. Modo creditis. finis. ego vici mundū.

Feria.6.

Ꝓphetia Gen. 22. Tentauit deꝰ abꝛaam. finis. ⁊ habitauit ibi

In vigilia pentecostes.

Ꝓphetia Deutro. 31. Scripsit moyses can. finis. ⁊ ad finez vsqꝫ compleuit.

Ꝓphetia Esa. 4. Apprehendēt septem mulieres. finis. a turbine ⁊ a pluuia.

Ꝓphetia Baruch. 3. Audi israel mandata vite. finis. ⁊ cū hoib⁹ cōuersatus est. Epla Actꝝ. 19. Factū est cū apollo esset corinthi. finis. suadens de regno dei. Euā.

Sptā

♀ feria quarta. 1. ad rom 4 cor. 15. Si christus predicat finis. 1 sine ordine. ℣ usq; regnum dominum nrm Euāz lucē 20. Accesserunt ad ihū. ff vñ q̄ dñs dicat.

Joh. 14. In illo tpe dixit ieſus diſ. ſuis. Si diligitis me. finis. et manifeſtabo ei meipſum. Epla Actū. 2. Duz complerent dies pen. finis. magnalia dei. Euā. Joh. 14. In illo t. Si qs diligit me. ſi. ſic facio. Epla Actu. 10. In dieb illis. Aperiens petr' os ſuū. finis. in noīe dñi nostri ieſu christi Euā. Joh. 3. Sic deus dilexit mundū. finis. qz in eo facta ſunt.

In die pen/tecostes

Feria. 2.

Epla Actu. 8. In dieb illis. Cuz audiſſent apli. finis. 1 accipiebāt spūmscīm Euā. Joh. 10. In illo tpe dixit ie. diſ. ſu. Amen amē dico vob q̄ non intrat. finis. abūdanti' habeāt. Prophetia Sap. i Diligite iusticiā. finis. oia sciam habz vocis. Epla Actu. 2. Stans petr' cū vndecim. finis. saluus erit. Euā. Jo. 6. In illo tpe dixit ieſus turbis Nemo pōt venire ad me. finis. pro mūdi vita. Epiſtola Actu. 8. In dieb illis. Philippus descendens in ciuitatē. finis. i illa ciuitate. Euan. Lu. 9. In illo tpe. Cōuocatis ieſus duodecī apostolis. finis. et curantes vbiqz. Epla Actu. 2. In dieb illis. Aperiens petr' os suum. finis. cum facie tua. Euan. Lu. 5. In illo tpe. Factū est i vna dieruz. finis. vidim' mirabilia hodie.

Feria. 3.

Feria. 4. in q̄t/or tempib

Prophetia Joēl. 3. Hec dicit dñs. Effundaz de spiritu meo. finis. saluus erit. Prophetia Leuit. 23. In dieb illis. Locutus est dñs ad moysen d. Loquere filijs israel. vsqz. Altera die sabbati sēificauit illū. sequit in eodē modicū post. Numerabitis ergo ab ipso die vsqz de duabus decimis sile. sequit translatio septuaginta interptum: quos eleuabit sacerdos coram dño. 1 sequit. Et vocabitis hūc diem celeberrimū. finis. i cūctis habitaculis 1 generatiōib vris dicit dñs ops. Prophetia Deutro. 26. In diebus illis Dixit moyses. Audi israel. vsqz corazz domino deo tuo. Et sequit modicum post. Qui exaudiuit nos 1 respexit hūilitatez. finis. q̄ dñs de' tu' dedit tibi. Prophetia Leuit. 26. In dieb illis. Dixit dominus ad moysen. Si in preceptis meis. finis populus me' dicit dñs ops. Prophetia Daniel. 3. Angel' dñi descēdit. finis. i foz

Feria. 5.

Feria. 6.

Sabbato in/uigilijs.

nace dicētes. Epla Actu. 13. In dieb illis. Cōuenit vniuersa ciuitas. finis. 1 spiritusancto. Euā. Lu. 4. In illo tpe. Surgens ieſus de synagoga. finis. erat predicans in synagogis galilee. Epla Apo. ii. Frēs. O altitudo diuitiaz. finis. gloria i secula seculoz amē. Alia epla Apoc. 4. In dieb illis. Ecce dedi ostiū apertū. finis. in secula seculoz. Alia epla. 2. Cor. 13. F. Gaudete. finis. cū oibus vob amē. Euā. Jo. 15. In illo t. d. i. d. s. Cū venerit paracl' finis. qz ab initio mecū estis. Sequit. 16 Hec locut' sum vob. finis. qz ego dirivobis. Aliud Euā. Jo. 3. In illo tpe. Erat homo ex phariseis nicodem'. finis. sz habeat vitā eternā. ♀ Epla. i. Cor. ii. Frēs. Ego enī accepi a domino. finis. nō diiudicans corp' dñi. Euan. Joh. 6. In illo tpe dixit ieſus di. s. turbis iudeoz. Caro mea vere. finis. qui māducat hūc pa. vi. in eternū. Epla. i. Jo. 4. Charissimi. Deus charitas est. finis. diligat 1 fratrem suū. Euan. Lu. 16. In illo tpe dixit ieſus diſ. suis parabolā hāc. Homo quidam. finis. resurrexerit credent. Epistola Col. 3. Frēs. Mortificate mēbra vestra. finis. sz oia et in oib christ'. Euan. Math. ii. In illo tpe. Cepit ieſus exprobare ciuitatib. finis. remissius erit i die iudicij q̄z tibi. Epla. 2. Cor. 4. F. Si optum ē euangeliū vrm. finis claritatis dei in facie ieſu christi. Euan. Matth. 12. In illo tpe. Abiit ieſus sabbato p̄ sata. finis. nūqz ordenasſetis innocētes. Epistola. i. Jo. 3. Charissimi. Nolite mirari si odit vos mūdus. finis. sz ope 1 veritate. Euan. Lu. 14. Dixit ieſus. d. s. parabolam hanc. Homo quidā fecit cenā magnaz. finis. gustabit cenā meā. Epla. 2. Jo. i. Charissimi. Videte vosmetipsos. finis cōicat opib ei' malignis. Euan. Lu. 12. In illo tpe. Alit ad ieſum quidaz de turba. finis. 1 nō est in deū diues. Epiſtola. i. Jo. 2. Nouissima hora est. finis. q̄ autem confitet filiū 1 pr̄em habet. Euang. Lu. 12. In illo tpe dixit ieſus di. s. Nolite sollicīti esse anie vre. finis. 1 hec omnia adijcient vob. Epiſtola. i. Pe. 5. Humi

matthei. 5. Nolite putare. ff vñ q̄ dñs dicat. vñ q̄ dñs dicat. vñ q̄ dñs dicat.

Feria. 4. Sptā isa. 44 Audi iacob. ff vñ q̄ dñs dicat. Euā lucē. 9. Arripiens de scripturis. ff. et sanauit eū.

Feria. 6. Euā lucē. 8. Vide ad vñq; diē nō ia. ff vñ q̄ dñs dicat.

Dñica. 2.

Dñica. 3.

liamini sub potenti manu dei. finis. ⁊ im
periũ in secula seculoꝝ amen. Euã. Lu.
15. In illo tpe. Erãt appropinquãtes ad
Feria.4. iesuꝫ. finis. penitẽtiã agente. Epl'a Co-
lo.3. Om̃e q̃dcũq̃ facitis. finis. ꝑ iesum
christũ dñm nr̃m. Euan. Matt.5. Esto
ꝯsentiens. finis. mittat̃ in gehennam.
Feria.6. Epl'a.i. Jo.3. Oĩs q̃ natus est ex deo. fi
nis. frĩs aũt ei⁹ iusta. Euã. Mar.ii. Cuꝫ
introisset iesus hierosolymã. finis. dixe-
Dñica.4. rit fiat fiet ei. Epl'a Ro.8. F. Existimo
q̃ nõ sunt ꝯdigne passiões. finis in chri-
sto iesu dño nr̃o. Euã. Lu.6. In illo t. di
xit iesus d. s. Estote misericordes. finis.
Feria.4. festucam de oculo frĩs tui. Epl'a Ephe.
i. Nõ cesso grãs agens. finis. ꝫetiã in fu
turo. Euã. Lu.12. In illo t. d. i. d. s. Cum
aũt inducent. finis. ⁊ nõ est in deũ diues
Feria.6. Epl'a Ro.13. Frẽs. Carnis curã ne fe-
sequit̃. 14. infirmũ aũt ĩ fide. finis. ⁊ grãs
agit deo. Euã. Mar.6. Venit iesus in pa
triã suã. finis. ꝓpter incredulitatẽ eorũ.
Dñica.5. Epl'a.i. Pe.3. Charissimi. Om̃s vna
nines in orõne estote. finis in cordib⁹ ve-
stris. Euã. Lu.5. In illo t. Cũ turbe irru
erent in iesum. finis. relictis oĩb⁹ secuti
Feria.4. sunt eũ. Epl'a.i. Timoth.2. Charissi-
me. Obsecro primũ oĩm fieri. finis in fi
de ⁊ veritate ĩ christo iesu dño nr̃o. Euã.
Mar.2. In illo tẽ. Egressus est iesus ad
mare. finis. vocare iustos sed pctõres.
Feria.6. Epl'a.2. Pe.3. Charissimi. Jã audistꝫ
q̃ vnus dies. finis. expectam⁹ in christo
iesu dño nr̃o. Euan. Mar.10. Offere
bant iesu ꝑuulos. finis bñdicebat illos.
Dñica.6. Epl'a Ro.6. Frẽs. Quicũq̃ baptiça-
ti sumus. finis. viuẽtes aũt in deo chri-
sto iesu dño nr̃o. Euan. Matt.5. In illo
tpe di. iesus di. suis. Amen dico vob: ni-
si abundauerit. finis. offeres mun⁹ tuũ.
Feria.4. Epl'a Ro.14. Frẽs. Nemo vestrũ sibi
viuit. finis. confitebit̃ deo in christo iesu
domino nr̃o. Euan. Mar.5. Venit iesus
in regionẽ gera. finis. ⁊ omẽs mirabant̃
Feria.6. Epistola Heb.12. Habem⁹ grãm per
quã seruiamus. finis. ⁊ hodie ipe ⁊ in se.
Euã. Mar.10. In illo t. Cũ egressus es
Dñica.7. set iesus. finis. ⁊ veni seq̃re me. Epl'a.

Ro.6. Humanũ dico. finis. vita eterna
in christo iesu dño nostro. Euã. Mar.8.
In illo tpe. Cũ turba multa esset cũ ie-
su. fi. et dimisit eos. Epistola. Ro.8. Feria.4.
Frẽs. Nihil aũt dãnatiõis est. finis. ⁊ pax
in christo iesu dño nr̃o. Mat.16. In illo
tpe. Accesserũt ad iesum pharisei. finis.
sed a doctrina phariseoꝝ ⁊ sadduceorum
Epl'a Ro.14. Frẽs. Vnusquisq̃ vr̃m Feria.6.
finis. ⁊ gaudiũ in spũscõ ꝑ iesum christũ
dñm nr̃m. Euã. Mat.12. In illo t. Abijt
iesus sabbato per sata. finis. ꝯdẽnassetis
innocẽtes. Epl'a Ro.8. Frẽs debitores Dñica.8.
sum⁹. finis. coheredes aũt christi. Euã.
Mat.7. In illo t. d. i. d. suis. Attendite
a falsis ꝓphetis. finis. ipse intrabit in re-
gnũ celoꝝ. Epl'a Ro.5. Frẽs. Si cum Feria.4.
adhuc pctõres essem⁹. finis. ⁊ gloriamur
in deo ꝑ iesum christũ dñm nr̃m. Euan.
Mar.9. In illo tpe. Dixit iohannes ad
iesum. Magister vidimus. finis. bonũ ẽ
tibi luscũ introire in regnum ⁊c̃ ignis.
Epistola Ro.15. Frẽs. Obsecro vos ꝑ Feria.6.
iesum christũ. finis. sit cũ oĩbus vobis ĩ
christo iesu dño nr̃o. Euan. Matth.23.
In illo tpe. Dixit iesus turbis iudeorũ
⁊ principib⁹ sacerdotũ. Ve vobis. finis.
⁊ illa nõ omittere. Epl'a.i. Cor.10. F. Dñica.9.
Non simus cõcupiscentes maloꝝ. finis
vt possitis sustinere. Euan. Lu.16. In il-
lo tpe. Dixit iesus di. suis ꝑabolaꝫ hanc.
Homo quidaꝫ erat diues. finis. in eter-
na tabernacula. Epistola Ro.6. Frẽs Feria.4.
Nescitis q̃m cui exhibuistis. finis. serui
facti estis iusticie in christo iesu dño nr̃o.
Euan. Lu.16. In illo tpe Dixit iesus d.
suis. Qui fidelis est. finis. abominatio ẽ
apud deũ. Epistola.i. Cor.6. F. Scri Feria.6.
psi vobis. finis. iudicabit deus per iesum
christum dñm nostrũ. Euan. Lu.ii. In
illo tpe. Rogabat iesum quidam phari-
seus. finis. nõ tangitis sarcinas. Epi- Dñica.10.
stola.i. Cor.12. Fratres. Scitis quoniaꝫ
cũ gentes essetis. finis. diuidens singu-
lis prout vult. Euan. Lu.19. In illo tpe
Cum appropinquaret iesus hierosoly-
mam. finis. docens in templo. Epl'a. Feria.4.
i. Cor.15. Fratres. Non omĩs caro. finis

qd spūale est in christo iesu dño nostro.
Euan. Lu. 21. In illo tpe. Rñdens iesus
di. suis di. Cū videritis circūdari. finis.
Feria. 6. que supueniet vniuerso orbi. Episto-
la. 1. Cor. 5. Frēs. Auferte malū ex vobis
sequit. 6. Audet aliquis vr̄m. finis ad iu
dicandū populū p iesum christum dñm
nostrū. Euā. Lu. 21. In illo tpe. Dixit ie
Dñica. 11. sus di. s. Attendite nob ne forte grauen-
tur. finis. ⁊ stare ante filiū hoīs. Epl'a.
1. Cor. 15. Frēs. Notū vob facio. finis. in
me vacua nō fuit. Euan. Lu. 18. In illo
Feria. 4. tpe. Dixit iesus ad quosdā. finis humili
at exaltabit. Epl'a. 1. Cor. 6. Frēs. Ne-
scitis qm̄ corda vr̄a. finis. parate deuz in
corde vestro. Euan. Mat. 12. In illo tpe
dixit iesus phariseis. Qui nō est mecuz
ꝯtra. finis. ex verbis tuis cōdemnaberis.
Feria. 6. Epl'a Ro. 14. Frēs. Que pacis sūt se-
ctemur. finis. corā deo in christo iesu do-
mino nr̄o. Euan. Lu. 17. In illo tpe. In
Dñica. 12. terrogat' iesus a phariseis. finis. illic cō-
gregabunt aquile. Epl'a. 2. Cor. 3. Frēs
Fiduciam talē habem'. finis. qd manet
in gloria est. Euan. Mar. 7. In illo tpe.
Exiens iesus de finib. finis. mutos loq.
Feria. 4. Epl'a. 2. Cor. 4. Frēs. Nō nosmetipos
p̄dicam'. finis. in corpib vr̄is manifeste
tur. Euan. Matt. 9. In illo tpe. Trans-
eunte iesu. finis. ⁊ curans oēm languo-
Feria. 6. rem ⁊ infirmitatē. Epl'a Ro. 14. Frēs
Beatus qui nō iudicat semetipm. sequi
tur. 15. debem' aūt nos firmiores. finis.
ad edificationez in christo iesu dño nr̄o.
Euan. Matt. 5. In illo tpe. d. i. dis. suis.
Dñica. 13. Nolite putare quoniā. finis. magnus vo
cabitur in regno celorū. Epl'a Gal. 3.
Frēs. Abrae dicte sunt pmissiōes. finis.
ex fide iesu christi daret credentib. Euā.
Lu. 10. In illo tpe. d. i. d. suis. Beati ocu
li qui vident. finis. vade ⁊ tu fac similit.
Feria. 4. Epl'a. 2. Cor. 5. Frēs. Scim' qm̄ si ter
restris. finis. manifestos nos esse p iesuz
christū dñm nostrum. Euan. Matth. 12.
Feria. 6. In illo tpe. Abeuntes pharisei. finis. gē
tes sperabūt. Epl'a Ro. 15. Frēs. Cer-
tus sum ⁊ egoipse. finis. in virtute spūs
sancti in christo iesu dño nr̄o. Euan. Lu
ce. 13. In illo tpe. Ibat iesus p ciuitates
⁊ castella. finis. q erant nouissimi Epi Dñica. 14.
stola Gal. 5. F. Spū ambulate. finis. cū
vitijs ⁊ ꝯcupiscētijs. Euan. Lu. 17. In il
lo tpe. Dū iret iesus in hierl'm. finis. te
saluum fecit. Epistola. 2. Cor. 6. Frēs Feria. 4.
Nolite iugū ducere. sequit. 7. Has igit
hñtes pmissiones. finis. in timore domi
ni p iesum christū dñz nr̄m. Euā. Mar. 6
In illo t. Venit ad iesuz leprosus. finis
⁊ cōueniebant ad eū vndiqz. Epl'a. 1. Feria. 6.
Timoth. 5. Charissime. Presbyteri qui
bene psunt. finis. teipm castū custodi per
iesum christū dñm nr̄m. Euang. Lu. 19.
In illo tpe dixit iesus di. suis similitu-
dinē hanc. Hō quidā nobilis. finis pce-
debat ascēdens hierosolymā. Episto- Dñica. 15.
la Gal. 5. Frēs. Si spū viuim' spū am-
bulem'. Nō efficiamur inanis glorie. fi.
ad domesticos fidei. Euan. Matt. 6. In
illo tpe di. i. d. s. Nemo pōt duob domi-
nis seruire. finis. oīa hec adijcient vobis.
Epl'a Colo. 1. Frēs. Grās agētes deo. Feria. 4.
finis. primatū tenens iesus christ' dñs
noster. Euā. Mat. 5. In illo t. d. i. d. suis
Audistis qz dictū est antiquis nō piura
bis. finis. ne auertar. Epistola Heb. Feria. 6.
3. Frēs. Cōsiderate apostolū ⁊ pon. finis
vsqz in finē firmā retineat. Euan. Luc.
20. In illo t. Factū est in vna dier. finis
neqz ego dicā vob in qua ptāte hec facio.
Epistola Ephe. 3. Frēs. Obsecro vos Dñica. 16.
ne deficiat. finis. in oēs generationes se
culi se. amen. Euā. Lu. 7. In illo t. Ibat
iesus in ciuitatē q vocat naym. finis. vi-
sitanit plebem suā. Epistola Colo. 2. F. Feria. 4.
Videte ne q̄s vos. finis. donans vob oīa
delicta in christo iesu dño nr̄o. Euange.
Mar. 17. In illo t. Cuz venisset iesus ad
turbas accessit ad eū. finis. nisi p orōem
⁊ ieiuniuz. Epistola Colo. 2. F. Volo Feria. 6.
vos scire. finis. abūdanti' in illo in grāz
actiōe. Euan. Mar. 8. In illo tpe Venit
iesus bethsaidā. finis. si in vicū introie-
ris ne dixeris. Epistola Ephe. 4. Frēs Dñica. 17.
Obsecro vos ego vict' in dño. fi. q ē bñ-
dict' in secu. se. amē. Euā. Lu. 14. In illo
tpe. Cū intraret iesus ī domū. finis. q se

Feria.4. exaltat humiliabit. Epistola.i.Cor.6. Fratres. Nescitis quoniã.finis. deuz in corpore vestro. Euangeliũ Matth.13. In illo tempore dixit iesus discipulis su.parabolam hanc. Simile est regnũ celorũ homini qui se.finis. in horreum meum.

Feria.6. Epistola Col.3.Frẽs. Qui iniuriã facit.finis.4.vnicuiq; rñdere in christo iesu dño nr̃o. Euan.Mat.13. In illo tempore.di.ie.d.s.parabolã hanc. Simile est regnũ celo. grano synapis.finis.a ꝯstitutione mundi.

Dñica.18. Epl'a.i.Cor.i.Fratres Gratias ago deo meo.finis. in die aduẽtus dñi nr̃i iesu christi. Euan. Matt.22. In illo tpe. Audientes pharisei ꝙ iesus silentiũ.finis.eum ampli⁹ interrogare.

Feria.4. Epl'a.2.Thessal.2.Frẽs. State ⁊ tenete creditores.sequit.3.de cetero frẽs orate.finis.⁊ in patientia christi. Euangel. Mat.13. In illo tpe. Accesserũt ad iesuz discipuli ei⁹ dicẽtes: edissere nob.finis. aures audiendi audiat.

Feria.6. Epl'a Gal.5. Frẽs. Vos in libertatẽ vocati estis.finis ꝯsummamini ꝑ iesuz christũ dñm nr̃m. Euã.Mar.8. In illo t. Interrogat⁹ iesus a discipulis de ꝯsummatiõe.finis.ecce ꝑdixi vob oĩa.

Dñica.19. Epl'a Ephe.4. Frẽs. Renouamini spũ mentz vr̃e.finis vnd tribuat necessitatẽ patienti. Euã.Mat. 9. In illo t. Ascẽdens iesus in nauiculã.

Feria.4. finis.talẽ ptãtẽ hoĩb. Epl'a.2.Thessal.3. Frẽs. Denũciam⁹ vobis in noĩe dñi.finis.benefaciẽtes in christo iesu dño nr̃o Euan.Lu.14. In illo tpe. Dicebat iesus cuidã principi phariseoꝝ. Cũ facis.finis in regno dei.

Feria.6. Epl'a.i.Cor.2.F. Spũs oĩa scrutat.finis. donata in christo iesu dño nr̃o. Euan.Lu.6. In illo tpe di.ie. di.su. Beati eritis cũ vos.finis.multa in celis.

Dñica.20. Epistola Ephe.5.Frẽs. Videte quõ caute.finis. inuicem in timore dei. Euan.Matth.22. In illo tpe. Loquebatur iesus cuz dis.su.in parabolis dicens: Simile est regnũ celorũ homini regi.finis.pauci vero electi.

Feria.4. Epl'a.i.Timot. 6.Charissime. Nihil intulim⁹ in hũc ⁊c. finis.vsq; in aduẽtũ dñi nr̃i iesu christi. Euan.Lu.6. In illo tpe. Factum est sabbato vt intraret iesus in synagogam et docens. Et erat ibi homo.finis.quid naz facerent de iesu.

Feria.6. Epl'a Ro.5.Frẽs. Regnauit mors ab adaz vsq; ad moysen.finis. intrabunt ꝑ vnũ iesum dñm nostrum. Euan.Matt.8. In illo tpe. Cũ venisset iesus in domũ petri.finis. egrotationes nostras portauit.

Dñica.21. Epl'a Ephe.6.Frẽs Cõfortamini in dño.finis. qd est verbũ dei. Euan.Joh.4. In illo tpe. Erat quidam regulus.finis. ⁊ domus eius tota.

Feria.4. Epl'a.i.Timoth.i.Charissime. Finis precepti est charitas.finis. qui me ꝯfor. in christo iesu dño nr̃o. Euang.Mar.ii. In illo tpe dixit iesus dis.suis. Habete fidem dei.finis.dimittat vob pctã vestra

Feria.6. Epl'a.i.Timoth.5. Charissime. Manus cito nemini imposueris.sequitur.6 Quicũq; sunt sub iugo.finis.qz fratres sunt in christo iesu domĩo nostro. Euã. Mar.4. In illo tpe dixit iesus dis.suis. Videte qd audiatis.finis.qm̃ adest messis.

Dñica.22. Epl'a Phil.i.Frẽs. Confidimus in dño.finis.⁊ gl'am dei. Euã.Matt.18. In illo tpe dixit iesus dis.s. Simile ẽ factum regnũ celoꝝ homini regi q̃ voluit. finis.fratri suo de cordib vestris.

Feria.4. Epistola.2.Timoth.i.Charissime. Noli erubescere.finis.⁊ dilectiõe domini nr̃i iesu christi. Euã.Mat.17. In illo tpe. Cũ venisset iesus ⁊ discipuli ei⁹ capharnauz.finis da pro me ⁊ ꝑ te.

Feria.6. Epl'a.i.Timot. 4.Charissime. Fidelis sermo ⁊ oĩ accedi.finis.⁊ exhortatiõi ⁊ doctrine ĩ christo iesu domĩo nostro. Euan.Mar.7. In illo tpe. Cõuenerũt ad iesum pharisei.finis.tenetis traditiõez hoĩm.

Dñica.23. Epistola Phil.3.F. Imitatores mei estote.finis subijcere sibi oĩa iesus christus dñs nr̃. Euan.Math.22. In illo tpe. Abeuntes pharisei ꝯsiliũ inierũt.finis.et que sunt dei deo.

Feria.4. Epl'a Ro.ii.F. Nolo vos ignorare.finis.⁊ gloria in secula seclꝝ amen Euan.Mar.12. In illo tpe. Interrogauit iesum vnus de scribis quod esset primũ.finis.nõ es longe a regno dei.

Feria.6. Epistola Ro.14.Fratres. Infirmum in fide assumite.finis.et gratias deo agit per

ieſum chriſtū dñm nr̄m. Euan. Mar. i. In illo tpe. Egreſſus ieſus abijt i ſer tū. finis. z dæmonia eijciens. Epla Colo. i. Frēs. Nō ceſſam⁹ p nob. finis pcōr nr̄or p ieſum chriſtū dñm nr̄m. Euan. Mat. 9. In illo t. Loquente ieſu ad turbas. finis. mulier ex illa hora. Epla. i Theſſalo. i. Frēs. Grās agim⁹ deo ſemp finis. cū gaudio ſpūſſancti. Euā. Lu. 10. In illo t. d. i. d. ſ. Ecce ego mitto vos. finis. qz appropinq̄bit regnū dei. Epla Heb. 10. Frēs. Habentes itaq; fiduciam finis. appropinquāte die ieſu chriſti dñi nr̄i. Euan. Mar. 13. In illo t. d. i. d. ſ. Vigilate z orate. finis. omib⁹ dico vigilate.

Epla Hiere. 23. Ecce dies venient dicit dñs. finis. habitabit i terra ſua. Euā. Job. 5. In illo tpe. Cum ſubleuaſſet ieſus oculos. finis. q̄ venturꝰ eſt in mūdū.

Prophetia Amos. 9. Hec dicit dominus deꝰ. Ecce dies venient z comprehēdet arator. finis. quaz dedi eis dicit dñs deus tuus. Epiſtola Neemie. 8. Lectio libri Eſdre. In diebꝫ illis. Congregatus eſt oīs ppl's. finis. fortitudo nr̄a. Euan. Mar. 9. In illo tpe. Rñdens vnꝰ de turbis dixit. Magr̄. finis. niſi in oratione z ieiunio. Epla Oſee. 13. Hec dicit dñs deꝰ. Cōuertere hierl'm ad dñm deū tuū. finis. z iuſti ambulabūt in eis. Euan. Lu. 7. In illo tpe. Rogabat ieſum q̄dā phariſeus vt māducaret cū illo. finis. vade in pace. Prophetia. Leuit. 23. In diebus illis. Locutꝰ ē dñs ad moyſen dicēs decima die mēſis hui⁹. finis. celebrabitz ſabbata vra dicit dñs ops. Prophetia. Leuit. 23. In diebꝫ illis. Locutꝰ eſt dominus ad moyſen dicēs. In quintadecima die mēſis. finis. de tra egypti ego dñs deus vr̄. Prophetia Michee. 7. Pſce deus nr̄ paſce pplm tuū in virga. fi. a diebꝫ antiq̄s dñe deꝰ nr̄. Prophīa Zach. 8. In diebus illis. Factū ē verbū dñi ad me dicēs Hec dicit dñs deꝰ exercituū. ſic cogitaui finis. z pacē diligite dicit dñs ops. Prophetia Danie'. 3. Angelus. finiſ. in fornace dicētes. Epla Heb. 9. Frēs. Taberna culū factū eſt primū in q̄ erant candelabra. finis. redēptione inuēta. Euā. Luc. 13. In illo t. Dicebat ieſus turbis ſimilitudinē hanc. Arbor̄ fici habebat q̄dā. finis q̄ glorioſe fiebāt ab eo. Epla Apoc. 21 In diebꝫ illis. Vidi ciuitatē ſctām hieruſalē. finis. noua facio oīa. Euā. Lu. 16. In illo tpe. Egreſſus ieſus perambulabat. finis. ſaluū facere qđ perierat. Epiſtola Eſa. 19. Hec dicit dñs: In tpe illo deferet munꝰ dño. finis. hereditas mea iſrael dicit dominꝰ ops. Euange. Lu. 6. In illo tpe. Dixit ieſus diſ. ſuis. Nō eſt arbor bona. finis. ſupra firmam petrā.

Sequitur de Sanctis.

Epiſtola Eccle. 24. z 25. Benedictō dñi ſup caput. finis. induit eū dñs corona gle. Vel q̄re vnā de martyrib⁹. Euā. Joh. 1. Stabat iohānes z ex diſcipulis eiꝰ duo. finiſ ſupra filiuz hois. Epla Ro. 10. Corde creditur ad iuſticiā. finis verba eor̄. Vel q̄re de martyrib⁹. Euan. Mat. 4. In illo tpe. Ambulans ieſus iuxta mare. finis. z patre ſecuti ſunt euz. Epla Ephe. 1. Benedictꝰ deꝰ z pr̄ dñi nr̄i. finis. q̄ ſupabundauit in nobis. Euā Johā. 20. Thomas aūt vnꝰ ex duodecim. finis. nō vidēr̄ut z crediderūt. Epla Actz. 9. In diebus illis. Saulus adhuc ſpirans. finis q̄m hic eſt chriſtꝰ. Euā. Matth. 19. Ecce nos reliquim⁹ oīa. finis. vitā eternā poſſidebit Epiſtola Malach. 3. Hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego mitto angelū meū. finis. dies antiq̄. dicit dñs ops. Euā. Lu. 2. Poſtq̄z impleti ſunt dies purgatiōis. finis. pleb tue iſrael. Epiſtola. i. Pe. i. Petrꝰ apoſtolus ieſu chriſti electis aduenis. finis. in reuelatōe ieſu chriſti dñi noſtri. Euan. Mat. 16. Clenit ieſus i partes ceſaree. finis. erit ſolutum z in celis.

Epiſtola Actz. i. Erurgens petrꝰ i medio. finis. z ānumeratꝰ eſt cū vndecī apoſtolis. Euā. Mat. ii. Cōfitebor tibi dñe. finis. z onꝰ meū leue Epla Eſa. 7. Locutꝰ ē dñs ad achaz. finis. z eligere tibi vnū. Euā. Lu. i. Miſſus ē angelꝰ gabriel. finiſ fm verbū tuū. Epla Ezech. i. Simili tudo vultꝰ aialis. finis. fulgurz coruſcatz

In dedicatiōe eccleſie

In dedicatiōe vnius altaris

In vi. andree

In die ſancto.

Thome apli.

In conuerſione Pauli

In purificatione Marie

Cathedra petri

Matthie

Annunciatio beate virginis.

Marci

Philippi ⁊ Jacobi

In inuentione crucis

In vigilia Johānis baptiste

In pīa missa in die Johānis

in sūma missa.

Johā. ⁊ pauli.

In vigilia Petri ⁊ Pauli

In festo sancti Petri

Cōmemoratō sancti Pauli

In visitatione sancte marie

In octaua visitationis

Oc. a. apl̄oꝝ

Magdalene

Jacobi

Euan. Lu. 18. Facilꝰ est camelū. finis. vi tam eternā. Epl̄a Sap. 5. Stabāt in sti in magna cōstantia. finis. sors illoꝝ ē. Euan. Joh. 14. Nō turbet coꝝ vīm. finis in noīe meo hoc faciam. Epl̄a Gal. 5. Frēs. Cōfido in vob in dño iesu. vsqꝫ vi tete ne ab inuicez ꝓsūmamini. sequit. 6. Quicūqꝫ enī volunt placere in coꝝpe. fi nis. ⁊ ego mundo. Euan. Jo. 3. Erat hō de phariseis. finis. sed habeat vitaz eter nam. Epl̄a Hiere. 1. Factū est verbuz dñi ad me d. finis. et plantes ait dñs oī potens. Euan. Lu. i. Fuit in diebꝫ Hero dis. finis. dño plebez pfectā. Epistola Prouū. 10. Memoria iusti. finis. in tēplo dei. Euan. Lucꝫ. i. Dixit çacharias. finis oppꝛobriū meuz inᵗ vos. Epl̄a Esa. 49. Audite insule. finis. q̄ elegit te. Euā. Lu. i. Eliçabeth impletū est. finis. plebis sue. Epl̄a Ecc. 44. Hi sūt viri misericoꝝ die. finis. oīs ecclesia scoꝝ. Euan. Lucꝫ. 12 Attendite a fermento. finis. angelis dei.

Epistola Actuuz. 3. In diebus illis. Petrus ⁊ iohānes ascēdebāt. finis. con tigerat illi. Euan. Joh. 21. In illo t. d. i. petro. Simon iohannis. finis. clarifica turus esset deū. Epl̄a Actu. 12. In die bus illis. Hisit herodes rex. finis. plebis iudeoꝝ. Euā. Matt. 16. In illo t. Venit iesus in ptes cesaree. finis. erit solutuz ⁊ in celis. Epl̄a Gal. 1. Frēs. Notū vobis facio. finis. clarificabāt deū. Euā. Mat. 19. Ecce nos reliquim⁹ oīa. finis. vitam eternam possidebit. Epistola Cant. 2. Ecce iste venit saliens in montib. finis. ⁊ facies tua decora Euan. Lu. i. Exurgēs maria abiit. finis in domū suā Epistola. 1. Reg. 2. Exultauit coꝝ meū in domio finis. coꝝnu christi sui. Epistola Gal. 2. Deus ꝓsonā hoīs. finis. ipm facere in christo iesu dño nō. Euange. Matt. 14. Jussit iesus apostolos suos ascendere. fi nis. vere filiꝰ dei es. Epistola Cant. 3. In lectulo meo quesiui. finis genitricꝫ mee. Euan. Lu. 7. Rogabat iesum q̄daz finis. vade in pace. Epistola Ephe. 2. Jam non estis. finis. in spiritusancto. Euan. Matth. 20. Accessit ad iesum ma ter. finis. in redemptionem pro multis.

Epistola Actu. 12. Hisit herodes rex. finis. plebis iudeoꝝ. Euan. Matth. 16. Venit iesus in ptes cesaree. finis. solu tum ⁊ in celis. Epistola Eccle. 51. Cō fitebor tibi dñe. finis. liberas eos de mānu angustie domine deus nr̄. Euan. Matt. 16. Si quis vult venire. finis. venientez in regno suo. Epl̄a. 2. Cor. 9. Qui par ce seminat. finis. iusticie vre. Euan. Jo. 12. Nisi granū frumenti. finis. honorifica bit eū pater meꝰ. Epl̄a Eccle. 24. Ego q̄si vitis. finis. vitam eternam habebit. Euan. Lu. ii. Extollens vocē. finis. et ec ce pluseꝫ iona hic. Epl̄a Eccle. 44. In oībus requiē quesiui. finis. suauitatem odoris. Euange. Lu. io. Intrauit iesus in quoddam castellum. finis que nō au feretur ab ea. Epl̄a Eccle. 49. Memo ria iusti. finis. in templo dei. Euangeliū Mar. 6. Hisit herodes rex. finis. in mo numento Epl̄a Prouer. 8. Dominꝰ possedit me. finis. salutē a domino. Euā. Mat. i. Liber generationis. finis. qui vo catur christꝰ. Epl̄a Phil. 2. Hoc sen tite in vobis. finis. dei patris. Euange. Joh. 12. Ego si exaltatus fuero. finis. vt filij lucis sitis. Epistola Eccle. 24. Be atus homo qui in sa. finis. roꝛe pcreseūt. Euange. Lu. 5. Vidit iesus publicanuz nomine leui. finis. sed pctōres ad penitē tiam. Epl̄a Ephe. 4. Unicuicꝫ nostrū finis. plenitudinis christi. Euangeliuz. Matth. 9. Cū trāsiret iesus vidit homi nem. finis. sed pctōres ad pniam. Epi stola Apoc. 8. Factū est preliū magnum finis. ⁊ qui habitatis in eis. Euā. Mat. 18. Accesserūt ad iesum discipuli eius. fi nis. qui in celis est. Epistola Gal. 6. Mihi autē absit. finis. cū spū vrō. Euā. Mat. 11. Confitebor tibi pater. finis. ⁊ o nus meū leue. Epistola Ezech. 1. Si militudo vultꝰ q̄ttuoꝝ. finis. fulgoris co ruscanꝫ. Euan. Lu. 10. Designauit dñs iesus. finis. in vos regnū dei. Epistola Apoc. 5. Ecce ego iohānes vidi. finis. ⁊ bñdictiōem in secula seculoꝝ amē. Euā. Lu. 6. Descēdens iesus de monte. finis.

Tincula petri

In vigilia Laurentij

In die laurēcij

In vigilia aīe sumptionis

In die assūpcionis

In decollatione Johannis

Natiuitatis marie

Exaltatio sancte crucis

In vigilia Matthei

In die matthei

Michaelis

Francisci

Luce Euangeliste.

In vigilia omnium sanctoꝝ

In die sancto. merces vr̄a multa est in celis. Epistola Apoc. 7. Ecce ego iohannes vidi. finis. deo nostro in secula seculoꝝ amē. Euan. Mat. 5. Videns iesus turbas. finis. copiosa est in celis.

Epistole cōmunes de Apostolis.

Ezech. i. Similitudo vult⁹ aīaliū. finis fulguris coruscātis. Eccle. 24. ⁊ 25. Bn̄dictio domini sup̄ caput. finis. induit eum dn̄s corona gl̄e. Ephe. 2. Jā nō estis hospites. finis. in habitaculū dei in spūsctō Ro. 8. Scim⁹ qm̄ diligētib⁹. finis. a charitate dei q̄ est in christo iesu domīo nr̄o Ro. 10. Corde credit̄ ad iusticiā. finis. orbis terre verba eoꝝ. i. Pe. i. Benedictus deus ⁊ pr̄ domini nr̄i. finis. imperiū in secula seculoꝝ amē. Ephe. i. Bn̄dict⁹ de⁹ et pr̄ dn̄i nr̄i. finis. q̄ sup̄abūdauit ī nobis. Actu. 5. Per man⁹ aūt apl̄oꝝ. finis. qui curabant oēs. i. Cor. 4. Spectaculuz facti sumus. finis. charissimos moneo in christo iesu. 2. Timoth. 4. Testificor coram deo. finis. qui diligūt aduentū eius Ecccle. 44. Hi sunt viri misericordie. finis. nunciet ecclesia.

Euangelia de cōmuni apostoloꝝ

Matth. 19. Dixit simon petr⁹ ad iesuz. finis. eternā possidebit. Joh. 15. Hoc est p̄ceptū meū. finis. in noīe meo det vobis Joh. 15. Ego sum vitis vera ⁊ pr̄. finis. ⁊ fiet vob̄. ~~Joh. 15. Ego sum vitis vos palmites. finis vestrū impleat.~~ Jo. 15. Hec mando. finis. habuerūt g̃tis. Matth. 10 Ecce ego mitto vos. finis. hic salu⁹ erit. Mat. 19. Ecce nos reliquim⁹. finis. vitā eternā possidebit. Lu. 22. Facta est ꝯtētio finis. duodecim trib⁹ israel. Lu. 10. Designauit domin⁹. finis. in vos regnum dei. Matth. 9. ~~Circumibat iesus ciuitates. finis. in messem suā.~~ Mat. 10. Et cōuocatis iesus duodecim. finis. ⁊ infirmitatē eoꝝ. Joh. 14. Qui hz mandata mea. fi. ~~qui misit me patris.~~ Lu. 10. Qui vos audit. finis. scripta sunt in celo. Iohannis 15. Ego sū vitis vera. fis. impleatur.

Epistole de martyribus.

Eccle. 2. Metuētes dn̄m. finis. exq̄renti bus se ī veritate. 2. Thessal. i. Grās agere debem⁹. finis in oīb⁹ q̄ crediderūt ī iesuz christū dn̄m nr̄m. Eccle. 44. Hi sūt viri misericordie. finis. nūciet eccl̄ia. Heb. 10 Remeōramini pris. dies. finis. iust⁹ aūt ex fide viuit. i. Cor. 4. Spectaculū facti sum⁹. finis. charissimos moneo in christo iesu domīo nr̄o. 2. Cor. i. Benedict⁹ deus ⁊ pr̄ dn̄i. finis. ⁊ ꝯsolatiōis ī christo iesu dn̄o nostro. Heb. ii. Sancti per fidē. finis. probati inuenti sunt in christo iesu dn̄o nostro. Sap. 3. Justoꝝ anīe. finis. regnabit dn̄s illoꝝ imperpetuū. Eccle. 2. Qui timet dn̄m. finis. vsq̄z ad īspectionē illi⁹. Sap. 5. Justi in p̄petuuz viuent. finis. deducet eos dn̄s de⁹ nr̄. Apoca. 7. Rn̄dit vn⁹ de senioribꝫ. finis. oēm lachrymam ab oculis eoꝝ. Prou. 15. Lingua sapientū. finis. diligit̄ a dn̄o. Prou. 10. Expectatio iustoꝝ. finis. exaltabit̄ ciuitas. Sap. 10. Reddidit deus mercedem finis. laudauerūt p̄iter domīe de⁹ noster Sap. 5. Stabunt iusti in magna. finis. sors illoꝝ est. Apoc. 21. Respondens vn⁹ de senioribꝫ. finis. et ille erit mihi filius. Jaco. i. Omne gaudiuz existimate. finis in nullo deficientes.

Euangelia de martyribus

Luc. 21. Cū audieritis p̄lia. finis. possidebitis anīas vr̄as. Lu. 12. Attendite a fermento. finis. coram angelis dei. Mat. 5. Videns iesus turbas. finis. copiosa est in celis. Matth. 10. Qui amat prēm aut matrem. finis. nō perdet mercedem suā Mar. 13. Cum egrederet̄ iesus de tēplo. finis. hic saluus erit. Mat. 24. Sedente iesu super montem. finis. hic salu⁹ erit. Matth. 10. Cum persequētur vos. finis ne ergo timueritis eos. Lu. 12. Nolite timere pusillus grex. finis. ⁊ cor vestrum erit. Lu. 6. Descendens iesus de monte. finis. multa est in celo. Matth. 10. Nolite arbitrari. finis. non perdet mercedem suam. Lu. ii. Ve vobis qui edificatis. finis. vt accusarent eum.

Epistole de vno martyre.

Sapie. 10. Justum deduxit domin⁹. fi

nis·dedit illi claritatē eternaz dominus deus nr̄. Ecc̄z·31. Beat⁹ vir qui inuēt⁹ est fine·finis·enarrabit omīs eccl'ia sanctorum. Eccle·39. Justus cor̄ suū· finis· requiret a generatiōe in generationē ·2· Timoth·2· Nemo militās·finis·dñs intellectū in oīb⁹. Eccle·14. Beat⁹ vir q̄ ī sapia morabit· vsq; circūspectiōem dei·le quit·15· Cibauit illū pane vite·finis·hereditabit illū dicit dñs de⁹ nr̄. Sapie·4 Justus si morte poc·fu·finis·respectus in electos illius ·2· Timoth·2· Memor esto dñm iesum christū· vsq;·cū gl'ia celesti·sequit·3· Tu aūt assecutus es·finis·p secutiōem patient Esa·43· Hec dicit dominus creans te·finis·q; ego tecū sum dicit dominus Prouer·3· Beatus homo qui inuenit sa· finis· ꝛ nubes rore cōcrescunt Eccle·45· Memoria iusti·finis·effulsit in templo dei.

Euangelia de vno martyre.

Matth·16· Si quis vult post me·finis in regno suo. Lu·9· Si q̄s vult post me venire·finis·videāt regnum dei. Mar·8 Cōuocata turba dixit iesus discipu·su· Si quis vult me sequi·finis·cū angelis scis Luc·14· Si q̄s venit·finis·me⁹ esse discipulus. Matth·10· Nihil optū· finis·coram pte meo q̄ in celis est

Epistole de confessoribus

Eccle·44·7·45·fm aliā translatiōem Ecce sacerdos magn⁹ qui in diebꝫ·finis·in odorē suauitatis. Ecc̄z·50· Ecce sacerdos magn⁹ qui in vita sua·finis·p dies sempiternos. Heb·7· Plures facti sunt sacerdotes·finis· se offerendo dñs noster iesus christus. Heb·9· Omis pontifex·finis·ordinē melchisedech. Eccle·47· Dedit dñs·vsq; cornu eius·sequit·. Ecc̄z·24· Sapia laudabit aiam suā·finis·ꝛ inter benedictos benedicet ·2· Timoth·4· Testificor coram deo·finis· diligūt aduentū eius. Eccle·45· Dilect⁹ deo ꝛ hoīb⁹·finis vite ꝛ discipline. Eccle·39· Sapiaz oīm antiquor̄·finis·ꝛ mala in oīb⁹ tēptauit. Heb·13· Doctrinis variis·finis·pmerebit de⁹. Malach·2· Scietꝫ q; misi ad vos finis·exercituū est. Ecc̄z·24· Rigaui hortū·finis·veritatē. Sap̄·7· Optaui ꝛ datus ē·finis·facti sunt amici dei.

Euangelia de confessoribus

Luc̄z·12· Sint lūbi vri·finis·cōstituet illū. Matt·24· Vigilate·finis·lona sua cōstituet eū. Lu·ii· Nemo accendit lu·finis illūiabit te. Lu·8· Nemo lucernaz accendens·finis·dei audiūt ꝛ faciūt. Matth·5 Vos estis sal terre·finis·in regno celor̄ Matth·25· Hō quidā pegre·finis·ī gaudiū dñi tui. Lu·19· Hō quidā nobilis·finis·ascendētes hierosolymam.

Epistole de Virginibus

Sap̄·7· Sapia vincit maliciā·fm aliaz translatiōem·tūc sequit·8· Attigens a fine·finis·ꝛ electri opū illi⁹. Ecc̄z·51· Confitebor tibi·finis·de manu odientiū te domine de⁹ nr̄. Eccle·24· Sapia laudabit aiam suā·finis·ꝛ rami mei honoris ꝛ gre 2· Cor̄·10· Qui gl'iat in dño gl'iet·vsq; de us cōmēdat·tūc sequit·11· Ultinā sustinere tis·finis·virginē castā exhibere christo i· Cor̄·7· De virginib⁹ p̄ceptū·finis·cor̄ pore ꝛ spū in christo iesu dño nr̄o. Eccle·51· Dñe deus me⁹ exal·finis·ꝛ laudez dicam nom̄ tuo dñe deus nr̄. Eccle·26· Gratia mulieris sedule·finis·mulier̄z sancte Prouū·vlti· Mulierez fortē·finis·et laudent eum in portis opera eius.

Euangelia de Virgimbus

Matth· 25· Sile ē regnū celor̄ decē virginib⁹·finis nesciꝫ die neq; horā. Matt·13· Sile ē regnū celor̄ thesauro·finis·nova ꝛ vetera. Mar·12· Sedēs iesus ꝯ gazophylatiū·finis·misit totū victuz suū.

Epistole ꝛ euangelia de missis votiuis.

Jac·1· Scientes qm̄ pbatio fidei· finis in fide nihil hesitās. Apoc·19· Dixit mihi angl's Scribe·finis·testioniū iesu deum adora. Euā· Erat dies fest⁹·finis·detinebat infirmitate i· Cor̄·12· Unicuiq; vtm·finis·diuidens singulis put vult. i· Cor̄·13· Charitas patiēs ē·finis·charitas nūq; excidit. Euā· Joh·13· Filioli adhuc vobis·finis·si dilectionē habueritꝫ ad inuicē. Philip·2· Christ⁹ fact⁹ est p nobis·finis·in gloria est dei ptis. Euan·

De sapientia
De angelis
De spūsco
De charitate
De scta cruce

De dña nostra

Mat·20·Ascēdens iesus hierosolymam finis·⁊ tertia die resurget Eccle·24·Ab initio ⁊ ante secula·finis· detentio mea. Euan·Joh·19·Stabat iuxta crucē iesu finis·discipl's ī suā. Alia epl'a·pū·31· Fortitudo ⁊ decor·finis·supgressa es vniuersas. Euan·Lu·ii· Extollens vocē quedā mulier·finis·⁊ custodiunt illud.

Epistole ⁊ euāgelia de missis specialib⁹

Pro salute vnius viui

Epl'a Gal·6·Si p̄occupat⁹ fuit·finis ⁊ sic adimplebit⁊ legē christi. Euan. Johan·14·Qui habet mādata mea· finis·⁊ manifestabo ei meip̄m.

Pro seipso

Epistola Ro·7·F·Cōdelector legi dei·finis·mort⁊ huius·gr̄a dei p̄ iesum christū dñm nostrū.

Pro peccatis

Euan·Joh·14·Amen amē dico vob̄ qui credit in me·finis·hoc faciā. Hiere·14· Locutus est hieremias ad dñm dicens. Si iniq̄tates nr̄e·finis·ne derelinquas nos domīe de⁹ nr̄. Euan·Mar·ii· Habete fidē dei·finis·dimittet vob̄ pctā vestra

Pro iter agentibus

Gen̄·46·Profect⁹ est israel· finis·inde adducā te reuertentē. Euan·Mat·10 Euntes predicate·finis·q̄ illi ciuitati.

Pro infirmis

Jaco·5·Charissimi. Tristat̄ aliq̄s vr̄m finis·vt saluemī. Euan·Lu·7·Intrauit iesus capharnaū· finis·languerat sanū.

Pro pluuia

Hiere·14·Locut⁹ ē hieremiss dicēs. Nunq̄d p̄ijciens·finis·dñe de⁹ nr̄. Euā· Matth·15·Misereor turbe·finis·⁊ discipuli eius cū eo.

Pro sereītate.

Threnor̄·3·Locutus est hieremias·di· Consurge· finis· vite mee domīe de⁹ me⁹. Euan·Lu·8·Facta ē in vna dier̄·finis·⁊ mare obediūt ei.

Pro defunctis epistole ⁊ euangelia.

Feria.2.

2·Mach·12· Vir fortissim⁹ iudas · finis· vt a pctīs soluant̄. Euā·Joh·5· Sic p̄t suscitat·finis de morte ad vitā.

Feria.3.

Epl'a. i·Thessalo·4· Nolum⁹ vos ignorare· finis·itaq̄ ꝯsolamini inuicē in verb̄ istis. Euan·Joh·5·Amē amē dico vob̄ q̄r qui verbū·finis·in resurrectionem iudicij.

Feria.4.

Epl'a·i· Cor̄·15· Sic̄ portauim⁹ imaginem·finis·p̄ iesum christuz d·n·Euā· Joh·6·Om̄e q̄d dat mihi p̄r·finis·resuscitabo eū in nouissimo die.

Feria.5.

Apoc̄·14· Audiui vocē de celo·finis sequunt̄ illos. Euā·Joh·6·Ego sum panis viu⁹·finis eum in nouissimo die

Feria.6.

Epl'a Ezech·37· Facta ē sup̄ me man⁹ dñi·finis· ⁊ scietis q̄r ego dñs. Euā·Joh·6·Amē amē dico vobis:nisi·finis·in nouissimo die.

Sabbato

Epistola·i·Cor̄·15·Si christ⁹ p̄dicat̄ q̄ resurrexit·finis·in suo ordīe·p̄ iesum christuz dñm nr̄m. Euan·Joh·6·Caro mea vere·finis·viuet in eternum.

Ad placitum

Esaie·58· Orie t̄ in tenebris lux· finis· os eniz dñi locutū est. Euan·Joh·ii· Dixit martha ad iesum·finis·in hunc mundū venisti.

De beata virgine ab aduentu. vsq̄ ad natiuitatem christi.

Epl'a. Esa·7·Locut⁹ est dñs ad· finis ⁊ eligere bonū. Euan·Lu·i·Missus ē angelus·finis·s̄m verbum tuum.

A natiuitate vsq̄ ad purificationem.

Epl'a.ad. Titū·3·Apparuit benignitas· finis·s̄m spez vite eterne. Euan·Luc·2i· Pastores lo·finis· sic̄ dictū est ad illos.

A pasca vsq̄ pentecostes.

Epistola. Eccle·24· Ab initio et ante secula·finis·detentio mea. Euan·Joh· 19·Stabat iuxta crucez·finis· accepit discipulus in suam.

A pentecostes vsq̄ ad aduentum.

Epistola. Eccle·24· Ab initio ⁊ ante· finis·detentio mea. Euan·Luce·ii· Loquente iesu ad turbas. Extollens·finis· ⁊ custodiunt illud.

Marcus romanis sed iohānes asianis.
Lucas achaijs mattheus scripsit hebreis
Matthe⁹ scripsit euāgeliū āno dñi·39·
Marcus·43·Lucas·53·Johannes·83·

Deo gratias.